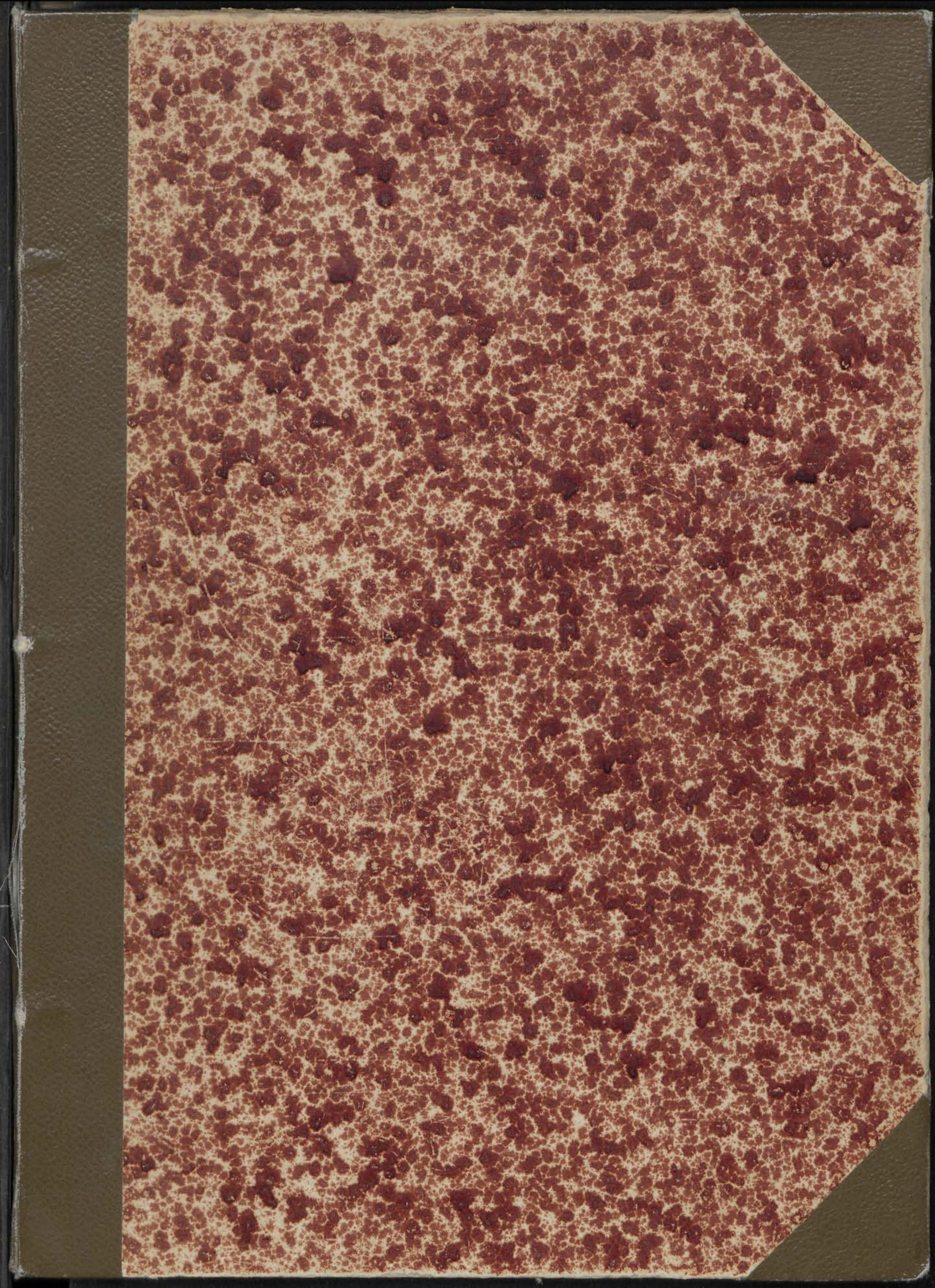

BIJLAGEN

VAN HET

VERSLAG DER HANDELINGEN

VAN DE

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

1923—1924.

Bijlage C. Koloniaal Verslag over 1923.

KOLONIAAL VERSLAG

VAN

1923.

ZITTING 1923—1924 — **5.**

GEDRUKT TER ALGEMEENE LANDSDRUKKERIJ.

KOLONIAAL VERSLAG VAN 1923.

I. NEDERLANDSCH (OOST-) INDIË.

BERICHT.

Nopens die takken van dienst, waaromtrent afzonderlijke jaarverslagen het licht zien, bepaalt het Koloniaal Verslag zich tot mededeelingen van algemeenen aard. Zoowel van die jaarverslagen als van de overige van regeeringswege of door gouvernementsinstellingen uitgegeven verslagen en statistieken volgt eene lijst hieronder.

JAARVERSLAGEN.

1. Verslag van den topographischen dienst in Nederlandsch-Indië (1921) [1].
2. Verslag van de permanente commissie voor opnemings- en kaarteeringswerkzaamheden in Nederlandsch-Indië (1917).
3. Verslag van het marine-etablissement te Soerabaja (1921).
4. Verslag van de wees- en boedelkamers (1920).
5. Decentralisatie-verslag (1920/1921).
6. Jaarverslag van de inspectie voor de landelijke inkomsten in Nederlandsch-Indië (1918).
7. Algemeen verslag van het onderwijs in Nederlandsch-Indië (1920).
8. Verslag van het Koninklijk magnetisch en meteorologisch observatorium te Batavia (1922).
9. Beknopte verslagen omtrent de landskoepokinrichting (1921), het instituut-Pasteur (1921) en het geneeskundig laboratorium te Weltevreden (1920) (worden gepubliceerd in het Geneeskundig Tijdschrift van Nederlandsch-Indië).
10. Jaarlijksch verslag der school tot opleiding van Indische artsen te Weltevreden (1919/1920).
11. Verslag van den dienst der pestbestrijding (1921).
12. Jaarverslag van den burgerlijken geneeskundigen dienst (1920).
13. Verslag over de burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië (1920).
14. Verslag betreffende den dienst van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië (1915/1919).
15. Verslag betreffende den dienst der opiumregie (1922).
16. Verslag van den gouvernements-pandhuisdienst (1921).
17. Verslag omtrent het weduwen- en weezenfonds van Europeesche burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië (1921).
18. Verslag omtrent het weduwen- en weezenfonds van de Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger (1921).
19. Verslag van de directie van het weduwen- en weezenfonds van militairen beneden den rang van officier bij de koloniale troepen (1921).
20. Jaarboek van het departement van landbouw, nijverheid en handel (1922).
21. Verslag omtrent handel, nijverheid en landbouw van Nederlandsch-Indië (1922).
22. Verslag omtrent den dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indië (1920).
23. Het caoutchoucbedrijf bij het boschwezen. Jaarverslag (1920).
24. Verslag van de gouvernements kina-onderneming te Tjinjiroean (Bandoeng) (1921).
25. Jaarverslag van de getahpertja-onderneming te Tjipetir (Preanger-Regentschappen) (1919).
26. Verslag van den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst in Nederlandsch-Indië (1913).
27. Verslag omtrent den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië (1921).

[1] Tusschen () is het tijdvak aangegeven, waarover de laatst verschenen verslagen of statistieken loopen.

28. Verslag omtrent den dienst der postspaarbank in Nederlandsch-Indië (1922).
29. Verslag der staatsspoor- en tramwegen in Nederlandsch-Indië (1921).
30. Verslag betreffende het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië (1920).
31. Verslag van de Ombilin-mijnen (1921).
32. Verslag van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië (wordt gepubliceerd in het Jaarboek van het mijnwezen in Nederlandsch Oost-Indië) (1920).
33. Jaarverslag over de Poeloe Laoet-steenkolenontginning (1921).
34. Jaarverslag van de winning, het vervoer en den verkoop van Banka-tin (1920/1921).
35. Verslag over de Boekit Asem-steenkolenmijnen (1919/1921).
36. Verslag van den dienst der zoutregie en van de daartoe behoorende afdeeling Vervoer en verkoop (1920/1921).
37. Verslag van de zoutverpakking op Madoera (1921).
38. Verslag van den zoutaanmaak op Madoera (1921).
39. Verslag van de opiumfabriek in Nederlandsch-Indië (1922).
40. Verslag van de landsdrukkerij in Nederlandsch-Indië (1921).
41. Verslag van de gouvernements automobieldiensten ter Sumatra's Westkust, Palembang en Benkoelen (1916).
42. Verslag van de gouvernements transporten in eigen beheer (1917).
43. Verslag van de gouvernements vervoerdiensten te water (1921).
44. Jaarverslag van den dienst voor waterkracht en electriciteit (1921).

OVERIGE VERSLAGEN EN STATISTIEKEN.

45. Statistisch overzicht der behandelde zieken van de koloniale troepen (Oost- en West-Indië en Koloniale Reserve) (1920).
46. Statistisch overzicht der geneeskundig behandelde paarden van het Nederlandsch-Indische leger (1919).
47. Statistisch overzicht der behandelde zieken bij de zeemacht in Nederlandsch-Indië (1918).
48. Supplément à la statistique médicale de la flotte néerlandaise stationnée aux Indes orientales, comme contribution à la statistique médicale internationale (1918).
49. Crimineele statistiek van Nederlandsch-Indië (1918).
50. Justitiëele statistiek van Nederlandsch-Indië (1917).
51. Statistiek van het gevangeniswezen in Nederlandsch-Indië (1915/1918).
52. Verslag van den dienst der arbeidsinspectie (1920).
53. Verslag van het volkskredietwezen (1921/1922).
54. Verslag omtrent het gouvernements krankzinnigengesticht te Lawang (1906/1912).
55. Kwartaalverslagen der gouvernements-kina-onderneming (2de kwartaal 1923).
56. Statistiek van den handel en de in- en uitvoerrechten in Nederlandsch-Indië (1921).
57. Statistiek van de scheepvaart in Nederlandsch-Indië (1922).

Van de meeste der genoemde verslagen en statistieken zijn gewoonlijk exemplaren verkrijgbaar bij de firma Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage.

VERKLARING DER VERKORTINGEN.

Bijbl. Ind. St.	beteekent	Bijblad op het Indisch Staatsblad.
Gouv. Bt.	„	Gouvernementsbesluit.
Ind. St.	„	Indisch Staatsblad.
Jav. Ct.	„	Javasche Courant.
K. B.	„	Koninklijk besluit.
K. V.	„	Koloniaal Verslag.
Ned. St.	„	Nederlandsch Staatsblad.
Ord.	„	Ordonnantie.
St. Ct.	„	Nederlandsche Staatscourant.
afd.	„	afdeeling.
distr.	„	district.
reg.	„	regentschap.
res.	„	residentie.
al.	„	alinea.
art.	„	artikel.
blz.	„	bladzijde.
kol.	„	kolom.
ult.	„	ultimo.
vgl.	„	vergelijk.

A.

GRONDGEBIED EN BEVOLKING.

De jongste opgaven omtrent de sterkte der bevolking, de oppervlakte van het grondgebied en de dichtheid der bevolking van Nederlandsch-Indië, volgens de in November 1920 gehouden volkstelling, komen voor in bijlage A van dit verslag.

Bij Gouv. Bt. 27 Nov. 1922 n°. 46 (Jav. Ct. n°. 97) is bepaald, dat de werkzaamheden, verband houdende met de genoemde volkstelling, op 30 November 1922 als geëindigd moeten worden beschouwd.

B.

REGEERING EN HOOGE COLLEGES.

De Gouverneur-Generaal maakte van 2 tot 15 September 1922 eene dienstreis naar Oost-Java en van 21 Mei tot 1 Juni 1923 eene dergelijke reis naar Midden-Java, na voor den duur zijner afwezigheid van den zetel des bestuurs, ingevolge art. 13 van het Regeeringsreglement, het dagelijksch beleid der zaken te hebben opgedragen aan den vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië, den heer dr. E. Moresco (zie Ind. St. 1922 nos. 561 en 594 en 1923 nos. 241 en 266).

Aan het lid van de Algemeene Rekenkamer, den heer F. A. Leclerq de Courcelles is bij K. B. 1 Sept. 1922 n°. 95, met ingang van 2 December 1922, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend, terwijl bij K. B. 13 Oct. 1922 n°. 27 in zijne plaats tot lid is benoemd de heer mr. G. F. A. Mullemeister, tot dusver tijdelijk lid. In de plaats van den bij K. B. 22 Maart 1923 n°. 43 eervol ontslagen voorzitter, den heer B. Th. W. van Hasselt, is als zoodanig benoemd de heer G. H. G. Harloff, sedert 2 October 1922 tijdelijk voorzitter (K. B. 15 Mei 1923 n°. 45).

Ten einde aan de mogelijk gemaakte vereenvoudigde werkwijze bij de Algemeene Rekenkamer (zie K. V. 1922, kol. 161) uitvoering te geven, zijn de instructie en verdere bepalingen voor de Algemeene Rekenkamer (Ind. St. 1898 n°. 164) bij K. B. 19 Juni 1922 n°. 86 (Ind. St. n°. 565) gewijzigd en aangevuld, waarbij als beginselen zijn aangenomen dat de tot onderzoek uitgekozen bescheiden en verantwoordingen elk jaar behooren af te wisselen ten einde te vermijden dat sommige administratiën bij voortduring of gedurende te langen tijd buiten de controle der Algemeene Rekenkamer zouden blijven, en dat de vereenvoudigde werkwijze zich behoort aan te passen aan 't vóóronderzoek bij de departementen van algemeen bestuur, om te voorkomen dat sommige comptabele verantwoordingen buiten elke controle zouden vallen.

De Algemeene Rekenkamer heeft op 29 Maart 1923 haar jaarverslag over 1922 uitgebracht.

De bij Gouv. Bt. 16 Nov. 1921 n°. 1*x* ingestelde kiesrechtcommissie (zie K. V. 1922, kol. 2) is ontbonden (Gouv. Bt. 24 Jan. 1923 n°. 5).

Nadat van de instelling van een centraal statistisch kantoor in Nederlandsch-Indië, met het oog op den financieelen toestand, voorloopig is afgezien, werd bij Gouv. Bt. 8 Maart 1923 n°. 39 eene commissie voor de statistiek ingesteld, welke tot taak heeft maatregelen te beramen om zooveel mogelijk eenheid te verkrijgen in den arbeid op statistisch gebied in Indië en om te bereiken dat met de beschikbare personeele en financieele middelen de voorhanden gegevens op de meest economische wijze worden verzameld en bewerkt en daaruit het meest mogelijke nut wordt getrokken.

De herziene grondwet (Ned. St. 1922 n°. 736) is in Nederlandsch-Indië openbaar gemaakt door plaatsing in Ind. St. 1923 n°. 259.

C.

MEDEDEELINGEN VAN STAATKUNDIGEN EN ALGEMEENEN AARD.

Bij Gouv. Bt. 15 Oct. 1922 n°. 57 (Jav. Ct. n°. 97) kwam, met ingang van 1 Januari 1923, eene nieuwe duurtetoeslagregeling tot stand voor de personen, in het genot van onderstand ten laste van de Indische begrooting, ten aanzien van wie in het belang van de openbare rust en orde een maatregel als bedoeld in de artikelen 46 of 47 van het Regeeringsreglement is toegepast.

Het tijdelijk verbod tot uitvoer van rijst uit de residentiën Palembang en Sumatra's Westkust (Ind. St. 1917 n°. 759) is bij Ord. van 19 Juni 1922 (Ind. St. n°. 431) ingetrokken.

De Ord. van 19 Juni 1919 (Ind. St. n°. 287), houdende tijdelijke maatregelen in het belang der voedselvoorziening — zie K. V. 1920, kol. 101 — is bij Ord. van 25 Maart 1923 (Ind. St. n°. 128) ingetrokken.

§ 1. BETREKKINGEN MET HET BUITENLAND.

Het K. B. 11 Juli 1912 n°. 58 (Ned. St. n°. 217), houdende bekendmaking van de op 4 Mei 1910 te Parijs onderteekende regeling tot beteugeling van de verspreiding van ontuchtige uitgaven, tot welke regeling Nederland 18 November 1921 voor de koloniën is toegetreden, met aanwijzing van het regeeringsbureau ter bestrijding van den z. g. handel in vrouwen en meisjes als autoriteit, bedoeld in art. 1 dier regeling, is in Indië afgekondigd bij Ind. St. 1922 n°. 413.

Het K. B. 19 Mei 1922 n°. 64 (Ned. St. n°. 308), houdende de bekendmaking van het op 21 Juni 1920 te Parijs gesloten verdrag tot instelling van een internationaal instituut voor koeltechniek, voor welk verdrag de Nederlandsche akte van bekrachtiging o. m. voor Nederlandsch-Indië is neergelegd op 1 Maart 1922, is in Indië afgekondigd bij Ind. St. 1922 n°. 569.

Het K. B. 21 Nov. 1922 n°. 78 (Ned. St. n°. 605), houdende bekendmaking van het op 31 December 1913 tusschen Nederland en Cuba gesloten verdrag over de toelating van consulaire ambtenaren van Cuba in de Nederlandsche koloniën, is in Indië openbaar gemaakt door plaatsing in Ind. St. 1923 n°. 66.

Omtrent onze aanrakingen met Portugeesch Timor zie men § 20 en omtrent die met Serawak § 14 van dit hoofdstuk.

§ 2. JAVA EN MADOERA.

In het verslagjaar nam de bedevaart naar Mekka af, hetgeen hoofdzakelijk moet worden toegeschreven aan het abnormaal groote aantal bedevaartgangers in 1921, terwijl ook de onzekere toestanden in den Hedjaz op dien achteruitgang van invloed zullen zijn geweest. In 't geheel gingen in 1922 ter bedevaart 17 541 personen, tegen 22 047 in 1921, terwijl 9848 personen van de bedevaart terugkeerden. Het godsdienstig leven onder de Islamitische bevolking was opgewekt. Het aantal aanhangers van de Samin-leer is weder sterk afgenomen, doch van bestuurswege bleef men op die beweging nog altijd een wakend oog houden, in het bijzonder in de afdeeling Blora (res. Rembang). In September 1922 ontdekte de veldpolitie in de residentie Bantam eene uit 53 leden bestaande, geheime vereeniging, de Sarekat Ilmoe, welke, naar uit voorloopige onderzoekingen werd afgeleid, zich ten doel stelde: onderling hulpbetoon der leden bij begrafenissen, hulp in gevallen, dat leden door den rechter beboet zouden worden, verzet tegen de politie en de desahoofden en het plegen van diefstallen. Tegen den leider Kjadi Hadji Nawawi is eene gerechtelijke vervolging ingesteld. Het aantal godsdienstscholen nam in Besoeki toe van 1148 tot 1176. Ook in de gewesten Preanger-Regentschappen, Cheribon en Kediri vermeerderde het aantal dier scholen. De ter hoofdplaats Djokjakarta door de vereeniging „Mohammadiah" gestichte scholen bleven zich verheugen in een talrijk bezoek van leerlingen van beiderlei kunne.

Op 31 October, 1 en 2 November 1922 werd ter hoofdplaats Cheribon het Al-Islam-congres gehouden, onder leiding van Tjokroaminoto en H. A. Salim.

De verhouding tot de Vorstenlandsche zelfbesturen liet ook in het afgeloopen jaar niets te wenschen over. Bij de verdere doorvoering van de hervorming op economisch en maatschappelijk gebied in de Vorstenlanden werd van de vorsten steeds de meest welwillende medewerking ondervonden. Een overzicht van de in 1922 getroffen maatregelen ter hervorming van de agrarische en maatschappelijke toestanden in de Vorstenlanden is opgenomen in bijlage C.

Met de vorming van kaloerahans in de residentiën Soerakarta en Djokjakarta werd voortgegaan. De nieuwe landrenteregeling, op de basis van die in Ind. St. 1907 n°. 277, werd ingevoerd in de districten Djoemeneng en Godean van het regentschap Sleman (res. Djokjakarta) en voorts in een zestal, in dat regentschap verspreid liggende kedjawen kaloerahans.

In verband met de te betrachten zuinigheid, werd aan het aantal ontvoogde regentschappen (zie K. V. 1922, kol. 98) geen verdere uitbreiding gegeven.

Bij Gouv. Bt. 3 Aug. 1922 n°. 2*x* werd de regent van Koeningan (Cheribon), Raden Toemenggoeng Soeriatonoedibrata, overgeplaatst naar Madjalengka (Cheribon), ter vervulling van de daar ontstane vacature van regent door het overlijden van Raden Adinati Ario Sasraningrat (zie t. a. p.). Op 23 October 1922 overleed de regent van Demak (Semarang), Raden Toemenggoeng Ario Tjokroamiprodjo; in de vacature is nog niet voorzien.

Evenals in het vorig verslagjaar, liet de veiligheid van personen en goederen nog te wenschen over, hoewel verbetering in dien toestand duidelijk merkbaar wordt.

De beperking van het vergaderrecht in het gewest Soerakarta (zie t. a. p.), bleef gedurende 1922 van kracht. Evenwel werd bij het verleenen van vergunningen tot het houden van vergaderingen groote vrijgevigheid betracht, terwijl in de laatste maanden slechts bij uitzondering bestuurs- en andere besloten vergaderingen door de politie werden bijgewoond.

Aangezien in de residentiën Kediri, Madioen, Semarang, Pekalongan en Preanger-Regentschappen ernstig gevaar dreigde voor verstoring der openbare orde, is bij Ord. van 12 Mei 1923 (Ind. St. n°. 227) het recht van vergadering in die gewesten tijdelijk beperkt; eenzelfde maatregel is bij Ord. van 14 Mei 1923 (Ind. St. n°. 228) genomen ten opzichte van de residentie Soerabaja.

Het aantal gevallen van moord en doodslag verminderde in de gewesten Bantam, Batavia, Cheribon, Pekalongan, Semarang, Rembang, Madoera, Pasoeroean, Besoeki, Banjoemas, Kedoe, Madioen en Kediri van onderscheidenlijk 21, 50, 9, 29, 75, 57, 131, 157, 74, 16, 57, 22 en 34 in 1921 tot 18, 42, 7, 27, 48, 45, 119, 152, 53, 12, 33, 4 en 20 in 1922. Daarentegen vermeerderde het aantal dezer misdrijven in de residentiën Preanger-Regentschappen, Soerabaja, Soerakarta en Djokjakarta van 15, 55, 12 en 5 in 1921 tot 24, 61, 28 en 6 in 1922.

Het aantal ketjoe (kampak-, rampok- en krojok-) partijen nam in 1922 in de gewesten Bantam, Batavia, Preanger-Regentschappen, Semarang, Rembang, Soerabaja, Madioen, Kediri, Soerakarta en Djokjakarta af van 8, 28, 2, 30, 140, 3, 19, 1, 40 en 27 in 1921 tot 4, 6, 1, 7, 51, 0, 13, 0, 32 en 10 in 1922. In Cheribon, Madoera en Kedoe bedroegen de cijfers 1, 9 en 3, tegen 0, 5 en 0 in 1921. De campagne tegen de voornamelijk in de residentie Batavia optredende rampokbenden werd krachtig voortgezet door de veldpolitie en de marechaussee.

In de residentie Madoera kwamen 9 gevallen van strandroof voor, tegen 5 in 1921.

Straatroof werd gerapporteerd in de gewesten Batavia, Soerakarta, Madioen, Kediri en Djokjakarta (4, 9, 5, 32 en 29 gevallen, tegen 12, 9, 8, 36 en 31 in 1921).

Het aantal veediefstallen nam af in de residentiën Bantam, Batavia, Preanger-Regentschappen, Pekalongan, Semarang, Rembang, Madoera, Besoeki, Banjoemas, Kedoe, Madioen, Kediri, Soerakarta en Djokjakarta (196, 32, 62, 102, 40, 90, 552, 75, 204, 235, 103, 122, 235 en 135 gevallen in 1921 en 165, 13, 44, 55, 18, 30, 303, 38, 115, 147, 48, 40, 115 en 50 gevallen in 1922).

In de gewesten Preanger-Regentschappen, Cheribon, Madoera, Pasoeroean, Besoeki en Soerakarta nam het aantal gevallen van brandstichting eenigszins toe (van 16, 146, 10, 244, 82 en 129 in 1921 tot 19, 276, 13, 258, 101 en 242 in 1922). Daarentegen verminderde het aantal dezer misdrijven in de gewesten Bantam, Batavia, Pekalongan, Semarang, Soerabaja, Banjoemas, Kedoe, Madioen, Kediri en Djokjakarta van 15, 10, 217, 73, 19, 1016, 1038, 6, 243 en 932 in 1921 tot 5, 9, 91, 48, 13, 962, 867, 4, 185 en 510 in 1922.

De gezondheidstoestand liet nog te wenschen over, hoewel cholera, typhus, influenza, pokken en malaria niet epidemisch voorkwamen.

In de districten Menes en Tjaringin (res. Bantam) trad eene bacillaire dysenterie-epidemie op.

De bevolking in de kuststreken had nog altijd veel last van malaria en andere koortsen: met de verstrekking van chinine werd stelselmatig voortgegaan.

De pest maakte ook in 1922 vele slachtoffers, hoewel de ziekte zich over 't algemeen niet uitbreidde. De meeste pestgevallen kwamen voor in de residentie Semarang en in de afdeeling Magelang van de residentie Kedoe; in Soerakarta verminderde het aantal gevallen. Voor uitvoerige gegevens omtrent het aantal voorgekomen pestgevallen zie men hoofdstuk K, afd. V.

De gezondheidstoestand in de Tjihea-vlakte, nabij Tjiandjoer (Preanger-Regentschappen) verbeterde in 1922, dank zij de invoering van het waterreglement en de stelselmatige drooglegging van sawahs en het draineeren van de gouvernements landbouwhoeve aldaar.

Met de bsstrijding van framboesia met neo-salversan werd voortgegaan. Ter verdere bekendmaking van de geneeskracht van dit middel werden platen onder de bevolking verspreid, voorstellende een en denzelfden persoon vóór en na de behandeling met neo-salversan. In de residentie Bantam, waar deze ziekte het meest voorkwam, werden 11 648 lijders behandeld. Voorts werd de ziekte nog gerapporteerd in Banjoemas, Madioen en Djokjakarta. Het toenemend vertrouwen van de bevolking in de toegepaste geneeswijze werd voldoende bewezen door het feit, dat in 1922 in 't geheel 30 504 personen werden behandeld, tegen 22 756 in 1921.

In 1922 werden 5 gevallen van meningitis waargenomen.

Hoewel eene verbetering in den gezondheidstoestand van den veestapel overal merkbaar was, had het vee in 1922 toch nog te lijden van mond- en klauwzeer, surra en kwaden droes. Verder kwamen nog gevallen voor van saccharomycose (in Bantam en Batavia), malleus (in Bantam, Batavia en Djokjakarta), septichaemia epizoötica (in Bantam en Soerakarta) en boutvuur (in Djokjakarta en Soerakarta). In de afdeeling Djember van de residentie Besoeki brak mond- en klauwzeer uit.

Ondanks de in eenige gewesten (Kedoe, Kediri en Soerabaja) aangerichte bandjirschade en de gewone padi-ziekten (o. a. omo mentek) waren de uitkomsten van den rijstbouw in 1922 bevredigend, in Madioen en Pasoeroean zelfs zeer gunstig. De rijstprijzen bewogen zich in eene dalende lijn. In Cheribon mislukte de oogst van ± 19 050 bouws (tegen 30 615 bouws in 1921) en in Soerabaja van 14 700 bouws. Muizenplaag en omo mentek veroorzaakten in de afdeeling Magelang der residentie Kedoe een misoogst van 1386 bouws.

De koffie-oogst was in Pasoeroean zeer gunstig; in Kediri had het gewas veel te lijden van de boeboekplaag.

De uitkomsten van de suikercultuur waren over het algemeen, de malaise in aanmerking genomen, niet ongunstig.

De oogst van tabak was bevredigend, behalve in de gewesten Kediri en Soerakarta.

De koelie-werving was van weinig beteekenis, als gevolg van den invloed van de malaise op de cultures in de buitengewesten en de daling van de voedingsprijzen in eigen land. Behalve de emigratie naar de buitengewesten (zie hoofdstuk J, afd. I, § 5) kwam ook in 1922 belangrijke transmigratie voor van lieden uit Madoera naar Oost-Java, waar zij als helpers bij den oogst (koffiepluk) en als koelie (te Soerabaja) dienst deden. De emigratie uit Madoera, Pasoeroean, Semarang, Kedoe (Bagelen) en de Vorstenlanden naar Besoeki hield ook in het verslagjaar aan. Voorts zochten nog vele Bantammers werk in de Lampongsche districten en te Batavia.

Overstroomingen richtten in de residentiën Kedoe en Kediri schade aan. In eerstgemeld gewest had een dijkbreuk plaats van de Boetoeh Bedono (regentschap Koetoardjo) en traden de Kali Djali en Kali Batang buiten hare oevers.

§ 3. ATJEH EN ONDERHOORIGHEDEN.

De politieke toestand was over het algemeen gunstig.

Tijdens een reis van het gewestelijk bestuurshoofd naar Lho'Seumawé, onderwierp zich bij hem, door tusschenkomst van den zelfbestuurder van Lho'Seumawé, het bekende bendehoofd Panglima Akoeb, inleverende een model repeteergeweer en 20 patronen; den volgenden dag meldde zich diens volgeling Moehamad bij den zelfbestuurder van Hakim Kroeëng (onderafd. Lho'Soekon). Den 3den October 1922 werd het bendehoofd Ama'n Njerong in het grensgebergte tusschen de onderafdeelingen Takèngön en Serbödjadi door eene patrouille marechaussée neergelegd.

Ook in het afgeloopen jaar hadden, als gevolg van de onder Atjehers voorkomende psychische afwijkingen, levensmoeheid en godsdienstige exaltaties, weder eenige aanslagen op het leven van militairen en particulieren plaats.

In Januari 1922 overleed de oelèëbalang-tjoet-banta van het landschap Peureula (afd. Oostkust van Atjeh), Teukoe Mohamad Ali Basja.

De korte verklaring werd afgelegd door Teukoe Ali Tjot Darat als waarnemend bestuurder van het landschap Boebon (onderafd. Meulaboh, afd. Westkust van Atjeh) gedurende de minderjarigheid van den rechthebbende Teukoe Radja Tjoet (goedgekeurd en bekrachtigd bij Gouv. Bt. 7 Febr. 1922 n°. 39) en door Teukoe Nanggroë als bestuurder van het landschap Sama Doea (onderafd. Tapa'Toean, afd. Westkust van Atjeh) (goedgekeurd en bekrachtigd bij Gouv. Bt. 1 Aug. 1922 n°. 19).

Bij Gouv. Bt. 10 Juli 1922 n°. 16, nader gewijzigd bij Gouv. Bt. 21 Jan. 1923 n°. 17, werd machtiging verleend om Teukoe Machmoed de korte verklaring te laten afleggen en beëedigen als waarnemend bestuurder van het landschap Pidië (onderafd. Sigli, afd. Noordkust van Atjeh). De wegens zielsziekte van de uitoefening zijner waardigheid ontheven bestuurder van het landschap Peutoë (onderafd. Lho'Soekon, afd. Noordkust van Atjeh), Teukoe Ali Basja (zie K. V. 1921, kol. 65) is van zijne ziekte hersteld en 17 Augustus 1922 weder als bestuurder opgetreden.

Naar verbetering van het gehalte der hoofden wordt gestreefd door bij het vervullen van vacatures meer ontwikkelde hoofden tot het opengevallen ambt te roepen.

De belangstelling van de hoofden en zelfbestuurders voor de opvoeding van hunne kinderen en naaste verwanten neemt meer en meer toe. De opleiding geschiedt zooveel mogelijk in het gewest aan de Hollandsch-inlandsche scholen, de Europeesche lagere scholen en de M.U.L.O.-afdeeling der algemeene middelbare school ter gewestelijke hoofdplaats. Door de stichting van een internaat te Koeta Radja is het elders heenzenden van hoofdenzonen, met alle daaraan verbonden nadeelen, onnoodig geworden.

Het in dit gewest zeer geliefde belijden van kettersche mystiek nam sterk af, dank zij den gunstigen invloed van Oelama Toeankoe Radja Keumala, lid van het voormalig sultansgeslacht. Het vertrouwen in de vrijheid in godsdienstzaken, welke in dit land genoten kan worden, bracht verscheidene in de oorlogsjaren naar de Maleische Staten gevluchte geestelijken weer in Atjeh terug, onder wie vermelding verdienen Teungkoe di Balai en Teungkoe di Reubèë, die zich in Pidië vestigden. Overal liep het aantal Sarekat Islam-leden terug, doch tegen het einde van het jaar werd weder eenige opleving merkbaar. De leiders zijn grootendeels niet-inheemsche inlanders; de bevolking zelve blijft nog op den achtergrond.

In 1922 vertrokken 121 personen ter bedevaart, tegen 167 in 1921. Het komt echter nog voor, dat niet-geregistreerde Mekka-gangers zich over de Straits-havens naar Mekka begeven.

De evangelisatie-arbeid in dit gewest bepaalt zich tot de Roomsch-katholieke zending onder de Chineesche ingezetenen van enkele hoofdplaatsen.

De veiligheid van personen en goederen was ook in 1922

gunstig. De malaise veroorzaakte eene afvloeiing van de minst goede elementen uit de koeliebevolking, zoodat ook in het cultuurgebied de toestanden beter werden. Toch kwamen nog gevallen voor van doodslag en ernstige verwonding, vooral in de binnenlanden.

De immigratie beperkt zich grootendeels tot de cultuurstreken.

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig. Malaria kwam voor te Simeuloe (Sinabang), Singkel, Tjalang, ter Noordkust en in de Alaslanden. Influenza in lichten graad heerschte gedurende het gansche jaar periodiek door het geheele gewest. Ook bacillaire en amoeben-dysenterie kwamen sporadisch overal voor. Enkele typhusgevallen werden aan de Noord-, Oost- en Westkust en in de Gajolanden geconstateerd. Oogziekten komen in dit gewest veel voor. De bestrijding van het framboesia-kwaad werd in het verslagjaar met zeer veel succes krachtig voortgezet; de bevolking stelt terzake absoluut vertrouwen in de Europeesche geneeswijze. Venerische ziekten komen zeer verspreid en in alle vormen voor. De afzondering van leprozen heeft nog steeds in primitieve kolonies plaats.

Onder het vee kwamen surra en septichaemie endemisch in het geheele gewest voor. Te Sigli werd een geval van kwaden droes geconstateerd. In de Gajo- en Alaslanden en ter Noordkust kwam hondsdolheid voor; gestreefd werd naar het onschadelijk maken van losloopende honden.

De invoerhandel was gering; vooral Langsar, het centrum van het cultuurgebied, leed sterk onder de malaise. In het overige gedeelte van het gewest ondervond men den nadeeligen invloed van de lage prijzen voor alle landbouwproducten, waartegenover echter ook de levensstandaard voor inlandsche gezinnen daalde. De uitvoer van peper, pinangnoten en copra was bevredigend, ondanks de slechte prijzen. In het afgeloopen jaar overtrof de waarde van den uitvoer van pinang voor het eerst dien van de peper. De indigouitvoer uit de afdeeling Westkust nam nog steeds toe; de prijzen waren goed. De in die afdeeling door de coöperatieve oliefabriek gewonnen olie kon nog geen vaste markt veroveren.

De kleinhandel bleef levendig en had van de malaise weinig te lijden.

Het verslagjaar bracht, dank zij de betere rubberprijzen en de streng doorgevoerde bezuiniging in de productiekosten, eene opleving in de cultuurstreken.

De scheepvaartbeweging te Sabang bleef zich bevredigend ontwikkelen.

De uitkomsten van den rijstoogst waren goed. Aangezien de prijzen laag waren en uitvoer derhalve niet voldoende loonend was, werd veel padi opgeslagen.

De klappercultuur onderging weinig uitbreiding; de opbrengst was normaal.

De pinangoogst was zeer ruim, terwijl de prijzen bevredigend waren. De pepercultuur ging nog steeds achteruit; in verband met de lage prijzen van het product werd weinig aan het onderhoud der tuinen gedaan. Tegen het einde van het jaar brachten de betere prijzen weder eenig leven in deze nationale cultuur en werd de verzorging van de tuinen weder ter hand genomen.

De slechts voor plaatselijk verbruik bestemde opbrengst van de zeevischvangst was bevredigend.

§ 4. SUMATRA'S WESTKUST.

In Januari 1922 werd ter hoofdplaats Padang door het sub-comité ,,autonomie voor Nederlandsch-Indië'' eene openlucht-vergadering gehouden, welke door ruim 600 personen werd bijgewoond. Voorts had op 1 en 2 Juli 1922 te Padang het eerste congres van de aldaar zetelende ,,Persatoean Soematra'' plaats; tot de voormannen van dit congres behoorden de Batakker Manullang en de Minangkabauers Soeleiman Effendi, propagandist van de N. I. P., en Baginda Djamaloedin Rasad, een gewezen landbouwleeraar. De actie vindt bij de inlandsche bevolking weinig belangstelling.

In de laatste helft van 1922 heeft de te Padang opgerichte vereeniging ,,Persatoean goeroe-goeroe agama Islam'' haar arbeidsveld uitgebreid tot Taroesan en Bajang (afd. Painan).

Moeilijkheden tusschen de aanhangers van de oude en die van de nieuwe richting in de Sarekat Islam-beweging te Bajoer (onderafd. Manindjau) deden zich niet meer voor (zie K. V. 1922, kol. 103). De tegenstelling der partijen bestond nog slechts hierin, dat de eene vóór en de andere tegen het aanblijven van het negarihoofd was. Nadat deze functionaris tot cipier te Alahanpandjang benoemd was, hebben beide partijen elkander, ten overstaan van het negarihoofd, alle aangedane onaangename bejegeningen vergeven.

De veiligheid van personen en goederen was over het algemeen bevredigend, behalve in de onderafdeeling Priaman, waar sedert Mei 1922 eene brigade gewapende politie is gedetacheerd, die tevens als veldpolitie dienst doet. Door gestadig patrouilleeren buiten de hoofdplaats verbeterde de veiligheid in het tweede halfjaar belangrijk. In Koerintji ondervond men den gunstigen invloed van de opheffing van de dwangarbeiderskwartieren langs den Koerintji-weg. In de afdeeling Loeboeksikaping had eene rampokpartij plaats. Het aantal veediefstallen verminderde eenigszins.

Uitbreiding van het Mohammedanisme had niet plaats. Aan de in den nacht van 4 op 5 October 1922 gehouden bedevaart naar het graf van Sjech Boerhanoeddin te Oelakan (onderafd. Priaman), de brenger van het Mohammedaansch geloof ter Sumatra's Westkust, werd deelgenomen door ± 10 000 personen.

Te Padang arbeiden het Rijnsche Zendinggenootschap en de Seventhday Adventist Church en op de Batoe-eilanden werkt het Nederlandsch Luthersch Zendinggenootschap. De kerstening op de Batoe- en Mentawei-eilanden maakte weinig vorderingen; het aantal gemeenteleden bedroeg onderscheidenlijk 279 en 574.

Het aantal gevallen van influenza bleef binnen normale grenzen. Ter hoofdplaats Sawahloento kwamen sporadisch gevallen van typhus abdominalis en meningitis cerebrospinalis voor. De framboesia werd allerwegen krachtig en systematisch bestreden.

Behalve in de afdeeling Agam, had de runder- en karbouwenstapel overal nog te lijden van surra. In de onderafdeeling Fort van der Capellen kwamen eenige gevallen van kwaden droes en koliek voor, welke enkele slachtoffers eischten. Ter hoofdplaats Padang werden ruim 2000 honden afgemaakt ter bestrijding van de hondsdolheid.

De uitkomsten van den rijstoogst waren ook dit jaar gunstig.

Noemenswaardige uitbreiding van den koffie-aanplant had niet plaats; de oogst was bevredigend.

In de afdeelingen Tanahdatar, L Koto en Agam wordt aan de tabakscultuur veel aandacht besteed; uitgevoerd werd 963 000 K.G. tabak.

De klappercultuur breidt zich gestadig uit, vooral in de onderafdeeling Priaman. In verband met de alom heerschende malaise waren de prijzen van klappers en copra laag.

Door de lage prijzen van het product is het vertrouwen in de rubbercultuur bij de bevolking min of meer geschokt, waardoor de aanplant minder snel toenam.

De zeevischvangst bleef voor een belangrijk deel van de kustbevolking een bron van inkomsten.

Ook in 1922 werden enkele streken van het gewest door overstroomingen geteisterd, doch menschenlevens vielen daarbij niet te betreuren.

§ 5. TAPANOELI.

De politieke toestand was bevredigend. De vereeniging Hatopan Kristen Batak ging in kracht en ledenaantal achteruit; alleen in Baroes werden door Soetan Soemoeroeng hier en daar nieuwe afdeelingen opgericht, welke echter een kwijnend bestaan lijden. Ook de te Balige opgerichte Radjabond (zie K. V. 1922, kol. 103) staat wankel. De van overheidswege in de onderafdeeling Dairilanden georganiseerde oprichting der Tiga Lingga, een nieuwe pasar, had eene verzetsactie van eenige hoofden ten gevolge, welke ten slotte vanzelf doodliep.

De permalim-secte bleef de aandacht van het bestuur gaande houden. De actie van den hoofdleider Hermanus (zie K. V. 1922, kol. 105) verflauwde wegens gebrek aan geld alsmede door oneenigheid en afgunst onder zijne medeleiders. Bovendien kon hij het op den duur niet vinden met zijne tweede vrouw en haar moeder, de echtgenoote van wijlen Sisiakbagi, den stichter van één der permalim-secten. Bij een bezoek aan Zuid-Samosir wist Hermanus daar ± 400 aanhangers te verwerven. De actie van de permalim-goeroe's Gajus en Panggintal (zie t.a.p.) werd zóó fanatiek, dat het noodig werd geoordeeld deze lieden in het hospitaal te Pearadja in observatie te nemen, waar beiden lijdende werden bevonden aan godsdienstwaanzin, waarna zij in een krankzinnigengesticht zijn opgenomen. Een ander permalimleider, Radja Moelia van Hoeta Hasan bij Lagoeboti heeft een bedehuis opgericht, ongeveer in den vorm van de oud-Bataksche „djoro".

Uitbreiding van den Islam heeft zoo goed als niet plaats. De Sarekat Islam-vereenigingen gaan eer achteruit dan vooruit. In 1922 vertrokken 63 personen naar Mekka, tegen 91 in 1921.

De resultaten van het zendingswerk, hetwelk in dit gewest geleid wordt door de zendelingen van het Rijnsche Zendinggenootschap te Barmen en een zendeling van de Doopsgezinde gemeente te Amsterdam, waren bevredigend. In de afdeeling Sibolga en de onderafdeelingen Angkola en Sipirok, Mandailang, Toba, Hoogvlakte van Toba, Samosir, Silindoeng, Dairilanden en Baroes en het eiland Nias bedroeg het aantal doopelingen onderscheidenlijk 209, 17, 33, 54, 2780, 2803, 1181, 4287, 417 en 9854.

De veiligheid liet over het algemeen niet te wenschen over. De bedrijvers van moord en diefstal in de afdeeling Sibolga en de onderafdeeling Angkola en Sipirok behooren voornamelijk tot de vreemdelingen (contractkoelies, immigranten, enz.).

De belangstelling voor eene behoorlijke opvoeding van de jeugd is, vooral onder de meergegoede en aanzienlijke inlanders, zeer groot.

De aan het einde van 1921 voorgekomen gevallen van bacillaire dysenterie in het internaat der Hollandsch-inlandsche school te Naroemonda hadden een gunstig verloop. De reeds in 1921 uitgebroken dysenterie-epidemie in de onderafdeeling Dairilanden deed zich in het verslagjaar nog duchtig gelden. De aanvankelijk genomen maatregelen ter bestrijding voldeden goed, zoodat men den toestand meester meende te zijn. Echter brak de ziekte einde Mei 1922 in heviger mate opnieuw uit. De epidemie dreigde zich zeer ver naar het noorden uit te breiden, zoodat voor aantasting van de Karolanden en het cultuurgebied werd gevreesd, doch daarna viel eene plotselinge daling in het aantal gevallen te constateeren. Einde October was de epidemie ten einde. Vooral Tobaneesche of gemengd Tobaneesche kampongs werden aangetast; de zindelijker Karo's hebben veel minder van de ziekte te lijden gehad. De malaria kwam ook in het afgeloopen jaar algemeen voor, doch in mindere mate dan in 1921. Met het aanleggen van drinkwater- en spoelleidingen, het assaineeren van broedplaatsen van muskieten e. d. werd voortgegaan. De in verschillende deelen van het gewest voorkomende framboesia-ziekte werd krachtig bestreden.

Surra, mond- en klauwzeer, haemorrhagische septichaemie, besmettelijke beenziekte en Sipiroksche ziekte hebben onder het vee overal geheerscht. Onder de karbouwen, welker aantal einde 1921 12 246 bedroeg, kwamen 1688 gevallen van surra voor, waarvan 1623 met doodelijken afloop.

Eenige opleving in den toestand van den handel was merkbaar. De veehandel leed zeer onder de vele in het afgeloopen jaar geheerscht hebbende veeziekten.

De verbindingsweg van Tapanoeli met Pematang Siantar (Oostkust van Sumatra) werd voor het publiek verkeer geopend.

De rijstuitvoer van Toba naar de Oostkust van Sumatra daalde door de lage Siam-rijstprijzen zeer, doch uit Padanglawas werd veel rijst naar dat gewest uitgevoerd. Ook uit Mandailing kon eene flinke hoeveelheid worden uitgevoerd. De rijstoogst gaf over het algemeen geen reden tot ontevredenheid. De opbrengst van de sawahs bedroeg ± 60 en van de tegalvelden ± 26 pikol padi per bouw.

De koffiecultuur wordt gedreven in Mandailing, Sipirok, Padanglawas, de Dairilanden, Toba, Silindoeng, Samosir en de Hoogvlakte van Toba. De opbrengst, zoowel van de ondernemingsaanplant als van de bevolkingstuinen, was bevredigend. De handel in koffie nam in het algemeen toe; de prijzen varieerden tusschen f 50 en f 70 per pikol.

De klappercultuur wordt hoofdzakelijk gedreven op Nias. De uitvoer van copra bedroeg 1 418 598 K.G.; de prijzen bleven nog laag.

De rubbercultuur leefde eenigszins op als een gevolg van de stijging der rubberprijzen tegen het einde van het jaar. De uitvoer van rubber uit Sibolga en Baroes bedroeg 1 778 298 K.G.

Een der belangrijkste boschproducten in dit gewest is nog steeds de benzoë. De cultuur werd ook dit jaar wederom uitgebreid; alleen op de Toba-hoogvlakte werden 59 280 nieuwe benzoëboomen bijgeplant. De uitvoer bedroeg 2 340 421 K.G.

De vischteelt in vijvers wordt meer en meer van belang. Het aantal vischvijvers in de afdeeling Padang Sidimpoean bedraagt reeds ± 1500.

De zeevischvangst is van vrij groote beteekenis en levert voor velen eene goede broodwinning op. Sibolga en Natal voeren veel gedroogde visch uit.

§ 6. BENKOELEN.

Van eene bijzondere opleving van het Mohammedanisme werd niets bemerkt. Te Benkoelen werd eene vereeniging opgericht, genaamd „Djoemaätoeltoealib" voor het geven van onderwijs in den godsdienst en in de beginselen van de Arabische taal, welk onderwijs wordt geleid door een te Mekka opgeleiden Maleischen onderwijzer. Ter bedevaart naar Mekka gingen 101 personen, tegen 201 in het vorige jaar.

De Protestantsche zending van het Rijnsche Zendinggenootschap op het eiland Enggano wordt plaatselijk geleid door een tweetal Bataksche goeroe's; het aantal Christenen op Enggano bedraagt 230.

De Roomsch-katholieke gemeente te Tandjoeng Saketi (Pasemahlanden, afd. Manna) telde 405 bekeerlingen (onder wie 8 vreemde oosterlingen), tegen 398 in 1921.

De veiligheid van personen en goederen in de binnenlanden kan bevredigend genoemd worden.

Omtrent de proef met de immigratie van Soendaneezen en Javanen in dit gewest wordt verwezen naar hoofdstuk J, afd. I, § 5.

Evenals in vorige jaren, kwamen vrij veel gevallen van pokken voor. In de onderafdeelingen Redjang en Lebong bezweken aan die ziekte onderscheidenlijk 33 en 6 personen. Voorts kwamen in de onderafdeeling Redjang gevallen van

acuten buikloop voor, aan welke ziekte 4 personen overleden. In de kuststreken wordt nog steeds veel malaria en dysenterie geconstateerd. Vaccinatie en revaccinatie, zoomede inentingen met neo-salversan hadden geregeld plaats.

Onder het vee kwamen in de onderafdeelingen Redjang, Lebong, Mokko Mokko, Lais en Manna gevallen van surra, miltvuur, ziekelijke aandoening in de gewrichten en monden klauwzeer voor, aan welke ziekten 24 paarden en 33 runderen bezweken.

De uitkomsten van den rijstoogst waren wederom beter dan het vorige jaar. In de onderafdeelingen Manna, Lebong, Seloema, Kauer en Redjang had de meeste uitbreiding van sawahs plaats.

De oogst van koffie, zoowel van de bevolkingstuinen als van de ondernemingen was bevredigend. Tengevolge van de stijging der prijzen nam de uitvoer van dit product toe. Aan peper werd 581 889 K.G. en aan kruidnagelen 133 634 K.G. uitgevoerd.

In het afgeloopen jaar werden 18 aardschokken gerapporteerd, welke echter geen schade aanrichtten.

§ 7. LAMPONGSCHE DISTRICTEN.

De veiligheid van personen en goederen was vrij gunstig, hoewel nog enkele roofmoorden voorkwamen. Het vrij groot aantal diefstallen komt voor rekening van de uit Bantam afkomstige ongunstige elementen die, uit vrees voor de aldaar ageerende veldpolitie, naar dit gewest uitwijken.

De hoofden laten hunne kinderen gaarne de Europeesche of Hollandsch-inlandsche scholen bezoeken; enkelen zenden ze naar Java. Veel moeite wordt gedaan om ook de meisjes naar school te krijgen, hier en daar met succes. De meisjeshuishoudscholen te Tandjoengkarang, Kalianda, Koto Agoeng en Menggalo vinden meer waardeering dan voorheen.

Omtrent de kolonisatie te Gedong Tataän en Koto Agoeng zie men hoofdst. J, afd.I, § 5.

Malaria, dysenterie en mijnwormziekte komen nog steeds veelvuldig voor. De zeer talrijke neosalversan-inspuitingen tegen framboesia hebben veel ten goede uitgewerkt.

Hier en daar kwam onder het vee mond- en klauwzeer en surra voor. In Februari en Maart heerschte in het district Pahoeanratoe eene onbekende ziekte onder de karbouwen, welke vele slachtoffers eischte; bij de intrede van den oostmoesson verdween de ziekte.

Ofschoon de peperprijzen iets stegen, bleef de handel nog slap, waardoor de koopkracht van de bevolking verminderde, hetgeen zich vooral uitte in den veel geringeren invoerhandel.

De toestand van de rubbercultuur is niet onbevredigend, dank zij de stijgende prijzen van het product.

De rijstoogst was voldoende voor eigen gebruik. De invoer verminderde sterk en maakte plaats voor een geringen uitvoer.

De koffie-cultuur is van weinig belang.

De klapper-cultuur nam, vooral langs de kusten, in omvang en beteekenis toe.

Voor een deel van de bevolking vormt de zeevisscherij een belangrijke bron van inkomsten. De riviervischvangst wordt vooral beoefend in de afdeeling Sepoetih-Toelangbawang.

Het beheer van de plaatselijke kassen vond naar behooren plaats.

§ 8. PALEMBANG.

De politieke toestand bleef gunstig.

De veiligheid van personen en goederen was over het algemeen bevredigend. Diefstal van vee kwam nogal voor in de afdeeling Palembangsche Bovenlanden; door het flinke optreden van de politie werd een viertal beruchte veedieven opgevat en veroordeeld.

In de Pasemahlanden (afd. Palembangsche Bovenlanden) breidt de Islam zich geleidelijk uit. Het aantal bedevaartgangers bedroeg 1288, tegen 1576 in 1921, welke vermindering een gevolg is van de daling der prijzen van bosch- en landbouwproducten, waardoor veel minder geld verdiend werd.

De American Methodist Church arbeidt nog steeds onder de ter hoofdplaats Palembang wonende Chineezen.

Door de inlandsche ambtenaren en hoofden wordt over het algemeen veel ten koste gelegd aan de opvoeding en het onderwijs van hunne kinderen, ook vaak van de meisjes.

Voor de hervatte werkzaamheden aan den aanleg van de spoorwegverbinding Palembang—Telokbetong, voor zoover betreft de verbinding Praboemoelih—Martapoera, werden eenige honderden werkkrachten uit West- en Midden-Java geïmporteerd. Na beëindiging van het werkcontract blijven enkelen dezer immigranten in de bovenstreken hun brood verdienen, hoofdzakelijk in loondienst.

Pokken kwamen overal in het gewest voor. Door afzondering van enkele pokkenlijders en vaccinatie en revaccinatie in de betrokken doesoens kon worden voorkomen, dat de ziekte zich uitbreidde. Ook had de bevolking te lijden van koortsen, huid- en buikziekten en framboesia; tegen deze laatste ziekte werd met goede resultaten opgetreden door middel van neosalversan-injecties.

Onder de karbouwen brak eene besmettelijke ziekte — waarschijnlijk surra — uit, welke zich zoodanig uitbreidde, dat de in- en uitvoer van vee verboden werd.

Niettegenstaande de algemeene malaise nog steeds haar invloed deed voelen, viel toch eenige opleving in den handel waar te nemen. De uitvoer van boschproducten, voornamelijk die van rotan naar Singapore, nam toe. De prijzen van rubber, katoen en koffie stegen in het laatst van het jaar.

De opbrengst van den rijstbouw was voldoende om in de eigen behoefte der bevolking te voorzien; in enkele onderafdeelingen zelfs zóó ruim, dat uitvoer naar elders mogelijk was.

De belangstelling voor de koffiecultuur begint te herleven door de betere vooruitzichten, zoodat de tuinen weder in onderhoud genomen en nieuwe terreinen voor uitbreiding gereed gemaakt werden. De koffie-uitvoer bedroeg ruim 72 000 pikol; de prijzen varieerden tusschen f 18 en f 72 per pikol.

Tabak wordt hoofdzakelijk voor eigen gebruik en voor een klein deel voor de inlandsche markt verbouwd in de onderafdeelingen Pasemahlanden en Moesi Oeloe (afd. Palembangsche Bovenlanden) en Moeara Doea (afd. Ogan- en Komering Oeloe). De prijs van het product varieerde tusschen f 35 en f 60 de pikol.

Uitgevoerd werd 1 461 143 K.G. ruwe en 251 692 K.G. gezuiverde katoen, zoomede 5101 K.G. kapok.

De benzoëcultuur wordt alleen in de onderafdeeling Moesi

Ilir (afd. Palembangsche Benedenlanden) gedreven. De uitvoer van dit product bedroeg 1 797 830 K.G.

De voornaamste boschproducten zijn damar, getahpertja, getah-djeloetoeng en rotan, waarvan de uitvoer aanzienlijk is.

Het recht om in de moerassen en rivieren (met uitzondering van de groote rivieren) te mogen visschen, wordt ten voordeele van de kassen van de plaatselijke raden en de margakassen verpacht, hetgeen in 1922 f 116 647 opbracht.

---

§ 9. DJAMBI.

Bij K. B. 3 Nov. 1921 n°. 66 (Ind. St. n°. 798) is, met ingang van 1 Januari 1922, het grondgebied van de afdeeling Koerintji van dit gewest afgescheiden en aan de residentie Sumatra's Westkust toegevoegd.

Het aantal bedevaartgangers naar Mekka bedroeg 88, tegen 173 in 1921.

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig. Behalve de gewone ziekteverschijnselen, kwamen gevallen van vijfdaagsche koorts voor.

In de onderafdeelingen Djambi en Bangko werd miltvuur en surra onder het vee geconstateerd.

De handel herstelde zich geleidelijk en kwam tegen het einde van het jaar door de betere rubberprijzen weer min of meer op peil. De waarde van den uitvoer overtrof ten slotte die van den invoer met ± f 5 millioen.

Aan hevea-rubber, rotan, djeloetoeng, getahpertja en copra werd uitgevoerd onderscheidenlijk 9 688 288 K.G. (waarde f 6 781 800), 2 368 450 K.G. (waarde f 473 700), 13 120 K.G. (waarde f 2731), 22 714 K.G. (waarde f 34 326) en 636 155 K.G. (waarde f 160 000).

Op het exploratieterrein van de Nederlandsch-Indische Aardolie-maatschappij te Moearo Boelian worden de proefboringen naar olie voortgezet.

De uitkomsten van den rijstoogst waren over het algemeen bevredigend. Op voortdurend aandringen van bestuurswege is gedurende 1922 meer rijst geplant dan in vorige jaren.

De hoofdzakelijk naar Singapore gerichte uitvoer van gedroogde en gezouten visch verminderde, hetgeen verband houdt met een grooter verbruik in het gewest zelf.

In 1922 zijn alle plaatselijke fondsen geïnspecteerd, waarbij bleek, dat de administratie over 't algemeen in orde is.

---

§ 10. OOSTKUST VAN SUMATRA.

De verhouding tot de Inlandsche zelfbesturen bleef gunstig. Bij gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin zijn aan den pangeran van Langkat, Hoeloe Tengkoe Pangeran Kasoema Prawira, en aan Tengkoe Pangeran Emboeng te Langkat de groote gouden ster van trouw en verdiensten toegekend.

De rijksgrooten en hoofden bleven veel zorg besteden aan de opvoeding van hunne kinderen.

Ook in 1922 werden, tengevolge van de heerschende malaise in de cultures, vele contractanten ontslagen, van wie het meerendeel naar Java terugkeerde.

In November 1922 werd eene vereeniging van Minangkabauers opgericht onder den naam van Minangkabau Saijo. Mohamad Samin, president van de plaatselijke Sarekat Islam-vereeniging te Medan en commissaris van het hoofdbestuur van de Sarekat Islam, trad als voorzitter van het voorloopig bestuur op.

Tot uiting komende bewegingen op godsdienstig gebied werden niet waargenomen. De Sarekat Islam met haar politiek-religieus karakter heeft zoo goed als alle belangstelling onder de bevolking verloren. Een verhoogd godsdienstig leven is duidelijk te bespeuren met een verlangen naar meer diepgaand onderwijs in de Mohammedaansche leer. Uitbreiding van het Mohammedanisme vond wederom geleidelijk plaats in de Batak-landen, waar voornamelijk heidenen aangetroffen worden. Gedurende 1922 vertrokken 160 personen naar Mekka; 53 personen keerden van de bedevaart terug.

De school van de American Methodist Church te Medan, onder leiding van den Amerikaanschen zendeling-leeraar L. Oechsli, telde einde 1922 377 leerlingen, onder wie 219 Chineezen.

De Roomsch-katholieke kerk te Medan telt onder de Klingaleezen 310 aannemelingen, van wie 210 te Medan en 100 op de ondernemingen. De Roomsch-katholieke school te Medan, waaraan een internaat verbonden is voor kinderen van de ondernemingen, telt 53 leerlingen (onder wie 18 meisjes).

In de onderafdeeling Simeloengoen (afd. Simeloengoen en de Karolanden), waar de evangelisatie door het Rijnsche Zendinggenootschap wordt geleid, werden in 1922 209 volwassenen en 624 kinderen gedoopt; het aantal Christenen bedroeg aldaar einde 1922 13 614.

In de afdeeling Langkat liet de veiligheid van personen en goederen nog al te wenschen over. Zonder dat de daders in vele gevallen bekend werden, hadden meer of minder ernstige diefstallen en straatrooverijen plaats, door de vele werkeloos rondzwervende individuen. Doodslag, zware verwonding en moord kwamen vrij veel voor. Tot tegengang van de onveiligheid werden de rondzwervers en de ontslagen contractkoelies, die geen werk konden vinden, naar Java, de Straits-Settlements en China teruggezonden.

De gezondheidstoestand kon over het algemeen gunstig genoemd worden. Geconstateerd werden meest gewone gevallen van malaria, huid- en geslachtsziekten. Met de bestrijding van framboesia tropica door middel van salversan-injecties werd geregeld voortgegaan (zie K. V. 1922, kol. 111).

Onder het vee kwamen gevallen van mond- en klauwzeer voor, doch de ziekte werd door een tijdig ingrijpen beperkt.

De algemeene toestand van den handel was, ook als gevolg van de in de tabakscultuur aangebrachte bezuinigingen, nog steeds minder gunstig. In den groothandel kwamen talrijke liquidaties voor. De uitvoer van alle voor de Europeesche

markt bestemde producten ging vooruit, behalve die van koffie en van de verschillende aardolieproducten. De uitvoer van rubber, tabak en latex bedroeg in 1922 onderscheidenlijk ruim 41½ millioen, ruim 15 millioen en ± 984 000 K.G., tegen ruim 34 millioen, ruim 14 millioen en 52 000 K.G. in 1921. Ook de uitvoer van vezel en copra vertoonde eene stijging. De resultaten van den rijstoogst waren gunstig.

De aardappelcultuur, welke uitsluitend op de Karo-hoogvlakte wordt beoefend, had nog steeds te lijden van de z.g. ,,kringerigheid'' (zie K. V. 1922, kol. 112). Op het gebied van groententeelt viel nog weinig verbetering waar te nemen. Uitbreiding van den aanplant van koffie ,,arabica'' in de onderafdeeling De Karolanden bleek door de instelling van de boschreserve niet meer mogelijk. De pepercultuur, welke uitsluitend gedreven wordt door de inheemsche bevolking van de afdeeling Langkat, ging niet vooruit.

De geheel in handen van Chineezen zijnde visscherij te Bagan Si Api Api is nog steeds van zeer groote beteekenis. De prijzen van de vischproducten, vooral die van trasi, liepen steeds meer achteruit, waardoor vele handelaren groote schade leden. De voornamelijk naar Java en Singapore gerichte uitvoer bedroeg in 1922 22 560 000 K.G. visch, 830 000 K.G. garnalen en 8 900 000 K.G. trasi.

§ 11. RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.

De politieke toestand was bevredigend.

De heidenen onder de primitieve bewoners van de Indragirische binnenlanden en van de kuststreken gaan langzamerhand tot den Islam over. Ter bedevaart gingen 38 personen, tegen 15 in het vorige jaar.

In de onderafdeeling Indragirische Benedenlanden verbeterde de veiligheid van personen en goederen, na de vervanging van een minder geschikt districtshoofd. In het verslagjaar kwamen 14 rampokpartijen en 5 gevallen van moord voor. In de wateren van de onderafdeeling Karimoen werden in November en December 1922 kruistochten ondernomen door twee torpedobootjagers met twee marine-watervliegtuigen, waardoor de veiligheidstoestand verbeterde.

In het begin van het jaar brak ter onderafdeelingshoofdplaats Tandjoengbalai eene pestepidemie uit, welke 58 slachtoffers maakte; dank zij de doortastende maatregelen was de ziekte spoedig bedwongen. Nog steeds komen ter hoofdplaats Tandjoengpinang zeer vele gevallen van malaria voor. De pogingen om onder de bevolking het gebruik van kinine meer ingang te doen vinden hadden nog weinig succes.

Onder het vee in de Koeantan-districten deed zich eene epidemie van miltvuur voor, aan welke ziekte 348 karbouwen en 21 runderen bezweken.

De algemeene malaise deed zich nog sterk gevoelen, hoewel de rubber- en peperprijzen stegen. Uit de Koeantan-districten werd 81 000 K.G. bevolkingsrubber uitgevoerd. De Indragirische Benedenlanden voerden 267 865 K.G. gezuiverde en 219 752 K.G. ongezuiverde sago uit, terwijl uit de onderafdeeling Lingga 82 562 pikol gezuiverde sago werd uitgevoerd.

De onderafdeeling Poelau Toedjoeh (afd. Tandjoengpinang) en de afdeeling Indragiri voerden te zamen ruim 21 millioen K.G. copra uit, tegen ruim 18 millioen K.G. in 1921.

In de afdeeling Indragiri was de rijstoogst voldoende; in de onderafdeeling Poelau Toedjoeh was de opbrengst kwantitatief minder dan verleden jaar. In de overige onderafdeelingen is de rijstcultuur van weinig beteekenis.

In de gambir-cultuur viel in de laatste maanden van het jaar eenige opleving te bespeuren.

In het op den vasten wal (Kateman) gelegen deel van de onderafdeeling Karimoen zijn thans 20 panglongs in exploitatie. Het daarvan uitgevoerde hout gaat grootendeels naar Singapore.

De zeevischvangst is op de eilanden vrijwel het hoofdmiddel van bestaan voor de Maleische en een deel der Chineesche bevolking.

§ 12. BANKA EN ONDERHOORIGHEDEN.

De verhouding tusschen de inlandsche bevolking en het Chineesche element is door de steeds nauwer wordende onderlinge handelsbetrekkingen wederom beter geworden.

In aanmerking genomen het groote aantal Chineesche contractarbeiders bij de Banka-tinwinning (einde 1922 18 575), was de veiligheid van personen en goederen bevredigend. Door het krachtdadiger optreden van de politie kwamen rampokpartijen en diefstallen niet meer zoo veelvuldig voor. Zooveel mogelijk werden Chineezen, die zonder middelen van bestaan en zonder legitimatiebewijzen werden aangetroffen en die meestal de onveiligheid veroorzaakten, uit het gewest verwijderd.

Gedurende 1922 werden te Pesaren (Noord-Banka) weder samenkomsten van het geheim genootschap ,,Sam Tiam Foei'' ontdekt en uiteengejaagd. Dit genootschap, dat zijne politieke strekking heeft verloren, heeft nog slechts ten doel de enkele leiders in China van geld te voorzien ten koste van de contractkoelies.

Bij het jongere geslacht is eene neiging waar te nemen om te komen tot eene intensiever belijdenis van den Mohammedaanschen godsdienst, hetgeen o. m. blijkt uit het oprichten te Soengailiat van eene Islam-school en het houden van meer godsdienstige samenkomsten. Uit dit gewest vertrokken 61 personen ter bedevaart, tegen 65 in het vorig jaar.

Het aantal Roomsch-katholieke Chineezen bedroeg einde 1922 134. De gemeente te Pangkalpinang van de Methodist Episcopal Church telt 23 Chineesche leden.

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig te noemen. Gevallen van typhus, influenza, malaria tropica,

dysenterie, beri-beri, enz. kwamen slechts sporadisch voor. In de onderafdeeling Pangkalpinang werd de framboesia met gunstigen uitslag met neo-salversan bestreden.

De algemeene toestand van den handel was, in vergelijking met vorige jaren, ongunstig, hoofdzakelijk tengevolge van de lage marktprijzen van de beide voornaamste uitvoerproducten (peper en rubber).

Als naar gewoonte werden groote hoeveelheden rijst van Singapore en Java ingevoerd (in het geheel 38 297 pikol).

De uitkomsten van den rijstoogst waren, als gevolg van eene intensiever bebouwing en het gunstige weder, over het algemeen bevredigend.

De door de bevolking bereide gambir was slechts voor eigen gebruik bestemd.

De lage marktprijzen van de peper waren oorzaak, dat aan de cultuur van dit product minder zorg werd besteed.

Eene groote hoeveelheid peper, gedeeltelijk nog afkomstig van het voorafgegane jaar, werd uitgevoerd. De uitvoer naar het buitenland (voornamelijk Singapore) bedroeg 41 540 pikol witte en 2474 pikol zwarte peper, terwijl naar Java en Madoera, Palembang en Billiton 24 956 pikol witte en 3103 pikol zwarte peper werd uitgevoerd.

De klappercultuur breidde zich wederom uit.

Wegens de stijging van de rubberprijzen tegen het einde van het jaar, begon de bevolking weder overal de sedert verwaarloosde tuinen schoon te maken en de boomen te tappen.

De zeevischvangst bleef voor de kustbewoners een voornaam middel van bestaan. De vangst bedroeg gedurende 1922 ± 27 000 pikol, welke hoeveelheid niet voldoende bleek om in de behoefte van het geheele gewest te voorzien, zoodat veel gedroogde en gezouten visch werd ingevoerd.

§ 13. BILLITON.

Einde 1922 bedroeg het aantal Christen-Chineezen 125, tegen 117 in 1921.

In het verslagjaar vertrokken 14 personen ter bedevaart naar Mekka, tegen 2 in 1921.

De veiligheid van personen en goederen liet weinig te wenschen over.

Door den overvloedigen regenval bleef de gezondheidstoestand in het algemeen gunstig; alleen in het district Manggar kwam veel malaria voor.

De toestand van den handel was, tengevolge van de algemeene malaise, ongunstig. De invoer van lijnwaden uit Singapore verminderde. Aan gepelde rijst werd van buiten het tolgebied ingevoerd 9 623 852 K.G., meerendeels ten behoeve van de Chineesche mijnwerkers.

De opbrengst van den inlandschen rijstbouw bedroeg in 1922 slechts 19 460 pikol padi, tegen 50 412 pikol in 1921, welke vermindering een gevolg is van de uitbreiding van de boschreserves en mijnterreinen. Bij de bevolking was nog een voldoende reserve-voorraad rijst aanwezig, terwijl de rijstprijzen belangrijk zijn gedaald.

De klapperaanplant werd eenigszins uitgebreid.

Het saldo van de plaatselijke fondsen te Tandjoengpandan en Manggar bedroeg einde 1922 onderscheidenlijk f 21 947 en f 6107.

§ 14. WESTERAFDEELING VAN BORNEO.

De door Sjarif Saleh bin Sjarif Idroes Al Idroes als waarnemend bestuurder van het landschap Koeboe (afd. Pontianak) en de door Goesti Saoenan als bestuurder van het landschap Matan (afd. Ketapang) (zie K. V. 1922, kol. 113) onderscheidenlijk op 3 September 1921 en 6 Januari 1922 afgelegde korte verklaringen zijn bij Gouv. Btn. 7 Febr. 1922 n°. 38 en 23 Maart 1922 n°. 32 goedgekeurd en bekrachtigd.

Pangeran Mangkoe Boemi Goesti Boedjang, waarnemend panembahan van het landschap Landak (afd. Pontianak) gedurende de minderjarigheid van den aangewezen opvolger in het bestuur over dat landschap, werd op verzoek bij Gouv. Bt. 14 Maart 1922 n°. 40 eervol van zijne waardigheid ontheven. De sedert meerderjarig geworden bestuursopvolger Pangeran Ratoe Abdoel Hamid legde 19 Mei 1922 de korte verklaring als bestuurder af onder den naam Goesti Abdul Hamid, welke verklaring bij Gouv. Bt. 4 Nov. 1922 n°. 28 is goedgekeurd en bekrachtigd.

Het als lid van de bestuurscommissie van het landschap Sekadau (afd. Pontianak) aangewezen districtshoofd van Sekadau-Oeloe, Ade Abdul Murat, die wegens gepleegde knevelarijen uit zijn ambt van districtshoofd werd ontslagen, is 22 Juni 1922 als lid van die bestuurscommissie geschorst, waarna het bestuur over het landschap Sekadau wordt uitgeoefend door het eenig overgebleven lid dier commissie, Hadji Goesti Achmad Pangeran Negara.

De 82-jarige sultan van Sambas, Mohamad Tsafioedin, werd op verzoek eervol van zijne waardigheid ontheven (Gouv. Bt. 26 Aug. 1922 n°. 67). Aangezien de onder den naam en titel van Pangeran Ratoe Natawidjaja tot opvolger in het bestuur over het landschap Sambas aangewezen kleinzoon des sultans, Raden Mohamad Moelia, naar het oordeel van het zelfbestuur ongeschikt werd geacht om als zelfbestuurder op te treden, werd machtiging verleend om den zoon van den sultan, tevens landsgroote, Pangeran Pakoe Negara Mohamad Aria di Ningrat, die naar de overtuiging van zijn vader en van de beide landsgrooten de meest geschikte persoon als bestuursopvolger werd geacht, de korte verklaring te doen afleggen; de door hem onder den naam van sultan Mohamad Ali Tsafioedin op 4 December 1922 afgelegde korte verklaring werd bij Gouv. Bt. 30 April 1923 n°. 17 goedgekeurd en bekrachtigd.

In de eerste helft van Januari heeft de gewezen verzetsleider Alan Pa Oemar eenige beroering gebracht in het Niboeng-complex (Sengah en Temila) in het landschap Landak, waar hij de bevolking aanspoorde om de bevelen van het zelfbestuur van Landak niet meer op te volgen, doch slechts hem te gehoorzamen, daar hij beweerde door den sultan van Pontianak als koning der Dajaks te zijn aangewezen. Met twee zijner helpers werd Alan Pa Oemar bij vonnis van den landraad van Pontianak tot gevangenisstraf veroordeeld.

Door de zelfbestuurders van de landschappen in dit gewest werd over het algemeen voldoende belangstelling betoond voor de opvoeding van hunne kinderen en daaraan het noodige ten koste gelegd. Behoudens eenige uitzonderingen, genieten de kinderen van de zelfbestuurders en landsgrooten hunne opvoeding binnen het gewest, waarbij de Hollandsch-inlandsche scholen te Pontianak, Sambas en Sintang een vrij belangrijke plaats innemen. Enkele kinderen bezoeken de Europeesche lagere school te Pontianak. De oudste zoon en vermoedelijke troonopvolger van den sultan van Pontianak bezoekt een Europeesche lagere school te Soekaboemi, terwijl de a. s. panembahan van Sekadau eene dergelijke school te Batavia bezoekt. De opvoeding van de jongste twee zonen van den verbannen panembahan van Sintang geschiedt op gouvernementskosten; zij bezoeken de opleidingsschool voor inlandsche ambtenaren te Serang.

Was de veiligheid van personen en goederen in de afdeeling Singkawang in 1921 minder gunstig, in het verslagjaar viel hierin eene groote verbetering op te merken. Door militairen werd veelvuldig en allerwegen gepatrouilleerd, als gevolg waarvan nagenoeg alle deelnemers aan rampokpartijen werden opgevat en veroordeeld. Een drietal in 1921 naar Serawak uitgeweken leiders, van wie de hoofdaanvoerder reeds was veroordeeld wegens rampokken, werden door het bestuur van Serawak in Maart 1922 uitgeleverd en naar Batavia overgebracht. Verder wist het bestuur beslag te leggen op het archief van een in het geheim werkend Chineesch genootschap, dat zich ten doel stelde de meer gegoeden onder de Chineesche bevolking van hunne bezittingen te berooven, desnoods gepaard gaande met geweldpleging en moord. Dit genootschap had zoowel in Singkawang als in Serawak corespondenten. Het aantal roofpartijen in het

gewest verminderde, doch het aantal gevallen van moord en doodslag was iets grooter dan in het vorige jaar.

De gezondheidstoestand was gunstig. De neo-salversan-injecties tegen framboesia hadden goede resultaten, waardoor de bevolking veel vertrouwen in dit geneesmiddel begon te stellen.

In 1922 gingen 115 personen naar Mekka ter bedevaart, tegen 76 in 1921.

De hoofdzakelijk onder de Chineesche en Dajaksche bevolking arbeidende Roomsch-katholieke missie van de Paters Capucijnen heeft hare vestigingen te Pontianak, Singkawang, Pamangkat, Sambas, Njaroengkop, Nangah Sedjiram en Benoea Martinus. De post te Landjak (afd. Sintang) is wegens gebrek aan krachten voorloopig opgeheven. In het onderwijs op de door haar opgerichte scholen wordt de missie bijgestaan door de Zusters Ursulinen en de Broeders van het Heilige Hart van Huybergen. Ter afdeelingshoofdplaats Singkawang heeft de missie een zieken-inrichting en een leprozerie.

Te Singkawang is verder nog gevestigd de Methodist Episcopal Church, die met één zendeling werkt onder de Chineesche en Dajaksche bevolking.

Tengevolge van de algemeene malaise was de handel in het afgeloopen jaar slap, in verband waarmede de koopkracht van de bevolking niet groot was. In het laatste kwartaal viel met het stijgen van de rubberprijzen een ommekeer ten goede waar te nemen, waartoe eveneens de goede verwachtingen betreffende den op komst zijnden tengkawangoogst medewerkten. Copra werd vrijwel het geheele jaar in flinke hoeveelheden uitgevoerd (in 't geheel 61 098 283 K. G.). De uitvoer van copra, peper, sago, rijst, pinang en rubber steeg aanzienlijk. Van het laatste product werd bijna $5\frac{1}{2}$ millioen K.G. uitgevoerd, tegen 2,7 millioen K.G. in 1921. Geschiedde de invoer van rijst, gezouten visch en manufacturen in 1921 hoofdzakelijk van andere havens binnen het tolgebied gelegen, gedurende 1922 gebeurde het juist andersom. Voor zoover de rijst betreft is dit het gevolg van de omstandigheid, dat gedurende 1922 uitvoer van dit artikel uit buitenlandsche havenplaatsen naar Indië weder mocht plaats hebben. Dat ook gezouten visch en manufacturen in 1922 meerendeels uit het buitenland werden betrokken, vindt haren oorsprong hierin, dat den handel geene belemmeringen meer in den weg worden gelegd en de boycot van Japansche waren door de Chineezen geëindigd is, terwijl de handelaren van West-Borneo vele handelsrelaties hebben met Singapore. De uitvoer van olie daalde, o. a. omdat de fabrieken van de naamlooze vennootschap ,,Insulinde'' het bedrijf hebben stopgezet, waardoor de copra thans hoofdzakelijk een weg vindt naar het buitenland, terwijl ook de prijzen voor klapperolie minder gunstig waren.

De rijstoogst was over het algemeen goed, doch op enkele plaatsen was hij niet toereikend, zoodat bijv. naar Landak gedurende de laatste twee maanden van het jaar 500 pikol rijst moest worden aangevoerd. Tengevolge van de slechte peperprijzen zijn vele tuinen verlaten. De gambircultuur is in belangrijkheid sterk achteruitgegaan door de lage prijzen; slechts zeer weinige stokerijen bleven doorwerken. Ondanks de lage prijzen, werden groote hoeveelheden damar en rotan ingezameld en vervoerd.

In de afdeeling Singkawang waren de uitkomsten van de vischvangst bevredigend, daar de vraag naar visch, zoowel in verschen als gedroogden toestand, vrij groot was.

§ 15. ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO.

De politieke toestand was over het algemeen gunstig. De enkele aanrakingen met Britsch Noord-Borneo en Serawak waren van vriendschappelijken aard.

Op 18 Augustus 1922 werd eene Maleische nederzetting aan de Wahau-rivier (onderafd. West-Koetei, afd. Samarinda) door een 40-tal onbekende Dajaks aangevallen. Hoewel de aanval werd afgeslagen, vielen 8 slachtoffers (2 dooden en 6 gewonden) onder de Koeteineezen. Terstond werden militaire en gewapende politie-patrouilles naar die streek gedirigeerd om de aanvallers op te vatten. Op 8 October had een nieuwe overval plaats van Dajaks op eene Heban-nederzetting aan de Boven-Telen (West-Koetei); er vielen geen slachtoffers, daar de Hebans niet thuis waren, doch de nederzetting werd met den grond gelijk gemaakt. Eene patrouille gewapende politiedienaren werd dadelijk naar de Boven-Kelai gezonden, voornamelijk om de aanvallers van die zijde den pas af te snijden.

In 1922 viel eene opleving te constateeren van de z.g. Njoeli-beweging in de afdeeling Doesoenlanden (zie K. V. 1922, kol. 116); door voortdurenden patrouille-gang van militairen en politie werd de beweging in bedwang gehouden. Zoolang de Dajaks nog op zulk een laag ontwikkelingspeil staan, zal men steeds op deze, telkens onder andere vormen zich voordoende, beweging bedacht moeten zijn. Zij zal eerst bij meer ontwikkeling van de zoo uiterst bijgeloovige Dajaksche bevolking eindigen.

De Brem Brem-weg in Boeloengan langs de watervallen werd voltooid, waardoor eene betere verbinding met de Apo Kajan werd verkregen. De detachements-commandant te Kabiran vond een nieuwen landweg naar de Krajan, waardoor deze streek thans in ± 10 dagen te bereiken is.

Van versterking van het politiek leven der bevolking, als gevolg van de werkzaamheid van de in dit gewest bestaande Sarekat Islam-vereenigingen, werd in 1922 niet veel bemerkt. In het begin van 1923 kwam hierin echter eene belangrijke verandering door het optreden in woord en geschrift van den Minangkabauschen volksleider R. S. M. Sayuthy, die in korten tijd er in slaagde, vooral na zijn terugkeer van het Sarekat Islam-congres te Madioen, om zich een grooten invloed te verwerven, welke nog werd versterkt doordat hij door den voorzitter der Centrale Sarekat Islam, Tjokroaminoto, als adviseur dier vereeniging en van de nieuwgevormde Partij Sarekat Islam op den voorgrond werd geschoven. Eene opleving van het moskeebezoek en eene trouwere vervulling van de godsdienstplichten waren duidelijk waar te nemen.

De Islam breidt zich onder de Dajaksche bevolking langzaam, maar gestadig uit. Ter bedevaart naar Mekka vertrokken 819 personen, tegen 2000 in 1921, welke achteruitgang te wijten is aan de minder gunstige financieele omstandigheden der bevolking.

De overdracht van het zendingswerk door de Rijnsche zending aan het Baseler zendingsgenootschap werd voortgezet. In het afgeloopen jaar keerden 3 Rijnsche missionarissen naar Duitschland terug. Het direct zichtbare resultaat der zending was ook dit jaar niet groot, doch op beschavingsgebied heeft zij zeker weder iets bereikt. Bovendien vertoonde de njoeli-beweging zich in geen enkele streek waar de zending daadwerkelijk haar invloed deed gelden. De te Laham (onderafd. Boven-Mahakam, afd. Samarinda) bestaande Roomsch-katholieke missie der Paters Capucijnen telde op het einde van het jaar 100 leerlingen en is zeer populair onder de Bahauers. De in November 1921 te Laham door Roomsch-katholieke zustermissionaressen geopende school voor meisjes telde bijna 60 leerlingen.

De veiligheid van personen en goederen, welke over het algemeen niet onbevredigend was, liet in de afdeeling Oeloe Soengei te wenschen over. Ten opzichte van de veiligheid van goederen in de onderafdeeling Marabahan (afd. Bandjermasin), welke ook in vorige jaren te wenschen overliet, viel in 1922 weinig verbetering te bespeuren. Een in Mei voorgekomen geval van rivierroof werd tot klaarheid gebracht, terwijl van een in Augustus gepleegd geval van rivierroof in hetzelfde gebied, één der vermoedelijke daders werd gevat. Met behulp van de eind 1922 ter beschikking van den gezaghebber gestelde motorboot zal de rivierroof met meer succes kunnen worden bestreden. In de onderafdeeling Boentoek (afd. Doesoenlanden) had een geval van rivierroof met moord plaats.

In de zelfbesturen komt men meer en meer tot de overtuiging dat onderwijs, ook voor sultansverwanten, noodzakelijk de basis moet zijn voor een ieder om met succes den strijd om het bestaan te voeren; het aantal verwanten van de bestuurders, dat school gaat, neemt steeds toe. De inlandsche

hoofden en ambtenaren zenden, voor zoover hunne inkomsten dit toelaten, hunne zoons naar de verschillende hoofdenscholen, openbare lagere en particuliere scholen.

Griep-epidemieën werden van tijd tot tijd geconstateerd in de Dajakstreken der afdeeling Samarinda. Malaria heerschte endemisch nagenoeg overal, behalve ter hoofdplaats Bandjermasin, waar tot dusver geen primaire malaria is geconstateerd. Te Balikpapan nam het aantal gevallen af, dank zij de muskietenbestrijding, uitgaande van de Bataafsche Petroleummaatschappij. Onder de Dajaks in de afdeelingen Samarinda en Doesoenlanden en de bevolking in Oeloe Soengei heerschte framboesia, welke ziekte met veel succes met neo-salversan werd bestreden. Naast malaria was dysenterie de meest voorkomende inheemsche ziekte. De getalsterkte der Dajaks bleef afnemen, hetgeen o. m. is toe te schrijven aan venerische ziekten, als gevolg van de toenemende aanraking met Maleiers en Chineezen.

Onder het vee kwam een goedaardige vorm van mond- en klauwzeer voor, terwijl ook enkele gevallen van kwaden droes en van pyroplasmose werden waargenomen.

De handel bleef gedrukt. De uitvoer van hout en boschproducten verminderde belangrijk.

Gedurende het laatste kwartaal van 1922 steeg de rubberprijs plotseling tot ± f 50 à f 60 per pikol, met het oog waarop men met het tappen is begonnen; een lichtpunt van beteekenis, aangezien de bevolking der Oeloe Soengei alleen een tapbaren aanplant van ruim 5 millioen rubberboomen bezit.

Door geregelden aanvoer van buitenlandsche rijst te Bandjermasin tot eene hoeveelheid van 6 383 000 K.G. en als gevolg van de betere oogstuitkomsten van den rijstbouw, waren de prijzen in het afgeloopen jaar lager dan voorheen.

In het diamantbedrijf deed de malaise zich eveneens gevoelen. Van de vier diamantslijperijen, in en nabij de onderafdeelingshoofdplaats Martapoera gelegen, stonden er gedurende een groot gedeelte van het verslagjaar twee stil, terwijl de beide andere met zeer kleine capaciteit werkten. De slijpers van Ceylon-steenen hadden weinig werk. Het aantal diamantbewerkers bedroeg gemiddeld per dag ongeveer 167, tegen 250 in 1921.

Wegens de lage steenkolenprijzen was de steenkolenhandel der inlandsche ontginningen minder levendig dan in 1921.

§ 16. CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.

De korte verklaring is afgelegd door Bangoen als aroe (zelfbestuurder) van het landschap Boentoe Batoe (onderafd. Enrekang, afd. Pare Pare) en door I BaEda als aroe (zelfbestuurster) van het landschap Sawito (onderafd. Pinrang, afd. Pare Pare). In de sedert 1920 bestaande vacature van zelfbestuurder van het landschap Maiwa (onderafd. Enrekang, afd. Pare Pare) is voorloopig voorzièn door de benoeming als zoodanig van La Tjori, een kleinzoon van een der vroegere aroe's van Maiwa.

De door Laode Afioe als sultan (zelfbestuurder) van Boeton afgelegde korte verklaring is goedgekeurd (Gouv. Bt. 26 Aug. 1922 n°. 35).

Bij Gouv. Bt. 13 Sept. 1922 n°. 30 is de bestuurder van het landschap Banggai (onderafd. Banggai, afd. Oost-Celebes), Abdurrachman op verzoek eervol van zijne waardigheid ontheven.

De politieke toestand was over het algemeen gunstig.

In den loop van het jaar gaf een zekere Mappa uit de onderafdeeling Sindjai (afd. Bonthain) zich uit voor wijlen Karaeng Bodo-BodoE, verwierf zich aanhangers en beloofde de verdrijving van de Europeanen en vrijstelling van belasting en heerendiensten. Na zijne gevangenneming werd van deze beweging niets meer vernomen.

Te Kanioenioe (distr. Kapontore, afd. Oost-Celebes) werd in Juni 1922 door een sangian (geestdrijver), met name Lasso Hoera, verzet tegen het bestuur gepredikt en de bevolking geld afgeperst, onder belofte, dat ze dan voortaan vrij zou zijn van het betalen van belastingen en het verrichten van heerendienst, terwijl ze bedreigd werd met vernieling van oogst en huis, indien niet betaald werd. De gelden moesten z.g. dienen om wijlen Radja Moena, die uit den dood zou zijn verrezen, in staat te stellen zijn rijk te herstellen. Lasso Hoera werd met een veertigtal zijner aanhangers spoedig gearresteerd.

Te Madjene (afd. Mandar) werd in Februari 1922, naar aanleiding van eene van het Comité-Autonomie-Indië ontvangen circulaire, eene vergadering van inlandsche ingezetenen gehouden, welke een zeer kalm verloop had. In Juli 1922 werd door den maradia van Tapalang het gewezen kamponghoofd van Doengkait, Poea Makoeloe, bij den gezaghebber van Mamoedjoe aangebracht, beschuldigd van het verkoopen aan de bevolking van djimats, welke bescherming zouden verleenen tegen allerlei ziekten.

De criminaliteit bleef vrij groot, hetgeen te wijten is aan den twist- en roofzieken aard van de bevolking, meer in het bijzonder van den Makassaar en Boeginees, het verspreid wonen en de roekelooze zorgeloosheid, zoomede het gemis aan verantwoordelijkheidsgevoel bij de hoofden en hunne weinige medewerking in justitie-zaken. Zoo kwamen in de maand December 1922 alleen 122 misdrijven voor (16 gevallen van moord en doodslag, 9 gevallen van zware mishandeling, 67 gevallen van goederen-diefstal, 24 gevallen van veediefstal en 6 gevallen van roof en brandstichting). Op 23 November 1922 maakten te Djoemalara (onderafd. Takalar, afd. Soenggoeminasa) een Makassaar en diens broeder amok bij hunne arrestatie door de gewapende politie; vier gewapende politiedienaren werden gewond, van wie er 3 overleden, terwijl de beide amokmakers werden neergelegd. In de kampong Maloewa (onderafd. Enrekang, afd. Pare Pare) kwam in Februari 1923 eene rampokpartij voor; van de 3 daders zijn er reeds 2 gearresteerd.

Hoewel door den invloed van het bestuur eenige verbetering valt te constateeren, wordt over het algemeen door de hoofden nog weinig aan de opvoeding van hunne zonen ten koste gelegd.

In de afdeeling Bonthain was in 1922 aan de kust een opgewekt godsdienstig leven merkbaar, hetwelk moet worden toegeschreven aan den invloed van de Sarekat Islam-vereeniging te Makasser, die pogingen deed om plaatselijke afdeelingen te stichten. Hier en daar in het gewest (behalve in de afdeelingen Soenggoeminasa en Loewoe) werd een wasiat nabi (droomuitlegging van den wachter bij het graf van den profeet te Medina) verspreid, waarin de voorteekenen van den naderenden dag des oordeels werden beschreven en daarom de belijders van den Islam tot meer geloofsbetrachting werden aangezet, welk geschrift evenwel de gemoederen der Islamitische bevolking niet in beweging bracht. Alleen in de afdeeling Oost-Celebes maakte de Islam gestadig vorderingen. Gedurende 1922 vertrokken ± 390 personen ter bedevaart, tegen ± 400 in 1921.

De evangelisatie had weder hoofdzakelijk plaats onder de te Makasser gevestigde Minahassers, Amboineezen en Timoreezen. Het grootste deel van de bevolking in de bovenlanden van Mandar is tot het Christendom overgegaan. In November 1922 doopte de predikant voor de Protestantsche gemeenten buiten Makasser in de onderafdeeling Mamoedjoe (afd. Mandar) ruim 200 heidenen. In de afdeeling Oost-Celebes maakte de evangelisatie in West-Peling goede vorderingen; eenige duizenden personen werden gedoopt. Het zendingswerk op den vasten wal, alsmede in Mori, breidde zich eveneens gestadig uit. Voorts begon de Nederlandsche Zendingsvereeniging te Rotterdam haar arbeid in de onderafdeeling Boeton (afd. Oost-Celebes). In de afdeeling Loewoe werkten het Nederlandsche Zendinggenootschap in de onderafdeelingen Malili en Masamba, de Nederlandsche Zendingsvereeniging in de onderafdeeling Kolaka en de Gereformeerde Zendingsbond in de onderafdeelingen Palopo, Rante Pao en Makale. Het aantal zendingsscholen bedroeg einde 1922 47. In de afdeeling Pare Pare werkt de Christenzending hoofdzakelijk in de Toradja-districten van de onderafdeelingen Pinrang en Enrekang.

Malaria kwam op bijna alle aan de kust gelegen plaatsen

voor. In de binnenlanden openbaarden zich herhaaldelijk — soms kwaadaardige — buikziekten. In de laatste maanden van het jaar heerschte onder de zuigelingen in de onderafdeeling Boeloekoemba (afd. Bonthain) acute dyspepsie, aan welke ziekte een 40-tal kinderen overleden. In November/December 1922 kwamen ter hoofdplaats Makasser 5 pestgevallen voor. In Januari en Februari 1922 heerschte te Banggai (afd. Oost-Celebes), voornamelijk onder de gevangenen, epidemisch dysenterie, waaraan velen stierven. In de gevangenis te Pinrang (afd. Pare Pare) kwam ook een aanval van deze ziekte voor, doch zonder sterfgevallen. Onder de kinderen in de onderafdeelingen Pinrang en Rappang (afd. Pare Pare) deden zich verscheidene dysenteriegevallen in acuten vorm met doodelijken afloop voor. Hier en daar werd influenza geconstateerd; in de onderafdeeling Malili had de ziekte een kwaadaardig karakter en eischte meer dan 100 slachtoffers. De framboesia-bestrijding wordt met toenemend succes voortgezet.

Met de demping en drooglegging van moerassen werd een begin gemaakt.

In de afdeelingen Soenggoeminasa en Bonthain werd onder het vee surra geconstateerd; in de eerstgenoemde afdeeling kwamen 52 gevallen met doodelijken afloop voor. Einde 1922 had ter hoofdplaats Makasser eene algemeene mallinatie plaats; een honderdtal paarden werd klinisch malleus bevonden en deswege afgemaakt, tegen vergoeding van de helft der geschatte waarde. Onder de karbouwen maakte de septichaemie vele slachtoffers; verschillende districten moesten voor den in-, uit- en doorvoer van buffels tijdelijk worden gesloten. In de afdeeling Bone stierven vele jonge karbouwen aan wormziekte.

Behalve op enkele plaatsen, waar het gewas wegens langdurige droogte en door een insectenplaag vrijwel mislukt was, kon het beschot van den rijstoogst over het algemeen voldoende worden genoemd.

De koffie-oogst in de afdeeling Bonthain liet qualitatief veel te wenschen over, hetgeen moet worden toegeschreven aan de onoordeelkundige plantwijze, het zeer slechte onderhoud van de boomen en de ruwe behandeling daarvan bij den pluk, tengevolge waarvan de prijzen zeer zijn gedaald. In de afdeeling Pare Pare bleef de koffiecultuur beperkt tot de onderafdeeling Enrekang, waar het beschot bevredigend was. De koffiecultuur in de Toradjalanden breidde zich uit en had de bijzondere aandacht van den landbouwconsulent.

Uitbreiding van de klappercultuur, waartoe vooral bij de kustbewoners steeds neiging bestaat, komt geregeld voor, doch de aanplant had op sommige plaatsen te lijden van de z.g. sindjai-ziekte. Bij stijging van de koprapijzen was de pluk en de koprabereiding intensiever.

Tabakscultuur van eenige beteekenis vindt men slechts in de onderafdeeling Boni.

Vooral van het eiland Djampea (onderafd. Saleier, afd. Bonthain) wordt veel hout naar Makasser uitgevoerd. Door de heerschende malaise zijn de prijzen van alle boschproducten eenigszins gedrukt.

Zoowel de kustbewoners als de bevolking van de verschillende eilanden vinden in de zeevisscherij een ruim bestaan.

De aan de kust van de onderafdeelingen Makasser en Takalar voorkomende zoutpannen leveren gunstige resultaten op.

§ 17. MENADO.

Bij Gouv. Bt. 22 Juli 1922 n°. 22 werd David Sarapil op verzoek eervol ontheven van zijne waardigheid van bestuurder van het landschap Taboekan; de door zijn zoon Willem Sarapil afgelegde korte verklaring werd goedgekeurd en bekrachtigd bij Gouv. Bt. 15 Jan. 1923 n°. 23. Julius Sario Tamawiwij werd erkend en bevestigd als bestuurder van het landschap Talaud-eilanden (Gouv. Bt. 28 Juli 1922 n°. 31).

De politieke toestand was gunstig.

De veiligheid van personen en goederen liet weinig te wenschen over. In de afdeeling Menado was het aantal misdrijven minder dan in het voorafgegane jaar. In de afdeelingen Gorontalo en Midden-Celebes nam het aantal veediefstallen toe; er kwamen slechts 6 gevallen van moord of doodslag voor, tegen 11 in het vorige jaar.

Behalve door de inlandsche vorsten, hoofden en ambtenaren in de afdeeling Midden-Celebes, werd aan de opvoeding van de zonen en mannelijke verwanten der inlandsche bestuurders veel ten koste gelegd.

De door den Egyptenaar Abdil Aziz Abdoel Wahab el Shimi en den gewezen Kadlim S. Toemoeloe te Gorontalo opgerichte godsdienstschool werd na een kwijnend bestaan gesloten. Van Gorontaleesche zijde wordt die school thans opnieuw voortgezet. Door een vertegenwoordiger van de Centrale Sarekat Islam, Karel Panamon, werd getracht de Sarekat Islam opnieuw leven in te blazen.

In de kuststreken van de afdeeling Midden-Celebes breidt het Mohammedanisme zich langzaam uit; in de bergstreken drong het nog niet door. In 1922 vertrokken uit het gewest 47 personen ter bedevaart naar Mekka, tegen 130 in 1921.

In het district Ratahan (afd. Menado) heeft de leer der Seventh-Day-Adventists ingang gevonden; in de negorij Lowoe komen 20 à 30 volgelingen, onder leiding van zekeren S. Rantoeng, vrij geregeld des Zaterdags bij elkaar. In Poso (afd. Midden-Celebes) vordert de evangelisatie langzaam. In Bada (landschap Lore) vertoonde men neiging tot overgang naar het Christendom, vooral onder de toana's (adel). In de onderafdeeling Paloe worden de belangen van den Christelijken godsdienst behartigd door het Leger des Heils, dat zijn hoofdzetel heeft te Kalawara, van waar de divisieofficier over de verschillende posten te Sibedi, Bora, Palolo, Lemo en Kantewoe het commando voert. De geestelijke belangen van de inlandsche Christenen te Donggala, Paloe en Toli Toli worden verzorgd door den inlandschen leeraar te Donggala en die te Parigi door den te Gorontalo bescheiden inlandschen leeraar.

De influenza heerschte overal en maakte in de onderafdeeling Poso (afd. Midden-Celebes) slachtoffers. Mazelen kwamen op verschillende plaatsen in de afdeeling Menado voor. In de Minahasa (afd. Menado) werden eenige gevallen van meningitis met doodelijken afloop waargenomen; ook deden zich er gevallen van typheuse koortsen voor. Van de behandeling met neosalversan tegen framboesia werd meer en meer gebruik gemaakt.

Onder het vee werd surra en kwade droes waargenomen, aan welke ziekten verscheidene dieren bezweken.

De toestand van den handel was nog niet gunstig.

Over het algemeen waren de uitkomsten van den rijstbouw gunstig; de koffie-oogst was bevredigend. De maïs, welk gewas naast de rijst het voornaamste voedingsmiddel is, werd in groote hoeveelheden geoogst en de opbrengst was zeer ruim. Ook de klappercultuur gaf goede uitkomsten.

Vischteelt op sawahs komt slechts een weinig voor in de onderafdeelingen Amoerang (afd. Menado) en Paloe (afd. Midden-Celebes). De resultaten van de zeevischvangst waren bevredigend.

§ 18. AMBOINA.

Bij het op 1 Juli 1922 in werking getreden K. B. 16 April 1921 n°. 126 (Ind. St. n°. 430) is de residentie Ternate en onderhoorigheden als zelfstandig gewest opgeheven en aan de residentie Amboina toegevoegd.

In de afdeeling Kei-eilanden werd in het afgeloopen jaar met vrucht gearbeid door de Roomsch-katholieke missie en de Protestantsche zending. De Roomsch-katholieke missie der Congregatie van het Heilige Hart van Issoudun bekeerde in 1922 in de afdeelingen Kei- en Tanimbar- en Babareilanden 455 heidenen tot het Katholicisme. De Utrechtsche Zendingsvereeniging werkt met succes op Zuid- en Noord-Boeroe, alsmede op Halmahera. Overigens is de kerstening

in handen van de Protestantsche Kerk in Nederlandsch-Indië. Op Ceram neemt het aantal Protestantsche bekeerlingen steeds toe.

Het Mohammedaansche geloof breidt zich in de afdeeling Kei-eilanden uit onder de heidensche bevolking. Elders werd geen bijzondere uitbreiding waargenomen. Wel werden in de onderafdeeling Batjan (afd. Ternate), door toedoen van plaatselijke vereenigingen („Selatoel Hamse" te Laboeha en „Tjinta Bangsa" op Obi), verschillende bedehuizen in de buitenkampongs geopend. In het verslagjaar vertrokken 151 personen naar Mekka (waaronder 53 van Ternate), tegen 59 in het vorige jaar.

In het verslagjaar was de politieke toestand niet geheel gunstig.

De aanmatiging der leiders en leden van de Indische Communistische Partij (P. K. I.) nam gestadig toe; de invloed dier partij breidde zich tengevolge van krachtige propaganda, ook onder de vrouwen, voortdurend uit. De secretaris, Raden Mas Gondhojoewono, de feitelijke leider der vereeniging en een persoon van grooten invloed op de leden, stelde alle pogingen in het werk, om het ledental en den invloed van de P. K. I. te vergrooten. Zichzelf niet in staat voelende deze taak naar behooren te verrichten, riep hij de hulp in van J. A. Dengah, die zich bereid verklaarde als communistisch propagandist op te treden en terstond na aankomst te Ternate met allen ijver aan het werk toog. Een klachtenbureau, waarvan hij het hoofd was, werd ingesteld en aan de bevolking verzocht bij dit bureau haar bezwaren en grieven voor te brengen. Het P. K. I.-bestuur zou dan voor de verdere behandeling zorg dragen. Ook verscheen nu wekelijks het partijorgaan „Bendera Merah" (de roode vlag), een blaadje van weinig beteekenis en onbelangrijken inhoud. De vele vergaderingen, cursussen en lezingen werden zeer druk bezocht. Ter voorkoming van verstoring der openbare rust en orde werd in Januari 1922 het recht van vereeniging en vergadering van zelfbestuurswege aan banden gelegd. Daarmede werd een einde gemaakt aan het zonder vergunning houden van propaganda-vergaderingen door reizende afgevaardigden van de P. K. I., de z.g. oetoesans, buiten de hoofdplaats en op de geïsoleerde eilanden. De maatregel gaf aanleiding tot het houden van eene openlucht-protestvergadering, waarbij vooral Dengah zich zeer heftig uitliet. De houding van de P. K. I.-leden tegenover de andere bevolkingsgroepen en inlanders-niet-leden werd steeds vijandiger; de laatste werden op alle mogelijke wijzen door kamponggenooten-P. K. I.-leden, die bijkans overal de overhand hadden, gedwongen lid te worden. Daarbij werden ook zware bedreigingen te baat genomen, terwijl als gewoonlijk den leden een zeer schoone toekomst voor oogen werd gehouden (afschaffing van belastingen en heeren- en kampongdiensten, instelling van eene eigen regeering, verdeeling der eigendommen, enz.). Geschiedde vroeger de opruiing tegen het gezag in het geheim, thans trad men meer openlijk op. Eind Maart 1922 belette het zelfbestuur van Ternate Dengah om, vergezeld van een zekeren J. Klingers, op de Soela-eilanden voor de P. K. I. propaganda te maken en gelden in te zamelen, welke maatregel leidde tot eene zeer druk bezochte protestvergadering, waarop de leiders de verzamelde menigte openlijk tot verzet tegen het bestuur opruiden. Ook op een tweetal vergaderingen in het begin van April 1922 geschiedde zulks. Op grond van verschillende getuigenverklaringen, werden Hamid Sadok Assor, Gondhojoewono en Dengah op 20 April 1922, wegens opruiing in het openbaar tot opstand, gearresteerd en in voorloopige hechtenis gesteld. De arrestatie maakte indruk en het geloof in de macht der leiders kreeg een gevoeligen knak. Na de eerste opwinding, veroorzaakt door de onverwachte arrestatie, keerde de rust geleidelijk terug. Wel bestaat nog bij velen de hoop, dat de zich in hechtenis bevindende voormannen spoedig zullen terugkeeren.

Gebruik makende van de moeilijkheden, waarin de P.K.I. verkeerde, begon de jegens het gezag goedgezinde vereeniging „Neratja" op krachtiger wijze dan voorheen haar invloed te doen gelden. Vele voormalige P. K. I.-leden, ook van de kampongs buiten Ternate, sloten zich bij haar aan en thans neemt de vereeniging met haar ± 1500 leden eene sterke positie in.

De veiligheid liet in het gewest, voor zoover dit onder geregeld bestuurstoezicht staat, weinig te wenschen over. In 't geheel kwamen 14 moordzaken voor, terwijl in één geval twee kampongs elkaar slag leverden om eene grondkwestie.

Uitgezonderd het endemisch voorkomen van pokken, typhus en dysenterie deden zich geen ernstige ziekten voor. De veel voorkomende framboesia werd door middel van neosalversan krachtig bestreden, vooral op de Kei-eilanden. Een aanvang werd gemaakt met een onderzoek naar het voorkomen van de lepra. Voor de omgeving van Amboina zijn de voorloopige cijfers dermate onrustbarend (naderend tot 2% van de bevolking) dat regeeringsmaatregelen dringend noodig zijn. Op het eiland Makean (onderafd. Tidore) en in de onderafdeeling Djailolo kwam bacillaire dysenterie voor, welke eenige slachtoffers eischte. Op de Aroe-eilanden werden vele malarialijders aangetroffen. In de negorijen Amahei, Soahoekoe, Senahoe en Laha Sorani heerschte de pokziekte, doch deze maakte geen slachtoffers.

De handel bleef gedrukt door de lage prijzen van copra, kruidnagelen, notemuskaat en vogelhuiden.

De landbouw staat in dit gewest nog op een zeer lagen trap. Van de meerjarige gewassen is alleen de cultuur van klapper van belang. De rijstbouw heeft weinig te beteekenen, daar de sagopalm en de maïs in de behoeften der bevolking veel gemakkelijker en ruim voorzien. Rijstcultuur komt voor in enkele streken van Halmahera, Boeroe en Ceram. De oogst op Halmahera was zeer schraal door insectenplagen.

De damaropbrengst bedroeg in het zelfbestuursgebied van Batjan ± 8000 pikol en in het gouvernementsgebied (Obi) ± 1000 pikol. In de onderafdeeling Amboina bestond wegens de daling van de prijzen minder animo tot het verzamelen van boschproducten.

De uitkomsten van de zeevisscherij in de onderafdeeling Amboina waren over het algemeen goed.

§ 19. TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.

De door Kefi Lelan, waarnemend bestuurder van het landschap Miomaffo (onderafd. Noord-Midden-Timor, afd. Noord- en Midden-Timor) gedurende de minderjarigheid van den rechthebbende Oei Nono Kono III, afgelegde korte verklaring werd goedgekeurd bij Gouv. Bt. 26 Oct. 1922 n°. 48. De korte verklaring werd geteekend door Kolo Banoe Naik, als bestuurder van het landschap Amanatoeng (onderafd. Zuid-Midden-Timor, afd. Noord- en Midden-Timor) en door Pae Nope als bestuurder van het landschap Amanoebang (onderafd. Zuid-Midden-Timor, afd. Noord- en Midden-Timor). Ingevolge Gouv. Bt. 27 Dec. 1922 n°. 7 werd door Kooi Thaiboko, meerderjarig geworden rechthebbende op het bestuur over het landschap Fatoe Leo (onderafd. West-Midden-Timor, afd. Noord- en Midden-Timor), als bestuurder de korte verklaring afgelegd.

Verder werd de korte verklaring geteekend door Katang Koli als waarnemend bestuurder van het landschap Koei (onderafd. Alor, afd. Zuid-Timor en Eilanden) gedurende de minderjarigheid van den rechthebbende Taroe Soma. De bestuurders van de landschappen Thie en Bolahoeloe (onderafd. Roti, afd. Zuid-Timor en Eilanden), David Jacobis Messakh en Jeremias Daniël Ndoen werden bij Gouv. Btn. 12 Juli en 16 Oct. 1922 nos. 4 en 9 van hunne waardigheid ontheven. Met het bestuur over het landschap Thie is tijdelijk belast de bestuurder van het landschap Rote Talada, Christiaan Jeremias Michiel Amalo, met gelijktijdige uitoefening van zijne eigen functiën, terwijl het bestuur over het landschap Bolahoeloe tijdelijk wordt uitgeoefend door een der fettors van dat landschap.

De door Goa Tonga, waarnemend bestuurder van het land-

schap Keo (onderafd. Ngada, afd. Flores) gedurende de minderjarigheid van den rechthebbende Dato Bali, afgelegde korte verklaring werd goedgekeurd bij Gouv. Bt. 18 Juli 1922 n°. 41. Ook werd de korte verklaring afgelegd door Kapitan Poera als bestuurder van het landschap Trong (onderafd. Adoenara en Lomblem, afd. Flores) en door Thomas da Silva als bestuurder van het landschap Sikka en onderhoorigheden (onderafd. Maoemere, afd. Flores). Bij Gouv. Bt. 21 Oct. 1922 n°. 5 is Mbaki Mbani eervol ontheven van zijne waardigheid van bestuurder van het landschap Ndona (onderafd. Ende, afd. Flores); het bestuur over het landschap wordt bij wijze van proef gevoerd door den bestuurder van het landschap Tanah Koenoe V. Ingevolge Gouv. Bt. 13 Sept. 1922 n°. 29 werd nader machtiging verleend om Antonius Balantran de Rozari de korte verklaring te laten afleggen als waarnemend bestuurder van het landschap Larantoeka (onderafd. Oost-Flores en Solor, afd. Flores), totdat een der thans minderjarige zoons van den vorigen landschapsbestuurder Don Johannes Servius Diaz Vierra Godinho als bestuurder kan worden aangewezen.

In enkele streken, zooals Noord- en Midden-Timor en Alor, kostte het veel moeite om de hoofden te brengen tot eene eenigszins behoorlijke vervulling van hun taak. De zelfbestuurder van Bima verrichtte zijn ambt met toewijding; bij K. B. 24 Aug. 1922 n°. 39 werd de rijksbestuurder van Bima, de radja bitjara Abdoel Hamid benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

De politieke toestand in het rechtstreeks bestuurd gebied was gunstig. De toestand langs de z.g. groote grens is thans zoo, dat in alle gevallen onmiddellijk de noodige hulp door onze Portugeesche buren wordt verleend. Tot één der meest dringende maatregelen, waartoe na uitvoerige bespreking met de zelfbesturen, besloten werd en waarvan verwacht wordt dat zij op den duur zullen leiden tot een bevredigenden toestand van orde en rust langs de grens met Portugeesch Timor, behoorde het concentreeren in behoorlijke kampongs van de verspreid in alleenstaande ladanghuisjes wonende bevolking van de onderafdeeling Beloe (afd. Noord- en Midden-Timor). Het aantal zware misdrijven, waarbij openlijk invallen plaats hadden en het weg te nemen goed door middel van geweld afhandig werd gemaakt, beperkte zich in 1922 tot één geval, waarbij de bende, bestaande uit 3 Nederlandsche en 3 Portugeesche onderdanen, tot diep in ons gebied doordrong. Toen echter door de bevolking één hunner was neergelegd, vluchtten de overigen zonder dat iets geroofd werd.

Bij een diefstal door Portugeesche Beloe's in Solok werd een hunner door de bevolking neergelegd, terwijl nabij Sanina een Portugeesch inboorling, die tijdelijk in Sanina vertoefd had, op den terugweg door eenige lieden van genoemde plaats werd vermoord.

In April dreigde de fettor van Tabirin de goede betrekkingen met onze buren te verstoren door een inval te doen in Portugeesch Timor met eene 30 man sterke bende, onder wie 7 geweerdragenden, ten einde gestolen paarden te achterhalen. De fettor werd ontslagen en door den rechter veroordeeld tot 2 jaar verbanning, terwijl den Portugeeschen commandant het resultaat werd medegedeeld. In het laatst van het jaar berichtte die commandant, dat den laatsten tijd door de Portugeesche autoriteiten tal van slechte elementen van de grens verwijderd werden, waardoor het aantal diefstallen verminderde.

In het landschap Beloe Tasi Fettoh (onderafd. Beloe, afd. Noord- en Midden-Timor) hebben in Juli 1922 op twee plaatsen eenige geestdrijvers een relletje op touw gezet; hoewel niet geheel zonder politiek belang, was de hoofdzaak toch afzetterij en oplichterij van de lichtgeloovige gemeente. De leiders werden door de politie opgevat.

In 1922 kwam eene telefonische verbinding tot stand met Portugeesch Timor, terwijl te Bima, Waingapoe en Ende radiostations zijn opgericht.

De in 1921 te Waingapoe ontdekte Sarekat Islam-afdeeling (zie K. V. 1922, kol. 124) is weder verdwenen. Ter bedevaart naar Mekka vertrokken 193 personen, tegen 79 in 1921, welke vermeerdering is toe te schrijven aan de door de stoomvaartmaatschappijen getroffen voordeelige regelingen.

Het eiland Soemba wordt geëvangeliseerd vanwege de Zending der Gereformeerde Kerken in Nederland. Eenige in het Moederland beroepen predikanten zijn hier werkzaam als missionnaire dienaren des woords. De predikant te Kambaniroe werkt uitsluitend onder de Sawoeneezen, terwijl de drie overigen in hoofdzaak onder de niet-inheemsche bevolking arbeiden; van de eigenlijke Soembaneezen zijn nog slechts een gering aantal gekerstend. Te Soembawa-besar, waar de Christengemeente voornamelijk bestaat uit militairen, gewapende politiedienaren en kantoorpersoneel, is een inlandsch Christen-leeraar werkzaam, die onder leiding staat van den predikant te Makasser. Voorts is voor de bediening van de op het eiland Flores aanwezige Protestantsche Christenen te Ende een inlandsch leeraar geplaatst, die onder leiding staat van den predikant te Koepang. Aan de Congregatie der Paters van de Orde van het Heilig Woord van Steijl, welke orde in de afdeeling Flores en in de onderafdeelingen Beloe en Noord-Midden-Timor arbeidt en vertegenwoordigd wordt door 5 paters, 2 broeders en 4 zusters, werd toegestaan West-Soembawa tweemaal 's jaars te bezoeken voor het verleenen van geestelijken bijstand aan de in vroeger jaren tot den Roomsch-katholieken godsdienst bekeerde Soembaneezen. Het aantal gedoopten in het missiegebied vermeerderde van 7660 op einde 1921 tot 9304 op einde 1922. Het aantal Roomsch-katholieke bekeerlingen in de afdeeling Flores bedroeg einde 1922 5348, tegen 6448 op het eind van 1921.

De zorg voor het onderwijs en het toezicht daarop wordt verdeeld tusschen de Protestantsche Zending, de Roomsch-katholieke missie en het Gouvernement. Vele kinderen van hoofden bezoeken de Hollandsch-inlandsche school te Bima. Enkele Bimaneesche jongens volgen de lessen aan de ambachtsschool voor inlanders te Soerabaja, terwijl anderen de opleidingsschool voor inlandsche ambtenaren en de kweekschool te Makasser bezoeken. Zonen van de radja's van Koepang, Rote Talada en Ende en van den fettor van Baä volgen de lessen aan de Europeesche lagere school te Koepang. De mulo-school te Batavia wordt bezocht door den oudsten zoon van den radja van Koepang, een zoon van den vroegeren radja van Termanoe en den jongeren broeder van den a.s. bestuurder van het landschap Amarasi, terwijl een zoon van den radja van Bilba de opleidingsschool voor inlandsche ambtenaren te Makasser bezoekt. In het internaat te Pajeti bevinden zich 9 zonen van hoofden of bloedverwanten van dezen.

De veiligheid van goederen kan over het algemeen gunstig worden genoemd, behoudens de vele aan de Portugeesche grens nog voorkomende veediefstallen.

Over het algemeen was de gezondheidstoestand vrij goed. Onder de gevangenen in de gevangenis te Koepang kwamen malaria, huidziekten, beri-beri, dysenterie en beenwonden, en in die te Waingapoe (Soemba) malaria, longontsteking, dysenterie en bronchitis voor. Ter hoofdplaats Koepang, te Kalabahi (Alor) en te Waingapoe (Soemba) heerschte de malaria in hevige mate. Nadat uit een ingesteld onderzoek gebleken was welke muskieten voor Kalabahi de gevaarlijkste waren en waar de broedplaatsen zich bevonden, werd in Mei 1922 een begin gemaakt met het droogleggen van de moerassige kuststreek, het aanleggen van de groote spoelleiding en het verplaatsen van de kampong Poeloe Kambing, welke met haar groot aantal geïnfecteerde personen een gevaar voor de vestiging opleverde. De resultaten waren zeer bevredigend.

Gedurende October 1922 heeft op Roti onder het vee miltvuur gewoed. Aan deze ziekte stierven in 1922 3540 paarden en 1539 schapen en geiten. Voorts heerschten in mindere mate malleus, septichaemia en surra. Het vee op de eilanden Soemba, Sawoe, Roti en Flores had ernstig van de luisvliegenplaag te lijden.

Evenals in het vorige jaar was de handel minder levendig.

De resultaten van den natten rijstbouw in de afdeeling Soemba waren veel beter. Naast de verbouw van rijst en maïs, levert de teelt van katjang idjo en uien aan de bevolking een ruim bestaan op. In 1922 werd 5787 pikol uien uitgevoerd, tegen 9503 pikol in 1921. Op een onderneming wordt caravonica-katoen geplant, met klapperboomen als tusschencultuur.

De voornamelijk op plaatsen aan zee gelegen klapperaanplant werd weder uitgebreid, doch had veel van plagen te lijden.

---

§ 20. BALI EN LOMBOK.

Het aantal Mohammedaansche bedevaartgangers bedroeg 317, tegen 173 in 1921.

De geringe beschikbare politiemiddelen in aanmerking genomen, liet de veiligheid van personen weinig te wenschen over; die van goederen was minder bevredigend. Het aantal veediefstallen verminderde.

Over het algemeen was de gezondheidstoestand van de bevolking gunstig. Alleen in de laatste maanden van het jaar deden zich weder vrij veel gevallen van buikziekten voor, waarvan enkele met doodelijk verloop. De toestand der leprozerieën in dit gewest was bevredigend.

Op Lombok werden onder den paardenstapel 9 gevallen van malleus en 2 doodelijke gevallen van surra geconstateerd. Op dat eiland kwamen onder den runderstapel weder vrij veel gevallen voor van de „makan balang"-ziekte.

Hoewel de oogst van de landbouwproducten bevredigend was, bleef, in verband met de algemeene malaise, de uitvoerhandel slap. De importhandel was evenmin levendig als een gevolg van de geringe koopkracht der bevolking, die overal haar grooten voorraad wegens de lage prijzen vasthield.

Ondanks het voorkomen van verschillende plagen in het gewas, was de rijstoogst op Lombok beter dan in het vorig jaar. Op Bali waren de uitkomsten van den padi-oogst meer dan voldoende; alleen in de onderafdeeling Boeleleng was de oogst niet groot genoeg voor eigen gebruik, zoodat rijst moest worden ingevoerd uit Djembrana, Banjoewangi en Lombok.

De koffie-oogst was bevredigend. In het geheel werd uit Bali uitgevoerd 30 373 pikol koffie, tegen f 60 à f 70 per pikol.

Katoen werd weinig verbouwd in verband met de lage prijzen van dit product.

De Balische Volksbank (zie K. V. 1922, kol. 128) had in het boekjaar 1922 f 924 691 kapitaal in omloop en sloot met een voordeelig saldo.

---

§ 21. NIEUW-GUINEA.

In de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea was de politieke toestand gunstig. Ook in het afgeloopen jaar werden eenige Chineesche vogeljagers door Papoea's gedood, doch van politieke beteekenis zijn deze moorden niet. Door herhaaldelijk patrouilleeren diep in de binnenlanden wordt onze invloed steeds meer bevestigd en vermindert het koppensnellen belangrijk.

Door tusschenkomst van de tijdens eene patrouille in de Koeriestreek (West-Nieuw-Guinea) medegenomen vrouwen (zie K. V. 1922, kol. 127) werden door de voornaamste hoofden van Kampong Baroe (Kais-rivier) en eenige hunner onderhoorigen vriendschappelijke aanrakingen verkregen met de bevolking van Sawira-wira. In Januari 1923 kreeg de bestuursassistent te Inanwatan aanraking met deze bevolking, die beloofde een nieuwe kampong te stichten aan een gunstig gelegen punt van de bovenloop der Kais-rivier. Door het stoken van eenige personen in het Bentoeni-gebied, werd de kampong Tanah Merah in Mei 1922 door het grootste deel der bevolking verlaten; de uitgewekenen vertrokken naar Atawere in het ressort Kokas. Na arresteering van de opruiers, die naar Fakfak werden medegenomen, keerde de bevolking geleidelijk weer naar de kampong terug.

In het laatste halfjaar ontstond onrust onder de bevolking in de onderafdeeling Sorong (afd. Noord-Nieuw-Guinea) naar aanleiding van berichten, dat de Papoea's uit het Arfakgebergte raaktochten zouden gaan ondernemen. Bij onderzoek bleek, dat geruchten waren verspreid, dat het Gouvernement zich uit deze streken ging terugtrekken. Ongeveer tegelijker tijd heerschte ook onrust onder de bergbewoners van de Schouten-eilanden. Uit de gevangenis te Manokoeari ontvluchte Bosniksche Papoea's schijnen de bewoners tegen het bestuur opgestookt te hebben. Een tiental aan de kust wonende, ons goed gezinde Papoea's werden vermoord, terwijl hunne tuinen vernield werden. De politiemacht op de Schouten-eilanden is uitgebreid. Uitgezonden patrouilles hadden driemaal aanraking met de bergbewoners, waarbij drie hunner werden neergelegd. Naar aanleiding van hardnekkige berichten omtrent oorlogszuchtige bedoelingen der bevolking van de Waris-streek (Hollandia), werd dit gebied door de gewapende politie bezocht. De bevolking bleek overal zeer schuw en vreesachtig. De aanraking met de nog niet bezochte stammen, welke uiteraard zeer oppervlakkig was, is overigens in het algemeen van vriendschappelijken aard geweest. Met het oog op de algemeen geboden bezuiniging moet voorloopig van verdere gezagsuitbreiding worden afgezien.

Voor zoover bekend, zijn in het afgeloopen jaar uit de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea 2 bedevaartgangers naar Mekka vertrokken. Behalve in de onderafdeeling Sorong (afd. Noord-Nieuw-Guinea) — waar de grootendeels uit vreemdelingen bestaande bevolking overwegend Mohammedaansch is — en in een gedeelte van de afdeeling West-Nieuw-Guinea, is de propaganda voor het Mohammedanisme in dit gewest niet van belang.

In de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea is de zending in handen van de Roomsch-katholieke Missie van het Heilig Hart, staande onder een vicaris met standplaats Langgoer (Kei-eilanden). Twee pastoors en twee broeders zijn ter hoofdplaats Merauke werkzaam. Het Utrechtsche Zendinggenootschap heeft de beide overige afdeelingen Noord- en West-Nieuw-Guinea tot zijn arbeidsveld gekregen; in eerstgenoemde afdeeling arbeiden 5 zendelingen (te Mansinam, Miei, Bosnik, Wakde en Hollandia) en in laatstgenoemde afdeeling één zendeling (te Fakfak). De 74 in Noord-Nieuw-Guinea aanwezige gesubsidieerde zendingsscholen worden met moeite in stand gehouden.

De veiligheid van personen en goederen was over het algemeen goed.

De hoofden in de afdeeling West-Nieuw-Guinea zonden slechts na herhaaldelijk aandringen van bestuurswege hunne daarvoor in aanmerking komende kinderen naar school.

Over het algemeen was de gezondheidstoestand bevredigend. De bevolking, alsmede de bemanning van het gewestelijk vaartuig *Zwaan*, had vrij veel te lijden van beri-beri. Ook onder de vogeljagers kwam deze ziekte veel voor en maakte onder hen eenige slachtoffers. Het aantal met neosalversan behandelde personen bedroeg in de afdeeling West-Nieuw-Guinea 177. Een gouvernementsarts en een ziekenverpleger werden belast met de bestrijding van de geslachtsziekten onder de Kaja Kaja's in de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea, terwijl aan de verbetering van de volkshuisvesting door den bouw van de zoogenaamde modelkampongs met kracht werd gewerkt.

De handel ondervond nog steeds den nadeeligen invloed van de algemeene malaise; de prijzen van boschproducten, copra, hout en vogelhuiden bleven laag. Eene geringe opleving van den handel viel in de afdeeling West-Nieuw-Guinea gedurende het vierde kwartaal 1922 waar te nemen als gevolg van de verhooging der prijzen van muskaatnoten en foelie. De ter gewestelijke hoofdplaats in 1922 geopende pasar wordt door de ingezetenen geregeld bezocht.

In de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea is de rijstoogst gunstig geweest. De opbrengst van sago, groenten, maïs en aardnoten was, evenals het vorig jaar, bevredigend.

Uitgevoerd werden damar (gom copal), massooi, geelhout, ijzerhout en sago.

In de afdeelingen Zuid- en Noord-Nieuw-Guinea houdt de bevolking zich met de vischvangst bezig; de opbrengst dient uitsluitend voor eigen verbruik.

D.

LANDMACHT.

De bij Gouv. Bt. 20 April 1921 n°. 2 x ingestelde defensiecommissie (zie K. V. 1921, kol. 89) is ontbonden (Gouv. Bt. 21 Febr. 1922 n°. 3 x).

De regelen betreffende de uitvoering van de voorstellen van de militaire bezoldigingscommissie (zie K. V. 1921, kol. 89) zijn gewijzigd en aangevuld bij Gouv. Bt. 11 Mei 1923 n°. 27 (Ind. St. n°. 40).

Bij Gouv. Bt. 24 Aug. 1922 n°. 2 x (Ind. St. n°. 555) is Java en Madoera in twee militaire afdeelingen verdeeld: de 1ste militaire afdeeling op Java, omvattende de residentiën Bantam, Batavia, Preanger, Cheribon, Pekalongan en Banjoemas, alsmede de afdeelingen Keboemen en Poerworedjo (res. Kedoe) met Weltevreden als standplaats van den afdeelingscommandant; en de 2de militaire afdeeling op Java, omvattende de residentie Kedoe (met uitzondering van de afdeelingen Keboemen en Poerworedjo), alsmede de residentiën Semarang, Rembang, Soerabaja, Pasoeroean, Besoeki, Djokjakarta, Soerakarta, Madioen, Kediri en Madoera, met Magelang als standplaats van den afdeelingscommandant.

De instructie voor het voeren der administratie bij de militaire ziekeninrichtingen en de modellen, behoorende bij de instructie voor het voeren der administratie bij korpsen en garnizoenen zijn gewijzigd en aangevuld bij Gouv. Bt. 23 Dec. 1922 n°. 29 (Ind. St. n°. 802).

Een nieuw tarief betreffende de betalingen en verstrekkingen aan of ten behoeve van militairen in de provoosthuizen en in de militaire strafgevangenis tevens huis van detentie, zoomede aan hunne achterblijvende gezinnen, is vastgesteld bij Gouv. Bt. 6 April 1923 n°. 19 (Ind St. n°. 153), in verband waarmede bij diezelfde gelegenheid de instructie voor het voeren der administratie bij compagnieën en detachementen is gewijzigd.

Met ingang van 1 Juli 1923 kwamen nieuwe regelingen tot stand betreffende de betalingen, enz. aan het dienstplicht- en reservepersoneel van het leger in Nederlandsch-Indië (Gouv. Bt. 17 Mei 1923 n°. 12 in Ind. St. n°. 244).

Bij Gouv. Bt. 21 Jan. 1923 n°. 4 (Ind. St. n°. 34), juncto Gouv. Bt. 12 April 1923 n°. 44 (Ind. St. n°. 167), kwam, met ingang van 1 April 1923, eene regeling tot stand nopens de toekenning van standplaatstoelagen aan militairen en tot het leger behoorende burgerpersonen, geplaatst in de buitengewesten.

Bij Gouv. Bt. 22 Febr. 1923 n°. 49 (Ind. St. n°. 90) is eene regeling vastgesteld van de positie der sergeanten-, wachtmeesters-, fouriers-, brigadiers- en korporaals-titulair bij de verschillende wapens en den trein van het leger.

In Februari en Augustus 1922 hebben de inschrijvingen voor den verplichten krijgsdienst plaats gehad voor de mannelijke Nederlandsche onderdanen, niet behoorende tot de inlandsche of daarmede gelijkgestelde bevolking, die onderscheidenlijk in een der jaren 1902 en 1903 geboren zijn, ingezetenen zijn van Nederlandsch-Indië en woonachtig zijn op Java en Madoera (zie Ind. St. 1921 n°. 564). De ingeschrevenen der jaarklasse 1902 werden in Juli 1922 ingelijfd (Ind. St. 1922 n°. 144), terwijl de jaarklasse 1903 begin Januari 1923 in werkelijken dienst is opgeroepen (Ind. St. 1922 n°. 590).

De inschrijving van de tot den krijgsdienst verplichte personen op Java en Madoera, die geboren zijn in 1904, heeft plaats gehad in Februari 1923, terwijl de inschrijving voor de in 1905 geborenen zal geschieden in Augustus 1923 (Ind. St. 1922 n°. 682). Bij Ord. van 20 Maart 1923 (Ind. St. n°. 121) is bepaald, dat de ingeschrevenen der jaarklasse 1904 en zij, die wegens ingewilligd verzoek om vervroegde inlijving zijn ingeschreven, zoomede de nog niet ingelijfde, voor de militaire ingeschreven dienstplichtigen der jaarklassen 1892 tot en met 1903, die voor inlijving beschikbaar zijn, in Juli 1923 worden ingelijfd.

De inschrijving van de jaarklasse 1903 der tot den krijgsdienst verplichte personen in een der gewesten op het eiland Sumatra, in een der residentiën Banka en onderhoorigheden en Riouw en onderhoorigheden en in de assistent-residentie Billiton geschiedde in December 1921 (Ind. St. 1921 n°. 657), welke jaarklasse in Juli 1922 is ingelijfd (Ind. St. 1922 n°. 96). De jaarklassen 1878 t/m 1890, 1891 t/m 1900 en 1904 zijn achtereenvolgens in Juli en Augustus 1922, September en October 1922, en November 1922 ingeschreven (Ind. St. 1922 nos. 145 en 437), terwijl de jaarklassen 1901, 1902 en 1905 zullen worden ingeschreven in Augustus en September 1923 (Ind. St. 1922 n°. 592). Bij Ord. van 23 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 800) is bepaald, dat de ingeschrevenen der jaarklassen 1892 t/m 1900 en 1904 en zij, die wegens ingewilligd verzoek om vervroegde inlijving zijn ingeschreven, zoomede de nog niet ingelijfde, voor de militie ingeschreven dienstplichtigen van de jaarklasse 1903, die voor inlijving beschikbaar zijn, in Juli 1923 worden ingelijfd.

De verdeeling der militieplichtigen over de verschillende wapens en diensten werd in zooverre gewijzigd dat, instede van indeeling van 10 militieplichtigen bij de spoorwegcompagnie van het korps genietroepen, thans 40 militieplichtigen voor hunne eerste oefening bij een der veldcompagnieën van dat korps worden ingedeeld. De militieplichtigen van de buitengewesten zijn alleen bestemd voor het wapen der infanterie, doch voor hen bestaat de mogelijkheid om volgens de voor Java en Madoera geldende bepalingen op verzoek ingedeeld te worden bij de luchtvaartafdeeling (Ind. St. 1922 n°. 96).

In 1922 werden de jaarklassen 1894 en 1897 voor den tijd van 16 dagen voor herhalingsoefeningen in werkelijken dienst opgeroepen; met inachtneming van het bepaalde bij art. 69 (2) van de dienstplichtregeling in Ind. St. 1918 n°. 254, zal zulks in 1923 geschieden voor de jaarklassen 1895 en 1898.

Aangezien eene algemeene herziening van het K. B. 26 Oct. 1917 n°. 47 (Ned. St. 1917 n°. 610, Ind. St. 1918 n°. 70), houdende regeling van den verplichten krijgsdienst in Nederlandsch-Indië, noodig was, is bij K. B. 28 Mei 1923 n°. 65 (Ned. St. n°. 223) een nieuw dienstplichtbesluit voor Nederlandsch-Indië vastgesteld.

§ 1. LEVENDE STRIJDKRACHTEN.

Samenstelling en sterkte van het leger. Bij K. B. 3 Oct. 1922 n°. 47 (Ind. St. n°. 756) is, met intrekking van dat van 6 Maart 1915 n°. 55 (Ind. St. n°. 404, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld), eene nieuwe legersamenstelling vastgesteld.

In bijlage D zijn statistische gegevens betreffende het leger over 1922 bijeengebracht. Uit tabel 1 dier bijlage blijkt, dat, tengevolge van verschillende wijzigingen, de normale legersamenstelling met 112 officieren en 39 militairen beneden dien rang toenam en de tegenwoordige (tijdelijk geldende)

legersamenstelling einde 1922 15 officieren of als zoodanig dienstdoenden en 4153 militairen beneden dien rang minder aanwees dan einde 1921. Op eerstgenoemd tijdstip overschreed de tegenwoordige legersamenstelling de normale met 4 officieren of als zoodanig dienstdoenden en 27 militairen beneden dien rang, in hoofdzaak bij de infanterie, de artillerie, de genie, den topografischen dienst en het korps militaire schrijvers, welk personeel o. a. noodig was voor de opleiding tot radio-telegrafist bij de infanterie, de artillerie en de genie, voor de triangulatiebrigades en voor het hoofdkantoor van den topografischen dienst.

De sterkte van het leger nam, voor wat betreft officieren of als zoodanig dienstdoenden, toe van 1339 tot 1550 en verminderde, met betrekking tot de militairen beneden dien rang, van 34 531 tot 33 060 (zie tabel 1 of tabel 8 van bijlage D). [1])

Tegenover de cijfers der tegenwoordige legersamenstelling wezen de hiervóór opgegeven cijfers, voor zooveel de officieren betreft (onderluitenants — met uitzondering van apothekers-assistenten, ziekenverplegers, die bij het kader der militaire strafgevangenis tevens huis van detentie, opzieners en meesters-geweermaker-onderwijzer bij de artillerie — medegeteld) eene verandering van het tekort van 127 in een teveel van 99 aan, terwijl het tekort aan onderofficieren en manschappen van 4697 in 1921 afnam tot 2015. Bij de cavalerie, de intendance en het korps stafmuzikanten bestond een teveel aan onderscheidenlijk 57, 3 en 3 man of in het geheel 63 man. Aangezien echter bij de infanterie, de artillerie, de genie, de luchtvaartafdeeling, de militaire administratie, den geneeskundigen en hospitaaldienst, den topografischen dienst, den trein, de gymnastiek- en sportschool, het korps militaire schrijvers, de militaire school, het remonte-depot en bij de provoosthuizen een tekort aanwezig was en bij het korps militaire schrijvers, zoomede bij den hospitaaldienst het door de legersamenstelling gevorderde aantal plaatsen niet ten volle door militairen was bezet, toonen de cijfers in bijlage D, tabel 1, tegenover de eischen der tegenwoordige legersamenstelling een tekort aan militairen der aanvullingstroepen van 898 en aan die der inheemsche troepen van 1117 man, d. i., zooals hierboven aangegeven, een tekort van 2015 man. Einde 1922 waren bij het leger 370 burgerpersonen en 1047 militairen van de inheemsche troepen aanwezig, ter vervanging van militairen der aanvullingstroepen bij de infanterie, de cavalerie, de artillerie, de genie, de intendance, de militaire administratie, den geneeskundigen en hospitaaldienst, den topografischen dienst, het korps militaire schrijvers, de militaire school en de provoosthuizen, bovendien 2 Europeesche burgers ter vervanging van ontbrekend militair personeel bij den topografischen dienst. Dit personeel is nu in mindering te brengen van het zooeven vermeld tekort aan militairen der aanvullingstroepen van 898, zoodat ten slotte een teveel ontstond van 521. Het tekort aan militairen der inheemsche troepen van 1117 vermeerderde door de vervanging van militairen der aanvullingstroepen (1047) tot 2164, doch waar bij de luchtvaartafdeeling en bij den hospitaaldienst in het geheel 425 burgers waren ter vervanging van militairen der inheemsche troepen, werd dit tekort ten slotte 1739.

Van de 24 596 man infanterie waren er bij de veldinfanterie 12 854 (d. i. 328 minder dan de tegenwoordige legersamenstelling eischte). Van deze 12 854 man veldtroepen (1202 minder dan einde 1921) waren er — na aftrek van zieken en geëvacueerden en van hen, die om andere redenen niet tot uitrukken konden worden aangewezen — beschikbaar om te velde te trekken 11 580, d. i. 90.09 % van de sterkte der veldtroepen, tegen 12 730, d. i. 90.57 %, op einde 1921.

De aldus beschikbaren waren verdeeld in: aanvullingstroepen 2255 en inheemsche troepen 9325.

De sterkte aan infanterie nam af van 26 499 tot 24 596, dus met 1903 man en het aantal dergenen, die onmiddellijk beschikbaar waren van 24 113 tot 22 197, d. i. met 1916 man.

1) Hierbij dient in het oog te worden gehouden, dat in tabel 8*b* 1 onderluitenant-opziener bij de pyrotechnische werkplaats, 2 onderluitenants-meester-geweermaker-onderwijzer bij de werkplaatsen voor draagbare wapenen, 10 onderluitenants-apothekers-assistenten, 1 onderluitenant-ziekenverpleger bij den hospitaaldienst en 2 onderluitenants bij het kader der militaire strafgevangenis tevens huis van detentie, niet bij de militairen beneden den rang van officier zijn gerekend, daarentegen wel in tabel 1, omdat in deze tabel eene splitsing voorkomt in „officieren en als zoodanig dienstdoenden" en „militairen beneden den rang van officier" en genoemde onderluitenants geen diensten als officier mogen verrichten.

Plaatselijke indeeling. In verband met de nieuwe legersamenstelling hadden de volgende wijzigingen in de indeeling van het leger plaats: het 21ste bataljon infanterie, te voren gelegerd te Willem I, werd gesplitst in het rechterhalf 21ste bataljon met standplaats Djokjakarta en het linkerhalf 21ste bataljon met standplaats Soerakarta; het 13de bataljon infanterie, te voren te Soerabaja, werd gelegerd te Malang; het korpsgedeelte van het 19de bataljon infanterie werd verplaatst van Ngawi naar Malang; het rechterhalf 2de depot-bataljon werd vereenigd met het linkerhalf 2de depot-bataljon onder den naam 2de depot-bataljon en gelegerd te Willem I; het 3de depot-bataljon werd verplaatst van Malang naar Ngawi; de 1ste mitrailleur-compagnie werd verplaatst van Weltevreden naar Meester-Cornelis; de 1ste treincompagnie werd overgebracht van Meester-Cornelis naar Weltevreden; en de artillerie-constructie-winkel werd overgebracht van Soerabaja naar Bandoeng.

Door het depot-eskadron, dat te Salatiga was gelegerd, kon in Mei 1922 het te Bandoeng gebouwde kampement worden betrokken, terwijl eveneens het 1ste eskadron te Weltevreden van het kampement te Petodjo naar het nieuwgebouwd kampement op het land Menteng kon overgaan.

Het eskadron te Tjimahi en 1 peloton van het te Djokjakarta gelegerd detachement cavalerie werd opgeheven.

Met ingang van 1 Januari 1923 werd de 1ste kustcompagnie te Sabang opgeheven.

Een detachement van het korps genietroepen is te Boeloengan (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) geplaatst, ten einde aldaar rivieropruimingen en wegaanleg te verrichten, terwijl te Soembawa een onderofficier der telegraafafdeeling, met behulp van burgerwerkkrachten de telefonische verbinding tusschen Sape en Soembawa Besar voortdurend uitbreidt door het inrichten van centrales en den aanleg van zijlijnen naar de standplaatsen van bestuurshoofden, een en ander ten laste van de landschapskas.

Aanvulling van het korps officieren. In 1922 overtroffen de winsten in het officierskorps (393) de verliezen (216) met 177 officieren. Gespecificeerde gegevens daaromtrent bevat het vijfjarig overzicht in tabel 8 *a* van bijlage D. Het aantal in de sterkte tellende officieren nam toe van 1172 tot 1349.[2]) Waar tegelijkertijd het aantal voor 2de-luitenant in de plaats tredende onderluitenants met 34 vermeerderde (van 167 tot 201), wees de sterkte aan officieren (en als zoodanig dienstdoenden) einde 1922 211 meer aan dan op ult. 1921. Het op laatstgenoemd tijdstip in vergelijking met de destijds geldende tegenwoordige legersamenstelling bestaand tekort van 127, is — rekening houdende met de sedert plaats gehad hebbende vermindering van de tegenwoordige legersamenstelling met 15 — derhalve tot een teveel geworden van 99. In aanmerking nemende, dat van de 3 officieren in de legersamenstelling uitgetrokken als adjudant van den Gouverneur-Generaal, er 2 tot de landmacht behooren, moet het teveel op 100 worden gesteld. Onbezet bleven bij den generalen staf 2, bij de genie 4, bij de luchtvaartafdeeling 60, bij den geneeskundigen en hospitaaldienst 25, bij den topografischen dienst 5, bij het dienstplicht- en reservepersoneel 3, bij den trein 5 en bij de gymnastiek- en sportschool 3 plaatsen.

Bij K. B. 11 Mei 1922 n°. 34 (Ind. St. n°. 508) kwam eene regeling tot stand van den overgang van reserve-officieren naar het korps beroepsofficieren van het Indische leger.

Bij K. B. 25 Oct. 1922 n°. 45 (Bijbl. Ind. St. n°. 10242) zijn regelen vastgesteld waarnaar eervol ontslagen officieren van het Nederlandsch-Indische leger opnieuw tot officier kunnen worden benoemd, terwijl bij K. B. van denzelfden datum n°. 46 (Bijbl. Ind. St. n°. 10242) regelen zijn vastgesteld waarnaar tijdelijke officieren van den militair geneeskundigen dienst bij het vaste korps officieren kunnen overgaan.

Bij Gouv. Bt. 31 Jan. 1923 n°. 27 (Ind. St. n°. 53) is eene regeling vastgesteld voor het aangaan van eene vrijwillige verbintenis bij de luchtvaartafdeeling als adspirant-reserve-officier-vliegenier door daarvoor in aanmerking komende

2) Onder deze cijfers waren 269 officieren die van het Nederlandsche leger bij het Indische waren gedetacheerd, van wie 267 (8 kapiteins, 205 1ste-luitenants en 54 2de-luitenants) als tweede-luitenant en 2, als behoorende tot den militair diergeneeskundigen dienst, als eerste-luitenant in de sterkte telden, als zijnde niet gedetacheerd op den voet van K. B. 18 Aug. 1871 n°. 10 (Ind. St. n°. 176).

dienstplichtigen en voor de militie ingeschrevenen, terwijl bij Gouv. Bt. van denzelfden datum n°. 26 (Bijbl. Ind. St. n°. 10261) het model van de verbintenis van dienstplichtigen tot vrijwillig verblijf onder de wapenen als adspirant-reserve-officier-vliegenier is gewijzigd.

Bij Gouv. Bt. 4 April 1923 n°. 3 (Jav. Ct. n°. 29) is bepaald, dat voor den overgang van de bij het Nederlandsch-Indische leger gedetacheerde reserve-officieren der Nederlandsche landmacht behoorende tot het wapen der infanterie, en dat der artillerie, naar het korps beroepsofficieren der infanterie van het Nederlandsch-Indische leger, het volgen van een aanvullingscursus tot beroepsofficier verplichtend is, tenzij vroeger eene volledige opleiding tot beroepsofficier met gunstigen uitslag doorloopen is. Bij diezelfde gelegenheid zijn verschillende maatregelen getroffen met betrekking tot de ontheffing van detacheering van de op den voet van K. B. 27 Jan. 1919 n°. 61 (Ind. St. n°. 196) bij het Nederlandsch-Indische leger gedetacheerde reserve-officieren van de Nederlandsche landmacht, voor zoover zij niet voor overgang naar het korps beroepsofficieren in aanmerking komen.

De regeling betreffende de detacheering van verlofsofficieren van het leger in Nederland bij dat in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1919 n°. 196) onderging nadere wijziging bij K. B. 20 Dec. 1921 n°. 49 (Ind. St. 1922 n°. 120).

Voorziening in de behoefte aan militairen beneden den rang van officier. Tabel 8 *b* van bijlage D bevat een uitgewerkt numeriek overzicht van de gedurende de laatst verloopen vijf jaren bij het leger in de sterkte gebrachte militairen beneden den rang van officier en van de daartegenoverstaande verliezen, tabel 10 eene vijfjarige statistiek betreffende de reëngagementen en tabel 11 een overzicht, alleen voor 1922, nopens de winsten en verliezen aan kader.

Met betrekking tot het niet-Europeesch element, werd de werving van Atjehers tijdelijk onbeperkt opengesteld en werd bij het wapen der artillerie de werving weder beperkt; overigens bleef de bestaande toestand gehandhaafd (zie K. V. 1922, kol. 133).

De in vorige jaren bij wijze van proef genomen maatregel, ten doel hebbende de werving van Indo-Europeanen te bevorderen en het bij het leger bestaand tekort aan Europeanen door andere elementen aan te vullen (zie t. a. p.) is bestendigd; in 1922 heeft zich 1 persoon aangemeld, die echter in November 1922 werd gepasporteerd.

De aan de van het eiland Kisar (Amboina) afkomstige mestiezen geboden gelegenheid om eene voorloopige verbintenis bij het leger aan te gaan bleef ook in 1922 zonder gevolg.

In verband met het in werking treden van de dienstplichtwet (Ind. St. 1922 n°. 43), is de regeling nopens het aangaan bij het Nederlandsche leger van eene vrijwillige verbintenis op korten termijn door jongelieden, die voornemens zijn zich in Nederlandsch-Indië te vestigen (Ind. St. 1918 n°. 229) herzien bij K. B. 3 Jan. 1923 n°. 50 (Ind. St. n°. 107).

Bij K.B. 26 Febr. 1923 n°. 44 (Ned. St. n°. 53, Ind. St. n°. 211) is bepaald, dat voor zoolang zulks noodig zal blijken, de termijn van eene aangegane verbintenis of herverbintenis, welken militairen naar Nederland opgezonden om bij de Koloniale Reserve in het genot van verlof te worden gesteld, na ommekomst van dat verlof zullen hebben te volbrengen, van ten minste drie jaren wordt verminderd tot ten minste één jaar.

Militair onderwijs. Tabel 12 van bijlage D bevat eene numerieke opgave betreffende de bij de verschillende inrichtingen van militair onderwijs hier te lande voor Indisch officier in opleiding zijnde leerlingen. De opgaven betreffende de kader- en korpsscholen en de hoefsmidschool zijn opgenomen in tabel 13 van bijlage D.

Van de sedert 1903 bij wijze van proef aan jongelieden geboden gelegenheid, om, onder het genot van eene toelage bij de korpsen en instellingen van het leger eenig handwerk of ambacht te leeren (zie K. V. 1922, kol. 133) is in 1922 een nagenoeg even ruim gebruik gemaakt als in 1921. Van de 55 jongelieden, die einde Maart 1922 in opleiding waren, werden er gedurende het verslagjaar 29 van hunne tewerkstelling ontheven (12 wegens overgang in particulieren dienst, 4 wegens overgang in militairen dienst, 1 wegens overgang naar de ambachtsschool te Magelang, 1 wegens overgang naar de technische school te Djokjakarta, 2 wegens zwak gestel en 9 wegens wangedrag). In het verslagjaar werden 13 jongelieden in opleiding genomen, van wie er 1, wegens overgang in particulieren dienst, van de opleiding werd ontheven, zoodat einde Maart 1923 in het geheel 38 leerlingen in opleiding bleven.

Het toelatingsexamen voor den leergang 1923 van de Hoogere Krijgsschool werd, voor wat betreft de krijgskundige studiën, in Januari 1923 afgenomen. Een 10-tal plaatsen waren opengesteld, waarvoor zich 11 candidaten aanmeldden, van wie er 6 slaagden. Het aantal voor de intendance-studiën opengestelde plaatsen bedraagt 3.

In 1922 werden twee cursussen voor opleiding voor het examen van onderluitenant gehouden met onderscheidenlijk 18 en 17 leerlingen, van wie er 18 en 16 voor het onderluitenantsexamen slaagden, terwijl onderscheidenlijk 8 en 10 onderofficieren voor het rechtstreeksch examen slaagden. Als gevolg hiervan konden alle plaatsen voor onderluitenants worden bezet en bovendien een twintigtal onderofficieren, die aan dat examen hadden voldaan, in het aanbevelingsregister worden opgenomen.

De proef met analphabeten-cursussen leverde onvoldoende gegevens op om betrouwbare gevolgtrekkingen te maken; van de voortzetting is voorloopig uit bezuinigingsoverwegingen afgezien. De voor deze cursussen opgeleide leerkrachten zullen worden benut voor de scholen bij de korpsen.

Tot het instituut van adspirant-onderofficieren werden gedurende 1922 49 nieuwe leerlingen toegelaten. Van hen werden er 9 gedetacheerd naar het instituut voor adspirant-officieren te Meester-Cornelis (van wie inmiddels 6 tot eene verbintenis als adspirant-officier werden toegelaten, 2 zijn teruggeplaatst en 1 is overleden), zoodat 42 adspirant-onderofficieren de opleiding tot onderofficier volgen. Bij dit aantal, vermeerderd met de 11 leerlingen waarmede de cursus begin 1922 aanving, hadden in den loop van 1922 de volgende mutaties plaats: 6 brigadiers (c. q. korporaals 1ste klasse) werden aangesteld tot sergeant 1ste klasse-titulair, 9 fuseliers werden bevorderd tot brigadier (c. q. korporaal 1ste klasse), 2 fuseliers werden ontslagen (1 wegens ziekte en 1 op verzoek), terwijl 36 recruten werden opgeleid tot fuselier. Aangezien de 6 sergeanten 1ste klasse-titulair bij den troep werden geplaatst, begon de nieuwe cursus in 1923 met 9 brigadiers (korporaals 1ste klasse) en 36 fuseliers.

Uit vorenstaande cijfers kan de gevolgtrekking worden gemaakt, dat de toeloop tot dat instituut in 1922, vooral in vergelijking met vorige jaren, bevredigend is te noemen, waartoe vermoedelijk de ook in Indië heerschende malaise heeft medegewerkt.

Het aantal leergangen in de Nederlandsche taal voor niet-Europeesche militairen bij de infanteriekorpsen, ten getale van 21 eerste, 8 tweede en 4 derde klassen, is met ingang van 1 November 1922 uitgebreid met 5 tweede klassen en 1 derde klasse. Het aantal leerlingen bleef ± 800; het aantal nieuw opgerichte 1ste klassen bedroeg 3 minder dan het vorig jaar wegens een geringer aantal gegadigden.

Waar gedurende het cursusjaar 1920/1921 de eisch van het maken van een z.g. vrij opstel te zwaar bleek te zijn, werd gedurende 1921/1922 meer beoefend het maken van opstellen naar schoolplaten en naar voorgelezen of voorvertelde verhalen. Hierin kregen de meeste leerlingen der 3de klasse al spoedig eenige bedrevenheid.

Werden bovenbedoelde leergangen ingesteld ten behoeve van de niet-Europeesche militairen, van wie met het oog op hunne ontwikkeling en karaktereigenschappen mocht worden verwacht, dat zij te gelegener tijd in aanmerking zouden komen voor het bekleeden van hoogere kaderbetrekkingen (sergeant 1ste klasse en hooger), waarvoor de kennis van het Nederlandsch wordt vereischt, voorloopig konden slechts 11 volwaardige inheemsche sergeanten 1ste klasse (c. q. titulair) en fouriers (c. q. titulair) tot die rangen worden bevorderd.

Bij de cavalerie waren de resultaten van het onderwijs over het algemeen bevredigend. Bij het einde van den cursus 1921/1922 kon aan 4 leerlingen eene verklaring wegens het met goeden uitslag beëindigen van den geheelen leergang

worden uitgereikt. De leergang 1922/1923 is in November 1922 aangevangen met 48 leerlingen.

De wet van 21 Juli 1890 (Ned. St. 1890 n°. 126, Ind. St. 1891 n°. 71) tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht, voor zoover daarbij de opleiding voor den officiersrang en de hoogere vorming van den officier zijn betrokken, is nader gewijzigd bij de wetten van 18 Mei 1922 (Ned. St. 1922 n°. 298, Ind. St. 1923 n°. 279) en 27 Oct. 1922 (Ned. St. 1922 n°. 582, Ind. St. 1923 n°. 280).

Bij K. B. 31 Oct. 1921 n°. 65 (Ned. St. 1921 n°. 1153, Ind. St. 1923 n°. 278) is het reglement voor den Hoofdcursus nader gewijzigd met betrekking tot het programma van het examen voor toelating; eenige kleinere wijzigingen onderging dat reglement nog bij K. B. 1 Maart 1923 n°. 49 (Ned. St. n°. 57, Ind. St. n°. 281).

Bij Gouv. Bt. 18 Mei 1923 n°. 6 (Bijbl. Ind. St. n°. 10364) kwam bij wijze van tijdelijken maatregel, eene regeling tot stand van de voortgezette opleiding van de leerlingen van de Cadettenschool, die in verband met de voorgenomen opheffing dier inrichting in Nederland, in Indië moeten worden opgeleid.

Luchtvaart. In gebruik werden genomen Viking-toestellen en Fokker-jagers.

De fototechnische dienst der luchtvaartafdeeling verrichtte productief werk ten behoeve van den dienst der staatsspoorwegen en verleende hulp aan den vulkanologischen dienst.

Bewapening. De verwapening van de gewapende politie met marechaussee-karabijnen is voorloopig gestaakt in verband met de plannen tot gedeeltelijke overneming van de taak van de gewapende politie door het leger in de buitengewesten.

Met de indienststelling van revolvers en marechausseesabels bij de veldpolitie werd voortgegaan.

In 1922 is bij de voortgezette conservatieproeven met het rookzwak buskruit voor scherpe patronen voor geweer en karabijn model '95 geen achteruitgang in de chemische stabiliteit waargenomen. De toestand van het pijpkruit is niet merkbaar verminderd. De chemische stabiliteit van de in 1922 ontvangen nieuwe partijen rookzwak kruit was goed.

Kleeding en uitrusting. De proefneming met de kleeding, vervaardigd van een stof, bestaande uit eene combinatie van wol en katoen, ter beoordeeling van de vraag of deze geschikt zou zijn de blauwe sergen kleeding te vervangen, is, met het oog op de aan de invoering verbonden uitgaven en de nog beschikbare voorraden serge en grijsgroen katoen, voorloopig uitgesteld tot Januari 1924.

Ofschoon de proeven met zwemvesten aan de goede verwachting voldaan hebben, is toch niet tot eene algemeene invoering overgegaan, omdat thans in alle garnizoenen, waar daartoe gelegenheid bestaat, aan de militairen zwemonderricht wordt gegeven, zoodat verwacht mag worden, dat spoedig alle militairen de zwemkunst machtig zullen zijn, waardoor de zwemgordels overbodig worden,

In de militaire hospitalen worden thans proeven genomen met een nieuw model hospitaalledikanten, voorzien van ligzeilen. Indien mocht blijken, dat deze ledikanten goed voldoen, zullen zij geleidelijk in de militaire ziekeninrichtingen in de warme klimaten worden ingevoerd.

De op 15 Februari 1922 te Tjimahi in gebruik gestelde militaire stoomwasscherij (zie K. V. 1922, kol. 136) voldoet zeer goed.

Bij K. B. 1 Dec. 1922 n°. 97 zijn voor de leerlingen van de Militaire School en van het Instituut voor adspirant-officieren te Meester-Cornelis de uniform en rangsonderscheidingsteekenen vastgesteld, terwijl bij Gouv. Bt. 2 Maart 1923 n°. 18 (Bijbl. Ind. St. n°. 10310) is bepaald, dat de leerlingen dier school de uniform en de onderscheidingsteekenen zullen dragen als voor hen zijn of zullen worden vastgesteld, benevens de onderscheidingsteekenen van den eventueel door hen te bekleeden rang en dat zij overigens worden gekleed, eene eerste uitrusting, kleeding, geld, zoomede aanvulling van hunne kleeding en uitrusting ontvangen volgens door den legercommandant gegeven voorschriften.

Huisvesting. Officierswoningen kwamen gereed: te Weltevreden 6, te Bandoeng 25 en te Ende 1. In aanbouw zijn te Bandoeng 14, te Tjimahi 2, te Djokjakarta 2, te Bandjermasin 8, te Madjene 1, te Makasser 1, te Pampanoea 1 en te Raha 1 officierswoningen.

De vernieuwing van de officierswoningen te Palopo en te Kolonedale (Celebes) is bijna voltooid.

Te Bandoeng kwam het kampement voor het depot-eskadron gereed. De bouw van het kampement voor het subsistentenkader werd voortgezet, terwijl met den bouw van een nieuw kampement voor de automobielcompagnie een aanvang werd gemaakt.

Te Tjimahi (Preanger-Regentschappen) werden het nieuwe treinkampement, de hoefsmidschool en de verbouwing van het cavalerie-kampement voltooid.

Te Batoedjadjar (Preanger-Regentschappen) werd de verbetering van het kampement voltooid.

Te Magelang (Kedoe) kwamen de vrouwenloodsen in de kampementen van het 1ste, 2de en 7de bataljon infanterie gereed, terwijl met den bouw van badkamers en privaten en met de verbetering der dagverblijven werd voortgegaan. Een zwembad ten behoeve van het garnizoen kwam gereed.

Te Djatingaleh (Semarang) werd de bouw van een centraal ontspanningslokaal in het kampement van het 5de bataljon infanterie voltooid.

Te Soerabaja werden de werkzaamheden aan het in aanbouw zijnde kampement voor het subsistentenkader op het land Dermo voortgezet. Van verderen nieuwbouw op het land Dermo werd, in verband met de gewijzigde dislocatie der troepen tengevolge van de invoering van het divisieverband, afgezien.

Op Madoera kwamen de onderhanden genomen verbeteringen aan de kampementen van de barisans te Bangkalan, Pamekasan en Soemenep gereed.

Ook de kampementen te Poeroektjahoe en Kandangan (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) zijn verbeterd.

De nieuwbouw van een bivak te Ende (Flores) kwam gereed.

Te Padang (Sumatra's Westkust) werden de verbeteringen van en de bijbouwingen bij het kampement nagenoeg voltooid.

Te Fort de Kock (Sumatra's Westkust) werd in het kampement van het linker half 17de bataljon infanterie een kazernegebouw middels bij- en verbouwing ingericht, voor de legering van dienstplichtigen.

Te Weda (Halmahera) is aangevangen met den bouw van een kampement voor twee brigades infanterie, terwijl te Piroe (Ceram) eenige verbeteringen aan het kampement tot stand kwamen.

Te Koeta Radja (Atjeh) werd het kampement op het Neusoeh-plein gedeeltelijk ingericht tot tijdelijk kampement voor dienstplichtigen.

Herstellingen aan de militaire gebouwen en werken hadden plaats te Lam Meulo, Lho Seumawe, Takengon, Lho Soekon, Koeta Radja en Meulaboh (Atjeh), terwijl afscheidingen werden aangebracht voor de gescheiden gezinslegering in de kampementen te Langsar, Bireuen, Lho Soekon, Padang Tidji, Seulimeum en Lam Meulo (Atjeh).

Te Enrekang en te Mamasa (Celebes) is met den bouw van een nieuw kampement aangevangen.

Te Loewoek (Celebes) werden de werkzaamheden aan het nieuwe bivak voortgezet, eveneens die voor de vernieuwing van het kampement te Kolonedale (Celebes).

Met de uitbreiding van het kampement te Raha is begonnen; de verbouwing voor de gescheiden gezinslegering te Boeton (Celebes) is nagenoeg gereed, terwijl de bouw van een nieuw bivak te Pampanoea (Celebes) en te Palopo (Celebes) werd voortgezet.

De schietterreinen te Palembang en te Djambi werden verbeterd en naar moderner eischen ingericht.

Het te Weltevreden door en op kosten van de staatsspoor gebouwd doorvoermagazijn voor de intendance is in gebruik genomen.

Het kantoor van het hoofd van den topografischen dienst werd overgebracht naar de daarvoor ingerichte hoofdofficierswoning, terwijl het vrijgekomen gebouw werd verbouwd tot drukkerij voor geldswaardig papier. Ter vervanging van die hoofdofficierswoning werd eene andere woning aangekocht.

Ten behoeve van den divisie-commandant te Weltevreden werd een kantoorgebouw ingericht.

Te Magelang (Kedoe) werden nieuwe kantoren ingericht voor den regiments- tevens plaatselijk militair commandant en voor den divisie-intendant.

De nieuwe artillerie-constructie-winkel te Bandoeng en de munitiemagazijnen te Bodjong Koneng kwamen gereed, terwijl de projectielfabriek in gebruik werd genomen.

Te Tjimahi werd het nieuwe verbruiksmagazijn van oorlog in gebruik genomen.

Te Tjilatjap kwam de verbouwing van het voormalig plaatsbureau tot militaire sociëteit gereed.—

Aangevangen werd met de uitbreiding van het geweermakersatelier te Fort de Kock (Sumatra's Westkust).

Te Magelang (Kedoe) werden de typhuszaal en de verdere verbetering in het militair hospitaal voltooid, evenals de centrale inrichting voor de verpleging van lijders aan venerische ziekten en het laboratorium.

Te Tjimahi werden de verbouwingen aan het militair hospitaal zoo goed als voltooid. Een paviljoen voor 6 verpleegsters kwam gereed.

Te Padang werd de operatie-inrichting in het militair hospitaal geheel verbeterd en de röntgenkamer ingericht voor een nieuw ontvangen toestel, terwijl aangevangen werd met de verbouwing van de 2de afdeeling van dat hospitaal tot 1ste afdeeling.

Te Amboina werden de operatiezaal in het militair hospitaal en het logies met accessoires voor het hospitaalpersoneel verbeterd; te Koeta Radja kwam de bouw van een centraal behandelingsgebouw voor lijders aan venerische ziekten en te Lho Seumawe de bouw van een paviljoen voor lijders aan besmettelijke ziekten gereed.

De nieuwe ziekenzaal te Enrekang (Celebes) werd in gebruik genomen.

De bouw van het halfduurzaam kampement voor de vliegschool te Kalidjati (Batavia) werd voltooid, terwijl de verbetering der wegen daarheen tot stand kwam.

In de voormalige 1ste militaire afdeeling op Java kwamen de noodlandingsterreinen voor landvliegtuigen gereed.

Voeding en verpleging. Aangezien de prijzen voor gaba en padi aanzienlijk zijn gedaald, is de verstrekking van haver aan paarden gestaakt en is weder tot de gaba- (padi-) voedering teruggekeerd.

Verlichting. De sedert een tiental jaren in gebruik zijnde gasolinelampen voor de verlichting van de kampementen in de garnizoenen, waar geen gas of electriciteit kan worden gebruikt, worden geleidelijk vervangen door z.g. stormkinglantaarns, welke eene veel betere verlichting geven.

Algemeene gezondheidstoestand en ziekenverpleging. De nauwkeurige bewerking van de telkaarten van de zieke en overleden militairen van het Indische leger is opgedragen aan het Centraal bureau voor de statistiek in Nederland, welk bureau de ,,Statistische overzichten der behandelde zieken van het Nederlandsch-Indische leger" uitgeeft. Op het hoofdkantoor van den militair geneeskundigen dienst heeft eene voorloopige bewerking plaats, waarbij de volgende gegevens verkregen werden.

Het aantal ziekte- en sterfgevallen bedroeg in 1922 respectievelijk 21 110 (1148) [1]) en 196 (1), tegen 22 548 en 275 in 1921.

Het aantal gevallen van buiktyphus bedroeg 110 (9) met 8 (0) sterfgevallen, tegen 104 met 13 sterfgevallen in 1921.

Voor de eerste maal werden voor malaria behandeld 653 (24), bij herhaling 1996 (102) gevallen met 4 (0) sterfgevallen, tegen 861 en 2741 met 9 sterfgevallen in 1921.

Wegens pokken werden 3 (0) militairen behandeld, die allen herstelden. Wegens influenza werden 601 (38) militairen behandeld, van wie er 4 (0) overleden, tegen 581 militairen in 1921, van wie er 10 stierven. ,,Niet nader te classificeeren koorts" werd in 802 (28) gevallen waargenomen zonder sterfgevallen, tegen 706 gevallen met 1 sterfgeval in 1921. Lijdende aan verschillende vormen van dysenterie werden 500 (25) militairen behandeld, van wie er 1 (0) stierf; voor 1921 bedroegen deze cijfers onderscheidenlijk 556 en 3. Lepra werd in 11 (0) gevallen waargenomen met 1 (0) sterfgeval, tegen 7 gevallen zonder sterfgeval in 1921. Er werden in het instituut-Pasteur te Bandoeng 6 (1) militairen voorbehoedend behandeld, tegen 5 militairen in 1921. Tetanus (stijfkramp) kwam in 2 (0) gevallen voor met 1 (0) sterfgeval; in 1921 kwam 1 geval voor met doodelijken afloop. Voor beri-beri werden behandeld 170 (0) ziektegevallen, waarvan 134 (0) primaire, waarbij 2 (0) sterfgevallen. Voor alle vormen van tuberculose kwamen 212 (13) gevallen met 45 (1) sterfgevallen voor, terwijl de cijfers voor 1921 waren onderscheidenlijk 248 en 57 sterfgevallen. Voor de eerste maal werden wegens syphilis behandeld 967 (93) militairen, bij herhaling 2252 (107) gevallen met 2 overledenen, terwijl deze cijfers voor 1921 waren 1206 en 2607 (totaal 3813) met 6 dooden. Ulcus molle werd bij 564 (35) militairen waargenomen, tegen 874 gevallen in 1921. Wegens morbi gonorrhoici werden voor de eerste maal 970 (89) militairen behandeld, bij herhaling 2502 (168), totaal 3472 (257); in 1921 werden voor de eerste maal 1137 en bij herhaling 2866, of totaal 4003 gevallen behandeld. Met zoogenaamde oogdruiper werden 34 (4) gevallen behandeld, tegen 33 gevallen in 1921. Van diabetis mellitus (suikerziekte) traden slechts 2 (1) gevallen op zonder sterfgevallen, tegen in 1921 8 gevallen met 1 sterfgeval. Acuut of chronisch alcoholisme kwam 44 (0) maal voor met 1 sterfgeval, terwijl in 1921 54 gevallen voorkwamen zonder sterfgeval. Zielsziekten (psychosen) traden in 127 (5) gevallen op zonder sterfgevallen, tegen 149 gevallen met 2 sterfgevallen in 1921. Wegens trachoom kwamen 146 (3) militairen onder behandeling, tegen 111 militairen in 1921. Van pneumonia crouposa (longontsteking) traden 174 (2) gevallen op met 18 (0) sterfgevallen; in 1921 bedroegen deze cijfers 160 en 21. Indische spruw (aphthae tropicae) kwam in 5 (0) gevallen voor, waarbij 1 (0) sterfgeval, tegen 6 gevallen met 2 sterfgevallen in 1921. Met mijnwormziekte (ankylostomiasis) werden 141 (20) gevallen behandeld, tegen 209 in 1921. Voor blindedarmontsteking (appendicitis) werden 64 (3) militairen behandeld met 1 (0) sterfgeval, tegen in 1921 102 militairen met 2 sterfgevallen. Met ingewandsbreuken (herniae) werden 65 (5) militairen behandeld met 2 (0) sterfgevallen; in 1921 waren deze cijfers 43 en 2. Tropisch leverabsces trad bij 17 (0) militairen op met 2 (0) sterfgevallen; in 1921 bij 16 militairen met 1 sterfgeval. Framboesia tropica kwam in 83 (2) gevallen voor, tegen 48 gevallen in 1921.

De algemeene gezondheidstoestand der legerpaarden was over het jaar 1922 bevredigend. Bij eene totale gemiddelde sterkte van 3044 (3215) [2]) paarden, werden 4813 (4874) ziektegevallen of 158,1% (151,6%) van de sterkte behandeld. De verliezen bedroegen aan sterfgevallen 44 of 1,44% (41 of 1,28%), aan afgemaakte paarden 210 of 6,89% (289 of 8,99%) en aan op reform gestelde paarden 59 of 1,93% (89 of 2,72%), zoodat het totaal der verliezen 313 of 10,28% (419 of 13,03%) bedroeg. Het verlies aan malleus (kwade droes) bedroeg 9 (61) paarden, namelijk 4 Australische en 5 inheemsche. De ziekte werd geconstateerd in de garnizoenen Weltevreden, Tjimahi, Semarang, Magelang en Malang. Surra werd 4 maal waargenomen, verdeeld over de garnizoenen Weltevreden, Bandoeng, Salatiga en Semarang. De aan deze ziekte lijdende paarden (3 Australische en 1 inheemsche) werden afgemaakt. Aan miltvuur stierf 1 paard van de 2de afdeeling veldartillerie te Tjimahi. Voor het overige gingen aan de gewone infectieziekten 17 paarden verloren, waaronder 5 (4) wegens tetanus en 12 (10) wegens infecteuse lendemergontsteking. Osteoporose veroorzaakte een verlies van 3 paarden, tegen 1 paard in het vorig jaar.

Manoeuvres. Door de troepen der verschillende wapens werden veldoefeningen op kleine schaal gehouden, waar mogelijk in vereeniging met ter plaatse gelegerde onderdeelen van andere wapens.

Brigade-oefeningen werden gehouden door de 1ste brigade nabij Depok en Tjibinong, door de 2de brigade nabij Mage-

1) De tusschen haakjes geplaatste cijfers hebben betrekking op de dienstplichtigen en zijn begrepen in het voorafgaande cijfer betreffende het beroepsleger.

2) De tusschen haakjes geplaatste cijfers hebben betrekking op het vorige jaar.

lang en Salatiga, en door de 4de brigade nabij Malangbong en Tjibatoe.

De oefeningen in afwisselend terrein door de artillerie hadden plaats nabij Sasaksaät en Tjikalong.

Remonte. Het remonte-depot leverde in 1922 aan het leger 319 paarden (188 voor de artillerie en 131 voor de cavalerie), tegen 322 paarden in 1921.

Postduivendienst. Bij de vaststelling van de nieuwe legersamenstelling (Ind. St. 1922 n°. 756) is de voorloopige militaire postduivendienst daarin opgenomen.

Reglementen en dienstvoorschriften. In den loop van het jaar werden door den commandant van het leger de volgende reglementen en dienstvoorschriften vastgesteld: Maleische vertaling van de handleiding voor het onderricht in zwemmen, overtrekken van rivieren en voortbewegen van vaartuigen; Uittreksel uit de bepalingen van het conventioneel oorlogsrecht (herdruk 1922); Voorschrift betreffende de inrichting en het beheer van menages: Voorschrift betreffende het pistool M. '11 en de daarmede te houden schietoefeningen (herdruk 1922); Vademecum voor den officier van wapening en voor den geweermaker; Voorbeeldenboek voor compagnies- en detachementscommandanten in zake behandeling van bescheiden betreffende het materieel der artillerie (herdruk 1922); Handboek betreffende de ernstvuurwerken ten gebruike van het magazijnspersoneel; Voorloopig voorschrift voor den verkenningsdienst en den verbindingsdienst bij de artillerie; Instructie-inventaris voor de artillerie der landmacht in Nederlandsch-Indië. Inleiding en hoofdstukken III, VI band I, II en IV; Maleische vertaling van het Voorschrift betreffende de wapening M. '95 en de slagwapens; Reglement voor de bereden artillerie, Ruiterschool; Reglement voor de veldartillerie I, II en III; Reglement voor de bergartillerie IV, V en VI; Voorloopige grondslag mobiele vestingartillerie; Reglementen motorartillerie I, II, III; Handboek voor de bereden artillerie, hoofdstukken II, III, VI, IX; Leidraad voor de africhting van paarden der artillerie; Voorloopig reglement voor de stellingartillerie I, II, III; Herleidingstafel ten gebruike bij de kust- en stellingartillerie; Reglement voor de motorartillerie IV—VII; Handboek voor de stellingartillerie; Voorloopige handleiding gaszoeklichten; Instructie voor de onderinspecteurs der militaire administratie; Militair tarief n°. 13; Handleiding tot de paardenkennis voor het kader der bereden wapens; Voorloopige gevechtshandleiding; Bepalingen uit het conventioneele oorlogsrecht: Ontwerp-regeling van den dienst van aan- en afvoer bij het leger te velde; Regeling van het militair vervoer over de spoor- en tramwegen; Verzameling op de voorschriften betreffende de kleeding en uitrusting van het Nederlandsch-Indische leger.

Belooningen en straffen. Een overzicht van de aan militairen der landmacht in 1922 toegekende eerbelooningen wegens aan den Lande bewezen bijzondere diensten ter zake of ter gelegenheid van krijgsverrichtingen in Nederlandsch-Indië is opgenomen in tabel 14 van bijlage D.

Het aantal militairen beneden den rang van officier, dat in 1922 aanspraak kreeg op den gouden, zilveren en bronzen medaille en op den zilveren gesp voor langdurigen trouwen dienst beliep 4839, tegen 6566 in 1921.

In verband met de te betrachten zuinigheid, zijn in 1922 geen gelden beschikbaar gesteld voor de toekenning van belooningen voor wedstrijden en voor het met gunstigen uitslag afleggen van de zware vaardigheidsproef. Aan de vóór-proeven voor de zware vaardigheidsproef werd door 28 officieren en onderluitenants en 331 militairen beneden den rang van onderluitenant voldaan.

In afwachting van de oprichting van de gymnastiek- en sportschool, is in December 1922 een aanvang gemaakt met de instelling van leergangen in gymnastiek en sport, ten einde — zij het dan ook met primitieve hulpmiddelen — te kunnen beginnen met de opleiding van goed onderlegde onderwijskrachten op het gebied van gymnastiek en sport. In verband daarmede wordt de gelegenheid tot detacheering aan de militaire gymnastiek- en sportschool te Utrecht van in Nederland vertoevende Indische officieren gesloten.

Tabel 15 van bijlage D bevat eene numerieke opgave betreffende eenige klassen van gestraften, of om niet-eervolle redenen uit het leger of tijdelijk uit het korps afgevoerden, terwijl tabel 16 een overzicht geeft van de in 1922 wegens dronkenschap aan Europeesche militairen opgelegde straffen, waaruit blijkt, dat van de 5924 Europeesche militairen er zich 372 nu en dan aan misbruik van sterken drank schuldig maakten en daarvoor in 432 gevallen werden gestraft. In 1921 bedroegen deze getallen 6193, 460 en 530.

Maatregelen en instellingen in het belang van het zedelijk en stoffelijk welzijn van den soldaat. Het aantal ontspanningslokalen bedroeg 155 (27 ontspanningslokalen voor onderofficieren, 18 ontspanningslokalen voor aanvullingstroepen beneden den rang van onderofficier, 51 ontspanningslokalen voor inheemsche troepen beneden den rang van onderofficier en 59 gemengde ontspanningslokalen).

Ook gedurende 1922 bleef voor de inheemsche militairen van het wapen der cavalerie en voor militairen der overige wapens en voor hospitaalsoldaten de gelegenheid opengesteld om zich voor kok te bekwamen aan de kookschool, verbonden aan de kaderschool te Tjimahi.

De verantwoording over het beheer der 83 aanwezige militaire sociëteiten wees een voordeelig saldo van ± f 139 400 aan; de waarde van gebouwen, meubilair en bibliotheken werd eind 1922 geschat op f 879 000.

Ook voor 1923 (zie Gouv. Bt. 23 Juni 1923 n°. 20) wordt geldelijke steun verleend aan vereenigingen, welke zich ten doel stellen het zedelijk welzijn der militairen te bevorderen en wel ten behoeve van de tehuizen van den Christelijken militairen bond voor Oost- en West-Indië te Weltevreden, Meester-Cornelis, Buitenzorg en Tjimahi, van het Leger des Heils te Weltevreden, Bandoeng, Soerakarta, Djokjakarta, Ambarawa, Soerabaja en Malang, van den Katholieken socialen bond te Weltevreden, zoomede aan dergelijke instellingen te Bandoeng, Tjimahi, Magelang, Soerakarta, Soerabaja en Malang. Het tehuis van militairen te Salatiga werd gesloten.

§ 2. VERDEDIGINGSWERKEN.

De verdedigingswerken te Sabang (gouv. Atjeh en onderhoorigheden) zijn opgeheven.

§ 3. TOPOGRAFISCHE DIENST.

Door de triangulatiebrigade werden werkzaamheden verricht in Indragiri, de Rokanstreek, Djambi, Lombok, Midden-Celebes en de Minahasa. Astronomische tournees in Djambi en in de Rokanstreek in April begonnen, werden tot October voortgezet. Voor de bepaling der geografische lengten werd gebruik gemaakt van draadlooze tijdseinen, welke daarvoor speciaal door het station Malabar des nachts werden gegeven.

De opleidingsbrigade verrichtte triangulatie-werkzaamheden in de gewesten Kediri, Soerakarta en Djokjakarta en op Bali, terwijl de 5de opnemingsbrigade punten der 4de orde bepaalde in Malili (Celebes) en de 2de opnemingsbrigade voortging met de herverzekering middels betonpilaren van de daarvoor in aanmerking komende kadastrale pilaren.

Aan de gewone metingen werd voortgewerkt in de ge-

westen Batavia, Preanger-Regentschappen, Cheribon, Djokjakarta, Soerakarta, Madioen, Kediri, Atjeh en onderhoorigheden, Oostkust van Sumatra, Palembang, Benkoelen, Celebes en onderhoorigheden en Amboina.

Opgenomen werden op Java 3995 K.M.² op de schalen 1 : 25 000 en in de buitengewesten 9343 K.M.² op de schalen 1 : 50 000, 1 : 80 000, 1 : 100 000 en 1 : 200 000.

De proeven ter beoordeeling van de mogelijkheid tot invoering van de stereofotogrammetrische methode van terreinopneming werden voortgezet.

De landrente-metingen op Bali en in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo werden geregeld voortgezet; eveneens de herzieningen in de gewesten Bantam, Preanger-Regentschappen en Besoeki. Gemeten werden 504 407 bouws desagrond, waarvan ± 88 % landrenteplichtig is. De uitmetingen der individueele grondstukken ten behoeve van het inlandsch grondbezit, die voorloopig nog als proef in de regentschappen Bandoeng, Magelang, Kendal, Bangil en Kraksaän werden uitgevoerd, gaven als resultaat 56 105 uitgemeten grondstukken en 36 736 aangevraagde uittreksels op zegel van de liggerbladen door de grondbezitters, terwijl de herziening van de topografische detailbladen met gebruikmaking der landrente-gegevens zich uitstrekt over 1151 K.M.².

Vluchtige metingen hadden door de verkenners plaats op Batjan, Soembawa, Nieuw-Guinea, Borneo, Halmahera, Timor en de eilanden ten zuiden van Tidore. In het geheel werd gemeten 143 000 K.M.² op de schalen 1 : 100 000, 1 : 200 000 en 1 : 250 000 en bovendien nog 82 K.M.² op de schaal 1 : 25 000.

Aan de reproductie der bladen werd zoo krachtig mogelijk doorgewerkt. Tal van gemeente- en overzichtskaarten werden voltooid, waaronder een overzichtskaart van Sumatra en een van Java en Madoera.

De bij Gouv. Bt. 4 Nov. 1919 n°. 34 ingestelde commissie van advies over eene reorganisatie van de topografische inrichting is ontbonden (Gouv. Bt. 23 Sept. 1922 n°. 46).

---

§ 4. KRIJGSVERRICHTINGEN.

Krijgsverrichtingen in den eigenlijken zin van het woord hadden ook in 1922 niet plaats. Op Java werd herhaaldelijk gebruik gemaakt van de militaire macht tot het tegengaan van hout-, koffie- en rietdiefstallen en rampok-partijen; in de buitengewesten droeg het optreden der troepen een min of meer politioneel karakter. In de residentie Ternate en onderhoorigheden deed eene stelselmatige opruiing de onrust onder de bevolking zoodanig toenemen, dat het noodig bleek, van 7 April tot 3 Mei 1922 militairen bijstand te verleenen; in de residentie Amboina maakte de propaganda van de N. I. P. het herhaaldelijk noodig militaire patrouilles naar West-Ceram uit te zenden om aan eenige regenten van negorijen steun te verleenen bij de uitoefening van hun gezag.

Aangezien de gebeurtenissen reeds zijn beschreven in hoofdstuk C, kan hier met eenige algemeene opgaven nopens de geleden verliezen, de plaats gehad hebbende aanvullingen, enz. worden volstaan.

GEWEST	Aanvullingen.				Verliezen aan onze zijde. Gesneuveld.				Verliezen aan onze zijde. Gewond.				Verliezen aan 's vijands zijde.		
	Officieren en onderluitenants	Aanvullingstroepen	Inheemsche troepen	Totaal	Offic. en onderluitenants	Aanvullingstroepen	Inheemsche troepen	Totaal	Offic. en onderluitenants	Aanvullingstroepen	Inheemsche troepen	Totaal	Gesneuveld	Gewond	Gevangen
Sumatra's Westkust . .	21	29	226	276	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tapanoeli	—	1	49	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atjeh en onderhoorigheden	34	115	1016	1165	—	—	—	—	—	—	3	3	2	1	—
Palembang en Djambi . .	14	36	190	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riouw	3	6	34	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westerafd. van Borneo. .	8	26	90	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	11	38	211	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celebes en Menado . . .	21	49	389	459	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Amboina en Ternate . .	11	16	336	363	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden	11	120	159	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

§ 5. KORPSEN NIET RECHTSTREEKS TOT HET LEGER BEHOORENDE.

Voor de numerieke opgaven, aangevende den toestand op einde 1922 betreffende de schutterijen en de overige in deze paragraaf bedoelde op militairen voet ingerichte korpsen, zij verwezen naar tabel 17 van bijlage D.

De voorschriften omtrent de kleeding van de officieren, onderofficieren en minderen der schutterijen (Bijbl. Ind. St. n°. 5284) zijn nader aangevuld bij Gouv. Bt. 19 Juli 1922 n°. 45 (Bijbl. Ind. St. n°. 10111).

De toelagen, toegekend aan eenige personen, behoorende tot het korps schutterij te Amboina, zijn bij Gouv. Bt. 3 Nov. 1922 n°. 14 (Ind. St. n°. 688) verminderd.

In verband met de toevoeging van de afdeeling Ternate aan de residentie Amboina, is het afzonderlijk korps schutterij te Ternate bij Ord. van 28 Juli 1922 (Ind. St. n°. 517) opgeheven. Zij die, ingevolge de vroeger voor het sedert opgeheven korps schutterij te Ternate gegolden hebbende regeling, aldaar schutterplichtig waren, zijn verplicht schutterijcontributie te betalen aan het korps te Amboina (Ord. van 30 Nov. 1922 in Ind. St. n°. 755).

Bij Ord. van 8 Juni 1923 (Ind. St. n°. 275) zijn, met ingang van 1 Juli 1923, de nog bestaande schutterijkorpsen (te Makasser, Padang, Amboina en Menado) opgeheven.

Het reglement voor de korpsen barisan van Madoera en het reglement voor het legioen van Mangkoe Negara zijn

nader gewijzigd en aangevuld bij Gouv. Btn. 19 Juni 1922 n°. 20 en 12 Dec. 1922 n°. 2 (Bijbl. Ind. St. nos. 10088 en 10224).

De voorschriften omtrent de verantwoording, enz. van en het te houden toezicht op de wapening, de munitie en de verdere tot het materieel der artillerie behoorende voorwerpen der als zoodanig erkende vrijwilligerskorpsen (Bijbl. Ind. St. nos. 8856 en 9168), de bepalingen betreffende de verstrekking van wapening en munitie aan als rechtspersoon erkende schietvereenigingen (Bijbl. Ind. St. nos. 8715 en 9146), zoomede de bepalingen betreffende de verstrekking van wapening en munitie aan schietvereenigingen, uitsluitend gevormd door leerlingen van de inrichtingen van middelbaar onderwijs (Bijbl. Ind. St. nos. 5811, 5894, 8860 en 9132) zijn, met ingang van 1 Januari 1923, nader gewijzigd bij Gouv. Bt. 26 Oct. 1922 n°. 66 (Bijbl. Ind. St. n°. 10189).

§ 6. KONINKLIJK KOLONIAAL MILITAIR INVALIDENHUIS (OP BRONBEEK).

In den loop van 1922 zijn in het invalidenhuis opgenomen 46 oud-militairen (40 uit Oost-Indië, 2 uit West-Indië en 4 van de Koninklijke Marine) en zijn uit de sterkte afgevoerd 58 man (23 wegens overlijden en 35 die op verzoek of om andere reden ontslagen zijn). Dientengevolge telde het gesticht op ult. 1922 190 verpleegden (62 gegradueerden en 128 minderen), tegen 202 verpleegden (62 gegradueerden en 140 minderen) op ult. 1921.

Gerekend over het geheele jaar, huisvestte het gesticht in 1922 gemiddeld 195 man per dag. In de ziekeninrichting waren bij het einde van elk kwartaal van 1922 in verpleging achtereenvolgens 29, 22, 21 en 21 man.

Met de vervulling van verschillende betrekkingen waren op ult. 1922 belast 20 verpleegden, onder wie 9 gegradueerden.

De uitgaven voor het invalidenhuis bedroegen in 1922 f 179 594, of — na aftrekking van de ten bate van het gesticht ingehouden gagementen en pensioenen ad f 64 942 — f 114 652.

E.

ZEEMACHT.

Bij K. B. 26 Mei 1923 n°. 59 is de vice-admiraal W. J. G. Umbgrove, met ingang van 5 Juli 1923, eervol ontheven van de betrekking van commandant der zeemacht en hoofd van het departement der marine in Nederlandsch-Indië en is tot deze betrekking benoemd de schout-bij-nacht A. F. Gooszen.

Bij K. B. 2 Febr. 1923 n°. 32 (Ind. St. n°. 235) kwam — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1922 — eene regeling tot stand inzake de aan het personeel der zeemacht in Nederlandsch-Indië toe te kennen uitkeeringen bij vliegongevallen.

Het in het reglement betreffende den overvoer van gouvernementspassagiers met schepen der Koninklijke Marine, de schepen der gouvernementsmarine en de stoomschepen voor de bebakening en kustverlichting (Ind. St. 1914 n°. 415) opgenomen en sedert herhaaldelijk gewijzigde tarief voor de aan passagiers te verstrekken voeding, is bij Gouv. Bt. 7 Sept. 1922 n°. 64 (Ind. St. n°. 581) door een nieuw tarief vervangen.

§ 1. KONINKLIJKE MARINE.

Personeel. De gemiddelde sterkte over 1922 van het personeel der zeemacht bedroeg 240 officieren, 1228 Europeesche onderofficieren en manschappen en 1430 inlandsche onderofficieren en manschappen, behoorende tot het korps inlandsche schepelingen, terwijl de gemiddelde sterkte van het op 1 Maart 1922 in het leven geroepen korps inlandsche bedienden 71 bedroeg; in het geheel derhalve 2969 koppen, tegen 2841 in 1921. Hoeveel koppen bij het einde van 1921 en 1922 waren ingeschreven in de rol van de in dienst zijnde schepen en inrichtingen der zeemacht en hoeveel hun aantal meer of minder bedroeg dan de „bepaalde sterkte" blijkt uit bijlage E, tabel 2.

Tevens doet deze tabel in totaal kennen de „bepaalde" en „aanwezige" sterkte aan officieren en aan verdere bemanning afzonderlijk, ook wat het machinedrijvers- en stokerspersoneel en het personeel van het korps mariniers betreft.

De aanneming van inlanders voor het korps inlandsche schepelingen bleef opengesteld bij de marinekazerne Goebeng te Soerabaja en had voorts plaats bij de kweekschool voor inlandsche schepelingen te Makasser. Bij deze school werden 75 en bij de marinekazerne Goebeng 84 inlanders aangenomen. Deze laatsten zijn bestemd om hunne opleiding bij de kweekschool te ontvangen. De aanneming leverde geen moeilijkheden op.

De aanneming bij de marinekazerne Goebeng van inlanders vóor het korps inlandsche bedienden — welk korps bestemd is voor het verrichten van diensten als oppasser, hofmeester en kok — leverde eveneens geen moeilijkheden op; er werden 150 inlanders voor dat korps aangenomen.

Zooals blijkt uit bijlage E, tabel 3, is het aantal inlandsche schepelingen in 1922 met 108 koppen vermeerderd.

Bij Ord. van 7 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 691) kwam — met ingang van 15 April 1923 (Ind. St. 1923 n°. 159) — eene regeling van het korps inlandsche bedienden bij de Koninklijke Marine tot stand.

De regeling van het korps inlandsche schepelingen bij de Koninklijke Marine (Ind. St. 1921 n°. 393 en 1922 n°. 321) is nader gewijzigd bij Ord. van 9 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 68) in dien zin, dat de toekenning van gratificatiën bij het verkrijgen der medailles voor langdurigen, eerlijken en trouwen dienst vervalt.

Over het algemeen was de gezondheidstoestand op de

schepen en in de kazernes iets gunstiger dan in het vorige jaar, hetgeen voor een deel te danken is aan het minder veelvuldig voorkomen van primaire malaria bij de Europeesche bemanning. Terwijl gedurende 1921 bij de kazernes Goebeng en Oedjoeng onderscheidenlijk 45 % en 71 % der Europeanen voor het eerst door malaria werden aangetast, was het percentage in 1922 13 % en 57 %. Voor de inlandsche bemanning bij die diensten waren de overeenkomstige cijfers voor 1921 43 % en 21.5 % en voor 1922 33 % en 43 %. Typhus kwam nogal voor, doch verliep in het algemeen goedaardig, waarschijnlijk tengevolge van de prophylactische inspuitingen met cholera-typhus-vaccin. Een geval bij een Europeaan verliep echter doodelijk. Het aantal gevallen van longaandoeningen bij de leerlingen van de kweekschool voor inlandsche schepelingen te Makasser was veel minder en sterfgevallen kwamen niet voor. Toch is het cijfer voor deze ziekten hier nog abnormaal hoog, vergeleken met dat bij de andere maritieme inrichtingen. Aan boord van het pantserschip *De Zeven Provinciën* deden zich in de eerste maanden van het jaar vele gevallen voor van influenza, febris catarrhalis en keelontstekingen, zoodat tot debarkement te Soerabaja en ontsmetting van het schip moest worden overgegaan. Na een maand werd weder geëmbarkeerd, maar nog kwamen vele gevallen voor. Het spoedig daarop gevolgde verblijf nabij Lombok had een zeer gunstigen invloed en na eenige weken was de gezondheidstoestand weder normaal. Op de opnemingsvaartuigen, werkzaam in het oostelijk gedeelte van den archipel, traden eenige gevallen van beri-beri op, welke gunstig verliepen. Aan boord van het opnemingsvaartuig *Eridanus*, werkzaam in de omgeving van Straat Soenda met ververschingsstation Tandjoengpriok, werden verscheidene inlandsche schepelingen door deze ziekte aangetast, bij een 3-tal van hen met doodelijk verloop. Het aantal gevallen van geslachtsziekten was weder groot.

Het aantal sterfgevallen bij de Europeanen bedroeg 6 (waaronder 1 geval van zelfmoord) en bij de inlanders 14.

Afgekeurd voor den dienst in de tropen werden 28 Europeanen (7 wegens longtuberculose) en voor den militairen dienst 24 inlanders (9 wegens longtuberculose).

Materieel. Gedurende het geheele jaar waren in dienst het pantserschip *De Zeven Provinciën* en de torpedobootjagers *Bulhond*, *Lynx* en *Vos*.

Van de Indische militaire marine waren in het begin van het verslagjaar in dienst de onderzeebooten *K I*, *K III*, *K IV*, *K V* en *K VI*, de mijnenleggers *Assahan*, *Siboga* en *Hercules*, de flottieljevaartuigen *Mataram* en *Koetei* en de opnemingsvaartuigen *Tydeman*, *Eridanus*, *Van Gogh* en *Sumbawa*. De onderzeeboot *K I* ging in Augustus 1922 in groote herstelling teneinde gemoderniseerd te worden. De mijnenlegger *Siboga* werd 8 November 1922 buiten dienst gesteld en vervangen door het bij het marine-etablissement tot mijnenlegger verbouwde flottieljevaartuig *Serdang*. De bij die inrichting in aanbouw zijnde mijnenlegger *Pro Patria* werd 25 Juli 1922 te water gelaten en 1 April 1923 in dienst gesteld, ter vervanging van het flottieljevaartuig *Koetei*, dat buiten dienst werd gesteld en verbouwd zal worden tot mijnenlegger. Op 1 Januari 1923 werd het opnemingsvaartuig *Eridanus* als militair vaartuig buiten dienst gesteld en overgenomen door de gouvernementsmarine; op dienzelfden datum werd ook de *Sumbawa* buiten dienst gesteld. Op het eind van het verslagjaar waren in dienst de onderzeebooten *K I*, *K III*, *K IV*, *K V* en *K VI*, de mijnenleggers *Pro Patria*, *Serdang*, *Assahan* en *Hercules* en het flottieljevaartuig *Mataram*.

Voortgegaan werd met den afbouw van het vliegkamp te Soerabaja. In Indië zijn thans aanwezig 19 watervliegtuigen type W. A. (tweedekkers) en 3 watervliegtuigen type W. B. (eendekkers).

Opgaven betreffende de bedrijfskosten der schepen en maritieme inrichtingen gedurende het jaar 1922 treft men aan in tabel 4 van bijlage E.

Steenkolen. Gedurende het tijdvak 1 April 1922—1 April 1923 werden de marine-steenkolenopslagen geregeld met gouvernements-steenkool, in Nederlandsch-Indië gewonnen, aangevuld, terwijl bovendien eene hoeveelheid Borneo-kolen werd aangekocht. In verband met de geboden bezuiniging werden geen buitenlandsche kolen aangeschaft. Omtrent de inheemsche Boekit Asem-kolen werden weinig klachten ontvangen.

Aan de briketten-fabriek te Tandjoengpriok werd de droog-installatie aangebracht, zoodat de proeven met Boekit Asem-steenkool-briketten konden worden voortgezet.

Bij Gouv. Bt. 19 Oct. 1922 n°. 45 (Bijbl. Ind. St. n°. 10165) zijn, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1922, nieuwe voorschriften vastgesteld tot regeling van het beheer over en van de standplaatsen en voorziening van de marine-steenkolen-depots in Nederlandsch-Indië.

Vloeibare brandstof, enz. De solar-olie voor onderzeebooten werd van de Bataafsche Petroleummaatschappij tegen den marktprijs aangeschaft, terwijl de residu van die maatschappij op contract werd afgenomen.

De voor de marine benoodigde smeeroliën worden thans alle bij de Dordtsche Petroleummaatschappij betrokken, zoodat de aanschaffing onafhankelijk is van buitenlandschen aanvoer.

§ 2. GOUVERNEMENTS MARINE.

Personeel. In 1922 zijn 231 mindere schepelingen aangenomen, terwijl 479 schepelingen hun dienstverband verlengden.

Op eind Maart 1923 bestonden de ambtenaren en beambten uit 177 man (27 gezaghebbers, 77 officieren en 73 werktuigkundigen), ongerekend één gezaghebber en één eerste-werktuigkundige, eerstgenoemde tijdelijk geplaatst bij het hoofdkantoor van scheepvaart en laatstgenoemde bij den aanbouw en de herstelling van gewestelijke en andere landsvaartuigen, doch met inbegrip van 7 ambtenaren, die gevoerd à la suite van hun korps, dienst deden aan boord van de schepen der bebakening en kustverlichting en bij de uitdieping van het westervaarwater naar Soerabaja.

Uit Nederland werden uitgezonden 10 derde-officieren en 4 vierde-werktuigkundigen, terwijl in Indië 4 derde-officieren werden aangenomen.

De vloot was eind Maart 1923 bemand met 841 mindere schepelingen.

Nadere opgaven nopens de gevorderde diensten en de aanwezige bemanning van de schepen der gouvernementsmarine vindt men in bijlage F.

De bezoldigingsregeling voor de ambtenaren der gouvernementsmarine (Ind. St. 1921 n°. 715 en 1922 n°. 260) is bij Gouv. Bt. 20 Dec. 1922 n°. 39 (Ind. St. n°. 785) nader gewijzigd.

Van 1 Januari 1922 af wordt aan de ambtenaren van de gouvernementsmarine, die belast worden met de opleiding van mindere schepelingen van dien diensttak voor het examen van stuurman voor de locaalvaart en machinedrijver, eene belooning toegekend (Bijbl. Ind. St. n°. 10168).

De bepalingen voor den leergang voor de opleiding van officieren en werktuigkundigen der gouvernementsmarine tot radiotelegrafist aan boord van de schepen, behoorende tot den dienst van scheepvaart (Bijbl. Ind. St. n°. 9844) zijn gewijzigd bij Gouv. Bt. 31 Dec. 1922 n°. 49 (Bijbl. Ind. St. n°. 10227) met betrekking tot het getuigschrift van den met goeden uitslag gevolgden leergang.

Bij Gouv. Bt. 1 Mei 1923 n°. 54 (Ind. St. n°. 210) is de hoofdinspecteur, hoofd van den dienst van scheepvaart, gemachtigd om telkens wanneer een schip van de gouvernementsmarine of der bebakening en kustverlichting belast wordt met hydrografische werkzaamheden van bijzonderen omvang en duur, het personeel van dat schip voor den duur dier werkzaamheden in het genot te stellen van eene toelage.

Materieel. Op eind Maart 1923 bestond de vloot der gouvernementsmarine uit 25 schepen. Hiervan waren 12 bestemd voor de stationsdiensten, 2 voor de algemeene diensten, 2 tot tegengang van den opiumsluikhandel op zee, 1 voor kabelwerk, 1 voor zeeonderzoek, 2 voor opnemingswerkzaamheden, terwijl 5 in reserve waren.

Bij de gewestelijke vaartuigen werden in dienst gesteld 9 motorbooten, namelijk: 2 in de afdeeling Bengkalis (Oostkust van Sumatra), 2 onderscheidenlijk te Marabahan en Boentoek (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), 5 onderscheidenlijk te Kalisangka (Madoera), Ternate (Amboina), Moearatewe (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), Ende (Timor en onderhoorigheden) en Balige (Tapanoeli) ter vervanging van de motorbooten 64, 24, 170, 81 en de *Koningin Wilhelmina der Nederlanden* aldaar. Voorts werden 7 stoomvaartuigen in dienst gesteld, namelijk 1 te Bima (Timor en onderhoorigheden), 6 onderscheidenlijk te Ternate (Amboina), Djambi (Djambi), Tandjoengpinang (Riouw en onderhoorigheden), Poso (Menado), Bagan Si Api Api (Oostkust van Sumatra) en Fakfak (Nieuw-Guinea) ter vervanging van de stoomvaartuigen *Stella, Anna, Boekat, Helena, Wanda* en *Nora* aldaar, zoomede 3 motorschoeners in de residentie Nieuw-Guinea.

Buiten dienst gesteld werden de motorboot 138 te Donggala (Menado), de stoomvaartuigen *Valk* te Banjoewangi (Besoeki), *Zwaan* te Merauke (Nieuw-Guinea) en *Wilhelmina* te Bengkalis (Oostkust van Sumatra), zoomede de stoomsloep *L VIII* te Kota Waringin (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo).

In aanbouw bevindt zich 1 stoomvaartuig voor aanvulling der reserve.

Op eind Maart 1923 waren in dienst 97 motorbooten, 43 stoomvaartuigen, 7 motorschoeners, benevens vele roei- en zeilvaartuigen.

§ 3. MARINE-ETABLISSEMENT.

De staat, aangevende de samenstelling en bezoldiging van het personeel bij het marine-etablissement te Soerabaja (Ind. St. 1914 n°. 58) is nader gewijzigd bij Gouv. Btn. 9 April 1923 n°. 33 (Ind. St. n°. 157) en 8 Mei 1923 n°. 21 (Ind. St. n°. 224), terwijl de toelichtingen van dien staat eene wijziging ondergingen bij Gouv. Bt. 9 Aug. 1922 n°. 26 (Ind. St. n°. 528).

Voortgegaan werd met de uitbreiding en de moderniseering van de inrichting.

Voor bijzonderheden betreffende het etablissement wordt verwezen naar het jaarverslag dier inrichting.

§ 4. SCHEEPVAART.

De scheepvaartbeweging in 1922, in vergelijking met die in 1921 en 1920, blijkt uit de hieronder volgende opgave van het aantal en den inhoud (in 1000 M³.) der in de voornaamste havens van Nederlandsch-Indië aangekomen stoomschepen [1]) en zeilschepen.[2])

HAVENS	1920 [3])		1921 [3])		1922 [3])	
	Aantal	Inhoud	Aantal	Inhoud	Aantal	Inhoud
Tandjoengpriok	1 974	9 757	2 039	11 312	2 119	11 107
Soerabaja	1 912	8 414	2 024	9 956	1 954	9 929
Semarang	1 203	8 085	1 471	9 648	1 378	9 201
Cheribon	722	4 064	792	4 501	814	4 689
Tjilatjap	169	789	156	1 010	141	906
Padang (Emmahaven)	575	2 944	717	2 884	943	2 440
Pangkalanbrandan	1 157	66	891	65	636	52
Poeloe Sembilang	1 045	476	933	529	675	528
Belawan Deli	1 211	1 863	1 173	2 869	1 103	3 495
Palembang	609	1 022	694	1 180	709	1 215
Bandjermasin	458	578	478	623	448	675
Balikpapan	998	2 855	1 082	2 789	1 028	3 008
Samarinda	537	504	573	484	465	524
Makasser	669	3 098	704	3 349	800	3 706
Menado	189	717	232	755	275	967
Ternate	106	223	93	251	95	271
Soemenep	1 230	533	1 212	551	1 215	597
Singaradja	234	772	233	726	234	751
Sabang	720	3 455	743	3 944	696	3 809
Sambo	7 999	3 839	8 206	3 724	8 009	3 649
Pontianak	484	286	500	255	535	275

De aard van de scheepvaartbeweging in 1922 wordt voor de voornaamste havens aangegeven in den volgenden tabel:

HAVENS	In 1922 aangekomen					
	stoomschepen [4])		zeilschepen van 300 M³. netto inhoud en daarboven		zeilvaartuigen van minder dan 300 M³ netto inhoud	
	Aantal	Netto-inhoud (in M³.)	Aantal	Netto-inhoud (in M³.)	Aantal	Netto-inhoud (in M³.
Tandjoengpriok	2 099	11 077 089	20	29 698	13	1 154
Soerabaja	1 942	9 921 289	12	7 527	5 796	145 407
Semarang	1 375	9 198 813	3	1 998	965	43 051
Cheribon	810	4 686 814	4	1 877	173	8 925
Tjilatjap	140	904 239	1	1 543	—	—
Padang (Emmahaven)	943	2 429 645	—	—	1 095	25 702
Pangkalanbrandan	635	52 000	1	491	662	61 622
Poeloe Sembilang	672	526 405	3	1 296	528	54 967
Belawan Deli	1 094	3 491 394	9	3 645	1 002	98 301
Palembang	685	1 178 323	24	37 032	479	15 339
Bandjermasin	435	667 271	13	7 621	933	31 932
Balikpapan	1 024	3 001 606	4	6 172	317	27 901
Samarinda	465	524 141	—	—	134	14 256
Makasser	792	3 701 949	8	3 700	3 831	75 026
Menado	275	967 074	—	—	441	7 454
Ternate	95	270 726	—	—	8	216
Soemenep	1 215	597 142	—	—	1 875	34 364
Singaradja	231	749 604	3	1 027	862	16 700
Sabang	696	3 808 985	—	—	18	2 932
Sambo	7 124	3 293 683	875	354 892	5 773	632 240
Pontianak	534	274 910	1	368	730	33 519

Eene opgaaf van de in 1922 in de wateren van den Nederlandsch-Indischen archipel verongelukte vaartuigen treft men aan in bijlage G.

De aanhef van het formulier voor het te stellen relaas op de bevestigde verklaring tot bekoming van een zeebrief of jaarpas, onder letter E, gevoegd achter het besluit in Ind. St. 1888 n°. 168, is gewijzigd bij Gouv. Bt. 1 Dec. 1922 n°. 29 (Ind. St. n°. 758).

1) Met inbegrip van motorschepen en zeilschepen met hulpvermogen.
2) Met inbegrip van „gesleepte schepen" niet voorzien van eigen voortstuwingsmiddelen.
3) Voor zoover zeilschepen en gesleepte schepen betreft, zijn alleen die van 300 M³. en daarboven opgegeven.

4) Met inbegrip van motorschepen en zeilschepen met hulpvermogen, zoomede oorlogs- en andere gouvernementsschepen.

Bij Gouv. Bt. 27 Febr. 1923 n°. 21 (Bijbl. Ind. St. n°. 10309) is bepaald, dat de centrale aanschaffing van vaartuigen, lichters en dergelijke, zoomede de daarvoor eventueel benoodigde machines, ketels, motoren e. d., ten behoeve van het Gouvernement van Nederlandsch-Indië, instede van door het hoofd van den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst, zal geschieden door den hoofdinspecteur, hoofd van den dienst van scheepvaart.

Bebakening, kustverlichting en loodswezen. De bebakeningsschepen *Castor*, *Hoofdinspecteur Zeeman* en *Pharus* deden, behoudens de tijdperken voor herstelling en onderhoud, onafgebroken dienst.

Op 15 Maart 1923 bedroeg het aantal lichtbakens en te water liggende licht- en lantaarnboeien onderscheidenlijk 55 (waarvan 43 met acetyleenlicht), 80 (waarvan 6 met acetyleenlicht) en 26. Op dienzelfden datum bedroeg het aantal te water liggende tonnen 421 en het aantal ijzeren, houten en steenen bakens onderscheidenlijk 250, 75 en 24. Er waren 8 loodslichtschepen en 2 onbemande lichtschepen in gebruik. In Mei 1922 ging een lichtschip, liggende bezuiden kaap Sambar (Westerafdeeling van Borneo), verloren.

De kustverlichting onderging gedurende het verslagjaar de volgende wijzigingen: De landwaartsche oversteekmerken in de Djambi-rivier nabij kampoeng Baroe, waaraan 's nachts witte vaste lichten werden vertoond wanneer een schip verwacht werd, werden voorloopig weggenomen. De niet-officieele verlichting in den mond der Kandangkarbau-rivier werd weggenomen. Op den linkeroever van de Moeara Tjilamaja in de Tjiasem-baai (res. Batavia) werd een wit vast licht ontstoken. De in aanbouw zijnde kustlichten op Tandjoeng Berakit (eiland Bintan, Riouw), op Tandjoeng Koerong (eiland Semaoe, Timor) en bij Kali Menia (eiland Sawoe, Timor) werden ontstoken. De kleur van het schitterlicht Koepang (op fort Concordia) werd van wit gewijzigd in rood. Het lichtschip voor de Baritomonding (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) werd opgenomen en vervangen door een lichtboei met gloeilicht. Aan de noordwestzijde van het rif Karang Liat werd een lichtboei gelegd. Het licht van het in aanbouw zijnde baken ter reede Manokoeari (Nieuw-Guinea) werd ontstoken. Te Kalianget (Madoera) werden twee geleidelichten ontstoken. In het westervaarwater van Soerabaja werd op den drempel een zwarte lichtboei bijgelegd en het groene vaste licht ter reede Soerabaja aan de westzijde van den nieuwen haveningang ontstoken. De lichtboei voor de Koeala Nioer in de monding der Djambi-rivier werd vervangen door een verkenningston. De betonning en verlichting van den Deli-geul werd overeenkomstig het gewijzigd beloop van die geul veranderd; een lichtboei en een ton werden bijgelegd en een lichtboei vervangen door een lantaarnboei. De lichtboei van het Goat-rif werd vervangen door een ton. De lichtbakens op het Boelolilo- en Boeliogoet-rif (Menado) werden tijdelijk gebluscht. Op de werkplaats der kustverlichting te Weltevreden worden proeven genomen met een pharolinelamp, alsmede met blauwgas. Als proef zal een lichtboei voorzien van blauwgasverlichting worden gelegd op het Van Dorth-rif nabij Tandjoengpriok.

Aan loodsgelden werden in de laatste 3 jaren ontvangen:

	1920	1921	1922
Tandjoengpriok (Batavia)	f 88 576	f 138 254	f 145 226
Soerabaja en Grisee	315 822	522 769	569 694
Tjilatjap	25 123	44 326	43 782
Emmahaven (Padang) ...	58 040	78 420	71 490
Aroe-baai en Babalan-geul	37 296	56 343	51 806
Belawan	—	37 322	75 844
Sambo	42 157	58 162	62 340
Palembang	76 000	123 070	135 318
Balikpapan	98 407	134 378	160 641
Koetei-rivier	30 890	42 907	47 993
Tarakan	40 022	32 739	36 976
Makasser	29 690	45 635	53 842
	f 842 023	f 1 314 325	f 1 454 952

Het reglement voor den loodsdienst van Tandjoengpriok (Ind. St. 1914 n°. 222) onderging eenige nadere wijzigingen bij Ord. van 22 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 732).

Bij Gouv. Bt. 9 Jan. 1923 n°. 32 (Ind. St. n°. 16) is bepaald, dat zooveel loodsen der 1ste en 2de klasse in dienst worden gesteld als waarop jaarlijks bij de begrooting zal zijn gerekend.

Havendiensten. Aan bakengeld werd in 1922 ontvangen op Java en Madoera f 1 039 965 en in de buitengewesten f 890 005, tegen f 1 079 060 en f 832 610 in 1921.

Bij Gouv. Bt. 16 Maart 1923 n°. 23 (Ind. St. n°. 118) is — met ingang van 1 Juli 1923 (zie Ind. St. 1923 n°. 258) — een reglement op de heffing van havengeld te Semarang vastgesteld.

Met intrekking van de Ordn. van 15 Oct. 1920 (Ind. St. n°. 748) en 18 Juli 1921 (Ind. St. n°. 433) — zie Ind. St. 1923 n°. 114 — kwam bij Gouv. Bt. 15 Maart 1923 n°. 30 (Ind. St. n°. 115) eene nieuwe regeling tot stand van de belooningen, welke door de havenmeesters en als zoodanig dienstdoende ambtenaren kunnen worden gevorderd voor werkzaamheden op verzoek van belanghebbenden verricht, en is een tarief vastgesteld voor het opmaken en verlijden van scheepsverklaringen en daarmede samenhangende werkzaamheden.

Hydrografische dienst. Het opnemingsvaartuig *Van Gogh* werd 24 Maart 1922, ter vervanging van het buiten dienst gestelde vaartuig *Van Doorn*, in dienst gesteld en verrichtte werkzaamheden nabij Misool (Nieuw-Guinea) en ter noord-noordoostkust van Halmahera. In kaart werd gebracht een terrein benoorden Misool en de zuid- en zuidoostkust van dat eiland, alsmede de eilanden daar beoosten. Van Halmahera werden achtereenvolgens de reeden Galela en Wajaboela, de baai van Soepoe, Straat Rau, de noordkust van Halmahera tusschen de hoeken Luari en Bisoa, zoomede gedeelten van de eilanden Morotai en Rau in kaart gebracht. Op 12 December 1922 vertrok het schip, tot het ondergaan van de periodieke groote herstellingen, van Amboina naar Soerabaja, van waar het midden Februari 1923 weder naar het opnemingsterrein terugkeerde.

Het opnemingsvaartuig *Eridanus* vertrok 23 Maart 1922 naar Soerabaja tot het ondergaan van de noodige herstellingen. Op 1 Mei 1922 stoomde het schip via Tandjoengpriok naar het vroegere opnemingsterrein van de *Van Gogh* in Straat Soenda en ter zuidoostkust van Java. In samenwerking met watervliegtuigen van den marinevliegdienst werd een hernieuwd onderzoek ingesteld naar de indertijd gerapporteerde Hoedekenskerk-klip en riffen in de Welkomst-baai en in de Gaspar-straten ten oosten van Banka en benoorden Billiton. In kaart werd gebracht het terrein gelegen tusschen 6° 22′—7° 6′ zuiderbreedte en 105° 41′—105° 56′ oosterlengte. De loodings- en triangulatie-werkzaamheden werden voortgezet. Het vaartuig ging 1 Januari 1923 administratief over naar de gouvernements-marine. Op den 18den dier maand vertrok het schip van Soerabaja via Koepang naar het opnemingsterrein van het inmiddels buiten dienst gestelde opnemingsvaartuig *Sumbawa*, waar het den 26sten d. a. v. aankwam en de werkzaamheden van dien bodem voortzette.

Het opnemingsvaartuig *Sumbawa* kwam midden Maart 1922 van Soerabaja via Makasser en Koepang wederom op het opnemingsterrein ter noordwest- en noordkust van Timor terug; dit gedeelte werd van 123° 50′ tot 127° 12′ oosterlengte in kaart gebracht. Daarna werden de oostkust van Lomblem, Straat Alor, het eiland Pantar en Straat Pantar, de eilanden Alor en Kambing, de zuidkust van Liran en de zuidkust van Wetar opgenomen en in kaart gebracht. Op 9 December 1922 vertrok het schip naar Soerabaja, waar het 1 Januari 1923 buiten dienst werd gesteld.

Het opnemingsvaartuig *Tydeman* vertrok 18 Maart 1922 van Soerabaja naar Nieuw-Guinea, waar het de opnemingswerkzaamheden voortzette. In kaart werden gebracht het kustrif van Saonek Besar in straat Dampir (Nieuw-Guinea), een gedeelte van de Geelvink-baai, de Oemar-baai en de toegangen tot de Kwatisore-baai. Langs de noord- en zuidkust van Japen werd getrianguleerd en loodingswerk verricht; de noordkust werd voltooid en de zuidkust kwam gereed tot 137° oosterlengte. Op 21 November 1922 vertrok het schip naar

Soerabaja tot het ondergaan van het periodiek onderhoud, waarna het den 8sten Februari 1923 wederom naar het vroegere opnemingsterrein vertrok.

Het gouvernementsstoomschip *Orion* verrichtte eveneens opnemingswerkzaamheden en vertrok 10 Juli 1922 van Tandjoengpriok naar het vroegere opnemingsterrein van de *Van Gogh* in Straat Soenda, waar het, in samenwerking met de *Eridanus*, werkzaam was in het gedeelte, gelegen tusschen St. Nicolaaspunt (Bantam), Laboehan (Bantam), Krakatau en de Zutphen-eilanden (Lampongsche districten).

Omtrent de werkzaamheden in het verslagjaar hier te lande valt het volgende te vermelden. Uitgegeven werden de nieuwe of hernieuwde uitgaven der kaarten: n°. 31. Westkust Sumatra, Padang tot Straat Soenda: n°. 90. Reeden noordkust Java, blad III; n°. 110. Vaarwaters en ankerplaatsen in Straat Boeton; n°. 122. Zuidoostkust Borneo, Straat Laoet tot Kloempang-baai; n°. 129. Straat Laoet; n°. 137. Westkust Sumatra, Benkoelen tot Straat Soenda; n°. 144. Zuidkust Celebes en westzijde golf van Boni; nos. 175 en 176. Vaarwaters en ankerplaatsen westkust Celebes, blad I en II; nos. 188 en 229. Vaarwaters en ankerplaatsen zuidoostkust Celebes, blad I en II; n°. 233. Vaarwaters naar Ambon; n°. 255. Beraoe-rivier; nos. 315 en 316. Vaarwaters nabij Boeton en Moena (noordblad en zuidblad); n°. 352. Westkust Nieuw-Guinea, Maccluergolf; n°. 353. Westkust Nieuw-Guinea, Straat Sele tot Maccluergolf; n°. 365. Noordkust Nieuw-Guinea, Kaap de Goede Hoop tot Manokoeari; n°. 366. Noordkust Nieuw-Guinea, Manokoeari tot Wandamen-baai; n°. 370. Straat Tioro; n°. 375. Noordkust Timor, Goemoek tot Hero; n°. 388. Oostkust Halmahera, Tobelo tot Lelai; n°. 397. Halmahera; n°. 405. West-Ceram en Boeroe; n°. 414. Eilanden Roemberpon en Meos Waar, zoomede de voorloopige plannenkaart n°. 76, benevens verbeterbladen op eenige andere kaarten. Een nieuwe druk verscheen van deel IV en V van den Zeemansgids van den Oost-Indischen Archipel, benevens van den catalogus van kaarten en boekwerken.

De werkzaamheden aan de gravures, als gevolg van de genomen beslissing om de diepten op de kaarten voortaan in meters uit te drukken, werden met kracht voortgezet, zoodat op het einde van het verslagjaar ongeveer één vierde gedeelte van dezen arbeid achter den rug was.

---

§ 5. VERRICHTINGEN DER ZEEMACHT.

Het pantserschip *De Zeven Provinciën* oefende gedurende het begin van het verslagjaar nabij Soerabaja in de Java-Zee en nam eind April 1922 deel aan de gezamenlijke oefeningen met de torpedobootjagers *Bulhond*, *Lynx* en *Vos*, de onderzeebooten *K I* en *K III*, de mijnenleggers *Assahan* en *Siboga* en eenige vliegtuigen. Gedurende Mei en Juni werd het oefeningsterrein verlegd naar Ampenan, van waar de Kleine Soenda-eilanden en de zuidkust van Celebes bevaren werden. In September ondernam het schip een oefeningsreis naar de oostkust van Borneo en de westkust van Celebes. In Februari 1923 maakte de bodem, gezamenlijk met de torpedobootjagers *Bulhond* en *Lynx*, de mijnenlegger *Assahan* en de onderzeebooten *K III* en *K IV*, een tocht naar Ambon, van waar het schip na eene afwezigheid van anderhalve maand, naar Soerabaja terugkeerde.

De torpedobootjagers oefenden hoofdzakelijk in de Java-Zee, namen deel aan de gezamenlijke oefeningen en verleenden hulp bij vliegtochten. Tochten van langeren duur werden ondernomen door de *Bulhond* en de *Lynx* naar den Riouw-archipel en de omstreken van Billiton, waar met behulp van een aan boord medegevoerd vliegtuig toezicht werd uitgeoefend tot beteugeling van de zeerooverij. Verder maakte de *Vos* eene reis naar Straat Karimata met een medegevoerd vliegtuig en op het eind van het verslagjaar naar de Kleine Soenda-eilanden.

Van de schepen van de Indische Militaire Marine werden de *Assahan* en de *Siboga* (later de *Serdang*) gebruikt als mijnenlegger. Laatstgenoemd vaartuig is bestemd voor de verdediging van Soerabaja en oefende dan ook voornamelijk in de nabijheid van die plaats. De *Serdang* ondernam een tocht naar Tjilatjap en een naar Makasser, de laatste ter convoyeering van de *K III*. De *Assahan* maakte eenige tochten naar den Riouw-archipel (Juni en Juli 1922), naar Makasser en de Kleine Soenda-eilanden (October 1922) en naar Amboina (Februari en Maart 1923). De *Mataram* bleef toegevoegd aan de kweekschool voor inlandsche schepelingen te Makasser. De *Koetei* bezocht in Juni en Juli 1922 vele baaien, de Oostkust van Sumatra en de Mentawei-eilanden en in October en November 1922 de oostkust van Celebes en de Molukken. De onderzeedienst oefende hoofdzakelijk in de nabijheid van Soerabaja. Sommige tochten werden echter verder uitgestrekt, o. a. door de *K III* en *K IV* door Straat Bali naar den Indischen Oceaan, door de *K IV* en *K V* met de *Assahan* naar Flores en Makasser en door de *K III* en *K IV* met het pantserschip *De Zeven Provinciën* naar Amboina.

De vliegdienst verleende vele diensten bij de opnemingswerkzaamheden en was o.a. behulpzaam bij het zoeken van riffen. Voorts werden de torpedobootjagers bijgestaan in hun werk tot beteugeling van de zeerooverij in den Riouw-archipel en in Straat Karimata. Eenige vliegtuigen ondernamen een groote tocht naar Pontianak.

F.

AANGELEGENHEDEN BEHOORENDE TOT DEN WERKKRING VAN HET DEPARTEMENT VAN JUSTITIE.

Het kantoor van arbeid (zie K. V. 1922, kol. 151) is aangewezen om ten behoeve van de Rijksverzekeringsbank in Nederland zijne bemiddeling te verleenen bij de uitvoering der invaliditeitswet en der ouderdomswet 1919, voorzoover dit betreft krachtens die wetten verzekerde personen, die zich in Nederlandsch-Indië hebben gevestigd.

De personen, die in Nederland in de verplichte verzekering der invaliditeitswet zijn opgenomen, zijn bij vestiging of tijdelijk verblijf in Nederlandsch-Indië bevoegd zelf met premie-betaling door te gaan door zegels op hunne rentekaarten te plakken, welke zegels en rentekaarten op het kantoor van arbeid verkrijgbaar zijn. Door deze voortgezette premiebetaling komt het recht op rente vast te staan en kan de uit de verzekering voortvloeiende rente hooger worden.

Ook bestaat bij het kantoor van arbeid gelegenheid tot premiebetaling door personen, die in Nederland eene vrijwillige verzekering ingevolge de ouderdomswet 1919 sloten.

Voor wijziging van de rechtsgebieden en van de samenstelling van landraden en residentiegerechten zij o. m. verwezen naar Ind. St. 1922 nos. 576 (landraad te Lamongan), 577 (landraden ter Sumatra's-Westkust), 619 (landraad te Demak), 645 (landraad te Koepang), 656 (landraad en residentiegerecht te Japara), 763 (landraad te Maros), 790 (landraad te Palembang) en 795 (landraden en residentiegerechten in Amboina) en 1923 n°. 263 (landraad en residentiegerecht te Banda Neira en te Amboina).

Opgeheven zijn de landraad te Koetoardjo (Ind. St. 1922 n°. 639), de landraad en het residentiegerecht te Tjilegon (Ind. St. 1923 nos. 170 en 171) en de landraad en het residentiegerecht te Kapan en te Atamboea (Ind. St. 1923 nos. 231 en 232).

§ 1. RECHTERLIJKE MACHT

De regeling der bezoldiging van de gegradueerde rechterlijke ambtenaren (Ind. St. 1920 n°. 508) is nader gewijzigd bij Gouv. Bt. 16 Nov. 1922 n°. 41 (Ind. St. n°. 713).

De herziening van de bezoldigingen van de inlandsche officieren van justitie in Atjeh en onderhoorigheden (Ind. St. 1922 n°. 370) wordt geacht 1 Mei 1922 in werking te zijn getreden (Ind. St. 1923 n°. 17).

§ 2. RECHTSWEZEN IN HET ALGEMEEN.

Reglement op de rechterlijke organisatie. De bij K. B. 16 Febr. 1922 n°. 38 (Ind. St. n°. 263) tot stand gekomen wijziging van het reglement op de rechterlijke organisatie tot uitbreiding van het hooggerechtshof met een substituut-griffier (zie K. V. 1922, kol. 151) is in werking getreden met ingang van 1 October 1922 (Ind. St. 1922 n°. 626). Het K. B. 15 April 1922 n°. 76 (Ind. St. n°. 450), houdende aanvulling van art. 15 van dat reglement (zie t. a. p.), is in werking getreden met ingang van 1 Juni 1923 (Ind. St. 1923 n°. 246).

Genoemd reglement is gewijzigd bij K. B. 22 Sept. 1922 n°. 131 (Ind. St. n°. 702) tot uitbreiding van de bevoegdheid der residentierechters op Java en Madoera in geschillen voortvloeiende uit arbeidsovereenkomsten, bij K. B. 1 Dec. 1922 n°. 96 (Ind. St. 1923 n°. 175) waardoor de Gouverneur-Generaal wordt gemachtigd om de hem gegeven bevoegdheid tot het verleenen van binnenlandsch verlof aan bepaalde rechterlijke ambtenaren over te dragen op den directeur van justitie, en bij K. B. 17 Jan. 1923 n°. 36 (Ind. St. n°. 174) in dien zin, dat voortaan bij de benoeming van rechterlijke ambtenaren tot niet-keuze betrekkingen, in het belang van den dienst van de ranglijst kan worden afgeweken.

Bij K. B. 7 Dec. 1922 n°. 34 (Ind. St. 1923 n°. 21) is — door wijziging van art. 129*a* van het reglement op de rechterlijke organisatie en van art. 319*a* van het inlandsch reglement — de examinatie door de raden van justitie van de processtukken der door de landraden behandelde strafzaken beperkt.

Inlandsch reglement. Omtrent eene wijziging van art. 319*a* van het inlandsch reglement, waardoor de examinatie door de raden van justitie in Nederlandsch-Indië van de processtukken der door de landraden behandelde strafzaken wordt beperkt, zie men de rubriek „reglement op de rechterlijke organisatie" hiervóór.

Het inlandsch reglement onderging eenige wijzigingen bij K. B. 15 Febr. 1923 n°. 62 (Ind. St. n°. 273), strekkende tot de invoering van de summiere procedure voor den dagelijkschen strafrechter in Nederlandsch-Indië, en bij K. B. 19 Juni 1923 n°. 52 (Ind. St. n°. 397) tot vereenvoudiging van de executie van civiele landraadsvonnissen.

Landgerechten. Voor wijziging van de ressorten van landgerechten en daarmede samenhangende indienststelling van personeel zij o. m. verwezen naar Ind. St. 1922 nos. 620 (Semarang en Salatiga) en 657 (Koedoes).

Voor het landgerecht te Modjokerto (res. Soerabaja) zijn mede als zittingplaatsen aangewezen de districtshoofdplaatsen Modjosari, Modjoagoeng en Ploso (Ind. St. 1922 n°. 627), voor dat te Koedoes de regentschapshoofdplaats Japara (Ind. St. 1922 n°. 656) en voor dat te Grisee de plaatsen Lamongan, Soekodadi, Babat, Ngimbang, Patjiran, Boengah en Sidajoe (Ind. St. 1922 n°. 774).

Bij Gouv. Bt. 3 Nov. 1922 n°. 13 (Ind. St. n°. 687) is bepaald dat Bangoen Poerba als zittingplaats voor het landgerecht te Medan vervalt.

Rechtswezen in de buitengewesten. Bij Ord. van 4 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 759) zijn eenige nadere wijzigingen en aanvullingen aangebracht in het reglement tot regeling van het rechtswezen in de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo (Ind. St. 1880 n°. 55).

Het reglement tot regeling van het rechtswezen in de residentie Benkoelen (Ind. St. 1912 n°. 450) onderging eenige nadere wijzigingen bij Ord. van 9 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 638).

Inheemsche rechtspraak. Aangaande wijzigingen, gebracht in de organisatie der inheemsche rechtspraak, kan het volgende worden medegedeeld:

Soerakarta. Bij pranatan van 7 Sept. 1922 (Rijksblad n°. 9) is de z.g. pertigan-regeling opgeheven. Eene wijziging van de regeling der vertegenwoordiging van partijen in burgerlijke zaken is tot stand gekomen bij pranatan van 31 Oct. 1922 n°. 428 (Rijksblad n°. 10).

Oostkust van Sumatra. Bij besluit van den gouverneur van 7 Juni 1922 n°. 716 zijn bepalingen vastgesteld omtrent de tenuitvoerlegging van door de inheemsche rechtbanken gewezen vonnissen, waarbij vrijheidsstraf van 1 jaar of minder is opgelegd.

Sumatra's Westkust. In October/November 1922 is door den resident van Sumatra's Westkust eene regeling van de rechtsbedeeling van de in het genot harer eigen rechtspleging gelaten inheemsche bevolking van de onderafdeeling Mentawei-eilanden (afd. Padang) met de desbetreffende uitvoeringsvoorschriften vastgesteld.

Bij Ord. van 12 April 1923 (Ind. St. n°. 166) is te Soengai Penoeh (onderafd. Koerintji, afd. Painan) een rapat ingesteld; voor het personeel ten behoeve van dien rapat zie men Ind. St. 1923 n°. 282.

Rechtspersoonlijkheid van vereenigingen. In 1922 zijn in Indië, op den voet van K. B. 28 Maart 1870 n°. 2 (Ind. St. n°. 64), 143 vereenigingen als rechtspersoon erkend, alle (op 1 na; zie Ind. St. 1922 n°. 462) aangegaan voor minder dan 30 jaren; 28 er van, meest van godsdienstigen of liefdadigen aard, waren door Chineezen, 38 (20 van economischen, 3 van liefdadigen en 2 van godsdienstigen aard, 3 societeiten, 6 vak- en 4 schoolvereenigingen) door inlanders en 1 van liefdadigen aard door Arabieren opgericht. Rechtspersoonlijkheid werd aan 12 vereenigingen geweigerd, waaronder 10, wier statuten niet in overeenstemming waren te achten met het werkelijk karakter der vereeniging, 1 die moest worden aangemerkt als eene wederkeerige waarborgmaatschappij en 1 die moest worden geacht te zijn eene stichting, waarop de bepalingen aangaande de erkenning als rechtspersoon niet toepasselijk waren.

Naamlooze vennootschappen. In 1922 is in Indië bewilliging verleend op de oprichting van 217 en hier te lande op die van 26 naamlooze vennootschappen, welke haar werkkring uitsluitend of ten deele in Nederlandsch-Indië vinden, alle nader vermeld in bijlage H, tabel I.

Rechtstoestand van personen. Van de in het vijfde lid van art. 109 van het Regeeringsreglement aan de Indische Regeering voorbehouden bevoegdheid is gedurende 1922 gebruik gemaakt door de bepalingen voor Europeanen toepasselijk te verklaren op 378 personen, onder wie 312 inlanders (218 mannen en 94 vrouwen) en 64 Chineezen (Ind. St. 1922 nos. 219, 616, 722 en 788). De meesten waren Christenen.

§ 3. BURGERLIJK RECHT, HANDELSRECHT EN BURGERLIJKE RECHTSVORDERING.

Bij K. B. 23 Dec. 1922 n°. 76 (Ind. St. 1923 n°. 31) is het burgerlijk wetboek voor Nederlandsch-Indië gewijzigd overeenkomstig de wet van 18 Febr. 1922 (Ned. St. n°. 69) tot beperking van het verbod van hertrouwen, gelegen in art. 33 van dat wetboek.

Bij K. B. 3 April 1923 n°. 38 (Ind. St. n°. 287) zijn de in het burgerlijk wetboek en het reglement op de rechtsvordering voorkomende bepalingen betreffende de ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, betreffende echtscheiding en betreffende scheiding van tafel en bed en scheiding van goederen in dien zin aangevuld en gewijzigd, dat de Indische rechter gemachtigd wordt om het in ontvangst nemen van het introductief request en het houden van de daarbij gebruikelijke vertoogen aan een Nederlandschen of buitenlandschen rechter of Nederlandschen consulairen ambtenaar te delegeeren.

Bij Gouv. Bt. 28 Dec. 1922 n°. 2 (Ind. St. n°. 810) zijn de jaarlijks wederkeerende feestdagen aangewezen welke voor de toepassing van het eerste lid van art. 153 van het wetboek van koophandel voor Nederlandsch-Indië met den Zondag gelijkgesteld worden.

Bij Ordn. van 24 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 621), 19 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 659) en 3 Mei 1923 (Ind. St. n°. 218) zijn voorzieningen getroffen nopens de afsluiting en bewaring der te Demak (res. Semarang), te Japara (res. Semarang) en te Pamangkat, Kota Baroe en Tajan (res. Westerafdeeling van Borneo) aangehouden registers bestemd voor de inschrijving der verklaringen en opgaven van inlanders en vreemde oosterlingen, die zich overeenkomstig de regeling nopens de vrijwillige onderwerping aan het Europeesche privaatrecht, geheel of gedeeltelijk aan dat recht wenschen te onderwerpen.

Bij Ord. van 14 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 540) is de controleur van Kangean aangewezen als ambtenaar bevoegd tot het waarmerken van onderhandsche akten dan wel van de handteekening of den vingerafdruk in onderhandsche geschriften voor de controle-afdeeling Kangean (res. Madoera).

Onteigening. De onteigeningsordonnantie (Ind. St. 1920 n°. 574, zooals het sedert is gewijzigd) onderging enkele nadere wijzigingen bij Ord. van 14 Maart 1923 (Ind. St. n°. 112).

Levensverzekering. De voorschriften ten aanzien van levensverzekeringmaatschappijen die bijzondere voorziening behoeven, opgenomen in het vierde hoofdstuk van de wet van 22 Dec. 1922 (Ned. St. n°. 716, Ind. St. 1923 n°. 176) tot regeling van het levensverzekeringsbedrijf, zijn toepasselijk verklaard op Nederlandsch-Indië.

In- en overschrijving van onroerende goederen. In verband met de opheffing van het gewest Ternate en onderhoorigheden zijn bij Ord. van 21 Juni 1922 (Ind. St. n°. 442) de noodige voorzieningen getroffen met betrekking tot de in- en overschrijving van onroerende goederen aldaar.

Bij Ord. van 5 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 760) is de Ord. van 15 Juli 1887 (Ind. St. n°. 129) ingetrokken, waarbij de assistent-resident van Bengkalis (gouv. Oostkust van Sumatra) belast was met het verlijden van de akten, waarbij onroerende goederen worden verhypothekeerd of verbonden, en van de akten van cessie van zoodanige hypotheken.

Bij Ord. van 10 Juli 1923 (Ind. St. n°. 353) is art. 1 van de Ord. van 17 April 1834 (Ind. St. n°. 27) aangevuld in dier voege, dat alle twijfel wordt weggenomen omtrent de wettigheid van de praktijk, dat de akten van in- en overschrijving van vaste goederen, enz. in de gewesten, waar geen raden van justitie gevestigd zijn, bij verhindering van het hoofd van gewestelijk bestuur worden verleden ten overstaan van den secretaris van het gewest, bijgestaan door een commies van het kantoor van het hoofd van gewestelijk bestuur.

Burgerlijke stand. Bij Gouv. Bt. 24 Sept. 1922 n°. 23 (Ind. St. n°. 619) is de controleur bij het binnenlandsch bestuur te Demak (res. Semarang) belast met de functie van ambtenaar van den burgerlijken stand aldaar.

Voorzieningen in de afsluiting en bewaring der op de hoofdplaats Japara, op de hoofdplaats Krawang en op de hoofdplaatsen der voormalige onderafdeelingen Pamangkat, Pinoehlanden en Tajan (res. Westerafdeeling van Borneo) aangehouden registers van den burgerlijken stand zijn getroffen bij Ordn. van 19 Oct. 1922, 19 Nov. 1922 en 3 Mei 1923 (Ind. St. 1922 nos. 658 en 724 en 1923 n°. 217).

De aanwijzing van de plaatsen waar en van de Europeesche ambtenaren van het binnenlandsch bestuur door wie registers van den burgerlijken stand voor de Chineezen zullen worden aangehouden (Ind. St. 1919 n°. 81) onderging eenige wijzigingen bij Gouv. Bt. 19 Nov. 1922 n°. 31 (Ind. St. n°. 723).

Bij Ord. van 5 Juli 1923 (Ind. St. n°. 345) zijn art. 33 van het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand voor de Europeesche en daarmede gelijkgestelde bevolking in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1849 n°. 25) en art. 31 van het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand voor de Chineezen (Ind. St. 1917 n°. 130) aangevuld in dien zin, dat eene acte van overschrijving van een besluit, waarbij brieven van wettiging zijn verleend, alsmede eene acte van huwelijksaangifte, voortaan vallen onder de acten van den burgerlijken stand, voor de afgifte waarvan rechten kunnen worden geheven.

Andere onderwerpen. Ten aanzien van enkele andere tot deze paragraaf behoorende onderwerpen worden enkel statistische opgaven verstrekt. Die opgaven, welke zijn opgenomen in bijlage H, tabellen II, III, IV en X, betreffen de in 1922 gesloten huwelijken tusschen personen, die aan een verschillend recht zijn onderworpen, de in dat jaar verleden akten van oogstverband en behandelde faillissementen en de in 1921 gedane inschrijvingen in de registers van den burgerlijken stand.

§ 4. STRAFRECHT EN STRAFVORDERING.

Bij K. B. 22 Sept. 1922 n°. 130 (Ind. St. n°. 692) is art. 501, eerste lid, sub 1°. van het wetboek van strafrecht voor Nederlandsch-Indië in dien zin gewijzigd, dat daaruit is vervallen het verbod om melk, van zieke beesten afkomstig te verkoopen, aangezien de instructie voor de ambtenaren belast met het voorkomen en bestrijden van besmettelijke veeziekten (Ind. St. 1912 n°. 435) zulks wèl toelaat nadat die melk vooraf is gekookt.

Bij K. B. 5 Mei 1923 n°. 53 (Ind. St. n°. 277) is — met ingang van 1 Augustus 1923 (Ind. St. n°. 352) — art. 543 van het wetboek van strafrecht voor Nederlandsch-Indië, houdende strafbepalingen tegen het zonder de vereischte toestemming aanleggen of houden van loterijen, ingetrokken.

In Ind. St. 1923 nos. 394 en 395 zijn opgenomen de K. Bn. 11 Juni 1923 nos. 45 en 46, strekkende onderscheidenlijk tot afwijking van de eerste acht titels van het strafwetboek bij overtredingen van de bepalingen omtrent opium en andere verdoovende middelen en tot ruimere toepassing bij die delicten van de preventieve hechtenis.

Bij Ord. van 10 Mei 1923 (Ind. St. n°. 222) — goedgekeurd bij K. B. 7 Aug. 1923 n°. 54 — is in het wetboek van strafrecht voor Nederlandsch-Indië een nieuw artikel (161*bis*) ingevoegd, bepalende dat hij die, met het oogmerk om verstoring van de openbare orde of ontwrichting van het economisch leven der maatschappij te veroorzaken, dan wel wetende of redelijkerwijze moetende vermoeden, dat daarvan verstoring van de openbare orde of ontwrichting van het economisch leven der maatschappij het gevolg zal zijn, te weeg brengt of bevordert, dat meerdere personen nalaten of, ondanks wettig gegeven last, weigeren werkzaamheden te verrichten, waartoe zij zich verbonden hebben of uit kracht van hunne dienstbetrekking verbonden zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van ten hoogste f 1000.

Aangezien in art. 522 van het nieuwe wetboek van strafrecht voor Nederlandsch-Indië eene geldboete van ten hoogste f 60 bedreigd wordt tegen hem die, wettelijk als getuige, deskundige of tolk opgeroepen, wederrechtelijk wegblijft, is de bijzondere strafbepaling tegen dat verzuim in art. 11 van het landgerechtreglement ingetrokken (zie K. B. 21 Oct. 1922 n°. 37 in Ind. St. n°. 669).

Omtrent de maatregelen tot invoering van eene politioneele statistiek zie men Bijbl. Ind. St. nos. 9959 en 10271.

Herziening van strafvonnissen van inlandsche rechtbanken door de raden van justitie. In 1922 zijn door de raden van justitie te Batavia, Semarang, Soerabaja, Padang, Medan en Makasser onderscheidenlijk 522, 975, 817, 329, 139 en 372 revisiezaken behandeld; daarbij werd door de raden te Batavia, Padang en Medan onderscheidenlijk in 3, 2 en 1 gevallen gebruik gemaakt van de bevoegdheid om mondeling debat toe te staan (zie art. 295 van het reglement op de strafvordering in Ind. St. 1919 n°. 10).

Uitlevering. Gedurende 1922 werd 1 persoon aan het Australisch Gouvernement uitgeleverd.

Kwijtschelding en vermindering van straffen. De tot deze rubriek behoorende mededeelingen van statistischen aard zijn opgenomen in bijlage H, tabel VII.

Veediefstallen en rietbranden op Java en Madoera. Voor opgaven daaromtrent zij verwezen naar bijlage H, tabellen VI en XIII.

Toezicht op bioscopen. Bij Ord. van 21 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 668) is de bioscoop-ordonnantie (Ind. St. 1919 n°. 377) aangevuld met eene bepaling, dat ter bestrijding van de kosten van administratie en toezicht de aanvrager voor de keuring van een door hem aangeboden rol aan de keurende commissie eene vergoeding betaalt, welke vergoeding is vastgesteld bij Gouv. Bt. van denzelfden datum n°. 45 (Bijbl. Ind. St. n°. 10167).

§ 5. GEVANGENISWEZEN.

De bij de centrale gevangenis voor Europeanen te Semarang aangevangen proef met de toepassing, in eenigszins gewijzigden vorm, van het z.g. Osborne-stelsel is met goed gevolg voortgezet.

Ook de afzondering van de jeugdige veroordeelden in de oude gevangenis te Madioen (zie K. V. 1922, kol. 157) bleef voldoen.

Bij 's lands gevangenis te Makasser, bij 's lands gevangenis te Cheribon en bij de gestraftenkwartieren op Noesa Kambangan (Banjoemas) is eene commissie van bijstand ingesteld (Bijbl. Ind. St. nos. 10198, 10264 en 10265).

Opgeheven zijn de gevangenissen te Kebajoran (res. Batavia) (Ind. St. 1922 n°. 597) en te Segeri, Tjamba, Alloe en Malakadji (gouv. Celebes en onderhoorigheden) (Ind. St. 1923 n°. 19).

Het gestichtenreglement (Ind. St. 1917 n°. 708) is aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 16 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 544).

§ 6. TUCHT- EN OPVOEDINGSWEZEN.

In den loop van 1922 werden 104 minderjarigen (102 jongens en 2 meisjes) ter beschikking van de Regeering gesteld, naar den landaard te verdeelen in 2 Europeanen, 6 Chineezen en 96 inlanders. Van deze minderjarigen en van de regeeringspupillen, die in 1920 en 1921 wegens plaatsgebrek nog niet in een gesticht konden worden opgenomen werden er bij besluit van den Directeur van Justitie geplaatst: 33 in de eerste of observatie-afdeeling van het landsopvoedingsgesticht te Semarang, 9 in de Witte Kruiskolonie te Warak bij Salatiga, 117 in de landbouwkolonie te Klakah (Loemadjang), 1 onder verantwoordelijkheid van de Vereeniging ,,Pro Juventute'' te Padang in een gezin, 13 onder verantwoordelijkheid van de gelijknamige vereeniging te Medan in gezinnen, 1 onder verantwoordelijkheid van de gelijknamige vereeniging te Semarang in een gezin en 1 bij een bijzonder persoon. Zeventien pupillen ontvluchtten, terwijl de overigen voorloopig in geschikte gelegenheden zijn ondergebracht. Twee minderjarigen, die geruimen tijd in het landsopvoedingsgesticht vertoefd hadden, bleken vatbaar te zijn voor overdracht aan particuliere zorg; een van hen werd toevertrouwd aan de Vereeniging ,,Pro Juventute'' te Batavia, terwijl de ander aan een bijzonder persoon werd overgedragen.

Bij Gouv. Bt. 29 April 1923 n°. 46 (Ind. St. n°. 206) is een staat van de aan de in de landsopvoedingsgestichten verpleegde regeeringspupillen te verstrekken kleeding en ligging vastgesteld, terwijl bij Gouv. Bt. van denzelfden datum n°. 47 (Ind. St. n°. 207) een staat van de aan die pupillen te verstrekken voeding is vastgesteld.

De dwangopvoedingregeling (Ind. St. 1917 n°. 741) is aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 17 April 1923 (Ind. St. n°. 183), o. a. ten doel hebbende, dat de arbeid van de verpleegden zooveel mogelijk dienstbaar wordt gemaakt aan de behoeften van de verschillende takken van 's lands dienst.

§ 7. MILITAIR RECHT EN MILITAIRE RECHTSPRAAK.

Bij K. B. 3 Juli 1922 n°. 59 (Ind. St. n°. 630) is de provisioneele instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof van Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1922 n°. 163) gewijzigd in dien zin, dat daarin rekening wordt gehouden met het feit, dat het reglement op de rechterlijke organisatie thans meer dan één advocaat-generaal en meer dan één substituut-griffier bij het Hooggerechtshof kent.

Bij Ord. van 25 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 47) is eene nieuwe regeling getroffen voor de afdoening der militaire strafzaken op Java en Madoera en in de gewesten Lampongsche districten, Benkoelen, Riouw en onderhoorigheden, Palembang, Djambi, Banka en onderhoorigheden, Billiton, Westerafdeeling van Borneo, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo en Bali en Lombok.

Bij K. B. 7 April 1923 n°. 24 (Ind. St. n°. 317) is de regeling der bevoegdheid om brieven en andere stukken op de postkantoren in Nederlandsch-Indië aan te houden en in beslag te nemen (Ind. St. 1893 n°. 240) aangevuld met eene bepaling waardoor ook aan de militaire autoriteiten, belast met de vervolging van door militairen gepleegde strafbare feiten, de bevoegdheid is toegekend tot het aanhouden en in beslag nemen van door verdachten aan de post toevertrouwde stukken.

§ 8. DOOR DE HOOFDEN VAN GEWESTELIJK BESTUUR VASTGESTELDE REGLEMENTEN EN KEUREN VAN POLITIE.

Van de door de hoofden van gewestelijk bestuur, ten aanzien van een aantal binnen den kring van hunne wetgevende bevoegdheid vallende onderwerpen, vastgestelde, in de Jav. Ct. van 1922 afgekondigde verordeningen, verdienen afzonderlijke vermelding: de door den resident van Djokjakarta vastgestelde verordeningen: tot regeling der nummering van gebouwen en het aanbrengen van naamborden ter aanduiding der gebruikers van woonhuizen ter hoofdplaats Djokjakarta (Jav. Ct. n°. 2); tot intrekking der verordening van 18 November 1901 betreffende het loopen met licht langs de openbare wegen door inlanders en met hen gelijkgestelden in de residentie Djokjakarta (Jav. Ct. n°. 10); die houdende aanwijzing van kringen als bedoeld in het eerste lid van art. 32 van het boschreglement (Ind. St. 1913 n°. 495) en voorschriften voor verschaffing van het bewijs van wettige herkomst van onbewerkt djatihout (Jav. Ct. n°. 15); tot instelling der slachtkringen, waarin de slachtverordening van 16 Januari 1920 (Jav. Ct. n°. 21) van kracht is met aanwijzing der daarbinnen gelegen algemeene slacht- en keuringsplaatsen, benevens de vergoedingen voor het keuren van vee en vleesch (Jav. Ct. n°. 50) en die op het gebruik van de wegen in de residentie Djokjakarta door andere voertuigen dan die bedoeld in het motorreglement (Ind. St. 1917 n°. 73) (Jav. Ct. n°. 75); de door den resident van Soerakarta vastgestelde verordeningen: op het gebruik der openbare wegen (Jav. Ct. n°. 9), op het motorrijtuigenverkeer (Jav. Ct. n°. 35), betreffende het verkeer op de openbare wegen en op het houden, gebruiken en verhuren van paarden en andere last- en trekdieren en voertuigen (Jav. Ct. n°. 50) en die op het beheer der begraafplaatsen ter hoofdplaats Soerakarta, Klaten, Sragen en Bojolali en op het toezicht daarop (Jav. Ct. n°. 57); het door den resident van Sumatra's Westkust vastgestelde vrachtauto-reglement (Jav. Ct. n°. 56), het Pajakoemboeh-slachtreglement (Jav. Ct. n°. 77), de verordening op het dragen van wapens door werknemers op de terreinen der ondernemingen van landbouw en nijverheid (Jav. Ct. n°. 89) en de Koerintji-weg-verordening (Jav. Ct. n°. 90); de door den resident der Lampongsche districten vastgestelde verordening ter bestrijding der klappertorren en klappersnuitkeverplaag (Jav. Ct. n°. 43); de door den resident van Palembang vastgestelde verordening op het dragen van wapens door werknemers op de terreinen der ondernemingen van landbouw en nijverheid (Jav. Ct. n°. 79), de door den resident van Djambi vastgestelde verordeningen op de registratie van inlanders, die zich als koelie voor cultuurdoeleinden willen verhuren (Jav. Ct. n°. 84) en tot intrekking van de ladang- en tuinkeur (Jav. Ct. n°. 89); de door den gouverneur der Oostkust van Sumatra vastgestelde verordening op de paardenfokkerij (Jav. Ct. n°. 33); de door den resident van Riouw en onderhoorigheden vastgestelde verordeningen op de heffing van belasting op gekapt hout en boschproducten en van kojanggelden bij den uitvoer van dat hout en van die boschproducten uit de onderafdeeling Lingga (afd. Tandjoengpinang) naar buiten Nederlandsch-Indië (Jav. Ct. n°. 46) en op het ankeren en varen van schepen en vaartuigen en het visschen in de nabijheid van het kabelhuis te Batoe Hitam (Jav. Ct. n°. 57); de door den resident van Banka en onderhoorigheden vastgestelde verordening tot nadere wijziging van de verordening op het ankeren en varen van schepen en vaartuigen en het visschen in de nabijheid van het kabelhuis te Aer Hitam in het district Pangkalpinang (Jav. Ct. n°. 72); de door den assistent-resident van Billiton vastgestelde verordening tot bevordering van orde, netheid, zindelijkheid en veiligheid (Jav. Ct. n°. 95); de door den resident der Westerafdeeling van Borneo vastgestelde verordeningen tot bevordering van netheid, reinheid en orde (Jav. Ct. n°. 38), op het gebruik van motorrijtuigen op de openbare wegen (Jav. Ct. nos. 86 en 100) en op verhuurderijen van paarden, rijtuigen, vrachtkarren, automobielen, enz. (Jav. Ct. n°. 94); de door den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden vastgestelde verordeningen: op het beheer der begraafplaats en het begraven van lijken van Europeanen op de hoofdplaats der onderafdeeling Boeton (afd. Oost-Celebes) (Jav. Ct. n°. 15), tot bevordering van netheid, zindelijkheid, veiligheid en orde (Jav. Ct. n°. 52), op de bereiding, koop, verkoop, bezit en vervoer van copra (Jav. Ct. n°. 56), op het aanleggen en in bedrijf brengen of hebben van vischvijvers in het rechtstreeks bestuurd gebied (Jav. Ct. n°. 97) en de keur ter bescherming van eene behoorlijke functionneering der aanvoerleiding van de waterleiding voor de hoofdplaats Makasser, voor zoover deze aanvoerleiding loopt buiten de gemeente Makasser (Jav. Ct. n°. 103): de door den resident van Ternate en onderhoorigheden vastgestelde verordening op den invoer en het bezit van apen (Jav. Ct. n°. 33) en de door den resident van Timor en onderhoorigheden vastgestelde huidenkeur (Jav. Ct. n°. 52) en de Koepangsche slachtkringverordening (Jav. Ct. n°. 98).

§ 9. BIJZONDERE RECHTEN.

Recht van vereeniging en vergadering. Bij K. B. 17 Juli 1923 n°. 102 is het K. B. 17 Dec. 1918 n°. 38 (Ind. St. 1919 n°. 27), regelende de uitoefening van het recht van vereeniging en vergadering in Nederlandsch-Indië, nader gewijzigd en aangevuld in dien zin, dat het mogelijk wordt onmondigen en kinderen van politieke vergaderingen te weren.

Aangezien in de residentiën Kediri, Madioen, Semarang, Pekalongan en Preanger-Regentschappen ernstig gevaar dreigde voor verstoring der openbare orde, is bij Ord. van 12 Mei 1923 (Ind. St. n°. 227) het recht van vergadering in die gewesten beperkt: eenzelfde maatregel is bij Ord. van 14 Mei 1923 (Ind. St. n°. 228) genomen ten aanzien van het gewest Soerabaja.

Recht van verblijf. De gebruikelijke statistische opgaven omtrent toelating en vestiging of inwoning in Nederlandsch-Indië zijn opgenomen in bijlage H, tabellen VIII en IX.

Bij K. B. 28 Oct. 1922 n°. 93 (Ind. St. n°. 725) is — met ingang van 1 December 1922 (zie Ind. St. 1922 n°. 726) — het toelatingsbesluit (Ind. St. 1916 n°. 47) nader gewijzigd en aangevuld in dien zin, dat de voor eene vergunning tot ontscheping en voor eene toelatingskaart verschuldigde bedragen, zoomede het zegelrecht voor de vergunning tot vestiging zijn verhoogd.

In verband daarmede zijn bij Ord. van 20 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 727) ook gewijzigd de in Ind. St. 1918 n°. 92 opgenomen regeling nopens de vestiging van vreemdelingen — voor zoover zij niet zijn Europeanen of met Europeanen gelijkgesteld — in de afdeelingen Tandjoengpinang en Lingga en het buiten den Sumatra-wal gelegen gedeelte der afdeeling Karimoen en de bijzondere van het toelatingsbesluit afwijkende regeling ten aanzien van de toelating in een ander deel van Nederlandsch-Indië van die vreemdelingen, bij de inwerkingtreding daarvan in genoemde gebiedsdeelen woonachtig, terwijl bij Ord. van denzelfden datum (Ind. St. n°. 728) ook de bijzondere regelingen ten aanzien van de toelating onder meer van werklieden, be

hoorende tot de met inlanders gelijkgestelden (Ind. St. 1917 n°. 694) wijziging ondergingen.

De nieuwe modellen tot uitvoering van het toelatingsbesluit (Ind. St. 1916 n°. 47) zijn opgenomen in Ind. St. 1922 n°. 726.

Bij Ord. van 14 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 777) is, in verband met de opheffing van het immigratie-kantoor te Singapore, de Ord. van 2 Maart 1921 (Ind. St. n°. 130), houdende voorschriften ten aanzien van de uitreiking van toelatingskaarten te Singapore, ingetrokken.

Sedert de afsluiting van de gelijksoortige opgaven in K. V. 1922 (15 Maart 1922) tot 15 Maart 1923 werd de in art. 47 van het Regeeringsreglement omschreven politieke maatregel van verwijdering toegepast op 3 personen (1 uit Celebes en onderhoorigheden, 1 uit de Westerafdeeling van Borneo en 1 uit Soerakarta), die, hoewel in rechten niet vervolgbaar, wegens verschillende bezwarende feiten voor de openbare rust en orde in het gewest hunner inwoning gevaarlijk werden geacht. Aan 1 persoon werd gedurende de door het hoofd van het Mangkoenegarasche Huis over hem uitgesproken verbanning de onderafdeelingshoofdplaats Banda (res. Amboina) tot verblijf aangewezen. Gedurende dat tijdvak werd ten opzichte van 1 politiek verwijderde de maatregel opgeheven en aan een tweetal vroeger politiek verwijderden eene andere plaats tot verblijf aangewezen.

§ 10. PERSONEN EN INSTELLINGEN MET HET RECHTSWEZEN IN VERBAND.

Praktizijns en notarissen. In 1922 zijn 11 rechtsgeleerde praktizijns aangesteld, namelijk 5 bij het hooggerechtshof en onderscheidenlijk 1, 2, 1 en 2 bij de raden van justitie te Semarang, Soerabaja, Padang en Medan.

Aan één of meer gedeelten van het notarieel examen onderwierpen zich 95 adspiranten, van wie er 38 slaagden (15 voor het eerste, 14 voor het tweede, 8 voor het derde en 1 voor het tweede en derde gedeelte). Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar het verslag van de examencommissie (Jav. Ct. 1923 n°. 85).

Bij Ordn. van 24 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 622) en 19 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 660) zijn uit de lijst van plaatsen, waar het notariaat verbonden is aan het ambt van assistent-resident, vervallen de plaatsen Demak en Japara (res. Semarang).

Bij Ord. van 24 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 618) is bepaald, dat het notarisambt binnen de grenzen der onderafdeeling Balikpapan (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) wordt uitgeoefend door den ambtenaar, die met het bestuur dier onderafdeeling belast is, terwijl bij Ord. van 24 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 796) is bepaald, dat het notarisambt binnen de grenzen van de onderafdeelingen Aroe-eilanden en Tanimbar-eilanden (res. Amboina) wordt uitgeoefend door de ambtenaren bij het binnenlandsch bestuur, die te Dobo en te Saumlakki plaatselijk met het bestuur zijn belast.

Bij Ord. van 27 Juni 1923 (Ind. St. n°. 326) is het examengeld voor de notarieele examens van f 30 tot f 45 verhoogd.

Tolken. Bij Gouv. Bt. 13 Jan. 1923 n°. 21 (Ind. St. n°. 29) zijn de betrekkingen van tolk voor de Chineesche taal bij den magistraat te Kepahiang (res. Benkoelen) en van tolk voor de Javaansche en Soendaneesche talen bij den magistraat te Lais (res. Benkoelen) ingetrokken.

Weeskamers. Bij Ord. van 11 Juli 1923 (Ind. St. n°. 356) is bepaald, dat het bij de weeskamer te Batavia berustend centraal testamentenregister zal worden overgebracht naar het Departement van Justitie.

De agent van de weeskamer te Makasser voor de afdeeling Noord- en Midden-Timor zal zijn gevestigd te Atamboea instede van te Kapan (Bijbl. Ind. St. n°. 10141) en die voor de afdeeling Boni te Watampone instede van te Pampanoea (Bijbl. Ind. St. n°. 10351).

Het rentecijfer, dat over 1921 over de door de weeskamers op eigen naam uitgezette gelden zal worden tegoed gedaan, wordt, instede van vóór 31 Mei 1922 (zie art. 15, al. 1, der Ord. in Ind. St. 1897 n°. 231), vóór 31 December 1922 vastgesteld (Ord. van 21 Dec. 1922 in Ind. St. n°. 787).

§ 11. ARBEIDSINSPECTIE EN KOELIEWERVING.

Bij Gouv. Bt. 29 Juni 1923 n°. 51 (Ind. St. n°. 336) is bepaald, dat de dienst der arbeidsinspectie aan het Kantoor van Arbeid zal worden toegevoegd als eene nieuwe afdeeling „Arbeidsinspectie voor de buitengewesten".

Gedurende 1922 zijn de ondernemingen ter Oostkust van Sumatra en in Atjeh en onderhoorigheden geregeld door de ambtenaren van den dienst der arbeidsinspectie bezocht. In de overige buitengewesten is het aantal inspecties wegens bezuiniging ongeveer tot de helft verminderd.

Het aantal contract-arbeiders, werkende op de ondernemingen in de gewesten Oostkust van Sumatra, Atjeh en onderhoorigheden, Tapanoeli, Sumatra's Westkust, Benkoelen, Lampongsche districten, Palembang, Riouw en onderhoorigheden, Billiton, Westerafdeeling van Borneo, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo en Menado bedroeg ± 137 000, van wie er 2154 overleden. Eene splitsing van die getallen voor elk der betrokken gewesten afzonderlijk, waarin tevens is vermeld tot welken landaard de aangeworven contract-arbeiders behooren, is opgenomen in bijlage H, onder XI.

Op den voet der wervings-ordonnantie (Ind. St. 1914 n°. 613) werden van Java naar de buitengewesten 13 032 arbeiders verscheept, terwijl er van daar 35 191 terugkeerden.

In Atjeh en onderhoorigheden waren op 25 ondernemingen contract-arbeiders werkzaam. De behandeling van het werkvolk was bevredigend. Aan de huisvesting en geneeskundige behandeling en verpleging wordt voldoende zorg besteed; de sterftecijfers waren over het algemeen zeer gunstig.

De contractanten in de assistent-residentie Billiton zijn uitsluitend Chineezen; hun aantal bedroeg 16 916, tegen 19 925 einde 1921. De behandeling en de geneeskundige verzorging waren goed. In 1922 zijn door den politie-rechter 844 contractanten gestraft (219 wegens het zich ongeoorloofd verwijderen van de mijnterreinen, 171 wegens desertie, 77 wegens voortgezette weigering om te werken, 121 wegens verregaande luiheid, 220 wegens dienstweigering en 36 wegens rustverstoring).

In het gouvernement Oostkust van Sumatra werkten op 317 ondernemingen 152 719 mannen (122 758 inlanders, 28 200 Chineezen en 1761 Klingaleezen) en 40 521 Javaansche vrouwen met werkovereenkomsten. De geneeskundige behandeling en de verpleging waren goed; de sterfte bedroeg 7,3 ‰. Hier en daar trad gedurende korten tijd influenza gepaard met pneumonie epidemisch op. Het aantal aanvallen op assistenten bedroeg 21, tegen 30 in 1921.

In Benkoelen waren ruim 8000 contractanten (onder wie 1700 vrouwen) werkzaam op 15 ondernemingen. De behandeling van de koelies was goed; de orde werd nergens verstoord, terwijl het aantal veroordeelingen wegens overtredingen van de koelie-ordonnantie belangrijk minder was dan in 1921. De huisvesting liet niet te wenschen over; de gezondheidstoestand was over het algemeen zeer bevredigend.

Het aantal deserties in de Lampongsche districten bedroeg ± 5 %, d. i. ongeveer de helft van dat in 1921. Naast de 5500 contractanten, worden door verschillende ondernemingen vele losse arbeiders, behoorende tot de gevestigde bevolking, in dienst genomen; zij wonen buiten de onderneming en komen hoofdzakelijk aannemingswerk of bepaalde diensten en handelingen verrichten. De gezondheidstoestand op de ondernemingen was gunstiger dan in 1921; het sterftecijfer bedroeg gemiddeld 11 ‰, tegen 21 ‰ in 1921.

In Palembang was bij de Bataafsche Petroleummaatschappij in Augustus 1922 het laatste koelie-contract ge-

eindigd, zoodat thans op de verschillende emplacementen en terreinen dier maatschappij uitsluitend met vrije en losse arbeiders wordt gewerkt. Contractanten waren werkzaam op de ondernemingen van landbouw en van boschexploitatie, in de gouvernements-steenkolenmijnen te Boekit Asem en bij de staatsspoorwegen. De huisvesting van de koelies was over het algemeen goed; de gezondheidstoestand was gunstig. Een groot aantal gevallen van desertie kwam voor.

De behandeling en de huisvesting van de koelies op de 2 ondernemingen in de Westerafdeeling van Borneo, welke met contractanten werken, is goed; de gezondheidstoestand liet niet te wenschen over.

Door de heerschende malaise waren de ondernemingen in Tapanoeli genoodzaakt voort te gaan met inkrimping van het werkvolk, namelijk door reëngagementen niet meer toe te staan. Einde 1922 bedroeg het aantal contractanten 3050 mannen en 650 vrouwen. Kan in algemeenen zin de behandeling van het werkvolk niet ongunstig worden genoemd, een bedenkelijk verschijnsel is het in den laatsten tijd driester optreden van het werkvolk tegen het inlandsch en Europeesch opzichtvoerend personeel. Het is eenige keeren voorgekomen, dat het werkvolk zich zelf recht verschafte instede van zich naar de bevoegde autoriteiten te begeven. De geneeskundige behandeling der koelies is goed, terwijl aan de huisvesting voldoende zorg wordt besteed.

In de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo bevonden zich ± 12 000 contractanten en ± 5000 vrije arbeiders; het overgroote deel is bij de Bataafsche Petroleummaatschappij werkzaam. De huisvesting was over het algemeen goed, op één onderneming zelfs uitstekend. De geneeskundige behandeling en de verpleging waren bevredigend; het sterftecijfer bedroeg ± 11 ‰. Op de mijnbouwondernemingen bedroeg het aantal deserties ± 7 % en dat der overige overtredingen der koelie-ordonnantie ± 21 %; bij de landbouwondernemingen zijn die getallen slechts ± 2 % en ± 1 %. Dit verschil is hoofdzakelijk toe te schrijven aan den tegenzin van den inlander voor ondergrondschen arbeid.

In Menado waren op een 5-tal ondernemingen ± 1500 contractkoelies werkzaam, naast een kleiner aantal vrije arbeiders. Op de overige ondernemingen wordt hoofdzakelijk gewerkt met inheemsche krachten. De gezondheidstoestand is over het algemeen gunstig; bij de mijnbouwmaatschappij Paleleh bedroeg het sterfte-cijfer 2,85 ‰ en het ziektecijfer 2,3 %. De geneeskundige verpleging was voldoende en de huisvesting in het algemeen goed.

In de residentie Riouw en onderhoorigheden werkten op 16 van de 26 ondernemingen gemiddeld 4827 contractanten, van wie 1276 vrouwen. Voorts zijn op de gezamenlijke ondernemingen nog ± 1800 vrije arbeiders en een 1000-tal losse arbeiders werkzaam. De huisvesting was — behalve in een afdeeling, waar de noodige verbeteringen zullen worden aangebracht — bevredigend. Aan de geneeskundige behandeling werd in het algemeen de noodige zorg besteed. Behalve op de ondernemingen Galang en Soegi, is de gezondheidstoestand goed. Het sterfte-cijfer bedraagt gemiddeld ± 9 ‰ en het ziekte-cijfer 3,7 %.

In de residentie Sumatra's Westkust waren einde 1922 8454 contractanten werkzaam, van wie ongeveer de helft op de mijnbouw-ondernemingen. Aan de huisvesting en de geneeskundige behandeling en verpleging wordt voldoende zorg besteed; de gezondheidstoestand is in het algemeen bevredigend. Desertie komt veel voor en bijna uitsluitend op de mijnbouw-ondernemingen.

In de afdeeling Ternate van de residentie Amboina liggen vele ondernemingen in afgelegen en moeilijk bereikbare streken, zoodat wegens de hooge passage- en wervingskosten weinig contractanten van Java worden geëngageerd. Het aantal vrije en losse arbeiders bedraagt dan ook het dubbele van dat der contractanten. De huisvesting kan — op eene enkele uitzondering na— bevredigend worden geacht, terwijl de medische voorziening voldoende is. De behandeling van de werklieden liet niets te wenschen over.

In de meeste gewesten is de geest onder het werkvolk vooruitgegaan, doordat wegens de malaise vele slechte elementen zijn ontslagen.

Bij Gouv. Bt. 27 Dec. 1922 n°. 5 (Ind. St. n°. 811) is bepaald, dat de vrije wervings-ordonnantie (Ind. St. 1921 n°. 505) zal gelden voor de afdeeling Samarinda (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo).

De sterkte, alsmede de inkomsten en standplaatsen van het personeel van den immigratiedienst zijn, met ingang van 1 Januari 1923, opnieuw geregeld (Gouv. Bt. 31 Mei 1923 n°. 33 in Ind. St. n°. 265).

In 1922 vertrokken per Nederlandsch stoomschip 955 emigranten naar Suriname.

Omtrent de in het tijdvak 1 Juni 1922 tot 31 Mei 1923 verleende vergunningen tot het werven in Nederlandsch-Indië van inlanders voor het verrichten van arbeid in vreemde landen, zij verwezen naar bijlage H, tabel XII.

G.

COMPTABILITEIT.

Bij de wet van 27 Oct. 1922 (Ned. St. 1922 n°. 581; Ind. St. 1923 n°. 27) is de Indische comptabiliteitswet 1917 (Ned. St. n°. 275, Ind. St. n°. 521) nader gewijzigd en aangevuld, waardoor de termijn van indiening bij de Staten-Generaal van de wetsontwerpen tot definitieve vaststelling van het slot van rekening van de ontvangsten en uitgaven van Nederlandsch-Indië nader is verruimd en de regeling van kwijtschelding van vorderingen is uitgebreid tot teruggaaf van betaalde gelden.

Bij Ord. van 17 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 81) is voor de magazijnen van enkele onder het Departement van Oorlog ressorteerende diensten een nieuw stelsel van opneming der restanten ingevoerd in plaats van de voorgeschreven opneming op het einde van het dienstjaar.

Bij Gouv. Bt. 17 Nov. 1922 n°. 51 (Bijbl. Ind. St. n°. 10207) is de directeur der burgerlijke openbare werken gemachtigd om gelden ter goede rekening te verstrekken voor het doen van dagelijksche uitgaven voor het verrichten van herstellingen aan het groot materieel ten behoeve van den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

De regelen voor het materieel beheer, die het gevolg zijn van de bepaling, dat elk departement voorziet in de aanschaffing van eigen behoeften (Ind. St. 1866 n°. 151) zijn gewijzigd bij Ord. van 4 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 572).

Bij de wet van 29 Nov. 1922 (Ned. St. 1922 n°. 607, Ind. St. 1923 n°. 83) is de Nederlandsch-Indische leeningswet 1921 (Ind. St. n°. 798) — zie K. V. 1921, kol. 122 — aangevuld en gewijzigd in dien zin, dat de krachtens die leeningswet te gelde te maken schuldbewijzen voor een deel in eene vreemde munteenheid kunnen worden uitgedrukt.

Bij de wet van 2 Juni 1923 (Ned. St. n°. 248, Ind. St. n°. 292) is de Minister van Koloniën gemachtigd tot het te gelde maken van schuldbewijzen ten laste van Nederlandsch-Indië tot zoodanig bedrag als noodig is ter verkrijging van eene som van ten hoogste f 300 000 000 (Nederlandsch-Indische leeningwet 1923).

H.

ALGEMEEN BURGERLIJK BEHEER.

In de plaats van den, wegens zijne benoeming tot president van het Hooggerechtshof (K. B. 23 Mei 1922 n°. 99) afgetreden directeur van justitie, den heer mr. P. W. Filet, is bij Gouv. Bt. 9 Juni 1922 n°. 1 als zoodanig benoemd de heer mr. F. J. H. Cowan, tot dusver hoofdambtenaar ter beschikking van den directeur van justitie.

Aan den heer J. Sibinga Mulder is bij Gouv. Bt. 9 Oct. 1922 n°. 8, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel; bij Gouv. Bt. 8 Dec. 1922 n°. 1*a* is, met ingang van 20 Januari 1923, tot zijn opvolger benoemd de heer dr. A. A. L. Rutgers, directeur van het algemeen proefstation der Algemeene vereeniging van rubberplanters ter Oostkust van Sumatra (Avros).

Bij Gouv. Bt. 31 Maart 1923 n°. 8 (Ind. St. n°. 144) is de betrekking van onderdirecteur van het Departement van Gouvernementsbedrijven ingesteld.

Bij Gouv. Bt. 9 Oct. 1922 n°. 1*x* (Bijbl. Ind. St. n°. 10161) is bepaald dat de werktijd op de centrale administratieve landskantoren ten minste 40½ uur per week bedraagt.

De wedderegeling voor de in Nederlandsch-Indië in dienst genomen commiezen-redacteur (Ind. St. 1920 n°. 112) is bij Gouv. Bt. 20 Dec. 1922 n°. 43 (Ind. St. n°. 786) gewijzigd.

Bij Gouv. Bt. 27 Aug. 1922 n°. 1 (Ind. St. n°. 562) is de bezoldiging van het hoofd der afdeeling Bestuurszaken der buitengewesten van het Departement van Binnenlandsch Bestuur opnieuw vastgesteld, terwijl bij diezelfde gelegenheid een onderhoofd bij die afdeeling is in dienst gesteld.

Bij den gouvernements accountantsdienst zijn de betrekkingen van hoofdboekhouder, boekhouder en adjunct-boekhouder ingesteld (Gouv. Bt. 17 Sept. 1922 n°. 10 in Ind. St. n°. 596).

J.

I. GEWESTELIJK EN PLAATSELIJK BESTUUR; POLITIE.

§ 1. EUROPEESCH BESTUUR; POLITIE.

a. Europeesch bestuur.

Een overzicht betreffende de tewerkstelling op einde 1922 van de controleurs en adspirant-controleurs bij het binnenlandsch bestuur op en buiten Java en Madoera — ook van de tijdelijk boven de formatie in dienst gestelde — is opgenomen onder I van bijlage J.

Het reglement voor de bestuursschool te Batavia (Ind. St. 1914 n°. 504) onderging eenige wijzigingen bij Gouv. Btn. 15 Aug. 1922 n°. 37 (Ind. St. n°. 543), 26 Aug. 1922 n°. 47 (Ind. St. n°. 563) en 30 Nov. 1922 n°. 19 (Ind. St. n°. 752).

Bij Gouv. Bt. 16 Nov. 1922 n°. 39 (Ind. St. n°. 712) is de bepaling ingetrokken, dat de controleurs, die niet of nog niet geschikt worden geacht voor bevordering tot assistent-resident, in het genot van de aan dat ambt verbonden aanvangswedde van f 900 's maands worden gesteld met gelijktijdige toekenning van den titulairen rang, zoodra de in de ranglijst onmiddellijk beneden hen staande controleur tot den hoogeren rang wordt bevorderd.

De bezoldiging van de adspirant-controleurs bij het binnenlandsch bestuur is — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1922 — bij Gouv. Bt. 10 Aug. 1922 n°. 1*a* (Ind. St. n°. 536) gewijzigd.

Bij Gouv. Bt. 22 Sept. 1922 n°. 64 (Ind. St. n°. 611) is bepaald, dat de sterkte van het korps adspirant-controleurs door den directeur van binnenlandsch bestuur zal worden geregeld, dat de verdeeling van de beschikbare adspirant-controleurs over de verschillende gewesten zal geschieden door dien directeur, en dat de aanwijzing der standplaatsen van die ambtenaren wordt overgelaten aan de betrokken hoofden van gewestelijk bestuur.

De bezoldiging van de administratieve ambtenaren bij het binnenlandsch bestuur is, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1922, opnieuw vastgesteld bij Gouv. Bt. 15 Nov. 1922 n°. 32 (Ind. St. n°. 711).

Java en Madoera.

Met ingang van 1 October 1922 zijn de afdeelingen Demak en Grobogan (res. Semarang) vereenigd tot één afdeeling Demak, met Poerwodadi als standplaats van den assistent-resident (Gouv. Bt. 24 Aug. 1922 n°. 6 in Ind. St. n°. 557), terwijl bij Gouv. Bt. 19 Oct. 1922 n°. 43 (Ind. St. n°. 656) in dat gewest de afdeeling Japara is opgeheven en het regentschap Japara is gevoegd bij de afdeeling Koedoes.

Bij Gouv. Bt. 4 Sept. 1922 n°. 12 (Ind. St. n°. 574) is de afdeelingshoofdplaats Banjoewangi, instede van Genteng, aangewezen als standplaats van den controleur, toegevoegd aan den assistent-resident van Banjoewangi (res. Besoeki).

Buitengewesten.

Lampongsche districten. Bij Gouv. Bt. 11 April 1923 n°. 6 (Ind. St. n°. 163) is de afdeeling Sepoetih, Toelangbawang gevoegd bij de afdeeling Telokbetong, zoodat het gewest voortaan zal bestaan uit één afdeeling Telokbetong, verdeeld in zes onderafdeelingen (Telokbetong, Kalianda, Koto Agoeng, Toelangbawang, Sepoetih en Sekampoeng).

Westerafdeeling van Borneo. Bij Gouv. Bt. 3 Mei 1923 n°. 36 (Ind. St. n°. 216) is de onderafdeeling Pamangkat van de afdeeling Singkawang als zoodanig opgeheven en voor

zoover het zuidelijk gedeelte betreft (het district Pamangkat) gevoegd bij de onderafdeeling Singkawang en voor zoover het overig deel aangaat gevoegd bij de onderafdeeling Sambas; bij dezelfde gelegenheid zijn de onderafdeelingen Pinoehlanden (afd. Sintang) en Tajan (afd. Pontianak) als zoodanig opgeheven en respectievelijk gevoegd bij de onderafdeeling Melawi (afd. Sintang) en bij de onderafdeeling Sanggau (afd. Pontianak).

Amboina. De voor dit gewest geldende regelingen zijn bij Ord. van 21 Juni 1922 (Ind. St. n°. 441) voorshands buiten toepassing gelaten voor het gebied der aan dit gewest toegevoegde als zelfstandig gewest opgeheven residentie Ternate en onderhoorigheden, terwijl de daarvoor thans geldende regelingen voorloopig gehandhaafd zijn.

Bij Gouv. Bt. 24 Dec. 1922 n°. 1 (Ind. St. n°. 793) zijn de afdeelingen Aroe-, Kei- en Tanimbar- en Babar-eilanden (res. Amboina) tot éene afdeeling Zuid-eilanden samengevoegd onder een assistent-resident met standplaats Toeal en verdeeld in 4 onderafdeelingen (Kei-eilanden, Aroe-eilanden, Tanimbar-eilanden en Babar-eilanden).

De grenzen voor de onderafdeeling West-Ceram der afdeeling Ceram zijn bij Gouv. Bt. 7 Maart 1923 n°. 34 (Ind. St. n°. 102) vastgesteld.

b. Algemeene politie.

Omtrent de maatregelen tot invoering van eene politioneele statistiek zie men Bijbl. Ind. St. nos. 9959 en 10271.

Bij Gouv. Bt. 11 Oct. 1922 n°. 15 (Ind. St. n°. 646) is bepaald dat aan de politieschool te Batavia, thans tijdelijk gevestigd te Buitenzorg, gelegenheid zal bestaan voor opleiding van 10 adspirant-commissarissen van politie en 50 adspirant-politie-opzieners, wordende de duur der leergangen vastgesteld voor de adspirant-commissarissen op twee jaren en voor de adspirant-politie-opzieners op één jaar; bij dezelfde gelegenheid is de sterkte van het vaste personeel aan de politieschool vastgesteld en is ten behoeve van de stichting van een opleidingsdepot voor de algemeene politie te Buitenzorg het noodige personeel in dienst gesteld.

De directeur van binnenlandsch bestuur is bij Gouv. Bt. 26 Aug. 1922 n°. 72 (Ind. St. n°. 567) bevoegd verklaard tot vaststelling van wijzigingen in de bepalingen betreffende de uniformen, rangaanduidingen, bewapening en uitrusting van het Europeesch personeel der algemeene politie in Nederlandsch-Indië en het inlandsch personeel der algemeene politie op Java en Madoera.

Het voorloopig reglement van tucht voor het personeel der algemeene politie (Ind. St. 1921 n°. 616) is bij Ord. van 10 Juli 1922 (Ind. St. n°. 492) aangevuld.

De bepalingen betreffende de werving, het dienstverband, de herverbintenis en het ontslag van het personeel der algemeene politie beneden den rang van mantri-politie (Ind. St. 1916 n°. 666 en 1920 n°. 853) zijn nader gewijzigd bij Gouv. Bt. 15 Maart 1923 n°. 32 (Ind. St. n°. 117).

Bij Gouv. Bt. 31 Maart 1923 n°. 9 (Ind. St. n°. 145) zijn de bepalingen betreffende de uniformen, rangaanduidingen, wapening en uitrusting van het personeel der algemeene politie (Ind. St. 1918 n°. 261) nader gewijzigd.

Regelen betreffende vervoer en tegemoetkoming voor voeding van het personeel der algemeene politie in Nederlandsch-Indië zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10323.

Voor verschillende wijzigingen in de sterkte van de algemeene politie zie men Ind. St. 1922 nos. 427 (res. Westerafdeeling van Borneo), 491 (hoofdplaats Semarang), 538 (hoofdplaats Soerabaja), 647 (hoofdplaats Semarang), 648 (hoofdplaats Batavia), 734 (res. Banka en onderhoorigheden) en 782 (assistent-residentie Billiton).

Bij Gouv. Bt. 14 Juli 1922 n°. 8 is boven de sterkte van het personeel der algemeene politie in de gewesten Kediri, Semarang, Rembang en Sumatra's Westkust tijdelijk het noodige politiepersoneel in dienst gesteld.

De sterkte van het personeel der algemeene politie (stads- en bestuurspolitie) op Java en Madoera, buiten de 3 hoofdplaatsen Batavia, Semarang en Soerabaja, is bij Gouv. Bt. 15 Febr. 1923 n°. 35 (Ind. St. n°. 76) verminderd.

De sterkte van het personeel der veldpolitie in de gewesten Preanger-Regentschappen en Kedoe onderging wijziging bij Gouv. Bt. 19 Oct. 1922 n°. 44 (Ind. St. n°. 661).

c. Gewapende politie.

Bij Gouv. Bt. 2 Sept. 1922 n°. 3 is eene commissie ingesteld ten einde na te gaan op welke wijze de thans door de gewapende politie verrichte diensten zouden kunnen worden opgedragen geheel dan wel gedeeltelijk aan afdeelingen van het leger, welke voorzieningen in verband daarmede noodig zullen zijn en welke bezuinigingen op landsuitgaven als gevolg van een en ander verkregen zullen kunnen worden.

Het voorschrift betreffende de kleeding en uitrusting van het personeel, behoorende tot het korps gewapende politie (Bijbl. Ind. St. n°. 8365, zooals het sedert is gewijzigd) is nader gewijzigd bij Gouv. Btn. 11 Nov. 1921 n°. 21 en 28 Juli 1922 n°. 60 (Bijbl. Ind. St. n°. 10137).

Bij Gouv. Bt. 20 April 1923 n°. 41 (Jav. Ct. n°. 33) is machtiging verleend om, voor zoover zulks in verband met de inkrimping van het korps gewapende politie noodig mocht blijken, een door den directeur van binnenlandsch bestuur te bepalen aantal uitgezonden politie-ambtenaren, die daartoe den wensch te kennen geven, eervol uit 's lands dienst te ontslaan en hen vergezeld van hun wettig gezin voor 's lands rekening overtocht naar Nederland te verleenen: de op dezen voet ontslagen ambtenaren der gewapende politie worden ontheven van de verplichting tot terugbetaling van de hun van landswege betaalde gelden aan hunne uitzending voor den Indischen dienst verbonden, terwijl hun eene geldelijke tegemoetkoming wordt uitgekeerd, gelijkstaande met driemalen het bedrag van hunne maandelijksche bezoldiging.

§ 2. GEWESTELIJK EN PLAATSELIJK ZELFBESTUUR.

Bij Gouv. Bt. 19 Jan. 1923 n°. 7 is eene commissie ingesteld, welke tot taak heeft eene oplossing aan te geven van het vraagstuk der regeling van de financieele verhouding tusschen het Land en de gemeenten.

Decentralisatie-besluit. In verband met de geopende mogelijkheid tot invoeging van wethouders in de besturen van groote gemeenten (zie K. V. 1922, kol. 165) onderging art. 10 van het decentralisatie-besluit (Ind. St. 1905 n°. 137, zooals het sedert is gewijzigd) bij K. B. 23 Mei 1923 n°. 12 (Ind. St. n°. 249) eene wijziging, waardoor ook de wethouders niet gerechtelijk vervolgbaar zijn voor hetgeen zij in de vergaderingen van den raad of het college hebben gezegd.

Locale raden-ordonnantie. De locale raden-ordonnantie (Ind. St. 1905 n°. 181) is bij Ordn. van 19 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 664) en 5 April 1923 (Ind. St. n°. 151) op verschillende punten aangevuld.

Plaatselijke raden. Bij Ord. van 30 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 681) is eene voorziening getroffen in verband met de vermeerdering van het aantal te benoemen leden van den plaatselijken raad van het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra.

In de samenstelling van den gewestelijken raad van Cheribon en van Semarang is wijziging gebracht bij Ordn. van 11 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 537) en 6 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 579).

Bij Gouv. Bt. 3 Maart 1923 n°. 32 (Ind. St. n°. 99) is bepaald wie ambtshalve lid zijn van den gewestelijken raad van Madoera.

Het aantal leden van den Minahasa-raad is bij Ord. van 9 April 1923 (Ind. St. n°. 158) verminderd van 41 tot 23.

Driejaarlijksche aftreding van raadsleden; verkiezingen. In verband met den laten aanslag in de inkomstenbelasting over 1922, zijn bij Ord. van 22 Maart 1923 (Ind. St. n°. 122) maatregelen getroffen ten aanzien van de verkiezingen in de gemeenten Batavia, Soerabaja, Malang, Pasoeroean, Probolinggo, Modjokerto en Makasser.

Bij Ord. van 22 April 1923 (Ind. St. n°. 191) zijn eenige data gewijzigd, voor zooveel betreft de in 1923 vast te stellen kiezerslijsten, genoemd in de Ord. van 8 Febr. 1919 (Ind. St. n°. 65, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld) regelende de verkiezing van leden van den Minahasa-raad.

Afgezonderde geldmiddelen. Verhoogd werden de geldmiddelen, afgezonderd voor het gewest Kedoe (Ind. St. 1922 n°. 193) (ter tegemoetkoming in de kosten van wegenonderhoud), de gemeente Pasoeroean (Ind. St. 1922 n°. 271) (in verband met de indienststelling van eigen personeel voor de uitvoering der locale werken), het gewest Soerabaja (Ind. St. 1922 n°. 355) (in verband met de ontheffing der ambtenaren van binnenlandsch bestuur van de zorg voor het onderhoud der wegen), het gewest Pasoeroean (Ind. St. 1922 n°. 485) (ter tegemoetkoming in de kosten van het onderhoud van een weg), de gemeente Fort de Kock (Ind. St. 1922 n°. 513) (in verband met de indienststelling van eigen personeel voor de uitvoering der locale werken), de gemeente Semarang (Ind. St. 1922 n°. 514) (ter tegemoetkoming in de kosten van het onderhoud van wegen), de gemeente Pekalongan (Ind. St. 1922 n°. 515) (als voren), het gewest Batavia (Ind. St. 1922 n°. 529) (als voren), de gemeente Cheribon (Ind. St. 1922 n°. 530) (voor het onderhoud van de rivieren Soekalila en Kesoenean), het gewest Soerabaja (Ind. St. 1922 n°. 531) (ter tegemoetkoming in de kosten van het onderhoud van een weg), de onderafdeeling Padangpandjang (Ind. St. 1922 n°. 532) (ter voorziening in verschillende behoeften), de gemeente Sawahloento (Ind. St. 1922 n°. 532) (als voren), de gemeente Modjokerto (Ind. St. 1922 n°. 533) (ter tegemoetkoming in de kosten van het onderhoud van wegen), het gewest Preanger-Regentschappen (Ind. St. 1922 n°. 534) (als voren) en het gewest Rembang (Ind. St. 1922 n°. 535) (als voren).

Het geheele bedrag van de op den voet van art. 68*a*, lid 1, van het Regeeringsreglement, voor gewesten en gedeelten van gewesten bij wijze van vaste uitkeering afgezonderde geldmiddelen steeg door deze verhoogingen van f 6 069 956 tot f 6 199 452.

Locale belastingen. Door de Regeering werden goedgekeurd: de verordeningen tot heffing van opcenten op de hoofdsom van de verponding en op de personeele belasting van de gemeente Blitar en het gewest Batavia (Jav. Ct. 1922 nos. 51 en 92 en 1923 n°. 24) alsmede de verordening tot intrekking der eerstgenoemde verordening (Jav. Ct. 1922 n°. 92); de verordeningen tot heffing van eene belasting op het gebruik maken met vervoermiddelen van de wegen in de gemeenten Amboina, Bandjermasin, Padang en het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra (Jav. Ct. 1922 nos. 57, 60, 104 en 104*a*); de verordeningen tot heffing en invordering eener belasting op het houden van openbare vermakelijkheden in de gemeente Amboina en het gewest Batavia (Jav. Ct. 1922 nos. 57 en 79); de verordeningen tot heffing en invordering eener hondenbelasting in de gemeenten Amboina, Padang, Menado en het gewest Bantam (Jav. Ct. 1922 n°. 57 en 1923 nos. 4, 42 en 43); de verordeningen tot heffing en invordering eener straatbelasting in de gemeente Batavia en het gewest Bantam (Jav. Ct. 1922 n°. 59 en 1923 n°. 10); de verordeningen tot heffing en invordering eener belasting onder den naam van motorrijtuigenbelasting in het gewest Rembang en de gemeenten Meester-Cornelis, Padang en Probolinggo (Jav. Ct. 1922 nos. 59, 61, 104 en 1923 n°. 17); de verordening tot het heffen van opcenten op de Landsinkomstenbelasting in het gewest Bantam (Jav. Ct. 1922 n°. 60); de verordening tot heffing van eene terreinbelasting in de gemeente Salatiga (Jav. Ct. 1922 n°. 64); de verordeningen op het maken van reclame in de gewesten Kediri en Pekalongan (Jav. Ct. 1922 n°. 68 en 1923 n°. 40); de verordeningen tot heffing van eene straatverlichtingsbelasting in het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra, het gewest Preanger-Regentschappen, de gemeenten Bindjai en Pematang Siantar en het ressort van den Karangasem-raad (Jav. Ct. 1922 n°. 74 en 1923 nos. 16, 21, 24 en 42); de verordening tot het heffen van opcenten op de hoofdsom van de personeele belasting in de gemeente Bandjermasin, het gewest Soerabaja en de gemeente Magelang (Jav. Ct. 1922 n°. 85 en 1923 nos. 17 en 39); de verordeningen tot heffing en invordering van eene belasting op den verkoop van sterken drank in het klein in de gemeenten Salatiga, Padang en Menado (Jav. Ct. 1922 nos. 86, 104 en 104*a*); de verordeningen van den Karangasem-raad tot voorloopige regeling van den aanslag, de inning en het beheer der onder den naam van oepeti en van tigasana geheven wordende grondbelasting (Jav. Ct. 1922 n°. 99); de verordeningen tot het heffen van eene belasting van naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, vennootschappen onder firma, onderlinge verzekeringmaatschappijen, vereenigingen of stichtingen, welke een beroep of bedrijf uitoefenen, en coöperatieve vereenigingen in het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra en de gemeenten Semarang en Cheribon (Jav. Ct. 1922 n°. 100 en 1923 n°. 25); de verordeningen tot heffing en invordering eener belasting op den verkoop van vuurwerk in de gemeente Buitenzorg, het gewest Bantam en de gemeente Soekaboemi (Jav. Ct. 1922 n°. 104 en 1923 nos. 29 en 41); de verordening op de heffing en invordering eener belasting onder den naam van rij- en voertuigenbelasting in de gemeente Batavia (Jav. Ct. 1923 n°. 10); de verordening op de wegenbelasting in het gewest Preanger-Regentschappen (Jav. Ct. 1923 n°. 15); de verordening tot heffing en invordering eener belasting op den verkoop van saguweer in de gemeente Menado (Jav. Ct. 1922 n°. 88); de verordening tot heffing en invordering van een recht op het begraven van lijken van Chineezen buiten de daarvoor aangewezen algemeene begraafplaatsen in het gewest Pekalongan (Jav. Ct. 1923 n°. 40); de verordening tot heffing en invordering van eene belasting onder den naam van koffiehuisrecht in de gemeente Makasser (Jav. Ct. 1923 n°. 42); de verordening tot toepasselijkverklaring van de verordening op de heffing en invordering eener belasting op honden op eenige plaatsen van het gewest Pekalongan (Jav. Ct. 1923 n°. 43); de wijzigingen van de verordening tot heffing van eene terreinbelasting in de gemeente Semarang (Jav. Ct. 1922 nos. 47 en 100); van de verordeningen regelende de heffing en invordering eener belasting onder den naam van rij- en voertuigenbelasting in de onderafdeeling Ogan Ilir, in het gewest Pekalongan, in de gemeente Cheribon en het gewest Preanger-Regentschappen (Jav. Ct. 1922 nos. 47 en 51, 1923 n°. 4, 1922 nos. 100 en 104 en 1923 n°. 16); van de vermakelijkheidsbelastingverordeningen in de gewesten Preanger-Regentschappen, Bantam en Pekalongan en in de gemeente Malang (Jav. Ct. 1922 nos. 48, 59 en 100 en 1923 n°. 22); van de verordening tot heffing van opcenten op de hoofdsom van de personeele belasting van de Europeanen en vreemde oosterlingen in de gemeente Bandoeng (Jav. Ct. 1922 n°. 51); van de verordening tot het heffen van eene belasting op het maken van reclame in de gemeente Soerabaja (Jav. Ct. 1922 n°. 55); van de verordeningen tot heffing eener gemeentelijke inkomstenbelasting in de gemeenten Semarang, Soerabaja en Medan (Jav. Ct. 1922 n°. 58 en 1923 nos. 24 en 39); van de verordeningen tot heffing en invordering van eene belasting onder den naam van vergunningsrecht in de gemeenten Semarang, Bindjai en Makasser (Jav. Ct. 1922 nos. 58 en 104 en 1923 n°. 40); van de verordening op de wegenbelasting in het gewest Kediri (Jav. Ct. 1922 n°. 58); van de verordening op de hondenbelasting in de gemeenten Batavia en Magelang (Jav. Ct. 1922 n°. 100 en 1923 n°. 39); van de verordening tot heffing en invordering eener belasting onder den naam van vrachtautobelasting in de gemeente Batavia (Jav. Ct. 1922 n°. 100); van de verordening op de heffing eener belasting onder den naam van verlichtingsbelasting en tot invordering dier belasting in het gewest Semarang (Jav. Ct. 1923 n°. 11); van de verordening houdende heffing van twintig opcenten op de hoofdsom van de algemeene inkomstenbelasting in de gemeente Malang (Jav. Ct. 1923 n°. 24) en van de verordening tot het heffen van opcenten op de hoofdsom der verpondingsbelasting in de gemeente Magelang (Jav. Ct. 1923 n°. 39).

Gemeentelijke en gewestelijke geldleeningen. Bekrachtigd werden de hieronder nader omschreven besluiten van gewestelijke en gemeenteraden, strekkende tot het aangaan van geldleeningen.

Gewestelijke of gemeenteraad van	Bedrag der leening	Bestemming van de opbrengst der leening	Ordonnantie ter goedkeuring in Ind. St.
Soekaboemi	f 90 000	Bouw en inventaris van een gemeenteziekenhuis	1922 n°. 122
Buitenzorg	650 000	Voltooiïng van den aanleg eener drinkwaterleiding	1922 n°. 167
Salatiga	90 000	Bouw van een gemeentelijke pasar	1922 n°. 285
Meester-Cornelis	250 000	Aankoop van eigendommen van de maatschappij Gedong Menu	1922 n°. 338
Meester-Cornelis	750 000	Verschillende doeleinden	1922 n°. 356
Malang	300 000	Gemeentelijk grondbedrijf	1922 n°. 357
Tandjoengbalai	35 000	Verschillende doeleinden	1922 n°. 448
Bandoeng	3 100 000	Uitbreiding der waterleiding en uitbreiding van het grondbedrijf	1922 n°. 461
Batavia	6 000 000	Verschillende doeleinden	1922 n°. 527
Soerabaja	6 000 000	Verschillende doeleinden	1922 n°. 606
Semarang	1 000 000	Grondbedrijf, woningbedrijf, waterleidingbedrijf, scholenbouw en wegenaanleg	1922 n°. 709
Kedoe	120 000	Aanleg en bedrijf van eene bronwaterleiding	1922 n°. 717

Bij Ord. van 23 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 37) is een besluit van den gemeenteraad van Batavia bekrachtigd, strekkende tot het waarborgen van ter bebouwing van gemeentelijke erfpachts-perceelen door derden aan te gane geldleeningen.

Waterleidingen. Het kosteloos waterverbruik ten behoeve van inrichtingen en gebouwen van den Lande uit de gemeentelijke waterleiding te Fort de Kock is bij Ord. van 21 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 789) beperkt.

Begraven van lijken. De bepalingen omtrent het begraven van lijken van Europeanen en inlanders en met hen gelijkgestelden (Ind. St. 1864 n°. 196) ondergingen eene nadere wijziging bij Ord. van 2 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 60) in dien zin, dat de bevoegdheid tot het verleenen van verlof tot het oprichten van bijzondere en particuliere begraafplaatsen voortaan aan den voorzitter van den localen raad kan worden overgedragen.

Volksscholen. Bij Gouv. Bt. 2 April 1923 n°. 24 (Jav. Ct. n°. 28) is bepaald dat aan de gemeente Batavia ten behoeve van de door haar onderhouden inlandsche volksscholen eene tegemoetkoming uit 's Lands kas wordt verleend.

Uitvoering van locale werken. Bij Gouv. Bt. 3 Mei 1923 n°. 35 (Ind. St. n°. 215) is bepaald dat het onderzoek, de herstelling en vernieuwing van, zoomede het opmaken van ontwerpen, begrootingen en bestekken voor de locale werken ten behoeve van de gemeente Amboina gedurende het tijdvak 16 Mei 1922 t/m 31 December 1923 niet geschieden door den dienst van den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

Verrichtingen der locale raden. Hieromtrent zij verwezen naar het eerlang uit te geven afzonderlijk verslag.

§ 3. INLANDSCH BESTUUR.

Java en Madoera.

Bij Gouv. Bt. 19 Oct. 1922 n°. 43 (Ind. St. n°. 656) is bepaald dat het district Karimoendjawa (res. Semarang), instede van door een wedana, door een inlandschen posthouder zal worden bestuurd.

Het tot de afdeeling Loemadjang behoorend district Kandangan (res. Pasoeroean), thans verdeeld in de onderdistricten Sendoera, Goetjialit en Pasroedjambé, bestaat voortaan uit de onderdistricten Sendoera en Goetjialit (Gouv. Bt. 8 Jan. 1923 n°. 46 in Ind. St. n°. 14).

Bij Gouv. Bt. 9 Maart 1923 n°. 3 (Ind. St. n°. 105) is bepaald dat het district Soerabaja (res. Soerabaja) voortaan zal bestaan uit zes onderdistricten (Kranggan, Njamploengan, Krembangan, Koepang, Kapasan en Tambaklangan).

Ten behoeve van het bestuur over elk der onderdistricten Meester-Cornelis, Kebajoran en Bekasi (res. Batavia) is een onderdistrictshoofd in dienst gesteld (Ind. St. 1923 n°. 156).

Bij Gouv. Bt. 29 April 1923 n°. 45 (Ind. St. n°. 205) zijn in de afdeeling Buitenzorg (res. Batavia) een districtshoofd ten behoeve van het district Tjiawi, zoomede 3 onderdistrictshoofden in dienst gesteld.

Nopens de in 1922 plaats gehad hebbende samenvoegingen en splitsingen van desa's komen opgaven voor in tabel II van bijlage J.

Buitengewesten.

Lampongsche districten. Bij Ord. van 26 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 564) zijn bepalingen vastgesteld met betrekking tot de inlandsche gemeenten in dit gewest.

Benkoelen. Bij Gouv. Bt. 13 Juli 1922 n°. 31 is de resident van Benkoelen gemachtigd om voor 1922 te beschikken over een bedrag van f 960 voor de practische opleiding van inlanders ten behoeve van den bestuursdienst in zijn gewest.

Celebes en onderhoorigheden. De betrekking van onbezoldigd hoofd der inlandsche Christenen te Makasser (zie Ind. St. 1916 n°. 24) is bij Gouv. Bt. 18 Febr. 1923 n°. 20 (Ind. St. n°. 82) ingetrokken.

§ 4. BESTUUR OVER VREEMDE OOSTERLINGEN.

Bij Gouv. Bt. 18 Jan. 1923 n°. 28 (Bijbl. Ind. St. n°. 10245) is bepaald dat het hoofd der Arabieren te Soemenep (res. Madoera) tevens zal optreden als hoofd der Mooren.

De twee betrekkingen van luitenant der Chineezen te Toeban (res. Rembang) zijn bij Gouv. Bt. 18 Jan. 1922 n°. 25 ingetrokken, terwijl de betrekking van luitenant der Chineezen te Koepang (res. Timor en onderhoorigheden) bij Gouv. Bt. 30 April 1923 n°. 3 (Ind. St. n°. 208) is ingetrokken.

§ 5. BIJZONDERE ONDERWERPEN.

Emigratie van Javanen naar de buitengewesten. *Lampongsche districten.* In 1922 emigreerden naar Gedong Tataän op eigen kosten 50 gezinnen, bestaande uit 136 zielen. Einde 1922 bedroeg het zielental 19 554, wonende in 12 desa's en 17 bij-desa's. Het sterftecijfer bedroeg 625, of 3,19 %, tegen 4,17 % in 1921. Het aantal geboorten was 824. De gezondheidstoestand was gunstig.

De veestapel bestond einde 1922 uit 2462 beesten; er werden 585 kalveren geboren, terwijl 69 beesten stierven of werden geslacht. De verkoop van 484 ossen bracht f 34 722 op. Bovendien werden 43 200 hoenders verkocht voor gemiddeld f 1 per stuk.

De rijstoogst slaagde wederom en bracht 220 000 pikol natte padi op. Hiervan werd 10 000 pikol door de nieuwe kolonisten ingeleverd ter delging van hunne schulden bij de Lampongsche Volkscredietbank.

De klapperaanplant op de erven wordt steeds uitgebreid en bestaat uit 4697 vruchtdragende en 52 300 niet-vruchtdragende boomen.

De rijstprijzen bleven het geheele jaar laag en de loonen daalden niet veel, zoodat de kolonisten in gunstige financieele omstandigheden verkeeren.

Er werd dit jaar uitgeleend aan nieuwe kolonisten f 24 398 en door hen terugbetaald 10 000 pikol padi, welke minstens f 40 000 zal opbrengen.

De inkomstenbelasting van 1922, waarvan de aanslag f 17 458 bedroeg, is afbetaald. De opbrengst van die belasting voor 1923 wordt geraamd op f 23 000. Heerendiensten werden in 1922 afgekocht tot een bedrag van f 15 110.

Naar het nieuwe kolonisatieterrein te Koto Agoeng kwamen in 1922 op landskosten 873 gezinnen (2720 zielen) over, grootendeels bestaande uit gewezen contractarbeiders. Het sterftecijfer (hoofdzakelijk aan malaria) bedroeg 157 of 4,31 %; geboren werden 40 kinderen. De veestapel bestond einde 1922 uit 32 beesten.

Te Koto Agoeng werd slechts padi van de erven der eerstaangekomen kolonisten geoogst, waarvan zij een groot deel van het jaar konden leven. De klapperaanplant bestond uit 3650 niet-vruchtdragende boomen.

Er werd in 1922 aan nieuwe kolonisten te Koto Agoeng uitgeleend f 36 268.

Benkoelen. Nieuwe kolonisten voor de terreinen in de residentie Benkoelen werden in 1922 niet aangeworven; wel vestigden zich er een 57-tal personen, afkomstig van naburige cultuur- en mijnbouwondernemingen. Door geboorte nam het zielental met 38 toe, terwijl het sterftecijfer 39 bedroeg. Einde 1922 bedroeg het zielental 1062 (404 mannen, 319 vrouwen en 339 kinderen).

De sawahs beslaan eene oppervlakte van 364 bouws. In Lebong was de rijstoogst onvoldoende voor de eigen behoefte; in Redjang bedroeg de opbrengst 11 637 pikol, hetgeen ruim voldoende was. De thee-aanplant verkeert in Lebong nog in het stadium van proefnemingen; in Redjang is de opbrengst der theecultuur zeer bevredigend. Door de lage koffie-prijzen wordt aan de koffietuinen weinig zorg besteed. De klappercultuur ontwikkelt zich zeer langzaam.

De veeteelt gaat in Redjang vooruit; in Lebong bestaat die nog slechts in het houden van pluimvee. De aanleg van vischvijvers wordt uitgebreid.

De aanslag in de inkomstenbelasting bedroeg f 1816.

Over het algemeen gevoelen de kolonisten zich zeer tevreden; verscheidene verlofgangers keerden met tal van familieleden en vrienden in de kolonie terug.

Grenzen van plaatsen. Bij Gouv. Btn. 9 Oct. 1922 n°. 17 (Ind. St. n°. 640) en 26 Mei 1923 n°. 25 (Ind. St. n°. 256) zijn de grenzen voor de gemeente Tandjoengbalai en de hoofdplaats Pematang Siantar (gouv. Oostkust van Sumatra) opnieuw vastgesteld.

II. PERSOONLIJKE DIENSTEN.

Bij Ord. van 15 Maart 1923 (Ind. St. n°. 113) is bepaald, dat de leden van den Volksraad en van locale raden niet heerendienstplichtig zijn en zijn vrijgesteld van de tot vervanging van heerendienst strekkende belastingen.

---

§ 1. JAVA EN MADOERA.

Nopens de opbrengst in 1922 van het door de heerendienstplichtige bevolking verschuldigd hoofdgeld (Ind. St. 1914 n°. 313, 1920 n°. 659 en 1921 n°. 561) zijn opgaven verstrekt in bijlage K. Daaruit blijkt, dat de aanslag f 10 059 219 bedroeg, van welk bedrag aan het einde van het jaar f 10 040 387 was aangezuiverd, zoodat, na aftrek van de aan de hoofden toekomende 8 % collecteloon, zuiver overbleef f 9 237 156. De aanslag voor het jaar 1921 bedroeg f 9 778 849, tegen f 9 577 870 voor 1920.

De vrij groote achterstand in de aanzuivering van het hoofdgeld voor zoover betreft de gewesten Batavia en Besoeki is voornamelijk een gevolg van de aanwezigheid van eene zeer vlottende bevolking ter hoofdplaats; vele aangeslagenen zijn na den aanslag verhuisd en vaak onvindbaar.

Voorts werden eenige moeilijkheden bij de inning van het hoofdgeld ondervonden in de residentiën Rembang, Semarang en Madioen, waar van de belijders van de Samin-leer het hoofdgeld gerechtelijk moest worden ingevorderd.

Bij Ord. van 22 April 1923 (Ind. St. n°. 195) is, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1923, het op Java en Madoera geheven wordende hoofdgeld verhoogd.

---

§ 2. BUITENGEWESTEN.

De aanslag in het hoofdgeld (zie K. V. 1921, kol. 133) bedroeg in de gewesten Billiton en Banka en onderhoorigheden voor 1922 respectievelijk f 27 825 en f 37 332, waarvan op het einde van dat jaar was aangezuiverd f 13 476 en f 35 779. Bij Ord. van 22 April 1923 (Ind. St. n°. 195) is, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1923, het hoofdgeld in die beide gewesten verhoogd.

In verband met de gewijzigde administratieve indeeling van het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden (zie K. V. 1922, kol. 164) is de Ord. van 11 Aug. 1908 (Ind. St. n°. 509, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld) tot regeling van de heerendiensten in de afdeeling Groot-Atjeh nader aangevuld bij Ord. van 21 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 36). De voorschriften tot uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de afdeeling Groot-Atjeh (Bijbl. Ind. St. n°. 6881, zooals het sedert is gewijzigd) zijn nader gewijzigd bij Gouv. Bt. 21 Jan. 1923 n°. 10 (Bijbl. Ind. St. n°. 10246).

De opgaven over 1922 van het aantal heerendienstplich-

tigen in het rechtstreeks bestuurd gebied der buitengewesten en omtrent den aard en omvang van den door hen verrichten arbeid, zijn opgenomen in bijlage L, onder I.

Voor zooover uit die opgaven blijkt, zijn in verscheidene gewesten meer dagdiensten gevorderd dan in 1921, voornamelijk ten behoeve van het gewoon onderhoud van heerendienstwerken, en, wat de gewesten Djambi, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Celebes en onderhoorigheden, Amboina en Bali en Lombok betreft, ook voor eersten aanleg, zware herstellingen en vernieuwingen van wegen, bruggen en dammen en aanbouw van pasanggrahans.

Een overzicht van de gedurende 1921 door de inlandsche bevolking in de buitengewesten uitgegeven bedragen voor afkoop van heerendiensten is opgenomen in bijlage L, onder II.

Tewerkstelling van heerendienstplichtigen op verderen afstand van hunne woningen dan het daarvoor aangenomen maximum vond plaats in Benkoelen, Menado en Celebes en onderhoorigheden.

De aanslag van de ter hoofdplaats Benkoelen geheven belasting, in de plaats tredende voor vrijstelling van den arbeid aan wegen aldaar (Ind. St. 1874 n°. 276, juncto 1876 n°. 58), bedroeg in 1922 voor inlanders f 3338 en voor Chineezen en andere vreemde oosterlingen f 388, van welke bedragen op het einde van dat jaar onderscheidenlijk f 2521 en f 183 was geïnd.

III. LANDELIJKE INKOMSTEN.

Landrente (in de gouvernementslanden op Java en Madoera). Bij Gouv. Bt. 4 Juli 1922 n°. 58 (Bijbl. Ind. St. n°. 10347) zijn voor de regentschappen of ambtsgebieden van buiten de regentschapshoofdplaats gevestigde patihs, waar plaatselijke landrente-kantoren zijn opgericht op den voet van het bepaalde in Ind. St. 1920 n°. 587, nieuwe voorschriften tot uitvoering der landrente-ordonnantie vastgesteld.

Behalve in het in de residentie Batavia gelegen voormalig particulier land Angke Kapok en in de overige sedert tot het landsdomein teruggebrachte landerijen in dat gewest, waar onderscheidenlijk de in Ind. St. 1914 n°. 315 en in Ind. St. 1918 n°. 366 (juncto Ind. St. 1918 n°. 817 en 1919 n°. 474) opgenomen afzonderlijke regelingen werken, alsmede in de residentie Preanger-Regentschappen (met uitzondering van een 34-tal districten), in welk gewest die aanslag overigens geregeld bleef op den voet van Ind. St. 1896 n°. 126, in verband met Ind. St. 1906 n°. 188 en 1909 n°. 591, geschiedden de aanslag en inning overeenkomstig de bij Ord. van 25 Juni 1907 (Ind. St. n°. 277, in verband met Ind. St. 1909 n°. 591, 1912 n°. 605, 1916 n°. 735, 1917 n°. 755 en 1922 n°. 472) vastgestelde nieuwe regeling.

Laatstgenoemde regeling vond, ingevolge de Ord. van 11 Dec. 1916 (Ind. St. n°. 735), in 1922 mede toepassing in 5 districten der residentie Preanger-Regentschappen.

Verder werd de aanslag in de landrente herzien in 1 district der residentie Bantam, 2 districten der residentie Banjoemas, 4 districten der residentie Kedoe, 5 districten der residentie Semarang, 6 districten der residentie Pasoeroean en 4 districten der residentie Besoeki. Tevens werd de aanslag in de landrente der sawahs herzien op den padiprijs in 1 district der residentie Batavia, 9 districten der residentie Preanger-Regentschappen, 23 districten der residentie Pekalongan, 22 districten der residentie Semarang, 16 districten der residentie Rembang, 6 districten der residentie Soerabaja, 7 districten der residentie Madoera, 13 districten der residentie Pasoeroean, 9 districten der residentie Besoeki, 7 districten der residentie Banjoemas, 18 districten der residentie Kedoe, 4 districten der residentie Madioen en 23 districten der residentie Kediri.

In bijlage M, onder I *B*, zijn, met betrekking tot die districten, overzichten opgenomen van de oppervlakte der landrenteplichtige gronden en van het bedrag van den aanslag in de landrente vóór en nà de invoering van de nieuwe regeling, dan wel vóór en nà de herziening van den aanslag.

Uit de gewestelijke opgaven nopens den aanslag en de inning van de landrente over 1922 (zie bijlage M, onder I*A*) blijkt, dat de geheele aanslag in 1922 bedroeg f 27 536 294, tegen f 24 713 083 (verbeterd cijfer) in 1921. In verband met misgewas en wegens andere gewichtige redenen werd vrijstelling verleend tot een bedrag van f 961 101, terwijl f 311 854 moest worden afgeschreven wegens het onbeplant blijven van gronden. Door een en ander moest dus de aanslag verminderd worden met f 1 272 955 (in 1921 met f 3 438 955), zoodat werkelijk te heffen viel f 26 263 338, tegen f 21 274 638 (verbeterd cijfer) in 1921. De vermeerdering in de opbrengst is hoofdzakelijk een gevolg van de verhooging ter gelegenheid van eene herziening van den padi-prijs en van veel lagere afschrijvingen dan in het voorafgegane jaar.

Op het einde van 1922 was van den aanslag nog niet aangezuiverd f 434 446.

Door met de inning belaste personen werd geïnd, doch niet verantwoord, f 13 430.

Landrente in de buitengewesten. Met intrekking van alle daarmede strijdige voorschriften, kwam bij Ord. van 28 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 812) — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1922 — eene regeling tot stand nopens den aanslag en de inning van landrente in de residentie Bali en Lombok (Bali-landrente-ordonnantie). Voorschriften tot uitvoering van die ordonnantie zijn vastgesteld bij Gouv. Bt. 28 Dec. 1922 n°. 5 (Ind. St. n°. 813).

Andere landelijke inkomsten. Hiermede worden bedoeld de vertieningsbelasting en de tesangheffing in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden, de belasting op de sawahs en die op de tegalvelden en tuinen in de onderafdeelingen Boeleleng en Djembrana en de afdeeling Lombok (Bali en Lombok), de belasting op de vischvijvers van Java en Madoera en de verhuur van vischvijvers in sommige gewesten op en buiten Java. De omtrent deze heffingen ontvangen opgaven zijn opgenomen in bijlage M, onder II.

IV. AGRARISCHE AANGELEGENHEDEN; UITGIFTE VAN GROND.

§ 1. JAVA EN MADOERA.

Bij Ord. van 17 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 546) is, in verband met K. B. 24 April 1922 n°. 66 (Ind. St. n°. 435) — zie K. V. 1922, kol. 156 —, eene wijziging gebracht in art. 51 van het reglement omtrent de particuliere landerijen bewesten de Tjimanoek op Java (Ind. St. 1912 n°. 422).

Omzetting van communaal in erfelijk individueel grondbezit had in 1922 niet plaats.

Vervanging van erfelijk individueel grondbezit door agrarischen eigendom. Gedurende 1922 werden, tot ver-

krijging van agrarischen eigendom op den voet van K. B. 16 April 1872 n°. 29 (Ind. St. n°. 117), 29 aanvragen, betrekking hebbende op eene gezamenlijke uitgestrektheid van 30,5 bouws, aanhangig gemaakt, zoodat met de op het eind van 1921 aanhangig gebleven 101 aanvragen voor ongeveer 998 bouws, aan het eind van het verslagjaar 130 aanvragen voor 1029 bouws in behandeling bleven.

Tengevolge van de nieuwe toewijzingen werd op het eind van 1922 eene uitgestrektheid van 12 763,5 bouws in agrarischen eigendom bezeten (vgl. de gewestelijke opgaven in tabel II van bijlage N). Verhuur van in agrarisch eigendom verkregen gronden kwam voor in de gewesten Preanger-Regentschappen, Pekalongan, Madioen, Kediri en Soerabaja.

Verhuur van grond door inlanders aan niet-inlanders. Op den voet van de Ord. in Ind. St. 1918 n°. 88, juncto n°. 214, zijn in de rechtstreeks bestuurde gewesten 33 221 huurovereenkomsten bekrachtigd, betrekking hebbende op 170 884 bouws. Nadere opgaven daaromtrent bevat tabel I van bijlage N.

De gewestelijke verslagen maken melding van 50 overtredingen.

Bij Gouv. Bt. 22 Oct. 1922 n°. 21 (Bijbl. Ind. St. n°. 10188) is bepaald, dat in de tot de residentiën Cheribon, Semarang, Soerabaja, Besoeki, Pasoeroean, Madioen, Kedoe en Banjoemas behoorende inlandsche gemeenten gelegen bevloeibare ambtsvelden, met inachtneming van het bepaalde in art. 8 der grondhuurordonnantie, door niet-inlanders mogen worden ingehuurd voor ten hoogste 21½ jaar, indien het hoofd van gewestelijk bestuur heeft verklaard, dat inhuur van ambtsvelden door niet-inlanders in het district, waarbinnen de desa gelegen is, van ouds gebruikelijk is geweest en in de betrokken desa reeds tevoren een nader door genoemd bestuurshoofd te bepalen gedeelte der bouwgronden door de bevolking op langen termijn aan niet-inlanders is verhuurd.

De door de residenten van Semarang en Pasoeroean vastgestelde voorschriften voor de desa, in acht te nemen bij verhuur van ambtsvelden en andere desagronden aan niet-inlanders in de residentie Semarang zijn opgenomen in de Jav. Ct. 1923 nos. 18 en 59.

Ontginning door inlanders van woesten, niet tot de desa's behoorenden grond. Uit het overzicht, opgenomen in tabel III van bijlage N, blijkt, dat gedurende 1922, op den voet van de ontginnings-ordonnantie (Ind. St. 1896 n°. 44 en 1904 n°. 416) aan inlanders 39 079 vergunningen zijn verleend om domeingrond te ontginnen, en wel tot eene uitgestrektheid van 31 208 bouws, tegen 23 699 bouws krachtens 29 721 vergunningen in 1921.

In 1922 kwamen 128 van de verleende vergunningen, betrekking hebbende op 79 bouws, te vervallen (in 1921 445 vergunningen voor 625 bouws), hoofdzakelijk wegens het niet nakomen van de gestelde voorwaarden.

Op soortgelijke gronden als daarvoor tot dusver gelden, zijn 5426 aanvragen, betrekking hebbende op 4369 bouws, afgewezen.

Het aantal gestraften wegens eigenmachtige ontginning bedroeg in 1922 4521 (tegen 2359 in 1921), van wie achtereenvolgens 546, 301, 731, 278, 304, 29, 2, 467, 548, 753, 39, 415 en 108 in de gewesten Bantam, Batavia, Preanger-Regentschappen, Cheribon, Pekalongan, Semarang, Soerabaja, Pasoeroean, Besoeki, Banjoemas, Kedoe, Madioen en Kediri.

Uitgifte van grond in erfpacht. Gedurende 1922 zijn in erfpacht toegezegd 46 perceelen, tegen 33 in 1921 en 32 in 1920.

Afstand in erfpacht van de in 1922 toegezegde perceelen heeft in dat jaar nog niet plaats gehad; wel werden 25 in vorige jaren in erfpacht toegezegde perceelen afgestaan, tegen 31 in 1921 en 13 in 1920.

Het aantal gedurende 1922 ingeschreven (door de aanvragers aanvaarde) perceelen bedroeg 26, ter gezamenlijke grootte van 4628 bouws, tegen 25 perceelen met eene gezamenlijke oppervlakte van 4211 bouws in 1921.

Van de in 1922 aanvaarde perceelen, van welke er 12 ten name van Europeanen en de overige ten name van cultuurmaatschappijen en vreemde oosterlingen zijn ingeschreven, waren er 4 bestemd tot uitbreiding van bestaande ondernemingen, zoodat zij niet voor het volle tijdvak van 75 jaar, doch voor den verderen duur van het reeds op die ondernemingen gevestigd erfpachtsrecht zijn afgestaan.

Tegenover evengemelde vermeerdering van het aantal ingeschreven perceelen met 26 tot eene uitgestrektheid van 4628 bouws, valt te wijzen op eene prijsgeving van 4 perceelen, groot 1245 bouws, zoodat de vermeerdering van het aantal perceelen in genoemd jaar 22 heeft bedragen, met eene uitgestrektheid van 3383 bouws.

Van die 26 aanvaarde perceelen is de canon vastgesteld: voor 4 op f 1, voor 2 op f 1,50, voor 4 op f 2, voor 2 op f 2,50, voor 5 op f 3, voor 2 op f 3,50, voor 1 op f 4, voor 1 op f 4,50, voor 4 op f 5 en voor 1 op f 6.

Op het einde van 1921 werden in erfpacht bezeten (zie tabel IV*A* van bijlage N) 3847 perceelen, ter gezamenlijke grootte van 780 937 bouws, welke uitgestrektheid, als gevolg van de aangegeven veranderingen bij het einde van 1922, gestegen is tot 785 565 bouws, verdeeld over 3873 perceelen. Behalve deze perceelen, waarop tijdens de uitgifte in erfpacht geen titel gevestigd was, waren op het einde van 1922 nog als in erfpacht bezeten, ingeschreven 91 perceelen (met eene oppervlakte van 33 310 bouws), uitmakende gronden, welke vóór de vestiging van dien titel als huurgronden te boek stonden. Uit tabel IV*A* van bijlage N blijkt, hoe de 33 310 bouws, naar gelang ook van het aantal perceelen, waarvoor die uitgestrektheid stond ingeschreven, over de gewesten verdeeld waren en van welke jaren de uitgifte dagteekent.

Op het einde van 1922 bedroeg het aantal niet aanvaarde, doch reeds afgestane perceelen 25, betrekking hebbende op 4875 bouws, en dat der toegezegde, doch nog niet afgestane perceelen 112, met eene uitgestrektheid van 57 359 bouws (gewestgewijze aangegeven in de voormelde tabel IV*A*).

Het aantal aanvragen in 1922, om verschillende redenen, afgewezen, bedroeg 56, tegen 72 in 1921.

Het over 1922 door verschillende erfpachters op Java — ook door hen, die gewezen huurgronden in erfpacht bezitten — aan canon verschuldigde bedroeg f 1 746 807.

Bij het einde van 1922 waren tot uitoefening van den kleinen land- of tuinbouw door minvermogende Europeanen en met hen gelijkgestelden, toegezegd 12 perceelen, tot eene gezamenlijke grootte van 177 bouws, en afgestaan, doch nog niet aanvaard, 25 perceelen, met eene totale oppervlakte van 226 bouws, terwijl 288 perceelen, tot eene gezamenlijke grootte van 3248 bouws, door de aanvragers waren aanvaard (vgl. de gewestelijke opgaven onder IV*C* van bijlage N). Het aantal om verschillende redenen afgewezen aanvragen bedroeg 26, tegen 13 in 1921.

Verhuur van grond. Voor andere dan landbouw-doeleinden waren einde 1922 huurovereenkomsten van kracht op terreinen in alle gewesten van Java en Madoera over eene uitgestrektheid van 196 856 089 M²., waarvoor bedongen is f 235 591. Volledige opgaven daaromtrent zijn te vinden in tabel VI bijlage N.

Verkoop van grond. De gezamenlijke uitgestrektheid van de kleine stukken grond, die in 1922 voor woonerven en nijverheidsinrichtingen door het Land aan particulieren in eigendom zijn afgestaan, bedroeg 7 494 984 M²., waarvoor verschuldigd was f 2 085 859 (zie tabel V van bijlage N).

Uitgifte van grond met het recht van opstal. De onder dezen titel in 1922 door het Land aan particulieren afgestane kleine stukken grond bedroegen gezamenlijk 1 316 715 M²., waarvoor f 150 000 bedongen werd (zie tabel V van bijlage N).

Uitgifte van grond in bruikleen of met het recht van gebruik. Het aan de Nederlandsche Zendingsvereeniging verleende bruikleenrecht over ± 600 in de residentie Cheribon gelegen bouws is met 10 jaren verlengd.

Aan de naamlooze vennootschap Theezaadtuinen Salcota werden 40 H.A., gelegen in de afdeeling Limbangan der residentie Preanger-Regentschappen, in bruikleen afgestaan.

Beschikking door het Gouvernement over grond in het bezit van derden. Hieromtrent zie men tabel VII van bijlage N.

§ 2. BUITENGEWESTEN.

1°. *Gouvernementslanden.*

Bij Ord. van 24 Mei 1923 (Ind. St. n°. 253) is een agrarisch reglement voor de residentie Riouw en onderhoorigheden vastgesteld.

Verhuur van grond door inlanders aan niet-inlanders. In de Minahasa (res. Menado) werden, op den voet van het agrarisch reglement, klappertuinen verhuurd aan niet-inlanders.

Ontginning door inlanders van domeingrond. In de residentiën Benkoelen en Menado had uitbreiding der ontginningen plaats, meest voor den aanleg van rijstvelden en eveneens voor koffie-, klapper-, kruidnagel-, peper-, hevea- en gambirtuinen.

In het gouvernement Celebes en onderhoorigheden had eveneens uitbreiding plaats, meest voor klappertuinen en voor de teelt van tweede gewassen.

Uitgifte van grond in erfpacht. In 1922 kwamen 146 aanvragen om uitgifte in erfpacht van domeingrond tot afdoening (tegen 326 in 1921), van welke er 62 zijn afgewezen, terwijl 4 ingediende aanvragen werden ingetrokken door de aanvragers en 6 reeds toegezegde aanvragen kwamen te vervallen. De 68 ingewilligde aanvragen hadden betrekking op een gelijk aantal perceelen, tot eene uitgestrektheid van 98 589 bouws.

Van het beginsel om slechts bij uitzondering den canon lager te stellen dan het in 1888 aangenomen laagste bedrag van f 1 per bouw 's jaars, tenzij het streken geldt, waarvoor een lager bedrag vooralsnog aanbeveling verdient tot aanmoediging van de vestiging eener particuliere landbouwnijverheid, is in 1922 afgeweken ten aanzien van 10 perceelen in Atjeh en onderhoorigheden, de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo en Bali en Lombok (maatstaf f 0,50) en 31 perceelen in Palembang en Tapanoeli (maatstaf f 1).

Voor 19 perceelen van geringe uitgestrektheid werd de pachtsom op een hooger bedrag dan f 1 per bouw 's jaars gesteld, namelijk voor 2 perceelen (canon f 1,50) in Djambi en Ternate, 5 perceelen (canon f 2) in Sumatra's Westkust en Tapanoeli, 6 perceelen (canon f 2,50) in Djambi, Atjeh en Sumatra's Westkust, 5 perceelen (canon f 5) in Benkoelen en Sumatra's Westkust en 1 perceel (canon f 10) in Sumatra's Westkust.

Ingeschreven, d.i. door de aanvragers aanvaard, zijn in 1922 32 perceelen, gezamenlijk groot 9356 bouws. Voor deze perceelen, afgestaan voor den tijd van 75 jaar, is als maatstaf voor den jaarlijkschen canon aangenomen het hoogste bedrag van f 1 per bouw, met uitzondering van 1 perceel, waarvoor als jaarlijksche pachtschat per bouw gevorderd is f 5, van 2 perceelen f 3, van 5 perceelen f 2,50, van 3 perceelen f 2, van 1 perceel f 1,50, van 4 perceelen f 0,50 en van 1 perceel f 0,30.

In 1922 is aanteekening gehouden van het tenietgaan van het erfpachtsrecht op 6 perceelen, tengevolge waarvan de uitgestrektheid der erfpachtsgronden verminderd is met 19 749 bouws. Aangezien op het einde van 1921 in erfpacht werden bezeten (zie bijlage N onder IVA) 1462 perceelen, stonden er dus op het einde van 1922 te boek 1494 perceelen, met eene uitgestrektheid van 1 330 748 bouws.

Ingevolge Ind. St. 1886 n°. 39 en 1914 n°. 367 was over 1922 canon te betalen o.a. voor 1112 aanvaarde perceelen. Het verschuldigde bedrag beliep f 727 732.

Omtrent de aanzuivering gedurende 1922 wegens achterstand over vorige jaren wordt verwezen naar tabel IV*B* van bijlage N.

Uitgifte van grond tot uitoefening van den kleinen land- of tuinbouw op den voet van Ind. St. 1904 n°. 326 in verband met Ind. St. 1908 n°. 263, kwam in 1922 in de buitengewesten slechts voor in Sumatra's Westkust (1 perceel, groot 6 bouw) en in Celebes en onderhoorigheden (1 perceel, groot 4 bouw).

Verhuur van grond. De overeenkomst betreffende den verhuur door de Regeering van de landen Lajang en Totaka (Celebes en onderhoorigheden) bleef voortloopen.

De voor andere dan landbouwdoeleinden loopende huurovereenkomsten brachten in 1922 aan huursom f 1820 op.

Uitgifte van grond in eigendom of met het recht van opstal. Hieromtrent zij verwezen naar de gewestelijke opgaven in tabel V van bijlage N.

Uitgifte met het recht van bruikleen kwam voor in de residentie Benkoelen, en wel aan een 22-tal Chineesche landbouwers.

2°. *Zelfbesturende landschappen.*

Bij Gouv. Bt. 15 Mei 1922 n°. 22 (Bijbl. Ind. St. n°. 10045) is bepaald, dat de voor de overeenkomsten tot afstand in huur aan in het gouvernement Oostkust van Sumatra gevestigde, niet tot de inheemsche bevolking behoorende personen van voor de uitoefening van het tuinbouwbedrijf te benutten gronden, waarover de inlandsche zelfbesturen de vrije beschikking hebben, vereischte goedkeuring mede kan worden verleend indien de huurovereenkomst betreft ter vrije beschikking van het betrokken inlandsch zelfbestuur staanden grond, welke door den huurder wordt bestemd voor bebouwing met opstallen en gebouwen, en die overeenkomst aangegaan is voor een termijn van niet meer dan 20 jaren.

Bij Gouv. Bt. 16 Oct. 1922 n°. 52 (Ind. St. n°. 651) is bepaald, dat de erfpachts-ordonnantie voor de zelfbesturende landschappen in de buitengewesten (Ind. St. 1919 n°. 61 en 1921 n°. 453) met ingang van 1 November 1922 in werking treedt voor de zelfbesturende landschappen Landak, Matan en Sanggau (res. Westerafdeeling van Borneo).

V. AGRARISCHE EN KADASTRALE OPNEMINGEN.

§ 1. AGRARISCHE OPNEMINGEN.

De bijmeting van de nieuwe ontginningen in de afdeeling Lombok (res. Bali en Lombok) geschiedt door de sedahans (sawah-beambten) onder de leiding van den betrokken controleur.

§ 2. KADASTRALE OPNEMINGEN.

Aan het einde van 1922 bestond het personeel bij het kadaster (met inbegrip van het aan den opleidingsleergang verbonden personeel) uit 1 hoofd van den kadastralen dienst, 3 inspecteurs (van wie 1 als tijdelijk hoofd van den opleidingsleergang), 1 waarnemend inspecteur, 3 bewaarders, 1 waarnemend bewaarder, 55 landmeters en adjunct-landmeters (van wie 1 landmeter op wachtgeld, 3 landmeters met buitenlandsch verlof, 1 landmeter als leerkracht aan den opleidingsleergang en 9 adjunct-landmeters als leerlingen aan den opleidingsleergang), 1 hoofdcommies, 7 commiezen, 28 adjunct-commiezen en klerken, 30 hoofdmantri's (van wie 1 aan den opleidingsleergang als assistent) en 212 mantri's en hulpmantri's (van wie 3 mantri's als assistenten aan den opleidingsleergang). Ten einde spoedig in het tekort aan hooger technisch personeel te kunnen voorzien, zijn een 5-tal candidaat-landmeters voor het kadaster in Nederlandsch-

Indië aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen in opleiding genomen.

De staat van bezoldigingen voor de lagere vakkundigen bij den kadastralen dienst (Ind. St. 1921 n°. 719) is bij Gouv. Bt. 26 Maart 1923 n°. 6 (Ind. St. n°. 131) gewijzigd met betrekking tot de vaste toelagen.

Het onderricht aan den opleidingsleergang voor technisch personeel bij den kadastralen dienst werd gegeven door 1 inspecteur en 1 landmeter, 1 hoofdmantri en 3 mantri's van het kadaster, 1 mantri-topograaf van het mijnwezen en 1 hoofdmantri-opnemer-teekenaar van de Burgerlijke Openbare Werken.

Einde 1922 waren in opleiding 9 adjunct-landmeters en 34 leerlingen voor den kadastralen dienst, benevens 8 leerlingen voor den dienst van de landelijke inkomsten, 18 leerlingen voor den dienst van den mijnbouw, 6 leerlingen voor de Banka-tinwinning en 10 leerlingen voor den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

In het landmetersexamen, afgenomen in November 1922, slaagden alle 4 candidaten, allen afkomstig van den opleidingsleergang.

In het overzicht sub III van bijlage J zijn de voornaamste verrichtingen onder cijfers gebracht.

Behalve voor de bijhouding van het eigendomskadaster en de vernieuwing van plans en registers, zijn in 1922 door het personeel van het kadaster nog werkzaamheden verricht ten behoeve van de wijziging in den verpondingsaanslag: de vaststelling der verpondingswaarde voor het nieuwe tijdvak 1923—1927; de vestiging van erfpachtsrechten voor de uitoefening van den kleinen land- en tuinbouw door minvermogende Europeanen en met hen gelijkgestelden; de bijhouding van de door het Departement van Binnenlandsch Bestuur samengestelde lijst van landbouw-ondernemingen in Nederlandsch-Indië.

In de gewesten Soerabaja, Preanger-Regentschappen en Oostkust van Sumatra werden belangrijke metingen verricht voor de herziening der kadastrale plans.

Ten behoeve van den bestuursdienst werden 22 kopieën van alle bladen en van de overzichtskaart van Serang, een kopie van de kaart der residentie Bantam (schaal 1 : 100 000), zoomede kopieën van 2 blokkaarten van Tangerang vervaardigd.

Een kopie werd gemaakt van de kaarten van het Bandjirkanaal te Batavia en aangevangen werd met het onderzoeken van den rechtstoestand van het kanaal.

Op de hoofdplaatsen Soerabaja en Bandoeng werden belangrijke metingen verricht in verband met de uitbreiding dier steden.

De suikerfabriek Sroeni (res. Soerabaja) werd geheel hermeten en de oude blokkaart vernieuwd.

Ter Oostkust van Sumatra kwam de opmeting van Pematang Siantar gereed ten behoeve van de opmaking van den z.g. schenkingsmeetbrief; deze opmeting beoogt tevens de kadastreering dier afdeelingshoofdplaats. Ten behoeve van de invoering van de verponding in Bengkalis werd een aanvang gemaakt met de opmeting der afdeelingshoofdplaats van dien naam. Tevens werd de nederzetting Pangkalansoesoe (petroleumemplacement der Bataafsche Petroleummaatschappij) opgemeten.

In Tapanoeli vorderden de opmetingen ten behoeve van de kadastreering van Goenoengsitoli (eiland Nias) en de vervaardiging der blokkaarten van Padang Sidimpoean.

Van Lipatkadjang (Billiton) werden 3 blokkaarten vervaardigd.

Voortgegaan werd met de kaarteering en berekening der blokkaarten van Gorontalo (res. Menado).

Aan den bestuursdienst werden gegevens verstrekt tot tegengang van het onwettig grondbezit.

Aan de Algemeene Rekenkamer werd eene opgave verstrekt van de door de staatsspoorwegen ten behoeve van den dienst aangekochte perceelen, waarvan nog geen overschrijving ten name van het Gouvernement heeft plaats gehad.

Het gebruik, dat door verschillende takken van gouvernementsdienst en door locale raden van de kadastrale kaarten werd gemaakt, nam weder toe.

Tal van kaarten werden op de kadasterkantoren door eigen personeel van bedoelde diensten nageteekend. Waar dit niet mogelijk bleek, werden zulke kopieën door het kadaster kosteloos vervaardigd.

Aan het hoofdbureau werden onderzocht de door de gouvernements landmeters vervaardigde meetbrieven in die gewesten, waar het kadaster nog niet is ingevoerd, zoomede de schetskaarten en processen-verbaal van onderzoek betreffende de in de buitengewesten in erfpacht aangevraagde gronden.

Het ontvangen salaris bedroeg f 282 320, tegen f 319 987 in 1921, welke vermindering verband houdt met de omstandigheid, dat de in vorige jaren hoog opgedreven grondprijzen gedurende 1922 sterk zijn gedaald.

VI. PAKETVAART EN ANDERE STOOMVAARTDIENSTEN.

a. Op plaatsen in en buiten Nederlandsch-Indië varende diensten (uitgenomen die onder b bedoeld).

De bediening van de paketvaart in den Indischen archipel vanwege de Koninklijke Paketvaartmaatschappij, ingevolge de met haar gesloten overeenkomst (zie Ind. St. 1916 n°. 25 en Bijbl. Ind. St. n°. 8597), had gedurende 1922 op de gewone wijze plaats.

De volgende cijfers geven een overzicht omtrent het bedrijf der maatschappij gedurende 1922 in vergelijking met het vorige jaar.

	1921.	1922.
Aantal geografische mijlen door de schepen der maatschappij afgelegd:		
op regelmatige diensten	518 607	562 991
op bijzondere reizen	193 715	177 076
op rivieren	14 779	16 969
op de Java—Australië-lijn	24 588	26 835
op de Deli—China-lijn	12 138	24 993
op de Java—Siam-lijn	—	16 188
op de Deli—Rangoon-lijn	—	9 867
in het geheel derhalve (geografische mijlen)	763 827	834 919
Op de verschillende lijnen in den archipel werden vervoerd:		
landsreizigers	104 055	89 337
particuliere reizigers	780 003	646 507
	884 058	735 844

Door nieuwbouw werden gedurende het verslagjaar 7 nieuwe schepen aan de vloot toegevoegd, terwijl één schip daarvan werd afgevoerd, zoodat deze op het einde van 1922 bestond uit 107 schepen, zijnde 100 stoomschepen, 6 motorschepen en 1 motorlichter, metende bruto 187 089 ton en netto 110 532 ton.

In 1922 ging het ladingvervoer wederom achteruit, doch deze achteruitgang werd gedeeltelijk gecompenseerd door een grooter vervoer van doorvoerlading; ook het passagiersvervoer verminderde.

Op de Java—Australië-lijn werden 10 reizen volbracht, benevens 4 extra-reizen naar Australië en terug.

Op de Deli—China-lijn werden 24 reizen gemaakt voor het vervoer van lading en passagiers van Belawan Deli, Pinang en Singapore naar Hongkong, Amoy en Swatow, en omgekeerd. Tusschen Deli en Rangoon werd gedurende het verslagjaar een 15-daagsche dienst onderhouden (19 reizen), terwijl tusschen Java en Siam 17 reizen werden gemaakt; ten behoeve van het rijstvervoer Saigon—Java werden 9 reizen volbracht. Bovendien werden nog 12 andere buitenlandsche reizen door schepen der maatschappij volbracht.

De Java—China—Japan-lijn onderhield evenals de vorige jaren de volgende geregelde diensten: de Java—China-lijn tusschen Java, Hongkong, Amoy, Shanghai, Chin Wang Tao, Dalny en terug via Hongkong naar Java; de Java—Japan-lijn tusschen Java, Makasser, Balikpapan, Hongkong, Shanghai, Yokohama, Nagoys Osaka, Kobe en terug naar Java via Amoy en Hongkong en de Java—Zuid-China-lijn tusschen Java, Hongkong en Saigon.

Gedurende 1922 waren in exploitatie de schepen *Tjipanis, Tjilatjap, Tjiliwong, Tjibodas, Tjikini, Tjitaroem, Tjimanoek, Tjikembang, Tjisondari, Tjisalak* en *Tjileboet*, terwijl in den loop van het jaar werden afgeleverd de nieuw gebouwde schepen *Tjikandi, Tjibesar* en *Tjikarang*.

De scherpe concurrentie werd gedurende 1922 intensiever gevoeld dan ooit te voren met als gevolg een afbrokkelende vrachtenmarkt en een overvloed van scheepsruimte. In Februari/Maart 1922 werden de diensten ten deele gedesorganiseerd door eene te Hongkong uitgebroken staking onder de Chineesche bemanning van alle schepen, welke staking gedurende zeven weken vrijwel de geheele scheepvaart van Hongkong stillegde. Een en ander heeft de bedrijfsresultaten sterk beinvloed, waardoor de hoeveelheid vervoerde lading niet onbelangrijk ten achter bleef bij die van 1921. De ingevoerde lading was veel kleiner dan in 1921, waardoor de schepen dikwijls met wanruimte op de thuisreis voeren. Ook het aantal tusschendekpassagiers op de thuisreis was veel minder dan in 1921, aangezien de aanvoer van nieuwe Chineesche handwerkslieden, enz. uit China door de heerschende malaise zeer sterk is gedaald. De invoer uit China nam, tengevolge van de malaise en van de staatkundige toestanden in dat land, waardoor handel en verkeer verlamd werden, sterk af.

De Java—Pacific-lijn onderhield ook in het verslagjaar een geregelden vrachtdienst van Nederlandsch-Indië op de westkust van Amerika, San Francisco, Portland en Van Couver. De maatschappij volbracht 16 reizen in combinatie met de stoomvaartmaatschappij „Nederland" en de Java—China—Japan-lijn. Als geregelde aanloophavens kunnen genoemd worden de havens op Java's noordkust, Makasser, Balikpapan, Manilla, San Francisco, Portland, Van Couver, en op de thuisreis Yokohama, Kobe, Shanghai en Hongkong. Ook deze lijn leed sterk onder de algemeene depressie; het vervoer in beide richtingen nam in 1922 belangrijk af, mede tengevolge van de concurrentie en de spoorwegpolitiek der Vereenigde Staten van Noord-Amerika. De spoorvrachten van New-York naar industrie-centra waren gedurende het verslagjaar lager dan van San Francisco daarheen; is dit bij hooge zeevrachten niet van zóó overwegenden invloed, daar men van deze zeevrachten een gedeelte kan opofferen om gelijke doorvrachten tot bestemming te krijgen, bij de thans heerschende zeer lage zeevrachten is zulks niet meer mogelijk. Voor den verminderden uitvoer van Nederlandsch-Indië naar de westkust van Amerika werd eenige compensatie gevonden in het niet onbelangrijke vervoer van suiker, klapperolie in bulk en copra van de Philippijnen naar Amerika, doch de vrachten op dit vervoer waren zeer laag.

De Java—New-York-lijn behaalde evenmin bevredigende resultaten. De maatschappij, die de eerste 7 maanden van 1922 een driewekelijksche afvaart naar New-York gaf, moest in verband met de schaarschte aan lading haren dienst in Augustus 1922 veranderen in een maandelijkschen. Einde 1922 bleek in deze vaart eene kleine opleving te komen, gepaard gaande met een grootere vraag naar scheepsruimte, zoodat enkele extra schepen moesten worden ingelegd. De maatschappij volbracht 13 rondreizen, in combinatie met de stoomvaartmaatschappij „Nederland", de Holland—Amerika-lijn en de Nederlandsche Stoomvaartmaatschappij „Oceaan".

De Java—Bengalen-lijn heeft zich onder de slechte omstandigheden vrij gunstig gehouden. Over het algemeen was er voldoende lading om het gebruikelijke aantal schepen in deze lijn bezig te houden. Er werden 17 reizen volbracht, in combinatie met de stoomvaartmaatschappij „Nederland".

Bij Ord van 10 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 698), juncto Ord. van 9 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 15), zijn nieuwe bepalingen op het vervoer van pelgrims van Nederlandsch-Indië naar den Hedjaz en van daar naar Nederlandsch-Indië vastgesteld (pelgrims-ordonnantie 1922).

De stoomvaartordonnantie (Ind. St. 1905 n°. 370) is nader gewijzigd bij Ordn. van 27 Juli 1922 (Ind. St. n°. 516) met betrekking tot het voor de keuringen in het belang van toezicht verschuldigde bedrag en 10 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 699) in verband met de nieuwe pelgrimsordonnantie.

b. Op Europa varende diensten.

De maildienst van de stoomvaartmaatschappij „Nederland" is het geheele jaar 1922 zonder stoornis met 8 schepen onderhouden.

Nadat de in den gewonen maildienst varende schepen weder aan de vraag naar passagiersruimte konden voldoen, is de extra-dienst tusschen Genua en Batavia (zie K. V. 1922, kol. 183) weder gestaakt. Het passagiersvervoer is in den loop van het jaar 1922 in 't algemeen iets verminderd. Ook zijn de passageprijzen belangrijk verlaagd, zoodat de inkomsten uit het passagiersvervoer zijn afgenomen.

Het vervoer van Indië naar Europa is ongeveer gelijk gebleven aan het vervoer in de voorafgegane jaren, doch het vervoer van Europa naar Indië ondervond sterk den terugslag van de bezuinigingen, door de Regeering en particulieren ingevoerd. Nieuwe bestellingen werden niet meer gedaan en, naarmate de oude orders werden afgewerkt, werd de lading voortdurend minder. Door de vermindering van het vervoer konden niet meer alle vrachtschepen in de lijndiensten gebruikt worden en moesten gaandeweg meer schepen opgelegd worden. Tegen het einde van het jaar viel eenige verbetering in de vrachtenmarkt te bespeuren.

Gedurende 1922 werden door de maatschappij de vrachtschepen *Sembilan, Madoera, Mapia* en *Manoeran* in de vaart gebracht en werd het mailschip *Oranje* verkocht; in aanbouw zijn de vrachtschepen *Moena, Singkep* en *Soemba*. Einde 1922 telde de vloot der maatschappij 8 mailschepen (bruto tonnenmaat 65 507) en — de laatstgenoemde 3 schepen niet medegerekend — 40 vrachtschepen (bruto tonnenmaat 262 465).

Ook de stoomvaartmaatschappij „Rotterdamsche Lloyd" bleef de gevolgen van de algemeene malaise op handelsgebied ondervinden. Van eenige verlevendiging van de diensten was geen sprake. Het passagiersverkeer bewoog zich weder normaal, doch het goederenverkeer naar Nederlandsch-Indië was onbevredigend. Van Indië was dooreengenomen het aanbod van lading ter verscheping onvoldoende, behoudens enkele sporadische tijdelijke oplevingen in eenige producten. Sedert 1 Juni 1923 is de tot nu toe bevaren route via Padang verlaten, om die langs de Oostkust van Sumatra (via Sabang, Belawan Deli en Singapore) te volgen. De vloot der maatschappij werd uitgebreid met het vrachtschip *Modjokerto*, terwijl het mailschip *Sindoro* en het vrachtschip *Djebres* verkocht werden; in aanbouw zijn twee mailschepen *(Slamat* en *Wajang)* en vier vrachtschepen *(Blitar, Kertosono, Soekaboemi* en *Tapanoeli)*. De vloot bestaat thans — de laatstgenoemde 6 schepen niet medegerekend — uit 9 mailschepen (bruto tonnenmaat 58 325) en 32 vrachtschepen (bruto tonnenmaat 193 953).

VII. VOLKSKREDIETWEZEN.

a. Volkskredietbanken en dorpskredietinstellingen.

Omtrent de restitutie door de dorpskredietinstellingen van de door het Land gedane uitgaven in het belang van het toezicht en daarmede in verband staande maatregelen, zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10172.

JAVA EN MADOERA.

Het aantal afdeelingsbanken bleef 70. Met ingang van 1 Januari 1923 genoten nog 5 banken subsidie, tot een gezamenlijk bedrag van f 14 700 per jaar (f 7800 minder dan het vorig jaar).

De uitleeningen verminderden van f 39 000 000 in 1921 tot f 38 000 000 in 1922. Vrees voor overcrediteering en achterstand maakte de volksbanken voorzichtig, terwijl de waardedaling van inlandsche producten en productiemiddelen de leeningen drukte. De stijging van het einde 1921 uitstaand bedrag van f 31 000 000 tot f 32 000 000 in 1922 wijst op de neiging der volksbanken om aan de grootere kredietbehoefte door verlenging van kredniettermijnen tegemoet te komen.

Het bedrijfskapitaal der banken bestond einde 1922 uit f 37 800 000 aan opgenomen gelden (f 34 500 000 op einde 1921), welke gelden in hoofdzaak bestaan uit deposito's (f 18 500 000) en gelden van instellingen (f 14 000 000). Aan deposito's werd f 4 200 000 terugbetaald en f 6 700 000 nieuw ontvangen.

De veranderingen in de samenstelling van het bedrijfskapitaal der volksbanken deden de behoefte aan hulp door de Centrale Kas verminderen; van die kas was einde 1922 f 766 000 opgenomen, tegen f 2 000 000 op 't einde van 1921.

De verscherpte eischen, gesteld aan de door particuliere accountants gevoerde controle op de volksbanken hadden ten gevolge dat het aantal banken, dat zich onder controle van de Centrale Kas stelde, toenam, zoodat thans nog slechts 3 volksbanken daartoe niet zijn overgegaan.

Hoewel in vele streken nog van belang en door de bevolking op prijs gesteld, neemt het aantal en de beteekenis van de dorpsrijstkredietinstellingen (loemboengs) geleidelijk af.

Het aantal verminderde van 9000 tot 8300 en het padibedrijfskapitaal van 2 290 000 tot 2 139 000 pikol. Uitgeleend werd 1 506 000 pikol aan 1 137 000 leeners.

Het gemiddeld aantal leeners per loemboeng bedroeg 137 personen, aan wie gemiddeld totaal per loemboeng 181 pikol of 1,32 pikol per persoon verstrekt werd.

Het padibedrijfskapitaal der loemboengs is nagenoeg geheel eigen vermogen dier instellingen. Daarnaast bezaten zij einde September 1922 in geld en schuren een eigen vermogen van f 8 590 000, waarvan f 7 270 000 bij afdeelingsbanken is belegd.

Het aantal dorpsbanken steeg van 2260 tot 2800; het uitstaand bedrag vermeerderde van f 1 911 000 tot f 2 710 000, of gemiddeld per bankje van f 845 tot f 968, en het uitgeleend bedrag van f 10 714 000 tot ruim f 15 000 000.

Met deze uitbreiding gaat eene voortdurende daling van den achterstand gepaard (thans reeds minder dan 1 % van het uitstaand bedrag).

Het eigen vermogen der desabanken steeg van f 2 293 000 tot f 2 966 000. Nagenoeg alle bankjes werken uitsluitend of in hoofdzaak met eigen vermogen, terwijl bovendien een bedrag van ± f 1 181 000 bij afdeelingsbanken is gedeponeerd, waartegenover slechts ruim f 220 000 van zoodanige instellingen is opgenomen. In 1922 bedroeg de gezamenlijke nettowinst f 635 000, tegen f 456 000 in 1921.

Buitengewesten.

Bij Gouv. Bt. 21 Febr. 1923 n°. 28 (Jav. Ct. n°. 19) werd de te Gorontalo (res. Menado) opgerichte „Gorontalosche Volkscredietbank" als rechtspersoon erkend. In verband daarmede is de Ord. van 17 Dec. 1909 (Ind. St. n°. 585), houdende aanwijzing van gewesten, waar geen kredietverband mag worden gevestigd en van de kredietinstellingen elders, ten behoeve waarvan de vestiging van dat verband vergund is, nader gewijzigd en aangevuld (Ord. van 21 Febr. 1923 in Ind. St. n°. 89). Door het in werking treden van de Gorontalosche bank steeg het aantal volksbanken in de buitengewesten tot 16. Einde 1922 genoten 6 banken subsidie, tot een totaal bedrag van f 25 800 (f 1200 minder dan in 1921).

De uitleeningen bedroegen f 9 400 000 (tegen f 10 300 000 in 1921) en het uitstaand bedrag vermeerderde van f 7 700 000 tot f 8 000 000. Ook hier is de verlenging van den uitleentermijn de oorzaak van deze afwijking.

Nog minder dan in 1921 konden in 1922 in de buitengewesten de opgenomen gelden gelijken tred houden met de behoefte aan bedrijfsmiddelen; van derden was einde 1922 f 6 800 000 opgenomen, tegen f 8 600 000 in 1921. De Centrale Kas was in staat het tekort aan bedrijfskapitaal aan te vullen; van die instelling was einde 1922 f 2 100 000 opgenomen, tegen f 1 900 000 einde 1921.

Aan deposito's werd f 2 012 000 terugbetaald en f 2 227 000 ontvangen, zoodat het saldo op 't einde van het jaar f 4 406 000 bedroeg.

In 1922 waren ter Sumatra's Westkust 182 dorpsbankjes in werking, die f 379 000 uitleenden en einde 1922 f 151 000 hadden uitstaan, met een achterstand van 11 %.

Ook de toestand van de 63 margabankjes in Benkoelen toonde eenige verbetering. Mede door beperking van de uitleening tot f 146 000, daalde de achterstand van 28 % tot 10 %.

In Menado werden 8 bankjes opgeheven en 2 opgericht, waardoor het aantal verminderde tot 16. De achterstand bij deze bankjes daalde van 25 % tot 7,5 %.

Het dorpsbankwezen in het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden wordt geliquideerd; van de 8 nog niet opgeheven, een tijdelijk karakter dragende bankjes bedraagt de achterstand 56 %.

Het aantal Balische bankjes, onder geregeld toezicht van de Balische Volksbank, vermeerderde van 35 tot 43; de uitleeningen namen toe van f 162 000 tot f 196 000. De achterstand steeg van 0,8 % tot 1,76 %.

Ook de Batak-bankjes in de Karolanden (Oostkust van Sumatra) blijven zich regelmatig ontwikkelen. Het bedrijfskapitaal dezer 19 instellingen bedroeg einde 1922 ruim f 60 700, grootendeels door de bevolking zelf bijeengebracht.

b. De Centrale Kas.

Het door tijdelijke omstandigheden veroorzaakte abnormale beroep op de Centrale Kas om de bedrijfsmiddelen der volksbanken aan te vullen (zie K. V. 1922, kol. 185) nam in den loop van 1922 een einde. Maatregelen werden echter genomen, om in de toekomst aan plotseling stijgende eischen gereedelijk te kunnen voldoen, en wel voorshands door het aantrekken van de in effecten belegde reserves der afdeelingsbanken, die thans grootendeels bij de Centrale Kas in bewaring zijn gegeven en door de Regeering te bewegen, garantie te verleenen voor een door de Javasche Bank te verleenen krediet tot het restant van het grondkapitaal door de Indische Regeering te verschaffen, van welk grondkapitaal van f 5 000 000 tot nu toe slechts f 2 875 250 aan de Kas werd verstrekt.

Behalve over bovengenoemd bedrag aan grondkapitaal beschikte de Kas einde 1922 over een bedrag van f 549 122 aan „rentevrije uitgestelde schuld", zijnde de renteloos ter beschikking van de Kas gelaten rente over het grondkapitaal van 1917 af. Daarnaast was door 54 volksbanken bij de Centrale Kas een bedrag van f 3 827 000 belegd, tegen f 1 578 000 door 32 banken einde 1921, terwijl effecten tot eene koerswaarde van f 1 809 800 door de volksbanken aan de Centrale Kas in open bewaring gegeven waren, met de bevoegdheid, die zoo noodig te beleenen.

Door deze snelle toeneming van beleggingen, waarmede eene afneming van de verstrekte kredieten van f 3 969 000 tot f 2 866 000 op einde 1922, gepaard ging, veranderde de geldelijke toestand van de Centrale Kas geheel.

Het aan volksbanken geopend krediet vertoont eene geringe stijging (van f 6 386 000 tot f 6 431 000).

De geldruimte, bij de afdeelingsbanken op Java teruggekeerd, heeft het mogelijk gemaakt den rentevoet van deposito's weder van 7 % tot 6 % terug te brengen.

Door de toeneming van de kredietverleening en gedeeltelijk ook door het herstel van de koerswaarde der Indische effecten, waren de bedrijfsresultaten van de Centrale Kas over 1922 wederom zeer gunstig. Een winst werd gemaakt van f 128 804 (over 1921 f 112 264), waardoor het in vroegere jaren door afschrijving op effecten ontstaan saldo-verlies tot f 181 928 daalde.

Van de 85 volksbanken staan thans 82 onder geregelde controle van de Centrale Kas; 63 volksbanken hebben eene kredietovereenkomst met de Kas.

c. Coöperatie.

Het meerendeel van de in en na de oorlogsjaren onder Europeanen opgerichte coöperatieve verbruiksvereenigingen heeft de gevolgen van de malaise niet kunnen weerstaan. De over het algemeen gebrekkige inwendige organisatie dezer op zich zelf aangewezen vereenigingen en de zwakke coöperatieve zin harer leden deed de een na de andere bezwijken. De door de Regeering aan de coöperatieve groothandelsvereeniging „De Coöperator" verleende steun werd ingetrokken, omdat het tijdstip voor de ontwikkeling van een dergelijk centraal orgaan niet gunstig scheen, in verband waarmede ook die vereeniging haar werkzaamheden staakte. Organisatie van consumenten leidde op enkele plaatsen tot gunstige resultaten.

K.

I. ONDERWIJS. [1])

Bij Gouv. Bt. 17 Sept. 1922 n°. 14 (Jav. Ct. n°. 76) is bij wijze van tijdelijken maatregel bepaald: dat de tijdelijke adjunct-inspecteurs van het Hollandsch-inlandsch onderwijs (zie Ind. St. 1914 n°. 762 en 1918 n°. 615) buiten bezwaar van den lande den titel voeren van plaatsvervangend tijdelijk inspecteur; dat de formatie van het inspecteerend personeel van het inlandsch onderwijs bestaat, behalve uit inlandsche schoolopzieners tot een aantal als waarop jaarlijks bij de begrooting is gerekend, uit 11 inspecteurs en 6 adjunct-inspecteurs; dat voor het algemeen toezicht op het Hollandsch-inlandsch onderwijs (zie Ind. St. 1914 n°. 762) Nederlandsch-Indië wordt verdeeld in 6 afdeelingen; dat voor het algemeen toezicht op het inlandsch onderwijs (zie Ind. St. 1893 n°. 125 en 1916 n°. 591) Nederlandsch-Indië wordt verdeeld in 11 inspectie-afdeelingen; en dat voor het toezicht op het Europeesch lager onderwijs (zie Ind. St. 1894 n°. 192) Nederlandsch-Indië wordt verdeeld in 5 inspectie-afdeelingen.

De standplaatsen der inspecteerende ambtenaren van het Hollandsch-inlandsch, het inlandsch en het Europeesch lager onderwijs worden voorloopig aangewezen door den directeur van Onderwijs en Eeredienst, met dien verstande, dat elk inspecteerend ambtenaar van het Hollandsch-inlandsch onderwijs zijn standplaats deelt, hetzij met een inspecteur van het Europeesch lager en een van het inlandsch onderwijs, hetzij alleen met een van het inlandsch onderwijs (zie Bijbl. Ind. St. nos. 10174, 10175 en 10176). Voor eene toelichting op de reorganisatie der verschillende inspecties zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10177. De hoofdopzieners en opzieners der inlandsche volksscholen zullen hunne bemoeienis mede uitstrekken over de openbare inlandsche scholen der 2de klasse en de daarmede overeenkomende bijzondere scholen.

Bij Ord. van 28 Maart 1923 (Ind. St. n°. 136) zijn regelen gesteld voor het toezicht op het bijzonder onderwijs, voor zoover dit niet reeds krachtens eenig algemeen of bijzonder voorschrift aan het toezicht der Overheid onderworpen is.

Bij Ord. van 7 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 64) zijn de regelen voor de toekenning van subsidiën uit 's lands kas voor uitrusting en overtocht van Nederland naar Nederlandsch-Indië van particuliere leeraren en onderwijzers (Ind. St. 1913 n°. 525) nader gewijzigd en aangevuld, terwijl bij Ord. van denzelfden datum (Ind. St. n°. 65) de regelen voor de toekenning van ondersteuningen uit 's lands kas ter bestrijding van de kosten, verbonden aan buitenlandsche verloven van Europeesche leeraren en onderwijzers bij het bijzonder onderwijs (verlofs-subsidie-regeling) (Ind. St. 1920 n°. 531) nader zijn gewijzigd.

Bijzondere voorloopige voorzieningen voor de uitbetaling van subsidiën uit 's lands kas ten behoeve van particuliere scholen zijn getroffen bij Ord. van 11 Juli 1923 (Ind. St. n°. 354).

Bij Gouv. Bt. 16 April 1923 n°. 31 (Bijbl. Ind. St. n°. 10345) is bepaald, dat kinderen uit éénzelfde gezin, die gouvernementsscholen van verschillend type bezoeken, voor de berekening van het schoolgeld worden aangemerkt als leerlingen van één school, met dien verstande, dat voor het oudste kind het volle schoolgeld wordt betaald alsof het het eenige schoolgaande kind uit het gezin was, en dat voor elk der jongere kinderen het schoolgeld wordt betaald, dat verschuldigd zou zijn wanneer de oudere kinderen uit het gezin dezelfde school bezochten.

Omtrent de voorwaarden tot toekenning van studiebeurzen aan leerlingen van inrichtingen van voortgezet en vakonderwijs zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10052.

Ter bevordering van eene goede ontwikkeling van openbare inlandsche lagere meisjesscholen (de z.g. kopscholen) is bepaald, dat ook Europeesche en inlandsche dames zitting kunnen nemen in de plaatselijke inlandsche schoolcommissiën (Bijbl. Ind. St. n°. 10200).

De regeling betreffende vacatieloonen aan voorzitters en leden van door of namens het Gouvernement ingestelde examen-commissiën (Bijbl. Ind. St. nos. 9787 en 9987) is aangevuld bij Gouv. Bt. 10 Nov. 1922 n°. 28 (Bijbl. Ind. St. n°. 10196).

De staat aangevende de bezoldigingen van het personeel bij het kantoor voor de volkslectuur (Ind. St. 1921 n°. 733) is aangevuld bij Gouv. Bt. 20 Sept. 1922 n°. 30 (Ind. St. n°. 604) in verband met de instelling van de betrekking van opziener en hulpopziener bij dat kantoor.

Bij Gouv. Bt. 26 Oct. 1922 n°. 87 (Bijbl. Ind. St. n°. 10190) is eene instructie voor den hoofdambtenaar voor de volkslectuur en aanverwante aangelegenheden vastgesteld.

De regeling tot toekenning van eene jaarlijksche tegemoetkoming aan het hoofdbestuur van de Nederlandsch-Indische Padvindersvereeniging voor hare werkzaamheden op het gebied van verdere vorming der jeugd, inzonderheid in het belang van hare lichamelijke ontwikkeling (Bijbl. Ind. St. n°. 9783) wordt 1 Januari 1924 ingetrokken (Bijbl. Ind. St. n°. 10366).

1) De getallen betreffende voorafgegane jaren zijn voor zoover noodig verbeterd naar de gegevens van de vorige onderwijsverslagen. De tusschen ( ) geplaatste cijfers hebben betrekking op het jaar 1921.

I. Onderwijs met het Nederlandsch als voertaal.

A. VOORBEREIDEND LAGER (FRÖBEL) ONDERWIJS.

Blijkens de ontvangen opgaven bestonden in 1922 47 *(54)* particuliere fröbelscholen, terwijl aan verscheidene openbare en bijzondere inrichtingen van lager onderwijs vóórklassen werden verbonden onder leiding van fröbel-onderwijzeressen.

Omtrent de bezoldiging van de onderwijzeressen, belast met het onderwijs in de voorbereidende klasse van de Hollandsch-inlandsche en daarmede gelijkgestelde scholen zie men Ind. St. 1923 n°. 152.

B. LAGER ONDERWIJS.

Openbare Europeesche lagere scholen. Bij K. B. 19 Juni 1922 n°. 69 (Ind. St. n°. 614) is de toelage aan onderwijzers bij het openbaar Europeesch onderwijs in Nederlandsch-Indië voor het bezit van eene akte voor de Fransche taal nader vastgesteld op f 75, terwijl voor het bezit van eene akte voor de Javaansche taal en voor de andere talen van den Indischen Archipel eene toelage wordt toegekend van f 100 voor elk dezer talen.

Door de omzetting van de openbare Europeesche lagere school te Djoeana (Semarang) in eene openbare Hollandsch-inlandsche school, alsmede door de opheffing van 5 scholen was het aantal der bovengenoemde onderwijsinrichtingen einde 1922 gedaald van 196 tot 190, waarvan 14 *(17)* uitsluitend voor meisjes.

Een namiddagleergang in de nuttige handwerken voor meisjes was verbonden aan 25 *(24)* scholen.

Op dat tijdstip telden de openbare Europeesche lagere scholen te zamen 27 524 *(27 317)* leerlingen, verdeeld over de landaarden als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
jongens	11 414 (11 165)	3 858 (4 001)	916 (956)
meisjes	9 343 (9 247)	1 476 (1 426)	517 (522)
Totaal	20 757 (20 412)	5 334 (5 427)	1 433 (1 478)

Het aantal niet-betalende leerlingen bedroeg einde 1922 5262 *(5359)*. In het geheel waren op dat tijdstip aan bedoelde scholen verbonden 287 *(272)* onderwijzers en 644 *(526)* onderwijzeressen (de hoofden der scholen daaronder begrepen). Voorts waren 0 *(1)* mannelijke en 3 *(5)* vrouwelijke kweekelingen aan die scholen werkzaam.

Bijzondere Europeesche lagere scholen. Einde 1922 bedroeg het aantal bijzondere Europeesche lagere scholen 56 *(56)*, waaronder 46 *(46)* waar uitgebreid lager onderwijs werd gegeven. Aan 51 *(51)* dezer scholen werd in 1922 van regeeringswege subsidie verleend (zie voor de splitsing daarvan bijlage O).

Een namiddagleergang in de nuttige handwerken voor meisjes was verbonden aan 3 *(3)* scholen.

Einde 1922 telden deze scholen te zamen 11 017 *(10 587)* leerlingen, verdeeld als volgt:

	jongens.		meisjes.	
Europeanen.	3 806	(3 567)	5 504	(5 088)
Inlanders.	513	(648)	204	(221)
Vreemde oosterlingen . .	490	(595)	500	(468)
Totaal.	4 809	(4 810)	6 208	(5 777)

Voorts bestonden er op verscheidene plaatsen ochtend-, namiddag- en avondscholen voor enkele vakken van lager of meer uitgebreid lager onderwijs of voor onderwijs in het Nederlandsch aan inlanders of aan de met hen gelijkgestelde bevolking.

Openbare Hollandsch-inlandsche scholen. [1]) De Ambonsche burgerschool ter hoofdplaats Amboina, de openbare Europeesche lagere school te Djoeana (Semarang) en de Hollandsch-Chineesche school te Tandjoengpinang (Riouw en onderhoorigheden) werden omgezet in openbare Hollandsch-inlandsche scholen, terwijl van den gemeenteraad te Bandoeng eene gelijksoortige inrichting werd overgenomen. Hierdoor kwam het aantal der openbare Hollandsch-inlandsche scholen aan het eind van 1922 van 146 (waarvan 14 speciale scholen) op 149 (waarvan 13 speciale scholen).

Een namiddagleergang in de Nederlandsche taal was verbonden aan 128 scholen (waarvan 7 speciale scholen), terwijl een gelijksoortige leergang in de nuttige handwerken voor meisjes was toegevoegd aan 80 scholen (waarvan 12 speciale scholen).

De openbare Hollandsch-inlandsche scholen telden einde 1922 het volgende aantal leerlingen:

	jongens.		meisjes.	
Europeanen.	251	(92)	225	(97)
Inlanders.	23 920	(23 351)	8 056	(7 810)
Vreemde oosterlingen . .	434	(395)	173	(164)
Totaal.	24 605	(23 838)	8 454	(8 071)

Aan de scholen waren einde 1922 verbonden 282 *(264)* Europeesche leerkrachten, 601 *(656)* inlandsche leerkrachten, opgeleid aan eene hoogere kweekschool of aan eene gewone openbare kweekschool voor inlandsche onderwijzers of aan eene daarmede gelijkgestelde inrichting, en 53 *(73)* onopgeleide onderwijzers(essen).

Voorts bestonden einde 1922 nog 2 schakelscholen, met 119 leerlingen (100 jongens en 19 meisjes).

Bij Gouv. Bt. 5 Juni 1923 n°. 2 is de directeur van onderwijs en eeredienst gemachtigd om bij wijze van proef schakelscholen te openen op den voet van art. 2 van Gouv. Bt. 23 Aug. 1921 n°. 62, gewijzigd bij Gouv. Bt. 5 Oct. 1921 n°. 34.

Bijzondere Hollandsch-inlandsche scholen. De regelen voor de toekenning van subsidiën uit 's lands kas aan particuliere inlandsche scholen in de afdeeling Menado (Ind. St. 1912 n°. 579) zijn nader gewijzigd en aangevuld bij Ord. van 1 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 54) met betrekking tot het plaatselijk schooltoezicht.

Voor zoover opgaven werden ontvangen, bedroeg het aantal bijzondere Hollandsch-inlandsche scholen aan het eind van 1922 63 *(60)*, namelijk 39 *(36)* scholen op godsdienstigen grondslag en 24 *(24)* neutrale scholen.

Op dat tijdstip telden deze scholen te zamen 14 294 *(10 288)* leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
jongens	16 (12)	9 482 (4 791)	183 (130)
meisjes	40 (42)	4 426 (2 948)	147 (100)
Totaal	56 (54)	13 908 (7 739)	330 (230)

Bovendien bestonden er op verscheidene plaatsen Nederlandsche leergangen van het Algemeen Nederlandsch Verbond, die alle van regeeringswege werden gesubsidieerd.

Openbare Hollandsch-Chineesche scholen. Bij Gouv. Bt. 7 Mei 1923 n°. 51 (Ind. St. n°. 221) is de regeling voor de Hollandsch-Chineesche scholen (Ind. St. 1908 n°. 348) aangevuld met eene bepaling, dat leerlingen der voorklasse, die, na reeds gedurende twee schooljaren aan het onderwijs in zoodanige klasse te hebben deelgenomen, niet naar de

1) Hieronder begrepen de speciale scholen, waartoe worden gerekend de Depoksche, Menadosche, Tondanosche, Langoansche, Amoerangsche, Ajermadidische en Saparoeasche school, benevens 6 scholen voor Ambonsche soldatenkinderen.

eerste klasse kunnen worden bevorderd, de school moeten verlaten.

Door de omzetting van de openbare Hollandsch-Chineesche school te Tandjoengpinang (Riouw en onderhoorigheden) in eene openbare Hollandsch-inlandsche school was het aantal dezer inrichtingen einde 1922 van 35 tot 34 gedaald.

Een namiddagleergang in de Engelsche taal was verbonden aan 5 *(13)* scholen en een gelijksoortige leergang in de nuttige handwerken voor meisjes aan 10 *(4)* scholen. Einde 1922 telden deze inrichtingen te zamen 8892 *(8450)* leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
jongens	28 (21)	89 (129)	6202 (5857)
meisjes	31 (24)	17 (28)	2525 (2391)
Totaal	59 (45)	106 (157)	8727 (8248)

Het aantal leerlingen, dat kosteloos tot de school was toegelaten, bedroeg op dat tijdstip 2 *(8)*. In het geheel waren einde 1922 — met inbegrip van de hoofden der scholen — 219 *(210)* leerkrachten aan deze onderwijsinrichtingen verbonden, namelijk 83 *(77)* onderwijzers en 136 *(133)* onderwijzeressen.

Bijzondere Hollandsch-Chineesche scholen. Einde 1922 bedroeg het aantal dezer scholen 16 *(17)*, waarvan 5 met een namiddagleergang in de Engelsche taal en 3 met eene gelijksoortige inrichting in de nuttige handwerken voor meisjes.

Op dat tijdstip telden de scholen te zamen 3468 *(3086)* leerlingen, namelijk 94 *(114)* Europeanen (35 *(40)* jongens en 59 *(74)* meisjes), 233 *(233)* inlanders (188 *(182)* jongens en 45 *(51)* meisjes) en 3141 *(2739)* vreemde oosterlingen (2175 *(1922)* jongens en 966 *(817)* meisjes).

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten.	1921.	1922.
A. Openbaar onderwijs.		
Inspectie.		
Europeesch lager onderwijs . . . Hollandsch-inlandsch lager onderwijs	f *a)* 178 000	f *a)* 157 310
Personeel- en andere uitgaven.		
Europeesch lager onderwijs . . .	4 048 000	4 820 600
Hollandsch-Chineesch onderwijs .	946 000	1 210 000
Hollandsch-inlandsch onderwijs .	2 766 000	2 866 920
Gebouwen en huishuur.		
Europeesch lager onderwijs . . .	476 208	180 740
Hollandsch-Chineesch onderwijs .	234 501	66 963
Hollandsch-inlandsch onderwijs .	551 777	131 731
B. Bijzonder onderwijs.		
Europeesch lager onderwijs *b)* . .	3 280 000	3 300 000
Voorbereidings-onderwijs (fröbelscholen)	88 000	82 000
Totaal	f 12 568 486	f 12 816 264

a) Hieronder begrepen de inspectie van het onderwijs in de huishoudelijke vakken.

b) Hieronder begrepen het Hollandsch-Chineesch en het Hollandsch-inlandsch onderwijs, het industrie- en herhalingsonderwijs, benevens de uitrustings- en overtochtskosten ten behoeve van Europeesche onderwijzers.

Uitgaven en ontvangsten.	1921.	1922.
Geïnde schoolgelden.		
Europeesch lager onderwijs . . .	f 859 815	f 1 093 302
Hollandsch-Chineesch onderwijs .	220 169	280 642
Hollandsch-inlandsch onderwijs. .	492 680	769 272
Totaal	f 1 572 664	f 2 148 216

C. Voortgezet en uitgebreid lager onderwijs.

Bij Gouv. Bt. 21 Maart 1923 n°. 47 (Ind. St. n°. 124) is de betrekking van adjunct-inspecteur bij het voortgezet en uitgebreid lager onderwijs ingetrokken.

Openbaar onderwijs. Het reglement op de openbare scholen van voortgezet en uitgebreid lager onderwijs (Ind. St. 1914 n°. 447, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld) is nader gewijzigd en aangevuld bij Gouv. Bt. 13 Juni 1922 n°. 72 (Ind. St. n°. 426), in dien zin dat voortaan als onderwijzers aan die scholen ook kunnen worden geplaatst personen die bevoegd zijn tot het geven van onderwijs aan openbare hoogere burgerscholen met driejarigen leergang.

De regeling van het examen ter verkrijging van een getuigschrift, gelijkwaardig aan dat, hetwelk wordt uitgereikt ten bewijze, dat de derde klasse van een mulo-afdeeling der algemeene middelbare school met vrucht is doorloopen, is opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10101.

Door de oprichting te Kediri van eene openbare mulo-afdeeling der algemeene middelbare school kwam het aantal dezer onderwijsinrichtingen op het einde van 1922 van 19 op 20. Het aantal leerlingen bedroeg op dit tijdstip te zamen 4763 *(3481)*, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
jongens	908 (681)	2000 (1363)	411 (281)
meisjes	977 (823)	413 (293)	54 (40)
Totaal . . .	1885 (1504)	2413 (1656)	465 (321)

Tengevolge van de bij den aanvang van het schooljaar 1922/1923 ingevoerde nieuwe schoolgeldregeling was het aantal gratis-leerlingen einde 1922 gedaald van 1044 tot 516, verdeeld als volgt:

	jongens.	meisjes.
Europeanen	94 (170)	67 (149)
Inlanders.	306 (606)	46 (82)
Chineezen	3 (34)	— (3)
Totaal	403 (810)	113 (234)

Het aantal beursleerlingen daalde van 325 tot 275, namelijk 24 *(35)* Europeanen (9 *(13)* jongens en 15 *(22)* meisjes), 248 *(286)* inlanders (221 *(258)* jongens en 27 *(28)* meisjes) en 3 *(4)* Chineezen (allen jongens).

Het eindgetuigschrift werd in 1922 uitgereikt aan 390 *(316)* leerlingen, namelijk 229 *(208)* Europeanen (101 *(91)* jongens en 128 *(117)* meisjes), 131 *(77)* inlanders (100 *(70)*

jongens en 31 *(7)* meisjes) en 30 *(31)* Chineezen (23 *(30)* jongens en 7 *(1)* meisjes).

Aan de mulo-afdeelingen waren einde 1922 202 *(155)* Europeesche leerkrachten verbonden, namelijk 164 *(124)* mannelijke (de directeuren der scholen inbegrepen) en 38 *(31)* vrouwelijke. Voor het (facultatieve) onderwijs in de inheemsche talen waren bovendien nog 17 inlandsche leerkrachten aan de genoemde scholen werkzaam.

Bijzonder onderwijs. Als gevolg van de oprichting van eene bijzondere mulo-school te Malang (Pasoeroean), uitgaande van het gesticht der Zusters Ursulinen aldaar, kwam het aantal bijzondere mulo-scholen in 1922 van 7 op 8, waarvan die te Weltevreden (Salemba), Semarang, Malang en Padang uitsluitend voor meisjes. Het aantal leerlingen dier 8 scholen bedroeg einde 1922 568 *(417)*, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
jongens . . .	117 (74)	82 (57)	77 (51)
meisjes	269 (208)	14 (17)	9 (10)
Totaal . . .	386 (282)	96 (74)	86 (61)

Op dat tijdstip bedroeg het aantal leerlingen, hetwelk kosteloos tot de school was toegelaten, 19 *(10)*, namelijk 16 *(8)* Europeanen en 3 *(2)* inlanders, terwijl 10 *(8)* leerlingen in het genot werden gesteld van een gouvernements-studiebeurs.

Het eindgetuigschrift werd uitgereikt aan 60 *(54)* leerlingen, namelijk 43 *(49)* Europeanen (4 *(4)* jongens en 39 *(45)* meisjes), 12 *(4)* inlanders (6 *(0)* jongens en 6 *(4)* meisjes) en 5 *(1)* Chineezen (2 *(1)* jongens en 3 *(0)* meisjes).

Op 31 December 1922 waren aan de bovengenoemde scholen 25 *(20)* gesubsidieerde leerkrachten (de hoofden der scholen inbegrepen) werkzaam, namelijk 15 *(12)* onderwijzers en 10 *(8)* onderwijzeressen.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten.	1921.	1922.
Voortgezet en uitgebreid lager onderwijs.		
A. Openbaar onderwijs.		
Inspectie	f 33 795	f 27 050
Personeel en andere uitgaven . .	1 415 000	1 454 280
Gebouwen en huishuur	489 146	249 819
Totaal	f 1 937 941	f 1 731 149
B. Bijzonder onderwijs.		
Subsidiën ten behoeve van scholen van voortgezet en uitgebreid lager onderwijs	f 210 000	f 181 000
Geïnde schoolgelden (openbaar onderwijs).	118 782	209 090

D. Middelbaar onderwijs.

Openbaar middelbaar onderwijs. Met intrekking van alle daarmede strijdige of daardoor overbodig geworden bepalingen, is de directeur van onderwijs en eeredienst bij Gouv. Bt. 7 Nov. 1922 n°. 23 (Ind. St. n°. 690) gemachtigd om met ingang van 1 Januari 1923 voor de uitgaven voor school- en locaalbehoeften, enz. ten behoeve van de Koning Willem III-school te Weltevreden, de openbare hoogere burgerscholen met 5-jarigen leergang, de Prins Hendrik-school te Weltevreden, den openbaren handelsleergang te Soerabaja en de voorbereidend hooger onderwijsafdeelingen der algemeene middelbare school te beschikken over de jaarlijks daarvoor bij de begrooting uitgetrokken fondsen.

Het leerplan voor de westersch klassieke afdeeling der algemeene middelbare school te Bandoeng is opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10099.

Voor eene regeling van het examen ter verkrijging van een getuigschrift, gelijkwaardig aan dat, hetwelk wordt uitgereikt ten bewijze dat de derde klasse van eene mulo-afdeeling der algemeene middelbare school met vrucht is doorloopen, zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10101.

Bij Gouv. Bt. 12 Jan. 1923 n°. 50 (Ind. St. n°. 25) is een reglement voor het eindexamen van de voorbereidend hooger onderwijs-afdeeling A II (westersch klassieke afdeeling) der algemeene middelbare school, zoomede een programma voor dat examen vastgesteld, terwijl bij Gouv. Bt. van denzelfden datum n°. 51 (Ind. St. n°. 26) eene regeling betreffende het deelnemen aan dat examen door niet-leerlingen dier school tot stand kwam.

De voorloopige voorschriften voor de algemeene middelbare school (Ind. St. 1919 n°. 260) zijn bij Gouv. Bt. 28 Mei 1923 n°. 20 (Ind. St. n°. 257) nader gewijzigd met betrekking tot de toelating tot de eerste klasse der voorbereidend hooger onderwijs-afdeelingen dier school.

Bij Gouv. Bt. 7 Juni 1923 n°. 10 is bepaald, dat met ingang van het schooljaar 1923—1924 te Malang (res. Pasoeroean) en te Semarang een tweede openbare mulo-afdeeling der algemeene middelbare school zal worden geopend.

De regeling van de toelatingsexamens tot de eerste klassen der hoogere burgerscholen in Nederlandsch-Indië (Bijbl. Ind. St. n°. 9758) is bij Gouv. Bt. 26 Jan. 1923 n°. 25 (Bijbl. Ind. St. n°. 10249) gewijzigd en aangevuld.

Het reglement voor de Prins Hendrik-school te Batavia is nader gewijzigd en aangevuld bij Gouv. Btn. 2 Juni 1922 n°. 8 (Bijbl. Ind. St. n°. 10067) met betrekking tot het schoolgeld en 29 Juni 1922 n°. 21 (Bijbl. Ind. St. n°. 10092) in verband met het aan de school ingevoerde onderwijs in staatsinrichting.

Op het einde van 1922 telden de 4 hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus, ongerekend de toehoorders en leerlingen voor enkele vakken, 2144 *(2114)* leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
jongens	1246 (1191)	120 (116)	200 (200)
meisjes	544 (573)	22 (21)	12 (13)
Totaal . . .	1790 (1764)	142 (137)	212 (213)

De hoogere burgerschool met 3-jarigen cursus (Prins Hendrik-school) te Batavia had op dat tijdstip 207 *(219)* leerlingen, namelijk 158 *(175)* Europeanen (96 *(99)* jongens en 62 *(76)* meisjes), 8 *(9)* inlanders en 41 *(35)* Chineezen (39 *(35)* jongens en 2 *(0)* meisjes).

Aan de toelatingsexamens voor de laagste klasse van de hoogere burgerscholen onderwierpen zich 1469 *(1179)* candidaten, van wie 1026 *(882)* aan de eischen voldeden. Het eindgetuigschrift werd in 1922 uitgereikt aan 200 *(213)* leerlingen.

Op 31 December 1922 bedroeg het aantal leerlingen, hetwelk kosteloos tot de hoogere burgerscholen en de Prins Hendrik-school (afd. hoogere burgerschool) was toegelaten 95 *(111)*, namelijk 65 *(87)* Europeanen, 24 *(19)* inlanders en 6 *(5)* Chineezen. Voorts genoten enkele leerlingen van de Koning Willem III-school te Batavia en van de hoogere burgerschool te Semarang ondersteuning uit particuliere fondsen.

De voorbereidend hooger onderwijs-afdeeling B der algemeene middelbare school te Djokjakarta had einde 1922 125 *(108)* leerlingen, verdeeld als volgt:

	jongens.	meisjes.
Europeanen	34 (34)	1 (4)
Inlanders.	74 (57)	1 (1)
Chineezen	15 (11)	— (1)
Totaal	123 (102)	2 (6)

Aan het eindexamen onderwierpen zich 32 candidaten, van wie 31 aan de eischen voldeden.

De westersch-klassieke afdeeling (voorbereidend hooger onderwijs-afdeeling A II) der algemeene middelbare school te Bandoeng telde einde 1922 42 *(27)* leerlingen, namelijk 27 *(14)* Europeanen (21 *(9)* jongens en 6 *(5)* meisjes), 13*(12)* inlanders (10 *(8)* jongens en 3 *(4)* meisjes) en 2 *(1)* Chineezen, allen jongens. Het aantal beurs-leerlingen bedroeg op dat tijdstip 12 *(11)*, namelijk 4 *(3)* Europeanen (0*(1)* meisje), 6 *(7)* inlanders (2 *(1)* meisjes) en 2 *(1)* Chineezen. Het leerplan voor deze onderwijsinrichting is opgenomen in Bijbl. Ind. St. nº. 10099.

Bijzonder middelbaar onderwijs. Als gevolg van de opheffing van de Preanger-hoogere burgerschool voor meisjes te Bandoeng, kwam het aantal bijzondere hoogere burgerscholen op het einde van 1922 van 6 op 5 (een driejarige te Batavia, Soerabaja, Noordwijk en Weltevreden en een vijfjarige te Batavia).

Op dat tijdstip telden de 4 hoogere burgerscholen met driejarigen leergang, ongerekend de toehoorderessen en leerlingen voor enkele vakken, te zamen 316 *(323)* leerlingen, namelijk 286 *(294)* Europeesche, 9 *(8)* inlandsche en 21 *(21)* Chineesche meisjes. Aan de toelatingsexamens tot de eerste klasse der bijzondere hoogere burgerscholen onderwierpen zich 38 *(48)* candidaten, van wie 26 *(33)* aan de eischen voldeden. Het eindexamen werd afgenomen aan 58 *(83)* leerlingen, van wie 47 *(69)* het eindgetuigschrift behaalden. Op 31 December 1922 bedroeg het aantal leerlingen, dat kosteloos was toegelaten, 15 *(15)*.

De bijzondere hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus te Batavia telde einde 1922 61 *(46)* leerlingen, verdeeld over 4 *(3)* klassen.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten.	1921.	1922.
Middelbaar onderwijs.		
Uitgaven.		
A. *Openbaar onderwijs.*		
Inspectie	f 17 340	f 17 400
Hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus	1 579 000	1 426 388
Westersch-klassieke afd. der algemeene middelbare school	41 000	54 000
Wis- en natuurkundige afd. der algemeene middelbare school	128 000	155 050
Prins Hendrik-school	313 000	317 540
Gebouwen	665 554	120 284
Totaal . . .	f 2 743 894	f 2 090 662
B. *Bijzonder onderwijs.*		
Subsidiën ten behoeve van de bijzondere hoogere burgerscholen . . .	f 200 000	f 212 900
Ontvangsten.		
Hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus	274 361	368 960
Westersch-klassieke en wis- en natuurkundige afd. der algemeene middelbare school	3 973	9 910
Prins Hendrik-school	21 537	26 910
Totaal . . .	f 299 871	f 405 780

E. Hooger onderwijs.

Technische Hoogeschool. Aan het eind van het schooljaar 1921/1922 telde de Technische Hoogeschool te Bandoeng 55 leerlingen, namelijk 43 Europeanen (onder wie 1 meisje), 7 inlanders en 5 Chineezen. Voorts waren op dat tijdstip 2 buitengewone leerlingen ingeschreven (1 voor wiskunde en 1 voor toegepaste mechanica).

F. Vakonderwijs.

a. Onmiddellijk aansluitend bij het lager onderwijs.

Openbare technische scholen. Met intrekking van alle daarmede strijdige of daardoor overbodig geworden bepalingen, is de directeur van onderwijs en eeredienst bij Gouv. Bt. 23 Nov. 1922 nº. 30 (Ind. St. nº. 735) gemachtigd om met ingang van 1 Januari 1923 voor de uitgaven voor school- en locaalbehoeften, enz. ten behoeve van de openbare technische scholen en van den ambachtsleergang te Batavia te beschikken over de jaarlijks daarvoor bij de begrooting uitgetrokken fondsen.

Einde 1922 bedroeg het aantal leerlingen der 4 openbare scholen van technisch onderwijs (ongerekend de toehoorders en leerlingen voor enkele vakken) 1243 *(1662)*, verdeeld als volgt:

	Bouwkunde.	Water- en spoorwegbouwkunde.	Werktuigkunde.	Mijnbouwkunde.
Europeanen .	247 (423)	68 (27)	357 (372)	5 (10)
Inlanders . .	252 (555)	120 (72)	74 (65)	5 (4)
Chineezen . .	38 (55)	11 (6)	65 (72)	1 (1)
Totaal. . .	537 (1033)	199 (105)	496 (509)	11 (15)

Op dat tijdstip bedroeg het aantal leerlingen, dat kosteloos tot de genoemde scholen was toegelaten, 256 *(374)*, namelijk 105 *(140)* Europeanen, 147 *(228)* inlanders en 4 *(6)* Chineezen. Hiervan waren 21 *(36)* Europeanen, 112 *(89)* inlanders en 2 *(2)* Chineezen in het genot gesteld van een studiebeurs. Het eindgetuigschrift werd uitgereikt aan 194 *(172)* leerlingen, namelijk 124 *(108)* van de bouwkundige, 65 *(61)* van de werktuigkundige en 5 *(3)* van de mijnbouwkundige afdeeling.

De **ambachtsleergang te Batavia** had einde 1922 199 *(185)* leerlingen, namelijk 160 *(144)* voor metaal- en 39 *(41)* voor houtbewerking, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Metaalbewerking.	113 (87)	44 (54)	3 (3)
Houtbewerking .	2 (2)	36 (39)	1 (0)
Totaal. . .	115 (89)	80 (93)	4 (3)

Het eindgetuigschrift werd in 1922 uitgereikt aan 43 leerlingen (33 van de afd. smeden en 10 van de afd. timmeren).

Burgeravondschool te Soerabaja. Deze onderwijsinrichting werd door den gemeenteraad van Soerabaja opgericht en geniet eene regeeringssubsidie. Behalve uit een cursus voor eenvoudig handelsonderwijs, bestaat zij uit eene opleiding voor bouw- en werktuigkundigen. Zij opent de gelegenheid om jongelieden, die in de noodzakelijkheid verkeeren, overdag hun levensonderhoud te moeten verdienen, door het volgen van een avondcursus eenige technische ontwikkeling te doen verkrijgen. Het aantal leerlingen was einde 1922 als volgt:

	Bouwkunde.	Werktuigkunde.	Handel.
Europeanen. . .	17	78	12
Inlanders . . .	140	53	92
Chineezen . . .	1	1	65
Totaal. . .	158	132	169

Het eindgetuigschrift werd in 1922 uitgereikt aan 59 leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Bouwkunde. . .	7	22	1
Werktuigkunde .	11	1	1
Handel	4	10	2
Totaal. . .	22	33	4

Bijzondere Semarangsche technische school. Deze gesubsidieerde school had einde 1922 119 *(117)* leerlingen (ongerekend de toehoorders en leerlingen voor enkele vakken), onder wie 64 *(61)* van de werktuigkundige en 55 *(56)* van de bouwkundige afdeeling. Verdeeld naar de landaarden was dat aantal als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Bouwkunde. . .	33 (34)	17 (18)	5 (4)
Werktuigkunde .	51 (49)	7 (7)	6 (5)
Totaal. . .	84 (83)	24 (25)	11 (9)

Aan het eindexamen onderwierpen zich 19 candidaten, van wie 13 slaagden (7 van de bouwkundige en 6 van de werktuigkundige afdeeling).

b. Niet onmiddellijk aansluitend bij het lager onderwijs (uitsluitend openbaar).

Opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren. Op het einde van 1922 telden de 7 opleidingsscholen 627 *(608)* leerlingen. Aan het eindexamen onderwierpen zich 101 *(94)* leerlingen, van wie 97 *(94)* slaagden.

Opleidingsschool voor inlandsche ambtenaren, tevens kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Makasser. Op 31 December 1922 telde deze opleidingsinrichting 119 *(120)* leerlingen, van wie 70 *(71)* uit Celebes en onderhoorigheden, 42 *(40)* uit de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo en — boven het vastgestelde aantal — 7 *(9)* uit Timor en onderhoorigheden. 19 *(18)* leerlingen gingen over van de voorbereidende naar de vakafdeeling. Aan het eindexamen onderwierpen zich 16 *(22)* leerlingen van de 5de (11 *(16)* adspirant-ambtenaren en 5 *(6)* adspirant-onderwijzers) en 14 *(15)* leerlingen van de 6de klasse (8 *(8)* adspirant-ambtenaren en 6 *(7)* adspirant-onderwijzers), van wie 13 *(15)* leerlingen van de 5de (9 *(9)* adspirant-ambtenaren en 4 *(6)* adspirant-onderwijzers) en 13 *(12)* leerlingen van de 6de klasse (8 *(5)* adspirant-ambtenaren en 5 *(7)* adspirant-onderwijzers).

Leergang ter opleiding van inlandsche bestuursambtenaren voor Zuid-Sumatra, Banka en onderhoorigheden en Billiton. Deze leergang telde einde 1922 30 *(29)* leerlingen. Het onderwijzend personeel bestond uit 1 Europeesche en 2 inlandsche leerkrachten.

Bestuursschool te Batavia. Bij den aanvang van het schooljaar 1921/1922 bedroeg het aantal leerlingen bij deze onderwijsinrichting 67 *(48)*, namelijk 32 *(15)* candidaat-gezaghebbers en 35 *(33)* inlandsche ambtenaren, onder wie begrepen de toehoorders. Onder de candidaat-gezaghebbers bevonden zich 13, die in Nederland het toelatingsexamen tot de school hadden afgelegd, van wie er 4 om verschillende redenen werden afgeschreven. Alzoo telde de Europeesche afdeeling der school aan het eind van het schooljaar 1921/1922 nog 28 leerlingen. Aan het examen voor gezaghebber namen 16 candidaten deel, van wie 12 slaagden, terwijl 1 herexamen moest doen. Bij de inlandsche afdeeling begon het eerste studiejaar met 20 leerlingen, onder wie 5 toehoorders. Hiervan waren er 3 afkomstig van de Vorstenlanden en 5 uit de buitengewesten. Het 2de studiejaar begon met 15 leerlingen, van wie 3 assistent-demangs van de buitengewesten.

Rechtsschool. De bepalingen omtrent de samenstelling van het personeel aan de rechtsschool (Ind. St. 1908 n°. 621) zijn nader aangevuld bij Gouv. Bt. 15 Juni 1923 n°. 64 (Ind. St. n°. 300).

Op het einde van 1922 telde de rechtsschool 112 leerlingen, namelijk 63 in de rechtskundige afdeelingen (onder wie 1 Europeaan en 1 Chinees) en 49 (onder wie 1 Europeaan) in de voorbereidende afdeeling. Van de leerlingen waren er 21 afkomstig van de buitengewesten. Het eindgetuigschrift werd in 1922 uitgereikt aan 17 leerlingen.

Handelsschool te Batavia. Deze aan de Prins Hendrikschool te Batavia verbonden school telde einde 1922 73 *(68)* leerlingen, namelijk 47 Europeanen (onder wie 11 meisjes), 4 inlanders (onder wie 1 meisje) en 22 Chineezen.

Aan het eindexamen onderwierpen zich 21 *(22)* leerlingen, van wie er 20 *(17)* slaagden.

Handelsleergang te Soerabaja. Het aantal leerlingen van dezen leergang bedroeg einde 1922 28 Europeanen (onder wie 6 meisjes), 8 inlanders en 28 Chineezen. Aan het eindexamen onderwierpen zich 9 candidaten, van wie slechts 3 slaagden.

Gemeentelijke handelsschool te Semarang. Door den gemeenteraad van Semarang werd 1 Juli 1922 een handelsschool opgericht, welke zal bestaan uit 3 jaarklassen en zich ten doel stelt om jongelieden, die met vrucht een openbare Europeesche lagere of een Hollandsch-inlandsche school hebben doorloopen dan wel met gunstig gevolg het z.g. admissie-examen hebben afgelegd, eenige nuttige kennis bij te brengen, als geëischt wordt voor de leidende betrekkingen in den groothandel en het bankwezen.

Bij den aanvang van het schooljaar 1922/1923 meldden zich 64 candidaten aan, van wie 42 met en 22 zonder verklaring van met vrucht doorloopen lagere school, waar Nederlandsch voertaal is. Van deze laatsten onderwierpen zich aan

het toelatingsexamen 13 candidaten, van wie er slechts 4 konden worden toegelaten, terwijl nog 4 candidaten met eene verklaring werden ingeschreven. Alzoo telde de school bij den aanvang van gemeld schooljaar 50 leerlingen. Aan het eind van 1922 bedroeg dit aantal 47, namelijk 8 Europeanen (3 jongens en 5 meisjes), 18 inlanders (17 jongens en 1 meisje) en 21 Chineezen. Het aantal leerlingen, dat kosteloos tot de school was toegelaten, bedroeg op dat tijdstip 4.

Instituut voor handelsonderwijs te Batavia. Dit instituut nam in 1922 tweemaal examen af in boekhouden en aanverwante vakken, stenografie en handelscorrespondentie. Geëxamineerd werden voor boekhouden 26 candidaten (geslaagd 6), stenografie 18 (geslaagd 9), Nederlandsche handelscorrespondentie 2 (geslaagd 2) en Engelsche handelscorrespondentie 6 (geslaagd 3).

Zeevaartkundige leergang. Bij Gouv. Bt. 16 Sept. 1922 n°. 27, juncto Gouv. Bt. 23 Maart 1923 n°. 44, kwam een nieuw reglement voor den zeevaartkundigen leergang tot stand.

Aan het eind van 1922 telde deze leergang 13 *(7)* leerlingen (10 Europeanen en 3 inlanders). Het getuigschrift voor 3den stuurman groote stoomvaart werd uitgereikt aan 13 leerlingen (12 Europeanen en 1 inlander).

Suikerschool te Soerabaja. Aan het eind van 1922 telde deze onderwijsinrichting 87 *(69)* leerlingen, namelijk 47 *(43)* in de afd. A (opleiding voor assistent-chemist) en 40 *(26)* in de afd. B (opleiding voor chemist). Onder hen bevonden zich 79 Europeanen, 1 inlander en 7 Chineezen.

Bij den aanvang van het schooljaar 1922/1923 telde de school 88 *(79)* leerlingen, namelijk 80 *(73)* Europeanen, 1 *(3)* inlanders en 7 *(3)* Chineezen.

Leergang tot opleiding van opzichters bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken tot architect bij dien dienst. Met intrekking van Gouv. Bt. 13 Juni 1919 n°. 78, waarbij op elk der hoofdplaatsen Batavia, Semarang en Soerabaja werd ingesteld een tweejarige avondleergang voor de opleiding van opzichters bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken tot architect bij dien dienst, is bij Gouv. Bt. 6 Juli 1923 n°. 26 (Jav. Ct. n°. 56) bij wijze van tijdelijken maatregel met ingang van 1 Augustus 1923 te Batavia ingesteld een eenjarige dagcursus voor de opleiding van opzichters bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken tot architect bij dien dienst.

Leergang tot opleiding van instrumentmakers en glasblazers. Bij Gouv. Bt. 8 Dec. 1922 n°. 22 (Bijbl. Ind. St. n°. 10223) zijn regelen vastgesteld voor de toekenning van eene tegemoetkoming uit 's lands kas, binnen de grenzen der daartoe bij de landsbegrooting uitgetrokken fondsen, ten behoeve van den door de Vereeniging voor de opleiding van instrumentmakers en glasblazers aan de Technische Hoogeschool opgerichten leergang tot opleiding van genoemde vaklieden.

Gemeentelijke cursus voor den bureaudienst. Einde 1922 telde deze cursus (zie K. V. 1922, kol. 197) 116 *(112)* leerlingen, namelijk 18 *(14)* Europeanen (10 *(6)* vrouwen) en 98 *(98)* inlanders (2 *(1)* vrouwen). In het geheel onderwierpen zich 21 *(14)* leerlingen aan het eindexamen, van wie er 16 *(12)* slaagden.

Bovendien werd aan den cursus een stenografie-leergang verbonden, welke echter wegens de geringe resultaten weder is opgeheven.

Ambachts- en nijverheidsonderwijs voor inlanders. Bij Gouv. Bt. 8 Jan. 1923 n°. 45 (Ind. St. n°. 13) is bepaald dat de bezoldigingsregeling van de onderwijzers voor practisch onderwijs bij de openbare scholen van technisch onderwijs (Ind. St. 1920 n°. 896) mede van toepassing is op de leerkrachten, die de betrekking van Europeesch vakonderwijzer bij het ambachtsonderwijs voor inlanders vervullen.

Door de opening van 2 nieuwe scholen (te Padang en te Sibolga) en de opheffing van de school te Fort de Kock, bedroeg het aantal ambachtsscholen voor inlanders op het eind van 1922 15, waarvan 3 met driejarigen en 12 met tweejarigen leergang. Op dat tijdstip telden deze onderwijsinrichtingen tezamen 1447 leerlingen.

Bovendien bestonden op dat tijdstip de volgende gesubsidieerde ambachts- en handwerkscholen: de gemeentelijke ambachtsschool voor inlanders te Bandoeng, bestaande uit eene opleiding voor de houtbewerking, het metselen en de ijzerbewerking; de ambachtsschool te Kakas (Menado), uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap; de ambachtsschool te Lagoeboti (Tapanoeli), uitgaande van het Rijnsche Zendinggenootschap, en de door de Utrechtsche Zendingsvereeniging opgerichte ambachtsschool te Gamsoegi (Halmahera).

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten.	1921.	1922.
Vakonderwijs.		
Uitgaven.		
A. *Openbaar onderwijs.*		
Inspectie	f 17 200	f 17 250
Technische scholen *a)* — Personeel, enz.	1 258 000	1 245 860
Technische scholen *a)* — Gebouwen, enz.	737 121	400 226
Technische Hoogeschool te Bandoeng	117 800	150 183
Ambachtsleergang te Batavia	79 200	79 150
Ambachtsscholen voor inlanders	301 540	300 040
Handelsleergang te Soerabaja	13 320	13 320
Rechtsschool — Personeel, enz.	159 400	178 400
Rechtsschool — Gebouwen, enz.	7 200	7 200
Medisch onderwijs *b)* — Personeel enz.	958 000	921 440
Medisch onderwijs *b)* — Gebouwen, enz.	1 359 401	442 812
Opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren *c)* — Personeel, enz.	474 350	477 580
Opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren *c)* — Gebouwen, enz.	48 841	41 106
Totaal	f 5 531 373	f 4 274 567
B. *Bijzonder onderwijs.*		
Semarangsche technische school	f 45 800	f 34 000
Burgeravondschool te Soerabaja	—	101 500
Gemeentelijke bureau-cursus te Weltevreden	11 179	—
Ambachtsscholen voor inlanders	30 000	30 000
Totaal	f 86 979	f 165 500
Ontvangsten.		
Technische scholen *a)*	f 90 316	f 114 330
Ambachtsscholen voor inlanders	3 611	8 660
Handelsleergang te Soerabaja	3 445	4 950
Rechtsschool	23 122	30 530
Opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren *b)*	10 515	14 380
Totaal	f 131 009	f 172 850

a) Namelijk de Koningin Wilhelmina-school te Weltevreden, de Koningin Emma-school te Soerabaja, de Prinses Juliana-school te Djokjakarta en de technische school te Bandoeng.

b) Namelijk de school tot opleiding van inlandsche artsen te Weltevreden, de Nederlandsch-Indische artsenschool te Soerabaja, de leergang voor analysten en van controleurs voor de volksgezondheid en de leergang tot opleiding van apothekersbedienden (voor nadere gegevens hieromtrent zie men afdeeling V van dit hoofdstuk).

c) Namelijk de opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren te Serang, Bandoeng, Magelang, Probolinggo, Madioen, Blitar, Fort de Kock en Makasser en de leergang voor opleiding van inlandsche ambtenaren voor Zuid-Sumatra.

II. Onderwijs met een inlandsche taal als voertaal.

Volksonderwijs. Met uitzondering van de gewesten Djokjakarta en Soerakarta, waren — voor zoover opgaven werden ontvangen — op Java en Madoera aan het eind van 1922 7101 *(6496)* en in de buitengewesten 1946 *(1792)* volksscholen.

In de behoefte aan dit onderwijs in de Vorstenlanden wordt voorzien door de oprichting door de zelfbesturen van met de volksscholen overeenkomende en door de Regeering gesubsidieerde scholen.

Einde 1922 bedroeg het aantal leerlingen op Java en Madoera 478 767 *(404 961)*, namelijk 426 769 *(361 900)* jongens en 51 998 *(43 061)* meisjes. In de buitengewesten was dit aantal 118 194 *(102 628)*, onder wie 99 862 *(87 787)* jongens en 18 332 *(14 841)* meisjes.

Behalve de bovengenoemde onderwijsinrichtingen waren in het gewest Atjeh en onderhoorigheden nog 287 *(275)* volksscholen, waaronder 19 *(19)* uitsluitend voor meisjes, met 17 231 *(16 664)* leerlingen.

Voor zoover opgaven werden ontvangen, bedroeg het aantal volksscholen in Timor en onderhoorigheden 370 *(241)*, met 23 140 *(16 037)* leerlingen.

Openbare inlandsche scholen der 2de klasse. De instructie voor het onderwijzend personeel aan de openbare inlandsche scholen (Bijbl. Ind. St. n°. 5445) is nader gewijzigd (zie Bijbl. Ind. St. n°. 10 119). De voorschriften voor de aanvragen ten behoeve dier scholen en voor de verantwoording van hetgeen verstrekt of toegestaan is (Bijbl. Ind. St. n°. 10 120) zijn nader gewijzigd en aangevuld (zie Bijbl. Ind. St. n°. 10 120).

Door de oprichting van 53 nieuwe inlandsche scholen der 2de klasse, klom het aantal dezer inrichtingen op het einde van 1922 op Java en Madoera van 1272 tot 1312 en in de buitengewesten van 631 tot 644, waaronder onderscheidenlijk 14 en 7 meisjesscholen.

Het aantal leerlingen, dat op 31 December 1922 de scholen op Java en Madoera bezocht, bedroeg 178 064 *(174 135)*, namelijk 163 151 *(160 194)* jongens en 14 913 *(13 941)* meisjes. In de buitengewesten bedroeg dat aantal 98 184 *(96 546)*, waaronder 79 591 *(78 525)* jongens en 18 593 *(18 021)* meisjes.

Bijzondere inlandsche scholen. Bij Ord. van 23 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 733) zijn de tijdvakken verlengd, gedurende welke ten behoeve van de inlandsche scholen, uitgaande van de Zending der Gereformeerde Kerken op Soemba en van de Roomsch-katholieke Missie op Flores, subsidiën kunnen worden verleend op den voet van de regelen en voorwaarden vastgesteld bij Ord. van 28 Oct. 1915 (Ind. St. n°. 620).

In afwachting van de totstandkoming van eene nieuwe algemeene subsidieregeling voor het inlandsch lager onderwijs, is bij Ord. van 10 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 771), juncto Ord. van 22 Juni 1923 (Ind. St. n°. 313), eene verbetering gebracht in de subsidiën uit 's lands kas voor de bezoldiging van het onderwijzend personeel, verbonden aan particuliere inlandsche scholen.

Voor zoover opgaven werden ontvangen bestonden er einde 1922 op Java en Madoera 318 *(314)* bijzondere inlandsche scholen (125 *(143)* neutrale en 193 *(171)* scholen op godsdienstigen grondslag); in de buitengewesten bedroeg dit aantal 2334 *(1816)* (330 *(230)* neutrale en 2004 *(1586)* scholen op godsdienstigen grondslag).

Einde 1922 bedroeg het aantal leerlingen der bijzondere scholen op Java en Madoera 26 433 *(24 871)*, verdeeld als volgt:

	Neutrale scholen.	Scholen op godsdienstigen grondslag.
Jongens	7530 (7125)	11 407 (10 754)
Meisjes	3564 (3596)	3932 (3396)
Totaal . . .	11 094 (10 721)	15 339 (14 150)

Einde 1922 telden deze onderwijsinrichtingen in de buitengewesten 140 181 *(101 597)* leerlingen, namelijk 23 697 *(16 532)* van de neutrale (19 711 *(13 257)* jongens en 3986 *(3275)* meisjes) en 116 484 *(85 065)* van de scholen op godsdienstigen grondslag (84 450 *(60 545)* jongens en 32 034 *(24 520)* meisjes).

Behalve de bovengenoemde onderwijsinrichtingen bestonden er — voor zoover opgaven werden ontvangen — op het einde van 1922 294 particuliere scholen voor Chineezen, met 16 209 *(18 290)* leerlingen. Voorts waren er op dat tijdstip 33 *(46)* scholen voor Arabieren met een aantal leerlingen van 3573 *(4051)*.

Blijkens de ontvangen opgaven bestonden einde 1922 16 140 *(19 169)* Mohammedaansche scholen met 406 957 *(499 272)* leerlingen.

Omtrent de in 1922 toegekende subsidiën ten behoeve van de bijzondere inlandsche scholen zie men bijlage P.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten.	1921.	1922.
Uitgaven.		
A. *Openbaar inlandsch onderwijs.*		
Inspectie { Inlandsch onderwijs . .	f 317 500	f 340 980
Inspectie { Inlandsch volksonderwijs	632 800	717 080
Personeel en verdere uitgaven.		
Inlandsch onderwijs.	6 337 000	5 427 000
Gebouwen, enz. (inlandsch onderwijs).	1 704 851	383 483
Tegemoetkomingen en andere uitgaven voor het inlandsch volksonderwijs *a*)	3 790 000	4 814 930
Oprichting van volksscholen in Atjeh	245 000	438 200
Totaal . . .	f 13 027 151	f 12 121 673
B. *Bijzonder inlandsch onderwijs.*		
Subsidiën.	f 1 379 000	f 1 600 630
Ontvangsten.		
Inlandsch onderwijs (geïnde schoolgelden)	f 575 423	f 804 350
Verkoop aan particulieren van inlandsche boekwerken en leermiddelen	76 319	122 770
Totaal . . .	f 651 742	f 927 120

III. Opleiding van onderwijzers en examens ter verkrijging van onderwijsbevoegdheden.

A. 1. OPENBARE OPLEIDINGSINRICHTINGEN.

Normaalleergang te Batavia. Bij Gouv. Bt. 20 Juli 1922 n°. 38 (Bijbl. Ind. St. n°. 10112) is het reglement voor den normaalleergang ter opleiding voor de akte van bekwaamheid als onderwijzer(es) bij het Europeesch lager onderwijs (z.g. hulpakte) aangevuld met eene bepaling, dat aan een leerling van de 1ste of 2de klasse, die zonder toestemming van het hoofd van den leergang deelneemt aan het examen ter verkrijging van de akte van bekwaamheid als

a) Hieronder de uitgaven voor de leergangen voor de opleiding van volksonderwijzers.

onderwijzer(es) door dat hoofd, na overleg met den inspecteur, de verdere toegang tot den leergang kan worden ontzegd. Bij Gouv. Bt. 17 Mei 1923 n°. 23 (Bijbl. Ind. St. n°. 10363) is het voor de aanschaffing van leermiddelen, enz. toegestaan bedrag voor één leergang bepaald op f 600 per jaar.

Op het einde van 1922 telde de leergang 38 leerlingen (onder wie 25 meisjes), tegen 29 (onder wie 22 meisjes) op 't einde van 1921.

Aan het examen voor onderwijzer(es) onderwierpen zich 11 *(10)* candidaten, van wie 6 *(8)* aan de eischen voldeden.

Opleiding van Indische jongelieden aan openbare of bijzondere kweekscholen in Nederland. Voor deze studie werden in 1922 5 candidaten aangewezen.

De **leergangen ter voorbereiding tot het examen in de kennis der natuur** te Batavia en te Soerabaja telden einde 1922 onderscheidenlijk 9 en 6 deelnemers. Te Batavia onderwierpen zich 3 candidaten aan het examen, van wie er 2 slaagden.

De **leergang ter voorbereiding tot het examen in de wiskunde** te Djokjakarta werd in Juni 1922 opgeheven. In het laatste cursusjaar behaalden de 4 deelnemers de akte.

Bekwaming van Europeesche leerkrachten voor de leiding van de lichamelijke oefeningen bij inrichtingen van voortgezet inlandsch lager onderwijs. In 1922 kon aan 133 leerlingen van de opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren een diploma worden uitgereikt. Voorts werd dat onderwijs ingevoerd aan de 2de openbare Europeesche lagere school te Buitenzorg, de bijzondere neutrale Europeesche lagere school te Malang (Pasoeroean) en aan 12 openbare Hollandsch-inlandsche scholen.

Instelling ter bevordering van de kennis van inlandsche talen en van de land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië. De schriftelijke cursussen telden 119 deelnemers (67 voor het Maleisch, 19 voor het Soendaasch en 33 voor het Javaansch).

Bovendien werd in 1922 een leergang in het Maleisch gehouden voor het personeel van het Bureau van den Volksraad, zoomede voor de ambtenaren bij den accountantsdienst en de inspectie-ambtenaren bij den dienst der belastingen. Deze leergangen, tellende onderscheidenlijk 12 en 26 cursisten, waren uiteraard slechts van tijdelijken aard en eindigden zoodra de cursisten de voor hunne werkzaamheden vereischte kennis hadden verkregen.

Normaalscholen ter voorbereiding tot het examen van hoofdonderwijzer(es). Het reglement voor de normaalscholen te Batavia, Semarang, Soerabaja en Bandoeng (Bijbl. Ind. St. n°. 9315) is bij Gouv. Bt. 2 Dec. 1922 n°. 36 (Bijbl. Ind. St. n°. 10210) gewijzigd in dien zin dat voortaan alle leerlingen, voor zoover zij naar het oordeel van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst daarvoor in aanmerking komen, in het genot kunnen worden gesteld van eene toelage van f 50 's maands.

De te Djokjakarta bestaande normaalschool ter voorbereiding tot het examen voor de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer(es) bij het lager onderwijs is bij het einde van het schooljaar 1922/1923 opgeheven (Bijbl. Ind. St. n°. 10317).

Aan het einde van 1922 telden de 5 normaalscholen ter voorbereiding tot het examen van hoofdonderwijzer(es), namelijk te Batavia, Semarang, Bandoeng, Soerabaja en Djokjakarta, tezamen 125 *(114)* leerlingen (35 *(40)* mannen en 90 *(74)* vrouwen).

In het examen voor de hoofdakte slaagden te Batavia 6 *(2)* van de 12 *(6)*, te Semarang 8 *(4)* van de 14 *(6)*, te Bandoeng 10 *(3)* van de 16 *(6)* en te Soerabaja 8 *(9)* van de 14 *(12)* leerlingen.

Hoogere kweekscholen voor inlandsche onderwijzers. Bij Gouv. Bt. 16 Maart 1923 n°. 22 (Bijbl. Ind. St. n°. 10315) is een nieuw reglement voor de hoogere kweekscholen voor de vorming van inlandsche onderwijzers bij het Hollandsch-inlandsch onderwijs vastgesteld.

Bij de hoogere kweekscholen te Poerworedjo (Kedoe) en te Bandoeng waren einde 1922 143 leerlingen ingeschreven, onder wie 2 vrouwelijke. Aan het eindexamen onderwierpen zich 20 *(24)* candidaten, die allen slaagden.

Kweekscholen voor de vorming van inlandsche onderwijzers(essen). Als gevolg van de reorganisatie dezer onderwijsinrichtingen, welke voortaan zullen bestaan uit 4 jaarklassen, werd bij Gouv. Bt. 25 Dec. 1922 n°. 4 (Ind. St. n°. 807) een nieuw reglement voor deze scholen vastgesteld. Daarbij werd tevens bepaald, dat tot de eerste klasse dier scholen slechts worden toegelaten de jongelieden, die als leerling eener openbare of gesubsidieerde bijzondere Hollandsch-inlandsche of speciale school de zevende klasse of als leerling eener openbare of gesubsidieerde bijzondere Europeesche lagere of Hollandsch-Chineesche school de zesde klasse met vrucht hebben doorloopen.

De tijdelijk te Fort de Kock gevestigde kweekschool voor de opleiding van inlandsche onderwijzers voor Noord-Sumatra wordt, ingevolge Gouv. Bt. 14 April 1923 n°. 1, overgebracht naar Medan.

Op 31 December 1922 bedroeg het aantal leerlingen van de 12 kweekscholen — waaronder 1 (te Salatiga) uitsluitend bestemd is voor de vorming van inlandsche onderwijzeressen — 1084 *(961)*, waarvan 188 *(167)* meisjes. Van het laatstgenoemd aantal waren er 115 van de meisjeskweekschool te Salatiga.

Aan de toelatingsexamens namen 955 candidaten deel, van wie 275 slaagden, terwijl bovendien nog 22 zonder examen konden worden toegelaten.

Aan het eindexamen onderwierpen zich 61 *(138)* candidaten, van wie 58 *(127)* slaagden.

Hollandsch-Chineesche kweekschool te Meester-Cornelis. Deze kweekschool telde einde 1922 89 *(95)* leerlingen.

De **kweekschool voor de opleiding van fröbelonderwijzeressen te Bandoeng** had einde 1922 93 *(73)* leerlingen.

Normaalscholen voor de opleiding van inlandsche hulponderwijzers(essen). Fondsen zijn beschikbaar gesteld voor het toezicht op de leerlingen van de normaalscholen voor inlandsche hulponderwijzeressen te Soerakarta en Malang (Ind. St. 1922 n°. 402) en Menado (Ind. St. 1922 n°. 474).

Voor de beschikbaarstelling van fondsen voor het onderwijs in het batikken bij de normaalscholen voor inlandsche hulponderwijzeressen te Malang en te Soerakarta zie men Ind. St. 1922 nos. 476 en 496.

Het aantal normaalscholen bedroeg einde 1922 21 *(21)*, waarvan 5 uitsluitend bestemd voor de opleiding van inlandsche hulponderwijzeressen.

Op dat tijdstip telden de meisjesnormaalscholen 387 *(285)* en de overige normaalscholen 1458 *(1360)* leerlingen, onder wie 4 *(12)* meisjes. Eindexamen werd afgenomen bij 14 *(12)* scholen, waaraan 253 *(221)* candidaten (onder wie 32 *(5)* meisjes) deelnamen; van hen slaagden er 250 (onder wie 29 meisjes).

Normaalleergangen voor inlandsche hulponderwijzers(essen). Als gevolg van de geleidelijke opheffing van deze leergangen, dan wel de omzetting daarvan in cursussen ter opleiding van volksonderwijzers, daalde het aantal leerlingen dezer leergangen in 1922 van 248 tot 45.

In het examen voor inlandsch hulponderwijzer slaagden 15 *(244)* candidaten.

Leergangen ter opleiding van volksonderwijzers. In 1922 werden 3 *(50)* nieuwe leergangen geopend, terwijl 1 leergang werd gesloten. Hierdoor kwam het aantal leergangen van 159 op 161, namelijk 123 *(124)* op Java en Madoera en 38 *(35)* in de buitengewesten.

A. 2. Bijzondere opleidingsinrichtingen.

De regelen en voorwaarden, volgens welke eene bijdrage uit 's Lands kas wordt verleend aan particuliere kweekscholen, particuliere normaalscholen en hoofdonderwijzers voor het opleiden van onderwijzers (Ind. St. 1912 n°. 326) zijn nader gewijzigd bij Ord. van 21 April 1923 (Ind. St. n°. 193).

Leergangen en scholen voor de opleiding van Europeesche onderwijzers(essen). Einde 1922 bedroeg het aantal dezer opleidingsinrichtingen 13 *(13)*, met te zamen 345 *(284)* leerlingen. Aan de examens voor onderwijzer(es) namen 106 *(132)* candidaten deel, van wie er 68 *(94)* slaagden.

De **leergang ter opleiding van hoofdonderwijzer(es)**, verbonden aan de school van de Zusters Ursulinen te Weltevreden, had einde 1922 7 *(4)* leerlingen. Aan het examen voor hoofdonderwijzer(es) onderwierpen zich 2 *(1)* candidaten, van wie er 1 *(1)* slaagde.

Kweekschool voor de vorming van onderwijzers(essen) te Bandoeng. Deze kweekschool is door de vereeniging ,,Indo-Europeesch Verbond'' opgericht. Einde 1922 telde deze school 117 leerlingen (14 jongens en 103 meisjes).

Fröbelkweekschool voor inlandsche meisjes te Mendoet (res. Kedoe). Deze instelling volgt het leerprogramma van de gelijksoortige gouvernementsinrichting te Bandoeng. Bij den aanvang van het schooljaar 1922/1923 telde de school 21 leerlingen, onder wie 3 Europeesche meisjes.

Kweekscholen voor de vorming van inlandsche onderwijzers(essen). Einde 1922 bedroeg het aantal bijzondere kweekscholen 19 *(19)*, waarvan 2 onder beheer van een niet op godsdienstigen grondslag staande vereeniging, 3 onder beheer van de Roomsch-katholieke Missie, terwijl de overige scholen uitgingen van Protestantsche zendingscorporaties. Alle scholen genoten over 1922 van regeeringswege eene geldelijke tegemoetkoming.

Slechts 4 van deze kweekscholen volgen grootendeels het leerprogramma van de openbare kweekscholen, namelijk de neutrale kweekschool van de vereeniging ,,Associatie van Oost en West'' te Batavia, de Roomsch-katholieke kweekschool te Moentilan (kweekschool A) en te Mendoet (de laatste uitsluitend voor meisjes) en de Christelijke Hollandsch-inlandsche kweekschool te Soerakarta.

Met uitzondering van de meisjeskweekschool te Mendoet, waarvan geen opgaven werden ontvangen, telden deze 4 inrichtingen op het einde van 1922 te zamen 312 *(271)* leerlingen, onder wie 36 *(25)* meisjes. Eindexamen werd afgenomen aan 28 *(31)* leerlingen, die allen *(28)* slaagden. Het aantal leerkrachten bedroeg einde 1922 35 *(30)*, onder wie 12 *(10)* inlanders.

De overige 15 opleidingsinrichtingen staan ongeveer op het peil van de openbare normaalscholen en gebruiken bij het onderwijs eene inheemsche taal als voertaal.

Zij telden einde 1922 971 *(923)* leerlingen en 79 *(80)* leerkrachten, onder wie 50 *(52)* inlanders. Eén dezer scholen, de ,,Van Deventer-school'' te Bandoeng, is uitsluitend bestemd voor meisjes. Zij telde 97 *(86)* leerlingen.

Het eindgetuigschrift werd uitgereikt aan 147 *(148)* leerlingen.

Leergangen of scholen voor de opleiding van volksonderwijzers voor de zendingsscholen waren verbonden aan de gesubsidieerde standaardscholen te Pajeti, Lela en Karoeni (Soemba), Larantoeka en Ndona (Flores), Langgoer (Amboina), Haliloelik (Beloe), Pendolo (Midden-Celebes) en Tobelo (Ternate).

De beide laatstgenoemde inrichtingen worden onderhouden door het Nederlandsch Zendelinggenootschap en de Utrechtsche Zendingsvereeniging, de eerste door de Gereformeerde Zending en de overige door de Roomsch-katholieke missie.

B. Akte-examens.

Bij Gouv. Bt. 7 Febr. 1923 n°. 23 (Bijbl. Ind. St. n°. 10294) zijn regelen vastgesteld betreffende de afneming hier te lande van de examens in de land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië en de inheemsche talen van den Oost-indischen archipel.

Bij Gouv. Bt. 20 Sept. 1922 n°. 29 (Ind. St. n°. 603) zijn regelen vastgesteld voor de toekenning van eene tegemoetkoming uit 's lands kas ten behoeve van den, aan de Technische Hoogeschool verbonden, door het college van directeuren dier Hoogeschool beheerden leergang ter opleiding voor de middelbare akte wiskunde (K I). Gedurende 1922 telde deze leergang gemiddeld 16 leerlingen.

Bevoegdheden tot het geven van Europeesch lager onderwijs. De examens voor onderwijzer(es) en hoofdonderwijzer(es) bij het Europeesch lager onderwijs en die in bijzondere vakken van lager onderwijs worden alleen te Batavia, Semarang, Soerabaja, Djokjakarta en Bandoeng afgenomen.

Examens voor de akte ,,Nederlandsch'' voor inlandsche onderwijzers. Van de 87 *(77)* candidaten, die zich in 1922 voor dit examen aanmeldden, voldeden 35 *(40)* aan de eischen.

Depoksch examen. Aan dit examen onderwierpen zich in 1922 29 candidaten, van wie er 18 slaagden.

Bevoegdheden tot het geven van inlandsch lager onderwijs. Voor zoover opgaven werden ontvangen, onderwierpen zich in 1922 3179 *(1659)* mannelijke en 72 *(37)* vrouwelijke candidaten aan het examen voor inlandsch hulponderwijzer(es), van wie onderscheidenlijk 1114 *(576)* en 42 *(24)* aan de eischen voldeden.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten.	1921.	1922.
Opleiding van onderwijzers.		
Uitgaven.		
A. *Openbare opleidingsinrichtingen.*		
Opleiding van onderwijzers voor het lager onderwijs op westerschen grondslag *a*)	f 350 500	f 438 770
Opleiding van inlandsche onderwijzers(essen) *b*)	1 510 750	1 325 150
Leergang voor lichamelijke opvoeding	62 000	45 500
Fröbelkweekschool te Bandoeng . .	68 200	70 145
Gebouwen	968 148	293 872
Totaal . . .	f 2 959 598	f 2 173 437
B. *Bijzondere opleidingsinrichtingen*		
Opleiding van Europeesche onderwijzers	f 40 000	f 128 000
Opleiding van inlandsche onderwijzers	469 000	520 000
Totaal . . .	f 509 000	f 648 000

IV. Huishoudonderwijs.

A. Openbaar.

Europeesch huishoudonderwijs. De huishoudleergang, verbonden aan de openbare Europeesche lagere meisjesschool te Djokjakarta, telde een groot aantal leerlingen. De nieuwe cursus ving aan met 44 leerlingen in de huishoudklasse en 32 in de vervolgklasse ter opleiding voor de examens in de fraaie en nuttige handwerken. In 1922 namen 11 leer-

a) Normaalcursus te Batavia, normaalscholen te Batavia, Bandoeng, Semarang, Djokjakarta, Malang en Soerabaja, de hoogere kweekscholen te Poerworedjo en Bandoeng, de Hollandsch-Chineesche kweekschool te Meester-Cornelis, de leergangen in de wiskunde en in de kennis der natuur, zoomede de toelagen voor uitrusting aan Indische jongelieden, die naar Holland worden gezonden om tot onderwijzer te worden opgeleid.

b) Kweekscholen voor de vorming van inlandsche onderwijzers(essen), normaalscholen en normaalleergangen voor inlandsche hulponderwijzers(essen) en de instelling ter bevordering van de kennis van inlandsche talen en land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië te Weltevreden.

lingen deel aan het examen in de nuttige en 7 aan dat voor de fraaie handwerken, van wie 7 en 5 meisjes slaagden. Zeven leerlingen verlieten met volledige bevoegdheid (huishouddiploma, akten voor de nuttige en fraaie handwerken) de school: hiervan werden er 5 als vakonderwijzeres bij het openbaar onderwijs geplaatst, terwijl twee plaatsing vonden als hulp in de huishouding bij meisjesinternaten.

De aan de openbare Europeesche lagere meisjesschool te Bandoeng verbonden huishoudleergang bleef één klasse tellen. Het aantal leerlingen bedroeg bij den aanvang van den cursus 22.

Handwerkonderwijs bij Europeesche lagere meisjesscholen, gemengde Europeesche, Hollandsch-inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen. Aan de 14 openbare Europeesche lagere meisjesscholen werd van de derde klasse af handwerkonderwijs gegeven gedurende ten hoogste 1½ uur per week, doch wegens onvoltalligheid van het personeel moest dat onderwijs meestal tot een minimum worden teruggebracht.

Aan de namiddagleergangen, verbonden aan de gemengde Europeesche lagere scholen, werd twee uren per week handwerkonderwijs gegeven. De lessen in de middaguren waren echter niet bevorderlijk voor het geregelde cursusbezoek. De verzuimen waren hier grooter dan bij de Hollandsch-inlandsche scholen, zoodat gewoonlijk slechts een deel van de leerlingen, dat hiervoor in aanmerking kwam, de lessen volgde.

Bij de Hollandsch-inlandsche scholen volgden alle meisjes, die den leeftijd van 10 jaren hadden bereikt, het handwerkonderwijs. De resultaten van dit onderricht liepen ook op deze leergangen vrij sterk uiteen, hetgeen voornamelijk te wijten was aan eene voortdurende verandering van onderwijzeres. Het vervaardigen van eigen kleeding kwam, ondanks het gemis van naaimachines, vrij algemeen voor.

Bij de Hollandsch-Chineesche scholen bleven de uitkomsten beneden de verwachting. Wanneer het onderwijs in de nuttige handwerken niet werd afgewisseld met dat in fraaie handwerken, was de animo gewoonlijk niet groot en het werk vrij slordig.

De jaarlijksche toename van het aantal candidaten voor de handwerkexamens wees op eene herleving van de belangstelling voor het onderwijs in dit vak. In 1922 bedroeg het aantal candidaten 21, van wie 13 voor de nuttige en 8 voor de fraaie handwerken.

Aan 6 scholen werd een cursus voor examenopleiding verbonden, zoodat in de volgende jaren eene vermeerdering van het aantal candidaten te verwachten is.

Inlandsch huishoudonderwijs. Voor het inlandsch onderwijs in huishoudelijke vakken geschiedde de opleiding voornamelijk aan de scholen voor voortgezet onderwijs aan inlandsche meisjes. Bij het beëindigen van den cursus werd ook in deze vakken een eindexamen afgenomen. Het onderwijs vindt reeds op de school zelve eene practische toepassing in de internaatsbezigheden.

De uitslag van de eindexamens in de huishoudelijke vakken, die in 1922 voor het eerst werden afgenomen aan de normaalscholen te Padangpandjang en te Djokjakarta, gaf over het algemeen blijk van grooten aanleg bij inlandsche meisjes voor handwerken en huishoudelijk werk. Slechts één meisje legde voor deze vakken een onvoldoend examen af.

Meisjesvolksonderwijs in Atjeh en onderhoorigheden. Gedurende Februari en Maart 1922 werd in dit gewest een derde cursus in handwerken gegeven aan 24 volksscholenonderwijzeressen of candidaat-onderwijzeressen, van wie 9 van Atjehschen en 15 van Maleischen landaard.

B. Bijzonder.

De Vereeniging tot oprichting van jonge vrouwen-scholen in Nederlandsch-Indië onderhoudt 2 huishoud- en tuinbouwscholen, namelijk te Malang en te Ambarawa (Semarang). Beide scholen zijn internaten, de eerste met een vierjarigen, de laatste met een tweejarigen cursus. De school te Malang telde einde 1922 20 leerlingen. Behalve in huishoudelijke vakken werd den leerlingen onderricht gegeven in gewoon lager onderwijs. Eischen voor toelating werden niet gesteld; de school telde in de afgeloopen jaren verscheidene analphabeten. Zij is dus niet uitsluitend huishoudschool. De school te Ambarawa heeft zich in den korten tijd van haar bestaan een goede plaats veroverd als vakschool. Reeds het eerste jaar werd de school te klein, om aan alle verzoeken om toelating te voldoen. Zij telde einde 1922 30 leerlingen.

Van de beide industrie-scholen met 2-jarigen cursus te Batavia en te Soerabaja trok de eerste als zuivere modevakschool de meeste leerlingen. De school te Batavia telde einde 1922 127 leerlingen, van wie 49 de dagschool volgden, terwijl 78 voor verschillende cursussen waren ingeschreven.

Bij de Van Deventer-school tot opleiding van inlandsche hulponderwijzeressen te Bandoeng slaagden 8 van de 9 leerlingen voor het eindexamen, dat op geheel dezelfde wijze ook voor huishoudelijke vakken werd afgenomen als bij de openbare scholen.

Bij de Van Deventer-school te Semarang worden dezelfde huishoudelijke vakken onderwezen (handwerken, koken, wasschen, strijken, batikken); het handwerken beweegt zich echter meer in de richting van de fraaie dan van de nuttige handwerken.

Bij de fröbelkweekschool te Mendoet werd in 1922 het batikken aan het leerplan toegevoegd. Het handwerkonderwijs houdt meer dan de school te Semarang rekening met hetgeen de fröbelonderwijzeres in haar werkkring te pas komt, terwijl in het internaat bij het onderwijs in het handwerken de meer huishoudelijke richting op den voorgrond treedt.

De **kantscholen ter Sumatra's Westkust** leden een kwijnend bestaan. De verkoop van kant aan toeristen was gering. De grootste omzet heeft nog steeds de goed georganiseerde kantschool „Keradjinan Amat Satia" te Kota Gedang, welke de mooiste kant produceert.

II. KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

§ 1. STUDIE VAN OOSTERSCHE TALEN EN VAN DE INSTELLINGEN VAN DEN ISLAM.

Het kantoor van den adviseur voor inlandsche zaken had geen tijd beschikbaar voor het instellen van bepaalde onderzoekingen van wetenschappelijken aard, uitgezonderd alleen die, welke rechtstreeks verband hielden met of noodzakelijk waren voor de behandeling van aangelegenheden, waarover advies van dat kantoor gevraagd werd.

---

§ 2. OUDHEIDKUNDIGE DIENST.

Een van de belangrijkste werken, die in 1922 tot stand zijn gebracht, is het herstellen van den doorgang naar de zuidcella van den Ciwatempel te Prambanan (res. Djokjakarta). De eveneens te Prambanan gelegen Brahma-tempel, waarvan het fries en de bekroning uit het lood waren gezakt, is onder handen genomen; tevens wordt aan den ringmuur

om het terrein geregeld doorgewerkt. De ringmuur om het Tjandi Sewoe-complex is voltooid, terwijl een begin is gemaakt met de ontgraving en ommuring van Tjandi Sadjiwan.

De herstelling van Tjandi Djaboeng (res. Besoeki) is geëindigd. Ook de herstelling van de badplaats Djalatoenda (res. Soerabaja) is ten einde gebracht en het herstelde bouwwerk in teekening gebracht en gefotografeerd.

Verder zijn voorzieningen getroffen bij Tjandi Papoh, Sanggrahan en Belahan (afd. Blitar, res. Kediri). Een begin is gemaakt met het voorzien van Tjandi Soerawana.

Bij de verschillende andere tempels heeft geregeld controle en schoonmaak plaats gehad.

De oudheden in Loemadjang (res. Pasoeroean) zullen op particulier initiatief ontgraven, in teekening gebracht en gefotografeerd worden, daar de dienst niet over de noodige fondsen beschikt.

Behalve uit het bovenstaande, blijkt de oplevende belangstelling in de oudheden duidelijk uit de vele bij het bureau binnenkomende aanvragen om fotografieën van monumenten ter reproduceering.

De restauratie van de Portugeesche Buitenkerk te Batavia kwam gereed.

Voor de voorziening en het onderhoud van de voornaamste Nederlandsche oudheden in de Molukken zijn maatregelen in voorbereiding.

De collectie fotografieën van den oudheidkundigen dienst is dit jaar weer met een 500-tal vermeerderd.

Bij het museum voor Hindoe-oudheden te Modjokerto heeft men een proef genomen met het heffen van entree.

---

§ 3. KONINKLIJK MAGNETISCH EN METEOROLOGISCH OBSERVATORIUM.

Omtrent de verrichtingen van het observatorium in 1922 zij verwezen naar het jaarverslag der inrichting over dat jaar.

Aangaande de weersgesteldheid kan het volgende worden medegedeeld.

Barometerstand. Te Batavia waren de maandgemiddelden van den barometerstand het geheele jaar beneden normaal, behoudens een ongeveer normalen stand in April en Juli. De temperatuur was, met uitzondering van de maanden Mei en October, boven het gemiddelde. Het zonneschijnpercentage was overwegend boven het gemiddelde.

Moesson. De westmoesson stond met matige kracht door gedurende Januari en Februari. Ook tijdens Maart bleef op Java gedurende het grootste deel van de maand de wind west, maar tegen het einde der maand nam hij eene oostelijke richting aan, terwijl in de buitengewesten het windsysteem van den westmoesson nog standhield tot in April en de kentering intrad met wisselende winden. Op Java wisselden oostelijke en westelijke winden elkaar af. Geheel hetzelfde karakter behield ook Mei, hoewel in de tweede helft van die maand in de Java-zee en oostelijker de zuidoostelijke winden de overhand begonnen te krijgen, welke toestand zich in Juni voortzette. Op Java was in Juni de wind aanvankelijk nog veranderlijk, doch in de tweede helft dier maand woei hij voortdurend uit het oosten. In Juli overheerschten op Java oostenwinden, maar toch was het oostmoessonkarakter niet stabiel, omdat tegen het midden en einde der maand nog weer westenwinden optraden; ook in de buitengewesten was de oostmoesson zwak. In Augustus werd op Java van verschillende plaatsen een krachtig doorstaande moesson gemeld; in het noordwesten van den archipel bleef de moesson zwak. In September bereikte de oostmoesson geen groote kracht, maar hield toch nog gedurende de geheele maand October aan. De kentering begon in November. In December was aanvankelijk te Batavia de wind nog oostelijk, maar daarna bleef de westenwind met wisselende sterkte doorstaan; ook in de Buitengewesten kwam na de eerste week in December de westmoesson door, maar deze bleef zwak, voornamelijk in het oostelijk deel van den archipel.

Regenval. In Januari bleef de regenval op Java en Madoera over het algemeen beneden het gemiddelde. De maand Februari was over een groot deel van Java te droog; Zuid-Bantam, de Preanger-Regentschappen, West-Pekalongan, Japara, Kedoe en Besoeki (met uitzondering van de noordkust) noteerden een surplus en Soerakarta en Djokjakarta hadden normale regens. Maart vertoonde op Java hetzelfde karakter als Februari, namelijk over het algemeen te weinig regen, doch met uitzondering van zuidelijk Bantam, zuidelijk Batavia, Pekalongan, Madoera, Rembang, Madioen en Kediri (met zeer wisselenden regenval), de Preanger-Regentschappen, noordelijk Banjoemas en noordelijk Kedoe (met een surplus), Djokjakarta, Soerakarta en Noord-Pasoeroean (met normale regens). Op Java schommelde in April de val grootendeels om het gemiddelde; in zuidwestelijk Batavia, de Preanger-Regentschappen, Soerakarta, Noord-Pasoeroean en Madoera viel regen in overmaat, doch Semarang, zuidelijk Pasoeroean, Besoeki en Djokjakarta waren te droog. Gedurende Mei was in Bantam, westelijk Batavia en de West-Preanger de regenval een weinig beneden het gemiddelde, verder over bijna geheel Java aanzienlijk daar boven. In Juni werd in West-Java een tekort genoteerd, dat oostwaarts in een aanzienlijk surplus overging. Juli bracht op Java te weinig neerslag; overmaat viel in Batavia, Cheribon en de Preanger en enkele kleine gebieden langs de kust in Pekalongan en Semarang, voorts in Midden-Java hier en daar aan de zuidkust. Slechts hier en daar werd in Augustus op Java de normale val bereikt of overschreden. De droogte van Augustus bleef in September voortduren, alleen langs de grens tusschen Batavia en de Preanger-Regentschappen viel regen in overmaat. Ook October bracht nog niet overal de normale regens; Bantam (behalve de noordkust), de Preanger-Regentschappen, zuidelijk Batavia, Banjoemas en Kedoe kregen regen in overmaat, doch overigens viel op Java — vooral in het oosten — te weinig regen. In November bleef de regenval op Java overwegend beneden de normale; alleen in het gebergte van de Midden-Preanger werd een surplus waargenomen. In de laatste maand van het jaar viel in West-Java te weinig regen, schommelde de val in Midden-Java in sterke mate en kreeg Oost-Java regen in overmaat.

In de Buitengewesten bleef de regenval in de maand Januari op Sumatra over het algemeen beneden het gemiddelde, hoewel in Palembang, Benkoelen en de Padangsche Bovenlanden normale regens vielen. Op Borneo en Celebes waren de schommelingen aanzienlijk; in de Minahasa was de regenval beneden de normale. In Februari viel te weinig regen, met uitzondering van Noord-Atjeh, Riouw en zuidelijk Benkoelen, waar regen in overmaat viel, en Palembang, de Lampongsche Districten, de Kleine Soenda-eilanden en de Molukken, waar de val normaal was. Maart gaf in het westen normale regens; in het oosten viel in het algemeen een weinig meer dan het gemiddelde. Op Sumatra bracht April iets meer dan de normale hoeveelheid neerslag; Borneo kreeg een normalen regenval, terwijl op Celebes de schommelingen aanzienlijk waren en de Kleine Soenda-eilanden te weinig water kregen. In Mei schommelde de val in het algemeen om het gemiddelde; de Lampongsche Districten, Banka, West-Borneo en de Molukken kregen minder, de Kleine Soenda-eilanden meer dan de normale hoeveelheid regen. In Juni bleef de val beneden het gemiddelde, met uitzondering van de Oostkust van Sumatra, de Lampongsche Districten en de Molukken, waar regen in overmaat viel. Behalve in de bergstreken van Zuid-Sumatra, waar de hoeveelheid neerslag boven de normale was, bleef de regenval in Juli overal elders beneden de gemiddelde. In Augustus steeg de regenval in het noordoosten van Borneo en het noorden van Celebes; elders, in het bijzonder in Zuid-Celebes, de Molukken en de Kleine Soenda-eilanden, werd een tekort waargenomen. De droogte van Augustus hield ook in September aan; alleen nabij den Moeria, in Noord-Banka en Billiton en in het noorden van Celebes viel regen in over-

maat. Op Sumatra viel in October in de Lampongsche Districten en langs de westkust regen in overmaat, terwijl in Palembang en Noord- en Oost-Atjeh een tekort werd genoteerd; op Borneo en de Kleine Soenda-eilanden schommelde de val in sterke mate, terwijl Celebes in het noorden te veel en in het zuiden te weinig regen kreeg. In de twee laatste maanden van het jaar bleef de regenval in de Buitengewesten overwegend beneden de normale; alleen Noord-Celebes, Banka, Billiton en Zuid-Borneo (in November) en Zuidwest-Celebes en de Kleine Soenda-eilanden (in December) kregen eene voldoende hoeveelheid regen.

De staat, aangevende de samenstelling en bezoldiging, zoomede de aanspraak op eene landswoning of huishuurvergoeding van het personeel bij het observatorium (Ind. St. 1918 n°. 503), is nader gewijzigd en aangevuld bij Gouv. Bt. 14 Dec. 1922 n°. 8 (Ind. St. n°. 779).

§ 4. GENOOTSCHAPPEN TER BEVORDERING VAN WETENSCHAPPEN EN NIJVERHEID; WETENSCHAPPELIJKE WERKEN VAN VERSCHILLENDEN AARD, TIJDSCHRIFTEN EN NIEUWSBLADEN.

De hier te lande en in Indië gevestigde genootschappen op indologisch gebied bleven hunne verschillende uitgaven voortzetten.

III. EEREDIENST.

§ 1. CHRISTELIJKE GODSDIENST.

Indische Protestantsche Kerk. Op het einde van 1922 waren 35 predikanten in functie. Voorts waren er 29 hulppredikers, 8 Europeesche godsdienstleeraars (zie Ind. St. 1901 n°. 255) en 348 als van landswege bezoldigde inlandsche leeraars in dienst. Voor het inlandsch leeraarsambt waren bij het einde van 1922 in opleiding 100 kweekelingen, van wie er 11 in den loop van het jaar als kweekelingen waren aangenomen.

Ook in 1922 zijn de gebruikelijke toelagen uit 's Lands kas verleend, zoowel die, welke strekken ter voorziening, op plaatsen waar geen predikant bescheiden was (een 54-tal, waaronder 22 in de buitengewesten), in het godsdienstonderwijs der Europeesche jeugd door middel van daartoe door het kerkbestuur aangewezen personen (onder wie 26 vrouwen), als de toelagen ter tegemoetkoming van enkele gemeenten in de kosten van den openbaren eeredienst, zoomede ten behoeve van het godsdienstonderwijs bij inlandsche Christen-gemeenten, die over geen uit 's Lands kas bezoldigden Europeeschen of inlandschen geestelijke konden beschikken.

Laatstgenoemde toelagen werden in 1922 genoten door de gemeenten in de gewesten Celebes en Onderhoorigheden, Menado, Amboina en Timor en Onderhoorigheden.

De regeling van de standplaatsen en van de werkkringen der predikanten bij de Protestantsche gemeenten en der hulppredikers ten dienste der inlandsche Christengemeenten in Nederlandsch-Indië (Bijbl. Ind. St. n°. 7508) is nader gewijzigd bij Gouv. Btn. 16 April 1923 n°. 19 (Bijbl. Ind. St. n°. 10344) met betrekking tot de hulppredikers in de residentie Timor en Onderhoorigheden en 2 Mei 1923 n°. 39 (Bijbl. Ind. St. n°. 10360) met betrekking tot de predikanten te Menado en Amboina en den hulpprediker te Ternate.

Bij Ord. van 20 Juni 1923 (Ind. St. n°. 308) is het reglement op het hulppredikerschap en het inlandsch leeraarsambt bij de inlandsche Christengemeenten in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1870 n°. 125, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld) nader gewijzigd met betrekking tot de aan de hulppredikers toe te kennen vergoeding voor de verpleging, enz. hunner kweekelingen.

Roomsch-katholieke Kerk. Bij het einde van 1922 waren, met inbegrip van de vier apostolische vicarissen en de twee apostolische prefecten, in Indië aanwezig 142 geestelijken. Bezoldiging uit 's Lands kas werd genoten door 37 geestelijken en 14 inlandsche of met inlanders gelijkgestelde hulpleeraren bij de Roomsch-katholieke gemeenten. Op aanvragen van de zijde van het Roomsch-katholiek kerkbestuur om op 's Lands kosten door verschillende geestelijken kerkelijke dienstreizen te laten doen, buiten de vaste dienstreizen, werd gunstig beschikt.

Voor het geven van godsdienstonderwijs aan de Roomsch-katholieke jeugd werden toelagen verleend aan 88 gemeenten (waarvan 22 in de Buitengewesten), terwijl de gemeenten te Koeta Radja en Medan in het genot bleven van eene tegemoetkoming in de kosten van den eeredienst.

Bij K.B. 17 Juli 1922 n°. 34 (Ned. St. n°. 452, Ind. St. n°. 663) is nader bepaald, dat het K. B. 19 Febr. 1921 n°. 65 (Ned. St. n°. 81, Ind. St. n°. 259) betreffende de erkenning van Roomsch-katholieke geestelijken van den 3den rang (zie K. V. 1921, kol. 168) terugwerkt tot 1 Januari 1917.

Bij Gouv. Bt. 25 Jan. 1923 n°. 27 (Bijbl. Ind. St. n°. 10248) kwam eene regeling tot stand nopens de vergoeding voor opleidingskosten van inlandsche hulpleeraars bij de inlandsche Roomsch-katholieke gemeenten in Nederlandsch-Indië.

Zendingswerk (buiten dat der Roomsch-katholieke missie). Gedurende het tijdvak 1 Juli 1922 t/m einde Juni 1923 zijn in Indië toegelaten 9 zendeling-leeraren en werd het gebied van 2 zendeling-leeraren uitgebreid. Toelating als hulpzendeling is in genoemd tijdvak verleend aan 39 inlanders.

Omtrent de vanwege de zending in stand gehouden ziekeninrichtingen zie men afdeeling V van dit hoofdstuk.

§ 2. MOHAMMEDAANSCHE GODSDIENST.

Van de mededeelingen op Mohammedaansch godsdienstig gebied, welke in de gewestelijke verslagen voorkomen, is reeds melding gemaakt in hoofdstuk C.

Blijkens van den consul der Nederlanden te Djeddah ontvangen opgaaf, bedroeg het aantal Nederlandsch-Indische Mekkagangers 21866. Van dezen waren 21671 in het bezit van in Nederlandsch-Indië en 7 van door het consulaat-generaal te Singapore afgegeven passen, terwijl 188 van nieuwe passen te Djeddah werden voorzien.

IV. INSTELLINGEN VAN LIEFDADIGHEID, UITKEERINGS- EN SPAARFONDSEN.

Over weezenverpleging en armenverzorging, zoomede over liefdadigheids- en daaraan verwante vereenigingen zijn de voor dit verslag ontvangen opgaven bijeengebracht in bijlage R.

Bij Gouv. Bt. 19 Nov. 1922 n°. 32 (Bijbl. Ind. St. n°. 10208) is de directeur van onderwijs en eeredienst gemachtigd om af te wijken van de voorschriften betreffende de opneming van gouvernementspupillen in liefdadigheidsgestichten (Bijbl. Ind. St. n°. 7652) voor zooveel daarbij is bepaald, dat knapen van Europeesche afkomst, in Nederlandsch-Indië geboren en gevestigd, slechts tegen betaling aan den lande van een bedrag dat per hoofd de som van f 30 's maands niet te boven gaat, in aanmerking kunnen komen voor aanwijzing als gouvernementspupil, indien hunne ouders of voogden een inkomen genieten van meer dan f 75 's maands.

V. BURGERLIJKE GENEESKUNDIGE DIENST.

Het reglement op den burgerlijken geneeskundigen dienst (Ind. St. 1882 n°. 97, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld) is nader gewijzigd en aangevuld bij Ord. van 15 Mei 1923 (Ind. St. n°. 240) met betrekking tot het afleggen van het practisch examen voor tandarts en met betrekking tot het theoretisch examen in de tandheelkunde.

Voor wijzigingen in de ressorten van den burgerlijken geneeskundigen dienst zie men Bijbl. Ind. St. nos. 10159, 10235 en 10273 (res. Kedoe), 10160 (res. Bantam), 10178 en 10238 (res. Banjoemas), 10180 (res. Batavia), 10181 en 10234 (res. Preanger-Regentschappen), 10183 (res. Pekalongan), 10184 (res. Semarang), 10201 (res. Kediri), 10220 (res. Madioen), 10237 (res. Timor en onderhoorigheden), 10277 (res. Cheribon), 10377 (res. Pasoeroean) en 10379 (res. Pekalongan).

Personeel. Bij Gouv. Bt. 4 Oct. 1922 n°. 19 (Ind. St. n°. 635) is de in Ind. St. 1917 n°. 551 opgenomen regeling van de weddeverhoogingen van het verplegingspersoneel bij den burgerlijken geneeskundigen dienst en bij het krankzinnigenwezen gewijzigd.

De regeling der bezoldiging van de gouvernements Indische geneeskundigen (Ind. St. 1920 n°. 866) onderging eene aanvulling bij Gouv. Bt. 15 Dec. 1922 n°. 27 (Ind. St. n°. 781).

De instructie voor de directeuren der centrale burgerlijke ziekeninrichtingen te Batavia, Semarang en Soerabaja (Bijbl. Ind. St. n°. 8658) is aangevuld met betrekking tot het aan het verpleegpersoneel te verleenen verlof (Bijbl. Ind. St. n°. 10274).

Bij Gouv. Bt. 18 Aug. 1922 n°. 33 (Ind. St. n°. 549) is de regeling voor de opleiding van verplegings- en geneeskundig hulppersoneel (Ind. St. 1920 n°. 620) in dien zin gewijzigd, dat voortaan alleen in door den hoofdinspecteur, hoofd van den burgerlijken geneeskundigen dienst, daarvoor geschikt geachte gouvernements ziekeninrichtingen, de opleiding van voormeld personeel op 's lands kosten zal geschieden, met dien verstande, dat voor de thans bij locale en particuliere ziekenhuizen voor de opleiding reeds aangewezen leerlingen, de bij gemelde regeling toegelegde toelagen gehandhaafd blijven.

Voor wijzigingen der voorschriften voor de examens ter verkrijging van de bevoegdheid tot uitoefening van de geneeskunst, de tandheelkunst, de artsenijbereidkunst en de verloskunst in Nederlandsch-Indië zie men Bijbl. Ind. St. nos. 10098 en 10275.

Nieuwe voorwaarden voor de toelating tot het examen voor apothekersassistent en eischen ter verkrijging van de bevoegdheid tot uitoefening der artsenijbereidkunst als apothekersassistent zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10144.

Voor de burgerlijke geneeskundige indeeling van Java en Madoera en eenige deelen van de buitengewesten zie men bijlage WW van deel I van den Regeeringsalmanak voor Nederlandsch-Indië van 1923.

Voor opgaven omtrent het bij het einde van 1922 in Nederlandsch-Indië toegelaten (al dan niet aan 's lands dienst verbonden) genees-, heel-, verlos-, tandheel- en artsenijbereidkundig personeel zij verwezen naar staat I van bijlage S.

Ziektenwetgeving. In het jaar 1922 zijn deels voor het eerst, deels bij vernieuwing besmet verklaard wegens *pest:* Calcutta, Osaka en Port Louis, zoomede in Nederlandsch-Indië verschillende streken van de gewesten Soerakarta, Pasoeroean, Kediri, Kedoe en Semarang en de plaats Tandjoengbalai (res. Riouw en onderhoorigheden); wegens *cholera:* Bassein, Yokohama, havenplaatsen van het eiland Kyushu en de havenplaats Shimonoseki (Japan), Manila, Rangoon, Saigon en Shanghai; wegens *pokken:* het gehucht Poendoeng (desa Reksosari, distr. Tengaran, afd. Salatiga, res. Semarang).

De quarantaine-ordonnantie (Ind. St. 1911 n°. 277, zooals dit sedert is gewijzigd en aangevuld) is nader gewijzigd en aangevuld bij Ord. van 12 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 23).

De quarantaine-maatregelen tot tegengaan van besmetting van uit met pest besmette havens (Bijbl. Ind. St. n°. 9940) zijn aangevuld met betrekking tot de Australische havens (Bijbl. Ind. St. n°. 10182) en de Britsch-Indische haven Rangoon (Bijbl. Ind. St. n°. 10325).

Het tarief van de kosten voor de huisvesting, het transport, de verpleging en voeding van in afzondering en onder waarneming gestelde personen, zoomede die van hunne eventueele begrafenis (art. 29 der quarantaine-ordonnantie) is nader gewijzigd (Bijbl. Ind. St. n°. 10142).

Voor het tarief voor de vergoeding van de kosten der maatregelen, waaraan een schip, dat in eene haven in quarantaine gaat, onderworpen is, zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10230.

De epidemie-ordonnantie (Ind. St. 1911 n°. 299, zooals dit sedert is gewijzigd en aangevuld) is nader gewijzigd en aangevuld bij Ord. van 12 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 24).

Bij Gouv. Bt. 24 Dec. 1922 n°. 3 (Ind. St. n°. 803) is voor de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea een gedeelte der epidemie-ordonnantie tijdelijk toepasselijk verklaard op venerische ziekten.

Ter uitvoering van de artt. 22 en 22*a* der epidemie-ordonnantie zijn de tarieven voor de reiniging, ontsmetting en ontratting van huizen, keeten en andere gebouwen of van vaartuigen vastgesteld (Bijbl. Ind. St. nos. 10269 en 10302).

Een nieuw tarief van de kosten van voeding, verpleging en begrafenis, aan den lande te vergoeden door de krachtens art. 13 der epidemie-ordonnantie afgezonderde, niet-behoeftige personen is opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10301.

In verband met de nieuwe pelgrim-ordonnantie, is de Ord. in Ind. St. 1913 n°. 406, houdende maatregelen ter bescherming van Oost-Indië tegen insleeping van besmettelijke ziekten door van de bedevaart naar Mekka teruggekeerde pelgrims, ingetrokken (Ord. van 13 Nov. 1922 in Ind. St. n°. 705).

Bepalingen betreffende inenting tegen pokken, cholera

en typhus van pelgrims en voorzorgsmaatregelen tegen pest, in acht te nemen door pelgrims-schepen, zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10236.

De Ord. van 1 Dec. 1917 (Ind. St. n°. 700), betreffende de verplichte aangifte van lepragevallen in Nederlandsch-Indië, is bij Ord. van 7 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 583) ingetrokken.

Bij Gouv. Bt. 17 April 1923 n°. 36 (Ind. St. n°. 181) is de verplichte doodschouw te Soekaboemi (res. Preanger-Regentschappen) opgeheven.

Bij Gouv. Bt. 11 Juli 1923 n°. 19 (Ind. St. n°. 355) zijn de onderdistricten Djalaksana en Koeningan (afd. en res. Cheribon) als plaatsen aangewezen, waarvoor de doodschouw-ordonnantie (Ind. St. 1916 n°. 612) mede toepassing zal vinden.

Het aantal plaatsen, waar voor iederen overleden Europeaan op zoodanig tijdstip, dat het verlof tot begraven tijdig kan worden verleend aan den ambtenaar van den burgerlijken stand kosteloos eene doodsverklaring en eene doodsoorzaakverklaring moeten worden ingediend, is met eenige uitgebreid (Bijbl. Ind. St. n°. 10203).

Geneeskundige behandeling van landswege. Hiervoor zij verwezen naar staat III van bijlage S.

Eene regeling van het tarief voor minvermogenden en meer gegoeden, die in gouvernements ziekeninrichtingen röntgenologisch onderzocht moeten worden, is opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10378.

Bij Gouv. Bt. 8 Dec. 1922 n°. 21 (Bijbl. Ind. St. n°. 10213) is de hoofdinspecteur, hoofd van den burgerlijken geneeskundigen dienst, met ingang van 1 Januari 1923, gemachtigd om aan ambtenaren van het binnenlandsch bestuur, op wier standplaats of in wier nabijheid geen geneeskundige gevestigd is, ten behoeve van de bevolking genees- en verbandmiddelen uit 's lands voorraad te verstrekken, tegen vergoeding van de zelfkosten.

Bij Gouv. Bt. 20 Mei 1923 n°. 53 (Bijbl. Ind. St. n°. 10367) is de hoofdinspecteur, hoofd van den burgerlijken geneeskundigen dienst, gemachtigd om, voor zoolang in de assistent-residentie Billiton de waarneming van dien dienst is opgedragen aan geneesheeren der Billiton-maatschappij, de ten behoeve van de rechthebbenden op kostelooze geneeskundige hulp van landswege en van de behoeftige inlandsche bevolking in dat gewest benoodigde genees- en verbandmiddelen te doen betrekken uit de voorraden der apotheken van de Billiton-maatschappij, tegen verrekening met die maatschappij.

Einde 1922 waren 190 mantri-verplegers(sters), 38 mantri-verplegers(sters) der 1ste klasse en 14 gouvernements-vroedvrouwen der 1ste klasse bij verschillende ziekeninrichtingen geplaatst, terwijl één mantri voor de volksgezondheid aan een der ziekenhuizen werd werkzaamgesteld.

Het aantal op het einde van 1922 tot mantri-verpleger(ster) in opleiding zijnde jongelieden bedroeg 727.

Geneeskundig staatstoezicht. Evenals in de vorige jaren werden in 1922 zoowel door den hoofdinspecteur, hoofd van den burgerlijken geneeskundigen dienst, als door de overige inspecteerende ambtenaren bij dien dienst, reizen gemaakt voor het doen van onderzoekingen, het houden van besprekingen en het treffen van maatregelen ten aanzien van de verschillende op dit onderwerp betrekking hebbende aangelegenheden.

Bij Ord. van 26 Oct. 1922 n°. 85 (Ind. St. n°. 678) is een nieuw reglement op het maken en verkrijgbaar stellen van ijs en koolzuurhoudende wateren vastgesteld. De eischen met betrekking tot het voor de bereiding van ijs en koolzuurhoudende dranken te gebruiken water, alsmede met betrekking tot den bouw, de inrichting en de exploitatie van de daarvoor benoodigde fabrieken en het daarmede samenhangend bedrijf zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10276.

De bepalingen tot tegengang van den uitvoer van ruw of bereid opium, van morphine en andere verdoovende middelen, alsook van spuitjes of andere gereedschappen, bestemd voor het toedienen van onderhuidsche inspuitingen met dergelijke verdoovende middelen (Ind. St. 1912 n°. 536) zijn bij Ord. van 14 Juli 1922 (Ind. St. n°. 494), met ingang van 1 October 1922, nader herzien.

In verband met het door den Volkenbond aanbevolen stelsel van invoercertificaten, zijn de bepalingen van de morphine-ordonnantie (Ind. St. 1911 n°. 485) en van de opiumaanvoer-ordonnantie (Ind. St. 1918 n°. 34) herzien bij Ordn. van 28 April 1923 (Ind. St. nos. 201 en 202). Bij Gouv. Bt. 28 April 1923 n°. 37 (Ind. St. n°. 203) is bepaald, dat ook voor invoer door, ten behoeve van of vanwege het Land van ruw of bereid opium, morphine, cocaïne, enz., zoomede van spuitjes of andere gereedschappen, bestemd voor het toedienen van onderhuidsche inspuitingen met morphine en dergelijke verdoovende middelen, vooraf namens den Gouverneur-Generaal bij een invoercertificaat toestemming moet worden verleend; bij dezelfde gelegenheid zijn de modellen voor het certificaat vastgesteld.

Geneeskundig onderwijs. Bij de school tot opleiding van Indische artsen te Weltevreden begon het schooljaar 1921/1922 met 275 leerlingen (waarvan 15, onder wie 8 vrouwelijke, zonder dienstverband). Op het einde van het schooljaar bedroeg het aantal leerlingen 223. Aan het in de maand October 1921 afgenomen eerste gedeelte van het eindexamen namen 9 candidaten deel, van wie 7 werden toegelaten tot het tweede gedeelte. Gedurende denzelfden tijd werden 6 candidaten bij herhaling voor het tweede gedeelte geëxamineerd, van welke er 4 slaagden. In de maanden Maart, April en Mei 1922 werd het tweede gedeelte van het eindexamen afgenomen, waarbij 9 leerlingen tot Indisch arts werden bevorderd.

Het aantal zieken, behandeld op de aan de school verbonden poliklinieken, bedroeg 10 438. Voor de splitsing van dit aantal wordt verwezen naar staat II B van bijlage S.

De kosten van de school bedroegen gedurende het schooljaar 1921/1922 f 488 756, waaronder f 148 557 wegens toelagen aan leerlingen; gedurende 1920/1921 bedroegen die cijfers f 452 794 en f 124 042.

Gedurende 1922 ontvielen 11 geneeskundigen aan 's lands dienst, terwijl door de school, zooals boven aangegeven, afgeleverd werden 9 artsen.

Bij de Nederlandsch-Indische artsenschool te Soerabaja begon het schooljaar 1921/1922 met 172 leerlingen. Aan het einde van het schooljaar bedroeg het aantal leerlingen 179.

De kosten van de school bedroegen in 1921 f 370 996, waaronder f 141 697 wegens toelagen aan de leerlingen (f 333 277 en f 121 095 gedurende 1920/1921).

De leergang ter opleiding van apothekersbedienden — welke bij Gouv. Bt. 28 Jan. 1923 n°. 15 (Ind. St. n°. 50) is bestendigd — telde einde 1922 34 deelnemers (26 mannen en 8 vrouwen), tegen 29 (24 en 5) einde 1921. Acht leerlingen waren in het genot van eene studiebeurs. Aan het eindexamen onderwierpen zich 15 leerlingen, van wie er 10 slaagden.

Het reglement van den leergang voor de opleiding van analysten en van controleurs voor de volksgezondheid (Bijbl. Ind. St. n°. 9311) onderging bij Gouv. Bt. 8 Febr. 1923 n°. 41 (Bijbl. Ind. St. n°. 10262) eene wijziging met betrekking tot het te heffen schoolgeld. Voor wijzigingen van het programma voor dien leergang zie men Bijbl. Ind. St. nos. 10233 en 10272. Aangezien het maximum aantal leerlingen van den leergang is teruggebracht van 45 op 25 (zie Bijbl. Ind. St. n°. 10019) zijn in 1922 voor den nieuwen cursus slechts 9 leerlingen (3 voor de bacteriologie, 3 voor de chemie en 3 als adspirant-controleur voor de volksgezondheid) toegelaten. Einde 1922 telde de leergang 25 leerlingen (8 voor de bacteriologie, 9 voor de chemie en 8 voor controleur voor de volksgezondheid). Het eindgetuigschrift werd uitgereikt aan 3 leerlingen (1 voor bacteriologie en 2 voor chemisch analyst).

Aan den inentingsleergang ter opleiding van vaccinateurs, verbonden aan de landskoepokinrichting te Bandoeng (zie Bijbl. Ind. St. n°. 9270), zijn in 1922 3 cursussen, elk voor den duur van vier maanden, gehouden, welke zijn bezocht door te zamen 30 leerlingen. Het einddiploma werd uitgereikt aan 28 leerlingen.

Vroedvrouwen. Staat IV van bijlage S geeft een over-

zicht van het aantal en de afloop van verlossingen gedurende het jaar 1922 verricht door vroedvrouwen, die onderstand van landswege ontvangen.

Het aantal leerlingen-vroedvrouw, dat gedurende 1922 aan gouvernements ziekeninrichtingen opleiding genoot, bedroeg 43. In den loop van dat jaar slaagden 5 leerlingen in het verloskundig examen.

Nieuwe voorschriften betreffende het examen voor en de verplichtingen van vroedvrouw zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10179.

Het stelsel der vrije vroedvrouwenkeuze ten behoeve van de gouvernements verloskundige hulp te Cheribon is bij Gouv. Bt. 27 Oct. 1922 n°. 4 (Ind. St. n°. 677) ingetrokken.

Met intrekking van de voorziening in kostelooze verloskundige hulp te Batavia, Bandoeng en Buitenzorg volgens het stelsel der vrije vroedvrouwenkeuze, voor de daarop rechthebbenden en voor minvermogenden en behoeftige inlandsche vrouwen, is bij Gouv. Btn. 27 Jan. 1923 n°. 5, 28 April 1923 n°. 31 en 29 Juni 1923 n°. 13 (Ind. St. nos. 48, 204 en 333) bepaald, dat op die plaatsen verloskundige gouvernementshulp aan vrouwen, die geen recht kunnen doen gelden op kostelooze geneeskundige hulp door den militairen geneeskundigen dienst, zoomede aan minvermogende en behoeftige inlandsche vrouwen, zal worden verleend door de daartoe aan te wijzen vroedvrouwen in 's lands dienst.

Inentingen tegen besmettelijke ziekten. Staat VII A van bijlage S toont den omvang aan van de verrichtingen der inlandsche inenters gedurende 1922; staat VII B vermeldt het aantal inentingen en herinentingen, enz. bij de landskoepokinrichting te Weltevreden gedurende de laatste 5 jaren.

Staat VIII van bijlage S bevat de vijfjaarlijksche statistiek van de bij het Instituut-Pasteur behandelde personen tegen hondsdolheid.

Het kantoor voor de inenting met dierlijke koepokstof ter hoofdplaats Bandoeng (zie K. V. 1921, kol. 172) is 15 Mei 1923 opgeheven (Gouv. Bt. 29 Mei 1923 n°. 21).

Voor eene nieuwe verdeeling in vaccine-districten van het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden en van de residentie Cheribon zie men Bijbl. Ind. St. nos. 10221 en 10303.

Ziekengestichten en fondsen. Staat I van bijlage S bevat eene gewestelijke opgave van het aantal op ult. 1922 bestaande lands- en bijzondere ziekeninrichtingen; de staten III en V bevatten opgaven nopens de behandeling in de landsziekeninrichtingen en in eenige particuliere inlandsche ziekenhuizen, terwijl staat XI eene splitsing bevat van de in het verslagjaar aan bijzondere inrichtingen voor ziekenverpleging uitgekeerde tegemoetkomingen.

Bij Gouv. Btn. 6 Dec. 1922 n°. 33 (Bijbl. Ind. St. n°. 10212) en 19 Mei 1923 n°. 15 (Bijbl. Ind. St. n°. 10365) zijn regelen vastgesteld betreffende de bestemming van en de kosten van verpleging in de burgerlijke ziekeninrichtingen te Serang (res. Bantam) en te Kediri.

De gouvernements ziekeninrichting te Koetoardjo (res. Kedoe) is 15 October 1921 gesloten (zie Ind. St. 1922 n°. 629).

Het voor de betalende lijders in de inlandsche ziekeninrichtingen vastgesteld bedrag van f 0,65 per dag voor verplegingskosten is bij Gouv. Bt. 2 Mei 1922 n°. 39 (Bijbl. Ind. St. n°. 10040) verhoogd tot f 1,50.

Bij Gouv. Bt. 4 Dec. 1922 n°. 20 (Jav. Ct. n°. 98) is, bij wijze van tijdelijken maatregel, bepaald, dat, zoolang de tijdsomstandigheden het noodig maken, aan particuliere inlandsche ziekenhuizen, die op den voet van de regelen in Ind. St. 1916 n°. 276 worden ondersteund, door den hoofdinspecteur, hoofd van den burgerlijken geneeskundigen dienst, een toeslag boven de reglementaire subsidie kan worden toegekend.

De hoofdinspecteur, hoofd van den burgerlijken geneeskundigen dienst, is bij Gouv. Bt. 20 Mei 1922 n°. 88 (Bijbl. Ind. St. n°. 10097) bevoegd verklaard, ter bestrijding van

GEWESTEN.	Aantal met de gewestelijke leiding belaste			Overig geneeskundig personeel.			Inlichtingsdienst.	
	gouvernementsartsen voor den dienst der pestbestrijding en/of den burg. geneesk. dienst uitgezonden.	gouvernementsartsen gedetacheerd van den burg. geneesk. dienst.	gouvernementsartsen die naast hun eigen functie werkzaamh. verrichten v/d dienst der pestbestrijding.	Gouvernements-artsen voor den dienst der pestbestrijding uitgezonden.	Gedetacheerde artsen van den burgerlijken geneeskundigen dienst. Gouvernements artsen.	Gedetacheerde artsen van den burgerlijken geneeskundigen dienst. Gouvernements Indische artsen.	Europeesch personeel.	Inlandsch personeel.
Batavia	—	—	1	—	—	—	—	—
Pekalongan 1)	—	—	—	—	—	—	—	—
Semarang 1)	—	—	—	1	—	1 2)	7	7
Rembang	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerabaja	1	—	—	—	—	—	—	—
Madoera	—	—	—	—	—	—	—	—
Pasoeroean	—	—	1	—	—	—	1	1
Djokjakarta	—	—	1	—	—	—	2	2
Soerakarta	—	—	1	—	—	2	2	15
Madioen	—	—	1	—	—	—	—	—
Kediri	—	—	1	—	—	—	2	—
Kedoe	—	1	—	2	1	1	14	21

1) Het hoofd van den dienst der pestbestrijding is, nevens de uitoefening van zijne eigen functie, belast met de leiding in de residentie Semarang en in het regentschap Batang der residentie Pekalongan.

2) Deze arts verricht, naast zijne eigen functie, verschillende werkzaamheden in het belang van den dienst der pestbestrijding.

de uitgaven der ten behoeve van de inlandsche bevolking ingestelde poliklinieken, van de daarvoor in aanmerking komende bezoekers dier instellingen, volgens een door hem vast te stellen regeling, eene bijdrage te vorderen. De desbetreffende polikliniek-regeling is opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10185.

Bij Gouv. Bt. 14 April 1923 n°. 13 (Bijbl. Ind. St. n°. 10343) kwam eene nieuwe regeling tot stand voor de opneming en verpleging van patiënten in het Koningin Wilhelmina-gasthuis voor ooglijders te Bandoeng.

Bij Gouv. Bt. 28 Jan. 1923 n°. 14 (Jav. Ct. n°. 10) is machtiging verleend, om aan de Vereeniging tot bestrijding der lepra in de Molukken te Amboina ten behoeve van het door haar aldaar beheerd leprozengesticht uit te betalen een bedrag van f 12,50 voor iederen in die inrichting opgenomen lijder.

Krankzinnigenwezen. Voor de sterkte van het verplegingspersoneel in de krankzinnigengestichten te Buitenzorg en Lawang zij verwezen naar staat VI van bijlage S.

De beide gestichten boden einde 1922 huisvesting aan 4067 lijders en wel dat te Buitenzorg aan 356 Europeanen en 898 inlanders en vreemde oosterlingen en dat te Lawang aan 267 Europeanen en 2546 inlanders en vreemde oosterlingen.

Het reglement voor de opneming en verpleging van lijders in de krankzinnigengestichten te Buitenzorg en Lawang (Ind. St. 1885 n°. 139 en 1905 n°. 109) onderging eene wijziging bij Gouv. Bt. 29 Oct. 1922 n°. 43 (Ind. St. n°. 680) in dien zin, dat voortaan voor de gratis verstrekking van hetgeen buiten de verpleging valt, aan Europeesche lijders f $0{,}07^5$ en aan inlandsche lijders f $0{,}02^5$ per hoofd en per dag wordt toegestaan.

Bij Gouv. Bt. 26 Juni 1923 n°. 4 (Ind. St. n°. 323) is een staat, aangevende de samenstelling, zoomede de bezoldiging en verdere voordeelen van het personeel bij het in den loop van 1923 te openen krankzinnigengesticht te Magelang (res. Kedoe), vastgesteld.

Het tarief van verpleeggelden voor de opneming en verpleging van lijders in de krankzinnigengestichten te Buitenzorg en Lawang is toepasselijk verklaard ten aanzien van de opname en de verpleging in het verplegingstehuis voor krankzinnigen te Makasser en in de op andere plaatsen in de Buitengewesten eventueel nog te openen gelijksoortige inrichtingen, met dien verstande, dat in die inrichtingen alleen patiënten der 4de en eventueel ook der 3de klasse worden opgenomen (Bijbl. Ind. St. n°. 10354).

Bij Gouv. Btn. 25 Febr. 1922 n°. 41 en 14 Dec. 1922 n°. 6 (Ind. St. nos. 110 en 776) zijn de sterkte en de bezoldiging van het personeel voor de verplegingstehuizen voor krankzinnigen te Palembang en te Makasser vastgesteld. In verband met de bezuiniging werden de werkzaamheden aan de verpleegtehuizen voor krankzinnigen te Medan, Padang, Menado, Pontianak en Bandjermasin stopgezet.

Het hospitaal voor besmettelijke ziekten te Grogol ter hoofdplaats Batavia is bij Gouv. Bt. 23 April 1923 n°. 31 (Ind. St. n°. 196) bestemd voor doorgangshuis voor krankzinnigen.

Algemeene gezondheidstoestand en ziekenverpleging. Aangaande de sterfte en de doodsoorzaken onder Europeanen en met hen gelijkgestelden in verschillende plaatsen van Nederlandsch-Indië over 1922 geeft bijlage S (tabel X) uitvoerige gegevens.

Voor de sterftecijfers van de verschillende gewesten van Java en Madoera zie staat IX van bijlage S.

De gemiddelde sterfte in 1922 bedroeg:

voor West-Java	20,7 ‰	(21,2 ‰ in 1921)
,, Midden-Java	20,7 ‰	(26,3 ‰ in 1921)
... Oost-Java	18,8 ‰	(22 ‰ in 1921)
en voor geheel Java en Madoera	20 ‰	(23,7 ‰ in 1921)

...smettingsdienst van ...ingen en ...bouwen.	Geneeskundig eindtoezicht.	Bouwtoezicht.		Woninginspectie.		Automobielvervoerdienst.						Bacteriologische dienst.
Hoofdopzichter.	Hoofdopzichters.	Opzichters.	Mantri's.	Opzichters en onderopzichters.	Mantri's.	Administrateur.	Werktuigkundige.	Monteurs.	Chauffeurs.	Werklieden.	Assistent-laboranten.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	6	2	14	1	1	2	11	23	1
—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	16	—	—	—	—	—	2	1	—
—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	—	30	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	8	1	—	—	—	—	3	1	1
—	—	3	18	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4	18	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	1	17	14	61	—	—	1	6	1	1

Betreffende de verschillende voorkomende besmettelijke en volksziekten zij het volgende vermeld.

Pest. Bij Gouv. Bt. 18 Jan. 1923 n°. 30 (Ind. St. n°. 33) is ingetrokken de toepasselijkverklaring op de afdeelingen Batavia en Meester-Cornelis (res. Batavia) van de regelen betreffende de verbetering en afbraak van pestgevaarlijke gebouwen, enz., zoomede de toepasselijkverklaring op de havenplaats Tandjoengpriok en de plaatsen Batavia en Meester-Cornelis van de bij Ord. van 28 Jan. 1915 (Ind. St. n°. 136) ten aanzien van de pestbestrijding getroffen bijzondere voorziening.

De toepasselijkverklaring van de genoemde regelen op de hoofdplaats Palembang (res. Palembang) en het eiland Groot-Karimoen (res. Riouw en onderhoorigheden) is ingetrokken bij Gouv. Bt. 18 Jan. 1923 n°. 29 (Ind. St. n°. 32).

Op 31 December 1922 bestond, met inbegrip van het hoofd van den dienst der pestbestrijding, het personeel uit 10 geneeskundigen, terwijl 5 gewestelijke gouvernementsartsen, 1 gouvernementsarts en 1 gouvernements Indisch arts, naast hunne eigen functiën, werkzaamheden verrichten in het belang van den dienst der pestbestrijding.

Voor een overzicht van het personeel bij de verschillende onderdeelen van den dienst zie men kol. 119/122.

In verband met de sporadisch in de residentie Pasoeroean (te Pasoeroean en in de onderdistricten Pasrepan en Bajeman) voorkomende pestgevallen moest de inlichtingsdienst in dat gewest gehandhaafd blijven. Te Blitar en te Toeloengagoeng (res. Kediri) werd tijdelijk een inlichter geplaatst, toen ook daar pestgevallen voorkwamen. In de afdeeling Batang van de residentie Pekalongan werd de plaatsing van een tweeden inlichter noodzakelijk, aangezien in het district Bawang de pest zich uitbreidde. In de afdeeling Klaten van de residentie Soerakarta moest de inlichtingsdienst aanzienlijk uitgebreid worden, terwijl in de onderdistricten op de helling van de Merapi (afd. en res. Djokjakarta) eveneens inlichters geplaatst werden. Daarentegen kon in de afdeelingen Wonosobo en Temanggoeng (res. Kedoe) de inlichtingsdienst ingekrompen worden.

De mechanische ontsmetting van woningen en gebouwen is alleen nog in de eerste maanden van het jaar voortgezet, waarna deze werkwijze wegens de onvoldoende resultaten niet verder is toegepast.

De gecontroleerde vaccinatie werd op groote schaal in de zwaar geïnfecteerde kampongs toegepast. Het aantal vaccinaties bedroeg meer dan 25 000. Gebruikt werd het door het Instituut-Pasteur te Weltevreden gemaakte vaccin, zoomede het uit Bombay afkomstige Haffkine-vaccin.

Overal werd voortgegaan met de zoogenaamde acute woningverbetering, waarbij zooveel mogelijk van de aanwezige materialen gebruik wordt gemaakt.

In de residentie Kedoe werd de woningverbetering voltooid in de districten Parakan en Temanggoeng (afd. Temanggoeng) en de onderdistricten Kerteg, Wonosobo, Garoeng (afd. Wonosobo), Tjandirata, Djoema (afd. Temanggoeng), Tjakra en Ngablak (afd. Magelang), voortgezet in de onderdistricten Kedjadjar (afd. Wonosobo) en Magelang (afd. Magelang) en begonnen in de onderdistricten Kalikadjar, Ketasaba, Madjatengah (afd. Wonosobo), Pringsoerat, Kranggan, Kandangan (afd. Temanggoeng) en Setjang (afd. Magelang). In de onderdistricten Tretep en Bedjen (afd. Temanggoeng) is alle atap-dakbedekking door pannen vervangen, terwijl in de onderdistricten Pakis, Tegalredjo, Tjandimoeljo en Sawangan (afd. Magelang) met deze werkzaamheden wordt voortgegaan. In de residentie Kedoe zijn in 1922 in de afdeelingen Wonosobo, Temanggoeng en Magelang respectievelijk 9138, 7525 en 3616 woningen verbeterd en 1890, 2394 en 5243 huizen van een pannendak voorzien.

In de residentie Semarang werd in het onderdistrict Getasan (afd. Salatiga) de woningverbetering zoo goed als voltooid (622 woningen werden afgeleverd), terwijl in de districten Tengaran en Oengaran (afd. Salatiga) 4378 woningen van pannen werden voorzien.

In de afdeeling Bojolali van de residentie Soerakarta werd bij 2166 woningen eene pannen-dakbedekking aangebracht. In het geheel werden dus in 1922 in het pestgebied 20 901 woningen verbeterd, tegen 42 011 in 1921 en 24 875 in 1920.

Hierbij zijn buiten beschouwing gebleven 14 181 woningen, waarvan de atap-dakbedekking door pannen werd vervangen. In de genoemde streken is, na beëindiging van de woningverbetering, eene woninginspectie ingesteld. Het aantal ratten, dat door de rattenbrigades tijdens de inspectierondes gevangen werd, bedroeg ruim 90 000.

Het bouwtoezicht is nu ingesteld in de gewesten Soerabaja, Madoera, Pasoeroean, Djokjakarta, Soerakarta, Madioen, Kediri, Kedoe, Semarang en Rembang.

Met de verbetering van de pakhuizen in de havenplaatsen Soerabaja en Semarang is voortgegaan.

In den loop van het jaar zijn 10 personenautomobielen (8 Spijkers en 2 Delahayes) afgekeurd en buiten dienst gesteld, waardoor het aantal is teruggebracht tot 36. Hiermede, inclusief de 7 wagens van den burgerlijken geneeskundigen dienst en de beide vrachtwagens, werd afgelegd 348 602 K.M. (in 1921 488 606 K.M.), terwijl de exploitatiekosten per K.M. hebben bedragen f 0,426 (in 1921 f 0,384).

De beide ambulance-automobielen zijn ook gedurende 1922 aan den burgerlijken geneeskundigen dienst — één te Semarang en één te Soerabaja — in bruikleen afgestaan.

Hieronder volgt een overzicht over het tweede halfjaar van 1922 en het eerste halfjaar van 1923 van de aangetasten en overledenen aan pest.

GEBIED.	Tweede halfjaar 1922.		Eerste halfjaar 1923.	
	Aangetast.	Overleden.	Aangetast.	Overleden.
Res. Pekalongan.				
Afd. Pekalongan	150	150	467	467
Res. Semarang.				
Afd. Semarang	7	7	21	21
„ Salatiga	530	530	574	574
„ Kendal	175	175	305	305
„ Koedoes	—	—	1	1
Res. Soerabaja.				
Afd. Soerabaja.	38	38	51	51
Res. Pasoeroean.				
Afd. Pasoeroean	5	5	—	—
Res. Kedoe.				
Afd. Magelang.	1335	1335	787	787
„ Temanggoeng . . .	127	127	176	176
„ Wonosobo	319	319	149	149
Res. Djokjakarta.				
Afd. Djokjakarta	184	184	158	158
Res. Soerakarta.				
Afd. Soerakarta	111	111	114	114
„ Klaten.	660	660	723	723
„ Bojolali	276	276	401	401
Res. Madioen.				
Afd. Madioen	2	2	—	—
Res. Kediri.				
Afd. Kediri.	—	—	1	1
„ Toeloengagoeng . .	44	44	13	13

Diphtherie kwam hier en daar verspreid voor.

Dysenterie. Amoeben- zoowel als bacillaire dysenterie kwam veelvuldig voor. Eene vrij ernstige epidemie van bacillaire dysenterie heerschte in de Dairi-landen (res. Tapanoeli).

Influenza. Kleine influenza-epidemieën vertoonden zich ook dit jaar hier en daar in den geheelen archipel.

Meningitis cerebrospinalis epidemica. Sporadische gevallen van deze ziekte werden hier en daar (vooral in de havenplaatsen) waargenomen.

Pokken. Deze ziekte werd het veelvuldigst gerapporteerd uit de gewesten Semarang, Batavia, Bantam, Palembang en Benkoelen. Te Semarang, Batavia en Bandoeng kwamen onderscheidenlijk 280, 11 en 8 gevallen voor.

Typhus komt nog steeds veelvuldig voor.

Framboesia. De systematische bestrijding van de framboesia werd overal met kracht voortgezet. De geneeswijze is bij de bevolking zeer populair geworden; ± 350 000 personen werden in 1922 behandeld.

Malaria. Het sterftecijfer van de malaria bleef aanzienlijk. De assaineeringswerken in verschillende plaatsen en streken werden geregeld voortgezet.

Oogziekten. In het Koningin Wilhelmina-gasthuis te Bandoeng werden ingeschreven 5178 patiënten, van wie er 1105 (7 Europeanen, 68 Chineezen en 1030 inlanders) werden opgenomen.

Tuberculose. Het onderzoek naar het voorkomen van deze ziekte werd voortgezet.

Geneeskundig laboratorium. Het aantal aan het laboratorium verrichte onderzoekingen van diagnostischen aard bedroeg 9942, tegen 7507 in 1921. Voor de justitie werden 684 voorwerpen op de aanwezigheid van bloed- en spermavlekken onderzocht.

Voorts werden in 1922 bestudeerd: de epidemiologie der malaria te Tandjoengpriok; de werking van „Bayer 205" bij surra; de verbreiding der malaria op de Zuidwestereilanden; het mestiezen-vraagstuk op Kisar; het planktononderzoek van de Tjiliwoeng; het avitaminen-gehalte van verschillende inlandsche voedingsmiddelen en 100-jarige Koerintji-rijst; het antischeurbuikvitaminen-gehalte van enkele citrussoorten; microchemische bepalingen van bestanddeelen van het bloed; bepaling van de radio-activiteit van verschillende bronwateren; behandeling van lepralijders met verschillende chaulmoogra-praeparaten.

VI. LOTERIJEN.

Aan de vereeniging Nederlandsch-Indische Jaarbeurs te Bandoeng is eene goederenloterij, groot f 200 000 nominaal, toegestaan.

Van de voor 1922/1923 toegestane geldloterij, groot f 500 000, zijn de winsten bestemd voor de Vereeniging tot bevordering van inlandsche ziekenverpleging te Weltevreden, de vereeniging „Soerabajasche Ziekenverpleging", de vereeniging „Pro Juventute" te Soerabaja, de vereeniging „Semarangsche Ziekenverpleging", de St. Elisabeth-vereeniging te Semarang, het Comité voor de beroepskeuze te Weltevreden en het Comité Eerste Inlandsch Onderwijscongres te Soerakarta.

Met intrekking van alle terzake bestaande verordeningen, zijn bij Ord. van 10 Juli 1923 (Ind. St. n°. 351) nieuwe bepalingen vastgesteld betreffende loterijen, daaronder begrepen premieleeningen.

L.

I. WATERSTAAT EN BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

§ 1. PERSONEEL; UITVOERING VAN WERKEN.

Personeel. In 1922 werden voor den Indischen dienst uitgezonden 41 civiele ingenieurs, 11 waterstaatsopzichters, 16 opzichters voor de landsgebouwen en 8 teekenaars.

De indeeling van het personeel over de verschillende diensten op ult. 1922 blijkt uit het volgende staatje:

INDEELING	Hoofd- en verdere ingenieurs	Architecten en opzichters	Onder-opzichters	Opnemers	Teekenaars	Te zamen
Algemeene dienst	59	136	41	2	25	263
Dienst der irrigatie-afdeelingen	72	110	33	2	—	217
Gewestelijke dienst	27	120	30	3	—	180
Bepaalde diensten	32	34	11	6	—	83
Totaal	190	400	115	13	25	743
Bovendien waren boven de sterkte in dienst	30	38	17	1	—	86

Bij Gouv. Bt. 21 Juli 1923 n°. 32 (Ind. St. n°. 375) is — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1921 — de toelage vastgesteld voor de opzichters bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken, die in het bezit zijn van het diploma voor architect.

Uitvoering van werken. Ter bezuiniging werd in 1922 de uitvoering van verschillende werken stopgezet. In dat jaar is aan burgerlijke landswerken ten koste gelegd wegens onderhoud en herstellingen f 7 048 000 en wegens vernieuwing en nieuwe werken f 43 987 000. Dit laatste bedrag moet nog worden vermeerderd met het geldswaardig bedrag van de verbruikte materialen uit 's lands voorraad, ten beloope van f 1 372 493, waardoor het geheele bedrag van f 43 987 000 stijgt tot f 45 359 493.

Evenals in vorige jaren is bij de uitvoering van werken, voor zooveel doenlijk, partij getrokken van de werkkrachten van veroordeelden tot dwangarbeid en van door den politierechter gestraften, terwijl de geldswaarde, welke die arbeid vertegenwoordigde, met het Departement van Justitie is verevend.

Bij Gouv. Bt. 10 Dec. 1922 n°. 43 is eene commissie ingesteld om de Regeering van voorlichting te dienen nopens de omstandigheden, onder welke gewapend beton in de nabijheid der zee in Nederlandsch-Indië verkeert, de gevaren, welke zijne duurzaamheid bedreigen, en tevens zoo mogelijk de middelen aan te wijzen, door welke die gevaren zouden kunnen worden ontgaan.

§ 2. BIJZONDERHEDEN NOPENS DE VERSCHILLENDE SOORTEN VAN WERKEN.

Gebouwen. In de in § 1 vermelde som van f 45 359 493 is begrepen een bedrag van f 10 288 145, hetwelk, met inbegrip van het geldswaardig bedrag aan grondstoffen uit 's lands voorraad, is verwerkt voor gebouwen (vernieuwingen en nieuwe werken).

Wegen en bruggen. Voor het aanleggen van nieuwe en het verbeteren van bestaande wegen, zoomede voor het bouwen of vernieuwen van bruggen en duikers, enz. (zonder het aan onderhoud of herstelling ten koste gelegde) is in 1922 van Landswege uitgegeven f 3 215 878, waaronder f 313 489 aan materialen van den Lande. Dit bedrag is als volgt te verdeelen: voor den aanleg en de verbetering van wegen f 1 534 045 (waaronder f 97 892 aan materialen van den Lande), voor den bouw en de vernieuwing van bruggen f 1 615 534 (waaronder f 215 565 aan materialen van den Lande), voor het doen van opnemingen f 47 845 en voor het maken van oeververdedigingen en beschoeiingen f 18 454 (waaronder f 32 aan materialen van den Lande).

Bevloeiings-, afwaterings- en waterkeeringswerken. De belangrijkste der bevloeiings- en afwateringswerken op Java en Madoera werden ook op het werkplan voor 1922 ondergebracht in een aantal groepen van werken. Dit aantal, dat in 1919 24, in 1920 30 en in 1921 35 bedroeg, werd, mede in verband met het streven om deze wijze van indeeling der werken zoo stelselmatig mogelijk door te voeren, in 1922 uitgebreid tot een 38-tal. De voor die werken uitgetrokken som bedroeg f 7 200 000 (met inbegrip van de kosten der te bezigen bouwstoffen uit 's lands voorraad). Daarnevens was een globale post van f 2 200 000 uitgetrokken voor de kleine werken, welke gewoonlijk in één jaar worden voltooid en waarvan de behoefte eerst kort vóór of gedurende het begrootingsjaar aan het licht treedt. In dezen post zijn begrepen de uitgaven voor den aanleg van kleine vergaarkommen (kringwadoeks), o.m. ten doel hebbende de afschaffing van de z.g. dag- en nachtregeling bij de verdeeling van het bevloeiingswater in den Oostmoesson mogelijk te maken.

Het door den resident van Madioen vastgestelde, op 1 Februari 1923 in werking getreden reglement op het gebruik en de verdeeling van het bevloeiingswater in de irrigatie-sectie Madioen is opgenomen in de Jav. Ct. 1923 n°. 7.

Voor de Buitengewesten werd voor een 7-tal groepen bevloeiings- en afwateringswerken gerekend op een bedrag van f 700 000, terwijl voor verschillende kleine werken een globale post van f 200 000 werd uitgetrokken.

Voor het verrichten van opnemingen, grondonderzoekingen, enz., het opmaken van ontwerpen en in het algemeen het voorbereiden van werken op het gebied van bevloeiing en waterafvoer werd uitgetrokken een som van f 700 000.

In het geheel werd gedurende het verslagjaar op het gebied van bevloeiing en afwatering uitgegeven voor vernieuwing en nieuwe werken f 5 186 594, voor onderhoud en herstelling van die werken f 2 421 500 en voor opnemingen f 441 300.

Ten behoeve van waterkeeringswerken werd in het werkplan gerekend op een bedrag van f 1 250 000.

Voor vernieuwing en nieuwe werken van dezen aard werd uitgegeven f 1 352 966 en voor onderhoud en herstelling f 245 972.

Waterschappen. Bij Ord. van 10 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 704) is de Vorstenlandsche waterschapsordonnantie — zie K. V. 1921, kol. 180 — verduidelijkt.

Werken in het belang van de gezondheid, waaronder drinkwatervoorzieningen. Ten behoeve van de werken in het belang van de volksgezondheid (rioleeringswerken, enz.) werd in 1922 uitgegeven f 1 570 959 en voor den aanleg van waterleidingen f 660 042, onder welke bedragen zijn begrepen de uitgaven voor opnemingen en voorbereidingen.

Voor het gewoon onderhoud en voor herstellingen der bestaande werken is besteed op Java en Madoera f 39 373 en in de Buitengewesten f 20 797, in 't geheel f 60 170.

De volgende staat bevat een overzicht van de kosten, besteed aan de daarnaast vermelde werkzaamheden.

GEWEST	OMSCHRIJVING VAN DE WERKEN	VERWERKTE BEDRAGEN IN 1922		TOELICHTINGEN
		AAN WATERLEIDINGEN	AAN RIOLEERINGEN EN AFWATERINGSWERKEN	
Batavia.	Het inrichten van een terrein te Manggarai (afd. Meester-Cornelis), voor het doen van onderzoekingen in het belang van de volksgezondheid.	f 62 257	—	Uitvoering.
	Verbetering van den wateraf- en aanvoer ter hoofdplaats Batavia	—	f649 576	Idem.
Cheribon.	Rioleering en afwatering van de hoofdplaats Cheribon . .	—	25 748	Voltooiïng.
Soerabaja.	Werken aan de Oedjoeng in het belang van de volksgezondheid	—	810	Idem.
	Ophooging van een strook moerasgrond en van verwaarloosde vischvijvers bewesten de hoofdplaats Soerabaja. .	—	14 160	Uitvoering.
	Verbetering van de afwatering van Zuidwest-Soerabaja door middel van de genormaliseerde kali Greges op den boezem.	—	10 579	Idem.
	Het bouwen van eene uitwateringssluis aan de uitmonding van het boezemkanaal ten behoeve van de verbetering der afwatering van het noordwestelijk deel der hoofdplaats Soerabaja	—	115 000	Idem.
	Door ophooging te assaineeren moerasgronden tusschen de rivieren Pegirian en Petireman aan den Oedjoeng.	—	617 096	Gestaakt.
Pasoeroean.	Bedrijf der drinkwatervoorziening van Pasoeroean	22 342	—	
	Aanvulling van den magazijnsvoorraad ten behoeve van die drinkwatervoorziening	8 502	—	
	Ombouwen van straatfonteinen	632	—	
	Aanleg van spuitleidingen.	1 158	—	
	Het treffen van voorzieningen aan den verzakkenden watertoren	3 378	—	
Banjoemas.	Drinkwatervoorziening Gandroeng-mangoen.	2 154	—	Voltooiïng.
	Assaineeringswerken ter hoofdplaats Tjilatjap	—	75 828	Uitvoering.
Sumatra's Westkust.	Aanleg van eene drinkwatervoorziening te Solok	25 353	—	Voltooiïng.
	Het doen van opnemingen en het maken van ontwerpen voor drinkwaterleidingen.	2 254	—	
	Het doen van zware herstellingen en het maken van aansluitingen aan de gouvernementsdrinkwaterleiding te Padangpandjang. . .	2 307	—	Voltooiïng.

GEWEST	OMSCHRIJVING VAN DE WERKEN	VERWERKTE BEDRAGEN IN 1922		TOELICHTINGEN
		AAN WATERLEIDINGEN	AAN RIOLEERINGEN EN AFWATERINGSWERKEN	
Tapanoeli.	Het aanleggen van wegen en spoelleidingen in de Chineesche wijk te Goenoengsitoli (eiland Nias)	—	f 2 362	Uitvoering.
	Het aanleggen van betongoten in de Europeesche wijk ter hoofdplaats Sibolga.	—	1 335	Voltooiïng.
	Inkassing van de stuwmuur voor het verzamelbekken der drinkwatervoorziening voor Sibolga.	f 1 139	—	Idem.
Benkoelen.	Het verbeteren der bestaande en het aanleggen van nieuwe brandputten . . .	9 531	—	Idem.
	Uitvoering van het 2de gedeelte der assaineeringswerken ter hoofdplaats Benkoelen	—	33 846	Idem.
	Het doen van opnemingen in het belang der volksgezondheid ter hoofdplaats Benkoelen .	—	1 799	
Lampongsche districten.	Het aanbrengen van eene tijdelijke verbetering aan de drinkwatervoorziening voor Telokbetong .	757	—	Voltooiïng.
	Onderhoud en exploitatie van de drinkwaterleidingen te Tandjoengkarang en Telokbetong . . .	3 757	—	
	Aanschaffing van materialen voor idem.	485	—	
	Het doen van opnemingen in het belang der volksgezondheid te Tandjoengkarang en Pandjang.	—	622	Uitvoering.
Riouw en onderhoorigheden.	Het verrichten van opruimingswerk te Tandjoengpinang .	—	8 106	Idem.
Zuider- en Oosterafdeeling v. Borneo.	Aanleg van den weg van Bandjermasin naar Oelin in het belang van de drinkwatervoorziening van Bandjermasin.	229 555	—	Idem.
	Aanleg van eene drinkwaterleiding ter hoofdplaats Bandjermasin	355	—	Idem.
Menado.	Aanleg van eene drinkwatervoorziening voor de hoofdplaats Menado	99 153	—	Voltooiïng.
Celebes en onderhoorigheden.	Aanleg van eene drinkwatervoorziening te Makasser	130 810	—	Idem.
	Bedrijf van die drinkwatervoorziening .	49 338	—	
	Het maken van zes waterputten in verschillende kampongs	3 597	—	Voltooiïng.
Amboina.	Het verbeteren van den waterafvoer ter hoofdplaats Ternate	—	11 865	Idem
	Opnemingen (debieten regenwaarnemingen).	240	—	
Bali en Lombok.	Verbetering van den waterafvoer te Ampenan	—	2 228	Uitvoering.
	Het vernieuwen en plaatsen van watermeters bij de nieuw aangelegde spuitleidingen, aansluitende aan de drinkwaterleiding te Singaradja	916	—	Voltooid.
	Het doen van opnemingen.	72	—	Idem.

Door den resident van Bali en Lombok zijn nieuwe voorschriften vastgesteld ten aanzien van de waterverstrekking uit de gouvernementswaterleiding ter hoofdplaats Singaradja (zie Jav. Ct. 1923 n°. 47).

Havens en reeden. [1]) In verband met de vereischte versobering in de Landshuishouding, kwamen slechts de noodzakelijkste werken tot uitvoering, terwijl alleen die werken werden voortgezet en voltooid, waarvan de werkzaamheden om dringende redenen in 's Lands belang niet konden worden stopgezet.

De aanleg van de 3de binnenhaven te Tandjoengpriok werd voortgezet (verwerkt f 1 523 870). Aan den bouw van de permanente caissonbouwplaats werd nog f 81 706 uitgegeven, waarvoor deze voltooid werd. De caissons voor de 500 M. lengte kademuur aan de 3de binnenhaven kwamen gereed (verwerkt f 1 282 788). Aan havendammen en oeververdedigingen werden de noodige herstellingen verricht (uitgegeven f 27 582). Het Noordelijk gedeelte van den Westerdam werd over 280 M. voltooid. Tijdens een storm werd de bovenbouw van den verlengden Oosterdam over 80 M. weggeslagen, welke beschadiging weder hersteld werd. Voor de koeliebevolking van de haven werden twee slaaploodsen gebouwd (verwerkt f 46 030). Aan den aanleg van nieuwe en het verlengen en herstellen van bestaande wegen werd f 76 628 besteed. Het baggerwerk aan het Borneo- en het Kodja-kanaal kostte in het verslagjaar f 181 186; de taludbekleeding van het Kodja-kanaal kwam over eene lengte van 230 M. gereed. Het bekaden van het Java-kanaal vorderde over 900 M. Met de ophooging van terreinen aan het Westerboord van het Java-kanaal werd voortgegaan (verwerkt f 11 603). Voor den aankoop van gronden en afkoop van inlandsche bezitsrechten op verschillende perceelen werd f 315 768 uitgegeven. Het havenmaterieel werd uitgebreid met 16 zolderschuiten, een sleepboot en een motorboot (verwerkt f 27 229). Elf der ankerblokken voor de in de buitenhaven te plaatsen 16 meerboeien kwamen gereed (verwerkt f 23 810). Aan herstelling aan het havenmaterieel werd f 60 350 uitgegeven. Voortgezet en voltooid werd de aanleg der hoogspanningskabels P 1—P 2 en P 5—P 4 (verwerkt f 14 337). Aan den steenkolensteiger werden hoog noodige herstellingen aangebracht, waaraan f 64 875 besteed werd.

Voor het doen van proefnemingen en andere voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van den aanleg van een zeehaven te Semarang [2]) werd uitgegeven f 26 428. De oeververdedigingen in de prauwenhaven werden voltooid (verwerkt f 82 879). Het baggerwerk voor het afronden van de voor de prauwvaart hinderlijke landtong tusschen het Nieuw Haven-kanaal en het Ooster Haven-kanaal kwam gereed (verwerkt f 45 352). Aan den aanleg en de verbetering van wegen en het maken van rioleeringen op het haventerrein, het betegelen van kade- en opslagterreinen en den aanleg van kraansporen werd besteed f 83 213. De loodsenbouw werd beëindigd. Enkele andere gebouwen, als de Nieuwe Kleine Boom en een paar warongloodsen, zijn nog in uitvoering (verwerkt f 20 572). Voor de electrificatie van de haven (daaronder begrepen de verlichting) was noodig f 57 970. Het materieel werd uitgebreid met een waterprauw en een motorbrandspuit (verwerkt f 30 765).

Aan de haven te Cheribon werden verschillende werken voltooid (in 't geheel verwerkt f 32 084), o.a. de gesloten opslagloods en de vischloodsen, het herstellen der havendammen en het aanbrengen van eene taludvoorziening benoorden den Tjangkol-weg.

Aan de herstellingen aan den kop van den Oosterhavendam te Pekalongan werd f 13 808 verwerkt.

De visschershaven te Sarang (res. Rembang) kwam nagenoeg gereed (verwerkt f 33 898).

Aan den bouw van den Holland-pier te Soerabaja [3]) werd f 5 142 821 besteed; voortgegaan werd met het baggeren van de sleuf voor verbetering van den grondslag en de zandopstorting in het hiervan reeds voltooide gedeelte. De gebaggerde specie werd opgespoten op het terrein ten Zuidwesten van het Westerkanaal. Einde 1922 waren 17 caissons gereed gekomen. Aan de herstelling van het ongeval aan de steenkolenkade werd f 864 298 verwerkt en aan het verlengen van die kade f 411 559. Het gekoppeld caissondok van gewapend beton kwam nagenoeg gereed (verwerkt f 133 642). De winning van terrein aan het Oosterboord van het havenbassin werd nagenoeg voltooid (verwerkt f 8791). Het maken van 430 M. kade voor diepgaande zeeschepen aan het Westerboord werd voortgezet. Voor het maken van het Westerkanaal, benevens grondverbetering van de Oosterboordterreinen daarvan werd f 595 591, voor grondberging, benevens het winnen van terreinen in het gebied der haven (o.m. bestemd voor quarantainestation voor vee) f 88 016, voor de grondverbetering op het Noordelijk haventerrein ten behoeve van een te stichten woonwijk f 56 506 en voor het aanleggen van de hoofdafwatering van de woonwijk der haven f 21 452 uitgegeven.

De aanleg van nieuwe wegen op het haventerrein eischte eene uitgave van f 637 684, waarvan f 97 440 voor uitbreiding van het wegennet langs het Zuidelijk en Westelijk boord van het havenbassin (o.a. de Prapatkoeroeng-weg), f 37 638 voor de Manilla-straat in de woonwijk der haven, f 86 280 voor den Port Said-weg, f 31 331 voor den Westelijken Tandjoeng Perak-weg en f 252 615 voor den verbindingsweg tusschen den Batavia- en den Griseeschen weg. Aan den bouw en de herstelling van warong-, pasar- en andere loodsen, auto-garages, openbare keukens, privaten, enz. werd f 64 946 besteed. De architectswoning en de 7 gekoppelde woningen voor het minder havenpersoneel kwamen gereed (verwerkt f 114 950). Op de afwatering der wegen na werd de proefkampong voltooid (verwerkt f 131 444). Aan den Noordpier werd een ijzerlossingsterrein ingericht (verwerkt f 20 556). De vermeerdering van de havenuitrusting met 2 ijzeren waterlichters, een waterprauw van 250 ton laadvermogen en het materieel, overgenomen van de naamlooze vennootschap „Waterleverantie", vorderde eene uitgave van f 81 990.

Voor de electriciteitsvoorziening, o.a. den aanleg van een hoog- en laagspanningsnet, en den aankoop en montage van het benoodigde materieel werd f 34 455 uitgegeven. Van de 40 electrische portaalkranen waren einde 1922 12 kranen opgesteld en in bedrijf genomen (verwerkt f 416 135).

De slibarbeid in het Westervaarwater van Soerabaja had op dezelfde wijze plaats als in 1921. De motorvaartuigen *Aletta* en *Beatrix* werden aan den dienst onttrokken en vervangen door het stoomvaartuig *Wezel*.

De werkzaamheden aan het 5de gedeelte der havenwerken te Banjoewangi (res. Besoeki) werden stopgezet.

Te Tjilatjap werd het ophoogen van lage terreinen achter den nieuwen steiger en ten Noordwesten van den te bouwen kademuur voortgezet en voltooid (verwerkt f 76 638). De vrijmaking van inlandsche bezitsrechten op die gronden werd beëindigd (verwerkt f 11 960).

De werken tot verbetering der haventoestanden te Emmahaven [4]) werden voortgezet. Aan het verzwaren van den zeebreker middels betonblokken en metselwerk werd f 172 536 besteed. De bouw van een persdam over de Westelijke Karang-bank werd stopgezet (verwerkt f 45 621). De bevloering der kaden kwam gereed (verwerkt f 38 574). De prise d'eau te Soengei Beramas voor de verbetering van den wateraanvoer werd voltooid (verwerkt f 21 531), terwijl aan andere werken voor de verbetering van de watervoorziening

---

1) Bij Gouv. Bt. 3 Nov. 1922 n°. 17 (Jav. Ct. n°. 90), juncto 23 Dec. 1922 n°. 34 (Jav. Ct. n°. 104a), is ten behoeve van elk der havens van Tandjoengpriok, Soerabaja, Semarang, Tjilatjap, Belawan, Emmahaven en Makasser eene commissie ingesteld welke tot taak heeft het overwegen van maatregelen tot bestrijding van havendiefstallen.

2) Bij Gouv. Bt. 16 Febr. 1923 n°. 22 (Ind. St. n°. 77) is een reglement op de verstrekking van water aan landsdiensten en aan derden door het havenbedrijf van Semarang vastgesteld, terwijl bij Ord. van denzelfden datum (Ind. St. n°. 78) de verstrekking van zoet water aan schepen in de haven van Semarang door particulieren is verboden.

Het reglement op het verstrekken van electrische energie op het haventerrein te Semarang, zoomede de tarieven en bijzondere voorwaarden voor het verstrekken van electrische energie op dat haventerrein zijn opgenomen in de Jav. Ct. 1922 n°. 84.

3) De door den directeur der haven van Soerabaja vastgestelde uitvoeringsvoorschriften voor de verstrekking van zoet water aan landsdiensten en aan derden door het havenbedrijf te Soerabaja zijn opgenomen in de Jav. Ct. 1923 n°. 9.

De Ord. van 27 Jan. 1921 (Ind. St. n°. 66), houdende verbod tot het verstrekken van zoet water aan schepen in de haven van Soerabaja door particulieren, treedt in werking met ingang van 1 September 1923 (Ind. St. 1923 n°. 387).

4) Bij Ord. van 16 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 79) is de verstrekking van zoet water aan schepen in de Emmahaven door particulieren verboden.

f 37 824 uitgegeven werd. Ten behoeve van het electrische leidingnet voor kaden, hangars, straten en huizen werd f 19 625 besteed. De brandweerkazerne met magazijn en winkelgalerij werd nagenoeg voltooid (verwerkt f 17 856). Het tweetal gekoppelde dienstwoningen kwam gereed (verwerkt f 25 228).

Voor het aanbrengen van verbeteringen aan het havenemplacement te Sibolga (Tapanoeli) werd f 9651 verwerkt.

De werkzaamheden ten behoeve van de verbetering der vluchthaven te Kroë (Benkoelen) werden voortgezet (verwerkt f 24 995).

De bouw van den Oceaanhaven te Belawan werd voortgezet. De fundeeringssleuf voor de caissons werd gebaggerd. De hiervan afkomstige specie, zoomede die uit de Belawanrivier vóór het nieuwe kustvaart-etablissement, werd gedeeltelijk gebruikt voor de ophooging van het woonkwartier en het terrein achter het emplacement der Deli-Spoorwegmaatschappij. Met het maken van een belastingdam van het uit de Belawan- en de Deli-rivier verkregen zand werd voortgegaan. De twaalf caissons voor het eerste gedeelte van den kademuur kwamen gereed; het twaalftal voor het tweede gedeelte werd gestort tot eene hoogte van 9,09 M. In 1922 werd aan het eerste gedeelte der werken f 1 436 179 en aan het tweede gedeelte f 3 309 169 verwerkt. De slibzuiger *Sumatra* bleef het geheele jaar en de slibzuiger *Java* tot Juni 1922 aan de verdieping van de Belawan-geul werkzaam. Door de *Sumatra* werden 2 642 625 M³. en door de *Java* 425 050 M³. specie verzet. In 't begin van het jaar werd over eene breedte van 50 M. bij laagwaterspring eene diepte gepeild van 57 d.M., welke diepte op het eind van het jaar 65 d.M. bedroeg (verwerkt werd f 1 269 575). De bouw van den 181 M. langen steiger voor het nieuwe kustvaart-etablissement werd voortgezet (verwerkt f 17 596), evenals de verdere werkzaamheden hieraan (verwerkt f 49 326). Aan loodsen en bergplaatsen werd f 36 511 besteed. De uitbreiding van het havenmaterieel en de outillage kostte f 136 611.

De commissie van voorlichting nopens de vraag of het uit een economisch oogpunt aanbeveling verdient de Belawan-havenwerken te voltooien (zie K. V. 1922, kol. 226) is bij Gouv. Bt. 11 Oct. 1922 n°. 14 ontbonden.

Aan verschillende steigers te Sabang (Atjeh) werden herstellingen verricht (verwerkt f 25 188), terwijl het gewoon onderhoud der gouvernementseigendommen f 34 500 eischte.

Met den bouw van een permanenten steiger te Sambo (Riouw) werd een aanvang gemaakt (verwerkt f 19 137).

Aan het vernieuwen van de loopbrug naar den vischpasar te Tandjoengpinang (Riouw) werd f 25 586 verwerkt.

De bouw van een douane-etablissement te Telok Niboeng (Riouw) werd voortgezet (verwerkt f 16 185).

De opruiming van hindernissen in de Batanghari- en de Tebo-rivier (res. Djambi) werd voortgezet (verwerkt f 30 793).

Aan den bouw van een opslagloods te Palembang werd f 43 536 en aan de verbetering van den steiger aldaar f 10 016 verwerkt.

Het nieuwe houten dok te Pontianak werd voltooid (verwerkt f 14 000).

De slibarbeid op den Kapoeas-drempel werd met hetzelfde vermogen voortgezet. In het eerste halfjaar verminderde de diepte, doch verbeterde daarna weder. De diepte beneden gemiddeld zeevlak bedroeg in Januari 1923 25,5 d.M.

Voor het aanbrengen van verbeteringen aan het douane-emplacement te Bandjermasin werd verwerkt f 16 171; het werk werd voorloopig gestaakt.

Aan de haven te Makasser werden in het verslagjaar geen belangrijke werken uitgevoerd. Aan den aankoop van bij de haven gelegen gronden en het geschikt maken daarvan voor het gebruik werd uitgegeven f 15 527.

De verbetering van de haventoestanden te Menado vorderde eene uitgave van f 249 168. Door een hevige „barat" (storm) werd veel schade toegebracht aan de nog niet gereed gekomen kustvoorziening.

De werkzaamheden aan den aanlegsteiger te Ampenan (res. Bali en Lombok) kwamen nagenoeg gereed. In verband met de bezuiniging werden de verbeteringen en vernieuwingen beperkt tot het 1ste los- en laadhoofd (verwerkt f 10 465).

De financieele bedrijfsresultaten van de voornaamste havens zijn over 1922 als volgt:

HAVENS	Kapitaal op ult. 1922	Rente en aflossing in 1922	Bedrijfs-uitgaven	Bedrijfs-inkomsten
Tandjoengpriok . .	f 23 206 568	f 1 390 100	f 2 399 256	f 3 880 738
Semarang	4 553 084	194 541	638 785	607 917
Soerabaja	25 413 290	1 268 232	2 751 696	3 996 380
Tjilatjap	1 531 823	93 838	171 246	213 613
Emmahaven . . .	3 180 459	185 200	281 872	285 517
Belawan	6 639 996	473 150	585 743	500 742
Makasser	13 735 838	762 355	227 083	456 628
Kleine havens . .	8 293 000	485 070	667 542	370 935
Totalen . . .	f 86 554 048	f 4 852 486	f 7 723 223	f 10 312 420

II. STOOMWEZEN.

Toezicht op de stoomketels. Op het einde van 1922 waren in gebruik bij particulieren 5841 stoomketels, met een verwarmd oppervlak van 482 683 M². (hieronder begrepen 719 scheepsketels met een verwarmd oppervlak van 64 840 M².), hetgeen vergeleken met het vorige verslagjaar, eene vermeerdering aanwijst van 149 landketels en 21 scheepsketels.

Het aantal oververhitters bedroeg 256, met 9494 M². verwarmd oppervlak, terwijl het aantal voorwarmers zich tot 8 stuks bepaalde, met 1460 M². verwarmd oppervlak.

Het aantal beproevingen voor eerste indienststelling beliep 346; het aantal periodieke keuringen bedroeg 5865, waarvan 468 door deskundigen, niet behoorende tot den dienst van het stoomwezen.

Het aantal aan het Gouvernement behoorende stoomketels, waarop het stoomwezen toezicht houdt, bedroeg einde 1922 1147 landketels en 134 scheepsketels. Toezicht werd uitgeoefend op 630 locomotiefketels van particuliere spoor- en tramwegen.

Het aantal locomotiefketels der staatsspoor- en tramwegen, waarop het toezicht wordt uitgeoefend door deskundige ambtenaren van den dienst der staatsspoor- en tramwegen, bedroeg 839.

De gecommitteerde in Nederland van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië onderzocht 122 ontwerpen, tegen 276 ontwerpen in 1921.

Het onderzoek en de beproeving, alsmede de periodieke keuringen brachten f 101 215 op, tegen f 156 017 in 1921, welke vermindering een gevolg is van het bepaalde in art. 36 van het stoomwezenreglement, dat voor landketels één keer in de 2 jaren de kosten voor periodieke keuringen verschuldigd zijn.

Beveiliging van fabrieken en werkplaatsen. Door den dienst van het stoomwezen worden voorschriften gegeven omtrent de wijze van beveiliging in fabrieken en werkplaatsen, met het doel den werknemer te beschermen in de uitoefening van zijn arbeid; tevens houdt die dienst toezicht, dat de gegeven voorschriften stipt worden opgevolgd, terwijl bij ongevallen de ambtenaren een onderzoek instellen omtrent oorzaak en gevolgen dier ongevallen. Dit laatste heeft tot doel na te gaan: of de gegeven beveiligingsvoor-

schriften aangevuld en verbeterd moeten worden en of de werkgever in gebreke is gebleven de voorschriften op te volgen.

De zeer groote uitgestrektheid van het terrein, waarop de ambtenaren toezicht moeten houden, brengt mede, dat zij in hooge mate moeten steunen op de medewerking van de ambtenaren van het binnenlandsch bestuur, die hun kennis moeten geven van het oprichten van nieuwe fabrieken en werkplaatsen in hun gebied en van de ongevallen, die daar voorkomen. In verband met den drukken werkkring van deze bestuursambtenaren is het schier onvermijdelijk, dat niet steeds alle ongevallen bij den dienst van het stoomwezen bekend worden.

Op een aantal van 2692 particuliere fabrieken en werkplaatsen werden in 1922 131 ongevallen vermeld met 131 slachtoffers (32 dooden, 71 zwaar- en 28 licht-gekwetsten); in de 58 door het Gouvernement beheerde fabrieken kwam slechts 1 geval van ernstige verwonding voor.

M.

I. FINANCIËN.

Bij Gouv. Bt. 21 Febr. 1923 n°. 20 (Jav. Ct. n°. 17) is, bij wijze van tijdelijken maatregel, bij het Departement van Financiën eene afdeeling Financieele Statistiek ingesteld, welke deel zal uitmaken van den bezuinigingsdienst (zie K. V. 1922, kol. 161).

§ 1. BEGROOTING.

Begrootingswetten.

Begrooting 1920. Bij de wetten van 29 Dec. 1922 (Ned. St. 1922 nos. 764 en 765, Ind. St. 1923 nos. 40 en 41) is de begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1920 nader gewijzigd.

Begrooting 1922. Bij de wet van 29 Dec. 1922 (Ned. St. 1922 n°. 763, Ind. St. 1923 n°. 38) is de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1922 nader gewijzigd.

Begrooting 1923. Bij de vier wetten van 17 Maart 1923 (Ned. St. nos. 79, 80, 81 en 82, Ind. St. nos. 138, 139, 140 en 141) is deze begrooting vastgesteld. Sedert is die begrooting gewijzigd bij de wetten van 2 Juli 1923 (Ned. St. nos. 315, 316, 317 en 319; Ind. St. nos. 401, 402, 403 en 399), in verband waarmede de eindcijfers der vier hoofdstukken zijn als volgt:

Uitgaven in Nederland (hoofdstuk I der uitgaven)	f 164 337 656	
Uitgaven in Indië (hoofdstuk II der uitgaven)	628 338 185	f 792 675 841
Middelen in Nederland (hoofdstuk I der Middelen)	f 5 850 170	
Middelen in Indië (hoofdstuk II der Middelen)	613 259 664	619 109 834
Nadeelig verschil		f 173 566 007

§ 2. LANDSKASSEN IN INDIE EN KASBEHEER IN NEDERLAND EN INDIE.

a. Landskassen in Indië.

Bij Gouv. Bt. 12 Oct. 1922 n°. 35 (Ind. St. n°. 649) is het aantal algemeene ontvangers der derde klasse gebracht van 45 op 47.

Met ingang van 1 Januari 1923 is de landskas te Moearoenim (res. Palembang) (Gouv. Bt. 27 Nov. 1922 n°. 12 in Ind. St. n°. 749) en met ingang van 1 Juni 1923 die te Moeara Aman (res. Benkoelen) (Gouv. Bt. 30 April 1923 n°. 4 in Ind. St. n°. 209) opgeheven.

Eene opgave, aanwijzende den stand van de gezamenlijke landskassen op Java en Madoera en die in de Buitengewesten op het einde van elke maand van 1922 is opgenomen in bijlage T.

Bij Gouv. Bt. 2 Nov. 1922 n°. 14 (Bijbl. Ind. St. n°. 10192) is de Directeur van Financiën gemachtigd om ter voorziening in de behoeften der landskassen tegen onderpand gelden in rekening-courant bij de Javasche Bank op te nemen zonder vergoeding van rente voor de opgenomen gelden tot een bedrag van f 6 000 000 en tegen de gewone beleeningsrente dier Bank voor hetgeen boven dit bedrag wordt opgenomen.

De voorraad betaalmiddelen bij de landskassen bedroeg op het einde van:

September 1922	f 45 316 340,64
December 1922	48 903 612,62⁵
Maart 1923	50 296 217,21⁵
Juni 1923	49 364 044,43⁵

b. Kasbeheer in Indië.

Bij Gouv. Bt. 17 Nov. 1922 n°. 3*x* (Ind. St. n°. 715) is bepaald, dat van 17 November tot 31 December 1922 schatkistpromessen met een looptijd van drie, zes, negen of twaalf maanden zullen worden verkrijgbaar gesteld, terwijl bij Gouv. Bt. 25 Mei 1923 n°. 3*x* (Ind. St. n°. 254) is bepaald dat van 25 Mei tot 31 December 1923 schatkistpromessen met een looptijd van drie en zes maanden zullen worden verkrijgbaar gesteld.

Aan kortloopend schuldpapier van Nederlandsch-Indië stond uit op het einde van:

MAAND.	Totaal.	Schatkist-biljetten.	Schatkist-promessen.
September 1922	f 110 600 000	f 85 280 000	f 25 320 000
October „	110 600 000	85 280 000	25 320 000
November „	36 300 000	35 300 000	1 000 000
December „	73 000 000	20 000 000	53 000 000
Januari 1923	53 000 000	—	53 000 000
Februari „	53 000 000	—	53 000 000
Maart „	53 000 600	—	53 000 000
April „	53 000 000	—	53 000 000
Mei „	53 000 000	—	53 000 000
Juni „	81 700 000	—	81 700 000
Juli „	81 700 000	—	81 700 000
Augustus „	81 700 000	—	81 700 000

Behalve in den vorm van schatkistpapier is in Indië nog vlottende schuld gevormd tengevolge van de aan het Land gedane voorschotten door de Javasche Bank, alsmede door de uitgifte van ongedekte muntbiljetten. Voor de bedragen van een en ander raadplege men de kolommen 4 en 7 van het hierna onder *d.* opgenomen overzicht van het bedrag en de samenstelling der vlottende schuld van Nederlandsch-Indië.

c. Kasbeheer in Nederland.

Voor den stand der rekening met 's Rijks schatkist op het einde van elk der maanden September 1922 tot en met Augustus 1923 moge worden verwezen naar de derde kolom van onderstaand overzicht.

Bij de wet van 22 Dec. 1922 (Ned. St. n°. 704; Ind. St. 1923 n°. 110) is de Minister van Financiën bevoegd verklaard om het bedrag der volgens art. 33 der Indische comptabiliteitswet in 's Rijks schatkist gestorte gelden te boven te gaan met f 400 000 000.

Over de door 's Rijks schatkist aan Indië voorgeschoten gelden wordt eene rente van 5% in rekening gebracht.

d. Overzicht van het bedrag en de samenstelling der vlottende schuld van Nederlandsch-Indië.

Tijdstip.	Totaal.	Voorschot van Rijksschatkist.	Voorschot van de Javasche Bank.	Tegoed bij de Javasche Bank.	Schatkistpapier.	Muntbiljetten.
Einde September 1922	f 384 766 421,24	f 273 695 498,55	—	f 44 072 024,31	f 110 600 000	f 44 542 947,—
„ October „	400 598 448,93	289 099 593,71	—	23 332 378,78	90 400 000	44 431 234,—
„ November „	406 624 484,15	297 938 849,12	f 28 798 177,03	—	36 300 000	43 587 458,—
„ December „	416 140 583.06	311 571 116,58	—	11 433 493,02	73 000 000	43 002 959,50
„ Januari 1923	451 539 751,30	343 001 863,62	14 195 338,18	—	53 000 000	41 342 549,50
„ Februari „	416 010 131,40	312 835 156,24	9 412 157,66	—	53 000 000	40 762 817,50
„ Maart „	385 543 013,39	283 751 816,05	8 775 374,34	—	53 000 000	40 015 823,—
„ April „	387 565 470,75	270 715 148,44	24 287 483,81	—	53 000 000	39 562 838,50
„ Mei „	388 792 232.77	258 215 353,43	36 042 820,84	—	53 000 000	41 534 058,50
„ Juni „	335 981 579,91	199 821 303,87	12 984 896,04	—	81 700 000	41 475 380,—
„ Juli „	270 674 810,02	138 385 910,48	10 105 752,54	—	81 700 000	40 483 147,—
„ Augustus „	253 413 225.26	133 850 402,61	—	2 732 400,35	81 700 000	40 595 223,—

§ 3. VERKOOP VAN PRODUCTEN.

Veilingen en onderhandsche verkoopingen. De in 1922 hier te lande door tusschenkomst van de Nederlandsche Handelmaatschappij voor 's lands rekening verkochte producten bestonden uit: 10 224 pikol Java-koffie, 647 026 K.G. kinabast, 31 641 K.G. getahpertja, 1 149 002 K.G. caoutchouc en 6720 K.G. coca. De ruwe opbrengst, ad f 2 822 371, liet, na aftrek van de kosten van aflading in Indië, vervoer over zee en verkoop (dus ongerekend de in Indië gedane uitgaven), ten bedrage van f 382 077, eene zuivere opbrengst van f 2 440 294 over. Voor uitvoerige opgaven omtrent een en ander zie men bijlage U.

Bevrachtingen. Met 18 in den overeengekomen maildienst vertrokken stoomschepen en 1 zoogenaamde tusschenboot werden in 1922 door de stoomvaartmaatschappijen „Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd" voor 's Lands rekening herwaarts verscheept 797 425 K.G. kinabast, 4760 K.G. coca, 148 991 K.G. caoutchouc en 8916 K.G. getahpertja (zie bijlage V).

Verzekering. De in 1922 door de Nederlandsche Handelmaatschappij geldelijk verantwoorde producten vertegenwoordigden, berekend naar de prijzen op de tijdstippen van verscheping, eene waarde van f 4 871 133, welke som geheel voor risico van den Staat is gebleven.

§ 4. ANDERE BRONNEN VAN INKOMSTEN.

A. *Verpachte middelen.*

Java en Madoera. De pachtsommen der vogelnestklippen in de gewesten Bantam, Rembang, Soerabaja, Besoeki en Madoera bedroegen in 1922 achtereenvolgens f 265, f 23 400, f 3750, f 490 en f 7377, te zamen f 35 282, welk bedrag geheel is voldaan. Met ingang van 1 Januari 1923 is deze pacht overgebracht naar het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Buitengewesten. De opveiling van die middelen, waar van de pachtovereenkomsten einde Maart 1923 kwamen te

verstrijken, vond als gewoonlijk in het openbaar plaats voor de tijdvakken van één en drie jaar. Ook thans werden weder de meeste pachten voor het driejarig tijdvak afgestaan. Eene uitzondering hierop werd gemaakt voor de pacht van het recht om eene belasting te heffen op sago, was, getah, enz. in een gedeelte van het gewest Oostkust van Sumatra, welke, ondanks het veel hooger bod voor het driejarig tijdvak, toch voor één jaar werd afgestaan, in verband met de plannen om het gebied, waar deze pacht werkt, bij het tolgebied in te lijven. Ook de saguweerpacht ter hoofdplaats Amboina en de laroepacht ter hoofdplaats Koepang werden weder voor een éénjarig tijdvak gegund met het oog op in overweging zijnde plannen om deze pachten door eene directe heffing te vervangen.

Blijkens bijlage W bedraagt voor alle in de Buitengewesten verpachte middelen de opbrengst voor 1922 f 311 406.

Gedurende 1922 werd in Atjeh en Onderhoorigheden eene overtreding van het pandhuisrentetarief ontdekt, waarvoor de overtreder werd gestraft, terwijl ter Oostkust van Sumatra weder een 3-tal clandestiene pandhuizen werden aangetroffen (te Poeloe Brayan, te Mabar en te Sampali).

Door den pachter van het pandhuis te Bagan Si Api Api (Oostkust van Sumatra) werd ook in 1922 eene lagere rente geheven dan het tarief toelaat.

In de gewesten Riouw en Onderhoorigheden, Menado, Amboina, Timor en Onderhoorigheden en Bali en Lombok, waar de pandhuispacht niet werkt doch de uitoefening van het pandhuisbedrijf aan licentiehouders is toegestaan, zijn in 1922, evenals in 1921, 16 vergunningen tot het houden van een pandhuis uitgereikt; deze vergunningen gelden alleen voor de daarin genoemde plaatsen en loopen steeds af bij het einde van het jaar van uitgifte (Ind. St. 1869 n°. 85). De vergunningen waren als volgt: Riouw en Onderhoorigheden 2 (44 597 beleeningen, waarop f 243 303 werd voorgeschoten), Menado 4 (21 663 en f 198 886), Amboina 7 (26 299 en f 149 740), Timor en Onderhoorigheden 1 (14 668 en f 106 030) en Bali en Lombok 2 (28 207 en f 139 496).

De rentevoet, in 1922 bij die gelicentieerde pandhuizen gevolgd, wordt opgegeven per maand te hebben bedragen: in Riouw en Onderhoorigheden 1 à 6%, Menado 4 à 5%, Amboina 3 à 6%, Timor en Onderhoorigheden 2% en Bali en Lombok 4%.

B. *Onverpachte middelen en inkomsten.*

Opiumregie. Aangezien het wenschelijk was gebleken de strafbepalingen voor overtredingen der bepalingen voor de opiumregie, begaan met kleinere hoeveelheden opium, zoomede die voor verboden invoer van regie-opium en voor overtredingen van de voorwaarden van vergunningen tot het bezit, het vervoer of het doen vervoeren van regie-opium, voor verschillende Buitengewesten te herzien, zijn bij Ord. van 18 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 551) aanvullende bepalingen voor de opiumregie in de gewesten Benkoelen, Palembang, Djambi, Oostkust van Sumatra, Atjeh en Onderhoorigheden, Riouw en Onderhoorigheden, Banka en Onderhoorigheden, Billiton, Westerafdeeling van Borneo, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Menado, Celebes en Onderhoorigheden en Timor en Onderhoorigheden vastgesteld.

Het Gouv. Bt. 28 Dec. 1909 n°. 26 (Ind. St. n°. 597), houdende aanwijzing van „verboden kringen", is nader gewijzigd bij Gouv. Btn. 19 Sept. 1922 n°. 34 (Ind. St. n°. 599) waarbij de geheele residentiën Pekalongan, Soerabaja, Djokjakarta, Madioen en Rembang en een deel der residentie Besoeki als verboden kring zijn aangewezen, 26 Dec. 1922 n°. 3 (Ind. St. n°. 798) waarbij de geheele residentie Kediri als verboden kring is aangewezen, en 27 Maart 1923 n°. 10 (Ind. St. n°. 132) waarbij de geheele residentie Cheribon als verboden kring is aangewezen. In de nieuw bij de verboden kringen ingelijfde streken werd het onvoltooide licentiestelsel ingevoerd, voor zooveel betreft de gewesten Pekalongan, Rembang, Soerabaja, Djokjakarta en Madioen bij Ord. van 19 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 600), Kediri bij Ord. van 26 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 799) en Cheribon bij Ord. van 27 Maart 1923 (Ind. St. n°. 133).

Bij Ord. van 19 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 601) is het bezit en vervoer van regie-opium in het district Tengger (afd. Probolinggo, res. Pasoeroean) verboden.

Met ingang van 2 October 1922 is bij den dienst der opiumregie opgeheven de betrekking van inspecteur-onderhoofd en in dienst gesteld een derde inspecteur (Gouv. Bt. 29 Oct. 1922 n°. 4 in Ind. St. n°. 679).

De door den resident van Soerabaja vastgestelde instructie voor het hoofd der opiumrecherche ter hoofdplaats Soerabaja is opgenomen in de Jav. Ct. 1923 n°. 12.

Op Java en Madoera en in de Buitengewesten is in 1922 onderscheidenlijk verkocht 813 923 en 881 678 thail bereid opium, tegen 996 611 en 1 198 118 thail in 1921, of 18,33 en 26,41% minder dan in 1921. In het geheele regie-gebied is de omzet in 1922 22,74% en de opbrengst 17,05% minder geweest dan in het voorafgegane jaar, welke achteruitgang van het debiet gedeeltelijk een gevolg is van de maatregelen tot beperking van het gebruik, doch voornamelijk te wijten is aan de bijna overal heerschende malaise.

In den loop van het jaar werd het depot te Telokbetong (res. Lampongsche districten) opgeheven, waardoor het aantal depots daalde tot 22 (11 op Java en Madoera en 11 in de Buitengewesten). Het aantal verkoopplaatsen verminderde op Java en Madoera van 728 tot 647 en in de Buitengewesten van 546 tot 529.

Het aantal wettige opiumkitten verminderde van 72 tot 62 (Batavia 14, Semarang 9, Soerakarta 4, Soerabaja 2, Pasoeroean 2, Kedoe 2, Kediri 2, Palembang 2, Oostkust van Sumatra 20, Atjeh en Onderhoorigheden 4 en Celebes en Onderhoorigheden 1). In 1922 werden 121 vervolgingen wegens het houden van heimelijke schuifgelegenheden ingesteld.

Het aantal aanhalingen op Java en Madoera en in de Buitengewesten bedroeg in 1922 onderscheidenlijk 1693 en 598 (waaronder 1220 en 522 van regie-opium), tot eene gezamenlijke hoeveelheid van ruim 409 en 108 kati.

Met het waar mogelijk op werkdagen beperken van de verkooptijden en het op Zondagen geheel sluiten van de opiumverkoopplaatsen werd ook in 1922 voortgegaan.

Voor verdere bijzonderheden omtrent de opiumregie wordt verwezen naar het jaarverslag over 1922.

In- en uitvoerrechten. Voor de vestiging, opheffing of verplaatsing van tolkantoren en hulptolkantoren zie men Ind. St. 1922 nos. 693 (rangschikking van het hulptolkantoor te Toboali onder het tolkantoor te Pangkalbalem, Banka), 767 (opheffing van het tolkantoor te Ratah Totok, Menado) en 809 (opheffing van het hulptolkantoor te Oedjoeng, Karangasem) en 1923 nos. 43 (opheffing van het hulptolkantoor te Sibigo, Atjeh) en 331 (verheffing van het hulptolkantoor te Tarakan tot tolkantoor onder den naam van Lingkas, Zuider- en Oosterafd. van Borneo).

Na daartoe verkregen Koninklijke machtiging is bij Ord. van 10 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 72) bepaald dat — met ingang van 1 April 1923 (zie Ind. St. 1923 n°. 73) — in de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea in- en uitvoerrechten en accijnzen op petroleum en lucifers worden geheven volgens de tarieven en regelen geldende voor de afdeelingen Noord- en West-Nieuw-Guinea. Bij diezelfde gelegenheid is te Merauke een tolkantoor gevestigd en is de voor den algemeenen handel opengestelde haven van Merauke gerangschikt onder de voor den algemeenen invoer en algemeenen uitvoer geopende havens.

Bij Ord. van 27 Juni 1923 (Ind. St. n°. 327) is de haven van Boela (res. Amboina) voor den algemeenen handel opengesteld en aangewezen als haven geopend voor algemeenen invoer en algemeenen uitvoer.

De openstelling voor den algemeenen handel van de haven Belitong (res. Riouw en Onderhoorigheden) is bij Ord. van 5 Maart 1923 (Ind. St. n°. 101) ingetrokken.

Bij Ord. van 28 Maart 1923 (Ind. St. n°. 135) is een verbod uitgevaardigd tot uitvoer uit de residentie Bali en Lombok van gedistilleerd, met uitzondering van het in dat gewest vervaardigde gedistilleerd.

Het tarief voor de heffing van pakhuishuur voor goederen welke te Semarang in het publiek entrepot of als onbeheerd zijn opgeslagen, is bij Ord. van 25 April 1923 (Ind. St. n°. 197) herzien.

Omtrent de waarneming der functie van algemeen pakhuismeester te Ternate zie men Ind. St. 1922 n°. 575.

Bij Ord. van 24 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 792) is, in ver-

band met de voorgenomen intrekking van het uitvoerrecht op aardolie en bijproducten daarvan, de mogelijkheid opengesteld tot het verleenen van uitstel van betaling van uitvoerrecht onder door den Directeur van Financiën te stellen voorwaarden en in de daarvoor door hem aangewezen gevallen, terwijl over het bedrag, waarvoor uitstel van betaling wordt genoten, rente is verschuldigd, berekend naar den door dien Directeur vooraf te bepalen rentevoet. In verband hiermede is door dat Departementshoofd bepaald dat, met ingang van 1 Januari 1923, uitstel van betaling wordt verleend voor het uitvoerrecht, dat in 1923 verschuldigd is voor aardolie en bijproducten daarvan, indien ten genoege van den hoofdinspecteur der in- en uitvoerrechten en accijnzen eene schriftelijke aansprakelijkstelling voor de betaling op eerste aanzegging van dien hoofdinspecteur van het recht en van de daarvoor verschuldigde rente is overgelegd, terwijl de rente, verschuldigd over het bedrag, waarvoor uitstel van betaling wordt genoten, wordt berekend naar een rentevoet van 6% 's jaars van den dag, waarop het recht verschuldigd werd tot en met dien van betaling.

Eene soortgelijke regeling werd met betrekking tot uitstel van betaling van uitvoerrecht voor tabak, niet bereid voor de inlandsche markt en afkomstig van den oogst 1922, getroffen. Uitstel van betaling wordt verleend voor het uitvoerrecht dat verschuldigd is voor tabak, welke door of voor rekening van aan de Java-tabaksbelasting (Ind. St. 1921 n°. 295) of de Sumatra-tabaksbelasting (Ind. St. 1921 n°. 296) onderworpen ondernemingen wordt uitgevoerd en afkomstig is van den oogst 1922, indien ten genoege van den hoofdinspecteur der in- en uitvoerrechten en accijnzen eene schriftelijke aansprakelijkstelling voor de betaling op eerste aanzegging van dien hoofdinspecteur van het recht en van de daarvoor verschuldigde rente is overgelegd, terwijl de rente, verschuldigd over het bedrag, waarvoor uitstel van betaling wordt genoten, wordt berekend naar een rentevoet van 6% 's jaars van den dag, waarop het recht verschuldigd werd tot en met dien van betaling.

Bij Ord. van 11 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 707) is, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1922, het uitvoerrecht voor tinerts nader vastgesteld op f 2,35 per 100 K.G.

Bij de wet van 17 Maart 1923 (Ned. St. n°. 83, Ind. St. n°. 177) zijn in de Indische tariefwet eenige wijzigingen en aanvullingen aangebracht, waardoor de mogelijkheid is geopend tot verkrijging van vrijdom van invoerrecht voor ruwe delfstoffen in fabrieken en bedrijven, benoodigd voor de vervaardiging van ten verkoop bestemde producten, en waarbij de tariefposten ,,ijzer" en ,,koper" zijn gewijzigd.

Het tarief voor de heffing van pakhuishuur voor goederen, welke te Cheribon in het publiek entrepot of als onbeheerd zijn opgeslagen, is bij Ord. van 28 Mei 1923 (Ind. St. n°. 255) herzien.

Terwijl in 1921 de ontvangsten in het tolgebied aan in- en uitvoerrecht gezamenlijk hebben bedragen f 77 123 207, is in 1922 daaraan f 71 243 966 ontvangen, waarvan op Java en Madoera f 44 159 351 (f 7 277 022 minder dan in 1921) en in de Buitengewesten f 27 084 615 (f 1 397 781 meer dan in 1921). Na bijtelling van nagevorderd recht en aftrek van de terugbetalingen werd aan in- en uitvoerrecht ontvangen:

Invoerrecht	f 69 120 103	f 59 295 648
Uitvoerrecht	8 003 104	11 947 972
	f 77 123 207	f 71 243 620

Voor elk kantoor in het bijzonder zijn de cijfers over 1922 vermeld in staat *Ia* van bijlage X, terwijl uit een overzicht van staat *Ib* dier bijlage blijkt, hoeveel de voornaamste der bij in- en uitvoer belaste goederen, zoowel in genoemd jaar, als in 1921 aan recht opbrachten.

Wegens overtreding van de bepalingen op de tolrechten werden in 1922 1224 bekeuringen afgedaan (waarvan 1217 bij onderhandsche schikking), tegen 1464 in 1921.

Accijnzen. De bedragen, welke de in het tolgebied geheven accijnzen in de jaren 1921 en 1922 in 's Lands kas deden vloeien, blijken uit de onderstaande opgaaf (voor 1922 zij bovendien verwezen naar staat I van bijlage X).

		1921	1922
Accijns op	inlandsch gedistilleerd	f 1 378 991	f 1 182 680
,, ,,	tabak	86 088	88 703
,, ,,	petroleum	14 121 653	15 129 725
,, ,,	lucifers	5 311 921	10 115 644
		f 20 898 653	f 26 516 752

Wegens overtreding van de accijnsbepalingen betreffende het inlandsch gedistilleerd, de petroleum en de lucifers werden in 1922 82 bekeuringen afgedaan (tegen 55 in 1921), waarvan 8 bij onderhandsche schikking.

Bij Ord. van 19 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 550) zijn de petroleumaccijns- en de lucifersaccijnsordonnantie gewijzigd met betrekking tot de omschrijving van hetgeen onder tolgebied moet worden verstaan.

Bij Ord. van 4 Juli 1923 (Ind. St. n°. 343) is de Ord. in Ind. St. 1898 n°. 90 gewijzigd en aangevuld, o. m. ten einde gelegenheid te geven, om teruggave te bekomen van den accijns, betaald voor gedistilleerd, dat aanwezig is in vloeistoffen, die in op Java en Madoera gevestigde fabrieken zijn samengesteld en naar buiten het tolgebied zijn uitgevoerd. In verband hiermede zijn bij Ord. van denzelfden datum (Ind. St. n°. 344) voorschriften vastgesteld omtrent het verleenen van teruggave van den hierbedoelden accijns.

Belastingen in het algemeen. Bij Gouv. Bt. 22 Oct. 1922 n°. 4 (Ind. St. n°. 670) zijn nieuwe formulieren der dwangschriften voor de invordering van de verponding en van de overige onder het Departement van Financiën ressorteerende kohierbelastingen vastgesteld.

Bij Ord. van 24 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 44) zijn eenige wijzigingen aangebracht in de bepalingen nopens den voorrang van 's lands kas ter zake van belastingvorderingen (personeele belasting, verponding, oorlogswinstbelasting, inkomstenbelasting en productenbelastingen).

Personeele belasting. De in Ind. St. 1908 n°. 15 opgenomen staat aangevende de huurwaarde, bedoeld bij het tweede lid van art. 12 der ordonnantie op de personeele belasting, is bij Gouv. Bt. 9 Febr. 1923 n°. 38 (Ind. St. n°. 69), met ingang van 1 Januari 1923, nader gewijzigd met betrekking tot de gewesten Bantam, Atjeh en Onderhoorigheden, Amboina en Timor en Onderhoorigheden.

Over 1922 zijn in het geheel aangeslagen (volgens voorloopige cijfers) 36 135 Europeanen, 24 064 Vreemde Oosterlingen en 30 256 Inlanders, tegen (volgens verbeterde opgaven) 33 802 Europeanen, 21 647 Vreemde Oosterlingen en 32 330 Inlanders in 1921. Voor elk gewest in het bijzonder blijken de uitkomsten der belasting over beide jaren uit bijlage X, tabel II.

Afzonderlijk voor Java en Madoera en de Buitengewesten beliepen de aanslagen en het geïnd bedrag als volgt:

	1921 (Verbeterde cijfers)		1922 (Voorloopige cijfers)	
	Java en Madoera	Buitengewesten	Java en Madoera	Buitengewesten
Aanslag	f 2 847 617	f 786 840	f 2 726 937	f 732 871
Af: wegens toegestane verminderingen	227 688	59 147	212 298	39 621
Alzoo werkelijk te heffen	f 2 619 929	f 727 693	f 2 514 639	f 693 250
Verschuldigd aan schattingskosten, voor zoover zij den aangeslagenen in rekening waren te brengen	8 376	1 534	9 974	1 761
Derhalve in het geheel door de aangeslagenen verschuldigd	f 2 628 305	f 729 227	f 2 524 613	f 695 011
Geïnd bedrag *a*)	2 047 529	556 009	2 809 092	757 510

a) Onder de geïnde bedragen is hier en bij andere hierna te vermelden belastingen niet alleen begrepen wat op den aanslag van hetzelfde jaar is ontvangen, maar ook wat van den achterstand over vorige jaren is aangezuiverd (wat de personeele belasting betreft, ook hetgeen gestort is wegens te verhalen kosten van schatting), zoomede de boete wegens te late betaling, terwijl daarentegen ingevolge art. 24 der Indische comptabiliteitswet 1917 (Ind. St. n°. 521) in mindering is gebracht hetgeen tengevolge van verkeerden aanslag over het behandeld of over eenig vorig jaar, dan wel uit anderen hoofde, aan belanghebbenden is terugbetaald.

Inkomstenbelasting. In verband met de aanvulling, welke de herziene ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920 (Ind. St. 1921 n°. 312) heeft ondergaan — zie K. V. 1922, kol. 235 — is de ordonnantie op de heffing van opcenten op den aanslag in de inkomstenbelasting over 1922 (Ind. St. 1922 n°. 288), met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1922, nader aangevuld bij Ord. van 3 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 634).

De herziene ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920 (Ind. St. 1921 n°. 312) is bij Ord. van 24 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 804) nader aangevuld met eene bepaling dat, indien de hoofdinspecteur van financiën bij zijne beschikking ten nadeele van den belastingplichtige afwijkt van het advies van de commissie van voorlichting, die beschikking met redenen wordt omkleed en dat daartegen door of vanwege den belastingplichtige bezwaren kunnen worden ingebracht bij den raad van beroep voor belastingzaken. Tevens onderging die ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920 eene nadere wijziging bij Ord. van 4 Maart 1923 (Ind. St. n°. 100), waardoor de vrijstelling van mindere militairen bij de land- en zeemacht met ingang van 1 Januari 1924 is vervallen.

Ter versterking van de middelen worden, ingevolge de Ord. van 7 April 1923 (Ind. St. n°. 154), opcenten geheven op den aanslag in de inkomstenbelasting over het jaar 1923.

Bij Ord. van 23 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 671) is eene regeling getroffen om te voorkomen dat belasting zou worden geheven over het gedeelte van het inkomen, dat wordt aangewend tot voldoening van oorlogswinstbelasting.

Bij Gouv. Bt. 11 Dec. 1922 n°. 5 (Ind. St. n°. 770) zijn de hoofden van gewestelijk bestuur gemachtigd om voor en namens den Gouverneur-Generaal, als vertegenwoordigende Nederlandsch-Indië, op te treden bij het vestigen van hypotheek ter verzekering van de richtige betaling van verschuldigde inkomstenbelasting.

Bij Ord. van 24 Dec. 1922 (Ind. St. n°. 805) is de ordonnantie, houdende instelling van een raad van beroep voor belastingzaken (Ind. St. 1915 n°. 707), nader gewijzigd en aangevuld ten aanzien van bezwaren welke door belastingplichtigen bij den raad van beroep worden ingebracht tegen de beschikkingen van den hoofdinspecteur van financiën nopens de aantooning van kapitaalsverhooging als bedoeld in art. 25, lett. *c*, der herziene ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920.

In 1922 zijn volgens voorloopige opgaven in het geheel aangeslagen 3 025 892 physieke personen en 505 naamlooze vennootschappen en andere lichamen, tegen onderscheidenlijk 3 085 456 en 905 in 1921.

Het bedrag van den aanslag bedroeg, na aftrek van toegestane verminderingen, over 1922 f 43 144 688 (volgens voorloopige opgaven), tegen f 124 344 989 over 1921.

Uit het volgend overzicht blijkt hoeveel Java en Madoera en hoeveel de Buitengewesten in die bedragen deelen en hoeveel in elk der genoemde jaren aan inkomstenbelasting werd geïnd.

	1921 (Verbeterde opgaven)		1922 (Voorloopige opgaven)	
	Java en Madoera.	Buiten-gewesten.	Java en Madoera.	Buiten-gewesten.
Aanslag	f 102 562 448	f 23 569 505	f 27 304 112	f 16 784 145
Af: wegens toegestane verminderingen	1 481 094	255 870	735 668	207 901
Alzoo werkelijk te heffen	f 101 081 354	f 23 313 635	f 26 568 444	f 16 576 244
Geïnd bedrag	30 724 880	17 931 024	137 473 356	25 231 910

Gegevens nopens de werking van deze heffing over 1921 en 1922 zijn opgenomen in de staten III *a—d* van bijlage X.

Verponding. Bij Gouv. Bt. 31 Dec. 1922 n°. 23 (Ind. St. n°. 822) is eene commissie ingesteld voor de vaststelling der verpondingswaarde van onroerende goederen in Nederlandsch-Indië voor het vijfjarig tijdvak 1923 tot en met 1927.

Ter versterking van de middelen worden, ingevolge de Ord. van 7 April 1923 (Ind. St. n°. 155), 10 opcenten geheven op den aanslag in de verponding over het jaar 1923.

In het geheel was in 1922 op en buiten Java en Madoera

	1917			1918			1919		
	Java en Madoera	Buiten-gewesten	Totaal	Java en Madoera	Buiten-gewesten	Totaal	Java en Madoera	Buiten-gewesten	Tota
Aanslag	f 42 367 420	f 6 557 710	f 48 925 130	f 55 582 593	f 6 152 350	f 61 734 943	f115 807 975	f 11 658 720	f127 46
Verminderingen	1 109 350	145 320	1 254 670	13 459 620	265 650	13 725 270	12 637 060	519 040	13 15
Werkelijk te heffen bedrag	f 41 258 070	f 6 412 390	f 47 670 460	f 42 122 973	f 5 886 700	f 48 009 673	f103 170 915	f 11 139 680	f114 310
Geïnd bedrag	—	—	—	4 467 636	336 244	4 803 880	10 392 233	1 137 454	11 529

Belastingen van verschillenden aard, die slechts in het een of ander gewest geheven worden. Omtrent de opbrengst van en den aanslag in deze belastingen vindt men opgaven over 1921 en 1922 in tabel IX van bijlage X.

De van alle schepen en vaartuigen, telkens wanneer zij den mond van de Kleine Kapoeas (de rivier van Pontianak) in- of uitgaan, geëischte bijdrage in de kosten van uitdieping en onderhoud van het vaarwater (Kapoeas-geld) — zie K. V. 1916, kol. 161 — is bij Ord. van 11 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 706) verhoogd van 5 tot 7½ cent per M³. bruto inhoud van het vaartuig.

Zegelrecht. De zegelverordening 1921 (Ind. St. 1921 n°. 498) onderging enkele wijzigingen bij Ordn. van 2 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 570) en 9 Maart 1923 (Ind. St. n°. 104).

Aan zegelrecht is, volgens voorloopige opgaven, in 1922 ontvangen f 11 336 915 (waarvan f 9 105 932 op Java en Madoera en f 2 230 983 in de Buitengewesten), tegen — volgens verbeterde opgaven — in 1921 f 6 496 188 (f 4 619 642 op Java en Madoera en f 1 876 546 in de Buitengewesten).

Overschrijvings-, successie- en overgangsrecht. De opbrengst van deze belastingen was in 1922 (volgens voorloopige opgaven) en in 1921 (volgens verbeterde opgaven) als volgt:

		Java en Madoera.	Buiten-gewesten.	Totaal.
Overschrijvingsrecht	1921	f 3 729 109	f 293 621	f 4 022 730
	1922	2 088 837	294 087	2 382 924
Successie- en overgangsrecht	1921	681 102	28 364	709 466
	1922	276 960	43 274	320 234

aan verponding te heffen f 6 414 428, tegen f 6 357 323 (volgens verbeterde opgaven) in 1921.

Voor eene specificatie per gewest zie tabel IV van bijlage X.

Geïnd is, met inbegrip van het aangezuiverde over vorige jaren en van boeten f 6 198 795 in 1921 en f 6 936 141 in 1922.

Bijzondere belastingen. Bij Ord. van 24 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 45) is de termijn van 12 maanden, binnen welken de aanslag in de zoogenaamde productenbelastingen kan worden herzien of vernietigd, verlengd tot 24 maanden.

Bij Ord. van 14 Aug. 1922 (Ind. St. n°. 541) zijn eenige nadere wijzigingen aangebracht in de koffieordonnantie 1920 (Ind. St. 1921 n°. 297). Bij Ord. van denzelfden datum (Ind. St. n°. 542) is eene regeling getroffen tot het opleggen van aanslagen in de koffiebelasting naar een lager tarief dan het bestaande, in afwachting van eene herziening van dat tarief.

Bij Ord. van 20 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 86) is het voorloopig tarief vastgesteld voor de „suikerbelasting voor de jaren 1920, 1921 en 1922" (Ind. St. 1921 nos. 299, 563 en 599 en 1923 nos. 44 en 45) voor het belastingjaar 1921, terwijl bij Gouv. Bt. van denzelfden datum n°. 37 (Ind. St. n°. 87) de voorloopige gemiddelde kostprijs per pikol suiker, bedoeld in het 4de lid van art. 4 van de suikerordonnantie 1920 (Ind. St. 1921 nos. 299 en 599) voor het belastingjaar 1921 is vastgesteld.

Belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en veulens op Java en Madoera. In 1922 is ter zake van deze belasting geïnd f 2 897 882, tegen f 1 668 946 in 1921, alzoo in 1922 f 1 228 936 meer dan in 1921.

Voor gespecificeerde opgaven zie tabel V van bijlage X.

Het aantal overtredingen wegens slachten zonder vergunning bedroeg in 1922 1181, tegen 1216 in 1921.

Belasting op het slachten van varkens op Java en Madoera. De opbrengst van deze belasting bedroeg in 1922 f 319 059, tegen f 170 975 in 1921 (zie de gespecificeerde opgave in tabel VII van bijlage X).

Het aantal overtredingen beliep in 1922 24, tegen 13 in 1921.

Slachtbelastingen in de Buitengewesten. Bij Ord. van 2 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 1) zijn de verschillende slachtbelasting-verordeningen nader aangevuld in dien zin, dat voor de heffing van de belasting de vrijwillige slacht van vee, lijdende aan eene besmettelijke ziekte, wordt gelijkgesteld aan de slacht tengevolge van eene verwonding door wild gedierte.

Bij Gouv. Bt. 2 April 1923 n°. 23 (Ind. St. n°. 147) is, met ingang van 1 Mei 1923, het uitstel voor enkele gedeelten van de residentie Timor en Onderhoorigheden van de heffing der belasting op het slachten van runderen en buffels (zie Ind. St. 1914 n°. 279 en 1915 n°. 108) ingetrokken.

Bij Ord. van 13 April 1923 (Ind. St. n°. 169) zijn enkele vrijstellingen van de belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en varkens in de residentie Tapanoeli ingetrokken.

In 1922 is aan rundslachtsbelasting geïnd f 630 444, tegen f 444 186 in 1921, en aan varkensslachtbelasting f 618 510, tegen f 398 495.

Voor nadere gegevens zie men de tabellen VI en VIII van bijlage X.

Oorlogswinstbelasting. De ordonnantie op de oorlogswinstbelasting 1917 (Ind. St. n°. 592) is nader aangevuld bij Ord. van 23 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 672).

De bepalingen nopens den voorrang van 's lands kas ter zake van oorlogswinstbelasting zijn bij Ord. van 10 Juni 1923 (Ind. St. n°. 283) nader gewijzigd.

Bij Ord. van 1 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 56) is overgegaan tot eene verlaging van den interest, welke na een verleend uitstel van betaling van oorlogswinstbelasting aan belastingplichtigen in rekening wordt gebracht, indien door hen van dat uitstel gebruik is gemaakt.

De aanslag in deze belasting en het geïnd bedrag beliepen 30 Juni 1923 als volgt.

1920			1921			1922		
Java en Madoera	Buitengewesten	Totaal	Java en Madoera	Buitengewesten	Totaal	Java en Madoera	Buitengewesten	Totaal
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 230 957	f 1 873 698	f 27 104 655	f 47 561 132	f 2 892 673	f 50 453 805	f 21 503 873	f 4 958 750	f 26 462 623

Licentiën voor het houden van Chineesche dobbelspelen. De bepalingen betreffende het verleenen van licentiën tot het houden of doen houden van hazardspelen in voor het publiek opengestelde lokalen (Ind. St. 1912 n°. 230, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld) zijn nader gewijzigd bij Ord. van 24 Juli 1923 (Ind. St. n°. 378), o. m. in verband met de omstandigheid, dat eenige afdeelingshoofdplaatsen als zoodanig zijn komen te vervallen.

Pandhuisdienst. In verband met 's Lands financieelen toestand werd geen uitbreiding gegeven aan de invoering van de pandhuisregie in de Buitengewesten.

In de residentie Preanger-Regentschappen zijn de gouvernementspandhuizen te Bodjonglopang (afd. Soekaboemi), Soekanegara (afd. Tjiandjoer), Tjonggeang (afd. Soemedang) en Kawali (afd. Tasikmalaja), wegens het geringe debiet, met ingang van 1 Januari 1923, opgeheven (Gouv. Bt. 15 Nov. 1922 n°. 3 in Ind. St. n°. 710).

Op het einde van 1922 waren in werking 371 pandhuizen, waarbij 37 376 962 panden werden beleend, waarop aan leensommen in het geheel werd verstrekt f 151 909 567, tegen in 1921 onderscheidenlijk 34 522 743 panden en f 142 529 063 aan leensommen.

De exploitatiekosten van het bedrijf bedroegen f 11 852 312 of, verdeeld over het aantal panden, ± f 0,32 per pand, terwijl eene winst werd gemaakt van f 4 659 001; deze cijfers beliepen in 1921 onderscheidenlijk f 11 746 477, ± f 0,34 en f 2 002 488.

Recht op de openbare verkoopingen. Bij de landsvendukantoren (vendukantoren der 1ste klasse, waaronder begrepen die, welke beheerd worden door algemeene ontvangers van 's lands kassen) is in 1922 omgezet aan voor particuliere rekening verkochte goederen f 16 003 650 en aan voor gouvernementsrekening verkochte goederen en producten f 996 821 (in 1921 onderscheidenlijk f 15 789 447 en f 1 443 227) en te dier zake aan recht geheven f 1 194 440, latende, na aftrek van de kosten der kantoren, eene winst van f 906 138 (over

1921 bracht dit recht onzuiver f 1 106 245 en zuiver f 847 992 op).

Bij de vendukantoren der 2de klasse (die, waarvan het beheer eene bijbetrekking uitmaakt) beliep de omzet in 1922 bij de door notarissen beheerde kantoren f 19 290 313 en bij die onder beheer van gewestelijke secretarissen, commiezen op assistent-residentie-kantoren of besturende ambtenaren f 2 397 589, te zamen f 21 687 902, welke sommen over 1921 bedroegen f 23 773 672 + f 2 936 497 = f 26 710 169.

Aan voor gouvernementsrekening verkochte goederen, enz. was onder den omzet van de kantoren der 2de klasse begrepen f 2 619 895 (in 1921 f 5 364 838). Als aandeel van den lande in de inkomsten der vendukantoren 2de klasse is in 1922 geïnd: ter zake van de door notarissen beheerde kantoren f 525 270 en ter zake van de overige kantoren f 75 514, te zamen derhalve f 600 784 (in 1921 f 715 164). De zuivere opbrengst voor den lande voor alle vendukantoren te zamen beliep alzoo in 1922 f 1 506 922 (in 1921 f 1 563 156).

In verband met de opheffing van de residentie Ternate en Onderhoorigheden als zelfstandig gewest en de toevoeging van dat gebied aan het gewest Amboina heeft het vendu-wezen in laatstgenoemd gewest bij Gouv. Bt. 21 Juni 1922 n°. 10 (Ind. St. n°. 440) wijziging ondergaan.

Ingevolge Gouv. Bt. 16 Sept. 1922 n°. 20 (Ind. St. n°. 595) is met ingang van 1 October 1922 van het ambtsgebied van het vendukantoor der 2de klasse te Manokoeari afgenomen de daartoe behoorende afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea en voor die afdeeling een vendukantoor der 2de klasse te Merauke gevestigd.

Ingevolge Gouv. Bt. 20 Sept. 1922 n°. 7 (Ind. St. n°. 602) is met ingang van 1 October 1922 de tot het ambtsgebied van het vendukantoor der 1ste klasse te Padang behoorende onderafdeeling Priaman (afd. Batipoeh en Priaman, res. Sumatra's Westkust) gevoegd bij dat van het vendukantoor der 2de klasse te Fort de Kock.

In verband met de gewijzigde administratieve indeeling van de residentie Soerabaja, is bij Gouv. Bt. 23 Sept. 1922 n°. 45 (Ind. St. n°. 615) het ambtsgebied van het vendukantoor te Grisee herzien.

Bij Gouv. Bt. 27 Nov. 1922 n°. 12 (Ind. St. n°. 749) is, met ingang van 1 Januari 1923, het vendukantoor der 1ste klasse te Moearoenim (res. Palembang) opgeheven en het ambtsgebied daarvan gevoegd bij dat van het vendukantoor der 2de klasse te Palembang.

Bij Ord. van 9 Maart 1923 (Ind. St. n°. 106) is het reglement op de openbare verkoopingen in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1908 n°. 189) nader aangevuld met betrekking tot het minimum-vendu-salaris.

II. MUNTWEZEN, GELDMARKT.

§ 1. MUNTWEZEN.

Van de voor 1921 aangevraagde muntsoorten (zie K. V. 1922, kol. 241) zijn de nog ontbrekende f 680 000 aan stuivers in October en December 1922 naar Indië verscheept.

Ingevolge Gouv. Bt. 22 Nov. 1922 n°. 1*x* (Ind. St. n°. 731) zijn de muntbiljetten van een halven gulden (f 0,50) (zie Ind. St. 1919 n°. 408 en 1920 nos. 8 en 805) met ingang van 1 Mei 1923 ingetrokken. Aangezien op dat tijdstip nog een betrekkelijk groot aantal van die biljetten in omloop waren, is bij Gouv. Bt. 3 April 1923 n°. 3*x* (Ind. St. n°. 168) nader bepaald, dat aan de houders daarvan nog tot en met 31 Juli 1923 gelegenheid wordt gegeven die biljetten bij de landskassen in te wisselen.

In 1922 zijn wegens het desbewust uitgeven van valsch geld 30 personen aangeklaagd, van wie er 21 veroordeeld (19 tot gevangenisstraf en 2 tot betaling van eene geldboete), 7 vrijgesproken en 2 van rechtsvervolging ontslagen zijn. De aangehaalde stukken werden, voor zoover niet bleek, dat de aanbieders te kwader trouw handelden, na voor den omloop ongeschikt te zijn gemaakt, aan de eigenaren teruggegeven. [1])

Wegens valschheid, vervalsching, opzettelijke schending of beschadiging zijn in 1922 van gouvernementswege aan den omloop onttrokken 7403 stuks zilveren munten (204 rijksdaalders, 400 guldens, 685 halve guldens, 4190 kwartjes en 1924 dubbeltjes) en 111 nikkelen stuivers.

Tot 31 Mei 1923 is uit Indië voor eene waarde van f 100 000 (5000 rijksdaalders, 17 500 guldens, 64 000 halve guldens, 40 000 kwartjes en 280 000 dubbeltjes) aan dofklinkende en versleten, voor den verderen omloop ongeschikte munt naar Nederland verzonden.

Bij Ord. van 28 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 625) is het tijdstip, waarop aan den omloop van zilveren muntspeciën, bekend onder den naam van „oude Compagnies dubbeltjes" en van koperen muntspeciën, bekend onder den naam van „kepengs" en „duiten", in de gewesten Celebes en Onderhoorigheden en Menado en op de tot de afdeeling Ternate der residentie Amboina behoorende Soela-eilanden een einde zal worden gemaakt, verdaagd tot 1 November 1922.

§ 2. DE JAVASCHE BANK.

In overeenstemming met de algemeene toestanden in Nederlandsch-Indië, gekenmerkt door een terugkeer tot normaler verhoudingen en waarbij het grootste gedeelte van het verslagjaar zich onderscheidde door stilte in zaken, liepen de cijfers voor de uitzettingen der centrale kredietinstelling verder terug. Weliswaar was de teruggang niet zoo groot als in het vorige verslagjaar, maar toch bedroeg deze bij het gemiddelde cijfer der rentegevende uitzettingen niet minder dan f 32½ millioen. De geldmiddelen waren namelijk onderscheidenlijk f 167 247 000 en f 199 643 000.

De binnenlandsche uitzettingen gingen van f 171¾ tot f 130¼ millioen, dus met ruim f 41 millioen achteruit; daartegenover vermeerderden de buitenlandsche wissels met f 7 millioen en de vaste beleggingen met f 1½ millioen.

De vermindering der binnenlandsche uitzettingen werd bijna uitsluitend veroorzaakt door de voorschotten in rekening-courant, die (in gemiddelde cijfers over het geheele boekjaar) beliepen f 95 146 000, tegen f 135 450 000 in 1921/1922. De disconto's van handelspapier, waarin tot een belangrijk bedrag gewestelijke en gemeentelijke promessen zijn begrepen, bleven met f 30 854 000 bijna gelijk, doch de disconteeringen van vendupapier liepen, in verband met de lagere opbrengsten der venduties, van f 5 368 000 tot f 4 424 000 terug.

De omzetcijfers geven een onderling uiteenloopend beeld al naar gelang zij verschillende vertakkingen van het economische leven betreffen. Zoo verminderden de voorschotten op effecten en wissels van f 1382 op f 909 millioen, de voorschotten op invoergoederen van f 52 op f 29½ millioen, die op goud en zilver van f 6¼ op f 2½ millioen, terwijl dit jaar geen aanleiding bestond om tot verleening van voorschotten op hypothecaire vorderingen over te gaan (het vorig jaar f 1 millioen). Ook verminderden de omzetcijfers voor de verschillende rubrieken van het hoofd Disconteer-

1) De Javasche Bank handelde aldus met 1003 rijksdaalders, 945 guldens, 1530 halve guldens, 279 kwartjes en 191 dubbeltjes.

ringen in 't geheel van f 119½ tot f 104½ millioen. Daarentegen vermeerderde het omzetcijfer voor de voorschotten op uitvoerproducten zeer sterk (van f 131½ tot f 221 millioen). Het gemiddelde cijfer der gezamenlijke opeischbare verplichtingen, genomen over het geheele boekjaar, daalde van f 400 op f 366 millioen. Van deze daling kwam f 29½ millioen op rekening van den biljettenomloop. Op 1 April 1923 was het totaal der obligo's f 377 315 277, tegen op 1 April 1922 f 357 779 448 of f 19½ millioen meer.

Het gemiddelde cijfer van den metaalvoorraad bleef met f 205½ millioen slechts f 2 millioen bij dat van het jaar 1921/1922 ten achter. Dit beteekende, in verband met de bovenvermelde vermindering van het gemiddelde cijfer der obligo's, eene verbetering van het gemiddelde dekkingspercentage van 50,7 tot 56,1 %. Aan het eind van het verslagjaar was van de opeischbare verplichtingen zelfs 53,78% door metaal gedekt. De dekking was toen groot f 222½ millioen, als volgt samengesteld:

	31 Maart 1923.	31 Maart 1922.
Gouden standpenningen	f 65 587 190	f 57 590 630
Zilveren standpenningen	50 722 945	38 887 485
Pasmunt	691 442	623 759
Vreemde gouden munt	90 185 174	91 626 082
Muntmateriaal, goud	5 492 966	5 441 551
Muntmateriaal, zilver	1 201 019	1 295 788

Den koers op Holland zooveel mogelijk in het rechte spoor te houden, kostte ook dit jaar veel hoofdbrekens. De Nederlandsche Bank bleek nog steeds niet bereid de zekerheid te geven, dat goud, haar door de Javasche Bank tegen overgave van bankbiljetten verstrekt, ten allen tijde weer ter beschikking van laatstgenoemde zou staan. De Javasche Bank moest dus, wanneer zij zich tijdelijk niet op andere wijze middelen in Nederland kon verschaffen, haar toevlucht nemen tot beleening van goud bij haar zuster-instelling. Goud, op die wijze beleend, is bij de bovenstaande cijfers betreffende de metaaldekking wederom niet in aanmerking genomen, niettegenstaande de metaalvoorraad er ten allen tijde mede kon worden vergroot.

Het boekjaar begon met een koers van 99½ voor telegrafische overmaking, zonder dat evenwel deze koers blijvend te handhaven was. Reeds spoedig zag men eene noteering van 97, doch er kwam daarna eenige verbetering en gedurende de rest van het boekjaar bleef de koers tamelijk stabiel op 98.

Voor particuliere rekening maakte de Javasche Bank in dit boekjaar ruim f 102 000 000 naar Amsterdam over.

De eenige verandering in de verschillende tarieven van de Javasche Bank was, dat de rente voor alle effectenbeleeningen op 5 % gebracht werd, waarmede de uitzonderingsrente voor certificaten Nederlandsche Werkelijke Schuld en voor pandbrieven en obligaties van laag rentetype kwam te vervallen. De bank- en cultuurinstellingen konden evenwel als voorheen tegen eene rente van 3½ % bij de Bank terecht en zoo behoorde de Javasche Bank ook dit boekjaar tot die circulatiebanken, welke het aan hare zorgen toevertrouwde gebied op de goedkoopste wijze van kredietmiddelen voorzag.

Het aantal bewaarnemingsposten klom van 2470 (waaronder 151 ten name van de postspaarbank) tot 2599 (waaronder 96 ten name van de postspaarbank). De waarde ging evenwel van f 94¼ tot f 78¼ millioen achteruit; hiervan was onderscheidenlijk f 9½ en f 10¾ millioen ten name van de postspaarbank.

De buitengewone omstandigheden, welke zich het vorige boekjaar hadden voorgedaan en een gevolg waren van den plotselingen teruggang naar normaler verhoudingen, waren uitgewerkt en zoo toonden ook de winstcijfers in de verschillende rubrieken weer een normaal beeld. Rente op disconto's, koersverschillen en winst op munt en muntmateriaal leverde f 4 millioen, rente op voorschotten in rekening-courant f 4½ millioen, provisie f 450 000 en interest der vaste beleggingen van kapitaal en reservefonds f 600 000.

De onkosten (salarissen, kantoor-onkosten en specievervoer) beliepen f 3½ millioen, terwijl voor onderhoud, verponding en verzekering der gebouwen f 85 000 werd uitgegeven.

Afschrijvingen vereischten f 645 000 (voor den aanmaak van bankbiljetten f 275 000, voor gebouwen f 315 000 en voor inventaris f 55 000).

Nadat voor nog te betalen onkosten en belastingen de noodige voorzieningen waren getroffen, bleef ter verdeeling over f 5¼ millioen, waarvan volgens de bepalingen van de Javasche Bankwet 1922 het Land f 2¾ millioen genoot. Het reservefonds, waarvan — met vooruitloopen op de kapitaalsvergrooting — het maximum bij Gouv. Bt. 10 Juni 1923 n°. 3 op f 9 000 000 gebracht werd, is met f 723 000 verhoogd. Voor aandeelhouders was f 1 142 000 beschikbaar, een dividend toelatende van 19 % of f 95 per aandeel van f 500.

De balans vermeldt nog een post van f 20 871 241, waarover nader zal zijn te beschikken, welke post haar oorsprong vindt in de bezwaren, welke de Regeering tegen de vorige jaarbalans en winst- en verliesrekening meende te moeten maken. Tot eene voorloopige uitkeering van 35 % op de aandeelen en de overige toedeelingen naar rato, gaf de Regeering echter machtiging.

Bij Gouv. Bt. 10 Febr. 1923 n°. 29 (Ind. St. n°. 71) is bepaald, dat de biljetten der Javasche Bank bij het hoofdkantoor dier bank en hare agentschappen niet betaalbaar zullen zijn op de dagen, waarop de gouvernementskantoren gesloten zijn en voorts op die dagen, waarop de overige bankinstellingen en tegelijk 's lands kas gesloten zijn.

§ 3. DE GELDMARKT.

Geld op korten termijn bleek ook in 1922 in Nederlandsch-Indië ruim beschikbaar, niettegenstaande enkele der oorzaken, die hiervoor in het voorafgegane jaar golden, hebben uitgewerkt. Zoo heeft de stroom van invoergoederen, uitgaande boven de behoefte, thans opgehouden en het Gouvernement kon door het binnenkomen van achterstallige belastingen de loopende vlottende schuld in Indië aanmerkelijk verminderen.

Voor zoover die belastingen vóór het verval der loopende biljetten en promessen binnen waren gekomen, ontstond een tijdelijk credit-saldo bij de Javasche Bank.

Kapitaalsverhoogingen uit dien tijd van opgeschroefde bedrijvigheid blijken thans wel wat overdreven groot te zijn geweest en men heeft overal moeite een loonend emplooi voor zijne middelen te vinden.

Vele gelden werden nog aangehouden om t.z.t. de achterstallige belastingaanslagen te voldoen en deze gelden waren inmiddels voor tijdelijke belegging beschikbaar.

Voor alle transacties, die op een gezonde basis ondernomen waren, stelde de Javasche Bank haar hulp beschikbaar en zij vond geen aanleiding in haar sedert jaren gehandhaafd disconto van 3½% wijziging te brengen.

De credietbehoeften op korten termijn van het Gouvernement kwamen dit jaar in minder groote mate tot uitdrukking als in 1921. De vlottende schuld bestond 1 Januari 1922 uit: schatkistpromessen f 67 345 000, schatkistbiljetten f 94 600 000, saldo Javasche Bank f 55 583 000 en muntbiljetten in omloop f 52 076 000, te zamen f 269 604 000, en 31 December 1922 uit: schatkistpromessen f 53 000 000, schatkistbiljetten f 20 200 000 en muntbiljetten in omloop f 43 003 000, te zamen f 116 203 000, welk bedrag moet worden verminderd met het tegoed bij de Javasche Bank ad f 11 433 000.

De f 20 200 000 4 % één-jarige schatkistbiljetten werden in de eerste dagen van 1923 ten laste van de rekening-courant bij de Javasche Bank afgelost.

De schatkistpromessen, die begin 1922 uitstonden, vervielen alle in Mei en Juni 1922, maar waren toen tot een bedrag van f 25 320 000 verlengd en wel voor zes maanden, zoodat de vervaltijd kwam in November/December. Er had toen eene openbare inschrijving op drie- en zesmaands promessen plaats, waarop voor f 53 000 000 werd toegewezen tot prijzen, die alles in aanmerking genomen, in een rentelast van 3,70 % per jaar resulteerden.

De vlottende schulden van gemeenten en gewesten werden, evenals in 1921, bijna geheel bij de Javasche Bank ondergebracht, tegen door het Gouvernement gegarandeerde promessen. Het totale bedrag vermeerderde in den loop van het jaar met ± f 2 millioen. De gemeente Bandoeng alleen was met f 13¾ millioen debitrice van 70% van het geheele bedrag.

Geld op langen termijn werd geleidelijk goedkooper, maar wat de Indische geldmarkt betreft was deze verlaging van rente hoofdzakelijk nominaal.

Emissies van eenig belang toch hadden in Indië niet plaats, behalve dat op in Nederland en in Nederlandsch courant uitgegeven leeningen van Batavia (f 2 000 000 à 7%) en Soerabaja (f 6 000 000 à 6%) de inschrijving ook in Indië openstond.

Als van indirect belang voor de Indische geldmarkt, ofschoon van rechtstreeksch belang voor beleggers en credietbehoevende lichamen, kan hier nog vermeld worden, dat in Nederland de daling van den rentevoet nog verderen voortgang maakte en dat eenige 5½ % leeningen slaagden, die waren uitgegeven met het doel vroegere leeningen van hooger rentetype af te lossen.

De gemeente Semarang plaatste ondershands eene 6 % leening groot f 1 000 000.

De effectenmarkt vertoonde een verschillend beeld, al naar gelang het aandeelen of obligaties betreft. Aandeelen boekten wel is waar vergeleken bij het jaar te voren een verder koersverlies, maar dit beteekent niet, dat er van eene steeds voortgezette algemeene daling sprake was. Integendeel was er, nadat in den loop van het jaar een dieptepunt bereikt was, eene opleving te bespeuren, die voor enkele fondsen niet onbelangrijk was.

Obligaties daarentegen konden profiteeren van den geleidelijk dalenden rentevoet en verbeterden volgens dezelfde verhouding in koers. Natuurlijk geldt dit in het bijzonder voor de leeningen met laag rentetype; voor de nieuwere leeningen met hoog rente-percentage, waarvan de koersen reeds bij of boven pari noteerden, gold dit in veel mindere mate of in het geheel niet, daar hierbij het voorbehouden recht tot versterkte of vervroegde aflossing een rol speelde.

Men kan dus zeggen, dat de beleggingsfondsen, vergeleken bij het vorig jaar, een vooruitgang boekten, hetgeen blijkt uit de jaarverslagen der verschillende vennootschappen. Waar men toch lange jaren steeds een post had aangetroffen voor afschrijving op het effectenbezit, kon in talrijke gevallen ditmaal van bijboeking op de waarde daarvan melding gemaakt worden.

Doordat het publiek minder te beleggen had tengevolge van de zooveel trager vloeiende tantièmes en doordat een optimistische ondergrond voor het ondernemen van speculatieve transacties bijna het geheele jaar ontbrak, waren de omzetten op de effectenmarkt gering.

Aangaande het geldverkeer is te vermelden, dat het giro- en clearing-verkeer dit jaar lagere cijfers aanwezen zoowel voor het aantal verrekende stukken als voor de geldbedragen. Allerminst is hieruit echter eene conclusie te trekken betreffende eene achteruitgaande belangstelling voor deze wijze van verrekening. Het aantal overwijzingen tusschen rekeninghouders van hetzelfde kantoor van de Javasche Bank bedroeg in het afgeloopen boekjaar dier instelling 83 735, met een geldbedrag van f 763 millioen, nog belangrijk boven de cijfers van de jaren vóór den abnormalen voorspoed. Hetzelfde kan gezegd worden van de clearing-cijfers tusschen de groote banken op de hoofdplaatsen, welke beliepen 570 138 posten met een bedrag van ruim f 5¼ milliard. Gemiddeld werden per clearingdag 2013 stuks verrekend tot een bedrag van f 18 545 000, tegen 2216 stuks tot een bedrag van f 22 516 000 in het vorige boekjaar van de Javasche Bank. De clearing te Makasser heeft sedert 1 Juni 1923 geregeld plaats.

Over de in omloop zijnde ruilmiddelen valt het volgende op te merken. Zilver vloeide, evenals in 1921, in groote hoeveelheid uit de circulatie terug, terwijl de muntbiljetten van 50 cent aan den omloop werden onttrokken en ook muntpapier uit de circulatie terugvloeide.

De kassen van de Javasche Bank vertoonden in het afgeloopen boekjaar eene vermeerdering van f 20 903 143 aan zilveren standpenningen en pasmunt (rijksdaalders f 6 873 787, guldens f 7 137 880, halve guldens f 6 823 793 en pasmunt f 67 683).

Hierbij moet in aanmerking worden genomen, dat in 1922 door het Gouvernement de volgende muntsoorten werden ingevoerd: guldens f 2 200 000, halve guldens f 8 000 000, kwartjes f 100 000, stuivers f 1 600 000 en halve centen f 2000, te zamen f 11 902 000, waaraan in Indië, door wijzigingen in den economischen toestand, geen behoefte meer was.

Door particulieren werd volgens officieele opgaven der tolkantoren in 1922 ingevoerd: aan gouden f 10- en f 5-stukken f 94 750, aan rijksdaalders f 65 680, aan guldens f 82 003, aan halve guldens f 10 959 en aan pasmunt f 20 005, te zamen f 273 397.

Uit een en ander blijkt, dat de voorziening van munt meer dan voldoende is te achten. Wat pasmunt betreft was zelfs in enkele streken van een teveel sprake, hetgeen grooten last veroorzaakte. Bijzondere maatregelen, o.a. versterking van het personeel van 's lands kassen, waren dan noodig om de overtollige hoeveelheden aan den omloop te onttrekken.

Aan dofklinkende en niet moedwillig beschadigde muntstukken wisselde de Javasche Bank in haar laatste boekjaar bij 's lands kassen in een bedrag van f 16 063, terwijl zij voor f 3 641,50 aan valsche geldstukken met toestemming van aanbieders ongangbaar maakte.

De muntbiljetten van f 2,50 en f 1 bleven een gewild betaalmiddel; einde 1922 was van eerstgenoemde een bedrag van f 20 516 637,50 en van laatstgenoemde een bedrag van f 21 919 365 in omloop, tegen respectievelijk f 21 187 230 en f 22 288 062 einde 1921.

De muntbiljetten van f 0,50 werden buiten omloop gebracht en vernietigd, uit welken hoofde de omloop verminderde met ruim f 8 millioen. De sluiting van den inwisselingstermijn, oorspronkelijk bepaald op 30 April 1923, is tot 31 Juli 1923 verlengd.

De officieele wisselnoteering van de banken was einde 1921 en 1922 volgens de door de Handelsvereeniging te Batavia verstrekte gegevens als volgt :

	31 Dec. 1921.	31 Dec. 1922.
Nederland TT	98—99¼	97¾—99½
,, zicht	98¼—99½	98—99½
,, 6/m	101½	99⅞
Londen TT	11.67½—11,70	11,90
,, zicht	11,63¾—11,67½	11,87½
New-York TT	2,78—2,80	2,56½—,57
,, zicht	2,77½—2,79½	2,56—2,56½
Singapore zicht	1,36	1,39½
Hongkong zicht	1,55—1,56	1,35—1,35½
Japan TT	1,34½	1,26—1,26½
,, zicht	1,34	1,25¾

Deze koersen zijn veelal eerder nominaal te noemen.

De koers op Holland noteerde het geheele jaar in het nadeel van Indië.

N.

BURGERLIJKE EN MILITAIRE LANDSDIENAREN.

Bij Gouv. Bt. 6 Maart 1923 n°. 1 is eene commissie ingesteld, welke tot taak heeft, in overleg met de burgerlijke en de militaire salariscommissies van advies te dienen nopens eene herziening van de woningregelingen voor landsdienaren en herklassificatie der landswoningen en nopens het denkbeeld tot toekenning van een toeslag op de bezoldiging aan landsdienaren, op plaatsen, waar in verband met een tekort aan woningen een in verhouding tot de bezoldiging te hoog bedrag voor woninghuur moet worden betaald (commissie voor de woningregeling).

Opleiding van ambtenaren voor den Nederlandsch-Indischen bestuursdienst. Bij K. B. 28 Sept. 1922 n°. 97 (Ned. St. n°. 541, Ind. St. n°. 780) is de in het besluit op de Indische bestuursopleiding opgenomen regeling van de bezoldiging van de administratieve ambtenaren (art. 27 en het daarop betrekking hebbende tweede lid van art. 32) ingetrokken, aangezien die bezoldiging mede wordt opgenomen in de voor de ambtenaren van het binnenlandsch bestuur geldende algemeene regeling (zie Ind. St. 1922 n°. 711).

Examens voor den Nederlandsch-Indischen bestuursdienst. In de tweede zitting van de commissie, die hier te lande in 1922 was belast met het afnemen van de examens voor den Nederlandsch-Indischen administratieven dienst, onderwierpen zich 16 candidaten aan het eindexamen en 10 aan het voorbereidend examen. Van de eerstbedoelden slaagden er 8 en werden er 8 afgewezen, terwijl van de laatstbedoelden 7 candidaten werden toegelaten en 3 werden afgewezen.

Voor de beide examens, die in 1923 in de eerste zitting der commissie hier te lande werden afgenomen, hadden zich onderscheidenlijk 8 en 40 candidaat-Indische ambtenaren aangemeld. In het voorbereidend examen slaagden 5 candidaten, terwijl er 2 werden verwezen naar de tweede zitting: 1 werd afgewezen. In het eindexamen slaagden 22 candidaten, 7 werden verwezen naar de tweede zitting en 11 werden afgewezen.

In 1923 zijn hier te lande 40 jongelieden als candidaat-Indisch ambtenaar aangewezen: in Indië 10.

Nederlandsch-Indische Bestuursacademie. In 1922 zijn door den Gouverneur-Generaal 12 ambtenaren van het binnenlandsch bestuur voor de studie aan de academie aangewezen.

Faculteitsexamen of doctoraal examen in het Nederlandsch-Indisch recht. Gedurende het academiejaar 1922/1923 slaagden 12 doctoren in de rechtswetenschap in het bij art. 141, 2de lid, der wet op het hooger onderwijs bedoelde faculteitsexamen of het doctoraal examen in het Nederlandsch-Indisch recht.

Klein-ambtenaarsexamen. De regeling van de deelname aan het klein-ambtenaarsexamen (Ind. St. 1921 n°. 264) onderging eene wijziging bij Ord. van 16 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 714).

Opleiding. Bij K. B. 22 Sept. 1922 n°. 128 (Ned. St. n°. 528, Ind. St. n°. 686) is het K. B. 17 Dec. 1921 n°. 15 (zie K. V. 1922, kol. 250), houdende vaststelling van nieuwe regelen betreffende terugbetaling van gelden, van landswege voldaan aan of ten behoeve van aan 's lands dienst in Nederlandsch-Indië verbonden of daarvoor bestemde personen, gewijzigd ten aanzien van hen, die vóór 1 Januari 1922 ter beschikking van den Gouverneur-Generaal zijn gesteld of voor opleiding, uitzending of detacheering zijn aangewezen.

Bij K. B. 28 Oct. 1922 n°. 91 (Ned. St. 1922 n°. 587, Ind. St. 1923 n°. 51) is bepaald, dat de hoedanigheid van meester in de rechten, verkregen op grond van het afleggen van het doctoraal examen in Nederlandsch-Indisch recht, zoomede het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegd hebben van één der doctorale examens in de vereenigde faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte voor hen, die te voren met goed gevolg het doctoraal examen in de rechtswetenschap of in het Nederlandsch recht hebben afgelegd, benoembaarheid geeft tot alle betrekkingen in 's lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarvoor als eisch is gesteld het z.g. faculteitsexamen, alsmede tot het beroep van advocaat aldaar.

Bij Gouv. Bt. 25 Jan. 1923 n°. 27 (Jav. Ct. n°. 9) is eene regeling vastgesteld nopens de vergoeding voor opleidingskosten van *inlandsche hulpleeraars* bij de inlandsche Roomsch-katholieke gemeenten in Nederlandsch-Indië.

De bepalingen omtrent het afnemen van het examen voor de benoembaarheid tot *architect* bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken, zoomede voor de landsgebouwen, zijn aangevuld in dien zin, dat aan de candidaten, aan wie op het laatst te voren gehouden examen voor een of meer vakken minstens het cijfer 7 is toegekend, vrijstelling kan worden verleend van het onderzoek naar de kennis in die vakken (Gouv. Bt. 30 Mei 1923 n°. 1*b* in Bijbl. Ind. St. n°. 10369).

Bij Gouv. Bt. 25 Febr. 1923 n°. 3 (Ind. St. n°. 95) is bepaald, dat tot *inlandsch landbouwleeraar* alleen benoembaar zijn zij, die ten minste 2 jaren de betrekking van adspirant-indisch landbouwleeraar hebben bekleed en gedurende dat tijdvak voldoende bewijzen hebben gegeven van geschiktheid voor den hoogeren rang.

Bij Gouv. Bt. 15 Juni 1923 n°. 35 (Bijbl. Ind. St. n°. 10370) is bepaald, dat overal, waar in de bepalingen omtrent het afnemen van het examen voor de betrekking van *opziener bij den dienst van het mijnwezen* in Nederlandsch-Indië (Bijbl. Ind. St. n°. 8537) wordt gesproken van „dienst van het mijnwezen" en „chef van het mijnwezen" of „directeur van gouvernements bedrijven", daarvoor wordt gelezen: „dienst van den mijnbouw" en „hoofd van den dienst van den mijnbouw".

Omtrent de opleiding en uitzending van personeel voor den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst zie men hoofdst. **P**, afd. I.

Ambtenaren voor de rechterlijke macht in Nederlandsch-Indië. Indien de hier te lande opgeleide Indische rechterlijke ambtenaren binnen vijf jaren na hunne aankomst in Nederlandsch-Indië uit 's lands dienst worden ontslagen, anders dan wegens ziels- of lichaamsgebreken buiten eigen toedoen ontstaan, zijn zij verplicht de aan hen of te hunnen behoeve van landswege voldane opleidingskosten onverwijld in 's lands kas terug te storten (Bijbl. Ind. St. n°. 10042).

Betrekkingen bij den burgerlijken dienst. Omtrent het verleenen van ontslag wegens bezuiniging of overcompleet aan tijdelijk personeel, zoomede omtrent herplaatsing van wachtgelders en gewezen tijdelijke ambtenaren en beambten, zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10118.

Eene toelichting op het voorschrift betreffende de opneming in vasten dienst van tijdelijk personeel (Bijbl. Ind. St. n°. 10047) is opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10371.

Eed. Eene regeling van de eedsaflegging der opspoorders van opiumovertredingen kwam tot stand bij Gouv. Bt. 8 Mei 1923 n°. 22 (Ind. St. n°. 225).

Ambtskleeding. Bij Gouv. Bt. 12 Maart 1923 n°. 29 (Jav. Ct. n°. 23) is eene ambtskleeding vastgesteld voor de gezagvoerders, stuurlieden en machinisten der schepen van de bebakening en kustverlichting.

Omtrent het avondkostuum voor het personeel der gouvernements marine zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10163.

Ceremonieel. De algemeene beginselen voor de regeling der préséance van landsdienaren bij ceremonieele en feestelijke gelegenheden, een officieel karakter dragende (Bijbl. Ind. St. nos. 6993, 8676 en 9265), zijn nader gewijzigd bij Gouv. Bt. 20 Aug. 1922 n°. 13 (Bijbl. Ind. St. n°. 10222) met betrekking tot de burgemeesters.

Bevordering, ontslag en non-activiteit van officieren. Bij K. B. 4 Sept. 1922 n°. 81 (Ned. St. 1922 n°. 516, Ind. St. 1923 n°. 4) is de regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behoorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht, aangevuld, waardoor eervol ontslagen officieren van het Nederlandsch-Indische leger in den laatstbekleeden rang opnieuw tot officier bij dat leger kunnen worden benoemd en eervol ontslagen officieren van den geneeskundigen dienst van het Nederlandsch-Indische leger in den laatstbekleeden rang opnieuw tot officier van den geneeskundigen dienst bij dat leger kunnen worden benoemd.

De K. Bn. 25 Oct. 1922 nos. 45 (houdende regelen, waarnaar eervol ontslagen officieren van het Nederlandsch-Indische leger opnieuw tot officier kunnen worden benoemd) en 46, houdende regelen, waarnaar tijdelijke officieren van den militair geneeskundigen dienst bij het vaste korps officieren kunnen overgaan, zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10242.

Het voorschrift betreffende de beoordeelingslijsten van de Europeesche officieren, behoorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht (Ind. St. 1919 n°. 317), is bij Ord. van 24 Maart 1923 (Ind. St. n°. 130) op verschillende punten aangevuld en gewijzigd.

Adspirant-officieren. De bepalingen betreffende het instituut voor adspirant-officieren bij het wapen der infanterie (Bijbl. Ind. St. n°. 9700) zijn gewijzigd bij Gouv. Bt. 10 Oct. 1922 n°. 41 (Bijbl. Ind. St. n°. 10162) met betrekking tot de uniform, de onderscheidingsteekenen en het bedrag van het toe te kennen zakgeld.

Onderluitenants. Bij K. B. 22 Sept. 1922 n°. 129 (Ned. St. n°. 529, Ind. St. n°. 775) onderging de regeling betreffende de onderluitenants van het leger in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1921 n°. 11) eene nadere aanvulling in dier voege, dat de gelegenheid wordt geopend om verdienstelijke adjudant-onderofficieren van de verschillende wapens en van den trein, die niet meer in aanmerking komen voor opleiding tot onderluitenant bij hun wapen of den trein, te benoemen tot onderluitenant-plaatselijk adjudant.

Pensioenen, gagementen en onderstanden. De bij Gouv. Bt. 13 April 1921 n°. 54 ingestelde commissie om de Regeering van raad te dienen nopens de vraag, of en in hoever de pensioenen (gagementen) der burgerlijke en militaire landsdienaren, die vóór 1 Januari 1920 's lands dienst verlieten, meer in overeenstemming zijn te brengen met de pensioenen van hen, die na dien datum werden gepensioneerd (zie K. V. 1921, kol. 211), is ontbonden (Gouv. Bt. 17 Sept. 1922 n°. 13).

Bij K. B. 27 Sept. 1922 n°. 30 (Ned. St. 1922 n°. 538, Ind. St. 1923 n°. 5) is bepaald, dat aan gewezen Nederlandsche leeraren en onderwijzers, wien een Nederlandsch pensioen wordt toegekend en die bij het onderwijs in Nederlandsch-Indië krachtens detacheering of tijdelijke tewerkstelling diensten hebben bewezen, ten laste van de Indische geldmiddelen eene jaarlijksche toelage wordt verleend boven het hun toekomend Nederlandsch pensioen.

Bij K. B. 27 Dec. 1922 n°. 60 (Ned. St. 1922 n°. 742) zijn regelen vastgesteld betreffende de toekenning van pensioen aan personen, die in Nederland eene betrekking bekleeden ten laste van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië, en aan hunne weduwen en weezen.

Bij K. B. 10 April 1923 n°. 24 (Ned. St. n°. 125, Ind. St. n°. 309) is bepaald, dat de na 1 Juli 1923 in dienst getreden militairen en de tot het leger behoorende burgerambtenaren na hunne pensionneering met hunne gezinsleden uitgesloten zijn van kostelooze verstrekking van geneeskundige hulp en verpleging van landswege.

Bij K. B. 12 Jan. 1923 n°. 23 (Ind. St. n°. 146) is — met ingang van 1 Mei 1923 (Ind. St. n°. 199) — de Gouverneur-Generaal gemachtigd, de hem bij de reglementen op het verleenen van pensioenen aan Europeesche en inlandsche burgerlijke ambtenaren en aan Europeesche leeraren en onderwijzers bij het bijzonder onderwijs in Nederlandsch-Indië en bij de reglementen op het verleenen van onderstanden aan gewezen Europeesche en inlandsche burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië toegekende bevoegdheid, tot het verleenen van pensioenen en onderstanden, over te dragen op de hoofden der departementen van algemeen bestuur. Aan deze machtiging is uitvoering gegeven bij Ord. van 28 April 1923 (Ind. St. n°. 200), waarbij bepaald is wie bevoegd is tot het verleenen van pensioenen en onderstanden aan verschillende categorieën van landsdienaren.

Bij Gouv. Btn. 20 Sept. 1922 n°. 27 en 20 Oct. 1922 n°. 22 (Bijbl. Ind. St. nos. 10134 en 10166) zijn de hoofden der departementen van algemeen bestuur gemachtigd, om de onderstanden toe te kennen, bedoeld in Bijbl. Ind. St. nos. 4912 (onderstand aan weduwen van inlandsche landsdienaren wegens hooge geboorte), 5869 (onderstand aan geschorste inlandsche ambtenaren), 6123 (onderstand aan inlandsche ambtenaren, die worden ontslagen onder aanteekening dat omtrent den aard van het ontslag nader wordt beslist), 6996 (onderstand aan weduwen van inlandsche ambtenaren, die in of door de uitoefening van hun ambt zijn overleden), 8178 (onderstand aan gewezen tijdelijke burgerlijke landsdienaren) en 8620 (onderstand aan Chineesche landsdienaren).

Bezoldigingen, toelagen, tegemoetkomingen, enz. Bij Gouv. Bt. 7 Juni 1922 n°. 37 (Bijbl. Ind. St. n°. 10074) is bepaald, dat de tijd, gedurende welken bevorderde landsdienaren wegens aanhouding in hun vorig ambt in het belang van den dienst de aan hunne nieuwe betrekking verbonden hoogere inkomsten hebben moeten derven, medetelt voor de toekenning van de aan die nieuwe betrekking verbonden regelmatige bezoldigingsverhoogingen.

Bij Gouv. Bt. 1 Mei 1923 n°. 56 (Bijbl. Ind. St. n°. 10346) is bepaald, dat de tijd, gedurende welken landsdienaren eene hoogere betrekking hebben waargenomen dan wel een ambt, waaraan dezelfde bezoldiging is verbonden als aan de laatstelijk door hen bekleede betrekking, bij herbenoeming tot die betrekking medetelt voor de toekenning van de daaraan verbonden regelmatige bezoldigingsverhoogingen.

Bij Gouv. Bt. 8 Dec. 1922 n°. 28 (Ind. St. n°. 766) zijn eenige bepalingen, betrekking hebbende op de medetelling van diensttijd in eene vorige betrekking voor de toekenning van weddeverhoogingen aan eenige onder het departement van binnenlandsch bestuur ressorteerende groepen van landsdienaren, gewijzigd.

De wedderegelingen van het personeel bij den pandhuisdienst (Ind. St. 1918 n°. 590 en 1919 n°. 376), bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen (Ind. St. 1908 n°. 279) en bij de landskassen (Ind. St. 1914 n°. 227) zijn bij Gouv. Bt. 8 Jan. 1923 n°. 27 (Ind. St. n°. 11) gewijzigd en aan-

gevuld met betrekking tot de toe te kennen weddeverhoogingen.

De wedderegeling van het personeel bij den post-, telegraaf- en telefoondienst (Ind. St. 1921 n°. 787) onderging bij Gouv. Bt. 8 Jan. 1923 n°. 44 (Ind. St. n°. 12) — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1920 — verschillende wijzigingen en aanvullingen.

Met wijziging van het reglement op de toekenning van non-activiteitstraktement, wachtgeld en onderstand aan burgerlijke landsdienaren (Ind. St. 1919 n°. 193), is bij Gouv. Bt. 20 Oct. 1922 n°. 22 (Ind. St. n°. 665) de bevoegdheid tot toekenning van wachtgeld en onderstand op de departementshoofden overgedragen.

Bij Gouv. Bt. 31 Dec. 1922 n°. 14 (Ind. St. n°. 817) is — met tijdelijke afwijking van het reglement in Ind. St. 1919 n°. 193 — bepaald, op welken voet aan niet in werkelijken dienst zijnde burgerlijke landsdienaren, die uit hunne betrekking zijn ontslagen wegens overtolligheid of die van buitenlandsch verlof terugkomen, instede van volgens genoemd reglement, wachtgeld of non-activiteitstraktement wordt toegekend.

Bij Gouv. Bt. 21 Jan. 1923 n°. 4 (Ind. St. n°. 34) kwam eene regeling tot stand nopens de toekenning van standplaatstoelagen aan militairen en tot het leger behoorende burgerpersonen, geplaatst in de buitengewesten.

De regeling ten aanzien van de toekenning van vacatiegeld uit de koloniale geldmiddelen (Ned. St. 1922 n°. 85) is gewijzigd bij K. B. 26 Jan. 1923 n°. 51 (Ned. St. n°. 26), waardoor het vacatiegeld in den regel niet meer dan f 6 voor elke vergadering zal bedragen.

Bij K. B. 25 Oct. 1922 n°. 48 (Ind. St. 1923 n°. 30) is o.m. bepaald, dat in het vervolg toekenning van bijzondere toelagen aan uit te zenden (niet-opgeleide) faculteits- of bureau-juristen niet meer zal plaats hebben.

De algemeene duurtetoelage-regeling voor de buitengewesten (Ind. St. 1920 n°. 406) is bij Gouv. Bt. 5 Dec. 1922 n°. 35 (Ind. St. n°. 761) ingetrokken.

Bij Gouv. Bt. 31 Oct. 1922 n°. 1*a* (Jav. Ct. n°. 89) kwam, met wijziging van de tijdelijke regeling inzake de toekenning van duurtetoeslag aan burgerlijke en militaire landsdienaren in Nederlandsch-Indië met uitzondering van het personeel van het leger (Gouv. Bt. 15 April 1918 n°. 9), eene regeling tot stand van de geleidelijke vermindering en intrekking van den duurtetoeslag, terwijl bij Gouv. Bt. van denzelfden datum n°. 2*a* (Jav. Ct. n°. 89) eene regeling is vastgesteld betreffende den duurtetoeslag, welke wordt verleend aan in Nederlandsch-Indië woonachtige tot het leger behoorende militaire en burgerlijke landsdienaren.

Bij Gouv. Btn. 16 Juni 1923 n°. 1*a* (Jav. Ct. n°. 50), 20 Juni 1923 n°. 4 (Jav. Ct. n°. 51) en 4 Juli 1923 n°. 43 (Jav. Ct. n°. 55) is bepaald, in welke gevallen de duurtetoeslag geheel of gedeeltelijk zal worden gehandhaafd tot 31 December 1923.

Bij Gouv. Bt. 21 Juni 1923 n°. 45 (Jav. Ct. n°. 51) is bepaald, tot welk bedrag aan landsdienaren, die ingevolge Gouv. Bt. 31 Dec. 1922 n°. 14 (Ind. St. n°. 817) in Nederlandsch-Indië in het genot van wachtgeld of non-activiteitstraktement worden gesteld, duurtetoeslag wordt toegekend.

Bij Gouv. Bt. 30 Juni 1923 n°. 1*a* (Jav. Ct. n°. 53) is bepaald, tot welk bedrag duurtetoeslag wordt toegekend aan officieren en aan de burgerlijke landsdienaren behoorende onder het departement van oorlog, die in het genot van non-activiteitstraktement of wachtgeld worden gesteld.

Bij Gouv. Bt. 25 Nov. 1922 n°. 32 is bepaald, dat aan de onderwijzers bij het inlandsch volksonderwijs, gerekend van 1 Januari 1923 tot 30 Juni 1923, maandelijks een toeslag uit 's lands kas op het door hen genoten inkomen wordt verleend, welke termijn bij Gouv. Bt. 22 Juni 1923 n°. 3 (Jav. Ct. n°. 51) is verlengd tot 31 December 1923.

Reis- en verblijfkosten. Bij Gouv. Bt. 24 April 1923 n°. 1 (Bijbl. Ind. St. n°. 10359) is eene Ford-regeling vastgesteld, ten doel hebbende om te voorzien in het vervoer van burgerlijke landsdienaren, voor wie, ter beoordeeling van het hoofd van het kantoor voor reiswezen, het gebruik van een automobiel voor de goede uitoefening van hun dienst onvermijdelijk is.

In verband met de vermindering van de inkomsten der landsdienaren door intrekking dan wel vermindering van den duurtetoeslag, is het algemeen reisreglement (zie Ind. St. 1921 n°. 422 en 1923 n°. 149) bij Ord. van 15 Mei 1923 (Ind. St. n°. 238) gewijzigd.

Bij Gouv. Bt. 24 Juli 1922 n°. 55 (Bijbl. Ind. St. n°. 10114) is, met intrekking van alle daarmede strijdige voorschriften, het hoofd van het kantoor voor reiswezen bevoegd verklaard om bestaande toelagen voor reiskosten, waaronder transportkosten en vervoerstoelagen, in te trekken, te verhoogen of te verlagen, zoomede om voorschriften omtrent het genot van die toelagen vast te stellen. Van die bevoegdheid is gebruik gemaakt door de vaststelling van:

eene regeling nopens het toekennen van vergoedingen aan en eene regeling van transporten voor het personeel, werkzaam bij den opsporingsdienst van den mijnbouw (opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10278), welke regelingen in werking zouden treden op 1 Maart 1923;

eene op 1 Januari 1923 in werking getreden regeling nopens het toekennen van terreingelden en de uitbetaling van reis- en transportkosten aan en ten behoeve van het personeel van den dienst voor waterkracht en electriciteit, belast met opname- en verkenningswerkzaamheden (opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10304);

algemeene regelen nopens het toekennen van terreingelden aan het personeel van alle takken van 's lands dienst, dat opnemingswerkzaamheden verricht, met uitzondering van het personeel van den opsporingsdienst van den mijnbouw, en nopens de wijze van uitbetaling daarvan (opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10321);

eene regeling nopens het toekennen van terreingelden aan het personeel van den topografischen dienst van het leger, voor zoover dat opnemingswerkzaamheden verricht, en nopens de wijze van uitbetaling daarvan (opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10322), welke regeling 1 Maart 1923 in werking zou treden;

eene regeling nopens het toekennen van terreingelden en de uitbetaling van reis- en transportkosten aan en ten behoeve van het personeel bij den dienst der landelijke inkomsten, belast met opnemingswerkzaamheden (opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10356), welke regeling 1 April 1923 in werking zou treden.

Voorschriften omtrent het genot van vaste reistoelagen zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10239.

Verloven. De K. Bn. 3 Juli 1922 nos. 62 en 63 (Ind. St. nos. 607 en 608), houdende wijziging van het reglement op het verleenen van verloven naar Europa aan Europeesche ambtenaren in Nederlandsch-Indië en van het reglement op het verleenen van verloven naar Europa aan de officieren van het leger in Nederlandsch-Indië — zie K. V. 1922, kol. 254 —, zijn in werking getreden met ingang van 1 November 1922 (Ind. St. n°. 642). Ter uitvoering van eerstgenoemd K. B. is bij Gouv. Bt. 9 Oct. 1922 n°. 22 (Ind. St. n°. 641), juncto Gouv. Bt. 24 Nov. 1922 n°. 11 (Ind. St. n°. 743), eene regeling vastgesteld van de bevoegdheid tot het verleenen van verlof naar Europa en tot verandering van aanspraak op buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst in aanspraak op binnenlandsch verlof.

Bij K. B. 15 Jan. 1923 n°. 30 (Ind. St. n°. 148) zijn het reglement op het verleenen van verloven naar Europa aan de officieren van het Nederlandsch-Indische leger (Ind. St. 1893 n°. 237) en het reglement op het verleenen van verloven naar Europa aan Europeesche ambtenaren in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1892 n°. 235) aangevuld met eene bepaling, krachtens welke Indische landsdienaren, die met ziekteverlof in Europa vertoeven, verplicht zijn voor het bekleeden van eene openbare of particuliere betrekking vooraf de vergunning van den Minister van Koloniën te vragen.

Het reglement omtrent het verleenen van binnenlandsche verloven aan Europeesche en inlandsche burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1912 n°. 198) en het reglement omtrent het verleenen van binnenlandsche verloven aan Europeesche en inlandsche burgerlijke landsdienaren tot het Nederlandsch-Indische leger behoorende (Ind. St. 1913 n°. 557) zijn aangevuld bij Gouv. Btn. 14 Febr. 1923 n°. 4 (Ind. St. n°. 75) en 29 Maart 1923 n°. 5

(Ind. St. n°. 137) met eene bepaling dat zij, die in tijdelijken dienst van den lande zijn, een zwangerschapsverlof alleen bekomen indien zij op den verlangden ingangsdatum van het verlof van ten minste 3 jaren onafgebroken in 's lands dienst werkzaam zijn.

Het reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar Nederland, aan militairen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger (Ned. St. 1919 n°. 145, Ind. St. 1919 n°. 373) is bij K. B. 18 Juni 1923 n°. 30 (Ned. St. n°. 274) aangevuld met de bepaling, dat de militairen van het Nederlandsch-Indische leger, die bij terugkeer van eene detacheering bij de troepen in West-Indië in afwachting van uitzending naar Oost-Indië in Nederland verblijven, op hun verzoek in het genot van verlof kunnen worden gesteld.

De lijst van betrekkingen, welke bij verlof van de bekleeders daarvan naar Europa voor niet langer dan één jaar tijdelijk worden waargenomen, is nader aangevuld (Bijbl. Ind. St. nos. 10127, 10086 en 10095).

Omtrent de herplaatsing in werkelijken dienst van personeel, dat van buitenlandsch verlof terugkeert, zie men Bijbl. Ind. St. n°. 10290.

In 1922 is aan 960 burgerlijke en 186 militaire landsdienaren (Europeesche ambtenaren en officieren en onderluitenants der landmacht) buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst verleend (tegen 953 en 220 in 1921), terwijl aan 64 Europeesche ambtenaren en 3 officieren der landmacht zoodanig verlof wegens ziekte werd toegestaan (in 1921 166 ambtenaren en 18 officieren). Buitenlandsch verlof buiten bezwaar van den Lande werd verleend aan 13 landsdienaren, tegen 20 in 1921.

Geneeskundige keuring. De bepalingen betreffende den Geneeskundigen Raad van het Departement van Koloniën (Ind. St. 1917 n°. 604) zijn nader gewijzigd bij K. B. 3 Juli 1922 n°. 61 (Ned. St. n°. 429, Ind. St. n°. 632) met betrekking tot de vergoeding voor reis- en verblijfkosten aan door dien Raad te onderzoeken personen.

Pensioenfondsen. Ten einde het weduwen- en weezenfonds der Europeesche officieren van het leger in Nederlandsch-Indië in staat te stellen, om de te zijnen laste komende pensioenen en onderstanden te verhoogen, wordt ingevolge de wet van 2 Juli 1923 (Ned. St. n°. 318, Ind. St. n°. 398) ten laste van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië aan dat fonds boven de uitkeering van f 300 000, welke het fonds reeds geniet, gerekend van 1 Januari 1923, jaarlijks een bedrag van f 818 000 uitgekeerd.

Bij Gouv. Bt. 31 Juli 1923 n°. 26 (Bijbl. Ind. St. n°. 10416) kwam eene nieuwe regeling tot stand van de bezoldiging van den beheerder in Nederlandsch-Indië der pensioenfondsen voor de militaire koloniale landsdienaren, zoomede van het aantal, de bezoldiging en de wijze van benoeming en ontslag van het verdere ten behoeve van het beheer dier fondsen in Nederlandsch-Indië in dienst te stellen personeel.

Voor verschillende toelichtingen omtrent het pensioenfonds voor Europeesche locale ambtenaren in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1920 n°. 836) zie men Bijbl. Ind. St. nos. 10373, 10374, 10375 en 10376.

O.

AANGELEGENHEDEN, BEHOORENDE TOT DEN WERKKRING VAN HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL.

De proef- en zaadtuin voor overjarige gewassen in de residentie Lampongsche districten (zie Ind. St. 1916 n°. 153) wordt 31 December 1923 opgeheven (Gouv. Bt. 26 Juni 1923 n°. 46 in Ind. St. n°. 325).

Bij Gouv. Bt. 13 Juli 1923 n°. 10 (Ind. St. n°. 360) zijn eenige betrekkingen, bij de afdeeling Nijverheid van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel ingetrokken.

Het aantal ambtenaren voor visscherij-aangelegenheden is bij Gouv. Bt. 9 Nov. 1922 n°. 26 (Ind. St. n°. 700) teruggebracht van zeven tot drie.

I. LANDBOUW.

Op het einde van 1922 bestond het Europeesch personeel van de afdeeling Landbouw (hieronder de landbouw- en tuinbouwvoorlichtingsdienst) uit: het hoofd dier afdeeling, 1 inspecteur van den landbouw, 1 inspecteur van het landbouwonderwijs, 1 adjunct-inspecteur van den tuinbouw, 34 landbouwconsulenten, 9 landbouwkundige ambtenaren, 14 tuinbouwkundige ambtenaren en 3 ambtenaren voor de binnenvisscherij. Het inlandsch personeel bestond uit 42 landbouwleeraren, 19 adspirant-landbouwleeraren, 21 landbouwopzichters, 3 mantri's voor de vruchtenteelt en 1 inlandsch assistent voor de katoencultuur in de residentie Timor en onderhoorigheden.

Het gezamenlijk personeel was verdeeld over 15 landbouwressorten op Java en 5 landbouwressorten in de Buitengewesten.

Voor het examen voor inlandsch landbouwleeraar slaagden in 1922 6 candidaten.

De landbouwconsulenten, leiders van landbouwressorten, bepaalden hunne werkzaamheden als lid der plaatselijke bevloeiingscommissiën in hoofdzaak tot het geven van advies over het vaststellen der begindata voor oost- en westmoessonbevloeiing; slechts betrekkelijk weinig voorstellen over aan te leggen irrigatiewerken of over uit te breiden bevloeiingsgebieden werden behandeld. Indien de cultuurregeling zulks mogelijk maakte, vestigden zij de aandacht op het wenschelijke van vervroegen van den zaaitijd van den westmoessonpadi-aanplant, in verband met het optreden van wortelrot.

Bemestingsproeven werden hoofdzakelijk genomen met de nieuwe stikstofmeststoffen ureum en ammonsalpeter, zoomede met enkel- en dubbelsuperphosphaat, Christmasphosphaat en kalk.

In een zestal landbouwressorten werden proeven genomen ter bepaling van de waterbehoefte van tweede gewassen.

Men had in verschillende ressorten succes met het doen ingang vinden van meer opbrengende rijstvariëteiten.

Ook kon met succes de bevordering van de inlandsche riet-

cultuur in Kediri worden voortgezet; groote hoeveelheden kunstmest werden wederom aan de bevolking geleverd. Het naar de bedrijfsresultaten van de inlandsche rietcultuur in de afdeeling Djombang (res. Soerabaja) ingestelde onderzoek wees uit, dat deze cultuur, gecombineerd met een suikerbereidingsbedrijf, voor de bevolking van groot geldelijk voordeel kan zijn.

In de tabaksstreken van Wonosobo (res. Kedoe) gaven proefnemingen met de beplanting van geaccidenteerde terreinen met groenbemesters, ter verbetering en voor het behoud van den bouwkruin, zeer goede uitkomsten.

De verstrekking aan de bevolking van betere landbouwwerktuigen (voornamelijk ijzeren ploegen en patjoels) nam gestadig toe.

Evenals in vorige jaren verleende de landbouwvoorlichtingsdienst waardevolle hulp bij de bestudeering en bestrijding van ziekten en plagen in landbouwgewassen.

Gegevens werden verzameld over de ontleding van het inlandsche landbouwbedrijf, ten einde daarin een beter inzicht te verkrijgen. Ook zijn in 1922 weder stelselmatig proefsnitten genomen van tweede gewassen en padi.

Om een nauw contact met den inlandschen landbouwer te kunnen krijgen en ook om hem in de gelegenheid te stellen zelfstandiger te kunnen opkomen voor zijne bedrijfsbelangen, zijn in 1921 door den landbouwconsulent van Djokjakarta landbouwcommissiën in het leven geroepen, waarmede in 1922 goede resultaten zijn verkregen.

Gedurende 1922 werd bij het proefrijstbedrijf te Selatdjaran (res. Palembang) de drooglegging van het terrein belangrijk verbeterd, terwijl ook de water-inlaatcapaciteit aanmerkelijk vergroot werd door het maken van twee overlaten en een dam. De inundaties waren daardoor gedurende het plantjaar 1922—1923 reeds veel beter, hetgeen echter niet kon weerhouden, dat ook in dezen aanplant eene hevige aantasting door kepi werd geconstateerd. De hoogteverschillen in het terrein blijven in dit opzicht een groot bezwaar, terwijl ook de dichte stand tengevolge van de zware uitstoeling der padisoorten de plaag sterk in de hand werkt. Een voor dit bedrijf geschikte padisoort is nog niet gevonden. Hoofdzakelijk tengevolge van deze plaag konden in 1922 van de 170 bouw ingezaaide akkers slechts ± 65 bouw geoogst worden, waarbij in aanmerking dient te worden genomen, dat ook de rattenplaag en aantasting door walang-sangit daaraan schuld hadden. De met het machinaal maaien ondervonden moeilijkheden werden beter overwonnen dan men mocht verwachten, niettegenstaande het gewas zeer onregelmatig gerijpt was en gedurende het oogsten tamelijk veel regen viel. Na den oogst werden verschillende akkers bij wijze van proef met kedelee als groenbemester en grondbedekker bezaaid, hetgeen tengevolge van droogte en rupsen-aantasting evenwel op eene mislukking uitliep. Tijdens den aanplant 1921—1922 was gebleken, dat het wieden niet achterwege kon worden gelaten; dank zij den drogen oostmoesson 1922 bracht deze bewerking voor den volgenden aanplant, die eene oppervlakte van 250 bouw beslaat, slechts geringe kosten mede.

Het jaar 1922 was voor het landbouwbedrijf in de Tjiheavlakte (Preanger-Regentschappen) een zeer gunstig padijaar, terwijl de uitgestrektheid der beplante sawahs met een 100-tal bouws toenam. Voortdurend werd aandacht geschonken aan eene betere bevloeiing en afvoer der velden. In 't geheel werd ruim 17 K.M. nieuwe af- en toevoerleidingen gegraven, terwijl 135 K.M. leiding werd onderhouden en schoongemaakt. Voorts werden op de hoeve alle nog aanwezige rawahs drooggelegd, terwijl er zorgvuldig voor gewaakt werd, dat geen water in de sawahs achterbleef. Ten einde een zoo lang mogelijk droogehouden der gronden te verzekeren, werd het planten van padi op de hoeve na 15 Februari geheel verboden. Door het Binnenlandsch Bestuur werd de bevolking van het overige deel der vlakte aangespoord het goede voorbeeld zooveel mogelijk te volgen. Tengevolge van deze maatregelen verbeterde de gezondheidstoestand in de vlakte aanmerkelijk. De om het emplacement gelegen droge gronden werden gedeeltelijk als weiland aangelegd. Ook werd gedurende het verslagjaar op zeer kleine schaal hooi gewonnen. Om de herbevolking der vlakte te bevorderen, werden een zestiental nieuwe kampongwoningen gebouwd, die op het einde van het jaar gereed kwamen. Het ligt in de bedoeling deze tegen zeer gemakkelijke voorwaarden aan geïmmigreerde landbouwers te verkoopen.

In Zuid-Celebes bepaalden zich de werkzaamheden van den tuinbouwvoorlichtingsdienst tot het aanleggen van demonstratietuinen en de levering van plantmateriaal. In de afdeeling Banjoewangi der residentie Besoeki kon de inlandsche pisangcultuur een weinig worden uitgebreid en nam de uitvoer der vruchten naar Australië iets toe. In den manggakweektuin bij Pasoeroean en den djeroekkweektuin te Poenten (afd. Malang) werd het veredelingswerk voortgezet. Op Madoera werd een kweektuin voor de veredeling van djeroeks en mangga's aangelegd. In Soerakarta bepaalde zich de tuinbouwbemoeienis tot het aanleggen van een veredelingstuin voor djeroeksoorten te Boeloekerto. In Cheribon werd een aanvang gemaakt met een onderzoek naar de manggacultuur. In de Preanger-Regentschappen werd de groentendemonstratietuin te Sindanglaja uitgebreid. Voorts is een begin gemaakt met den aanleg van een grooten kweektuin op het voormalige particuliere land Ragoenan bij Pasarminggo (ten zuiden van Batavia), welke tuin bestemd is om uit te groeien tot een centralen kweektuin voor den geheelen Archipel ter levering van gegarandeerd soort echt en veredeld plantmateriaal van de in West-Java op den voorgrond tredende vruchtensoorten. Ter Oostkust van Sumatra werd een tuin aangelegd voor verschillende vruchtensoorten, die van belang zijn voor den uitvoer. Om behulpzaam te zijn bij de levering van goed kiemkrachtig zaad van Europeesche groenten werd 520 K.G. groentenzaad ingevoerd.

De arbeid van de binnenvisscherij-ambtenaren beperkte zich in 1922 tot de residentie Pasoeroean en de afdeeling Lamongan van de residentie Soerabaja. In eerstgenoemd gewest bestaan een tweetal vischkweekerijen, één voor proeven op het gebied van de zoetwatervischcultuur en één voor het zoutwatervischvijverbedrijf.

Van de 25 leerlingen, die de voorbereidende afdeeling van de middelbare landbouwschool te Buitenzorg begin 1922 nog telde, werden in den loop van het jaar 8 tot de Nederlandsch-Indische veeartsenschool en 17 tot de middelbare landbouwschool toegelaten, waarna deze afdeeling is opgeheven.

Begin 1922 telde de middelbare landbouwschool 44 leerlingen (13 in de 3de, 18 in de 2de en 13 in de 1ste klasse), van wie 5 Europeanen, 36 inlanders en 3 Chineezen. Aan het in Mei 1922 gehouden eindexamen namen alle 13 leerlingen van de 3de klasse deel, die allen slaagden (5 van de boschbouwkundige en 8 van de landbouwkundige afdeeling); van hen werden 5 als leerling-boscharchitect geplaatst en 7 als adspirant-landbouwleeraar aangesteld.

Einde 1922 telde de school 52 leerlingen (14 in de 3de, 13 in de 2de en 25 in de 1ste klasse), van wie 7 Europeanen, 42 inlanders en 3 Chineezen; 3 Europeanen, 36 inlanders en 1 Chinees waren in het genot van eene studie-toelage.

De cultuurschool te Soekaboemi bestond bij den aanvang van den cursus 1922/1923 uit de afdeelingen A (Boschbouw) en B (Landbouw). Op 31 December 1922 telde de onderwijsinrichting 133 leerlingen, namelijk 68 inlanders in Afd. A en 45 Europeanen, 16 inlanders en 4 Chineezen in Afd. B. Het eindgetuigschrift werd uitgereikt aan 35 leerlingen (21 van Afd. A en 14 van Afd. B).

De cultuurschool te Malang, bestaande uit de vier afdeelingen A (boschbouwkunde), B (landbouwkunde), C (opleiding van landbouw-opzichters) en D (opleiding van tuinbouw-opzichters), telde einde 1922 158 leerlingen. Het eindgetuigschrift werd in 1922 uitgereikt aan 13 leerlingen (7 van Afd. A en 6 van Afd. B).

De bedoeling van de opleiding aan de landbouwscholen voor eenvoudige bedrijfsopleiding is om in streken, die daarvoor in aanmerking komen, liefst de zonen van gegoede tani's, die de desaschool of Inlandsche tweede klasse-school hebben doorloopen, op te leiden tot beheerders van Inlandsche landbouwbedrijfjes. Daarbij wordt de nadruk gelegd op den economischen opzet en de exploitatie van het schoolbedrijf; de leerlingen worden er als vaste arbeiders werkende voor hun kost opgenomen. In het begin van het jaar werd deze eenvoudige vakopleiding gegeven op de scholen te Pasirhalang, Tandjoengsari, Tjiheulang en Sabandar (Preanger-Regentschappen), Ploembon en Madja (Cheribon), Wonosobo en Poerwordjo (Kedoe), Tegalgondo (Solo),

Wonoredjo (Kediri), Lawang (Pasoeroean), Moearoenim (Palembang), Oelèë Kareuëng (Atjeh), Tilatang Savo (Sumatra's Westkust) en Tondano (Menado). In den loop van het jaar werden de scholen te Ploembon, Wonosobo en Poerwokerto opgeheven.

De bedoeling van het zeer eenvoudig onderwijs in de allereerste beginselen van de landbouwkunde is het bijbrengen van meer belangstelling voor en een beter begrip van het Inlandsch landbouwbedrijf, en voorts van meer economisch besef, aan oud-leerlingen van desascholen, die thans òf reeds boer zijn òf nog bij hun vader als helper in diens bedrijfje werken. Hiertoe wordt in daarvoor zich eigenende streken en aan daarvoor in aanmerking komende desagoeroe's door een Inlandsch landbouwleeraar gedurende twee jaren een cursus gegeven, na afloop waarvan de goeroe's een getuigschrift kunnen verwerven. Deze goeroe's geven nu, tegen geldelijke vergoeding, op hun beurt een cursus aan bovenbedoelde oud-leerlingen van desascholen. Einde 1922 bedroeg het aantal leergangen voor eenvoudig onderwijs in de eerste beginselen van de landbouwkunde 44 (in de Preanger-Regentschappen 20, in Besoeki 21 en in Soerabaja 3).

Slechts door enkele landbouwconsulenten is op de kweekscholen voor inlandsche onderwijzers en opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren in 1922 nog les gegeven in het vak landhuishoudkunde; de landbouw- en hulpvakken werden aan die onderwijsinstellingen onderwezen door de aan die scholen verbonden onderwijzers met de lagere akte landbouw.

In Mei 1922 werd op elk der normaalscholen ter opleiding van inlandsche hulponderwijzers te Djember, Garoet, Lawang, Poerwakarta, Blitar, Padangpandjang en Soerakarta een inlandsch landbouwleeraar geplaatst voor het geven van op de landbouwpraktijk gericht onderwijs in plant-, dier-, natuur- en scheikunde, zoomede voor de leiding der practische oefeningen op het daarvoor bestemde schoolterrein. Voorts werd door de Afdeeling Landbouw aan elk dezer scholen eene collectie leermiddelen verstrekt, meer in het bijzonder voor het scheikundig onderwijs.

---

§ 1. JAVA EN MADOERA.

1°. INLANDSCHE LANDBOUW.

Volgens de van de ambtenaren van het binnenlandsch bestuur ontvangen opgaven (vgl. bijlage IJ, tabel I) nam de uitgestrektheid van de in geregelde cultuur zijnde bouwvelden der inlandsche bevolking wederom toe. Tegen 9 764 069 bouws op 't einde van 1921 beliep die oppervlakte op het einde van 1922 9 817 611 bouws, of 53 542 bouws meer.

Als sawahs en tegalans waren onderscheidenlijk 4 420 922 en 5 396 689 bouws in gebruik, tegen 4 419 244 en 5 344 825 bouws in 1921.

Voor den rijstbouw werd eene oppervlakte van 4 895 022 bouws benut (2 maal geplant werd tweemaal gerekend). Van deze met padi beplante uitgestrektheden mislukten 232 421 bouws of 4,75 %, tegen 13,48 % in 1921.

Rijst. Tabel I van bijlage IJ geeft verder de verdeeling van den oogst van sawahpadi en droge padi over de verschillende residentiën van Java en Madoera, terwijl de verdeeling van den sawahpadi-oogst over de verschillende maanden van het jaar 1922 blijkt uit tabel II van bijlage IJ.

Sawahpadi werd in 1922 op Java en Madoera geoogst van 4 403 559 bouws. Hiervan zijn 4 172 592 bouws als geslaagd (482 504 bouws meer dan in 1921) en 239 967 bouws (407 322 bouws minder dan in 1921) als mislukt te beschouwen.

De grootste geoogste (geslaagde) uitgestrektheden waren gelegen in de residentiën Preanger-Regentschappen (464 871 bouws), Batavia (450 870 bouws) en Semarang (397 341 bouws) en de kleinste in Djokjakarta (74 070 bouws) en op Madoera (94 325 bouws).

De grootste geoogste (geslaagde) uitgestrektheid werd verkregen in Mei (1 212 990 bouws) en de kleinste in Januari (63 378 bouws).

De mislukkingen waren het belangrijkst in de residentiën Soerabaja (70 924 bouws) en Rembang (50 149 bouws) en het geringst in de residentiën Besoeki (191 bouws) en Pasoeroean (209 bouws).

De totale opbrengst bedroeg in 1922 100 828 975 pikol droge sawahpadi, zoodat de opbrengst per geslaagden bouw gemiddeld 23,98 pikol en de opbrengst per beplanten bouw 22,90 pikol bedroeg.

De grootste opbrengsten werden verkregen in de residentiën Preanger-Regentschappen (12 401 998 pikol) en Batavia (10 772 832 pikol) en de geringste in de residentiën Madoera (1 539 918 pikol), Djokjakarta (1 796 188 pikol) en Bantam (2 709 179 pikol).

De geslaagde uitgestrektheid *padi-gogo* (drooggeteelde padi) bedroeg in 1922 op Java en Madoera 490 009 bouws, d. i. 14,4% meer dan in 1921, doch 20,1% minder dan gemiddeld in de jaren 1918 t/m 1920. Het grootste aandeel daarin hadden de gewesten Soerakarta (70 481 bouws), Preanger-Regentschappen (67 207 bouws), Bantam (58 443 bouws) en Batavia (52 905 bouws).

Wat het tijdstip van den oogst betreft, werden de grootste uitgestrektheden padi-gogo geoogst in Maart (179 482 bouws) en de kleinste in November (694 bouws).

Op Java en Madoera werd ± 6 105 000 pikol geoogst, tegen ± 4 975 000 pikol in 1921.

De geheele opbrengst aan padi kan dus gesteld worden op 100 829 000 pikol sawahpadi + 6 105 000 pikol padi-gogo = 106 934 000 pikol padi.

Maïs werd in 1922 op Java en Madoera geoogst van 2 216 298 bouws (in 1921 van 2 104 287 bouws), d. i. 5,3% meer dan in 1921, doch 13,4 % minder dan gemiddeld in 3 der aan 1921 voorafgegane jaren.

Van de genoemde 2 216 298 bouws waren 1 226 664 bouws gelegen in Oost-Java, 942 831 bouws in Midden-Java en 46 803 bouws in West-Java.

Het grootste aandeel in de geoogste uitgestrektheden hadden Madoera, Pasoeroean, Rembang, Besoeki en Semarang (zie tabel III van bijlage IJ).

Wat het tijdstip van den oogst betreft, werden de grootste uitgestrektheden maïs geoogst in Januari (426 912 bouws) en de kleinste in Mei (62 766 bouws).

De geheele maïs-oogst op Java en Madoera kan voor 1922 geraamd worden op ± 20 200 000 pikol gepelde maïs, tegen 19 243 000 pikol in 1921 en 25 357 000 pikol in 1920.

Cassave werd op Java en Madoera in 1922 van 1 013 473 bouws (in 1921 van 1 107 329 bouws) geoogst, d. i. 8,5 % minder dan in 1921 en 5,5 % minder dan gemiddeld in 1918 t/m 1920.

De geoogste oppervlakte bedroeg in Midden-Java 569 448 bouws, in West-Java 124 542 bouws en in Oost-Java 319 483 bouws.

Het meest werd geoogst in de gewesten Madoera, Soerakarta, Semarang, Madioen, Preanger-Regentschappen en Rembang (zie tabel III van bijlage IJ).

Voor geheel Java en Madoera werd van de grootste uitgestrektheid cassave geoogst in September (134 484 bouws) en van de kleinste in Februari (58 492 bouws).

De cassave-productie bedroeg op Java en Madoera in 1922 ± 82 234 000 pikol versche knollen, tegen ± 89 400 000 pikol in 1921 en ± 94 500 000 pikol in 1920.

Bataten. Op Java en Madoera werd in het afgeloopen jaar van 238 694 bouws bataten geoogst, d. i. 86,8 % van de in 1921 en 58,5 % van de gemiddeld in 1918 t/m 1920 geoogste uitgestrektheden.

Bij de beoordeeling van dezen belangrijken teruggang in de geoogste uitgestrektheden, moet rekening gehouden worden met het feit, dat in de jaren 1918 t/m 1920 menigmaal „andere knolgewassen" onder „bataten" werden vermeld.

Van de genoemde 238 694 bouws waren 96 824 bouws in Midden-Java, 90 945 bouws in Oost-Java en 50 925 bouws in West-Java gelegen.

De grootste uitgestrektheden bataten werden geoogst in de gewesten Madoera, Rembang, Semarang, Preanger-Regentschappen en Kedoe (zie tabel III van bijlage IJ).

Gerekend voor geheel Java en Madoera werd de grootste uitgestrektheid bataten geoogst in November (33 708 bouws) en de geringste in Februari (13 710 bouws).

De productie wordt voor Java en Madoera over 1922 geraamd op 15 300 000 pikol versche knollen, tegen 17 300 000 pikol in 1921 en 24 300 000 pikol in 1920.

Aardnoten. Op Java en Madoera werd in 1922 van 264 115 bouws (in 1921 van 278 847 bouws) aardnoten geoogst, d. i. 5,3 % minder dan in 1921 en 4,9 % minder dan gemiddeld in de jaren 1918 t/m 1920. Van de genoemde 264 115 bouws waren er 119 523 in Midden-Java, 91 506 in Oost-Java en 53 086 in West-Java gelegen.

In vergelijking met het vorige jaar was in Madioen (23,1 %), Cheribon (21,4 %), Besoeki (19,5 %), Bantam (17,2 %), Pekalongan (10,3 %) en Semarang (8,8 %) toeneming der geoogste uitgestrektheden waar te nemen.

Het grootste aandeel in de geoogste oppervlakte hadden de gewesten Rembang, Semarang, Pasoeroean en Cheribon (zie tabel III van bijlage IJ). De meeste aardnoten werden geoogst in November (van 39 856 bouws) en de minste in Mei (van 15 097 bouws).

Voor geheel Java en Madoera werd de productie in 1922 berekend op 2 700 000 pikol gepelde aardnoten, tegen 2 900 000 pikol in 1921.

Kedelé (sojaboonen) werden in 1922 van 231 782 bouws (in 1921 van 226 186 bouws) geoogst; d.i. 2,5 % meer dan in 1921 en 3,1 % meer dan gemiddeld in de jaren 1918 t/m 1920. Van de genoemde 231 782 bouws waren 141 300 in Midden-Java, 75 163 in Oost-Java en 15 319 in West-Java gelegen.

Ten opzichte van het vorige jaar bleken de geoogste uitgestrektheden het sterkst toegenomen in Besoeki (88,5%), de Preanger-Regentschappen (63,1 %) en Soerakarta (32,3 %). Het grootste aandeel in de geoogste uitgestrektheden hadden Madioen, Kediri, Semarang en Pekalongan (zie tabel III van bijlage IJ). Wat het tijdstip van den oogst betreft, werd de meeste kedelé geoogst in Augustus (van 53 363 bouws) en de minste in Mei (van 6070 bouws).

De oogst op Java en Madoera bedroeg in 1922 ± 1 700 000 pikol zaden, tegen 1 600 000 pikol in 1921.

Andere peulvruchten werden geoogst van 268 844 bouws, d. i. 11,2% minder dan in 1921 en 25,6% minder dan gemiddeld in 1918 t/m 1920.

Sedert 1918 viel er een geleidelijke teruggang in de geoogste uitgestrektheden waar te nemen (van 1918 op 1919 ± 37 000 bouws, van 1919 op 1920 ± 37 000 bouws, van 1920 op 1921 ± 19 000 bouws en van 1921 op 1922 ± 36 000 bouws), zoodat in het verslagjaar van ± 130 000 bouws andere peulvruchten minder werd geoogst dan in 1918.

Van de genoemde 268 844 bouws waren 130 101 bouws in Oost-Java, 88 744 bouws in Midden-Java en 49 999 bouws in West-Java gelegen.

Ten opzichte van het vorige jaar was de oogst in alle gewesten, uitgezonderd in Bantam (± 22,0%), de Preanger-Regentschappen (± 20,7 %), Kediri (± 0,7 %) en Djokjakarta (± 0,3 %) van een kleiner oppervlak afkomstig. De grootste geoogste uitgestrektheden waren gelegen in de residentiën Madoera, Soerabaja, Pasoeroean, Rembang en de Preanger-Regentschappen.

De meeste van deze peulvruchten werden geoogst in November (van 35 510 bouws) en de geringste in Februari (van 14 363 bouws).

Inlandsche tabak werd op Java en Madoera van 151 226 bouws (in 1921 van 142 648 bouws) geoogst, d.i. 6 % meer dan in 1921 en 7,8 % meer dan gemiddeld in de jaren 1918 t/m 1920.

Van de genoemde 151 226 bouws waren 98 852 in Midden-Java, 44 458 in Oost-Java en 7916 in West-Java gelegen.

De grootste geoogste uitgestrektheden waren gelegen in de residentiën Rembang, Kedoe, Banjoemas, Pasoeroean en Besoeki.

De grootste uitgestrektheid tabak werd geoogst in November (van 34 134 bouws) en de kleinste in Maart (van 371 bouws).

Overige inlandsche landbouwgewassen werden in 1922 van 858 534 bouws (in 1921 van 953 154 bouws) geoogst, d.i. 5,9 % meer dan in 1921 en 39,4 % meer dan gemiddeld in de jaren 1918 t/m 1920.

De geoogste uitgestrektheid bedroeg voor andere knolgewassen 97 795 bouws, lombok 57 802 bouws, groenten 36 470 bouws, suikerriet 25 325 bouws, aardappelen 24 806 bouws, indigo 14 860 bouws, uien 13 655 bouws, djarak 9095 bouws, gierst 8214 bouws, widjen 7291 bouws, katoen 5913 bouws en overige inlandsche landbouwgewassen 557 308 bouws.

Alles te zamen werden op geheel Java en Madoera in 1922 inlandsche landbouwgewassen geoogst van 9 905 507 bouws (van 9 365 943 bouws in 1921), d.i. 5,8 % meer dan in 1921 en 3,0 % minder dan gemiddeld in de jaren 1918 t/m 1920. Gespecificeerd naar de gewassen waren de veranderingen als volgt:

GEWASSEN.	Meer dan in 1921		Minder dan in 1921	
	in bouws.	in %.	in bouws.	in %.
Sawah-padi . . .	482 504	13,1	—	—
Padi-gogo	61 598	14,4	—	—
Maïs	112 011	5,8	—	—
Cassave	—	—	93 856	8,5
Bataten	—	—	36 356	13,2
Aardnoten	—	—	14 732	5,3
Kedele	5 596	2,5	—	—
Andere peulvruchten	—	—	33 747	11,2
Inlandsche tabak .	8 578	6,0	—	—
Overige inl. landbouwgewassen . .	48 028	5,9	—	—
Totaal . . .	718 315	—	178 691	—

2°. GOUVERNEMENTS KINA-ONDERNEMING.

Over het algemeen was de weersgesteldheid gedurende het verslagjaar voor de kinacultuur gunstig. De westmoesson, die in November 1921 normaal inviel, bleef flink doorstaan tot in de eerste helft van April, toen de kentering begon in te treden. Gedurende Mei hield de kentering aan, om midden Juni geleidelijk plaats te maken voor den oostmoesson. Tot begin October bleef de oostmoesson doorstaan. In de maand October kwamen de regens door en daarna bleef de weersgesteldheid regenachtig, behoudens eene droge periode van ongeveer 10 dagen in December.

De regenval over de 5 eerste maanden (vooral April en Mei) van het verslagjaar was op de meeste ondernemingen hooger dan het gemiddelde over dezelfde periode in voorafgegane jaren.

Voor de kina-kweekerijen en den jongen aanplant was deze vochtige weersgesteldheid gunstig. In de oudere aanplantingen werkte deze langdurige vochtigheid echter de verspreiding van schimmelziekten zeer in de hand.

Einde 1922 bedroeg het aantal planten in den vollen grond 8 845 000, tegen 9 570 500 einde 1921, welke vermindering verband houdt met de rooiing van ruim 46 bouws robusta-tuinen op de afdeeling Kawah Tjiwidej en met de omstandigheid, dat verscheidene jonge tuinen en vele dichte complexen inboetelingen in oudere tuinen systematisch werden uitgedund.

Volgens zeer globale schatting waren eind 1922 op de kweekerijen der gouvernements kina-onderneming aanwezig 1 340 000 planten in verschillende stadia van ontwikkeling, namelijk 450 000 Ledgeriana's, 875 000 Succirubra's en 15 000 hybriden (Succirubra + Ledgeriana).

Uit den grooten voorraad plantmateriaal der kweekerijen werden uitsluitend overjarige, krachtig-ontwikkelde enten gekozen voor het beplanten der herontginningen en voor het inboeten der oudere tuinen. Deze enten werden geplant als „stumps" van 1½ voet hoogte.

De voornaamste werkzaamheden op de kweekerijen, o.a. het verspenen van jonge plantjes en het verenten van Succirubra-onderstammen, konden, dank zij de vochtige weersgesteldheid, zonder onderbreking worden voortgezet.

De verkoop van zaden en planten leverde in 1922 een bruto opbrengst van f 43 735, tegen f 98 572 in 1921. Aan het uitzoeken en keuren van het zaad werd de grootste zorg besteed, zoodat al het zaad kon geleverd worden onder garantie van meer dan 90 % kiemenergie en kiemkracht.

Zoowel op verlaten kweekerij-gronden als in herbeplantingen en oudere niet-gesloten tuinen werd voortgegaan met het aanplanten van Leguminosen, voornamelijk Crotalaria usaramoensis. Lupinen werden voor dit doel slechts in beperkte mate gebruikt, aangezien gebleken is, dat deze planten op vele gronden der kina-onderneming sterk worden aangetast door aaltjes, waardoor vaak groote sterfte optreedt.

Op de afdeeling Rioenggoenoeng werd een terrein versche boschgrond ter grootte van ruim 13 bouws ontgonnen en beplant met W³-enten.

Op de afdeeling Kawah Tjiwidej werd voortgegaan met het afrooien der tuinen. Gedurende 1922 werd daar afgerooid ruim 46 bouws Robusta-tuinen, welke 302 555 K.G. droge bast opbrachten.

Een aantal oude tuinen, waarvan de beplanting niet voldoende meer produceerde, werden afgerooid, en na zorgvuldige herontginning opnieuw beplant met overjarige Ledger-enten. Tegen 't einde van 1922 waren op deze wijze herontgonnen en opnieuw beplant ruim 23 bouws.

Het oppervlak der gouvernements kina-onderneming bedroeg einde 1922 1281 bouws en 232 vierkante rijnlandsche roeden, waarvan beplant met Ledgeriana 1149 bouws en 218 vierkante rijnlandsche roeden, Hybriden 45 bouws en 465 vierkante rijnlandsche roeden, Succirubra 36 bouws en 382 vierkante rijnlandsche roeden en Robusta 49 bouws en 167 vierkante rijnlandsche roeden.

De opkomst van het werkvolk was ruim voldoende, zoodat het tuin-onderhoud geregeld kon plaats hebben. Door het sedert jaren toegepaste selectief-wieden zijn de tuinen practisch vrij van schadelijke grassen. Waar andere onkruiden, o.a. goletrak (Richardsonia brasiliensis) en antanan (Hydrocotile asiatica), zich sterk ontwikkelden, werd geregeld „ngored" toegepast, om te sterke afsluiting van den bodem door deze onkruiden te voorkomen. Verder werd in vele tuinen — tot eene gezamenlijke oppervlakte van 652 bouws — eene diepe grondbewerking toegepast door het slaan van 2 voet diepe greppels langs de binnenzijde der terrassen, of door patjoelen.

Djamoer oepas (Corticium salmonicolor) kwam zeer veel voor, vooral na de langaanhoudende vochtige weersgesteldheid in de eerste helft van het jaar. Mede tengevolge van deze vochtigheid traden wortelschimmels sterk op, en maakten vele slachtoffers in de Ledger-zaailingen-plantsoenen. Vrij ernstige Helopeltis-aantastingen kwamen voor in jonge tuinen op de afdeeling Rioenggoenoeng. Bijzonder veel rupsen werden gedurende het verslagjaar waargenomen.

De oogst der gouvernements kina-onderneming over 1922 heeft bedragen 982 412 K.G. droge bast; de verhouding van natte tot droge bast bedroeg 100 : 37.

De voorraad onverkochte gouvernements kinabast bedroeg op 31 December 1922 1 542 540 K.G. (onderweg naar en in Nederland 554 770 K.G., te Bandoeng 196 108 K.G. en op de onderneming 791 662 K.G.).

De winst der onderneming over het afgeloopen jaar bedraagt, na aftrek van rente en afschrijving, f 457 647.

De bezoldiging van den directeur en den adjunct-directeur bij de onderneming is bij Gouv. Bt. 29 Juni 1923 n°. 34 (Ind. St. n°. 334) gewijzigd.

3°. 'S LANDS CAOUTCHOUCBEDRIJF.

Einde 1922 bestond het caoutchoucbedrijf uit 17 ondernemingen, namelijk Tjikoempaj, Serpong, Lengkong (res. Batavia), Merboeh, Kalitelo, Balong, Banjoemanis, Kaliwringin, Bedji (res. Semarang), Vada, Tjipetir (res. Preanger-Regentschappen), Boewaran, Blimbing, Soebah (res. Pekalongan), Tretes (res. Madioen), Kroempoet (res. Banjoemas) en Langsar (gouv. Atjeh en onderhoorigheden).

De beplante oppervlakte bedroeg 11 936 H.A., waarvan 9480 H.A. hevea, 1048 H.A. klapper, 1348 H.A. getahpertja en 60 H.A. voedsel-aanplant.

De opbrengst aan producten bedroeg, vergeleken met 1921, als volgt:

	1921.	1922.
hevea	1 551 460 K.G.	2 052 319 K.G.
lemongras-olie	3 451 ,,	—
klappers	207 256 stuks	285 763 stuks
getahpertja	79 289 K.G.	100 008 K.G.
coca	4 757 ,,	5 000 ,,
koffie	126 pikol	—

Alle producten werden door tuschenkomst van de factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij verkocht, deels te Batavia en Singapore en deels te Amsterdam. Verkocht werd:

hevea-rubber .	2 798 765 K.G.	à f $0,82^{6}$	netto =	f 2 310 801
ficus-rubber ..	3 638 ,,	.. $0,47^{3}$	,, =	1 721
getahpertja ...	107 825 ,,	.. $6,03^{3}$	,, =	650 529
coca	6 720 ,,	,, $1,08^{7}$	,, =	7 301
klappers	122 560 stuks	.. $4,09^{8}$ p.100	,, =	5 023
copra	563,39 pikol	.. $11,45^{2}$	,, =	6 472
				f 2 981 847

In het vorig verslagjaar bedroegen de netto-prijzen van de hevea-rubber f $0,88^{7}$, ficus-rubber f $0,88^{7}$, getahpertja f $7,67^{9}$, coca f $0,64^{1}$ en klappers f $4,65^{6}$, waaruit blijkt, dat de reeds lage prijzen van 1921 in het afgeloopen jaar nog meer gedaald zijn.

De ontvangsten van het geheele bedrijf bedroegen in 1922 f 3 278 606, tegen f 1 318 382 (verbeterd cijfer) in 1921.

De uitgaven waren f 2 794 653, waarvan f 768 309 aan kapitaalsuitgaven en f 2 026 344 aan bedrijfskosten.

De rente aan het Gouvernement en de afschrijving van het bedrijf bedroegen in 1922 f 1 277 574, waarvan op de kapitaalsrekening f 223 854 en op de exploitatierekening f 1 053 720 werd gebracht.

De voorraad der producten bedroeg einde 1922 aan: hevea-rubber 484 030 K.G. (waarde f 499 035), getahpertja 104 418 K.G. (f 511 961), coca 3247 K.G. (f 1230), klappers 5352 stuks (f 137) en koffie 25 pikol (f 621), totale waarde f 1 012 984.

4°. PARTICULIERE ONDERNEMINGEN.

In bijlage BB is een overzicht opgenomen van de beplante uitgestrektheden en de productie in het grootlandbouwbedrijf op Java en Madoera, voor zoover betreft die ondernemingen waar een of meer der volgende gewassen geteeld worden: suikerriet, hevea, ficus en andere caoutchoucsoorten en getahpertja, koffie, thee, tabak, kina, cacao, cocospalmen, oliepalmen, kapok, agave, coca, notemuskaat, peper, cassave, aetherische oliegewassen en indigo. Op Java en Madoera werd door 1281 ondernemingen eene uitgestrektheid gerapporteerd van 2 002 638 bouws, waarvan 779 143 bouws beplant zijn; de grootste beplante uitgestrektheden treft men aan in de Preanger-Regentschappen (150 760 bouws) en Pasoeroean (111 483 bouws).

Een overzicht over 1922 van die ondernemingen, ingedeeld volgens den rechtstoestand der gronden (gouvernementsgrond, particuliere landerijen, erfpachtsgronden, huurlanden, gronden in vrije huur van de bevolking), treft men aan in bijlage CC.

Suiker. Blijkens de door tusschenkomst van het Algemeen syndicaat van suikerfabrikanten in Nederlandsch-Indië verkregen opgaven (zie bijlage AA, staat I) namen in 1922 132 ondernemingen, uitsluitend berustende op overeenkomsten met de bevolking, aan de suikercampagne deel. Zij verkregen

eene productie van 20 011 064 pikol suiker, waarvan 19 477 120 pikol hoofdsuiker [1]) (tegen 18 338 797 pikol hoofdsuiker in 1921 van 132 ondernemingen).

Van deze 132 ondernemingen betaalden 130 ondernemingen f 11 952 271 aan grondhuur en f 71 040 692 wegens loonen en gedane leveringen of gemiddeld f 91 941 en f 546 467 per onderneming.

Voor opgaven omtrent den rietaanplant en de opbrengst van elke onderneming wordt verwezen naar het overzicht in de genoemde bijlage, welk overzicht ook de ondernemingen omvat, welke niet of niet uitsluitend berusten op overeenkomsten met de inlandsche bevolking, zoomede de onverhuurde ondernemingen Tjolomadoe en Tasikmadoe in Soerakarta, in het geheel ten getale van 50. Deze ondernemingen leverden 9 871 180 pikol suiker op, uitmakende met de 20 011 064 pikol van de geheel op den grondslag van vrijwillige overeenkomsten met de bevolking werkende fabrieken, eene gezamenlijke opbrengst van 29 882 244 pikol, waarvan 29 297 136 pikol hoofdsuiker. De gemiddelde opbrengst per fabriek over geheel Java alleen aan hoofdsuiker bedroeg 160 973 pikol, tegen 147 957 pikol in 1921.

Wat de ondernemingen betreft, die in 1922 plantriet (bibit) voor de suikerfabrieken leverden, wordt verwezen naar staat II van bijlage AA, welke tevens een overzich bevat van de zelfstandig en niet-zelfstandig beheerde fabrieks-bibit-aanplantingen.

Over het algemeen was de weersgesteldheid gunstig, behalve in de afdeelingen Poerworedjo en Keboemen der residentie Kedoe, waar de aanplant zeer veel schade heeft geleden door overstroomingen tengevolge van een zwaren regenval.

De bepalingen tot beteugeling der sereh-ziekte in het suikerriet op Java (Ind. St. 1902 n°. 103, 1906 n°. 72 en 1915 n°. 672) zijn bij Ord. van 19 Jan. 1922 (Ind. St. n°. 33) ingetrokken.

Het aantal rietbranden bedroeg 796, tegen 1058 in 1921 en de bruto uitgestrektheid van de oppervlakte verbrand riet was 1741 bouw, tegen 2599 bouw in 1921 (zie tabel XIII van bijlage H).

De huurprijzen bedroegen in de residentie Besoeki voor eenjarige contracten f 50 à f 125 per bouw, in de residentie Kedoe f 60 à f 180, in de afdeeling Kendal der residentie Semarang f 60 à f 90 per bouw en per oogstjaar van 18 maanden voor suikerriet en f 48 à f 70 per bouw en per 12 maanden voor bibit, in de afdeeling Indramajoe der residentie Cheribon gemiddeld f 45 à f 75. In de residentie Pasoeroean werd over het algemeen meer aan grondhuur betaald dan de vastgestelde minimumprijzen.

In de genoemde gewesten schommelden de loonen der gewone fabrieksarbeiders tusschen f 0,35 en f 0,80 per dag voor mannen en f 0,20 en f 0,60 voor vrouwen. Voor taakwerk en arbeid op Zondag tijdens de campagne werd dubbel betaald. Ambachtslieden verdienden f 0,50 tot f 4 per dag.

Rubber. De rubberprijs is belangrijk gestegen, hetgeen zich onmiddellijk deed gevoelen in eene grootere productie van rubber. De aanplant bedraagt 231 007 bouws, waarvan 143 093 bouws tapbaar zijn; verkregen werd 28 902 043 K.G. onderneming-rubber.

Koffie. Tengevolge van de door de koffiebessenboeboek aangerichte schade, daalde de productie nog beneden die van het vorige jaar. Van 116 985 bouws werd slechts 551 490 pikol koffie verkregen.

Ten einde de vervalsching van Java-koffie tegen te gaan, is bij Ord. van 11 April 1923 (Ind. St. n°. 162) de invoer in Nederlandsch-Indië van koffie, afkomstig van buiten Nederlandsch-Indië, verboden.

Tabak. De oogst 1922 was voor Java-tabak grooter dan in 1921, terwijl deze van eene kleinere oppervlakte afkomstig was. De hoedanigheid was middelmatig, met gunstige uitzonderingen. De aanplant bedroeg 39 313 bouws, waarvan 17 949 602 K.G. bladtabak en 6 398 154 K.G. krosok geoogst werd; bovendien werd nog van de bevolking opgekocht 582 458 K.G. bladtabak en 3 478 747 K.G. krosok.

1) Bij deze berekening is aangenomen, dat 1 pikol melasse-suiker = 1 pikol gecentrifugeerde suiker = 0,75 pikol hoofdsuiker; 1 pikol zaksuiker = 0,50 pikol hoofdsuiker.

Cacao. De aanplant van cacao werd tot nog toe zeer slecht gerapporteerd, doch dit jaar waren de cijfers veel vollediger; uit de stijging valt dus nog niet af te leiden, dat de cultuur uitgebreid zou zijn. De productie bedroeg in 1920 13 128 pikol (van 8626 bouw), in 1921 11 212 pikol (van 7586 bouw) en in 1922 14 913 pikol (van 9468 bouw).

Thee. De verbetering van de theeprijzen bracht eene groote opleving in de cultuur mede. De productie vermeerderde sterk en bedroeg 31 074 747 K.G. (van 114 095 bouws), terwijl nog 5 909 315 K.G. van de bevolking werd opgekocht.

Kina. De beplante oppervlakte bedraagt 21 898 bouws, waarvan 8 808 124 K.G. kinabast werd verkregen.

Andere ondernemingen. Het aantal en de opbrengst der rijstpellerijen, kapokzuiverinrichtingen, enz., voor zoover zij omtrent haar bedrijf in 1922 opgaven verstrekten, blijkt uit de volgende overzichten.

Rijstpellerijen.

GEWESTEN.	Aantal pellerijen.	Verwerkte hoeveelheid padi (in pikols).	Verkregen opbrengst (in pikols).	
			Rijst.	Gaba.
Bantam	8	63 196 (8)	28 929 (8)	—
Batavia	135	2 474 745 (134)	1 212 615 (114)	134 167 (23)
Cheribon	5	219 349 (5)	117 722 (5)	—
Preanger-Regentschappen	51	315 785 (51)	160 108 (51)	—
Banjoemas	2	55 970 (2)	27 745 (2)	—
Pekalongan	9	77 325 (9)	48 600 (9)	—
Rembang	2	33 941 (2)	16 619 (2)	—
Semarang	6	169 864 (5)	86 880 (6)	—
Madioen	2	39 499 (2)	18 700 (2)	—
Kediri	4	20 432 (4)	10 381 (4)	—
Pasoeroean	8	131 915 (7)	67 238 (8)	—
Besoeki	27	1 248 584 (27)	616 752 (27)	—
Soerabaja	9	113 077 (7)	921 345 (9)	—
Totalen . . .	268	4 963 682 (263)	3 333 634 (247)	134 167 (23)

Kapokzuiverinrichtingen.

Gewesten.	Aantal ondernemingen.	Verkregen opbrengst in K.G.	
		Zuivere kapok.	Pitten.
Bantam	1	27 326 (1)	41 112 (1)
Batavia	2	24 283 (2)	61 666 (2)
Cheribon	2	253 000 (2)	406 000 (2)
Pekalongan	7	489 429 (7)	801 796 (7)
Semarang	29	1 713 158 (29)	3 104 701 (29)
Rembang	10	191 211 (10)	346 287 (10)
Madioen	10	639 094 (10)	1 133 769 (10)
Kediri	6	199 977 (6)	296 939 (5)
Pasoeroean	3	149 500 (3)	278 800 (3)
Soerabaja	4	173 000 (4)	273 375 (4)
Totalen . . .	74	3 859 978 (74)	6 744 445 (73)

Klapperoliefabrieken.

Gewesten.	Aantal fabrieken.	Verwerkte hoeveelheid copra in pikols.	Verkregen hoeveelheid olie in K. G.	Verkregen hoeveelheid boengkil in K. G.
Pekalongan .	1	3 262	10 862	—
Kedoe . . .	1	70 915	2 595 489	—
Rembang . .	2	4 886 (2)	80 051 (1)	—
Kediri . . .	7	215 245 (7)	6 075 469 (7)	33 000 (1)
Pasoeroean .	1	4 000	92 640	61 760
Besoeki . .	1	34 649	1 306 858	—

Aardnotenoliefabrieken.

Gewesten.	Aantal fabrieken.	Verwerkte hoeveelheid aardnoten in pikols.	Verkregen hoeveelheid olie in K.G.	Verkregen hoeveelheid boengkil. in K. G.
Semarang. .	3	1 140	16 181	30 062
Rembang . .	1	2 800	34 440	86 100
Kediri . . .	9	68 724 (9)	1 109 100 (9)	1 674 824 (8)
Pasoeroean .	2	5 500	39 855	93 460

Eene *kapokpittenfabriek* in Pekalongan verwerkte 690 pikol kapokpitten tot 6243 K.G. olie en 36 229 K.G. boengkil. In Kediri verkreeg eene *hevea-pittenoliefabriek* uit 4543 pikol hevea-pitten 34 984 K.G. olie en 67 824 K.G. boengkil.

§ 2. BUITENGEWESTEN.

1°. INLANDSCHE LANDBOUW.

a. Eenjarige gewassen.

Padi. De padicultuur gaf in 1922 over het algemeen bevredigende uitkomsten. In de residentie Benkoelen had eene groote toeneming van het aantal geïrrigeerde sawahs plaats in de onderafdeelingen Lebong, Redjang, Seloema, Mana en Kauer. In Palembang was de padi-opbrengst zeer bevredigend; geoogst werd van 90 000 bouws sawahs en van 184 000 bouws ladangs (droge gronden). Ter Sumatra's Westkust was de oogst beter dan in 1921. In Tapanoeli bedroeg de productie van 100 000 bouws sawahs en 95 000 bouws ladangs ruim 3,5 millioen pikol padi. In Djambi waren de uitkomsten van den oogst bevredigend. In het gouvernement Oostkust van Sumatra was de padi-oogst niet voldoende om in de behoefte van de bevolking en de vele koelies te voorzien. In de residentie Riouw en Onderhoorigheden is de padicultuur alleen van belang in de afdeeling Indragiri; vooral de Koeantan-districten en ook de Indragirische Benedenlanden kunnen in eigen behoefte voorzien. Op het eiland Banka werd van 524 bouws moerassawah (in 1921 van bijna 500 bouws) en van 13 000 bouws ladang (in 1921 van 25 000 bouws) padi geoogst; de productie bedroeg ± 1725 pikol van sawahs en ± 70 500 pikol van ladangs. Op Billiton bedroeg de uitgestrektheid, waarvan ladang-padi geoogst werd, bijna 7000 bouws, tegen ± 15 000 bouws in 1921. In de residentie Westerafdeeling van Borneo was het beschot van den padi-oogst over het algemeen zeer bevredigend, doch hier en daar niet voldoende om geheel in de behoeften te kunnen voorzien. De padi-aanplant onderging eene tamelijk groote uitbreiding. In de Lampongsche districten zijn, op aandrang van het bestuur, de ladangs en sawahs overal uitgebreid. De padi-oogst was ruim voldoende, zoodat een overschot werd verkregen. In de residentie Bali en Lombok was de padi-oogst over het algemeen gunstig. De opbrengst bedroeg in de afdeeling Lombok ± 3,4 millioen pikol padi (uitgevoerd werd ± 200 000 pikol gepelde rijst) en in de afdeeling Zuid-Bali ± 2,1 millioen pikol padi (uitgevoerd werd 1496 ton en ingevoerd 118 ton rijst). De aanwezige voorraden rijst in de onderafdeeling Boeleleng waren onvoldoende om in de behoefte te voorzien, zoodat rijst uit Lombok moest worden ingevoerd. Het rijstoverschot van de onderafdeeling Djembrana, hetgeen 30 411 pikol bedroeg, werd hoofdzakelijk uitgevoerd naar Banjoewangi en Soemenep. Bij Gouv. Bt. 13 April 1923 n°. 30 (Jav. Ct. n°. 32) zijn, bij wijze van tijdelijken maatregel, regelen vastgesteld tot het gebruik van gronden binnen de door den resident van Bali en Lombok aan te wijzen pengagajan- of perdoeanperceelen tot het drijven van den als gogo- of raoebouw bekenden onregelmatigen rijstbouw op droge velden. In de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo brachten de sawahs en ladangs, niettegenstaande de flinke uitbreiding van den padi-aanplant, onvoldoende rijst op voor de plaatselijke consumptie; in het tekort werd door invoer van buitenlandsche en Java-rijst voorzien. Het beschot van den oogst was bevredigend, niettegenstaande men hier en daar te lijden had van muizenplaag en varkens of overstroomingen. Het resultaat van den natten padibouw op Soemba (res. Timor en Onderhoorigheden) was veel beter dan in 1921; een deel van de bevolking in West-Soemba ondervond echter weer teleurstelling. In Celebes en Onderhoorigheden beperkt de padibouw zich tot het zuidwestelijk schiereiland en tot de noordelijk daarvan gelegen Toradjalanden. De oogst was zeer goed.

Maïs. Dit gewas slaagde in het groote centrum der maïscultuur op Celebes, namelijk bij de meren van Wadjo en Sidenreng, vrij goed. Op Timor, waar de maïs ook hoofdvoedsel is, geschiedt de cultuur nog op primitieve wijze.

Katjang idjoe wordt op Soembawa veel aangeplant. De uitvoer bedroeg in 1922 23 348 pikol, tegen 24 308 pikol in 1921.

Uien. De cultuur van uien is van vrij veel beteekenis op het eiland Soembawa. In 1922 werd uitgevoerd 5787 pikol, tegen 9503 pikol in 1921. In de onderafdeelingen Pajakoemboeh (afd. L Koto), Fort van der Capellen (afd. Tanahdatar), Priaman (afd. Batipoeh en Priaman) en Oud-Agam (afd. Agam) van de residentie Sumatra's Westkust worden op vrij groote schaal uien verbouwd. In de beste streken wordt eene opbrengst van 60 pikol per bouw bevredigend geacht.

Tabak. De tabakshandel ter Sumatra's Westkust voorziet de kwaliteitrookers van bijna de geheele westelijke helft van den archipel van de bekende Westkust-tabak. De uitvoer in 1922 van ± 20 000 pikol richtte zich naar Pinang, Singapore, Tapanoeli, de vier groote havenplaatsen op Java, Makasser, benevens vrijwel alle kustplaatsen van Sumatra. De tabakscultuur in de onderafdeelingen Dairilanden, Mandailing en Padanglawas van de residentie Tapanoeli breidt zich uit.

Aardappelen. De aardappelenproductie ter Sumatra's Westkust was bevredigend.

Patchouli. De cultuur van patchouli is vooral van beteekenis in Tapa Toean (West-Atjeh). De onder Europeesch toezicht door de bevolking in Atjeh gewonnen patchouli-olie werd in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Engeland, Frankrijk en Nederland op de markt gebracht. De winst op de olie was door de dalende prijzen veel lager dan verwacht was. Het aanvankelijk enthousiasme der bevolking is daardoor zeer verminderd, met het gevolg dat de bereiding mid-

den 1922 gestaakt werd. De fabriek was toen ongeveer 10 maanden in bedrijf en leverde ± 1000 K.G. olie af, waarvan ruim een derde werd verkocht tegen prijzen van gemiddeld ruim f 25 per K.G. af fabriek. De prijzen van nilamblad liepen tengevolge van het aanwezig zijn van de eigen fabriek zeer terug. Uitgevoerd werd 665 ton (in 1921 613 ton) tegen een prijs van f 20 en meer per pikol. De nilamcultuur gaf in dit kleine gebied in 1922 een winst van bijna ¼ millioen gulden. Uit de Oostkust van Sumatra werd 43 ton uitgevoerd.

Katoen. De aanplant van katoen bleef in de residentie Palembang vrij stationnair. De uitvoer bedroeg 257 ton gezuiverd en 1538 ton ongezuiverd product.

b. Overjarige gewassen.

De overjarige gewassen zijn als bevolkingscultures voor de Buitengewesten veel belangrijker dan voor Java. Ongeveer een vierde gedeelte van den koffie-uitvoer en eveneens een vierde gedeelte van den rubberuitvoer van geheel Nederlandsch-Indië is van inlandsche aanplantingen in de Buitengewesten afkomstig.

Koffie. In de residentie Benkoelen beginnen de Java- en Liberia-koffie-aanplantingen langzamerhand te verdwijnen; de nog bestaande tuinen worden door de bevolking verwaarloosd. De oogst was goed en door de stijging van de prijzen van koffie in het midden van 1922 was de handel in dit product levendig. De uitvoer naar het buitenland, Java en andere gewesten bedroeg 5309 ton, tegen 4616 ton in 1921. De robusta-koffietuinen werden uitgebreid. De prijzen varieerden voor: robusta-koffie van f 11 tot f 32, Liberia-koffie van f 14 tot f 25, Java-koffie van f 45 tot f 50 en Kroë-koffie van f 65 tot f 75 per pikol. Uit Tapanoeli werd 1037 ton robusta- en 559 ton andere koffie uitgevoerd. In de residentie Palembang treft men overal koffie-aanplantingen aan, behalve in de afdeeling Palembangsche Benedenlanden. Het vermoeden is gewettigd, dat in deze residentie, evenals in Benkoelen, binnen enkele jaren alleen nog de cultuur van robusta-koffie zal worden beoefend; de nieuwe aanplantingen bestaan zoo goed als uitsluitend uit deze koffiesoort. De prijzen verbeterden zeer belangrijk. Kon in den aanvang van 1922 voor bevolkingsrobusta niet meer dan f 25 per pikol worden bedongen, in de laatste maanden van het jaar schommelde de prijs van dit product vrij constant om de f 35 per pikol, een prijs, die de belangstelling in deze cultuur weer belangrijk bevordert. De uitvoer uit Palembang bedroeg 14 365 ton koffie (93 ton Liberia-, 14 104 ton robusta- en 168 ton andere koffie). De prijzen van bevolkingskoffie liepen ter Sumatra's Westkust van f 22 tot f 38 per pikol op. Uitgevoerd werd uit dat gewest 1721 ton robusta-, 232 ton Liberia-en 4723 ton andere koffie. De koffie-aanplantingen op Bali en Lombok gaven een ruime opbrengst; vele jonge tuinen beginnen te produceeren. De uitvoer bedroeg 1781 ton tegen den prijs van f 60 à f 70 per pikol. Uit Manggarai (eiland Flores) werd uitgevoerd 160 ton Arabica-koffie, welke te Makasser aan de markt komt onder den naam van Reo-koffie. Op Celebes is de koffie-oogst in de Toradja-landen, dank zij den drogen oostmoesson, vrij goed geweest. De tot f 75 per pikol oploopende prijzen hebben een belangrijk bedrag in handen van de planters gebracht. Uit Celebes werd 2497 ton en uit Menado 199 ton koffie uitgevoerd.

Rubber. De bevolkingstuinen van rubber worden voor den uitvoer van steeds meer beteekenis. Het aantal rubberboomen bedraagt naar schatting als volgt: Djambi 21 200 000 (waarvan 2 700 000 in tap), Palembang 5 000 000 (waarvan ± 2 500 000 in tap), Benkoelen 20 000 (waarvan ± 1250 in tap), Riouw en Onderhoorigheden 4 000 000 (waarvan ± 1 750 000 in tap), Tapanoeli 1 800 000 (waarvan 800 000 in tap), Atjeh en Onderhoorigheden 50 000, Banka 2 300 000, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo 12 000 000 en Westerafdeeling van Borneo 3 700 000, te zamen 52 510 000.

Volgens eene raming bedroeg de uitvoer naar het buitenland van inlandsche rubber 23 541 ton, namelijk van Riouw en Onderhoorigheden 2000 ton, de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo 7000 ton, de Westerafdeeling van Borneo 3623 ton, Palembang 894 ton, Djambi 9676 ton en Banka 348 ton.

In Palembang werd, tengevolge van de algemeene malaise, de aanplant zeer verwaarloosd. Hierin kwam in het laatste kwartaal van 1922 eene verbetering, toen de prijs van rubber sterk opliep. Kon eerst voor het gewone bevolkingsproduct niet meer dan f 20 à f 30 per pikol worden bedongen, aan het einde van 1922 bedroeg de prijs reeds f 60 à f 65. De gedwongen rust op de meeste bevolkingsaanplantingen heeft een gunstigen invloed uitgeoefend op het voorkomen van kanker en andere stamziekten; tegen eene tijdelijke verwaarloozing van de tuinen bleek de hevea voorts zeer goed bestand te zijn. De rubber van de coöperatieve inlandsche rubberfabriek te Tjempaka kon over het algemeen f 20 per pikol meer bedingen.

In Riouw en Onderhoorigheden is de inlandsche rubbercultuur van veel belang in de onderafdeeling Koeantan-districten. Ook hier liepen de prijzen tegen het einde van het jaar op (van f 35 tot f 50 per pikol). De bijna uitsluitend in handen van Chineezen zijnde uitvoer richt zich geheel naar Singapore.

Op Banka werd door de lage prijzen in 1922 zoo goed als niets getapt. Tegen het eind van het jaar, toen de prijzen van f 20 tot f 45 per pikol opliepen, is men hier en daar weder met den tap begonnen.

In de residentie Westerafdeeling van Borneo is de inlandsche rubbercultuur, zoowel bij de Maleiers als bij Chineezen en Dajaks, zeer in trek. De aanplant is in de laatste jaren zeer uitgebreid. Ook in dit gewest begon men einde 1922 weder met den tap in de verwaarloosde tuinen.

In de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo is de inlandsche rubbercultuur van beteekenis in de afdeelingen Bandjermasin, Oeloe Soengei, Koeala Kapoeas, Zuidoostkust van Borneo en Samarinda. Ook hier herleefde de cultuur, toen de prijzen te Bandjermasin stegen van f 20 tot f 75 per pikol. De uitvoer is in hoofdzaak naar Singapore gericht.

Klappers en copra. In de Lampongsche districten werd de klappercultuur uitgebreid. De uitvoer van copra bedroeg 1605 ton en die van klappernoten 870 500 stuks. In Benkoelen werd 816 ton copra uitgevoerd, tegen f 12 en f 13 per pikol. In den ongunstigen toestand van de copramarkt ter Sumatra's Westkust kwam slechts zeer weinig verbetering. Uit de gewesten Tapanoeli, Riouw en Onderhoorigheden, Westerafdeeling van Borneo, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Celebes en Onderhoorigheden, Menado, Ternate en Onderhoorigheden en Bali en Lombok werd onderscheidenlijk 1419, 20 275, 43 989, 4427, 76 333, 42 617, 6734 en 24 338 ton copra uitgevoerd. Bovendien werd uit de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo 1 617 789 L. klapperolie en 1 399 000 stuks klappers uitgevoerd.

Peper. De uitvoer van peper uit de Lampongsche districten bedroeg 21 211 ton; de prijzen varieerden van f 13 tot f 15 per pikol. Van Palembang werd uitgevoerd 121 ton witte en 2743 ton zwarte peper. De voornamelijk naar Singapore gerichte uitvoer van Banka bedroeg 3936 ton witte en 338 ton zwarte peper. Van Benkoelen werd uitgevoerd 184 ton witte en 398 ton zwarte peper. De Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo voerde 1631 ton witte en 336 ton zwarte peper uit. In Atjeh en onderhoorigheden waren in het begin van het jaar de peperprijzen laag, doch geleidelijk trad eenige verbetering in. Kon in Januari met moeite f 12 à f 13 bedongen worden, in December kon men f 18 en meer behalen. De uitvoer bedroeg 4400 ton (waarde f 1 050 000).

Gambir. In de Westerafdeeling van Borneo hebben vele gambirstokerijen tengevolge van de lage prijzen en de verhoogde exploitatiekosten het bedrijf stop gezet. De bevolkingstuinen in Riouw en Banka leverden onderscheidenlijk 4770 en 10 ton op.

Kruidnagelen. De uitvoer uit Benkoelen bedroeg 68 ton en uit Amboina 230 ton; de prijzen varieerden in Benkoelen van f 100 tot f 110 per pikol.

Muskaatnoten en foelie. Uit de residentie Amboina werd 212 ton foelie en 1125 ton muskaatnoten uitgevoerd.

Pinang. Uitgevoerd werd uit Palembang 1991 ton, uit Atjeh 14 000 ton en uit de Westerafdeeling van Borneo 1928 ton.

Kapok. Uit Atjeh werd 252 ton en uit Celebes 813 ton kapok uitgevoerd.

Sago. De uitvoer uit de Westerafdeeling van Borneo bedroeg 3926 ton, uit Riouw 6673 ton gezuiverde en 7200 ton ongezuiverde sago.

Boschproducten. Uitgevoerd werd uit de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo 11 592 ton rotan, uit Celebes 10 601 ton rotan, uit Palembang 9304 rotan en 48 ton rottingstokken, uit Djambi 3321 ton rotan en uit Sumatra's Westkust 1355 ton rotan. De uitvoer van damar bedroeg uit Nieuw-Guinea 147 ton, uit Benkoelen 1459 ton en uit Sumatra's Westkust 713 ton.

2°. PARTICULIERE ONDERNEMINGEN.

In bijlage BB is een overzicht opgenomen van de beplante uitgestrektheden en de productie in het grootlandbouwbedrijf in de Buitengewesten, voor zoover betreft die ondernemingen, waar een of meer der volgende gewassen geteeld worden: hevea, ficus en andere caoutchoucsoorten, koffie, thee, tabak, kina, cocospalmen, oliepalmen, agave, notemuskaat, peper, aetherische oliegewassen en gambir.

Een overzicht van die in 1922 in de Buitengewesten bestaande ondernemingen, ingedeeld volgens den rechtstoestand der gronden (gouvernementsgrond, particuliere landerijen, erfpachtsgronden, huurlanden, gronden verkregen door landbouwconcessies, gronden in vrije huur van de bevolking), treft men aan in bijlage CC. In de Buitengewesten rapporteerden 824 ondernemingen eene uitgestrektheid van 1 876 912 bouws, waarvan 437 248 bouws beplant zijn; het belangrijkste cultuurgebied is de Oostkust van Sumatra, waar 294 348 bouws beplant zijn.

Rubber. De aanplant bedraagt 295 183 bouws, waarvan 187 294 bouws tapbaar zijn; het grootste aandeel hierin had de Oostkust van Sumatra (214 925 bouws, waarvan 145 422 bouws tapbaar). Geproduceerd werd in de Buitengewesten 43 261 050 K.G. rubber.

Koffie. De productie was iets beter dan het vorige jaar, namelijk 105 196 pikol van 37 510 bouws, tegen 90 085 pikol van 40 323 bouws in 1921.

Tabak. Van de Sumatra-tabak was de kwaliteit middelmatig, met enkele gunstige uitzonderingen, terwijl de prijzen minder hoog waren dan het vorige jaar. Van 26 757 bouws werd 16 026 457 K.G. bladtabak en 36 720 K.G. krosok verkregen.

Thee. De verbeterde prijzen hebben ook hier eene groote opleving in de theecultuur ten gevolge gehad, hetgeen de productie deed stijgen. Van 16 879 bouws werd 6 417 449 K.G. thee geoogst.

Notemuskaat. De opbrengst der specerijperken op Banda bedroeg in 1922 12 604 pikol muskaatnoten in den dop, 1401 pikol muskaatnoten uit den dop en 2144 pikol foelie.

Andere ondernemingen. In de Oostkust van Sumatra verwerkten 6 rijstpellerijen 14 000 pikol padi tot 7000 pikol rijst; in Palembang verkreeg 1 rijstpellerij van 12 000 pikol padi eene hoeveelheid van 6600 pikol rijst en in Bali en Lombok eene dergelijke inrichting van 194 881 pikol padi eene hoeveelheid van 126 487 pikol rijst.

Door 2 klapperoliefabrieken in de Westerafdeeling van Borneo werd 13 644 pikol copra verwerkt tot 290 143 K.G. olie, terwijl een dergelijke fabriek in Bali en Lombok 2691 pikol copra verwerkte tot 99 757 K.G. olie.

II. BOSCHWEZEN.

Bij Gouv. Bt. 16 Febr. 1923 n°. 21 (Bijbl. Ind. St. n°. 10297) zijn de voorwaarden voor het houden van openbare verkoopingen bij inschrijving van hout, liggende of gedurende een door den Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel te bepalen tijdvak aangevoerd wordende op de stapelplaatsen van houtvesterijen en exploitaties in eigen beheer in de boschdistricten (Bijbl. Ind. St. n°. 9621) aangevuld en gewijzigd.

Personeel. Op het eind van 1922 waren bij den dienst van het boschwezen werkzaam: 1 hoofdinspecteur, 7 inspecteurs (van wie 2 voor de Buitengewesten, 1 chef der inrichting en 4 voor het toezicht op het beheer op Java en Madoera), 1 directeur van het proefstation, 44 beheershoutvesters (van wie 30 bij het beheer op Java, 3 bij de inrichting en 5 in de Buitengewesten, 4 op het hoofdkantoor, 1 bij het boschproefstation en 1 werkzaam in Suriname), 70 houtvesters (van wie 3 op het hoofdbureau, 35 bij het beheer op Java en Madoera, 10 bij de inrichtingsbrigade, 12 in de Buitengewesten, 9 bij het boschproefstation en 1 werkzaam in Suriname), 2 adjunct-houtvesters der 1ste klasse, 4 ambtenaren ter beschikking (toekomstige boscharchitecten), 24 boscharchitecten der 2de klasse, 9 leerlingen-boscharchitect, 76 hoofdopzieners, 280 opzieners, 69 leerling-opzieners, 15 hoofdopnemers, 11 opnemers, 65 mantri's-opnemer, 693 mantri's-politie en 997 boschwachters.

De bezoldigingsregelingen bij den dienst van het boschwezen zijn gewijzigd bij Gouv. Bt. 22 Sept. 1922 n°. 59 (Ind. St. n°. 610).

Baten en lasten. Voor 1921 is het voordeelig overschot van den dienst van het boschwezen op Java en Madoera op f 5 166 000 en het nadeelig verschil voor het boschproefstation op f 197 000 vastgesteld. Voor 1922 kan het voordeelig overschot van den dienst op Java en Madoera op f 1 132 000 en het nadeelig verschil voor het boschproefstation op f 218 000 worden bepaald, terwijl de uitkomsten van den dienst in de Buitengewesten nog niet bekend zijn.

§ 1. JAVA EN MADOERA.

De definitief ingerichte djatibosschen, behoorende tot de boschcomplexen Wilangan (res^n^. Madioen en Kediri), Berbek (res. Kediri), Notopoero (res^n^. Rembang en Madioen), Redjoeno (res^n^. Madioen en Rembang) en Kedewan (res. Rembang), werden afgescheiden onderscheidenlijk van de boschdistricten Madioen, Noord-Kediri, Padangan—Madioen—Ngawi, Ngawi—Padangan en Kedewan en tot houtvesterijen samengevoegd (Ind. St. 1922 nos. 566 en 791 en 1923 nos. 22, 301 en 302).

De grensomschrijvingen van de boschdistricten Ngawi—Oost-Soerakarta en Padangan en Kedewan werden bij Gouv. Btn. 15 Juni 1923 nos. 65 en 66 (Bijbl. Ind. St. nos. 10396 en 10397) gewijzigd.

Bij Gouv. Bt. 12 Jan. 1923 n°. 33 (Bijbl. Ind. St. n°.

10243) is de omschrijving van de boschdistricten Padangan (res. Rembang), Madioen (res. Madioen) en Ngawi—Oost-Soerakarta (res[n]. Madioen en Soerakarta) gewijzigd.

a. Boschbeheer.

Uitgestrektheid der bosschen. De uitgestrektheid der djatibosschen op Java en Madoera bedroeg einde 1922 734 198 H. A., waarvan 342 252 H. A. behoorende tot de 63 houtvesterijen en 391 946 H.A. tot de boschdistricten. De uitgestrektheid der in stand te houden wildhoutbosschen [1]) kan op dat tijdstip gesteld worden op 1 486 493 H.A.

Grensregeling en afbakening der bosschen. De afbakening der djatibosschen, welke bijna uitsluitend door middel van palen en andere grensteekens geschiedt, werd geregeld onderhouden. Met de afbakening der in stand te houden wildhoutbosschen, welke doorgaans door een grensweg wordt aangegeven, werd voortgegaan; geraamd wordt dat einde 1922 985 000 H.A. dier wildhoutbosschen afgebakend waren.

Verschillende andere werkzaamheden, met de voorloopige inrichting der djatibosschen in verband staande. Met de opstelling en herziening der voorloopige bedrijfsplannen werd zooveel mogelijk voortgegaan.

Voor het boschdistrict Ngawi, waarvan de definitieve inrichting over een 5-tal jaren te verwachten is, werd volstaan met het opstellen van een kapplan voor de eerste 5 jaren.

Djativerjonging. Volgens de voorloopige cijfers werden in 1922 binnen het djatiboschgebied aangelegd 4741 H.A. djaticulturen en 97 H. A. wildhoutculturen, waarvan onderscheidenlijk 2544 H.A. en 42 H.A. in de houtvesterijen en 2197 H.A. en 55 H.A. in de boschdistricten. Voor 1921 waren deze cijfers 6387 H.A. djaticultuur en 45 H.A. wildhoutcultuur, welke achteruitgang moet worden toegeschreven aan de inkrimping van den aankap, waardoor minder terreinen opnieuw beplant moesten worden, en aan het als bezuinigingsmaatregel niet-aanplanten van onproductieve terreinen.

De kosten voor aanleg van nieuwe en onderhoud van oude culturen bedroegen in 1922 (met inbegrip van de kosten voor brandbescherming) f 559 918, tegen f 1 380 000 in 1921, welke vermindering verband houdt met de kleinere uitgestrektheid nieuw aangelegde culturen en met de doorgevoerde bezuiniging.

De op het eind van 1922 binnen het djatiboschgebied aanwezige verjongingen (de daarin aangelegde wildhoutculturen medegerekend) zijn als volgt te verdeelen:

Verjongingen van vóór 1865	....	6 268 H.A.
,, ,, 1865—1880	....	20 166 ,,
,, ,, 1881—1900	....	53 092 ,,
,, ,, 1901—1910	....	62 876 ,,
,, ,, 1911—1920	....	68 192 ,,
,, ,, 1921—1922	....	11 270 ,,
		221 864 H.A.

of 30 % van het geheele djatiboschgebied. Bijna alle culturen werden aangelegd met tusschenplanting van meerjarige, bodemverbeterende gewassen, waarvoor in hoofdzaak de kemlandingan (Leucaena glauca) werd gebezigd. Ook werd plaatselijk wildhout ingebracht, terwijl de van nature voorkomende wildhoutopslag op de cultuurterreinen zooveel mogelijk werd gespaard.

Wildhoutverjonging. In 1922 werden binnen de in stand te houden wildhoutbosschen 2124 H.A. culturen aangelegd, tegen 3100 H.A. in 1921, welke vermindering een gevolg is van de getroffen bezuinigingsmaatregelen. De aanplant werd beperkt tot zeer goedkoope culturen, welke in den regel door tusschenkomst van plantcontracten werden aangelegd, en voorts tot culturen waarvan de totstandkoming zeer urgent was of waarvoor reeds plantmateriaal gekweekt was.

De uitgaven voor aanleg van nieuwe en onderhoud van oude culturen (met inbegrip van de kosten van brandbescherming) bedroegen ± f 140 000, tegen f 180 000 in 1921.

De totale uitgestrektheid der verjongingen binnen het gebied der in stand te houden wildhoutbosschen bedroeg einde 1922 ± 37 600 H.A.

Kap der djatibosschen. In 1921 was de houtval (djatihout zonder dunningshout) van den geregelden aankap 251 700 M³. timmerhout en 1 457 500 S. M. (stapelmeter) brandhout. Voor 1922 kunnen deze cijfers voorloopig gesteld worden op 113 300 M³. timmerhout en 673 800 S. M. brandhout. Daarvan werden in eigen beheer gekapt in 1921 188 500 M³. en 796 500 S. M. en in 1922 69 500 M³. en 336 200 S. M., terwijl door tusschenkomst van aannemers verkregen werd in 1921 63 200 M³. en 661 000 S. M. en in 1922 43 800 M³. en 337 600 S. M.

Per H.A. djatibosch was de opbrengst in 1922 aan timmerhout 0,15 M³. en aan brandhout 0,92 S. M., tegen respectievelijk 0,34 M³. en 1,96 S. M. in 1921.

In verband met de moeilijkheden, welke ondervonden werden met den afzet van hout, werd de Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel gemachtigd om aan contractanten voor pachtschatperceelen toe te staan een jaarperceel, waarvan de exploitatie in een der jaren 1921, 1922, 1923 of 1924 moet beginnen, over twee jaar te verdeelen en de betaling daarvan dan in 24 in plaats van in 12 termijnen te doen plaats hebben. Tevens werd dat Departementshoofd gemachtigd om aan contractanten, die eene dergelijke vergunning hadden verkregen, toe te staan, de exploitatie en de betaling van de overige jaarperceelen ook één jaar uit te stellen; hiervan maakten 5 contractanten gebruik. Deze maatregel had niet alleen het voordeel, dat de boschexploitanten daardoor van te zware lasten werden ontheven, doch tevens, dat de op het eind van 1921 zoowel bij den houthandel als bij het boschwezen aanwezige groote voorraden geleidelijk konden worden verkocht, althans werden teruggebracht tot een normaler peil. Het gevolg is dan ook geweest, dat in 1922 veel minder hout door aannemers werd gekapt dan in het vorige jaar. Weliswaar houdt zulks tevens verband met de voortschrijdende definitieve inrichting der bosschen, maar indien werkelijk gekapt was, wat in de perceelen voor het jaar 1922 bestemd was, zou de opbrengst aanzienlijk hooger zijn geweest.

De belangstelling bij de aanbesteding van perceelen was in 1922 gering; er werden 5 perceelen aanbesteed, waarvan er 4 in werking traden. In 1922 liepen 6 perceelen af. Aan pachtschat werd gedurende dit jaar ontvangen f 1 977 406 en aan retributie f 351 104.

De productie van den aankap in eigen beheer van djatihout was in 1922 veel lager dan in de voorafgegane jaren, omdat de kap, wegens den grooten voorraad gekapt hout op het eind van 1921, werd ingekrompen. De voorraad liep in het verslagjaar terug van 106 000 M³. timmerhout en 453 000 S. M. brandhout tot respectievelijk 62 000 M³. en 220 000 S. M., waarmede de normale brandhoutvoorraad weder bereikt is.

Door ongeregelden aankap (aankap op vergunning of last) werden bovendien in het verslagjaar nog verkregen 3130 M³. timmerhout en 132 S. M. brandhout.

Op het einde van 1922 waren 1178 K.M. birailbanen en 46 K.M. monorailbanen voor houttransport aanwezig, tegen 1121 en 55 K.M. op 't einde van 1921.

Kap der wildhoutbosschen. De wildhout-opbrengst uit den geregelden aankap bedroeg in 1921 ± 15 200 M³. timmerhout en ± 113 000 S. M. brandhout; voor 1922 zijn de voorloopige cijfers 5315 M³. timmerhout en 108 855 S. M. brandhout. De opbrengst aan timmerhout liep in het verslagjaar belangrijk terug, hetgeen verband houdt met de verminderde vraag naar hout in het algemeen en naar wildhout in het bijzonder.

Door ongeregelden aankap (aankap op last en op vergunning) werden nog verkregen 4600 M³. timmerhout en 38 700 S. M. brandhout, tegen 15 800 M³. en 30 300 S. M. in 1921.

1) Bij Gouv. Bt. 30 Dec. 1922 n°. 14 (Bijbl. Ind. St. n°. 10226) zijn de grenzen der in stand te houden wildhoutbosschen in de districten Temanggoeng, Parakan, Tjandirata en Kaloran (res. Kedoe) nader gewijzigd.

Dunning der bosschen. Van de 221 800 H.A. in het djatiboschgebied voorkomende verjongingen werden in het verslagjaar 13 900 H.A. gedund, tegen 18 000 H.A. in 1921.

Uit de dunningen werden naar schatting verkregen 12 700 M³. timmerhout en 55 000 S. M. brandhout, hetgeen natuurlijk voornamelijk inferieur hout is, dat in hoofdzaak door de Inlandsche bevolking en voor plaatselijk gebruik wordt benut. De prijzen, voor het dunningsproduct gemaakt, zijn dan ook veel lager dan die verkregen voor exploitatie-hout. De totale afzet bedroeg 20 000 M³. en 80 000 S. M., zoodat de aan het begin van het verslagjaar aanwezige groote voorraad hout in den loop van het jaar zeer is verminderd.

De inkomsten uit de dunningen bedroegen in het verslagjaar ± f 445 000 en de uitgaven ± f 174 000, een voordeelig verschil dus van f 271 000, tegen f 545 000 in 1921, welke vermindering in hoofdzaak is toe te schrijven aan de daling der houtprijzen.

Verkoop en vervreemding van hout. Stemde de gang van zaken in den houthandel in 1921 reeds tot ontevredenheid, in het jaar 1922 was dit in nog meerdere mate het geval. De gemiddelde prijs van het hout op de openbare verkoopingen in December 1921 nog f 48 per M³. bedragende, was in December 1922 gedaald tot f 36.

De reden van deze prijsdaling moet echter niet alleen in de ongunstige tijdsomstandigheden gezocht worden, doch ook voor een groot gedeelte in de omstandigheid, dat ook in 1922 zoo goed als geen hout voor woning- of scheepsbouw gekocht werd. Naar hout van 4 M. en langer bestond geen noemenswaardige vraag, waardoor de omzet in drie sortimenten niet van beteekenis was. Het kortere, zoogenaamde meubelhout, alsmede het hout geschikt voor het maken van ramen en deuren, werd veel gevraagd, waardoor weliswaar een grooter aantal M³. werd verkocht, doch de gemiddelde prijs gedrukt werd.

Op de openbare venduties werd verkocht 67 868 M³. voor f 2 864 620, zijnde gemiddeld f 42 per M³., tegen 60 859 M³. in 1921 met een opbrengst van f 4 749 242, of gemiddeld f 78 per M³., welke achteruitgang van de gemiddelde opbrengst, behalve aan de hierboven reeds genoemde reden, aan de voortdurende daling van den marktprijs en de daarmede verband houdende, door den dienst van het boschwezen vastgestelde gunningsprijzen is toe te schrijven.

Op de openbare venduties werden 135 groote kavelingen (van 200 à 600 M³. elk) aangeboden, met een gezamenlijken inhoud van 53 996 M³. Hiervan werden, doordat de groothandel zich geheel van koopen onthield, slechts 8 kavelingen met een inhoud van 2427 M³. verkocht, welke f 111 561 opbrachten.

Ook thans zou men bij vergelijking van de gemiddelde opbrengst per M³. van f 46 met een doorsneeprijs van f 42 per M³. over de geheele in het verslagjaar op vendutie verkochte hoeveelheid geneigd zijn de gevolgtrekking te maken dat de verkoop in den vorm van groote kavelingen voor den Lande voordeeliger is, dan de gewone wijze van verkoop per kaveling op vendutie. Dit is echter slechts schijnbaar en wordt gedeeltelijk hierdoor verklaard, dat 6 van de 8 kavelingen in het eerste kwartaal en in April van het verslagjaar verkocht werden, toen de gemiddelde prijs op vendutie nog ± f 46 bedroeg. De samenstelling dezer groote kavelingen, welke geen afgekeurd hout bevatten, terwijl dit bij de berekening van den gemiddelden prijs van de totale verkochte hoeveelheid wel is inbegrepen, droeg evenzeer bij tot den hoogeren middelprijs.

In den vorm van stapelplaatsleveringen werd gedurende 1922 eene hoeveelheid van 25 335 M³. ter beschikking van den groothandel gesteld, met eene gegarandeerde houtmassa groot 18 194 M³., verdeeld over 9 leveringen, tegen 41 090 M³. in 1921, welk verminderde aanbod verband hield met de voor het verslagjaar ingevoerde beperking van den aankap. Daar het in verband met de in den houthandel heerschende malaise niet raadzaam werd geacht, om eventueele contractanten de verplichting op te leggen, te groote hoeveelheden te aanvaarden, werden de inschrijvingsvoorwaarden voor de stapelplaatsleveringen 1921 zoodanig gewijzigd, dat alleen voor de gegarandeerde hoeveelheden werd ingeschreven. Niettegenstaande deze tegemoetkoming was de lust tot inschrijven zeer gering. Voor de 9 leveringen deden zich 8 inschrijvers voor; slechts aan 2 van hen kon eene levering worden toegewezen, aangezien de overige ver beneden de vastgestelde limiet bleven. Van de 2 gegunde leveringen werden door de contractanten aanvaard 3007 M³., tegen 38 449 M³. in 1921. De geldelijke opbrengst was f 119 030, tegen f 4 500 739 in 1921. Alle sortiment en door elkander gerekend was de prijs f 39,58 per M³., tegen f 117 in 1921.

Aan den dienst der staatsspoor- en tramwegen werden verstrekt 70 336 stuks djatihouten dwarsliggers van 2 M. × 22 × 12 c.M. Verder werd nog vervreemd door openbaren verkoop zonder vendumeester 9926 M³. en door verstrekking aan locale en desawerken, enz. 2768 M³.; het boschwezen gebruikte voor den eigen dienst 9439 M³., terwijl tengevolge van het wegspoelen door bandjirs, diefstal en andere oorzaken moesten worden afgeschreven 2953 M³. Aangezien het restant timmerhout einde 1921 105 884 M³. en de aankap in 1922 69 466 M³. bedroeg en dus voor 1922 175 310 M³. beschikbaar was, was het restant einde 1922 gedaald tot 61 800 M³.

De prijs van djatibrandhout op vendutie bleef gedurende het verslagjaar ongeveer op dezelfde hoogte (f 3,50 per stapelmeter in Januari 1922 en f 3,70 in December 1922), alle sortimenten door elkander gerekend. Aan spoorweg- en trammaatschappijen werd 315 647 S. M., het zoogenaamde spoorbrandhout (½ M. gekloofd) geleverd, waarvoor door de staatsspoorwegen en de groote particuliere vervoersdiensten f 12 per ton werd betaald, terwijl enkele Oosthoek-tramwegen f 10 betaalden.

Aan den dienst der staatsspoor- en tramwegen werden in 1922 slechts 21 615 S. M. geleverd, waardoor aan de vraag van de particuliere spoor- en tramwegen in ruimer mate kon worden voldaan.

De opbrengst van het op Java en Madoera door aankap in eigen beheer verkregen djati- en wildhout (zonder dunningshout en andere nevenboschproducten) bedroeg in 1922 voor het op openbare venduties (met en zonder vendumeester) verkochte hout f 3 630 134 en voor het ondershands verkochte f 2 596 065.

Bewaking en bescherming der bosschen. De in het vorige jaar geconstateerde verbetering in den politioneelen toestand bleef bestendigd. Een groot aantal boschwakers, die in den tijd van groote diefstallen waren aangesteld, konden ontslagen worden, terwijl ook slechts bij uitzondering gebruik werd gemaakt van de veldpolitie.

In 1921 werd in een deel van de residentie Cheribon een proef genomen met het stellen van de boschpolitie onder de bevelen van het Binnenlandsch Bestuur, welke proef echter wegens de geringe resultaten en de hooge kosten spoedig gestaakt werd.

Zeer gunstige resultaten werden verkregen door een rondschrijven van de Regeering (in Februari 1922), waarin gewezen wordt op het groote nadeel, dat voor 's Lands bosschen voortvloeit uit de boschbranden, en waarin tevens aangedrongen wordt op eene zoo nauw mogelijke samenwerking tusschen de ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur en het boschwezen. In verschillende gewesten werden naar aanleiding daarvan gecombineerde vergaderingen gehouden; verwacht wordt dat binnen korten tijd eene volledige samenwerking zal zijn verkregen.

Veel nut werd ook gesticht door een op ruime schaal door den dienst van het boschwezen verspreid geschriftje, waarin op populaire wijze het nut van de bergbosschen wordt besproken; met deze handleiding kunnen ook de lagere beambten juistere denkbeelden over de beteekenis dier bosschen onder de bevolking verspreiden.

Door den hoofdinspecteur werden maatregelen genomen, welke het voor de bevolking mogelijk maken op gemakkelijke en eerlijke wijze aan hout te komen. Dit kan voortaan geschieden op zoogenaamde venduties voor de bevolking, op welke venduties de niet-Inlanders en als gegoed bekend staande Inlanders van mededinging zijn uitgesloten. Er worden zeer kleine kavelingen van uitsluitend voor inlandsch gebruik geschikt hout gevormd; den boschbeheerders is eene groote vrijheid gelaten in het vaststellen van de data van deze verkoopingen, zoodat ze daartoe onmiddellijk kunnen overgaan zoodra de behoefte geconstateerd is of bepaalde wenschen geuit worden.

b. Definitieve boschinrichting.

Einde 1922 bestond het personeel der boschinrichting uit: 1 inspecteur, chef der inrichting, 4 beheershoutvesters, 10 houtvesters, 2 boscharchitecten, 2 maandgelders in opleiding voor boscharchitect, 3 hoofdopzieners, 14 opzieners, 8 leerling-opzieners, 8 chef-opnemers, 7 opnemers, 30 mantri's-opnemer, 87 teekenaars, 7 schrijvers, 5 hulpschrijvers en 17 inrichtingsmandoers.

Gedurende het verslagjaar werden 6200 K.M. meetlijnen gemeten, waarvan 3538 K.M. ten behoeve van suppletoire opnemingen. Einde 1922 waren van het djatiboschareaal, groot 734 800 H.A., 690 820 H.A. volledig opgemeten en gekaarteerd.

De definitieve inrichting vorderde over de houtvesterijen Notopoero, Redjoeno en Kedewan (te zamen 17 133 H.A.).

De tienjaarlijksche herzieningen van de bedrijfsplannen der houtvesterijen Karangsono-Tojong en Kedinding kwamen gereed.

c. Proefstation voor het boschwezen.

Aangezien wegens bezuiniging op 's Lands uitgaven van den bouw van een nieuw proefstation moest worden afgezien, is een terrein ter grootte van 11 bouw van het voormalige particuliere land Tjiomas, waarop zich het landhuis met daarbij behoorende loodsen en andere gebouwen bevinden, voor het boschproefstation bestemd. Het instituut verkreeg hiermede de beschikking over een aantal gebouwen, dat met geringe middelen tot een bescheiden doelmatig instituut kan worden ingericht, en over een zeer fraai terrein voor arboretum, proeftuin en werk- en opslagplaatsen.

Afdeeling voor houtonderzoek en verdere technologische onderzoekingen. De houtmonstercollecties werden wederom uitgebreid. Daar eene machinale houtbewerkingsinstallatie nog ontbreekt, moesten andere werkzaamheden, o. a. het onderzoek naar de mechanische-technische eigenschappen, geruimen tijd gestaakt worden ten einde den achterstand in den aanmaak en de bewerking van de houtmonsters te kunnen bijwerken.

Het vraagstuk der houtidentificatie bleef een onderwerp van studie. Er werd een kaartsysteem ontworpen, met behulp waarvan het opstellen van algemeene determinatietabellen vergemakkelijkt zal worden.

De in het begin van het jaar verschenen „Inleiding tot de herkenning van hout in de praktijk" voorzag in eene dringende behoefte. Tevens zag eene publicatie omtrent de boschgronden van Java het licht.

Het onderzoek naar de duurzaamheid van hout door middel van de methaangisting leverde ook thans geen resultaat, aangezien in de thermostaten tengevolge van den sterk wisselenden gasdruk en het ontbreken van een gasdrukregulateur de temperatuur niet voldoende constant gehouden kon worden.

Het onderzoek naar de werking van een houtconserveeringsmiddel had tot resultaat, dat onbehandeld hout van Podocarpus supressina spoedig door witte mieren werd aangetast; behandeld hout daarentegen niet. Een voordeel van dit conserveeringsmiddel boven Zweedsch teer bleek niet. Hout, doortrokken met kanalith, bleek na geruimen tijd nog volkomen gaaf te zijn.

Van zeer veel beteekenis zijn de proeven, die begonnen zijn omtrent het weerstandsvermogen van verschillende houtsoorten tegen paalworm.

Het aantal verzoeken om voorlichting inzake eigenschappen en identificatie van hout bleef in de eerste helft van het verslagjaar groot; daarna hielden deze echter grootendeels op, blijkbaar omdat zeer weinig meer van wildhout gebruik gemaakt wordt. Vooral werd wederom advies gevraagd omtrent de voor dwarsliggers en heipalen te bezigen houtsoorten.

Botanisch-houttechnische exploratie der Buitengewesten. Daar met het vaste personeel en het werkvolk geen moeilijkheden meer werden ondervonden en het verkeer met de monstervlakten aan de Lalang-rivier bij Bajoenglintjir zeer vergemakkelijkt werd, doordat de Bataafsche Petroleummaatschappij een vrij levendige vaart onderhield, konden de exploratiewerkzaamheden in Palembang geregelden voortgang vinden. Het aantal genummerde boomen in de monstervlakten werd van 971 op 1118 gebracht. Het aantal boomen, waarvan thans volledig herbariummateriaal aanwezig is bedraagt ± 500 en het aantal soorten ± 240.

De in het vorige jaar aangelegde paden, zoomede een in het begin van 1922 gekapte grensrintis en enkele nieuwe paden werden door de opnemingsbrigade ingemeten. De houtvester verrichtte de aan de verwerking en beschrijving van het verzamelde materiaal verbonden werkzaamheden en nam deel aan eene exploratie van de vloedbosschen aan de Soengei Sembilan en aan de voorbereiding van door het beheer te nemen proeven over mengrawan-verjonging in de Niroe-reserve. Voorts werden van een vrij groot aantal boomsoorten zaden ingezameld en ter onderzoek naar Buitenzorg opgezonden; van enkele belangrijke soorten was voldoende zaad voor den aanleg van proefaanplantingen.

Over de werkwijze voor het prepareeren van herbarium en houtmonsters werd met eenige houtvesters overleg gepleegd, terwijl de wijze van inzamelen, verpakken van materiaal en het registreeren der gegevens in de verschillende ressorten op het terrein voor het personeel werd gedemonstreerd. Gebleken is, dat het inzamelingswerk door het Inlandsche personeel goede resultaten kan opleveren, mits leiding wordt gegeven aan en controle wordt uitgeoefend op het onderzoek.

In de door den dienst van het boschwezen geëxploiteerde bosschen in de Kamang-reserve ter Sumatra's Westkust, waar met de exploratie volgens de intensieve methode met genummerde boomen een begin was gemaakt, konden aanwijzingen worden gegeven over de bruikbaarheid der houtsoorten, waardoor de te kappen houtmassa aan bruikbaar hout per vlakte-eenheid belangrijk zou kunnen worden opgevoerd. Uit den aard der zaak werden deze aanwijzingen door het beheer op grooten prijs gesteld en werd tevens ingezien welk nut eene doelbewuste samenwerking met het proefstation heeft.

Daar onze kennis van de belangrijkste houtsoorten van Tapanoeli en Sumatra's Westkust nog gering is, werd met den beheershoutvester overeengekomen een systematisch onderzoek in te stellen volgens de extensieve methode, hetgeen zóó is ingericht, dat het voor de praktijk direct bruikbare resultaten kan opleveren. Met het onderzoek is in het verslagjaar een aanvang gemaakt.

Aangezien kon worden aangetoond dat de afdeeling, in samenwerking met de afdeeling Technologie, thans aan de meeste verzoeken om voorlichting uit de praktijk kan voldoen, werd op de samenwerking met het proefstation meer en meer prijs gesteld.

Zooveel mogelijk is gestreefd naar persoonlijk contact met de boschbeheerders, hetgeen de misvattingen over de werkwijze kan wegnemen.

Op het eiland Singkep (dienstkring Riouw) was het extensieve onderzoek zoover gevorderd dat dit gestaakt kon worden en kon worden voorgesteld op dit voor de boschexploitatie zoo belangrijke eiland verder volgens de intensieve onderzoekmethode te gaan werken, ter verkrijging tevens van materiaal van de belangrijkste soorten voor een onderzoek naar de technische eigenschappen.

Voor het eerst werd materiaal ontvangen uit Billiton van eenige der belangrijkste boomsoorten, terwijl in Zuid-Celebes de botanisch-houttechnische exploratie met kracht werd aangevat.

Door de dienstkringen werden ingezonden 1371 herbariumnummers en 1264 authentieke houtmonsters. Het herbariummateriaal werd steeds zoo spoedig mogelijk gedetermineerd en de houtmonsters werden, in samenwerking met de afdeeling Technologie, geklassificeerd, terwijl aan de inzenders en de inspecteurs in de Buitengewesten de resultaten werden medegedeeld.

De verzamelingen werden geregeld onderhouden, terwijl het kaartsysteem van Inlandsche namen regelmatig werd bijgehouden. Geregistreerd en alphabetisch gerangschikt, onderverdeeld naar taal, gewest en wetenschappelijken geslachtsnaam, zijn thans ruim 3000 Inlandsche namen met inbegrip der variaties.

Wildhoutbedrijf en boscheconomie. Na de bijeenbren-

ging der laatste gegevens over het economische en boschstatistische gedeelte van het onderzoek van het looistofvoorzieningsvraagstuk, werd met de bewerking daarvan een aanvang gemaakt. In Mei 1922 werd een beheershoutvester bij het proefstation geplaatst voor het onderzoek naar de groeivoorwaarden van den Sandelboom (Santalum album) en de beschikbare en te verwachten sandelhoutopbrengsten op het eiland Timor. De resultaten, die nader zullen worden gepubliceerd, zijn van dien aard dat voorstellen moesten worden gedaan tot het nemen van maatregelen in het belang van de bescherming en verjonging van den sandelboom, ten einde de houtopbrengsten, die in de naaste toekomst slechts betrekkelijk gering kunnen zijn, op den duur te verhoogen.

De bekende vindplaatsen van sandelhout op Java werden in het verslagjaar bezocht en vastgelegd. Een gedeelte van het complex Sanggrahan in Zuid-Kediri, waar de boom nog op een vrij uitgestrekt terrein voorkomt, werd voor proeven bestemd.

Door een plaatselijk onderzoek van den deskundige voor de leerlooierij van de afdeeling Nijverheid en uit verschillende verstrekte opgaven werd een overzicht verkregen van de behoefte aan looibasten van de inheemsche lederbereidingsindustrie. Naast het verzamelen van de nog ontbrekende gegevens voor de opstelling van bastopbrengsttafels van de voornaamste looibastleverende boomen, werden in alle beheerseenheden op Java, waar zich exploiteerbare bastvoorraden bevinden, door het boschbewakingspersoneel diametermetingen van de voorhanden boomen verricht, zoodat thans de staande bastvoorraad ongeveer berekend kan worden. Hierdoor is het mogelijk eene regeling voor een rationeel looibastbeheer met eene regelmatige voorziening in de inheemsche behoefte te ontwerpen.

De bestaande proefaanplantingen van looibastleverende gewassen in het boschcomplex Gadoengan (Zuid-Kediri) werden beschreven. Het aantal observatieperken van op stronk gezette boomen werd met 2 uitgebreid (1 van Albizzia procera en 1 van Adenanthera microsperma), terwijl in de bestaande perken van Cassia Fistula de uitloopers werden gemeten.

In de houtvesterij Ngorogoenoeng werd een viertal kleine proefaanplantingen van Adenanthera microsperma, Acacia leucophloea en Cassia Fistula aangelegd. In het hakhoutperk van Cassia Fistula in de houtvesterij Oost-Soelang werden metingen verricht en bastmonsters genomen.

De proefnemingen met Acacia decurrens-varieteiten werden voortgezet, waarvoor een zeer geschikt terrein in het boschdistrict West-Cheribon—Soemedang werd aangewezen, dat in klimaatsfaktoren met de natuurlijke groeiplaatsen beter overeenkomt.

Het voortgezette onderzoek der eiken- en kastanjesoorten in het boschdistrict West-Preanger bracht aan het licht, dat de daar in een gedeelte van het complex Noord-Djampang veel voorkomende en aangeplante pasang-parengpeng een bast oplevert die een voor eiken zeer hoog looistofgehalte heeft, en een uitstekend leder levert.

Van den cultuuraanleg van industrie- en edelhoutsoorten in het complex Gadoengan werd een gedeelte in 't begin van 1922 uitgevoerd.

Het onderzoek naar uitkap en verjonging in de plenterseries Tjiparaj en Tjikahoeripan in het boschcomplex Goenoenggede werd voortgezet en verdiept, terwijl dit onderzoek in de serie Tjibodas in het boschdistrict Midden-Preanger op kleine schaal werd begonnen.

Djaticultuuronderzoek. In de houtvesterijen Tanggoeng en Mongot werden in 1922 7 H.A. cultuurproeven aangelegd van die houtsoorten, die blijkens de voorloopige resultaten op deze gronden eenig succes beloven, namelijk Swietenia macrophylla, Swietenia mahagony, Cassia siamea, Actinophora fragans en Acacia oraria, waarbij als tusschenplanting gebezigd werden Leucaena glauca en Acacia villosa, terwijl een kleine proefaanplant van Melochia indica werd aangelegd.

In enkele proefaanplantingen werd zaad van Salvia occidentalis ingebracht, ten einde na te gaan of met deze plant, die in het cultuurproeven-complex Gadoengan in Zuid-Kediri als grondbedekker zoo uitstekend voldoet, ook hier succes is te bereiken.

Elders werden meer het karakter van gewone beheerscultuur dragende proeven, voornamelijk betreffende menging van djati met verschillende wildhoutsoorten, genomen.

Het thans reeds zeer groote aantal onder controle staande proefaanplantingen werd zooveel mogelijk op den gezetten tijd beschreven. Verscheidene dezer plantsoenen komen allengs in een stadium, dat daarin verplegingsmaatregelen moeten worden genomen en geregelde metingen noodig zijn.

De proefnemingen over de kieming van djatizaad werden voortgezet, terwijl verschillende proeven over de kieming van zaden van Swietenia macrophylla en Swietenia mahagony werden afgesloten.

De verdeeling van de zaadoogsten van de beide mahoniesoorten en Walikoekoen was wederom aan het proefstation opgedragen. Voorts moest aan vele zaadaanvragen, ook van particuliere zijde, voldaan worden, waarbij van de boschbeheerders groote medewerking werd ondervonden.

Verplegings- en opbrengstonderzoek. Uit bezuinigingsoverwegingen werden de buitenwerkzaamheden in deze afdeeling tot het hoogst noodzakelijke beperkt. Heropname vond plaats van de in het jaar 1917 voor de eerste maal opgemeten proefperken, zoomede van twee proefperken en één proefmeting, waarvan in December 1916 de eerste opname werd verricht. Deze heropnamen omvatten 19 perken, gelegen in de houtvesterijen Noord-Kradenan, Noord-West-Wirosari, Pajaman, Bandjerredjo, Ngawen, Koendoeran, Nanas, Ngorogoenoeng, Salé en de boschdistricten Kedewan en West-Toeban.

Behoudens de proefmeting in een opstand van Swietenia mahagony Jack., had van alle proefperken eene volledige massabepaling plaats, terwijl, met uitzondering van één proefperk, de behandeling van den opstand overeenkwam met die bij de eerste opname.

Van een achttal in het vorige verslagjaar gezochte en voorloopig op het terrein aangegeven perken werden er drie uitgezet en definitief opgemeten, terwijl een vierde perk in de nabijheid van een der reeds bestaande werd uitgezet en opgenomen. Deze nieuwe perken zijn gelegen in de houtvesterijen Ledok, Nanas en Ngorogoenoeng. Twee dezer nieuwe opnamen betreffen een bijzonder onderzoek, waarbij, na de opmeting volgens de gebruikelijke methode met buiten het in stand gehouden perk gekozen en gevelde modelboomen, alle perkboomen geveld en opgemeten werden, zulks ten einde uit de gevonden samenstelling regelen te kunnen afleiden, die bij de houtmassabepalingen in acht dienen te worden genomen.

Van de nieuwe en heropgenomen djatiperken werden opstandskaarten en calques vervaardigd.

Van de nieuwe vaste perken werden grondmonsters verzameld en voor onderzoek opgezonden aan het Algemeen proefstation voor den landbouw, terwijl met de inzameling van het herbariummateriaal in de opgenomen perken werd voortgegaan.

Met de werkzaamheden voor de samenstelling van een nieuwe stamtafel ten dienste van de werkhoutmassa-taxatie der djati-natuurbosschen werd een aanvang gemaakt. De verzameling der gegevens geschiedt onder de leiding van het personeel van het beheer in de aan boomen kaprijke natuurbosschen, welke 2 à 3 jaren geringd hebben gestaan. Daartoe zijn 31 monstervlakten uitgezet met eene gezamenlijke oppervlakte van 20,7 H.A. met 4200 boomen.

Afdeeling boschbescherming. Aan de hand van de opgestelde voorwaarden, waaraan plantensoorten voor het minder brandgevaarlijk maken van oud bosch en plantsoenen hebben te voldoen, werden verschillende soorten (Tithonia tagetiflora Mess., Eupatorium pallescens DC. var. javanica Boerl., Dature sp., Leucaena glauca Bth., Acacia villosa Wild. en Salvia occidentalis Swarts) getoetst. De waarnemingen wijzen er op, dat in het algemeen meer succes te verwachten is van kruiden en struiken dan van opgaande boomsoorten.

Evenals in het vorige verslagjaar, werden wederom eenige gevallen van ernstige schade aan djaticulturen tengevolge van droogte geconstateerd, met name op zeer doorlatende en sterk uitdrogende kalkverweeringsgronden.

Het waarnemingsobject bij Goendih, dat thans reeds vele jaren tegen vee is beschermd, werd onderzocht en beschreven.

Waar meer en meer blijkt dat van verschillende zijden wordt ingezien, dat de boschveeweide niet alleen voor het bosch schadelijk is, doch ook voor het vee geen voordeelen oplevert, werd de aanleg van meer waarnemingsobjecten ter bestudeering van den achteruitgang van den grond tengevolge van veeweide overbodig geacht.

De beheershoutvester van Oost-Brantas trad met het proefstation in overleg over een onderzoek naar de mogelijkheid van houtoogsten, in het bijzonder middels leegkap, in de gebergte-schermbosschen, waarbij nagegaan dient te worden of en in hoeverre door stronkuitslag en natuurlijken opslag uit zaad de verjonging der gewenschte houtsoorten gewaarborgd is. Ten behoeve van dat onderzoek werd een tweetal proefperken met controleperken uitgezet.

Inzake de bescherming van terreinen ten behoeve van de herbebossching werd in 1922 het Zuidergebergte in de residentiën Djokjakarta, Soerakarta en een deel van Madioen onderzocht.

Aan de veel tijd vorderende beschrijving der kiemplanten van de belangrijkste boomsoorten en tusschenplantingsgewassen en het bijeenbrengen en kweeken van het daarvoor benoodigde materiaal werd systematisch voortgewerkt. Aan het einde van het verslagjaar waren van de ± 200 soorten bevattende Javaansche lijst 124 soorten geheel of gedeeltelijk behandeld, terwijl 163 soorten in de vruchtencollectie waren opgenomen.

Ten behoeve der verzamelingen van de Landbouwhoogeschool te Wageningen werden photo's, herbariummateriaal van kiemplanten en vruchten en zaden bijeengebracht.

§ 2. BUITENGEWESTEN.

De Buitengewesten zijn verdeeld in twee inspectie-afdeelingen, waarvan één omvat het eiland Sumatra met omliggende eilanden (met inbegrip van Banka en Billiton, doch met uitzondering van het gewest Riouw en Onderhoorigheden en de afdeeling Bengkalis van het gouvernement Oostkust van Sumatra) en de andere omvat het overig gedeelte der Buitengewesten.

Gedurende 1922 werd een nieuwe dienstkring Banka en Billiton gevormd, in verband waarmede het gewest Banka van den dienstkring Zuid-Sumatra werd afgevoerd.

Behalve de 2 inspecteurs, bestond het personeel op het einde van 1922 uit 5 beheershoutvesters en 12 houtvesters voor de leiding der werkzaamheden in de dienstkringen, 7 hoofdopnemers, 4 opnemers, 32 mantri's-opnemer en 21 teekenaars.

Gedurende de tweede helft van 1922 was op Timor, onder toezicht van den directeur van het boschproefstation, een beheershoutvester belast met het onderzoek der sandelhoutbosschen.

De verkenning van de bosschen werd geregeld voortgezet, evenals het speciale onderzoek in het panglonggebied in de gewesten Oostkust van Sumatra en Riouw en Onderhoorigheden.

Aan de nadere vastlegging van de ijzerhoutbosschen in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo werd regelmatig voortgewerkt; vastgelegd werden 77 820 H.A. ijzerhoutbosch, met eene geschatte massa van 2 471 132 M³.

In het gewest Celebes en Onderhoorigheden werd nagenoeg een volledig overzicht over den begroeiingstoestand verkregen, terwijl in Menado met kracht werd gewerkt aan de consolidatie van het betrekkelijk geringe en bedreigde boschbezit.

Het inrichtingswerk op het eiland Moena (Celebes) deed de wenschelijkheid blijken het zoogenaamde kerncomplex over andere bosschen uit te breiden en op sommige plaatsen in te krimpen in verband met de grond- en boschgesteldheid.

Bij het onderzoek van de sandelhoutbosschen op Timor bleek het noodzakelijk, beschermingsmaatregelen te treffen en den kap in overeenstemming te brengen met de gesteldheid en ongunstige verhouding der leeftijdsklassen der boomen en dat ook voor de andere bosschen en boschterreinen de invoering van een beheer aldaar niet langer zonder groote schade uitgesteld kan worden.

Bij Gouv. Bt. 31 Oct. 1922 n°. 36 (Bijbl. Ind. St. n°. 10191) zijn de hoofden van gewestelijk bestuur in de Buitengewesten (met uitzondering van Bali en Lombok) bevoegd verklaard om in het rechtstreeks bestuurd gebied en in de zelfbesturende landschappen, waar het recht tot het verleenen van concessiën tot boschexploitatie bij het Gouvernement berust, aan hen, die op schetsmatig door hen aan te wijzen terreinen boschverkenning willen verrichten, de toezegging te verleenen dat gedurende een daarbij vast te stellen termijn voor die terreinen of gedeelten daarvan aan hen en niet aan andere vergunningen tot boschexploitatie als hoogerbedoeld zullen kunnen worden uitgegeven, zoomede tot goedkeuring van zoodanige toezeggingen, door Inlandsche zelfbesturen verleend. Bij diezelfde gelegenheid zijn bepalingen vastgesteld, op den voet waarvan de toezegging wordt verleend.

Bij Ord. van 7 Mei 1923 (Ind. St. n°. 220) is een nieuw reglement voor de houtzagerijen, houtaankappen en houtskoolbranderijen in de afdeeling Bengkalis (gouv. Oostkust van Sumatra), de onderafdeelingen Lingga, Karimoen en Tandjoengpinang (res. Riouw en Onderhoorigheden) en de onderafdeeling Djambi (res. Djambi) (panglong-reglement) vastgesteld.

De afbakening der ter instandhouding aangewezen bosschen wordt geregeld voortgezet; het verst is men hiermede gevorderd in het gewest Sumatra's Westkust. Ook met de afbakening van de in Zuid-Sumatra aangetroffen ijzerhoutcomplexen gaat men voort.

Van het product der exploitatie in eigen beheer in de Lampongsche Districten — reeds in 1920 ingekrompen en in 1921 geheel gestaakt — ligt nog een niet onaanzienlijk restant onverkocht. Door eenige vrij belangrijke verstrekkingen aan andere openbare diensten kon van een deel der houtmassa een nuttig gebruik worden gemaakt. Eene in Maart 1922 gehouden openbare verkooping bleef geheel vruchteloos. De exploitatie in eigen beheer in de Padangsche Bovenlanden is op plaatselijken afzet ingericht en is van plaatselijk economisch belang.

Met uitzondering van Simeuloe en eenige kleinere aankappen, was ook in 1922 de houtexploitatie door particulieren grootendeels gegrond op opkoop van hout van de bevolking; ook het bedrijf der meeste houtaankapconcessies was eigenlijk niet veel meer dan dat.

Hoe zwaar de houthandel gedurende het verslagjaar geleden heeft onder de algemeene malaise, blijkt uit de verschepingscijfers van de Koninklijke Paketvaartmaatschappij. Werd gewoonlijk jaarlijks door hare schepen ± 100 000 M³. hout van de Buitengewesten naar Java verscheept, in 1922 bedroeg dit cijfer slechts 27 927 M³.

In 1922 was de bemoeienis van het binnenlandsch bestuur en van het personeel van het boschwezen met de panglongexploitatie in Bengkalis intensiever dan tevoren. Er werden gunstige financieele resultaten verkregen, terwijl de arbeiderstoestanden bevredigend waren. Volgens de officieele kwartaalopgaven werkten in Bengkalis gemiddeld 112 balkenkapperijen (welke f 214 304 aan cijns opbrachten), 1 houtzagerij (f 42), 76 kolenbranderijen (f 9841) en 60 brandhoutkapperijen (f 27 860).

In het tweede panglonggebied, in Lingga (Riouw), waar sedert April 1920 de cijns in eigen beheer wordt geïnd, werd in de tweede helft van het jaar op de nog niet gesloten 7 panglongs, in verband met de beslaglegging op het hout voor achterstallige inkomstenbelasting van 1921, niet meer gewerkt. Gekapt (opgemeten) werd aldaar op de panglongs 2163 M³. en verder 4236 M³. klein hout. De cijns bedroeg f 32 050.

In Kateman (Riouw), het derde panglonggebied, werkten 18 balken-kapperijen, die volgens schatting 70 000 M³. opleverden.

Op Moena (Celebes) kon de Vereenigde Indische Boschexploitatiemaatschappij een vrij normalen kap voeren in ver-

band met oude bestellingen en de eigenaardige gevolgen van eenige bepalingen in het contract bij de lage Java-prijzen. Gekapt werd ± 3000 M³. en afgevoerd ± 2900 M³. hout. De exploitatie van het landschap zelve kon daarentegen, in verband met de lage prijzen op Java, slechts plaatselijk verkoopen. Ter vermijding van te groote stockvorming en achteruitgang van den bestaanden voorraad werd de kap van djatihout stopgezet. Het restant op einde 1921 was 930 M³.; aangezien gedurende 1922 65 M³. gekapt en 410 M³. verkocht werd, bedroeg de voorraad einde 1922 585 M³.

De wildhoutexploitatie van het landschap Moena wees de volgende resultaten aan: restant einde 1921 2400 M³., gekapt gedurende 1922 185 M³., verkocht gedurende 1922 960 M³., voorraad einde 1922 1625 M³.

De inzameling van boschproducten ondervond ernstig de gevolgen van de malaise. Djeloetoeng en andere getahproducten bleken, in verband met de stijging van de caoutchoucprijzen in de laatste maanden van het jaar, van Amerikaansche zijde meer belangstelling te hebben.

Aan geregelde boschcultuur werd weinig gedaan. In de wildhoutbosschen blijft de natuurlijke verjonging de aangewezen weg. Vooral in Palembang werden in dit opzicht speciale onderzoekingen ingeleid, welke ten deele veelbelovend schijnen te worden; behalve voor het algemeen bekende ijzerhout golden de studies ook het voor Palembang zoo veel beteekenende mengrawan-hout. Verder werd in eenige gewesten zaad van Albizzia molucana verstrekt ter reboisatie van alang alang-terreinen. In het rechtstreeks bestuurd gebied van Celebes werden door de bevolking cultures aangelegd voor eigen houtvoorziening, onder toezicht van het personeel van het boschwezen.

III. BURGERLIJKE VEEARTSENIJKUNDIGE DIENST EN VEETEELT.

A. BURGERLIJKE VEEARTSENIJKUNDIGE DIENST.

Het reglement op het veeartsenijkundig staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1912 n°. 432) is nader aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 14 Juni 1923 (Ind. St. n°. 289), waarbij o. m. de Gouverneur-Generaal bevoegd verklaard is om, ter voorkoming van het overbrengen van besmettelijke veeziekten, den invoer van zaken, die van vee binnen Nederlandsch-Indië afkomstig zijn (haar, beenderen, enz.), in bepaalde streken of plaatsen tijdelijk te verbieden of te beperken.

Krachtens deze ordonnantie is bij Gouv. Bt. 14 Juni 1923 n°. 2 (Ind. St. n°. 290) de invoer op het eiland Soemba van huiden afkomstig van binnen Nederlandsch-Indië tijdelijk verboden.

De bepalingen omtrent den in- en uitvoer van vee in Menado en Celebes en Onderhoorigheden zijn gewijzigd bij Gouv. Btn. 25 Sept. 1922 n°. 28 (Ind. St. n°. 623) en 17 April 1923 n°. 34 (Ind. St. n°.179), terwijl de bepalingen omtrent den in- en uitvoer van vee in de gewesten op het eiland Sumatra en omliggende eilanden eene wijziging ondergingen bij Gouv. Bt. 17 April 1923 n°. 33 (Ind. St. n°. 178).

Personeel. Einde 1922 bestond het personeel uit 1 inspecteur, hoofd van den dienst, 4 adjunct-inspecteurs, 51 gouvernements veeartsen, 28 adjunct-gouvernements veeartsen, 2 Inlandsche veeartsen, 237 veemantri's, 46 schrijvers bij de gouvernements veeartsen, 3 vaste en 3 tijdelijke opzichters.

Voor wijzigingen van de regeling van de standplaatsen en ambtskringen van de Europeesche gouvernements veeartsen zie men Bijbl. Ind. St. nos. 10145 (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), 10186 (Kedoe) en 10270 (Timor en Onderhoorigheden).

Bij Gouv. Bt. 12 Juni 1923 n°. 50 (Ind. St. n°. 291) zijn de titels van den opzichter bij het doorgangshuis voor dekhengsten te Bandoeng en van eenige ambtenaren bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst gewijzigd.

Onderwijs. De Nederlandsch-Indische veeartsenschool te Buitenzorg telde bij den aanvang van het cursusjaar 1922/1923 36 leerlingen. In den loop van het jaar 1922 verlieten 11 leerlingen (van wie 5 met een eindgetuigschrift) de school, terwijl 15 nieuwe leerlingen werden ingeschreven, zoodat het aantal leerlingen einde 1922 40 bedroeg.

Het model van de acte van verband, te teekenen door aankomende meerderjarige leerlingen of door ouders of voogden van minderjarige opgenomen wordende leerlingen der veeartsenschool, is door een nieuw vervangen (Bijbl. Ind. St. n°. 10372).

Veeziekten. De algemeene voedings- en gezondheidstoestand van den veestapel was gunstig; alleen in enkele streken op Sumatra en op de Kleine Soenda-eilanden kwamen vele sterfgevallen voor tengevolge van besmettelijke veeziekten, gepaard met voedselschaarschte.

Anthrax (miltvuur) werd op Java en Madoera slechts sporadisch waargenomen, in hoofdzaak bij buffels. Op het eiland Roti trad de ziekte in de tweede helft van 1922 enzoötisch onder den paardenstapel op en eischte zeer vele slachtoffers; door de preventieve toepassing van seruminspuitingen en inentingen, kwam de ziekte tegen het einde van het jaar tot staan.

Septichaemia epizoötica werd bij buffels, voornamelijk in de ambtskringen Serang, Weltevreden, Buitenzorg, Soerakarta, Makasser en Watampone, geconstateerd. Waar de ziekte zich voordeed, werd onmiddellijk de serumbehandeling toegepast.

Aphtae epizoötica (mond- en klauwzeer) kwam over geheel Java en Madoera voor, doch had een zeer goedaardig karakter. In de Buitengewesten werden slechts enkele sporadische gevallen waargenomen.

Malleus (kwade droes) deed zich, evenals vorige jaren, over geheel Java en Madoera voor, doch voornamelijk op de groote kustplaatsen. In de Buitengewesten werd de ziekte veelvuldig op het eiland Celebes geconstateerd; ook kwamen verscheidene gevallen op Soembawa en Lombok en enkele sporadische gevallen op Sumatra voor.

Saccharomycose werd hoofdzakelijk waargenomen in de groote wagenverhuurderijen op Java, waar vaak vele dieren uit denzelfden stal door de ziekte werden aangetast, hetgeen, behalve aan de ondoelmatige inrichting der stallen, ook aan infectie door de tuigen moet worden toegeschreven. Ook op het eiland Celebes kwamen enkele gevallen van deze ziekte voor.

Scabies (schurft) deed zich voor bij karbouwen, runderen, geiten en schapen. Door eene eenvoudige behandeling met petroleum herstelden de dieren meestal in korten tijd.

Surra. Eene ernstige enzoötie onder de karbouwen brak uit in de onderafdeelingen Toba, Hoogvlakte van Toba en Samosir (res. Tapanoeli). De curatieve proefnemingen met tartarus emeticus, door Japansche en Fransche onderzoekers aanbevolen, hadden weinig succes. Tegen het einde van het jaar kwam de ziekte tot staan. Overigens kwamen op Java en in de Buitengewesten slechts enkele sporadische gevallen voor.

Slechts enkele gevallen van *piroplasmose*, voornamelijk onder geïmporteerde runderen, werden geconstateerd.

Tuberculose werd in bijna alle veeartsenijkundige ressorten, waar geïmporteerde en gekruiste melkrunderen zijn, waargenomen. Onder den inheemschen veestapel deed de ziekte zich niet voor. Ter hoofdplaats Soerabaja, waar de tuberculose in de melkerijen veelvuldig voorkomt, is eene speciale tuberculose-brigade werkzaam.

Rabies (hondsdolheid) komt in bijna alle gewesten van Java en op het eiland Celebes vrij veelvuldig voor. Ook dit jaar geldt weer de klacht, dat aan de bepalingen der honds-

dolheid-ordonnantie onvoldoende de hand wordt gehouden; eene behoorlijke bestrijding van de hondsdolheid zou echter zoo'n grooten politiestaf eischen, dat practisch daaraan niet valt te denken.

Ter Sumatra's Westkust werden enkele gevallen van *lyphangitis infectiosa* geconstateerd.

Gangreana emphisematosa bij herkauwende dieren en varkens deed zich bijna uitsluitend voor in de gewesten Djokjakarta, Soerakarta en Madioen. Door preventieve serumbehandeling en inentingen werd de ziekte met gunstig gevolg bestreden; de proefnemingen met het filtraat van boutvuurculturen hadden groot succes.

Bij in- en uitvoer over zee in en uit plaatsen binnen Nederlandsch-Indië, waar deskundigen zijn gevestigd, en bij invoer uit het buitenland werd het vee geregeld gekeurd. Behoorlijke quarantaineplaatsen, waar deze keuring kan geschieden, ontbreken echter overal.

Op de meeste hoofdplaatsen en op belangrijke bevolkingscentra in het binnenland zijn behoorlijk ingerichte slachthuizen aanwezig. De keuring, die veelal door onvoldoend onderlegd personeel moet geschieden, laat nog veel te wenschen over. De toestand van de melkerijen op Java is in de laatste jaren belangrijk verbeterd.

B. VEETEELT.

Bij Gouv. Bt. 23 Sept. 1922 n°. 10 is een bedrag van ten hoogste f 150 000 beschikbaar gesteld voor de aanmoediging van de veeteelt op de eilanden Soemba en Soembawa, terwijl bij Gouv. Bt. 10 Nov. 1922 n°. 2 machtiging is verleend om voor de aanmoediging van de veeteelt in de residentie Madoera gedurende het jaar 1922 te beschikken over een bedrag van ten hoogste f 40 000.

Paardenfokkerij. Over het algemeen zijn de bemoeienissen van het Gouvernement met de paardenfokkerij nog gering; de resultaten hiervan zijn, met uitzondering van die in het gewest Sumatra's Westkust verkregen, weinig bemoedigend. Zij bepalen zich in hoofdzaak tot het verstrekken van Sandelhout-dekhengsten en het geven van subsidie voor het onderhoud daarvan, het verschaffen van weidevelden en castreeren van minderwaardige hengsten.

In geheel Nederlandsch-Indië staat de paardenfokkerij door eene onvoldoende verzorging van de dieren en een ondoelmatige teelt nog op een laag peil.

Op Java en Madoera is de paardenfokkerij, met uitzondering van de Preanger-Regentschappen, nergens van eenige beteekenis.

De van de voormalige gouvernements stoeterij te Padalarang overgebleven Sandelhout-stapel, bestemd tot het aanfokken van dekhengsten voor de Preanger-Regentschappen, werd voor dat doel contractueel aan de eigenaren van de boerderij „Generaal de Wet" te Tjisaroea (Preanger-Regentschappen) afgestaan.

De bij Gouv. Bt. 26 Juli 1921 n°. 63 ingestelde commissie voor de paardenfokkerij is ontbonden (Gouv. Bt. 21 Oct. 1922 n°. 48).

De grootste paardenstapels treft men aan in de gewesten Timor en Onderhoorigheden, Bali en Lombok, Celebes en Onderhoorigheden, Menado, Sumatra's Westkust en Tapanoeli. De beste paardenstreken vindt men op de eilanden van den Timor-archipel, waar echter ook aan rationeele teelt weinig of niets wordt gedaan. Op Soemba werden 3 volbloed poneyhengsten uit Australië ingevoerd, voor een proef tot verbetering van het paardenras. In de Bataklanden werd met het systeem van fokweiden, waarbij uitgezochte dekhengsten met bevolkingsmerries in groote omheinde weidevelden worden losgelaten, voortgegaan.

Runderfokkerij. De bemoeienissen van het Gouvernement met de runderfokkerij breiden zich meer en meer uit. Met de verstrekking van Ongole-Soemba- en Hissar-stieren voor de verbetering van den runderstapel op Java, Celebes, Borneo en Sumatra werd voortgegaan. De resultaten hiervan zijn zeer bemoedigend.

Gouvernementsfokkerijen van Britsch-Indisch vee bestaan te Tjepoko (Pekalongan), te Padang Mangatas (Sumatra's Westkust) en te Pengarasan (Tegal) en op de eilanden Soemba en Soembawa.

De resultaten van de fokkerij van Ongole-vee op het eiland Soemba waren in 1922 zeer gunstig.

Op Soembawa werden elf koppels Hissar-vee van Padang Mangatas overgebracht en op z.g. Soemba-contract aan de bevolking uitgegeven.

Op Madoera en Bali, waar reinteelt wordt gedreven, werd getracht door selec... en castratie eene verbetering van het ras te verkrijgen.

Voor de verbetering van het melkvee werden in Indië gefokte Hollandsche stieren, afkomstig van de boerderij „Generaal de Wet", aan particulieren verstrekt, terwijl uit Australië, Nieuw-Zeeland en Nederland melkvee in beperkte hoeveelheid werd ingevoerd.

Wederom werden enkele veetentoonstellingen gehouden en kerapans (stierenwedstrijden) op Madoera financieel gesteund.

De uitvoer van bepaalde klassen van runderen uit het eiland Soemba (res. Timor en Onderhoorigheden) is bij Gouv. Bt. 19 Febr. 1923 n°. 25 (Ind. St. n°. 84) tijdelijk verboden.

Bij Gouv. Bt. 1 Juni 1923 n°. 16 (Ind. St. n°. 268) zijn maatregelen getroffen in het belang van den runderstapel in de residentie Madoera, welke maatregelen bij Gouv. Bt. 29 Juni 1923 n°. 35 (Ind. St. n°. 335) tot een nader tijdstip buiten werking zijn gesteld.

Buffelfokkerij. Met de buffelfokkerij en kleinvee-fokkerij heeft het Gouvernement weinig bemoeienis. In streken, waar zich groote buffelstapels bevinden (o. a. in West- en Midden-Java, op Soemba, Celebes, enz.), wordt getracht door selectie van het manlijk fokmateriaal en het castreeren van minderwaardige dieren eene verbetering van den stapel te verkrijgen.

Varkensfokkerij. Zoowel van gouvernementswege als door particulieren werd een klein aantal raszuivere fokvarkens uit Australië ingevoerd.

IV. VISSCHERIJEN.

Van het personeel van de tijdelijk opgeheven afdeeling Visscherij van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn drie visscherij-ambtenaren in dienst gebleven, aan wie vergund is op eigen gelegenheid en op eigen kosten het motorvisscherijbedrijf uit te oefenen, teneinde de rentabiliteit te onderzoeken van het bezigen van mechanische beweegkracht bij de visscherij, zooals die algemeen door de Inlandsche bevolking wordt uitgeoefend, in het bijzonder van de pajangvisscherij. De voorloopige resultaten wijzen er op, dat de toepassing van mechanische beweegkracht per vaartuig grootere besommingen geeft en, ook na aftrek van de uiteraard veel hoogere bedrijfskosten, iets hoogere winsten afwerpt, doch dat deze bedrijfsvorm geen voldoende bestaan oplevert voor Europeesche werkkrachten. Daar de

bedrijfsvorm, behoudens de mechanische beweegkracht, zoo eenvoudig mogelijk wordt gehouden en de Inlandsche vischmethoden worden gevolgd, is de kans groot dat in verschillende visscherij-centra deze bedrijfsvorm zal worden overgenomen, hetgeen eene belangrijke verhooging van de vischopbrengst zal beteekenen.

In de laatste maanden van 1922 is door eenige ondernemers eene poging gedaan tot invoering van een trawlvisscherijbedrijf in Nederlandsch-Indië, met een voor dat doel omgebouwden stoomtrawler; door ondeskundigen opzet is deze onderneming echter reeds in den aanvang mislukt, zoodat geen nadere aanwijzingen zijn verkregen omtrent de bestaansmogelijkheid van een grootvisscherijbedrijf in de Indische wateren.

Het toezicht op de visschersvereenigingen ter Noordkust van Java en op de aan die vereenigingen verstrekte bedrijfsvoorschotten is overgebracht naar het Volkskredietwezen, terwijl de bemoeienis met de binnenvisscherij en de zoetwatervischteelt, in verband met de nauwe aanraking met de landbouw- en de irrigatiebelangen, is overgegaan naar de afdeeling Landbouw van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. Ook gedurende 1922 is geregeld voortgegaan met de verstrekking van pootvisch uit de gouvernements kweekvijvers.

Van den aanleg van bevloeiingskanalen voor eene oppervlakte van 1200 bouws bandengvijvers in de residentie Pasoeroean (zie K. V. 1921, kol. 243) is afgezien, aangezien een nader onderzoek heeft uitgewezen, dat de kosten veel hooger zouden worden dan het oorspronkelijk geraamde bedrag, terwijl niet vaststond dat eene daaraan evenredige grootere vischopbrengst zou worden verkregen.

De verordening op het aanleggen en in bedrijf brengen of hebben van vischvijvers in het onder rechtstreeksch bestuur staande gedeelte van het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden (met uitzondering van de gemeente Makasser) is opgenomen in de Jav. Ct. 1922 n°. 97.

De uitkomsten van de binnen- en zeevisscherij waren bevredigend.

Goedkoop zout voor de verduurzaming van visch werd gedurende het geheele jaar verkrijgbaar gesteld in 23 vischinzoutingsetablissementen. Met het oog op de betere organisatie van den dienst der zoutregie voor de aanvulling van de zoutvoorraden en het toezicht op de verstrekking voor het aangegeven doel, werd de bemoeienis met de verstrekking van goedkoop vischzout met ingang van 1 Januari 1923 naar genoemden dienst overgebracht.

Van Bagan Si Api Api (gouv. Oostkust van Sumatra) is in 1922 uitgevoerd 24 496 500 K.G. gedroogde visch, 852 017 K.G. gedroogde garnalen en 9 192 846 K.G. trasi.

De parelvisscherij in de wateren der Aroe-eilanden was ook in 1922 verpacht aan de Compagnie commerciale Schmid & Jeandel; de verschuldigde pachtsom, berekend naar het aantal in gebruik zijnde loggers, bedroeg ruim f 6000 's jaars.

V. WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN, BEHOORENDE ONDER HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL.

Gedurende 1922 werden door of met medewerking van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel uitgegeven: vier nummers van het ,,Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg", derde serie; vijf nummers van ,,Treubia, recueil de travaux zoologiques, hydrobiologiques et océanographiques"; een nummer van de ,,Annales du Jardin Botanique de Buitenzorg"; het jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel over 1920 en 1921; twee nummers van de ,,Mededeelingen van het algemeen proefstation voor den landbouw"; vijf nummers van de ,,Mededeelingen van het instituut voor plantenziekten"; een nummer van het ,,Bulletin van het instituut voor plantenziekten"; vier nummers van de ,,Mededeelingen van het proefstation voor thee"; vier nummers van ,,De Thee"; drie nummers van de ,,Mededeelingen van het statistisch kantoor"; een nummer van de ,,Mededeelingen van de Afdeeling Visscherij"; een herdruk van deel I van ,,De nuttige planten van Nederlandsch-Indië"; het jaarverslag van den dienst van het boschwezen over de jaren 1918 en 1919; ,,Boschreserven op de bergen"; twee nummers van de ,,Mededeelingen van het proefstation voor het boschwezen"; het verslag van de gouvernements kina-onderneming Tjinjiroean over 1921; 52 nummers van de ,,Korte Berichten voor landbouw, nijverheid en handel"; Report on Commerce, Industry and Agriculture in the Netherlands East Indies during 1920 and 1921; verslag omtrent handel, nijverheid en landbouw in Nederlandsch-Indië gedurende 1921; Producten-brochure ,,Spices"; een nummer van het Verslag der vergaderingen van het proefstationpersoneel; eene handleiding voor de theebereiding.

Op den voet van de bepalingen van de Ord. van 18 Maart 1916 (Ind. St. n°. 278) zijn bij Gouv. Btn. 8 Dec. 1922 n°. 25 (Ind. St. n°. 765), en 24 Juli 1923 n°. 26 (Ind. St. n°. 382) eenige terreinen in de gewesten Pasoeroean, Pekalongan, Sumatra's Westkust en Banjoemas als natuurmonumenten aangewezen.

's Lands Plantentuin te Buitenzorg. Het nieuwe bureau en het laboratorium van den directeur kwamen gereed.

Herbarium en museum voor systematische botanie. De bewerking van de plantenfamilies werd volgens een vast plan voortgezet. Evenals het vorige jaar, werden talrijke doubletten aan buitenlandsche instellingen verzonden.

Botanische tuinen. In den tuin te Buitenzorg werden talrijke verbeteringen aangebracht.

Te Tjibodas werden maatregelen genomen om den tuin meer aan zijne bestemming te doen beantwoorden.

Botanische laboratoria. Een vijftal natuuronderzoekers maakte van het Treub-laboratorium gebruik.

Zoölogisch museum en laboratorium. Het hoofd kwam gereed met zijn onderzoek naar de fauna van de Krakataugroep. Een assistent vergezelde de Deensche expeditie naar de Kei-eilanden om voor het museum te verzamelen.

Laboratorium voor het onderzoek der zee. Het nieuwe laboratorium werd tegen het einde van 1921 betrokken. De 4 kleine bassins van het aquarium konden in gebruik genomen worden, waarbij alle toestellen goed bleken te werken.

Dr. Th. Mortensen van Kopenhagen was de eerste buitenlandsche gast van het laboratorium.

Phytochemisch laboratorium. Het hoofd begon een uitgebreid onderzoek van de tropische melksappen.

Museum, tevens informatiebureau voor economische botanie. De nieuwe bewerking van deel I van het werk ,,De nuttige planten van Nederlandsch-Indië", hetwelk de lagere, naaktzadige en eenzaadlobbige gewassen omvat, kwam gereed.

Algemeen proefstation voor den landbouw. Het laboratorium voor agrogeologie en grondonderzoek — welks naam bij Gouv. Bt. 7 Juni 1923 n°. 38 (Ind. St. n°. 274) is gewijzigd in *laboratorium voor bodemkundig onderzoek* — werd ook dit jaar sterk door advieswerk in beslag genomen;

het aantal ingezonden monsters bedroeg 1700, voor een groot deel van andere gouvernementsinstellingen afkomstig. Over de gronden van het rijstbedrijf Selatdjaran en van het kolonisatieterrein in de Lampongsche districten werden uitvoerige adviezen uitgebracht, terwijl terreinen op Borneo, welke voor rijstbedrijven en kolonisatie bestemd zouden worden, eveneens uitvoerig werden onderzocht. Onderzoekingen van meer algemeenen aard betroffen de kenmerken van verschillende grondtypen, als laterietgronden, mergelleemen en de z.g. rantjaminjaks, verder venen, waarbij vooral aandacht geschonken werd aan de plantenvoedingsstoffen, welke er in voorkomen, en van den graad, waarin zij voor de plant beschikbaar zijn. Een aantal mergelsoorten werden op haar waarde als meststof onderzocht, waarbij bleek, dat verscheidene soorten aan de eischen voldoen.

Het *microbiologisch laboratorium* hield zich in de eerste plaats bezig met het onderzoek naar de slijmziekte in grondnoten; een verslag van de verkregen uitkomsten zag in 1922 het licht. Verder kwam eene derde publicatie over de aantasting van cellulose door bacteriën gereed. Een aanvang is gemaakt met de studie van de knolletjesvorming bij leguminosen.

De werkzaamheden van het *scheikundig laboratorium* omvatten analyses van rivierwater en van grondmonsters, van monsters stalmest en kunstmest ten behoeve van bemestingsproeven en van monsters van enkele voedergewassen. De bij het laboratorium behoorende en voor bemestingsproeven in gebruik zijnde proeftuin werd afgestaan aan 's lands plantentuin; dergelijke veldproeven zullen voortaan in andere, bij het proefstation behoorende tuinen genomen worden.

In het *plantkundig laboratorium* werd het onderzoek betreffende wortelrot bij rijst en den invloed van uitwendige factoren daarop voortgezet, terwijl het onderzoek over de voosheid van de aren bij rijst nagenoeg gereed kwam. De werkzaamheden bestonden verder uit onderzoekingen over de bloembiologie en de kieming bij gewassen van den Inlandschen landbouw.

Door de *onderafdeeling voor veredeling en zaadwinning van overjarige gewassen* werden de onderzoekingen betreffende de cocospalm voortgezet. De uitkomsten van het onderzoek over de oliepalm zagen gedeeltelijk het licht in eene in het Bulletin du Jardin Botanique opgenomen verhandeling. In den cultuurtuin zijn in 1922 eenige nieuwe soorten van nuttige gewassen aan de verzameling toegevoegd. De proefen zaadtuin voor koffie te Bangelan hervatte de zaadleveringen; de oogst bedroeg ± 2750 pikol marktkoffie. De exploitatie gaf een overschot, zoodat voorloopig niet tot opheffing is overgegaan.

De *onderafdeeling voor veredeling en zaadwinning van eenjarige gewassen* werd in Februari 1922 aan het algemeen proefstation voor den landbouw toegevoegd; hare bemoeienissen werden in 1922 ingekrompen. De proeven met vezelplanten werden wegens de weinig bevredigende uitkomsten gestaakt. De zaadtuin Moeara (bij Buitenzorg) trad in volle werking. Het selectiewerk, dat de laatste jaren op den achtergrond geraakt was, werd weder met kracht aangevat.

Instituut voor plantenziekten. In het *zoölogisch laboratorium* kwam het onderzoek naar de theebladrollers ten einde en werden de resultaten daarvan gepubliceerd. Dit geschiedde eveneens met de onderzoekingen over de oecologie en de biologie van de koffiebessenboeboek. De middelen ter bestrijding van dezen koffievijand werden bestudeerd. Over het optreden van een nieuwe plaag in de Java-jute (*Hibiscus cannabinus*) werd eene korte verhandeling gepubliceerd. Het Brachartona-vraagstuk werd in studie genomen en gegevens werden verzameld over verschillende andere dierlijke vijanden van den klapper. De voortgezette proeven betreffende den witten rijstboorder (*Scirpophaga*) bevestigden de theorie van den invloed van den planttijd op de boorderaantasting en gaven uitzicht op eene doeltreffende bestrijding door het kiezen van den juisten planttijd. Verdere gegevens werden verzameld over het optreden van het katjangvliegje (*Agromyza phaseoli*). Proeven met bespuitingsmiddelen werden genomen tegen het voor den aardappel zoo schadelijke lievenheersbeestje (*Epilachna*). De levensgeschiedenis van een andere *Epilachna*-soort, die schadelijk is voor de sojaplant, werd uitgewerkt. Eene uitvoerige verhandeling over de dierlijke vijanden van de rijst werd voltooid. Een begin werd gemaakt met het onderzoek van de uienthrips. Wat de boschinsecten betreft, werd de levenswijze en de bestrijding van den mahonie-twijgboorder (*Hypsipyla robusta*) nagegaan en werd een begin gemaakt met het onderzoek van de djati-termiet (*Calotermes tectonae*). Naar aanleiding van eene actie in Australië tot wering van iedere houtzending, welke aangetast is door „boeboek" (kevertjes), werd, in het belang van den houthandel, een onderzoek aangevangen naar deze boorderaantastingen. De onderzoekingen betreffende den invloed van zwavelkoolstof-fumigatie op zaden werden voortgezet.

In het *botanisch laboratorium* werden de onderzoekingen betreffende den cacaokanker en, in aansluiting hiermede, betreffende de variabiliteit van *Phytopthora Faberi* voortgezet. De uitwerking van verschillende bestrijdingsmiddelen en van verschillende preparaten tot afsluiting van wonden werd bestudeerd. Een uitvoerig onderzoek werd verricht naar de vatbaarheid voor slijmziekte van verschillende locale Arachis-rassen. Door massa-selectie en lynen-selectie werden verschillende minder vatbare rassen verkregen. Met de bestudeering van den invloed van verschillende vruchtwisselingssystemen op het optreden van slijmziekte in Arachis werd een begin gemaakt. De studie van den Dalbergia-kanker, de proeven betreffende de ziekten van den aardappel en het onderzoek over de bloedziekte van de pisang werden voortgezet. Kleine onderzoekingen werden verricht over een *Septobasidium*-soort, die parasitisch leeft op verschillende gewassen, en over bacteriën, die in de peperranken worden aangetroffen.

Wetgeving. De vruchtenkeuring vond plaats te Tandjoengpriok, Semarang, Soerabaja, Makasser en Belawan Deli. In deze plaatsen werden gekeurd respectievelijk 27 498, 914, 6822, 254 en 328 kisten vruchten, in het geheel 35 816 kisten; hiervan waren afkomstig uit Australië 30 228, uit China 2177, uit Nederland 2013, uit Spanje 1373 en uit Amerika 25 kisten. De keuring der zaden en planten vond plaats te Tandjoengpriok en, ingeval een nauwkeurig onderzoek noodig was, nader te Buitenzorg. In het geheel werden 346 zendingen gekeurd, waarvan er 16 werden afgekeurd en vernietigd.

De regeling van den invoer van zaden, vruchten, levende planten en deelen van levende planten (Ind. St. 1922 n°. 84) — zie K. V. 1922, kol. 288 — is bij Ord. van 2 Sept. 1922 (Ind. St. n°. 571) aangevuld.

Afdeeling landbouweconomie. Het resultaat van de in 1921 aangevangen verkenning van Zuid-Indragiri (res. Riouw en Onderhoorigheden) wettigt, zoowel wat de vorm van het terrein als de kwaliteit van den bodem betreft, geen bijzondere verwachtingen voor groot-cultures. Aan de riviermonden en langs den benedenloop der rivieren hebben zich kolonisten gevestigd; vooral de kolonisatie van Bandjareezen aldaar is van veel belang.

Gedurende de maanden Juni tot en met September 1922 had eene verkenning plaats van Midden-Sumatra ten Oosten van het Barisan-gebergte (namelijk Palembang, Djambi en Indragiri). Het hoofddoel hiervan was het afsluiten van de in de jaren 1919, 1920 en 1921 begonnen verkenning van dit gedeelte van Sumatra. Bij het onderzoek werd vooral rekening gehouden met de plannen voor spoorwegaanleg in dit gebied. Gebleken is, dat in het vulkanische bergland van Palembang en Djambi en in de afdeeling Koerintji zeer geschikte en zelfs uitmuntende terreinen voor hooglandcultures te vinden zijn, die slechts wachten op de aansluiting aan het wereldverkeer om in exploitatie gebracht te kunnen worden. Van het Zuiden gerekend, zijn op de hellingen en de uitloopers van de Dempo en de Kaba (Palembang en Benkoelen) reeds een 15-tal ondernemingen geopend; er worden daar in de hooge streken koffie, thee en kina en in het lagere land rubber en oliepalm aangeplant.

Aan de Noordzijde van den Piek van Koerintji en in de afdeeling Moearalaboeh (res. Sumatra's Westkust) zijn, behalve de reeds vroeger geopende pionierondernemingen, sinds 1917 en 1918 in vrij snel tempo eenige jonge nieuwe ondernemingen geopend, welke echter in hooge mate in haar

ontwikkeling worden belemmerd door den slechten toestand, waarin de toegang naar dit gebied verkeert. Ook in het heuvelland aan de oostzijde van den Barisan werden in Djambi en in de Noordelijk daaraan aansluitende Batanghari districten uitgestrekte terreinen aangetroffen, die geschikt mogen worden geacht voor laaglandcultures. De verkenningen voeren dan ook tot de conclusie, dat de aansluiting van deze streken aan het wereldverkeer de opening van cultuurondernemingen ten gevolge zal hebben.

VI. HANDEL EN NIJVERHEID.

§ 1. GROOTHANDEL.

a. Uitvoerhandel.

De verwachtingen, welke omtrent de resultaten van den handel in 1922 gekoesterd werden, waren niet hoog gespannen; hieraan is het toe te schrijven, dat het verslagjaar — hoe onbevredigend de uitkomsten ook waren — ten slotte nog meegevallen is. Een gunstig verschijnsel was de in de laatste drie maanden van het jaar ingetreden opleving in de z. g. groote producten. Het kon niet anders of de onrustige toestand in Europa en vooral de sterk verminderde koopkracht van oude afzetgebieden moest een grooten invloed uitoefenen op een land als Nederlandsch-Indië, dat op den uitvoer van koloniale producten aangewezen is. Het was gedurende het geheele jaar mogelijk de producten geregeld af te zetten; in het bijzonder geldt dit voor suiker en copra. De suikerverkoopen hadden een zeer bevredigend verloop; de laagste prijs voor superieure hoofdsuiker was f 11 op 11 Januari en de hoogste prijs f 14 op 5 Augustus. Einde 1922 was verkocht 26 044 368 pikol suiker oogst 1922 en 13 956 262 pikol suiker oogst 1923. De prijs voor copra bleef gedurende het geheele jaar ongeveer f 14. De noteering voor de robusta-koffie steeg gedurende het verslagjaar van f 33,50 tot f 46. De crisis, die de rubbercultuur gedurende de eerste negen maanden van het jaar doormaakte, heeft deze goede zijde gehad, dat de kostprijs zeer aanmerkelijk gereduceerd is kunnen worden, waardoor deze Indische cultuur sterker tegenover buitenlandsche concurrentie te staan kwam. Menige rubberonderneming, die den tap gedeeltelijk of geheel gestopt had, kwam weer in vol bedrijf. In de Buitengewesten profiteerden vooral de Inlandsche producenten van de prijsstijging; de uitvoeren namen dan ook sterk toe. Door het stijgende theeverbruik stegen de theeprijzen eveneens, zoodat de eindprijzen weer eén goede winst lieten; ook hier profiteerde de Inlandsche bevolking van de stijgende prijzen, daar de ondernemingen weer begonnen kampongblad op te koopen. De Batavia-markt neemt ten koste van Amsterdam in belangrijkheid toe, doordat Australië en Amerika hoe langer hoe meer rechtstreeks in Indië inkoopen.

De handelspolitiek staat nagenoeg over de geheele wereld in het teeken van protectionisme, waarvan de uitvoerhandel van Nederlandsch-Indië den terugslag ondervond. Van veel belang voor Indië was de invoering der Fordney-tarieven in Amerika op 21 September 1922. De invoerrechten op gedistilleerd werden in de Straits-Settlements en in Britsch-Indië belangrijk verhoogd. In Bengalen werd het vermengen van inheemsch gedistilleerd met dat van buitenlandsche herkomst verboden. Daartegenover werd in Engeland het invoerrecht voor thee, cacao en koffie met één derde verlaagd, waardoor dit recht van 12 d. en 10 d. per lb. tot 8 en 6⅔ d. werd teruggebracht. Hierdoor werd het differentieele recht tusschen „British grown tea" en het product van andere landen teruggebracht van 2 d. tot 1⅓ d.

Uit het volgende overzicht blijken de hoogste en laagste prijzen van eenige producten op de Batavia-markt gedurende 1922.

	Laagste prijs:	Hoogste prijs:	
Cacao	f 47,50	f 60,—	per pikol.
Citronella-olie (incl. drum)	3,—	4,—	,, K.G.
Copra, export droog	13,50	16,25	per pikol.
Damar	61,—	93,50	,, ,,
Grondnoten, gepelde	13,50	17,50	,, ,,
Huiden (koe-), droge	f 70,—	f 120,—	per pikol.
Kapok	57,—	84,—	,, ,,
Koffie (Robusta)	32,50	47,—	,, ,,
Zwarte peper	15,62^5	22,—	,, ,,
Tapiocameel, fabrieksmeel	9,75	19,—	,, ,,
Rubber	0,35	0,78	,, ½ K.G.

De volgende statistieken geven vergelijkende cijfers voor den uitvoer van Nederlandsch-Indië gedurende 1919/1921 naar Nederland, Engeland, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Japan en Australië met Nieuw-Zeeland.

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Nederland.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Arachides	1000 K.G.	4 388	7 630	4 692
Caoutchouc	1000 „	6 795	10 122	10 474
Copra	1000 „	149 263	88 208	132 501
Huiden	1000 „	5 708	2 589	1 588
Kinabast	1000 „	696	3 459	4 114
Kinine	1000 „	202	20	148
Koffie, gepelde	1000 „	42 316	28 676	18 028
Olie { klapperolie	1000 L.	42 965	21 739	12 436
Olie { palmolie	1000 K.G.	—	29	2 048
Peper { witte	1000 „	795	363	191
Peper { zwarte	1000 „	5 151	590	1 017
Suiker	1000 „	22 392	9 212	15 400
Tabak, alle soorten	1000 „	101 575	114 807	40 823
Tapioca-producten	1000 „	21 779	8 421	11 553
Thee	1000 „	27 003	16 778	12 759
Tin	1000 „	7 083	6 929	5 152
Veevoeder (copra-koeken)	1000 „	44 048	10 048	6 585
Vezels { kapok	1000 „	3 569	2 773	4 588
Vezels { andere soorten	1000 „	5 150	4 773	6 116
Vogelhuiden	1000 Gld.	445	478	758

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Engeland.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Arachides	1000 K.G.	1 907	1 572	1 262
Caoutchouc, ruw of fabriekmatig bereid	1000 „	12 245	13 003	12 262
Copra	1000 „	6 442	7 426	4 105
Gambir	1000 „	1 005	955	2 434
Olie, klapperolie	1000 L.	1 048	19 678	15 452
Peper, witte	1000 K.G.	1 207	349	94
Peper, zwarte	1000 „	4 986	408	923
Suiker	1000 „	212 624	56 210	10 289
Tapioca-producten	1000 „	25 274	24 075	25 685
Thee	1000 „	14 163	15 431	9568
Tin	1000 „	2 570	4 205	6 378
Vezels { kapok	1000 „	1 165	183	223
Vezels { alle andere soorten	1000 „	937	501	308

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Aardolieproduct (paraffine)	1000 K.G.	2 528	1 886	4 772
Caoutchouc	1000 „	33 536	22 243	16 476
Copra	1000 „	7 841	5 794	7 848
Damar	1000 „	3 163	4 494	1 184
Gambir	1000 „	473	266	824
Huiden	1000 „	4 814	2 987	1 719
Kinine	1000 „	66	31	10
Koffie, gepelde	1000 „	29 622	9 382	5 909
Olie, klapperolie	1000 L.	13 175	16 419	10 951
Peper (witte en zwarte)	1000 K.G.	7 377	2 042	10 281
Thee	1000 „	2 662	3 471	3 105
Tin	1000 „	2 855	1 220	102
Vezels: kapok	1000 „	9 111	5 545	10 078
Vezels: sisalhennep	1000 „	9 029	11 101	7 370
Vezels: alle andere soorten	1000 „	1	196	638
Tapioca-producten	1000 „	47 563	31 558	20 497

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Japan.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Aardolie (vloeibare brandstof)	1000 L.	107 182	81 000	313 727
Paraffine	1000 K.G.	4 830	7 388	7 120
Copra	1000 „	3 748	224	2 724
Hout (ebben-)	1000 „	3 134	2 334	2 212
Kinabast	1000 „	409	473	714
Olie (aetherische, alle soorten)	1000 „	14	19	71
Suiker	1000 „	367 516	154 945	268 932
Tin	1000 „	880	695	1 178
Vezels: kapok	1000 „	147	33	231
Vezels: katoen, gezuiverde	1000 „	155	18	272

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Australië en Nieuw-Zeeland.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Aardolie (vloeibare brandstof)	1000 L.	49 253	70 906	23 355
Aardolieproducten: kerosine	1000 „	18 946	11 941	13 139
Aardolieproducten: benzine	1000 „	50 119	54 295	39 286
Aardolieproducten: paraffine	1000 K.G.	1 365	1 019	479
Caoutchouc	1000 „	429	257	369
Koffie, gepelde	1000 „	296	732	624
Rotting	1000 „	664	1 166	848
Peper	1000 „	351	352	272
Suiker	1000 „	114 393	87 305	21 284
Tapioca-producten	1000 „	1 580	1 594	2 375
Thee	1000 „	7 291	8 757	9 786
Vezels: kapok	1000 „	1 749	3 416	1 966
Vezels: sisalhennep	1000 „	28	347	603

De volgende statistieken geven vergelijkende cijfers voor den uitvoer van Java gedurende 1914 en 1920/1922 naar Nederland, Engeland, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Japan en Australië met Nieuw-Zeeland.

Uitvoer van Java naar Nederland.

Producten.	Maatstaf.	1914.	1920.	1921.	1922.
Arachides, gepelde en ongepelde	1000 K.G.	463	7 427	4 401	1 675
Caoutchouc	1000 „	1 387	5 044	5 204	3 164
Copra	1000 „	62 889	28 880	63 469	43 505
Huiden (buffel- en koe-)	1000 „	2 651	2 092	1 260	1 733
Kapok	1000 „	4 479	2 528	4 437	2 750
Kinabast	1000 „	5 562	3 350	3 942	5 008
Koffie, gepelde en ongepelde	1000 „	12 101	21 562	13 175	8 547
Peper	1000 „	5 078	345	1 116	831
Suiker	1000 „	87	9 139	15 393	30 393
Tabak, alle soorten	1000 „	48 876	95 217	26 791	33 108
Tapioca-producten	1000 „	28 041	8 421	12 040	6 793
Thee (blad-) en stofthee	1000 „	13 669	15 612	11 277	9 670
Tin	1000 „	330	6 929	5 152	3 901
Vezels, behalve kapok	1000 „	6 123	3 960	3 607	3 080

Uitvoer van Java naar Engeland.

Producten.	Maatstaf.	1914.	1920.	1921.	1922.
Arachides, gepelde en ongepelde	1000 K.G.	1 355	1 571	1 262	1 153
Caoutchouc	1000 „	1 818	8 802	7 297	4 947
Copra	1000 „	1 171	5 349	3 551	1 988
Kapok	1000 „	138	183	223	480
Kinabast	1000 „	522	643	530	245
Klapperolie	1000 L.	812	19 678	7 812	—
Koffie, gepelde en ongepelde	1000 K.G.	2 108	2 716	69	97
Peper	1000 „	1 354	757	1 015	754
Suiker	1000 „	521 838	56 210	10 289	79 912
Tapioca-producten	1000 „	39 706	24 075	25 685	26 711
Thee (blad-) en stofthee	1000 „	10 169	11 768	6 619	10 486
Tin	1000 „	330	4 205	6 378	5 664
Vezels, behalve kapok	1000 „	722	501	284	3 776

Uitvoer van Java naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Producten.	Maatstaf.	1914.	1920.	1921.	1922.
Caoutchouc	1000 K.G.	200	12 065	12 545	19 254
Copra	1000 „	—	4 980	5 911	1 089
Damar	1000 „	962	1 269	437	1 410
Huiden (buffel- en koe-)	1000 „	175	2 430	1 291	1 312
Kapok	1000 „	1 791	5 545	10 078	7 904
Klapperolie	1000 L.	12	11 640	10 951	—
Koffie, gepelde en ongepelde	1000 K.G.	2 882	7 836	4 547	12 904
Peper	1000 „	1 467	2 043	10 281	5 318
Tapioca-producten	1000 „	24 218	31 558	20 497	34 461
Thee (blad-) en stofthee	1000 „	236	3 353	3 105	4 187
Tin	1000 „	—	1 220	102	3 670
Vezels, behalve kapok	1000 „	6 116	11 147	7 370	4 135

Uitvoer van Java naar Japan.

Producten.	Maatstaf.	1914.	1920.	1921.	1222.
Kapok	1000 K.G.	14	32	231	69
Kinabast	1000 „	—	473	714	749
Olie, aetherische	1000 „	5	19	67	48
Suiker	1000 „	115 529	155 471	268 670	325 885
Tapioca-producten	1000 „	233	180	597	5 468
Tin	1000 „	—	695	1 178	978
Vezels, behalve kapok	1000 „	247	825	595	1 167

Uitvoer van Java naar Australië en Nieuw-Zeeland.

Producten.	Maatstaf.	1914.	1920.	1921.	1922.
Caoutchouc	1000 K.G.	11	217	217	93
Kapok	1000 „	2 039	1 967	1 966	3 288
Koffie, gepelde en ongepelde	1000 „	337	616	624	686
Peper	1000 „	—	247	272	118
Suiker	1000 „	8 895	18 798	21 284	2 947
Tapioca-producten	1000 „	233	2 375	2 374	611
Thee	1000 „	3 417	8 756	9 786	11 437
Vezels, behalve kapok	1000 „	25	647	660	10 277

b. Invoerhandel.

Voor den invoerhandel was het jaar 1922 over het algemeen ongunstiger dan 1921. De importzaken, die einde 1921 in belangrijke mate op hare voorraden afgeschreven hadden, zoodat zij meenden prijsschommelingen in de toekomst gerust te kunnen afwachten, moesten ervaren, dat niettegenstaande deze ruime afschrijvingen verliezen nog mogelijk waren. De daling in de waarde der importgoederen hield gedurende het eerste halfjaar van 1922 aan; vele importhuizen, waaronder eenige zeer oude, moesten liquideeren of de zaken reconstrueeren. Hierdoor kwamen groote voorraden aan de markt, waarvan weer de andere importeurs den terugslag ondervonden, zoodat voor hen het zaken doen bemoeilijkt, zoo niet onmogelijk gemaakt werd. In de tweede helft van het jaar klaarde de toestand eenigszins op; de opruimingen waren weer te overzien en waren grootendeels afgeloopen. Op de nieuw aangevoerde goederen kon over het algemeen een behoorlijke winst gemaakt worden.

In de herkomst der invoeren kwam gedurende 1922 eenige verschuiving. Holland trad meer op den voorgrond als leverancier van biscuits en gesteriliseerde melk, doch kon de concurrentie van Australië in het artikel boter niet volhouden. Verder slaagde Australië er in de andere leveranciers van tarwemeel vrijwel van de markt te verdringen en ook zijn aandeel in den aanvoer van versche vruchten aanmerkelijk te vergrooten. Amerika is, behalve voor constructieijzer en staal, practisch weer van de markt verdrongen; ook de Japansche invoeren zijn, behalve voor manufacturen en aardewerk, sterk gedaald. Over het algemeen kan gezegd worden, dat de Europeesche handel, niettegenstaande de ongunstige omstandigheden in Europa, erin geslaagd is, het sedert den oorlog verloren afzetgebied in Indië grootendeels te herwinnen.

De koopkracht van den Inlander, die voor den invoerhandel van zooveel belang is, was gedurende 1922 gedaald, hoewel niet in die mate als gevreesd werd. Het trok evenwel de aandacht dat de anders zoo drukke tijd vóór de poeasa dit jaar zeer kalm verliep, hetgeen zich speciaal voor manufacturen deed gevoelen.

Een reeds sedert jaren in den kring der importeurs bestaande grief tegen de onvoldoende bescherming, welke de geldende regeling aangaande deponeering der handelsmerken verschaft tegen de nabootsing en vervalsching, gaf aanleiding tot eene actie onder leiding der Handelsvereeniging te Soerabaja tot verkrijging van eene betere bescherming.

Op dezelfde wijze kwam, in samenwerking met exporteurs, het verzet tegen de belastingpolitiek in het algemeen, en de oorlogswinstbelasting meer in het bijzonder, tot uiting in eene georganiseerde actie der handelsvereenigingén, waartoe de Handelsvereeniging te Padang den stoot gaf. Het bezwaar ging o. a. tegen het vorderen van betaling van oorlogswinstbelasting over boekwinsten, welke reeds lang weder waren verloren gegaan.

Hieronder volgen vergelijkende cijfers van den invoer in Nederlandsch-Indië gedurende 1919/1921 van Nederland, Engeland, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Japan en Australië met Nieuw-Zeeland.

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Nederland.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Aardewerk (uitgezonderd aarden tegels)	1000 Gld.	801	1 837	2 222
Automobielen	stuks	14	218	342
Bier	1000 L.	1 414	5 322	4 527
Jenever	1000 „	1 399	1 282	1 039
Glas en glaswerk	1000 Gld.	958	2 909	2 567
Kramerij	1000 „	1 211	3 954	2 924
Machines en werktuigen (electrische toestellen en machines)	1000 „	682	2 318	4 438
Idem voor suikerfabrieken	1000 „	3 180	3 904	12 444
Idem n. a. g. (uitgezonderd naaimachines)	1000 „	16 508	25 777	41 450
Manufacturen	1000 „	18 872	92 827	70 985
Papier en papierwerk	1000 „	2 406	8.368	6 167
Sigaren	1000 K.G.	162	189	156
Spoorwegmaterieel, rollend	1000 Gld.	1 409	2 903	7 816
Tabak	1000 K.G.	698	1 307	1 452
Verfwaren	1000 Gld.	2 245	6 241	4 964
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	1000 K.G.	946	21 072	34 787

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Engeland.

Benaming der goederen	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Blik en blikwerk	1000 Gld.	10 489	11 051	12 510
Dranken (whisky)	1000 L.	175	222	399
Eetwaren (biscuits)	1000 K.G.	352	1 146	304
Garens om te weven	1000 „	182	365	424
Garens, andere (niet om te weven)	1000 Gld.	1 273	2 568	2 603
Machines en werktuigen voor suikerfabrieken	1000 „	633	879	2 606
Idem, n. a. g.	1000 „	5 608	10 319	10 860
Manufacturen	1000 „	45 887	122 123	73 821
Mest (zwavelzure ammoniak)	1000 K.G.	14 272	30 348	26 304
Sigaren en sigaretten	1000 „	77	210	248
Steenkolen en cokes	1000 ton	14	4	70
Zeep	1000 Gld.	2 074	3 600	3 553

Invoer in Nederlandsch-Indië uit de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Aardolieproduct (kerosine)	1000 L.	50 967	39 653	37 368
Idem (smeerolie)	1000 K.G.	5 508	3 670	16 446
Automobielen (vrachtvoertuigen)	stuks.	629	1 174	982
Idem (andere)	„	2 654	3 925	2 734
Automobielbanden	1000 stuks	57	93	35
Automobiel-onderdeelen	1000 Gld.	2 274	2 401	2 425
Blik en blikwerk	1000 „	1 127	1 661	1 968
Eetwaren (visch)	1000 K.G.	436	2 143	1 478
Hars	1000 „	2 365	5 763	4 198
Melk	1000 Gld.	2 000	808	1 343
Mest (zwavelzure ammoniak)	1000 K.G.	10 838	47 352	15 210
Papier en papierwerk	1000 Gld.	3 140	3 913	1 294
Rijwielen, alle soorten	1000 „	634	910	1 136
Schrijf- en rekenmachines	1000 „	946	1 523	1 111
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	1000 K.G.	24 437	28 194	23 900
Idem (buizen en pijpen)	1000 „	14 427	12 605	26 367
Idem (spoorstaven, lasch- en verbindingsplaten voor spoorwegen)	1000 „	12 154	16 812	12 634

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Japan.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Aardewerk (borden)	1000 doz.	434	636	807
Idem (kopjes en schoteltjes)	1000 „	179	404	767
Automobielbanden	1000 stuks	100	86	85
Bier, afgetapt	1000 L.	3 532	1 521	1 900
Cement, in vaten	1000 vaten	234	280	341
Garens, van katoen	1000 Gld.	313	1 154	1 001
Kleederen	1000 „	2 738	2 844	3 594
Kramerij	1000 „	2 133	2 225	2 853
Lucifers, gewone houten	1000 gros	3 251	4 194	2 180
Manufacturen	1000 Gld.	28 854	70 055	36 166
Steenkolen en cokes	1000 ton	32	53	119
Thee	1000 K.G.	1 914	2 517	2 535

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Australië en Nieuw-Zeeland.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1919.	1920.	1921.
Bier	1000 L.	233	717	288
Cokes	1000 ton	2	5	3
Eetwaren, biscuits	1000 K.G.	855	1 331	449
Idem, natuurboter	1000 „	2 281	2 312	2 277
Idem, hammen	1000 „	252	330	321
Idem, vruchten, versche	1000 „	220	340	554
Idem, vruchten, gedroogde en geconserveerde	1000 Gld.	168	499	287
Leder	1000 K.G.	245	514	635
Melk	1000 Gld.	1 927	912	2 236
Mest (zwavelzure ammoniak)	1000 K.G.	4 894	4 583	2 920
Steenkolen	1000 ton	56	104	291
Vee (runderen)	stuks	751	3 153	4 371

Een algemeen overzicht van den invoer op Java en Madoera geven de volgende statistieken betreffende de voornaamste invoerartikelen uit Nederland, Engeland, Japan, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en Australië met Nieuw-Zeeland.

Invoer uit Nederland.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1920.	1921.	1922.
Aardewerk (excl. steenen)	1000 doz.	131	200	83
Biscuits	1000 K.G.	217	336	502
Cement	1000 vaten	10	38	40
Chemicaliën: aluin	1000 K.G.	160	34	113
Chemicaliën: calcium carbid	1000 „	99	147	635
Chemicaliën: caustic soda	1000 „	280	116	48
IJzer en staal	1000 „	43 762	66 881	10 763
Jenever	1000 L.	927	717	552
Koper in bladen	1000 K.G.	152	200	119
Manufacturen	1000 Gld.	72 743	55 995	43 512
Melk: gecondenseerde	1000 K.G.	1 850	1 208	1 327
Melk: gesteriliseerde	1000 L.	471	446	1 025
Olie, lijn-	1000 „	2 615	743	986
Papier, alle soorten	1000 Gld.	5 990	3 788	673
Sigaretten	1000 K.G.	29	25	21
Zeep, alle soorten	1000 Gld.	924	618	348

Invoer uit Engeland.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1920.	1921.	1922.
Aardewerk (excl. steenen)	1000 doz.	4	2	5
Biscuits	1000 K.G.	929	218	349
Cement	1000 vaten	3	3	1
Chemicaliën: aluin	1000 K.G.	221	58	55
Chemicaliën: calcium carbid	1000 „	140	10	50
Chemicaliën: caustic soda	1000 „	1 362	479	920
Garens van katoen, om te weven	1000 „	238	349	510
Idem, andere soorten	1000 Gld.	1 354	1 326	837
IJzer en staal	1000 K.G.	24 425	6 155	9 090
Koper in bladen	1000 „	331	146	414
Manufacturen	1000 Gld.	100 897	60 235	45 001
Melk: gecondenseerde	1000 K.G.	131	49	202
Melk: gesteriliseerde	1000 L.	—	210	87
Papier, alle soorten	1000 Gld.	640	404	358
Steenkolen	ton	—	69 772	43 526
Zeep, alle soorten	1000 Gld.	2 135	2 046	1 995

Invoer uit Japan.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1920.	1921.	1922.
Aardewerk (excl. steenen)	1000 dozijn	928	1 524	1 465
Automobielbanden	1000 stuks	78	68	84
Bier	1000 L.	1 155	1 483	360
Cement	1000 vaten	241	314	103
Garens van katoen, om te weven	1000 K.G.	109	117	316
Glaswerk, lampeglazen	1000 dozijn	310	621	400
Katjang kedele	1000 K.G.	1 573	5 855	1 101
Lucifers	1000 grosdoosjes	3 884	1 977	2 743
Manufacturen	1000 Gld.	62 578	34 160	23 623
Rijwielbanden	1000 stuks	487	202	273
Steenkolen	ton	51 121	105 015	52 521
Thee	1000 K.G.	2 516	2 535	2 420

Invoer uit de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1920.	1921.	1922.
Aardolieproducten, kerosine	1000 L.	34 504	31 366	12 328
Idem, smeeroliën	1000 K.G.	3 563	16 212	4 352
Automobielen (vrachtvoertuigen, tractors)	stuks	1 066	805	8
Idem (andere soorten)	„	3 489	2 056	545
Automobielbanden	1000 stuks	87	33	66
Automobiel-onderdeelen	1000 Gld.	2 197	2 105	834
Blik in bladen	1000 K.G.	2 576	3 561	—
Chemicaliën: calcium carbid	1000 „	87	119	20
Chemicaliën: caustic soda	1000 „	1 672	55	1 173
Manufacturen	1000 Gld.	4 432	1 198	228
Maizena	1000 K.G.	55	110	87
Melk: gecondenseerde	1000 „	499	531	502
Melk: gesteriliseerde	1000 L.	310	1 034	402
Mest (zwavelzure ammoniak)	1000 K.G.	47 298	15 210	23 646
Rijwielen, gewone	stuks	781	484	16
Vleesch, geconserveerd	1000 K.G.	176	90	87
Zeep	1000 Gld.	317	71	22

Invoer uit Australië.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	1920.	1921.	1922.
Biscuits	1000 K.G.	872	251	305
Boter (natuur-) in blikken	1000 „	1 886	1 923	1 930
Meel, tarwe	1000 „	17 455	20 331	28 665
Melk, gecondenseerde	1000 „	804	2 273	2 667
Idem, gesteriliseerde	1000 L.	40	7	9
Mest (zwavelzure ammoniak)	1000 K.G.	4 533	2 920	1 472
Steenkolen	ton	102 968	283 379	153 590
Teer, kool-	1000 L.	817	229	636
Vee (runderen)	stuks	3 153	4 371	5 085
Vleesch, geconserveerde hammen	1000 K.G.	276	276	280
Vruchten, versche	1000 Gld.	128	260	381
IJzer en staal (staven en platen)	1000 K.G.	4 196	317	17
Zeep, ruwe waschzeep	1000 Gld.	74	74	30

Ten slotte volgt hier een overzicht van den invoer van de voornaamste artikelen op Java en Madoera gedurende 1921 en 1922, vergeleken met het gemiddelde der invoeren gedurende 1913 t/m 1915.

Benaming der goederen.	Maatstaf.	Gemiddelde van 1913 t/m 1915.	1921.	1922.
Aardolie en -producten. Kerosine	1000 L.	33 616	31 534	12 332
Aardolie en -producten. Smeeroliën	1000 K.G.	3 285	17 056	4 747
Aardolie en -producten. Paraffine	1000 „	320	7	123
Aardolie en -producten. Asphalt	1000 „	105	401	806
Automobielen (vrachtvoertuigen)	stuks	925	1 713	81
Idem (andere soorten)	„	—	3 919	1 502
Automobielbanden	„	74 783[1]	221 929	248 124
Bier	1000 L.	3 326	6 745	5 534
Biscuits	1000 K.G.	1 786	863	1 311
Blik, in bladen	1000 „	12 079	13 952	12 398
Boter (natuur-) in blikken	1000 „	1 600	2 475	2 085
Idem (kunst-) in blikken	1000 „	237	138	122
Cement	1000 vaten	534	560	409
Chemicaliën (aluin)	1000 K.G.	529	452	661
Calcium-carbid	1000 „	507	539	1 027
Caustic-soda	1000 „	1 807	639	2 403
Koolzure soda	1000 „	†	1 198	1 230
Kopervitriool	1000 „	433	230	333
IJzervitriool	1000 „	837	244	275
Ruw zwavelzuur	1000 K.G.	258[1]	1 011	339
Cognac, afgetapt	1000 L.	392	293	181
Garens van katoen om te weven	1000 K.G.	1 659[1]	1 393	1 248
Glaswerk (lampeglazen)	1000 dozijn.	619	705	433
Hars	1000 K.G.	7 198	7 452	7 298
Jenever, afgetapt	1000 L.	1 506	719	559
Kaas	1000 K.G.	333	520	567
Koper, in bladen, geel	1000 „	76	142	161
Koper, in bladen, rood	1000 „	415	363	630
Koperdraad, geel	1000 „	39	46	71
Lucifers, gewone houten	1000 grosdoosjes	4 937	3 812	4 325
Manufacturen	1000 K.G.	32 491[1]	36 970	34 706
Meel, tarwe-	1000 „	26 589	28 903	28 951
Melk, gecondenseerde	1000 „	2 512	4 737	5 011
Idem, gesteriliseerde	1000 L.	2 309	2 863	2 495
Mest (zwavelz. ammoniak)	1000 K.G.	106 753[1]	57 989	70 740
Mineraalwater	1000 flesschen	1 364	1 090	836
Naaimachines	stuks	29 219	22 164	22 860
Olie (vette lijn-) in blikken, vaten of drums	1000 L.	1 069	780	1 036
Papier, schrijf-	1000 Gld.	548	2 394	692
Wit courantenpapier	1000 „	146	927	366
Oude couranten	1000 K.G.	7 657[1]	1 387	9 459
Rijwielen, gewone	stuks	15 510	22 093	21 239
Rijwielbanden	„	240 572[1]	339 204	395 143
Schrijf- en rekenmachines	„	1 942	7 158	3 382
Sigaren	1000 K.G.	273	149	120
Sigaretten	1000 „	141	2 054	2 196
Steenkolen	ton	306 855	464 107	311 481
Verfwaren (vernis)	1000 L.	77[1]	108	174
Zinkwit	1000 K.G.	569	127	571
Terpentijn	1000 L	62	11	34
Visch, gezouten of gedroogde	1000 K.G.	38 354	46 260	38 385
Vleesch, geconserveerd, hammen	1000 „	251	315	321
Whisky	1000 L.	194	349	197
Wijn, afgetapt en op fust	1000 „	1 164	1 151	927
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk. Staven, bladen en platen	1000 K.G.	37 504[1]	58 759	24 603
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk. Gegalvaniseerd dakijzer	1000 „	14 383	3 805	7 436
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk. Gegalvanis. plafondijzer	1000 „	627	583	750
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk. Draadnagels, in vaten	1000 vaten	135	143	108
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk. Idem, in kisten	1000 K.G.	28[1]	48	47
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk. Spijkers	1000 „	282[1]	542	507
Zakken	1000 Gld.	5 629	19 392	7 064
Zeep, toilet-	1000 „	669	1 862	1 142
Ruwe was	1000 „	606	1 572	1 730
Zink, in bladen en platen	1000 K.G.	93[1]	296	216

§ 2. NIJVERHEID.

Octrooien. Het octrooi-reglement (Ned. St. 1921 n°. 1083, Ind. St. 1922 n°. 25) — zie K. V. 1922, kol. 297 — is gewijzigd bij K. B. 12 Juni 1923 n°. 57 (Ned. St. n°. 263, Ind. St. n°. 423).

Nijverheid in het algemeen. Ook in 1922 was de toestand van de Nederlandsch-Indische nijverheid onbevredigend, hetgeen hoofdzakelijk moet worden toegeschreven aan de algemeen heerschende malaise en de, als gevolg daarvan, toegepaste bezuinigingen. Slechts voor enkele bedrijven was in de laatste maanden van het jaar eenige verbetering te bespeuren.

Er bestond steeds een voldoende aanbod van werkkrachten; de in de meeste bedrijven noodzakelijk geoordeelde loonsverlagingen werden zonder moeilijkheden doorgevoerd. Ook de voorziening van grondstoffen liet niet te wenschen over.

Ernstig wordt geklaagd over de hooge vrachten in het binnenlandsch verkeer, waardoor het afzetgebied van een bedrijf dikwijls zeer wordt beperkt.

De bouw van de papierfabriek te Padalarang werd voltooid, doch de fabriek kon nog niet in bedrijf worden gebracht. Feitelijk is deze fabriek eene combinatie van drie bedrijven, namelijk de vervaardiging van voor het bedrijf benoodigde chemicaliën en bleekmiddelen, de fabrikatie van de halfstof en de vervaardiging van wit papier.

Eene kleine mechanische weverij, aanvankelijk de fabrikatie van filterdoek beoogende, werd in bedrijf gesteld en in den loop van het jaar nog eenigszins uitgebreid; het voornemen bestaat ook andere weefsels dan filterdoek te gaan vervaardigen.

Als nieuwe industrie moet vermeld worden de oprichting van eene kleine fabriek voor de vervaardiging van bruinsteenbriketten, welke zich ook op de fabrikatie van droge elementen zal gaan toeleggen, terwijl ter Oostkust van Sumatra de bereiding van zgn. „sprayed rubber” rechtstreeks door indamping van latex volgens een bepaald procédé als succesvol valt te vermelden. De gemeente Soerabaja ging over tot het inrichten van een bedrijf voor de sterilisatie van drinkwater door middel van chloor.

Het personeel bij den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel is bij Gouv. Bt. 16 Juni 1923 n°. 28 (Ind. St. n°. 293) uitgebreid.

1) Betreft alleen het jaar 1915, aangezien over 1913 en 1914 geen gegevens beschikbaar zijn.

Een model van den driemaandelijks door de hoofden der departementen van algemeen bestuur aan dien Aanschaffingsdienst in te dienen staat van alle, zonder tusschenkomst van dien dienst, in Indië geplaatste bestellingen is opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10215.

De in de gewestelijke verslagen over 1922 aangetroffen opgaven omtrent de aan particulieren toebehoorende nijverheidsinrichtingen (uitgezonderd die, welke de verwerking van landbouwvoortbrengselen beoogen), voor zooveel betreft het aantal werklieden en de door hen gemiddeld per dag genoten loonen, zijn bijeengebracht in tabel I van bijlage FF.

Bouwmaterialen. De afzet van de steen- en pannenbakkerijen verminderde sterk, aangezien slechts weinige nieuwe bouwwerken onderhanden zijn. Hoewel de brandhoutprijzen daalden, lieten de zeer lage prijzen van steenen en pannen nauwelijks eenige winst over, terwijl in verband met het veel zuiniger bouwen de vraag naar machinaal gevormde pannen verminderde en de bouwondernemers zich vergenoegden met het goedkooper handvormartikel. Vooral deze bedrijven klagen zeer over de hooge vrachttarieven: enkele bakkerijen moesten haar bedrijf zeer sterk inkrimpen en overwegen zelfs eene geheele sluiting, aangezien een afzet op verder gelegen plaatsen tegen loonende prijzen niet mogelijk bleek.

De portland-cementfabriek ter Sumatra's Westkust breidde haar bedrijf aanmerkelijk uit, zoodat hare productie vermeerderde en, daarmede samenhangend, hare productiekosten verlaagd konden worden. Dit stelde de fabriek in staat om, ondanks de gedaalde prijzen, de concurrentie met het dikwijls tegen buitengewoon lage vrachtprijzen aangevoerde buitenlandsche cement vol te houden. Als arbeidskrachten werden in dit bedrijf de z.g. vrije arbeiders door contractanten vervangen.

Minder gunstig zijn weder de uitkomsten der fabrieken van vuurvaste materialen; geklaagd wordt over de concurrentie met het ingevoerde artikel, waardoor de verkoopsprijzen op het laagst mogelijke peil moesten gehouden worden.

Met den betrekkelijken stilstand in de bouwvakken hield de geringe afzet van tras verband, zoodat de toestand der trasbedrijven niet gunstig was.

De exploitatie-uitkomsten van de in bedrijf genomen steengroeven waren tamelijk bevredigend; geleidelijk is eene vermeerdering in het verbruik van natuursteen, zoowel voor bouwwerken als voor bestratingsdoeleinden, te bespeuren.

Op bescheiden schaal werd een begin gemaakt met het branden van gips uit in Indië aangetroffen grondstof.

Chemische en pharmaceutische industrie. Eene sterke vermindering in den uitvoer van kinine-zouten valt te constateeren.

De bereiding van het in den vorm van joodkoper, uit het plaatselijk aangetroffen jodiumhoudende bronwater gewonnen jodium, bleef winstgevend; ten deele wordt het joodkoper te Soerabaja in eene fabriek tot pharmaceutische jodiumpreparaten verwerkt.

De uitkomsten van de bedrijven, welke zich op de bereiding van zuurstof hebben toegelegd, waren onbevredigend, terwijl door de onderlinge concurrentie de afzet van elk der bedrijven te wenschen overliet; de ongunstige toestand der metaalnijverheid, die de voornaamste afnemer is van de zuurstoffabrieken, werkte nadeelig op deze nijverheid.

De vervaardiging van springstoffen in de eenige in Indië voor particuliere rekening werkende fabriek van dien aard, gaf geen reden tot bijzondere tevredenheid; veel nadeel werd van de buitenlandsche concurrentie ondervonden.

De cutchfabriek in West-Borneo had over het algemeen geen reden tot ontevredenheid; de vraag naar deze looistof, welke in het begin van het jaar zeer gering was, nam later weder toe tot normale verhoudingen.

Graphische bedrijven. Over het algemeen zijn de in 1922 bereikte resultaten betrekkelijk gunstig; op de nog steeds aanwezige voorraden van duur ingekochte grondstoffen werden evenwel verliezen geleden. Geklaagd wordt over de groote concurrentie door het buitenland, voornamelijk voor zoover de vervaardiging van clichés betreft, die uit landen met lage valuta worden betrokken tegen prijzen, waarvoor in Indië niet gewerkt kan worden.

Leerlooierijen. De toestand van de leerlooierijen was ongunstig tengevolge van de groote invoeren van goedkoop Australisch leder. De productie van vele bedrijven werd, in verband met deze omstandigheden, aanzienlijk ingekrompen; een enkel bedrijf kwam in zeer ernstige moeilijkheden. De vervaardiging van chroomleder nam toe, tengevolge van de toepassing dezer looiing ook door de inlandsche looierijen.

Metaalnijverheid. De in 1922 door de machinefabrieken en constructie-werkplaatsen behaalde financieele resultaten zijn slecht. Deze industrie, welke aangewezen is op de uitvoering der haar door de landbouwondernemingen en in belangrijke mate ook van gouvernementswege opgedragen orders, ondervond sterk den terugslag van de malaise in de landbouwnijverheid en van de bezuinigingen, die in alle gouvernementsdiensten werden doorgevoerd. Daarbij komt dat de meeste bedrijven gedurende den oorlog en in de eerste jaren na het sluiten van den wapenstilstand hun capaciteit belangrijk uitbreidden, welke uitbreidingen niet rendabel gemaakt konden worden.

Door de onvoldoende bestellingen is de onderlinge concurrentie zeer groot, terwijl veel meer dan vroeger de concurrentie wordt gevoeld van Nederlandsche en Duitsche fabrieken.

De prijzen der grondstoffen daalden, doch bleven nog boven het niveau der vóór-oorlogsprijzen; op de nog aanwezige voorraden werd door deze prijsdaling verlies geleden. De slechte toestand dezer industrie noodzaakte de meeste bedrijven tot belangrijke inkrimping van het personeel, terwijl enkele bedrijven werden stopgezet.

Oliën- en vettenindustrie. De fabricatie van de eertijds als uitvoerartikel een belangrijke plaats innemende klapperolie beperkte zich tot de bereiding van het voor de inheemsche behoefte benoodigde product.

Daarentegen nam de uitvoer van palmolie toe; de bereiding dezer olie, welke tot nu uitsluitend ter Oostkust van Sumatra plaats had, zal eerlang ook op Java plaats hebben, in verband met het in productie komen van oliepalm-aanplantingen aldaar.

Scheepsbouw. Voor deze nijverheid was het jaar 1922 uiterst teleurstellend, zoodat verscheidene werven moesten gesloten worden. Ook op deze bedrijven drukken de kosten der uitbreidingen, welke zij in de goede jaren hebben ondergaan en welke door onvoldoende werk niet rendabel zijn te maken, buitengewoon zwaar.

Spiritusfabricatie. De financieele resultaten, welke in deze industrie bereikt werden, waren zeer onbevredigend. De binnenlandsche afzet, voor deze industrie overigens van geen overwegende beteekenis, verminderde tengevolge van de verdubbeling van de accijns op gedistilleerd, terwijl de uitvoer belemmerd werd door de groote concurrentie met andere alcohol-produceerende landen; de uitvoer naar Nederland, dat tot dusver een belangrijk afzetgebied voor den Indischen spiritus was, ondervond den nadeeligen invloed van de verhooging van het invoerrecht. Ook in andere afzetgebieden, de Straits-Settlements en Britsch-Indië, werd het invoerrecht op gedistilleerd aanmerkelijk verhoogd, zoodat voornamelijk China als eenig belangrijk afzetgebied overbleef; hier werd evenwel zwaar de concurrentie gevoeld met de van Formosa en van de Philippijnen afkomstige spiritus.

Verpakkingsmateriaal. De toestand van de blik- en emballagefabrieken is, de omstandigheden in aanmerking genomen, niet ongunstig; de afzet kon worden vermeerderd, doch de financieele uitkomsten waren, tengevolge van de daling der prijzen, niet evenredig aan den grooteren afzet. De arbeidsloonen werden verlaagd, zonder dat dit tot moeilijkheden aanleiding gaf. De buitenlandsche concurrentie deed zich voor enkele artikelen zeer gevoelen.

De toestand der triplexkisten-fabrieken is niet zeer gunstig; sterk wordt hier de concurrentie met het buitenlandsch

fabrikaat gevoeld. De restitutie van betaald invoerrecht op buitenlandsche kisten bij wederuitvoer daarvan, terwijl de inheemsche fabrieken voor den invoer harer grondstoffen invoerrecht verschuldigd zijn, waarvoor geen restitutie-mogelijkheid bestaat, wordt als eene bevoordeeling van de buitenlandsche industrie beschouwd.

Voedings- en genotmiddelen. De omzetten der *koffiebranderijen* bleven gelijk aan die van het vorige jaar; de hoogere prijzen der grondstoffen werden eenigszins gecompenseerd door de lagere kosten van het emballage-materiaal. Ondanks de hoogere koffieprijzen, bleven de verkoopsprijzen gelijk, waardoor de winstmarge geringer werd.

De grondstoffen voor de *mineraal-, limonade- en ijsfabrieken* konden zonder moeilijkheden worden verkregen; de prijzen van enkele daarvan zijn, tengevolge van de verhooging der invoerrechten op alcoholhoudende artikelen, gestegen. De concurrentie door den invoer van buitenlandsch mineraalwater nam toe, terwijl ook door de vestiging van nieuwe bedrijven de onderlinge concurrentie grooter werd; de financieele resultaten zijn dientengevolge voor de meeste bedrijven niet zeer gunstig.

De uitkomsten van de *sigaren- en sigarettenfabrieken* zijn zeer verschillend; zijn deze voor enkele bedrijven bevredigend, voor andere worden zij ongunstig genoemd. De fabrieken werken voor het grootste deel voor de binnenlandsche consumptie; afzet naar het buitenland is niet mogelijk, hetzij door hooge scheepsvrachten dan wel, wat de Britsche gebieden betreft, als gevolg van de hooge invoerrechten. Sterk wordt door deze industrie de concurrentie met ingevoerde sigaren en sigaretten gevoeld, waartegen zij zich onvoldoende beschermd acht. Een enkele sigarettenfabriek moest haar bedrijf staken.

Verffabrieken. De aanvoer van grondstoffen had regelmatig plaats; de kostprijzen hebben nog niet het peil van vóór den Europeeschen oorlog bereikt. Sterk wordt de concurrentie met ingevoerde verfsoorten gevoeld, in verband waarmede wordt geklaagd over de, in vergelijking met de vrachtprijzen van Europa naar Nederlandsch-Indië, hooge vrachttarieven in het binnenlandsch verkeer. De omzetten zijn gering, in welk opzicht zich de bezuiniging in het geregelde onderhoud van gebouwen sterk doet gevoelen.

Zeepfabricatie. De bedrijfsresultaten in deze industrie zijn, hoewel over het algemeen geen verlies latende, niet bevredigend, waartoe de geforceerde verkoop van groote voorraden zeep en de invoer van goedkoope produkten van Duitsche herkomst hebben bijgedragen. De aanvoer van grondstoffen vond geregeld plaats.

Een der fabrieken bracht als nieuw artikel een door haar vervaardigd zeeppoeder in den handel.

§ 3. TENTOONSTELLINGEN.

Aan de gouvernements-ambachtsschool voor inlanders te Kadikaran (res. Bantam) had in April 1922 eene tentoonstelling plaats van door de leerlingen gedurende den cursus vervaardigde artikelen, waaronder verschillende gereedschappen en huishoudelijke voorwerpen. De opbrengst van de verkochte artikelen werd in 's lands kas gestort.

Van 26 Augustus tot en met 3 September 1922 werd op het Koningsplein te Weltevreden een pasar gambir gehouden. Behalve voorwerpen, buiten Nederlandsch-Indië vervaardigd, werden ook artikelen van inheemsche nijverheid en producten van landbouw en veeteelt tentoongesteld. Door den Buitenzorgschen Kunstkring werden tentoonstellingen gehouden van schilderijen en Inlandsche kunstnijverheid.

In de afdeeling Toeloengagoeng (res. Kediri) werd een pasar malem gehouden van verschillende landbouw- en kunstnijverheidartikelen. Verschillende bedrijven, o. a. eene batikkerij door middel van stempels, eene stempelsnijderij, eene diamantslijperij en eene complete inheemsche inrichting voor suikerfabricage waren daar in werking te zien. Deze pasar malem heeft een buitengewoon groot succes gehad; de zuivere opbrengst van f 12 000 werd ten bate van liefdadige doeleinden aangewend.

In de afdeeling Goenoengkidoel (res. Djokjakarta) werd op 13 Augustus 1922 ter hoofdplaats Wonosari eene paardententoonstelling gehouden, waarbij geldprijzen werden uitgeloofd. De belangstelling van Inlandsche zijde was zeer groot.

Bij gelegenheid van het Inlandsch nieuwjaar werd te Klaten (res. Soerakarta) een jaarmarkt gehouden van landbouw- en nijverheidproducten, welke markt echter niet druk bezocht werd, zoodat de meeste deelnemers eer verlies dan winst hadden te boeken.

Van 28 Januari tot en met 14 Februari 1922 werd in de afdeeling Padang (res. Sumatra's Westkust) eene tentoonstelling gehouden van verschillende artikelen, waarbij ook inzendingen werden ontvangen van Pekalongan, Djokjakarta en Bali.

§ 4. IJKWEZEN.

Bij Ord. van 2 Febr. 1923 (Ind. St. n°. 57) is overgegaan tot de geleidelijke invoering van den verplichten ijk en herijk van maten, gewichten en weegwerktuigen, mede om langs dien weg te komen tot algeheele invoering van het metrieke stelsel van maten en gewichten in Nederlandsch-Indië. Voorschriften ter uitvoering van de bij die ordonnantie vastgestelde bepalingen zijn gegeven bij Gouv. Bt. 2 Febr. 1923 n°. 28 (Ind. St. n°. 58), terwijl bij Gouv. Bt. van denzelfden datum n°. 29 (Ind. St. n°. 59), juncto 25 Juni 1923 n°. 58 (Ind. St. n°. 320), maatregelen zijn getroffen in verband met die bepalingen.

Bij Gouv. Bt. 2 Febr. 1923 n°. 28 (Bijbl. Ind. St. n°. 10293) is eene instructie voor het personeel van den dienst van het ijkwezen in Nederlandsch-Indië en voor de personen, die bij dezen dienst ter opleiding tot adjunct-herijker zijn aangenomen, vastgesteld.

Bij Gouv. Bt. 25 Juni 1923 n°. 57 (Ind. St. n°. 319) is de betrekking van adjunct-inspecteur bij het ijkwezen in Nederlandsch-Indië ingetrokken.

In 1922 bestond, door de opheffing van de categorie hulpijkers, voor den ijk en herijk van maten, gewichten en weegwerktuigen geen andere gelegenheid dan aan het ijkkantoor te Batavia. Als gevolg daarvan was dan ook het aantal ten onderzoek aangeboden voorwerpen zeer gering. In 't geheel zijn aangeboden 9926 stuks, tegen 19 419 stuks in 1921, welke achteruitgang uitsluitend werd veroorzaakt door de verminderde aanbiedingen zoowel voor ijk als voor herijk door gouvernements-instellingen; het aantal door particulieren ten ijk aangeboden voorwerpen is ongeveer gelijk gebleven, terwijl het aantal voor particulieren (onder wie vele Chineesche handelaren) herijkte voorwerpen is toegenomen.

In 1922 werden afgegeven 16 verklaringen betreffende het onderzoek van milligrammen, tegen 111 stuks in 1921.

Verder zijn, op verzoek van den hoofdinspecteur van den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen, onderzocht 38 dradentellers, welke gebruikt worden om het aantal draden van verschillende stoffen per oppervlakte-eenheid te bepalen.

Het zoo dringend noodige onderzoek van de aan het ijkkantoor in gebruik zijnde standaarden, contra-standaarden, balansen en instrumenten heeft in 1922 plaats gehad, waarbij is gebleken, dat vrijwel al die voorwerpen in goeden staat verkeeren.

Een overzicht van de in 1922 geijkte en herijkte voorwerpen, zoomede van de in dat jaar ontvangen ijkgelden, volgt hieronder.

	Goedgekeurd.											Afgekeurd.												Ont-vangen ijk-gelden.	Totaal aantal voorwerpen.	
	Lengtematen.		Inhoudsmaten.					Gewichten.				Lengtematen.		Inhoudsmaten.					Gewichten.							
			Natte.		Droge.									Natte.		Droge.										
	Amsterdamsche.	Metrieke.	Indische.	Metrieke.	Indische.	Metrieke.	Strijkers.	Amsterdamsche.	Kati.	Metrieke.	Weegwerktuigen.	Amsterdamsche.	Metrieke.	Indische.	Metrieke.	Indische.	Metrieke.	Strijkers.	Amsterdamsche.	Kati.	Metrieke.	Weegwerktuigen.		Goedgekeurd.	Afgekeurd.
IJk voor het Gouvernement . .	—	—	—	1	1	—	—	12	—	72	138	—	—	—	—	10	—	—	61	—	20	17	—	224	108
IJk voor particulieren	115	1	1	254	930	3	772	82	128	1 153	517	8	1	1	—	160	—	58	29	22	143	228	f 1 457	3 956	650
Herijk voor het Gouvernement .	—	—	—	—	—	231	142	—	53	703	160	—	—	—	—	—	—	—	42	—	28	17	—	1 289	87
Herijk voor particulieren. . . .	77	—	176	268	1 604	—	440	508	60	253	16	5	—	35	—	113	—	23	13	2	12	7	731	3 402	210
Totalen . . .	192	1	177	523	2 535	234	1 354	602	241	2 181	831	13	1	36	—	283	—	81	145	24	203	269	f 2 188	8 871	1 055

P.

GOUVERNEMENTSBEDRIJVEN.

I. POST-, TELEGRAAF- EN TELEFOONDIENST.

De bij Gouv. Bt. 7 Dec. 1920 n°. 72 benoemde commissie, welke tot taak had de Regeering van raad te dienen betreffende de vraagstukken, welke zich voordoen op het gebied van radiotelegrafie en telefonie tusschen schepen en vaartuigen onderling en met den wal en omgekeerd, zoomede inzake het gebruik, dat van radio-telegrafie en telefonie kan worden gemaakt om de Buitengewesten uit hun isolement op te heffen (zie K. V. 1921, kol. 103) is bij Gouv. Bt. 19 Oct. 1922 n°. 52 ontbonden. Bij dezelfde gelegenheid is onder den naam van radio-commissie eene permanente commissie van advies ingesteld, om de Regeering van raad te dienen betreffende alle onderwerpen, welke voor Nederlandsch-Indië op het gebied der radio-telegrafie, radiotelefonie en aanverwante zaken van belang zijn.

§ 1. ALGEMEEN OVERZICHT.

Einde 1922 bestond het personeel bij den post- en telegraafdienst (zoowel dat in vasten als dat in tijdelijken dienst) uit 7755 ambtenaren en beambten, van wie 4001 tot het hooger en middelbaar en 3754 tot het lager personeel behoorden. Eind 1921 bedroeg dit aantal 8458 (verbeterd cijfer), zoodat eene vermindering van 703 ambtenaren en beambten valt te constateeren.

Het personeel van den gouvernements-telefoondienst telde 3502 ambtenaren en beambten, tegen 3427 in het voorafgegane jaar, en vermeerderde dus met 75.

Bovendien waren einde 1922 bij den post-, telegraaf- en telefoondienst 126 ambtenaren en beambten werkzaam, behoorende tot het personeel van het Departement van Gouvernementsbedrijven.

In den loop van 1922 werden 41 ambtenaren uit Nederland voor den post-, telegraaf- en telefoondienst uitgezonden.

Bij Gouv. Btn. 8 Jan. 1923 n°. 44 (Ind. St. n°. 12) en 13 Febr. 1923 n°. 25 (Ind. St. n°. 74) onderging de wedderegeling van het personeel bij den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1921 n°. 787) — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1920 — wijziging en aanvulling.

De staat der bezoldigingen van het personeel bij dien dienst (Ind. St. 1921 n°. 787) is bij Gouv. Bt. 10 April 1923 n°. 9 (Ind. St. n°. 160) aangevuld.

Een overzicht van het aantal door de onderwijsinrichtingen te Weltevreden en Soerabaja in de jaren 1920, 1921 en 1922 afgeleverde leerlingen volgt hieronder:

Jaar.	Morse.	Recorder.	Klopper.	Sounder.	Ponsen.	Kleintheorie-examen.	Totaal.
1920.	89	53	19	12	14	21	208
1921.	180	127	33	17	20	69	446
1922.	129	137	15	3	6	126	416

Het onderwijs op de school voor controleur bij den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst te Leiden begon 1 Januari 1922 met 31 leerlingen in de 1ste afdeeling (1ste studiejaar), van wie 1 leerling ontslag vroeg en 30 leerlingen aan het examen na het 1ste studiejaar deelnamen; 1 candidaat werd afgewezen en aan 4 candidaten werd vergund om voor de 2de maal het onderwijs in het 1ste studiejaar te volgen, zoodat dus voor overgang naar het 2de studiejaar 25 leerlingen slaagden.

Op denzelfden datum waren in de 1ste afdeeling (2de studiejaar) aanwezig 7 leerlingen, van wie 1 op verzoek werd ontheven en de overige 6 voor het eindexamen na het 2de studiejaar slaagden. In 1923 werden voor de 1ste afdeeling geen leerlingen aangenomen. De 2de afdeeling begon 1 Januari 1922 met 46 leerlingen, die hunne opleiding op de school in Februari 1921 aanvingen. In November 1922 namen 39 candidaten aan het eindexamen deel; aan 1 leerling werd wegens ziekte uitstel verleend, terwijl 6 tusschentijds waren afgevoerd. Van de 39 deelnemers slaagden er 30

onvoorwaardelijk, terwijl aan 6 candidaten herexamen werd opgelegd, van wie er wederom 5 een voldoend cijfer behaalden, zoodat in 't geheel 35 leerlingen slaagden, terwijl 4 leerlingen werden afgewezen.

Bovendien waren op 1 Januari 1922 nog aanwezig 44 leerlingen der 2de afdeeling, die hunne studie in September 1921 waren begonnen en in Juni 1923 zouden afstudeeren. Aan het toen gehouden eindexamen namen 29 leerlingen deel (met inbegrip van den vermelden leerling, aan wien uitstel was verleend), terwijl tusschentijds 16 leerlingen waren afgevloeid. Bij dit examen slaagden 24 onmiddellijk, werden 3 afgewezen en verlieten 2 de school en kwamen 2 in aanmerking voor herexamen, waaraan door hen nog in den loop van 1923 met goeden uitslag werd voldaan. Sedert beëindiging van den laatstbedoelden cursus is de 2de afdeeling opgeheven. Aan het in December 1922 gehouden post- en aan het telegraafexamen namen 10 controleurs van den Indischen dienst deel, van wie 6 slaagden.

In Januari 1923 vingen de lessen aan met 25 surnumerairs in het 2de studiejaar en 16 in het 1ste studiejaar, te zamen 41 leerlingen, terwijl 8 controleurs van den Indischen dienst den cursus als toehoorder volgen.

De bedrijfsrekeningen van den post-, telegraaf- en telefoondienst over 1920, 1921 en 1922 wijzen de volgende cijfers aan:

	1920.[1]	1921.[1]	1922.[2]
Bedrijfsuitgaven	f 27 670 526	f 34 538 009	f 36 734 660
Opbrengsten	23 344 615	27 460 537	26 122 060
Nadeelige saldi . . .	f 4 325 911	f 7 077 472	f 10 612 600
Kapitaalsuitgaven	6 962 692	12 320 319	6 000 000
Boekwaarde der bezittingen	41 913 375	56 671 287	56 300 000

1) Verbeterde opgaven.
2) Voorloopige opgaven.

§ 2. KANTOREN.

Het aantal post- en telegraafkantoren bleef 141. In dat aantal zijn niet begrepen 10 bijkantoren. Het aantal hulppostkantoren verminderde van 442 tot 423.

Voor den telegraafdienst waren opengesteld 141 telegraafkantoren, 8 bijkantoren, 7 radiotelegrafische stations en 122 hulptelegraafkantoren.

Het aantal telefoonkantoren, dat eind 1921 277 bedroeg, steeg in het verslagjaar tot 281.

§ 3. BRIEVEN- EN PAKKETPOST.

Reglementen en bepalingen. Het reglement voor den postdienst in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1921 n°. 4) is nader gewijzigd bij Ord. van 1 Juni 1923 (Ind. St. n°. 267) met betrekking tot het bedrag der aan gezagvoerders van schepen voor brievenvervoer naar havens buiten Nederlandsch-Indië uit te keeren vergoedingen.

Met aanvulling en wijziging van artt. 53 en 58 van de algemeene bepalingen ter uitvoering van het reglement voor den postdienst in Nederlandsch-Indië (Ind. St. 1921 n°. 6) werd nog vrijdom van port toegestaan voor de binnenlandsche briefwisseling van verschillende colleges, commissiën, enz. (Ind. St. 1922 nos. 470 en 584).

De bepalingen betreffende de districtspost (Bijbl. Ind. St. n°. 4801) ondergingen eene nadere wijziging bij Gouv. Bt. 8 Maart 1923 n°. 41 (Bijbl. Ind. St. n°. 10312).

De Ord. van 27 Oct. 1917 (Ind. St. n°. 631), houdende maatregelen tegen het ontduiken van invoerrecht bij verzending per post van aan dat recht onderworpen voorwerpen is bij Ord. van 29 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 52) in overeenstemming gebracht met het algemeen postverdrag van Madrid en met de te Madrid gesloten overeenkomst betreffende de uitwisseling van brieven en doosjes met aangegeven waarde (Ind. St. 1921 nos. 773 en 774).

Bij Gouv. Bt. 14 April 1923 n°. 9 (Jav. Ct. n°. 32) zijn, met ingang van 1 October 1923, de Roodekruis-postwaarden buiten omloop gesteld en waardeloos verklaard voor de kwijting van porten en rechten.

Binnenlandsch verkeer. De statistieken voor 1922 zijn opgenomen in den volgenden staat.

OMSCHRIJVING.	JAAR			In 1921 meer of minder.	In 1922 meer of minder.
	1920.	1921.	1922.		
Aantal portbetalende brieven	19 818 602	21 250 857	20 592 400	+1 432 255	—658 457
„ „ briefkaarten	11 060 179	11 376 172	9 462 458	+315 993	—1 913 714
„ dienstbrieven	8 583 329	8 944 661	9 114 389	+361 332	+169 728
„ nieuwsbladen.	15 226 416	15 001 717	17 188 561	—224 699	+2 186 844
„ overige drukwerken . .	9 665 464	8 969 612	9 252 266	—695 852	+282 654
„ monsters	246 219	177 920	163 246	—68 299	—14 674
„ documenten	2 120 957	682 358	416 768	—1 438 599	—265 590
„ aangeteekende dienststukken	1 516 161	1 647 823	1 489 622	+131 662	—158 201
„ aangeteekende stukken (gewone).	2 251 748	2 095 489	1 908 834	—156 259	—186 655
„ aangeteekende brieven met aangegeven waarde	272 928	257 275	236 275	—15 653	—21 000
Bedrag der aangegeven waarde	f103 367 806	f 96 757 266	f 82 063 245	f —6 610 540	f —14 694 021
Aantal aangeteekende stukken met verrekening	179 979	179 466	192 880	—513	+13 414
Bedrag der verrekening . . .	f 11 079 740	f 9 412 755	f 8 028 144	f —1 666 985	f —1 384 611
Aantal berichten van ontvang.	14 444	15 448	18 060	+1 004	+2 612
„ postwissels	1 630 112	1 670 129	1 756 410	+40 017	+86 281
Gezamenlijk bedrag der postwissels	f 91 577 405	f 97 355 281	f 91 786 474	f +5 777 876	f —5 568 807
Aantal postquitantiën	492 064	502 513	518 150	+10 449	+15 637
Gezamenlijk bedrag der postquitantiën	f 7 978 120	f 8 959 767	f 8 609 200	f +981 647	f —350 567
Aantal postpakketten	891 108	929 496	811 212	+38 388	—118 284
Bruto opbrengst . postpakketten.	f 646 196	f 1 112 951	f 942 538	f +466 755	f —170 413
Netto opbrengst . postpakketten.	f 339 768	f 742 019	f 659 101	f +402 251	f —82 918
Aantal postbons	769	514	668	—255	+154
Bedrag „	f 3 842	f 3 353	f 4459	f —489	f +1 106

Buitenlandsch verkeer. De volgende staat geeft een overzicht van het aantal naar het buitenland verzonden poststukken en van den postwissel-, quitantie- en pakketpostdienst, voor zoover het buitenlandsch verkeer betreft, gedurende de jaren 1920, 1921 en 1922.

Omschrijving.	Jaar.			In 1921 meer of minder.	In 1922 meer of minder.
	1920.	1921.	1922.		
Aantal gefrankeerde brieven	3 092 661	3 003 689	2 999 438	—88 972	—4 251
„ ongefrankeerde en ontoereikend gefrankeerde brieven	20 215	66 963	138 216	+46 748	+71 253
„ briefkaarten (enkele)	539 721	466 505	317 291	—73 216	—149 214
„ „ met betaald antwoord	1 118	1 664	429	+546	—1 235
„ drukwerken en nieuwsbladen.	803 218	857 025	702 403	+53 807	—154 622
„ monsters van koopwaren . .	57 044	68 653	73 762	+11 609	+5 109
„ akten en geschreven bescheiden	38 116	42 133	32 877	+4 017	—9 256
„ dienststukken	18 317	18 564	20 371	+247	+1 807
„ gewone aangeteekende stukken	591 695	599 677	562 107	+7 982	—37 570
„ brieven en doosjes met aangegeven waarde	16 107	18 720	21 541	+2 613	+2 821
Bedrag der aangegeven waarde in francs	10 335 980	14 017 506	9 803 420	+3 681 526	—4 214 086
Aantal aangeteekende stukken met verrekening	—	78	91	+78	+13
Bedrag der verrekening in guldens. .	—	f 2 372	f 1 726	f +2 372	f —646
Berichten van ontvang van aangeteekende stukken	6 695	7 475	8 710	+780	+1 235
Aantal verzonden postwissels. . . .	70 091	81 359	96 072	+11 268	+14 713
Bedrag „ „	f 3 610 379	f 4 550 881	f 5 616 362	f +940 502	f +1 065 481
Aantal uitbetaalde „	9 311	9 270	9 744	—41	+474
Bedrag der „ „	f 463 956	f 427 010	f 450 472	f —36 946	f +23 462
Aantal ontvangen quitantiën	10 057	10 455	12 721	+398	+2 266
Bedrag der „ „	f 314 181	f 385 810	f 452 237	f +71 629	f +66 427
Aantal verzonden postpakketten . .	74 915	74 061	73 674	—854	—387
„ ontvangen „ . .	119 639	169 780	169 524	+50 141	—256

§ 4. GOUVERNEMENTS TELEGRAAFDIENST.

Reglementen en bepalingen. Gerekend van 1 September 1922 is de kusttaks voor de van regeeringswege opgerichte en voor het openbaar verkeer met schepen in zee opengestelde stations voor draadlooze telegrafie in Nederlandsch-Indië vastgesteld op f 0,30 per woord (Gouv. Bt. 30 Sept. 1922 n°. 73 in Ind. St. n°. 628).

Verbindingen, geleidingen en toestellen. De lengte van het bovengrondsche telegraafnet vermeerderde, wat de lijnen betreft, van 11329,46 K.M. tot 11 454 K.M., en wat de draden aangaat, van 31 227 K.M. tot 31 446 K.M., terwijl de lijn- zoowel als de draadlengte van de zeekabelverbindingen met 266 K.M. vermeerderde.

Op de gouvernementstelegraaf-zeekabels kwamen in den loop van 1922 14 storingen voor, welke alle door het kabelschip *Telegraaf* werden opgeheven.

Aan het einde van het verslagjaar waren in het geheel 358 morse-, 81 recorder- en 4 sneltelegraaftoestellen in gebruik, benevens 6 automatische Wheatstone-seingevers en 153 telefoontoestellen.

Verkeer en opbrengst. Een overzicht van het telegraafverkeer over de jaren 1920, 1921 en 1922 volgt hieronder.

	1920.	1921.	1922.	Vermeerdering of vermindering.		
				in 1922.		in 1921.
Binnenlandsch verkeer.						
Ontvangsten	f 4 824 627	f 4 419 759	f 3 336 197	f —1 083 562	—24.5 %	—8.4 %
Aantal betaalde telegrammen.	2 110 115	1 690 884	1 307 706	—383 178	—22.7 „	—19.9 „
Gezamenlijk woordental . . .	24 248 186	18 256 551	14 515 600	—3 740 951	—20.5 „	—24.7 „
Gemiddeld „	11.49	10.8	11.1	+0.3	+2.8 „	—6.— „
Aantal regeeringstelegrammen	156 526	146 943	122 825	—24 118	—16.4 „	—6.1 „
Gezamenlijk woordental . . .	3 747 021	3 460 521	2 930 584	—529 937	—15.3 „	—7.6 „
Gemiddeld „	23.86	23.55	23.86	+0.31	+1.3 „	—1.3 „
Opbrengst der regeeringstelegrammen, berekend als betaalde telegrammen	f 947 589	f 1 013 848	f 850 746	f —163 102	—16.1 „	+6.9 „
Buitenlandsch verkeer.						
Aantal verzonden telegrammen	335 427	348 855	327 024	—21 831	—6.3 „	+4.— „
Gezamenlijk woordental . . .	5 334 798	4 867 223	3 978 385	—888 838	—18.3 „	—8.8 „
Gemiddeld „	16	13.95	12.16	—1.79	—12.8 „	—12.8 „
Aantal ontvangen telegrammen	364 059	375 933	336 026	—39 907	—10.6 „	+3.3 „
Gezamenlijk woordental . . .	4 568 410	4 490 251	4 078 925	—411 326	—9.2 „	—1.7 „
Gemiddeld „	12.55	11.94	12.14	+0.2	+1.7 „	—4.1 „

Het aandeel der Nederlandsch-Indische telegraafadministratie in de opbrengst van het buitenlandsch verkeer beliep over 1922 voor de transit-telegrammen f 133 369 en voor de overige telegrammen f 1 353 862, tegen f 155 900 en f 1 756 114 in 1921.

§ 5. GOUVERNEMENTS TELEFOONDIENST.

Bepalingen, voorwaarden en tarieven. De bepalingen, voorwaarden en tarieven betreffende den gouvernements telefoondienst zijn bij Gouv. Bt. 14 Juni 1923 n°. 49 (Bijbl. Ind. St. n°. 10 395) nader gewijzigd in dier voege, dat voor aansluitingen op het hoofdkantoor Bandoeng dezelfde tarieven zullen worden berekend als voor de drie hoofdplaatsen van Java.

Lokale en districtsdienst. De telefoonnetten ten behoeve van den lokalen en den districtsdienst hadden op 31 December 1922 gezamenlijk (voorloopige cijfers) 943 K.M. ondergrondsche kabellengte, 21 388 K.M. bovengrondsche lijnlengte, 111 852 K.M. geleidingslengte en 178 600 K.M. draadlengte. Een jaar tevoren waren deze lengten onderscheidenlijk 858, 19 444, 101 685 en 162 368 K.M. (verbeterde cijfers).

De opbrengst dezer netten (abonnementen) beliep in 1922 f 6 733 700 (voorloopig cijfer), tegen f 7 045 629 in 1921 en f 5 268 623 in 1920.

Interlokale dienst. De routelengte van de op eind 1922 in bedrijf zijnde interlokale lijnen bedroeg 4526 K.M., met eene geleidingslengte van 17 145 K.M., tegen onderscheidenlijk 2640 en 11 387 K.M. in 1921.

In 1922 bedroegen de verschuldigde kosten voor interlokale gesprekken in het geheel f 2 439 300, tegen f 2 620 894 in 1921.

Het aantal interlokale gesprekken, dat in 1920 1 214 862 en in 1921 1 389 400 bedroeg, verminderde in 1922 tot 1 219 600.

§ 6. PARTICULIERE TELEGRAAF- EN TELEFOONKANTOREN.

Het aantal particuliere telegraafkantoren bedroeg einde 1922 126, terwijl dat der particuliere telefoonkantoren 39 bleef.

§ 7. PARTICULIERE TELEFOONVERBINDINGEN.

Communale telefoonverbindingen. Het aantal concessies voor communale netten bleef slechts één (van de Deli-Spoorwegmaatschappij).

Telefoonverbindingen voor eigen gebruik. De directeur van Gouvernementsbedrijven verleende in 1922 twee vergunningen tot den aanleg en het eigen gebruik van eene telefoonverbinding, terwijl één vergunning werd ingetrokken.

Wegens aan den lande te betalen cijns voor het gebruik van openbare wegen en van andere ter vrije beschikking van de Regeering staande gronden, was in 1922 door de vergunninghouders verschuldigd f 7336, tegen f 3226 in 1921.

§ 8. POSTSPAARBANK IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Bij Gouv. Bt. 8 Nov. 1922 n°. 18 (Ind. St. n°. 695) kwam, met ingang van 1 Januari 1923, eene regeling tot stand betreffende de door de postspaarbank in Nederlandsch-Indië te verleenen tusschenkomst, ten behoeve van hare inleggers, voor den aankoop, de bewaring, de rente-inning en den verkoop van rentegevende schuldbrieven ten laste van Nederlandsch-Indië en van andere publiekrechtelijke lichamen in Nederlandsch-Indië. Aanvankelijk is alleen de gelegenheid opengesteld de tusschenkomst van de postspaarbank in te roepen voor den aankoop, enz. van schuldbrieven ten laste van Nederlandsch-Indië.

Een nieuw reglement voor den postspaarbankdienst in Nederlandsch-Indië is tot stand gekomen bij Gouv. Bt. 10 Jan. 1923 n°. 31 (Ind. St. n°. 18).

Het K. B. 12 Juli 1917 n°. 50 (Ind. St. n°. 672), betreffende de postspaarbank in Nederlandsch-Indië, onderging bij K. B. 28 Febr. 1923 n°. 53 (Ind. St. n°. 212) twee nadere wijzigingen, waardoor de leden van den raad van toezicht op de postspaarbank, die aan de beurt van aftreding zijn, voortaan aanstonds herbenoemd kunnen worden, en de maatstaf van de aan de instelling te vergoeden rente voor de in 's lands kas berustende gelden der postspaarbank niet meer in dat Kon. besluit wordt vastgelegd, doch voortaan door den Gouverneur-Generaal wordt vastgesteld. Als uitvloeisel van deze laatste wijziging is bij Gouv. Bt. 12 Juni 1923 n°. 48 (Ind. St. n°. 285) bepaald dat over de, in afwachting van de belegging, in 's lands kas berustende gelden der postspaarbank, voor zoover ze geacht kunnen worden benoodigd te zijn voor de disconteering van vendu-acceptatiën bij 's lands kassen in Nederlandsch-Indië, ten laste van de Indische begrooting gerekend van 1 Augustus 1922, aan die instelling rente vergoed wordt naar den maatstaf van 3,6% 's jaars.

De proefneming met de uitoefening van den postspaarbankdienst op de gouvernements pandhuizen in de gewesten Rembang, Soerabaja en Madoera werd voortgezet.

Op 31 December 1922 werd door 141 postkantoren, 8 bijpostkantoren, 417 hulppostkantoren en 73 pandhuizen deelgenomen aan den dienst der postspaarbank.

Het aantal spaarbankboekjes bedroeg einde 1922 240 051 (waarvan 75 772 boekjes van Europeesche inleggers, 150 479 boekjes van Inlandsche inleggers en 13 800 boekjes van Vreemde Oosterlingen), tegen 225 699 (74 084 boekjes van Europeesche inleggers, 138 301 boekjes van Inlandsche inleggers en 13 314 boekjes van Vreemde Oosterlingen) einde 1921, zoodat eene vermeerdering valt te constateeren van 14 352 boekjes (waarvan 1688 boekjes van Europeesche inleggers, 12 178 boekjes van Inlandsche inleggers en 486 boekjes van Vreemde Oosterlingen).

Tot het aantal spaarbankboekjes behoorden 5361 boekjes van inleggers op den voet der regeling, getroffen bij Gouv. Bt. 28 Juni 1912 n°. 28 (Bijbl. Ind. St. n°. 7655), die gebruik maken van de gelegenheid tot sparen door middel van inhoudingen op traktementen, enz., waarvan 538 boekjes van Europeanen, 4813 boekjes van Inlanders en 10 boekjes van Vreemde Oosterlingen.

Verder zijn onder het aantal spaarbankboekjes begrepen 1169 boekjes, uitgereikt door de gouvernementspandhuizen in de gewesten Rembang, Soerabaja en Madoera (51 boekjes van Europeanen, 1091 boekjes van Inlanders en 27 boekjes van Vreemde Oosterlingen).

Het aantal spaarbankboekjes, uitgereikt krachtens de

regeling, getroffen bij Gouv. Bt. 4 Juni 1920 n°. 55 (Bijbl. Ind. St. n°. 9532), ten name van gevangenen, bedroeg einde 1922 5889 (waarvan 87 boekjes van Europeanen, 5411 boekjes van Inlanders en 391 boekjes van Vreemde Oosterlingen).

In 1922 werden gedaan 194 474 inlagen op de postkantoren, bij- en hulppostkantoren (alsmede 8414 inlagen ten name van gevangenen), 1471 inlagen op gouvernementspandhuizen en 46 788 inlagen door middel van inhoudingen op traktementen, enz. van landsdienaren en gepensionneerden, te zamen 251 147 (tegen 266 863 in 1921). Het aantal terugbetalingen bedroeg in 1922 bij de postkantoren, bij- en hulppostkantoren 145 872 en bij gouvernementspandhuizen 774, te zamen 146 646 (tegen 148 932 in 1921).

Het aantal inleggers, wier tegoed op de Rijkspostspaarbank werd overgedragen en van die instelling werd overgenomen, bedroeg in 1922 achtereenvolgens 1301 en 509, tegen 1517 en 528 in 1921.

Het tegoed der inleggers op 31 December 1922 bedroeg f 19 857 666, tegen f 19 947 191 op 31 December 1921.

In het tegoed per 31 December 1922 deelden de Europeesche inleggers voor f 14 185 932, de Inlandsche inleggers voor f 5 032 305 en de Vreemde Oosterlingen voor f 639 429, of achtereenvolgens voor 71,4%, 25,3% en 3,2% van het gezamenlijk tegoed (in 1921 71,1%, 25,3% en 3,5%). Het tegoed der Europeesche inleggers bleef gelijk, terwijl dat der Inlandsche inleggers en dat der Vreemde Oosterlingen verminderde met onderscheidenlijk f 17 000 en f 73 000.

Op 31 December 1922 was belegd (nominaal) in Staatsschuld (Nederlandsche en Indische) f 10 773 400 en in andere effecten f 8 877 900.

Het in Nederland op prolongatie uitgezette bedrag was op 31 December 1922 f 486 500, tegen f 608 500 einde 1921. In Indië was voorts belegd in beleeningen op effecten f 136 250 (in 1921 f 135 800), terwijl de saldi der postspaarbank bedroegen in 's Lands kas f 855 787, in de kassen van den pandhuisdienst f 56 652, op de giro-rekening bij de Javasche Bank f 100 en op deposito bij verschillende bankinstellingen f 550 000.

De bedrijfsrekening over 1922 geeft een voordeelig saldo van f 250 000 (in 1921 f 235 000). Met inbegrip van dat voordeelig saldo en de behaalde uitlotingswinsten is het reservefonds op 31 December 1922 gestegen tot f 1 235 000. Hiertegenover staat een boekverlies op de fondsen-beleggingen wegens nadeelig koersverschil van f 2 235 000.

Verdere bijzonderheden worden vermeld in het jaarverslag van de postspaarbank over 1922.

II. SPOOR- EN TRAMWEGEN.

Bij Gouv. Bt. 3 Juni 1923 n°. 4 (Ind. St. n°. 269) is bepaald, dat de staatsspoor- en tramwegen een onderdeel uitmaken van het Departement van Gouvernementsbedrijven, waarvan de algemeene leiding, onder de bevelen van den directeur van dat Departement, wordt uitgeoefend door een hoofdinspecteur der staatsspoor- en tramwegen. De staatsspoor- en tramwegen zijn gesplitst in drie afzonderlijke beheersonderdeelen: het bedrijf der staatsspoorwegen op Java; het bedrijf der staatstramwegen en bijbehoorende nevenbedrijven op Java en in de Buitengewesten; de algemeene bouwdienst der staatsspoor- en tramwegen.

De instructie voor den hoofdinspecteur der staatsspoor- en tramwegen is vastgesteld bij Gouv. Bt. 12 Mei 1923 n°. 40 (Bijbl. Ind. St. n°. 10361).

Bij Gouv. Bt. 18 Febr. 1923 n°. 1 x (Ind. St. n°. 80) kwam eene regeling tot stand van den verzoeningsraad voor de spoor- en tramwegen op Java en Madoera, welke raad tot taak heeft het verleenen van tusschenkomst wanneer bij de spoor- en tramwegen op Java een geschil over arbeidsaangelegenheden dreigt te ontstaan of ontstaan is, hetwelk tot staking aanleiding heeft gegeven of op andere wijze het algemeen belang kan schaden.

Bij Ord. van 25 Nov. 1922 (Ind. St. n°. 746) is het algemeen tramwegreglement (Ind. St. 1905 n°. 516) aangevuld, waardoor o. a. de verplichting der machinisten om, in verband met de veiligheid, acht te geven op de omgeving duidelijker tot uiting komt.

A. SPOORWEGEN.

1°. Staatsspoorwegen.

a. Verkenning, opneming en aanleg.

Java. Van eene verdere behandeling van het door den dienst der staatsspoor- en tramwegen gedane voorstel tot den aanleg van tramlijnen in de vlakte van Noord-Cheribon is, in verband met den toestand van 's lands financiën, voorloopig afgezien.

Om dezelfde reden is de aanleg van de lijn Garoet—Tjikadjang uitgesteld.

De studie betreffende een variant van het ontworpen 25°/₀₀ tracé Tjitali—Soemedang met eene veel steilere helling, geschikt voor toepassing van electrische tractie, werd voortgezet.

Het uitwerken der gegevens, betrekking hebbende op het tramwegvraagstuk in de vlakte van Djember, kwam gereed en leidde tot de gevolgtrekking, dat verandering van het smalspoor in normaalspoor vooreerst niet noodzakelijk is, doch dat de financieele verwachtingen van eene normaal-tramlijnverbinding Loemadjang—Kentjong niet ongunstig zijn.

In verband met de onzekere tijdsomstandigheden werd het onderzoek naar de urgentie van spoor- of tramwegaanleg in de voormalige Pamanoekan- en Tjiasem-landen (res. Batavia) niet voortgezet.

Het onderzoek naar de levensvatbaarheid van gouvernements automobieldiensten in de residentie Banjoemas met de gewestelijke hoofdplaats als centrum kwam gereed; de financieele verwachtingen zijn ongunstig.

De bestudeering van het vraagstuk nopens den tramweganleg op de Bandoengsche hoogvlakte werd voortgezet.

De aanleg van het laatste gedeelte (Srono—Bentjoeloek) der lijn Ragadjampi—Srono—Bentjoeloek kwam gereed en werd 1 November 1922 in exploitatie genomen. De aanlegrekening sloot einde 1922 met een bedrag van ± f 863 900.

Eveneens werd de aanleg voltooid van het laatste gedeelte (Trenggalek—Toegoe) van de lijn Toeloengagoeng—Trenggalek—Toegoe, zoodat op 3 Januari 1923 de geheele lijn in exploitatie kon worden genomen. De aanlegrekening wees einde 1922 een bedrag aan van ± f 2 344 000.

De nieuwe lijnen Baloeng—Slaoeng en Soemarata—Badegan zijn 1 Augustus 1922 voor het publiek verkeer opengesteld. De aanlegrekening sloot einde 1922 met een bedrag van f 745 900.

De aanleg van de lijn Kopo—Tjiwide werd voortgezet. De aanlegrekening bedroeg einde 1922 f 671 000.

De uitvoering van de spoorverdubbeling Meester-Cornelis—Tjikampek, Wanakrama—Krian en Krian—Kertasana (voorloopig slechts tot Tarik uit te voeren) is nog in gang, terwijl met de spoorverdubbeling tusschen Bandoeng en Padalarang een aanvang is gemaakt.

In verband met de noodig geoordeelde beperking der kapitaalsuitgaven werd besloten het plan tot verbetering van de spoorwegtoestanden in en om de hoofdplaatsen Batavia, Soerabaja en Bandoeng vooralsnog slechts in beperkte mate uit te voeren.

Te Batavia kwamen de volgende werken gereed of vrijwel gereed: de bouw van het nieuwe station te Pasar Senen, de lijn Manggarai—Tanahabang, het goederenemplacement Tanahabang, het 1ste spoor van de lijn Batavia—Angké, het goederenemplacement te Batavia, de verdubbeling van de lijn Sawahbesar—Batavia, de uitbreiding van het emplacement Doeri en het stationsgebouw Tandjoengpriok.

Onderhanden bleven de uitbreiding van het emplacement te Pasar Senen, de lijn Antjol—Priok, de verbouwing van het emplacement Batavia-Noord en de aanleg van het emplacement Tandjoengpriok. Uitgegeven werd in 1922 f 1 655 000. De werkzaamheden aan het lijnvak Goenoeng Sahari—Batavia werden stopgezet.

Te Soerabaja kwamen gereed of vrijwel gereed: de emplacementen Sidotopo en Kalimas met de bijbehoorende dienstgebouwen, het munitiemagazijn op het terrein van het marine-etablissement, 5 dienstwoningen voor Europeesche en 44 woningen voor Inlandsche beambten te Kalimas, 9 dienstwoningen voor Europeesche en 231 woningen voor Inlandsch personeel te Sidotopo. Onderhanden bleven de verbouwing van het emplacement Soerabaja Goebeng, de watervoorziening van het locomotief-depot te Soerabaja-kota, de overbrenging van 's lands pakhuizen naar de haven, de uitbreiding van het emplacement Wonokromo, de overbrugging van de Kali Pegirian en het maken van den onderbouw voor de overbrugging van de Kalimas. In 1922 werd uitgegeven f 1 994 000. Te Bandoeng werden de volgende werken afgeleverd: het emplacement Kiaratjondong, het magazijn van de kaartjesdrukkerij, een zijspoor voor het vliegterrein te Andir en verschillende zijsporen op het distributie-emplacement Tjikoedapateuh (industrie-terrein). Onderhanden bleven het goederenemplacement te Tjirojom en de verandering van het baanvak Andir—Kiaratjondong. Verwerkt is in 1922 f 526 000.

In verband met de beperking der kapitaalsuitgaven zullen de voorgenomen uitbreidingswerken te Malang, Probolinggo, Djokja en Padang voorloopig achterwege blijven.

In het verslagjaar werd een aanvang gemaakt met de uitvoering van de volgende werken in verband met de electrificatie: bouw van een onderstation te Antjol (verwerkt f 73 053), bouw van een onderstation te Meester-Cornelis (verwerkt f 56 779), verbouwing van het station Boekitdoeri-Pasar tot kantoor van de electrificatie (verwerkt f 20 085), bouw van een tijdelijke werkplaats te Boekitdoeri-Pasar (verwerkt f 6607), verbouwing van het emplacement Boekitdoeri-Pasar (verwerkt f 70 392), bouw van eene tijdelijke wagenremise te Boekitdoeri-Pasar (verwerkt f 23 994).

Buitengewesten. Met de samenstelling der vóórontwerpstukken van het lijngedeelte Batangtoroe—Padang Sidimpoean (res. Tapanoeli) werd voortgegaan.

De resultaten van de rentabiliteitsberekening ten behoeve van een in de toekomst te openen bootdienst op het Toba-meer (res. Tapanoeli) waren van dien aard, dat met het oog op den toestand van 's lands financiën, het thans niet gemotiveerd is over te gaan tot indiening van definitieve voorstellen tot instelling van dezen dienst.

Met de nadere bewerking der vóórontwerp-stukken van het lijnenstelsel ter uitbreiding van de Palembang-lijn in noordwestelijke richting, namelijk de verbinding Lahat—Tebingtinggi—Moearo Beliti, met zijtakken van deze laatste plaats naar Moearo Klingi en naar Padang Oelak Tanding, werd voortgegaan.

De bewerking van de gegevens, betrekking hebbende op het onderzoek inzake de verbetering der verkeerstoestanden in het gewest Benkoelen, werd voortgezet.

Het verzamelen van economische gegevens ter bestudeering van de bouwwaardigheid van zijlijnen, die de achterlanden van Lahat, Moearoenim, Batoeradja en Martapoera met het ontworpen en voor een deel reeds in exploitatie zijnde tramwegnet in Zuid-Sumatra zouden moeten verbinden, kwam gereed en leidde tot de conclusie, dat in verband met de hooge aanlegkosten eene redelijke rentabiliteit dezer zijlijnen in de naaste toekomst niet te verwachten is.

De herziening van de rentabiliteitsberekening van de Beneden-Komering-lijn (de zijlijn Rawah Selintja—Kajoeagoeng) kwam gereed en wees uit, dat de aanleg van deze verbinding in verband met de tijdsomstandigheden nog niet te rechtvaardigen is. Tot hetzelfde resultaat voerde de nadere bestudeering aangaande de levensvatbaarheid van de Wai Lima-zijlijn in haar geheel. De rentabiliteit van het eerste gedeelte dezer lijn, tot Gedong Tataän, den zetel van den leider der Javanen-kolonisatie, laat zich echter gunstiger aanzien; de desbetreffende onderzoekingen zijn nog niet afgeloopen.

Van de verbinding Lampongsche districten—Palembang kwamen aan de Lampong-zijde de aanlegwerkzaamheden van de eerste 8 K.M. voorbij Kotaboemi, tot Tjempaka, zoover gereed, dat er toe overgegaan kon worden om dit lijnvak voor het algemeen goederenvervoer open te stellen. Voortgegaan werd met de aanlegwerkzaamheden over de daaropvolgende 30 K.M.

Aan de Palembang-zijde kwam de aanleg van het lijngedeelte Praboemoelih—Batoeradja, lang 95 K.M., over de eerste 56 K.M. tot Penindjawan geheel gereed. Het werd 15 September 1922 in exploitatie genomen. De werkzaamheden aan het resteerende lijngedeelte waren 1 Maart 1923 zoover gevorderd dat het voor het algemeen goederenvervoer opengesteld kon worden.

De aanleg van het lijngedeelte Batoeradja—Martapoera, lang 31 K.M., werd in een langzaam tempo voortgezet.

Van het overblijvende gedeelte der doorgaande verbinding, lang 70 K.M., kwam het uitzetten van de as gereed. De aanlegrekeningen sloten einde 1922 gezamenlijk met ± f 39 300 000.

Met den aanleg van de lijn Moearoenim—Lahat werd voortgegaan. De aanlegrekening wees einde 1922 een bedrag aan van ± f 3 169 000.

De aanleg van de lijn Moearakalaban—Moearo werd voortgezet. De aanlegkosten bedroegen einde 1922 ± f 2 500 000.

De bewerking van de gegevens ter beoordeeling van de mogelijkheden voor afvoer van ijzererts van Poeloe Soewangi in Straat Laoet en van de Soengei Doea-velden (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) naar de kust kwam gereed. De resultaten van het onderzoek werden in een verslag samengevat.

Naar aanleiding van een voorstel van den heer J. Th. Gerlings voor den bouw en de exploitatie van eene tramlijn in gemengd bedrijf, loopende van Bandjermasin over Martapoera naar Amoentai, werd eene globale economische en technische verkenning verricht.

Voor eene verbinding van het merengebied in de afdeeling Pare Pare (Boni) met de westelijke kustvlakte van Zuidwest-Celebes kwam het vóórontwerp Tanete—Pare Pare—Alita—Soengkang gereed.

De aanleg van de lijn Makasser—Takalar kwam gereed en werd 1 Juli 1922 in exploitatie genomen. De aanlegrekening sloot einde 1922 met een bedrag van ± f 4 266 000.

De bewerking der gegevens van de verkenning nopens tramplannen in de Minahasa kwam gereed. De resultaten werden in een verslag samengevat.

b. Bedrijf en uitkomsten van het vervoer.

Lengte in bedrijf. De lengte van de lijnen met normaal spoor, beoosten Solo en bewesten Djokja, bedraagt respectievelijk 1155 en 1564 K.M. Aangezien de spoorverdubbeling op de trajecten Meester-Cornelis—Bekasi en Tanahabang—Manggarai gereed kwam, zijn thans 83 K.M. van het net bewesten Djokja van dubbelspoor voorzien; de lengte van het dubbelspoor beoosten Solo bedraagt 4 K.M. (verbeterd cijfer, tengevolge van eene gewijzigde groepeering der sporen rond Soerabaja).

Het door overstrooming weggeslagen lijngedeelte Naras—Soengeilimau wordt voorloopig niet meer aangelegd, zoodat 238 K.M. spoorweg ter Sumatra's Westkust in exploitatie waren.

De lengte van het in bedrijf zijnde gedeelte in Zuid-Sumatra (102 K.M.) onderging geen verandering, terwijl in het gewest Palembang de lengte van 165 K.M. op 221 K.M. werd gebracht wegens de openstelling voor het algemeen verkeer van het lijnvak Praboemoelih—Penindjawan. Beide lijnen worden als tramweg geëxploiteerd.

Tarieven. Gedurende het verslagjaar werd reductie op de vrachtprijzen verleend; voor de als vrachtgoed aangeboden wagenladingen bouwmaterialen bestemd voor den bouw van de Jan Pieterszoon Coen-stichting te Salemba (Weltevreden), mits over afstanden van hoogstens 165 tariefkilometers; voor verzending naar en van Bandoeng van goederen, levende dieren, rij- en voertuigen bestemd voor en afkomstig van de

op 18 September tot en met 8 October 1922 te Bandoeng gehouden jaarbeurs; en voor als vrachtgoed aangeboden wagenladingen materialen, bestemd voor den aanleg van een weg van Manggarai naar de Matraman-laan. Kosteloos vervoer werd toegestaan aan de „Vereeniging tot verbetering van het lot der blinden in Nederlandsch-Indië" ten behoeve van haar werkinrichting te Paron (Ngawi), zoomede voor de verzending van tijdschriften bestemd voor de te Ngadiwono (Pasoeroean), Buitenzorg (Batavia) en Patjet (Preanger-Regentschappen) gevestigde sanatoria van de Vereeniging tot bestrijding van tuberculose.

Vervoermiddelen. Bij het einde van 1922 bestond het rollend materieel der staatsspoorwegen op Java (met inbegrip van het materieel van de eenvoudige lijnen) uit 642 locomotieven, 1956 personen-, restauratie- en postrijtuigen en bagagewagens en 14 805 goederenwagens, tegen 605 locomotieven, 1877 rijtuigen en 13 773 goederenwagens op einde 1921.

In 1922 werden verbruikt 368 644 ton steenkolen en 35 732 ton brandhout, tegen onderscheidenlijk 340 353 en 91 079 ton in 1921.

Het locomotief- en voertuigpark van den spoorweg ter Sumatra's Westkust bestond, met inbegrip van dat van de tramlijn Pajakoemboeh—Lambanan, einde 1922 uit 88 locomotieven, 125 rijtuigen en bagagewagens en 1074 goederenwagens (inbegrepen de 24 wagens der Nederlandsch-Indische Portland Cement-Maatschappij), tegen onderscheidenlijk 88, 120 en 966 op 't eind van 1921.

Het kolenverbruik bedroeg 50 572 ton, tegen 57 841 ton in 1921.

In Zuid-Sumatra bestond het rollend materieel einde 1922 uit 33 locomotieven, 41 rijtuigen en bagagewagens en 538 goederenwagens, tegen onderscheidenlijk 26, 41 en 505 op 't einde van 1921.

Het brandstoffenverbruik bedroeg 10 060 ton steenkolen en 6258 ton brandhout.

Personeel. Bij de exploitatie der staatsspoorwegen op Java waren einde 1922 in dienst 4227 ambtenaren en beambten met een maximum bezoldiging van f 135 's maands of meer en 25 166 beambten met een maximum bezoldiging van minder dan f 135 's maands.

Bij het bedrijf der staatsspoorwegen en bijbehoorende nevenbedrijven op Java en in de Buitengewesten waren einde 1922 444 Europeanen en 9074 Inlanders en Vreemde Oosterlingen in dienst.

Bij den algemeenen bouwdienst waren 358 Europeanen en 474 Inlanders en Vreemde Oosterlingen werkzaam.

In de werkplaatsen te Bandoeng, Meester-Cornelis, Poerworedjo, Madioen, Soerabaja en Djember waren, ongerekend de leerlingen en koelies, gemiddeld per dag te zamen werkzaam 5708 werklieden en in die te Padang, Palembang, Sigli en Makasser gemiddeld per dag 1533 werklieden.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten van de staatsspoorwegen op Java, met inbegrip van de met normaalspoor aangelegde stoomtramlijnen, bedroegen in 1922 f 63 455 053, of f 6 404 478 minder dan in 1921. De opbrengst van het reizigersvervoer verminderde met f 3 888 386, of 13 %. De ontvangsten uit het ijl- en vrachtgoederenverkeer namen met f 1 912 182 of 6 % af.

De ontvangsten van den spoorweg ter Sumatra's Westkust bedroegen in 1922 f 5 484 373, tegen f 5 587 085 in 1921. De opbrengst van het vervoer van reizigers en van bestel-, ijl- en vrachtgoed bedroeg in 1922 onderscheidenlijk f 1 332 834 en f 3 217 494, tegen f 1 400 094 en f 3 160 041 in 1921. Hieruit blijkt, dat het reizigersvervoer met f 67 260 verminderde en het goederenvervoer met f 57 453 vermeerderde.

2°. Particuliere spoorwegen.

Lengte in exploitatie. De lengte der spoorwegen van de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij en van de Deli-Spoorwegmaatschappij bleef onveranderd (210 en 271 K.M.).

Het dubbelspoor van de lijn Medan—Laboean van de Deli-Spoorwegmaatschappij werd 18 Mei 1922 in gebruik genomen.

Tarieven. Door de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij werd met verschillende suikerfabrieken, gelegen in de residentiën Soerakarta en Djokjakarta, eene overeenkomst aangegaan voor den afvoer per spoor of tram naar Semarang tegen speciale vrachtprijzen van het geheele product uit den oogst van het jaar 1922, voor zoover dit niet bestemd is voor binnenlandsch verbruik.

De Deli-Spoorwegmaatschappij verleende aan enkele cultuurondernemingen eene tariefsverlaging voor eenige artikelen bij vervoer gedurende het tijdvak 1 Augustus—31 December 1922.

Dienstregelingen. Eene nieuwe dienstregeling werd ingevoerd op den spoorweg Semarang—Vorstenlanden der Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij (met ingang van 1 Juni 1922) en op de spoor- en tramwegen der Deli-Spoorwegmaatschappij (met ingang van 4 Januari 1923).

Uitkomsten van het vervoer. Uitvoerige opgaven nopens den omvang en de geldelijke uitkomsten van het vervoer gedurende 1922 op den spoorweg Semarang—Vorstenlanden —Willem I en de Deli-Spoorwegmaatschappij worden aangetroffen in bijlage GG.

Het krachtens de concessie voor den spoorweg Semarang—Vorstenlanden aan den Staat toekomende aandeel in de winst op die lijn over 1922 beliep f 390 477.

B. STOOMTRAMWEGEN.

1°. Staatsstoomtramwegen.

Java. De uitkomsten van het vervoer der tramlijnen met normaalspoor zijn begrepen onder die van de spoorwegen (zie hiervóór).

De lengte der op 31 December 1922 in exploitatie zijnde tramlijnen van 0,60 M. spoorwijdte bedroeg 121 K.M.

De ontvangsten van de tramlijnen van 0,60 M. spoorwijdte bedroegen over 1922 f 679 790. Met inbegrip van de vernieuwingen en afschrijvingen bedroegen de bedrijfskosten f 592 225, zoodat een overschot werd verkregen van f 87 565.

Sumatra. De ontvangsten van de als tramweg geëxploiteerde gedeelten van den Zuid-Sumatra-spoorweg bedroegen in 1922 f 1 619 545 (tegen f 2 130 467 in 1921) en de exploitatiekosten f 1 347 089 (tegen f 1 526 558 in 1921), zoodat een overschot werd verkregen van f 272 456 (tegen f 603 909 in 1921).

De lengte der in Atjeh in exploitatie zijnde lijnen bleef 511 K.M. De bruto-ontvangsten bedroegen in 1922 f 1 823 607, tegen f 1 786 299 in 1921, of f 37 308 meer, tot welke vermeerdering zoowel het goederen- als reizigersverkeer heeft bijgedragen. De exploitatiekosten beliepen in 1922 f 1 881 134, tegen f 2 058 221 in 1921.

Het rollend materieel bestond uit 60 locomotieven, 153 rijtuigen en 1140 goederenwagens, tegen respectievelijk 60, 149 en 1058 in 1921.

Het verbruik aan brandhout als brandstof voor de locomotieven bedroeg gedurende 1922 51 227 M³., tegen 46 307 M³. in 1921.

De ijsproductie van de gouvernements-ijsfabriek te Koeta Radja bedroeg in 1922 372 475 K.G., tegen 386 896 K.G. in 1921. Verkocht werd 346 903 K.G., tegen 386 151 K.G. in 1921; aan militaire hospitalen werd 62 256 K.G. verstrekt, tegen 100 664 K.G. in 1921. Het smeltverlies bedroeg 6,865 %. Het brandstofverbruik was 1936 M³. brandhout, tegen 2011 M³. in 1921, of per 100 K.G. geproduceerd ijs f 1,46. Aan verkocht ijs werd ontvangen f 36 290, tegen f 33 705 in 1921. Onder beide laatste bedragen zijn niet begrepen de zelfkosten voor het vervoer van het brandhout.

Celebes. De lengte der op 't einde van 1922 in exploitatie zijnde lijnen bedroeg 47 K.M. De bruto ontvangsten bedroegen in 1922 f 79 246 en de exploitatiekosten f 107 800.

Het rollend materieel bestond einde 1922 uit 7 locomotieven, 17 rijtuigen en 102 goederenwagens. Het brandstofverbruik bedroeg 504 ton.

2°. PARTICULIERE TRAMWEGEN.

Aanleg en exploitatie.

Lijnen van de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij. Het baanvak Solo—Wonogiri van den stoomtramweg Solo—Kakap werd 1 April 1922 voor het algemeen verkeer opengesteld, terwijl op 1 November 1922 het baanvak Wonogiri—Ngoentoronadi voor het goederenvervoer in gebruik is genomen.

Op 1 September 1922 werd het baanvak Broemboeng—Goeboeg van den in aanleg zijnden stoomtramweg Semarang—Gambringan voor het algemeen verkeer in exploitatie genomen.

Tusschen de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij en de Semarang—Joana Stoomtrammaatschappij werden overeenkomsten gesloten inzake de aansluiting van de lijnen Lasem—Djatirogo en Bodjonegoro—Djatirogo en het gemeenschappelijk gebruik van de werken en inrichtingen op het emplacement Djatirogo.

Semarang—Cheribon Stoomtrammaatschappij. De zijlijn van Klangenan (aansluiting Cheribon—Kadipaten) naar Goenoeng Giwoer werd 1 Juli 1922 voor het algemeen verkeer opengesteld.

De op 1 Juli 1922 in werking getreden overeenkomst tusschen de gemeente Semarang en de Maatschappij, betreffende de overname van de stadslijnen Djoernatan—Djomblang en Djoernatan—Boeloe door die gemeente en de voortzetting van de exploitatie dier lijnen door de Maatschappij voor rekening van de gemeente, is goedgekeurd (Gouv. Bt. 21 Juni 1922 n°. 5).

Oost-Java Stoomtrammaatschappij. Bij Gouv. Bt. 3 Nov. 1922 n°. 16 (Bijbl. Ind. St. n°. 10193) zijn de voorwaarden gewijzigd waaronder aan de Oost-Java Stoommtrammaatschappij concessie is verleend voor den aanleg en de exploitatie van een binnen de gemeente Soerabaja gelegen net van electrische tramwegen.

De aanleg van die tramlijnen was einde 1922 gedeeltelijk voltooid.

Probolinggo Stoomtrammaatschappij. Bij Gouv. Bt. 31 Jan. 1923 n°. 22 (Bijbl. Ind. St. n°. 10260) is de bij Gouv. Bt. 16 Sept. 1897 n°. 4 (Bijbl. Ind. St. n°. 5386) aan de Maatschappij verleende vergunning voor den aanleg en de exploitatie van een zijtak, aansluitende aan de hoofdlijn in het Chineesche Kamp te Kraksaän en loopende door de desa's Sedapaksa en Kaliboentoe naar de pakhuizen der suikerfabrieken nabij Kaliboentoe aan het strand, ingetrokken. De Maatschappij achtte het opbreken van dien zijtak gewenscht, omdat door den steeds slechter wordenden toestand van de Kali-mond vrijwel geen in- of uitvoer meer plaats had en de pakhuizen ter plaatse sedert zijn afgebroken.

Statistieke gegevens betreffende den omvang van het bedrijf der particuliere spoor- en tramwegmaatschappijen zijn opgenomen in bijlage GG.

C. VERVOERKABELS.

De in K. V. 1922 (kol. 320) vermelde, aan de Maatschappij tot exploitatie der ondernemingen nagelaten door Mr. W. A. Baron BAUD, de naamlooze vennootschap Assam theeonderneming Taloen en de Cultuurmaatschappij Perbawati verleende vervoerkabel-vergunningen zijn sedert aanvaard, van welke aanvaardingen aanteekening is gehouden bij Gouv. Btn. 1 Maart 1923 n°. 16, 1 Sept. 1922 n°. 9 en 5 Oct. 1922 n°. 5.

Bij Gouv. Bt. 17 Dec. 1922 n°. 16 is aan de gemeente Bandoeng vergunning verleend voor den aanleg en het gebruik van een vervoerkabel voor het vervoer van bergsteen ten behoeve van het gemeentelijk bouwbedrijf te Bandoeng, loopende van een punt aan den heuvelvoet ten noorden van de hoofdplaats en eindigende bij een in aanleg zijnden zijweg van den Dago-weg.

Bij Gouv. Bt. 1 Maart 1923 n°. 19 is aan de te Amsterdam gevestigde naamlooze vennootschap Nederlandsch-Indisch Portland Cement-Maatschappij vergunning verleend voor den aanleg en het gebruik gedurende 30 achtereenvolgende jaren, van een vervoerkabel voor den aan- en afvoer van materialen van en naar hare fabriek te Indaroeng ten behoeve van het winnen van mergel en kalksteen op een in het district Loeboekbegaloeng (afd. Padang, res. Sumatra's Westkust) gelegen stuk landsgrond, terwijl bij Gouv. Bt. 20 Maart 1923 n°. 12 aan de te 's-Gravenhage gevestigde naamlooze vennootschap Exploratie- en Exploitatie-maatschappij Bolang Mongondou eene dergelijke vergunning is verleend gedurende 50 achtereenvolgende jaren voor een vervoerkabel van de mijnconcessie Mintoe naar het etablissement der mijnconcessie Goerepahi (afd. en res. Menado).

D. LANDSAUTOMOBIELDIENSTEN.

Met ingang van 1 Januari 1923 is een nieuwe staat der bezoldigingen en verdere voordeelen van het personeel bij de lands automobieldiensten vastgesteld (Gouv. Bt. 22 Febr. 1923 n°. 50 in Ind. St. n°. 91).

Java. Gedurende 1922 werd in de residentie Cheribon 51 K.M. met 14 voertuigen en in de residentie Preanger-Regentschappen 105 K.M. met 17 voertuigen geëxploiteerd. De dienst Tjikidjing—Tjiamis moest gestaakt worden, wegens den slechten toestand van den weg.

De opbrengst van beide bedrijven in 1922 was als volgt: Cheribon f 108 548 (tegen f 124 115 in 1921) en Preanger-Regentschappen f 151 447 (tegen f 108 357 in 1921), terwijl de uitgaven bedroegen f 120 692 en f 113 460.

Sumatra. Gedurende 1922 waren in exploitatie: in de residentie Palembang 908 K.M., in de residentie Benkoelen 747 K.M. en ter Sumatra's Westkust 878 K.M., met respectievelijk 54, 66 en 82 voertuigen.

Met inbegrip van het landsvervoer bedroeg de opbrengst in Palembang f 344 433 (tegen f 558 480 in 1921), in Benkoelen f 308 136 (tegen f 471 741 in 1921) en ter Sumatra's Westkust f 422 890 (tegen f 552 813 in 1921); de uitgaven bedroegen respectievelijk f 354 560, f 335 590 en f 355 070.

Met het voor den Koerintji-rijstafvoer bestemde materieel werd een kustvaartdienst tusschen Padang en Moeara Sakei onderhouden, waarvan de ontvangsten in 1922 bedroegen f 59 533.

III. MIJNBOUW.

§ 1. DIENST VAN DEN MIJNBOUW, DIENST DER MIJNVERORDENINGEN, OPSPORINGSDIENST EN DIENST VAN HET GRONDPEILWEZEN.

Wetgeving. Bij Gouv. Bt. 12 Oct. 1922 n°. 33a (Ind. St. n°. 652) is een tot het departement van Gouvernementsbedrijven behoorende afzonderlijke dienst van den mijnbouw ingesteld, welke tot taak heeft het uitvoeren van eene geleidelijke geologische en geognostische opname van Nederlandsch-Indië; het uitvoeren van de onderzoekingen van mijnbouwkundigen aard; het uitvoeren van mineralogisch-scheikundige en metallurgische onderzoekingen; het openbaarmaken van onderzoekingsresultaten op het gebied der geologie, mineralogie, metallurgie en mijn-

bouw welke voor de industrie en de wetenschap van belang zijn; het van regeeringswege in het belang der algemeene veiligheid en van den fiscus houden van toezicht op alle ontginningen van delfstoffen bevattende gronden, zoomede op de bij ontginningen behoorende inrichtingen; de zorg voor de naleving van de ter zake bestaande of alsnog uit te vaardigen algemeene verordeningen en bijzondere voorschriften; de leiding van de bestaande landsbedrijven tot ontginning van tin, steenkolen, goud en zilver, benevens de voorbereiding en leiding van andere delfstofontginningen welke den dienst mochten worden opgedragen; het grondpeilwezen. Bij dezelfde gelegenheid is de dienst van den mijnbouw gesplitst in de volgende afzonderlijke diensten en bedrijven: den dienst der mijnverordeningen, den opsporingsdienst, den dienst van het grondpeilwezen, het bedrijf der Banka-tinwinning, het bedrijf der Ombilin-steenkolenmijnen, het bedrijf der Boekit Asem-steenkolenmijnen, het bedrijf der Poelau Laoet-steenkolenmijnen en het bedrijf der goudontginning in Benkoelen, terwijl voor elk dier diensten en bedrijven eene regeling is vastgesteld. De instructies voor het hoofd van den dienst van den mijnbouw en de leiders der genoemde diensten en bedrijven zijn opgenomen in Bijbl. Ind. St. n°. 10187.

In verband met de bovenstaande reorganisatie is de mijnordonnantie (Ind. St. 1906 n°. 434) bij Ord. van 12 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 653) gewijzigd.

Bij Ord. van 20 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 666) zijn eenige in de mijnordonnantie (Ind. St. 1906 n°. 434) aan de Regeering voorbehouden bevoegdheden aan het hoofd van den dienst van den mijnbouw overgedragen.

Met wijziging van art. 331 der mijnordonnantie (Ind. St. 1906 n°. 434), is bij Ord. van 8 Oct. 1922 (Ind. St. n°. 637) de termijn voor het indienen van een beroep op beslissingen van het hoofd van den dienst der mijnverordeningen inzake den cijns verlengd van 30 dagen tot 4 maanden.

Bij Gouv. Bt. 18 Aug. 1922 n°. 32 (Ind. St. n°. 548) is een terrein, gelegen in de afdeeling Singkawang der residentie Westerafdeeling van Borneo, gereserveerd voor het doen van mijnbouwkundige opsporingen en ontginningen van gouvernementswege met betrekking tot goud, kwikertsen, platina en diamant. De bij Gouv. Bt. 2 Febr. 1921 n°. 1*a* (Ind. St. n°. 75) uitgesproken reserveering voor opsporingen en ontginningen van gouvernementswege met betrekking tot tin en wolframium van de onderafdeeling Bangkinang (afd. L Koto, res. Sumatra's Westkust) is bij Gouv. Bt. 22 Juni 1923 n°. 74 (Ind. St. n°. 314) opgeheven.

Bij Gouv. Bt. 23 Oct. 1922 n°. 26 (Ind. St. n°. 674) zijn, met intrekking van de bij Gouv. Bt. 2 Febr. 1921 n°. 1*a* (Ind. St. n°. 75) uitgesproken reserveeringen voor ijzer, nikkel, kobalt, chroom en mangaan ten aanzien van terreinen in de gewesten Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Celebes en onderhoorigheden en Menado, andere terreinen in die gewesten gereserveerd voor mijnbouwkundige opsporingen en ontginningen van gouvernementswege met betrekking tot de genoemde delfstoffen alsmede tot de z.g. b-delfstoffen voor wat aangaat een gebied in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden.

Personeel. Einde Juni 1923 bestond het hooger en lager technisch personeel van den dienst van den mijnbouw uit respectievelijk 74 en 104 ambtenaren, van wie 6 en 1 bij het hoofdkantoor, 6 en 4 bij den dienst der mijnverordeningen, 28 en 28 bij den opsporingsdienst, 2 en 14 bij den dienst van het grondpeilwezen, 11 en 33 bij den dienst der Banka-tinwinning, 5 en 8 bij de Ombilin-steenkolenmijnen, 1 en 5 bij de Poelau Laoet-steenkolenmijnen, 2 en 5 bij de Boekit Asem-steenkolenmijnen en 3 en 3 bij de goud- en zilvermijnen in Benkoelen, terwijl er 10 en 3 met verlof waren.

Bij K. B. 8 Jan. 1923 n°. 24 (Ind. St. n°. 111) is bepaald, dat overal waar in vroegere Kon. besluiten en de daaruit voortvloeiende regelingen, enz. betreffende de opleiding, de uitzending en de benoembaarheid van personeel voor 's lands mijndiensten en -bedrijven in Nederlandsch-Indië sprake is van „'s lands mijndiensten". „dienst van 's lands mijndiensten" of den „dienst van het mijnwezen", daarvoor zal worden gelezen „dienst van den mijnbouw".

De staten der bezoldigingen van het personeel van den dienst van den mijnbouw, den opsporingsdienst, den dienst van het grondpeilwezen en van eenige der mijnbedrijven zijn bij Gouv. Bt. 29 Juni 1923 n°. 57 (Ind. St. n°. 337) gewijzigd en aangevuld.

Mijnbouwschool te Sawahloento (Sumatra's Westkust). Einde 1922 telde de school 39 leerlingen (27 in de mijnbouwkundige en 12 in de werktuigkundige en electrotechnische afdeeling), tegen 31 (25 en 6) in 1921.

Aan het eindexamen onderwierpen zich 4 candidaten, van wie er 2 slaagden.

Geschriften. Van het jaarboek van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië verscheen van den jaargang 1919 het algemeen gedeelte en de deelen Verhandelingen I met atlas en Verhandelingen II met bijlagen, van den jaargang 1920 het algemeen gedeelte en de deelen Verhandelingen I (met atlas), II en III en van den jaargang 1921 het algemeen gedeelte.

Van de „Verslagen en mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen" verscheen nummer 15 en van de „Vulkanologische mededeelingen" nummer 4 met atlas.

Mijnbouwkundige, geologische en palaeontologische onderzoekingen van gouvernementswege. Het onderzoek naar aardolie in Indragiri (res. Riouw en onderhoorigheden) werd voortgezet. De verschillende geologische horizonten, welke in Djambi voorkomen, werden met meer of minder overeenkomst hier teruggevonden. Nadat verschillende verkenningstochten gedaan waren, werd overgegaan tot eene meer gedetailleerde opneming.

Op de eilanden Bintan, Batam en Lingga van den Riouw-archipel werd het onderzoek naar tinerts voortgezet, doch afzettingen van belang werden niet aangetroffen.

In de Westerafdeeling van Borneo is in April 1922 een onderzoek begonnen naar alluviaal goud in de z.g. Chineesche districten.

In de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo werd het onderzoek in de onderafdeeling Martapoera (afd. Bandjermasin) opgeheven, terwijl de onderzoekingen naar aardolie in de afdeeling Oeloe Soengei en in de onderafdeeling Boeloengan (afd. Samarinda) werden voortgezet. Op het eiland Boenjoe in de laatstgenoemde onderafdeeling is met eene proefboring begonnen.

De onderzoekingen in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden hadden hoofdzakelijk plaats op het eiland Boeton (afd. Oost-Celebes), zulks met het oog op het voorkomen van asfalt en aardolie aldaar, terwijl enkele verkenningen naar nikkel en chroom langs de oostkust plaats hadden.

De geologische verkenning van het eiland Flores werd regelmatig voortgezet; het onderzoek naar koper op het eiland Timor leverde geen gunstige gezichtspunten.

Het systematisch onderzoek van de vulkanen, meer in 't bijzonder van die op Java en in Noord-Celebes, werd voortgezet.

Bij het onderzoek naar het voorkomen van goud in Zuid-Soekaboemi werden zoowel gangen met gouderts, als alluviaal goud aangetroffen.

Aan verschillende diensten werden adviezen verstrekt, o. a. over grondafschuivingen langs de spoorlijn nabij Poerwakarta, grondonderzoek voor het bouwen van dammen nabij Pengalengan en bij Wonogiri, eene mogelijke watervoorziening van Rembang, de wijze van capteeren van een bron bij Poerworedjo, enz.

In het geologisch kabinet werd een begin gemaakt met het bijwerken en determineeren van het in den loop van vele jaren bijeengebrachte palaeontologisch en petrografisch materiaal uit den Archipel, teneinde aan de opnemingsbrigade te velde den zoo dringend noodigen wetenschappelijken rugsteun te kunnen geven.

In het scheikundig laboratorium van den dienst van den mijnbouw werden naast de gewone scheikundige bepalingen voor den opsporingsdienst ook verschillende metallurgische onderzoekingen aangevat; tevens werd voor particulieren de gelegenheid geopend om in dit laboratorium tegen betaling ertsen, enz. te doen onderzoeken. Algemeene bepalingen en tarief voor onderzoekingen in het laboratorium zijn opgenomen in de Jav. Ct. 1923 n°. 9.

De tunnel in den Kloet bereikte einde 1922 eene lengte van 735 M. Aan het tunnelfront werd de eigenlijke binnenmantel van den vulkaan aangesneden, hetgeen door het lossere gesteente en een geringen watertoevloed merkbaar was. Met het oog op de waarschijnlijkheid van grooteren wateraandrang werd in November 1922 een aanvang gemaakt met de bemetseling van de afvoergoot en de wanden van den tunnel. In afwachting van het gereedkomen van dit werk werd het voortdrijven van den tunnel gestaakt.

Diepe grondpeilingen. Gedurende het tijdvak 1 Juli 1922 tot einde Juni 1923 zijn van de 21 in gang zijnde artesische boringen er 20 beëindigd, waarvan 2 wegens slechte uitkomsten gedempt werden. Van de 12 nieuw ter hand genomen boringen kwamen er 5 gereed. De voltooide boringen waren aldus over verschillende gewesten verdeeld: Batavia 3, Preanger-Regentschappen 3, Cheribon 4, Semarang 1, Banjoemas 1, Djokjakarta 1, Madioen 3, Kediri 3, Pasoeroean 1, Besoeki 2, Oostkust van Sumatra 2 en Atjeh en onderhoorigheden 1.

Gedurende hetzelfde tijdvak zijn, op den voet van de Ord. van 10 Aug. 1912 (Ind. St. n°. 430), 6 vergunningen verleend tot het doen boren van 8 artesische putten.

§ 2. GOUVERNEMENTSONTGINNINGEN.

Tinwinning op Banka. De tinlevering bedroeg gedurende het bedrijfsjaar 1922/1923 275 242 pikol, bij eene gemiddelde sterkte van 18 061 man, tegen 245 183 pikol met 21 104 man in 1921/1922. De kosten van het tin in de pakhuizen op Banka kwamen volgens de commercieele boekhouding op f 69,69 per pikol, tegen f 75,98 (verbeterd cijfer) in 1921/1922.

De instructie van het hoofd der Banka-tinwinning (Bijbl. Ind. St. n°. 8300) is gewijzigd bij Gouv. Bt. 7 Juni 1922 n°. 40 (Bijbl. Ind. St. n°. 10 075) met betrekking tot zijne vervanging bij afwezigheid of ontstentenis.

Steenkolenontginning nabij Sawahloento (Ombilinmijnen), te Stagen (Poelau Laoet) en te Tandjoeng (bij Moearoenim). De opbrengst der Ombilin-mijnen bedroeg in 1922 68 742 ton stukkolen, 401 722 ton gemengde kolen, 39 388 ton gruis en 34 150 ton fijnkolen, of te zamen 544 002 ton (waaronder 23 878 ton voor eigen gebruik te Sawahloento). Voor 1921 waren deze cijfers respectievelijk 602 853 ton en 26 597 ton.

Van de afgeleverde 491 509 ton kolen zijn aan particulieren verkocht 226 786 ton, waarvan 26 704 ton fijnkolen aan de Nederlandsch-Indische Portland-cement Maatschappij te Indaroeng en 200 082 ton verscheept uit Emmahaven. Aan bunkerkolen werd aldaar 114 187 ton afgenomen door de stoomvaartmaatschappijen „Rotterdamsche Lloyd", „Nederland" en „Koninklijke Paketvaartmaatschappij", terwijl door andere schepen 4832 ton werd ingenomen. Aan den Sumatra-staatsspoorweg werd 58 186 ton en aan de overige gouvernementsdiensten 206 537 ton kolen en gruis verstrekt.

De sterkte aan dwangarbeiders daalde van 4631 op het einde van 1921 tot 4062 op het einde van 1922; het aantal contractanten van 4165 (onder wie 12 vrouwen) tot 2506 (onder wie 4 vrouwen).

Van de 1401 mannelijke contractanten, wier verband eindigde, gingen 840 eene nieuwe overeenkomst aan en bleven 29 als vrije arbeiders bij de ontginning werkzaam. Bovendien gingen 22 gewezen contractanten, die als vrije arbeiders gebleven waren, en 22 wegens ommekomst van straftijd ontslagen dwangarbeiders, een hercontract aan en kwamen 29 tot dwangarbeid veroordeelde contractanten, na afloop van hun straftijd, bij de ontginning terug.

Ongerekend den voor aanleg gevorderden arbeid zijn in 1922 door dwangarbeiders, contractanten en vrije arbeiders tezamen verricht 2 382 479 dagdiensten, waardoor 544 002 ton kolen werd verkregen, tegen 2 520 934 dagdiensten en 602 853 ton kolen in 1921. De productie per hoofd en per dag bedroeg dus 228 K.G., tegen 240 K.G. in het vorige jaar. Berekend over het aantal dagdiensten voor werkzaamheden in de mijnen en de opvulling, het vervoer en de verlading bedroeg de hoofdelijke dagproductie 354 K.G., tegen 384 K.G. in 1921.

De werkelijke zelfkosten per ton kolen in den spoorwagen te Sawahloento bedroegen, met inbegrip van het aandeel der afschrijvingen en der rente, f 12,32, tegen f 11,20 (verbeterd cijfer) over het voorafgegane jaar.

Voor werken van aanleg en uitbreiding is in 1922 uitgegeven f 1 269 300, waarmede het eindcijfer der aanlegrekening vermeerderde. Daar van deze rekening f 810 000 is afgeschreven, staat de waarde van het kolen-etablissement te Sawahloento op eind 1922 te boek voor f 8 870 490, tegen f 8 411 202 (verbeterd cijfer) op eind 1921.

De opbrengst van de steenkolenmijnen te Stagen (Poelau Laoet) bedroeg in 1922 113 219 ton, waarvan 106 310 ton grof- en 6909 ton fijnkolen. Het eigen verbruik bedroeg onderscheidenlijk 805 en 6908 ton. De zelfkosten der kolen bedroegen f 16,37 en geladen in de schepen f 18,49 per ton grof. Van de te Stagen door 197 schepen ingenomen 111 414 ton zijn geleverd aan Landsdiensten 604 ton bunker- en 69 039 ton ladingkolen en aan particulieren 30 749 ton bunker- en 11 022 ton ladingkolen.

Het aantal nieuw aangeworven contractanten bedroeg 250, terwijl van de 768 wegens eindiging van hun contract ontslagen mannelijke contractanten 422 een nieuw contract sloten. Wegens inkrimping van het bedrijf werd het contract van 1025 arbeiders met wederzijdsch goedvinden ontbonden, welke ontslagenen naar hun plaats van herkomst werden teruggezonden. De meeste ontslagen vrouwelijke contract-arbeiders bleven op de onderneming. Op het einde van 1922 waren 1528 contractanten aanwezig, tegen 2565 op het einde van 1921.

Bij het eigenlijke mijnwerk onder den grond zijn door contractarbeiders en vrije lieden 302 685 dagdiensten verricht. De opbrengst per hoofd en per dag bedroeg 323 K.G., tegen 380 K.G. in het vorige jaar.

Voor werken van aanleg is in 1922 uitgegeven f 392 270; de boekwaarde van het stamkapitaal bedroeg na de vereischte afschrijvingen op einde 1922 f 5 376 539, tegen f 5 167 693 op 't eind van 1921.

De opbrengst der Boekit Asem-steenkolenmijnen te Tandjoeng bij Moearoenim (Palembang) heeft in 1922 bedragen 113 481 ton in 303 werkdagen, waarvan 56 455 ton Lematang-marinekool, 191 ton briketkool, 1119 ton gruiskolen en 55 716 ton Boekit Asem-kolen, tegen 172 939 ton in 332 werkdagen in 1921. Aan particulieren is verkocht 32 811 ton, terwijl aan gouvernementsdiensten en bedrijven is geleverd 71 848 ton. De dagelijksche productie bedroeg in 1922 gemiddeld ± 375 ton, tegen ± 521 ton in 1921.

Gemiddeld waren gedurende 1922 te werk gesteld 319 Chineesche en 1000 Javaansche contractanten en 155 vrije lieden.

De gemiddelde hoofdelijke productie per dag heeft in 1922 bedragen 680 K.G., gerekend over alle werkkrachten bij de mijnontginning en voorbereiding, en 388 K.G., gerekend over alle werkkrachten bij het bedrijf, met uitzondering van die bij de aanlegwerken (tegen respectievelijk 730 K.G. en 502 K.G. in 1921).

De winningskosten bedroegen f 1 720 362, of per ton f 15,15, tegen f 9,68 in 1921. De verzendings-, opslag- en afleveringskosten tot en met Kertapati bedroegen f 635 618, of per ton netto afgeleverd f 6,07, tegen f 5,85 in 1921.

De opbrengst der afgeleverde kolen, inclusief de zeevracht, bedroeg f 2 582 158 over 104 659 ton, of per ton f 24,67, tegen f 32,97 in 1921.

Gouvernementsgoud- en zilvermijnen in Benkoelen. Hiertoe behooren de ontginningen van Lebong Simpang en Tambang Sawah, benevens het waterkrachtwerk aan het meer van Tes, bestemd om electrische kracht aan laatstgenoemde ontginning te leveren.

De goudontginning te Lebong Simpang werd in Maart

1921 in bedrijf genomen. In 1922 werden 9945 ton erts verwerkt, waaruit ± 106 K.G. bullion, bevattende ± 71 K.G. goud en ± 26 K.G. zilver, verkregen werd.

De installatie te Tambang Sawah was einde 1922 zoover gereed, dat ze in de eerste helft van 1923 beproefd zal kunnen worden.

Aan kapitaalsuitgaven voor den aanleg werd in 1922 besteed f 534 579 (f 524 641 te Tambang Sawah en f 9938 te Tes). Einde 1922 bedroeg het aantal arbeiders 772 (633 te Tambang Sawah en 139 te Lebong Simpang).

De sterkte aan contractanten nam af van 756 man op ult. 1921 tot 696 man op ult. 1922. Van de 98 contractanten, wier verband eindigde, gingen er 38 eene nieuwe overeenkomst aan.

§ 3. PARTICULIERE ONTGINNINGEN.

Bij Gouv. Bt. 8 Dec. 1922 n°. 25 (Ind. St. n°. 765) is het doen van mijnbouwkundige opsporingen en/of ontginningen door particulieren binnen eenige als natuurmonument aangewezen, in de residentiën Pasoeroean en Pekalongan gelegen terreinen, om redenen van algemeen belang verboden.

Het aantal van regeeringswege verleende mijnconcessiën vermeerderde gedurende het tijdvak 1 Juli 1922—1 Juli 1923 met 5, namelijk de concessiën Modjokerep (Rembang) voor de winning van aardoliegassen, en West-Berau, Kajoe Aro (Palembang), Sebogo (Rembang) en Boela (Amboina) voor de winning van aardolie en de daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden. [1])

De mijnconcessies Kalipiting en Plantoengan (Rembang) zijn bij Gouv. Bt. 7 Jan. 1923 nos. 12 en 13 op verzoek ingetrokken.

Voor de winning van de niet in art. 1 der Indische mijnwet genoemde delfstoffen werden 22 vergunningen verleend en wel: 2 voor steen in de residentie Batavia, 3 voor klei in de residentie Cheribon, 2 voor marmer in de residentie Soerabaja, 1 voor klei in Atjeh en onderhoorigheden, 7 voor klei en 2 voor tuftras in de residentie Palembang en 5 voor mergel en kalksteen in de residentie Sumatra's Westkust.

Ten aanzien van één vergunning werd aangeteekend, dat deze moest worden beschouwd als niet te zijn verleend (Gouv. Bt. 1 Mei 1923 n°. 14).

Op 30 Juni 1923 waren van kracht 212 door de Regeering verleende concessiën, 159 vergunningen tot winning en 43 door Inlandsche zelfbesturen verleende en door de Regeering goedgekeurde concessiën.

In behandeling waren 13 aanvragen om concessie en 13 aanvragen om vergunning tot winning, terwijl de goedkeuring van 6 door een Inlandsch zelfbestuur verleende concessiën nog in overweging was.

Met betrekking tot de op 30 Juni 1923 van kracht zijnde concessiën en vergunningen tot winning wordt het volgende medegedeeld:

Tin. Particuliere ontginningen werden gedreven door de Billiton-Maatschappij en door de Singkep-Tinmaatschappij krachtens gouvernementsconcessie.

Gedurende het op einde April 1922 afgeloopen werkjaar 1921/1922 heeft de tinproductie der Billiton-Maatschappij bedragen 194 487 pikol. Hiervan is verkocht te Batavia 4074, op Billiton 347, te Singapore 115 382 en te Londen 74 684 pikol, te zamen 194 487 pikol met eene opbrengst van f 21 161 354, of gemiddeld f 108,81 per pikol. De opbrengst werd verkregen (volgens de gemiddeld aanwezige sterkte) door 20 370 mijnwerkers. De algemeene gezondheidstoestand was gunstig. Het aantal der in de ziekeninrichtingen opgenomen zieken bedroeg 4002, tegen 6263 in 1920/1921. De sterfte in de mijnen en ziekeninrichtingen te zamen bedroeg 136 man of 6,67%, tegen 10% in het voorafgegane jaar. De door de maatschappij behaalde winst over het boekjaar 1921 beliep f 2 127 633, waarin de Staat deelt voor $^5/_8$ of f 1 329 771.

1) In K. V. 1922 (kol. 325) zijn abusievelijk weggelaten de in het tijdvak 1 Juli 1921—1 Juli 1922 verleende concessiën Koetei III (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) voor de winning van aardoliegassen, Kerkai (Palembang) voor de winning van aardolie en de daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden, zoomede Djangkang-Oost, Djaloewin, Loë II en Djangkang Ketjil (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) voor de winning van steenkolen.

Steen- en bruinkolen. Het aantal der voor de winning van kolen verleende concessiën bedroeg einde Juni 1923, met inbegrip van de door het zelfbestuur verleende concessiën, 58.

De Oost-Borneo-Maatschappij won 82 121 ton kolen, tegen 62 394 ton in 1921. De Steenkolenmaatschappij Parapatan produceerde 72 527 ton kolen, tegen 50 868 ton in 1921. Op de concessiën Loa Boekit en Toeajan werden respectievelijk 15 891 en 5581 ton kolen gewonnen, tegen 24 724 en 7852 ton in 1921 en op de concessie Goenoeng Batoe Besar 28 252 ton, tegen 15 595 ton in 1921. De Martapoera Steenkolenmaatschappij won op hare concessie Goenoeng Koepang I 19 280 ton kolen (tegen 18 356 ton in 1921), terwijl een aan de Handel-, land- en mijnbouwmaatschappij Teweh toebehoorende vergunning 7013 ton kolen leverde, tegen 7410 ton in 1921. De geheele productie der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo bedroeg 230 665 ton, tegen 187 199 ton in 1921.

In de residentie Sumatra's Westkust werd op de concessie Boekit Doerian 280 ton kolen (250 ton in 1921) geproduceerd.

Petroleum. Het aantal van kracht zijnde petroleumconcessiën vermeerderde sedert 1 Juli 1922 met 5, namelijk Sebogo en Modjokerep (Rembang), West-Berau en Kajoe Aro (Palembang) en Boela (Amboina). Laatstgenoemde concessie is ontstaan door de samenvoeging van de concessiën Boela I en II. De concessiën Kalipiting en Plantoengan zijn op verzoek ingetrokken.

De raffinaderij te Tjepoe (Rembang) verwerkte het ruwe product der volgende aan de Dordtsche Petroleummaatschappij toebehoorende concessiën, gelegen in die residentie: Banjoebang, Djepon, Gegoenoeng, Panolan en Tinawoen (onderscheidenlijk 503, 25 490, 2862, 92 577 en 69 299 ton ruwe olie).

In de verwerkingsinrichting te Wanakrama (res. Soerabaja) werd verwerkt onderscheidenlijk 7979, 31 122, 18 655, 2355 en 109 ton ruwe olie, afkomstig van de in deze residentie gelegen concessiën Lidah, Koelon, Made, Twaalf Desa's, Metatoe en Djabakota. De in de residentie Soerabaja gelegen concessie Petikan van de Oriental Petroleum Company heeft 92 ton ruwe olie geproduceerd.

Op de in de residentie Semarang gelegen concessie Klantoeng-Sodjomerto, toebehoorende aan de Algemeene Petroleummaatschappij te Amsterdam, werd 230 ton ruwe olie gewonnen, tegen 252 ton in 1921.

De aan de Nederlandsche Koloniale Petroleummaatschappij toebehoorende en in de residentie Rembang gelegen concessiën Petak en Tremboel leverden 3373 en 406 ton ruwe olie, tegen 2642 en 176 ton in 1921.

Op de op Madoera gelegen concessie Lerpak der Madoera Petroleummaatschappij werd 5 ton ruwe olie gewonnen, tegen 3 ton in 1921. Op de door haar in de residentie Palembang bewerkte concessiën Arahan, Babat I, Bandjarsari, Soebang Boeroeng, Kloeang, Lematang, Moeara Enim, Ramok, Soeban Djerigi, Sumpal, Tandjoeng Loentar, West-Senabing, Grissik, Kenawang, Karang Ringin, Langoe en Berau won de Bataafsche Petroleummaatschappij onderscheidenlijk 4937, 34 760, 2629, 66 741, 1427, 5367, 125 705, 16 077, 75 324, 5158, 131, 835, 57, 6378, 2951, 29 en 2176 ton, die verwerkt werden in de zuiveringsfabrieken te Pladjoe en Bagoes Koening. De Nederlandsche Koloniale Petroleummaatschappij verkreeg van hare in hetzelfde gewest gelegen concessie Talang Akar 2532 ton ruwe olie, tegen 3747 ton in 1921.

In het gouvernement Oostkust van Sumatra won de Bataafsche Petroleummaatschappij op hare concessiën Aroebaai, Boekit Sintang, Telaga Said en Boekit Mas onderscheidenlijk 75 166, 422, 4365 en 11 ton ruwe olie, tegen 44 873, 422, 5194 en 18 ton in 1921, terwijl het tevens door haar ontvangen ruwe product der aan de Maatschappij tot exploitatie van mijn-, bosch- en landbouwzaken toebehoorende concessie Boeloe Telang 8080 ton bedroeg, tegen 9243 ton in 1921.

In het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden won de Bataafsche Petroleummaatschappij op hare concessie Oost-Peudawa 1241 ton ruwe olie, tegen 471 ton in 1921. De concessie Peureula der Perlak Petroleummaatschappij produceerde 114 809 ton, tegen 181 279 ton in 1921 en de concessie Zuid-Perlak 3647 ton ruwe olie, tegen 4760 ton in 1921.

In de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo verkreeg de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare op Borneo gelegen concessiën Louise, Moeara en Nonny onderscheidenlijk 446 727, 243 166 en 16 735 ton ruwe olie en van hare op het eiland Tarakan gelegen concessiën Tarakan I, II, III en IV onderscheidenlijk 325 376, 337 120, 274 en 529 ton.

In de residentie Amboina werd van de concessieterreinen Boela I en II (Ceram) van de Bataafsche Petroleummaatschappij 45 196 ton ruwe olie verkregen, tegen 49 261 ton in 1921.

Goud en zilver. Het aantal van kracht zijnde concessiën voor de winning van goud en zilver bleef 71.

In de residentie Benkoelen verkregen de mijnbouwmaatschappijen Redjang Lebong en Simau onderscheidenlijk 924,023 en 1190,538 K.G. goud en 4995,626 en 14994,014 K.G. zilver. In de residentie Sumatra's Westkust won de mijnbouwmaatschappij Aequator 212,971 K.G. goud en 6233,868 K.G. zilver en de Kinamdan Sumatra Mijnbouwmaatschappij op hare concessie Salida 166,012 K.G. goud en 7618,590 K.G. zilver.

In de residentie Menado verkreeg de concessie Paleleh 241,197 K.G. goud en 226,389 K.G. zilver, terwijl de Exploratie- en exploitatie-maatschapppij Bolang Mongondou 509,516 K.G. goud en 445,774 K.G. zilver won.

Diamant. Het aantal concessiën voor de winning van diamant bleef acht. Tot nog toe leverden deze concessiën geen diamanten.

Andere delfstoffen. In de residentie Djokjakarta verkreeg de Algemeene Industrieele Mijnbouw- en Exploitatiemaatschappij op hare concessiën Kliripan en Penggoeng 3233 ton bruinsteen (mangaanerts), tegen 2093 ton in 1921.

Het aantal vergunningen tot het winnen van niet-gereserveerde delfstoffen vermeerderde in het tijdvak 1 Juli 1922 tot 30 Juni 1923 met 22 en verminderde met 2, zoodat bij het einde van dat tijdvak 159 vergunningen van kracht waren.

In de residentie Semarang won de Moeria-tras-exploitatiemaatschappij 9085 ton tras, tegen 18 000 ton in 1921.

De naamlooze vennootschap Gembong en Bentar verkreeg in de residentie Pasoeroean 500 M³. kalksteen.

Door de naamlooze vennootschap Poegersche Marmerkalkbranderij werd uit hare ontginningen te Poegerkoelon in de residentie Besoeki 40 362 pikol ongebluschte kalk geproduceerd.

De naamlooze vennootschap voorheen Grooss en Buning won in de residentie Cheribon 500 M³. kalksteen, tegen 151 M³. in 1921.

§ 4. INLANDSCHE ONTGINNINGEN.

In de negariën Tjoebadak, Simpangtonang en Rabidjonggor (onderafd. Ophir, afd. Loeboeksikaping, res. Sumatra's Westkust) werd goud gewasschen. In de Batahan-rivier en enkele kleine zijrivieren in de onderafdeeling Ajerbangis van dezelfde afdeeling wint de bevolking nog goud, dat op de pasars verhandeld wordt.

In Tapanoeli zijn Mandailing en Natal de eenige streken, waar de bevolking eenig voordeel vindt in het wasschen van stofgoud en het delven van gouderts. De verkregen resultaten zijn echter zeer gering. Het beste goud (geen stofgoud) wordt aangetroffen in Moeara Parlampoengan (onderafd. Natal en Batang Natal).

In de residentie Westerafdeeling van Borneo is de inlandsche mijnbouw gedurende 1922 van weinig beteekenis geweest. De hooge waterstand in de Landak-rivier belette de duikers om naar diamanten te zoeken, terwijl de uitkomsten welke de diamant-zoekers in de bedding van den bovenloop der Sekajam-rivier verkregen, gering waren. Er werd slechts voor eene waarde van f 560 (28 karaat) aan diamanten gevonden.

In de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo werden gedurende 1922 in de onderafdeeling Martapoera 7055 diamantlicenties uitgegeven, tegen 8909 in 1921. De opbrengst bedroeg 1840 karaat, met eene waarde van f 161 355. In de onderafdeeling Pleihari werd nog 80 karaat gevonden (waarde f 6928). Al deze diamanten gingen naar de slijperijen te Martapoera. Door de inlanders werden in de onderafdeeling Martapoera (afd. Bandjermasin) 1767 ton, in de onderafdeeling Moearatewe (afd. Doesoenlanden) ± 25 000 ton en in West-Koetei (afd. Samarinda) 1784 ton kolen gewonnen, tegen 3916, 22 465 en 10 668 ton in 1921.

De winning van bruinkool in een viertal geregistreerde groeven in Lematang Ilir (afd. Palembangsche Bovenlanden, res. Palembang) bedroeg ± 1620 ton, welke tegen f 15 per ton werd verkocht aan Chineezen te Palembang en speciale bedrijven te Moearoenim.

IV. ZOUT.

Overal in het regiegebied wordt het zout voor de consumptie in verpakten vorm verhandeld.

De in 1922 in de residentiën Batavia en Preanger-Regentschappen genomen proef met den verkoop van los zout naast dien van het zout in gebriketteerden vorm, met het doel om bij slagen der proef, de kosten verbonden aan het briketteeren en verpakken te kunnen verminderen, werd begin 1923 gestaakt omdat de bevolking zich, tegen de verwachting, zeer bepaaldelijk ten gunste van het briketstelsel heeft uitgesproken.

Het verbruik van zout voor de consumptie was in 1922 op Java en Madoera 1 744 538,50 pikol en in de Buitengewesten 378 382,12 pikol, tegen onderscheidenlijk 1 778 091,14 en 352 450,51 pikol in 1921.

Op Java en Madoera is het verbruik alzoo gedaald met 1,88 %, tegenover eene daling in 1921 van 2,5 %. Deze daling is eensdeels te verklaren door den minder gunstigen economischen toestand, waardoor o. a. het ketjapbedrijf, dat veel zout gebruikt, werd gedrukt, anderdeels door den vrij drogen oostmoesson waardoor de zeer gunstige gelegenheid ontstond tot onwettigen aanmaak van zout.

De stijging van het verbruik in de Buitengewesten bedraagt 7,35%, tegen eene stijging in 1921 van 0,9%. De belangrijke stijging in het gouvernement Oostkust van

Sumatra, zoomede in Tapanoeli waar de regie op 1 Januari 1922 voor het geheele gewest werd ingevoerd, moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan het meer en meer inwerken van het briketstelsel.

De verbruiks-cijfers betreffende het consumptiezout van het geheele monopoliegebied waren in 1922 2 122 920,62 pikol, tegen 2 130 541,65 pikol in 1921, alzoo eene daling van 0,35 %, tegen eene daling in 1921 van 2 %.

Voor eene vergelijking van de uitkomsten van het debiet per gewest wordt verwezen naar bijlage HH, sub I; een overzicht van den verkoop en de opbrengst van het zout is opgenomen sub II van die bijlage.

De verkoop van zout tegen verminderden prijs voor nijverheidsdoeleinden bracht in 1922 f 60 045 op, tegen f 68 347 in 1921. De proef met de centrale verstrekking van nijverheidszout (zie K. V. 1922, kol. 330) werd voor nieuwe vergunningen nader uitgebreid tot Oost-Java, waar de verstrekking zal plaats hebben door het hoofd van den zoutaanmaak te Pamekasan (Madoera).

De bij Gouv. Bt. 19 Aug. 1920 n°. 83 bevolen proef om aan daarvoor in aanmerking komende personen die briketzout tegen monopolieprijs wenschen te verkoopen buiten de plaatsen waar gouvernementspakhuizen gevestigd zijn of worden, dat briketzout uit die pakhuizen te doen verstrekken en vrachtvrij aan de verkoopplaats van den verkooper te doen afleveren tegen contante betaling van den monopolieprijs, verminderd met ten hoogste f 0.25 voor elken pikol zout (zie K. V. 1922, kol. 331), werd op groote schaal genomen in Midden- en Oost-Java. Verscheidene particuliere verkoopplaatsen werden voorts opgericht in West-Java en enkele in de Buitengewesten. De voordeelen van dit distributiesysteem zijn: bezuiniging, vermindering van de gelegenheid tot fraude en vereenvoudiging van de administratie. Voor de uitkomsten van de proef zie men bijlage HH, sub I.

Evenals in vorige jaren moest worden overgegaan tot aankoop van buitenlandsch zout, namelijk 5800 ton te Aden. Het aangekochte zout werd voor een klein deel aangewend voor verstrekking van nijverheidszout, terwijl het resteerende deel naar Bagan Si Api Api werd overgebracht, waar het voor de inzouting van visch werd gebruikt. Bovendien werd nog zout te Singapore aangekocht, hetgeen eveneens naar Bagan Si Api Api werd gezonden. Gedurende 1922 werd te Bagan Si Api Api 10 133 890 K.G. buitenlandsch zout aangevoerd, tegen 6 469 329 K.G. in 1921.

Bij Gouv. Bt. 8 Nov. 1922 n°. 17 (Ind. St. n°. 694) is bepaald dat, met ingang van 1 Januari 1923, het dagelijksch toezicht en de dagelijksche controle op de voorraden, het vervoer en den verkoop van 's Lands zout, bestemd voor visscherijdoeleinden, voorzoover dit toezicht en die controle thans zijn opgedragen aan de hoofden van gewestelijk bestuur en de aan hen ondergeschikte ambtenaren van het binnenlandsch bestuur, van die hoofdambtenaren en ambtenaren overgaan op den dienst der zoutregie.

Voor de uitkomsten van den zoutaanmaak op Madoera wordt verwezen naar bijlage HH, sub III, en het afzonderlijk gedrukte jaarverslag.

De voorziening uit Nederland van lederetkarton was normaal.

De in de afdeeling Grobogan der residentie Semarang gelegen desa's, aan welker bevolking is toegestaan om uit de binnen hare grenzen gelegen zoutwaterwellen zout te winnen, werden in den zoutaccijns wederom aangeslagen tot een bedrag van f 20 000.

In verband met de nieuwe administratieve indeeling der residentie Semarang (Ind. St. 1922 n°. 557) zijn de in Ind. St. 1910 n°. 657 en 1913 n°. 462 opgenomen bepalingen betreffende den aanmaak van zout uit zoutwaterwellen in de voormalige afdeeling Grobogan van genoemde residentie en in de afdeeling Bojolali der residentie Soerakarta gewijzigd bij Ord. van 11 Jan. 1923 (Ind. St. n°. 20).

V. FABRIEKMATIGE BEREIDING VAN OPIUM.

In de opiumfabriek werden in 1922 aangemaakt 101 688 419 tubes tjandoe. Tot tjandoe verwerkt zijn 158 118 kati ruw Bengaalsch opium en 1550 kati djitjing (overblijfselen van gerookt opium) of in het geheel 159 668 kati ruwe grondstof. Hieruit is verkregen 101 859 kati tjandoe of 63,79 %.

Behalve 2181 verklaringen betreffende 3124 partijen in het regiegebied aangehaald opium, zijn door den directeur en den scheikundige der fabriek 322 inlichtingen en 366 processen-verbaal gegeven aangaande 45 243 partijtjes djitjing en 23 inlichtingen van anderen aard.

Het aantal werklieden verminderde gedurende 1922 van 744 tot 568.

Voor nadere bijzonderheden wordt naar het jaarverslag verwezen.

VI. LANDSDRUKKERIJ.

Door de Landsdrukkerij te Batavia zijn in 1922 van modellen ten dienste van verschillende landsadministratiën en van boekwerken in het geheel 162 525 789 afdrukken geleverd.

De ontvangsten der inrichting bedroegen over genoemd tijdvak f 1 432 707; de bedrijfsuitgaven (met inbegrip van die in Nederland gedaan, ad f 450 155, voor aanschaffing van materialen) beliepen f 1 079 789 en de kapitaalsuitgaven (met inbegrip van die in Nederland gedaan, ad f 825, voor aanschaffing van nieuwe machinerieën) f 398 506.

Voor verdere bijzonderheden wordt naar het jaarverslag verwezen.

VII. TRANSPORTWEZEN.

Voor de uitkomsten over 1922 van de rechtstreeks onder het Departement van Gouvernementsbedrijven staande vervoersdiensten zie men het desbetreffende jaarverslag.

De resultaten waren in het verslagjaar niet onbevredigend.

Voor de op 1 Januari 1923 nog in werking zijnde aannemingsovereenkomsten voor het vervoer van landsreizigers, voortbrengselen, goederen, enz. wordt verwezen naar bijlage JJ.

VIII. DIENST VOOR WATERKRACHT EN ELECTRICITEIT.

Personeel. Einde 1922 waren in dienst 1 hoofdingenieur, hoofd van den dienst, 2 afdeelingshoofden, 1 adjunct-afdeelingshoofd voor de administratie en boekhouding, 5 hoofdingenieurs (van wie 2 gedetacheerd bij andere diensten), 36 ingenieurs (van wie 8 gedetacheerd bij andere diensten), 2 hoofdcommiezen, 1 technisch hoofdcommies, 1 boekhouder, 1 assistent-boekhouder, 6 commiezen, 1 magazijnmeester, 8 electrotechnische ambtenaren (van wie 3 gedetacheerd bij andere diensten), 1 werktuigkundige (gedetacheerd bij een anderen dienst), 7 bouwkundigen, 12 opzichters, 2 machinist-electriciens, 1 werkmeester, 2 machinisten (van wie 1 gedetacheerd bij een anderen dienst) en 3 onderopzichters, terwijl voorts in tijdelijken dienst op maandgeld werkzaam waren 1 bouwkundige, 6 opzichters, 1 machinist-electricien (gedetacheerd bij een anderen dienst), 4 machinisten, 2 werkmeesters, 5 commiezen, 5 onderopzichters en 4 leerlingen-machinist.

Waterkrachtkadaster. Tengevolge van den financieelen crisis moesten de terreinverkenningen worden beperkt tot die gebieden, waar dringende behoefte bestond aan energievoorziening van landswege. De aanvulling van de kadasterarchieven bleef dan ook in hoofdzaak beperkt tot de gegevens, die verkregen werden bij kaartonderzoek. Het kaartonderzoek had ook plaats voor verschillende stroomgebieden van Sumatra, waarbij in de Merangin-, Lematang- en Aneirivieren een 40-tal ontginningsmogelijkheden met een theoretisch minimum-vermogen van 335 000 paardekrachten werden onderzocht. Van Java kwamen alle stroomgebieden kadasterkaarten gereed. De vervaardiging van dergelijke kaarten voor de Buitengewesten bleef, wegens gebrek aan topografische detailkaarten, beperkt tot Sumatra, waarvan een 60-tal stroomgebieden werden bewerkt.

Hydrometrische waarnemingen. Op Java werden de stelselmatige waterwaarnemingen en debietmetingen in rivieren, die voor krachtontginning van belang zijn, voortgezet. In de Buitengewesten werden slechts waterstandswaarnemingen verricht; alleen op 4 posten op Celebes konden, gedurende een noodzakelijke inspectietocht, ook enkele afvoermetingen worden verricht. Het aantal eigen waarnemingsposten werd uitgebreid met 21 en bedroeg aan het einde van het jaar op Java 58 (waarvan 29 voorzien van zelfregistreerende instrumenten), op Sumatra 8 (waarvan 3 voorzien van zelfregistreerende instrumenten) en op Celebes 6 (waarvan 4 voorzien van zelfregistreerende instrumenten). In 't geheel werden in 1922 311 afvoermetingen verricht.

Waterkrachtonderzoek in de Buitengewesten. Als gevolg van den ongunstigen financieelen toestand zijn de kansen voor de verwezenlijking van verschillende plannen voor de oprichting van industrieele grootbedrijven zeer verminderd, zoodat de belangstelling voor de groote waterkrachten in de Buitengewesten, zoowel van de zijde van het Gouvernement als van die van particulieren, betrekkelijk gering was.

Voorbereiding van Staatswaterkrachtwerken. Energievoorziening in West-Java. Het onderzoek naar de voor de energievoorziening van Batavia en West-Preanger-Regentschappen voorradige hoeveelheid waterkracht werd voortgezet en uitgebreid tot drie werken in de Tjitaroem. De verwerking der hydrologische gegevens en de ontwerpen en kostenramingen van twee krachtwerken kwamen gereed.

Energievoorziening van de Bandoengsche hoogvlakte. In verband met de, door den bouw van het krachtwerk Lamadjan aan de Tji Sangkoej voor de naaste toekomst ruim gedekte energievoorziening van dit gebied, werden geen nieuwe detailontwerpen gemaakt. Met de afwerking der vóór-ontwerpen voor de waterberging op de hoogvlakte van Pengalengan en voor het derde krachtwerk aan de Tji Sangkoej bij Tjikalong werd voortgegaan.

Energievoorziening in Midden-Java. Door het verleenen van eene nieuwe concessie aan de Algemeene Nederlandsch-Indische Electriciteitmaatschappij voor vergrooting van de af te tappen waterhoeveelheid ten behoeve van de Toentangcentrale van 3000 op 5000 L. per seconde, is ook voor dit gebied de noodige hoeveelheid electrische energie voor de eerstvolgende jaren beschikbaar gesteld. Tevens konden daardoor de noodige voorzorgen genomen worden om het nuttig gebruik van de nog beschikbare waterkrachten in de toekomst te verzekeren. De reeds vroeger aangevangen ontwerpen en kostenramingen voor den verderen uitbouw werden voortgezet en gedeeltelijk voltooid.

Energievoorziening in Oost-Java. Er werden vóór-ontwerpen met kostenramingen uitgewerkt voor de toekomstige energievoorziening van een groot gedeelte der residentiën Soerabaja, Pasoeroean en Kediri (spoorwegen en hoofdplaatsen) door middel van waterkrachtwerken in de Kali Konto. Aangezien de uitkomsten van dit vóóronderzoek zeer gunstig waren, werden ontwerpen en kostenramingen uitgewerkt voor de in de eerste plaats in aanmerking komende werken ten behoeve van de voorziening van Soerabaja alleen. Daarbij bleek eene gedeeltelijke en trapsgewijze verdere uitvoering der drie mogelijke krachtwerken (die te zamen 30 000 P.K. kunnen ontwikkelen) zeer gunstige verhoudingen te kunnen scheppen, welke eene economische kracht- en lichtvoorziening van Soerabaja voor het eerste 20-tal jaren mogelijk maken.

Bouw van waterkrachtwerken voor den Staat. Voor het waterkrachtwerk Tjigeureuh I ten behoeve van het radiostation op den Malabar werd een gedeelte van het tracé van de toevoerleiding verbeterd door den bouw van een tunnel van 138 M. lengte, ter vervanging van het tijdens den oorlog uit tijdelijk materiaal vervaardigde aquaduct, welke tunnel in 1922 in gebruik is genomen.

Van het in aanbouw zijnde waterkrachtwerk Dago aan de Tjikapoendoeng, hetwelk zal dienen tot vergrooting van het beschikbaar vermogen ter voorziening in de behoefte aan electrische energie in de Bandoengsche hoogvlakte, kwam het waterbouwkundig gedeelte in 1922 gereed.

De bouw van de werken voor het stuwmeer Sitoe Tjileuntja, welke de noodige waterberging in de droge moessons ten behoeve van de centrales Plengan en Lamadjan ten doel hebben, werd begin 1922 wederom met kracht aangevat en vorderde bevredigend. In 1923 zal reeds gedeeltelijk accumulatie van westmoessonwater kunnen plaats hebben.

De bouw van het waterkrachtwerk Lamadjan aan de Tji Sangkoej werd in Mei 1922 begonnen, hetgeen noodzakelijk was ten einde tijdig aan de contractueele en andere verplichtingen tot stroomlevering op de Bandoengsche hoogvlakte te kunnen voldoen. Het werk zal in 1924, voorloopig uitgerust voor een vermogen van 9000 P.K. aan de turbineassen, in bedrijf kunnen worden genomen. Het maximum vermogen, dat hier in de toekomst gewonnen kan worden, bedraagt 27 000 P.K. Van de 3000 M. tunnel werden in 1922 geboord 1855 M. en gemetseld 786 M. Een kabelbaan voor het transporteeren van materialen over het ravijn van de Tji Sangkoej kwam gereed en werd in bedrijf genomen; de werkzaamheden aan de overige onderdeelen, de vergaarkom, de drukleiding en de centrale werden voorbereid.

Het waterbouwkundig gedeelte van de in aanbouw zijnde waterkrachtwerken Oebroeg aan de Tjitjatih (afd. Soekaboemi) en Kratjak aan de Tjianten tot voorziening in energiebehoeften in de residentie Batavia en in het westelijk gedeelte der Preanger-Regentschappen kwam gereed. Midden 1922 is met den bouw van de centrale met schakelhuis voor het waterkrachtwerk Oebroeg begonnen. Als gevolg van de bezuiniging op de kapitaalsuitgaven moest de bouw van het waterkrachtwerk Kratjak, op de afwerking van het aquaduct over de Tjianten en den afsluitdijk van de vergaarkom na, tijdelijk worden stopgezet.

Van de overbrengingsleidingen (70 000 Volt) van de centrales Oebroeg en Kratjak naar Batavia (via Buitenzorg)

was einde 1922 het tracé Oebroeg—Buitenzorg—Meester-Cornelis—Antjol opgenomen. Het tracé voor de hoogspanningslijn Kratjak—Buitenzorg werd, in verband met de tijdelijke stopzetting van het waterkrachtwerk Kratjak, opgeschort. Tegen het einde van het verslagjaar werd aangevangen met het uitzetten der masten van het vak Buitenzorg—Meester-Cornelis en den aanleg van transportpaden, enz. voor het lijnvak Oebroeg—Buitenzorg. De ontwerpen voor den bouw der onderstations te Buitenzorg, Meester-Cornelis en Antjol kwamen gereed.

Staatswaterkrachtwerken in bedrijf. Van het waterkrachtwerk in het Tjatoer-dal nabij Madioen waren ook in 1922 de bedrijfservaringen zeer gunstig; de jaarproductie bedroeg 1 350 000 Kilo-Watt-uur.

Ook bij het waterkrachtwerk aan het meer van Tais in Boven-Benkoelen waren de bedrijfservaringen bevredigend (jaarproductie 2 300 000 Kilo-Watt-uur).

Het waterkrachtwerk Pakar ten behoeve van de stroomlevering op de Bandoengsche hoogvlakte bleef het geheele jaar nog in bedrijf (productie 6 500 000 Kilo-Watt-uur) en werd einde 1922 vervangen door het nieuwe, economischer werkende en meer kracht leverende krachtwerk Bengkok.

De beide waterkrachtwerken aan de Tjigeureuh bleven op bevredigende wijze in bedrijf ten behoeve van het radiostation op den Malabar.

Het stoomkrachtwerk te Dajeuhkolot, toebehoorende aan de Maatschappij Telefunken, bleef in gebruik bij het Gouvernement voor de stroomvoorziening van het radiostation en van de Bandoengsche hoogvlakte. Door het in bedrijf komen van de waterkrachtwerken Plengan aan de Tjisaroea en Bengkok aan de Tjikapoendoeng kon dit stoomkrachtwerk voor een groot deel van de stroomlevering aan het radiostation en aan het Gemeenschappelijk Electriciteitsbedrijf Bandoeng en Omstreken worden ontlast. De jaarproductie bedroeg 940 000 Kilo-Watt-uur. Het tweede stoomturbine-aggregaat van 750 Kilo-Watt, de vierde ketel en de 25 000-Volt-schakelaanleg kwamen gereed.

Het waterkrachtwerk Plengan aan de Tjisaroea kon, zij het ook met een voorloopigen schakelaanleg en transformator-installatie, van 1 October 1922 af aan het bedrijf deelnemen en leverde in 1922 nog 188 200 Kilo-Watt-uur.

De bouw van het waterkrachtwerk Bengkok aan de Tjikapoendoeng vorderde zoodanig, dat, na een proefbedrijf in November en December 1922, met ingang van 1 Januari 1923 het bedrijf met twee aggregaten en met eene voorloopige schakel- en transformator-installatie kon worden geopend. In verband hiermede werd op denzelfden datum het oude oneconomisch werkende waterkrachtwerk Pakar buiten bedrijf gesteld.

Van het hoogspanningsnet (25 000 Volt) met onderstations op de Bandoengsche hoogvlakte kwam het lijnvak Plengan—Malabar—Dajeuhkolot gereed zoodat dit in bedrijf kon worden genomen. De overbrengingsleiding Dajeuhkolot—Bandoeng—Dago, het laatste gedeelte van de verbinding van de nieuwe waterkrachtwerken Plengan en Bengkok met de reserve-centrale Dajeuhkolot en met de belangrijkste verbruiksplaatsen Bandoeng en Malabar, naderde hare voltooiing. De aan dit hoogspanningsnet aangesloten onderstations Malabar en Kiaratjondong kwamen tegen het einde van het jaar gereed en werden respectievelijk begin Januari 1923 en December 1922 in gebruik gesteld. De aansluiting van den kabel van het onderstation Kiaratjondong aan het kabelnet van het Gemeenschappelijk Electriciteitsbedrijf Bandoeng en Omstreken kwam gereed.

Overzicht der krachtproductie. De productie van de door den dienst voor waterkracht en electriciteit gebouwde, doch aan andere diensten in exploitatie gegeven waterkrachtwerken bedroeg ± 3 650 000 Kilo-Watt-uur, terwijl door de bij den dienst voor waterkracht en electriciteit in bedrijf gehouden krachtwerken werd geproduceerd met waterkracht 6 688 200 Kilo-Watt-uur en met stoomkracht 940 000 Kilo-Watt-uur.

Vergunningen en concessies. Gedurende het verslagjaar werden 5 vergunningen verleend voor den aanleg en het gebruik van leidingen voor electrische verlichting en het overbrengen van kracht door middel van electriciteit ten behoeve van een bedrijf tot algemeene stroomdistributie, terwijl 2 dergelijke vergunningen ingetrokken, 1 vervallen verklaard, 11 gewijzigd en 2 aanvaard werden. De ingevolge 3 dergelijke vergunningen gebouwde leidingen werden in gebruik gesteld. Voor den aanleg van electrische leidingen voor eigen gebruik werden 16 vergunningen verleend, 1 gewijzigd en 12 aanvaard.

Voor een overzicht van de op 31 December 1922 bestaande electriciteitsvergunningen voor algemeen nut zie men blz. 391—395 van deel I van den Regeeringsalmanak voor Nederlandsch-Indië voor 1923.

Tot gebruik van waterkracht werd aan particuliere aanvragers in 4 gevallen concessie verleend voor een termijn van 40 jaren, terwijl vier concessies werden vervallen verklaard wegens het ongebruikt laten van de toegewezen waterkracht.

Een overzicht van de verleende waterkrachtconcessies is opgenomen in deel I van den Regeeringsalmanak voor Nederlandsch-Indië van 1923, blz. 403—407.

De Minister van Koloniën,

S. DE GRAAFF.

VERBETERINGEN.

Kol. 121,	regel	21	v. b.	staat: 3777,	lees:	4067.
,, 121,	,,	21	,,	,, : 366,	,, :	356.
,, 121,	,,	22	,,	,, : 888,	,, :	898.
,, 121,	,,	23	,,	,, : 274,	,, :	267.
,, 121,	,,	23	,,	,, : 2449,	,, :	2546.

INHOUD

VAN HET

verslag betreffende Nederlandsch (Oost-) Indië van 1923.

Bijlage A.

(Zie hoofdstuk A van het verslag.)

UITKOMSTEN

van de in 1920 in Nederlandsch-Indië gehouden volkstelling (sterkte der bevolking, oppervlakte van het grondgebied en dichtheid der bevolking). *)

*) Hiermede vervallen de „Voorloopige uitkomsten van de in 1920 in Nederlandsch-Indië gehouden volkstelling" (bijlage A van K. V. 1921).

JAVA EN

GEWESTEN EN AFDEELINGEN.	EUROPEANEN.			INLANDERS.		
	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Bantam.						
Serang	143	136	279	168 637	177 525	346 162
Pandeglang	56	29	85	165 960	174 675	340 635
Lebak	143	92	235	99 917	105 318	205 235
Totaal	342	257	599	434 514	457 518	892 032
Batavia.						
Batavia	14 915	11 293	26 208	289 931	305 844	595 775
Meester-Cornelis	2 806	2 167	4 973	233 650	241 075	474 725
Buitenzorg	2 805	2 384	5 189	404 969	417 765	822 734
Krawang	477	291	768	362 995	371 913	734 908
Totaal	21 003	16 135	37 138	1 291 545	1 336 597	2 628 142
Preanger-Regentschappen.						
Bandoeng	6 813	5 204	12 017	454 212	484 427	938 639
Tjiandjoer	293	193	486	203 606	209 384	412 990
Soekaboemi	1 122	1 003	2 125	253 086	258 460	511 546
Soemedang	131	63	194	140 070	149 645	289 715
Garoet	415	326	741	282 972	310 436	593 408
Tasikmalaja	383	252	635	500 523	526 150	1 026 673
Totaal	9 157	7 041	16 198	1 834 469	1 938 502	3 772 971
Cheribon.						
Cheribon	861	703	1 564	452 324	472 413	924 737
Indramajoe	120	92	212	194 839	200 770	395 609
Madjalengka	140	104	244	173 788	185 978	359 766
Totaal	1 121	899	2 020	820 951	859 161	1 680 112
Pekalongan.						
Pekalongan	563	445	1 008	327 626	336 738	664 364
Tegal	843	724	1 567	282 584	294 679	577 263
Brebes	166	111	277	279 846	290 050	569 896
Pemalang	206	159	365	210 313	221 166	431 479
Totaal	1 778	1 439	3 217	1 100 369	1 142 633	2 243 002
Semarang.						
Semarang	5 359	4 831	10 190	104 412	108 562	212 974
Salatiga	1 433	1 162	2 595	201 542	205 681	407 223
Kendal	515	358	873	189 952	196 813	386 765
Demak	124	87	211	196 548	202 423	398 971
Grobogan	89	71	160	143 641	146 299	289 940
Pati	208	170	373	222 572	232 993	455 565
Koedoes	263	225	488	119 819	130 161	249 980
Japara	130	124	254	134 413	144 377	278 790
Totaal	8 116	7 028	15 144	1 312 899	1 367 309	2 680 208
Rembang.						
Rembang	137	122	259	135 932	141 791	277 723
Toeban	86	70	156	244 413	254 698	499 111
Bodjonegoro	159	142	301	235 993	243 526	479 519
Blora	580	468	1 048	190 579	194 927	385 506
Totaal	962	802	1 764	806 917	834 942	1 641 859
Soerabaja.						
Soerabaja	9 809	8 002	17 811	181 849	202 507	384 356
Sidoardjo	605	516	1 121	197 454	212 767	410 221

VREEMDE OOSTERLINGEN.			DE DRIE BEVOLKINGSGROEPEN TEZAMEN.			Oppervlakte in □ K.M.	Aantal zielen per □ K.M.
Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.		
EN MADOERA.							
1 273	1 142	2 415	170 053	178 803	348 856	1 354.30	257.59
648	495	1 143	166 664	175 199	341 863	3 101.70	110.22
655	547	1 202	100 715	105 957	206 672	3 296.30	62.70
2 576	2 184	4 760	437 432	459 959	897 391	7 912.83	113.41
42 895	34 797	77 692	347 741	351 934	699 675	1 442.33	485.10
9 392	8 001	17 393	245 848	251 243	497 091	1 552.56	320.18
10 437	8 951	19 388	418 211	429 100	847 311	3 741.25	226.48
4 144	3 448	7 592	367 616	375 652	743 268	4 967.98	149.61
66 868	55 197	122 065	1 379 416	1 407 929	2 787 345	11 704.12	238.15
5 616	3 759	9 375	466 641	493 390	960 031	3 272.02	293.41
1 269	960	2 229	205 168	210 537	415 705	3 612.85	115.06
2 551	2 123	4 674	256 759	261 586	518 345	4 209.77	123.13
271	186	457	140 472	149 894	290 366	1 559.89	186.15
1 027	611	1 638	284 414	311 373	595 787	3 134.15	190.10
1 878	1 212	3 090	502 784	527 614	1 030 398	5 625.99	183.15
12 612	8 851	,21 463	1 856 238	1 954 394	3 810 632	21 414.67	177.94
10 908	9 713	20 621	464 093	482 829	946 922	2 247.32	421.36
3 095	3 000	6 095	198 054	203 862	401 916	2 306.32	174.27
1 536	1 394	2 930	175 464	187 476	362 940	1 052.16	344.95
15 539	14 107	29 646	837 611	874 167	1 711 778	5 605.80	305.36
4 576	4 220	8 796	332 765	341 403	674 168	1 794.31	375.73
3 943	3 692	7 635	287 370	299 095	586 465	1 026.20	571.49
1 812	1 856	3 668	281 824	292 017	573 841	1 730.39	331.63
1 179	1 074	2 253	211 698	222 399	434 097	1 117.77	388.36
11 510	10 842	22 352	1 113 657	1 154 914	2 268 571	5 668.67	400.19
11 724	9 626	21 350	121 495	123 019	244 514	404.07	605.13
1 636	1 540	3 176	204 611	208 383	412 994	1 015.95	406.51
973	809	1 782	191 440	197 980	389 420	1 122.20	347.01
1 163	1 165	2 328	197 835	203 675	401 510	1 438.38	279.14
1 374	1 367	2 741	145 104	147 737	292 841	1 327.51	220.59
2 196	2 334	4 530	224 971	235 497	460 468	1 427.51	322.57
2 143	1 969	4 112	122 225	132 355	254 580	595.01	427.86
1 051	994	2 045	135 594	145 495	281 089	1 017.81	276.17
22 260	19 804	42 064	1 343 275	1 394 141	2 737 416	8 348.44	327.90
2 959	3 229	6 188	139 028	145 142	284 170	1 035.6	274.40
2 827	2 956	5 783	247 326	257 724	505 050	1 959.5	257.74
2 004	1 967	3 971	238 156	245 635	483 791	2 342.—	206.57
2 192	2 057	4 249	193 351	197 452	390 803	1 951.1	200.30
9 982	10 209	20 191	817 861	845 953	1 663 814	7 288.2	228.29
16 571	10 020	26 591	208 229	220 529	428 758	739.7	579.64
1 669	1 332	3 001	199 728	214 615	414 343	626.3	661.57

GEWESTEN EN AFDEELINGEN.	EUROPEANEN.			INLANDERS.		
	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Modjokerto	662	590	1 252	174 487	187 347	361 834
Djombang	570	520	1 090	225 606	235 577	461 183
Grisee	117	89	206	144 892	151 718	296 610
Lamongan	58	41	99	236 459	245 857	482 316
Totaal	11 821	9 758	21 579	1 160 747	1 235 773	2 396 520
Madoera.						
Pamekasan	107	87	194	152 544	163 005	315 549
Soemenep	185	121	306	285 769	316 185	601 954
Bangkalan	124	105	229	199 264	223 718	422 982
Sampang	53	32	85	191 068	205 098	396 166
Totaal	469	345	814	828 645	908 006	1 736 651
Pasoeroean.						
Pasoeroean	455	477	932	141 326	154 046	295 372
Bangil	717	573	1 290	126 764	138 851	265 615
Malang	2 724	2 534	5 258	438 560	454 133	892 693
Probolinggo	411	377	788	108 486	115 514	224 000
Kraksaän	227	157	384	117 048	123 364	240 412
Loemadjang	482	375	857	144 024	149 119	293 143
Totaal	5 016	4 493	9 509	1 076 208	1 135 027	2 211 235
Besoeki.						
Bondowoso	309	260	569	159 560	166 901	326 461
Djember	779	499	1 278	338 004	331 089	669 093
Panaroekan	271	186	457	109 961	112 704	222 665
Banjoewangi	449	295	744	137 212	129 124	266 336
Totaal	1 808	1 240	3 048	744 737	739 818	1 484 555
Banjoemas.						
Banjoemas	236	215	451	171 097	181 074	352 171
Poerwokerto	334	269	603	156 914	160 560	317 474
Poerbalingga	95	75	170	179 899	186 891	366 790
Bandjarnegara	30	26	56	131 623	133 795	265 418
Tjilatjap	469	334	803	225 745	226 914	452 659
Totaal	1 164	919	2 083	865 278	889 234	1 754 512
Kedoe.						
Magelang	1 748	1 302	3 050	278 525	293 074	571 599
Temanggoeng	162	172	334	142 184	141 013	283 197
Poerworedjo	510	397	907	252 500	269 875	522 375
Keboemen	373	265	638	341 135	357 822	698 957
Wonosobo	158	117	275	178 665	179 901	358 566
Totaal	2 951	2 253	5 204	1 193 009	1 241 685	2 434 694
Djokjakarta.						
Djokjakarta	2 621	2 161	4 782	368 711	388 457	757 168
Goenoengkidoel	5	3	8	127 869	133 180	260 049
Koelon Progo	56	39	95	124 223	129 154	253 377
Totaal	2 682	2 203	4 885	619 803	650 791	1 270 594
Soerakarta.						
Soerakarta	1 336	1 371	2 707	435 605	451 482	887 087
Klaten	757	617	1 374	230 562	242 115	472 677
Sragen	259	184	443	192 850	191 689	384 539
Bojolali	265	214	479	141 034	144 506	285 540
Totaal	2 617	2 386	5 003	1 000 051	1 029 792	2 029 843

VREEMDE OOSTERLINGEN.			DE DRIE BEVOLKINGSGROEPEN TEZAMEN.			Oppervlakte in □ K.M.	Aantal zielen per □ K.M.
Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.		
1 906	1 469	3 375	177 055	189 406	366 461	1 010.9	362.51
2 568	2 154	4 722	228 744	238 251	466 995	1 078.6	432.96
1 488	1 483	2 971	146 497	153 290	299 787	821.8	364.79
790	631	1 421	237 307	246 529	483 836	1 614.3	299.72
24 992	17 089	42 081	1 197 560	1 262 620	2 460 180	5 891.6	417.57
629	671	1 300	153 280	163 763	317 043	793.79	399.40
1 465	1 533	2 998	287 419	317 839	605 258	2 130.82	284.05
794	830	1 624	200 182	224 653	424 835	1 308.07	324.78
210	221	431	191 331	205 351	396 682	1 240.98	319.65
3 098	3 255	6 353	832 212	911 606	1 743 818	5 473.66	318.58
1 859	1 740	3 599	143 640	156 263	299 903	877.52	341.76
1 953	1 439	3 392	129 434	140 863	270 297	675.—	400.44
4 362	3 172	7 534	445 646	459 839	905 485	3 696.59	244.95
1 778	1 447	3 225	110 675	117 338	228 013	810.70	281.25
489	467	956	117 764	123 988	241 752	1 005.95	240.32
1 018	763	1 781	145 524	150 257	295 781	1 716.56	172.31
11 459	9 028	20 487	1 092 683	1 148 548	2 241 231	8 782.32	255.20
1 374	1 282	2 656	161 243	168 443	329 686	1 396.26	236.12
2 574	1 515	4 089	341 357	333 103	674 460	3 335.90	202.16
1 103	895	1 998	111 335	113 785	225 120	1 821.57	123.59
1 493	1 026	2 519	139 154	130 445	269 599	3 526.88	76.44
6 544	4 718	11 262	753 089	745 776	1 498 865	10 080.61	148.69
1 231	1 096	2 327	172 564	182 385	354 949	658.75	538.82
1 378	1 128	2 506	158 626	161 957	320 583	780.63	410.67
819	719	1 538	180 813	187 685	368 498	808.45	455.81
886	793	1 679	132 539	134 614	267 153	913.76	292.37
1 573	1 311	2 884	227 787	228 559	456 346	2 425.94	188.11
5 887	5 047	10 934	872 329	895 200	1 767 529	5 587.53	316.33
3 255	2 773	6 028	283 528	297 149	580 677	1 155.37	502.59
2 117	1 852	3 969	144 463	143 037	287 500	914.03	314.54
1 450	1 226	2 676	254 460	271 498	525 958	963.36	545.96
1 457	1 185	2 642	342 965	359 272	702 237	1 339.12	524.40
767	611	1 378	179 590	180 629	360 219	1 121.66	321.15
9 046	7 647	16 693	1 205 006	1 251 585	2 456 591	5 493.54	447.18
3 936	2 980	6 916	375 268	393 598	768 866	1 125.30	683.25
73	38	111	126 947	133 221	260 168	1 457.70	178.48
172	137	309	124 451	129 330	253 781	562.80	450.93
4 181	3 155	7 336	626 666	656 149	1 282 815	3 145.80	407.79
5 658	4 822	10 480	442 599	457 675	900 274	2 785.—	323.26
1 222	1 091	2 313	232 541	243 823	476 364	721.25	660.47
676	713	1 389	193 785	192 586	386 371	1 565.—	246.88
225	294	519	141 524	145 014	286 538	958.13	299.06
7 781	6 920	14 701	1 010 449	1 039 098	2 049 547	6 029.38	339.93

GEWESTEN EN AFDEELINGEN.	EUROPEANEN.			INLANDERS.		
	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Madioen.						
Madioen	761	788	1 549	162 757	164 813	327 570
Ngawi	305	248	553	160 966	162 700	323 666
Magetan	104	88	192	143 832	150 001	293 833
Ponorogo	67	57	124	197 875	198 179	396 054
Patjitan	16	16	32	118 543	126 342	244 885
Totaal	1 253	1 197	2 450	783 973	802 035	1 586 008
Kediri.						
Kediri	1 229	954	2 183	284 077	287 009	571 086
Toeloengagoeng	319	240	559	285 959	293 844	579 803
Berbek	286	237	523	191 977	195 368	387 345
Blitar	825	543	1 368	225 792	226 512	452 304
Totaal	2 659	1 974	4 633	987 805	1 002 733	1 990 538
Totalen voor Java en Madoera	74 919	60 369	135 288	16 861 920	17 571 556	34 433 476

BUITEN

Sumatra's Westkust.						
Padang	1 298	1 149	2 447	71 846	64 400	136 216
Agam	228	176	404	113 157	132 579	245 736
Tanahdatar	314	252	566	119 889	118 852	238 741
Loeboeksikaping	26	8	34	52 138	54 655	106 793
Koto	83	43	126	109 059	111 159	220 218
Batipoeh en Priaman	193	142	335	123 852	126 558	250 410
Painan	53	29	82	61 532	63 240	124 772
Solok	92	61	153	90 562	91 761	182 323
Totaal	2 287	1 860	4 147	742 005	763 204	1 505 209
Tapanoeli.						
Sibolga	144	86	230	16 449	12 869	29 318
Nias	47	38	85	81 167	78 632	159 799
Padang Sidimpoean	125	73	198	105 950	103 927	209 877
Bataklanden	145	105	250	217 799	222 722	440 521
Totaal	461	302	763	421 365	418 150	839 515
Benkoelen.						
Benkoelen	178	134	312	12 306	11 963	24 269
Lebong	192	118	310	55 938	49 597	105 535
Seloema	3	1	4	16 329	16 038	32 367
Manna	14	9	23	19 180	19 150	38 330
Kauer	—	—	—	9 370	9 348	18 718
Kroë	9	2	11	17 608	16 812	34 420
Totaal	396	264	660	130 731	122 908	253 639
Lampongsche districten.						
Telokbetong	328	200	528	60 799	58 424	119 223
Sepoetih-Toelangbawang	52	20	72	55 699	54 686	110 385
Totaal	380	220	600	116 498	113 110	229 608
Palembang.						
Hoofdplaats Palembang	565	433	998	28 601	32 137	60 738
Palembangsche Benedenlanden	98	37	135	126 881	126 844	253 725
Palembangsche Bovenlanden	324	141	465	125 597	121 999	247 596
Ogan Oeloe en Komering	74	38	112	123 470	124 824	248 294
Totaal	1 061	649	1 710	404 549	405 804	810 353

VREEMDE OOSTERLINGEN.			DE DRIE BEVOLKINGSGROEPEN TEZAMEN.			Oppervlakte in □ K.M.	Aantal zielen per □ K.M.
Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.		
1 599	1 286	2 885	165 117	166 887	332 004	1 138.45	291.63
605	573	1 178	161 876	163 521	325 397	1 392.20	233.73
490	430	920	144 426	150 519	294 945	702.60	419.79
526	430	956	198 468	198 666	397 134	1 236.70	321.12
113	145	258	118 672	126 503	245 175	1 414.65	173.31
3 333	2 864	6 197	788 559	806 096	1 594 655	5884.60	270.99
3 568	3 002	6 570	288 874	290 965	579 839	1 511.70	383.57
1 820	1 442	3 262	288 098	295 526	583 624	2 529.45	230.73
1 805	1 596	3 401	194 068	197 201	391 269	1 275.60	306.73
1 977	1 612	3 589	228 594	228 667	457 261	1 802.—	253.75
9 170	7 652	16 822	999 634	1 012 359	2 011 993	7 118.75	282.63
226 838	188 569	415 407	17 163 677	17 820 494	34 984 171	131 430.52	266.18

GEWESTEN.

4 492	3 607	8 099	77 606	69 156	146 762	7 502.90	19.56
435	315	750	113 820	133 070	246 890	2 314.80	106.66
499	203	702	120 702	119 307	240 009	7 767.00	30.90
61	45	106	52 225	54 708	106 933	7 906.06	13.53
536	352	888	109 678	111 554	221 232	6 955.20	31.81
655	565	1 220	124 700	127 265	251 965	1 744.20	144.46
501	422	923	62 086	63 691	125 777	5 991.05	20.99
136	60	196	90 790	91 882	182 672	6 514.20	28.04
7 315	5 569	12 884	751 607	770 633	1 522 240	46 695.41	32.60
718	494	1 212	17 311	13 449	30 760	1 470.94	20.91
400	330	730	81 614	79 000	160 614	4 198.48	38.26
461	198	659	106 536	104 198	210 734	18 000.00	11.71
422	284	706	218 366	223 111	441 477	14 558.49	30.32
2 001	1 306	3 307	423 827	419 758	843 585	38 227.91	22.07
457	384	841	12 941	12 481	25 422	2 281.20	11.14
1 049	394	1 443	57 179	50 109	107 288	11 623.40	9.23
45	5	50	16 377	16 044	32 421	2 112.00	15.35
70	51	121	19 264	19 210	38 474	2 433.00	15.81
65	56	121	9 435	9 404	18 839	2 409.60	7.82
176	89	265	17 793	16 903	34 696	5 027.60	6.90
1 862	979	2 841	132 989	124 151	257 140	25 886.80	9.93
2 073	1 053	3 126	63 200	59 677	122 877	6 895.80	17.82
406	163	569	56 157	54 869	111 026	21 372.60	5.19
2 479	1 216	3 695	119 357	114 546	233 903	28 268.40	8.27
7 200	4 809	12 009	36 366	37 379	73 745	220.50	334.44
702	76	778	127 681	126 957	254 638	37 428.30	6.80
1 814	645	2 459	127 735	122 785	250 520	17 820.90	14.06
480	215	695	124 024	125 077	249 101	30 448.35	8.18
10 196	5 745	15 041	415 806	412 198	828 004	85 918.05	9.64

GEWESTEN EN AFDEELINGEN.	EUROPEANEN.			INLANDERS.		
	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Djambi.						
Djambi	78	56	134	23 597	23 180	46 777
Moearotembesi	14	9	23	9 271	9 019	18 290
Moearotebo	10	1	11	9 293	9 706	18 999
Bangko	12	1	13	14 315	15 058	29 373
Koerintji	40	9	49	31 746	36 179	67 925
Moearoboengo	1	—	1	13 753	13 850	27 603
Sarolangoen	12	3	15	9 710	10 298	20 008
Totaal	167	79	246	111 685	117 290	228 975
Oostkust van Sumatra.						
Deli en Serdang	2 935	1 943	4 878	171 666	148 601	320 267
Langkat	724	408	1 132	84 447	70 071	154 518
Asahan	601	291	892	117 433	94 006	211 439
Bengkalis	69	45	114	58 838	59 511	118 349
Simeloengoen en de Karolanden	561	305	866	123 042	115 315	238 357
Totaal	4 890	2 992	7 882	555 426	487 504	1 042 930
Atjeh en onderhoorigheden.						
Groot-Atjeh	717	499	1 216	51 885	49 159	101 044
Noordkust van Atjeh	277	132	409	169 501	171 303	340 804
Oostkust van Atjeh	399	225	624	62 920	47 852	110 772
Westkust van Atjeh	184	85	269	76 544	75 127	151 671
Alaslanden	17	3	20	7 185	6 968	14 153
Totaal	1 594	944	2 538	368 035	350 409	718 444
Riouw en onderhoorigheden.						
Lingga	24	17	41	11 222	12 127	23 349
Karimoen	25	7	32	8 780	9 101	17 881
Tandjoengpinang	178	109	287	13 257	11 453	24 710
Poelau Toedjoeh	5	7	12	12 945	11 909	24 854
Indragiri	81	28	109	53 229	55 592	108 821
Totaal	313	168	481	99 433	100 182	199 615
Banka en onderhoorigheden.						
Noord-Banka	73	45	118	4 449	4 374	8 823
Soengailiat	50	57	107	6 912	6 810	13 722
Pangkalpinang	108	121	229	11 904	11 715	23 619
Muntok	92	87	179	8 104	8 071	16 175
Zuid-Banka	24	11	35	11 883	11 552	23 435
Totaal	347	321	668	43 252	42 522	85 774
Billiton	261	143	404	19 698	19 490	39 188
Westerafdeeling van Borneo.						
Pontianak	320	202	522	105 501	101 391	206 892
Singkawang	121	90	211	69 187	65 148	134 335
Sintang	45	19	64	66 177	64 316	130 493
Ketapang	30	12	42	33 664	30 132	63 796
Totaal	516	323	839	274 529	260 987	535 516
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.						
Bandjermasin	482	367	849	72 995	78 161	151 156
Oeloe Soengai	75	33	108	203 137	225 218	428 355
Koealakapoeas	40	32	72	51 825	52 380	104 205
Doesoenlanden	22	13	35	27 721	27 252	54 973
Zuidoostkust van Borneo	96	65	161	39 277	36 537	75 814
Samarinda	941	559	1 500	101 095	82 684	183 779
Totaal	1 656	1 069	2 725	496 050	502 232	998 282

VREEMDE OOSTERLINGEN.			DE DRIE BEVOLKINGSGROEPEN TEZAMEN.			Oppervlakte in □ K.M.	Zielental per □ K.M.
Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.		
1 939	880	2 819	25 614	24 116	49 730	17 295.00	2.88
167	34	201	9 452	9 062	18 514	5 889.38	3.14
74	18	92	9 377	9 725	19 102	6 783.75	2.82
21	4	25	14 348	15 063	29 411	6 758.75	4.35
692	60	752	32 478	36 248	68 726	4 028.44	17.06
110	25	135	13 864	13 875	27 739	4 201.56	6 60
86	13	99	9 808	10 314	20 122	3 524.06	5.71
3 089	1 034	4 123	114 941	118 403	233 344	48 480.94	4.81
56 367	14 250	70 617	230 968	164 794	395 762	4 840.00	81.77
20 945	4 278	25 223	106 116	74 757	180 873	6 336.29	28.55
13 682	2 541	16 223	131 716	96 838	228 554	13 330.00	17.15
15 831	7 321	23 152	74 738	66 877	141 615	62 493.95	2.27
10 353	1 174	11 527	133 956	116 794	250 750	6 500.00	38.58
117 178	29 564	146 742	677 494	520 060	1 197 554	93 500.24	12.81
3 076	1 234	4 310	55 678	50 892	106 570	3 345.11	31.86
2 877	1 257	4 134	172 655	172 692	345 347	15 654.38	22.06
4 651	1 224	5 875	67 970	49 301	117 271	13 190.63	8.89
693	295	988	77 421	75 507	152 928	19 288.53	7.93
63	13	76	7 265	6 984	14 249	4 071.13	3.50
11 360	4 023	15 383	380 989	355 376	736 365	55 549.78	13.26
3 248	958	4 206	14 494	13 102	27 596	2 167.36	12.73
4 756	1 309	6 065	13 561	10 417	23 978	3 269.54	7.33
6 656	2 090	8 746	20 091	13 652	33 743	2 387.10	14.14
1 170	551	1 721	14 120	12 467	26 587	2 477.23	10.73
1 983	305	2 288	55 293	55 925	111 218	22 090.50	5.03
17 813	5 213	23 026	117 559	105 563	223 122	32 391.73	6.89
13 441	6 259	19 700	17 963	10 678	28 641	1 520.26	18.84
15 749	6 633	22 382	22 711	13 500	36 211	1 704.38	21.25
10 265	3 792	14 057	22 277	15 628	37 905	2 372.31	15.98
1 709	876	2 585	9 905	9 034	18 939	2 066.40	9.17
7 407	1 568	8 975	19 314	13 131	32 445	4 118.35	7.88
48 571	19 128	67 699	92 170	61 971	154 141	11 781.70	13.08
25 735	3 255	28 990	45 694	22 888	68 582	4 849.50	14.14
12 359	8 350	20 709	118 180	109 943	228 123	34 136.50	6.68
25 368	18 776	44 144	94 676	84 014	178 690	15 529.53	11.51
1 735	1 512	3 247	67 957	65 847	133 804	63 265.00	2.11
580	367	947	34 274	30 511	64 785	34 279.59	1.89
40 042	29 005	69 047	315 087	290 315	605 402	147 210.62	4.11
2 975	2 762	5 737	76 452	81 290	157 742	12 386.25	12.74
327	222	549	203 539	225 473	429 012	13 052.81	32.87
695	446	1 141	52 560	52 858	105 418	109 665.00	0.96
173	106	279	27 916	27 371	55 287	47 103.75	1.17
927	393	1 320	40 300	36 995	77 295	22 048.63	3.51
8 486	2 080	10 566	110 522	85 323	195 845	184 170.94	1.06
13 583	6 009	19 592	511 289	509 310	1 020 599	388 427.38	2.63

GEWESTEN EN AFDEELINGEN.	EUROPEANEN.			INLANDERS.		
	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Menado.						
Menado	919	903	1 822	213 496	209 644	423 140
Gorontalo	169	125	294	74 453	76 855	151 308
Midden-Celebes	84	50	134	88 531	83 006	171 537
Totaal	1 172	1 078	2 250	376 480	369 505	745 985
Celebes en onderhoorigheden.						
Makasser	1 580	1 293	2 873	110 015	104 551	214 566
Soenggoe Minasa	39	34	73	134 897	123 607	258 504
Bonthain	73	85	158	130 469	124 288	254 757
Boni	91	45	136	211 593	210 228	421 821
Pare Pare	62	45	107	128 408	122 194	250 602
Mandar	45	24	69	93 464	95 849	189 313
Loewoe	115	54	169	154 270	150 367	304 637
Oost-Celebes	146	87	233	215 154	219 769	434 923
Totaal	2 151	1 667	3 818	1 178 270	1 150 853	2 329 123
Amboina.						
Amboina	1 050	1 240	2 290	55 799	54 288	110 087
Ceram	122	80	202	39 549	42 376	81 925
Aroe-eilanden	45	30	75	8 035	9 264	17 299
Kei-eilanden	23	10	33	17 402	18 065	35 467
Tanimbar- en Babar-eilanden	24	11	35	13 662	13 439	27 101
Totaal	1 264	1 371	2 635	134 447	137 432	271 879
Ternate en onderhoorigheden.						
Ternate	264	316	580	7 969	8 182	16 151
Halmahera	53	30	83	51 886	49 746	101 632
Batjan	22	19	41	6 828	5 444	12 272
Soela-eilanden	13	7	20	8 269	8 067	16 336
Totaal	352	372	724	74 952	71 439	146 391
Nieuw-Guinea.						
Noord-Nieuw-Guinea	78	34	112	91 155	56 233	147 388
West-Nieuw-Guinea	25	17	42	16 534	12 980	29 514
Zuid-Nieuw-Guinea	57	26	83	9 475	7 479	16 954
Totaal	160	77	237	117 164	76 692	193 856
Timor en onderhoorigheden.						
Zuid-Timor en Eilanden	156	138	294	104 382	89 132	193 514
Noord- en Midden-Timor	89	29	118	86 768	59 799	146 567
Soemba	41	28	69	69 161	54 767	123 928
Flores	151	81	232	228 605	203 568	432 173
Soembawa	27	21	48	120 151	124 375	244 526
Totaal	464	297	761	609 067	531 641	1 140 708
Bali en Lombok.						
Boeleleng	73	54	127	68 536	72 893	141 429
Djembrana	13	6	19	18 354	18 060	36 414
Zuid-Bali	60	37	97	376 494	386 440	762 934
Lombok	53	36	89	304 114	311 263	615 377
Totaal	199	133	332	767 498	788 656	1 556 154
Totalen voor de buitengewesten	20 091	14 329	34 420	7 041 134	6 830 010	13 871 144

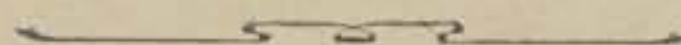
VREEMDE OOSTERLINGEN.			DE DRIE BEVOLKINGSGROEPEN TEZAMEN.			Oppervlakte in □ K.M.	Zielental per □ K.M.
Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.		
4 765	3 866	8 631	219 180	214 413	433 593	15 367.19	28.22
1 237	1 007	2 244	75 859	77 987	153 846	15 968.75	9.63
993	589	1 582	89 808	83 645	173 253	32 425.78	5.34
6 995	5 462	12 457	384 647	376 045	760 692	63 761.72	11.93
6 477	3 390	9 867	118 072	109 234	227 306	2 288.65	99.32
229	135	364	135 165	123 776	258 941	2 841.48	91.13
453	221	674	130 995	124 594	255 589	4 136.88	61.78
378	204	582	212 062	210 477	422 539	8 704.38	48.54
585	369	954	129 055	122 608	251 663	6 407.50	39.28
224	106	330	93 733	95 979	189 712	16 997.19	11.16
425	197	622	154 810	150 618	305 428	30 955.63	9.87
873	438	1 311	216 173	220 294	436 467	52 146.39	8.37
9 644	5 060	14 704	1 190 065	1 157 580	2 347 645	124 478.10	18.86
1 166	754	1 920	58 015	56 282	114 297	10 631.91	10.75
245	174	419	40 261	42 725	82 986	18 155.29	4.57
142	84	226	8 250	9 394	17 644	8 305.00	2.12
128	103	231	17 572	18 191	35 763	1 309.50	27.31
38	9	47	13 788	13 488	27 276	6 594.00	4.14
1 719	1 124	2 843	137 886	140 080	277 966	44 995.70	6.18
620	573	1 193	8 853	9 071	17 924	105.06	170.61
447	178	625	52 386	49 954	102 340	22 174.82	4.62
132	78	210	6 982	5 541	12 523	6 021.20	2.08
74	28	102	8 356	8 102	16 458	4 842.32	3.40
1 273	857	2 130	76 577	72 668	149 245	33 143.40	4.50
428	82	510	91 661	56 349	148 010	416 194.00	0.47
330	136	466	16 889	13 133	30 022		
315	76	391	9 847	7 581	17 428		
1 073	294	1 367	118 397	77 063	195 460	416 194.00	0.47
699	681	1 380	105 237	89 951	195 188	11 579.05	16.86
657	500	1 157	87 514	60 328	147 842	12 597.81	11.74
232	174	406	69 434	54 969	124 403	11 385.20	10.93
428	215	643	229 184	203 864	433 048	17 237.25	25.12
922	683	1 605	121 100	125 079	246 179	15 603.57	15.78
2 938	2 253	5 191	612 469	534 191	1 146 660	68 402.88	16.76
1 350	731	2 081	69 959	73 678	143 637	1 449.38	99.10
177	149	326	18 544	18 215	36 759	890.31	41.29
2 403	1 403	3 806	378 957	387 880	766 837	3 538.13	216.74
1 555	760	2 315	305 722	312 059	617 781	4 668.60	132.33
5 485	3 043	8 528	773 182	791 832	1 565 014	10 546.42	148.39
330 351	130 139	460 490	7 392 032	6 974 631	14 366 663	1 768 710.68	8.12

Bijlage B.

OVERZICHT

van de ontvangsten en uitgaven van de landschapskassen

in Nederlandsch-Indië over 1921.

ONTVANGSTEN.

OOSTKUST VAN SUMATRA.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
1. Landschapskas van *Deli*	f 347,71	—	f 208 100,—	20,5	f 15 499,12	1,6	f 173 308,41	f 35 045,18	20,4	f 109 616,50	f 387 785,27	f 30 554,85	51,9	f 1 880,65	—	0,1	f 15 000,—	1,5	—	—	f 38 150,52	3,8	f 2 281,70	0,2	f 1 017 569,91
2. Landschapskas van *Serdang*	— 59,61	—	64 600,—	18.3	939,01	0,2	64 276,47	1 600,72	19,0	56 524,—	127 345,01	5 424,08	53,8	373,16	f 311,44	0,2	—	—	—	—	28 000,01	7,9	2 241,20	0,6	351 575,49
3. Landschapskas van *Langkat*	0,19	—	64 150,—	7,1	2 577,45	0,3	94 043,39	67 357,56	17,9	54 735,—	420 473,42	156 617,78	70,1	815,50	—	0,1	1 570,82	0,2	—	—	38 055,91	4,2	1 315,53	0,1	901 712,55
4. Landschapskas van *Asahan*	— 400,—	—	42 120,—	8,2	4 990,50	1,0	70 363,70	67 681,71	27,2	41 992,—	141 591,87	100 242,01	55,7	6 118,81	—	1,0	—	—	f 3 575,—	0,7	8 998,81	1,9	21 990,08	4,3	509 264,49
5. Landschapskas van *Laboehanbatoe*	198 379,26	41,9	44 622,—	9,4	2 565,58	0,5	23 185,69	14 683,68	8,0	41 765,50	95 352,—	8 722,74	30,8	608,52	561,60	0,2	—	—	328,75	—	1 646,08	0,4	40 586,90	8,6	473 008,30
6. Landschapskas van *Batoebara*	— 705,10	—0,3	16 125,—	8,3	2 619,31	1,4	43 662,74	10 232,52	27,8	33 048,34	68 927,92	5 714,89	55,7	341,95	1 642,50	1,0	—	—	1 375,—	0,7	9 392,92	4,8	851,42	0,4	193 229,41
7. Landschapskas van *Simeloengoen*	33 429,61	6,0	15 250,—	2,7	8 470,53	1,5	74 413,62	22 908,31	17,6	48 557,50	207 830,40	99 357,30	64,3	116,13	4 640,68	0,9	643,50	0,1	22 222,72	4,0	693,38	0,1	15 501,50	2,8	554 035,18
8. Landschapskas van *de Karolanden*	30 134,80	10,7	8 750,—	3,2	10 389,76	3,7	100 511,84	714,76	36,0	52 063,—	—	12 415,63	22,9	—	49 036,—	17,4	3 997,—	1,4	4 969,97	1,7	8 021,47	2,8	840,—	0,2	281 844,23
9. Landschapskas van *Siak Sri Indrapoera*	29 872,40	9,7	178 944,51	58,4	1 531,01	0,5	22 898,52	24 462,13	15,5	21 874,28	2 309,71	656,50	8,2	718,58	—	0,2	—	—	—	—	—	—	23 056,36	7,5	306 324,—
10. Landschapskas van *Pelalawan*	13 777,03	38,4	15 600,—	43,5	50,—	—	3 172,84	—	8,9	—	—	—	—	39,60	—	0,1	—	—	—	—	—	—	3 258,30	9,1	35 897,77
11. Landschapskas van *Rokan*	2 925,91	9,2	—	—	825,65	2,6	20 216,77	123,25	64,0	5 869,50	—	—	18,4	270,67	—	0,8	—	—	154,33	0,5	486,63	1,5	934,26	3,0	31 806,97
12. Landschapskas van *Kampar Kiri*	7 761,—	54,6	—	—	78,12	0,5	4 045,28	—	28,5	2 273,50	—	7,50	15,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71,77	0,5	14 237,17
Totalen	f 315 463,20	6,8	f 658 261,51	14,3	f 50 536,04	1,0	f 694 099,27	f 244 809,82	20,1	f 468 319,12	f 1 451 615,60	f 419 713,28	—	f 11 283,57	f 56 192,22	1,4	f 21 211,32	0,4	f 32 625,77	0,7	f 133 445,73	2,8	f 112 929,02	2,5	f 4 670 505,47

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	3de afdeeling. Financiën. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bez… inl… hoo… amb…
1. Landschapskas van *Deli*	f 90 000,—	—	8,8	f 22 615,80	f 5 263,52	f 8 703,14	3,6	f 15 948,85	f [illegible]	f 146 081,43	16,7	f 24…
2. Landschapskas van *Serdang*	8 000,—	—	2,3	5 154,—	2 648,06	2 845,—	3,0	5 880,63	[illegible]	57 415,45	18,5	8…
3. Landschapskas van *Langkat*	90 000,—	—	10,0	10 482,—	5 216,45	2 239,39	2,0	7 732,10	[illegible]	129 371,14	15,8	13…
4. Landschapskas van *Asahan*	50 000,—	—	10,0	5 667,60	3 437,16	3 343,80	2,5	6 114,11	[illegible]	14 103,25	4,4	8…
5. Landschapskas van *Laboehanbatoe*	25 000,—	—	5,3	5 555,20	4 171,99	781,83	2,1	2 020,33	[illegible]	10 298,96	4,1	5…
6. Landschapskas van *Batoebara*	13 000,—	—	6,7	2 901,60	791,82	616,65	2,2	2 747,85	[illegible]	1 995,05	3,0	2…
7. Landschapskas van *Simeloengoen*	50 000,—	—	9,0	10 734,—	4 800,—	5 068,82	3,7	8 044,23	[illegible]	3 722,21	3,4	10…
8. Landschapskas van *de Karolanden*	3 000,—	—	1,0	5 669,—	17 051,79	4 421,93	9,6	8 024,55	[illegible]	19 120,06	10,0	2…
9. Landschapskas van *Siak Sri Indrapoera*	50 000,—	—	16,3	4 252,—	6 170,32	453,10	3,5	3 872,75	[illegible]	5 150,—	4,5	16…
10. Landschapskas van *Pelalawan*	—	—	—	1 452,—	787,10	22,—	6,3	776,80	[illegible]	—	2,5	1…
11. Landschapskas van *Rokan*	—	—	—	—	499,50	22,75	1,6	1 664,42	[illegible]	390,52	6,7	1…
12. Landschapskas van *Kampar Kiri*	—	—	—	—	1 130,08	40,—	8,0	245,32	[illegible]	94,60	2,6	
Totalen	f 379 000,—	—	8,1	f 74 483,20	f 51 967,79	f 28 558,41	3,3	f 63 071,94	f [illegible]	f 887 742,67	10,4	f 88…

UITGAVEN.

OOSTKUST VAN SUMATRA.

1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen.			2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.					5de afdeeling. Onderwijs en eeredienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Burgerlijke openbare werken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op ult. 1921.		Totaal.	KASSEN.
[R]estitutie-post aan 't Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.		
90 000,—	—	8,8	f 22 615,80	f 5 263,52	f 8 703,14	3,6	f 15 948,85	f 7[illegible]9,17	f 146 081,43	16,7	f 242 946,66	f 119 878,06	f 26 103,46	f 53 925,62	43,5	f 22 373,01	f 10 311,23	—	3,2	f 42 867,57	f 11 180,34	5,3	f 189 503,06	f 3 793,50	19,0	f 9 602,84	—	0,9	—f 10 877,35	—1,0	f 1 017 569,91	Landschapskas van *Deli*.
8 000,—	—	2,3	5 154,—	2 648,06	2 845,—	3,0	5 880,63	1[illegible]6,40	57 415,45	18,5	88 764,—	61 563,16	12 099,25	23 372,34	52,9	5 348,29	8 945,80	—	4,2	1 620,47	3 354,95	1,5	57 726,23	917,50	16,3	8 711,50	—	2,5	— 4 297,54	—1,2	351 575,49	Landschapskas van *Serdang*.
90 000,—	—	10,0	10 482,—	5 216,45	2 239,39	2,0	7 732,10	5[illegible]8,27	129 371,14	15,8	137 640,92	201 018,40	31 981,80	79 080,77	49,9	24 123,51	8 055,49	—	3,5	15 528,—	29 069,52	5,0	103 861,02	2 371,38	11,8	18 672,30	—	2,0	0,09	—	901 712,55	Landschapskas van *Langkat*.
50 000,—	—	10,0	5 667,60	3 437,16	3 343,80	2,5	6 114,11	2[illegible]2,52	14 103,25	4,4	84 628,40	5 133,52	9 829,17	66 536,08	32,7	16 631,26	4 955,30	—	4,2	7 455,53	25 480,45	6,6	118 057,83	3 990,13	24,0	2 337,61	—	0,4	79 420,77	15,2	509 264,49	Landschapskas van *Asahan*.
25 000,—	—	5,3	5 555,20	4 171,99	781,83	2,1	2 020,33	[illegible]3,19	10 298,96	4,1	56 335,70	45 861,50	15 406,29	144 017,56	55,4	26 872,90	18 835,06	—	9,4	1 819,02	715,60	0,5	108 922,05	2 440,—	23,5	480,—	—	—	— 1 838,88	—0,3	473 008,30	Landschapskas van *Laboehanbatoe*.
13 000,—	—	6,7	2 901,60	791,82	616,65	2,2	2 747,85	[illegible]6	1 995,05	3,0	23 219,—	18 755,57	2 983,75	9 681,92	28,1	11 932,75	15 836,39	—	14,2	433,89	2 378,78	1,5	50 273,53	1 344,20	26,5	2 426,40	—	1,2	30 876,50	16,6	193 229,41	Landschapskas van *Batoebara*.
50 000,—	—	9,0	10 734,—	4 800,—	5 068,82	3,7	8 044,23	[illegible],07	3 722,21	3,4	103 184,80	—	6 441,10	32 077,69	25,5	10 416,88	44 081,89	—	9,8	12 196,92	13 891,12	4,7	204 806,15	975,—	37,1	—	—	—	36 822,30	6,8	554 035,18	Landschapskas van *Simeloengoen*.
3 000,—	—	1,0	5 669,—	17 051,79	4 421,93	9,6	8 024,55	[illegible],84	19 120,06	10,0	20 794,—	—	6 370,—	14 914,43	15,2	—	49 623,83	—	17,6	14 848,36	3 389,61	6,5	66 460,—	—	23,5	12 286,67	—	4,3	34 266,16	12,2	281 844,23	Landschapskas van *de Karolanden*.
50 000,—	—	16,3	4 252,—	6 170,32	453,10	3,5	3 872,75	[illegible],52	5 150,—	4,5	104 259,42	591,28	11 866,80	11 426,58	41,8	11 217,58	19 069,50	—	10,0	1 432,60	—	0,4	28 596,31	1 444,50	10,0	—	—	—	41 609,74	13,5	306 324,—	Landschapskas van *Siak Sri Indrapoera*.
—	—	—	1 452,—	787,10	22,—	6,3	776,80	[illegible],16	—	2,5	13 500,—	—	873,—	684,17	41,9	704,—	183,75	—	2,4	1 075,—	—	3,2	1 280,—	—	3,6	—	—	—	14 429,79	40,1	35 897,77	Landschapskas van *Pelalawan*.
—	—	—	—	499,50	22,75	4,6	1 664,42	[illegible],—	390,52	6,7	10 846,30	—	1 300,36	2 175,01	45,0	6 010,85	1 051,36	—	22,3	345,—	—	1,1	7 041,55	—	22,2	31,49	—	—	337,86	1,1	31 806,97	Landschapskas van *Rokan*.
—	—	—	—	1 130,08	40,—	8,0	245,32	[illegible],—	94,60	2,6	2 250,—	—	—	598,89	20,0	4 352,—	215,15	—	32,1	127,25	—	0,8	1 209,39	507,50	12,0	—	—	—	3 421,99	24,5	14 237,17	Landschapskas van *Kampar Kiri*.
[3]79 000,—	—	8,1	f 74 483,20	f 51 967,79	f 28 558,41	3,3	f 63 071,94	f [illegible],90	f 387 742,67	10,4	f 888 369,20	f 452 801,49	f 125 254,98	f 438 491,06	40,8	f 139 983,03	f 181 164,75	—	6,9	f 99 749,61	f 89 460,37	4,1	f 937 737,12	f 17 783,71	20,4	f 54 548,81	—	1,2	f 224 171,43	4,8	f 4 670 505,47	

B

ONTVANGSTEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.
1. Onderafdeelingskas van *Sigli*	f 4 972,50^{5}	2,1	f 43 250,—	18,0	f 1 170,18^{5}	0,5	f 161 351,12	f 15 766,50	74,4	f 35,50	—	f 27,—	0,1
2. Landschapskas van *Meureudoe*	1 212,01	2,3	7 560,—	14,4	576,86	1,1	40 062,48	703,99	77,7	131,—	—	—	0,3
3. Onderafdeelingskas van *Bireuen*	10 512,23	5,8	8 220,—	4,3	332,81	0,1	107 219,77	6 525,78	61,7	45 197,—	f 116,88	—	24,6
4. Onderafdeelingskas van *Lho Seumawe*	4 816,82	4,2	33 156,—	29,0	2 148,34^{5}	1,9	65 932,94	4 035,—	61,2	—	2 569,—	—	2,3
5. Onderafdeelingskas van *Lho Soekon*	12 739,89	9,1	10 740,—	7,7	1 181,68	0,8	92 779,01	8 338,57	72,7	6 691,—	962,16	32,50	5,5
6. Onderafdeelingskas van *Takengon*	693,38	2,9	4 920,—	20,7	143,56	0,6	15 198,17	300,—	65,4	1 441,50	21,—	—	6,2
7. Onderafdeelingskas van *Idi*	5 500,31	3,4	31 440,—	20,0	3 981,03	2,4	93 725,00^{5}	6 475,—	60,7	17 330,—	1 808,84	217,37	12,1
8. Onderafdeelingskas van *Langsar* en *Soengai Raja*	5 655,30	10,4	4 800,—	8,9	1 142,34	2,1	18 682,31	6 550,—	46,6	—	11 323,74	776,66	22,3
9. Landschapskas van *Peureula*	123 449,81	29,9	7 020,—	1,7	1 078,63	0,2	35 199,78	49 358,84	20,5	4 825,—	176 796,42	407,26	44.1
10. Onderafdeelingskas van *Tamiang*	34 077,86	13,0	22 430,—	8,5	155,50	0,1	22 739,08	5 690,91	11,0	4 112,37	158 286,05	6 018,96	65,7
11. Onderafdeelingskas van *Serbodjadi*	4 093,21^{5}	29,2	2 700,—	19,2	449,16	3,2	5 828,06^{5}	520,—	45,2	345,55	—	—	2,5
12. Landschapskas van *Gajo Loeos*	3 244,65	13,0	4 620,—	18,4	827,59	3,3	14 108,85	345,—	57,6	1 028,—	—	—	4,1
13. Landschapskas van *Tjalang*	5 556,96	12,3	9 240,—	20,5	112,—	0,2	22 780,14	3 841,10	39,8	272,50	1 280,—	1 140,—	6,0
14. Onderafdeelingskas van *Meulaboh*	2 868,49	3,7	13 760,—	18,0	595,62	0,8	56 672,94	780,—	75,1	—	—	500,—	0,6
15. Onderafdeelingskas van *Tapa Toean*	6 900,97	5,9	23 790,—	20,3	765,15	0,7	78 626,90	3 045,—	69,7	164,—	—	818,01	0,8
16. Landschapskas van *Troemon*	289,73	1,7	5 000,—	29,0	249,50	1,5	6 836,63	2 350,—	53,4	2,25	—	2 400,—	13,9
17. Landschapskas van *Simeuloe*	12 015,84	19 4	1 620,—	26,0	45,—	0,1	22 272,91	5 900,—	45,6	7 349,—	1 954,10	—	15,1
18. Afdeelingskas van de *Alaslanden*	5 630,26	20,5	4 200,—	15,3	773,—	2,8	10 257,15	1 000,—	41,0	5 059,25	—	—	18,4
Totalen	f 244 230,23	12,1	f 238 466,—	11,7	f 15 627,96	0,8	f 870 273,25	f 121 525,69	48,9	f 93 983,92	f 355 118,19	f 12 337,76	22,8

KASSEN.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
1. Onderafdeelingskas van *Sigli*	f 1 121,57	f 3 293,60	1,5	—	—	—	—	f 34,—	0,1	f 7 507,30	3,0	f 238 529,28
2. Landschapskas van *Meureudoe*	364,85	15,—	0,7	—	—	—	—	1 800,26	3,4	30,—	0,1	52 456,45
3. Onderafdeelingskas van *Bireuen*	949,70	296,—	0,7	—	—	f 1 292,50	0,7	—	[illegible]	3 806,—	2,1	184 368,67
4. Onderafdeelingskas van *Lho Seumawe*	1 267,45	—	1,1	—	—	322,—	0,3	—	—	—	—	114 247,55^{5}
5. Onderafdeelingskas van *Lho Soekon*	694,41	332,76	0,7	—	—	1 040,—	0,8	3 844,—	2,7	—	—	139 375,98
6. Onderafdeelingskas van *Takengon*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	987,50	4,2	23 705,11
7. Onderafdeelingskas van *Idi*	723,81	1 138,19^{5}	1,1	—	—	550,—	0,3	—	—	—	—	162 889,55^{5}
8. Onderafdeelingskas van *Langsar* en *Soengai Raja*	140,90	80,50	0,4	—	—	—	—	1 600,25	3,0	3 390,11	6,3	54 142,11
9. Landschapskas van *Peureula*	144,31	347,50	0,1	f 67,—	—	11 370,04	2,7	2 764,80	0,7	270,—	0,1	413 099,39
10. Onderafdeelingskas van *Tamiang*	199,84	91,—	0,1	—	—	468,—	0,2	1 103,50	0,4	2 619,23	1,0	257 992,30
11. Onderafdeelingskas van *Serbodjadi*	96,41	5,—	0,7	—	—	—	—	—	—	—	—	14 037,40
12. Landschapskas van *Gajo Loeos*	405,—	—	1,6	—	—	—	—	—	—	500,—	2,0	25 079,09
13. Landschapskas van *Tjalang*	165,70	97,11	0,6	—	—	260,—	0,6	—	—	—	—	44 745,51
14. Onderafdeelingskas van *Meulaboh*	439,92	923,23	1,8	—	—	—	—	—	—	—	—	76 540,20
15. Onderafdeelingskas van *Tapa Toean*	2 089,69^{5}	74,75	1,8	—	—	—	—	965,36	0,8	—	—	117 239,83^{5}
16. Landschapskas van *Troemon*	90,97	—	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	17 219,08
17. Landschapskas van *Simeuloe*	357,50	—	0,6	17,83	—	9,50	—	—	—	10 287,44	16,6	61 829,12
18. Afdeelingskas van de *Alaslanden*	120,29	—	0,4	—	—	—	—	443,08	1,6	—	—	27 483,03
Totalen	f 9 372,32^{5}	f 6 694,64	0,8	f 84,83	—	f 15 312,04	0,8	f 12 555,25	0,6	f 29 397,58	1,5	f 2 024 979,66^{5}

ATJEH EN ONDERHOORIGHEDEN.

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling, Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling, Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling, Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdee[ling] Financi[ën] Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdee[ling] Financi[ën] Kasbeheer.
1. Onderafdeelingskas van *Sigli*	f [illegible]0 000,—	—	8,4	f 1 701,75	f 3 590,77	f 1 466,22^{5}	2,9	f 15 121,35	f 3 922,2[illegible]
2. Landschapskas van *Meureudoe*	3 500,—	—	6,7	636,—	1 136,40	174,90	3,7	3 252,25	260,—
3. Onderafdeelingskas van *Bireuen*	12 000,—	f 180,—	6,6	360,—	5 923,95	552,46	3,7	9 019,94	1 874,27
4. Onderafdeelingskas van *Lho Seumawe*	5 000,—	—	4,4	702,—	3 315,36	1 006,51	4,4	6 801,12	2 312,—
5. Onderafdeelingskas van *Lho Soekon*	6 900,—	—	12,0	414,—	2 093,93	716,27	2,4	6 159,09	2 863,—
6. Onderafdeelingskas van *Takengon*	[illegible]300,—	—	1,3	72,—	1 359,69	148,60	6,7	1 743,16	471,—
7. Onderafdeelingskas van *Idi*	[illegible]000,—	50,—	6,2	588,—	1 241,04	204,74^{5}	1,2	7 159,10	3 200,6[illegible]
8. Onderafdeelingskas van *Langsar* en *Soengai Raja*	[illegible]000,—	—	3,7	576,—	1 098,96	915,28	4,8	1 215,78	1 527,8[illegible]
9. Landschapskas van *Peureula*	[illegible]600,—	—	6,9	1 620,—	753,64	1 561,58	1,0	3 094,72	6 120,2[illegible]
10. Onderafdeelingskas van *Tamiang*	[illegible]0,—	17 736,—	14,0	1 416,—	111,36	—	0,6	2 265,31	4 813,5[illegible]
11. Onderafdeelingskas van *Serbodjadi*	[illegible]00,—	—	0,7	120,—	—	46,23	1,2	678,84^{5}	261,—
12. Landschapskas van *Gajo Loeos*	[illegible]100,—	—	0,4	144,—	931,44	152,68	4,9	1 656,12	406,—
13. Landschapskas van *Tjalang*	[illegible]000,—	—	4,5	240,—	2 615,52	141,40	6,7	2 104,26	380,—
14. Onderafdeelingskas van *Meulaboh*	[illegible]00,—	—	4,0	1 080,—	3 295,50	457,21	6,3	4 793,59	635,—
15. Onderafdeelingskas van *Tapa Toean*	[illegible]200,—	—	3,6	648,—	1 028,80	568,28	1,9	7 500,15	1 468,—
16. Landschapskas van *Troemon*	[illegible]100,—	—	0,6	—	346,87	25,—	2,1	639,75	130,—
17. Landschapskas van *Simeuloe*	[illegible]000,—	—	35,6	288,—	387,12	330,37	1,6	2 218,22	3 768,0[illegible]
18. Afdeelingskas van de *Alaslanden*	[illegible]800,—	—	2,9	144,—	542,89	50,—	2,6	884,51	505,—
Totalen	[illegible]00,—	f 17 966,—	8,5	f 10 749,75	f 29 773,24	f 8 523,74	2,4	f 76 307,26^{5}	f 34 917,65

UITGAVEN.

u- n	2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.					5de afdeeling. Onderwijs en eeredienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Burgerlijke openbare werken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op ult. 1921.		Totaal.	KASSEN.
% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.		
N ONDERHOORIGHEDEN.																														
8,4	f 1 701,75	f 3 590,77	f 1 466,22^{5}	2,9	f 15 121,35	f 3 922,22^{5}	f 21 858,10^{5}	17,0	f 73 962,—	—	f 16 171,63	f 10 440,55	42,0	f 8 140,61^{5}	f 10 581,95	—	8,0	f 4 978,09	f 130,—	2,1	f 39 271,55^{5}	f 785,40	16,8	—	—	—	f 6 407,06^{5}	2,6	f 238 529,28	Onderafdeelingskas van *Sigli.*
6,7	636,—	1 136,40	174,90	3,7	3 252,25	260,—	3 583,99	13,6	18 876,—	—	2 612,07	1 845,87	44,3	649,10	2 583,71	—	6,2	1 064,—	30,—	2,1	5 157,10	—	9,9	f 1 318,—	—	2,5	5 777,06	11,0	52 456,45	Landschapskas van *Meureudoe.*
6,6	360,—	5 923,95	552,46	3,7	9 019,94	1 874,27	8 053,28	10,3	37 110,83	f 46,72	12 460,94	5 228,10	29,7	5 516,99	9 756,55	—	8,3	2 637,95	80,—	1,5	65 076,33	—	35,3	—	—	—	8 490,36	4,6	184 368,67	Onderafdeelingskas van *Bireuen.*
4,4	702,—	3 315,36	1 006,51	4,4	6 801,12	2 312,—	4 380,—	11,8	52 460,76	1 027,60	10 015,62	5 200,15	60,1	5 079,21	8 036,94	—	11,5	664,—	70,—	0,6	6 976,—	—	6,2	—	—	—	1 200,28^{5}	1,0	114 247,55^{5}	Onderafdeelingskas van *Lho Seumawe.*
12,0	414,—	2 093,93	716,27	2,4	6 159,09	2 863,—	12 305,—	15,3	32 971,60	348,86	7 216,13	5 093,84	32,8	4 785,95	7 742,72	—	9,—	1 113,50	70,—	0,8	18 201,59	—	13,1	—	—	—	20 344,50	14,6	139 375,98	Onderafdeelingskas van *Lho Soekon.*
1,3	72,—	1 359,69	148,60	6,7	1 743,16	471,—	480,—	11,4	9 673,20	8.40	1 104,—	565,—	47,7	913,—	2 108,54	—	12,8	979,—	10,—	4,2	2 481,50	—	10,5	—	—	—	1 288,02	5,4	23 705,11	Onderafdeelingskas van *Takengon.*
6,2	588,—	1 241,04	204,74^{5}	1,2	7 159,10	3 200,60	9 240,—	12,2	29 304,—	—	9 886,13^{5}	7 686,37	28,0	7 381,46	9 265,94	—	10,4	1 493,41	75,—	0,8	39 532,24	—	24,7	—	—	—	26 581,51^{5}	16,5	162 889,55^{5}	Onderafdeelingskas van *Idi.*
3,7	576,—	1 098,96	915,28	4,8	1 215,78	1 527,83	4 780,—	13,9	10 170,—	3 082,32	3 892,50	1 576,60	34.6	1 317,40	2 359,97	—	6,8	747,50	40,—	1,4	17 423,22	—	32,2	288,—	—	0,5	1 130,75	2,1	54 142,11	Onderafdeelingskas van *Langsar* en *Soengai Raja.*
6,9	1 620,—	753,64	1 561,58	1,0	3 094,72	6 120,20	88 959,91	23,8	34 650,—	—	7 768,91	7 755,91	12,1	347,40	3 592,81	—	1,0	9 990,58	339,—	2,5	45 210,01	288,—	11,0	432,—	—	0,1	172 008,72	41,6	413 099,39	Landschapskas van *Peureula.*
14,0	1 416,—	111,36	—	0,6	2 265,31	4 813,50	8 424,40	6,0	45 977,60	39 571,36	16 299,—	13 225,98	44,8	2 718,—	4 066,70	—	2,6	1 048,62	100,—	0,4	28 734,76^{5}	282,—	11,1	457,42	—	0,2	52 744,28^{5}	20,3	257 992,30	Onderafdeelingskas van *Tamiang.*
0,7	120,—	—	46,23	1,2	678,84^{5}	261,—	740,—	12,0	4 788,—	—	236,—	589,50	40,0	240,—	299,—	—	3,8	28,50	5,—	0,2	525,55	—	3,8	—	—	—	5 379,77^{5}	38,3	14 037,40	Onderafdeelingskas van *Serbodjadi.*
0,4	144,—	931,44	152,68	4,9	1 656,12	406,—	1 590,—	14,6	8 223,—	—	550,—	735,—	37,9	250,—	3 086,10	—	13,3	624,—	15,—	2,6	5 655,47	—	22,4	120,—	—	0,5	840,28	3,4	20 079,09	Landschapskas van *Gajo Loeos.*
4,5	240,—	2 615,52	141,40	6,7	2 104,26	380,—	4 310,—	15,2	16 200,—	512,—	2 890,—	1 001,49	46,0	1 860,—	2 312,16	—	9,3	1 107,50	30,—	2,5	4 371,25	648,—	9,8	—	—	—	2 669,93	6,0	44 745,51	Landschapskas van *Tjalang.*
4,0	1 080,—	3 295,50	457,21	6,3	4 793,59	635,—	3 560,—	11,8	27 168,—	—	9 191,53	4 881,15	53,9	7 469,25	5 058,40	—	16,4	2 122,04	45,—	2,8	3 694,09	—	4,7	—	—	—	89,44	0,1	76 540,20	Onderafdeelingskas van *Meulaboh.*
3,6	648,—	1 028,80	568,28	1,9	7 500,15	1 468,—	8 850,—	15,2	38 812,50	—	7 383,90	5 431,54	44,0	5 273,20	18 965,68	—	20,7	860,—	70,—	0,8	11 297,45	—	9,6	216,—	—	0,2	4 666,33^{5}	4,0	117 239,83^{5}	Onderafdeelingskas van *Tapa Toean.*
0,6	—	346,87	25,—	2,1	639,75	130,—	3 760,—	26,3	6 438,—	—	521,10	647,32	44,2	252,—	363,—	—	3,6	25,—	10,—	0,2	2 298,47	408,—	15,7	—	—	—	1 254,57	7,3	17 219,08	Landschapskas van *Troemon.*
35,6	288,—	387,12	330,37	1,6	2 218,22	3 768,02^{5}	5 600,—	18,7	4 212,—	5 943,32	2 775,10	355,58	21,5	30,—	1 392,20	—	2,4	1 404,—	50,—	2,8	10 464,13^{5}	—	16,9	—	—	—	611,05	1,0	61 829,12	Landschapskas van *Simeuloe.*
2,9	144,—	542,89	50,—	2,6	884,51	505,—	1 420,—	10,2	5 220,—	816,—	288,—	690,—	25,5	315,—	2 052,29	—	8,6	958,28	10,—	3,5	8 768,65*	—	31,9	216,—	—	0,8	3 802,41	14,0	27 483,03	Afdeelingskas van de *Alaslanden.*
8,5	f 10 749.75	f 29 773,24	f 8 523,74	2,4	f 76 307,26^{5}	f 34 917,65	f191 894,68^{5}	15,4	f 456 217,49	f 51 392,58	f111 262,56^{5}	f 72 949,95	34,0	f 52 538,57^{5}	f 93 624,66	—	7,2	f 31 845,97	f 1 179,—	1,6	f315 139,37^{5}	f 1 763,40	15,2	f 3 047,42	—	2	f 315 286,35	15,5	f 2 024 979,66^{5}	

ONTVANGSTEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	3de afdeeling. Financiën. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.																																				
1. Landschapskas van *Indragiri*	f 47 801,25^{5}	27,0	f 30 000,—	17,0	f 1 876,29	1,0	f 68 269,90^{5}	f 700,—	38,0	f 2 736,35	f 15 475,46	f 3 471,55^{5}	12,0	—	f 55,76^{5}	—	f 3 901,49^{5}	2,0	—	1,0	f 5 951,70	3,0	f 8,35	—	f 180 248,12^{5}	f 35 000,—	—	19,0	f 3 000,—	f 1 958,52	f 745,10	3,0	f 7 707,83	f 450,—	f 5 700,—	8,
2. Onderafdeelingskas van de *Koeantan-districten*	10 617,61^{5}	18,0	—	—	384,—	1,0	42 600,98^{5}	374,—	72,0	1 844,—	—	180,35	4,0	—	31,09	—	81,18^{5}	—	f 300,—	—	2 717,93	4,0	—	—	59 131,15^{5}	15 665,—	—	27,0	1 872,—	1 357,71^{5}	248,50	6,0	3 582,26	774,—	—	7,
Totalen . . .	f 58 418,87	24,0	f 30 000,—	13,0	f 2 260,29	1,0	f 110 870,89	f 1 074,—	47,0	f 4 580,35	f 15 475,46	f 3 651,90^{5}	10,0	—	f 86,85^{5}	—	f 3 982,68	1,0	f 300,—	—	f 8 669,63	—	f 8,35	—	f 239 379,28	f 50 665,—	—	—	f 4 872,—	f 3 316,23^{5}	f 993,60	—	f 11 290,09	f 1 224,—	f 5 700,—	8,
WESTERAFDEELING VAN BORNEO.																																				
1. Landschapskas van *Pontianak*	f 88 535,31	29,1	f 45 500,—	15,0	—	—	f 131 653,74	f 8 399,46	46,0	—	f 4 107,70	f 24 579,01	9,4	—	—	—	f 293,64	0,1	f 840,—	0,3	—	—	f 270,—	0,1	f 304 178,86	f 76 300,—	—	25,1	f 2 388,—	—	f 23,—	0,8	f 10 281,03	f 15 562,14	—	8,
2. Landschapskas van *Koeboe* .	24 128,12	36,7	1 125,—	1,7	f 400,—	0,6	31 908,80	1 962,83	51,6	—	2 457,92	3 250,09	8,7	—	—	—	460,64	0,7	—	—	—	—	0,01	—	65 693,41	19 075,—	—	29,0	480,—	f 72,65	—	0,8	2 507,53	4 996,42	f 1 800,—	14,
3. Landschapskas van *Landak* .	27 664,13^{5}	27,4	6 000,—	6,0	—	—	55 859,85	613,37	56,0	f 942,50	4 837,59	1 697,—	7,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 235,03	3,2	100 849,47^{5}	12 500,—	—	12,4	288,—	412,79	—	0,7	3 856,84	4 234,94	1 260,—	9,
4. Landschapskas van *Tajan* .	20 525,78	39,4	600,—	1,1	—	—	29 301,68	287,23	56,8	—	—	1 111,35	2,1	—	—	—	—	—	225,—	0,4	—	—	110,—	0,2	52 161,04	14 907,—	—	28,6	144,—	402,94	—	1,0	1 761,78	1 971,56	4 500,—	15,
5. Landschapskas van *Sanggau*.	16 178,97	24,0	2 400,—	3,6	70,—	0,1	45 345,47	754,90	68,1	—	2 006,—	502,—	3,7	—	—	—	—	—	225,—	0,3	—	—	187,—	0,2	67 669,34	12 000,—	—	17,7	960,—	704,66	—	2,4	2 546,82	4 661,54	2 262,50	14,
6. Landschapskas van *Sekadau* .	38 638,61	45,6	3 080,—	3,7	322,—	0,4	36 774,13	1 523,99	45,0	—	502,—	2 078,50	3,0	—	—	—	228,61	0,3	—	—	—	—	1 708,63	2,0	84 856,47	16 700,—	—	19,7	652,80	1 469,—	—	2,5	2 065,23	4 131,25	3 889,76	11,
7. Landschapskas van *Sintang* .	17 436,83^{5}	16,1	3 600,—	3,3	887,50	0,8	82 404,03	580,16	76,6	—	—	1 643,90	1,5	—	—	—	148,50	0,1	—	—	—	—	1 673,57^{5}	1,6	108 374,50	—	—	—	—	2 201,24	—	2,0	5 472,71	1 582,92	231,25	6,
8. Landschapskas van *Soekadana*	1 468,49^{5}	6,6	4 800,—	21,6	6,—	—	12 834,52^{5}	92,22	58,2	—	—	1 004,50	4,5	—	f 10,95^{5}	—	—	—	—	—	—	—	2 013,02^{5}	9,1	22 229,72	837,—	—	3,8	168,—	1 309,06^{5}	20,50	6,7	928,41^{5}	554,70	60,—	7,
9. Landschapskas van *Simpang*.	12 660,39	30,7	2 200,—	5,3	—	—	19 855,38^{5}	1 181,47	50,9	—	420,—	640,—	2,6	—	39,37	—	—	—	—	—	—	—	4 301,67^{5}	10,4	41 298,29	5 446,—	—	13,2	168,—	1 465,81	24,50	4,0	1 256,68	1 530,47^{5}	—	6,
10. Landschapskas van *Matan* .	91 094,89	54,3	—	—	37,50	—	67 101,97^{5}	4 933,01	43,0	—	—	995,50	0,6	—	—	—	2 653,—	1,5	593,75	0,3	—	—	430,34	0,3	167 839,96^{5}	—	—	—	892,—	2 383,21	77,20	1,9	3 603,68	7 963,44	6 052,98	10,
11. Landschapskas van *Mampawa*	24 191,66^{5}	20,1	8 000,—	6,7	—	—	62 572,71	13 264,39	63,2	—	—	11 170,13	9,3	—	—	—	—	—	142,50	0,1	—	—	755,38	0,6	120 096,77^{5}	24 800,—	—	20,6	320,—	840,36^{5}	—	1,0	5 059,31	4 747,39	3 656,25	11,
12. Landschapskas van *Sambas* .	17 677,47^{5}	8,5	11 000,—	5,3	—	—	120 153,49	4 293,82	59,7	—	9 046,06	45 496,23	26,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	817,50	0,4	208 484,57^{5}	27 800,—	—	13,3	960,—	726,22^{5}	—	0,8	9 461,73	7 813,28	11 594,96	13,
Totalen . .	f 380 200,67^{5}	28,3	f 88 305,—	6,6	f 1 723,—	0,1	f 695 765,78^{5}	f 37 886,85	54,7	f 942,50	f 23 377,27	f 94 168,21	8,8	—	f 50,32^{5}	—	f 3 784,39	0,3	f 2 026,25	0,1	—	—	f 15 502,16^{5}	1,1	f 1 343 732,42	f 210 365,—	—	15,7	f 7 420,80	f 11 987,95^{5}	f 145,20	1,4	f 48 801,75^{5}	f 59 750,05^{5}	f 35 307,70	10,

UITGAVEN.

Kassen	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	4de afdeeling. Bestuur. Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.																
Landschapskas van *Indragiri*.	f 35 000,—	—	19,0	f 3 000,—	f 1 958,52	f 745,10	8,0	f 7 707,83	f 450,—	f 5 700,—	8,0	f 36 682,50	f 1 548,54	f 10 256,80	f 8 783,12^{5}	32,0
Onderafdeelingskas van de *Koeantan-districten*.	15 665,—	—	27,0	1 872,—	1 357,71^{5}	248,50	6,0	3 582,26	774,—	—	7,0	11 906,—	—	2 270,75	2 458,72^{5}	28,0
	f 50 665,—	—	—	f 4 872,—	f 3 316,23^{5}	f 993,60	—	f 11 290,09	f 1 224,—	f 5 700,—	8,0	f 48 588,50	f 1 548,54	f 12 527,55	f 11 241,85	31,0
WESTERAFDEELING VAN BORNEO.																
Landschapskas van *Pontianak*.	f 76 300,—	—	25,1	f 2 388,—	—	f 23,—	0,8	f 10 281,03	f 15 562,14	—	8,5	f 100 043,—	f 1 773,85	f 6 007,55	f 10 248,46	38,8
Landschapskas van *Koeboe*.	19 075,—	—	29,0	480,—	f 72,65	—	0,8	2 507,53	4 996,42	f 1 800,—	14,2	6 430,57	808,64	2 445,—	3 501,80	20,1
Landschapskas van *Landak*.	12 500,—	—	12,4	288,—	412,79	—	0,7	3 856,84	4 234,94	1 260,—	9,2	30 005,50	2 254,30	7 471,—	3 985,08	43,4
Landschapskas van *Tajan*.	14 907,—	—	28,6	144,—	402,94	—	1,0	1 761,78	1 971,56	4 500,—	15,8	10 092,—	—	2 458,55	1 283,44	26,5
Landschapskas van *Sanggau*.	12 000,—	—	17,7	960,—	704,66	—	2,4	2 546,82	4 661,54	2 262,50	14,0	20 956,—	802,40	6 441,25	5 796,10	50,3
Landschapskas van *Sekadau*.	16 700,—	—	19,7	652,80	1 469,—	—	2,5	2 065,23	4 131,25	3 889,76	11,9	11 127,—	125,50	4 033,86	2 143,03	20,5
Landschapskas van *Sintang*.	—	—	—	—	2 201,24	—	2,0	5 472,71	1 582,92	231,25	6,7	28 652,66	—	9 826,78	15 794,76	50,1
Landschapskas van *Soekadana*.	837,—	—	3,8	168,—	1 309,06^{5}	20,50	6,7	928,41^{5}	554,70	60,—	7,0	6 422,10	162,50	1 381,50	768,11	39,3
Landschapskas van *Simpang*.	5 446,—	—	13,2	168,—	1 465,81	24,50	4,0	1 256,68	1 530,47^{5}	—	6,7	7 421,31	—	2 657,90	1 052,95	27,0
Landschapskas van *Matan*.	—	—	—	892,—	2 383,21	77,20	1,9	3 603,68	7 963,44	6 052,98	10,4	29 719,10	—	5 700,26	3 767,90	23,8
Landschapskas van *Mampawa*.	24 800,—	—	20,6	320,—	840,36^{5}	—	1,0	5 059,31	4 747,39	3 656,25	11,2	33 710,70	—	5 739,35	7 864,64^{5}	39,3
Landschapskas van *Sambas*.	27 800,—	—	13,3	960,—	726,22^{5}	—	0,8	9 461,73	7 813,28	11 594,96	13,9	87 513,—	4 404,08	11 209,06	10 721,97^{5}	54,6
	f 210 365,—	—	15,7	f 7 420,80	f 11 987,95^{5}	f 145,20	1,4	f 48 801,75^{5}	f 59 750,05^{5}	f 35 307,70	10,7	f 372 092,94	f 10 331,22	f 65 372,06	f 66 928,15	38,4

Kassen	5de afdeeling. Onderwijs en eeredienst. Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel. Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	7de afdeeling. Burgerlijke openbare werken. Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	8ste afdeeling. Landschapsbedrijven. Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Saldo op ult. 1921.	% van het budget.	Totaal.
RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.																
Landschapskas van *Indragiri*.	f 6 213,—	f 1 347,02^{5}	—	4,0	f 1 375,60	f 1 949,70	2,0	f 12 895,15	f 870,—	8,0	f 476,03	—	—	f 43 289,20^{5}	24,0	f 180 248,12^{5}
Onderafdeelingskas van de *Koeantan-districten*.	—	972,42	—	2,0	117,15	—	1,0	9 507,23^{5}	120,—	16,0	210,71	—	—	8 068,69	13,0	59 131,15^{5}
	f 6 213,—	f 2 319,44^{5}	—	3,0	f 1 492,75	f 1 949,70	1,0	f 22 402,38^{5}	f 990,—	10,0	f 686,74	—	—	f 51 357,89^{5}	—	f 239 379,28
WESTERAFDEELING VAN BORNEO.																
Landschapskas van *Pontianak*.	f 60,—	f 29,60	—	—	—	—	—	f 17 528,88	f 560,—	6,0	—	—	—	f 63 373,45	20,8	f 304 178,86
Landschapskas van *Koeboe*.	—	—	—	—	—	—	—	3 236,63	510,—	5,7	—	—	—	19 829,17	30,2	65 693,41
Landschapskas van *Landak*.	392,50	451,68^{5}	—	0,8	—	—	—	20 079,90	1 020,—	20,9	—	—	—	12 636,94	12,6	100 849,47^{5}
Landschapskas van *Tajan*.	559,95	2 190,96	—	5,3	—	—	—	348,27	610,—	1,8	—	—	—	10 930,59	21,0	52 161,04
Landschapskas van *Sanggau*.	477,45	4 065,88	—	6,8	—	—	—	1 285,80	1 075,—	3,5	—	—	—	3 633,94	53,0	67 669,34
Landschapskas van *Sekadau*.	56,71	1 154,38	—	1,4	f 1 998,—	—	2,3	3 372,56	750,—	4,9	—	—	—	31 187,39	36,8	84 856,47
Landschapskas van *Sintang*.	353,32	4 320,48^{5}	f 27,10	4,3	27,55	—	—	2 959,45	1 870,—	4,5	—	—	—	35 054,27^{5}	32,4	108 374,50
Landschapskas van *Soekadana*.	—	940,54	—	4,2	24,50	—	0,1	1 338,22^{5}	130,—	6,6	—	—	—	7 184,56^{5}	32,3	22 229,72
Landschapskas van *Simpang*.	—	1 394,42	—	3,4	—	—	—	1 474,67^{5}	—	3,6	—	—	—	17 405,57	42,1	41 298,29
Landschapskas van *Matan*.	—	4 082,64	—	2,4	1 728,85	f 227,06	1,1	9 494,31	880,—	6,1	—	—	—	91 267,33^{5}	54,3	167 839,96^{5}
Landschapskas van *Mampawa*.	552,—	491,78	—	0,9	—	—	—	14 591,—	958,—	13,0	—	—	—	16 765,98^{5}	14,0	120 096,77^{5}
Landschapskas van *Sambas*.	560,—	3 762,62	—	2,1	—	—	—	18 462,37	1 420,—	9,5	—	—	—	12 075,32^{5}	5,8	208 484,57^{5}
	f 3 011,93	f 22 884,99	f 27,10	1,9	f 3 778,90	f 227,06	0,3	f 94 172,07	f 9 783,—	7,7	—	—	—	f 321 344,53^{5}	23,9	f 1 343 732,42

B

ONTVANGSTEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.
ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO.													
1. Afdeelingskas van *Samarinda*	f 286 478,73^{5}	19,2	f 153 066,58	10,3	f 2 898,51	0,2	f 303 849,67^{5}	f 149 726,82	30,5	f 24 114,70	f 508 210,15^{5}	f 28 880,84	37,7
2. Landschapskas van *Kota Waringin*	18 921,52	19,8	12 000,—	12,6	397,25	0,4	53 138,12^{5}	4 356,37	60,3	3 446,80	2 000,—	733,77^{5}	6,4
Totalen	f 305 400,25^{5}	19,3	f 165 066,58	10,4	f 3 295,76	0,2	f 356 987,80	f 154 083,19	32,1	f 27 561,50	f 510 210,15^{5}	f 29 614,61^{5}	35,9
CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.													
1. Landschapskas van *Boni*	f 194 279,20	26,7	f 20 839,—	2,9	f 8 951,76	1,2	f 269 665,68	f 14 759,64	39,0	f 56 800,—	f 3 090,80	f 74 804,65	18,5
2. Onderafdeelingskas van *Wadjo*	76 003,08	26,4	—	—	1 419,89	0,5	159 907,18	6 278,04	57,7	34 665,—	—	1 573,48	12,6
3. Landschapskas van *Sopeng*	62 254,69	22,6	1 937,50	0,7	4 355,25	1,6	131 099,60	4 737,24	49,4	46 298,50	—	15 881,31	22,6
4. Landschapskas van *Loewoe*	459 821,55	47,7	—	—	6 177,35	0,7	397 240,25	9 667,87	42,2	43 819,86	3 305,27	9 864,81	5,9
5. Afdeelingskas van *Mandar*	123 613,08	21,4	22 680,—	3,9	3 019,70	0,5	317 237,67	10 692,09	56,8	60 959,—	1 348,70	7 419,69	12,1
6. Onderafdeelingskas van *Pare Pare, Sidenreng* en *Rapang*	53 017,27	19,9	10 281,—	3,8	3 586,95	1,3	132 583,26	2 624,88	50,6	35 488,—	2 575,—	9 683,53	18,0
7. Onderafdeelingskas van *Pinrang*	24 521,91	19,2	600,—	0,5	667,75	0,5	63 178,63	3 226,23	51,9	31 248,60	—	3 751,67	27,3
8. Onderafdeelingskas van *Enrekang*	30 965,15	29,2	—	—	982,—	0,9	50 359,20	1 988,73	49,3	13 736,16	—	4 955,32	17,6
9. Onderafdeelingskas van *Barroe*	3 258,66	3,6	5 250,—	5,7	1 132,75	1,2	58 739,92	12 543,65	77,4	6 643,50	—	3 212,51	10,7
10. Landschapskas van *Boeton*	268 091,40	25,9	5 700,—	0,5	1 790,70	0,2	194 953,77	41 560,05	22,8	28 361,25	54 028,20	5 329,50	8,5
11. Landschapskas van *Laiwoei*	72 877,14	39,1	1 500,—	0,8	856,84	0,5	72 202,56	11 513,91	44,9	13 140,—	782,30	—	7,5
12. Onderafdeelingskas van *Banggai*	104 857,61	38,0	300,—	0,1	233,—	0,1	120 014,48	7 590,57	46,2	35 443,27	2 951,22	1 167,58	14,3
13. Onderafdeelingskas van *Boengkoe en Mori*	54 773,66	42,3	300,—	0,2	432,—	0,3	57 230,86	5 488,27	48,5	8 060,—	1 395,86	94,—	7,4
Totalen	f1 528 334,40	30,2	f 69 387,50	1,4	f 33 605,94	0,7	f2 024 413,06	f 132 671,17	42,7	f 414 663,14	f 69 477,35	f 137 738,05	12,3

KASSEN.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschaps bedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO.												
1. Afdeelingskas van *Samarinda*	—	f 2 357,61	1	f 214,—	—	f 2 810,25	2	f 21 061,48^{5}	1,4	f 6 545,90	4	f 1 490 215,26
2. Landschapskas van *Kota Waringin*	—	—	—	—	—	170,—	2	183,15	3,0	12,10	—	95 359,09
Totalen	—	f 2 357,61	1	f 214,—	—	f 2 980,25	2	f 21 244,63^{5}	1,4	f 6 558,—	4	f 1 585 574,35
CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.												
1. Landschapskas van *Boni*	f 66.45	f 32 474,58	4,5	—	—	f 32 841,38	4,5	—	—	f 19 932,44	2,7	f 728 505,58
2. Onderafdeelingskas van *Wadjo*	—	4 071,45	1,4	—	—	660,—	0,2	—	—	3 356,07	1,2	287 934,19
3. Landschapskas van *Sopeng*	—	5 544,90	2,0	—	—	616,—	0,2	—	—	2 439,06	0,9	275 164,05
4. Landschapskas van *Loewoe*	348,87	56,75	—	f 8 218,97	0,9	2 966,25	0,3	f 16 452,78	1,7	5 907,32	0,6	963 847,90
5. Afdeelingskas van *Mandar*	238,50	830,51	0,2	78,99	—	2 002,28	0,3	26 944,31	4,7	755,42	0,1	577 819,94
6. Onderafdeelingskas van *Pare Pare, Sidenreng* en *Rapang*	—	347,02	0,1	56,75	—	10 095,18	3,8	6 629,45	2,5	164,07	—	267 132,36
7. Onderafdeelingskas van *Pinrang*	85,25	—	—	200,91	0,2	217,50	0,2	—	—	254,70	0,2	127 953,15
8. Onderafdeelingskas van *Enrekang*	104,90	—	0,1	200,—	0,2	270,—	0,3	2 554,16	2,4	51,50	—	106 167,12
9. Onderafdeelingskas van *Barroe*	145,55	158,75	0,3	—	—	112,—	0,1	—	—	867,88	1,0	92 065,17
10. Landschapskas van *Boeton*	103,60	51,—	—	429 882,61	41,5	355,15	—	2 710,10	0,3	2 793,40	0,3	1 035 710,73
11. Landschapskas van *Laiwoei*	—	1,50	—	7 817,15	4,2	3 847,80	2,0	51,44	—	1 881,51	1,0	186 472,15
12. Onderafdeelingskas van *Banggai*	156,20	1,—	0,1	103,40	—	1 380,—	0,5	1 264,12	0,5	576,70	0,2	276 039,15
13. Onderafdeelingskas van *Boengkoe en Mori*	53,45	20,—	0,1	—	—	1 030,—	0,8	10,—	—	536,83	0,4	129 424,93
Totalen	f 1 302,77	f 43 557,46	0,9	f446 558,78	8,8	f 56 393,54	1,1	f 56 616,36	1,1	f 39 516,90	0,8	f 5 054 236,42

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.
ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO.										
1. Afdeelingskas van *Samarinda*	f 219 525,—	—	14,7	f 20 993,—	f 8 009,67	f 1 492,12^{5}	2,0	f 17 067,36^{5}	f 14 344,76^{5}	f431…
2. Landschapskas van *Kota Waringin*	25 666,—	—	26,9	2 028,—	1 294,44	177,—	3,7	2 060,89	825,—	13…
Totalen	f 245 191,—	—	15,5	f 23 021,—	f 9 304,11	f 1 669,12^{5}	2,2	f 19 128,25^{5}	f 15 169,76^{5}	f444…
CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.										
1. Landschapskas van *Boni*	f 192 501,80	—	26,4	—	f 19 891,56	f 651,50	2,8	f 21 809,63	f 10 633,16	f 25…
2. Onderafdeelingskas van *Wadjo*	92 233,—	f 11 426,90	36,0	—	6 216,46	542,65	2,8	12 840,57	4 495,10	22…
3. Landschapskas van *Sopeng*	99 047,58	12 751,50	40,6	f 380,—	8 820,80	51,85	3,4	10 489,50	4 725,19	9…
4. Landschapskas van *Loewoe*	355 652,44	787,50	37,0	3 867,47	38 954,70	737,95	4,5	27 747,40	17 508,03	3…
5. Afdeelingskas van *Mandar*	113 071,88	—	19,6	2 112,—	14 107,02	212,50	2,8	25 046,36	14 561,—	4…
6. Onderafdeelingskas van *Pare Pare, Sidenreng* en *Rapang*	55 082,56	—	20,6	1 440,—	12 805,41	222,20	5,4	10 674,08	3 870,61	22…
7. Onderafdeelingskas van *Pinrang*	28 417,49	3 552,—	25,0	576,—	9 934,58	26,25	8,2	5 106,15	1 508,83	7…
8. Onderafdeelingskas van *Enrekang*	32 284,55	2 966,—	33,2	72,—	7 386,31	292,75	7,3	4 028,72	2 607,98	[illegible]
9. Onderafdeelingskas van *Barroe*	26 808,88	3 763,—	33,2	—	2 347,05	—	2,6	4 539,02	1 801,12	[illegible]
10. Landschapskas van *Boeton*	168 293,76	—	16,3	1 152,—	17 334,01	2 273,60	2,0	10 497,10	13 329,64	2…
11. Landschapskas van *Laiwoei*	49 342,95	1 243,—	27,1	712,—	6 159,61	136,35	3,8	4 744,39	1 993,39	[illegible]
12. Onderafdeelingskas van *Banggai*	97 443,58	2 533,—	36,2	—	7 862,85	710,06	3,1	9 634,15	4 359,90	[illegible]
13. Onderafdeelingskas van *Boengkoe en Mori*	61 852,27	967,—	48,5	—	2 752,56	153,50	2,3	3 374,21	2 147,46	[illegible]
Totalen	f1 372 032,74	f 39 989,90	27,9	f 10 311,47	f154 572,92	f 6 011,16	3,4	f 150 531,28	f 83 541,41	f 97…

Totaal der inkomsten.	UITGAVEN. 1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen.			2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.					5de afdeeling. Onderwijs en eeredienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Burgerlijke openbare werken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op ult. 1921.		Totaal.	KASSEN.
	Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.		
ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO.																																	
f 1 490 215,26	f 219 525,—	—	14,7	f 20 993,—	f 8 009,67	f 1 492,12^5	2,0	f 17 067,36^5	f 14 344,76^5	f431 721,66^5	31,1	f 303 299,88	f 72 465,69^5	f 36 831,18^5	f 30 466,59^5	29,8	—	f 13 351,92^5	—	9,0	f 2 077,36	—	0,1	f116 430,96	f 5 179,26^5	8,2	f 31 803,34^5	—	2,1	f 165 155,46	11,1	f 1 490 215,26	Afdeelingskas van *Samarinda*.
95 359,09	25 666,—	—	26,9	2 028,—	1 294,44	177,—	3,7	2 060,89	825,—	13 179,05	16,8	37 701,—	200,—	2 430,31	2 116,47	44,1	—	1 526,30	—	1,6	—	—	—	4 136,81	—	4,3	—	—	—	2 017,82	2,1	95 359,09	Landschapskas van *Kota Waringin*.
f 1 585 574,35	f 245 191,—	—	15,5	f 23 021,—	f 9 304,11	f 1 669,12^5	2,2	f 19 128,25^5	f 15 169,76^5	f444 900,71^5	30,2	f 341 000,88	f 72 665,69^5	f 39 261,49^5	f 32 583,06^5	30,7	—	f 14 878,22^5	—	0,9	f 2 077,36	—	0,1	f120 567,77	f 5 179,26^5	7,9	f 31 803,34^5	—	2,0	f 167 173,28	10,0	f 1 585 574,35	
CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.																																	
f 728 505,58	f 192 501,80	—	26,4	—	f 19 891,56	f 651,50	2,8	f 21 809,63	f 10 633,16	f 25 047,—	7,9	f 44 466,—	—	f 1 412,60	f 10 752,13	7,8	f 4 670,51	f 60 008,48	—	8,9	f 4 400,12	f 292,—	0,6	f216 248,25	f 335,—	29,7	—	—	—	f 115 385,84	15,9	f 728 505,58	Landschapskas van *Boni*.
287 934,19	92 233,—	f 11 426,90	36,0	—	6 216,46	542,65	2,3	12 840,57	4 495,10	22 560,—	13,9	25 986,—	—	330,35	299,70	9,2	—	5 998,13	—	2,1	1 385,25	—	0,5	59 549,62	—	20,7	—	—	—	44 070,46	15,3	287 934,19	Onderafdeelingskas van *Wadjo*.
275 164,05	99 047,58	12 751,50	40,6	f 380,—	8 820,80	51,85	3,4	10 489,50	4 725,19	9 390,—	8,9	22 584,—	—	426,25	2 109,55	9,2	—	10 991,97	—	4,0	1 021,20	—	0,4	61 209,93	—	22,2	—	—	—	31 164,73	11,8	275 164,05	Landschapskas van *Sopeng*.
963 847,90	355 652,44	787,50	37,0	3 867,47	38 954,70	737,95	4,5	27 747,40	17 508,03	3 768,50	5,1	58 325,84	—	1 551,40	3 994,59	6,6	10 137,72	25 917,42	—	3,7	5 770,70	22 136,65	2,9	182 896,34	990,—	19,1	f 3 063,90	—	0,3	200 039,35	20,8	963 847,90	Landschapskas van *Loewoe*.
577 819,94	113 071,88	—	19,6	2 112,—	14 107,02	212,50	2,8	25 046,36	14 561,—	4 850,—	7,7	63 559,—	—	1 208,47	5 015,38	12,1	4 754,80	32 910,02	—	6,5	5 142,87	—	0,9	203 133,09	300,—	35,2	—	—	—	87 835,55	15,2	577 819,94	Afdeelingskas van *Mandar*.
267 132,36	55 082,56	—	20,6	1 440,—	12 805,41	222,20	5,4	10 674,08	3 870,61	22 411,94	13,8	22 048,75	—	515,20	1 074,98	8,9	—	4 366,95	—	1,7	1 120,—	—	0,4	92 439,69	—	34,6	—	—	—	39 059,99	14,6	267 132,36	Onderafdeelingskas van *Pare Pare, Sidenreng* en *Rapang*.
127 953,15	28 417,49	3 552,—	25,0	576,—	9 934,58	26,25	8,2	5 106,15	1 508,83	7 400,—	11,0	14 124,60	—	272,55	278,22	11,5	3 426,—	860,02	—	3,4	384,—	—	0,3	32 128,59	—	25,0	—	—	—	19 957,87	15,6	127 953,15	Onderafdeelingskas van *Pinrang*.
106 167,12	32 284,55	2 966,—	33,2	72,—	7 386,31	292,75	7,3	4 028,72	2 607,98	—	6,3	6 858,—	—	705,50	1 359,71	8,4	3 147,70	1 202,88	—	4,1	1 694,10	—	1,6	37 084,08	82,50	35,0	—	—	—	4 394,34	4,1	106 167,12	Onderafdeelingskas van *Enrekang*.
92 065,17	26 808,88	3 763,—	33,2	—	2 347,05	—	2,6	4 539,02	1 801,12	—	6,9	14 854,—	—	464,82	539,64	17,2	6 007,15	2 114,36	—	8,8	535,75	157,50	0,7	19 029,42	—	20,7	—	—	—	9 103,46	9,9	92 065,17	Onderafdeelingskas van *Barroe*.
1 035 710,73	168 293,76	—	16,3	1 152,—	17 334,01	2 273,60	2,0	10 497,10	13 329,64	2 147,50	2,5	37 363,86	—	1 147,73	24 838,16	6,1	4 020,20	28 149,05	—	3,1	3 967,95	248 315,74	24,4	130 950,39	545,—	12,7	576,—	—	—	340 809,04	32,9	1 035 710,73	Landschapskas van *Boeton*.
186 472,15	49 342,95	1 243,—	27,1	712,—	6 159,61	136,35	3,8	4 744,39	1 993,39	—	3,6	17 445,—	—	372,15	2 914,95	11,1	—	4 618,83	—	2,5	1 833,37	9 314,10	6,0	41 431,61	300,—	22,4	—	—	—	43 910,45	23,5	186 472,15	Landschapskas van *Laiwoei*.
276 039,15	97 443,58	2 533,—	36,2	—	7 862,85	710,06	3,1	9 634,15	4 359,90	—	5,1	21 442,—	—	2 229,54	2 793,94	9,6	4 796,50	2 947,70	—	2,8	3 932,07	—	1,4	64 539,52	687,—	23,6	—	—	—	50 127,34	18,2	276 039,15	Onderafdeelingskas van *Banggai*.
129 424,93	61 852,27	967,—	48,5	—	2 752,56	153,50	2,3	3 374,21	2 147,46	—	4,3	9 917,62	—	1 819,47	4 320,06	12,4	2 321,70	3 852,27	—	4,8	1 364,10	69,—	1,1	18 836,33	100,—	14,6	—	—	—	15 577,38	12,0	129 424,93	Onderafdeelingskas van *Boengkoe en Mori*.
f 5 054 236,42	f1 372 032,74	f 39 989,90	27,9	f 10 311,47	f154 572,92	f 6 011,16	3,4	f 150 531,28	f 83 541,41	f 97 574,94	6,6	f 358 974,67	—	f 12 456,03	f 60 291,01	8,5	f 43 282,28	f183 938,08	—	4,5	f 32 551,48	f280 284,99	6,2	f1 159 476,86	f 3 339,50	23,0	f 3 639,90	—	0,1	f1 001 435,80	19,8	f 5 054 236,42	

ONTVANGSTEN.

MENADO.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.
1. Onderafdeelingskas van de *Sangi-eilanden*	f 86 076,05	25,1	—	—	f 5 956,37^5	1,7	f 229 651,74	f 6 007,15	68,6	f 4 615,—	f 171,25	f 373,11^5	1,50
2. Onderafdeelingskas van de *Talaud-eilanden*	31 905,42^5	41,8	—	—	614,50	0,8	40 842,62^5	452,53	54,1	419,75	82,50	836,—	1,8
3. Afdeelingskas van *Bolaang Mongondou*	45 795,45	19,0	f 5 445,—	2,3	930,37	0,4	127 163,93	3 635,03^5	54,3	20 220,25	19 722,89	6 157,—	19,1
4. Landschapskas van *Bwool*	40 277,10^5	43,3	1 500,—	1,6	633,—	0,7	37 163,98^5	188,08	40,20	11 652,—	731,47	331,18^5	13,7
5. Onderafdeelingskas van *Donggala*	65 430,82^5	42,5	5 150,—	3,4	2 927,90	1,9	60 537,13^5	3 758,89	41,8	1 818,—	517,74	806,77	2,0
6. Onderafdeelingskas van *Parigi*	128 176,38	67,6	3 750,—	2,0	625,50	0,3	50 109,16	2 423,87	27,70	490,—	985,80	485,75	1,0
7. Onderafdeelingskas van *Poso*	114 775,40^5	44,7	3 625,—	1,4	1 427,50	0,6	127 802,54^5	2 589,85	50,8	2 124,50	912,—	1 422,50	1,8
8. Landschapskas van *Toli Toli*	63 691,77	60,5	2 000,—	1,9	592,50	0,6	33 618,15	2 704,48	34,5	1 320,—	—	396,40	1,6
9. Onderafdeelingskas van *Paloe*	178 976,74	50,1	4 200,—	1,2	1 857,75	0,5	85 382,45^5	7 604,06	26,0	8 483,—	572,—	454,02^5	2,7
Totalen	f 755 105,15	41,6	f 25 670,—	1,4	f 15 565,39^5	0,9	f 792 271,72^5	f 29 363,94^5	45,2	f 51 142,50	f 23 695,65	f 11 262,74^5	4,8

KASSEN.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
1. Onderafdeelingskas van de *Sangi-eilanden*	—	f 95,67	—	—	—	f 6 460,—	1,9	f 234,65	—	f 3 936,65^5	1,2	f 343 577,65^5
2. Onderafdeelingskas van de *Talaud-eilanden*	—	174,13	0,2	—	—	850,—	1,1	—	—	197,20	1,2	76 374,66
3. Afdeelingskas van *Bolaang Mongondou*	f 6 908,30	1 429,28	3,5	—	—	1 297,50	0,5	—	—	2 167,45^5	0,9	240 872 46
4. Landschapskas van *Bwool*	—	—	—	f 139,24	0,2	300,—	0,3	—	—	—	—	92 916,06^5
5. Onderafdeelingskas van *Donggala*	—	58,40	—	2 000,—	1,3	2 364,25	1,6	4 376,90^5	2,8	4 188,30	2,7	153 935,11^5
6. Onderafdeelingskas van *Parigi*	—	—	—	75,—	—	—	—	332,38	0,2	2 195,79	1,2	189 649,63
7. Onderafdeelingskas van *Poso*	—	88,75	—	—	—	462,13	0,2	240,—	0,1	1 130,88	0,4	256 601,06
8. Landschapskas van *Toli Toli*	—	14,97	—	—	—	430,—	0,4	159,45	0,1	380,82	0,4	105 308,54
9. Onderafdeelingskas van *Paloe*	—	715,48	0,20	—	—	1 060,—	0,3	55 218,67^5	15,5	12 508,64	3,5	357 032,82^5
Totalen	f 6 908,30	f 2 576,68	0,5	f 2 214,24	0,1	f 13 223,88	0,7	f 60 562,06	3,3	f 26 705,74	1,5	f 1 816 268,01

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldigin inlandsch hoofden e ambtenar
1. Onderafdeelingskas van de *Sangi-eilanden*	f 180 000,—	—	52,4	f 1 080,—	f 15 567,73	f 306,25	4,9	f 19 434,73^5	f 3 698,99^5	f 2 420,—	7,4	f 43 690,–
2. Onderafdeelingskas van de *Talaud-eilanden*	47 380,—	—	62,0	210,—	1 534,53	—	2,3	3 486,39	513,18	150,—	5,5	8 022,5
3. Afdeelingskas van *Bolaang Mongondou*	43 000,—	—	17,9	3 510,—	3 435,15	78,60	2,9	11 740,73^5	3 626,99	360,—	6,5	34 785,–
4. Landschapskas van *Bwool*	37 120,—	—	39,9	216,—	837,09	239,50	1,4	3 955,73	516,51	1 800,—	6,8	12 162,–
5. Onderafdeelingskas van *Donggala*	98 000,—	—	63,7	900,—	2 399,89^5	15,90	2,2	5 168,18	1 628,54^5	—	4,4	14 085,–
6. Onderafdeelingskas van *Parigi*	69 000,—	—	36,4	80,—	2 560,33	—	1,4	4 277,91^5	1 071,22	3 000,—	4,4	6 840,
7. Onderafdeelingskas van *Poso*	64 500,—	—	25,1	1 680,—	2 510,90	500,—	1,8	11 815,14^5	2 032,09^5	6 421,—	7,97	14 670,
8. Landschapskas van *Toli Toli*	38 000,—	—	36,1	30,—	827,92^5	24,—	0,8	3 499,59^5	1 055,63	570,—	4,9	4 860,
9. Onderafdeelingskas van *Paloe*	33 000,—	—	9,2	1 245,—	3 596,77^5	7,—	1,4	7 924,82	1 618,23	60,—	2,7	12 750,
Totalen	f 610 000,—	—	33,6	f 8 951,—	f 33 270,32^5	f 1 171,25	2,4	f 71 303,24^5	f 15 761,34^5	f 14 781,—	5,6	f 151 864,

TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.
1. Afdeelingskas van *Noord- en Midden-Timor*	f 45 687,08^5	12,1	—	—	f 669,—	0,2	f 174 996,17	f 25 620,—	53,4	f 1 270,—	f 33 598,49	f 3 255,26	10,1
2. Afdeelingskas van *Zuid-Timor en eilanden*	12 950,73	5,9	f 54,—	—	728,50	0,3	178 704,94	14 080,67	87,2	5 885,20	2 466,47^5	1 666,63	4,6
3. Afdeelingskas van *Soemba*	67 760,02	32,7	655,—	0,3	3 393,95	1,6	99 943,37	25 305,—	60,4	5 134,—	—	833,63	2,9
4. Afdeelingskas van *Flores*	35 633,91^5	6,5	820,—	0,2	2 040,37^5	0,4	407 418,97	56 025,40	84,5	14 048,50	593,20	5 028,52	3,6
5. Landschapskas van *Manggarai*	11 184,51^5	6,3	—	—	302,—	0,2	123 617,95^5	20 457,52	81,5	11 690,—	—	798,92	7,0
6. Landschapskas van *Soembawa*	30 269,10	10,5	18 083,52	6,2	2 145,31	0,7	199 406,42	25 710,—	78,4	4 085,—	—	541,75^5	1,6
7. Onderafdeelingskas van *Bima*	39 328,28^5	11,8	14 733,34	4,4	467,50	0,1	245 106,50	6 853,32	75,3	18 007,50	669,58	1 492,25^5	6,0
Totalen	f 242 813,65	11,3	f 34 345,86	1,6	f 9 746,63^5	0,5	f1 429 194,32^5	f 174 051,91	74,4	f 60 120,20	f 37 327,74^5	f 13 611,97	5,2

KASSEN.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
1. Afdeelingskas van *Noord- en Midden-Timor*	—	f 3,75	—	f 102,55	—	f 3 667,75	1,0	f 921,72^5	0,2	f 86 506,11^5	2,3	f 376 297,89^5
2. Afdeelingskas van *Zuid-Timor en eilanden*	—	—	—	—	—	2 211,25	1,0	1 614,57^5	0,7	653,—	0,3	221 015,97
3. Afdeelingskas van *Soemba*	—	93,81	—	1 150,—	0,6	2 137,90	1,0	924,40	0,5	37,—	—	207 368,08
4. Afdeelingskas van *Flores*	—	64,75	—	505,21	0,1	6 795,23	1,2	7 827,39	1,4	11 556,35^5	2,1	548 357,81^5
5. Landschapskas van *Manggarai*	—	54,46	—	153,12	0,1	2 937,20	1,7	466,77	0,3	5 057,46	2,9	176 714,92
6. Landschapskas van *Soembawa*	—	114,36	—	2 297,60	0,8	1 692,—	0,6	2 922,35	1,0	784,38	0,2	288 051,79^5
7. Onderafdeelingskas van *Bima*	—	33,75	—	4 111,24	1,2	1 718,—	0,5	2 284,24^5	0,7	—	—	334 805,51^5
Totalen	—	f 364,88	—	f 8 319,72	0,4	f 21 159,33	1,0	f 16 961,45^5	0,8	f 104 594,31	4,8	f 2 152 611,99

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldigin inlandsch hoofden e ambtenar
1. Afdeelingskas van *Noord- en Midden-Timor*	f 101 050,—	—	26,9	f 3 090,—	f 25 341,13	f 37,15	7,5	f 19 291,87^5	f 1 674,43	f 12 486,—	8,9	f 50 450
2. Afdeelingskas van *Zuid-Timor en eilanden*	42 029,90	—	19,0	2 340,—	10 647,71	1,50	5,9	16 559,76^5	1 429,23	21 844,50	18,0	45 922
3. Afdeelingskas van *Soemba*	64 198,50	—	31,0	2 610,50	34 882,44	581,—	18,4	11 293,39	633,89	25 060,—	17,8	23 906
4. Afdeelingskas van *Flores*	157 431,—	—	28,7	4 657,—	24 104,93^5	294,80	5,3	41 800,48^5	2 903,23	50 060,—	17,3	67 340
5. Landschapskas van *Manggarai*	69 448,93	—	39,3	1 359,—	4 195,85	1,—	3,2	12 345,71^5	869,68	8 000,—	12,0	18 085
6. Landschapskas van *Soembawa*	50 943,—	—	17,7	840,—	13 997,16^5	47,50	5,1	17 811,18	4 051,35	27 716,01	17,2	53 133
7. Onderafdeelingskas van *Bima*	51 716,—	—	15,4	2 258,—	5 688,92	—	2,4	22 290,48	2 136,02	2 758,50	8,1	60 076
Totalen	f 536 817,33	—	24,9	f 17 154,50	f118 858,15	f 962,95	6,4	f 141 392,89	f 13 697,83	f147 925,01	14,1	f 318 913

UITGAVEN.

MENADO.

KASSEN.	Totaal der ...omsten.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
Onderafdeelingskas van de *Sang... eilanden.*	343 577,65^5	f 180 000,—	—	52,4	f 1 080,—	f 15 567,73	f 306,25	4,9	f 19 434,73^5	f 3 698,99^5	f 2 420,—	7,4
Onderafdeelingskas van de *Talaud-eilanden.*	76 374,66	47 380,—	—	62,0	210,—	1 534,53	—	2,3	3 486,39	513,13	150,—	5,5
Afdeelingskas van *Bolaang Mongondou.*	240 872 46	43 000,—	—	17,9	3 510,—	3 435,15	78,60	2,9	11 740,73^5	3 626,99	360,—	6,5
Landschapskas van *Bwool.*	92 916,06^5	37 120,—	—	39,9	216,—	837,09	239,50	1,4	3 955,73	516,51	1 800,—	6,8
Onderafdeelingskas van *Donggala.*	153 935,11^5	98 000,—	—	63,7	900,—	2 399,89^5	15,90	2,2	5 168,18	1 628,54^5	—	4,4
Onderafdeelingskas van *Parigi.*	189 649,63	69 000,—	—	36,4	80,—	2 560,33	—	1,4	4 277,91^5	1 071,22	3 000,—	4,4
Onderafdeelingskas van *Poso.*	256 601,06	64 500,—	—	25,1	1 680,—	2 510,90	500,—	1,8	11 815,14^5	2 032,09^5	6 421,—	7,97
Landschapskas van *Toli Toli.*	105 308,54	38 000,—	—	36,1	30,—	827,92^5	24,—	0,8	3 499,59^5	1 055,63	570,—	4,9
Onderafdeelingskas van *Paloe.*	357 032,82^5	33 000,—	—	9,2	1 245,—	3 596,77^5	7,—	1,4	7 924,82	1 618,23	60,—	2,7
	...816 268,01	f 610 000,—	—	33,6	f 8 951,—	f 33 270,32^5	f 1 171,25	2,4	f 71 303,24^5	f 15 761,34^5	f 14 781,—	5,6

KASSEN.	4de afdeeling. Bestuur. Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	5de afdeeling. Onderwijs en eeredienst. Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel. Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
Onderafdeelingskas van de *Sang... eilanden.*	f 43 690,—	—	—	f 6 918,68^5	14,8	f 1 613,50	f 12 750,03	—	4,2	—	f 0,78	—
Onderafdeelingskas van de *Talaud-eilanden.*	8 022,50	—	—	2 786,05^5	14,2	—	4 073,38	—	5,3	—	623,18^5	0,8
Afdeelingskas van *Bolaang Mongondou.*	34 785,—	—	f 157,—	5 613,20	16,9	16 746,68^5	3 915,68^5	—	8,6	f 17,45	—	—
Landschapskas van *Bwool.*	12 162,—	f 33,73	7,50	2 390,39	15,7	—	695,90	—	0,7	—	—	—
Onderafdeelingskas van *Donggala.*	14 085,—	—	331,30	1 961,—	15,7	—	1 239,01^5	—	0,8	—	514,—	0,3
Onderafdeelingskas van *Parigi.*	6 840,—	—	104,70	2 250,13	4,8	—	663,93^5	—	0,4	480,—	945,—	0,7
Onderafdeelingskas van *Poso.*	14 670,—	—	310,84	5 920,87^5	8,1	5 000,—	12 818,12	—	7,0	720,—	3 125,74	1,5
Landschapskas van *Toli Toli.*	4 860,—	—	—	2 635,28	7,1	—	1 638,30	—	1,6	240,—	[illegible]	0,2
Onderafdeelingskas van *Paloe.*	12 750,—	—	433,75	4 606,74	5,0	—	20 507,05^5	—	5,8	715,25	350,—	0,3
	f 151 864,50	f 33,73	f 1 345,09	f 35 082,35^5	10,4	f 23 360,18^5	f 58 301,42	—	4,5	f 2 172,70	f 5 558,70^5	0,4

KASSEN.	7de afdeeling. Burgerlijke openbare werken. Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	8ste afdeeling. Landschapsbedrijven. Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Saldo op ult. 1921.	% van het budget.	Totaal.
Onderafdeelingskas van de *Sang... eilanden.*	f 33 610,34^5	—	9,8	f 23,46	—	—	f 22 463,14^5	6,5	f 343 577,65^5
Onderafdeelingskas van de *Talaud-eilanden.*	3 094,89	—	4,0	—	—	—	4 500,60	5,9	76 374,66
Afdeelingskas van *Bolaang Mongondou.*	67 070,25	—	27,8	—	—	—	46 815,71^5	19,4	240 872,46
Landschapskas van *Bwool.*	13 812,42^5	—	14,9	—	—	—	19 129,29	20,6	92 916,06^5
Onderafdeelingskas van *Donggala.*	3 789,42^5	f 180,—	2,6	—	f 8 362,21^5	5,4	15 360,64	10,0	153 935,11^5
Onderafdeelingskas van *Parigi.*	3 177,17^5	—	1,7	—	—	—	95 199,22^5	50,2	189 649,63
Onderafdeelingskas van *Poso.*	17 929,61	—	7,0	—	9 212,95	3,6	97 433,78^5	38,0	256 601,06
Landschapskas van *Toli Toli.*	4 159,74	—	4,0	—	65,20^5	0,1	47 702,86^5	45,30	105 308,54
Onderafdeelingskas van *Paloe.*	168 216,45^5	15,—	47,1	—	16 176,64	4,5	85 810,11	24,0	357 032,82^5
	f314 860,31^5	f 195,—	17,3	f 23,46	f 33 817,01	1,9	f 434 415,37^5	23,9	f 1 816 268,01

TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.

KASSEN.	Totaal der ...omsten.	1ste afdeeling. Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
Afdeelingskas van *Noord- en Midden-Timor.*	376 297,89^5	f 101 050,—	—	26,9	f 3 090,—	f 25 341,13	f 37,15	7,5	f 19 291,87^5	f 1 674,43	f 12 486,—	8,9
Afdeelingskas van *Zuid-Timor en eilanden.*	221 015,97	42 029,90	—	19,0	2 340,—	10 647,71	1,50	5,9	16 559,76^5	1 429,23	21 844,50	18,0
Afdeelingskas van *Soemba.*	207 368,08	64 198,50	—	31,0	2 610,50	34 882,44	581,—	18,4	11 293,39	633,89	25 060,—	17,8
Afdeelingskas van *Flores.*	548 357,81^5	157 431,—	—	28,7	4 657,—	24 104,93^5	294,80	5,3	41 800,48^5	2 903,23	50 060,—	17,3
Landschapskas van *Manggarai.*	176 714,92	69 448,93	—	39,3	1 359,—	4 195,85	1,—	3,2	12 345,71^5	869,68	8 000,—	12,0
Landschapskas van *Soembawa.*	288 051,79^5	50 943,—	—	17,7	840,—	13 997,16^5	47,50	5,1	17 811,18	4 051,35	27 716,01	17,2
Onderafdeelingskas van *Bima.*	334 805,51^5	51 716,—	—	15,4	2 258,—	5 688,92	—	2,4	22 290,48	2 136,02	2 758,50	8,1
	...152 611,99	f 536 817,33	—	24,9	f 17 154,50	f118 858,15	f 962,95	6,4	f 141 392,89	f 13 697,83	f147 925,01	14,1

KASSEN.	4de afdeeling. Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	5de afdeeling. Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	6de afdeeling. Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
Afdeelingskas van *Noord- en Midden-Timor.*	f 50 450,—	—	f 2 108,75	f 6 758,52	15,7	f 3 720,—	f 7 727,79	—	3,1	f 11 455,75	—	3,1
Afdeelingskas van *Zuid-Timor en eilanden.*	45 922,50	—	743,20	2 250,72	22,2	7 955,42	1 797,53^5	—	4,4	3 069,19	—	1,4
Afdeelingskas van *Soemba.*	23 906,50	—	1 029,31	2 345,25	13,1	72,—	7 165,37^5	—	3,5	599,—	—	0,3
Afdeelingskas van *Flores.*	67 340,70	f 237,38	3 081,93^5	10 848,77^5	14,9	—	19 949,11^5	—	3,6	4 174,07	—	0,8
Landschapskas van *Manggarai.*	18 085,—	—	179,40	2 798,28	11,9	—	6 113,16	—	3,5	2 653,27	—	1,5
Landschapskas van *Soembawa.*	53 133,08	—	578,98	5 250,74^5	20,5	3 960,50	13 831,43^5	—	6,2	2 343,40	—	0,8
Onderafdeelingskas van *Bima.*	60 076,12^5	300,—	385,06	37 296,02	29,3	5 329,—	15 641,62^5	—	6,3	6 321,—	—	1,9
	f 318 913,90^5	f 537,38	f 8 106,63^5	f 67 548,31	18,4	f 21 036,92	f 72 226,03^5	—	4,3	f 30 615.68	—	1,4

KASSEN.	7de afdeeling. Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	8ste afdeeling. Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Saldo op ult. 1921.	% van het budget.	Totaal.
Afdeelingskas van *Noord- en Midden-Timor.*	f 52 674,05	—	14,0	—	—	—	f 78 432,45	20,8	f 376 297,89^5
Afdeelingskas van *Zuid-Timor en eilanden.*	52 157,67^5	f 475,—	23,8	f 315,—	—	0,1	11 477,12^5	5,2	221 015,97
Afdeelingskas van *Soemba.*	21 335,69	—	10,3	680,45	—	0,3	10 974,78^5	5,3	207 368,08
Afdeelingskas van *Flores.*	65 703,52	—	12,0	1 994,39^5	—	0,3	93 776,47^5	17,1	548 357,81^5
Landschapskas van *Manggarai.*	43 881,18	—	24,8	—	—	—	6 784,45^5	3,8	176 714,92
Landschapskas van *Soembawa.*	42 637,28^5	—	14,8	850,—	—	0,3	50 060,16^5	17,4	288 051,79^5
Onderafdeelingskas van *Bima.*	102 187,40^5	—	30,5	746,74^5	—	0,2	19 674,61^5	5,9	334 805,51^5
	f380 576,80^5	f 475,—	17,7	f 4 586,59	—	0,2	f 271 180,07	12,6	f 2 152 611,99

B

KASSEN.	ONTVANGSTEN. Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
TERNATE EN ONDERHOORIGHEDEN.																									
Vereenigde landschapskas van *Ternate, Tidore* en *Batjan* . .	f 161 893,24^5	37,6	f 44 320,—	10,3	f 6 756,25	1,6	f 135 472,34^5	f 3 121,35	32,2	f 12 328,90	f 25 083,70	f 28 667,16^5	15,4	—	—	—	f 2 372,—	0,6	f 3 375,—	0,8	f 3 130,14^5	0,7	f 3 517,06^5	0,8	f 430 037,16^5
NIEUW-GUINEA.																									
Landschapskas van *Noord-Nieuw-Guinea*	f 371 701,63^5	58,1	—	—	f 209,14^5	—	f 57 344,23	f 139 470,81	30,8	—	f 696,—	f 2 280,29^5	0,5	—	f 6,—	—	f 25,75	—	f 465,60	—	f 2 995,11	0,5	f 64 566,62^5	10,1	f 639 761,20
Landschapskas van *West-Nieuw-Guinea*	121 950,93^5	5,1	—	—	101,—	—	47 647,24	66 688,52	47,8	f 150,—	—	1 064,92^5	0,5	—	—	—	—	—	1 199,45	0,5	—	—	575,48	0,2	239 377,55
Totalen . .	f 493 652,57	56,2	—	—	f 310,14^5	—	f 104 991,47	f 206 159,33	35,4	f 150,—	f 696,—	f 3 345,22	0,5	—	f 6,—	—	f 25,75	—	f 1 665,05	0,2	f 2 995,11	0,3	f 65 142,10^5	7,4	f 879 138,75
BALI EN LOMBOK.																									
Landschapskas van *Karangasem*	f 46 058,07	14,8	f 58 822,—	18,9	f 3 392,27	1,1	f 65 248,56^5	f 2 185,23	21,6	—	—	f 118 348,02^5	38,0	—	—	—	—	—	f 996,50	0,3	f 16 088,53^5	5,2	f 242,75	0,1	f 311 381,94^5

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	A… on… u…
TERNATE EN ONDERHOORIGHEDEN.										
Vereenigde landschapskas van *Ternate, Tidore* en *Batjan* . .	f 258 000,—	—	60,0	f 1 114,25	f 14 399,34^5	f 1 724,40	4,0	f 10 012,85^5	f 9 962,50	f
NIEUW-GUINEA.										
Landschapskas van *Noord-Nieuw-Guinea*	—	—	—	—	f 9 135,93^5	f 1 875,50	1,7	f 7 303,88	f 4 791,57	f 1
Landschapskas van *West-Nieuw-Guinea*	—	—	—	f 984,—	13 735,83^5	116,—	6,2	1 808,02	3 554,22^5	
Totalen . .	—	—	—	f 984,—	f 22 871,77	f 1 991,50	3,0	f 9 111,90	f 8 345,79^5	f 1
BALI EN LOMBOK.										
Landschapskas van *Karangasem*	f 68 180,—	—	21,9	f 14 757,—	f 14 019,08	f 1 191,—	9,6	f 5 548,46	f 360,—	f

UITGAVEN.

… Gou- gaven n.		2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.					5de afdeeling. Onderwijs en eeredienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Burgerlijke openbare werken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op ult. 1921.			
…n …ne …	% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.	Totaal.	KASSEN.
EN ONDERHOORIGHEDEN.																															
	60,0	f 1 114,25	f 14 399,34^5	f 1 724,40	4,0	f 10 012,85^5	f 9 962,50	f 2 820,84	5,3	f 68 686,44	—	f 3 958,76	f 18 126,45^5	21,1	f 4 122,65	f 2 581,07	—	1,6	f 737,59^5	—	0,2	f 28 438,97^5	f 3 820,—	7,5	f 625,42	—	0,1	f 905,61	0,2	f 430 037,16^5	Vereenigde landschapskas van *Ternate*, *Tidore* en *Batjan*.
NIEUW-GUINEA.																															
	—	—	f 9 135,93^5	f 1 875,50	1,7	f 7 303,88	f 4 791,57	f 174 978,78	29,2	f 31 483,50	—	f 11 936,16^5	f 92 547,46	21,3	—	f 9 190,01^5	—	1,4	f 18 208,94^5	f 5,—	2,9	f 146 317,46	f 5 222,50	23,7	f 51 113,41	f 11 101,83	9,7	f 64 549,25	10,1	f 639 761,20	Landschapskas van *West-Nieuw-Guinea.*
	—	f 984,—	13 735,83^5	116,—	6,2	1 808,02	3 554,22^5	1 118,26	2,7	20 346,16	—	1 079,68	7 730,25	12,2	—	3 944,08	—	1,6	474,—	—	0,2	29 145,67	980,—	12,6	52 274,31	—	21,8	102 087,06	4,27	239 377,55	Afdeelingskas van *Noord-Nieuw-Guinea.*
	—	f 984,—	f 22 871,77	f 1 991,50	3,0	f 9 111,90	f 8 345,79^5	f 176 097,04	22,0	f 51 829,66	—	f 13 015,84^5	f 100 277,71	18,8	—	f 13 134,09^5	—	1,5	f 18 682,94^5	f 5,—	2,1	f 175 463,13	f 6 202,50	20,6	f 103 387,72	f 11 101,83	13,1	f 166 636,31	18,9	f 879 138,75	
ALI EN LOMBOK.																															
	21,9	f 14 757,—	f 14 019,08	f 1 191,—	9,6	f 5 548,46	f 360,—	f 11 555,22	5,6	f 68 001,—	—	f 563,56	f 13 252,67^5	26,3	—	f 5 353,27	—	1,7	f 1 013,07	f 39,—	0,3	f 69 423,95	f 1 200,—	22,7	f 9 282,70	—	3,0	f 27 641,96	8,9	f 311 381,94^5	Landschapskas van *Karangasem.*

RECAPITULATIE

ONTVANGSTEN.

GEWESTEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en eeredienst. Schoolgelden.	Onderwijs en eeredienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Burgerlijke openbare werken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
Oostkust van Sumatra	f 315 463,20	6,8	f 658 261,51	14,3	f 50 536,04	1,0	f 694 099,27	f 244 809,82	20,1	f 468 319,12	f1 451 615,60	f 419 713,28	51,0	f 11 283,57	f 56 192,22	1,4	f 21 211,33	0,4	f 32 625,77	0,7	f133 445,73	2,8	f 112 929,02	2,5	f 4 670 505,47
Atjeh en onderhoorigheden . .	244 230,23	12,1	238 466,—	11,7	15 627,96	0,8	870 273,25	121 525,69	48,9	93 983,92	255 118,19	12 337,76	22,8	9 372,32^{5}	6 694,64	0,8	84,82	—	15 312,04	0,8	12 555,25	0,6	29 397,58	1,5	2 024 979,66^{5}
Riouw en onderhoorigheden .	58 418,87	24,0	30 000,—	13,0	2 260,29	1,0	110 870,89	1 074,—	47,0	4 580,35	15 475,46	3 651,90^{5}	10,0	—	86,85^{5}	—	3 982,68	1,0	300,—	—	8 669,63	4,0	8,35	—	239 379,28
Westerafdeeling van Borneo . .	380 200,67^{5}	28,3	88 305,—	6,6	1 723,—	0,1	695 765,78^{5}	37 886,85	54,7	942,50	23 377,27	94 168,21	8,8	—	50,32^{5}	—	3 784,39	0,3	2 026,25	0,1	—	—	15 502,16^{5}	1,1	1 343 732,42
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	305 400,25^{5}	19,3	165 066,58	10,4	3 295,76	0,2	356 987,80	154 083,19	32,1	27 561,50	510 210,15^{5}	29 614,61^{5}	35,9	—	2 357,61	0,1	214,—	—	2 980,25	0,2	21 244,63^{5}	1,4	6 558,—	0,4	1 585 574,35
Celebes en onderhoorigheden. .	1 528 334,40	30,2	69 387,50	1,4	33 605,94	0,7	2 024 413,06	132 671,17	42,7	414 663,14	69 477,35	137 738,05	12,3	1 302,77	43 557,46	0,9	446 558,78	8,8	56 393,54	1,1	56 616,36	1,1	39 516,90	0,8	5 054 236,42
Menado.	755 105,15	41,6	25 670,—	1,4	15 565,39^{5}	0,9	792 271,72^{5}	29 363,94^{5}	45,2	51.142,50	23 695,65	11 262,74^{5}	4,8	6 908,30	2 576,68	0,5	2 214,24	0,1	13 223,88	0,7	60 562,06	3,3	26 705,74	1,5	1 816 268,01
Timor en onderhoorigheden . .	242 813,65	11,3	34 345,86	1,6	9 746,63^{5}	0,5	1 429 194,32^{5}	174 051,91	74,4	60 120,20	37 327,74^{5}	13 611,97	5,2	—	364,88	—	8 319,72	0,4	21 159,33	1,0	16 961,45^{5}	0,8	104 594,31	4,8	2 152 611,99
Ternate en onderhoorigheden .	161 893,24	37,6	44 320,—	10,3	6 756,25^{5}	1,6	135 472,34^{5}	3 121,35	32,2	12 328,90	25 083,70	28 667,16^{5}	15,4	—	—	—	2 372,—	0,6	3 375,—	0,8	3 130,14^{5}	0,7	3 517,06^{5}	0,8	430 037,16^{5}
Nieuw-Guinea	493 652,57	56,2	—	—	310,14^{5}	—	104 991,47	206 159,33	35,4	150,—	696,—	3 345,22	0,5	—	6,—	—	25,75	—	1 665,05	0,2	2 995,11	0,3	65 142,10^{5}	7,4	879 138,75
Bali en Lombok	46 058,07	14,8	58 822,—	18,9	3 392,27	1,1	65 248,56^{5}	2 185,23	21,6	—	—	118 348,02^{5}	38,0	—	—	—	—	—	996,50	0,3	16 088,53^{5}	5,2	242,75	0,1	311 381,94^{5}
Totalen . . .	f4 531 570,31	—	f1 412 644,45	—	f142 819,69	—	f7 279 588,48^{5}	f1 106 932,48^{5}	—	f1 133 792,13	f2 512 077,12	f 872 458,94^{5}	—	f 28 866,96^{5}	f111 886,67	—	f488 767,71	—	f 150 057,61	—	f332 268,91	—	f 404 113,98^{5}	—	f 20 507 845,46^{5}

GEWESTEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	3de afdeeling. Financiën. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezo… inlan… hoof… ambt…
Oostkust van Sumatra	f 379 000,—	—	8,1	f 74 483,20	f 51 967,79	f 28 558,41	3,3	f 63 071,94	f 36 165,90	f387 742,67	10,4	f 888
Atjeh en onderhoorigheden . .	148 600,—	f 17 966,—	8,5	10 749,75	29 773,24	8 523,74	2,4	76 307,26^{5}	34 917,65	191 894,68^{5}	15,4	456
Riouw en onderhoorigheden .	50 665,—	—	21,0	4 872,—	3 316,23^{5}	993,60	4,0	11 290,09	1 224,—	5 700,—	8,0	48
Westerafdeeling van Borneo . .	210 365,—	—	15,7	7 420,80	11 987,95^{5}	145,20	1,4	48 801,75^{5}	59 750,05^{5}	35 307,70	10,7	372
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	245 191,—	—	15,5	23 021,—	9 304,11	1 669,12^{5}	2,2	19 128,25^{5}	15 169,76^{5}	444 900,71^{5}	30,2	341
Celebes en onderhoorigheden. .	1 372 032,74	39 989,90	27,9	10 311,47	154 572,92	6 011,16	3,4	150 531,28	83 541,41	97 574,94	6,6	358
Menado.	610 000,—	—	33,6	8 951,—	33 270,32^{5}	1 171,25	2,4	71 303,24^{5}	15 761,34^{5}	14 781,—	5,6	151
Timor en onderhoorigheden . .	536 817,33	—	24,9	17 154,50	118 858,15	962,95	6,4	141 392,89	13 697,83	147 925,01	14,1	318
Ternate en onderhoorigheden .	258 000,—	—	60,0	1 114,25	14 399,34^{5}	1 724,40	4,0	10 012,85^{5}	9 962,50	2 820,84	5,3	68
Nieuw-Guinea	—	—	—	984,—	22 871,77	1 991,50	3,0	9 111,90	8 345,79^{5}	176 097,04	2,2	51
Bali en Lombok	68 180,—	—	21,9	14 757,—	14 019,08	1 191,—	9,6	5 548,46	360,—	11 555,22	5,6	68
Totalen . . .	f 3 878 851,07	f 57 955,90	—	f173 818,97	f464 340,92	f 52 942,33^{5}	—	f 606 499,93^{5}	f278 896,25	f1 516 299,82	—	f3124

RECAPITULATIE

UITGAVEN.

Gewesten	Totaal der inkomsten	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen.			2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.				
		Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
Oostkust van Sumatra.	4 670 505,47	f 379 000,—	—	8,1	f 74 483,20	f 51 967,79	f 28 558,41	3,3	f 63 071,94	f 36 165,90	f 387 742,67	10,4	f 888 369,20	f 452 801,49	f 125 254,98	f 438 491,06	40,8
Atjeh en onderhoorigheden.	2 024 979,66^{5}	148 600,—	f 17 966,—	8,5	10 749,75	29 773,24	8 523,74	2,4	76 307,26^{5}	34 917,65	191 894,68^{5}	15,4	456 217,49	51 392,58	111 262,56^{5}	72 949,95	3,4
Riouw en onderhoorigheden.	239 379,28	50 665,—	—	21,0	4 872,—	3 316,23^{5}	993,60	4,0	11 290,09	1 224,—	5 700,—	8,0	48 588,50	1 548,54	12 527,55	11 241,85	31,0
Westerafdeeling van Borneo.	1 343 732,42	210 365,—	—	15,7	7 420,80	11 987,95^{5}	145,20	1,4	48 801,75^{5}	59 750,05^{5}	35 307,70	10,7	372 092,94	10 381,22	65 372,06	66 928,15	38,4
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	1 585 574,35	245 191,—	—	15,5	23 021,—	9 304,11	1 669,12^{5}	2,2	19 128,25^{5}	15 169,76^{5}	444 900,71^{5}	30,2	341 000,88	72 665,69^{5}	39 261,49^{5}	32 583,06^{5}	30,7
Celebes en onderhoorigheden.	5 054 236,42	1 372 032,74	39 989,90	27,9	10 311,47	154 572,92	6 011,16	3,4	150 531,28	83 541,41	97 574,94	6,6	358 974,67	—	12 456,03	60 291,01	8,5
Menado.	1 816 268,01	610 000,—	—	33,6	8 951,—	33 270,32^{5}	1 171,25	2,4	71 303,24^{5}	15 761,34^{5}	14 781,—	5,6	151 864,50	33,73	1 345,09	35 082,35^{5}	10,4
Timor en onderhoorigheden.	2 152 611,99	536 817,33	—	24,9	17 154,50	118 858,15	962,95	6,4	141 392,89	13 697,83	147 925,01	14,1	318 913,90^{5}	537,38	8 106,63^{5}	67 548,31	18,4
Ternate en onderhoorigheden.	430 037,16^{5}	258 000,—	—	60,0	1 114,25	14 399,34^{5}	1 724,40	4,0	10 012,85^{5}	9 962,50	2 820,84	5,3	68 686,44	—	3 958,76	18 126,45^{5}	21,1
Nieuw-Guinea.	879 138,75	—	—	—	984,—	22 871,77	1 991,50	3,0	9 111,90	8 345,79^{5}	176 097,04	2,2	51 829,66	—	13 015,84^{5}	100 277,71	18,8
Bali en Lombok.	311 381,94^{5}	68 180,—	—	21,9	14 757,—	14 019,08	1 191,—	9,6	5 548,46	360,—	11 555,22	5,6	68 001,—	—	563,56	13 252,67^{5}	26,3
	20 507 845,46^{5}	f 3 878 851,07	f 57 955,90	—	f 173 818,97	f 464 340,92	f 52 942,33^{5}	—	f 606 499,93^{5}	f 278 896,25	f 1 516 299,82	—	f 3 124 539,18^{5}	f 589 310,63^{5}	f 893 124,57	f 916 772,59	—

Gewesten	5de afdeeling. Onderwijs en eeredienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Burgerlijke openbare werken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op ult. 1921.		Totaal.
	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.	
Oostkust van Sumatra.	f 139 983,03	f 181 164,75	—	6,9	f 99 749,61	f 89 460,37	4,1	f 937 737,12	f 17 783,71	20,4	f 54 548,81	—	1,2	f 224 171,43	4,8	f 4 670 505,47
Atjeh en onderhoorigheden.	52 538,57^{5}	93 624,66	—	7,2	31 845,97	1 179,—	1,6	315 139,37^{5}	1 763,40	15,2	3 047,42	—	0,2	315 286,35	15,5	2 024 979,66^{5}
Riouw en onderhoorigheden.	6 213,—	2 319,44^{5}	—	3,0	1 492,75	1 949,70	1,0	22 402,38^{5}	990,—	10,0	686,74	—	—	51 357,89^{5}	22,0	239 379,28
Westerafdeeling van Borneo.	3 011,93	22 884,99	f 27,10	1,9	3 778,90	227,06	0,3	94 172,07	9 783,—	7,7	—	—	—	321 344,53^{5}	23,9	1 343 732,42
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	—	14 878,22^{5}	—	0,9	2 077,36	—	0,1	120 567,77	5 179,26^{5}	7,9	31 803,34^{5}	—	2,0	167 173,28	10,8	1 585 574,35
Celebes en onderhoorigheden.	43 282,28	183 938,08	—	4,5	32 551,48	280 284,99	6,2	1 159 476,86	3 339,50	23,0	3 639,90	—	0,1	1 001 435,80	19,8	5 054 236,42
Menado.	23 360,18^{5}	58 301,42	—	4,5	2 172,70	5 558,70^{5}	0,4	314 860,31^{5}	195,—	17.3	23,46	f 33 817,01	1,9	434 415,37^{5}	23,9	1 816 268,01
Timor en onderhoorigheden.	21 036,92	72 226,03^{5}	—	4,3	30 615,68	—	1,4	380 576,80^{5}	475,—	17,7	4 586,59	—	0,2	271 180,07	12,6	2 152 611,99
Ternate en onderhoorigheden.	4 122,65	2 581,07	—	1,6	737,59^{5}	—	0,2	28 438,97^{5}	3 820,—	7,5	625,42	—	0,1	905,61	0,2	430 037,16^{5}
Nieuw-Guinea.	—	13 134,09^{5}	—	1,5	18 682,94^{5}	5,—	2,1	175 463,13	6 202,50	20,6	103 387,72	11 101,83	13,1	166 636,31	18,9	879 138,75
Bali en Lombok.	—	5 353,27	—	1,7	1 013,07	39,—	0,3	69 423,95	1 200,—	22,7	9 282,70	—	3,0	27 641,96	8,9	311 381,94^{5}
	f 293 548,57	f 650 406,04	f 27,10	—	f 224 718,06	f 378 703,82^{5}	—	f 3 618 258,75^{5}	f 50 731,37^{5}	—	f 211 632,10^{5}	f 44 918,84	—	f 2 981 548,61^{5}	—	f 20 507 845,46^{5}

Bijlage C.

(Zie hoofdstuk C, § 2, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in 1922 getroffen maatregelen, ter hervorming van de agrarische en maatschappelijke toestanden in de residentiën Soerakarta en Djokjakarta.

A. DJOKJAKARTA.

Algemeene opmerkingen. Het in 1921 opgestelde werkplan kon, ondanks enkele tegenslagen, worden gehandhaafd.

Aangezien de formatie van het gewone Europeesche bestuurspersoneel geen vermeerdering onderging, geldt het opgemerkte in het vorig verslag ten aanzien van de overdracht der afgewerkte gebieden aan het gewone bestuur, en de ontlasting van het agrarisch kantoor van verschillende bestuurswerkzaamheden in de nieuw gevormde kaloerahans ook voor het jaar 1922, hoewel het mogelijk bleek door nadere regeling althans de bemoeienis van dat kantoor met benoeming van kaloerahansbestuursleden te verminderen. Telkens weer blijkt evenwel hoezeer het bestaande Inlandsch bestuur in dit gewest nog Europeesche leiding behoeft, en hoezeer die Europeesche contrôle noodzakelijk is om te voorkomen, dat sommige ondernemingen, uit kracht van oude gewoonte, eigenmachtig optreden ten aanzien van zaken, waarvoor zij thans de toestemming der overheid behoeven.

Weliswaar mag gehoopt worden, dat ook het gehalte der Inlandsche bestuursambtenaren door verschillende maatregelen geleidelijk verbeterd zal kunnen worden, doch dat is een proces, hetwelk zich over jaren zal uitstrekken, en intusschen moet gezorgd worden, dat de door de reorganisatie verkregen resultaten niet gedeeltelijk verworden of verloren gaan, hetgeen, zooals gezegd, slechts zal gelukken door voortdurende intensieve leiding en contrôle van bekwame en ijverige Europeesche ambtenaren.

Geldelijk beheer. Ook in 1922 werd met nauwgezetheid getracht om het begrootingsevenwicht te bewaren, eenerzijds: door zoo min mogelijk uitgaven toe te staan, welke buiten de begrooting vallen, het verbod tot het zonder indienen van eene suppletoire begrooting overschrijden van de begrootingsposten, het afvoeren van niet strikt noodige posten, het verbod om gelden aan te vragen voor werken waarvan met de uitvoering nog geen begin kan worden gemaakt, het onderwerpen van ingediende begrootingen aan een nauwkeurig toezicht, het niet verschaffen van gelden voor werken die, hoewel op de Rijksbegrooting uitgetrokken, als gevolg van omstandigheden niet kunnen worden uitgevoerd, en anderzijds: door geregeld en scherp toezicht te houden op de inning der belastingen en het binnenkomen van de andere inkomsten.

Het aantal mantri's tondo pamitjis (belastinggaarders), zoomede dat der helpers, werd uitgebreid met 18 en wel voor de districten Plajen en Wonosari der afdeeling Goenoengkidoel met 9 en voor de districten Djoemeneng en Godean van het regentschap Sleman der afdeeling Djokjakarta eveneens met 9. De indienststelling van het hierbedoeld personeel in het regentschap Sleman hield verband met de doorvoering aldaar van de agrarische hervorming en de totstandkoming van de verdere kaloerahanvorming. Door de aanwezigheid van mantri's tondo pamitjis kon in genoemd regentschap de betrekking van controleur en het ondergeschikt personeel worden ingetrokken.

Een zestal gevallen van verduistering door de belastinggaarders hebben zich in de eerste helft van het verslagjaar voorgedaan, loopende over een gezamenlijk bedrag van ± f 4675. In den verderen loop van dat jaar werden geen verduisteringsgevallen geconstateerd, nadat de assistent-residenten werden aangeschreven om, met medewerking van de zelfbestuursambtenaren, op het kasbeheer van die rekenplichtigen een scherp toezicht uit te oefenen door het houden van plaatselijke inspecties en periodieke contrôle op de inning, boeking en overstorting der gelden.

Begrootingen. De eindcijfers der sultanaatsbegrooting van 1922 zijn:

Ontvangsten.

Buitengewone	f 2 136 120,—	
Gewone	3 692 823,06	
Totaal		f 5 828 943,06

Uitgaven.

Buitengewone	f 2 103 455,—	
Gewone	3 637 978,86	
Totaal		5 741 433,86
Voordeelig saldo		f 87 509,20

Voor het Pakoe Alamsche gebied geeft de begrooting voor 1922 de volgende eindcijfers aan:

Ontvangsten.

Buitengewone .... f 98 000,—
Gewone 255 040,58
Totaal ...... f 353 040,58

Uitgaven.

Buitengewone .... f 51 850,—
Gewone 245 144,93
Totaal ...... f 296 994,93

Voordeelig saldo f 56 045,65

In het verslagjaar werden wederom overschrijdingen geconstateerd van de toegestane kredieten voor de uitvoering van verschillende sultanaatswerken, hetgeen aanleiding gaf tot eene herhaalde scherpe aanschrijving aan het hoofd van den dienst der rijkswerken om er voor te waken, dat voor eenig werk, zonder voorafgaande nadere autorisatie, niet meer wordt uitgegeven dan het oorspronkelijk toegestaan bedrag.

Begrootingsrekeningen. Voor het sultanaat bedroegen tot en met het begrootingsjaar 1921 de voordeelige saldi in totaal f 648 352 (voor 1918 en vorige jaren f 283 113; voor 1919 f 47 180; voor 1920 f 105 104 en voor 1921 f 212 955). Voor de Pakoe Alaman bedroeg het voordeelig saldo voor 1918 en vorige jaren f 30 459, voor 1919 f 18 211 en voor 1920 f 35 431, te zamen f 84 101. Daarentegen viel over 1921 een nadeelig saldo te constateeren van f 4340.

Credietovereenkomsten en leeningen. De credietovereenkomst met de Nederlandsche Handelmaatschappij ad f 300 000 werd laatstelijk wederom met 1 jaar verlengd, tegen eene rente van 7 % 's jaars.
De schuld op het eind van 1922 was even groot als die op eind 1921 (f 45 485), welke schuld in het begin van 1923 geheel werd afgelost.

Eigendommen en schulden. Een opgave van de eigendommen (onroerende goederen) en beschikbare gelden van het rijk Djokjakarta op het eind van 1922 volgt hieronder:

OMSCHRIJVING.	Waarde of bedrag.
Kapitaal van de voorschottenkassen voor sultanaatsdienaren	f 16 000,—
Belegde reserve voor het marktwezen	30 000,—
Batig saldo dienst 1917	154 477,21⁵
Idem 1918	128 636,23⁵
Idem 1919	47 179,57⁵
Idem 1920	105 104,56
Idem 1921	212 955,13⁵
Reservefonds, belegd in effecten	74 400,—
Totaal	f 768 752,72

De stand der schulden op einde 1922 is als volgt:

I. Wegens van het Gouvernement van Nederlandsch-Indië ontvangen voorschotten als tegemoetkoming in de kosten:

a. van aanleg der Kamidjoro-leiding .... f 66 000

b. van verbetering der verkeerstoestanden in de afdeelingen Goenoengkidoel en Koelon Progo 165 384

c. overblijvende schuld als gevolg van de reorganisatie van de rechtspraak en van het gevangeniswezen (voorgesteld is om deze schuld kwijt te schelden) .... f 10 175

d. van aanleg van de hoogdrukwaterleiding ter hoofdplaats Djokjakarta 560 000

II. Wegens bij de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij opgenomen gelden 45 485

Totaal ...... f 847 044

Tegenover deze lasten ten bedrage van f 847 044 staan de baten ad f 768 753, zoodat op het eind van 1922 een nadeelig saldo viel te constateeren van f 78 291.

De eigendommen (onroerende goederen) en beschikbare gelden van het Pakoe Alamsche gebied op het einde van 1922 zijn:

OMSCHRIJVING.	Waarde of bedrag.
Kapitaal voorschottenbank	f 14 104,49
Belegde gelden	85 000,—
Pensioenfonds	5 100,—
Batig saldo 1918 en vorige jaren	30 459,31⁵
Idem 1919	18 210,93⁵
Idem 1920 / 1921	31 088,38
Totaal	f 183 963,12

Tegenover deze baten staat een schuld aan het Gouvernement van Nederlandsch-Indië, wegens ontvangen voorschot voor den aanleg van de Keboan-leiding oorspronkelijk bedragende f 155 000, doch na afbetaling van f 20 000 thans groot f 135 000. De baten overtroffen dus de lasten met f 183 963—f 135 000=f 48 963.

Inlandsch gemeentewezen. In het district Imagiri van het regentschap Bantoel werden 34 kaloerahans gevormd. Aangezien in de regentschappen Koelon Progo en Goenoengkidoel het kaloerahanverband reeds in het jaar 1916 werd ingevoerd, is thans het geheele sultanaatsgebied in kaloerahans verdeeld.
Groote moeilijkheden worden ondervonden in de districten Tjepit, Srandakan en Kretek door de sterke onderlinge enclaveering der ondernemingen en kabekelans, waardoor herhaaldelijk in de ondernemings- en kaloerahangrenzen wijziging moest worden gebracht.
In het reeds gereorganiseerde gebied werden in het district Prambanan twee kaloerahans, die te klein bleken, tot één vereenigd, terwijl in het district Mlati in verband met de voorgestelde grenswijziging der hoofdplaats van drie aangrenzende kaloerahans door splitsing en vereeniging twee zullen worden gemaakt. Voorts waren in de districten Tjepit, Srandakan en Kretek een aantal kaloerahans te klein geprojecteerd, waarin door vereeniging verbetering werd gebracht.
In 't geheel zijn aldus thans gevormd: in de districten Prambanan, Ngemplak en Kotagede (regentschap Kalasan) respectievelijk 47, 48 en 48 kaloerahans; in de districten Klegoeng, Mlati, Djoemeneng en Godean (regentschap Sleman) respectievelijk 51, 49, 55 en 51 kaloerahans; in de districten Tjepit, Srandakan, Kretek en Imagiri (regentschap Bantoel) respectievelijk 34, 38, 37 en 34 kaloerahans.
In het Pakoe Alamsche rijk werden in het district Galoer van het regentschap Adikarto 29 kaloerahans gevormd, zoodat het geheele regentschap thans in kaloerahans is ingedeeld, namelijk de districten Sogan en Galoer respectievelijk in 35 en 29 kaloerahans.

Waterschappen. Gedurende het verslagjaar werd het voorloopig waterbeheer van het centraal waterschapskantoor

ingevoerd op zes ondernemingen (Wringin, Boeloes, Beran, Tjebongan, Demak Idjo en Sonosewoe).

De door het centraal waterschapskantoor getroffen regelingen, verband houdende met de uit de reorganisatie voortgekomen politieke en agrarische omstandigheden, geschiedden in beginsel op de volgende wijze.

Den beheerders der in een waterschap opgenomen ondernemingen is toegestaan medezeggingschap en medetoezicht uit te oefenen, zoowel op het door den dienst van het centraal waterschapskantoor uit te voeren onderhoud en herstel der z.g. waterschapswerken, bedoeld in artikel 10*a* van de Vorstenlandsche waterschapsordonnantie (Ind. St. 1920 n°. 722) als op de tewerkstelling van heerendienstplichtigen. Bij het onderhoud en herstel der waterschapswerken geschiedt de tewerkstelling der heerendienstplichtigen op aanvraag van het waterschapspersoneel, na overleg met de betrokken beheerders. Den ondernemers binnen het waterschapsgebied wordt geen bevoegdheid verleend tot rechtstreeksche beschikking over de heerendienstplichtigen ten behoeve van het onderhoud en herstel van de waterschapswerken op hunne onderneming. De beschikking over het bevloeiingswater behoort in beginsel aan het waterschap, dat voor de verdeeling zorgt, krachtens vooraf door de overheid goedgekeurde regelingen. Zoolang er geen geautoriseerde waterregelingen van het waterschap bestaan, heeft, op grond van artikel 18, sub 3*b* van het landhuurreglement (Ind. St. 1906 n°. 93, juncto 1911 n°. 432) het hoofd van gewestelijk bestuur de regelende beschikking over het bevloeiingswater waarvan hij gebruik maakt door middel van het hoofd van het centraal waterschapskantoor voor de Vorstenlanden, dat op grond van artikel 60 van het waterschapsreglement met de tenuitvoerlegging dezer regelingen is belast. Laatstgenoemd hoofd verdeelt het bevloeiingswater naar behoefte van de betrokken ondernemers, rekening houdende met de waterbehoeften van derden.

Van beheerderszijde werd in den loop van het eerste kwartaal 1922 de meening voorgestaan, dat de waterschapsraad niet wettig was samengesteld, welke uitspraak echter niet werd gedeeld door den betrokken raad. Laatstgenoemde wendde zich terzake om inlichting tot de Regeering. Deze vraag gaf mede in verband met de door den voorzitter der Vorstenlandsche Landbouwvereeniging gevoerde actie tegen het bepaalde in artikel 4 van de waterschapsordonnantie en de in artikel 62 van het waterschapsreglement voorkomende overgangsbepaling (zie het vorige reorganisatieverslag) aanleiding tot publicatie der ordonnantie, opgenomen in Ind. St. 1922 n°. 704.

De waterschapsbesturen hielden zich gedurende het grootste deel van het verslagjaar bezig met het regelen van begrootingszaken, welke, na eenigen van de zijde der beheerdersleden ondervonden principieelen tegenstand, tot een goed eind werden gebracht.

De verrichtingen van het waterschap Opak over het afgeloopen verslagjaar kunnen over het algemeen bevredigend heeten, al moet worden erkend dat de zaken langzaam worden afgedaan.

De werkkring van het waterschap, omschreven in art. 10 van de Vorstenlandsche waterschapsordonnantie is, voor de technische uitvoering der werkzaamheden, krachtens het overgangsartikel 60 van het reglement voor het waterschap Opak, wettelijk opgedragen aan het van gouvernementswege aangestelde hoofd van het centraal waterschapskantoor. Deze hoofdambtenaar regelt den hem terzake toevertrouwden dienst zelfstandig, onder contrôle van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken en in overleg met de betrokken hoofden van gewestelijk bestuur.

Volgens gemeld artikel 60 duurt deze voorloopige, voorbereidende functie van dat kantoor zoolang, tot, naar de beoordeeling van de hoofden van gewestelijk bestuur, een waterschap in staat is om zelf alle, bij de technische uitvoering zijner werkzaamheden betrokken belangen behoorlijk te behartigen.

De zelfstandig uitgevoerde regelingen van het hoofd van dat kantoor inzake den werkkring van een waterschap geschieden dus met medewerking en in het algemeen onder goedkeuring van den betrokken resident. De raad van het waterschap heeft op die regelingen geen rechtstreekschen invloed, doch is bevoegd:

a. door tusschenkomst van den resident tot het hoofd van het centraal waterschapskantoor verzoeken te richten en met betrekking tot de door laatstgenoemden getroffen maatregelen, bij dien irrigatiechef bezwaren voor te brengen;

b. in die regelingen geheel of ten deele te voorzien door het uitvaardigen van wettelijke voorschriften of verordeningen, welke alsnog sanctie vereischen van den betrokken resident, die terzake overleg pleegt met den zelfbestuurder of diens patih en uiteraard vooraf het advies inwint van het hoofd van het centraal waterschapskantoor.

Blijkens het bovenstaande, heeft bij de bestaande organieke verhoudingen de raad of het bestuur van een waterschap geen rechtstreeksche zeggingschap over eenigen door het hoofd van het centraal waterschapskantoor ten behoeve dier publiekrechtelijke instelling getroffen maatregel en staat dus niet onder direct gezag van die waterschapsbesturen.

Deze formeel gescheiden dienstverhouding tusschen den waterschapsraad en het van gouvernementswege tijdelijk in stand gehouden kantoor, waarborgt den belanghebbenden in het waterschap, dat het waterbeheer, onder toezicht van den resident, op onpartijdige wijze en zuiver naar wettelijke en technische grondslagen wordt gevoerd.

Toch is die verhouding practisch geen beletsel, dat er tusschen den raad en het waterschapskantoor eene uit onderling welwillend overleg en meer concreet zakenverband geboren samenwerking groeit. Tot op heden heeft eene zoodanige goed-vlottende samenwerking tusschen het hoofd van het waterschapskantoor en het bestuur van het waterschap Opak ongehinderd bestaan.

In den waterschapsraad — en ook daarbuiten — werd door de raadsleden-beheerders, leden der Vorstenlandsche Landbouwvereeniging, onder leiding van hunne vereenigingsvoorzitters, tevens vertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië van den Bond van Vorstenlandsche landbouwondernemers, eene actie gevoerd tegen het centraal waterschapskantoor, zijne werkwijze en zijn waterbeheer, waardoor herhaaldelijk moeilijkheden in dien raad rezen, vooral bij de behandeling van de twee eerste begrootingen en vertraging ontstond in de afdoening van urgente zaken.

Aangeteekend wordt, dat de raadsleden-beheerders van ondernemingen der Koloniale Bank aan die oppositie geen deel namen.

Het voorloopige, krachtens art. 60 van het waterschapsreglement gevoerde beheer van het centraal waterschapskantoor, omvattende de „technische uitvoering" van de aan de waterschappen, op grond van art. 10 der Vorstenlandsche waterschapsordonnantie opgedragen werkzaamheden, werd tot nu toe onder het toezicht van de betrokken residenten gevoerd op zoodanig neutralen grondslag, dat, met inachtneming van: 1e geldige aanspraken van belanghebbenden, 2e uiteenloopende eischen der cultures, wier planttijden en plantwijzen over het algemeen nog ongeregeld zijn, 3e van de bodemgesteldheid van het terrein, de in een waterschap, voor alle belanghebbenden geldige belangen behoorlijk kunnen worden behartigd.

Het hoofd van het centraal waterschapskantoor streeft in zijn beheer dus zooveel mogelijk naar eene billijke toepassing van het beginsel, hetwelk indertijd door den Bond van Eigenaren werd voorgestaan, en door de Indische Regeering werd aanvaard, dat de waterverdeeling, zoowel op de ondernemings- als op de bevolkingsgronden, geschieden moet naar behoefte van de verbruikers, met inachtneming, zooveel mogelijk, van de behoeften van derden.

Moge, in eene goedgeordende irrigatie-afdeeling, zooals die in de gouvernementslanden bestaan, het vorengeschetste beginsel voeren tot de vaststelling en gestrenge handhaving van vaak ingewikkelde regelen van waterbeheer, waartoe een uitgebreid corps van hooger en lager deskundig irrigatiepersoneel is vereischt, staande onder het diensthoofd c.q. van het hoofd van gewestelijk bestuur, in de Vorstenlanden, met hunne wilde bevloeiing, zeer primitieve en veelal niet deskundig aangelegde kunstwerken en irrigatieleidingen, is de aan het irrigatiepersoneel der waterschappen opgedragen taak van het centrale waterbeheer eene bij uitstek moeilijke. Zij is, vergelijkenderwijs gesproken, ingewikkelder en zwaarder dan in eenige der vorenbedoelde irrigatieafdeeling en van de gouvernementslanden.

Dat niettemin de technische leiding van het hoofd van het waterschapskantoor eene kennelijke verbetering bracht in de voorheen min of meer op anarchie gelijkende, vrijwel geheel door de landhuurders-beheerders beheerschte toestanden inzake het waterbeheer op de verschillende ondernemingen en de daarbij behoorende bevolkingsgronden, is eene gelukkige omstandigheid, die pleit voor het juiste inzicht der Indische Regeering om bij den aanvang der waterschappen, het waterbeheer, als overgangsmaatregel, te stellen in handen van een deskundig, neutraal gouvernementsambtenaar.

In beginsel zullen de aan het waterschapskantoor toevertrouwde, voorbereidende werkzaamheden beëindigd kunnen heeten wanneer, naar het oordeel van de(n) betrokken resident(en), voldaan is aan de volgende twee vereischten:

a. voor het geheele gebied van het waterschap moeten door den waterschapsraad vastgestelde en door het hoofd van gewestelijk bestuur goedgekeurde waterregelingen ingevoerd zijn, welke in de practijk blijken te voldoen;

b. het waterschap moet de beschikking hebben over een technischen dienst, die in staat is om de uitvoering van die waterregelingen te bewerkstelligen.

In hoeverre, na de totstandkoming der sub *a* en *b* bedoelde voorwaarden, die door den resident van Soerakarta gesteld werden naar aanleiding van een terzake door den „Dengkeng"-raad gedaan verzoek om inlichting, het waterschapskantoor nog gehandhaafd moet blijven, meer uitsluitend dienende als adviesbureau voor de residenten in de Vorstenlanden bij het door deze hoofden van gewestelijk bestuur uit te oefenen toezicht en contrôle op de publiekrechtelijke waterschappen, moet nog nader blijken.

De voorbereidingen tot de oprichting van een nieuw waterschap Progo, omvattende de binnen het gewest gelegen landbouwondernemingen en bevolkingsgronden, behoorende voornamelijk tot het stroomgebied van de gelijknamige rivier, ondervonden vertraging in verband met de gebleken moeilijkheid dat nog niet beschikt kan worden over het daartoe benoodigde opzichterspersoneel.

Overwogen wordt de wenschelijkheid om, instede van bovenbedoeld waterschap afzonderlijk op te richten, het desbetreffende gebied te vereenigen met dat van het bestaande waterschap Opak.

Drinkwatervoorziening. De werkzaamheden voor den aanleg van het tracé met de daartoe benoodigde kunstwerken ten behoeve van de hoofdaanvoerleiding van de bron in de Kali Koening tot aan het hoogreservoir „Djetis" (bij desa Babadan) werden grootendeels voltooid. Deze uitvoering geschiedde in eigen beheer door het sultanaat van Djokjakarta, onder leiding van het hoofd van het centraal waterschapskantoor voor de Vorstenlanden.

Het leggen van de betreffende buizen ondervond belangrijke stoornis tengevolge van de vertraagde levering van het benoodigde buizenmateriaal.

Marktwezen. In den loop van het jaar 1922 werden de tarieven der retributiën voor het gebruik van pasar-loodsen en open pasarterreinen aan eene herziening onderworpen. De daaruit voortvloeiende matige verhooging dier retributie bleek door de verkoopers zonder moeite te kunnen worden opgebracht.

Tegenover die verhoogde inkomsten stonden meer uitgaven in verband met de dringende noodzakelijkheid om de pasar-terreinen uit te breiden en te omrasteren, de loodsen te vernieuwen of te herstellen, terwijl eene kostenberekening voor den bouw van een geheel nieuwen steenen pasar ter hoofdplaats werd gemaakt, waaraan in 1923 uitvoering zal worden gegeven.

Met de regeling van het pasar-wezen van het Pakoe Alamsche gebied werd een begin gemaakt.

Onderwijs. Het aantal leerlingen op de twee particuliere 2de klasse-scholen, toebehoorend aan de Vereeniging Mohamadijah, is in het verslagjaar vermeerderd met 36, zoodat dit aantal thans 296 bedraagt. Bedoelde scholen genieten gouvernementssubsidie. Ook aan de Vereeniging Boedi Oetomo (Afdeeling Djokjakarta) behoort één 2de klasse-school voor jongens, tellende 80 leerlingen, en één 2de klasse-school voor meisjes met 90 leerlingen. Ook voor deze scholen wordt subsidie genoten.

Volksgezondheid. Voor de instandhouding van de hulpziekenhuizen ter hoofdplaats (Djokja), te Wonosari (Goenoengkidoel) en te Wates (Koelon Progo) werden in 1922 fondsen beschikbaar gesteld tot een gezamenlijk bedrag van f 34 000.

Een begin werd gemaakt met den bouw van het hulpziekenhuis te Sanden (regentschap Bantoel), echter zonder subsidie van het Gouvernement, aangezien het hier betreft een maatregel in het rechtstreeksch belang van de Inlandsche bevolking.

Boschwezen. De reboisatie van het gebied om de prise-d'eau van de Djokjakarta-hoogdrukwaterleiding in het Kali Koening-ravijn werd begonnen met het doel dit bronnengebied en de hoogdrukwaterleiding zelf te beschermen tegen grondafschuivingen die in deze streken als gevolg der steile ravijnen en den lossen bodem veelvuldig voorkomen.

De Merapi-reserve zelf werd ingesteld door de verschillende belanghebbende cultuurmaatschappijen in samenwerking met het sultanaat om een gunstigen toestand op den berg te scheppen en zoodoende een ruim en regelmatig debiet der bronnen en rivieren te verzekeren, hetwelk als volkomen geslaagd kan worden beschouwd, aangezien de waterrijkdom dezer streek niet alleen zeer is toegenomen, maar het debiet der bronnen constant blijft.

Ook ontleent de bron der waterleiding haar zekerheid aan de aanwezigheid van welverzorgd bosch op genoemden berg.

Het Merapi-fonds, aanvankelijk f 44 000 groot en bijeengebracht door bovenbedoelde belanghebbenden om de kale gedeelten van den berg te reboiseeren, heeft zijn taak vervuld, nu de reboisatie wordt geacht tot stand te zijn gebracht.

Er wordt aangenomen, dat de reboisatie van het Kali Koening-ravijn in 5 jaar (1922—1927) kan zijn tot stand gebracht. De kosten werden begroot op f 5850.

De uitgestrektheid kan als volgt worden verdeeld:

Sawahgrond in het dal	6,39	H.A.
Ravijnwanden	21,51	,,
Tegalgrond boven het ravijn	8,25	,,
Totaal	36,15	H.A.

Veestapel. Van de aan de bevolking van de afdeeling Koelon Progo verstrekte 20 ongole-stieren is er in den loop van het jaar 1 gestorven.

De verkregen resultaten van de dekkingen zijn bevredigend te noemen.

Ter bevordering van de paardenfokkerij in de afdeeling Goenoengkidoel werd 13 Augustus 1922 ter afdeelingshoofdplaats een paardententoonstelling gehouden, welke ten doel had de resultaten dier fokkerij te demonstreeren, welke tentoonstelling als geslaagd kan worden aangemerkt.

In het verslagjaar werden 3 dekhengsten wegens ouderdom en ongeschiktheid afgekeurd, terwijl in de plaats daarvan 4 nieuwe dekhengsten werden aangeschaft geschikt voor de voortteling.

Regeling van Inlandsche grondrechten. In het verslagjaar kwam het onderzoek gereed: 1e omtrent de rechten op den grond in het gemengd Djokjasch en Solosch gedeelte van het district Kotagede; en 2e naar die rechten in het district Galoer. In eerstgenoemd gebied werd, naar aanleiding van dat onderzoek, de reorganisatie geconsolideerd; terwijl een overeenkomst betreffende de onderlinge grondruiling tusschen het sultanaat Djokjakarta en het soenanaat Soerakarta in bewerking is en in 1923 der Regeering ter goedkeuring en bekrachtiging zal worden aangeboden. Betreffende de reorganisatie van het district Galoer werden op grond van het tweede, bovenvermelde onderzoek voorstellen

opgemaakt en ter beslissing aan de Regeering aangeboden, bijzonderlijk in verband met den z.g. vrijen inhuur van gronden door de landbouwonderneming Sewoe Galoer.

Eveneens werd een onderzoek voltooid omtrent de rechten in verband met de winning van kalksteen, waarvoor eene nieuwe regeling in bewerking is.

Met het onderzoek naar de rechten op den grond in het gemengd Djokjasch en Solosch district Imagiri, alsmede een onderzoek naar de rechten der z.g. koelie indoeng werd een aanvang gemaakt.

Op 14 Februari 1923 werd te Soerakarta een concept-overeenkomst opgemaakt tusschen den soesoehoenan van Soerakarta en den sultan van Djokjakarta omtrent wijziging der onderlinge gebiedsindeeling in de kedjawen Kotagede, welke overeenkomst spoedig aan de Regeering ter bekrachtiging zal worden aangeboden. Tevens werden op dien dag de grondslagen besproken, waarop een voorstel betreffende een dergelijke overeenkomst ten aanzien van het grondgebied der beide zelfbesturen in Imagiri zal worden opgemaakt.

Grondafstand in eigendom, opstal en huur. In 1922 werden tot afronding van bestaande eigendomsgronden 4 perceelen met het recht van eigendom afgestaan en in de registers ingeschreven; op 64 perceelen werd het recht van opstal verleend.

Overgeschreven werden 48 eigendommen en 19 opstallen, terwijl 63 hypotheek-acten werden ingeschreven.

Op verzoek van 14 landbouwondernemers werd het door hen, op grond van de z.g. conversie-beschikking van den zelfbestuurder verkregen zakelijk recht, op de wijze bij Ind. St. 1918 n°. 23 geregeld, in de openbare registers ingeschreven.

De Ord. van 15 Nov. 1921 (Ind. St. n°. 676) — houdende strafbedreiging tegen den niet-Inlander die zonder daartoe gerechtigd te zijn, grond behoorende tot het domein van een zelfbestuur, waarop of ten aanzien waarvan geen rechten van anderen bewezen worden, tot welk doeleinde ook gebruikt — is bij Rijksblad Djokjakarta 1922 n°. 15 in het sultanaat en bij Rijksblad 1922 n°. 6 in de Pakoe Alaman afgekondigd. De aanwezigheid van apanages ter hoofdplaats Djokjakarta — waarop herhaaldelijk de aandacht werd gevestigd — vormt een onoverkomelijk bezwaar voor het vormen van gezonde sociaal-agrarische toestanden alhier. Eerst wanneer deze zullen zijn opgeheven, zal de bovengenoemde regeling behoorlijk kunnen worden doorgevoerd. Deze hervorming zal zoo spoedig mogelijk ter hand worden genomen en vermoedelijk in den loop van 1924 kunnen worden beëindigd.

Vorming van het kaloerahanbestuur in de districten Tjebongan, Srandakan en Kretek van het regentschap Bantoel. Bij de vorming van het kaloerahanbestuur werd van den stelregel uitgegaan dat de a. s. functionarissen zooveel mogelijk worden benoemd uit de voor de verschillende functies geschikte tegenwoordige bekels toewa en bekels djadjar.

Tot loerah werd meestentijds gekozen de meest geschikte in de kaloerahan woonachtige bekel toewa; bij gelijke geschiktheid van meerdere bekels toewa besliste het lot.

In 3 gevallen moest wegens ontstentenis of ongeschiktheid van bekels toewa binnen de kaloerahan woonachtig een bekel toewa uit een aangrenzende kaloerahan worden gekozen, tweemaal werd om die reden een bekel djadjar loerah en in een geval een bij uitstek geschikte gewezen bekel toewa tot loerah gekozen.

De niet tot loerah gekozen bekels toewa werden, behoudens volslagen ongeschiktheid, zeer vergevorderden leeftijd of të groot aantal, tot kamitoewa benoemd.

Voor de overige functies, met uitzondering van die van tjarik (kaloerahanschrijver), geschiedde de benoeming uit de bekels djadjar, of bij ontstentenis van deze uit de koelies kentjeng.

Voor de functie van tjarik moet de eisch gesteld worden van meer kennis en geschooldheid in verband met de bijhouding der administratie van de landrente en andere rijksinkomsten en belastingen.

Daartoe werd een vergelijkend examen afgenomen aan zich daarvoor aanmeldende candidaten, welke in het bezit moesten zijn van een certificaat van het doorloopen eener Inlandsche gouvernementsschool 2de klasse of een daarmede gelijk te stellen getuigschrift; bij gelijke resultaten genoten de zoons van bekels toewa en bekels djadjar den voorrang.

Bij ontstentenis van geschikte candidaten of ter voorkoming van familieregeering moesten verschillende personen afkomstig uit andere kaloerahans worden benoemd.

Voor het eerst werden ter bijwoning van de kaloerahanverkiezingen opgeroepen alle koelies kentjong; van hun aanwezigheid werd mede gebruik gemaakt om het wezen der reorganisatie nogmaals grondig uiteen te zetten.

In iedere kaloerahan werden aangesteld: een loerah, een of meer kamitoewa's (naar gelang van de grootte en het aantal bekels toewa), een kebajan, een of meer djogobojo's (naar gelang van de grootte, het zielental, de ligging en den politioneelen toestand der kaloerahans), een of twee oeloe oeloe's (naar gelang van de uitgestrektheid der bevloeide gronden, en het aantal waterwerken) en een kaoem.

Europeesche landbouwnijverheid. Evenals in het vorig verslagjaar, deden zich in het jaar 1922 zoo goed als geen arbeidsmoeilijkheden op de cultuurondernemingen in dit gewest voor. Is dit eenerzijds toe te schrijven aan het tijdig krachtig ingrijpen in de minder goede arbeidsverhoudingen die in 1921 nog bestonden, waarbij het uniform arbeidscontract voor zooveel betreft de fabrieksarbeiders als wel de verhooging van het dagloon van f 0,25 tot f 0,40 een bijzonder gunstigen invloed hebben gehad op de verhouding tusschen werkgever en werknemer c. q. de economische omstandigheden van den laatstgenoemde en ten slotte — hoe kan het anders — op den politieken toestand, die ontegenzeggelijk daarmede verband houdt; anderzijds steeg met de daling der marktwaarde van Inlandsche landbouwproducten de behoefte der bevolking aan geldelijke verdiensten. Wel werd de klacht vernomen dat — zooals overal ter wereld — verhooging van den loonstandaard eerder eene vermindering dan eene verbetering van den werklust ten gevolge had, ofschoon dit verschijnsel min of meer van voorbijgaanden aard schijnt te zijn, aangezien geen klachten terzake meer werden ontvangen.

Op het eind van het verslagjaar werd in eene vergadering met den voorzitter van het suikersyndicaat en de vertegenwoordigers van de Vereeniging van Vorstenlandsche Landbouwondernemers het uniform arbeidscontract voor 1923 opgemaakt, dat in hoofdtrekken gelijkluidend is aan dat voor 1922.

Van tekort aan arbeiders is hier geen sprake, ook al als gevolg van de bijzondere agrarische verhoudingen en de dichtheid der inheemsche bevolking, terwijl ten slotte de systematische en rigoureuse bestrijding van inheemsche volksziekten, zooals framboesia, niet onbelangrijk hebben bijgedragen tot verhooging van de werkkracht der bevolking. Het verdient hier vermelding dat de landbouwondernemers op onbekrompen wijze daarbij geldelijken steun hebben verleend.

Deze toestanden, gepaard met eene buitengewoon gunstige bodemgesteldheid, kenmerken vooral de afdeeling Djokjakarta als het land bij uitnemendheid geschikt voor de cultuur van suikerriet, zoodat hier gewoonlijk de hoogste producties van Java worden behaald.

Gedurende het verslagjaar werden de gereorganiseerde ondernemingen Moedja Moedjoe en Wioro onder één beheerder samengevoegd, terwijl de nog niet gereorganiseerde onderneming Siloek Lanteng door de eigenaren der evenmin gereorganiseerde onderneming Poendoeng werd gekocht.

Landrente. De bedoeling is om de gouvernementslandrente-regeling in Ind. St. 1907 n°. 277 (welke regeling voor Djokjakarta werd overgenomen in Rijksblad Sultanaat 1920 n°. 11 en voor het Pakoe Alamsche Rijk in Rijksblad 1919 n°. 15) ook in Koelon Progo en Goenoengkidoel in te voeren; daartoe zal de klasseering dier uitgestrekte gebieden (7 districten met eene gezamenlijke grootte van 259 562 bouws) respectievelijk in 1923 en 1924 plaats hebben. Met de klasseering van Koelon Progo werd intusschen in December 1922 een aanvang gemaakt.

De consolidatie en afwerking der in de regentschappen Kalasan, Sleman en Bantoel ingevoerde hervormingen, zoomede de klasseering in het Pakoe Alamsche gebied was oorzaak, dat gedurende het verslagjaar slechts geklasseerd kon

worden het district Imagiri van het regentschap Bantoel, met 34 kaloerahans; in het zeer heuvelachtige terrein van dat district, waarvan de kaarten bovendien reeds 6 jaren oud zijn en dus dikwijls niet meer strooken met den tegenwoordigen toestand, bleken tal van moeilijkheden te overwinnen, weshalve de beëindiging dier klasseering eerst in Maart 1923 kan worden verwacht.

De landrenteregeling van Rijksblad 1920 n°. 11 is ingevoerd in de districten Prambanan, Ngemplak en Kotagede van het regentschap Kalasan, in de districten Klegoeng, Mlati, Djoemeneng en Godean van het regentschap Sleman, en in een deel van de districten Srandakan en Kretek van het regentschap Bantoel (z. g. Kebonongan-streek); verder wordt zij met ingang van 1 Januari 1923 ingevoerd in het district Tjepit en de rest van de districten Srandakan en Kretek van het regentschap Bantoel.

Het district Prambanan is verdeeld in twee economische kringen; de minder welvarende bergstreek vormt een kring met een belastingpercentage van 11 %, terwijl voor de vlakte een percentage van 13 % geldt.

Hetzelfde percentage van 13 % is aangenomen voor de districten Ngemplak en Kotagede en voor het geheele regentschap Sleman; ook voor de districten Tjepit, Srandakan en Kretek zal dat percentage gelden, met uitzondering van de Kebonongan-streek, waarvoor 12 % werd vastgesteld, en voor het heuvelgebied in Tjepit, waarvoor mede 12 % zal worden berekend.

Met de herziening van de klasseering in enkele berg- en heuvelstreken van de regentschappen Kalasan en Sleman, waar zij door gebrek aan routine bij het klasseerpersoneel te hoog is geweest, werd voortgegaan; op het einde van verslagjaar was dit werk, op een viertal kaloerahans in Noord-Sleman na, voltooid.

In het verslagjaar werd in het Pakoe Alamsche rijk het district Galoer van het regentschap Adikarto geheel geklasseerd tot een totaal van 20 kaloerahans. De landrenteregeling van Rijksblad 1919 n°. 15 is ingevoerd in het district Soga van dat regentschap, waar het landrentepercentage werd gesteld op 12 %. In genoemd district zijn 7254 bouws belastbare gronden; de landrente-aanslag bedraagt thans f 40 007 of gemiddeld f 5,25 per bouw. De gemiddelden voor de verschillende groepen bedragen: voor sawahs f 5,82, voor woonerven f 6,59 en voor andere droge gronden f 1,75.

De te hoog geklasseerde berggronden werden tot eene uitgestrektheid van 850 bouws opnieuw geklasseerd, waardoor een billijker aanslag in verhouding tot het overige gebied werd verkregen.

Inkomsten- en personeele belasting. De afkondiging van deze belastingen had in het verslagjaar plaats als volgt: voor het sultanaat de inkomstenbelasting bij Rijksblad 1922 n°. 41 en de personeele belasting bij Rijksblad 1922 n°. 42; voor het Pakoe Alamsche gebied de inkomstenbelasting bij Rijksblad 1922 n°. 18 en de personeele belasting bij Rijksblad 1922 n°. 19.

Heerendiensten en hoofdgeld. Bij Rijksblad 1922 n°. 35 werden voor de hoofdplaats Djokjakarta de onbetaalde verplichte overheidsdiensten (waaronder niet begrepen zijn de patoeh-diensten) afgeschaft en vervangen door de verplichting tot het betalen van een hoofdgeld; de regeling en vaststelling van de betaling hiervan geschiedde bij Rijksblad 1922 n°. 36.

Rechtswezen. De verordening van den resident van Djokjakarta betreffende slachtkringen en de vergoedingen verschuldigd voor het keuren van vee en vleesch in het gewest Djokjakarta is op de onderhoorigen van het sultanaat en het Pakoe Alamsche rijk toepasselijk verklaard bij Rijksbladen 1922 nos. 23 en 11.

Regelen omtrent het van bestuurswege uit te oefenen toezicht op het Mohammedaansche godsdienstonderwijs in het gewest Djokjakarta werden vastgesteld bij Rijksbladen 1922 n°. 37 (voor het sultanaat) en 1922 n°. 16 (voor de Pakoe Alaman).

Ten aanzien van de rechtsmacht van de Balemangoe-rechtbank is in 1922 door de Regeering eene beslissing genomen dat de werkingssfeer van de Balemangoe beperkt wordt tot het nog niet gereorganiseerde gebied, m. a. w., dat deze rechtbank binnen afzienbaren tijd zal hebben opgehouden te bestaan, en zulks in verband met het bepaalde bij de „Gemeenteregeling" neergelegd in de verordening van den rijksbestuurder van Djokjakarta van 26 December 1918 (Rijksblad 1918 n°. 22).

B. SOERAKARTA.

Algemeene opmerkingen. Alhoewel voor beide zelfbesturen in dit gewest ten behoeve van het dienstjaar 1923 sluitende begrootingen konden worden samengesteld, manen de vooruitzichten aangaande den staat der geldmiddelen tot groote voorzichtigheid.

In het rijk Soerakarta is het evenwicht tusschen de gewone uitgaven en de gewone ontvangsten vrijwel gehandhaafd. Ofschoon de financieele toestand van dit rijk niet geheel ongunstig kan worden genoemd, eischen rijks geldmiddelen niettemin onafgebroken zorg en aandacht. Bij de begrooting van uitgaven is gerekend op eene bezuiniging van f 277 000, waarvan f 217 000 wegens vermindering der duurtetoeslagen en f 60 000 wegens vermindering van den post voor vergoedingen aan abdidalems-ex-apanagehouders in verband met niet meer te vervullen betrekkingen, vacatures en mutatiën. Hiertegenover staat echter eene vermeerdering der uitgaven van f 160 906, een gevolg van de verbetering der bezoldigingen der ambtenaren van den bestuursdienst, hetwelk een bedrag van f 86 898 zal vorderen, alsmede van eene hoogere raming voor den buitengewonen dienst der rijkswerken van f 74 008. Bovendien is de gouvernementsuitkeering ter regeling van de geldelijke verhouding van het rijk Soerakarta tot het Land als gevolg van de verlaging van het rentetarief van het pandhuisbedrijf en den achteruitgang van de opbrengst der rundslacht f 77 769 lager geraamd. Het kasfonds, waaruit bij de vorige begrooting nog een bedrag van f 31 099 moest worden geput om tot een sluitenden dienst te geraken, is thans geheel onaangeroerd gelaten. Alhoewel de onderwerpelijke begrooting in velerlei opzicht reden tot tevredenheid geeft, moet voor de komende jaren in sterkere mate rekening gehouden worden met de omstandigheid, dat thans reeds de posten voor regelmatige weddeverhoogingen over nagenoeg de geheele linie eene vermeerdering vertoonen, terwijl krachtens de nieuwe wedderegeling van de ambtenaren van den bestuursdienst, en van het politiepersoneel ter gewestelijke hoofdplaats, deze groepen van ambtenaren na drie jaren aanspraak op de eerste weddeverhooging zullen kunnen doen gelden. In dit verband moge nogmaals gewezen worden op het groote belang voor dit zelfbestuur om in 1924 te kunnen overgaan tot de heffing der voorgestelde nieuwe belastingen (vervoermiddelenbelasting, opcenten op de verponding en belasting op de openbare vermakelijkheden).

De inkomsten van het rijk Soerakarta zijn vrijwel stationnair gebleven.

In 1923 zal worden overgegaan tot de heffing van 30 opcenten op de inkomstenbelasting, tengevolge waarvan de opbrengst der geunificeerde inkomstenbelasting f 20 000 hooger is geraamd.

Met waardeering moet hier melding worden gemaakt van de bereidwilligheid der Regeering om reeds in Februari 1922 machtiging te verleenen tot de beschikbaarstelling van de gouvernementsbijdrage ter tegemoetkoming in de vermindering der inkomsten van het rijk Soerakarta als gevolg van de doorvoering der agrarische hervormingen, en de uitkeering ter regeling der geldelijke verhouding tot het Land, voor 1922 onderscheidenlijk bedragen hebbende f 495 000 en f 102 000.

In het Mangkoenagarasche rijk is de jaarlijksche bijdrage van het fonds van eigendommen aan de rijkskas gesplitst in eene vaste gewone en eene niet-vaste buitengewone uitkeering. Als grondslag voor de berekening van de vaste jaarlijksche gewone uitkeering is aangenomen eene vaste rente, welke de kapitaalwaarde der voornaamste bedrijven geacht wordt te kunnen afwerpen. De kapitaalwaarde is hierbij aan den veiligen kant geraamd, terwijl de kleinere bedrijven

buiten beschouwing zijn gelaten, omdat de hieruit verkregen inkomsten òf te onbelangrijk òf te wisselvallig zijn.

De berekening van die vaste gewone bijdrage is als volgt: rente van het bedrijf der suikerfabrieken Tasikmadoe en Tjolomadoe f 200 000, rente van huizenbezit te Semarang en te Solo f 25 000 en rente van effecten f 350 000, te zamen f 575 000, verminderd met f 75 000 wegens uitgaven voor reboisatie en boschbewaking.

Voor 1923 is nevens deze gewone bijdrage van het fonds aan de rijkskas nog gerekend op eene buitengewone bijdrage van f 300 000, gevende een totaal van f 800 000, tegen f 900 000 voor 1922.

Tegenover een nadeelig verschil op den gewonen dienst van 1922 van f 685 779, sluit de begrooting van 1923 voor den gewonen dienst met een batig slot van f 4234.

Is zoodoende voldaan aan den noodzakelijk te stellen eisch van een sluitenden gewonen dienst, hierbij moet echter worden aangeteekend, dat in den post voor onvoorziene uitgaven ad f 75 000 (gewone dienst) is begrepen een bedrag van f 25 000 bestemd voor in den loop van het dienstjaar 1923 uit te voeren werken (buitengewone dienst), waarvan de ontwerpen nog in behandeling zijn.

Zal het thans verkregen evenwicht in den gewonen dienst gehandhaafd worden, dan zal het Mankoenagarasche rijk de opbrengst der voorgestelde nieuwe lokale belastingen niet kunnen ontberen, te minder waar in de komende jaren eene niet onbelangrijke stijging der gewone uitgaven te verwachten is als een gevolg van de meerdere behoefte aan regelmatige weddeverhoogingen, in het bijzonder van het personeel van den bestuursdienst en van de politie.

Geldelijk beheer. De eindcijfers der begrootingen van het rijk Soerakarta over de drie laatste jaren hebben bedragen:

Dienstjaar.		Ontvangsten.	Uitgaven.
1921	Gewone	f 5 076 408	f 5 070 445
	Buitengewone	950 415	956 378
		f 6 026 823	f 6 026 823
1922	Gewone	f 5 181 215	f 5 124 491
	Buitengewone	712 267	768 891
		f 5 893 482	f 5 893 382
1923	Gewone	f 5 177 784	f 5 168 696
	Buitengewone	628 794	637 882
		f 5 806 578	f 5 806 578

De eindcijfers der begrootingsrekeningen hebben bedragen:

Dienstjaar	Ontvangsten	Uitgaven
1919	f 5 269 117	f 5 307 987
1920	5 789 479	5 334 385
1921	6 121 067	5 829 228

De eigendommen van het rijk Soerakarta bestaan uit effecten tot eene nominale waarde van f 109 000; den stadstuin Sriwedari; het museum ter hoofdplaats Soerakarta en de rijksonderneming Karanggeneng in de afdeeling Bojolali (koffie, vezel, riet en padi).

De eindcijfers der begrootingen van het Mangkoenagaransche rijk over de laatste drie jaren hebben bedragen:

Dienstjaar.		Ontvangsten.	Uitgaven.
1921	Gewone	f 1 107 154	f 2 011 220
	Buitengewone	1 558 000	653 934
		f 2 665 154	f 2 665 154
1922	Gewone	f 1 201 172	f 1 892 951
	Buitengewone	1 224 122	532 343
		f 2 425 294	f 2 425 294
1923	Gewone	f 1 795 615	f 1 791 381
	Buitengewone	722 431	726 665
		f 2 518 046	f 2 518 046

De eindcijfers der begrootingsrekeningen hebben bedragen:

Dienstjaar	Ontvangsten	Uitgaven
1919	f 1 701 444	f 1 532 751
1920	2 398 310	2 232 600
1921	2 725 542	2 617 449

De eigendommen van het Mangkoenagarasche rijk bestaan uit: de suikeronderneming Tasikmadoe met het aandeelenbezit der landbouwonderneming Triagan; de suikeronderneming Tjolomadoe met het aandeelenbezit der landbouwondernemingen Klodran en Djombor; de koffie- en vezelonderneming Kerdjogadoengan; de rijksonderneming Mojoretno; de kapok- en klapperonderneming Polokarto; de kapokfabriek Wonogiri; het huizenbezit te Semarang, Solo en Wonogiri: djati- en wildhoutbosschen en effecten.

In den loop van het verslagjaar werd het huurland Sidodadi overgenomen en aan het plantareaal der onderneming Tasikmadoe toegevoegd.

Voorts werden in het Villapark te Solo drie huizen gebouwd, welke in 1922 gereed kwamen.

In het jaar 1922 werd overgegaan tot den ombouw van de pasanggrahan te Karangpandan tot een hotel, hetwelk in November 1922 kon worden geopend.

Ten aanzien van de aan de rijkskas te verstrekken bijdrage werd besloten het bedrag dezer bijdrage te splitsen in een vaste en een buitengewone; de eerste werd voorloopig voor de eerste drie jaren vastgesteld op een bedrag van f 500 000, terwijl de tweede voor 1923, in verband met de inkomsten van 1922, werd vastgesteld op f 300 000, gevende te zamen een bedrag van f 800 000.

De exploitatie-uitkomsten van de verschillende eigendommen en bedrijven waren over 1922:

	Netto verlies.	Netto winst.
Suikerfabriek Tasikmadoe. . .	—	f 302 830,74
Suikerfabriek Tjolomadoe. . .	—	34 910,67
Koffie- en vezelonderneming Kerdjogadoengan	—	27 612,50
Rijstonderneming Mojoretno. .	—	2 586,48
Kapok- en klapperonderneming Polokerto	f 15 462,22	—
Kapokfabriek Wonogiri. . . .	14 402,73	—
Huizenbezit Semarang. . . .	—	9 550,48
Huizenbezit Solo	2 261,23	—
Huizenbezit Wonogiri	4 051,62	—
Djatibosschen	138 936,31	—
Reboisatie	43 968,70	—
Rubberbosch Inden	—	275,—
Hotel Karangpandan.	5 469,46	—
Interest rekening.	—	300 426,93
Interest effecten	—	399 943,92
Interest hypotheken.	—	986,79
Koersverschillen effecten . . .	—	20,11
Netto winst.	854 591,35	—
	f 1 079 143,62	f 1 079 143,62

De winst werd als volgt verdeeld: bijdrage aan de rijkskas f 800 000, afschrijving huizen Wonogiri f 25 000, reserve vezelonderneming Modjogedang f 25 000 en gevoegd bij het kapitaal f 4 591,35.

Rijksraad. Bij pranatan, opgenomen in Rijksblad Soerakarta 1923 n°. 1, werd het aantal leden van den Rijksraad met twee uitgebreid.

Inlandsch gemeentewezen. In verband met de invoering der hervormingen werden wederom op verscheidene ondernemingen een aanzienlijk aantal desa's (kaloerahans) op de kaart geprojecteerd.

Tot die ondernemingen behooren o. a. Bangak, Kartasoera, Gawok, Manang, Temoeloes en Bakipandean, gelegen in de conversiedistricten Banjoedono, Kartasoera en Grogol, waar de reorganisatie is ingegaan op 1 April 1923. Ook op deze ondernemingen werd zooveel mogelijk uit de bekels een desabestuur gekozen en aangesteld, namelijk voor onderscheidenlijk 23, 14, 6, 8, 8 en 6 nieuwe gemeenten op de genoemde zes ondernemingen.

Behalve op deze zes ondernemingen, heeft de definitieve invoering der reorganisatie ook plaats gehad op de soesoehoenanstabaksonderneming Tegalgondo, hoofdzakelijk gelegen in de districten Banjoedono en Kartasoera, en bestaande uit 21 kaloerahans (waarvan 3 behoorende tot reeds vroeger behandelde districten).

Bovendien ligt in het bedoelde, geheel tot het rijk Soerakarta behoorende conversiegebied (Banjoedono, Kartasoera en Grogol) 1 kaloerahan van de Mangkoenagaransche rijksonderneming Tjolomadoe, in welke kaloerahan de definitieve reorganisatie eveneens werd ingevoerd.

Voorts werden in 31 kedjawen-kaloerahans (niet verhuurd gebied) nieuwe desabesturen aangesteld.

In het rijk Soerakarta werden met ingang van 1 April 1923 zoodoende gevormd 97 desa's, waarvan 27 in het conversiedistrict Banjoedono, 31 in het conversiedistrict Kartasoera en 39 in het conversiedistrict Grogol (de 21 kaloerahans van de soesoehoenansonderneming Tegalgondo zijn reeds opgenomen in vorige verslagen). In genoemd rijk zijn dus thans ingevoerd 691 + 97 = 788 desa's.

In het Mangkoenagarasche rijk waren tot en met 1921 gevormd en ingevoerd 600 desa's, terwijl in den loop van 1922 de vorming plaats vond van 58 gemeenten, uitmakende het district Poerwantoro (regentschap Wonogiri), waarmede de geheele kedjawen der onderafdeeling Wonogiri ten deze voltooid werd.

Voor al de bovengenoemde in het verslagjaar gevormde desa's zijn desabesturen aangesteld, die weder uitvoerig geïnstrueerd werden ten aanzien van hunne werkzaamheden.

De reeds tevoren op de kaart aangebrachte koelie-aandeelen in den bouwgrond werden voor elke gemeente op het terrein uitgezet, alsmede de ambtsvelden der desabestuursleden en de pensioengronden (pitoewas) voor de ontslagen bekels.

De bouwgrondaandeelen werden, zooals dat in dit gewest gebruikelijk is, aan iederen rechthebbende individueel op het terrein aangewezen, evenzoo de ambtsvelden der desabesturen, terwijl de pitoewas onder de belanghebbende ontslagen bekels werden verloot.

Middelerwijl had de uitmeting der erven plaats en waar noodig een nieuwe erfindeeling, ten einde de bouwgrondbezitters, die nog geen erf hadden, in het bezit van een woonerf te stellen.

Dezelfde werkzaamheden werden tot stand gebracht voor de ingevoerde gemeenten van het district Poerwantoro.

Gelijktijdig met de voormelde werkzaamheden werd in de reeds gevormde gemeenten de geheele desa- en belastingadministratie in elkaar gezet. Ten behoeve van de belastinginning werden belastinggaarders (in het rijk Soerakarta mantri tondo panganggap en in het Mankoenagarasche rijk mantri martonimpoeno genoemd) met bijbehoorend personeel aangesteld (Rijksblad Soerakarta 1917 nos. 4 en 5 en Rijksblad Mangkoenagaran 1917 nos. 5 en 6).

Bruggen, wegen, gebouwen en burgerlijke openbare werken. Het gewoon onderhoud der wegen in het rijk Soerakarta vorderde in 1922 een bedrag van f 119 667, terwijl voor het aanbrengen van zware herstellingen aan deze wegen werd uitgetrokken een bedrag van f 75 484, derhalve te zamen f 195 151, tegen een bedrag van f 157 039 in 1922. De hoogere uitgaven houden voornamelijk verband met het grootere aantal wegen, dat zware herstelling noodig had. De toestand der wegen is in het algemeen gunstig te noemen. Voor den nieuwbouw van bruggen en gebouwen werd een bedrag van f 47 900 uitgetrokken, tegen f 54 778 in 1921.

In de Mangkoenagaran vorderde het gewoon onderhoud der rijkswegen in 1922 een bedrag van f 199 806, terwijl voor het aanbrengen van zware herstellingen aan deze wegen f 40 018 werd uitgetrokken, derhalve te zamen f 239 824, tegen f 244 158 in 1921.

Voor het gewoon onderhoud van bruggen en duikers werd uitgetrokken een bedrag van f 24 000, tegen f 32 000 in 1921.

Voor het gewoon onderhoud der gebouwen waren deze bedragen onderscheidenlijk f 26 385 en f 39 490. De vermindering van laatstgenoemden post houdt voornamelijk verband met eene lagere raming van den post voor onderhoud van het paleis van den zelfbestuurder.

Bevloeiing. Het waterbeheer op de binnen het waterschap Dengkeng gelegen gereorganiseerde ondernemingen werd in 1922 ingevoerd op de ondernemingen Karanganom, Satrianselap, Ponggok, Kebonaroem, Ngoepit, Gedaren, Tjepper, Pangkalan, Troetjoek en Plagan, zoodat het thans in 't geheel op 23 ondernemingen is ingevoerd.

Gedurende het verslagjaar had de watervoorziening van de ondernemings- en bevolkingsgronden in het gebied van het Dengkeng-waterschap naar behooren plaats en bleek over het geheel genomen de hoeveelheid bevloeiingswater voldoende en de zorg van het personeel van het centraal waterschapskantoor ten opzichte van de verdeeling van het water goed genoeg, om de gronden van alle cultures naar behoefte te irrigeeren.

In het verslagjaar werden in het Mangkoenagara-rijk verschillende irrigatiewerken voortgezet.

Voortgegaan werd met den bouw der wadoek Delingan met bijbehoorende kunstwerken, dienende voor de verbetering der oost- en westmoessonbevloeiing van ruim 17 300 bouws en gedeeltelijke opheffing der dag- en nachtregeling binnen het plantrayon der rijkssuikeronderneming Tasikmadoe. Dit werk, dat voor 1/4 gedeelte bekostigd wordt door het Mangkoenagarasche rijk en voor 3/4 gedeelte door de suikeronderneming Tasikmadoe, was nagenoeg voltooid, doch werd nader uitgebreid met den aanleg van eene suppletie-leiding, waarvan de kosten zijn geraamd op f 123 000, welke kosten over het rijk en de onderneming Tasikmadoe gelijkelijk zijn omgeslagen.

De in 1921 aangevangen verbetering der Mangkoenagaranspoelleiding Larangan kwam gereed.

Voorts werden de brondjong-dam Pepen en het aquaduct Djombor voltooid, geheel op kosten van de rijksonderneming Tjolomadoe ten behoeve van de in Soerakarta gelegen, door het rijk Mangkoenagaran aangekochte onderneming Djombor.

Marktwezen. De bruto-opbrengsten van alle rijkspasars bedroegen in 1922 f 287 633, tegen f 268 779 in 1921, welke stijging moet worden toegeschreven aan de vermeerdering van het aantal pasars in eigen beheer en aan de betere controle op de inning.

In de Mangkoenagaran stegen de inkomsten uit het marktwezen van f 116 964 in 1921 tot f 137 927 in 1922.

Pandhuisdienst. In het verslagjaar werden bij de gouvernementspandhuizen beleend 764 945 panden, tegen 668 891 panden in 1921, welke vermeerdering moet worden toegeschreven aan de daling der marktwaarde van de meeste artikelen, waardoor de bevolking, om zich van het benoodigde geld te kunnen voorzien, verplicht was meer voorwerpen te beleenen.

Aan leensommen werd uitgegeven f 3 653 680, tegen f 3 231 601 in het vorige jaar, welke stijging grootendeels is toe te schrijven aan het grooter aantal beleende waardevolle panden.

Overeenkomstig het grooter bedrag, dat in het verslagjaar aan leensommen werd uitgegeven, bedroeg ook het bedrag der uit de lossingen en veilingen gekweekte rente f 78 594 meer dan in 1921.

Onderwijs. Het aantal desascholen in het Mangkoenagarasche rijk bedraagt thans 23.

In 1922 werd in het rijk Soerakarta nog niet overgegaan tot de oprichting van desascholen, doch in den loop van 1923 zal een negental dier scholen in de afdeeling Klaten worden tot stand gebracht; het schooltoezicht zal voorloopig worden opgedragen aan den reeds voor het Mangkoenagarasche rijk werkzaam gestelden schoolopziener.

Volksgezondheid, geneeskundige hulpverschaffing. De gezondheidstoestand was in het algemeen gunstig te noemen. Als gewoonlijk werd een groot gedeelte der ziektegevallen veroorzaakt door malaria, dysenterie, framboesia, enz. Verstrekking van kininetabletten heeft geregeld plaats.

De in 1920 van gouvernementswege aangevangen framboesia-bestrijding werd niet meer voortgezet, doch op de hoofdplaatsen bleef de gelegenheid opengesteld tot het ontvangen van inspuitingen tegen betaling van het kostende, terwijl een enkele onderneming nog voortging de lijders eene kostelooze behandeling te doen ondergaan.

De pest eischte ook in het verslagjaar haar offers. De ziekte breidde zich uit in de richting Klaten; het aantal gevallen nam echter in den loop van het jaar belangrijk af, behoudens eene opleving bij het invallen der regens op het einde van het jaar. Tegen de ziekte werd op de bekende wijze opgetreden middels isolatie, vaccinatie, woningverbetering, desa-ontsmetting en bouwtoezicht.

Opmeting en kaarteering; uitgestrektheden. Einde 1921 waren conversiekaarten opgemaakt van een aantal ondernemingen tot eene uitgestrektheid van 110 905 bouw (waaronder 17 605 bouw van de Mangkoenagaransche rijksondernemingen Tasikmadoe, Tjolomadoe en Triagan). In 1922 werden conversiekaarten vervaardigd van de ondernemingen Bangak (4743 bouw), Kartasoera (2868 bouw), Gawok (1054 bouw), Manang (1298 bouw), Temoeloes (1385 bouw) en Bakipandean (1004 bouw), te zamen 12 352 bouw, terwijl een afzonderlijke kaart ten behoeve van de soesoehoenan-tabaksonderneming Tegalgondo, groot 2000 bouw, in bewerking is.

Invoering van het grondhuurreglement. Na ontvangst der in het vorig jaarverslag vermelde schriftelijke bereidverklaringen van de 10 ondernemingen gelegen in de districten Delanggoe en Bedji, werden aan de betrokken landbouwondernemers de in art. 5, onder *a* van het grondhuurreglement bedoelde beschikkingen van den inlandschen zelfbestuurder, gedagteekend 22 Juli en 19 Augustus 1922, uitgereikt.

Nadat aan die ondernemers mededeeling was gedaan van de door hen verschuldigde vergoedingen, werden de opgegeven bedragen door hen volledig in de rijkskas gestort.

Eveneens werden wederom de z.g. longkangan- of kasepanstaten opgemaakt en afschriften daarvan aan de ondernemers en de belastinggaarders verstrekt.

Met deze 10 ondernemingen werd de invoering van het grondhuurreglement (conversie) in de afdeeling Klaten voltooid; aangezien tevens tegelijkertijd op de niet-verhuurde gronden aldaar de hervormingen werden ingevoerd, is de afdeeling Klaten derhalve geheel gereorganiseerd.

In verband daarmede werd de Klatensche pachtcommissie ontbonden.

Naar aanleiding van de voorstellen van de pachtcommissie voor de districten Banjoedono, Kartasoera en Grogol betreffende de vergoedingen en loonen voor de ondernemingen in deze conversiedistricten, werden bij residentsbesluit van 16 Juni 1922 n°. 345 voor het gebied, waarbinnen die ondernemingen haar arbeidsveld hebben, vastgesteld: *a.* de vergoedingen bedoeld in art. 11 n°. 4, onder *a* en *b* van het grondhuurreglement voor de residentiën Soerakarta en Djokjakarta (Ind. St. 1918 n°. 20) en de minimumhuurprijzen bedoeld in art. 15, lid 1, van dat reglement; *b.* de arbeidsloonen bedoeld in art. 12, onder *a*, van genoemd reglement.

Dit betreft de landbouwondernemingen Bangak, Kartasoera, Gawok, Manang, Bakipandean en Temoeloes.

De in § 1 der uitvoeringsvoorschriften bedoelde bekendmaking betreffende de vaststelling van de grenzen der gevormde desa's, van de vergoedingen en van de arbeidsloonen, voor de conversiedistricten Banjoedono, Kartasoera en Grogol had plaats op 16 Juni 1922 (Jav. Ct. 20 Juni 1922 n°. 49).

Het tijdstip waarop de nieuw aangegane huurovereenkomsten in die gebieden zullen eindigen werd bepaald op 1 April 1923.

Door de ondernemers van alle genoemde ondernemingen gelegen in het laatstvermelde conversiegebied, werd de voorgeschreven bereidverklaring van toetreding tot de conversie afgelegd.

De hervormingen op deze ondernemingen traden 1 April 1923 in werking.

In den loop van het verslagjaar werden de voorbereidingen voor de invoering der reorganisatie op de 12 ondernemingen, gelegen in de conversiedistricten Gesi en Gemolong (afd. Sragen) beëindigd en werden de desbetreffende voorstellen aan de in Maart 1923 benoemde pachtcommissie voor de afdeeling Sragen ingediend, welke de volgende maand met de behandeling dier voorstellen gereed kwam.

In het verslagjaar werd bovendien een aanvang gemaakt met de noodige voorbereidingen ten behoeve van de reorganisatie in de districten Masaran, Sragen, Gondang en Karangpandan der afdeeling Sragen.

Eveneens is ten deze in voorbereiding het z.g. kedjawendistrict Soekohardjo (afd. Soerakarta), de rijksonderneming Karanggeneng en de soesoehoenansonderneming Ampel (afd. Bojolali).

De hervormingen in het rijk Soerakarta zijn thans ingevoerd in de districten: Prambanan, Bajat, Klaten, Ponggok, Karangnongko, Bedji en Delanggoe (afd. Klaten), Kartasoera en Grogol (afd. Soerakarta), Banjoedono, Karanggede en Djoewangi (afd. Bojolali), zoomede op de

onderneming Triagan (afd. Soerakarta), terwijl de invoering zal plaats hebben in de districten Gesi, Gemolong (afd. Sragen), Soekohardjo (afd. Soerakarta) en Bojolali (afd. Bojolali) (in 1924), Masaran, Sragen, Gondang (afd. Sragen), Ampel en Simo (afd. Bojolali) (in 1925).

In het Mangkoenagaran-rijk zijn de hervormingen ingevoerd op de rijksondernemingen Tjolomadoe (afd. Soerakarta), Tasikmadoe, Kerdjogadoengan, Mojoretno en Polokarto (afd. Sragen), Wonogiri, Woerjantoro, Batoeretno, Djatisono, Poerwantoro en Djatipoero (afd. Soerakarta).

Bij residentsbesluit van 4 Mei 1923 n°. 189 is het gereorganiseerd gebied der afdeelingen Bojolali en Soerakarta (met inbegrip der onderafdeeling Wonogiri) om economische redenen gesloten voor uitbreiding der landbouwnijverheid, waarop echter uitzonderingen werden toegelaten ten behoeve van de zelfbestuursondernemingen Tegalgondo, Ngoentorohardjo en Tjolomadoe.

Europeesche landbouwnijverheid. Ook gedurende 1922 bleef de beperking van het vergaderrecht gehandhaafd, hetgeen in belangrijke mate heeft bijgedragen tot de omstandigheid, dat de openbare orde en rust niet verstoord werden, tengevolge waarvan het bestuur zich ten volle kon wijden aan eene geregelde en vlotte doorvoering van de sedert op het meerendeel der landbouwondernemingen in werking getreden hervormingen op agrarisch gebied.

De suikerondernemingen maakten goede oogsten en, op zich zelf beoordeeld, goede prijzen. In het begin van het jaar 1923 ging de vroegere tabaks- en bergcultuuronderneming Gemampir in andere handen over, nl. in die van de Cultuurmaatschappij Djoengkare, met de bedoeling om al dadelijk op de vroegere tabaksgronden rietcultuur te drijven, en in de toekomst, waar mogelijk, eveneens op de vroegere bergcultuurgronden. Het rietproduct dezer onderneming zal verwerkt worden in de fabrieken Karanganom en Ponggok van genoemde maatschappij.

In het laatst van den oostmoesson lieten de regens wat lang op zich wachten, hetgeen een nadeeligen invloed uitoefende op den tabaksoogst, echter niet in die mate, dat het product belangrijke schade daarvan ondervond. Van ziekte had het gewas weinig te lijden; in het algemeen werd eene vrij goede kwaliteit en eene normale hoeveelheid verkregen. Belangrijke hoeveelheden betere soorten werden naar Amerika gecontracteerd en verkocht, waardoor nog behoorlijke middelprijzen werden gemaakt. Liet aanvankelijk door de lage prijzen en de flauwe markt de toestand van de tabakscultuur zich niet rooskleurig aanzien, allengs kwam hierin verbetering, ook wijl door verschillende omstandigheden de kostprijs zich in dalende richting beweegt, en de verwachtingen van de markt zich minder ongunstig laten aanzien.

Op de tabaksonderneming Demangan-Srago werd in verband met de lage tabaksprijzen en met de omstandigheid, dat in een zestal kaloerahans dier onderneming steeds inferieure tabak werd verkregen, op de wisselgronden in deze kaloerahans begin 1923 overgegaan tot de cultuur van suikerriet, uitmakende een jaarlijksche aanplant van ± 300 bouws. Dit zelfde had plaats op de ondernemingen Djiwo (± 200 bouws) en Temoeloes en Baki-Pandean (360 bouws).

In verband met de sterk gedaalde markt wordt op de Europeesche landbouwondernemingen nagenoeg geen indigo meer geteeld.

Meer in het bijzonder in verband met het om zich heen grijpen van de koffieboeboek-ziekte was de koffie-oogst niet bevredigend. Op verschillende ondernemingen wordt dan ook reeds omgezien naar de mogelijkheid van den overgang naar andere cultures.

Ondanks de gunstige marktprijzen van de producten der bergcultuurondernemingen, zijn de resultaten toch teleurstellend geweest.

De vezelcultuur komt op vele ondernemingen steeds meer in trek en geeft gunstige resultaten.

Landrente, klasseering, invoering, uitgestrektheden, landrentepercentages, gemiddelde landrentebedragen. In verband met de invoering der nieuwe landrenteregeling (Rijksblad Soerakarta 1917 n°. 10; Rijksblad Mangkoenagaran 1917 n°. 13) werden tot 1 Januari 1923 gegroepeerd en geklasseerd in het rijk Soerakarta 242 179 bouws en in het Mangkoenagaran-rijk 282 759 bouws, te zamen 524 938 bouws grond; de totale uitgestrektheid in het geheele gewest opgemeten bedraagt 747 583 bouws.

Klasseerwerk werd verricht in de districten Gesi en Gemolong (afd. Sragen), waarbij tevens onderzoekingen zijn ingesteld naar de door de bevolking bij de bewerking harer sawahs in deelbouw gevraagde sromo-bedragen.

De voorloopige landrente, geheven van de bevolking der kedjawen-kaloerahans Tegalgondo en Bolali, alsmede op de onderneming Manishardjo, is herzien en in overeenstemming gebracht met de definitieve landrenteheffing onderscheidenlijk in de districten Delanggoe en Bedji. Eveneens is de voorloopige landrenteheffing in het z.g. Krapjak-gebied in overeenstemming gebracht met de landrenteregeling in de conversiedistricten Banjoedono en Kartasoera, waar de definitieve landrenteregeling, evenals in het district Grogol, op 1 April 1923 werd ingevoerd.

De invoering van de definitieve landrenteregeling voor het district Poerwantoro in het rijk Mangkoenagaran vond plaats op 1 Januari 1923, waarmede de geheele onderafdeeling Wonogiri ten deze voltooid is.

Andere belastingen. Bij verordening, opgenomen in het Rijksblad Soerakarta 1922 n°. 2 en in het Rijksblad Mangkoenagaran 1921 n°. 10, werd eene regeling vastgesteld tot invordering van rijksbelastingen door middel van dwangschriften.

Bijlage D.

(Zie hoofdstuk D van het verslag.)

A. Legerstatistiek (tabellen 1—16).

Formatie en sterkte.

Winsten en verliezen.

Onderwijs, eerbelooningen en straffen.

B. Gewapende korpsen niet rechtstreeks tot het leger behoorende.

1. Formatie en sterkte van het leger (ongerekend

OMSCHRIJVING.	NORMALE FORMATIE. Officieren en als zoodanig dienstdoenden. Officieren. b)	Onder-luitenants.	Militairen beneden den rang van officier (ongerekend — als in de voorgaande kolommen begrepen — de onderluitenants). Aan-vullings-troepen.	In-heemsche troepen.	Totaal.	Troepenpaarden.
Staf van den Gouverneur-Generaal	c) 3	—	—	—	—	—
Departement van oorlog (commandant van het leger en I[ste] afdeeling van het departement van oorlog)	7	—	—	—	—	—
Generale staf: hoofdbureau (VIIde afdeeling A departement van oorlog) a)	13	—	—	—	—	—
Generale staf: gewestelijke dienst	5	—	—	—	—	—
Gewestelijke en plaatselijke staf	d) 23	—	—	—	—	—
Infanterie: hoofdbureau (IIde afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	9	—	—	—	—	—
Infanterie: infanterie-troepen: 20 veldbataljons, 4 mitrailleur-compagnieën, 1 compagnie vestingmitrailleurs en wielrijders	350	—	2 180	11 001	13 181	216
Infanterie: infanterie-troepen: het korps marechaussee	19	—	72	1 140	1 212	—
Infanterie: infanterie-troepen: garnizoens-infanterie, subsist. kaders, ben. kaderscholen	262	—	695	8 245	8 940	—
Infanterie: infanterie-troepen: 3 depot-bataljons	38	—	240	1 397	1 637	—
Infanterie: op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Cavalerie: hoofdbureau (VIIIste afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	3	—	—	—	—	—
Cavalerie: cavalerietroepen	24	4	92	775	867	869
Cavalerie: op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Artillerie: hoofdbureau (IIIde afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	10	—	—	—	—	—
Artillerie: artillerie-troepen: mobiele artillerie	70	18	816	1 896	2 712	1 151
Artillerie: artillerie-troepen: kust- en stelling-artillerie	15	7	72	623	695	—
Artillerie: materieel der artillerie en artillerie-werkplaatsen	18	h) 6	h) 383	13	396	—
Artillerie: op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Genie: hoofdbureau (IVde afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	27	6	168	—	168	—
Genie: genietroepen	17	4	183	504	687	—
Genie: automobielcompagnie	5	1	21	273	294	—
Luchtvaartafdeeling	73	14	187	348	535	—
Intendance: hoofdbureau (VIIde afdeeling B departement van oorlog)	11	—	—	—	—	—
Intendance: gewestelijke dienst en dienst der magazijnen van kleeding en uitrusting	11	11	64	10	74	—
Militaire administratie: hoofdbureau (Vde afdeeling departement van oorlog)	12	—	3	—	3	—
Militaire administratie: gewestelijke dienst en dienst bij de korpsen, garnizoenen en ziekeninrichtingen	44	—	130	—	130	—
Geneeskundige en hospitaaldienst: hoofdbureau (VIde afdeeling departement van oorlog), magazijnen van de geneesmiddelen en scheikundig laboratorium	e) 13	h) —	h) 8	—	8	—
Geneeskundige en hospitaaldienst: korps officieren van gezondheid	200	—	—	—	—	—
Geneeskundige en hospitaaldienst: „ officieren-apothekers	23	—	—	—	—	—
Geneeskundige en hospitaaldienst: „ apothekers-assistenten	—	h) —	h) 52	—	52	—
Geneeskundige en hospitaaldienst: hospitaaldienst	5	h) —	h) 976	1 030	2 006	—
Geneeskundige en hospitaaldienst: op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Diergeneeskundige dienst: hoofdbureau (XIde afdeeling departement van oorlog)	1	—	—	—	—	—
Diergeneeskundige dienst: korps militaire paardenartsen	11	—	—	—	—	—
Diergeneeskundige dienst: korps militaire paardenverplegers	—	—	9	60	69	—
Topographische dienst: hoofdbureau (IXde afd. depart. van oorlog) en topographische inrichting	4	—	51	—	51	—
Topographische dienst: brigades v. d. topographischen dienst	18	—	68	—	68	—
Topographische dienst: opleidingscursus voor leerling-teekenaar en leerling-opnemer	—	—	2	—	2	—
Dienstplicht en reservepersoneel: hoofdbureau (Xde afdeeling departement van oorlog)	5	—	—	—	—	—
Dienstplicht en reservepersoneel: gewestelijke dienst	10	—	—	—	—	—
Trein	8	2	44	357	401	636
Gymnastiek- en sportschool	3	—	7	—	7	—
Korps militaire schrijvers	—	—	643	—	643	—
Korps stafmuzikanten	—	—	31	—	31	—
Kader en leerlingen der militaire school	3	—	39	52	91	—
Hoefsmidschool	—	—	2	—	2	—
Remonte-depot	—	—	3	51	54	365
Kader bij de militaire strafgevangenis en bij de militaire provoosthuizen	1	h) —	32	—	32	—
Totalen aan militairen op einde 1922	g) 1 374	73	7 273	27 775	35 048	3 237
	1447		35 048			
Recapitulatie.						
Infanterie (voor zoover hierboven onder de gelijknamige wapens en diensten uitgetrokken)	678	—	3 187	21 783	24 970	216
Cavalerie	27	4	92	775	867	869
Artillerie	113	31	1 271	2 532	3 803	1 151
Genie	49	11	372	777	1 149	—
Andere onderdeelen	507	27	2 351	1 908	4 259	1 001
Totalen als boven	1 374	73	7 273	27 775	35 048	3 237
Op einde 1921 waren de totalen	1 287	48	11 883	23 126	35 009	2 608

a) De verdere afdeelingen van het departement van oorlog, waartoe ook behooren enkele in bijzondere betrekkingen geplaatste hoofd- en verdere officieren, worden gevormd door de bij de verschillende wapens en diensten vermelde hoofdbureaux (zie Ind. St. 1922 n°. 756).

b) Ingevolge §§ 45, 59, 99 en 118 der legerformatie, zooals zij luiden ingevolge Ind. St. 1922 n°. 756, kunnen bij de infanterie ten minste 125 en ten hoogste 150, bij de cavalerie 4, bij de artillerie 25 en bij de genie 4 plaatsen van 2de-luitenent worden vervuld door onderluitenants.

… het niet-militair personeel) op ult. 1922.

TEGENWOORDIGE (tijdelijk geldende) FORMATIE.						STERKTE. *k)*					
Officieren en als zoodanig dienstdoenden.		Militairen beneden den rang van officier (ongerekend — als in de voorgaande kolommen begrepen — de onderluitenants).			Troepenpaarden.	Officieren en als zoodanig dienstdoenden.		Militairen beneden den rang van officier (ongerekend — als in de voorgaande kolommen begrepen — de onderluitenants).			Troepenpaarden.
Officieren.	Onder-luitenants.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.		Officieren.	Onder-luitenants.	Aan-vullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal. *gg)*	
c) 3	—	—	—	—	—	*c)* 2	—	—	—	—	—
7	—	—	—	—	—	*l)* 8	—	—	—	—	—
13	—	—	—	—	—	*m)* {11	—	—	—	—	—
5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
d) 23	—	—	—	—	—	*n)* 23	—	*v)* —	—	*v)* —	—
9	—	—	—	—	—	*o)* 10	—	—	—	—	—
350	—	2 180	11 002	13 182	216	400	74	2 491	10 363	12 854	226
19	—	72	1 140	1 212	—	18	1	61	1 120	1 181	—
262	—	695	8 245	8 940	—	236	42	809	8 298	9 107	—
38	—	240	1 397	1 637	—	31	11	151	706	857	—
—	—	—	—	—	—	2	1	43	554	597	—
3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
24	4	92	775	867	869	29	6	323	600	923	821
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
10	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—
70	18	816	1 902	2 718	1151	87	13	596	1 672	2 268	982
15	7	72	624	696	—	21	8	102	785	887	—
18	*h)* 7	*h)* 383	29	412	—	20	7	*w)* 277	35	312	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	6	168	—	168	—	31	—	*x)* 168	8	176	—
17	4	183	509	692	—	17	3	163	443	606	—
5	1	21	273	294	—	5	—	12	211	223	—
73	14	187	348	535	—	*p)* 24	3	*ij)* 57	97	154	—
11	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—
11	11	64	10	74	—	19	14	*z)* 67	10	77	—
12	—	3	—	3	—	10	—	3	—	3	—
44	—	130	—	130	—	48	17	119	2	121	—
13	—	*h)* 8	—	8	—	*q)* 13	—	6	—	6	—
200	—	—	—	—	—	*r)* {182	—	—	—	—	—
23	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—
—	—	*h)* 52	—	52	—	—	—	37	1	38	—
5	—	*h)* 976	1 030	2 006	—	—	—	*aa)* 298	1 182	1 480	—
—	—	—	—	—	—	1	—	5	7	12	—
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
11	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—
—	—	9	60	69	—	—	—	11	58	69	—
3	—	51	—	51	—	*s)* {5	—	42	4	46	—
22	—	63	—	63	—	15	—	*bb)* 57	7	64	—
—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
10	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
8	2	44	357	401	636	5	—	41	286	327	503
3	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—	—
—	—	646	—	646	—	—	—	*cc)* 341	141	482	—
—	—	31	—	31	—	—	—	*dd)* 34	—	34	—
3	—	39	52	91	—	4	—	25	59	*ee)* 84	—
f) —	—	2	—	2	—	—	—	2	—	2	—
—	—	3	51	54	365	—	—	3	36	39	149
1	—	*h)* 32	—	32	—	1	—	29	1	30	—
i) 1 377	74	7 271	27 804	35 075	3 237	*t)* 1 349	201	6 373	26 687	33 060	2 681
1 451		35 075				*u)* 1 550		*ff)* 33 060			
678	—	3 187	21 784	24 971	216	697	129	3 555	21 041	24 596	226
27	4	92	775	867	869	32	6	323	601	924	821
113	32	1 271	2 555	3 826	1151	139	28	975	2 492	3 467	982
49	11	372	782	1 154	—	53	3	343	662	1 005	—
510	27	2 349	1 908	4 257	1 001	428	35	1 177	1 891	3 068	652
1 377	74	7 271	27 804	35 075	3 237	1 349	201	6 373	26 687	33 060	2 681
1 388	78	11 969	27 259	39 228	3 248	1 172	167	6 213	28 318	34 531	2 983

c) Van de adjudanten van den Gouverneur-Generaal kan er één tot de marine behooren. Die plaats wordt vervuld door een luitenant-ter-zee 1ste klasse. De twee aan het leger ontleende adjudanten behooren beiden tot de artillerie.

d) Ongerekend, wat betreft den gewestelijken staf, de officieren hiervóór bij „generale staf" vermeld onder „gewestelijke dienst".

e) Hieronder 7 behoorende tot het korps officieren van gezondheid en 6 behoorende tot het korps officieren-apothekers.

f) Als directeur van de hoefsmidschool treedt op een militair paardenarts, vermeld in de formatie van het korps officieren-paardenartsen.

g) Hieronder 887 luitenants (waarvan alleen bij de infanterie 462); daaronder (zie noot *b*) bij de infanterie ten minste 125 en ten hoogste 150, bij de cavalerie 4, bij de artillerie 25 en bij de genie 4 onderluitenants.

Van de 887 luitenants kunnen er ten hoogste 571 den rang bekleeden van 1ste-luitenant, van wie 231 bij de infanterie.

h) De in de formatie opgenomen onderluitenant-opziener bij de pyrotechnische werkplaats, de onderluitenant-meester-geweermaker-onderwijzer bij de werkplaatsen voor draagbare wapenen, de 56 onderluitenants-apothekers-assistenten, de onderluitenant-ziekenverpleger bij den hospitaaldienst en de 2 onderluitenants bij het kader der militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie, verrichten geen diensten als officier en zijn in verband hiermede vermeld in de rubriek: „militairen beneden den rang van officier".

i) Hieronder 886 in de rangen van 1ste- of 2de-luitenant.

k) Welke categorieën van officieren en militairen beneden dien rang — en hoevelen — hoewel nog tot het leger behoorende, *niet* in de sterkte tellen, blijkt uit tabel 2 van deze bijlage.

l) Van de 7 hier bedoelde officieren (buiten den legercommandant) behoort er 1 tot den generalen staf en behooren er 6 tot de infanterie.

m) Hieronder 1 gepensionneerde majoor-titulair. Van de 15 actief dienende officieren zijn er 14 afkomstig van de infanterie en 1 van de artillerie.

n) Als bij noot *d*. De hier bedoelde officieren waren alle van de infanterie.

o) Hieronder 2 gepensionneerde kapiteins.

p) Van de 24 hier bedoelde officieren zijn er 2 afkomstig van den generalen staf, 13 van de infanterie, 1 van de cavalerie, 6 van de artillerie en 2 van de militaire administratie.

q) Hieronder 8 behoorende tot het korps officieren van gezondheid en 5 behoorende tot het korps officieren-apothekers.

r) Hieronder 35 tijdelijk (21 voor den tijd van 3 jaren en 14 voor den tijd van 5 jaren) aangestelde officieren van gezondheid der 2de klasse (waarvan 28 vreemdelingen) en 9 tijdelijk (7 voor den tijd van 3 jaren en 2 voor den tijd van 5 jaren aangestelde militaire apothekers der 2de klasse (alle vreemdelingen).

s) Hieronder 1 gepensionneerde luitenant-kolonel en 2 gepensionneerde kapiteins. Van de 17 actief dienende officieren zijn er 16 afkomstig van de infanterie en 1 van de artillerie. .

t) Hieronder 469 eerste- en 290 tweede-luitenants, waarvan bij de infanterie onderscheidenlijk 222 en 200 (onder het cijfer 222 zijn begrepen 3 inlandsche officieren). Onder het cijfer der eerste-luitenants tellen in deze opgave ook de van het Nederlandsche leger in Indië gedetacheerde officieren ten getale van 2, namelijk 1 paardenarts der 1ste klasse en 1 paardenarts der 2de klasse en onder het cijfer der tweede-luitenants ten getale van 267, namelijk 1 van den staf van den Gouverneur-Generaal (kapitein), 7 van den plaatselijken staf (eerste-luitenants), 192 der infanterie (6 kapiteins, 150 eerste- en 36 tweede-luitenants), 2 der cavalerie (eerste-luitenants), 36 der artillerie (27 eerste- en 9 tweede-luitenants), 4 van de genie (eerste-luitenants), 10 van de luchtvaartafdeeling (7 eerste- en 3 tweede-luitenants), 1 van de intendance (kapitein), 11 van de militaire administratie (8 eerste- en 3 tweede-luitenants) en 3 van den trein (tweede-luitenants).

u) Overigens behooren nog tot het leger de officieren, vermeld in tabel 2 van deze bijlage.

v) Onder den gewestelijken staf in Atjeh behooren 1 gepensionneerd onderluitenant en 2 Europeesche opzichters (niet-militairen) voor het toezicht over de daar gedetacheerde dwangarbeiders.

w) Aan niet-militair personeel waren bovendien bij sommige artillerie-inrichtingen in dienst 17 Europeanen (11 Europeanen minder dan de formatie aangeeft).

x) Bij de genie waren bovendien aan niet-militairen in dienst 5 inlanders (5 minder dan de formatie aangeeft).

ij) Bij de luchtvaartafdeeling waren bovendien aan niet-militairen in dienst 27 Europeesche beambten (5 meer dan de formatie aangeeft) en 81 inheemsche burgers (werklieden).

z) Bovendien 1 Europeesch opziener over het grasland en 1 linnenjuffrouw.

aa) Bij den hospitaaldienst is bovendien beschikt over een vrij talrijk burgerpersoneel, namelijk:

1°. ter bezetting van plaatsen, voor welke in de formatie op militairen is gerekend over 554 burgerpersonen (186 Europeanen of Amboineezen, 5 Chineezen en 363 niet-Amboineesche inlanders);

2°. ter bezetting van plaatsen, welke door de formatie zijn aangewezen voor burgerpersoneel over 914 burgerpersonen [1 directrice, 7 hoofdverpleegsters, 4 ziekenverplegers 1ste klasse, 56 ziekenverpleegsters 1ste klasse en 3 ziekenverpleegsters 2de klasse, behoorende tot het verplegingspersoneel, 568 mannelijke (15 Amboineezen en 553 inlanders) en 134 vrouwelijke (2 Amboineesche en 132 inlandsche) burgers, behoorende tot het bedieningspersoneel, en 141 burgers voor bijzondere betrekkingen (2 Europeesche hoofdkoks, 13 Europeesche koks, 1 inlandsche bijkok, 7 dames voor de huishouding — 3 voor de hospitalen en 4 voor de zusterhuizen — en 38 Europeesche, 18 Amboineesche en 62 inlandsche bijzondere beambten)].

Bij den geneeskundigen dienst waren bovendien aan niet-militairen in dienst 16 burgerpersonen, te weten: 6 conducteurs, 1 assistente, 1 amanuensis, 4 burgerlijke apothekers-assistenten, 3 vaklieden en 1 beambte belast met het Röntgen-apparaat.

bb) In de hier uitgetrokken cijfers is niet begrepen het bij de formatie toegestane niet-militair personeel, bestaande uit 382 inlanders (onder wie 177 topografen, 148 teekenaars, 11 verkenners, 16 retoucheurs, 21 lithografen, 4 instrumentmakers en 5 boekbinders), 3 Europeesche burgers (1 lithograaf, 1 teekenaar en 1 opnemer) ter vervanging van ontbrekend militair personeel en 17 Europeanen (leerlingen van den opleidingscursus voor leerling-teekenaar en leerling-opnemer).

cc) Ter voorziening in het tekort aan *militairen* als schrijver waren bovendien in dienst 156 *niet-militairen* (25 Europeanen, 20 Amboineezen, 107 andere inlanders en 4 Chineezen).

dd) Bovendien was bij het korps stafmuzikanten gedetacheerd ter beproeving of ter opleiding 1 Europeesch militair.

ee) Hieronder van de aanvullingstroepen 13 leerlingen van de militaire school en 6 leerlingen van den cursus tot opleiding van adspirant-officieren en van de inheemsche troepen 12 leerlingen van de militaire school en 43 van den cursus tot opleiding van adspirant-officieren.

ff) Overigens behooren nog tot het leger:

1°. de onderofficieren en manschappen vermeld in tabel 2 van deze bijlage;

2°. het korps (burgerlijke) ambtenaren (181 personen) en

3°. nog 2160 burgerpersonen ter vervulling van de in de formatie begrepen plaatsen, namelijk 794 ter vervanging van ontbrekende militairen (vgl. de noten *ij*, *aa*, *bb* en *cc*) en 1366 ter vervulling van plaatsen, waarvoor ook de formatie niet-militairen aanwijst (vgl. de noten *v*, *w*, *x*, *ij*, *z*, *aa* en *bb*), een en ander ongerekend het niet in de legerformatie begrepen ondergeschikt inlandsch burgerpersoneel (magazijnsknechten, werklieden, wakers, mandoers, koelies, enz.) waarvan de formatie door het legerbestuur wordt vastgesteld. Bij den hospitaaldienst werden overigens op het eind van 1922 gebezigd 35 gestraften.

gg) Voor eene verdeeling naar geboorteland (of naar landaard) zie tabel 3 van deze bijlage.

2. Specificatie van de op ult. 1922 tot het Indische leger behoorende, maar niet in de sterkte tellende, en daarom in tabel 1 niet vermelde militairen, en van de op dien datum voor dat leger bestemde, maar nog niet in Indië aangekomen officieren.

a. Officieren en als zoodanig dienstdoenden.

Omschrijving	Wapen of dienstvak: Generale staf: Officieren	Generale staf: Onder-luitenants	Infanterie: Officieren	Infanterie: Onder-luitenants	Cavalerie: Officieren	Cavalerie: Onder-luitenants	Artillerie: Officieren	Artillerie: Onder-luitenants *a)*	Genie: Officieren	Genie: Onder-luitenants	Intendance: Officieren	Intendance: Onder-luitenants	Militaire administratie: Officieren	Militaire administratie: Onder-luitenants	Geneeskundige dienst: Officieren van gezondheid	Geneeskundige dienst: Militaire apothekers *a)*	Geneeskundige dienst: Militaire paardenartsen	Totaal: Officieren	Totaal: Onderluitenants *a)*
Met verlof buiten Nederlandsch-Indië	2	—	76	31	5	1	27	2	7	—	5	3	10	5	35	4	2	173	42
Op non-activiteit	—	—	15	—	—	—	5	—	4	—	—	—	3	—	3	1	1	32	—
Bij het leger gevoerd „voor memorie"	—	—	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	13	1
Gedetacheerd hier te lande *b)*	5	—	48	—	5	—	9	—	3	—	1	—	9	—	3	—	—	83	—
„ bij de landmacht in West-Indië	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	11	1
Totaal op einde 1922	7	—	158	33	10	1	41	2	14	—	6	3	22	5	46	5	3	312	44
Op einde 1921 waren de cijfers	7	1	210	41	12	2	44	10	15	3	8	3	22	2	39	7	3	367	62
Bovendien telde *niet* in de sterkte nevenstaand aantal der op einde 1922 door eerste benoeming, door overplaatsing of door detacheering voor het Indische leger bestemde maar nog niet in Indië aangekomen officieren: naar Indië onderweg	—	—	6	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—
beschikbaar ter uitzending	—	—	16	—	2	—	6	—	5	—	—	—	2	—	3	—	—	34	—
Op einde 1921 waren de cijfers: naar Indië onderweg	1	—	32	2	3	—	12	—	2	—	1	—	3	—	10	1	1	66	2
beschikbaar ter uitzending	—	—	26	—	—	—	12	—	3	—	—	—	2	—	18	—	—	61	—

a) Van de in de formatie opgenomen onderluitenants-apothekers-assistenten, onderluitenant-opziener bij de pyrotechnische werkplaats, onderluitenant-meester-geweermaker-onderwijzer, onderluitenant bij den hospitaaldienst en onderluitenants bij het kader der militaire strafgevangenis tevens huis van detentie is hier geen melding gemaakt, daar deze categorieën van onderofficieren geen officiersdiensten mogen verrichten.

b) Namelijk bij het leger, bij de koloniale reserve, bij militaire inrichtingen van onderwijs, enz.

b. Onderofficieren en manschappen. *c)*

OMSCHRIJVING.	Landaard. Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.
Bij de subsistenten-kaders in afwachting van vertrek naar Nederland	15	—	15
Gedetineerden in de militaire strafgevangenis	15	67	82
Totalen op einde 1922	*d)* 30	*e)* 67	97
Op einde 1921 waren de cijfers	35	91	126

c) De bij het leger „voor memorie" gevoerde onderofficieren en manschappen — 31 man der aanvullingstroepen en 13 man der inheemsche troepen — blijven hier buiten aanmerking, omdat zij, zoolang zij in die positie verkeeren, tijdelijk uit de sterkte zijn afgevoerd. Het zijn voornamelijk de onderofficieren-instructeurs der barisan op Madoera en de militairen, die tijdelijk zijn te werk gesteld bij het korps gewapende politie; voorts de onderofficieren en minderen belast met de waarneming der betrekking van ambtenaar bij de legeradministratie, of van betrekkingen buiten het leger, zoolang hunne militaire verbintenis nog niet is geëindigd.

d) Hieronder 24 afkomstig uit Nederland, 5 uit Nederlandsch-Indië en 1 Duitscher.

e) Hieronder 6 afkomstig uit den Molukschen archipel, 11 Menadoneezen, 39 Javanen, 8 Soendaneezen, 2 Maleiers en 1 Timorees.

3. Verdeeling naar landaard, enz. van de tot het leger behoorende officieren en militairen beneden dien rang op einde 1922.

Aanvullingstroepen. VERDEELING NAAR GEBOORTELAND.	Officieren en als zoodanig dienstdoenden *a)*. Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en manschappen. *b)*	Inheemsche troepen. VERDEELING NAAR LANDAARD.	Onderofficieren en manschappen (naar gelang van wapen of dienstvak te verdeelen als hieronder). Infanterie.	Cavalerie.	Artillerie.	Genie.	Luchtvaart-afdeeling.	Intendance.	Militaire administratie.	Geneeskundige en hospitaal-dienst.	Topografische dienst.	Trein.	Schrijvers.	Militaire school.	Remonte-depot.	Diergenees-kundige dienst.	Totaal. *d)*
Afkomstig uit Nederland .	843	164	4352	Nederlanders.	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5
„ Ned.-Indië .	456	25	1693 *c)*	Ned.-Indiërs .	110	—	7	20	—	—	—	3	11	—	20	48	—	—	*e)* 219
„ België . .	—	3	36	Amboineezen	7 538 *g)*	134	386	8	—	8	—	610	—	—	113	2	—	1	8 800 *f)*
„ Duitschland	7	9	290	Javanen . .	10 787	334	1833	496	91	1	—	482	—	277	6	8	21	51	14 387
„ Zwitserland	—	—	9	Soendaneezen	951	67	211	119	6	1	2	70	—	6	1	—	12	4	1 450
„ Luxemburg	—	—	9	Boegineezen .	96	8	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	106
van elders . .	43	—	14	Atjehers . .	65	13	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79
				Bataks . . .	286	1	5	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	296
				Maleiers . .	71	6	10	2	—	—	—	3	—	2	1	—	—	—	*h)* 95
				Timoreezen .	1 005	34	34	9	—	—	—	8	—	—	—	—	3	2	1 095
				Madoereezen .	198	4	4	4	—	—	—	11	—	1	—	—	—	—	222
Totalen . .	1349	201	6403	Totalen . .	21 109	601	2492	662	97	10	2	1190	11	286	141	59	36	58	26 754

a) Hieronder niet begrepen, als niet in de sterkte van het leger tellende, 312 officieren (waarvan 13 „voor memorie" gevoerd, 32 op non-activiteit gesteld, 83 in Nederland gedetacheerd, 173 met verlof in Nederland en 11 gedetacheerd in West-Indië) en 44 onderluitenants (1 „voor memorie" gevoerd, 1 gedetacheerd in West-Indië, 1 met verlof in Indië en 41 met verlof in Nederland).

b) Hieronder niet begrepen, als niet in de sterkte van het leger tellende, 31 „voor memorie" gevoerde Europeanen, 1 onderluitenant-opziener van de artillerie en 1 onderluitenant-apotheker-assistent met verlof in Nederland, benevens 162 man van de aanvullingstroepen, die naar Nederland zijn opgezonden, teneinde aldaar in het genot van verlof te worden gesteld.

c) Hieronder zijn 646 in Indië geboren uit Europeesche en Indo-Europeesche ouders en 1047 kleurlingen.

d) Hieronder niet begrepen, als niet in de sterkte van het leger tellende, 13 man (10 Amboineezen en 3 andere inlanders) van de inheemsche troepen, gevoerd „voor memorie".

e) Hieronder zijn 111 in Indië geboren uit Europeesche en Indo-Europeesche ouders en 108 kleurlingen.

f) Van de hierbedoelde 8800 Amboineezen of met dezen gelijkgestelden waren er 3218 afkomstig uit den Molukschen archipel (hieronder begrepen de Mestiezen van het eiland Kisar), 5541 waren Menadoneezen en 41 waren Alfoeren.

g) Hieronder 1 bij het kader der provoosthuizen.

h) Onder de Maleiers is 1 Niasser begrepen.

4. Aanwezige sterkte op einde 1922, gesplitst naar de militaire commandementen, m… …zon…

MILITAIRE COMMANDEMENTEN.	I. Infanterie (uitgezonderd het aantal infanteristen, begrepen in rubriek III).					II. Andere wapens en diensten (uitgezonderd het aantal niet-infanteristen, begrepen in rubriek III).					
	Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			Officieren.
			Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Te zamen.			Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Te zamen.	
1ste militaire afdeeling op Java	216	47	1 808	4 806	6 614	371	40	1 399	2 965	4 364	2
2de " " " "	164	37	592	4 428	5 020	129	26	617	1 349	1 966	3
Te zamen op Java	380	84	2 400	9 234	11 634	500	66	2 016	4 314	6 330	5
Atjeh en onderhoorigheden	68	7	266	3 545	3 811	45	1	118	183	301	—
Sumatra's Westkust	34	6	74	863	937	20	2	53	46	99	—
Tapanoeli	5	—	12	212	224	3	—	4	8	12	—
Palembang en Djambi	21	3	53	786	839	7	—	23	26	49	—
Riouw	4	—	7	138	145	1	—	1	7	8	—
Westerafdeeling van Borneo	17	2	52	635	687	3	1	21	17	38	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	20	2	63	750	813	11	1	32	36	68	—
Celebes en Menado: gouv. Celebes en onderhoorigh.	31	2	82	1 199	1 281	20	4	48	57	105	—
Celebes en Menado: residentie Menado	5	2	11	217	228	3	—	2	25	27	—
Timor en onderhoorigheden	16	4	44	678	722	5	—	24	33	57	—
Amboina en Ternate: residentie Amboina	8	6	39	422	461	7	1	24	32	56	—
Amboina en Ternate: " Ternate	6	—	22	243	265	1	—	2	8	10	—
Te zamen in de verschillende commandementen der buitengewesten, uitgezonderd die van Atjeh	167	27	459	6 143	6 602	81	9	234	295	529	—
Wijders telde het leger nog:											
aan korpsen en instellingen, niet in bovenstaande opgaven begrepen *b*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
aan militairen — buiten het commandement waartoe hun korps behoort — op reis ter bereiking hunner bestemming	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totale legersterkte	615	118	3 125	18 922	22 047	626	76	2 368	4 792	7 160	5

a) Hieronder begrepen de officieren, die kwartierziek en die met binnenlandsch verlof wegens ziekte waren. In den *emplacementstaat*, waaraan de hier voorkomende opgaven zijn ontleend, worden de zieken en geëvacueerden niet wapensgewijze vermeld, zooals wèl het geval is in de aan den *sterktestaat* ontleende tabel 6, sub *a*, op blz. 8 van deze bijlage. De sterktestaat bevat echter geen territoriale opgaven nopens de distributie van het leger, zooals voor de onderwerpelijke tabel noodig zijn.

b) Hier worden bedoeld het korps stafmuzikanten te Weltevreden, het kader en de leerlingen der militaire school te Meester-Cornelis, het kader

…zonderlijke opgaaf, voor zooveel dit blijkt, van het personeel der infanterie.

III. Niet-beschikbaren.										IV. Totaal militairen.					Troepenpaarden en muildieren.
Verpleegd in de ziekeninrichtingen en kwartierziek. *a)*					Om andere redenen.										
Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			
		Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Te zamen.			Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Te zamen.			Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Te zamen.	
2	2	161	334	495	61	13	399	828	1 227	650	102	3 767	8 933	12 700	1 506
3	—	72	242	314	27	5	91	929	1 020	323	68	1 372	6 948	8 320	1 090
5	2	233	576	809	88	18	490	1 757	2 247	973	170	5 139	15 881	21 020	2 596
—	—	4	37	41	6	1	7	110	117	119	9	395	3 875	4 270	79
—	—	2	22	24	—	—	4	64	68	54	8	133	995	1 128	6
—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	8	—	16	223	239	—
—	—	—	9	9	1	—	—	20	20	29	3	76	841	917	—
—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	5	—	9	146	155	—
—	—	—	8	8	—	—	—	9	9	20	3	73	669	742	—
—	—	2	6	8	—	—	5	18	23	31	3	102	810	912	—
—	—	2	14	16	—	—	3	12	15	51	6	135	1 282	1 417	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	8	2	13	245	258	—
—	—	—	11	11	1	—	1	11	12	22	4	69	733	802	—
—	—	1	25	26	—	—	3	64	67	15	7	67	543	610	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	7	—	24	252	276	—
—	—	7	95	102	2	—	17	206	223	250	36	717	6 739	7 456	6
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	5	2	86	60	146	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	20	132	152	—
5	2	244	708	*c)* 952	96	19	515	2 073	2 588	1349	217	6 357	26 687	33 044	2681

van de militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie te Tjimahi, zoomede het personeel der provoosthuizen te Weltevreden, Magelang, Koeta Radja en Padang.
Van de hierbedoelde militairen bevindt zich dus alleen het personeel der provoosthuizen gedeeltelijk in de buitengewesten, namelijk 2 Europeesche provoostgeweldigers, 3 Europeesche en 1 inlandsche stokknechts (in Atjeh 2 Europeanen en 1 inlander en te Padang 3 Europeanen).

c) Hieronder zijn begrepen 193 geëvacueerden (41 van de aanvullings- en 152 van de inheemsche troepen).

5. Samenstelling en legering van de troepenmacht in Atjeh en onderhoorigheden op 1 Januari en 31 December 1922.

WAPENS EN DIENSTEN.	1 Januari 1922. Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen. a)		31 December 1922. Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen. a)	
1°. Aanwezige sterkte.								
Staf	4	—	—		5	—	—	
Infanterie	72	15	3863	(257)	74	8	3908	(273)
Cavalerie	—	—	1		—	—	—	
Artillerie	2	3	132	(13)	1	—	10	(10)
Genie	2	—	30	(26)	3	—	31	(23)
Administratie	6	1	16	(16)	7	—	18	(18)
Militaire schrijvers	—	—	41	(19)	—	—	43	(23)
Geneeskundige dienst	25	2	204	(40)	26	1	194	(34)
Intendance	2	1	2	(2)	3	—	2	(2)
Trein	—	—	13	(2)	—	—	13	(1)
Topographische dienst	2	—	6	(6)	1	—	7	(7)
Verpleegd in de ziekeninrichtingen	—	—	54	(11)	—	—	41	(4)
Totalen	115	22	4362	(392)	120	9	4267	(395)
2°. Distributie (gezamenlijke wapens en diensten).								
Koeta Radja en Voorwerken	41	7	941	(126)	45	4	1165	(160)
Bezette punten in Groot-Atjeh en de Zuidelijke Nederzettingen	4	3	415	(23)	5	1	335	(20)
In Groot-Atjeh	45	10	1356	(149)	50	5	1500	(180)
Bezetting op het eiland We	4	2	143	(15)	2	—	13	(5)
Bezette punten in de Onderhoorigheden	45	3	1540	(137)	44	1	1499	(124)
Tijdelijk bezette punten in de Onderhoorigheden	21	7	1323	(91)	24	3	1255	(86)
Totalen als onder 1°.	115	22	4362	(392)	120	9	4267	(395)

a) De cijfers tusschen ( ) geplaatst, wijzen het aantal militairen aan van de aanvullingstroepen.

6. Statistiek van de tijdelijk niet-beschikbare, maar toch in de sterkte tellende (tot de formatie behoorende) onderofficieren en minderen (de onderluitenants hieronder niet begrepen), in vergelijking met de sterkte en met de „tegenwoordige" formatie bij het einde van elk der jaren 1921 en 1922.

a. ALGEMEEN OVERZICHT.

ONDEROFFICIEREN EN MINDEREN.	Ult. 1921. Infanterie.		Cavalerie, artillerie en genie.		Hospitaal-dienst, schrijverspersoneel, enz.		Totalen.		Ult. 1922. Infanterie.		Cavalerie, artillerie en genie.		Hospitaal-dienst, schrijverspersoneel, enz.		Totalen.	
Verpleegd in de ziekeninrichtingen *a)*	722 *b)*	(150)	118	(58)	52	(16)	892	(224)	556 *b)*	(116)	164	(76)	39	(11)	759	(203)
Geëvacueerd	142	(39)	25	(11)	4	(2)	171 *c)*	(52)	164	(27)	22	(11)	7	(3)	193 *c)*	(41)
Vermist en nog niet afgevoerd	22	(11)	5	(2)	—	—	27	(13)	23	(5)	8	—	2	(1)	33	(6)
Voor den krijgsraad	99	(17)	18	(6)	8	(3)	125	(26)	59	(11)	13	(6)	7	(2)	79	(19)
Leerlingen bij de kaderscholen	66	(31)	90	(44)	—	—	156	(75)	125	(44)	42	(22)	—	—	167	(66)
In afwachting van ontslag naar elders vertrokken	161	(1)	3	—	10	(2)	174	(3)	159	(1)	9	—	16	(2)	184	(3)
Recruten	336	(57)	302	(31)	35	—	673	(88)	453	(49)	458	(121)	40	—	951	(170)
Ongeschikt voor den velddienst *d)*	253	(36)	22	(10)	29	(11)	304	(57)	249	(35)	5	(5)	22 *e)*	(6)	276	(46)
Tijdelijk ter beschikking van andere autoriteiten	581	(94)	174	(46)	90	(23)	845	(163)	563	(114)	134	(49)	99	(21)	796	(184)
Lichamelijk ongeschikt om te velde te trekken *f)*	—	—	—	—	—	—	—	—	34	(5)	—	—	—	—	34	(5)
Nog onvoldoende geoefend	4	—	45	(6)	39	(1)	88	(7)	14	(4)	42	(12)	12	—	68	(16)
Te zamen tijdelijk niet beschikbaar	2 386	(436)	802	(214)	267	(58)	3 455	(708)	2 339	(411)	897	(302)	244	(46)	3 540	(759)
Daar de aanwezige sterkte bedroeg	26 499	(3 551)	4 941	(1 528)	3 091	(1 134)	34 531	(6 213)	24 596	(3 555)	5 396	(1 641)	3 068	(1 177)	33 060	(6 373)
Bleven alzoo beschikbaar	24 113	(3 115)	4 139	(1 314)	2 824	(1 076)	31 076	(5 505)	22 197	(3 144)	4 499	(1 339)	2 824	(1 131)	29 520	(5 614)
„Tegenwoordige" formatie	28 830	(6 718)	6 238	(2 991)	4 160	(2 260)	39 228	(11 969)	24 971	(3 187)	5 847	(1 735)	4 257	(2 349)	35 075	(7 271)

b. SPECIFICATIE ALLEEN VOOR DE INFANTERIE.

ONDEROFFICIEREN EN MINDEREN.	Ult. 1921.					Ult. 1922.				
	21 veldbataljons, marechaussee, 4 mitrailleur-compagnieën en wielrijders.	3 depot-bataljons.	Garnizoens-infanterie en de subsistentenkaders, benevens de kaderscholen.	Opmarsch ter bereiking hunner bestemming.	Te zamen aan infanterie.	20 veldbataljons, marechaussee, 4 mitrailleur-compagnieën en wielrijders.	3 depot-bataljons.	Garnizoens-infanterie en de subsistentenkaders, benevens de kaderscholen.	Opmarsch ter bereiking hunner bestemming.	Te zamen aan infanterie.
Formatie („tegenwoordige") *g)*	18 727	2 227	7 876	—	28 830	14 394	1 637	8 940	—	24 971
Sterkte	15 739	887	9 193	680	26 499	14 035	857	9 107	597	24 596
Verpleegd in de ziekeninrichtingen . .	566	25	131		722	423	10	123		556
Geëvacueerd	98	10	34		142	124	7	33		164
Vermist en nog niet afgevoerd	21	—	1		22	23	—	—		23
Voor den krijgsraad	64	—	35		99	27	—	32		59
Leerlingen bij de kaderscholen	—	—	66		66	—	—	125		125
In afwachting van ontslag naar elders vertrokken	84	8	69		161	64	3	92		159
Recruten	9	327	—		336	8	445	—		453
Ongeschikt voor den velddienst . . .	120	2	131		253	150	12	87		249
Tijdelijk ter beschikking van andere autoriteiten	411	9	161		581	454	4	105		563
Lichamelijk ongeschikt om te velde te trekken	—	—	—		—	8	—	26		34
Nog onvoldoende geoefend	4	—	—		4	10	—	4		14
	1 377	381	628		2 386	1 291	481	627		2 399
	14 362	506	8 565	680	24 113	12 744	376	8 480	597	22 197
Alzoo beschikbaar . . .	23 433			680	24 113	21 600			597	22 197
Het voor werkelijken dienst geschikte en beschikbare gedeelte bestond uit:										
Aanvullingstroepen.	2 153	92	675	195	3 115	2 316	91	694	43	3 144
Inheemsche troepen	12 209	414	7 890	485	20 998	10 428	285	7 786	554	19 053
Te zamen als boven . .	14 362	506	8 565	680	24 113	12 744	376	8 480	597	22 197

a) Ongerekend die geëvacueerden en diegenen der in de hospitalen opgenomenen, welke in het staatje zijn gesteld onder één der daarin vermelde andere categorieën van tijdelijk niet-beschikbaren, op ult. 1921 ten getale van 49 (5 man van de aanvullingstroepen en 44 van de inheemsche troepen) en op ult. 1922 ten getale van 44 (22 man van de aanvullingstroepen en 22 van de inheemsche troepen).

b) De tusschen ( ) geplaatste cijfers duiden aan, hoeveel militairen van de aanvullingstroepen onder de daarnevens uitgetrokken getallen begrepen zijn.

c) In deze tabel zijn ook die geëvacueerden begrepen, welke *niet* in de ziekeninrichtingen worden verpleegd.

d) Namelijk de zoodanigen, die door eene geneeskundige commissie tijdelijk ongeschikt voor den dienst te velde, dan wel slechts voor den dienst in een bepaald klimaat geschikt worden geacht.

e) Hieronder zijn niet begrepen 91 man van het personeel van den geneeskundigen dienst (9 man van de aanvullingstroepen en 82 van de inheemsche troepen) en 29 man van het schrijverspersoneel (alle behoorende tot de aanvullingstroepen) die, hoewel voor alle andere diensten ongeschikt, beschikbaar zijn voor de diensten, welke van hen gevorderd worden.

f) Hier worden aangeduid die andere categorieën van militairen, voornamelijk reconvalescenten, die, hoewel niet bij hoofdelijk geneeskundig onderzoek als niet-valide verklaard, toch niet in aanmerking mochten komen om te velde te worden gezonden.

g) Welk aandeel de aanvullings- en de inheemsche troepen in de hier uitgetrokken totalen hebben, blijkt uit den uitvoerigen formatie- en sterktestaat, afgedrukt op blz. 2 en 3 van bijlage C van K. V. 1922 en op blz. 2 en 3 van deze bijlage.

7. Verkort overzicht — alleen voor de infanterie — van het aantal der tijdelijk niet beschikbare militairen beneden den rang van officier (de onderluitenants hieronder niet begrepen) op ult. 1921 en ult. 1922.

Tijdelijk niet-beschikbare militairen der infanterie beneden den rang van officier.	Ult. 1921.			Ult. 1922.		
	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Te zamen.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Te zamen.
Verpleegd in de ziekeninrichtingen	150	572	722	116	440	556
Geëvacueerd.	39	103	142	27	137	164
Vermist en nog niet afgevoerd.	11	11	22	5	18	23
Voor den krijgsraad	17	82	99	11	48	59
Leerlingen bij de kaderscholen.	31	35	66	44	81	125
In afwachting van ontslag naar elders vertrokken.	1	160	161	1	158	159
Recruten	57	279	336	49	404	453
Tijdelijk ongeschikt voor den dienst te velde.	36	217	253	35	214	249
Tijdelijk ter beschikking van andere autoriteiten	94	487	581	114	449	563
Lichamelijk ongeschikt om te velde te trekken	—	—	—	5	29	34
Nog onvoldoende geoefend	—	4	4	4	10	14
Te zamen	436	1 950	2 386	411	1 988	2 399

8. Verantwoording van de verliezen en winsten aan officieren, onderluitenants, adjuda

a. Officieren (ook die uit Nederland ged

JAREN.	Aanwezige sterkte der *in de formatie tellende* officieren en als zoodanig dienstdoenden op 1 Januari (alleen Europeanen of met dezen gelijkgestelden).			Voor goed ontvallen. Overleden (daaronder ook de gesneuvelden). *b)*		Gepensionneerd.		Eervol ontslagen zonder pensioen. *c)*		Niet eervol ontslagen, veroordeeld of vermist.		Overgeplaatst bij het leger hier te lande.	Teruggesteld tot adjudant-onder-officier van:	
	Officieren. *a)*	Onderluitenants.	Adjudant-onderofficieren dd. officier.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	onderluitenants.	adjudant-onderofficieren dd. officier.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1918	1187 (25)	185	1	15	2	48	9	18	3	—	—	—	—	—
1919	1204 (24)	200	—	10	4	67	11	31	1	—	—	—	1	—
1920	1213(106)	190	—	7	3	39	11	40	5	—	—	—	—	—
1921	1144(146)	161	—	6	1	35	14	13	1	—	—	—	—	—
1922	1172 (203)	167	—	2	1	35	8	6	*d)* 3	—	—	—	1	—

JAREN.	WINSTEN. Nieuw benoemd. Speciaal opgeleid tot officier			Verkregen in Indië zelf.		Overgeplaatst van het leger hier te lande.	Burgerlijke personen, aangesteld tot officier.	Gepensionneerde officieren.	In activiteit hersteld en van voor memorie en van vermist terug.			Van buitenlandsch verlof teruggekeerd.
	bij de Koninklijke Militaire Academie.	bij andere inrichtingen hier te lande (geneeskundigen en pharmaceuten).	Officieren verkregen uit de korpsen van het leger hier te lande.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.		Werkzaam gesteld bij het departement van oorlog (§ 4 der legerformatie).	Officieren.	Onderluitenants.	Adjudant-onderofficieren dd. officier.	Officieren.
31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.
1918	38	27	22	—	33	2	—	—	21	2	—	31
1919	48	37	16	7	16	—	—	2	20	1	—	55
1920	25	6	16	—	13	—	—	—	22	2	—	59
1921	26	10	23	1	36	3	10	3	17	1	—	108
1922	*j)* 43	*k)* 14	*l)* 18	—	35	7	*m)*33	—	7	7	—	165

a) De cijfers tusschen ( ) geplaatst, wijzen aan hoevele tot het Nederlandsche leger behoorende officieren (als gedetacheerd in Indië) in de opgegeven sterkte van het Indische officierskorps begrepen waren.

b) In de behandelde vijf jaren zijn geen officieren gesneuveld en overleed er 1 in 1919 aan de gevolgen van voor den vijand bekomen wonden.

c. Onder deze rubriek telden in 1918 1 officier van gezondheid der 1ste klasse, 4 tijdelijke officieren van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren), 1 apotheker der 2de klasse en 1 tijdelijk apotheker der 2de klasse (benoemd voor 5 jaren), waaronder 2 vreemdelingen; in 1919 3 officieren van gezondheid der 1ste klasse, 5 officieren van gezondheid der 2de klasse, 1 tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren) en 2 militaire paardenartsen der 1ste klasse; in 1920 3 officieren van gezondheid der 1ste klasse, 1 tijdelijk officier van gezondheid der 1ste klasse en 1 tijdelijk apotheker der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren), waaronder 1 vreemdeling; in 1921 1 officier van gezondheid der 1ste klasse en 1 tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 5 jaren) waaronder 1 vreemdeling; in 1922 1 tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren), 1 officier van gezondheid der 2de klasse en 1 tijdelijk apotheker der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren).

d) Benoemd tot ambtenaar.

e) Hieronder 8 reserve-1ste-luitenants der infanterie, 1 reserve-1ste-luitenant der artillerie en 1 reserve-paardenarts der 2de klasse eervol ontheven,

…onderofficieren dd. officier, onderofficieren en minderen tegenover de sterkte over de jaren 1918 t/m 1922.

(GEDETACHEERD) EN ALS ZOODANIG DIENSTDOENDEN.

V E R L I E Z E N.

Gegageerd of gepensioneerd. Adjudant-onderofficieren dd. officier. 17.	Van onderluitenant benoemd tot officier. 18.	Eervol ontslagen gepensionneerde officieren werkzaam gesteld bij het departement van oorlog (§ 4 der legerformatie). 19.	Opheffing van de detacheering van tijdelijk in Indië dienende officieren en als zoodanig dienstdoenden van het leger hier te lande. Officieren. 20.	Tijdelijk ontvallen. Met buitenlandsch verlof vertrokken. Officieren. 21.	Onderluitenants. 22.	Gedetacheerd geworden bij het leger hier te lande. Officieren. 23.	Onderluitenants. 24.	Op non-activiteit gesteld, voor memorie gebracht of tijdelijk toegevoegd aan autoriteiten buiten het leger. Officieren. 25.	Onderluitenants. 26.	Adjudant-onderofficieren dd. officier. 27.	Totalen. Officieren. 28.	Onderluitenants. 29.	Adjudant-onderofficieren dd. officier. 30.
1	—	—	1	31	3	3	—	16	4	—	132	21	1
—	—	1	12	107	21	34	—	33	3	—	295	41	—
—	—	—	6	152	42	15	—	7	1	—	266	62	—
—	—	—	16	172	49	18	—	4	3	—	264	68	—
—	—	—	*e)* 24	121	50	*f)* 13	—	*g)* 15	2	—	216	65	—

Terug van detacheering bij het leger hier te lande. Officieren. 45.	In dienst gesteld als gedetacheerd van het leger hier te lande. Officieren. 46.	Totalen. Officieren. 47.	Onderluitenants. 48.	Adjudant-onderofficieren dd. officier. 49.	Voor- of nadeelig verschil tusschen winsten en verliezen. Officieren. 50.	Onderluitenants. 51.	Adjudant-onderofficieren dd. officier. 52.	Derhalve was bij het einde van het jaar de STERKTE der *in de formatie tellende* officieren en als zoodanig dienstdoenden geklommen of gedaald tot: Officieren. 53.	Onderluitenants. 54.	Adjudant-onderofficieren dd. officier. 55.	Bovendien behoorde op 31 December tot het leger, maar telde *niet* in de sterkte het volgend aantal officieren en als zoodanig dienstdoenden. *h)* Met verlof buiten Nederlandsch-Indië. Officieren. 56.	Onderluitenants. 57.	Op non-activiteit, voor memorie of à la suite. Officieren. 58.	Onderluitenants. 59.	Gedetacheerd bij het Nederlandsche leger of bij inrichtingen hier te lande. *i)* Officieren. 60.	Onderluitenants. 61.	Te zamen. Officieren. 62.	Onderluitenants. 63.
8	—	149	36	—	+17	+15	—1	1204 (24)	200	—	137	16	30	3	62	1	229	20
24	95	304	31	—	+ 9	—10	—	1213(106)	190	—	151	22	43	5	90	1	284	28
23	46	197	33	—	—69	—29	—	1144(146)	161	—	221	44	29	4	82	1	332	49
17	74	292	74	—	+28	+ 6	—	1172(203)	167	—	262	55	16	6	89	2	367	63
15	91	393	99	—	+177	+34	—	1349(271)	201	—	173	44	45	1	*o)* 94	*p)* 1	312	46

terwijl 9 reserve-1ste-luitenants der infanterie en 5 reserve-2de-luitenants der infanterie naar Nederland zijn teruggekeerd.

f) Hieronder 3 officieren van gezondheid der 2de klasse, gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië.

g) Hieronder 1 reserve-2de-luitenant der artillerie op non-activiteit.

h) Eene splitsing naar gelang van de wapens of diensten, waartoe niet in de sterkte tellende officieren behoorden, vindt men in tabel 2 hiervóór.

i) Hieronder ook de officieren, die de lessen aan de Hoogere Krijgsschool volgden.

j) Hieronder 20 van de infanterie, 1 van de cavalerie, 19 van de artillerie en 3 van de genie.

k) Hieronder 11 officieren van gezondheid, 1 militair apotheker en 2 militaire paardenartsen.

l) Hieronder 16 van de infanterie en 2 van de militaire administratie.

m) Allen tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse.

n) Hieronder 3 kapiteins van de infanterie van gedetacheerd uit West-Indië terug.

o) Hieronder 7 van de infanterie en 4 van den geneeskundigen dienst, gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië.

p) Gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië.

Jaren.	Landaard.	ALGEMEEN OVERZICHT. Effectieve sterkte op 1 Januari.	*Af:* verliezen gedurende het opgegeven jaar.	*Bij:* winsten gedurende het opgegeven jaar.	Effectieve sterkte op 31 December.	*Af:* de *niet* in de formatie tellende categorieën van militairen. *q*)	Derhalve wordt de sterkte der *in de formatie tellende* onderofficieren en minderen op 31 December.	SPECIFICAT[...] Overleden (hieronder ook de gesneuvelden). *r*) Europeanen.	Amboineezen. *t*)	Andere inlanders.	Gepasporteerd. Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.	Gegageerd en gepensioneerd. Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.	Tot officier bevorderd. Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.
1918.	Europeanen	8 448	1 457	987	7 978	104	7 874 *z*)	80	131	296	583	93	365	495	136	498	—	—	—
	Amboineezen	10 123	383	379	10 119	22	10 097												
	Andere inl.	21 947	1 981	2 030	21 996	212	21 784	507			1 041			1 129			—		
		40 518	3 821	3 396	40 093	338	39 755												
1919.	Europeanen	7 978	1 425	994	7 547	91	7 456 *z*)	71	102	172	624	127	526	359	164	634	6	—	—
	Amboineezen	10 119	420	325	10 024	17	10 007												
	Andere inl.	21 996	2 051	1 851	21 796	166	21 630	345			1 277			1 157			6		
		40 093	3 896	3 170	39 367	274	39 093												
1920.	Europeanen	7 547	1 744	772	6 575	56	6 519 *z*)	46	72	167	705	387	801	314	150	521	—	—	—
	Amboineezen	10 024	639	305	9 690	9	9 681												
	Andere inl.	21 796	2 134	1 173	20 835	153	20 682	285			1 893			985			—		
		39 367	4 517	2 250	37 100	218	36 882												
								Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	
1921.	Aanvullingstroepen	6 575	1 612	1 285	6 248	35	6 213 *z*)	52	230		442	987		352	1 813		—	—	
	Inheemsche troepen.	30 525	3 382	1 266	28 409	91	28 318												
		37 100	4 994	2 551	34 657	126	34 531	282			1 429			2 165			—		
1922.	Aanvulling-troepen.	6 248	1 179	1 334	6 403	30	6 373 *z*)	45	167		235	866		313	2 172		—	—	
	Inheemsche troepen.	28 409	3 439	1 784	26 754	67	26 687												
		34 657	4 618	3 118	33 157	97	33 060	212			1 101			2 485			—		

q) Namelijk die, vermeld sub *b* in tabel 2 hiervóór, doch ongerekend — om de aldaar in noot *c* vermelde reden — de bij het leger „voor memorie" gevoerd wordende onderofficieren en minderen.

r) Het aantal gesneuvelde onderofficieren en minderen bedroeg in 1918: 1 inlander. Als overleden aan de gevolgen van in den strijd bekomen wonden, vindt men over dat jaar: 2 inlanders.

s) Onder deze rubriek worden gerekend: militairen, die om andere redenen, zonder toekenning van paspoort, gagement of pensioen van hunne dienstverbintenis ontheven werden; uit Nederland gedetacheerde militairen, die derwaarts terugkeerden; de tijdelijk ongeschikten en de militairen van de voormalige Koloniale Reserve, die naar Nederland werden gezonden, de tot onderluitenant bevorderde onderofficieren en eindelijk de militairen, die naar de Koloniale Reserve in Nederland werden opgezonden, teneinde aldaar in het genot van verlof te worden gesteld.

t) Onder de in 1918 t/m 1922 uit Nederland aangekomen troepen bevonden zich *geen* militairen van de voormalige Koloniale Reserve.

u) De in deze rubriek tusschen ( ) geplaatste cijfers wijzen het aantal aan van hen, die reeds vroeger gediend hebben; dit aantal is in het daarboven geplaatste cijfer begrepen. Wat betreft de groote verschillen in de uitkomsten der werving van Amboineezen en (of) andere inlanders, bij vergelijking van het eene jaar met het andere, houde men in het oog, dat deze verschillen hoofdzakelijk hunne verklaring vinden in de maatregelen van zeer ongelijken

…CIERE… MINDEREN.

…ICATIE DER VERLIEZEN.

…officier…rderd.		Gevonnist, gedeserteerd of met een briefje van ontslag verwijderd.			Afgevoerd als „voor memorie" gebracht.			Om andere dan in de voorgaande kolommen opgegeven redenen afgevoerd. *s)*			Totalen.		
…Amboineezen.	…Andere inlanders.	Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.	Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.	Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.	Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.
—	—	55	10	822	9	13	—	235	—	—	1457	383	1981
—		887			22			235			3821		
—	—	70	13	718	16	13	1	279	1	—	1425	420	2051
6		801			31			280			3896		
—	—	103	22	638	8	7	7	568	1	—	1744	639	2134
—		763			22			569			4517		
	Inheemsche troepen.	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	
	—	58	351		10	1		698	—		1612	3382	
—		409			11			698			4 994		
	—	36	234		13	—		537	—		1179	3439	
—		270			13			537			4618		

SPECIFICATIE DER WINSTEN.

Aangekomen aanvullingstroepen uit Nederland. *t)*			Werving in Indië. *u)*								Als terug van desertie, als niet meer „voor memorie" gevoerd of om andere redenen weder in de sterkte opgenomen.				Totalen.		
Nederlanders.	Vreemdelingen. *w)*	Te zamen.	Europeanen.	Europeanen.	Amboineezen. *x)*	Javanen (waaronder Soendaneezen) *y)*.	Madoereezen.	Boegineezen.	Maleiers.	Te zamen.	Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.	Te zamen.	Europeanen.	Amboineezen.	Andere inlanders.
450	1	451	495 (335)	—	355 (5)	1185 (98)	147	24	215 (3)	2421 (441)	41	24	459	524	987	379	2 030
															3 396		
680	3	683	255 (119)	—	304 (16)	1182 (164)	88	51	124 (1)	2004 (300)	56	21	406	483	994	325	1851
															3 170		
483	7	490	231 (86)	—	277 (59)	593 (104)	5	5	116 (2)	1227 (251)	51	28	454	533	772	305	1 173
															2 250		
			Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.							Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.			Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	
540	7	547	212 (171)	92	309 (87)	531 (191)	1 (1)	—	46 (6)	1191 (456)	526	287		813	1 285	1 266	
															2551		
635	3	638	98 (98)	133 (2)	376 (168)	1021 (183)	1 (1)	5	*aa)* 56 (10)	1690 (462)	598	192		790	1334	1784	
															3118		

duur, die nu eens tot aanmoediging, dan weder tot beperking of wel zoo goed als geheele sluiting van die werving genomen werden.

v) Hier en in de verdere kolommen van dit overzicht worden onder Amboineezen ook verstaan Menadoneezen, Alfoeren en Mestiezen van het eiland Kisar.

w) De uit Nederland gezonden troepen bestonden dus in de opgegeven jaren achtereenvolgens voor ± 0,2, 0,4, 1,4, 1,2 en 0,4% uit vreemdelingen.

x) De in deze kolom voorkomende getallen zijn voor elk der opgegeven jaren aldus te splitsen: Amboineezen achtereenvolgens 170, 86, 132, 105 en 197; Menadoneezen 185, 218, 145, 204 en 179.

y) Het in de opgegeven cijfers begrepen aantal Soendaneezen beliep in de jaren 1918 t/m 1922 achtereenvolgens 230, 202, 83, 47 en 154.

z) Onder deze cijfers telden op het einde van het jaar 1918, als niet den dienst van officier verrichtende, 6 onderluitenants-apothekers-assistenten; op het einde van het jaar 1919: 6 onderluitenants-apothekers-assistenten, 1 onderluitenant- ziekenverpleger, 2 onderluitenants bij het kader der militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie en 1 onderluitenant-opziener der artillerie; op het einde der jaren 1920 t/m 1922: 9, 11 en 10 onderluitenants-apothekers-assistenten, 1, 1 en 1 onderluitenant-ziekenverpleger, 2, 2 en 2 onderluitenants bij het kader der militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie, 1, 2 en 1 onderluitenants-opziener der artillerie en 1, 0 en 2 onderluitenants-meester-geweermaker-onderwijzer.

aa) Hieronder 30 Timoreezen, 11 Bataks, 5 Maleiers en 10 Atjehers.

9. Overzicht van de werving hier te lande over het tijdvak 1 Januari 1918 tot ult. Juni 1923.

I. Halfjaarlijksch overzicht.

SEMESTERS.	NEDERLANDERS, overgenomen van het leger hier te lande: als voorgoed overgegaan.	NEDERLANDERS, overgenomen van het leger hier te lande: als gedetacheerd.	NEDERLANDERS, buiten het leger geworven.	NEDERLANDERS, Te zamen.	Vreemdelingen.	Totaal.
1918 Iste halfjaar	51	38	118	207	—	207
1918 IIde „	48	—	91	139	—	139
	99	38	209	346	—	346
1919 Iste halfjaar	43	11	235	289	—	289
1919 IIde „	17	31	338	386	—	386
	60	42	573	675	—	675
1920 Iste halfjaar	19	14	242	275	—	275
1920 IIde „	26	18	222	266	—	266
	45	32	464	541	—	541
1921 Iste halfjaar	26	34	339	399	—	399
1921 IIde „	13	38	280	331	—	331
	39	72	619	730	—	730
1922 Iste halfjaar	5	13	258	276	—	276
1922 IIde „	12	2	207	221	—	221
	17	15	465	497	—	497
1923 Iste halfjaar	1	—	144	145	—	145

II. Maandoverzicht.

(Alleen voor 1922 en het 1ste halfjaar 1923.)

MAANDEN.	Koloniale Reserve te Nijmegen. NEDERLANDERS, overgenomen van het leger hier te lande: als voorgoed overgegaan.	NEDERLANDERS, overgenomen van het leger hier te lande: als gedetacheerd.	NEDERLANDERS, buiten het leger geworven.	NEDERLANDERS, Te zamen.	Vreemdelingen.	Totaal.
1922.						
Januari . . .	1	2	55	58	—	58
Februari . . .	—	3	24	27	—	27
Maart	2	3	40	45	—	45
April	1	1	97	99	—	99
Mei.	1	2	16	19	—	19
Juni	—	2	26	28	—	28
Juli.	3	1	67	71	—	71
Augustus . .	2	—	22	24	—	24
September . .	2	—	28	30	—	30
October . . .	1	—	60	61	—	61
November . .	3	1	6	10	—	10
December . .	1	—	24	25	—	25
	17	15	465	497	—	497
1923.						
Januari . . .	—	—	35	35	—	35
Februari . . .	—	—	19	19	—	19
Maart	—	—	25	25	—	25
April	1	—	30	31	—	31
Mei.	—	—	9	9	—	9
Juni	—	—	26	26	—	26

10. Statistiek der reëngagementen over de jaren 1918 t/m 1922.

a. Algemeen overzicht.

JAREN.	Europeanen. Aantal wier verbintenis kwam te verstrijken en die zich mochten reëngageeren.	Europeanen. Van de in de voorgaande kolom bedoelden zijn: tot een reëngagement toegelaten. a) %	gegageerd of gepensionneerd.	gepasporteerd.	Te zamen als voren.	Amboineezen en andere inlanders. Aantal wier verbintenis kwam te verstrijken en die zich mochten reëngageeren.	Amboineezen en andere inlanders. Van de in de voorgaande kolom bedoelden zijn: tot een reëngagement toegelaten. a) %	gegageerd of gepensionneerd.	gepasporteerd.	Te zamen als voren.	Totalen. Aantal wier verbintenis kwam te verstrijken en die zich mochten reëngageeren.	Totalen. Van de in de voorgaande kolom bedoelden zijn: tot een reëngagement toegelaten. a) %	gegageerd of gepensionneerd.	gepasporteerd.	Te zamen als voren.
1918. . . .	1930	995=51.5	451	484	1930	5888	5334=90.5	223	331	5888	7818	6329=80.9	674	815	7818
1919. . . .	1441	757=52.5	311	373	1441	6306	5527=87.6	393	386	6306	7747	6284=81.1	704	759	7747
1920. . . .	1585	1027=64.7	242	316	1585	9200	8070=87.7	416	714	9200	10785	9097=84.3	658	1030	10785
	Aanvullingstroepen.					Inheemsche troepen.									
1921. . . .	1524	1040=68.2	225	259	1524	6786	4899=72.1	1414	473	6786	8310	5939=71.4	1639	732	8310
1922. . . .	1213	893=73.6	197	123	1213	6723	4409=65.5	1879	435	6723	7936	5302=66.8	2076	558	7936

a) Verhouding tot het aantal in de vorige kolom vermeld.

b. Splitsing der reëngagementen naar gelang van hun duur. *b)*

JAREN.	Voor minder dan 1 jaar. Euro-peanen.	Amb. en andere inl.	Te zamen.	Voor 1 jaar. Euro-peanen.	Amb. en andere inl.	Te zamen.	Voor 2 jaren. Euro-peanen.	Amb. en andere inl.	Te zamen.	Voor 3 jaren. Euro-peanen.	Amb. en andere inl.	Te zamen.	Voor 4 jaren. Euro-peanen.	Amb. en andere inl.	Te zamen.	Voor 6 jaren. Euro-peanen.	Amb. en andere inl.	Te zamen.	Totalen. Euro-peanen.	Amb. en andere inl.	Te zamen.
1918. .	c) 5	—	5	240	936	1176	f) 325	2085	2410	58	8	66	165	966	1131	202	1339	1541	995	5334	6329
1919. .	c) 3	—	3	135	418	553	g) 261	2518	2779	49	1	50	m) 157	1041	1198	152	1549	1701	757	5527	6284
1920. .	c) 9	—	9	211	657	868	h) 267	2795	3062	108	8	116	n) 269	q) 1740	2009	163	2870	3033	1027	8070	9097
	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	
1921. .	c) 8	c) 1	9	166	526	692	i) 260	2162	2422	131	7	138	o) 271	r) 875	1146	204	1328	1532	1040	4899	5939
1922. .	c) 12	c) 5	17	d) 190	e) 208	398	j) 244	k) 2189	2433	l) 107	—	107	p) 198	s) 895	1093	t) 142	1112 u)	1254	893	4409	5302

b) Zie nopens het bedrag der premiën bij reëngagement Ind. St. 1897 n°. 139, 1905 n°. 243, 1906 n°. 460, 1913 n°. 392 en 1919 n°. 767, K. B. 24 Sept. 1909 n°. 84, sub *c*, punt 5°., Gouv. Bt. 7 Mei 1914 n°. 14, art. 1, juncto Gouv. Bt. 23 Juni 1914 n°. 38 en Gouv. Bt. 29 Oct. 1917 n°. 41 (vóór 1 Juni 1921) en Gouv. Bt. 1 Maart 1921 n°. 33 en 20 Maart 1922 n°. 32 (nà 1 Juni 1921).
c) Deze militairen reëngageerden zich zonder premie.
d) Hieronder 127 die zich zonder premie reëngageerden.
e) Als voren 18.
f) Als voren 16.
g) Als voren 4.
h) Als voren 5.
i) Als voren 4.
j) Als voren 125.
k) Als voren 29.
l) Als voren 56.
m) Hieronder 3 die zich voor 5 jaren reëngageerden.
n) Als voren 14.
o) Als voren 9, van wie 1 zonder premie.
p) Hieronder 102 die zich zonder premie reëngageerden, van wie 1 voor 5 jaren.
q) Hieronder 3 die zich voor 5 jaren reëngageerden.
r) Als voren 3.
s) Hieronder 3 die zich voor 5 jaren en 5 die zich zonder premie reëngageerden.
t) Als voren 79.
u) Als voren 9.

11. Overzicht betreffende het bij het einde der jaren 1921 en 1922 bestaande overcompleet of incompleet aan kader (onderofficieren en korporaals), voor zooveel betreft de infanterie, cavalerie, artillerie en genie.

a. Algemeen overzicht.

Wapens en landaarden	Onderofficieren. Tegenwoordige formatie op ult. 1921.	Sterkte op ult. 1921.	Gedurende 1922 uit de sterkte afgevoerd.	Gedurende 1922 in de sterkte gebracht.	Tegenwoordige formatie op ult. 1922.	Sterkte op ult. 1922.	Overcompleet of incompleet op ult. 1921.	Overcompleet of incompleet op ult. 1922.	Korporaals. Tegenwoordige formatie op ult. 1921.	Sterkte op ult. 1921.	Gedurende 1922 uit de sterkte afgevoerd.	Gedurende 1922 in de sterkte gebracht.	Tegenwoordige formatie op ult. 1922.	Sterkte op ult. 1922.	Overcompleet of incompleet op ult. 1921.	Overcompleet of incompleet op ult. 1922.
Infanterie. a)																
Aanvullingstroepen . . .	1883	1711	301	529	1744	1939	—172	+195	325	443	97	117	430	463	+118	+ 33
Inheemsche troepen . . .	1290	1404	289	173	998	1288	+114	+290	1517	1556	294	143	1262	1405	+ 39	+143
Cavalerie.																
Aanvullingstroepen . . .	88	93	24	28	84	97	+ 5	+ 13	64	60	23	23	5	60	— 4	+ 55
Inheemsche troepen . . .	17	20	6	4	23	18	+ 3	— 5	32	33	8	8	69	33	+ 1	— 36
Artillerie.																
Aanvullingstroepen . . .	516	476	99	157	508	534	— 40	+ 26	190	144	64	54	177	134	— 46	— 43
Inheemsche troepen . . .	218	153	12	8	123	149	— 65	+ 26	174	190	17	34	168	207	+ 16	+ 39
Genie.																
Aanvullingstroepen . . .	259	194	47	62	266	209	— 65	— 57	63	47	19	24	73	52	— 16	— 21
Inheemsche troepen . . .	22	23	3	5	36	25	+ 1	— 11	54	122	13	18	2	127	+ 68	+125

a) Ongerekend het kader bij de militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie, en bij de militaire school.

Omschrijving der mutatiën.	Onder-								
	Infanterie.			Cavalerie.			Artillerie.		
	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.
Verliezen.									
Overleden	16	11	27	—	—	—	6	—	6
Gepasporteerd	20	5	25	2	—	2	4	3	7
Gegageerd of gepensionneerd	75	272	347	7	6	13	14	9	23
Bevorderd tot onderofficier	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bevorderd tot onderluitenant	27	—	27	—	—	—	4	—	4
Voor memorie gebracht	5	—	5	—	—	—	—	—	—
Gecondemneerd	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Gedegradeerd of teruggesteld	6	1	7	—	—	—	3	—	3
Zonder paspoort verwijderd	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Vermist en afgevoerd	2	—	2	—	—	—	—	—	—
Overgegaan bij andere wapens en diensten	10	—	10	4	—	4	2	—	2
Naar Nederland teruggekeerd	28	—	28	—	—	—	6	—	6
Benoemd tot ambtenaar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naar Nederland opgezonden, teneinde aldaar in het genot van verlof te worden gesteld	110	—	110	11	—	11	60	—	60
Totalen	301	289	590	24	6	30	99	12	111
Winsten.									
Uit Nederland aangekomen	265	—	265	5	—	5	46	—	46
Verkregen uit de korpsen	*b)* 24	48	72	1	4	5	28	5	33
In Indië geworven	22	102	124	—	—	—	7	3	10
Teruggesteld van onderluitenant	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Terug van „voor memorie"	3	23	26	—	—	—	—	—	—
Overgenomen van andere wapens en diensten	14	—	14	1	—	1	5	—	5
Van vermist terug	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uit Nederland teruggekeerd na aldaar in het genot van verlof te zijn gesteld geweest	200	—	200	21	—	21	71	—	71
Totalen	529	173	702	28	4	32	157	8	165

b) Hieronder 1 die, zonder den rang van brigadier te hebben doorloopen, tot onderofficier is bevorderd.

ZEN INSTEN GEDURENDE 1922.

(DER-OFFICIEREN.)	OFFICIEREN.			KORPORAALS.											
	Genie.			Infanterie.			Cavalerie.			Artillerie.			Genie.		
Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.
6	1	—	1	3	8	11	—	—	—	2	1	3	—	—	—
7	10	—	10	13	15	28	4	1	5	6	4	10	1	2	3
23	8	3	11	23	217	240	—	3	3	6	2	8	1	5	6
—	—	—	—	23	48	71	1	4	5	28	5	33	14	2	16
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	7	3	10	4	—	4	5	5	10	—	4	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	4	—	4	3	1	4	4	—	4	3	—	3	—	—	—
6	1	—	1	2	—	2	1	—	1	4	—	4	—	—	—
—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	15	—	15	22	—	22	9	—	9	10	—	10	3	—	3
111	47	3	50	97	294	391	23	8	31	64	17	81	19	13	32
46	10	—	10	28	—	28	4	—	4	12	—	12	1	—	1
33	14	2	16	47	104	151	11	8	19	19	31	50	18	17	35
10	6	3	9	4	37	41	1	—	1	3	2	5	1	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	3	—	3	7	—	7	—	—	—	6	—	6	—	—	—
—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—
71	28	—	28	31	—	31	7	—	7	14	—	14	4	—	4
165	62	5	67	117	143	260	23	8	31	54	34	88	24	18	42

12. Numerieke opgaven over 1921 en 1922 betreffende de opleiding tot den officiersrang.

OPLEIDING TOT OFFICIER.

STUDIEJAAR.	Koninklijke Militaire Academie te Breda.				Cadetten-school te Alkmaar.	Hoofdcursus te Kampen.	
	Infanterie.	Cavalerie.	Artillerie.	Genie.		Infanterie.	Militaire administratie.
Ult. 1921.	a)	a)	a)	a)	b)	b)	b)
1ste studiejaar . . .	22 (6 + 2)	5 (1 + 0)	14 (2 + 2)	4	30 (8)	16 (4)	3
2de „ . . .	17	4 (0 + 1)	16 (3 + 0)	6 (0 + 2)	9 (3)	20 (7)	2
3de „ . . .	9 (1 + 1)	5	11 (3 + 1)	4	—	—	—
Totalen . . .	48 (7 + 3)	14 (1 + 1)	41 (8 + 3)	14 (0 + 2)	39 (11)	36 (11)	5
Ult. 1922.							
1ste studiejaar . . .	19 (6 + 2)	2 (1 + 0)	13 (5 + 0)	4 (1 + 0)	30 (6)	18 (8)	4
2de „ . . .	23 (7 + 2)	3 (0 + 1)	16 (2 + 2)	4	27 (8)	16 (4)	4
3de „ . . .	17	3	13 (3 + 0)	6 (0 + 2)	—	—	—
Totalen . . .	59 (13 + 4)	8 (1 + 1)	42 (10 + 2)	14 (1 + 2)	57 (14)	34 (12)	8

a) Van de tusschen haakjes geplaatste opgaaf heeft het eerste cijfer betrekking op hen, die het toelatingsexamen voor de Koninklijke Militaire Academie in Indië aflegden; het tweede cijfer betreft hen, die in Indië aan het toelatingsexamen voor de Cadettenschool voldeden.

b) De tusschen haakjes gestelde cijfers geven aan hoeveel leerlingen het toelatingsexamen in Indië hadden afgelegd.

D

13. Numerieke opgaven betreffende het in 1922 van de kader- en korpsscholen en de hoefsmidschool in Nederlandsch-Indië gemaakt gebruik.

a. Kaderscholen.

LEERLINGEN (gegradueerden en minderen).	Infanterie (2 scholen).			Cavalerie (1 school).			Artillerie.						Genie (1 school).		
							Bereden artillerie (1 school).			Kust- en stelling-artillerie en artillerie der buitengewesten (1 school).					
	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.
Aanwezig op ult. 1921:															
Onderofficieren	7	—	7	—	—	—	—	—	—	1	3	4	—	—	—
Brigadiers en korporaals	5	2	7	10	3	13	1	11	12	2	—	2	5	1	6
Manschappen	4	4	8	—	4	4	2	10	12	—	—	—	2	7	9
Te zamen	16	6	22	10	7	17	3	21	24	3	3	6	7	8	15
In den loop van 1922 bijgekomen:															
Onderofficieren	75	6	81	—	1	1	7	4	11	1	2	3	2	1	3
Brigadiers en korporaals	60	169	229	1	3	4	10	—	10	4	2	6	3	3	6
Manschappen	64	293	357	13	—	13	10	—	10	1	—	1	9	12	21
Te zamen	199	468	667	14	4	18	27	4	31	6	4	10	14	16	30
In den loop van 1922 afgegaan:															
a. na afgelegd examen. Onderofficieren	69	5	74	—	1	1	3	3	6	—	3	3	—	—	—
a. na afgelegd examen. Brigadiers en korporaals	53	149	202	7	6	13	9	11	20	2	—	2	5	1	6
a. na afgelegd examen. Manschappen	52	291	343	11	4	15	8	10	18	—	—	—	2	4	6
b. om andere redenen. Onderofficieren	11	1	12	—	—	—	4	1	5	2	2	4	—	1	1
b. om andere redenen. Brigadiers en korporaals	10	19	29	4	—	4	2	—	2	4	2	6	—	—	—
b. om andere redenen. Manschappen	12	4	16	2	—	2	3	—	3	1	—	1	5	10	15
Te zamen	207	469	676	24	11	35	29	25	54	9	7	16	12	16	28
Derhalve op ult. 1922:															
Onderofficieren	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Brigadiers en korporaals	2	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	6
Manschappen	4	2	6	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	5	9
Te zamen	8	5	13	—	—	—	1	—	1	—	—	—	9	8	17

b. Korpsscholen.

LEERLINGEN (gegradueerden en minderen).	Infanterie (41 scholen).			Cavalerie (1 school).			Artillerie (13 scholen).			Genie (1 school).		
	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.
Aanwezig op ult. 1921:												
Onderofficieren, brigadiers en korporaals: gewone cursus	10	1	11	—	—	—	—	10	10	—	—	—
Onderofficieren, brigadiers en korporaals: opleiding kaderschool	90	196	286	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manschappen: gewone cursus	50	1 401	1 451	—	—	—	12	329	341	—	—	—
Manschappen: opleiding kaderschool	72	961	1 033	—	64	64	—	—	—	—	—	—
Te zamen	222	2 559	2 781	—	64	64	12	339	351	—	—	—
Aanwezig op ult. 1922:												
Onderofficieren, brigadiers en korporaals: gewone cursus	17	38	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Onderofficieren, brigadiers en korporaals: opleiding kaderschool	95	187	282	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manschappen: gewone cursus	25	1 360	1 385	—	—	—	13	191	204	—	39	39
Manschappen: opleiding kaderschool	55	820	857	—	42	42	—	—	—	—	—	—
Te zamen	192	*a)* 2 387	2 579	—	*a)* 42	42	13	191	204	—	39	39

a) Onder de inheemsche leerlingen der infanterie- en cavalerie-korpsscholen tellen ook zoons van militairen behoorende tot de inheemsche troepen. Dit was ten aanzien der infanteriescholen op ult. 1921 met 1137 en op ult. 1922 met 1012 jongelieden het geval.

c. HOEFSMIDSCHOOL.

LEERLINGEN.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.
Aanwezig op ult. 1921:			
Cavaleristen	—	2	2
Artilleristen	—	10	10
Fuseliers (mitrailleur-compagnieën)	—	1	1
Te zamen	—	13	13
In den loop van 1922 bijgekomen:			
Cavaleristen	—	3	3
Artilleristen	—	—	—
Fuseliers (mitrailleur-compagnieën)	—	2	2
Te zamen	—	5	5

LEERLINGEN.	Aanvullings-troepen.	Inheemsche troepen.	Totaal.
In den loop van 1922 afgeschreven:			
a. na afgelegd examen. Cavaleristen	—	3	3
a. na afgelegd examen. Artilleristen	—	4	4
a. na afgelegd examen. Fuseliers	—	1	1
Te zamen	—	8	8
b. om andere redenen. Cavaleristen	—	—	—
b. om andere redenen. Artilleristen	—	2	2
b. om andere redenen. Fuseliers	—	—	—
Te zamen	—	2	2
Derhalve op ult. 1922 aanwezig:			
Cavaleristen	—	2	2
Artilleristen	—	4	4
Fuseliers (mitrailleur-compagnieën)	—	2	2
Te zamen	—	8	8

14. Overzicht van de gedurende 1922 toegekende eerbelooningen aan de militairen der landmacht, wegens aan den lande bewezen bijzondere diensten ter zake of ter gelegenheid van krijgsverrichtingen in Indië.

Ter zake of ter gelegenheid van krijgsverrichtingen is gedurende 1922 aan militairen der landmacht het hiernevens vermelde aantal belooningen toegekend. a)	Orde van den Nederlandschen Leeuw.	Orde van Oranje-Nassau.					Eervolle vermelding.
	Ridderkruizen.	Officierskruizen.	Ridderkruizen.	Eere-medaille in:			
				goud.	zilver.	brons.	
Officieren	3	6	8	—	—	—	1
Onderluitenants	—	—	—	3	—	—	—
Militairen beneden den rang van officier behoorende tot de aanvullingstroepen	—	—	—	—	4	1	—
Militairen beneden den rang van officier behoorende tot de inheemsche troepen	—	—	—	—	1	1	—

a) K. Bn. 27 Aug. 1921 n°. 69, 11 Nov. 1921 n°. 72, 19 Nov. 1921 n°. 65, 11 Mei 1922 n°. 35, 11 Mei 1922 n°. 37 en 24 Aug. 1922 n°. 89.

15. Opgave over de jaren 1920 t/m 1922 omtrent het aantal militairen beneden den rang van officier, die

GEBOORTELAND OF LANDAARD.	1920.									
	Gevonnist.	Weggezonden.	Gedetineerd. a)	Strafdetachement.	Vermist of gedeserteerd.	Provoosthuis.	2de klasse van discipline.	Gedegradeerd of teruggesteld.	Paspoort Letter B.	Totaal. b) %
Nederland	38	14	57	—	26	100	182	43	143	602 = 11,[illegible]
Nederlandsch-Indië	3	3	5	—	15	15	16	1	14	72 = 3,8[illegible]
België en Frankrijk	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2 = 3,7[illegible]
Duitschland	—	—	2	—	3	5	3	3	3	19 = 4,5[illegible]
Zwitserland	—	—	2	—	—	—	—	1	—	3 = 17,6[illegible]
Overige landen	1	—	1	—	—	—	—	1	—	3 = 9,09
Totalen	42	17	67	—	44	122	201	49	159	701 = 9,2[illegible]
Nederlandsch-Indiërs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amboineezen en Menadoneezen	6	—	19	—	16	19	26	3	4	93 = 0,9[illegible]
Javanen en Soendaneezen	47	18	221	—	523	191	238	5	82	1 325 = 6,71
Madoereezen	—	—	8	—	19	—	2	—	1	30 = 11,[illegible]
Boegineezen	1	—	2	—	4	—	2	—	1	10 = 8,5[illegible]
Maleiers	13	3	13	—	10	9	25	—	8	81 = 4,8[illegible]
Totalen	67	21	263	—	572	219	293	8	96	1 539 = 4,8[illegible]
Algemeene totalen	109	38	330	—	616	341	494	57	255	2 240 = 5,69

a) In den loop van het jaar gedetineerd, doch niet van den militairen stand vervallen verklaard.

b) De procenten zijn berekend naar het aantal aanwezigen op 31 December van het vorige jaar, vermeld in tabel 3.

…eervolle redenen, 't zij uit het leger of tijdelijk uit het korps afgevoerd, 't zij gedegradeerd of teruggesteld zijn.

…aal. …)	1921. Gevonnist.	Weggezonden.	Gedetineerd. a)	Strafdetachement.	Vermist of gedeserteerd.	Provoosthuis.	2de klasse van discipline.	Gedegradeerd of teruggesteld.	Paspoort Letter B.	Totaal. b)	1922. Gevonnist.	Weggezonden.	Gedetineerd. a)	Strafdetachement.	Vermist of gedeserteerd.	Provoosthuis.	2de klasse van discipline.	Gedegradeerd of teruggesteld.	Paspoort Letter B.	Totaal. b)
% = 11,…	…4	7	40	—	11	77	57	29	37	% 272 = 6,34	7	4	22	—	9	40	40	19	34	% 175 = 4,27
= 3,8…	…8	2	6	—	16	20	12	3	3	70 = 3,75	5	1	9	—	8	14	10	3	10	60 = 3,35
= 3,7…	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4 = 9,09	1	—	—	—	—	3	1	—	—	5 = 12,19
= 4,5…	—	—	1	—	—	5	—	1	—	7 = 2,04	—	—	1	—	2	2	1	1	1	8 = 2,73
17,6…	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1 = 9,09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9,09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
= 9,2…	…2	9	48	—	27	105	69	34	40	354 = 5,38	13	5	32	—	19	59	52	23	45	248 = 3,96
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2 = 2,24
= 0,9…	…7	—	27	—	12	31	7	1	1	86 = 0,88	4	—	25	—	5	32	4	2	4	76 = 0,81
= 6,7…	…8	12	113	—	232	138	128	14	86	779 = 4,17	34	6	59	—	170	77	40	5	34	425 = 2,49
= 11,…	…2	1	4	—	14	—	—	—	5	26 = 8,93	1	—	1	—	1	—	6	—	6	15 = 6,09
= 8,5…	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2 = 1,70	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1 = 0,86
= 4,8…	…6	—	22	—	9	10	17	—	7	71 = 4,02	6	1	6	—	5	10	4	2	4	38 = 2,30
= 4,8…	…1	13	166	—	267	179	152	15	101	964 = 3,15	45	7	92	—	183	119	54	9	48	557 = 1,96
= 5,69	…3	22	214	—	294	284	221	49	141	1318 = 3,55	58	12	124	—	202	178	106	32	93	805 = 2,32

16. Overzicht van de straffen opgelegd aan Europeesche militairen wegens dronkenschap over het jaar 1922.

MILITAIRE COMMANDEMENTEN.	Gemiddelde sterkte aan Europeanen present voor soldij (traktement) volgens de administratieboeken van de korpsen. a)				Totaal aantal Europeesche militairen, die wegens dronkenschap of misbruik van sterken drank gestraft werden.	Gemiddeld aantal Europeesche militairen			Aantal opgelegde straffen voor dronkenschap of misbruik van sterken drank aan Europeesche militairen wegens:			Van het totaal aantal opgelegde straffen vermeld in de kolommen 10 t/m 12 werden opgelegd aan Europeesche:		
	Gehuwden.	Ongehuwden met huishoudster.	Ongehuwden zonder huishoudster.	Totaal.		die tot de geregelde bezoekers van een militair tehuis werden gerekend. b)	die geregeld aan sport (jacht, voetbal, enz.) deelnamen.	Totaal.	eerste dronkenschap, d.w.z. aan hen, die in hun diensttijd nog nimmer daarvoor gestraft zijn.	herhaalde dronkenschap.	Totaal.	gehuwde militairen. c)	ongehuwde militairen met huishoudster. c)	ongehuwde militairen zonder huishoudster. c)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
					%	%	%	%				%	%	%
1ste militaire afdeeling op Java	1287	465	1921	3673	225 = 6,13	208 = 5,66	981 = 26,71	1189 = 32,37	39	226	265	49 = 18,49	37 = 13,96	179 = 67,55
2de idem	596	189	547	1332	79 = 5.93	117 = 8,78	401 = 30,11	518 = 38,89	24	65	89	22 = 24,72	11 = 12,36	56 = 62,92
Sumatra's Westkust .	66	21	33	120	17 = 14,17	—	13 = 10,83	13 = 10,83	2	19	21	7 = 33,33	6 = 28,57	8 = 38,10
Tapanoeli	5	4	1	10	2 = 20	—	4 = 40	4 = 40	—	2	2	—	—	2 = 100
Atjeh en onderhoorigheden	134	73	133	340	19 = 5,59	—	130 = 38,24	130 = 38,24	4	17	21	3 = 14,29	4 = 19,05	14 = 66,66
Riouw	2	—	5	7	—	—	1 = 14,29	1 = 14,29	—	—	—	—	—	—
Palembang en Djambi	16	23	32	71	7 = 9,86	—	23 = 32,40	23 = 32,40	5	4	9	1 = 11,11	4 = 44,44	4 = 44,44
Westerafdeeling van Borneo	7	14	17	38	6 = 15,79	—	10 = 26,32	10 = 26,32	2	4	6	1 = 16,67	3 = 50	2 = 33,33
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	27	20	20	67	1 = 1,49	—	15 = 22,39	15 = 22,39	—	1	1	—	—	1 = 100
Celebes en Menado . .	53	32	43	128	9 = 7,03	—	54 = 42,19	54 = 42,19	3	7	10	5 = 50	1 = 10	4 = 40
Amboina en Ternate .	38	16	28	82	2 = 2,44	—	16 = 19,51	16 = 19,51	—	2	2	1 = 50	1 = 50	—
Timor en onderhoorigheden	14	20	22	56	5 = 8,93	—	13 = 23,21	13 = 23,21	—	6	6	1 = 16,67	5 = 38,33	—
Totalen	2245	877	2802	5924	372 = 6,28	325 = 5,49	1661 = 28,04	1986 = 33,53	79	353	432	90 = 20,83	72 = 16,67	270 = 62,50

a) Berekend naar de sterkte, present voor soldij bij het begin van elke maand.

b) Deze rubriek is alleen ingevuld voor de garnizoenen, waar een militair tehuis is; daartoe is bij het korps, de compagnie of het detachement ééns per maand opgenomen, wie tot de geregelde bezoekers behooren, waarna het gemiddeld aantal over 12 maanden is berekend.

c) De procenten zijn berekend naar het totaal aantal straffen, in kolom 12 vermeld.

17. Formatie en sterkte op ult. 1922 van gewapende korpsen, niet rechtstreeks tot het leger behoorende (ongerekend die, uitsluitend voor politiediensten bestemd).

Korpsen en standplaatsen.	Formatie. a)					Sterkte.				
	Officieren.		Onderofficieren en manschappen.		Dienstpaarden.	Officieren.		Onderofficieren en manschappen.		Dienstpaarden.
	Europ.	Inlanders	Europ.	Inlanders		Europ.	Inlanders	Europ.	Inlanders	
Schutterijen (uitsluitend infanterie).										
Padang (res. Sumatra's Westkust)	—	—	—	—	—	4	—	56	—	—
Makasser (gouv. Celebes en onderh.)	—	—	—	—	—	7	—	105	—	—
Menado (residentie Menado)	5		d) 171		—	3		c) 170		—
Amboina (residentie Amboina) b)	13		e) 252		—	9		249		—
Overige korpsen.										
Legioen van Mangkoe Negara te Soerakarta. f) — Staf	—	5	—	25	2	—	5	—	23	2
Legioen van Mangkoe Negara te Soerakarta. f) — Batalj. infanterie	—	54	—	3621	6	—	32	—	1290	3
Barisans op Madoera. g) — Staf en infant. te Bangkalan	—	18	—	h) 886	—	—	15	—	882	—
Barisans op Madoera. g) — „ „ Pamekasan	—	18	—	h) 886	—	—	18	—	880	—
Barisans op Madoera. g) — „ „ Soemenep	—	18	—	h) 886	—	—	14	—	867	—

a) Vaste formatiecijfers kunnen voor de schutterijen te Padang en Makasser niet worden opgegeven; zie daaromtrent voor de schutterij te Padang Ind. St. 1857 n°. 88 (art. 2) en voor die te Makasser Ind. St. 1875 n°. 275 (artt. 11 en 13).

b) De schutterij is hoofdzakelijk samengesteld uit zoogenaamde inlandsche burgers (doorgaans van elders afkomstige inlanders en hunne afstammelingen). Hoeveel Europeanen in de sterkte tellen, is niet afzonderlijk opgegeven.

c) Hieronder het korps muzikanten.

d) Van de onderofficieren en minderen (buiten den adjudant-onderofficier en de tamboers) zijn er 167 met een geweer bewapend.

e) Hieronder 242 geweerdragenden.

f) Dit korps is door het hoofd van het Mangkoe Negarasche Huis in dienst te houden, dat daarbij in alles overleg heeft te plegen met den door of vanwege het legerbestuur aan het legioen als kapitein-instructeur toegevoegden officier der infanterie, nevens wien aan het korps, voor leiding en oefening, verder nog zijn toegevoegd 4 onderofficieren van het leger (van de infanterie). De infanterie van het legioen wordt door hare eigen officieren gecommandeerd. Deze laatste worden tot en met den rang van kapitein door den pangeran zelf aangesteld met goedkeuring van den resident; de hoofdofficieren worden op voordracht van den pangeran, aan te bieden door tusschenkomst van den resident, door den Gouverneur-Generaal benoemd. Overigens is dit legioen — waarvan de uitgaven ten laste van 's lands kas komen — op militaire wijze gekleed en bewapend. In geval van mobilisatie — bij oorlog of voor toevoeging aan expeditiën — gelden voor het legioen, of voor het gemobiliseerde gedeelte daarvan, de krijgswetten.

Zie Bijbl. Ind. St. nos. 5308, 5517, 5600, 5805, 5966, 5977, 6072, 6770, 6832, 6955, 7055, 7212, 7649, 7757, 7784, 7928, 7996, 8046, 8126, 8128, 8591, 8991, 9067, 9320, 9332, 9429, 9431, 9517, 9575, 9719, 9852, 9986, 10088 en 10224.

g) Ook aan deze (gouvernements-)korpsen, mede op militaire wijze gekleed en bewapend, zijn officieren (kapiteins) en eenige onderofficieren uit het leger toegevoegd voor de leiding en oefening. De kapiteins-instructeur staan onder de rechtstreeksche bevelen van den resident, doch zijn voor de leiding en oefening van de barisans verantwoordelijk aan den commandant der 2de militaire afdeeling op Java. De barisans, waarbij slechts Madoereezen ter dienstneming worden toegelaten, worden door hunne eigen officieren gecommandeerd, die door den Gouverneur-Generaal worden benoemd en ontslagen. De onderofficieren en minderen zijn niet gekazerneerd; zij wonen in kampongs nabij de kampementen. In gewone tijden is aan de barisans opgedragen het bewaken van de landskassen, gevangenissen en gouvernementspakhuizen op hunne standplaatsen en het begeleiden van gevangenen en transporten, terwijl zij overigens bestemd zijn tot handhaving van orde en rust op Madoera, wanneer de gewone middelen van politie tekort schieten. Om voor militaire doeleinden te worden aangewend, kunnen de barisans geheel of gedeeltelijk worden gemobiliseerd en gelden alsdan ook voor hen de krijgswetten.

Zie Bijbl. Ind. St. nos. 5087, 5252, 5284, 5406, 5517, 5687, 5785, 5966, 5971, 6426, 6435, 6481, 6593, 6770, 6963, 7055, 7096, 7150, 7240, 7354, 7606, 7634, 7650, 7700, 7757, 7861, 7924, 7996, 8991, 9067, 9320, 9384, 9429, 9431, 9517, 9575, 9719, 9852, 9986, 10088 en 10224.

h) Hieronder 3 man hospitaalpersoneel.

Bijlage E.

(Zie hoofdstuk E, §§ 1 en 5, van het verslag.)

OVERZICHTEN

betreffende de Koninklijke Marine in Nederlandsch-Indië, meerendeels over 1922.

1. Algemeen overzicht betreffende de schepen en vaartuigen van de Indische Militaire Marine en van de in Oost-Indië aanwezige pantserschepen en torpedobootjagers.
2. Specificatie betreffende het personeel der in Nederlandsch-Indië aanwezige Koninklijke Marine op ult. 1921 en ult. 1922.
3. Statistiek over 1922 der aanvulling en verliezen onder het tot de Koninklijke Marine in Nederlandsch-Indië behoorende personeel.
4. Exploitatiekosten van de oorlogsschepen en van de maritieme inrichtingen aan den wal, gedurende 1922.
5. Opgaven over het tijdvak 1 April 1922 t/m 31 Maart 1923 betreffende het dokken, enz. door schepen der Koninklijke Marine (en ook door die der gouvernementsmarine): te Soerabaja (marine-etablissement), te Sabang (gouvernementsdok in particuliere exploitatie), te Tandjoengpriok (particuliere werf) en te Singapore.

E

1. Algemeen overzicht betreffende de schepen en vaartuigen van de Indis…taire…

NAMEN DER SCHEPEN	Aantal schroeven.	Samenstelling. [1]	Op stapel gezet.	A. Te water gelaten. B. In Ned.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Grootste lengte in M. [2]	Grootste breedte in M. [3]	Grootste diepgang in dM. [4]	Waterverplaatsing in M³. zeewater (1026 K.G.).	Geschut. Soort.	Geschut. Aantal stukken.	Torpedo-inrichtingen. Buizen.	Torpedo-inrichtingen. Kanonnen.	Stoomvermogen in indicateur paardekrachten.	Grootste proeftochtvaart. [5]	Brandstof- (steenkolen-) bergruimte in M³.	Grootste vol te houden dienstvaart. [6]	Vaart bij voordeelig brandstofverbruik. [6]	Af te leggen weg in zeemijlen m[et] normalen voorraad. Bij vaart van kolom 17.	Af te leggen weg … Bij vaart van kolom 18.	Pan[tser] milli[meter] Toren of barbette
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	2[2].
INDISCHE MI[LIT]AIR…																				
Flottielje-vaartuigen.																				
Siboga	2	S.	1897 Amsterdam (Nederl. Scheepsbouwmaatschappij).	A. 1898. B. 15 Juni 1899.	53.7	9.5	36	790	K. v. 3,7 cM. A. L. Mr. nº. 2.	2 1 3	—	—	1400	13.9	140	11.4	8.5	1400 *a*)	2060	—
Serdang . . .	2	S.	1896 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1897. B. 7 Dec. 1897.	53.9	9.5	36.5	820	K. v. 7,5 cM. S. Aut. nº. 2. „ „ 3,7 „ Mr. nº. 2.	1 2 1 4	—	—	1290	12.9	150	11	8	1320 *a*)	1940	—
Koetei	2	S.	1897 Amsterdam (Nederlandsche Scheepsbouwmaatschappij).	A. 1898. B. 5 Nov. 1898.	53.7	9.5	36	790	K. v. 10,5 cM. A. „ „ 3,7 „ Mr. v. 7,5 cM. A.	2 5 1 8	—	—	1410	13.5	140	11.3	8.5	1300 *a*)	2130	—
Assahan . . .	2	S.	1899 Rotterdam (Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Fijenoord").	A. 1900. B. 10 Jan. 1901.	53.7	9.5	36	800	K. v. 7,5 cM. S. Aut. nº. 2. „ „ 3,7 „ A. L. Mr. nº. 2.	1 2 1 4	—	—	1350	14.0	130	11	7.5	1550 *a*)	3000	—
Mataram . . .	2	S.	1895 Amsterdam (Huygens & VanGelder).	A. 1896. B 31 Maart 1897.	53.9	9.5	36.5	810	K. v. 12 cM. nº. 3. „ „ 7,5 „ S. Aut. nº. 2. Mr. nº. 2. K. v. 3,7 cM.	1 1 1 4 7	—	—	1350	13.0	150	10.5	8	1120 *a*)	1690	—
Torpedobooten.																				
Hydra	1	S.	1899 Londen (Yarrow & Cº).	A. 1900. B. 17 Nov. 1900.	39.60	4.2	20.6	103	—	—	—	—	1 200	24.3	21	17.5	8	390 *b*)	1500	
Draak	1	S.	1905 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1906. B. 9 Nov. 1907.	39.60	4.2	20.6	103	—	—	—	—	1 560	23.3	21	17.8	8.7	450 *b*)	1600	
Krokodil . . .	1	S.	1905 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1906. B. 9 Nov. 1907.	39.60	4.2	20.6	103	—	—	—	—	1 580	23.8	21	17.8	8.7	450 *b*)	1600	
Zeeslang . . .	1	S.	1906 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1906. B. 9 Nov. 1907.	39.60	4.2	20.6	103	—	—	—	—	1 560	24	21	17.8	8.7	450 *b*)	1600	

1) IJ = ijzer, S = staal, Z = gezinkt, K = gekoperd, C = compositie.

2) Lengte van den romp over alles.

3) Breedte van den romp op het grootspant over de buitenhuid zonder uitbouwsels.

4) Diepgang van den romp bij normale toelading, stoomketels op peil (de diepgang met uitstekende deelen wordt tusschen haakjes onder het diepgangcijfer van den romp aangetroffen).

5) Met schepen 4 uren, met torpedobooten 3 uren volgehouden.

6) Indien de kolommen 17, 18, 19 of 20 niet zijn ingevuld, beteekent dit dat het schip herstellingen heeft ondergaan aan de ketels, zoodat vorige opgaven geen vertrouwen meer verdienen.

...ndis...taire Marine en de in Oost-Indië aanwezige pantserschepen en torpedobootjagers.

...legge... in zee... en m... malen... rraad. Bij vaart van ...	Pantser in millimeters. [1] Toren of barbette.	Comm. toren.	Dek.	Bevond zich op 31 December 1922:	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Europeanen.	Inlanders.	Aanwezige sterkte volgens het op onderstaand tijdstip laatst ontvangen maandrapport. 31 Dec. 1921 Europeanen.	31 Dec. 1921 Inlanders.	31 Dec. 1922 Europeanen.	31 Dec. 1922 Inlanders.	Verrichtingen, bewegingen, enz. gedurende het tijdvak 1 April 1922 tot en met 31 Maart 1923. (Zie voor het dokken en herstellen de opgaven sub 5 van deze bijlage.)
20...	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.
MI... IRE MARINE.											
a) 2060	—	—	—	buiten dienst.	—	—	21	66	—	—	Oefende tot October 1922 als mijnenlegger in de nabijheid van Soerabaja en werd daarna buiten dienst gesteld.
a) 1940	—	—	—	in dienst.	17	67	—	—	18	60	Werd in October 1922, ter vervanging van de *Siboga*, als mijnenlegger in dienst gesteld. Het vaartuig oefende in de nabijheid van Soerabaja en maakte een tweetal tochten, één naar Tjilatjap en één naar Makasser.
a) 2130	—	—	—	in dienst.	54	47	50	46	60	35	Kruiste in Juni en Juli 1922 ter oost- en westkust van Sumatra en nabij de Mentawei-eilanden en ondernam in October en November 1922 een tocht naar de oostkust van Celebes en de Molukken.
a) 3000	—	—	—	in dienst.	29	69	38	55	26	62	Maakte als mijnenlegger eenige tochten naar den Riouw-archipel (in Juni en Juli 1922), de Kleine Soenda-eilanden (in October 1922) en Amboina (in Februari 1923).
a) 1690	—	—	—	in dienst.	30	51	32	71	37	71	Was toegevoegd aan de kweekschool voor inlandsche schepelingen te Makasser en maakte eenige wervingsreizen in den archipel.
b) 1500	—	—	—	in dienst.	—	—	—	—	—	—	Waren beschikbaar voor vaaroefeningen nabij Soerabaja en als oppikbooten voor den onderzeedienst.
b) 1600	—	—	—	in dienst.							
b) 1600	—	—	—	in dienst.							
b) 1600	—	—	—	in dienst.							

a) Uitkomsten verkregen met Ombilin-kolen.

b) Uitkomsten verkregen met Cardiff-kolen.

NAMEN DER SCHEPEN.	Aantal schroeven.	Samenstelling. [1]	Op stapel gezet.	A. Te water gelaten. B. In Ned.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Grootste lengte in M. [2]	Grootste breedte in M. [3]	Grootste diepgang in dM. [4]	Waterverplaatsing in M³. zeewater (1026 K.G.).	Geschut. Soort.	Geschut. Aantal stukken.	Torpedo-inrichtingen. Buizen.	Torpedo-inrichtingen. Kanonnen.	Stoomvermogen in indicateur paardekrachten.	Grootste proeftochtvaart. [5]	Brandstof- (steenkolen-) bergruimte in M³.	Grootste vol te houden dienstvaart. [6]	Vaart bij voordeelig brandstofverbruik. [6]	Af te leggen weg in … mijlen … normale voorraad. Bij vaart van kolom 17.	Af te leggen weg … Bij vaart van …
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
Opnemings-vaartuigen.																			
Sumbawa . . .	1	S.	1890 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1891. B. 7 Juni 1892.	53.3	8.1	34.5	600	—	—	—	—	930	12.5	90	—	6	—	300
Van Doorn . .	1	C. K.	1899 Rotterdam (P. Smit Jr.)	A. 1901. B. 15 Dec. 1901.	54	8.3	31.8	700	—	—	—	—	370	9	110	7.8	7	2450 *a*)	350
Lombok . . .	1	S. Z.	1890 Amsterdam (HUYGENS en VAN GELDER).	A. 1891. B. 21 Mei 1892.	52.5	8.3	33.5	600	—	—	—	—	990	12.2	120	9.2	—	1700 *a*)	
Tydeman . . .	2	S.	1915 Soerabaja (Marine-etablissement).	A. 1916. B. 2 Jan. 1919.	68.8	10	36	1320	—	—	—	—	2 Dieselmotoren. 814	10	194 *)	10	9	10950	145
Van Gogh. . .	1	C. K.	1897 Rotterdam (P. Smit Jr.).	A. 1898. B. 4 Juli 1899.	54	8.3	31.8	700	—	—	—	—	390	10.1	100	8	6.3	2700 *a*)	360
Logementschepen.																			
Koning der Nederlanden.	—	IJ.	1871 Amsterdam (Rijkswerf).	A. 1874. B. 15 Juni 1876.	85.3	15.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Munitieschepen.																			
Prins Hendrik der Nederlanden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Makasser . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mijnenleggers.																			
Siboga	Zie onder flottieljevaartuigen.																		
Serdang . . .	Zie onder flottieljevaartuigen.																		
Assahan . . .	Zie onder flottieljevaartuigen.																		
Hercules . . .	1	S.	1909 Soerabaja (Marine-etablissement).	1910.	31.32	5.6	25.7	234	—	—	—	—	400	10.32	45.25	8	—	2218	

*) Bergruimte voor vloeibare brandstof.

Pantser in millimeters. [1] Toren of barbette.	Comm. toren.	Dek.	Bevond zich op 31 December 1922:	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Europeanen.	Inlanders.	Aanwezige sterkte volgens het op onderstaand tijdstip laatst ontvangen maandrapport. 31 Dec. 1921 Europeanen.	31 Dec. 1921 Inlanders.	31 Dec. 1922 Europeanen.	31 Dec. 1922 Inlanders.	Verrichtingen, bewegingen, enz. gedurende het tijdvak 1 April 1922 tot en met 31 Maart 1923. (Zie voor het dokken en herstellen de opgaven sub 5 van deze bijlage.)
22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.
—	—	—	buiten dienst	—	—	23	62	—	—	
—	—	—	buiten dienst	—	—	25	60	—	—	
—	—	—	buiten dienst	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	in dienst.	35	68	34	72	33	68	
—	—	—	in dienst.	28	59	25	65	24	69	
—	—	—	in dienst.	—	—	—	—	—	—	Logementschip voor den onderzeedienst te Soerabaja.
—	—	—	in dienst.	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	in dienst	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	in dienst.	3	14	—	—	3	14	Te Soerabaja.

NAMEN DER SCHEPEN.	Aantal schroeven.	Samenstelling.[1]	Op stapel gezet.	A. Te water gelaten. B. In Ned.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Grootste lengte in M.[2]	Grootste breedte in M.[3]	Grootste diepgang in dM.[4]	Waterverplaatsing in M³. zeewater (1026 K.G.).	Geschut. Soort.	Geschut. Aantal stukken.	Torpedo-inrichtingen. Buizen.	Torpedo-inrichtingen. Kanonnen.	Stoomvermogen in indicateur paardekrachten.	Grootste proeftochtvaart.[5]	Brandstof- (steenkolen-) bergruimte in M³.	Grootste vol te houden dienstvaart.[6]	Vaart bij voordeelig brandstofverbruik.[6]	Af te leggen weg in zeemijlen met normalen voorraad. Bij vaart van kolom 17.	Af te leggen weg in zeemijlen met normalen voorraad. Bij vaart van kolom 18.	P… mil… Gordel.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
Onderzeebooten.																				
K I	2	S.	1911 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1913. B. 6 Nov. 1916.	48.65	4.5	34	345 (boven water) 395 (ondergedompeld)	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K III	2	S.	1915 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1919. B. 22 Nov. 1920.	64	5.5	36	582 (boven water) 721 (ondergedompeld)	K. v. 7.5 cM. nº. 5. Mitrailleur „ 3.	1 1 2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K IV	2	S.	1915 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1920. B. 13 Dec. 1921.	64	5.5	36	582 (boven water) 721 (ondergedompeld)	K. v. 7.5 cM. nº. 5. Mitrailleur „ 3.	1 1 2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K V	2	S.	1916 Rotterdam (Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Fijenoord").	A. 1920. B. 30 Dec. 1920.	54	5.05	36	555 (boven water) 640 (ondergedompeld zonder W. D. bovenbouw)	K. v. 7.5 cM. nº. 5. Mitrailleur „ 3.	1 1 2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K VI	2	S.	1916 Rotterdam (Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Fijenoord").	A. 1920. B. 14 Jan. 1922.	54	5.05	36	555 (boven water) 640 (ondergedompeld zonder W. D. bovenbouw)	K. v. 7.5 cM. nº. 5. Mitrailleur „ 3.	1 1 2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IN OOST-INDIË AANWEZIGE PANTS…CH…																				
Pantserschepen.																				
De Zeven Provinciën . . .	2	S.	1908 Amsterdam (Rijkswerf).	A. 1909. B. 25 Febr. 1911.	101.5	17.1	61.5	6530	K. v. 28 cM. „ „ 15 „ nº. 5. „ „ 7.5 „ S. Aut. nº. 1 „ „ 3.7 „ Mr. „ 7.5 „ A.	2 4 10 4 1 21	—	—	8520	16.3	1030	15.3	8	2100 *b)*	5100	150 100 8.
Torpedobootjagers.																				
Wolf	2	S.	1909 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1910. B. 26 Oct. 1912.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. nº. 2. Mitrailleur nº. 1.	4 4 8	—	2	8200	30.1	120	20	8.5	670 *b)*	2360	—
Bulhond . . .	2	S.	1911 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1911. B. 2 Nov. 1912.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. nº. 2. Mitrailleur nº. 1.	4 4 8	—	2	8550	30.3	120	20	8.5	670 *b)*	2360	—

Bij vaart van ... (20)	Pantser in millimeters.[1] Gordel.	Toren of barbette.	Comm. toren.	Dek.	Bevond zich op 31 December 1922:	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Europeanen.	Inlanders.	Aanwezige sterkte volgens het op onderstaand tijdstip laatst ontvangen maandrapport. 31 Dec. 1921 Europeanen.	Inlanders.	31 Dec. 1922 Europeanen.	Inlanders.	Verrichtingen, bewegingen, enz. gedurende het tijdvak 1 April 1922 tot en met 31 Maart 1923. (Zie voor het dokken en herstellen de opgaven sub 5 van deze bijlage.)
20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.
—	—	—	—	—	in dienst	23	—	—	—	11	3	Oefende tot Augustus 1922 in de nabijheid van Soerabaja en kwam daarna in groote herstelling.
—	—	—	—	—	in dienst	30	—	—	—	21	3	Oefende in de nabijheid van Soerabaja. De boot maakte een tocht door Straat Bali en in den Indischen Oceaan (in October 1922) en naar Amboina (in Februari 1923).
—	—	—	—	—	in dienst	30	—	—	—	23	6	Oefende in de nabijheid van Soerabaja. De boot maakte grootere vaartochten in October 1922 (in Straat Bali en den Indischen Oceaan en naar de Kleine Soenda-eilanden) en in Februari 1923 (naar Amboina).
—	—	—	—	—	in dienst	30	—	—	—	21	6	Oefende in de nabijheid van Soerabaja en maakte in October 1922 een vaartocht naar de Kleine Soenda-eilanden.
—	—	—	—	—	in dienst	30	—	—	—	25	3	Oefende in de nabijheid van Soerabaja.

NTSE CHEPEN EN TORPEDOBOOTJAGERS.

b) 5100	150 100 S.	250 S.	200 S.	50 S.	in dienst.	351	96	—	—	288	125	Oefende in de nabijheid van Soerabaja en in Juni en Juli 1922 in de nabijheid van Ampenan. Het schip ondernam een tocht naar de oostkust van Borneo (in September 1922) en naar Amboina (in Februari 1923).
b) 2300	—	—	—	—	buiten dienst	—	—	—	—	—	—	—
b) 2300	—	—	—	—	in dienst.	41	48	—	—	39	50	Oefende in de nabijheid van Soerabaja. De boot bezocht o. a. den Riouwarchipel, Billiton (waar met behulp van den vliegdienst toezicht uitgeoefend werd ter beteugeling van de zeerooverij) en Amboina.

NAMEN DER SCHEPEN.	Aantal schroeven.	Samenstelling. [1]	Op stapel gezet.	A. Te water gelaten. B. In Ned.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Grootste lengte in M. [2]	Grootste breedte in M. [3]	Grootste diepgang in dM. [4]	Waterverplaatsing in M³. zeewater (1026 K.G.).	Geschut.		Torpedo-inrichtingen.		Stoomvermogen in indicateur paardekrachten.	Grootste proeftochtvaart. [5]	Brandstof- (steenkolen-) bergruimte in M³.	Grootste vol te houden dienstvaart. [6]	Vaart bij voordeelig brandstofverbruik. [6]	Af te leggen weg in zeemijlen met normalen voorraad.		
									Soort.	Aantal stukken.	Buizen.	Kanonnen.						Bij vaart van kolom 17.	Bij vaart van …	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
Jakhals . . .	2	S.	1912 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1912. B. 2 Nov. 1912.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K.v.7.5cM.S.-Aut.nº.2. Mitrailleur nº. 1.	4 4 8	—	2	8540	30.0	120	20	8.5	670 *b)*	23[illegible] *b)*	—
Lynx	2	S.	1912 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1912. B. 2 Nov. 1913.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K.v.7.5cM.S.-Aut.nº.2. Mitrailleur nº. 1.	4 4 8	—	2	9190	30.2	120 *) 12.5	20	8.5	750 *b)*	2700	—
Hermelijn . . .	2	S.	1912 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde").	A. 1913. B. 2 Nov. 1913.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K.v.7.5cM.S.-Aut.nº.2. Mitrailleur nº. 1.	4 4 8	—	2	9500	30.3	120 *) 12.5	20	8.5	750 *b)*	2700	—
Panter	2	S.	1912 Rotterdam (Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Fijenoord").	A. 1913. B. 9 Mei 1914.	70.1	6.7	20.4 (28.4)	510	K.v.7.5cM.S.-Aut.nº.2. Mitrailleur nº. 1.	4 4 8	—	2	8980	30.3	120 *) 12,5	20	8.5	750 *b)*	2700	—
Vos	2	S.	1912 Rotterdam (Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Fijenoord").	A. 1913. B. 9 Mei 1914.	70.1	6.7	20.4 (28.4)	510	K.v.7.5cM.S.-Aut.nº.2. Mitrailleur nº. 1.	4 4 8	—	2	8650	30.09	133	—	—	—	—	—

*) **Bergruimte voor vloeibare brandstof.**

20.	21.	Pantser in millimeters. [1] Toren of barbette. 22.	Comm. toren. 23.	Dek. 24.	Bevond zich op 31 December 1922: 25.	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Europeanen. 26.	Inlanders. 27.	Aanwezige sterkte volgens het op onderstaand tijdstip laatst ontvangen maandrapport. 31 Dec. 1921 Europeanen. 28.	31 Dec. 1921 Inlanders. 29.	31 Dec. 1922 Europeanen. 30.	31 Dec. 1922 Inlanders. 31.	Verrichtingen, bewegingen, enz. gedurende het tijdvak 1 April 1922 tot en met 31 Maart 1923. (Zie voor het dokken en herstellen de opgaven sub 5 van deze bijlage.) 32.
230 b)	—	—	—	—	buiten dienst	—	—	—	—	—	—	
2700	—	—	—	—	in dienst.	41	48	21	65	24	65	Oefende hoofdzakelijk in groepsverband met de *Bulhond*.
2700	—	—	—	—	buiten dienst	—	—	36	53	—	—	
2700	—	—	—	—	buiten dienst	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	in dienst.	41	48	54	42	40	48	Maakte vele kleine tochten door den Archipel, o. a. naar Straat Karimata tot het houden van toezicht ter beteugeling van de zeerooverij. Overigens oefende de boot in de nabijheid van Soerabaja.

RECAPITULATIE.

	26.	27.	28.	29.	30.	31.
Indische Militaire Marine	339	375	248	497	302	400
Pantserschepen en torpedobootjagers	474	240	111	160	391	288
Totaal ingeschrevenen in de rol der schepen	813	615	359	657	693	688
Personeel aan den wal (in functiën waarop bij de bepaalde sterkte niet was gerekend)	25	1	8	—	27	—
Departement der marine (behalve voornoemde Europeanen en inlanders die den staf vormen)	36	8	53	—	30	2
Ned. gezantschapswacht te Peking	37	—	58	—	37	—
Marinekazerne Goebeng te Soerabaja	83	30	129	68	109	60
Marinekazerne Oedjoeng te Soerabaja	178	133	241	216	218	312
Vliegkamp te Tandjoengpriok	81	20	68	53	67	21
Kweekschool voor inlandsche schepelingen te Makasser	65	42	63	333	72	391
Station voor onderzeebooten te Soerabaja	75	55	166	39	70	66
Totaal	1 393	904	1 145	1 366	1 323	1 540

2. Specificatie betreffende het personeel der in Nederlandsch-Indië aanwezige Koninklijke marine bij het einde van elk der jaren 1921 en 1922.

OMSCHRIJVING.		Personeel der Koninklijke marine, behalve dat van den stoomvaartdienst en het korps mariniers.				Stoomvaartdienst.			Mariniers.		Totalen.				
		Officieren.	Onderofficieren en manschappen.			Officieren-machinist.	Onderofficieren en manschappen.		Officieren.	Onderofficieren en manschappen (Europeanen).	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.			
			Europeanen.	Inlandsche schepelingen.	Inlandsche bedienden.		Europeanen.	Inlanders.				Europeanen.	Inlandsche schepelingen.	Inlandsche bedienden.	Te zamen.
Ult. 1921	Bepaalde sterkte . .	172	876	646	—	84	257	595	3	228	259	1 361	1 241	—	2 861
	Aanwezige sterkte .	160	803	688	—	85	196	744	2	210	247	1 209	1 432	—	2 888
Ult. 1922	Bepaalde sterkte *a*) .	156	819	328	211	72	205	453	2	206	230	1 230	781	211	2 452
	Aanwezige sterkte *b*)	150 *c*)	687 *d*)	682 *d*)	130	66	192	728	2	226	218	1 105	1 410	130	2 863

a) Met inbegrip van 10 % reserve van Januari t/m April en 5 % voor het overige deel van het jaar.

b) Onder de „aanwezige sterkte" zijn ook begrepen de van boord geëvacueerden (bedragende 3 officieren en 48 schepelingen op ult. 1921 en 2 officieren en 82 schepelingen op ult. 1922) zoomede de in de gevangenissen vertoevenden (2 schepelingen op ult. 1921). Behalve het personeel, dat vast is aangewezen voor het vervullen van betrekkingen aan den wal, op welk personeel onder de benaming van „staf" (zijnde 20 officieren en 19 onderofficieren en manschappen op ult. 1921 en 18 officieren en 18 onderofficieren en manschappen op ult. 1922) ook bij de „bepaalde sterkte" is gerekend, zijn nog gebezigd in functiën of voor doeleinden, waarop bij de „bepaalde sterkte" niet was gerekend, op ult. 1921 3 officieren en 4 schepelingen.

c) Hieronder behooren 17 tot den geneeskundigen dienst en 21 tot het personeel der administratie.

d) Hieronder 439 Europeesche en 65 inlandsche schepelingen met den rang van onderofficier, 54 Europeesche en 30 inlandsche schepelingen met den stand van matroos der 1ste klasse in verschillende kwaliteiten en 18 inlandsche schepelingen met den stand van matroos der 3de klasse, *niet* begrepen in de cijfers van de hieronder volgende tabel.

De verschillende klassen van Europeesch en inlandsch matroos waren op ult. 1922 bezet als volgt:

KLASSEN.	Europeanen.		Inlandsche schepelingen.	
	Bepaalde sterkte.	Aanwezige sterkte.	Bepaalde sterkte.	Aanwezige sterkte.
Matroos 1ste klasse . .	144	70	56	77
„ 2de „ . .	69	77	66	171
„ 3de „ . .	86	47	125	195
Lichtmatroos	—	—	—	110
Te zamen	299	194	247	553
Op ult. 1921 waren deze totalen	318	268	537	575

4. Exploitatiekosten van de oorlogsschepen en van d

a. SCHEPEN VAN H

NAMEN DER SCHEPEN.	Kosten van aanbouw.	Kosten van periodiek dokken.	Kosten der overige dokkingen.	HERSTELLING AAN EN VAN				
				den romp (inbegrepen losse en vaste goederen).	de machines, ketels en werktuigen.	bewapening.	inventarisgoederen (uitgezonderd munitie).	munitie.
De Zeven Provinciën	f 5 612 459	f 8 365	—	f 42 916	f 8 476	f 3 730	f 4 371	f 9 945
Bulhond	872 950	8 612	—	40 296	22 535	2 571	1 595	2 246
Lynx	832 139	6 155	f 1 650	45 460	16 458	971	1 067	3 710
Vos	829 599	6 495	1 950	45 554	31 050	1 070	1 579	545
Jakhals b)	873 670	2 515	—	68 037	84 063	1 749	—	—
Panter b)	819 578	4 708	—	5 821	2 428	102	—	—
Hermelijn b)	830 050	5 440	—	37 747	95 042	1 576	—	1 871
Wolf b)	925 510	1 467	—	1 826	18	—	—	—
Fret b)	924 887	817	1 050	1 929	81	21	—	—

a) De bedragen in deze kolommen zijn de waarden van de door het marine-etablissement aangemaakte en van daar ontvangen, zoomede de buiten die inrichting aangeschafte goederen, verminderd met de waarden der afgegeven goederen.

b) Waren het geheele jaar buiten dienst.

3. Statistiek over 1922 der aanvulling en verliezen onder het tot de Koninklijke marine in Nederlandsch-Indië behoorende personeel.

AANVULLING.	Europeanen.		Inlanders.	
	Officieren.	Onder-officieren en manschappen.	Inlandsche schepelingen (onder-officieren en manschappen). a)	Inlandsche bedienden (onder-officieren en manschappen). a)
Aangekomen uit Nederland:				
per particuliere gelegenheid .	46	227	—	—
per onderzeeboot *K VI* . . .	5	24	—	—
per pantserschip *De Zeven Provinciën*	31	360	—	—
Aangenomen voor den zeedienst	—	—	159	150
Terug van desertie	—	8	12	1
Totaal . .	82	619	171 b)	151
	701		322	

VERLIEZEN.	Europeanen.		Inlanders.	
	Officieren.	Onder-officieren en manschappen.	Inlandsche schepelingen (onder-officieren en manschappen).	Inlandsche bedienden (onder-officieren en manschappen).
Teruggekeerd naar Nederland:				
per particuliere gelegenheid .	81 c)	406 c)	—	—
per pantserschip *Tromp* . . .	26	295	—	—
Ontslagen	3	13	147 d)	2 e)
Overleden	1	5	13	—
Gedeserteerd	—	3	33	19
Totaal . .	111	722	193	21
	833		214	

a) Van de gemiddeld aanwezig geweest zijnde sterkte beliep in 1922 het verloop van het korps inlandsche schepelingen in procenten als volgt: uit hoofde van overlijden 0,91, afkeuring 2,03, desertie 2,31, verwijdering wegens veroordeeling en wangedrag 0,98 en dienstweigering 7,27, welke cijfers over 1921 beliepen 1,47, 0,91, 5,11, 1,96 en 4,69. Het verloop van het korps inlandsche bedienden beliep in procenten als volgt: uit hoofde van afkeuring 1,41, desertie 26,76 en dienstweigering 1,41.

Wat de aanvulling betreft van het korps inlandsche schepelingen, beliep het getal der nieuw aangenomenen en dat dergenen, die zich reëngageerden onderscheidenlijk 11,12 % en 18,11 %, tegen in 1921 10,71 % en 12,11 %.

b) In 1922 reëngageerden zich 259 inlandsche schepelingen.

c) Onder dit getal zijn begrepen 6 officieren en 20 onderofficieren en manschappen, afgekeurd voor den actieven dienst in Oost-Indië.

d) Hieronder 14 wegens veroordeeling en wangedrag en 29 wegens afkeuring voor den zeedienst, zoodat het getal wegens diensteindiging ontslagenen 104 bedraagt.

e) Hieronder 1 wegens afkeuring voor den zeedienst, zoodat het getal wegens diensteindiging ontslagenen 1 bedraagt.

van d…ritieme inrichtingen aan den wal, over 1922.

AN H…ERLANDSCH ESKADER.

…nitie.	VERSTREKKING VAN: …nventaris-…ederen (uit-…ezonderd …andstoffen, …eerolie en …unitie). a)	brandstoffen. a)	smeer-middelen. a)	munitie. a)	Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	Diversen.	Totaal ten laste van het VIde hoofdstuk der Staats-begrooting.	Totaal ten laste van de Indische begrooting.	Totaal.
…9 945	f 46 361	f 238 418	f 8 871	f 54 690	f 1 160 934	f 272 213	—	f 55 122	f 1 804 168	f 1 859 290
…2 246	13 849	94 208	4 310	7 994	228 639	56 363	f 30	65 402	417 846	483 248
…3 710	14 165	80 632	5 226	5 975	181 988	54 999	30	64 539	353 947	418 486
545	10 159	47 173	5 199	5 365	263 886	53 209	30	79 624	393 640	473 264
—	— 7 920	—	—	—	—	—	—	153 849	— 5 405	148 444
—	— 1 234	—	—	—	—	—	—	8 351	3 474	11 825
871	745	—	—	—	—	—	—	134 365	8 056	142 421
—	— 359	—	—	—	—	—	—	1 844	1 108	2 952
—	— 36 619	—	—	—	—	—	—	3 081	— 35 802	— 32 721

b. Schepen der Indische militaire marine.

NAMEN DER SCHEPEN.	Kosten van aanbouw.	HERSTELLING VAN:			VERSTREKKING VAN:				Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	Diversen.	TOTAAL.
		het schip (ook dokken).	inventarisgoederen (uitgezonderd munitie).	munitie.	inventarisgoederen (uitgezonderd munitie).	brandstoffen.	smeermiddelen.	munitie.				
Koetei	f 386 965	f 25 828	f 500	—	f 10 133	f 57 407	f 4 027	f 706	f 245 904	f 63 432	—	f 407 937
Mataram	381 630	88 912	5 043	f 281	80 301	46 662	3 569	8 371	c) —	63 453	—	296 592
Serdang e)	406 000	411 887	6 280	—	64 812	3 812	271	1 942	46 724	7 078	—	542 806
Siboga f)	386 965	62 890	10 468	—	12 767	19 252	—	—	d) 102 671	31 492	f 20	239 560
Hercules	—	7 489	46	—	5 366	—	—	—	—	—	—	12 901
Sumbawa	419 800	49 197	2 264	—	31 078	40 571	—	—	123 669	42 287	—	289 366
Van Doorn g)	363 500	67 689	—	—	— 1 052	7 648	—	—	38 815	11 660	20	124 780
Van Gogh h)	298 500	43 310	300	—	12 078	30 650	1 151	106	128 620	43 810	—	260 025
Tydeman	874 043	73 395	945	—	31 764	29 588	6 375	77	241 584	63 888	20	447 636
Assahan	413 900	64 120	6 853	403	39 473	39 720	5 660	4 665	197 308	57 942	—	416 144

c) Begrepen in de traktementen en soldijen van de kweekschool voor inlandsche schepelingen te Makasser.

d) Hierin zijn begrepen de traktementen en soldijen van de bemanning van de *Hercules*.

e) Was van 8 November—31 December 1922 in dienst.

f) Was van 1 Januari—8 November 1922 in dienst.

g) Was van 1 Januari—16 Maart 1922 in dienst.

h) Was van 16—31 Maart 1922 in dienst.

c. Onderzeebooten der Indische militaire marine.

NAMEN DER BOOTEN.	Kosten van aanbouw.	HERSTELLING VAN:			VERSTREKKING VAN:			Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	Totaal.
		de boot (ook dokken).	inventarisgoederen (uitgezonderd munitie).	munitie.	inventarisgoederen (uitgezonderd munitie). j)	smeermiddelen.	munitie.			
K I	f 1 137 851	f 94 821	f 317	—	f 9 361	f 5 538	—	f 26 999	f 2 171	f 139 207
K III	2 205 155	106 632	91	f 9	17 937	7 605	f 214	64 369	7 439	204 269
K IV	1 685 512	245 136 i)	237	—	21 300	10 871	110	62 636	5 192	345 482
K V	1 809 918	65 917	58	—	21 456	7 930	350	64 529	8 183	168 423
K VI	1 293 261	32 835	1 520	—	16 654	5 623	29	62 726	3 753	123 140

i) Hieronder f 180 000 voor het inbouwen van eene nieuwe accubatterij.

j) Hieronder de kosten van de verstrekte brandstoffen.

d. Maritieme inrichtingen aan den wal.

NAAM DER INRICHTING.	Onderhoud van gebouwen en terreinen.	Herstelling van inventarisgoederen.	Verstrekking van inventarisgoederen.	Brandstoffen en smeermiddelen.	Munitie.	Kosten van water.	Kosten van licht.	Kosten voor exploitatie van automobielen.	Kosten van vervoer van personen en goederen.	Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	Loonen, enz. van het burgerlijk personeel.	Diversen.	Totaal.
Marine-kazerne Oedjoeng	k) f 2 327	f 23 035	f 9 611	f 25 652	f 89	f 10 171	—	—	f 1 257	f 1 357 962	f 361 955	—	n) f 90 067	f 82 126
Station voor onderzeebooten (logementschip).	10 683	19 650	28 754	—	—	l) 3 271	—	—	495	168 775	144 230	—	o) 7 731	384 289
Marine-kazerne Goebeng	2 143	20 251	15 249	4 313	610	2 069	f 8 644	f 4 010	1 550	596 517	123 089	—	609	779 054
Marine-kampement te Malang	1 712	1 356	2 062	—	—	887	1 279	—	58	—	1 620	f 960	723	10 657
Tijdelijk marine-vliegkamp te Tandjoeng-priok	1 793	8 070	80 320	30 119	—	538	6 570	3 785	17 449	559 137	41 839	61 824	9 057	820 471
Kweekschool voor de opleiding van inlandsche schepelingen te Makasser	5 705	11 519	33 210	10 694	1 480	—	—	—	495	m) 659 750	m) 242 089	—	1 454	966 396

k) Hierin zijn alleen opgenomen de kosten van de gebouwen der nieuwe kazerne.

l) Hieronder de kosten van water, verstrekt aan de onderzeebooten.

m) Hieronder de traktementen en voedinggelden van de bemanning van de *Mataram*.

n) Namelijk de kosten van de torpedobooten *Hydra* (f 22 263), *Krokodil* (f 50 614) en *Draak* (f 17 190).

o) Namelijk de kosten van de torpedoboot *Zeeslang*.

5. Opgaven over het tijdvak 1 April 1922 t/m 31 Maart 1923 betreffende het dokken, enz. door schepen der Koninklijke en der gouvernementsmarine.

Te SOERABAJA (marine-etablissement of droogdokmaatschappij), te SABANG (gouvernementsdok in particuliere exploitatie), te TANDJOENGPRIOK (particulier dok) en te SINGAPORE.

NAMEN DER SCHEPEN.	Plaats waar het schip is gedokt of hersteld.	Datum van aankomst.	Datum van vertrek.	VERDERE AANTEEKENINGEN.
		INDISCHE MILITAIRE MARINE.		
K I	Soerabaja.	1 Aug. 1922.	nog in herstelling.	Wordt gemoderniseerd.
K III.	id.	28 Juli 1922.	1 Aug. 1922.	Dokken.
	id.	1 Sept. 1922.	1 Nov. 1922.	In dienst opgelegd; dokken.
	id.	1 Jan. 1923.	1 Febr. 1923.	Idem.
K IV.	id.	9 Jan. 1922.	16 Juni 1922.	Groote herstelling en dokken.
	id.	15 Sept. 1922.	15 Sept. 1922.	Dokken.
	id.	1 Dec. 1922.	1 Febr. 1923.	In dienst opgelegd; dokken.
K V	id.	1 Mei 1922.	30 Aug. 1922.	Groote herstelling en dokken.
	id.	9 Nov. 1922.	11 Nov. 1922.	Dokken.
	id.	1 Dec. 1922.	1 Jan. 1923.	In dienst opgelegd.
	id.	1 Febr. 1923.	31 Maart 1923.	In dienst opgelegd; dokken.
K VI.	id.	Febr. 1922.	1 Mei 1922.	In dienst opgelegd; dokken.
	id.	3 Aug. 1922.	10 Oct. 1922.	Groote herstellingen; dokken.
	id.	1 Febr. 1923.	31 Maart 1923.	In dienst opgelegd; dokken.
Siboga	id.	21 Juni 1922.	9 Sept. 1922.	Groote herstelling en dokken.
Assahan	id.	20 Nov. 1922.	4 Jan. 1923.	Idem.
Serdang	id.	20 Juni 1921.	8 Nov. 1922.	Gereed na verbouwing.
Mataram	id.	18 Juli 1922.	9 Sept. 1922.	Groote herstelling en dokken.
	id.	25 Sept. 1922.	30 Sept. 1922.	Verwisselen van kanon.
	id.	6 Febr. 1923.	nog in herstelling.	Groote herstelling en dokken.
Koetei.	id.	29 April 1922.	27 Mei 1922.	Herstelling en dokken.
	id.	6 Oct. 1922.	7 Oct. 1922.	Dokken.
Tydeman	id.	30 Nov. 1922.	14 Febr. 1923.	Groote herstelling en dokken.
Van Doorn	id.	25 Febr. 1922.	nog in herstelling.	In groote herstelling; de ketel wordt vernieuwd.
Van Gogh	id.	27 Dec. 1922.	6 Febr. 1923.	Groote herstelling en dokken.
Sumbawa	id.	—	—	Is uit. Dec. 1922 buiten dienst gesteld en wordt verbouwd tot loodsstationschip.
Hydra	id.	—	—	Periodiek werd gedokt en van de helling gebruik gemaakt.
Draak.	id.	—	—	
Krokodil.	id.	—	—	
Zeeslang	id.	—	—	
		PANTSERSCHEPEN EN TORPEDOBOOTJAGERS.		
De Zeven Provinciën. .	Soerabaja.	12 Oct. 1922.	14 Oct. 1922.	Dokken.
Jakhals	id.	—	—	Is in groote herstelling bij het marine-etablissement.
Bulhond	id.	21 Juni 1922.	5 Juli 1922.	Kleine herstellingen en dokken.
	id.	9 Aug. 1922.	7 Oct. 1922.	Groote id.
	id.	19 Jan. 1923.	1 Febr. 1923.	Kleine id.
	id.	16 Mrt. 1923.	nog in herstelling.	Groote id.
Lynx	id.	22 Juni 1922.	14 Juli 1922.	Kleine id.
	id.	9 Aug. 1922.	4 Oct. 1922.	Groote id.
	id.	19 Jan. 1923.	1 Febr. 1923.	Kleine id.
	id.	16 Mrt. 1923.	nog in herstelling.	Groote id.
Hermelijn	id.	—	—	Groote herstelling.
Panter	id.	—	—	In conservatie.
Vos	id.	27 Mrt. 1922.	18 April 1922.	Kleine herstellingen en dokken.
	id.	15 Mei 1922.	27 Juni 1922.	Groote id.
	id.	28 Sept. 1922.	16 Oct. 1922.	Kleine id.
	id.	18 Nov. 1922.	18 Jan. 1923.	Groote id.

NAMEN DER SCHEPEN.	Plaats waar het schip is gedokt of hersteld.	Datum van aankomst.	Datum van vertrek.	VERDERE AANTEEKENINGEN.
		GOUVERNEMENTSMARINE.		
Albatros	Soerabaja.	22 Febr. 1923.	24 Mrt. 1923.	Dokken en herstellen.
Aldebaran	id.	1 Mei 1922.	17 Mei 1922.	Idem.
	id.	29 Jan. 1923.	7 Mrt. 1923.	Idem.
Brak	Tandjoengpriok.	11 Sept. 1922.	13 Sept. 1922.	Idem.
	id.	5 Febr. 1923.	22 Febr. 1923.	Idem.
Bellatrix	Sabang.	29 April 1922.	3 Mei 1922.	Idem.
	id.	13 Nov. 1922.	24 Nov. 1922.	Idem.
Canopus	Tandjoengpriok.	18 Juli 1922.	20 Juli 1922.	Idem.
	Sabang.	4 Febr. 1923.	17 Mrt. 1923.	Idem.
Cycloop	Tandjoengpriok.	7 April 1922.	10 April 1922.	Idem.
	id.	27 Aug. 1922.	29 Aug. 1922.	Idem.
	id.	28 Dec. 1922.	30 Dec. 1922.	Idem.
Deneb	Soerabaja.	18 Juli 1922.	20 Juli 1922.	Idem.
	id.	28 Febr. 1923.	24 Mrt. 1923.	Idem.
Edi	Tandjoengpriok.	11 Aug. 1922.	24 Aug. 1922.	Idem.
Glatik	Singapore.	21 Sept. 1922.	23 Sept. 1922.	Idem.
	Soerabaja.	13 Mrt. 1923.	nog in herstelling.	Idem.
Gemma	id.	1 Juli 1922.	24 Juli 1922.	Idem.
	id.	1 Mrt. 1923.	24 Mrt. 1923.	Idem.
Hazenwind	id.	5 Sept. 1922.	10 Oct. 1922.	Idem.
	id.	13 Mrt. 1923.	nog in herstelling.	Idem.
Kwartel	id.	7 Juni 1922.	16 Juni 1922.	Idem.
	id.	13 Mrt. 1923.	nog in herstelling.	Idem.
Nias	Tandjoengpriok.	7 Oct. 1922.	13 Oct. 1922.	Idem.
	id.	18 Dec. 1922.	23 Dec. 1922.	Idem.
	Soerabaja.	6 Jan. 1923.	nog in herstelling.	Herstellen.
Orion	Tandjoengpriok.	5 Juli 1922.	7 Juli 1922.	Dokken en herstellen.
	id.	4 Jan. 1923.	9 Jan. 1923.	Idem.
Spits	Sabang.	8 April 1922.	13 April 1922.	Idem. 1 Maart 1923 buiten dienst gesteld.
Telegraaf	Soerabaja.	15 April 1922.	18 April 1922.	Dokken en herstellen.
	id.	16 Juni 1922.	17 Juni 1922.	Idem.
	id.	1 Sept. 1922.	14 Oct. 1922.	Idem.

Bijlage F.

(Zie hoofdstuk E, § 2, van het verslag.)

OVERZICHT

betreffende de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië over het jaar 1922.

NAMEN DER SCHEPEN.	Aantal schroeven.	Samenstelling. 1)	Op stapel gezet.	A. Te water gelaten. B. In Nederlandsch-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Grootste lengte (in M.).	Grootste breedte (in M.).	Grootste diepgang (in dM.).	Waterverplaatsing (in tonnen van 1016 K.G.).	Geschut. Soort.	Geschut. Aantal stukken.	Stoomvermogen in indicateur-paardekrachten (bij eerste proeftocht).	Grootste proeftochtvaart (bij eerste proeftocht).	Brandstof (steenkolen-) bergruimte (in M³).
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ZEESTOOMSCHEPEN.													
Albatros	1	Cp. (K.)	1910, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . 8 November 1911 B . . . 26 Maart 1912	52	9,50	30,74	806,948	—	—	1 151	12,3	144
Aldebaran	1	S.	1912, Soerabaja. (Marine-etablissement).	A . . . 12 April 1913 B . . December 1913	57,55	8,20	30	725,19	—	—	819	12,3	175
Argus	1	S.	1892, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . 9 Maart 1893 B . . Augustus 1893	58,6	7,02	27	435,67	—	—	1 443	17,2	104
Bellatrix	1	S.	1914, Amsterdam. (Marinewerf).	A . . . . 17 Juli 1914 B . . . . 18 Mei 1915	56,50	9,—	30	775	K. v. 3,7 cM.	2	823	12,1	134
Brak	1	S.	1898, Amsterdam. (HUIJGENS en VAN GELDER).	A . . 25 October 1898 B . . . . . 6 Mei 1899	41,85	6,93	26,35	360,026	—	—	512	11,3	89
Canopus	1	S.	1914, Amsterdam. (Marinewerf).	A 17 November 1914 B . . 1 Januari 1916	56,50	9,—	30	775	—	—	842	12,4	134
Cycloop	1	S.	1892, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . 25 Maart 1893 B . . .Augustus 1893	58,6	7,02	27	435,67	—	—	1 608	17,5	110
Deneb	1	S.	1915, Amsterdam. (Marinewerf).	A . . . . 28 Juli 1915 B . . . . 10 Juli 1916	56,50	9,—	30	775	K. v. 3,7 cM.	2	817	12,5	134
Dog	1	S.	1898, Amsterdam. (HUIJGENS en VAN GELDER).	A . . 8 October 1898 B . . . 26 April 1899	41,85	6,93	26,37	360,551	—	—	556	11,3	89
Edi	2	S.	1896, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . 30 Januari 1897 B 1897	53,9	9,44	36	810	—	—	1 232	12,0	140
Eridanus	1	S.	1916, Soerabaja. (Marine-etablissement).	A . . . . 21 Juni 1919 B . . . . . Maart 1922	61	9,—	33,35	926	—	—	840	12,3	—
Flamingo	1	Cp. (K.)	1891, Fijenoord. (Ned. Stoomboot Mij.).	A 14 November 1891 B . . . . 10 Juni 1893	47,10	7,35	28	420	—	—	485	11,3	92
Gemma	1	S.	1916, Schiedam. (Werf Gusta).	A . 16 December 1918 B . . . 23 April 1920	56,43	8,93	30	780,11	—	—	826	11,8	—
Glatik	1	S.	1894, Fijenoord. (Ned. Stoomboot Mij.).	A . . 9 Januari 1895 B . 6 November 1895	46,95	7,35	27,60	420	—	—	552	11,8	88
Hazenwind	1	S.	1898, Fijenoord. (Mij. voor scheeps- en werktuigbouw).	A . 30 Augustus 1898 B . . . 31 Maart 1899	41,85	6,93	26,55	364,35	—	—	525	11,7	90
Kwartel	1	S.	1900, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . . . 6 Juli 1901 B 19 December 1901	46,9	7,35	29	417	—	—	426	10,7	100
Nias	2	S.	1894, Amsterdam. (HUIJGENS en VAN GELDER).	A . . . . 11 Juli 1895 B 1896	53,9	9,44	35,9	812	—	—	1 227	13,0	144
Orion	1	S.	1911, Soerabaja. (Marine-etablissement).	A . . . . 9 Maart 1912 B . . . . . . Juli 1912	60,02	9,—	30	794,77	—	—	1 380	14,2	240
Pelikaan	1	Cp. (K.)	1891, Fijenoord. (Ned. Stoomboot Mij.).	A . 14 November 1891 B . 10 Februari 1892	47,10	7,35	28	420	—	—	485	10,7	95
Speurder	1	S.	1908, Singapore. (RILEY HARGRAVES & Co.).	A . . 13 October 1908 B . . . 10 Maart 1909	41,13	5,80	24,30	205	—	—	316	10,4	35
Spits	1	S.	1899, Fijenoord. (Ned. Stoomboot Mij.).	A 18 November 1899 B . . . 28 April 1905	41,85	6,93	26,70	366	—	—	616	12,0	88
Sirius	1	S.	1921, Gorkum. (Machinefabriek Utrecht).	A . . . . 1922 B 1923	58,74	9,52	31	936	K. v. 3,7 cM.	2	—	—	—
Telegraaf (kabelschip)	2	S.	Glasgow. (DAVID J. DUNLOP & Co.).	A . . . . 1899 B . 6 November 1905	84,67	10,66	57,8	3 220	—	—	1 577	12,0	32
Zeeduif	1	Cp. (K.)	1889, Fijenoord. (Ned. Stoomboot Mij.).	A . 2 Augustus 1890 B 1891	47,10	7,35	32	440	—	—	436	10,7	8
Zwaluw	1	Cp. (K.)	1910, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . . 13 Mei 1911 B . . 29 October 1911	52	9,50	30,63	802	—	—	1 140	12,4	14

Gedetacheerd op de stoomschepen der bebakening en kustverlichting en bij den slibarbeid . . .

In opleiding. . . . .

Reserve . . . .

1) Cp. = compositie; K. = gekoperd; S. = staal.

2) Gegevens verkregen met Ombilin-kolen.

3) Residu.

Grootste proeftochtvaart (bij eerste proeftocht).	*Brandstof (steenkolen-) bergruimte (in M³).*	Grootste vol te houden dienstvaart (in mijlen).	Vaart bij voordeelig brandstofverbruik.	Af te leggen weg (in zeemijlen) met normalen voorraad: bij de vaart van kolom 15.	Af te leggen weg (in zeemijlen) met normalen voorraad: bij de vaart van kolom 16.	Bevond zich op 1 April 1923:	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1922. Euro-peanen.	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1922. In-landers.	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1923. Euro-peanen.	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1923. In-landers.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaande tijdstippen ingediende rapporten. 1 April 1922. Euro-peanen.	BEMANNING. Aanwezige sterkte … 1 April 1922. In-landers.	BEMANNING. Aanwezige sterkte … 1 April 1923. Euro-peanen.	BEMANNING. Aanwezige sterkte … 1 April 1923. In-landers.	Toestand op 1 April 1923. Romp.	Toestand op 1 April 1923. Werk-tuigen.	Toestand op 1 April 1923. Ketels.	Waar op 1 April 1923 gestationneerd.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.
12,31	144	8,8 ²)	—	1 900 ²)	—	in dienst.	6	37	6	37	7	53	7	42	vrij goed.	goed.	goed.	Amboina *a*)
12,3	175	9 ²)	—	1 600 ²)	—	id.	6	37	6	37	7	39	8	41	goed.	id.	vrij goed.	Makasser *b*)
17,2	104	11	—	2 250	—	buiten dienst.	6	32	6	32	—	—	—	—	id.	id.	goed.	*c*)
12,1	134	10	—	2 440 ²)	—	in dienst.	6	37	6	37	7	37	6	39	id.	id.	id.	Oelee Lheue *d*)
11,8	89	8 ²)	—	1 600 ²)	—	id.	5	27	5	27	5	36	7	27	id.	id.	id.	Tandjoeng-priok *e*)
12,4	134	9	—	1 900 ²)	—	id.	6	37	6	37	7	56	7	39	id.	id.	id.	Emmahaven *f*)
17,5	110	12	—	2 250	—	id.	6	32	6	32	6	36	7	38	id.	id.	id.	Tandjoeng-priok *g*)
12,5	134	9,5	—	1 900 ²)	—	id.	6	37	6	37	7	42	7	34	id.	id.	id.	Menado *h*)
11,3	89	8 ²)	—	1 200	—	buiten dienst.	5	27	—	—	5	36	—	—	id.	id.	vrij goed.	*i*)
12,0	140	9	—	1 500	—	in dienst.	7	41	8	45	8	62	11	55	voldoende.	voldoende.	voldoende.	Tandjoeng-priok *j*)
12,3	—	—	—	—	—	id.	6	37	6	37	—	—	7	70	goed.	goed.	goed.	Koepang *k*)
11,3	92	6 ²)	—	2 000 ²)	—	id.	—	—		—	5	31	6	24	slecht.	voldoende.	voldoende.	Tandjoeng-priok *l*)
11,8	—	9	—	2 400 ²)	—	id.	6	37	6	37	8	38	7	39	goed.	goed.	goed.	Koepang *m*)
11,6	88	8 ²)	—	1 900 ²)	—	id.	—	—	—	—	6	37	7	35	slecht.	vrij goed.	vrij goed.	Riouw *n*)
11,7	90	9 ²)	—	2 000 ²)	—	id.	5	27	5	27	6	30	5	28	goed.	goed.	goed.	Soerabaja *o*)
10,7	100	9 ²)	—	1 500	—	id.	6	27	6	27	7	27	6	29	id.	id.	vrij goed.	Samarinda *p*)
13,0	144	9,5 ²)	—	1 900	—	id.	7	40	7	40	8	40	8	73	voldoende.	voldoende.	voldoende.	Tandjoeng-priok *q*)
14,	240 ²)	9	—	4 100	—	id.	8	34	8	60	10	63	11	75	goed.	goed.	goed.	id. *r*)
10,7	95	7,3 ²)	—	1 900 ²)	—	buiten dienst.	6	27	6	27	—	—	—	—	voldoende.	voldoende.	voldoende.	— *s*)
10,4	35	8 ²)	—	900 ²)	—	id.	6	25	6	25	4	67	—	—	slecht.	goed.	goed.	— *t*)
12,01	88	9 ²)	—	1 600 ²)	—	id.	5	27	5	27	5	30	—	—	voldoende.	id.	vrij goed.	— *u*)
—	—	—	—	—	—	in dienst.	—	—	9	45	—	—	—	—	—	—	—	Tandjoeng-priok. *v*)
12,0	328	10,6 ²)	—	2 700 ²)	—	id.	8	74	8	74	10	86	11	78	slecht.	id.	id.	Soerabaja *w*)
10,	84	7 ²)	—	1 200 ²)	—	id.	6	27	—	—	—	—	6	33	voldoende.	voldoende.	voldoende.	Amboina *x*)
12,4	147	8,8 ²)		1 600 ²)	—	id.	6	37	6	37	8	40	7	42	goed.	goed.	goed.	id. *ij*)
…rbeid							—	—	—	—	6	—	8	—				
. . . .							12	—	12	—	—	—	—	—				
. . . .							14	77	14	74	—	—	—	—				
							z) 160	*dd*) 840	*aa*) 159	*dd*) 856	*bb*) 142	*dd*) 886	*cc*) 149	*dd*) 841				

Verdere aanteekeningen (zie blz. 4).

VERDERE AANTEEKENINGEN

(die ook het 1ste kwartaal 1923 betreffen en, wat het jaar 1922 aangaat, zich aansluiten aan de opgaven in bijlage E van het vorig verslag).

a) De *Albatros* bleef aangewezen voor de dienstreizen in de residentiën Amboina en Nieuw-Guinea.

b) De *Aldebaran* bleef aangewezen voor de dienstreizen in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden en werd van 28 April tot 17 Mei 1922 te Soerabaja gedokt.

c) De *Argus* bleef tot 15 Maart 1922 ter beschikking van den hoofdinspecteur, hoofd van den dienst der opiumregie, met Tandjoengpriok als standplaats, waarna het schip te Soerabaja buiten dienst werd gesteld.

d) De *Bellatrix* bleef tot 25 November 1922 aangewezen voor de dienstreizen in de residentie Sumatra's Westkust, en daarna voor de dienstreizen in het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden met Oelee Lheue als standplaats.

e) De *Brak* was ter beschikking van den directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel voor visscherij-onderzoek, met Tandjoengpriok als standplaats.

f) De *Canopus* werd van 1 Januari 1922 af aangewezen voor de dienstreizen en algemeene diensten in de residentie Batavia, met Tandjoengpriok als standplaats en van 23 December 1922 af voor de dienstreizen in het gewest Sumatra's Westkust, ter vervanging van de *Nias*.

g) De *Cycloop* bleef ter beschikking van den hoofdinspecteur, hoofd van den dienst der opiumregie.

h) De *Deneb* bleef aangewezen voor de dienstreizen in de residentie Menado en was gedurende Februari en Maart 1922 ter beschikking van de Mamberamo-expeditie.

i) De *Dog* was ter beschikking van den resident van Ternate en onderhoorigheden voor de dienstreizen in dat gewest, en werd 1 November 1922 te Soerabaja buiten dienst gesteld.

j) De *Edi* bleef aangewezen voor de algemeene diensten, met Tandjoengpriok als standplaats.

k) De *Eridanus* werd 1 Januari 1923 als opnemingsvaartuig te Soerabaja in dienst gesteld bij de gouvernementsmarine, met Koepang als standplaats.

l) De *Flamingo* werd 15 Maart 1922 in dienst gesteld en ter beschikking gesteld van den hoofdinspecteur, hoofd van de opiumregie.

m) De *Gemma* werd van 1 Januari 1922 af aangewezen voor de dienstreizen in het gewest Timor en onderhoorigheden, met Koepang als standplaats.

n) De *Glatik* bleef aangewezen voor de stationsdiensten in het gewest Riouw en onderhoorigheden; van 25 Februari t/m 5 April 1922 werd het schip te Tandjoengpriok gedokt en hersteld.

o) De *Hazenwind* werd 20 Februari 1922 in dienst gesteld en aangewezen voor de dienstreizen in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden; van 4 September t/m 11 October 1922 werd het schip te Soerabaja gedokt.

p) De *Kwartel* bleef aangewezen voor de dienstreizen in het gewest Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo met Samarinda als standplaats; van 29 Mei t/m 19 Juni 1922 werd het schip te Soerabaja gedokt.

q) De *Nias* was tot 25 November 1922 aangewezen voor de dienstreizen in het gewest Atjeh en onderhoorigheden en daarna voor de dienstreizen in het gewest Sumatra's Westkust; van begin Januari t/m einde Maart 1923 was het schip, tot het ondergaan van groote herstellingen, te Soerabaja in dok, na te zijn vervangen door de *Canopus*.

r) De *Orion* was tot einde Juni 1922 inspectievaartuig en is begin Juli 1922 in dienst gesteld als opnemingsvaartuig, met Tandjoengpriok als standplaats.

s) De *Pelikaan* was tot 20 Februari 1922 aangewezen als stationsschip voor het gewest Celebes en onderhoorigheden, met Makasser als standplaats, en werd daarna te Soerabaja buiten dienst gesteld, na te zijn vervangen door de *Hazenwind*.

t) De *Speurder* was tot 29 April 1922 ter beschikking van den hoofdinspecteur, hoofd van den dienst der opiumregie, en werd op dien datum te Soerabaja buiten dienst gesteld.

u) De *Spits* was tot 8 November 1922 aangewezen voor de stationsdiensten in het gewest Atjeh en onderhoorigheden en daarna voor de algemeene diensten met station Soerabaja als standplaats; 1 Maart 1923 werd het schip buiten dienst gesteld.

v) De *Sirius* werd einde Maart 1923 te Tandjoengpriok in dienst gesteld.

w) De *Telegraaf* bleef ter beschikking van het hoofd van den post-, telegraaf- en telefoondienst voor kabelwerkzaamheden, met Soerabaja als standplaats.

x) De *Zeeduif* werd 1 November 1922 in dienst gesteld en aangewezen voor de stations- en dienstreizen in Amboina, ter vervanging van de *Dog*.

y) De *Zwaluw* bleef aangewezen voor de dienstreizen in het gewest Amboina met Amboina als standplaats; in Maart 1922 werd het schip te Soerabaja gedokt en hersteld.

z) Ongerekend 1 gezaghebber, gedetacheerd bij het hoofdkantoor van scheepvaart, en 1 eerste werktuigkundige, belast met het toezicht op de herstelling van gewestelijke en andere landsvaartuigen.
Met inbegrip van dezen bedroeg de bepaalde sterkte van het korps ambtenaren en beambten der gouvernementsmarine 23 gezaghebbers, 61 officieren (24 eerste-, 23 tweede- en 14 derde-) en 81 werktuigkundigen (23 eerste-, 27 tweede-, 18 derde- en 13 vierde-).

aa) Ongerekend 1 gezaghebber, gedetacheerd bij het hoofdkantoor van scheepvaart, en 1 eerste-werktuigkundige, belast met het toezicht op de herstelling van gewestelijke en andere landsvaartuigen.
Met inbegrip van dezen bedroeg de bepaalde sterkte van het korps ambtenaren en beambten der gouvernementsmarine 19 gezaghebbers, 75 officieren (22 eerste-, 27 tweede- en 26 derde-) en 79 werktuigkundigen (19 eerste-, 23 tweede-, 19 derde- en 18 vierde-).

bb) Hierbij moet nog gerekend worden op den gezaghebber en den eerste-werktuigkundige, vermeld in noot *z*.

cc) Namelijk 27 gezaghebbers, 77 officieren en 73 werktuigkundigen.
Hierbij moet nog gerekend worden op den gezaghebber en den eerste-werktuigkundige, vermeld in noot *aa*.

dd) Naar gelang van de qualiteiten was het korps mindere schepelingen der gouvernementsmarine, wat de bepaalde en de feitelijke sterkte betreft, op 1 April 1922 en 1 April 1923 verdeeld als volgt:

QUALITEITEN.	Formatie		Sterkte	
	1 April 1922.	1 April 1923.	1 April 1922.	1 April 1923.
Kabelserangs	2	2	2	2
Serangs	23	20	19	17
Timmerlieden	24	21	17	20
Hofmeesters	24	22	20	21
Bedienden	55	47	38	41
Eerste koks	25	22	23	17
Tweede koks	26	22	20	17
Djoeroemoedi's	102	90	77	92
Kasaps	24	21	15	18
Pandjerwala's	89	79	58	64
Matrozen	147	133	274	206
Mandoer-stokers	38	34	30	34
Eerste stokers	75	66	49	59
Tweede stokers	93	84	106	109
Tremmers	105	93	167	124
Totalen	852	756	915	841

Bijlage G.

(Zie hoofdstuk E, § 4, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in 1922 in den Nederlandsch-Indischen archipel verongelukte vaartuigen.

I. Opgaaf van de op Europeesche wijze getuigde schepen, die in 1922 in den Nederlandsch-Indischen Archipel zijn verongelukt.

Volgnummer.	Datum van het ongeval.	Plaats van het ongeval.	Omschrijving van het schip.			Aard van het ongeval.	Verdere bijzonderheden.
			Nationaliteit.	Naam.	Soort.		
	1922.						
1	6/7 Jan.	Ten zuiden van het eiland Rondo (Atjeh en onderhoorigheden).	Deensche.	Classie Maerks	Stoomschip.	Gestrand.	
2	21 Juni.	Java-Zee 3°50′ zuiderbreedte en 110°37′ oosterlengte (Westerafd. van Borneo).	Nederlandsche	Lucie Gerardine	Driemastmotorschoener.	Gezonken.	
3	13 Juli.	Reede Kamal (res. Madoera).	Idem.	Hans	Motorboot.	Verbrand.	
4	3 Sept.	Kali Semampir (res. Soerabaja).	Idem.	M 10.	Idem.	Idem.	
5	2 Oct.	Monding der Ketaoenrivier (res. Benkoelen).	Nederlandsch-Indische.	Sri Tandai.	Prauw met hulpmotor.	Op een zandbank geloopen en stuk geslagen.	
6	—	Telok Dalem (eiland Nias, res. Tapanoeli).	Idem.	Duymaer van Twist.	Stoomschip.	Brand aan boord.	

II. Opgaaf van de op inlandsche wijze getuigde vaartuigen, die in 1922 in den Nederlandsch-Indischen Archipel zijn verongelukt.

Volgnummer.	Datum van het ongeval.	Plaats van het ongeval.	Naam of soort van het vaartuig.	Plaats, waar het vaartuig tehuis behoort.	Aard van het ongeval.	Verdere bijzonderheden.
	1922.	Bantam.				
1	25 Dec.	Merak (afd. Anjer).	Prauw Sri Ogan.	Anjer (res. Bantam).	Gestrand.	
2	—	—	Prauw Pandansari.	Laboehan (res. Bantam).	Omgeslagen.	13 opvarenden verloren het leven. De prauw is vergaan.
3	—	Straat Soenda.	Prauw Soelingen.	Idem.	Idem.	
4	—	Mond van de Tjibana.	Prauw Rengganis.	Idem.	Gestrand.	
		Cheribon.				
5	11 Sept.	Kust van het district Karangampel (afd. Indramajoe).	Si Lekoh.	Lajoer (distr. Karangpelem, res. Rembang).	Gezonken.	
		Semarang.				
6	25 Maart.	Reede Semarang.	Laadprauw.	—	Verongelukt.	
7	29 Juli.	Rif Mendjangan besar (eiland Karimoendjawa).	Sampan.	Soemenep (res. Madoera).	Op een rif geloopen.	
8	29 Aug.	Rif Katang (eiland Karimoendjawa).	Djanggolan.	Grisee (res. Soerabaja).	Idem.	
9	21 Sept.	Kust van Mergatoehoe (afd. Pati).	Majang.	Lasem (res. Rembang).	Verloren gegaan bij stormweer.	
		Rembang.				
10	11 April.	Reede Toeban (res. Rembang).	Laadprauw Dinar.	Sampang (res. Madoera).	Stukgeslagen tegen het havenhoofd.	Gezonken met eene lading van 6500 pakken briketzout.
11	11 April.	Toeban (afd. Toeban).	Djanggolan Seh Sediman Sari.	Sereseh (Sampang).	Gestrand.	
12	27 April.	Poeloe Gede (afd. Rembang)	Tjemplon.	Ngelok.	Idem.	
13	5 Aug.	Koeala Dasoen.	Idem.	Idem.	Idem.	
14	10 Aug.	Toeban (afd. Toeban).	Kisman Sri Bibit Sari.	Todjoengan (Bangkalan).	Idem.	
15	25 Aug.	Bonang.	Djanggolan.	Kerek (Sampang).	Idem.	

Volg-nummer.	Datum van het ongeval.	Plaats van het ongeval.	Naam of soort van het vaartuig.	Plaats, waar het vaartuig tehuis behoort.	Aard van het ongeval.	Verdere bijzonderheden.
	1922.	Soerabaja.				
16	6 Juni.	Reede Soerabaja.	Laadprauw Si Rangsoen.	Sampang (res. Madoera).	Gezonken.	Gezonken met eene lading van 2100 pakken briket-zout.
17	6 Sept.	Idem.	Laadprauw Ajunia.	Soerabaja.	Stukgeslagen.	Gezonken met eene lading van 850 zakken verharde melasse.
		Pasoeroean.				
18	26 Maart.	Voor den lichtopstand.	Sampan.	Soemenep (res. Madoera).	Tegen de kaaimuur geslagen en gezonken bij zwaar weer.	Lading verloren.
19	14 April.	Idem.	Golekan.	Pamekasan (res. Madoera).	Idem.	
20	20 April.	Ten zuiden van Poeloe Ketapang (reede Probolinggo).	Djanggolan.	Kebanjar (res. Madoera).	Door aanvaring verloren gegaan.	
21	23 Juli.	Ter hoogte van Poeloe Ketapang (reede Probolinggo).	Prauw Lalag.	Bandjermasin.	Op een rif geloopen en stukgeslagen.	
		Besoeki.				
22	9 Dec.	Panaroekan (afd. Panaroekan).	Si Djindral.	Soemenep (res. Madoera).	Gestrand en stukgeslagen.	
		Madoera.				
23	7 Maart.	Bij Slebar.	Padewa Si Palembang.	Goa Goa (res. Madoera).	Op een rif geloopen en gezonken.	
24	Maart.	Reede Probolinggo.	Sampan Si Batoe.	Kebon dadap (Soemenep).	Omgeslagen.	
25	21 Mei.	Ter hoogte van Panaroekan.	Sampan Si Pantes.	Esang (Soemenep).	Gezonken.	Prauw en lading verloren; 3 personen verdronken.
26	7 Juni.	Oosthoek Madoera (Batoetali).	Penis Si Pathoorachman.	Bandjermasin.	Gestrand en stukgeslagen.	
27	13 Juni.	Gili Lawak (afd. Soemenep).	Sampan Si Njonja.	Saroka (res. Madoera).	Idem.	
28	16 Juni.	Ter hoogte van Djangkar (afd. Panaroekan).	Sampan Si Soemberliat.	Gili Genteng (res. Madoera).	Idem.	
29	18 Juni.	Bij het eiland Sagoean.	Padewa Si Lambir Soeari.	Goa Goa (res. Madoera).	Op een rif geloopen en gezonken.	
30	19 Juni.	Eiland Padjangan.	Padewa Si Tjina mata.	Idem.	Idem.	
31	23 Juni.	Bij Kalatoea (Makasser).	Padewa Si Boengatjatja.	Idem.	Idem.	
32	26 Juni.	Bij Panaroekan.	Sampan.	Djoengkat (res. Madoera).	Idem.	
33	26 Juni.	Bij Djangkar.	Idem.	Idem.	Idem.	
34	8 Juli.	Eiland Padjangan.	Padewa Si Saroembong.	Goa Goa (res. Madoera).	Idem.	
35	28/29 Juli.	Ter hoogte van Karimoendjawa.	Sampan Si Kraton.	Idem.	Gezonken.	
36	6 Aug.	Ter hoogte van het eiland Sarok (afd. Soemenep).	Majang Si Djaning.	Kropok (eiland Raäs, afd. Soemenep).	Idem.	
37	8 Aug.	Ter hoogte van Kali besar (afd. Sampang).	Tjemplon.	Branta (res. Madoera).	Omgeslagen.	
38	12 Aug.	Bij Kalboet (afd. Panaroekan).	Prauw Si Kaget.	Goa Goa (res. Madoera).	Op een rif geloopen en gezonken.	
39	13 Aug.	Ter hoogte van Gili Ketapang (Probolinggo).	Tjemplon.	Branta (res. Madoera).	Omgeslagen.	Prauw en lading verloren, 15 personen vermist.
40	16 Aug.	Bij Slebar.	Padewa.	Brakas (eiland Raäs, afd. Soemenep).	Op een rif geloopen en gezonken.	
41	26 Aug.	Ter hoogte van Probolinggo.	Sampan Si Pekker.	Kropok (eiland Raäs, afd. Soemenep).	Gezonken.	
42	27 Aug.	Idem.	Sampan Si Meler.	Prambanan (Sapoedi, Soemenep).	Idem.	
43	Aug.	Celebes.	Padewa Si Koending hari.	Brakas (eiland Raäs, afd. Soemenep).	Idem.	

Volg-nummer.	Datum van het ongeval.	Plaats van het ongeval.	Naam of soort van het vaartuig.	Plaats, waar het vaartuig tehuis behoort.	Aard van het ongeval.	Verdere bijzonderheden.
	1922.					
44	1 Sept.	Ter hoogte van Lapa Laoet (afd. Soemenep).	Sampan Si Njonja.	Gili Ijang (afd. Soemenep).	Gestrand en stukgeslagen.	
45	6 Sept.	Bij het eiland Raäs (afd. Soemenep).	Sampan.	Kropok (eiland Raäs, afd. Soemenep).	Op een rif geloopen en gezonken.	
46	26 Sept.	Ter hoogte van Teloktrima.	Sampan Si Somber.	Idem.	Gezonken.	
47	27 Sept.	Bij Probolinggo.	Sampan.	Djoengkat (res. Madoera).	Op een rif geloopen en gezonken.	
48	28 Sept.	Bij het eiland Ketapang (afd. Probolinggo).	Idem.	Kropok (eiland Raäs, afd. Soemenep).	Idem.	
49	9 Oct.	Bij Probolinggo.	Madjangan.	Djoengkat (res. Madoera).	Idem.	
50	21 Nov.	Bij Slorangan (eiland Paliat, afd. Soemenep).	Prauw Pelari.	Tandjoengloewar (Lombok).	Idem.	
51	19 Dec.	Kust van Kalisangka (afd. Soemenep).	Prauw Pelari.	Makasser.	Idem.	
52	—	Bij Tajoe.	Djanggolan Si Marinoeroep.	Laboean (afd. Sampang).	Verloren gegaan bij stormweer.	
53	—	Sorong.	Pegon Si Beranoem.	Sereseh (afd. Sampang).	Idem.	
54	—	Pekalongan.	Si Sripandji.	Taman (afd. Sampang).	Idem.	
55	—	Batioh (afd. Sampang).	Alis Alis.	Batioh (afd. Sampang).	Door een stoomboot aangevaren.	
56	—	Idem.	Idem.	Djatratimoer.	Verloren gegaan bij stormweer.	
		Sumatra's Westkust.				
57	20 Juli.	Padang aan de Moeara.	Pantjalang Tandjoeng Oelias.	Batangkapas (afd. Painan).	Gestrand en wrakgeslagen.	
58	9 Sept.	Ter hoogte van de Moeara Sakai.	Pantjalang Marabahan.	Indrapoera (afd. Painan).	Verloren gegaan bij stormweer.	
59	24 Oct.	Ter hoogte van de Moeara Batang Kapas (afd. Painan).	Pantjalang.	Batangkapas (afd. Painan).	Idem.	
60	4 Nov.	Ter hoogte van de Moeara Kambang (afd. Painan).	Pantjalang Sari Dewa.	Kambang (afd. Painan).	Idem.	
61	Idem.	Idem.	Pantjalang Sari Djadi.	Idem.	Idem.	
62	Idem.	Idem.	Pantjalang Sari Boelan.	Idem.	Idem.	
63	Idem.	Idem.	Pantjalang Reno Alam.	Idem.	Idem.	
64	6 Nov.	Ter hoogte van de Moeara Serantih (afd. Priaman).	Pantjalang Tandjoeng Lakitan.	Idem.	Idem.	
65	6 Dec.	Ter hoogte van Pasirganting (afd. Painan).	Pantjalang Soen Kie.	Indrapoera (afd. Painan).	Idem.	
66	15 Dec.	Ter hoogte van de Moeara Poenggasan (afd. Painan).	Pantjalang Bongsoe.	Balaisalasa (afd. Priaman).	Idem.	
		Oostkust van Sumatra.				
67	16 Mei.	Tandjoeng Si Api-Api.	Sri Soeka.	Soengai Djawi Djawi (onderafd. Laboehanbatoe, afd. Asahan).	Omgeslagen bij stormweer.	
		Riouw en onderhoorigheden.				
68	6 Mei.	Poelau Boeaja (Lingga).	Chineesche tongkang.	Singapore.	Lekgeslagen en gezonken bij stormweer.	5 personen verdronken.
		Palembang.				
69	26 Mei.	Moesi-rivier (Tandjoeng Kramat).	Zeilvaartuig Sri Berganti.	Palembang.	Verbrand en gezonken.	
70	5/6 Juni.	Koba (Banka).	Zeilvaartuig Sri Majang.	Idem.	Gestrand en stukgeslagen.	
		Westerafd. van Borneo.				
71	7 Juli.	Ter hoogte van Tandjoeng-goenoeng, tusschen Pamangkat en Selakan.	Zeilschip Bir Ali.	Pontianak.	Verloren gegaan bij stormweer.	Lading verloren.

Volg-nummer.	Datum van het ongeval.	Plaats van het ongeval.	Naam of soort van het vaartuig.	Plaats, waar het vaartuig tehuis behoort.	Aard van het ongeval.	Verdere bijzonderheden.
	1922.					
72	7 Juli.	Tandjoengbajoeng, tusschen Pamangkat en Paloh.	Penis Eropura Mas Lunda.	Serawak.	Gestrand en stukgeslagen bij stormweer.	Grootste gedeelte der lading verloren.
73	8 Juli.	Idem.	Zeilschip Seri Kandas.	Paloh (afd. Singkawang).	Idem.	Idem.
74	Idem.	Tandjoengbajoeng.	Zeilschip Sri Tongkang.	Idem.	Gestrand bij stormweer.	
75	17 Juli.	Idem.	Schoener.	Serawak.	Idem.	Lading verloren.
		Zuider- en Oosterafd. van Borneo.				
76	Medio Mei.	Beoosten Sapoedi.	Penis Fathael Rachman.	Bandjermasin.	Omgeslagen bij harden wind.	
77	22 Juli.	Halverwege Bandjermasin en Bawean.	Penis.	Idem.	Verloren gegaan.	Lading katjang en hout (waarde f 300) verloren.
78	23 Juli.	Ter hoogte van Poeloe Ketapang.	Penis Sarée Esah.	Idem.	Op een rif geloopen en verloren gegaan.	Lading ter waarde van f 450 verloren.
79	24 Aug.	Ter hoogte van Tandjoeng poeting (onderafd. Sampit, afd. Koealakapoeas).	Zeilprauw Sarie Baroe.	Soekamara.	Vergaan door zwaar weer.	
80	8/9 Dec.	Nabij Tandjoeng Selatan (onderafd. Martapoera, afd. Bandjermasin).	Penis Djemberoet.	Bandjermasin.	Gestrand en stukgeslagen bij stormweer.	
81	17/18 Dec.	Ten westen van Tandjoeng-Selatan (onderafd. Martapoera, afd. Bandjermasin).	Pendaoenan Sarie Malak.	Idem.	Omgeslagen in zware bui.	Lading van 59 stuks dwarsliggers verloren gegaan.
		Celebes en onderh.				
82	9/10 Febr.	Ter hoogte van Boompjes-eiland.	Majang.	Indramajoe.	Gezonken wegens aanvaring.	
83	7/8 Maart.	Taha Bakang.	Palari Bintang Manis.	Kaloe Kaloe Koeang (afd. Makasser).	Op een rif geloopen.	Lading verloren.
84	10 Juni.	Kaloe Kaloe Koeang (Makasser).	Sampan Bintang Timor.	Idem.	Gestrand.	
85	11 Juni.	Serindoe.	Zeilvaartuig La Sidoera.	Mara (Zuid-Bone).	Aan den grond geraakt bij zwaar weer en verloren gegaan.	
86	14 Aug.	Balangnipa.	Zeilvaartuig Banding Mana I.	Segeri (afd. Makasser).	Idem.	
87	30 Aug.	Idem.	Zeilvaartuig Padang Loloa.	Makasser.	Idem.	
88	18 Sept.	Tjampalogian.	Zeilvaartuig La Barakka.	Idem.	Idem.	
89	8 Dec.	Ter hoogte van Leba nabij Galesong (onderafd. Takalar, afd. Soenggoeminasa).	Palari Manoeroeki.	Bonthain.	Gestrand en stukgeslagen.	
90	Idem.	Idem.	Padjala La Bonding.	Papanambea (Boeloekoemba).	Idem.	
91	Idem.	Makasser aan de marinepier.	Padjala Tenepamaika.	Makasser.	Idem.	
92	Idem.	Idem.	Palari Sarie Goenoeng.	Lantaro (afd. Loewoe)	Idem.	
93	Idem.	Nabij Djeneponto (afd. Soenggoeminasa).	Palari.	Tambolongang (Saleier).	Bij stormweer stukgeslagen.	De schade bedroeg ± f 800.
94	10 Dec.	Op de kust nabij Djeneponto (afd. Soenggoeminasa).	Padjala.	Bonthain.	Idem.	De schade bedroeg ± f 100.
95	—	Straat Saleier.	Palari Matjan laut.	Lamoeroe (Boni).	Volgeslagen en gezonken.	
96	—	Sawakoeng Bebo (onderafd. Takalar, afd. Soenggoeminasa).	Palari.	Tapandjang (Bonthain).	Bij zwaar weder stukgeslagen.	
97	—	Kasimatini poa (onderafd. Takalar, afd. Soenggoeminasa).	Idem.	Poeloe Sapoeka (Makasser).	Idem.	

Volg-nummer.	Datum van het ongeval.	Plaats van het ongeval.	Naam of soort van het vaartuig.	Plaats, waar het vaartuig tehuis behoort.	Aard van het ongeval.	Verdere bijzonderheden.
	1922.	Amboina.				
98	2 Juli.	Straat Manipa.	Tambangan.	Boeton.	Bij zwaar weer verloren gegaan.	
99	9 Oct.	Op de hoogte van Tandjoeng-fatagar (West- Nieuw-Guinea).	Zeilvaartuig Tia Kao Kini.	Fakfak (Nieuw-Guinea).	Omgeslagen en gezonken bij harden wind.	
100	26 Oct.	Op de kust van Goram.	Tjinta Geser.	Geser (Amboina).	Op een rif geloopen en stukgeslagen.	
101	9 Nov.	Op de kust van Goeli Goeli (Oost-Ceram).	Mas Nona.	Eiland Pandjang.	Gestrand en gezonken.	
102	29 Dec.	Op de hoogte van het eiland Semai.	Zeilvaartuig.	Geser (Amboina).	Omgeslagen en gezonken bij harden wind.	
		Timor en onderh.				
103	19 Oct.	Liaab (Sawoe).	Bebelaoet.	Kalidoepa.	Op de rotsen geworpen.	
		Bali en Lombok.				
104	6 Jan.	Op de reede van Boeleleng.	Sampan Sri Djepoen.	Eiland Raäs (Soemenep).	Verloren gegaan bij zwaar weer.	
105	22 Oct.	Ampenan.	Zeilschip Sri Boeroeng Dara.	Ampenan.	Van anker geslagen en weg gedreven.	
106	—	Straat Sapi.	Si Lamber Soeari.	Brakas (afd. Soemenep).	Verloren gegaan bij zwaar weer.	
107	—	Soegian (Lombok).	Bintang Soeoet.	Serangan.	Idem.	
108	—	—	Zeilschip Sri Goenoeng.	Karangasem.	Idem.	

Bijlage H.

(Zie hoofdstuk F van het verslag.)

TABELLARISCHE OPGAVEN,

meerendeels over 1922, betreffende eenige ONDERWERPEN VAN JUSTITIEELEN AARD, of daarmede verband houdende.

I. Lijst van naamlooze vennootschappen in 1922 in Nederlandsch-Indië en in Nederland opgericht (deze laatste alleen voor zooveel haar werkkring zich tot Nederlandsch-Indië uitstrekt).

II. Aantal huwelijken in 1922 in Nederlandsch-Indië gesloten tusschen personen, die aldaar aan een verschillend recht onderworpen zijn.

III. Aantal in 1922 in Nederlandsch-Indië verleden akten van oogstverband.

IV. Aantal in 1922 in Nederlandsch-Indië aanhangig geweest zijnde faillissementen.

V. Uitkomsten over 1922 van het beheer der wees- en boedelkamers in Nederlandsch-Indië.

VI. Statistiek betreffende de in 1922 op Java en Madoera berechte strafvervolgingen wegens veediefstal.

VII. Aantal gevallen waarin in 1922 door den Gouverneur-Generaal kwijtschelding of vermindering van straf aan veroordeelden is verleend.

VIII. Numerieke opgaven betreffende de in 1918 t/m 1922 aan Nederlanders, zoomede aan westersche en oostersche vreemdelingen verleende en geweigerde vergunningen tot vestiging of inwoning in Nederlandsch-Indië en de in die jaren in beraad gehouden verzoeken om zoodanige vergunning.

IX. Numerieke opgaven over 1922 betreffende de toelating en vestiging in Nederlandsch-Indië van Nederlanders, zoomede van westersche en oostersche vreemdelingen.

X. Statistiek der gedurende 1921 in de registers van den burgerlijken stand in Nederlandsch-Indië gedane inschrijvingen van geboorten, huwelijken, echtscheidingen en sterfgevallen.

XI. Statistische opgaven betreffende de in de jaren 1920, 1921 en 1922 in die buitengewesten, waar koelie-ordonnantiën van kracht zijn, geregistreerde contract-koelies.

XII. Overzicht van de gedurende het tijdvak 1 Juni 1922—ult. Mei 1923 verleende vergunningen tot het werven in Nederlandsch-Indië van inlanders voor het verrichten van diensten buiten Nederlandsch-Indië, uitgenomen Suriname.

XIII. Gewestelijk en afdeelingsgewijs overzicht der rietbranden over 1922.

1. Lijst van naamlooze vennootschappen in 1922 in Nederlandsch-Indië en in Nederland opgericht (deze laatsten alleen voor zooveel haar werkkring zich tot Nederlandsch-Indië uitstrekt).

A. In Nederlandsch-Indië opgericht.

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
1	Bouw-, Handel-, Administratie- en Cultuurmaatschappij Godivia.	Semarang.	2 Jan. 1922 nº. 32 a)	29 Mei 1923 „ 43	75 jaren.	f 100 000	f 1 000	f 30 000	f 30 000
2	Handelmaatschappij Tong Hoo.	Menado.	2 „ „ „ 33	5 „ 1922 „ 36	75 „	30 000	500	13 000	13 000
3	Bouwmaatschappij Kampong Baroe.	Soerabaja.	2 „ „ „ 34	13 Juni „ „ 47	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
4	Het Technisch Bureau Vraag en Aanbod.	Id.	2 „ „ „ 35	17 Mrt. „ „ 22	75 „	300 000	1 000	190 000	190 000
5	Bouwmaatschappij Kali-Sarie.	Id.	2 „ „ „ 36	13 Juni „ „ 47	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
6	Bouwmaatschappij Prigen.	Id.	2 „ „ „ 37	6 „ „ „ 45	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
7	Transport-onderneming Semarang (T. O. S.).	Semarang.	3 „ „ „ 28	21 Mrt. „ „ 23	75 „	150 000	500	100 000	100 000
8	Nederlandsch-Indische Cultuur- en Industrie-Bank.	Id.	3 „ „ „ 29	21 „ „ „ 23	75 „	25 000	500	5 000	5 000
9	Scheepsleverantie- en Stevedoremaatschappij voorheen J. M. Klein.	Id.	6 „ „ „ 23	14 „ „ „ 21	75 „	200 000	1 000	200 000	200 000
10	Algemeene Verzekeringmaatschappij De Atlas.	Bandoeng.	17 „ „ „ 64	19 Mei „ „ 40	60 „	500 000	500	100 000	100 000
11	Bouw- en Handelmaatschappij Limburg VII.	Soerabaja.	26 „ „ „ 31	24 Mrt. „ „ 24	75 „	50 000	1 000	15 000	15 000
12	Maatschappij tot Exploitatie van Vastigheden der Erven Tjong A Fie.	Medan (Oostkust van Sumatra).	26 „ „ „ 32	9 Juni „ „ 46	75 „	7 500 000	25 000	5 500 000	5 500 000
13	Handel- en Uitgeversmaatschappij en Drukkerij Kong Siong Djit Poo.	Batavia.	27 „ „ „ 15	31 Mrt. „ „ 26	75 „	50 000	a. 100 b. 10	11 000	11 000
14	Bouwmaatschappij Tjoa Liep Seng.	Rembang.	27 „ „ „ 16	31 „ „ „ 26	75 „	10 000	1 000	10 000	10 000
15	Handelsvereeniging voorheen Victor Zimmermann.	Batavia.	30 „ „ „ 39	14 Febr. „ „ 13	75 „	2 000 000	1 000	600 000	600 000
16	Handelmaatschappij Seng Hoat.	Id.	30 „ „ „ 40	24 Mrt. „ „ 24	75 „	100 000	1 000	50 000	50 000
17	Bouw- en Handelmaatschappij Goenoeng Sahari.	Id.	30 „ „ „ 53	28 „ „ „ 25	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
18	Machinefabriek en ijzergieterij Holland.	Soerabaja.	30 „ „ „ 54	24 „ „ „ 24	75 „	80 000	500	17 500	17 500
19	Midden-Javasche Bouw-, Industrie- en Handelmaatschappij voorheen Sokka.	Djokjakarta.	31 „ „ „ 48	29 April „ „ 34	50 „	500 000	1 000	200 000	25 000
20	Bouwmaterialen-onderneming Koedoes	Koedoes (Semarang).	31 „ „ „ 49	31 Mrt. „ „ 26	75 „	40 000	250	25 000	25 000
21	Maatschappij tot Exploitatie der Indische Courant en van Drukkerijen.	Soerabaja.	3 Febr. „ „ 28	24 „ „ „ 24	75 „	250 000	a. 1 000 b. 500 c. 100	50 300	50 300
22	Bouwmaatschappij Loudonstraat.	Id.	3 „ „ „ 29	28 „ „ „ 25	50 „	50 000	1 000	10 000	10 000
23	Distributie-onderneming Soerabaja.	Id.	3 „ „ „ 30	28 „ „ „ 25	75 „	40 000	100	8 000	8 000
24	Handelsvereeniging de Vriendschap Kiong Ho.	Id.	3 „ „ „ 31	31 „ „ „ 26	75 „	30 000	500	6 500	6 500
25	Handel- en Bouwmaatschappij Kian Ing	Kediri.	10 „ „ „ 14	21 April „ „ 32	75 „	25 000	500	10 000	10 000
26	Handel- en Bouwmaatschappij Forsete.	Semarang.	10 „ „ „ 15	a)	—	—	—	—	—
27	Handelmaatschappij Wu Thong Kongsie.	Medan.	14 „ „ „ 34	13 „ „ „ 30	75 „	500 000	100	127 000	127 000
28	Rozenbergs Automobielmaatschappij.	Soerabaja.	14 „ „ „ 35	4 „ „ „ 27	30 „	500 000	1 000	101 000	101 000
29	Grond-Exploitatiemaatschappij Grisee.	Id.	14 „ „ „ 36	4 „ „ „ 27	50 „	50 000	1 000	10 000	10 000
30	Constructiewerkplaats en Machinefabriek Eiffel.	Id.	14 „ „ „ 37	7 „ „ „ 28	50 „	80 000	500	17 000	17 000
31	Bouw- en Handelmaatschappij Limburg VI.	Id.	14 „ „ „ 38	7 „ „ „ 28	75 „	50 000	1 000	15 000	15 000

a) Op het tijdstip van afsluiting van dit overzicht (31 Juli 1923) had de voorgeschreven openbaarmaking der akte van oprichting nog niet plaats gehad.

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
32	Bouw-, Handel-, Administratie- en Cultuurmaatschappij Tamar.	Semarang.	14 Febr. 1922 n°. 39	31 Mrt. 1922 n°. 26	65 jaren.	f 100 000	f 1000	f 30 000	f 30 000
33	Handelmaatschappij Sin Hoa.	Soerakarta.	14 „ „ „ 40	a)	—	—	—	—	—
34	Handel- en Bouwmaatschappij Widar.	Semarang.	18 „ „ „ 18	12 Mei „ „ 38	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
35	Handelmaatschappij Thaij Seng.	Soerabaja.	20 „ „ „ 23	7 April „ „ 28	75 „	20 000	500	10 000	10 000
36	Handelmaatschappij Tamura.	Semarang.	20 „ „ „ 24	7 „ „ „ 28	75 „	50 000	500	20 000	20 000
37	Handelmaatschappij Soen Thaij.	Poerwodadi (Semarang).	20 „ „ „ 25	7 „ „ „ 28	75 „	100 000	500	20 000	20 000
38	Bataafsche Handelmaatschappij.	Batavia.	20 „ „ „ 26	4 „ „ „ 27	75 „	50 000	250	50 000	50 000
39	Yee Seen Company Limited.	Medan (Oostkust van Sumatra).	20 „ „ „ 27	25 „ „ „ 33	75 „	100 000	500	40 000	40 000
40	Boekhandel en Drukkerij Nam Yong.	Soerabaja.	23 „ „ „ 31	7 „ „ „ 28	75 „	100 000	500	26 500	26 500
41	Woningmaatschappij Henkie.	Bandoeng.	23 „ „ „ 30	a)	—	—	—	—	—
42	Malangsch Administratiekantoor.	Malang (Pasoeroean).	28 „ „ „ 18	21 „ „ „ 32	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
43	Bouwmaatschappij Oranje I.	Soerabaja.	3 Mrt. „ „ 21	22 Aug. „ „ 67	75 „	65 000	1 000	15 000	15 000
44	„ „ II.	Id.	3 „ „ „ 21	22 „ „ „ 67	75 „	42 000	1 000	10 000	10 000
45	„ „ III.	Id.	3 „ „ „ 21	18 „ „ „ 66	75 „	42 000	1 000	10 000	10 000
46	„ „ IV.	Id.	3 „ „ „ 21	22 „ „ „ 67	75 „	42 000	1 000	10 000	10 000
47	„ „ V.	Id.	3 „ „ „ 21	18 „ „ „ 66	75 „	42 000	1 000	10 000	10 000
48	„ „ VI.	Id.	3 „ „ „ 21	18 „ „ „ 66	75 „	42 000	1 000	10 000	10 000
49	„ „ VII.	Id.	3 „ „ „ 21	18 „ „ „ 66	75 „	42 000	1 000	10 000	10 000
50	„ „ VIII.	Id.	3 „ „ „ 21	29 „ „ „ 69	75 „	30 000	1 000	10 000	10 000
51	„ „ IX.	Id.	3 „ „ „ 21	29 „ „ „ 69	75 „	35 000	10 000	10 000	10 000
52	„ „ X.	Id.	3 „ „ „ 21	22 „ „ „ 67	75 „	20 000	1 000	10 000	10 000
53	„ „ XI.	Id.	3 „ „ „ 21	29 „ „ „ 69	75 „	30 000	1 000	10 000	10 000
54	„ „ XII.	Id.	3 „ „ „ 21	29 „ „ „ 69	75 „	40 000	1 000	10 000	10 000
55	„ „ XIII.	Id.	3 „ „ „ 21	18 „ „ „ 66	75 „	40 000	1 000	10 000	10 000
56	„ „ XIV.	Id.	3 „ „ „ 21	18 „ „ „ 66	75 „	40 000	1 000	10 000	10 000
57	„ „ XV.	Id.	3 „ „ „ 21	18 „ „ „ 66	75 „	35 000	1 000	10 000	10 000
58	Administratiekantoor en Handelmaatschappij Sin Lo Kongsie.	Medan (Oostkust van Sumatra).	15 „ „ „ 40	6 Juni „ „ 45	75 „	100 000	100	24 700	24 700
59	Handelmaatschappij Kiauw Hin en Co.	Bindjei (Oostkust van Sumatra).	15 „ „ „ 41	9 „ „ „ 46	50 „	300 000	a. 100 b. 50	60 000	60 000
60	Handelmaatschappij Koh Bie.	Semarang.	26 „ „ „ 27	9 „ „ „ 46	75 „	20 000	1 000	20 000	20 000
61	Handelmaatschappij Hwa Hin.	Soerabaja.	26 „ „ „ 28	5 Mei „ „ 36	75 „	200 000	1 000	100 000	100 000
62	Constructiewerkplaats Bakker.	Id.	26 „ „ „ 29	7 Juli „ „ 54	75 „	300 000	1 000	150 000	150 000
63	Handel- en Bouwmaatschappij Hoea Sen	Koeala Simpang (Atjeh en onderh.).	26 „ „ „ 30	a)	—	—	—	—	—
64	Bouwmaatschappij Batoetoelis.	Buitenzorg.	26 „ „ „ 31	23 Mei „ „ 41	75 „	75 000	1 000	31 000	31 000
65	Handelmaatschappij Ek Aan.	Semarang.	26 „ „ „ 32	9 Juni „ „ 46	75 „	60 000	1 000	15 000	15 000
66	Be en The's Kantoor voor Makelaarszaken.	Id.	26 „ „ „ 33	9 „ „ „ 46	75 „	75 000	1 000	45 000	45 000
67	Boekhandel en Drukkerij Pek en Co.	Soerabaja.	29 „ „ „ 25	5 Mei „ „ 36	75 „	10 000	1 000	10 000	10 000
68	Bouw- en Handelmaatschappij H. J. van der Linden.	Id.	29 „ „ „ 26	23 Febr. 1923 „ 16	75 „	400 000	10 000	400 000	400 000
69	IJsfabriek Soekoen.	Malang	29 „ „ „ 27	5 Mei 1922 „ 36	75 „	100 000	1 000	60 000	60 000

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
70	Handelmaatschappij Wonosari.	Bondowoso (Besoeki).	29 Mrt. 1922 n°. 28	6 Juni 1922 n°. 45	75 jaren.	f 15 000	f 100	f 3 300	f 3 30
71	Handelmaatschappij Thaij Hoo.	Menado.	29 „ „ „ 29	23 „ „ „ 50	75 „	80 000	1 000	40 000	40 00
72	Maatschappij tot Exploitatie van bioscopen en ijsfabrieken in de residentie Banka en onderhoorigheden.	Pangkalpinang (Banka en onderh.).	29 „ „ „ 30	27 „ „ „ 51	75 „	500 000	1 000	120 000	120 00
73	Handelmaatschappij Hong Hwat.	Soerabaja.	31 „ „ „ 39	*a)*	—	—	—	—	—
74	Handel- en Bouwmaatschappij Oller.	Semarang.	31 „ „ „ 40	*a)*	—	—	—	—	—
75	Handel- en Bouwmaatschappij Julian.	Id.	1 April „ „ 19	20 Juni „ „ 49	75 „	75 000	500	15 000	15 00
76	Handelmaatschappij Kian Hap.	Id.	1 „ „ „ 20	20 „ „ „ 49	75 „	50 000	1 000	20 000	20 00
77	Handelmaatschappij Bian Bie.	Id.	1 „ „ „ 21	9 „ „ „ 46	75 „	20 000	1 000	8 000	8 00
78	Kweekerij Klein Segoenoeng.	Sindanglaja.	3 „ „ „ 45	23 Mei „ „ 41	75 „	25 000	500	25 000	25 00
79	Handelmaatschappij Cementtegelfabriek en Bouwmaterialenhandel Midden-Java.	Semarang.	3 „ „ „ 48	13 Juni „ „ 47	75 „	25 000	1 000	10 000	10 00
80	Bouwmaatschappij Poeleke.	Soerabaja.	3 „ „ „ 49	*a)*	—	—	—	—	—
81	The Samarinda Produce Company.	Samarinda (Z. en O. afd. v. Borneo).	3 „ „ „ 50	19 Mei „ „ 40	75 „	25 000	2 500	5 000	5 00
82	Cultuurmaatschappij Baros.	Soekaboemi (Preanger-Regentsch.).	3 „ „ „ 51	23 „ „ „ 41	75 „	200 000	500	137 000	137 00
83	Bouw-en Handelmaatschappij Goentoer	Soerabaja.	7 „ „ „ 19	8 Aug. „ „ 63	75 „	100 000	1 000	20 000	20 00
84	Handelmaatschappij Tjioe Gie Tik.	Djombang (Soerabaja).	7 „ „ „ 20	22 „ „ „ 67	75 „	150 000	1 000	50 000	50 00
85	Nijverheid-, Industrie- en Handelmaatschappij Platina.	Semarang.	7 „ „ „ 21	9 Juni „ „ 46	75 „	25 000	250	12 000	12 00
86	West-Java Crediet- en Hypotheekbank.	Batavia.	11 „ „ „ 59	30 Mei „ „ 43	75 „	100 000	1 000	20 000	20 00
87	Publiciteitskantoor Cosmos.	Id.	17 „ „ „ 14	*a)*	—	—	—	—	—
88	Bouwmaatschappij de Stad Dockum.	Soerabaja.	19 „ „ „ 24	8 Juni „ „ 44	75 „	50 000	1 000	10 000	10 00
89	Handelmaatschappij Bian Hien.	Bondowoso (Besoeki).	19 „ „ „ 25	*a)*	—	—	—	—	—
90	Omnibusdienst Soekamadjoe.	Tjitjoeroek (Preanger-Regentsch.).	20 „ „ „ 22	20 Juni „ „ 49	75 „	10 000	1 000	10 000	10 000
91	Algemeene Levensverzekeringmaatschappij Indonesia.	Bandoeng.	21 „ „ „ 44	4 Juli „ „ 53	75 „	500 000	500	200 000	50 000
92	Handelmaatschappij Ban Hong Bie.	Soerabaja.	2 Mei „ „ 35	23 Juni „ „ 50	75 „	100 000	1 000	70 000	70 000
93	Bouwmaatschappij Oei Khay Hong.	Id.	2 „ „ „ 36	20 „ „ „ 49	75 „	100 000	1 000	50 000	50 000
94	Rijstpellerij-, Bouw- en Handelmaatschappij Ang Tjwie Hin.	Babat (Soerabaja).	4 „ „ „ 36	27 „ „ „ 51	75 „	300 000	1 000	60 000	60 000
95	Handelmaatschappij voorheen (onder de firma) Lim Hap en Co.	Semarang.	4 „ „ „ 37	6 Oct. „ „ 80	73 „	30 000	200	30 000	30 000
96	Veeteelt-, Cultuur-, Handel-, Bouw- en Industriemaatschappij Ladjoe.	Batavia.	4 „ „ „ 38	30 Juni „ „ 52	75 „	50 000	500	10 000	10 000
97	Handelmaatschappij Asia.	Soerabaja.	8 „ „ „ 27	23 „ „ „ 50	75 „	25 000	1 000	25 000	25 000
98	Borneosche Handelmaatschappij Oesman Abdulkarim.	Id.	8 „ „ „ 28	23 „ „ „ 50	75 „	15 000	500	10 000	10 000
99	Handel- en Bouwmaatschappij Hela.	Semarang.	24 „ „ „ 35	*a)*	—	—	—	—	—
100	Lim Ik Siangs Handelmaatschappij.	Djoewana (Semarang).	24 „ „ „ 36	4 Juli „ „ 53	75 „	100 000	1 000	35 000	35 000
101	Solosche Apotheek voorheen A. Coenaes	Soerakarta.	24 „ „ „ 37	27 Dec. „ „ 103	75 „	300 000	5 000	125 000	125 000
102	Bouwmaatschappij Ali Alhabsy.	Soerabaja.	24 „ „ „ 38	25 Juli „ „ 59	75 „	1 000 000	1 000	600 000	600 000
103	Handel- en Bouwmaatschappij Loki.	Semarang.	29 „ „ „ 34	*a)*	—	—	—	—	—

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
104	Handelmaatschappij Kim Hong.	Lho Seumawe (Atjeh en onderh.).	3 Juni 1922 n°. 19	26 Sept. 1922 n°. 77	75 jaren.	f 60 000	f 1 000	f 60 000	f 60 000
105	Houtindustrie-maatschappij Kiara Roa.	Batavia.	9 " " " 31	14 Juli " " 56	75 "	500 000	500	350 000	200 000
106	Heath en Co. Limited.	Id.	9 " " " 32	11 Aug. " " 64	75 "	150 000	100	75 000	75 000
107	Assam Thee-onderneming Pasir Padang.	Id.	9 " " " 33	18 Juli " " 57	50 "	500 000	500	500 000	500 000
108	Bouw- en Handelmaatschappij Wilis.	Soerabaja.	11 " " " 37	18 " " " 57	75 "	100 000	1 000	20 000	20 000
109	Handel-, Bouw-, Cultuur- en Administratiemaatschappij Felicitas.	Batavia.	11 " " " 38	11 Aug. " " 64	75 "	10 000	1 000	10 000	10 000
110	Bouw- en Handelmaatschappij Kawi.	Soerabaja.	11 " " " 39	11 Juli " " 55	75 "	100 000	1 000	20 000	20 000
111	Suikerfabriek Nieuw-Losarie.	Batavia.	14 " " " 1	27 Juni " " 51	75 "	1 500 000	1 000	300 000	300 000
112	IJs- en mineraalwaterfabriek Klakah.	Klakah (Pasoeroean).	20 " " " 45	25 Juli " " 59	75 "	70 000	1 000	65 000	65 000
113	Handelmaatschappij Lim Han.	Batavia.	22 " " " 80	25 Aug. " " 68	75 "	5 000	500	5 000	5 000
114	Blauwhoeden Veem.	Semarang.	23 " " " 20	29 " " " 69	75 "	300 000	500	65 000	65 000
115	Handelmaatschappij Kim Hong.	Sigli (Atjeh en onderh.).	28 " " " 44	26 Sept. " " 77	75 "	60 000	1 000	60 000	60 000
116	Bibitmaatschappij Ambarawa.	Semarang.	28 " " " 45	8 Aug. " " 63	10 "	50 000	1 000	20 000	20 000
117	Bouw-, Handel-, Administratie- en Cultuurmaatschappij Felicita.	Id.	28 " " " 46	*a)*	—	—	—	—	—
118	Bouw-, Handel-, Administratie- en Cultuurmaatschappij Merinda.	Id.	28 " " " 47	*a)*	—	—	—	—	—
119	Bouwmaatschappij Bergzicht.	Lawang (Pasoeroean).	1 Juli " " 71	24 Nov. " " 94	75 "	50 000	1 000	14 000	14 000
120	Handelmaatschappij Bian Hong.	Peterongan (Soerabaja).	1 " " " 72	22 Aug. " " 67	50 "	50 000	500	20 000	20 000
121	Handel- en Bouwmaatschappij Diamond	Semarang.	1 " " " 73	15 " " " 65	75 "	50 000	1 000	20 000	20 000
122	Hotel Nam Geauw.	Id.	1 " " " 74	1 Sept. " " 70	75 "	14 500	500	14 500	14 500
123	Industrieele en Handelmaatschappij de Hollandsche Compagnie.	Batavia.	4 " " " 66	28 Juli " " 60	75 "	40 000	500	8 000	8 000
124	Administratiekantoor en Handelmaatschappij Tjin Keng Kongsie.	Medan (Oostkust van Sumatra).	7 " " " 31	19 Sept. " " 75	75 "	300 000	100	99 300	99 300
125	Nederlandsch-Indische, Chineesche Onderlinge besturen.	Bandoeng (Preanger-Regentsch.).	12 " " " 31	29 Aug. " " 69	75 "	50 000	100	10 000	10 000
126	Landbouw-, Tuinbouw- en Veeteeltonderneming „Huize Dennenbosch".	Kopeng (Semarang).	13 " " " 37	1 Sept. " " 70	75 "	50 000	1 000	40 000	40 000
127	Bouwmaatschappij Het Gooi.	Soerabaja.	14 " " " 44	26 " " " 77	75 "	50 000	1 000	10 000	10 000
128	Bouw-, Handel-, Administratie- en Cultuurmaatschappij Zeus.	Semarang.	14 " " " 45	22 " " " 76	75 "	10 000	1 000	2 000	2 000
129	Handelmaatschappij Tik Liong.	Djokjakarta.	14 " " " 46	8 " " " 72	75 "	50 000	500	14 000	14 000
130	Handelmaatschappij De Volharding.	Semarang.	14 " " " 47	23 Febr. 1923 " 16	75 "	25 000	500	5 000	5 000
131	Handelmaatschappij Tek Hong.	Id.	14 " " " 48	1 Sept. 1922 " 70	75 "	200 000	1 000	200 000	200 000
132	Handelmaatschappij Hock Ho.	Soerabaja.	17 " " " 40	8 " " " 72	75 "	40 000	1 000	20 000	20 000
133	Schoenenmagazijn The Buffalo.	Batavia.	18 " " " 8	19 " " " 75	75 "	25 000	500	5 000	5 000
134	Bouwmaatschappij Rumphius.	Id.	18 " " " 23	15 " " " 74	75 "	50 000	1 000	26 000	26 000
135	Handelmaatschappij Deli Toba.	Pematang Siantar (Oostk. v. Sumatra).	18 " " " 24	22 " " " 76	75 "	60 000	1 000	30 000	30 000
136	Handelmaatschappij Toyoshioji.	Soerabaja.	18 " " " 25	8 " " " 72	75 "	100 000	1 000	50 000	50 000
137	Luchtvaart-, Automobiel- en Sportmaatschappij (Lasmy).	Id.	19 " " " 28	8 " " " 72	75 "	500 000	1 000	100 000	100 000

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
138	Indische Oliefabrieken.	Tjilatjap (Banjoemas).	19 Juli 1922 nº. 29	10 Nov. 1922 „ 90	75 jaren.	f 100 000	f 500	f 100 000	f 100 000
139	Handelmaatschappij Kian Tjhiang.	Semarang.	19 „ „ „ 30	5 Sept. „ „ 71	75 „	100 000	1 000	50 000	50 000
140	Handel- en Bouwmaatschappij Weltevreden.	Batavia.	31 „ „ „ 70	19 „ „ „ 75	75 „	100 000	1 000	100 000	100 000
141	Administratiekantoor Kali Besar.	Id.	31 „ „ „ 71	22 „ „ „ 76	75 „	50 000	500	20 000	10 000
142	Handelmaatschappij Ek Sing.	Cheribon.	31 „ „ „ 72	19 „ „ „ 75	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
143	Handelmaatschappij en IJzersmederij voorheen Hoa Bien en Co.	Batavia.	7 Aug. „ „ 30	19 „ „ „ 75	75 „	10 000	500	7 000	7 000
144	Handelmaatschappij Hap Bo.	Soerabaja.	7 „ „ „ 31	22 „ „ „ 76	75 „	100 000	1 000	70 000	70 000
145	Maatschappij tot voortzetting van de Melkerij Tjandi.	Semarang.	9 „ „ „ 25	19 „ „ „ 75	50 „	45 000	500	45 000	45 000
146	Marywattie Tea Company.	Batavia.	10 „ „ „ 45	*a)*	—	—	—	—	—
147	Drukkerij A. Emmink.	Id.	11 „ „ „ 34	26 „ „ „ 77	75 „	150 000	500	100 000	100 000
148	Handelmaatschappij Maison Gervais.	Soerabaja.	16 „ „ „ 27	22 „ „ „ 76	75 „	40 000	500	35 000	35 000
149	Bouwmaatschappij Kok Poo.	Grisee (Soerabaja).	17 „ „ „ 27	3 Oct. „ „ 79	75 „	200 000	5 000	100 000	100 000
150	Bouw- en Woningmaatschappij Amhertsia.	Bandoeng (Preanger-Regentsch.).	17 „ „ „ 28	22 Sept. „ „ 76	75 „	125 000	1 000	125 000	125 000
151	Naamlooze Vennootschap tot voortzetting der zaken Importhuis en Technisch bureau voorheen Werner.	Semarang.	17 „ „ „ 29	22 „ „ „ 76	75 „	100 000	500	30 000	30 000
152	Cultuurmaatschappij Metawati.	Halte Haoergeulis (Cheribon).	18 „ „ „ 38	12 „ „ „ 73	75 „	100 000	500	20 000	20 000
153	Cultuurmaatschappij Kanopan Oeloe.	Sialang Ampat (Oostkust van Sumatra).	19 „ „ „ 34	29 Dec. „ „ 104	75 „	125 000	500	25 000	25 000
154	Bouwmaatschappij Maastricht.	Soerabaja.	19 „ „ „ 35	26 Sept. „ „ 77	75 „	50 000	1 000	10 000	10 000
155	Bouwmaatschappij Grubbenvorst.	Id.	19 „ „ „ 36	26 „ „ „ 77	75 „	50 000	1 000	10 000	10 000
156	Handelmaatschappij Thay Ping Yong.	Bandoeng (Preanger-Regentsch.).	19 „ „ „ 37	26 „ „ „ 77	75 „	40 000	500	10 500	10 500
157	Bouw-, Handel-, Administratie- en Cultuurmaatschappij Hector.	Semarang.	22 „ „ „ 42	*a)*	—	—	—	—	—
158	Handelmaatschappij Tan Kwie Kok merk Bian Gwan.	Id.	22 „ „ „ 43	*a)*	—	—	—	—	—
159	The Sourabaja Commercial Press Company Limited.	Soerabaja.	22 „ „ „ 44	29 „ „ „ 78	75 „	50 000	100	15 100	15 100
160	Tan's Dynamo- en Accumulatoren Reparatie-atelier en Laadstation (T. A. N. D. A. R. A.).	Id.	24 „ „ „ 31	26 „ „ „ 77	50 „	50 000	1 000	20 000	20 000
161	Auto Transport- en Tractiemaatschappij F. W. D.	Id.	26 „ „ „ 38	16 Jan. 1923 „ 5	75 „	450 000	1 000	95 000	95 000
162	Handel-, Bouw- en Exploitatiemaatschappij Emergo.	Batavia.	4 Sept. „ „ 13	29 Sept. 1922 „ 78	75 „	50 000	500	10 000	10 000
163	Maatschappij tot Uitvoering van Bouwwerken De Betonmaatschappij (D.B.M.)	Id.	8 „ „ „ 37	10 Oct. „ „ 81	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
164	Handelsonderneming Scherber.	Id.	9 „ „ „ 37	10 „ „ „ 81	75 „	20 000	250	4 000	4 000
165	Daido en Co. Trading Company Limited.	Padang (Sumatra's Westkust).	18 „ „ „ 31	29 Dec. „ „ 104	75 „	100 000	1 000	60 000	60 000
166	Handelmaatschappij Siauw An.	Batavia.	19 „ „ „ 21	20 Oct. „ „ 84	75 „	200 000	2 000	60 000	60 000
167	Bandoengsche Tuinbouwmaatschappij.	Bandoeng. (Preanger-Regentsch.).	22 „ „ „ 25	23 Jan. 1923 „ 7	75 „	100 000	500	20 000	20 000

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
168	Machinale Timmerfabriek Prins der Nederlanden.	Soerabaja.	22 Sept. 1922 nº. 26	20 Oct. 1922 „ 84	75 jaren.	f 40 000	f 500	f 35 000	f 35 000
169	Maatschappij tot Exploitatie der Pamanoekan- en Tjiasemlanden.	Batavia.	22 „ „ „ 33	a)	—	—	—	—	—
170	Datoek Toenaro Joenoes Handelmaatschappij.	Padang (Sumatra's Westkust).	22 „ „ „ 37	14 Nov. „ „ 91	75 „	175 000	1 000	175 000	175 000
171	Zeep- en Oliefabriek Celebes.	Makasser (Celebes en onderh.).	22 „ „ „ 38	5 Jan. 1923 „ 2	75 „	50 000	500	50 000	50 000
172	Bouw- en Handelmaatschappij Tan Ing Goen.	Blora (Rembang).	26 „ „ „ 23	12 „ „ „ 4	75 „	200 000	1 000	50 000	50 000
173	Bouw-, Handel-, Administratie- en Cultuurmaatschappij Jupiter.	Semarang.	29 „ „ „ 51	20 Juli „ „ 58	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
174	Lawang Kedaton Estates Limited.	Soerabaja.	29 „ „ „ 52	14 Nov. 1922 „ 91	75 „	250 000	5 000	205 000	205 000
175	Soerabaja Scheepvaart Syndicaat.	Id.	30 „ „ „ 33	27 Oct. „ „ 86	30 „	30 000	500	6 000	6 000
176	Maatschappij tot exploitatie van de onroerende goederen van de erven P. C. Wieseman.	Djokjakarta.	30 „ „ „ 34	21 Nov. „ „ 93	75 „	115 000	1 000	115 000	115 000
177	Handelmaatschappij Tjiauw Hoo.	Cheribon.	30 „ „ „ 35	7 „ „ „ 89	75 „	10 000	500	10 000	10 000
178	Bankvereeniging Be Biauw Tjoan Soerabaja.	Soerabaja.	5 Oct. „ „ 17	17 „ „ „ 92	75 „	1 500 000	10 000	300 000	300 000
179	Cultuurmaatschappij Rowo Seneng.	Bojolali (Soerakarta).	5 „ „ „ 21	6 Febr. 1923 „ 11	75 „	200 000	1 000	100 000	100 000
180	Handelmaatschappij voorheen Lublink Weddik.	Soerabaja.	5 „ „ „ 22	7 Nov. 1922 „ 89	75 „	25 000	500	5 000	5 000
181	Handel- en Bouwmaatschappij het Indische Woonhuis.	Id.	5 „ „ „ 23	7 „ „ „ 89	75 „	100 000	1 000	100 000	100 000
182	Importkantoor Wevels.	Bandoeng (Preanger-Regentsch.).	7 „ „ „ 4	24 „ „ „ 94	75 „	20 000	500	12 000	12 000
183	Handelmaatschappij Meteoor.	Batavia.	10 „ „ „ 30	2 „ „ „ 88	75 „	25 000	250	5 000	5 000
184	Bouw- en Handelmaatschappij Kloemoetan II.	Soerabaja.	11 „ „ „ 37	15 Febr. 1923 „ 14	75 „	50 000	1 000	10 000	10 000
185	Bouw- en Handelmaatschappij Kloemoetan I.	Id.	11 „ „ „ 38	9 „ „ „ 12	75 „	50 000	1 000	10 000	10 000
186	Importmaatschappij Tjimahi.	Tjimahi (Preanger-Regentsch.).	11 „ „ „ 39	17 Nov. 1922 „ 92	75 „	5 000	100	1 000	1 000
187	Bootwerf en Machinefabriek Karang Tembok.	Soerabaja.	19 „ „ „ 28	21 „ „ „ 93	75 „	50 000	500	10 000	10 000
188	Nederlandsch-Indische Bandentrust.	Batavia.	19 „ „ „ 29	21 „ „ „ 93	75 „	10 000	1 000	10 000	10 000
189	Handelmaatschappij Bie Siang Hoo.	Soerabaja.	26 „ „ „ 52	1 Dec. „ „ 96	75 „	250 000	1 000	150 000	150 000
190	Handelmaatschappij Thay Liong.	Id.	4 Nov. „ „ 13	24 Nov. „ „ 94	75 „	100 000	500	30 000	30 000
191	Handelmaatschappij Khing Hoo Kong Sie.	Id.	4 „ „ „ 14	1 Dec. „ „ 96	75 „	100 000	1 000	53 000	53 000
192	Bouwmaatschappij Pagongan.	Cheribon.	9 „ „ „ 21	a)	—	—	—	—	—
193	Javasche Verf- en Vernisfabrieken.	Singasari (Pasoeroean).	9 „ „ „ 22	12 „ „ „ 99	75 „	250 000	a. 1000 b. 500	125 000	125 000
194	Ligtvoet's Fabrieken van Bouwmaterialen.	Soerabaja.	14 „ „ „ 21	15 „ „ „ 100	50 „	1 000 000	500	600 000	600 000
195	Handelmaatschappij Tong Tji.	Cheribon.	17 „ „ „ 33	a)	—	—	—	—	—
196	Societa Commerciale Oltremarina.	Batavia.	27 „ „ „ 13	5 Jan. 1923 „ 2	75 „	500 000	1 000	250 000	250 000
197	Maatschappij tot voortzetting der Zaken voorheen Herman Koch.	Id.	27 „ „ „ 37	15 Dec. 1922 „ 100	75 „	100 000	1 000	75 000	75 000
198	Mijnbouwmaatschappij Sampang.	Semarang.	27 „ „ „ 38	27 „ „ „ 103	75 „	90 000	1 000	30 000	30 000

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
199	Bouwmaatschappij Im Soen.	Soerabaja.	27 Nov. 1922 nº. 39	27 Dec. 1922 nº. 103	75 jaren.	f 25 000	f 500	f 5 000	f 5 000
200	Bouwmaatschappij Lie Tjie Siang merk Ek San.	Pekalongan.	1 Dec. „ „ 19	19 Jan. 1923 „ 6	75 „	250 000	1 000	200 000	200 000
201	Handelmaatschappij King Nam.	Soerabaja.	1 „ „ „ 20	5 „ „ „ 2	50 „	60 000	1 000	27 000	27 000
202	Electrotechnisch Verkoopkantoor (Elveka).	Id.	1 „ „ „ 21	16 „ „ „ 5	75 „	10 000	500	2 000	2 000
203	Preanger-Credietbank.	Bandoeng (Preanger-Regentsch.).	1 „ „ „ 22	12 „ „ „ 4	75 „	100 000	500	35 000	35 000
204	Bouw- en Handelmaatschappij Djit Hien	Kertasana (Kediri).	1 „ „ „ 53	12 „ „ „ 4	75 „	100 000	1 000	40 000	40 000
205	Bouw- en Handelmaatschappij Liauw Kian Kie.	Batavia.	1 „ „ „ 54	9 „ „ „ 3	75 „	100 000	1 000	50 000	50 000
206	Chemicaliënhandel Temanggoeng.	Temanggoeng (Kedoe).	1 „ „ „ 55	16 „ „ „ 5	75 „	5 000	500	3 000	3 000
207	Handelmaatschappij Tjoa Soen Aan.	Rembang.	1 „ „ „ 56	16 „ „ „ 5	75 „	200 000	1 000	100 000	100 000
208	Koloniale Industrie- en Handelmaatschappij (Kihm).	Batavia.	1 „ „ „ 57	9 „ „ „ 3	75 „	100 000	500	25 000	25 000
209	IJsfabriek Padalarang.	Bandoeng (Preanger-Regentsch.).	1 „ „ „ 58	12 „ „ „ 4	50 „	100 000	1 000	63 000	63 000
210	Naamlooze Vennootschap tot voortzetting der Soerabajasche Industriemaatschappij.	Soerabaja.	16 „ „ „ 31	19 „ „ „ 6	75 „	100 000	500	20 500	20 500
211	Drukkerij en Boekhandel Sie Kay In Boe Kongsie.	Id.	20 „ „ „ 21	30 „ „ „ 9	75 „	50 000	500	24 000	24 000
212	Handelmaatschappij voorheen Ban Seing.	Tandjoengtiram (Oostkust van Sumatra).	20 „ „ „ 22	20 Mrt. „ „ 23	75 „	15 000	100	15 000	15 000
213	Handelmaatschappij voorheen Ngie Tjhiang Hin Bros.	Pontianak (Westerafd. van Borneo).	30 „ „ „ 29	23 Febr. „ „ 16	75 „	825 000	1 500	825 000	825 000
214	Handelmaatschappij Hok Liong.	Soerabaja.	30 „ „ „ 30	30 Jan. „ „ 9	75 „	100 000	1 000	40 000	40 000
215	Steen- en Dakpannenfabriek de Zon.	Id.	30 „ „ „ 31	20 Febr. „ „ 15	75 „	150 000	500	100 000	100 000
216	Bouwmaatschappij Tjoban Tretes.	Id.	30 „ „ „ 32	26 Jan. „ „ 8	75 „	500 000	1 000	100 000	100 000
217	Handelsvereeniging Apcar Limited.	Id.	30 „ „ „ 33	26 „ „ „ 8	50 „	120 000	1 000	24 000	24 000

B. In Nederland opgericht.

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het Kon. besluit.	Datum en nummer van de Ned. Staatscourant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1922 te storten bedrag.
1	Centraal Bureau Babcock-Wilcox-Stork voor Nederland en Koloniën.	Amsterdam.	12 Jan. 1922 nº. 37	13 Febr. 1922 „ 31	28 jaren.	f 1 000 000	f 1 000	f1 000 000	f 100 000
2	Dordtsche Cultuurmaatschappij.	Dordrecht.	24 „ „ „ 36	16 Maart „ „ 54	48 „	2 000 000	1 000	1 160 000	1 160 000
3	Auto- en Motor-Benoodigdheden Import-Maatschappij A.M.B.I.	Amsterdam.	6 Febr. „ „ 58	4 „ „ „ 71	40 „	300 000	500	60 000	60 000
4	Indische Productenmaatschappij.	Id.	6 „ „ „ 58	20 „ „ „ 56	29 „	250 000	1 000	50 000	50 000
5	Handelsvereeniging Oost-Indië.	Id.	15 „ „ „ 82	16 „ „ „ 54	73 „	5 000 000	1 000	1 500 000	1 500 000
6	Handelmaatschappij Ultra Mare H.U.M.	Id.	22 „ „ „ 6	27 „ „ „ 61	28 „	1 000 000	10 000	500 000	500 000
7	Huidenhandel en Leerlooierij Oost-Indië	Id.	22 „ „ „ 7	16 „ „ „ 54	73 „	5 000 000	1 000	1 000 000	1 000 000
8	Uitgeversmaatschappij Volkscultuur.	's-Gravenhage.	13 Maart „ „ 55	18 April „ „ 75	30 „	500 000	100	100 000	20 000
9	Cultuurmaatschappij Kina Mouina.	Amsterdam.	15 „ „ „ 69	22 Maart „ „ 58	75 „	100 000	10 000	100 000	100 000
10	Unie van IJsfabrieken U.V.IJ.	's-Gravenhage.	17 „ „ „ 64	8 Mei „ „ 89	49 „	10 000 000	1 000	2 000 000	2 000 000
11	Technisch Handelsbureau Habege.	Haarlem.	27 „ „ „ 34	4 „ „ „ 87	29 „	100 000	500	20 000	20 000
12	Gebr. Sutorius en Co's Handelmaatschappij.	Rotterdam.	7 April „ „ 39	8 „ „ „ 89	23 „	500 000	1 000	210 000	210 000
13	Cultuurmaatschappij „Tjimaniri".	Amsterdam.	18 „ „ „ 10	29 „ „ „ 103	49 „	60 000	1 000	60 000	60 000
14	Cultuurmaatschappij Vereenigde Lawoe-ondernemingen.	's-Gravenhage.	25 „ „ „ 15	7 Juni „ „ 109	50 „	8 000 000	1 000	—	—
15	Gebroeders van der Bilt's Handelmaatschappij.	Amsterdam.	6 Mei „ „ 37	8 „ „ „ 110	50 „	500 000	a. 1000 b. 500	123 000	123 000
16	Cultuurmaatschappij Pasirangin.	Rotterdam.	16 „ „ „ 46	17 Juli „ „ 137	75 „	180 000	500	180 000	180 000
17	Verkoopcentrale Scholten-Sichel.	Groningen.	18 „ „ „ 49	3 „ „ „ 127	15 „	160 000	1 000	48 000	48 000
18	Cultuurmaatschappij Pasir Karet.	Amsterdam.	19 Juni „ „ 140	24 „ „ „ 142	50 „	2 000 000	1 000	512 000	512 000
19	Handelsvereeniging J. Eringa.	Sneek.	4 Juli „ „ 16	10 Aug. „ „ 155	53 „	150 000	1 000	70 000	70 000
20	„Orium Agents" (fabriek v. Orium).	Amsterdam.	12 „ „ „ 43	31 Juli „ „ 147	48 „	75 000	1 000	15 000	15 000
21	International Cement Gun Company (Internationale Gewapend Betonmaatschappij).	Utrecht.	22 „ „ „ 68	25 Sept. „ „ 186	28 „	100 000	500	50 000	50 000
22	Tabakcultuurmaatschappij Soember Sarie.	Rotterdam.	29 „ „ „ 35	2 Oct. „ „ 191	30 „	300 000	1 000	300 000	300 000
23	Administratiekantoor van leeningen ten laste van Nederland en van Nederlandsch-Indië.	Amsterdam.	21 „ „ „ 20	17 Aug. „ „ 160	50 „	60 000	100	60 000	60 000
24	P.J. Janssen en Co's Import- en Exportmaatschappij.	Id.	4 Sept. „ „ 112	28 Sept. „ „ 189	68 „	100 000	500	25 000	25 000
25	Steur's Tabakshandelmaatschappij.	Id.	21 „ „ „ 40	12 Oct. „ „ 199	50 „	250 000	a. 500 b. 1000	50 000	50 000
26	Nederlandsche Industrieele en Commercieele Maatschappij.	's-Gravenhage.	29 Nov. „ „ 37	4 Jan. 1923 „ 3	30 „	50 000	500	10 000	1 000

II. Aantal huwelijken in 1922 in Nederlandsch-Indië gesloten tusschen personen die aldaar aan een verschillend recht zijn onderworpen. *a)*

Ambtsgebied van den raad van justitie te:	Huwelijken tusschen: Europeesche mannen en inlandsche (niet-Christen-) vrouwen.	Europeesche mannen en inlandsche (Christen-) vrouwen.	Europeesche mannen en Chineesche (niet-Christen-) vrouwen.	Europeesche mannen en Chineesche (Christen-) vrouwen.	Europeesche vrouwen en inlandsche mannen.	Totaal.
Batavia	139	40	27	4	2	212
Semarang	63	29	15	1	23	131
Soerabaja	35	5	2	2	2	46
Padang	9	4	5	—	—	18
Makasser	3	22	4	1	8	38
Medan	13	2	2	—	—	17
Totalen	262	102	55	8	35	462
Over 1921 waren de totalen	208	98	52	2	29	389

a) Zie K. B. 29 Dec. 1896 n°. 23 (Ind St. 1898 n°. 158), gewijzigd bij K. B. 19 Juli 1901 n°. 38 (Ind. St. n°. 348).

III. Aantal in 1922 in Nederlandsch-Indië verleden akten van oogstverband. *a)*

Verleden binnen het ambtsgebied van den raad van justitie te:	Betreffende onderstaande oogstjaren: Oogst van 1922.	Oogst van 1923.	Te zamen.	Betreffende onderstaande soorten van ondernemingen: Particuliere landen.	Huurlanden in Soerakarta en Djokjakarta.	Erfpachts- of huurondernemingen op gouvernementsgronden.	Andere ondernemingen.	Te zamen.	Betreffende onderstaande soort van oogsten: Suikeroogsten.	Koffieoogsten.	Tabakoogsten.	Indigooogsten.	Oogsten van andere producten of oogsten van gemengden aard. *b)*	Te zamen.
Batavia	4	—	4	—	—	3	1	4	—	—	—	—	4	4
Semarang	6	2	8	—	—	6	2	8	1	—	—	—	7	8
Soerabaja	4	4	8	—	—	8	—	8	4	2	1	—	1	8
Padang	—	1	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1
Makasser	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Medan	15	—	15	—	—	—	15	15	—	—	1	—	14	15
Totalen	30	7	37	—	—	18	19	37	5	2	2	—	28	37
Over 1921 waren de totalen	33	6	39	2	4	14	19	39	13	—	—	1	25	39

a) Zie K. B. 24 Jan. 1886 n°. 22 (Ind. St. n°. 57).

b) Voor zooveel de oogsten van gemengden aard tevens een der in de vier voorafgaande kolommen genoemde producten omvatten, is in de bedoelde kolommen van de betrekkelijke akten *geen* melding gemaakt.

IV. Aantal in 1922 in Nederlandsch-Indië aanhangig geweest zijnde faillissementen.

OMSCHRIJVING.	Europeanen.	Chineezen.	Andere vreemde oosterlingen.	Vennootschappen onder eene firma.	Naamlooze vennootschappen.	Te zamen.
A. Op ult. 1921 AANHANGIGE FAILLISSEMENTEN.						
Op ult. 1921 aanhangige faillissementen: sedert meer dan 3 jaren	56	69	10	8	14	157
„ „ „ 2 „	17	32	4	3	14	70
„ „ „ 1 jaar	46	74	13	7	14	154
„ „ „ 6 maanden	23	76	6	4	9	118
„ 6 maanden of minder	69	114	12	3	17	215
Totalen	211	365	45	25	68	714
Onder de boedels bevonden er zich:						
met een *passief* van minder dan f 2 500	89	107	23	—	5	224
„ „ „ „ f 2 500 tot f 5 000	33	52	5	2	6	98
„ „ „ „ meer dan f 5 000 tot f 10 000	24	46	4	1	5	80
„ „ „ „ „ „ 10 000 „ 25 000	33	59	5	2	7	106
„ „ „ „ „ „ 25 000 „ 50 000	13	45	3	4	14	79
„ „ „ „ „ „ 50 000	19	54	5	16	31	125
Te zamen	211	a) 363	45	25	68	b) 712
en met een *actief* van minder dan f 2 500	146	230	34	2	13	425
„ „ „ „ „ f 2 500 tot f 5 000	23	35	5	2	9	74
„ „ „ „ „ meer dan f 5 000 tot f 10 000	19	31	1	3	5	59
„ „ „ „ „ „ „ 10 000 „ 25 000	14	37	4	7	17	79
„ „ „ „ „ „ „ 25 000 „ 50 000	6	19	1	6	10	42
„ „ „ „ „ „ „ 50 000	3	12	—	5	14	34
Te zamen	211	c) 364	45	25	68	d) 713
Bij het einde van 1922 waren van de bovenbedoelde faillissementen *beëindigd*: door accoord	1	4	—	—	1	6
„ vereffening	85	107	9	7	15	223
„ tenietdoening van de faillietverklaring	2	1	—	—	1	4
„ opheffing van het faillissement	14	36	10	1	—	61
op andere wijze	—	—	—	—	—	—
Te zamen	102	148	19	8	17	294
en bleven dus *onbeëindigd*	109	217	26	17	51	420
Totalen als boven	211	365	45	25	68	714

a) In één faillissement onder Soerabaja had de verificatievergadering nog niet plaats gehad, zoodat het passief niet kon worden opgegeven, terwijl in één faillissement het passief niet bekend was.

b) Als voren.

c) In één faillissement onder Soerabaja was geen actief.

d) Als voren.

OMSCHRIJVING.	Europeanen.	Chineezen.	Andere vreemde oosterlingen.	Vennootschappen onder eene firma.	Naamlooze vennootschappen.	Te zamen.
B. In 1922 ONTSTANE FAILLISSEMENTEN.						
In 1922 ontstane faillissementen op eigen aangifte van den schuldenaar	117	285	48	7	22	479
„ vordering van de schuldeischers	112	182	29	20	54	397
„ „ van het openbaar ministerie	—	2	—	—	—	2
Totalen	229	469	77	27	76	878
Onder de boedels bevonden er zich:						
met een *passief* van minder dan f 2 500	69	83	8	—	13	173
„ „ „ „ f 2 500 tot f 5 000	24	27	5	1	5	62
„ „ „ „ meer dan f 5 000 tot f 10 000	22	53	3	2	7	87
„ „ „ „ „ „ 10 000 „ 25 000	32	70	8	5	10	125
„ „ „ „ „ „ 25 000 „ 50 000	11	56	5	2	7	81
„ „ „ „ „ „ 50 000	14	55	8	8	24	109
Te zamen	*e*) 172	*f*) 344	*g*) 37	*h*) 18	*i*) 66	*j*) 637
en met een *actief* van minder dan f 2 500	131	211	21	5	35	403
„ „ „ „ „ f 2 500 tot f 5 000	17	40	4	3	7	71
„ „ „ „ „ meer dan f 5 000 tot f 10 000	6	38	4	1	4	53
„ „ „ „ „ „ „ 10 000 „ 25 000	11	29	3	5	8	56
„ „ „ „ „ „ „ 25 000 „ 50 000	3	14	1	—	8	26
„ „ „ „ „ „ „ 50 000	2	12	2	4	4	24
Te zamen	*k*) 170	*l*) 344	*m*) 35	*n*) 18	*o*) 66	*p*) 633
Bij het einde des jaars waren van de bovenbedoelde faillissementen *beëindigd* door vereffening	7	10	—	1	—	18
„ accoord	4	35	3	2	—	44
„ teniëtdoening van de faillietverklaring	25	16	5	—	5	51
„ opheffing van het faillissement	27	74	20	—	7	128
op andere wijze	—	—	—	—	—	—
Te zamen	63	135	28	3	12	241
en bleven dus *onbeëindigd*	166	334	49	24	64	637
Totalen als boven	229	469	77	27	76	878

e) In 3 faillissementen onder Makasser, 4 onder Malang, 8 onder Soerabaja en 42 onder Medan was het passief nog niet bekend; vandaar het verschil van 57 met het totaal aantal ontstane faillissementen.

f) In 1 faillissement onder Djokjakarta konden de gegevens nog niet worden verstrekt, aangezien naar den gefailleerde en diens woning tevergeefs is gezocht, in 3 faillissementen onder Semarang, 3 onder Makasser, 11 onder Malang en 104 onder Medan was het passief nog niet bekend, terwijl in 3 onder Makasser geen passief was, in totaal 125 minder dan het totaal aantal ontstane faillissementen.

g) Van 18 door tenietdoening van de faillietverklaring en door opheffing van het faillissement afgedane boedels werd door de Kamer te Medan geen melding gemaakt, terwijl in 22 faillissementen onder Medan het passief niet bekend was, in totaal dus 40 minder dan het totaal aantal ontstane faillissementen.

h) In 9 faillissementen onder Medan kon het passief niet worden opgegeven.

i) In 1 faillissement onder Malang, 1 onder Medan, 2 onder Soerabaja, 3 onder Makasser, 2 onder Semarang en 1 onder Djokjakarta kon het passief nog niet worden opgegeven, in totaal dus 10 minder dan het aantal ontstane faillissementen.

j) 241 minder dan het totaal; vgl. noten *e, f, g, h* en *i*.

k) In 4 faillissementen onder Makasser, 4 onder Malang, 8 onder Soerabaja en 42 onder Medan kon het actief niet worden opgegeven, terwijl in 1 faillissement onder Malang geen actief was, in totaal dus 59 minder dan het aantal ontstane faillissementen.

l) In 1 faillissement onder Djokjakarta konden de gegevens nog niet worden verstrekt, aangezien naar den gefailleerde en diens woning tevergeefs is gezocht; in 3 faillissementen onder Semarang, 2 onder Makasser, 7 onder Malang en 104 onder Medan was het actief niet bekend, in 3 onder Makasser was geen actief, terwijl in 4 onder Malang het actief niet was op te geven en in 1 onder Malang geen actief was, in totaal dus 125 minder dan het aantal ontstane faillissementen.

m) In 2 faillissementen onder Semarang, 1 onder Makasser, 1 onder Soerabaja en 19 onder Medan was het actief niet bekend, van 18 door tenietdoening van de faillietverklaring en door opheffing van het faillissement afgedane boedels werd door de Kamer te Makasser geen melding gemaakt, terwijl in 1 boedel onder Malang het actief nihil was; vandaar het verschil van 42 met het totaal aantal ontstane faillissementen.

n) In 9 faillissementen onder Medan kon het actief niet worden opgegeven.

o) In 1 faillissement onder Djokjakarta, 2 onder Semarang, 3 onder Makasser, 1 onder Malang, 2 onder Soerabaja en 1 onder Medan kon het actief niet worden opgegeven. In totaal dus 10 minder dan het aantal ontstane faillissementen.

p) 245 minder dan het totaal; vgl. de noten *k, l, m, n* en *o*.

OMSCHRIJVING.	Faillissementen vóór 1922 aangebracht.						Faillissementen in 1922 aangebracht.					
	Europeanen.	Chineezen.	Andere vreemde oosterlingen.	Vennootschappen onder eene firma.	Naamlooze vennootschappen.	Te zamen.	Europeanen.	Chineezen.	Andere vreemde oosterlingen.	Vennootschappen onder eene firma.	Naamlooze vennootschappen.	Te zamen.
C. In 1922 BEËINDIGDE FAILLISSEMENTEN.												
In 1922 beëindigde faillissementen (zie A en B) . .	102	148	19	8	17	294	63	135	28	3	12	241
De afloop was aldus:												
Boedels waarin de *preferente* schuldeischers ten volle werden voldaan. — bij accoord . .	1	4	—	—	1	6	1	20	—	2	—	23
Boedels waarin de *preferente* schuldeischers ten volle werden voldaan. — bij vereffening	75	89	7	7	14	192	5	7	1	—	—	13
Totalen . . .	76	93	7	7	15	198	6	27	1	2	—	36
Boedels waarin aan de *concurrente* schuldeischers werd uitgekeerd: minder dan 10 % — bij accoord . .	—	—	—	—	1	1	2	2	—	—	—	4
minder dan 10 % — bij vereffening	31	49	3	3	6	92	3	17	1	1	—	22
van 10 tot 25 „ — bij accoord . .	—	2	—	—	—	2	1	11	—	2	—	14
van 10 tot 25 „ — bij vereffening	12	25	4	3	5	49	1	—	—	—	—	1
„ 25 „ 50 „ — bij accoord . .	—	3	—	—	—	3	1	9	—	—	—	10
„ 25 „ 50 „ — bij vereffening	11	11	2	1	3	28	—	3	—	—	—	3
„ 50 „ 75 „ — bij accoord . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ 50 „ 75 „ — bij vereffening	7	4	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—
meer dan 75 „ — bij accoord . .	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
meer dan 75 „ — bij vereffening	18	5	—	—	1	24	3	2	2	—	—	7
Alzoo . . . bij accoord . .	1	5	—	—	1	7	4	22	—	2	—	28
Alzoo . . . bij vereffening	79	94	9	7	15	204	7	22	3	1	—	33
Te zamen . . .	80	99	9	7	16	211	11	44	3	3	—	61
Boedels waarin aan de *concurrente* schuldeischers niets werd uitgekeerd	6	12	—	—	—	18	—	1	—	—	—	1
Totalen als boven . . .	*q*) 86	*r*) 111	*s*) 9	*t*) 7	*u*) 16	*v*) 229	*cc*) 11	*dd*) 45	*ee*) 3	3	*ff*) —	*gg*) 62
Boedels waarin de *kosten* van het faillissement (het loon der weeskamers, enz.) in verhouding tot het *actief* bedroegen . . . . . minder dan 10 %	25	33	1	—	3	62	1	27	2	1	—	31
van 10 tot 25 „	31	29	3	4	6	73	6	4	1	—	—	11
„ 25 „ 50 „	17	26	2	2	4	51	2	3	—	—	—	5
„ 50 „ 75 „	6	17	2	—	1	26	—	4	—	1	—	5
meer dan 75 „	7	6	1	1	2	17	1	1	—	1	—	3
Totalen als boven . . .	*w*) 86	*x*) 111	*ij*) 9	*z*) 7	*aa*) 16	*bb*) 229	*hh*) 10	*ii*) 39	*jj*) 3	3	*kk*) —	*ll*) 55

q) 2 faillissementen werden te niet gedaan en 14 opgeheven, zoodat het verschil 16 bedraagt.
r) 1 faillissement werd te niet gedaan en 36 opgeheven, zoodat het verschil 37 bedraagt.
s) 10 faillissementen werden opgeheven.
t) 1 faillissement werd opgeheven.
u) 1 faillissement werd te niet gedaan.
v) Vgl. de noten *q*, *r*, *s*, *t* en *u*.
w) In 16 gevallen kon de verhouding niet worden bepaald, omdat die faillissementen waren opgeheven, voordat de berekening was verkregen.
x) Alsvoren 37.
ij) Idem 10.
z) Idem 1.
aa) Idem 1.
bb) Vgl. de noten *w*, *x*, *ij*, *z* en *aa*.

cc) 25 faillissementen werden te niet gedaan en 27 opgeheven, zoodat het verschil 52 bedraagt.
dd) 16 faillissementen werden te niet gedaan en 74 opgeheven, zoodat het verschil 90 bedraagt.
ee) 5 faillissementen werden te niet gedaan en 20 opgeheven, zoodat het verschil 25 bedraagt.
ff) 5 faillissementen werden te niet gedaan en 7 opgeheven, zoodat het verschil 12 bedraagt.
gg) Vgl. de noten *cc*, *dd*, *ee* en *ff*.
hh) In 53 gevallen kon de verhouding niet worden opgegeven.
ii) Alsvoren 96.
jj) Idem 25.
kk) Idem 12.
ll) Vgl. de noten *hh*, *ii*, *jj* en *kk*.

V. Uitkomsten over 1922 van het beheer der weeskamers in Nederlandsch-Indië.

WEESKAMER TE	Inkomsten van den lande.			Rente gedurende het beheerjaar gekweekt. a)	Kosten met opzicht tot de in massa uitgezette gelden gemaakt.	Verliezen op de uitzettingen geleden.	Kapitalen waarover rente was uit te keeren. b)	Rente over het beheerjaar aan geadministreerden tegoed gedaan. (6 %)
	Beheerloon.	Leges.	Te zamen.					
Batavia	f 51 450,14^5	f 182 968,48	f 234 418,62^5	f 405 107,05	f 73,52	—	f 4 676 717,50	f 280 603,05
Semarang	18 153,60	28 502,31^5	46 655,91^5	278 472,18	4 290,65	—	2 080 802,50	124 848,15
Soerabaja	43 207,10	31 538,84	74 745,94	142 576,06	72,20	f 30 828,30	2 198 170,—	131 890,20
Bandoeng	7 597,65	16 810,38	24 408,03	32 579,47^5	—	—	163 952,50	9 837,15
Djokjakarta	22 958,65	16 107,40	39 066,05	36 348,59	316,60	—	3 995 667,50	239 740,05
Malang	23 064,45	22 151,75^5	45 216,20^5	26 728,73	9,30	—	763 957,50	45 837,45
Padang	5 027,99	6 472,30	11 500,29	24 055,57	44,65	—	359 115,—	21 546,90
Medan	14 422,20	19 866,02	34 288,22	18 496,53	36,20	—	293 570,—	17 614,20
Makasser	11 023,35	11 297,82	22 321,17	32 323,40	9,50	—	354 512,50	21 270,75
Te zamen	f 196 905,13^5	f 335 715,31	f 532 620,44^5	f 996 687,58^5	f 4 852,62	f 30 828,30	f 14 886 465,00	f 893 187,90
Over 1921 waren de cijfers	168 042,70	250 558,49	418 601,19	886 862,56^5	1 042,53	—	12 895 180,—	773 710,80

a) Hierbij is op te merken, dat elke weeskamer, die van eene andere kamer kapitalen ter uitkeering ontvangt, de daarmede gekweekte rente verantwoordt alsof die verkregen was van eigen kapitalen.

b) Alles berekend over een vol jaar. In verband daarmede zijn de kapitalen, ter zake waarvan slechts over 9, 6 of 3 maanden rente was uit te keeren, tot 75, 50 en 25% van hun bedrag in rekening gebracht.

VI. Statistiek betreffende de in 1922 op Java en Madoera berechte strafvervolgingen wegens veediefstal.

GEWESTEN.	Behandeld door den politierechter (landrechter).						Behandeld door den landraad.						Algemeene totalen.	
	Aantal zaken			Aantal beklaagden.			Aantal zaken			Aantal beklaagden.				
	die gevolgd zijn door eene veroordeeling.	die gevolgd zijn door vrijspraak.	Totaal.	Veroordeeld.	Vrijgesproken.	Totaal.	die gevolgd zijn door eene veroordeeling.	die gevolgd zijn door vrijspraak.	Totaal.	Veroordeeld.	Vrijgesproken.	Totaal.	Aantal zaken.	Aantal beklaagden.
Bantam	—	—	—	—	—	—	42	6	48	81	11	92	48	92
Batavia	4	1	5	7	7	14	20	15	35	25	27	52	40	66
Preanger-Regentschappen	—	—	—	—	—	—	91	10	101	148	19	167	101	167
Cheribon	—	—	—	—	—	—	19	7	26	32	13	45	26	45
Pekalongan	—	—	—	—	—	—	28	4	32	52	15	67	32	67
Semarang	—	—	—	—	—	—	24	2	26	43	10	53	26	53
Rembang	—	—	—	—	—	—	26	2	28	51	3	54	28	54
Soerabaja	—	—	—	—	—	—	24	15	39	52	19	71	39	71
Pasoeroean	—	3	3	—	12	12	56	21	77	77	39	116	80	128
Besoeki	7	—	7	10	2	12	21	7	28	33	24	57	35	69
Banjoemas	—	—	—	—	—	—	42	14	56	69	27	96	56	96
Kedoe	—	—	—	—	—	—	52	5	57	63	27	90	57	90
Djokjakarta	—	—	—	—	—	—	3	5	8	7	14	21	8	21
Soerakarta	—	—	—	—	—	—	45	13	58	87	38	125	58	125
Madioen	—	—	—	—	—	—	38	18	56	57	43	100	56	100
Kediri	—	—	—	—	—	—	31	12	43	57	44	101	43	101
Madoera	—	—	—	—	—	—	189	79	268	350	219	569	268	569
Totalen voor Java en Madoera	11	4	15	17	21	38	751	235	986	1284	592	1876	1001	1914
Over 1921 waren de cijfers	23	5	28	36	14	50	1075	292	1367	1844	803	2647	1395	2697

VII. Aantal gevallen waarin in 1922 door den Gouverneur-Generaal kwijtschelding of vermindering van straf aan veroordeelden is verleend.

Aard der straffen, waarvan kwijtschelding of vermindering is verleend.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Inlanders.	Totaal.
Doodstraf	—	—	—	a) 4	4
Tuchthuisstraf	6	—	—	8	14
Detentie	b) — (1)	—	—	—	— (1)
Gevangenis	70 (6)	272	1	7 008 (21)	7 351 (27)
Hechtenis	11	8	—	69	88
Geldboete	21	38	1	160	220
Verbeurdverklaring	2	4	—	21	27
Schadeloosstelling	—	—	—	10	10
Ten arbeidstelling	—	—	—	2	2
Dwangarbeid	—	197	1	3 613	c) 3 811
Verbanning	—	—	—	6	6
Totalen	110 (7)	519	3	10 901 (21)	d) 11 533 e) (28)
In 1921 waren de cijfers	78 (8)	471	11	9 078 (14)	9 638 (22)

a) Van deze gegratieerden waren 3 veroordeeld wegens moord en 1 wegens doodslag, mishandeling, moord en poging tot moord.

b) De cijfers tusschen ( ) vermeld, wijzen afzonderlijk het aantal militaire veroordeelden aan.

c) Voor zooveel aan een deel dezer veroordeelden geheele kwijtschelding dan wel vermindering van straf werd verleend, geschiedde dit ten opzichte van 1 inlander wegens belooning voor betoonde moed en voortvarendheid en ten opzichte van 1 Chinees als belooning voor bewezen buitengewone diensten.

d) Aan 10782 dezer veroordeelden (34 Europeanen, 425 Chineezen en 10323 inlanders) viel kwijtschelding of vermindering van straf ten deel ter gelegenheid van de viering van den geboortedag van H. M. de Koningin.

e) Aan 26 dezer veroordeelden (5 Europeanen en 21 inlanders) viel kwijtschelding of vermindering van straf ten deel ter gelegenheid van de viering van den geboortedag van H. M. de Koningin.

VIII. Numerieke opgaven betreffende de in 1918 t/m 1922 aan Nederlanders, zoomede aan westersche en oostersche vreemdelingen verleende en geweigerde vergunningen tot vestiging of inwoning in Nederlandsch-Indië, en de in die jaren in beraad gehouden verzoeken om zoodanige vergunning.

LANDAARDEN.	1918	1919	1920	1921	1922
A. Verleende vergunningen tot vestiging of inwoning.					
Europeanen en met dezen gelijkgestelden.					
Nederlanders	583	319	534	536	242
Duitschers	47	43	103	130	99
Engelschen	64	45	84	61	62
Schotten	—	6	—	3	—
Europeesche Britsche onderdanen uit Britsche koloniën	7	6	—	—	—
Franschen	3	1	6	7	5
Belgen	5	11	5	—	2
Zwitsers	4	13	23	19	8
Italianen	—	—	1	4	1
Oostenrijkers	3	3	6	11	4
Hongaren	—	—	2	1	—
Polen	—	1	—	15	1
Russen	—	1	4	4	11
Denen	7	6	8	5	4
Zweden	—	1	—	—	1
Noren	—	—	—	—	1
Rumeniërs	1	—	1	—	—
Serviërs	—	1	—	—	—
Portugeezen	1	4	—	—	—
Turken	—	1	—	1	1
Armeniërs	3	14	17	10	6
West-Indiërs	—	1	—	—	—
Ieren	—	—	2	—	—
Amerikanen	3	9	8	5	7
Canadeezen	—	—	2	1	—
Perzen	—	—	5	—	—
Australiërs	—	1	1	—	1
Manillaneezen	1	—	—	2	—
Japanners	290	369	613	411	230
Zonder nationaliteit	—	—	—	5	—
Israëlieten	—	—	—	—	2
Letten	—	—	—	—	1
Slovakken	—	—	—	—	1
Totalen	1022	856	1425	1231	690
Oostersche vreemdelingen.					
Chineezen	5260	7019	6996	10326	10255
Arabieren	186	240	213	186	291
Andere oostersche vreemdelingen	189	387	673	903	621
Totalen	6657	8502	9307	12646	11167
B. Geweigerde vergunningen tot vestiging of inwoning.					
Europeanen en met dezen gelijkgestelden	7	9	10	1	3
Chineezen	83	119	42	27	25
Arabieren	7	—	1	—	2
Andere oostersche vreemdelingen	9	4	35	4	—
Totalen	106	132	88	32	30
C. In beraad gehouden verzoeken om vergunning tot vestiging of inwoning.					
Europeanen en met dezen gelijkgestelden	46	17	103	15	24
Chineezen	770	238	1033	166	300
Arabieren	15	12	11	18	18
Andere oostersche vreemdelingen	14	6	151	9	31
Totalen	845	273	1298	208	373

IX. Numerieke opgaven over 1922 betreffende de toelating en vestiging in Nederlandsch-Indië van Nederlanders, zoomede van westersche en oostersche vreemdelingen. *a)*

GEWESTEN.	Aantal personen, aan wie in 1922 eene vergunning tot vestiging								Aantal personen, wier verzoek om vergunning tot vestiging in 1922 in beraad is gehouden.				Aantal personen, die in 1922 krachtens de artt. 8, 9, 10, 12, 15 en 18 van Ind. St. 1916 n°. 47, gewijzigd bij Ind. St. 1920 n°. 462 uit Nederlandsch-Indië vertrokken of verwijderd zijn.			
	is verleend.				is geweigerd.											
	Europeanen en met dezen gelijkgestelden.	Chineezen.	Arabieren.	Andere vreemde oosterlingen.	Europeanen en met dezen gelijkgestelden.	Chineezen.	Arabieren.	Andere vreemde oosterlingen.	Europeanen en met dezen gelijkgestelden.	Chineezen.	Arabieren.	Andere vreemde oosterlingen.	Europeanen en met dezen gelijkgestelden.	Chineezen.	Arabieren.	Andere vreemde oosterlingen.
Java en Madoera.																
Bantam	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Batavia	143	1 959	61	63	1	1	—	—	—	—	—	—	38	228	22	19
Preanger-Regentschappen	21	297	4	8	—	—	—	—	—	9	—	—	1	—	—	1
Cheribon	—	96	15	—	—	3	—	—	—	43	9	1	—	—	—	1
Pekalongan	8	77	10	1	—	—	1	—	—	23	6	—	—	—	—	—
Semarang	60	447	—	10	—	—	—	—	1	28	—	—	1	6	—	2
Rembang	13	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Soerabaja	124	802	107	21	—	—	—	—	—	—	—	—	7	43	2	10
Pasoeroean	19	174	11	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Besoeki	17	68	11	12	—	—	—	—	1	—	2	—	—	10	—	2
Banjoemas	2	62	—	1	—	—	—	—	1	27	—	—	—	1	—	—
Kedoe	2	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Djokjakarta	2	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerakarta	12	113	11	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	2
Madioen	6	44	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kediri	9	136	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Madoera	—	14	4	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	439	4 383	234	143	1	4	1	—	3	130	17	1	47	307	24	38
Buitengewesten. *b)*																
Sumatra's Westkust	8	107	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	22	—	—
Tapanoeli	13	38	—	7	—	2	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—
Benkoelen	16	29	1	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	6	—	—
Lampongsche districten	5	113	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—
Palembang	17	601	—	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—
Djambi	2	87	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	1	3
Oostkust van Sumatra *c)*	56	1 226	3	119	2	—	—	—	—	14	—	22	—	375	—	1
Atjeh en onderhoorigheden	20	419	3	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155	—	1
Riouw en onderhoorigheden	4	47	2	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
Banka en onderhoorigheden	1	29	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	206	—	—
Billiton	3	22	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	60	—	2
Westerafdeeling van Borneo	16	1 865	4	13	—	5	—	—	9	110	—	—	—	5	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	27	603	7	115	—	1	—	—	11	22	—	8	—	72	—	9
Celebes en onderhoorigheden	21	356	7	7	—	—	—	—	—	5	1	—	—	14	—	—
Menado	29	92	8	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Amboina	7	73	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw-Guinea	1	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden	4	81	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bali en Lombok	1	51	8	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
Totalen voor de buitengewesten	251	5 872	57	489	2	21	1	—	21	166	1	30	5	1 008	2	16
„ „ Java en Madoera	439	4 383	234	143	1	4	1	—	3	130	17	1	47	307	24	38
Algemeene totalen in 1922	690	10 255	291	632	3	25	2	—	24	296	18	31	52	1 315	26	54
In 1921 waren de cijfers:																
Java en Madoera	501	3 258	110	141	—	—	—	—	15	114	9	5	27	256	6	15
Buitengewesten	730	7 068	76	762	1	27	—	4	—	52	9	4	21	1 004	2	21
Algemeene totalen in 1921	1 231	10 326	186	903	1	27	—	4	15	166	18	9	48	1 260	8	36

a) Zie Ind. St. 1916 n°. 47, juncto 1917 nos. 693 en 694, 1918 nos. 92, 93, 149 en 437, 1919 nos. 746 en 819, 1920 nos. 441 en 462, 1921 nos. 130, 131, 132 en 168 en 1922 nos. 176, 290, 322, 323, 447, 725, 726, 727, 728 en 729.

b) In de gewesten, voor welke zoogenaamde koelie-ordonnantiën zijn uitgevaardigd, behoeven de werklieden, voor ondernemingen van land- en mijnbouw of nijverheid aangebracht, geen toelatingskaart, omdat voor hen de werkovereenkomst, voor zoolang deze wordt nageleefd, als toelating geldt; vgl. Ind. St. 1892 n°. 138 (art. 5), 1896 n°. 161, 1917 n°. 694 en 1919 n°. 746. De zoodanigen zijn dus in dit overzicht niet medegerekend.

c) Voor het gouvernement Oostkust van Sumatra geldt eene bijzondere regeling, welke echter alleen betrekking heeft op Chineezen (Ind. St. 1892 n°. 138, gewijzigd bij Ind. St. 1893 n°. 36).

Immigratie-commissiën.	Aantal personen aan wie in 1922 een toelatingskaart is verleend.				is geweigerd.			
	Europeanen en met dezen gelijkgestelden.	Chineezen.	Arabieren.	Andere vreemde oosterlingen.	Europeanen en met dezen gelijkgestelden.	Chineezen.	Arabieren.	Andere vreemde oosterlingen.
Java en Madoera.								
Batavia	3 270	6 755	457	173	—	—	—	—
Semarang	73	1 547	15	21	—	—	—	—
Soerabaja	219	6 645	162	152	3	57	3	—
Totalen voor Java en Madoera	3 562	14 947	634	346	3	57	3	—
Buitengewesten.								
Medan	217	6 950	74	1 270	2	8	—	2
Pontianak	17	1 258	7	13	—	4	—	—
Palembang	23	1 484	4	46	—	4	—	1
Tandjoengpinang	3	64	1	5	—	—	—	—
Makasser	49	2 151	4	8	—	7	—	—
Padang	86	213	—	25	—	2	—	1
Bengkalis	4	1 546	3	10	1	167	1	4
Singkawang	3	971	—	5	—	3	—	—
Bandjermasin	10	446	7	5	—	1	—	—
Tandjoengpandan	5	1 278	—	1	—	26	—	—
Muntok	1	463	—	16	—	—	—	—
Menado	15	182	—	1	—	—	—	—
Djambi	1	543	1	25	—	29	—	—
Pangkalpinang	1	458	—	—	—	—	—	—
Balikpapan	15	1 212	—	495	—	—	—	1
Sabang	303	463	—	10	—	—	—	—
Langsar	2	1 595	6	292	—	4	—	—
Selatpandjang	10	476	—	16	—	—	—	—
Tandjoengbalai	1	687	—	163	—	13	—	2
Poeloe Sambo	22	624	3	17	—	4	—	—
Tarakan	30	392	3	103	—	—	—	—
Soengai Goentoeng (Riouw)	—	145	—	—	—	—	—	—
Buitenland (Singapore)	241	1 075	222	782	—	—	—	—
Totalen voor de buitengewesten	1 059	24 676	335	3 308	3	272	1	11
Totalen voor Java en Madoera	3 562	14 947	634	346	3	57	3	—
Algemeene totalen in 1922	4 621	39 623	969	3 654	6	329	4	11
In 1921 waren de cijfers:								
Java en Madoera	5 749	19 336	440	375	1	52	—	1
Buitengewesten	1 371	30 059	139	3 586	9	139	1	19
Te Singapore voorzien van bewijzen die aanleiding gaven tot toelating in Nederlandsch-Indië	307	449	258	942	—	—	—	—
Algemeene totalen in 1921	7 427	49 844	837	4 903	10	191	1	20

X. Statistiek der gedurende 1921 in de registers van den burgerlijken stand *a*) in Nederlandsch-Ind[...] gedan[...]

GEWESTEN.	Aantal *wettige* geborenen.				Aantal *onwettige* geborenen.				Aantal *erkende* kinderen				Aantal *gewettigde* kinderen				Huwelijken.				In 1921 ingeschre[ven] echtscheid[in]gen, waarv[an] de vonniss[en] dagteeken[den]		[...] nog geen [...] jaar.	
			Levenloos aangegevenen.				Levenloos aangegevenen.		in 1921 geboren.		in vorige jaren geboren.		in 1921 geboren.		in vorige jaren geboren.				Huwelijken buitenslands gesloten					
	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Huwelijken waarbij man en vrouw beiden tot de Europeesche bevolking behooren.	Gemengde huwelijken tusschen Europeanen en inlanders of vreemde oosterlingen.	in 1921.	in vorige jaren.	van 1921.	van vorige jaren.	M.	V.
Java en Madoera.																								
Bantam	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	3	—	—	1	—	—	1
Batavia	592	590	6	7	28	19	6	3	29	28	52	65	4	4	54	45	434	67	7	10	81	20	62	57
Preanger-Regentschappen	249	340	12	6	10	7	—	—	16	17	28	27	7	4	17	20	165	77	—	1	6	4	[illegible]	24
Cheribon	34	25	—	1	—	—	—	—	2	1	6	2	—	—	2	4	26	7	—	—	1	—	[illegible]	2
Pekalongan	50	49	3	—	3	—	—	—	1	2	10	6	—	—	1	4	20	5	1	—	2	—	[illegible]	2
Semarang	268	208	2	1	7	8	—	—	13	13	41	34	1	6	3	—	168	32	2	2	18	3	[illegible]	17
Rembang	35	36	2	—	—	—	—	—	3	3	1	1	—	—	—	—	5	5	—	—	4	1	8	—
Soerabaja	331	317	—	—	24	16	—	—	17	16	29	38	2	—	2	3	301	26	4	1	28	2	[illegible]	27
Pasoeroean	122	136	5	2	6	4	2	—	11	3	33	32	1	—	6	8	94	16	—	—	9	3	[illegible]	1
Besoeki	50	42	1	—	1	—	—	—	—	—	6	2	—	1	1	5	32	5	—	—	5	—	[illegible]	2
Banjoemas	32	26	2	—	4	—	—	—	1	1	11	10	1	—	1	1	20	3	—	—	—	1	[illegible]	2
Kedoe	105	70	2	2	3	4	—	—	6	7	16	17	1	1	7	15	41	18	—	—	5	1	[illegible]	7
Djokjakarta	87	72	1	2	7	1	—	—	7	6	17	14	1	—	—	—	48	20	—	—	10	—	[illegible]	8
Soerakarta	68	63	1	1	6	1	—	—	7	1	20	27	1	—	7	7	37	8	—	—	4	1	[illegible]	5
Madioen	39	23	—	—	3	3	—	—	5	4	7	9	—	3	4	8	22	8	—	—	—	1	7	2
Kediri	74	89	1	2	5	5	—	—	9	10	14	14	2	2	5	4	46	11	—	1	5	1	[illegible]	5
Madoera	16	11	1	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	1	1	4	2	1	—	2	—	4	—
Totalen voor Java en Madoera	2158	2100	39	24	107	68	8	3	127	113	293	302	21	21	111	125	1 466	313	15	15	181	38	[illegible]	162
	4321				186				835				278				1809				219			
Over 1920 waren de cijfers	2070	1960	42	31	79	82	7	5	154	150	267	280	13	9	87	113	1 434	351	23	5	173	41	[illegible]	171
	4103				173				851				222				1813				214			

a) De opgaven hebben alleen betrekking op Europeanen (ook militairen) en die inlandsche Christenen, die zich aan de voorschriften omtrent het houden van de registers van den burgerlijken stand hebben onderworpen.

b) Van 23 dezer personen was de geboorteplaats en van 14 de geboorteplaats en de ouderdom onbekend.

c) Van 2 dezer personen was de geboorteplaats en van 1 de geboorteplaats en de ouderdom onbekend.

d) Van 1 dezer personen was de geboorteplaats en van 3 de geboorteplaats en de ouderdom onbekend.

e) Van dezen persoon was de ouderdom onbekend.

gedane inschrijvingen van geboorten, huwelijken, echtscheidingen en sterfgevallen.

STERFGEVALLEN. In Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van: nog geen 2 jaar.		2—10 jaar.		10—20 jaar.		20—40 jaar.		40—60 jaar.		60 jaar en daar boven.		Te zamen.		Buiten Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van: nog geen 2 jaar.		2—10 jaar.		10—20 jaar.		20—40 jaar.		40—60 jaar.		60 jaar en daar boven.		Te zamen.		Bovendien werd ingeschreven het navolg. aant. overl. niet in de voorg. kolommen gespecificeerd, omdat nopens afkomst of leeftijd geen voldoende gegevens bekend waren.		Totaal der ingeschreven sterfgevallen.	GEWESTEN.
M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.		
[illegible]	1	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	—	—	—	8	Bantam.
[illegible]	57	9	17	8	11	32	30	42	21	32	33	185	169	4	3	—	2	—	—	46	11	40	9	16	4	106	29	*b)* 37	*c)* 3	529	Batavia.
[illegible]	24	7	6	3	3	18	19	14	12	9	18	76	82	1	1	—	—	1	—	18	4	19	2	15	3	54	10	*c)* 3	*d)* 4	229	Preanger-Regentsch.
[illegible]	2	—	1	—	—	3	3	3	5	—	1	10	12	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	4	—	—	—	26	Cheribon.
[illegible]	2	3	—	—	1	6	3	3	5	2	1	20	12	—	—	—	—	2	—	5	—	1	—	—	1	8	1	—	—	41	Pekalongan.
[illegible]	17	4	7	7	1	21	13	28	20	16	17	105	75	—	1	—	—	1	1	12	2	17	2	12	—	42	6	—	—	228	Semarang.
[illegible]	—	—	—	1	—	1	1	1	—	1	3	12	4	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	19	Rembang.
[illegible]	27	13	6	9	4	24	21	44	24	15	26	148	108	1	1	—	—	3	3	34	8	34	1	22	4	94	17	—	—	367	Soerabaja.
[illegible]	1	1	6	1	3	10	11	23	8	16	16	63	45	—	—	—	—	—	1	10	1	11	1	13	1	34	4	—	—	146	Pasoeroean.
[illegible]	2	1	1	1	—	5	3	6	2	5	2	22	10	—	—	—	—	1	—	4	2	3	—	—	—	8	2	—	—	42	Besoeki.
[illegible]	2	3	1	—	4	3	2	2	3	2	1	12	13	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	28	Banjoemas.
[illegible]	7	5	5	3	2	4	7	7	1	7	10	35	32	—	—	—	—	1	—	2	1	5	—	8	1	16	2	—	—	85	Kedoe.
[illegible]	8	—	3	—	—	11	2	5	14	6	14	27	41	—	—	1	—	—	—	2	3	11	1	2	—	16	4	—	*e)* 1	89	Djokjakarta.
[illegible]	5	4	5	3	4	7	3	8	2	9	9	43	28	—	—	—	—	—	—	4	—	6	—	4	—	14	—	—	—	85	Soerakarta.
[illegible]	2	1	2	—	2	3	5	8	5	3	3	22	19	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	4	—	—	—	45	Madioen.
[illegible]	5	—	1	1	—	7	4	11	5	5	2	33	17	1	—	—	—	—	—	4	3	1	—	1	2	7	5	—	—	62	Kediri.
[illegible]	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	10	Madoera.
[illegible]	162	51	61	37	35	160	127	206	127	131	156	826	668	7	6	1	2	9	5	152	35	152	16	95	17	416	81	40	8	2039	
[illegible]	171	48	55	41	34	142	127	179	111	160	182	767	680	1	5	1	1	4	—	95	33	105	17	81	22	287	78	44	12	1868	

GEWESTEN.	Aantal *wettige* geborenen.				Aantal *onwettige* geborenen.				Aantal *erkende* kinderen				Aantal *gewettigde* kinderen				Huwelijken.				In 1921 ingeschreven echtscheidingen, waarvan de vonnissen dagteekenden	
			Levenloos aangegevenen.				Levenloos aangegevenen.		in 1921 geboren.		in vorige jaren geboren.		in 1921 geboren.		in vorige jaren geboren.				Huwelijken buitenslands gesloten			
	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Huwelijken waarbij man en vrouw beiden tot de Europeesche bevolking behooren.	Gemengde huwelijken tusschen Europeanen en inlanders of vreemde oosterlingen.	in 1921.	in vorige jaren.	van 1921.	van vorige jaren.
Buitengewesten.																						
Sumatra's Westkust	97	96	1	5	1	—	2	1	6	5	6	15	—	1	8	13	33	20	1	—	5	1
Tapanoeli	15	24	1	1	1	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	9	2	—	—	—	—
Benkoelen	12	17	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—
Lamp. districten	12	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Palembang	40	33	1	1	—	1	—	—	—	—	4	3	—	—	3	—	6	4	—	—	1	—
Djambi	18	10	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Oostkust van Sumatra.	170	137	5	5	5	—	—	—	8	—	11	13	—	—	5	7	48	6	6	3	—	—
Atjeh en onderhoorigheden	51	59	2	1	2	1	—	—	2	3	7	8	—	1	2	—	20	6	2	1	1	—
Riouw en onderhoorigheden	7	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Banka en onderhoorigheden	11	12	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	2	2	—	1	—	
Billiton	7	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	1	—	—
Westerafdeeling van Borneo	12	9	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	74	56	2	1	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	2	—	12	5	1	1	—	—
Celebes en onderhoorigheden	68	54	4	2	2	6	—	—	5	4	4	7	1	1	—	1	31	14	—	—	2	—
Menado	24	46	1	—	1	3	—	—	—	—	7	6	—	—	5	13	2	23	—	—	1	—
Amboina	41	46	1	—	8	7	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	6	8	—	—	—	—
Nieuw-Guinea	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Ternate en onderhoorigheden	11	6	—	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	7	1	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden	9	6	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	—
Bali en Lombok	6	6	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	687	633	20	16	24	21	3	3	27	14	55	60	1	3	30	37	196	95	10	7	11	
	1356				51				156				71				308				13	
Over 1920 waren de cijfers	651	573	11	6	20	26	1	3	33	27	61	60	3	5	26	29	219	104	30	4	10	
	1241				50				181				63				357				14	

a) Van deze personen was de geboorteplaats en de ouderdom onbekend.

STERFGEVALLEN.

In Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van: nog geen 2 jaar M.	nog geen 2 jaar V.	2—10 jaar M.	2—10 jaar V.	10—20 jaar M.	10—20 jaar V.	20—40 jaar M.	20—40 jaar V.	40—60 jaar M.	40—60 jaar V.	60 jaar en daar boven M.	60 jaar en daar boven V	Te zamen M.	Te zamen V.	Buiten Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van: nog geen 2 jaar M.	nog geen 2 jaar V.	2—10 jaar M.	2—10 jaar V.	10—20 jaar M.	10—20 jaar V.	20—40 jaar M.	20—40 jaar V.	40—60 jaar M.	40—60 jaar V.	60 jaar en daar boven M.	60 jaar en daar boven V.	Te zamen M.	Te zamen V.	Bovendien werd ingeschreven het navolg. aant. overl. niet in de voorg. kolommen gespecificeerd, omdat nopens afkomst of leeftijd geen voldoende gegevens bekend waren. M.	V.	Totaal der ingeschreven sterfgevallen.	GEWESTEN.
5	13	2	1	—	—	2	5	8	1	5	5	22	25	—	—	—	—	—	—	6	2	7	—	5	1	18	3	—	—	68	Sumatra's Westk.
1	1	1	—	—	—	1	1	2	1	—	—	5	3	—	—	1	—	—	1	1	2	1	—	—	—	3	3	a) 2	—	16	Tapanoeli.
3	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	2	2	—	—	11	Benkoelen.
—	2	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	4	—	—	—	8	Lamp. districten.
1	6	—	1	—	1	2	—	4	1	—	1	7	10	—	—	—	—	—	—	1	2	6	—	2	—	9	2	—	—	28	Palembang.
5	2	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	12	Djambi.
6	6	2	1	1	2	1	4	—	3	—	1	10	17	2	—	—	—	—	1	12	2	5	3	2	—	21	6	—	—	54	Oostk. van Sumatra.
5	6	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	8	7	—	—	—	—	—	—	6	2	3	2	—	—	9	4	—	—	28	Atjeh en onderhoorigheden.
1	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	7	Riouw en onderhoorigheden.
2	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—	—	11	Banka en onderh.
2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	Billiton.
1	2	2	—	—	—	1	1	—	1	—	—	4	4	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	4	—	—	—	12	Westerafdeeling van Borneo.
6	4	—	2	—	—	3	2	3	2	1	—	13	10	—	—	—	—	—	—	7	2	4	—	—	—	11	2	—	—	36	Zuider- en Oosterafdeel. v. Borneo.
18	12	3	3	2	2	1	2	6	4	4	4	34	27	—	—	1	—	1	—	3	1	2	—	—	—	7	1	—	—	69	Celebes en onderh.
6	4	3	1	1	1	2	5	2	2	2	3	16	16	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	4	1	—	—	37	Menado.
10	13	3	1	—	1	4	5	5	2	4	6	26	28	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	4	—	—	—	58	Amboina.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	2	Nieuw-Guinea.
2	2	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	Ternate en onderhoorigheden.
4	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	5	2	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	3	2	—	—	12	Timor en onderh.
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	Bali en Lombok.
79	81	19	11	4	7	21	28	37	19	18	21	178	167	2	—	2	—	4	2	43	21	40	7	12	1	103	31	2	—	481	
76	48	15	16	12	3	26	23	17	17	13	19	159	126	3	1	2	—	4	1	68	18	30	6	9	1	116	27	2	1	431	

XI. Statistische opgaven betreffende de in de jaren 1920, 1921 en 1922 in die buiten

GEREGISTREERD

1920.

GEWESTEN.	Inlanders in het betrokken gewest.	Bantammers.	Javanen.	Soendaneezen.	Madoereezen.	Baweaneezen.	Maleiers.	Bandjareezen.	Menadoneezen.	Boegineezen.	Amboineezen.	Klingaleezen.	Bengaleezen.	Boetoneezen.	Timoreezen.	Niassers.	Chineezen.	Andere vreemde oosterlingen.	Lombokkers.	Dajakkers.	Gorontaleezen.	Makassaren.	Totaal.
Sumatra's Westk.	—	—	833	627	16	—	4	3	—	8	1	—	—	—	—	146	—	—	1	—	—	—	1 639
Tapanoeli. . . .	—	—	2 906	925	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	3 851
Benkoelen . . .	—	—	594	440	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	1	126	—	—	—	—	—	1 166
Lampongsche districten	—	—	2 213	373	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	—	—	—	—	—	—	—	2 665
Palembang . . .	—	—	4 088	588	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 677
Djambi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oostk. van Sumatra	—	75	84 186	6013	28	40	21	20	—	—	—	1381	—	—	—	—	22 358	—	—	—	—	—	114 122
Atjeh en onderhoorigheden . .	—	3	5 179	345	1	1	6	6	—	—	—	7	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	5 665
Riouw en onderhoorigheden . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Billiton.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 093	—	—	—	—	-	4 093
Westerafdeeling van Borneo . .	—	—	311	84	5	—	—	13	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	414
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	—	—	753	36	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1 178	—	—	—	—	—	1 974
Celebes en onderhoorigheden . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Menado	—	—	538	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	25	—	626
Ternate en onderhoorigheden . .	—	—	2	—	—	—	—	—	161	—	1	—	—	208	—	—	—	—	—	—	—	—	372
Amboina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen . .																							114 264

1921

GEWESTEN.	Inlanders in het betrokken gewest.	Bantammers.	Javanen.	Soendaneezen.	Madoereezen.	Baweaneezen.	Maleiers.	Bandjareezen.	Menadoneezen.	Boegineezen.
Sumatra's Westk.	—	1	854	688	14	—	2	2	1	8
Tapanoeli. . . .	—	—	1 712	482	—	—	—	—	—	—
Benkoelen . . .	—	—	1 910	909	—	—	—	—	—	—
Lampongsche districten	—	—	1 672	96	—	—	—	—	—	—
Palembang . . .	—	—	2 670	508	—	—	—	—	—	—
Djambi	—	—	163	80	—	—	—	—	—	—
Oostk. van Sumatra	—	60	82 724	4662	23	21	6	7	—	—
Atjeh en onderhoorigheden . .	—	—	3 553	256	3	—	10	2	—	—
Riouw en onderhoorigheden . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Billiton.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	—	—	3 999	306	5	—	1730	—	—	368
Celebes en onderhoorigheden . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Menado	—	—	769	—	—	—	—	—	—	—
Ternate en onderhoorigheden . .	—	—	—	—	—	—	14	—	58	—
Amboina	—	—	304	—	—	—	—	—	—	—
Totalen . .										

a) Het aantal in 1922 overleden contract-koelies bedroeg in:

Sumatra's Westkust	96
Tapanoeli	23
Benkoelen	80
Lampongsche districten	56
Palembang	41
Oostkust van Sumatra	1434
Atjeh en onderhoorigheden	71
Riouw en onderhoorigheden	93
Billiton	111
Westerafdeeling van Borneo	3
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	141
Menado	4
Amboina	1
Totalen	2154

...uiten gewesten, waar koelie-ordonnantiën van kracht zijn, geregistreerde contract-koelies.

...RD CONTRACT-KOELIES IN

Menadoneezen.	Boegineezen.	Amboineezen.	1921. Klingaleezen.	Sangireezen.	Boetoneezen.	Timoreezen.	Niassers.	Chineezen.	Andere vreemde oosterlingen.	Lombokkers.	Papoea's.	Gorontaleezen.	Makassaren.	Totaal.	1922. (a) Inlanders in het betrokken gewest.	Bantammers.	Javanen.	Soendaneezen.	Madoereezen.	Baweaneezen.	Maleiers.	Bandjareezen.	Menadoneezen.	Boegineezen.	Amboineezen.	Klingaleezen.	Sangireezen.	Boetoneezen.	Timoreezen.	Niassers.	Chineezen.	Andere vreemde oosterlingen.	Lombokkers.	Papoea's.	Gorontaleezen.	Makassaren.	Bengaleezen.	Totaal.
1	8	2	—	—	—	—	11	25	—	4	—	—	—	1 612	—	—	2 832	1245	35	—	4	6	1	13	—	—	—	—	—	30	408	8	—	—	—	—	—	4 582
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 194	—	—	2 105	538	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 643
—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—	—	2 899	—	—	1 982	866	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	—	—	—	—	—	—	2 939
—	—	—	—	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	1 771	—	2	1 862	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	2 012
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 178	—	—	1 344	268	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—	—	—	1'649
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	243	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1298	—	—	—	—	30 265	—	—	—	—	—	119 066	—	29	81 299	3631	9	10	3	5	—	—	—	1169	—	—	—	—	27 806	—	—	—	—	—	—	113 961
—	—	—	1	—	—	—	52	—	—	—	—	—	—	3 877	—	—	4 721	267	—	—	13	—	—	—	—	2	—	—	—	72	—	2	—	—	—	—	—	5 077
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 291	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	—	—	—	—	—	27	2 419
—	—	—	—	—	—	—	—	2 706	—	—	—	—	—	2 706	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155	—	—	—	—	—	—	155
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
	368	—	—	—	—	—	—	332	—	—	—	—	—	6 740	—	—	1 636	58	—	—	1	—	—	457	—	—	—	—	—	—	48	—	—	—	—	—	—	2 200
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	60	—	—	4	—	—	—	—	—	833	—	—	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	—	—	2	—	—	—	—	—	—	215
—	—	2	—	—	8	—	—	—	—	—	9	2	—	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	12	114	4	—	—	—	—	—	—	1	435	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
														145 647																								137 872

XII. Overzicht van de gedurende het tijdvak 1 Juni 1922—ult. Mei 1923, met dispensatie van het daartegen bij Ind. St. 1887 n°. 8 uitgevaardigd verbod, verleende vergunningen tot het werven in Nederlandsch-Indië van inlanders voor het verrichten van diensten buiten Nederlandsch-Indië, uitgenomen de Nederlandsche kolonie Suriname.

Datum en nummer van het Gouv. Bt. waarbij de vergunning is verleend.	De vergunning is verleend aan:	De vergunning is verleend ten behoeve van:	Plaats, waar de onderneming is gelegen.	Aantal inlanders tot het werven waarvan de vergunning is verleend.
23 Sept. 1922 n°. 41.	H. J. Baker, beheerder van de Semambu Estate.	de aan de Semambu Rubber Estates lim. behoorende landbouwonderneming Semambu Estate.	Pahang (Gefedereerde Maleische Staten).	30
19 Nov. 1922 n°. 5.	den consul van Frankrijk.	ondernemingen in Nieuw-Caledonië.	Fransche kolonie Nieuw-Caledonië.	600
23 Nov. 1922 n°. 1.	het Gouvernement van Britsch Noord-Borneo.	landbouwondernemingen.	Britsch Noord-Borneo.	3 000
12 Dec. 1922 n°. 16.	de Société des Plantations de Caoutchouc de l'Indo-Chine.	eene rubberonderneming.	Prov. Thu-Da-Mot (Cochin-China) nabij Saigon.	500
29 Mei 1923 n°. 22.	R. Davison, beheerder van de Atbara Estate.	de aan de Pahang Para Rubber Syndicate lim. behoorende landbouwonderneming Atbara Estate.	Pahang (Gefedereerde Maleische Staten).	50

XIII. Gewestelijk en afdeelingsgewijs overzicht der rietbranden over het jaar 1922.

Residentiën.	Afdeelingen.	Bruto uitgestrektheid van den rietaanplant (in bouws).	Bruto uitgestrektheid van de geheele oppervlakte verbrand riet (in bouws).	Percentage dat de oppervlakte uitmaakt van den aanplant.	Totaal aantal branden.	Aantal branden per 100 bouw aanplant.	Specificeering van het aantal branden bedoeld in de vorige kolom: Branden vóór den aanvang van den maaltijd.	Branden voordat begonnen is met het snijden van het riet in den betrokken tuin.	Branden in zoogenaamde snijtuinen.	Aantal wegens brandstichting veroordeelde personen: Aantal van de bij den landraad aanhangig gemaakte zaken der van rietbranden verdachten.	Aantal uitgesproken veroordeelingen wegens rietbrandstichtingen.	Aantal zaken waarin de beklaagde werd vrijgesproken of van rechtsvervolging ontslagen.	Op den datum van het rapport nog onbesliste bij den landraad aanhangige zaken.	Aantal veroordeelingen door den politie- en landrechter.
Soerabaja	Soerabaja. . . .	585	18	3.08	14	2.39	—	—	14	—	—	—	—	—
	Sidoardjo	12 723	78½	0.62	44	0.35	8	7	29	9	4	3	2	—
	Modjokerto . . .	11 151	52¼	0.47	43	0.39	4	10	29	8	5	2	1	—
	Djombang . . .	13 049½	47	0.36	21	0.16	1	8	12	2	1	—	1	—
	Totalen . . .	37 508½	195¾	0.52	122	0.32	13	25	84	19	10	5	4	—
Pasoeroean	Pasoeroean . . .	5 412	104	1.92	31	0.57	1	20	10	4	2	2	—	—
	Bangil.	4 912	59	1.20	56	1.14	10	15	31	16	4	4	8	—
	Malang	5 510½	31	0.56	47	0.85	—	37	10	8	8	—	—	—
	Probolinggo . .	3 769	78¼	2.07	41	1.09	8	15	18	4	1	3	—	—
	Kraksaän	6 439	57¼	0.89	29	0.45	—	—	29	21	10	8	3	—
	Loemadjang . .	8 765	50½	0.66	30	0.34	2	5	23	8	5	1	2	—
	Totalen . . .	34 807½	380	1.11	234	0.67	21	92	121	61	30	18	13	—
Kediri	Kediri	19 318	140¾	0.73	60	0.31	2	31	27	12	4	—	8	—
	Berbek	6 340	166	2.62	40	0.63	—	22	18	10	2	—	8	1
	Toeloengagoeng	1 365	25¾	1.89	4	0.29	—	1	3	—	—	—	—	—
	Blitar	4 093	35½	0.87	40	0.97	3	13	24	4	2	2	—	—
	Totalen . . .	31 116	368	1.18	144	0.46	5	67	72	26	8	2	16	1

Residentiën.	Afdeelingen.	Bruto uitgestrektheid van den rietaanplant (in bouws).	Bruto uitgestrektheid van de geheele oppervlakte verbrand riet (in bouws).	Percentage dat de oppervlakte uitmaakt van den aanplant.	Totaal aantal branden.	Aantal branden per 100 bouw aanplant.	Specificeering van het aantal branden bedoeld in de vorige kolom.			Aantal wegens brandstichting veroordeelde personen.				
							Branden vóór den aanvang van den maaltijd.	Branden voordat begonnen is met het snijden van het riet in den betrokken tuin.	Branden in zoogenaamde snijtuinen.	Aantal van de bij den landraad aanhangig gemaakte zaken der van rietbranden verdachten.	Aantal uitgesproken veroordeelingen wegens rietbrandstichtingen.	Aantal zaken waarin de beklaagde werd vrijgesproken of van rechtsvervolging ontslagen.	Op den datum van het rapport nog onbesliste bij den landraad aanhangige zaken.	Aantal veroordeelingen door den politie- en landrechter.
Besoeki	Bondowoso . . .	1 957½	16½	0.84	8	0.41	1	5	2	1	—	—	1	—
	Panaroekan. . .	6 559½	19	0.29	31	0.47	5	9	17	7	3	3	1	—
	Banjoewangi . .	643	0.006	0.009	1	0.15	1	—	—	1	1	—	—	—
	Djember.	630½	4½	0.71	3	0.48	—	—	3	—	—	—	—	—
	Totalen . . .	9 790½	40.006	0.41	43	0.45	7	14	22	9	4	3	2	—
Madioen	Madioen.	4 224½	46	1.09	11	0.26	—	2	9	—	—	—	—	—
	Ponorogo	574½	5½	0.96	1	0.18	—	—	1	—	—	—	—	—
	Magetan.	3 765	23½	0.62	4	0.11	—	1	3	2	1	—	1	—
	Ngawi.	1 571	9¼	0.59	6	0.38	1	1	4	—	—	—	—	—
	Totalen . . .	10 135	84¼	0.83	22	0.22	1	4	17	2	1	—	1	—
Banjoemas	Poerwakerta . .	1 025½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Poerbalingga. .	2 006	1	0.05	6	0.29	—	—	6	—	—	—	—	—
	Banjoemas . . .	3 260	8¾	0.27	11	0.34	—	4	7	6	1	—	5	—
	Tjilatjap	370½	½	0.14	1	0.27	—	—	1	—	—	—	—	—
	Totalen . . .	8 662	10¼	0.15	18	0.29	—	4	14	6	1	—	5	—
Kedoe	Magelang	690	9	1.30	28	4.06	5	20	3	—	—	—	—	—
	Poerworedjo . .	4 901	2½	0.05	11	0.22	—	5	6	3	2	1	—	—
	Keboemen . . .	34¼	2	5.83	2	5.83	2	—	—	2	2	—	—	—
	Totalen . . .	5 625¼	13½	0.24	41	0.73	7	25	9	5	4	1	—	—
Cheribon.	Cheribon	9 784	151¾	1.55	49	0.50	2	36	11	16	6	3	7	—
	Indramajoe. . .	3 583	1	0.03	3	0.08	—	—	3	3	1	—	2	1
	Totalen . . .	13 367	152¾	1.14	52	0.38	2	36	14	19	7	3	9	1
Pekalongan	Pekalongan. . .	5 036	15¾	0.31	11	0.22	—	5	6	4	—	3	1	—
	Pemalang. . . .	6 125	15¼	0.25	11	0.18	—	—	11	4	1	—	3	—
	Tegal	6 831	113¾	1.76	24	0.35	—	1	23	—	—	—	—	—
	Brebes.	5 790	118¼	2.05	33	0.57	—	—	33	13	8	4	1	—
	Totalen . . .	23 782	263	1.11	79	0.33	—	6	73	21	9	7	5	—
Semarang	Kendal	4 093	187	4.57	20	0.49	2	6	12	12	—	1	11	—
	Demak	600	6½	1.25	1	0.17	—	—	1	1	1	—	—	—
	Koedoes.	4 779	1	0.02	7	0.15	—	—	7	2	2	—	—	—
	Pati	3 495	33	0.94	13	0.37	1	5	7	1	—	1	—	—
	Totalen . . .	12 967	227½	1.75	41	0.32	3	11	27	16	3	2	11	—

RESIDENTIËN.	Bruto uitgestrektheid van den rietaanplant (in bouws).	Bruto uitgestrektheid van de geheele oppervlakte verbrand riet (in bouws).	Percentage dat de oppervlakte uitmaakt van den aanplant.	Totaal aantal branden.	Aantal branden per 100 bouw aanplant.	Specificeering van het aantal branden bedoeld in de vorige kolom.			Aantal wegens brandstichting veroordeelde personen.				
						Branden vóór den aanvang van den maaltijd.	Branden voordat begonnen is met het snijden van het riet in den betrokken tuin.	Branden in zoogenaamde snijtuinen.	Aantal van de bij den landraad aanhangig gemaakte zaken der van rietbranden verdachten.	Aantal uitgesproken veroordeelingen wegens rietbrandstichtingen.	Aantal zaken waarin de beklaagde werd vrijgesproken of van rechtsvervolging ontslagen.	Op den datum van het rapport nog onbesliste bij den landraad aanhangige zaken.	Aantal veroordeelingen door den politie- en landrechter.

RECAPITULATIE.

Soerabaja	37 508½	195¾	0.52	122	0.32	13	25	84	19	10	5	4	—
Pasoeroean	34 807½	386	1.11	234	0.67	21	92	121	61	30	18	13	—
Kediri	31 116	368	1.18	144	0.46	5	67	72	26	8	2	16	1
Besoeki	9 790	40	0.41	43	0.45	7	14	22	9	4	3	2	—
Madioen	10 135	84¼	0.83	22	0.22	1	4	17	2	1	—	1	—
Banjoemas	6 662	10¼	0.15	18	0.27	—	4	14	6	1	—	5	—
Kedoe	5 625¼	13½	0.24	41	0.73	7	25	9	5	4	1	—	—
Cheribon	13 367	152¾	1.14	52	0.38	2	36	14	19	7	3	9	1
Pekalongan	23 782	263	1.11	79	0.33	—	6	73	21	9	7	5	—
Semarang	12 967	227½	1.75	41	0.32	3	11	27	16	3	2	11	—
Algemeene totalen	185 760¼	1 741	0.94	796	0.43	59	284	453	184	77	41	66	2

Bijlage J.

(Zie hoofdstuk J, afd. I en V, van het verslag.)

TABELLARISCHE OPGAVEN,

betreffende eenige onderwerpen in betrekking staande tot het departement van Binnenlandsch Bestuur, over 1922.

I. Distributie der controleurs en adspirant-controleurs.

II. Overzicht betrffende samenvoeging en splitsing van desa's op Java en Madoera.

III. Numerieke opgaven betreffende de voornaamste verrichtingen van het kadaster-personeel.

I. Overzicht betreffende de werkzaamstelling op het einde van 1922 van de controleurs en adspirant-controleurs bij het binnenlandsch bestuur op en buiten Java en Madoera en van de gezaghebbers in de buitengewesten.

Verdeeling van het organiek toegestaan controleerend personeel.

JAVA EN MADOERA.

GEWESTEN.	Aantal controleurs.	Aantal adspirant-controleurs.
Bantam	3	
Batavia	9	
Preanger-Regentschappen	13	
Cheribon	4	
Pekalongan	7	
Semarang	12	
Rembang	5	
Soerabaja	6	
Pasoeroean	10	23
Besoeki	5	
Banjoemas	3	
Kedoe	10	
Soerakarta	6	
Djokjakarta	3	
Madioen	3	
Kediri	9	
Madoera	5	
Op het einde van 1922 in dienst	113	23

BUITENGEWESTEN.

GEWESTEN.	Aantal controleurs.	Aantal adspirant-controleurs.	Aantal gezaghebbers.	Aantal controleurs of gezaghebbers of officieren der landmacht met den titel van gezaghebber.	Aantal officieren der landmacht met den titel van gezaghebber.
Sumatra's Westkust	14		5	—	1
Tapanoeli	12		3	—	—
Benkoelen	6		4	—	—
Lampongsche districten	4		3	—	—
Palembang	15		—	—	—
Djambi	8		—	1	—
Oostkust van Sumatra	14		5	—	—
Atjeh en onderhoorigheden	8		15	7	—
Banka en onderhoorigheden	5		—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	5	33	2	—	—
Billiton	—		1	—	—
Westerafdeeling van Borneo	9		4	5	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	21		3	3	—
Celebes en onderhoorigheden	18		14	8	1
Menado	12		1	—	—
Amboina	8		10	—	—
Timor en onderhoorigheden	9		16	5	1
Bali en Lombok	11		1	—	—
Nieuw-Guinea	1		9	—	—
	180	33	96	29	3

Controleerend personeel, tijdelijk werkzaam gesteld buiten den bestuursdienst of in controleursbetrekkingen die niet in de formatie zijn opgenomen.

	Assistent-residenten.	Controleurs.
Java en Madoera.		
Ter beschikking van den directeur van binnenlandsch bestuur	1	2
Ter beschikking van den resident van Soerakarta voor agrarische zaken en andere belangrijke aangelegenheden	1	1
Ter beschikking van den resident van Djokjakarta voor agrarische zaken en andere belangrijke aangelegenheden	—	1
Werkzaam gesteld als waarnemend inspecteur der landelijke inkomsten	1	—
Werkzaam gesteld als waarnemend adjunct-inspecteur der landelijke inkomsten	—	2
Werkzaam gesteld als waarnemend adjunct-inspecteur voor agrarische zaken en verplichte diensten	2	—
Ter beschikking van den waarnemend inspecteur der landelijke inkomsten voor de invoering van eene nieuwe landrenteregeling in Bali en Lombok	—	1
Waarnemend consul der Nederlanden te Djeddah	—	1
Tijdelijk ter beschikking van den resident van:		
Kedoe, voor de pestbestrijding	—	2
Semarang, idem	—	1
Soerakarta, idem	—	1
Belast met werkzaamheden betreffende particuliere landerijen bewesten de Tjimanoek	—	1
Ter beschikking van den resident der Preanger-Regentschappen voor veeteelt, irrigatie en hydrologische belangen, alsmede de bestemming van boschgronden	—	1
Buitengewesten.		
Ter beschikking van den directeur van binnenlandsch bestuur	2	—
Ambtenaren bij de afdeeling bestuurszaken der buitengewesten	2	—
Waarnemend adviseur voor inlandsche zaken	1	—
Waarnemend adjunct-adviseur van het volkskredietwezen	—	1
Totalen	10	15

II. Overzicht over 1922 betreffende samenvoeging en splitsing van desa's op Java en Madoera.

GEWESTEN.	Aantal gevallen waarin in 1922 is overgegaan tot: samenvoeging van desa's.	splitsing van desa's.	GEWESTEN.	Aantal gevallen waarin in 1922 is overgegaan tot: samenvoeging van desa's.	splitsing van desa's.
Bantam	78	—	Pasoeroean	13	—
Preanger-Regentschappen	47	—	Besoeki	32	2
Pekalongan	11	—	Banjoemas	41 [2]	1
Semarang	154 [1]	8	Madioen	5	—
Rembang	2	—	Kediri	62	8
Soerabaja	61	2			

1) 26 dezer samenvoegingen zullen eerst ingaan bij het ontstaan eener vacature van desahoofd.

2) Alsvoren 3.

III. Numerieke opgaven betreffende de voornaamste verrichtingen

Gewesten waar kadastrale opmetingen plaats hadden of waar de functiën van gouvernements landmeter aan de ambtenaren van het kadaster waren opgedragen.	Uitgestrektheid en aantal perceelen gedurende 1922 opgemeten.							
	Eigendomskadaster.				Dienst van gouvernements			
	Nieuwe metingen.		Bijhouding.		Hermeting, splitsing, enz. van landerijen en erfpachtsperceelen.		Uitgifte van gronden in erfpacht.	
	Hectaren.	Perceelen.	Hectaren.	Perceelen.	Hectaren.	Perceelen.	Hectaren.	Perceelen.
Java en Madoera.								
Bantam	—	—	8	78	—	—	8 540	36
Batavia	—	—	210	802	—	—	889	2
Preanger-Regentschappen	—	—	9 516	1 014	5	4	891	24
Cheribon	—	—	11	122	—	—	39	1
Pekalongan	—	—	110	487	—	—	16	1
Semarang	—	—	2 086	492	13	4	3	2
Rembang	—	—	30	160	—	—	—	—
Soerabaja	—	—	418	937	109	4	128	7
Pasoeroean	—	—	151	605	—	—	52	1
Besoeki	—	—	3	63	—	—	26	1
Banjoemas	—	—	21	223	—	—	17	1
Kedoe	8	10	170	255	—	—	71	1
Djokjakarta	85	32	190	363	—	—	—	—
Soerakarta	—	—	20	42	—	—	—	—
Madioen	—	—	7	43	—	—	—	—
Kediri	—	—	25	101	31	3	14	2
Madoera	—	—	3	47	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	93	42	12 979	5 834	158	15	10 686	79
Buitengewesten.								
Sumatra's Westkust	—	—	12	42	—	—	980	6
Tapanoeli	—	—	1	6	—	—	4 300	8
Oostkust van Sumatra	1 600	—	7	22	—	—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	—	—	228	68	—	—	—	—
Celebes en onderhoorigheden	—	—	101	233	—	—	139	9
Amboina	—	—	204	15	—	—	—	—
Menado	—	—	105	134	—	—	295	12
Billiton	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	—	—	13	82	—	—	2 402	4
Totalen voor de buitengewesten	1 600	—	671	602	—	—	8 116	39
„ „ Java en Madoera	93	42	12 979	5 834	158	15	10 686	79
Algemeene totalen	1 693	42	13 650	6 436	158	15	18 802	118

van

land

van het kadaster in Nederlandsch-Indië over 1922.

landmeter.		Gedurende 1922							
Voor de opmaking van andere meetbrieven buiten de kadastrale afdeelingen.		zijn afgegeven onderstaand aantal				zijn in onderstaand aantal gevallen inzagen verleend.	gedane meetkundige verrichtingen.	is aan salaris ontvangen.	is aan zegelrecht ontvangen.
Hectaren.	Perceelen.	meetbrieven.	landmeterskennissen.	certificaten tot publieken verkoop.	kopieën en extracten.				
14	12	76	51	2	38	13	—	f 15 292,85	f 202,50
100	209	713	1 768	158	1 190	14 119	27	58 476,74	4 485,—
—	—	710	739	77	210	931	11	34 113,24	2 319,—
50	92	255	293	86	99	1 829	6	8 998,19	952,50
22	88	240	203	62	49	214	2	6 952,68	723,—
106	176	487	588	79	211	5 857	4	19 510,09	1 876,50
10	56	167	259	33	80	143	21	4 805,39	759,—
57	111	736	681	71	357	3 288	33	37 807,39	2 593,50
245	456	900	292	31	137	1 297	16	29 093,31	1 956,—
105	220	274	145	8	48	27	14	6 866,41	681,—
16	49	128	66	3	15	150	3	2 596,33	312,—
21	44	133	217	27	47	545	3	5 296,59	582,—
12	19	336	58	3	24	112	—	7 507,—	616,50
7	9	32	75	2	40	17	—	2 097,—	219,—
3	49	81	76	1	6	94	1	2 218,—	244,50
60	132	220	235	32	61	946	6	10 954,94	772,50
14	18	45	22	16	20	39	2	873,67	124,50
842	1 740	5 533	5 763	691	2 632	29 621	149	f 253 459,82	f 19 419,—
40	76	151	223	22	68	61	34	f 5 749,14	f 624,—
1	7	26	2	—	1	11	—	604,06	43,50
116	91	114	50	1	8	46	—	4 112,—	253,50
214	38	86	1	—	1	—	—	855,—	132,—
28	95	192	149	23	49	812	1	6 433,32	561,—
1	4	16	42	1	1	—	16	720,47	72,—
59	109	164	139	6	62	143	2	5 508,34	535,50
14	199	199	5	—	5	—	3	2 120,—	313,50
29	67	88	53	1	45	69	9	2 757,96	273,—
502	686	1 036	664	54	240	1 142	65	f 28 860,29	f 2 808,—
842	1 740	5 533	5 763	691	2 632	29 621	149	253 459,82	19 419,—
1 344	2 426	6 569	6 427	745	2 872	30 763	214	f 282 320,11	f 22 227,—

Bijlage **K.**

(Zie hoofdstuk J, afd. II, § 1, van het verslag.)

Overzicht van de opbrengst van het **hoofdgeld** der heerendienstplichtigen in de gouvernementslanden van Java en Madoera over 1922.

GEWESTEN.	Uniform bedrag per heerendienstplichtige (zie Ind. St. 1914 n°. 314, 1915 n°. 297 en 1916 nos. 174 en 535).	Totaal bedrag van den aanslag van het hoofdgeld over 1922.	Kosten van den aanslag en invordering, zijnde het aan de desahoofden toekomende collecteloon van 8 %.	Zuiver bedrag van den aanslag.	In 1922 door de bevolking aangezuiverd.
Bantam	f 2,45	f 371 210,20	f 29 696,82	f 341 513,38	f 371 210,20
Batavia	1,— en f 2,65	494 758,90	39 580,71	455 178,19	490 599,23
Preanger-Regentschappen	2,85	1 187 087,90	94 967,03	1 092 120,87	1 187 087,90
Cheribon	2,25	670 293,40	53 623,47	616 669,93	670 095,58
Pekalongan	2,30	691 190,50	55 295,24	635 895,26	689 533,36
Semarang	1,— en f 2,—	912 303,25	72 984,26	839 318,99	912 092,15
Rembang.	2,—	541 410,—	43 312,80	498 097,20	536 755,—
Soerabaja.	2,75	999 917,65	79 993,41	919 924,24	999 917,65
Pasoeroean	2,70	952 082,50	76 166,60	875 915,90	952 079,75
Besoeki	2,50	658 145,—	52 651,60	605 493,40	650 359,25
Banjoemas	2,35	476 117,40	38 089,39	438 028,01	476 117,40
Kedoe	2,—	651 594,—	52 127,52	599 466,48	651 579,—
Kediri	2,—	617 948,—	49 435,84	568 512,16	617 948,—
Madioen	2,90	482 878,10	38 630,25	444 247,85	482 730,60
Madoera	1,—	352 282,—	28 182,56	324 099,44	352 282,—
Totalen . . .		f 10 059 218,80	f 804 737,50	f 9 254 481,30	f 10 040 387,07

Bijlage L.

(Zie hoofdstuk J, afd. II, § 2, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in de buitengewesten verrichte HEERENDIENSTEN gedurende 1922 *), zoomede van de door de inlandsche bevolking voor AFKOOP van die diensten uitgegeven bedragen gedurende 1921.

*) In de overige in deze bijlage niet genoemde gewesten, met uitzondering van de gewesten Lampongsche districten en Oostkust van Sumatra, worden van de onder gouvernements rechtstreeksch bestuur staande inlandsche bevolking geen of doorgaans geen heerendiensten gevorderd.

I. Overzicht van de verrichte heerendiensten de bu…

GEWESTEN. a)	Aantal heeren-dienst-plichtigen.	Maximum aantal dag-diensten, waarover jaarlijks mag worden beschikt.	Aantal gedurende 1922 werkelijk gevorderde diensten …												
			onderhoud en gewone herstellingen van:						eersten aanleg, zware herstellingen en vernieuwingen van:						
			landwegen en mijlpalen (hieronder begrepen het verzamelen van verhardings-materiaal).	water-wegen.	bruggen en duikers.	wacht-huizen.	pasanggrahans en passantenhuizen.	dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen.	landwegen en mijlpalen (hieronder begrepen het verzamelen van verhardings-materiaal).	bruggen en duikers.	wacht-huizen.	pasanggrahans en passantenhuizen.	dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen.	bezetten van wacht-huizen.	…waken van …nds- …ouwen
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Sumatra's Westkust	21 290	483 350	85 601	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tapanoeli	77 432	2 709 120	905 995	19 625	35 348	—	—	4 564	4 594	3 102	—	—	—	—	—
Benkoelen	46 475	1 626 624	899 219	—	28 994	—	—	12 957	129 296	35 606	—	—	16 698	—	—
Palembang	110 382	3 863 370	1 410 395	25 594	67 655	—	—	1 352	5 440	2 856	—	—	—	—	—
Djambi	26 867	940 345	249 876	1 186	42 662	—	—	15 954	—	5 300	—	—	—	—	—
Atjeh en onderhoorigh. b)	21 939	564 588	447 554	—	12 100	—	—	3 000	—	—	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	145 302	3 777 852	1 502 143	42 056	69 253	192	6 296	—	11 960	3 382	—	2300	—	89 384	—
Celebes en onderhoorigh.	175 743	5 272 290	2 530 859	—	45 082	361	7 526	39 041	496 701	47 393	398	15 139	81 850	46 713	9 475
Menado	47 274	1 512 768	447 309	—	10 548	—	—	11 194	53 632	—	—	—	—	20 024	—
Amboina	29 021	1 044 756	584 455	—	115 287	—	26 235	—	8 725	10 026	—	3 648	—	—	—
Timor en onderhoorigh. d)	540	19 440	4 697	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bali en Lombok	217 461	6 523 830	2 168 142	—	55 774	2 419	—	9 332	584 540	167 291	193	—	7 512	821 562	—

a) Voor de heerendienstregelingen en de voorschriften ter uitvoering zie men:

Ind. St. 1914 n°. 731 en 1918 n°. 708 en Bijbl. Ind. St. nos. 8136 en 9095 (Sumatra's Westkust);

Ind. St. 1913 n°. 128, 1917 n°. 215 en 1918 n°. 709 en Bijbl. Ind. St. nos. 7875, 8575 en 9095 (Tapanoeli);

Ind. St. 1920 n°. 779 en Bijbl. Ind. St. n°. 9627 (Benkoelen);

Ind. St. 1909 n°. 56, 1913 n°. 37 en 1918 n°. 710 en Bijbl. Ind. St. nos. 6953, 7874 en 8575 (Oostkust van Sumatra);

Ind. St. 1919 n°. 407 en Bijbl. Ind. St. n° 9258 (Lampongsche districten);

Ind. St. 1919 n°. 641 en Bijbl. Ind. St. n°. 9292 (Palembang);

Ind. St. 1919 n°. 51 en Bijbl. Ind. St. n°. 9519 (Djambi);

Ind. St. 1908 n°. 509, 1909 n°. 525, 1910 nos. 471 en 637, 1913 n°. 37, 1918 n°. 710 en 1923 n°. 36 en Bijbl. Ind. St. nos. 6881, 7107, 7337, 7874, 8575 en 10246 (Atjeh);

…enst… de buitengewesten gedurende 1922.

	…vorderd…	…iensten ter zake van:								Aantal dagdiensten in 1922 bovendien tegen betaling gevorderd voor:					In 1922 meer of minder gevorderde dagdiensten (kol. 23—29).	
…zetten van …acht- …uizen.	…waken van …ands- …ouwen.	bedienen van niet-verpachte overvaarten en bewaken van bruggen.	het doen van nachtelijke rondes.	diensten voor het bewerken der bouwvelden voor inlandsche hoofden.	bouw, enz. van woningen van districtshoofden.	het overbrengen van dienstbrieven.	het vervoer van gevangenen.	Totaal.	Zoodat in 1922 van het beschikbaar maximum aantal dagdiensten ongebruikt zijn gebleven (kol. 3—23).	vervoer van landsgoederen en van in dienst reizende landsdienaren en hunne goederen en het snijden van gras voor de rij- en trekdieren dier reizigers.	overbrengen van dienstbrieven.	begeleiden van gevangenen.	uitvoeren van civiele en militaire landswerken.	Aantal gedurende 1921 werkelijk gevorderde dagdiensten.	Meer.	Minder.
15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.
—	—	1 463	—	—	—	2 071	—	89 135	394 815	—	—	—	—	95 875	—	— 6 740
—	—	3 239	—	50 948	—	—	—	1 027 415	1 681 705	—	—	—	—	925 876	+ 101 539	—
—	—	21 689	—	—	—	—	—	1 144 459	482 165	264	4 260	—	—	1 163 868	—	— 19 409
—	—	—	—	—	—	—	—	1513 292	2 350 078	908	—	—	—	2 312 733	—	— 799 441
—	—	13 798	—	—	—	—	—	328 776	611 569	—	—	—	—	380 171	—	— 51 395
—	—	—	—	—	—	—	—	462 654	101 934	—	—	—	—	487 950	—	— 25 296
…9 38…	—	—	—	—	—	—	—	1 726 966	2 050 886	11 655	—	—	—	1 081 014	+ 645 952	—
…6 71…	…475	11 043	—	10 224	8 606	3 921	558	3 384 890	1 887 400	3 714	—	—	—	2 438 124	+ 946 766	—
…0 02…	—	—	—	—	—	—	—	542 707	970 061	178	3 067	9	3 518	530 984	+ 11 723	—
—	—	—	—	—	—	—	—	748 376	296 380	904	84	—	—	c) 129 428	+ 618 948	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4 697	14 743	—	—	—	—	d) 7 036	—	— 2 339
…1 56…	—	—	297 711	—	—	—	—	4 114 476	2 409 354	2 766	29 601	229	684	3 518 128	+ 596 348	—

Ind. St. 1916 no. 55 en 1918 n°. 710 en Bijbl. Ind. St. nos. 8519 en 8575 (Zuider- en Oosterafd. van Borneo);

Ind. St. 1910 n°. 624, 1912 n°. 151, 1913 n°. 37 en 1918 n°. 710 en Bijbl. Ind. St. nos. 7335, 7568, 7874 en 8575 (Celebes);

Ind. St. 1912 n°. 504 en Bijbl. Ind. St. nos. 7711, 8575 en 9096 (Menado);

Ind. St. 1912 n°. 505 en 1918 n°. 710 en Bijbl. Ind. St. nos. 7712 en 8575 (Amboina);

Ind. St. 1912 n°. 506 en 1918 n°. 710 en Bijbl. Ind. St. nos. 7713 en 8575 (Timor) en

Ind. St. 1922 n°. 168 en Bijbl. Ind. St. n°. 10013 (Bali en Lombok).

b) Alleen de afdeeling Groot-Atjeh en de onderafdeeling Singkel.

c) Onvolledige opgave.

d) Alleen de onderafdeeling Koepang.

II. Overzicht betreffende den afkoop van heerendiensten in de buitengewesten gedurende 1921.

Gewesten.	Afdeelingen.	Onderafdeelingen.	Districten.	Jaarlijksche afkoopsom per persoon.	Totaal bedrag van de afkoopsom.
Sumatra's Westkust *a*)	Padang.	Padang.	—	f 4,—	f 44 252
	Painan.	Painan.	—	5,—	37 425
		Balai Selasa.	—	4,—	29 255
	Batipoeh en Priaman.	Padangpandjang.	—	4,—	26 076
		Priaman.	—	4,—	117 616
	Agam.	Oud-Agam.	—	4,40	193 835
		Manindjau.	—	4,— en 5,—	83 855
	L Koto.	Pajokoemboeh.	—	5,—	92 848
		Bangkinang.	—	4,—	16 398
		Soeliki.	—	4,—	40 218
		Pangkalan Koto Baroe.	—	4,—	9 294
	Tanahdatar.	Fort van der Capellen.	—	4,40	64 024
		Sidjoendjoeng.	—	5,50	17 383
		Batanghari.	—	6,—	216
		Sawahloento.	—	5,—	18 625
	Solok.	Solok.	—	5,—	69 892
		Alahanpandjang.	—	4,—	29 736
		Moearolaboeh.	—	6,—	17 868
	Loeboeksikaping.	Ophir.	—	6,—	30 369
		Loeboeksikaping.	—	5,—	19 080
		Ajerbangis.	—	5,—	17 546
					f 975 811
Tapanoeli *c*)	Padang Sidimpoean.	Silindoeng.	Silindoeng.	10,—	10 760
		Angkola en Sipirok.	Angkola en Sipirok.	9,—	40 538
		Mandailing.	Mandailing.	9,—	25 281
		Padanglawas.	Padanglawas.	5,— en 10,—	11 315
	Bataklanden.	Toba.	Balige.	8,—	18 952
		id.	Porsea.	8,—	39 640
		Samosir.	Samosir.	8,—	49 456
		Dairilanden.	Dairilanden.	10,—	2 949
					f 198 891
Benkoelen *b*)	Benkoelen.	Benkoelen.	—	15,— en 20,—	1 161
		Seloema.	—	—	2 776
		Manna.	—	20,—	4 020
		Kauer.	—	7,50 en 10,—	3 660
		Kroë.	—	15,—	9 391
	Lebong.	Redjang.	—	15,— en 20,—	7 665
		Lebong.	—	20,—	5 140
		Lais.	—	15,—	709
					f 34 022
Lampongsche districten *a*).	Telokbetong.	—	Telokbetong.	10,—	56 964
		—	Kalianda.	9,—	25 450
		—	Semangka.	12,—	57 288
	Sepoetih-Toelangbawang.	—	Soekadana.	14,—	54 699
		—	Kotoboemi.	14,—	77 754
		—	Menggalo.	12,50	61 572
		—	Pahoeanratoe.	14,—	47 706
					f 381 433
Palembang *c*). . . .	Palembangsche Benedenlanden.	Moesi Ilir.	—	—	600
		Rawas.	—	—	135
	Palembangsche Bovenlanden.	Pasemahlanden.	—	—	14 707
	Ogan en Komering Oeloe.	Komering Oeloe.	—	—	2 448
		Ogan Oeloe.	—	—	1 362
		Moearodoeo.	—	—	2 440
					f 21 692

a) In dit gewest had de afkoop plaats op den voet van art. 1 der Ord. in Ind. St. 1918 n°. 772 (afkoop door de inlandsche gemeenschap).
b) In dit gewest had de afkoop plaats op den voet van art. 3 der Ord. in Ind. St. 1918 n°. 772 (afkoop door enkelingen).
c) In dit gewest had de afkoop plaats gedeeltelijk op den voet van art. 1, gedeeltelijk op den voet van art. 3 der Ord. in Ind. St. 1918 n°. 772.

Gewesten.	Afdeelingen.	Onderafdeelingen.	Districten.	Jaarlijksche afkoopsom per persoon.	Totaal bedrag van de afkoopsom.
Djambi *c*)	Djambi.	Sarolangoen.	Sarolangoen.	f 12,—	f 15077
		Koerintji.	Koerintji Ilir.	8,—	3704
		idem.	Koerintji Oeloe.	8,—	1576
					f 20357
Atjeh en onderh. *c*) .	Groot-Atjeh.	Koeta Radja.	—	3,—	2773
		Lho Nga.	—	3,—	15352
		Sabang.	—	5,—	1369
		Seulimeum.	—	3,—	22814
	Westkust van Atjeh.	Singkel.	—	9,—	5076
					f 47384
Zuider- en Oosterafd. van Borneo *c*) . .	Bandjermasin.	Bandjermasin.	Bandjermasin.	9,50	34581
		Martapoera.	Martapoera.	7,12^{5}	46010
			Riamkiwa.	0,35^{5}	255
			Riamkanan.	0,35^{5}	207
		Pleihari.	Pleihari.	11,87^{5}	15667
			Maloeka.	0,47^{5} en 11,40	3724
			Satoei.	9,50	7726
	Oeloe Soengai.	Rantau.	Benoea IV.	6,45	35002
			Margasari.	6,45	16156
		Kandangan.	Amandit.	4,45	57484
			Negara.	4,10	24245
		Barabai.	Laboehanamas.	5,35	40410
			Batangalai.	5,—	41224
		Amoentai.	Alabio.	5,—	34334
			Amoentai.	5,—	34658
			Balangan.	5,—	24539
		Tandjoeng.	Kloea.	0,75	6647
			Tabalong.	0,75	
	Doesoenlanden.	Moearatewe.	Midden-Doesoen.	0,47^{5} en 6,57^{5}	294
		Boentok.	West-Doesoen.	0,47^{5} en 6,57^{5}	4179
			Oost-Doesoen.	0,47^{5} en 6,57^{5}	
		Poeroektjahoe.	Boven-Doesoen.	6,50	630
	Koealakapoeas.	Beneden-Dajak.	Kapoeas.	3,—	3602
			Kahajan.	3,—	541
	Zuidoostkust van Borneo.	Poeloe Laoet.	Poeloe Laoet.	7,—	5761
		Tanahboemboe.	Pegatan.	0,95 en 7,10	6860
		idem.	Tjantoeng.	0,95 en 7,10	5362
		idem.	Sanpanahan.	7,10	341
		Pasir.	Zuid-Pasir.	5,71	5481
		idem.	Noord-Pasir.	5,71	830
					f 456850
Celebes en onderhoorigheden *b*)	Makasser.	Makasser.	—	5,—	340
		Maros.	—	9,50 en 13,50	11084
		Pangkadjene.	—	9,50	36271
	Soenggoeminasa.	Goa.	—	7,50 en 10,—	13910
		Takalar.	—	10,—	6080
		Djeneponto.	—	6,— en 7,50	5379
	Bonthain.	Bonthain.	—	10,—	1090
		Boeloekoemba.	—	7,50 en 10,—	16280
		Sindjai.	—	5,— en 10,—	19420
		Saleier.	—	10,—	6630
					f 116484
Menado *b*)	Menado.	Menado.	Tomohon.	7,50 en 18,—	3664
		Tondano.	Tonsea.	18,—	402
		Amoerang.	Amoerang.	18,—	1980
		idem.	Kawangkoan.	18,—	2085
		idem.	Ratahan.	18,—	981

Gewesten.	Afdeelingen.	Onderafdeelingen.	Districten.	Jaarlijksche afkoopsom per persoon.	Totaal bedrag van de afkoopsom.
Menado *b*)	Gorontalo.	Kwandang.	Kwandang.	f 12,—	f 180
	Midden-Celebes.	Paloe.	—	24,—	8 344
		Poso.	—	16,—	2 124
		Donggala.	—	24,—	1 818
		Parigi.	—	16,—	480
		Toli Toli.	—	20,— en 24.—	1 320
					f 23 378
Timor en onderhoorigheden *b*)	Zuid-Timor en eilanden.	Koepang.	Hoofdplaats Koepang.	8,—	72
Bali en Lombok *b*) . .	Singaradja.	Djembrana.	Negara.	10,—	855
		idem.	Djembrana.	10,—	100
					f 955

RECAPITULATIE.

Sumatra's Westkust	f 975 811
Tapanoeli	198 891
Benkoelen.	34 022
Lampongsche districten.	381 433
Palembang	21 692
Djambi	20 357
Atjeh en onderhoorigheden	47 384
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	456 850
Celebes en onderhoorigheden.	116 484
Menado.	23 378
Timor en onderhoorigheden	72
Bali en Lombok	955
	f 2 277 329

Bijlage M.

(Zie hoofdstuk J, afd. III, van het verslag.)

OVERZICHTEN,

meerendeels over 1921 en 1922, betreffende de landrente en andere landelijke inkomsten.

I. LANDRENTE

A. Aanslag en opbrengst v[an de] land[rente]

GEWESTEN.	Uitgestrektheid (in bouws) der aangeslagen gronden.		Bedrag van den onzuiveren aanslag in de landrente in 1921. *a)*	De onzuivere aanslag … te verm[inderen] …	
	Sawahs.	Droge gronden.		benuttiging van betere gegevens tengevolge eener herziening van den aanslag (art. 18, al. 1, der landrente-ord.).	het belastbaar worden van sawahs in het 4de oogstjaar dan wel door omzetting van drogen grond in sawahs.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bantam	158 090	185 235	f 999 157,66	f 15 737,21	f 548,87
Batavia	240 184	180 732	1 534 961,66	118 838,58	97 516,08
Preanger-Regentschappen	411 070	697 663	2 347 830,66^5	206 892,04	311,88
Cheribon	324 622	156 594	1 854 938,58	—	1 176,28
Pekalongan	264 312	195 207	1 858 798,15	490 814,10	338,22
Semarang	402 445	407 435	1 958 856,01^5	411 925,18	59,52
Rembang	308 231	259 546	1 038 015,16	106 978,53	—
Soerabaja	369 355	199 936	2 248 897,29	191 624,26	76,89
Pasoeroean	203 223	454 705	2 412 805,63	318 533,42	3 240,94
Besoeki	175 313	302 544	1 729 880,51	207 582,07	3 234,27
Banjoemas	164 435	317 358	1 254 612,79	129 326,53	4 915,81
Kedoe	232 740	389 476	1 777 512,66	343 852,39	38,60
Madioen	229 370	260 120	939 636,55	82 745,91	96,36
Kediri	210 531	345 355	2 009 847,88	122 972,—	702,44
Madoera	110 226	486 940	747 332,26	32 784,21	16,80
Totalen	3 804 147	4 838 846	f 24 713 083,46	f 2 780 606,43	f 112 272,91

GEWESTEN.	Het bedrag van den onzuiveren aanslag voor 1922 (kolom 12) is verminderd met het bedrag der afschrijving of vrijstelling wegens:				Derhalve is het werkelijk geheven bedrag der landrente in 1922 (kolom 12— kolom 16).	Werkelijk geheven bedrag der landrente in 1921.
	het onbeplant blijven van sawahs of voorzieningen van bijzonder bezwaarlijken of kostbaren aard (art. 14*a* en *c* der landrente-ord.).	deugdelijk geconstateerd misgewas (art. 14*b* der landrente-ord.).	andere buitengewone gewichtige redenen (art. 15 der landrente-ord.).	Totaal der vermindering (kolom 13 + 14 + 15).		
	13.	14.	15.	16.	17.	18.
Bantam	f 16 749,01	f 161 235,39^5	—	f 177 984,40^5	f 837 259,20^5	f 807 117,97
Batavia	54 360,91^5	86 567,88^5	f 1 004,26	141 933,06	1 541 042,95	1 154 913,68^5
Preanger-Regentschappen	6 338,81^5	6 259,60	—	12 598,41^5	2 542 344,06^5	2 325 065,85
Cheribon	74 325,77	111 222,58	—	185 548,35	1 669 527,89	1 124 031,08
Pekalongan	7 413,10	15 972,97	6,07	23 392,14	2 327 049,37	1 759 549,72
Semarang	47 814,65	87 872,19^5	2 206,47	137 893,31^5	2 232 199,54^5	1 719 017,60
Rembang	7 220,87	158 461,01	5 660,86	171 342,74	973 310,47	840 373,09
Soerabaja	9 398,68	212 242,57	—	221 641,25	2 217 499,11	1 626 310,70
Pasoeroean	1 166,57	6 168,10	—	7 334,67	2 725 478,79	2 297 088,15
Besoeki	991,33	1 061,89	—	2 053,22	1 941 813,54	1 664 020,90
Banjoemas	4 081,67	2 400,43	—	6 482,10	1 382 848,29	1 217 532,64
Kedoe	—	—	113,55	113,55	2 123 536,54	1 758 400,83^5
Madioen	193,72	25 196,32	—	25 390,04	995 905,67	777 898,49
Kediri	76 097,08	14 695,28	—	90 792,36	2 042 492,83	1 547 011,99^5
Madoera	5 702,18	62 753,99^5	—	68 456,17^5	711 029,75^5	656 304,84^5
Totalen	f 311 854,36	f 952 110,22	f 8 991,21	f 1 272 955,79	f 26 263 338,02	f 21 274 637,55

a) Verbeterde opgave.

TE ... VA EN MADOERA.

st v... landrente over 1922.

	...om 4 bedoeld, was voor 1922 ...en, door:		te verminderen, door:			De onzuivere aanslag in de landrente bedraagt alzoo in 1922 (kolom 4 + 8—11).
	...breiding der droge gronden.	Totaal.	benuttiging van betere gegevens tengevolge eener herziening van den aanslag (art. 18, al. 1, der landrente-ord.).	te niet gaan of verandering der bestemming van gronden waardoor zij buiten de landrente vallen dan wel door omzetting van sawahs in drogen grond of omgekeerd.	Totaal.	
	7.	8.	9.	10.	11.	12.
...18,87	f 218,30	f 16 504,38	—	f 418,43	f 418,43	f 1 015 243,61
...16,05	4 072,52	220 427,13	—	72 412,78	72 412,78	1 682 976,01
...11,88	3 939,16^5	211 143,08^5	f 15,39	4 015,88	4 031,27	2 554 942,48
...76,28	911,18	2 087,46	—	1 949,80	1 949,80	1 855 076,24
...38,2	762,37	491 914,69	—	271,43	271,43	2 350 441,51
...59,52	119,64	412 104,34	—	867,49^5	867,49^5	2 370 092,86
	—	106 978,53	—	340,48	340,48	1 144 653,21
...76,89	1,11	191 702,26	—	1 459,19	1 459,19	2 439 140,36
...40,94	1 971,72	323 746,08	1 634,78	2 103,47	3 738,25	2 732 813,46
...34,27	3 673,18	214 489,52	—	503,27	503,27	1 943 866,76
...15,81	636,29	134 878,63	—	161,03	161,03	1 389 330,39
...38,60	2 909,92	346 800,91	133,82	529,66	663,48	2 123 650,09
...96,36	9,41	82 851,68	2,30	1 190,22	1 192,52	1 021 295,71
...02,44	1 237,15	124 911,59	—	1 474,28	1 474,28	2 133 285,19
...16.80	49,20	32 850,21	—	696,54	696,54	779 485,93
...72,91	f 20 511,15^5	f 2 913 390,49^5	f 1 786,29	f 88 393,95^5	f 90 180,24^5	f 27 536 293,81

...lijk ...bedrag ...rente ...21.	Zoodat in 1922, in vergelijking met het vorige jaar, is geheven:		Bedrag, hetwelk door de bevolking op 31 December 1922 nog niet is aangezuiverd.	Bedrag, hetwelk door de bevolking aangezuiverd, doch door de met de inning belaste personen verduisterd is.	Marktprijs der padi per pikol in 1922.	
	Meer.	Minder.			Hoogste.	Laagste.
	19.	20.	21.	22.	23.	24.
...17,97	f 30 141,23^5	—	f 22 547,02	f 138,—	f 13,25	f 2,—
...13,68^5	386 129,26^5	—	87 332,67	635,41	7,90	2,75
...65,85	217 278,21^5	—	6 177,43	6 944,48	6,25	2,—
...31,08	545 496,81	—	9 614,21	1 705,71	8,—	2,75
...49,72	567 499,65	—	129 201,63	182,32	7,—	2,50
...17,60	513 181,94^5	—	7 023,09^5	701,28	8,25	2,33
...73,09	132 937,38	—	26 881,52	—	8,56	2,25
...10,70	591 188,41	—	66 776,46	2 662,44	10,—	3,—
...88,15	428 390,64	—	39 032,80	—	7,50	2,25
...20,90	277 792,64	—	21 771,81	—	6,80	3,—
...32,64	165 315,65	—	7 258,58	—	18,12^5	2,50
...00,83^5	365 135,70^5	—	5 540,56	255,80	8,90	3,—
...98,49	218 007,18	—	1 866,04	—	7,50	2,50
...11,99^5	495 480,83^5	—	2 733,14	—	11,50	2,25
...04,84^5	54 724,91	—	689,00^5	204,08	11,75	3,—
...37,55	f 4 988 700,47	—	f 434 445,97	f 13 429,52	f 18,12^5	f 2,—

B. OVERZICHT betreffende de oppervlakte der landrenteplichtige gronden en den aanslag in
juncto 1916 nº. 735) werd ingevoer

Residentie.	DISTRICT.	Uitgestrektheid (in bouws).						Meer of minder bevinding (in %).		Landrente	
		Sawahs.		Droge gronden.		Totaal.				Sawahs.	
		Nieuwe meting.	Oude meting.	Nieuwe meting.	Oude meting.	Nieuwe meting.	Oude meting.	Sawahs.	Droge gronden.	1922.	1921
Bantam . .	Kolelet	8 821	8 764	15 330	14 713	24 151	23 477	+ 1	+ 4	40 491	34
Preanger-Regent-schappen .	Tradjoe	8 239	7 226	23 546	17 587	31 785	24 813	+ 14	+ 34	18 426	13
	Tjibatoe	8 338	8 207	15 440	15 110	23 778	23 317	+ 2	+ 2	39 804	25
	Tjiawi.	12 491	12 882	16 615	15 285	29 106	28 167	+ 3	+ 9	66 114	51
	Tjimalaka	7 733	7 048	15 397	14 114	23 130	21 162	+ 10	+ 9	36 747	24
	Singaparna	12 659	12 691	20 558	17 865	33 217	30 556	— 0,3	+ 15	79 734	61
Kedoe	Kaloran	4 842	4 907	16 143	13 824	20 985	18 731	— 1	+ 17	29 574	18
	Tjangkrep	2 761	2 939	16 863	16 562	19 624	19 501	— 6	+ 2	21 550	14
	Kemiri	4 316	4 223	11 033	10 634	15 349	14 857	+ 2	+ 4	31 696	21
	Leksana	4 429	3 995	15 908	15 129	20 337	19 124	+ 11	+ 5	27 360	16
Banjoemas	Poerwakerta	10 356	9 738	9 179	9 139	19 535	18 877	+ 6	—	99 361	66
	Poerwaredja	7 633	7 414	15 288	13 812	22 921	21 226	+ 3	+ 11	60 926	37
Semarang.	Mranggen	10 305	10 967	12 137	11 040	22 442	22 007	— 6	+ 10	53 090	43
	Ambarawa	10 123	10 238	23 110	22 400	33 233	32 638	— 1	+ 3	61 108	43
	Oengaran	10 602	10 441	18 734	19 224	29 336	29 665	+ 2	+ 3	48 024	39
	Demak	17 968	17 777	4 311	4 533	22 279	22 310	+ 1	— 5	78 838	55
	Samboeng	14 987	15 049	5 698	5 712	20 685	20 761	— 0,4	— 0,2	74 124	61
Pasoeroean	Pasoeroean	7 065	7 089	3 704	3 693	10 769	10 782	— 0,3	+ 0,3	109 429	86
	Grati	2 782	2 587	13 523	13 694	16 305	16 281	+ 8	— 1	28 396	20
	Tengger	829	743	30 399	29 004	31 228	29 747	+ 12	+ 5	8 449	6
	Gondanglegi	13 602	13 215	34 196	33 825	47 798	47 040	+ 3	+ 1	179 660	142
	Soemberkareng	3 742	3 638	5 933	6 134	9 675	9 772	— 3	— 3	51 691	47
	Tongas	4 000	3 600	9 022	9 027	13,022	12 627	+ 11	— 0,1	43 800	30
Besoeki . .	Djember	12 210	11 751	13 427	13 125	25 637	24 876	+ 4	+ 2	125 579	98
	Rambipoedji	13 190	11 973	10 091	11 058	23 281	23 031	+ 10	— 9	139 234	109
	Tanggoel	14 364	11 454	20 745	18 719	35 109	30 173	+ 25	— 11	94 554	59
	Kalisat	14 636	14 145	18 113	18 142	32 749	32 287	+ 4	+ 0,2	152 872	121
	Totalen . . .	243 023	234 701	414 443	393 104	657 466	627 805	+ 4	+ 5	1 800 631	1 35

landrente in de districten, waar in 1922 de nieuwe landrente-regeling van 1907 (Ind. St. 1907 n°. 277, dan wel de aanslag werd herzien.

aanslag (in guldens), volgens de belastingvoorstellen.											Aantal eenheden van aanslag (perceelen en perceelsgedeelten).		Gemiddelde oppervlakte en landrente per eenheid van aanslag (perceel of perceelsgedeelte).			
Meer of minder		Droge gronden.				Totaal.					Sawahs.	Droge gronden.	Sawahs.		Droge gronden.	
in guldens.	in %.	1922.	1921.	Meer of minder in guldens.	Meer of minder in %.	1922.	1921.	Meer of minder in guldens.	Meer of minder in %.				Oppervlak (in □ Rijnl. roeden).	Bedrag der landrente.	Oppervlak (in □ Rijnl. roeden).	Bedrag der landrente.
+ 6 105	+ 18	29 096	19 485	+ 9 611	+ 49	69 587	53 871	+ 15 716	+ 29		2 467	2 012	1 788	f 16,41	3 810	f 14,46
+ 4 722	+ 34	12 852	7 796	+ 5 056	+ 65	31 278	21 500	+ 9 778	+ 46		6 290	5 112	655	2,93	2 303	2,51
+14 018	+ 54	14 974	8 915	+ 6 059	+ 68	54 778	34 701	+ 20 077	+ 58		3 407	2 427	1 224	11,68	3 181	6,17
+14 244	+ 27	25 601	15 621	+ 9 980	+ 64	91 715	67 491	+ 24 224	+ 36		4 404	3 142	1 418	15,01	2 644	8,14
+12 372	+ 51	14 647	8 697	+ 5 950	+ 68	51 394	33 072	+ 18 322	+ 55		3 011	2 333	1 284	12,20	3 300	6,28
+18 180	+ 30	28 661	16 467	+ 12 194	+ 74	108 395	78 021	+ 30 374	+ 39		5 423	5 107	1 167	14,70	2 013	5,61
+10 921	+ 59	13 691	11 376	+ 2 315	+ 20	43 265	30 029	+ 13 236	+ 44		2 054	1 994	1 179	14,40	4 048	6,87
+ 6 855	+ 47	28 754	19 204	+ 9 550	+ 50	50 304	33 899	+ 16 405	+ 48		1 817	2 313	760	11,86	3 645	12,43
+10 676	+ 51	14 889	9 751	+ 5 138	+ 53	46 585	30 771	+ 15 814	+ 51		2 620	1 961	824	12,10	2 813	7,59
+10 394	+ 61	24 587	13 630	+ 10 957	+ 80	51 947	30 596	+ 21 351	+ 70		2 155	1 998	1 028	12,70	3 981	12,31
+33 164	+ 50	28 820	24 105	+ 4 715	+ 20	128 181	90 302	+ 37 879	+ 42		4 529	2 916	1 143	21,94	1 574	9,88
+23 398	+ 62	18 252	21 061	— 2 809	— 13	79 178	58 589	+ 20 589	+ 35		3 297	2 530	1 158	18,48	3 021	7,21
+ 9 930	+ 23	22 671	19 096	+ 3 575	+ 19	75 761	62 256	+ 13 505	+ 22		2 308	3 694	2 232	23,—	1 643	6,14
+17 596	+ 40	35 044	17 409	+ 17 635	+ 101	96 152	60 921	+ 35 231	+ 58		5 106	4 296	991	11,97	2 690	8,16
+ 8 111	+ 20	27 608	23 915	+ 3 693	+ 15	75 632	63 828	+ 11 804	+ 18		4 727	4 875	1 121	10,16	1 921	5,66
+23 626	+ 43	7 564	8 209	— 645	— 8	86 402	63 421	+ 22 981	+ 36		3 400	1 793	2 642	23,19	1 202	4,22
+12 485	+ 20	9 750	8 068	+ 1 682	+ 21	83 874	69 707	+ 14 167	+ 20		3 169	1 647	2 365	23,39	1 730	5,92
+23 242	+ 27	8 924	8 131	+ 793	+ 10	118 353	94 318	+ 24 035	+ 26		2 734	1 891	1 292	40,03	979	4,72
+ 7 514	+ 36	25 297	26 658	— 1 361	— 5	53 693	47 540	+ 6 153	+ 13		1 280	1 847	1 087	22,18	3 661	13,70
+ 2 303	+ 37	39 078	32 094	+ 6 984	+ 22	47 527	38 240	+ 9 287	+ 24		346	2 448	1 198	24,42	6 209	15,96
+36 686	+ 26	51 386	42 523	+ 8 863	+ 21	231 046	185 497	+ 45 549	+ 25		3 544	4 764	1 919	50,69	3 589	10,79
+ 3 833	+ 8	14 452	10 764	+ 3 688	+ 34	66 143	58 622	+ 7 521	+ 22		1 687	1 128	1 109	30,64	2 630	12,81
+13 550	+ 45	10 357	7 887	+ 2 470	+ 31	54 157	38 137	+ 16 020	+ 42		2 236	1 373	894	19,59	3 286	7,54
+27 547	+ 28	28 680	21 747	+ 6 933	+ 32	154 259	119 779	+ 34 480	+ 29		3 123	5 056	1 955	40,21	1 328	5,67
+30 170	+ 28	27 019	26 374	+ 645	+ 2	166 253	135 438	+ 30 815	+ 23		2 281	3 258	2 891	61,04	1 549	8,29
+35 540	+ 60	32 622	18 227	+ 14 395	+ 79	127 176	77 241	+ 49 935	+ 65		2 461	3 260	2 918	38,42	3 182	10,01
+31 334	+ 26	33 412	26 654	+ 6 758	+ 25	186 284	148 192	+ 38 092	+ 26		3 479	6 109	2 103	43,94	1 482	5,47
+448516	+ 33	628 688	473 864	+154824	33	2 429 319	1 825 979	+603340	+ 33		83 355	81 284	1 458	f 21,60	2 549	f 7,73

II. ANDERE BELASTINGEN EN INKOMSTEN VAN LANDELIJKEN AARD.

N.B. Over de ontvangsten wegens het afstaan van grond onder eenigen zakelijken titel zie bijlage N.

A. Zoogenaamde landelijke inkomsten in sommige buitengewesten (voor zooveel daarbij het departement van binnenlandsch bestuur is betrokken). *a*)

GEWESTEN.	AARD DER HEFFING.		AANSLAG over 1921.	AANSLAG over 1922.	AANSLAG over 1923.
Celebes en onderh.	Vertiening van het rijstgewas (Ind. St. 1893 n°. 259, juncto 1894 n°. 43, 1895 n°. 101 en 1903 n°. 378)		f 315 370,56^5	f 338 888,62	—
Id.	Tesangheffing ($^1/_3$ in de opbrengst der aan inlanders in gebruik afgestane gouvernements padivelden)		29 410,29	32 949,20	—
Bali en Lombok.	Sawahbelasting (voor Bali zie Ind. St. 1891 n°s. 97 en 1910 n°. 256; voor Lombok zie Ind. St. 1895 n°. 181 en 1904 n°. 275).	Onderafd. Boeleleng	121 303,87^5	—	—
		„ Djembrana	48 119,37^5	—	—
		Afd. Zuid-Bali .	558 356,15^5	*b*) 643 000,01^5	—
		„ Lombok .	409 639,32	558 401,16	—
Id.	Belasting op de tegalvelden en tuinen (voor Bali zie Ind. St. 1891 n°. 117 en 1910 n°. 256; voor Lombok zie Ind. St. 1895 n°. 181 en 1904 n°. 276).	Onderafd. Boeleleng	46 808,88	—	—
		„ Djembrana	30 149,58	—	—
		Afd. Zuid-Bali .	89 204,93^5	*b*) 139 635,44^5	—
		„ Lombok .	142 448,39^5	136 548,51	—
Id.	Landrente voor Bali, ingevolge Ind. St. 1922 n°s. 812 en 813 ingevoerd in de afd. Singaradja.	Onderafd. Boeleleng	—	—	f 386 351,39
		„ Djembrana	—	—	119 290,31

B. Belasting op de vischvijvers (Ind. St. 1893 n°. 30).

GEWESTEN.	AANSLAG over 1921.	AANSLAG over 1922.
Bantam	f 3 972,44	f 4 249,24
Batavia	979,25	1 137,18
Semarang	52 773,48	58 819,21^5
Rembang	4 789,73	4 760,08
Soerabaja	163 577,21	182 330,57^5
Pasoeroean	32 417,75^5	41 196,86
Besoeki	4 219,50^5	4 406,43
Madoera	14 320,91^5	19 215,23
	f 277 050,28^5	f 316 114,81

C. Verhuur van rechten terzake van vischvijvers.

Gewesten.	Aard van het aan de huurders afgestaan uitsluitend recht.	Domein, enz. waartoe de verhuring betrekking heeft.	Tijdvakken van verhuring.	Verschuldigde huursommen over 1922.	Verschuldigde huursommen over 1923.
Batavia.	Vischvangst.	Gouvernementsvischvijvers in de voormalige particuliere landen Pamanoekan en Tjiasem .	Telkens één jaar.	†	†
Id.	Id.	Vischvijvers behoorende bij het voormalig particuliere land Semplak (afd. Buitenzorg) . .	1922.	f 77,50	†
Id.	Id.	Gouvernementsvischvijvers (eigenlijk rawahs) in de afdeeling Krawang	Telkens één jaar.	25 826,—	†
Id.	Id.	Vischvijvers in het onderdistrict Tjibinong (afd. Buitenzorg)	1 Mei 1922 t/m 1 Mei 1923.	197,—	†
Semarang.	Id.	Vischvijvers in het district Karangasem . . .	Telkens één jaar.	6 815,—	†
Id.	Id.	Vischvijvers behoorende bij het voormalig particulier land Koermosari	Idem.	230,29	†
Soerabaja.	Id.	Vischvijvers op het voormalig particulier land Kendjeran	1 Mei 1922 t/m 30 April 1923.	684,—	†
Celebes en onderh.	Id.	Gouvernementsvischvijvers in de onderafdeelingen Makasser en Maros	1 Jan. 1921 t/m 31 Dec. 1925.	1 620,—	f 1 620,—

a) De vertieningsbelasting in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo wordt verantwoord onder de middelen en inkomsten onder het beheer van het departement van financiën (zie bijlage [illegible]).

b) Voorloopig vastgestelde aanslag.

Bijlage N.

(Zie hoofdstuk J, afd IV, van het verslag.)

STATISTISCHE OVERZICHTEN

betreffende uitgifte van grond en andere AGRARISCHE AANGELEGENHEDEN,

meerendeels over 1922.

I. Overzicht betreffende de grondverhuur door inlanders

GEWESTEN.	Aantal overeenkomsten.	Aantal huurders.			Uitgestrektheid der gronden (in bouws), waarop de in kolom 2 bedoelde overeenkomsten betrekking hadden.			Van de in kolom 8 bedoelde gron… uitgestrektheden (in bo… de teelt van:				
		Europeanen.	Vreemde oosterlingen.	Totaal.	Sawahs.	Droge gronden.	Te zamen.	suikerriet.	indigo.	tabak.	padi (met of zonder tweede gewassen).	andere gewassen
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Bantam	2	1	1	2	—	150^{088}	150^{088}	—	—	—	—	150
Batavia	1	—	1	1	5^{042}	—	5^{042}	—	—	—	—	5
Preanger-Regentschappen	336	56	15	71	605^{132}	402^{018}	1 007^{150}	568^{343}	—	1	4	414
Cheribon	982	220	227	447	14 460^{005}	4^{386}	14 464^{391}	10 260^{476}	—	2	3 278^{360}	878
Pekalongan	2 074	72	17	89	19 860	281	20 141	19 031	—	—	1 085	22
Semarang	1 027	27	4	31	10 616^{275}	398^{465}	11 015^{240}	10 841^{482}	54^{262}	—	109^{320}	0
Rembang	2	—	2	2	—	114	114	—	—	—	—	—
Soerabaja	3 742	890	2	892	28 607^{212}	292^{127}	28 899^{339}	28 677^{212}	—	—	—	217
Pasoeroean	6 009	82	10	92	25 061^{101}	2 782^{100}	27 843^{201}	24 771^{330}	1 943^{088}	4 790^{208}	132^{481}	992
Besoeki	7 550	42	1	43	11 700^{090}	1 450^{371}	13 150^{461}	8 342^{100}	—	454^{082}	—	18
Banjoemas	1 106	15	15	30	5 846^{024}	35^{176}	5 881^{200}	5 368^{462}	—	—	51^{078}	—
Kedoe	1 352	26	2	28	9 262^{079}	468^{245}	9 730^{324}	9 665^{401}	—	—	47^{475}	1
Madioen	1 095	53	2	55	11 175^{060}	1^{391}	11 176^{451}	11 088^{385}	—	—	79^{148}	—
Kediri	7 943	68	13	81	22 199^{492}	5 103^{091}	27 303^{083}	27 068^{149}	—	—	—	229
Madoera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen	33 221	1 552	312	1 864	159 399^{012}	11 484^{458}	170 883^{470}	155 685^{340}	1 997^{350}	5 247^{290}	4 788^{362}	2 928

II. Overzicht betreffende de afdoening van de in het tijdvak 1872 t/m 1922 aanhangig gemaakte aanvragen (van inlanders) ter vervanging van erfelijk individueel grondbezit door agrarischen eigendom (zie Ind. St. 1872 n°. 117).

GEWESTEN.	Uitgestrektheid (in bouws), waartoe de aanhangig gemaakte aanvragen betrekking hadden, en — zie de tusschen () vermelde cijfers — het aantal der aanvragen.			Uitgestrektheid (in bouws), waartoe betrekking hadden de in het tijdvak 1872—1922 afgedane of vervallen aanvragen, met vermelding — tusschen () — van het aantal der aanvragen.			Uitgestrektheid (in bouws), waartoe het op ult. 1922 nog in behandeling gebleven — tusschen () vermeld — aantal aanvragen betrekking had.
	Gedurende 1872 t/m 1921.	Gedurende 1922.	Totaal.	Uitgestrektheid in agrarischen eigendom toegewezen.	Uitgestrektheid, waartoe de afgewezen aanvragen betrekking hadden.	Uitgestrektheid, waartoe de (door overlijden of intrekking) vervallen aanvragen betrekking hadden.	
Bantam	37^{288} (9)	—	37^{288} (9)	23^{499} (5)	—	8^{359} (3)	4^{430} (1)
Batavia	272^{487} (10)	—	272^{487} (10)	7^{127} (4)	—	2^{373} (2)	262^{487} (4)
Preanger-Regentschappen	3 116^{121} (421)	11^{255} (22)	3 127^{376} (443)	2 627^{479} (355)	13^{378} (5)	221^{392} (41)	264^{127} (42)
Cheribon	1 413^{162} (505)	—	1 413^{162} (505)	431^{365} (253)	629^{347} (138)	351^{042} (113)	0^{408} (1)
Pekalongan	3 247^{334} (293)	—	3 247^{334} (293)	1 650^{079} (136)	1 170^{394} (92)	367^{361} (62)	59 (3)
Semarang	4 334^{491} (654)	0^{071} (3)	4 335^{062} (657)	1 173^{022} (391)	2 007^{178} (108)	1 141^{985} (155)	13^{277} (3)
Rembang	202^{229} (108)	—	202^{229} (108)	92^{293} (74)	75^{247} (5)	34^{189} (29)	—
Soerabaja	1 764^{090} (339)	18^{165} (3)	1 782^{255} (342)	1 261^{386} (237)	214^{238} (53)	53^{447} (13)	252^{184} (39)
Pasoeroean	853^{232} (71)	—	853^{232} (71)	40^{129} (32)	770^{012} (19)	43^{091} (20)	—
Besoeki	388^{325} (84)	—	388^{325} (84)	377^{260} (77)	9^{338} (3)	1^{227} (4)	—
Banjoemas	31 (3)	—	31 (3)	—	—	31 (3)	—
Kedoe	2 903^{445} (164)	—	2 903^{445} (164)	113^{105} (9)	1 296^{178} (63)	1 494^{162} (92)	—
Madioen	4 521^{287} (625)	—	4 521^{287} (625)	2 388^{292} (433)	1 825^{026} (146)	255^{065} (41)	52^{404} (5)
Kediri	3 594^{467} (747)	0^{288} (1)	3 595^{255} (748)	2 575^{341} (515)	813^{194} (188)	139^{099} (42)	67^{121} (3)
Madoera	—	—	—	—	—	—	—
Totalen	26 679^{458} (4 033)	30^{279} (29)	26 713^{237} (4062)	12 763^{377} (2 521)	8 826^{030} (820)	4 145^{392} (620)	977^{438} (101)

...et-inlanders op Java en Madoera over 1922 (zie Ind. St. 1900 nº. 240 en 1918 nos. 88 en 214).

...ren de volgende ...temd voor:			De overeengekomen huurtermijnen en de overeengekomen huurprijzen per bouw beliepen, naar gelang het betrof de teelt van een der onderstaande gewassen, dooreengenomen als volgt:			
...andere ge-wassen	...andere doel-einden.	Totaal als in kolom 8.	suikerriet.	indigo.	tabak.	padi.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
150	0^{088}	150^{088}	voor inl. gewassen f 0,80 per bouw per jaar en gemiddeld f 80 per bouw sawah per jaar.	0.088 bouw voor f 30 per jaar.	—	voor andere overjarige gewassen f 630 per jaar.
5...	—	5^{042}	—	—	—	—
414...	19^{156}	1 007^{150}	voor sawah f 75 à f 150 per jaar per bouw en voor droge grond f 4 à f 60 per jaar per bouw.	—	—	—
878...	47^{023}	14 464^{391}	—	—	—	—
22...	1	20 141	maalriet (18 m.) f 40 à f 270 per bouw, bibit f 40 à f 150 per bouw, padi f 30 à f 45 per bouw.	—	—	—
0...	9^{064}	11 015^{240}	per oogstjaar f 25 à f 82 per bouw (padi).	—	—	—
—	114	114	—	—	—	—
217...	5	28 899^{339}	rijst per oogstjaar f 30 à f 120 per bouw.	—	—	—
992...	2^{461}	27 843^{201}	per oogstjaar f 45 à f 112,50 per bouw.	—	—	—
18...	0^{079}	13 150^{461}	voor 9—14 maanden bibit f 42,50 à f 95 per bouw.	—	—	—
—	7^{078}	5 881^{200}	rijst per oogstjaar f 35 à f 50 per bouw. cassave per „ f 40 à f 60 per bouw.	—	—	padi per oogstjaar, per bouw f 20 à f 30,62.
1...	15^{180}	9 730^{324}	per oogstjaar bibit f 60 à f 90 en maalriet f 70 à f 100.	—	tabak f 25 à f 60 per bouw.	—
—	8^{418}	11 176^{451}	per oogstjaar maalriet f 30 à f 80 per bouw.	—	—	—
229...	5^{344}	27 303^{083}	„ „ „ f 35 à f 80 „ „	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
2 928...	235^{391}	170 883^{470}				

III. Overzicht betreffende de afdoening in 1922 van de in dat jaar en vroeger door inlanders gedane aanvragen om vergunning tot ontginning van domeingrond op Java en Madoera, op den voet van de Ordonn. van 29 Febr. 1896 (Ind. St. 1896 nº. 44 en 1904 nº. 416).

GEWESTEN	Uitgestrektheid (afgerond in bouws), waartoe betrekking had het daarnevens — tusschen () — vermeld aantal aanvragen van inlanders om vergunning tot het ontginnen van domeingrond.			Uitgestrektheid (afgerond in bouws), waartoe betrekking had het daarnevens — tusschen () — vermeld aantal ontginningsaanvragen, welke in 1922:					Uitgestrektheid (afgerond in bouws):	
				zijn toegewezen:		zijn afgewezen:		nog niet tot afdoening kwamen.	voor welke het daarnevens — tusschen () — vermeld aantal ontginners gedurende 1922 zijn erkend als erfelijk individueele bezitters.	waarvoor het recht van ontginning, indertijd toegekend aan het — tusschen () — vermeld aantal aanvragers, gedurende 1922 kwam te vervallen.
	Betreffende de op het eind van 1921 aanhangig gebleven aanvragen.	Betreffende de in 1922 bijgekomen aanvragen.	Te zamen.	door de districtshoofden.	door de hoofden van plaatselijk bestuur of regenten.	door de districtshoofden.	door de hoofden van plaatselijk bestuur of regenten.			
Bantam	1 348^{209} (1 698)	1 275^{122} (1 729)	2 623^{334} (3 427)	1 094^{216} (1 535)	870^{161} (1 116)	287^{267} (358)	356^{318} (408)	14^{372} (10)	1 907^{025} (2 558)	5^{025} (7)
Batavia	—	727^{150} (877)	727^{150} (877)	515^{221} (696)	168^{452} (154)	—	42^{477} (27)	—	884^{173} (850)	—
Preanger-Regentschappen	5 740^{248} (5 972)	17 151^{478} (22 544)	22 892^{226} (28 516)	7 514^{472} (10 488)	10 036^{193} (11 023)	140^{287} (161)	991^{484} (1 356)	4208^{210} (5488)	6 320^{375} (7 730)	50^{132} (50)
Cheribon	183^{048} (248)	280^{462} (422)	464^{010} (670)	54^{242} (186)	23^{076} (60)	54^{247} (83)	79^{196} (88)	252^{249} (258)	61^{153} (207)	—
Pekalongan	1 371 (1 736)	2 663^{250} (4 050)	4 034^{250} (5 786)	55 (185)	1 529 (2 259)	0^{250} (1)	1 235 (1 922)	1215 (1469)	320 (567)	6 (5)
Semarang	130^{103} (163)	148^{446} (153)	279^{049} (316)	84^{170} (119)	35^{397} (57)	4^{390} (4)	—	66^{442} (72)	70^{457} (98)	—
Rembang	—	438^{109} (714)	438^{109} (714)	337^{469} (636)	87^{498} (67)	—	87^{250} (64)	12^{142} (11)	411^{251} (697)	0^{335} (1)
Soerabaja	69 (60)	71^{435} (363)	140^{435} (423)	53^{435} (316)	—	—	69 (60)	18 (47)	60^{035} (353)	14^{075} (62)
Pasoeroean	137 (137)	4 588^{275} (6 123)	4 725^{275} (6 260)	—	2 031^{400} (3 345)	—	630 (622)	2063^{375} (2293)	1 280^{012} (2 177)	—
Besoeki	863^{414} (1 029)	4 195^{033} (4 881)	5 058^{447} (5 910)	0^{331} (40)	4 085^{250} (4 833)	—	237^{375} (190)	734^{491} (847)	4 916 (5 700)	—
Banjoemas	3 168^{359} (1 284)	1 223 (1 144)	4 391^{359} (2 428)	98^{382} (165)	1 787^{021} (725)	—	11^{436} (7)	2494^{020} (1531)	1 040^{018} (896)	1^{050} (1)
Kedoe	—	377^{166} (719)	377^{166} (719)	340^{466} (674)	1^{200} (1)	—	35 (44)	—	30^{178} (60)	—
Madioen	88^{420} (239)	216^{024} (265)	304^{444} (504)	4^{024} (22)	—	—	48 (24)	252^{420} (458)	5 (1)	—
Kediri	—	87^{418} (167)	87^{418} (167)	45^{408} (163)	2^{010} (1)	—	40 (3)	—	45^{408} (163)	—
Madoera	42^{980} (35)	334^{288} (243)	377^{268} (278)	11^{073} (18)	337^{164} (245)	1 (1)	14^{432} (8)	13^{099} (6)	300^{096} (214)	1^{246} (2)
Totalen	13 143^{281} (12 601)	33 780^{459} (44 394)	46 923^{440} (56 995)	10 211^{409} (15 193)	20 996^{222} (23 886)	489^{041} (608)	3 879^{448} (4 818)	11346^{320} (12490)	17 653^{181} (22 271)	78^{363} (128)

N

IV. Uitgifte van grond in erfpacht.

A. Overzicht betreffende de door de Regeering: 1e. in erfpacht uitgegeven woeste gronden *a*), zoowel op Java en Madoera als in de buitengewesten, voor zooveel op het einde van 1922 aanvaard (reeds in de openbare registers ingeschreven), zonder te rekenen die, waarvan de erfpacht is komen te vervallen en 2e. op Java en Madoera in erfpacht toegezegde gronden, maar op het einde van 1922 nog niet afgestaan of afgestaan, doch op dat tijdstip nog niet aanvaard.

JAVA EN MADOERA.

GEWESTEN.	Op ult. 1922 in erfpacht bezeten woeste gronden.						Op ult. 1922 in erfpacht			
	In de jaren 1873 t/m 1921 aanvaard aantal:		In 1922 aanvaard aantal:		In de opgegeven 50 jaren aanvaard aantal:		toegezegd, maar nog niet afgestaan aantal: *b*)		afgestaan (toegezegd), maar nog niet aanvaard aantal:	
	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)
Bantam	172	26 588	7	2 974	179	29 562	29	23 105	—	—
Batavia *d*)	55	11 342	3	266	58	11 608	5	540	2	101
Preanger-Regentschappen.	1 566	320 087	8	482	1 574	320 569	52	22 385	13	1 694
Cheribon *d*)	80	10 754	—	—	80	10 754	5	9 050	2	668
Pekalongan	105	15 279	—	—	105	15 279	3	73	—	—
Semarang	209	29 021	—	—	209	29 021	—	—	—	—
Rembang	4	838	—	—	4	838	—	—	—	—
Soerabaja	63	7 727	—	—	63	7 727	—	—	—	—
Pasoeroean	367	104 199	—	—	367	104 199	5	615	4	274
Besoeki	701	133 861	5	511	706	134 372	5	1 041	1	1994
Banjoemas	71	21 541	—	—	71	21 541	5	385	2	139
Kedoe	36	3 654	—	—	36	3 654	—	—	1	5
Madioen	46	8 506	1	385	47	8 891	—	—	—	—
Kediri *e*)	372	87 540	2	10	374	87 550	3	165	—	—
Madoera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen *f*).	3 847	780 937	26	4 628	3 873	785 565	112	57 359	25	4 875
De toezegging of vaste toewijzing vond plaats in de jaren 1914 t/m 1920							33	32 051	4	2 639
1921							33	6 426	4	180
1922							46	18 882	17	2 056
Totalen als boven							112	57 359	25	4 875

BUITENGEWESTEN.

GEWESTEN.	Op het einde van 1922 in erfpacht bezeten woeste gronden.					
	Tot en met 1921 aanvaard aantal (verbeterde opgaaf):		In 1922 aanvaard aantal:		Tot en met 1922 aanvaard aantal:	
	perceelen.	bouws.	perceelen.	bouws.	perceelen.	bouws.
Sumatra's Westkust	298	218 131	5	1 851	303	219 982
Tapanoeli	72	65 757	1	48	73	65 805
Benkoelen *g*)	47	90 215	—	—	47	90 215
Lampongsche districten *g*)	150	436 220	—	—	150	436 220
Palembang *g*)	71	151 001	—	—	71	151 001
Djambi *g*)	26	37 454	7	342	33	37 796
Oostkust van Sumatra	259	1 367	—	—	259	1 367
Atjeh en onderhoorigheden	94	39 034	—	—	94	39 034
Billiton	1	44	—	—	1	44
Westerafdeeling van Borneo	4	312	—	—	4	312
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	143	124 799	1	51	144	124 850
Celebes en onderhoorigheden	20	11 452	—	—	20	11 452
Menado	128	32 314	9	582	137	32 896
Amboina	81	58 830	4	6 448	92	67 195
Ternate en onderhoorigheden	7	1 917				
Riouw en onderhoorigheden	22	6 300	5	34	27	6 334
Nieuw-Guinea	13	21 401	—	—	13	21 401
Bali en Lombok	26	24 844	—	—	26	24 844
Totalen *h*)	1 462	1 321 392	32	9 356	1 494	1 330 748

a) Overigens is nog in vele gevallen erfpacht verleend op gronden, die reeds vroeger in huur waren afgestaan. Deze voormalige huurgronden, voor zoover op het einde van 1922 nog in erfpacht bezeten, besloegen eene uitgestrektheid van 33 310 bouws, ingeschreven als 91 perceelen. Deze gronden en het aantal bouws, die zij besloegen, waren over de verschillende gewesten verdeeld als volgt:

	Aantal perceelen.	Aantal bouws.
Bantam	1	504
Batavia	3	833
Preanger-Regentschappen	14	7 568
Cheribon	14	929
Pekalongan	7	2 127
Semarang	34	11 332
Pasoeroean	7	5 111
Kedoe	2	1 011
Madioen	2	1 005
Kediri	7	2 890
Totalen	91	33 310

b) Waar in de aanvraag als geschatte grootte van het perceel tweeërlei uitgestrektheid was genoemd, of de opgegeven grootte verschilde met de schatting der commissie van onderzoek, is het kleinste cijfer genomen.

c) Voor elk perceel is de uitgestrektheid in volle bouws afgerond.

d) Voorts worden gedeelten van de door het Land gekochte particuliere landerijen Kandanghaoer en Indramajoe-West (afd. Indramajoe, res. Cheribon), namelijk 1020 perceelen met eene uitgestrektheid van 535 bouws, ingevolge art. 3 van K. B. 18 Nov. 1911 n°. 63 (Ind. St. 1911 n°. 636 en 1913 n°. 703), met altijddurend erfpachtsrecht bezeten.

Een gelijksoortige titel wordt in de afdeeling Tangerang (Batavia) op 37 perceelen, te zamen groot 90 bouws, en in de afdeeling Buitenzorg (Batavia) op 109 perceelen, ter gezamenlijke grootte van 144 bouws, uitgeoefend, welke terreinen eveneens deel uitmaken van voormalige particuliere landerijen.

e) Verminderd wegens terugkeer aan het Land:

	Perceelen:	Bouws:
Kediri	4	1245

f) Naar gelang van het jaar van inschrijving was het aantal perceelen en de uitgestrektheid verdeeld als volgt:

Jaren.	Aantal perceelen.	Aantal bouws.
1873	2	353
1874	16	4 666
1875	48	15 450
1876	50	10 605
1877	45	9 510
1878	48	10 729
1879	48	12 656
1880	44	11 004
1881	68	18 935
1882	74	19 900
1883	56	12 877
1884	63	14 855
1885	78	15 383
1886	41	6 359
1887	58	12 980
1888	32	5 216
1889	70	16 654
1890	83	16 276
1891	68	16 545
1892	109	27 153
1893	128	24 156
1894	109	27 259
1895	68	21 581
1896	82	19 709
1897	89	18 732
1898	93	24 098
1899	102	27 835
1900	139	35 264
1901	89	11 957
1902	62	9 092
1903	93	14 607
1904	83	11 449
1905	75	9 328
1906	81	16 580
1907	99	17 092
1908	130	24 650
1909 (zie noot *e*)	121	17 012
1910	185	39 737
1911	121	20 841
1912	134	17 100
1913	109	21 316
1914	122	13 714
1915	94	9 622
1916	66	9 444
1917	61	9 974
1918	81	11 268
1919	57	18 365
1920	48	16 838
1921	25	4 211
1922	26	4 628
Totalen	3 873	785 565

g) Verminderd wegens terugkeer aan het Land:

	Perceelen:	Bouws:
Benkoelen	3	10 505
Lampongsche districten	1	1 690
Palembang	1	4 040
Djambi	1	3 514
Totalen	6	19 749

h) Naar gelang van het jaar van inschrijving, was het aantal perceelen en de uitgestrektheid verdeeld als volgt:

Jaren.	Aantal perceelen.	Aantal bouws.
1874	2	316
1875	—	—
1876	1	325
1877	6	1 114
1878	3	507
1879	3	1 132
1880	2	1 088
1881	1	508
1882	2	483
1883	1	102
1884	1	127
1885	1	312
1886	2	93
1887	1	140
1888	1	361
1889	9	1 612
1890	4	222
1891	7	4 200
1892	10	8 389
1893	22	10 587
1894	21	20 827
1895	1	100
1896	3	8 440
1897	2	13 100
1898	6	3 479
1899	3	9 542
1900	4	17 044
1901	5	2 030
1902	4	2 771
1903	8	2 092
1904	15	12 729
1905	13	799
1906	10	5 099
1907	17	8 101
1908	13	10 107
1909	25	12 383
1910	36	60 329
1911	53	138 181
1912	47	52 668
1913	87	131 998
1914	236	265 100
1915	65	89 631
1916	270	95 179
1917	112	79 425
1918	67	18 779
1919	84	76 793
1920	94	83 006
1921	90	70 028
1922	32	9 356
Totalen	1 494	1 330 748

B. Overzicht over elk der jaren 1920, 1921 en 1922 van het verschuldigde en betaalde aan canon ter zake van erfpachtsperceelen.

Jaren.		VERSCHULDIGD AAN CANON.	Aangezuiverd:		
			aan canon over het opgegeven jaar.	aan canon over vorige jaren.	Te zamen.
		a) f 2 277 466,21			
1920 *b*)	Java en Madoera	1 699 774,24	f 1 011 102,85	f 1 104 579,32	f 2 115 682,17
	Buitengewesten	531 488,62	95 565,82	152 295,90	247 861,72
1921	Java en Madoera	1 722 395,22	787 334,01	562 319,25	1 349 653,26
	Buitengewesten	664 929,29	49 733,71	91 204,14	140 937,85
1922	Java en Madoera	1 746 806,88	775 295,08	765 590,95	1 540 886,03
	Buitengewesten	727 732,12	64 178,75	155 064,20	219 242,95
	Te zamen	f 9 370 592,58	f 2 783 210,22	f 2 831 053,76	*c*) f 5 614 263,98

a) Achterstand op 1 Januari 1920, namelijk over 1919 f 824 218,64 voor Java en Madoera en f 332 607,15 voor de buitengewesten of te zamen f 1 156 825,79 en over vorige jaren f 817 325,76 voor Java en Madoera en f 303 314,66 voor de buitengewesten of te zamen f 1 120 640,42.

b) De in dit overzicht vermelde cijfers zijn geput uit gegevens welke op het tijdstip der opmaking nog niet door de Algemeene Rekenkamer waren goedgekeurd, terwijl de begrootingsrekening over 1920 toen nog niet volledig was ingediend.

c) Het verschil tusschen het verschuldigd en het aangezuiverd canonbedrag is derhalve (f 9 370 592,58—f 5 614 263,98=) f 3 756 328,60. Volgens de toelichtingen op de jaarrekening der algemeene ontvangers over 1920, 1921 en 1922 (voor zoover ontvangen) zouden in den loop van die jaren kwijtgescholden, afgeschreven of vernietigd zijn, onderscheidenlijk f 84 780,86, f 2 410,66 en f 126 493,68 of te zamen f 213 685,20, welke som in voormeld bedrag van f 3 736 322,60 is begrepen.

In verband daarmede zou derhalve op 1 Januari 1923 nog moeten worden aangezuiverd eene som van ten hoogste (f 3 756 328,60—f 213 685,20=) f 3 542 643,40, waarvan een bedrag van f 1 635 065,17 over 1922 en f 1 907 578,23 over vorige jaren.

Met betrekking tot de afbetaling zijn met een aantal erfpachters schikkingen getroffen, terwijl in verband met de malaise, krachtens machtiging der Regeering, ook door de hoofden van gewestelijk bestuur uitstel werd verleend van de betaling van achterstallige pachtsommen inzonderheid verschuldigd door ondernemingen, die tijdelijk gesloten werden.

N

C. Overzicht betreffende de woeste gronden op Java en Madoera, door de Regeering, tot uitoefening van den kleinen land- of tuinbouw door minvermogende Europeanen en met dezen gelijkgestelden: 1e. in erfpacht uitgegeven, voorzooveel op het einde van 1922 aanvaard (reeds in de openbare registers ingeschreven), zonder te rekenen die, waarvan de erfpacht is komen te vervallen, en 2e. in erfpacht toegezegd, maar op het einde van 1922 nog niet afgestaan, of afgestaan, maar op dat tijdstip nog niet aanvaard.

GEWESTEN.	Op den voet van het ingetrokken Gouv. Bt. 20 Juni 1901 nº. 10 (Bijbl. Ind. St. nº. 5611).		Op den voet van Ind. St. 1904 nº. 326, in verband met 1908 nº. 263.									
	Op het einde van 1922 in erfpacht bezeten woeste gronden.		Op het einde van 1922 in erfpacht bezeten woeste gronden.						Op het einde van 1922 in erfpacht:			
	In de jaren 1903 en 1904 aanvaard aantal:		In de jaren 1905 t/m 1921 aanvaard aantal:		In 1922 aanvaard aantal:		In de opgegeven 18 jaren aanvaard aantal:		toegezegd, maar nog niet afgestaan aantal: a)		afgestaan, maar nog niet aanvaard aantal:	
	perceelen.	bouws.	perceelen.	bouws. b)	perceelen.	bouws. b)	perceelen.	bouws. b)	perceelen.	bouws. b)	perceelen.	bouws b).
Bantam	—	—	1	5	—	—	1	5	1	18	1	5
Batavia	—	—	12	141	—	—	12	141	—	—	—	—
Preanger-Regentschappen . . .	—	—	96	1 282	12	171	108	1 453	2	27	1	25
Cheribon	—	—	9	67	1	20	10	87	—	—	1	20
Pekalongan . . .	—	—	12	112	—	—	12	112	1	25	2	19
Semarang. . . .	1	7	56	285	1	1	57	286	—	—	11	71
Rembang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerabaja	1	14	6	c) 46	—	—	6	46	—	—	—	—
Pasoeroean . . .	—	—	25	237	—	—	25	237	1	10	2	7
Besoeki.	—	—	21	269	—	—	21	269	2	17	4	39
Banjoemas. . . .	1	24	6	83	—	—	6	83	1	6	2	26
Kedoe	2	29	14	c) 369	1	24	15	393	1	9	—	—
Madioen	—	—	3	28	2	13	5	41	1	25	—	—
Kediri	—	—	10	c) 95	—	—	10	95	2	40	1	14
Totalen . . .	5	74	271	3 019	17	229	288	3 248	12	177	25	226
De toezegging of vaste toewijzing vond plaats in de jaren 1916 t/m 1921									8	125	18	157
1922									4	52	7	69
									12	177	25	226

a) Waar in de aanvraag als geschatte grootte van het perceel tweeërlei uitgestrektheid was genoemd, of de opgegeven grootte verschilde met de schatting der commissie van onderzoek, is het kleinste cijfer genomen.

b) Voor elk perceel is de uitgestrektheid tot volle bouws afgerond.

c) Verminderd, wegens terugkeer aan het land, of door inschrijving als eigendom:

	Perceelen:	Bouws:
Soerabaja	3	28
Kediri	3	22
Kedoe	1	2
Totalen	7	28

V. Overzicht betreffende de in 1922 door het Land aan particulieren verkochte en met recht van opstal afgestane stukken domeingrond.

GEWESTEN.	Verkochte grond.				Met recht van opstal afgestane grond.	
	Ondershands tegen taxatieprijs.		Publiek, bij opbod.			
	Uitgestrektheid (in M².).	Bedongen koopsommen.	Uitgestrektheid (in M².).	Bedongen koopsommen.	Uitgestrektheid (in M².).	Bedongen koopsommen.
JAVA EN MADOERA.						
Bantam	49 510	f 11`098,25	—	—	9 003	f 540,18
Batavia	83 598	176 591,80	—	—	—	—
Preanger-Regentschappen	1 407 554	358 729,41	—	—	35 395	1 371,82
Cheribon	370 723	74 640,91	—	—	15 335	2 026,60
Pekalongan	277 366	167 375,34	—	—	23 616	4 323,65
Semarang	1 333 310	138 650,97	—	—	51 230	9 211,15
Rembang	180 777	32 921,06	—	—	150 797	15 132,98
Soerabaja	364 808	391 009,60	—	—	83 561	22 005,63
Pasoeroean	2 106 938	388 276,20	—	—	428 250	51 747,30
Besoeki	649 729	112 611,11	—	—	286 791	10 500,51
Banjoemas	150 923	86 819,74	—	—	1 489	478,65
Kedoe	173 330	50 933,99	—	—	27 714	2 904,90
Madioen	71 302	26 949,62	—	—	18 658	995,91
Kediri	240 873	60 116,31	—	—	182 861	28 728,47
Madoera	34 243	9 134,56	—	—	2 015	33,58
Totalen	7 494 984	f2 085 858,87	—	—	1 316 715	f 150 001,33
BUITENGEWESTEN.						
Sumatra's Westkust	186 987	f 27 642,38	—	—	13 368	f 4 600,40
Tapanoeli	1 265	288,51	—	—	3 208	341,43
Lampongsche districten	374	300,04	—	—	—	—
Benkoelen	15 630	11 394,50	—	—	24 785	5473,35
Oostkust van Sumatra	—	—	—	—	—	—
Djambi	90 066	20 919,80	—	—	86 620	737,04
Billiton	10 919	4 598,70	—	—	244	30,50
Atjeh en onderhoorigheden	40 634	13 159,87	—	—	5 776	288,80
Palembang	401 269	26 5002,74	—	—	247 656	2 811,60
Banka en onderhoorigheden	100 728	13 745,55	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	957	287,10	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	72 490	23 256,40	—	—	—	—
Menado	10 557	8 389,58	—	—	182	36,40
Bali en Lombok	29 035	16 830,58	—	—	245	12,25
Celebes en onderhoorigheden	295 158	150 474,33	—	—	10 899	499,50
Amboina	7 111	2 000,05	—	—	11 378	944,34
Nieuw-Guinea	65 001	2 459,12	—	—	—	—
Totalen	1 328 181	f 560 749,25	—	—	404 361	f 15 775,61

VI. Overzicht betreffende de in 1922 door het Land aan particulieren verhuurde stukken grond.

GEWESTEN.	Verhuurde gronden. Uitgestrektheid (in M².)	Verhuurde gronden. Bedongen huurprijs.
JAVA EN MADOERA.		
Bantam	228 995	f 1 766,—
Batavia	96 033 623	18 280,27
Preanger-Regentschappen	1 950 209	3 533,51
Cheribon	69 671	410,35
Pekalongan	14 940	3 271,56
Semarang	12 976 988	177 121,53
Rembang	30 129	249,08
Soerabaja	68 901	23 771,09
Pasoeroean	7 040	194,76
Besoeki	85 173 535	1 589,75
Banjoemas	11 271	441,89
Kedoe	1 645	80,35
Madioen	1 705	72,—
Kediri	85 716	1 032,25
Madoera	201 721	3 777,—
Totalen	196 856 089	f 235 591,39

GEWESTEN.	Verhuurde gronden. Uitgestrektheid (in M².)	Verhuurde gronden. Bedongen huurprijs.
BUITENGEWESTEN.		
Sumatra's Westkust	12 657	f 1 603,50
Tapanoeli	146	14,60
Lampongsche districten	76 243	2 409,33
Benkoelen	458 392	312,10
Oostkust van Sumatra	—	—
Djambi	213 760	4 105,51
Billiton	310 702	502,40
Atjeh en onderhoorigheden	902	97,75 [1])
Palembang	161 188	2 843,12
Banka en onderhoorigheden	39 511	1 290,86
Westerafdeeling van Borneo	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	51 765	1 690,16
Menado	245 306	1 575,—
Bali en Lombok	7 695	340,69
Celebes en onderhoorigheden	399 636	816,89
Amboina	31 401	426,34
Ternate en onderhoorigheden	19 277	172,89
Nieuw-Guinea	—	—
Totalen	2 028 581	f 18 201,14

1) De huursom van op 2 eilanden voorkomende klapperboomen is f 2121 en f 4550.

VII. Betaalde schadeloosstellingen voor gronden in het bezit van derden, waarover door het Land in 1922 is beschikt.

GEWESTEN.	Betaalde schadeloosstellingen.	DE GRONDEN WAREN BENOODIGD VOOR:
Bantam	f 42 490,29	bevloeiingswerken (996 597 M². sawah- en tegalgrond).
Batavia	54 401,50	staatsspoor- en tramwegen 8960 M²., burgerlijke openbare werken 105 M². en bevloeiingswerken 10 180 M².
Cheribon	55 526,90[5]	bevloeiingswerken en Semarang—Cheribon-Stoomtrammaatschappij.
Rembang	†	Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij (gemiddeld per M². 5 à 20 cts.).
Soerabaja	†	marine, staatsspoor- en tramwegen, gewestelijke werken en Oriëntal petroleummaatschappij (de schadeloosstellingen varieeren van f 200 tot f 500 per bouw voor sawahgrond en van f 500 tot f 2000 voor erven).
Banjoemas	12 478,—	havenwerken Tjilatjap (7773 M². erven en sawahgrond) en staatsspoor- en tramwegen (2660 M². erven en sawahgrond).
Pasoeroean	875,—	bevloeiingswerken (5677 M². droge gronden erfpacht).
Besoeki	50 724,66[5]	bevloeiingswerken en aanleg van wegen.
Kedoe	2 344,91	militaire terreinen 11 535 M². en bevloeiingswerken 4828 M².
Madioen	6 189,02[5]	bevloeiingswerken en burgerlijke openbare werken.
Kediri	†	staatsspoor- en tramwegen en bevloeiingswerken (f 450 per bouw voor sawahgrond en f 1000 per bouw voor erven).
Madoera	1 450,—	voor militaire (barisan) terreinen en proeftuinen (53 241,14 M².).

Bijlage O.

(Zie hoofdstuk K, afd. I, § 1 B, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in 1922 toegekende subsidiën ten behoeve van bijzondere Europeesche lagere scholen.

Naam der school en plaats, waar zij is gevestigd.	Naam der instelling of vereeniging, onder welker bestuur de school staat.	Vakken, waarin onderwijs wordt gegeven.	Aantal leerlingen die op 15 Januari 1922 als werkelijk schoolgaande bekend stonden: Totaal. *a*)	Beneden 6 jaar.
1.	2.	3.	4.	5.
1. Paul Krüger-school, te Weltevreden.	Vereeniging „de Paul Krüger-school".	*a* t/m *k* en *l*.	264 (62)	—
2. Bijzondere Europeesche lagere school te Weltevreden (Gang Pasar Baroe).	Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia.	*a* t/m *m*.	477 (22)	3
3. School voor voortgezet en uitgebreid lager onderwijs te Weltevreden (Gang Mendjangan I).	Idem.	*a* t/m *l*.	128	—
4. Meisjesschool te Weltevreden (Salemba 10).	Idem.	*a* t/m *j*.	174 (8)	1
5. School voor voortgezet en uitgebreid lager onderwijs te Weltevreden (Salemba 10).	Idem.	*a* t/m *i* en *l* t/m *q*.	50	—
6. School te Weltevreden (Pintoe Besi).	Idem.	*a* t/m *i* en *k*.	303 (62)	2
7. Eerste lagere school voor jongens te Batavia (Koningsplein-Oost 14).	Carpentier Alting-Stichting, voorheen Stichting Hoogere burgerschool voor meisjes te Batavia.	*a* t/m *l*.	184	—
8. Lagere school voor meisjes te Batavia (Koningsplein-Oost 14).	Idem.	*a* t/m *l*.	161	—
9. Eerste lagere school (Struijswijk-school) te Weltevreden.	Idem.	*a* t/m *l*.	197	—
10. Jongensschool te Batavia (Koningsplein-Oost 2).	Vereeniging Broederschool te Batavia.	*a* t/m *j* en *l*.	214	1
11. Meisjesschool voor lager en uitgebreid lager onderwijs te Weltevreden (Parapatan).	Gesticht der Zusters Ursulinen te Weltevreden.	*a* t/m *k* en *l*.	261 (27)	—
12. Meisjesschool voor lager en uitgebreid lager onderwijs (1ste school) voor betalende leerlingen te Weltevreden (Kleine Klooster Postweg 2).	Idem.	*a* t/m *k* en *l*.	260 (2)	—
13. Meisjesschool voor lager onderwijs te Batavia (Noordwijk).	Instituut der Zusters Ursulinen te Noordwijk (Weltevreden).	*a* t/m *k*.	286	—
14. Meisjesschool voor niet-betalende leerlingen (Vincentius-school) te Weltevreden (Kramat 134).	Gesticht der Zusters Ursulinen te Weltevreden (Postweg 2).	*a* t/m *k*.	99 (6)	3
15. Meisjesschool te Meester-Cornelis (Hoeklaan Solitude).	Idem.	*a* t/m *k* en *l*.	177 (5)	1
16. Eerste Europeesche lagere school te Meester-Cornelis.	Nederlandsch-Indisch Onderwijzersgenootschap te Weltevreden.	*a* t/m *l*.	176 (4)	—
17. Lagere school te Meester-Cornelis (Oranje plein 4).	Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia.	*a* t/m [illegible].	262 (41)	—
18. Bijzondere Europeesche lagere school te Buitenzorg (Feithweg).	Idem.	*a* t/m *k*.	136 (3)	1
19. Bijzondere eerste lagere school te Buitenzorg (Verlengde Feithweg).	Stichting „de Buitenzorgsche school" te Buitenzorg.	*a* t/m *i*.	81	—
20. Meisjesschool voor lager en meer uitgebreid lager onderwijs te Buitenzorg (Groote weg).	Vereeniging Ursulinenschool te Buitenzorg.	*a* t/m *l*, *q*, *s* en *t*.	238 (9)	—
21. Bijzondere Europeesche lagere school te Bandoeng (2de H. B. S.-straat).	Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia.	*a* t/m *k*.	209 (17)	—
22. Bijzondere Europeesche lagere school te Bandoeng (Riouwstraat).	Vereeniging „Preanger H. B. S. voor meisjes" te Bandoeng.	*a* t/m *l*.	186	1
23. Bijzondere Europeesche lagere school te Bandoeng (Ambonstraat).	Idem.	*a* t/m *l*.	202 (4)	—
24. Meisjesschool te Bandoeng (Oud-Merdika).	Vereeniging Ursulinenschool te Bandoeng.	*a* t/m *l*, *s* en *t*.	258	—
25. Eerste lagere school te Tegal (Pekalongan).	Semarang-Cheribon-Stoomtrammaatsch.	*a* t/m *i* en *l*.	164 (6)	—
26. Leergang voor voortgezet en uitgebreid lager onderwijs te Tegal (Pekalongan).	Idem.	*a* t/m *g*, *l* t/m *q*.	45 (6)	—
27. School voor lager en meer uitgebreid lager onderwijs te Semarang (Bodjongpark).	Schoolvereeniging Semarang.	*a* t/m *l*.	222	—
28. Bijzondere lagere school te Semarang (Bangkongweg).	Katholieke Schoolvereeniging Sint Xaverius te Semarang.	*a* t/m *g*.	149 (1)	—
29. Europeesche lagere school te Semarang (beoosten de Karreweg).	Vereeniging „School met den Bijbel", te Semarang.	*a* t/m *l*.	121 (14)	—

a) De tusschen ( ) geplaatste cijfers wijzen aan, hoeveel inlanders onder het daarnevens vermelde aantal leerlingen begrepen zijn.

…en d… 1922 … hool… ston… (… 6 jaar.) 5.	(Boven…) 6.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden in het jaar 1922. Totaal bedrag. 7.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden in het jaar 1922. Gemiddeld bedrag per leerling en per jaar. 8.	Aantal leerkrachten. Overeenkomende rang bij het openbaar Europeesch onderwijs. 1ste kl. 9.	Aantal leerkrachten. Overeenkomende rang bij het openbaar Europeesch onderwijs. 2de kl. 10.	Aantal leerkrachten. Overeenkomende rang bij het openbaar Europeesch onderwijs. 3de kl. 11.	Aantal leerkrachten. Totaal aantal verplichte leerkrachten. 12.	Aantal leerkrachten. Aantal niet-verplichte leerkrachten. 13.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor het verplicht personeel bedoeld in kolom 9. 14.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor het verplicht personeel bedoeld in kolom 10. 15.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor het verplicht personeel bedoeld in kolom 11. 16.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor het verplicht personeel Totaal. 17.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor het geven van onderwijs in Fransch of handwerken. 18.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor den schoolbediende. 19.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor de huurwaarde. 20.	Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald: voor onderhoud en aanvulling der eerste inrichting gedurende het jaar 1921. 21.	Algemeen totaal 22.
—	9	17 450,50	f 66,60	1	4	2	7	—	f 6 525	f 15 350,—	f7 358,32	f 29 233,32	—	f 135,—	f 1 539,—	f 118,87	f 31 026,19
3	4	35 518,—	86,21	1	3	7	11	—	8 100	11 850,—	25 483,32	45 433,32	—	270,—	3 060,—	441,33	49 204,65
—		11 642,50	109,83	1	4	—	5	2	4 500	30 100,—	—	34 600,—	—	90,—	1 530,—	1 212,56	37 432,56
1		14 867,—	84,90	1	1	3	5	—	6 300	4 462.50	5 850,—	16 612,50	—	184,44	1 530,—	380,82	18 707,76
—		5 667,85	110,52	1	2	—	3	2	8 160	10 800,—	—	18 960,—	—	90,—	918,—	45,33	20 013,33
2	1	29 454,—	90,67	1	2	5	8	—	8 100	10 825,—	7 800,—	26 725,—	—	360,—	—	969,64	28 054,64
—		25 139,—	158,50	1	2	2	5	2	7 740	8 175,—	7 650,—	23 565,—	—	216,—	2 269,23	298,45	26 348,68
—		24 391,—	151,50	1	3	1	5	1	7 500	18 890,—	3 050,—	24 440,—	—	216,—	2 028,—	134,62	26 818,62
—	—	23 095,82	131,50	1	4	—	5	2	8 910	15 745,—	—	24 655,—	—	288,—	4 080,—	194,85	29 217,85
1	—	23 366,54	74,41	1	1	4	6	—	8 100	4 462,50	11 800,—	24 362,50	—	77,50	3 380,—	89,12	27 909,12
—		6 371,75	24,50	1	1	5	7	1	7 725	5 162,50	13 200,—	26 087,50	—	77,50	3 211,—	70,06	29 446,06
—	—	20 854,—	80,—	1	1	5	7	3	7 725	7 725,—	13 425,—	28 875,—	—	77,50	1 296,25	—	30 248,75
—	—	24 024,—	84,—	1	1	5	7	3	8 100	3 825,—	16 575,—	28 500,—	—	270,—	9 384,—	485,73	38 639,73
3	1	—	—	1	1	1	3	1	5 025	3 737,50	1 850,—	10 612,50	—	77,50	1 267,50	18,75	11 976,25
1		12 199,—	75,77	1	1	3	5	1	4 125	6 140,—	9 650,—	19 915,—	—	77,50	2 746,25	537,30	23 276,05
—	—	14 711,—	102,16	1	—	4	5	1	7 800	—	11 450,—	19 250,—	f 600	315,—	2 091,—	548,45	22 804,45
—	4	19 204,25	74,10	1	2	4	7	—	5 475	10 650,—	7 825,—	23 950,—	—	360,—	5 100,—	248,92	29 658,92
1		8 799,—	70,53	1	1	2	4	—	6 300	6 375,—	3 600,—	16 275,—	—	246,—	1 632,—	194,21	18 347,21
—	—	9 540,45	125,53	1	1	1	3	1	7 725	4 012,50	1 442,50	13 180,—	—	93,—	—	72,39	13 345,39
—	—	5 956,75	± 25,—	1	1	4	6	1	7 725	4 037,50	12 995,—	24 757,50	—	77,50	1 666,—	136,05	26 637,05
—	—	14 158,50	75,95	1	3	2	6	—	5 400	15 712,50	4 427,50	25 540,—	600	360,—	—	585,15	27 085,15
1	—	26 535,—	154,20	1	3	1	5	3	8 100	18 000,—	1 375,—	27 475,—	—	405,—	5 508,—	1 323,—	34 711,—
—	—	23 989,75	136,50	1	3	2	6	2	5 200	9 525,—	5 200,—	19 925,—	—	292,50	—	2 305,31	22 522,81
—	—	22 635,—	7,50	1	1	5	7	—	6 480	4 050,—	13 950,—	24 480,—	—	90,—	4 080,—	71,23	28 721,23
—	—	8 050,49	49,09	1	4	—	5	—	5 175	15 487,50	—	20 662,50	—	90,—	1 836,—	66,47	22 654,97
—	—	6 260,35	136,89	1	2	—	3	—	7 200	10 800,—	—	18 000,—	—	90,—	1 632,—	401,77	20 123,77
—	—	34 388,75	165,86	1	4	1	6	1	5 575	15 180,—	5 800,—	26 555,—	—	198,—	2 193,—	83,10	29 029,10
—	—	12 976,50	70,91	1	2	1	4	—	6 165	3 900,—	3 450,—	13 515,—	—	333,—	1 224,—	526,27	15 598,27
—	—	5 493,50	53,34	1	—	3	4	—	5 400	—	7 937,50	13 337,50	—	90,—	3 675,—	414,52	17 517,02

Naam der school en plaats, waar zij is gevestigd.	Naam der instelling of vereeniging, onder welker bestuur de school staat.	Vakken, waarin onderwijs wordt gegeven.	Aantal leerlingen d… op 15 Januari 1922 a… werkelijk school- gaande bekend ston…		
			Totaal. *a)*	Beneden 6 jaar.	Boven …
1.	2.	3.	4.	5.	6.
30. Kloosterschool te Semarang (Gedangan).	Vereeniging der Zusters Franciscanessen te Semarang.	*a* t/m *l*.	202 (5)	—	—
31. Europeesche lagere school te Semarang (Bangkong).	Idem.	*a* t/m *l*.	253 (4)	—	—
32. Cursus voor voortgezet en uitgebreid lager onderwijs te Semarang (Bangkong).	Idem.	*a* t/m *g*, *l* t/m *q*.	69 (3)	—	—
33. Bijzondere Europeesche lagere school te Poerbalingga (Banjoemas).	Vereeniging voor neutraal Europeesch lager onderwijs te Poerbalingga.	*a* t/m *k*.	84 (16)	—	—
34. Meisjesschool te Magelang (Kedoe).	Vereeniging der Zusters Franciscanessen te Semarang.	*a* t/m *l*.	231 (2)	1	—
35. Europeesche lagere school met den Bijbel te Magelang (Kedoe).	Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Hollandsch-Chineesche scholen met den Bijbel.	*a* t/m *i*.	65	1	—
36. Meisjesschool voor lager en meer uitgebreid lager onderwijs te Djokjakarta (Wilhelminapark).	Vereeniging der Zusters Franciscanessen te Semarang.	*a* t/m *m*.	219 (14)	—	5
37. Europeesche lagere school te Djokjakarta (Toegoe).	Vereeniging „Scholen met den Bijbel" te Djokjakarta.	*a* t/m *i* en *l*.	256 (1)	2	—
38. Europeesche lagere school te Djokjakarta (Toegoe).	Neutrale Schoolvereeniging te Djokjakarta.	*a* t/m *j* en *l*.	102 (2)	1	—
39. School voor voortgezet en uitgebreid lager onderwijs te Djokjakarta (Gondolajoe).	Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen voor uitgebreid lager, middelbaar en vakonderwijs op Midden-Java.	*a* t/m *i*, *l* t/m *p*.	55	—	
40. Christelijke Europeesche lagere school te Soerakarta (Margojoedan).	Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en Internaten te Soerakarta.	*a* t/m *i* en *k*.	28	1	—
41. Eerste lagere school te Soerabaja (Kepandjen).	Gesticht der Zusters Ursulinen te Soerabaja.	*a* t/m *o* en *t*.	295	—	—
42. School voor betalende en niet-betalende leerlingen (2de school) te Soerabaja (Kepandjen).	Idem.	*a* t/m *l*.	219 (8)	—	—
43. School voor lager en meer uitgebreid lager onderwijs te Soerabaja (Tegalsari).	Vereeniging tot bevordering van gereformeerd onderwijs te Soerabaja.	*a* t/m *k*.	133 (14)	—	—
44. Europeesche lagere school te Soerabaja (Boeboetan, voorheen Paradestraat).	Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen te Soerabaja.	*a* t/m *k*.	218 (42)	2	—
45. Zelfstandige school voor voortgezet en uitgebreid lager onderwijs te Soerabaja (Boeboetan).	Idem.	*a* t/m *i*. *l* t/m *q*.	27	—	—
46. School voor lager en meer uitgebreid lager onderwijs te Soerabaja (Tempelstraat 10, Kepandjen).	Vereeniging „Broederschool" te Soerabaja.	*a* t/m *j* en *l*.	221 (1)	1	1
47. School voor lager en uitgebreid lager onderwijs te Soerabaja (Genteng).	Vereeniging „de Meisjesschool" te Soerabaja.	*a* t/m *i*, *k* en *l*.	329	—	—
48. School voor lager en meer uitgebreid lager onderwijs te Malang (Tjilaket).	Instituut der Zusters Ursulinen te Malang.	*a* t/m *o*, *q* en *t*.	328 (10)	3	2
49. Bijzondere Europeesche eerste lagere school te Malang (Tjilaket).	Schoolvereeniging „Malang".	*a* t/m *l*.	210	—	—
50. Eerste lagere meisjesschool te Padang.	Vereeniging der Zusters van Liefde te Padang.	*a* t/m *l*.	177 (4)	—	—
51. Tweede lagere meisjesschool te Padang (voor niet-betalende leerlingen).	Idem.	*a* t/m *k*.	76 (1)	—	—
52. School voor voortgezet en uitgebreid lager onderwijs te Padang (Kerkstraat).	Idem.	*a* t/m *h*, *l* t/m *q*.	39	—	—
53. Bijzondere Europeesche lagere school te Pematang Siantar (Oostkust van Sumatra).	Schoolvereeniging in Simeloengoen.	*a* t/m *j*.	62 (10)	—	—
54. Bijzondere Europeesche lagere school te Tebingtinggi (Bindjeiweg 10), Oostkust van Sumatra.	Schoolvereeniging Tebingtinggi.	*a* t/m *i* en *l*.	73 (19)	—	2
55. Bijzondere Europeesche lagere school te Medan (Residentweg 12/B), Oostkust van Sumatra.	Vereeniging voor Christelijke scholen te Medan.	*a* t/m *j*.	164 (5)	—	—
56. Bijzondere Europeesche lagere school te Medan (Ceramstraat), Oostkust van Sumatra.	Medansche Schoolvereeniging.	—	72 (1)	—	—

b) Ontvangsten gedurende 6 maanden. *c)* Ontvangsten gedurende 7 maanden.

…en de 1922 a… hool- ston…		Bedrag van de opbrengst der schoolgelden in het jaar 1922.		Aantal leerkrachten.					Tegemoetkomingen in 1922 uitbetaald:								
				Overeenkomende rang bij het openbaar Europeesch onderwijs.			Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel				voor het geven van onderwijs in Fransch of handwerken.	voor den schoolbediende.	voor de huurwaarde.	voor onderhoud en aanvulling der eerste inrichting gedurende het jaar 1921.	Algemeen totaal.
									bedoeld in kolom			Totaal.					
…jaar.	Boven…	Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling en per jaar.	1ste kl.	2de kl.	3de kl.			9.	10.	11.						
…	6	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
—		f 10 556,—	f 50,26	1	—	5	6	—	f 6 420	—	f 18 100—	f 24 520,—	—	f 90,—	f 2 550,—	f 128,91	f 27 288,91
—		10 527,50	45,●7	1	1	5	7	—	8 100	f 4 550,—	11 375,—	23 525,—	—	90,—	2 681,16	109,61	26 405,77
—		3 065,—	44,—	1	2	—	3	—	8 505	13 980,—	—	22 485,—	—	90,—	1 606,50	249,35^5	24 430,85^5
—		6 143,50	81,91	1	1	1	3	—	6 300	3 450,—	3 600,—	13 350,—	—	60,—	—	239,40	13 649,40
1		10 417,—	45,09^5	1	—	5	6	1	7 200	—	18 225,—	25 425,—	—	90,—	1 785,—	2 164,02	29 464,02
1		3 000,—	91,46	1	2	—	3	2	6 300	8 850,—	—	15 150,—	f 300	90,—	765,—	1 899,67	18 204,67
—	5	8 722,50	39,82^5	1	1	5	7	1	7 860	8 100,—	10 875,—	26 835,—	—	90,—	2 550,—	305,25	29 780,25
2		18 911,25	72,73^5	1	2	4	7	—	3 600	20 625,—	6 315,—	30 540,—	—	90,—	2 448,—	71,66	33 149,66
1		b) 3 553,—	70,35	1	1	2	4.	—	7 200	6 750,—	2 175,—	16 125,—	—	292,44	4 151,40	745,20	21 314,04
—		2 712,50	108,—	1	1	—	2	—	13 380	8 700,—	—	22 080,—	—	90,—	3 442,—	—	25 612,—
1		779,80	120,—	—	1	1	2	—	—	6 225,—	1 150,—	73 75,—	—	90,—	1 020,—	668,81	9 153,81
—		26 500,—	90,—	1	3	3	7	1	8 100	8 805,—	11 462,50	28 367,50	—	90,—	3 570,—	33,75	32 061,25
—		6 600,—	30,—	1	1	4	6	—	8 100	1 425,—	14 550,—	24 075,—	—	90,—	2 448,—	33,75	26 646,75
—		10 505,50	88,28	1	1	2	4	—	5 850	4 125,—	3 750,—	13 725,—	—	90,—	1 836,—	431,25	16 082,25
2		13 664,75	± 65,—	1	—	5	6	—	4 500	6 137,50	8 802,50	19 440,—	—	162,—	—	188,62	19 790,62
—		c) 1 550,—	94,—	1	1	—	2	—	9 180	3 412,50	—	12 592,50	—	90,—	256,—	628,26^5	13 566,76^5
1	1	17 499,—	79,18	1	2	3	6	—	5 400	9 787,50	14 162,50	29 350,—	—	90,—	2 713,20	309,26	32 462,46
—		50 428,45	135,—	1	4	4	9	4	5 625	13 250,—	7 725,—	26 600,—	—	118,—	3 470,—	309,26	30 497,26
3	2	13 960,—	425,51	1	3	4	8	5	8 100	14 175,—	15 125,—	37 400,—	—	90,—	2 412,—	108,97	40 010,97
—		30 575,—	165,78	1	2	3	6	1	8 100	12 150,—	9 500,—	29 750,—	—	90,—	630,—	1 101,11	31 571,11
—		8 625,85	48,70	1	2	3	6	—	5 100	8 737,50	10 150,—	23 987,50	—	216.—	1 632,—	226 76	26 062,26
—		—	—	1	1	1	3	1	8 100	8 100,—	6 262,50	22 462,50	—	216,—	816,—	76,50	23 571,—
—		3 510,—	90,—	1	1	1	3	—	8 100	8 850,—	4 112,50	21 062,50	—	90,—	816,—	110,55	22 079,05
—		6 308,—	105,—	—	—	2	2	—	—	—	6 900,—	6 900,—	—	162,—	—	27,07^5	7 089,07^5
—	2	5 503,60	75,39	1	—	2	3	1	6 555	—	4 250,—	10 805,—	—	180,—	765,—	257,93	12 007,93
—		15 595,53	91,74	1	2	2	5	—	4 350	7 225,—	4 325,—	15 900,—	—	243,—	3 570,—	353,77	20 066,77
—		3 317,25	49,39	1	—	2	3	—	3 900	—	4 825,—	8 725,—	—	180,—	—	—	8 905,—
				54	93	142	289	44	f 370 280	f 456 890,—	f 400861,64	f 1 228 031,64	f 1500	f 8906,38	f 116 809,49	f 22 752,97^5	f 1 378 000,48$_5$

Bijlage P.

(Zie hoofdstuk K, afd. I, § II, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in 1922 toegekende subsidiën ten behoeve van de bijzondere inlandsche scholen.

Overzicht van de in 1922 toegekende subsidiën ten behoeve van particuliere inlandsche scholen.

Gewesten.	Afdeelingen.	Subsidie in éens toegekend: voor kosten van bouw en eerste inrichting.	Subsidie in éens toegekend: voor kosten van verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Jaarlijksche subsidie toegekend: als tegemoetkoming in de bezoldiging van het onderwijzend personeel.	Jaarlijksche subsidie toegekend: als premie voor het onderwijzend personeel.	Jaarlijksche subsidie toegekend: voor gewoon onderhoud en aanvulling der eerste inrichting.	Jaarlijksche subsidie toegekend: voor buitengewone ondersteuning.	Jaarlijksche subsidie toegekend: voor het schooltoezicht.
Bantam	Zuid-Bantam	—	—	f 150,—	f 200,—	f 85,—	f 435,—	—
Batavia	Meester-Cornelis	—	—	525,—	300,—	374,—	1 199,—	—
	Buitenzorg	—	—	600,—	600,—	612,—	1 812,—	—
	Krawang	—	—	225,—	300,—	218,—	743,—	—
Preanger-Regentschappen	Bandoeng	—	—	1 275,—	700,—	1 106,—	2 626,—	—
	Tjiandjoer	—	—	225,—	200,—	203,—	628,—	—
	Soekaboemi	—	—	375,—	500,—	310,—	1 185,—	—
	Garoet	—	—	300,—	300,—	236,—	836,—	—
	Tasikmalaja	—	—	300,—	300,—	244,—	844,—	—
Cheribon	Indramajoe	—	—	675,—	530,—	420,—	1 625,—	—
	Madjalengka	—	—	150,—	100,—	85,—	335,—	—
Pekalongan	Pemalang	—	—	375,—	200,—	312,—	887,—	—
Semarang	Semarang	—	—	525,—	500,—	370,—	1 395,—	—
	Salatiga	—	—	1 350,—	1 300,—	1 061,—	3 711,—	—
	Demak	—	—	1 412,50	1 483,—	1 024,—	3 919,50	—
	Pati	—	—	975,—	1 300,—	806,—	3 081,—	—
	Koedoes	f 200,—	f 3 670,—	1 500,—	1 700,—	1 000,—	4 200,—	—
Rembang	Bodjonegoro	—	99,22	300,—	200,—	238,—	738,—	—
	Blora	—	2 400,—	975,—	1 250,—	948,—	3 173,—	—
Soerabaja	Soerabaja	—	—	735,—	650,—	536,—	1 861,—	—
	Sidoardjo	—	—	300,—	400,—	206,—	906,—	—
	Modjokerto	—	—	900,—	850,—	726,—	2 476,—	—
	Djombang	—	—	1 650,—	2 000,—	1 767,—	5 417,—	—
	Noord-Soerabaja	—	—	150,—	200,—	85,—	435,—	—
Pasoeroean	Malang	—	—	2 175,—	2 850,—	1 912,—	6 937,—	—
	Loemadjang	—	—	300,—	300,—	278,—	878,—	—
Besoeki	Bondowoso	—	—	150,—	100,—	70,—	320,—	—
	Djember	—	—	900,—	700,—	677,—	2 277,—	—
	Banjoewangi	—	—	225,—	150,—	174,—	549,—	—
Banjoemas	Banjoemas	—	—	225,—	200,—	146,—	591,—	f 30,—
	Poerwakerta	—	—	225,—	300,—	170,—	695,—	15,—
	Poerbalingga	—	—	225,—	200,—	122,—	547,—	30,—
	Tjilatjap	—	—	225,—	300,—	136,—	661,—	15,—
Kedoe	Magelang	—	—	3 375,—	4 150,—	2 650,—	10 175,—	—
	Poerworedjo	—	—	1 275,—	650,—	913,—	2 838,—	—
	Keboemen	—	—	1 200,—	1 300,—	925,—	3 425,—	—
	Wonosobo	—	225,—	375,—	400,—	303,—	1 078,—	25,—
Djokjakarta	Djokjakarta	—	—	10 637,50	11 083,31	8 922,—	29 179,89	—
	Koelon Progo	—	—	2 625,—	2 650,—	2 040,—	7 315,—	70,—
Soerakarta	Soerakarta	—	—	1 275,—	1 650,—	1 156,—	4 081,—	—
	Klaten	—	—	750,—	400,—	570,—	1 720,—	—
	Sragen	—	—	750,—	—	540,—	1 290,—	—
Madioen	Ngawi	—	—	75,—	50,—	70,—	195,—	—
	Ponorogo	—	—	75,—	—	70,—	145,—	—
Kediri	Kediri	—	—	2 025,—	1 750,—	1 639,—	5 414,—	55,—
	Toeloengagoeng	—	—	600,—	200,—	405,—	1 205,—	—
	Berbek	—	—	75,—	50,—	70,—	195,—	—
	Blitar	—	—	150,—	200,—	106,—	456,—	—
		f 200,—	f 6 394,22	f 45 860,—	f 45 696,31	f 37 036,—	f126 634,39	f 240,—

Gewesten.	Afdeelingen.	Aanwijzing van de school en plaats waar zij gevestigd is.	Toegekende subsidie ineens: voor bouw en eerste inrichting.	Toegekende subsidie ineens: voor verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel: Europeesch.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel: Inlandsch.	Genoten subsidie: voor de leerlingen: Intern.	Genoten subsidie: voor de leerlingen: Extern.	voor gewoon onderhoud der school, enz.	voor de verdere uitgaven.	voor het onderwijs in nuttige handwerken.	voor het onderwijs in verband en gezondheidsleer.	voor het onderricht in lichaamsoefeningen.
Bantam . . .	Pandeglang. .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Pandeglang	—	—	—	f 320,—	—	—	f 87,—	—	f 354	—	—
Batavia . . .	Stad en Voorsteden van Batavia	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Batavia, uitgaande van de vereeniging „Associatie van Oost en West"	—	f 4 706,25	f 21 405,—	3 091,68	f 16 200,—	—	—	f 600,—	600	f 600	f 750
	Buitenzorg .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Depok van het „Centraal comité voor de oprichting en instandhouding van een seminarie te Depok" gevestigd te Amsterdam. . . .	—	—	9 225,—	1 530,—	6 084,—	—	—	—	—	—	—
Preanger-Regentschappen	Bandoeng . .	Neutrale inlandsche meisjesschool, onderhouden door Nji Raden Dewi Sartica.	—	—	—	840,—	—	—	212,—	—	518	—	—
	Idem	Neutrale inlandsche meisjesschool te Bandoeng, uitgaande van de vereeniging „Kaoetamaän Istri" te Bandoeng.	—	—	—	700,—	—	—	171,—	—	522		—
	Idem	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Bandoeng, uitgaande van de Nederlandsche Zendingsvereeniging te Rotterdam	f 234,55	—	5 085,—	2 187,—	4 056,—	—	—	—	—	—	300
	Idem	Kweekschool (normaalschool) voor inlandsche onderwijzeressen te Bandoeng, uitgaande van de „Van Deventer-vereeniging voor West-Java" te Batavia	—	—	—	—	13 416,—	—	—	—	—	—	—
	Tjiandjoer . .	Inlandsche huishoudleergang te Tjikalongkoelon.	—	—	—	180,—	—	—	—	—	62	—	—
	Tasikmalaja .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Tjiamis, uitgaande van de vereeniging „Kaoetamaän Istri" aldaar	—	—	—	420,—	—	—	85,—	—	282	—	—
	Idem	Inlandsche huishoudleergang te Sitoebatoe. .	—	—	—	180,—	—	—	—	—	66	—	—
	Idem	Neutrale inlandsche meisjesschool te Tasikmalaja, uitgaande van de vereeniging „Kaoetamaän Istri" aldaar.	—	—	—	660,—	—	—	178,—	—	460	—	—
	Soemedang .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Soemedang, uitgaande van de vereeniging „Kaoetamaän Istri" aldaar.	—	—	—	520,—	—	—	102,—	—	326	1 440	—
	Garoet . . .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Garoet, uitgaande van de vereeniging „Kaoetamaän Istri" aldaar	—	—	—	750,—	—	—	183,—	—	458	—	—
	Idem	Inlandsche huishoudleergang te Lewo. . . .	—	—	—	90,—	—	—	—	—	52	—	—
Cheribon . . .	Indramajoe .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Indramajoe, uitgaande van de vereeniging „Indramajoesche Kartini-school".	—	—	—	240,—	—	—	70,—	—	320	360	—
Pekalongan . .	Pekalongan .	Mohammedaansche meisjesschool te Pekalongan, uitgaande van de vereeniging „Kartini-school" aldaar.	—	66,66	—	235,—	—	—	63,—	—	190	180	—
	Tegal	Mohammedaansche meisjesschool te Tegal, uitgaande van de vereeniging „Wismopranowo" aldaar	—	—	—	760,—	—	—	142,—	—	464	1 440	—
Semarang . .	Salatiga . . .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Tingkir, uitgaande van het Comité voor de Salatiga-zending te Utrecht	300,85	—	3 658,56	1 512,—	5 772,—	—	—	140,75	—	—	—
	Pati	Neutrale inlandsche meisjesschool te Pati, uitgaande van de afdeeling Pati der vereeniging „Boedi Oetomo".	—	—	—	230,—	—	—	45,—	—	180	—	—
	Idem	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Mergaredja, uitgaande van de Doopsgezinde Zendingsvereeniging te Amsterdam	—	—	5 850,—	2 430,—	4 680,—	f 216	—	—	—	—	—
Rembang . .	Toeban . . .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Toeban, van de vereeniging „Poerborini" aldaar . .	—	—	—	230,—	—	—	41,—	—	172	—	—
	Blora	Neutrale inlandsche meisjesschool te Blora van de vereeniging „Darmorini" aldaar	—	—	—	560,—	—	—	148,—	—	476	360	—
	Bodjonegoro .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Bodjonegoro van de vereeniging „Retnosoesilo" aldaar	—	—	—	270,—	—	—	100,—	—	380	360	—
Soerabaja . .	Djombang . .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Madjawarna, uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap te Rotterdam.	210,12	—	5 400,—	2 170,—	4 836,—	—	—	—	—	—	—
Kedoe	Magelang . .	Kweekschool A voor inlandsche onderwijzers te Moentilan van de vereeniging „Roomsch-katholieke kweekschool te Moentilan". . .	1 093,67	—	12 082,50	5 044,50	19 488,—	—	—	—	—	600	750
	Idem	Kweekschool B voor inlandsche onderwijzers te Moentilan van dezelfde vereeniging . .	354,90	—	4 126,50	5 134,50	13 446,—	—	—	—	—	—	450
	Idem	Kweekschool C voor inlandsche onderwijzers te Mendoet, thans gevestigd te Ambarawa (Semarang), van dezelfde vereeniging . . .	2 700,—	—	3 496,50	4 711,50	13 122,—	—	—	—	—	—	450
	Idem	Kweekschool voor inlandsche onderwijzeressen te Mendoet, van dezelfde vereeniging . . .	—	—	5 895,—	1 065,—	3 528,—	—	100,—	—	300	—	150
Djokjakarta .	Djokjakarta .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers (Keuchenius-school) te Djokjakarta, van de Gereformeerde Zending.	530,51	1 616,64	9 450,—	3 364,50	13 884,—	—	176,94	—	—	—	—

Gewesten.	Afdeelingen.	Aanwijzing van de school en plaats waar zij gevestigd is.	Toegekende subsidie ineens: voor bouw en eerste inrichting.	Toegekende subsidie ineens: voor verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel: Europeesch.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel: Inlandsch.	Genoten subsidie: voor de leerlingen: Intern.	Genoten subsidie: voor de leerlingen: Extern.	voor gewoon onderhoud der school, enz.	voor de verdere uitgaven.	voor het onderwijs in nuttige handwerken.	voor het onderwijs in verband en gezondheidsleer.	voor het onderricht in lichaamsoefeningen.
Soerakarta . .	Soerakarta. .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Soerakarta, van de Gereformeerde Zending.	f 4 117,—	f 4 162,50	f 23 065,—	f 2 349,—	f 11 700,—	—	—	—	—	f 275	—
Kediri. . . .	Toeloengagoeng. . .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Toeloengagoeng, van de vereeniging „Kenjo Pinardi"	—	—	—	435,—	—	—	f 200,—	—	f 480	360	—
Madoera . . .	Bangkalan. .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Bangkalan	1 892,—	—	—	180,—	—	—	51,—	—	282	360	—
Sumatra's Westkust. .	Agam. . . .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Bondjol Alam	—	—	—	420,—	—	—	134,—	—	448	—	—
Tapanoeli. . .	Nias	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Ombalata, uitgaande van het Rijnsche Zendinggenootschap te Barmen (Pruisen) . . .	—	—	4 065,—	1 930,—	1 728,—	—	—	—	—	—	—
	Bataklanden .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Sipoholon, van dezelfde zendingscorporatie .	—	2 345,48	6 595,—	2 362,45	288,—	f 3 708	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	Bandjermasin.	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Bandjermasin, van dezelfde zendingscorporatie	221,52	—	2 925,—	1 225,—	5 148,—	—	—	—	—	—	—
Menado . . .	Menado . . .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Kaloewatoe, uitgaande van het Sangi- en Talaud-Comité te Rotterdam.	—	—	5 760,—	2 045,25	11 352,—	—	—	—	—	—	—
	Idem	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Tomohon, uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap te Rotterdam. . . .	—	—	8 235,—	3 390,—	8 580,—	—	—	—	—	—	—
	Idem	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Woloan, uitgaande van de Roomsch-katholieke kweekschool aldaar	—	—	5 100,—	1 944,—	3 960,—	—	-	—	—	—	—
	Gorontalo . .	Neutrale mohammedaansche meisjesschool te Gorontalo, uitgaande van de Gorontalosche mohammedaansche vrouwenvereeniging . .	—	—	—	180,—	—	—	57,—	—	294	360	—
	Midden-Celebes.	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Pendolo, uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap te Rotterdam. . . .	—	—	1 800,—	—	2 376,—	—	—	—	—	—	—
Celebes en onderhoorigh.	Bonthain . .	Neutrale inlandsche meisjesschool te Balangnipa	216,66	—	—	90,—	—	—	36,—	—	—	—	—
		Normaalcursus voor de opleiding van inlandsche onderwijzers te Rante Pao, uitgaande van den Gereformeerden Zendingsbond	—	—	—	450,—	810,—	—	—	f 112,50	—	—	—
Amboina. . .	Ternate . . .	Kweekschool voor inlandsche onderwijzers te Tobelo, uitgaande van de Utrechtsche Zendingsvereeniging te Utrecht	—	—	3 000,—	—	2 952,—	—	—	—	—	—	—
	Amboina . .	Roomsch-katholieke standaardschool te Langgoer, uitgaande van de Roomsch-katholieke Missie onder de apostolische prefectuur van Nederlandsch Nieuw-Guinea	—	—	—	1 125,—	—	—	24,—	76,76	—	—	—
Timor en onderhoorigheden .	Soemba . . .	Standaardschool te Pajeti.	—	—	—	1 786,87^5	—	—	28,50	65,65	—	—	—
	Idem	Standaardschool te Karoeni	—	—	—	453,75	—	—	—	19,83	—	—	—
	Idem	Normaalcursus voor de opleiding van inlandsche volksonderwijzers te Pajeti, verbonden aan de standaardschool aldaar	—	—	—	1 026,—	3 168,—	—	—	75,—	—	—	—
	Flores . . .	Standaardschool te Larantoeka.	—	—	—	1 359,—	—	—	41,25	138,86	—	—	—
	Idem	Standaardschool te Lela	—	—	—	2 610,—	—	—	41,25	126,78	—	—	—
	Idem	Standaardschool te Ndona	—	—	—	1 642,50	—	—	39,75	131,10	—	—	—
	Idem	Normaalcursus voor de opleiding van inlandsche volksonderwijzers te Larantoeka, verbonden aan de standaardschool aldaar	—	—	—	1 170,—	3 388,—	—	—	20,70	—	—	—
	Idem	Normaalcursus voor de opleiding van inlandsche volksonderwijzers te Ndona, verbonden aan de standaardschool aldaar.	—	—	—	—	2 800,—	—	—	—	—	—	—
	Beloe	Roomsch-katholieke standaardschool te Haliloelih	—	—	—	1 192,50	—	—	39,75	59,62	—	—	—
	Idem	Roomsch-katholieke meisjesschool te Lela, uitgaande van de vereeniging der Zusters van Liefde te Steijl	—	—	1 800,—	540,—	3 360,—	—	114,—	—	—	—	—
	Idem	Roomsch-katholieke meisjesschool te Larantoeka, onderhouden door de Zusters Franciscanessen van Heijthuizen	—	—	1 800,—	—	4 500,—	—	—	—	—	—	—
			f 11 871,78	f 12 897,53	f149 819,06	f69 392,00^5	f184 622,—	f 3 924	f 2 710,44	f 1 567,55	f 7 686	f 6 695	f 2 850

Gewesten.	Afdeelingen.	Subsidie voor: de kosten van eerste inrichting.	onderhoud en aanvulling der eerste inrichting.	tegemoetkoming in verdere uitgaven.	het schooltoezicht.	buitengewone ondersteuning (ten hoogste 100 %).
Sumatra's Westkust . . .	Padang	—	f 320,—	f 2 300,—	f 200,—	f 2 505,—
Benkoeien	Manna	f 400,—	—	250,—	—	125,—
Oostkust van Sumatra . .	Simeloengoen en de Karolanden	800,—	860,—	6 755,—	—	300,—
Westerafdeeling van Borneo	Sintang	—	30,—	200,—	—	200,—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	Bandjermasin	—	40,—	275,—	—	275,—
	Doesoenlanden	200,—	160,—	1 280,—	100,—	1 367,50
	Koealakapoeas	200,—	630,—	5 045,—	520,—	5 655,—
	Samarinda	—	40,—	250,—	—	290,—
Celebes en onderhoorigheden	Soenggoe Minasa . . .	—	140,—	765,—	—	755,—
	Loewoe	1 525,—	620,—	4 505,—	590,—	3 042,50
	Oost-Celebes	1 175,—	—	6 370,84	—	3 300,—
	Mandar	500,—	700,—	5 175,—	—	3 855,—
	Bonthain	—	330,—	870,—	—	650,—
	Paré Paré.	—	20,—	80,—	—	—
	Makasser	200,—	50,—	667,50	—	408,75
Amboina	Amboina	—	250,—	1 675,—	—	2 082,50
	Ceram	200,—	1 110,—	7 950,—	—	5 059,50
	Aroe-eilanden	400,—	210,—	1 750,—	—	1 725,—
	Kei-eilanden.	—	480,—	3 525,—	—	2 495,—
	Tanimbar- en Babar-eil.	600,—	2 290,—	16 490,—	—	76 852,50
Bali en Lombok.	Zuid-Bali	900,—	—	600,—	—	—
Menado	Menado	—	60,—	400,—	40,—	—
		f 7 100,—	f 8 340,—	f. 67 178,34	f 1 450,—	f 110 943,25

P

Gewest.	Afdeeling.	Toegekende subsidie voor:	
		tegemoetkoming in het salaris van het onderwijzend personeel.	leermiddelen en schrijfbehoeften.
Menado	Menado (onderafd. Menado) . . .	f 56 780,—	f 2 883,—
	Menado (onderafd. Tondano) . . .	50 260,—	3 113,75
	Menado (onderafd. Amoerang) . .	69 260,—	4 157,50
	Menado (onderafd. Sangi-eilanden) .	100 465,—	7 156,50
	Menado (onderafd. Talaud-eilanden)	20 075,—	1 098,75
		f296 840,—	f 18 409,50

Gewesten.	Afdeelingen.	Toegekende subsidie voor:	
		de school.	het schooltoezicht.
Amboina. . . .	Halmahera . . .	f 4 515,83	f 510,—
	Ternate	1 947,43	—
Nieuw-Guinea. .	Noord-Nieuw-Guinea. .	22 320,95[5]	1 040,—
	West-Nieuw-Guinea. .	5 895,39	360,—
		f 34 679,60[5]	f 1 910,—

Gewest.	Afdeelingen.	Toegekend bedrag ter tegemoetkoming in de kosten van		
		oprichting en eerste inrichting.	bezoldiging van het onderwijzend personeel, onderhoud, vernieuwing en aanvulling van het schoolmeubilair en de leermiddelen, enz.	50 %.
Timor en onderhoorigheden . .	Soemba	f 300,—	f 4 800,—	—
	Flores	5 700,—	4 991,67	f 45,84
	Noord- en Midden-Timor	3 000,—	2 400,—	950,—
		f 9 000,—	f 12 191,67	f 995,84

Gewesten.	Afdeelingen.	Subsidie inéens toegekend:		Jaarlijksche subsidie toegekend:			
		voor kosten van bouw en eerste inrichting.	voor de kosten van verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	als tegemoetkoming in de bezoldiging van het onderwijzend personeel.	als premie voor het onderwijzend personeel.	voor gewoon onderhoud en aanvulling der eerste inrichting.	voor het schooltoezicht.
Tapanoeli	Sibolga en Ommelanden. .	—	—	f 22 500,—	f 7 168,—	f 7 220,—	f 147,50
	Nias	—	—	1 530,—	330,—	501,—	116,—
	Padang Sidimpoean (onderafd. Angkola en Sipirok).	f 746,24	f 128,62	7 290,—	3 750,—	2 677,—	805,50
	Padang Sidimpoean (onderafd. Groot- en Klein-Mandailang, Oeloe en Pakantan)	—	—	3 150,—	1 424,97	1 633,—	108,50
	Padang Sidimpoean (onderafd. Padanglawas) . . .	—	—	900,—	700,—	266,—	100,—
	Bataklanden (onderafdeeling Silindoeng)	—	—	16 529,50	9 617,50	5 069,—	1 830,—
	Bataklanden (onderafdeeling Hoogvlakte van Toba). .	—	—	10 515,—	7 043,30	2 826,—	1 729,50
	Bataklanden (onderafdeeling Toba)	—	—	15 030,—	9 800,—	3 857,—	3 055,—
	Bataklanden (onderafdeeling Baroes)	—	—	2 415,—	1 774,99	621,—	209,16
	Bataklanden (onderafdeeling Samosir).	—	—	5 040,—	4 000,—	1 545,—	1 022,—
	Bataklanden (onderafdeeling Dairilanden)	—	—	1 080,—	1 200,—	249,—	—
Menado	Menado (onderafd. Bolaäng Mongondou)	—	—	2 175,—	1 600,—	1 925,—	320,—
		f 746,24	f 128,62	f 88 154,50	f 48 408,76	f 28 389,—	f 9 443,16

RECAPITULATIE

	Java. 1)	Java 2), Sumatra's Westkust, Tapanoeli, Oostkust van Sumatra, Zuider- en Oosterafd. van Borneo, Menado, Timor en onderhoorigheden en Amboina.	Sumatra's Westkust, Benkoelen, Oostkust van Sumatra, Westerafd. van Borneo, Zuider- en Oosterafd. van Borneo, Celebes en onderh., Menado, Amboina en Bali en Lombok.	Tapanoeli en Menado.	Menado.	Amboina en Nieuw-Guinea.	Timor en onderhoorigheden.	Algemeene totalen.
Subsidie in ééns voor kosten van bouw en eerste inrichting	f 200,—	f 11 871,78	f 7 100,—	f 746,24	—	—	f 9 000,—	f 28 918,02
Subsidie in ééns voor kosten van verbouwing, vernieuwing of uitbreiding .	6 394,22	12 897,53	—	128,62	—	—	—	19 420,37
Jaarlijksche subsidie als tegemoetkoming in de bezoldiging van het onderwijzend personeel	45 860,—	—	—	88 154,50	f 296 840,—	—	—	430 854,50
Jaarlijksche subsidie als premie voor het onderwijzend personeel . . .	45 696,31	—	—	48 408,76	—	—	—	94 105,07
Jaarlijksche subsidie voor gewoon onderhoud en aanvulling der eerste inrichting	37 036,—	—	8 340,—	28 389,—	—	—	—	73 765,—
Jaarlijksche subsidie voor schooltoezicht	240,—	—	1 450,—	9 443,16	—	f 1 910,—	—	13 043,16
Subsidie voor het onderwijzend personeel . . .	—	219 211,06^{5}	—	—	—	—	—	219 211,06^{5}
Subsidie voor de leerlingen.	—	188 546,—	—	—	—	—	—	188 546,—
Subsidie voor leermiddelen en schoolbehoeften . . .	—	—	—	—	18 409,50	—	—	18 409,50
Subsidie voor de school . .	—	—	—	—	—	34 679,60^{5}	—	34 679,60^{5}
Subsidie voor de bezoldiging van het onderwijzend personeel, onderhoud, vernieuwing en aanvulling van het schoolmeubilair en de leermiddelen . . .	—	—	—	—	—	—	12 191,67	12 191,67
Subsidie voor buitengewone ondersteuning	126 634,39	—	110 943,25	—	—	—	995,84	238 573,48
Subsidie voor verdere uitgaven	—	21 508,99	67 178,34	—	—	—	—	88 687,33
Totalen . . .	f 262 060,92	f 454 035,36^{5}	f 195 011,59	f 175 270,28	f 315 249,50	f 36 589,60^{5}	f 22 187,51	f 1 460 404,77

1) Namelijk de gewesten Bantam, Batavia, Preanger-Regentschappen, Cheribon, Pekalongan, Semarang, Rembang, Soerabaja, Pasoeroean, Besoeki, Banjoemas, Kedoe, Djokjakarta, Soerakarta, Madioen en Kediri.

2) Namelijk de gewesten Bantam, Batavia, Preanger-Regentschappen, Cheribon, Pekalongan, Semarang, Rembang, Soerabaja, Kedoe, Djokjakarta, Soerakarta, Kediri en Madoera.

Bijlage Q.

(Zie hoofdstuk K, afd. III, van het verslag.)

STATISTISCHE EN ANDERE OPGAVEN

betreffende de Europeesche en inlandsche CHRISTENGEMEENTEN in Nederlandsch-Indië (daaronder ook de zendingsgemeenten), meerendeels volgens de over 1922 ingekomen gegevens.

A. PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

1°. Gevestigde Kerk.

Europeesche Christengemeenten.

STANDPLAATSEN DER PREDIKANTEN, met bijbehoorende kerkelijke afdeeling.	Organiek aantal predikanten.	Aantal predikanten aanwezig op ult. 1922.	Aantal Protestantsche Europeanen op ult. 1922. Civielen.	Aantal Protestantsche Europeanen op ult. 1922. Militairen.	Aantal lidmaten op ult. 1922. Civielen.	Aantal lidmaten op ult. 1922. Militairen.	Aantal in 1922 aangenomen lidmaten. Civielen.	Aantal in 1922 aangenomen lidmaten. Militairen.	Aantal gedoopten gedurende 1922. Kinderen in echt geboren.	Aantal gedoopten gedurende 1922. Kinderen buiten echt geboren	Aantal gedoopten gedurende 1922. Volwassenen.	Aantal in 1922 ingezegende huwelijken.	Aantal catechisanten gedurende 1922. Civielen.	Aantal catechisanten gedurende 1922. Militairen.
Java en Madoera.														
Batavia, met Weltevreden, de benedenstad, de afdeeling Tangerang, de residentiën Bantam en Lampongsche districten	a) 5	4	c) ** 15 616	**600	** ± 5 559	** ± 200	**1	—	**99	**12	**11	**21	** ± 1200	—
Meester-Cornelis, met de afdeelingen Meester-Cornelis en Krawang . . .	1	1	3 262	96	1 009	29	39	6	79	7	6	11	524	22
Buitenzorg, met de afdeeling van dien naam	a) 1	1	3 100	248	905	113	18	—	24	—	5	9	258	—
Soekaboemi, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Tjiandjoer, Soemedang, Limbangan, Soekapoera en Galoeh (Cheribon)	1	1	1 369	—	292	—	4	—	22	10	3	4	112	—
Bandoeng, met de hoofdplaats en de afdeeling van dien naam.	a) 2	2	8 813	487	—	—	75	45	109	12	9	31	787	60
Cheribon, met de residentie Cheribon (uitgenomen de afdeeling Galoeh) .	1	—	b) * 854	—	* 256	—	—	—	*15	*2	—	—	*78	—
Pekalongan, met de afdeelingen Pekalongan en Batang	—	—	—	—	—	—	2	—	9	—	3	—	63	—
Tegal, met de afdeelingen Pemalang en Brebes	1	1	—	—	—	—	—	—	22	9	—	—	116	—
Semarang, met de afdeelingen Semarang en Kendal	2	2	5 610	35	1 932	20	31	—	86	—	—	6	606	—
Salatiga, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Ambarawa en Oengaran	1	1	421	110	161	27	2	—	12	—	—	—	86	—
Pati, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Koedoes, Blora, Grobogan, Japara, Demak en Rembang.	1	1	†	—	†	—	3	—	8	1	—	—	154	—
Modjokerto, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Djombang, Bodjonegoro, Toeban en Lamongan.	1	1	1 905	—	573	—	8	—	23	2	2	—	102	—
Soerabaja, met de hoofdplaats, de afdeeling van dien naam, de afdeelingen Grisee, Sampang, Bangkalan en Pamekasan	a) 3	3	—	—	—	—	53	—	97	—	—	19	875	—
Pasoeroean, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Bangil (uitgenomen de onderafdeeling Lawang) en Sidoardjo	1	1	± 190	—	± 335	—	9	—	32	1	3	—	123	—
Malang, met de afdeeling van dien naam en de onderafdeeling Lawang (afdeeling Bangil).	a) 1	—	2 105	225	828	185	29	1	70	11	5	5	477	1
Probolinggo, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Kraksaän, Loemadjang (Pasoeroean) en Djember (Besoeki).	1	—	± 2 050	—	± 787	—	2	—	28	1	2	—	146	—
Bondowoso, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Panaroekan, Banjoewangi, Soemenep en Besoeki en de residentie Bali en Lombok .	1	1	1 636	—	502	—	2	—	36	3	2	1	93	—
Poerwaredja, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Tjilatjap, Keboemen (Kedoe) en Poerwakerta en Banjoemas (Banjoemas). . . .	1	1	1 162	74	585	36	22	—	90	8	3	—	186	—

a) Ter voorziening in de godsdienstige behoeften der mindere militairen en der minder gegoede leden van de Protestantsche gemeenten waren op ult. 1922 van landswege aangestelde godsdienstleeraars (zie Ind. St. 1889 n°. 170, juncto 1894 n°. 150) bescheiden op de garnizoensplaatsen Batavia, Buitenzorg, Tjimahi, Magelang, Ambarawa, Soerabaja, Malang en Bandoeng.

b) Waar over 1922 nog geen opgaven ontvangen zijn, zijn de cijfers van 1921 opgenomen. Deze zijn met een * aangeduid.

c) Waar over 1922 en 1921 geen opgaven zijn ontvangen, zijn de cijfers van 1920 opgenomen. Deze zijn met ** aangeduid.

STANDPLAATSEN DER PREDIKANTEN, met bijbehoorende kerkelijke afdeeling.	Organiek aantal predikanten.	Aantal predikanten aanwezig op ult. 1922.	Aantal Protestantsche Europeanen op ult. 1922. Civielen.	Militairen.	Aantal lidmaten op ult. 1922. Civielen.	Militairen.	Aantal in 1922 aangenomen lidmaten. Civielen.	Militairen.	Aantal gedoopten gedurende 1922. Kinderen in echt geboren.	Kinderen buiten echt geboren.	Volwassenen.	Aantal in 1922 ingezegende huwelijken.	Aantal catechisanten gedurende 1922. Civielen.	Militairen.
Magelang, met de afdeeling van dien naam en de afdeelingen Toeloengagoeng, Wonosobo (Kedoe), Bandjarnegara en Poerbalingga (Banjoemas)	a) 1	—	1 224	357	554	146	2	—	15	—	—	—	21	—
Djokjakarta, met de residentie Djokjakarta	1	—	1 735	59	610	22	14	—	10	1	2	—	—	—
Soerakarta, met de residentie Soerakarta	1	1	c) —	—	**9	—	—	—	**40	—	—	**3	**364	—
Madioen, met de residentie Madioen en de afdeeling Berbek (res. Kediri). .	1	1	c) ** 1 612	**117	**772	**85	**11	—	**27	**9	**2	**1	**152	—
Kediri, met de residentie Kediri (uitgenomen de afdeeling Berbek) . . .	1	1	700	—	—	—	6	—	56	—	—	4	169	—
Totalen voor de kerkelijke afdeelingen op Java en Madoera (met de Lampongsche districten en Bali en Lombok)	30	24	53 364	2 408	15 669	861	333	52	1009	89	58	115	6 692	83
Buitengewesten.														
Padang, met de Padangsche Benedenlanden en de residentie Benkoelen.	1	1	1 000	60	100	—	6	—	37	—	—	—	125	—
Fort de Kock, met de Padangsche Bovenlanden en de residentie Tapanoeli.	1	1	750	46	232	10	13	—	13	1	1	1	124	—
Palembang, met de residentiën Palembang, Djambi en Banka en onderhoorigheden	1	1	1 149	41	318	21	8	—	32	—	3	2	68	—
Medan, met het gouvernement Oostkust van Sumatra	1	1	± 3 200	—	—	—	7	—	52	—	2	6	220	—
Koeta Radja, met het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden. . . .	1	—	c) ** 1 050	**400	**375	**200	**4	**2	**23	**6	**1	**1	—	—
Pontianak, met de residentiën Westerafdeeling van Borneo en Riouw en onderhoorigheden en de assistent-residentie Billiton	1	1	359	45	44	3	—	—	15	—	—	2	79	—
Bandjermasin, met de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo . .	1	—	b) *3 348	—	**667	—	—	—	**47	*3	*5	—	—	—
Makasser, met het gouvernement Celebes en onderhoorigheden, de onderafdeeling Donggala van de afdeeling Midden-Celebes (Menado) en de afdeeling Soembawa (Timor en onderhoorigheden)	2	2	—	109	—	—	25	—	20	—	2	13	471	—
Menado, met de residentiën Menado (uitgenomen de onderafdeeling Donggala van de afdeeling Midden-Celebes) en Ternate en onderhoorigheden	1	1	733	—	137	—	—	—	28	—	—	—	430	—
Amboina, met de residentie Amboina (uitgenomen de onderafdeeling Banda)	2	2	c) **650	—	—	—	**84	—	**14	—	**2	—	**598	—
Banda Neira, met de onderafdeeling Banda en de residentie Zuid-Nieuw-Guinea	—	—	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Koepang, met de residentie Timor en onderhoorigheden (uitgenomen de afdeeling Soembawa)	1	1	181	—	60	—	—	—	4	6	—	—	63	—
Totalen voor de 12 kerkelijke afdeelingen in de buitengewesten (met uitzondering van de Lampongsche districten en Bali en Lombok) . .	13	11	12 420	701	1 933	234	147	2	285	16	16	25	2 178	—
Totalen voor Java en Madoera . . .	30	24	53 364	2 408	15 669	861	333	52	1 009	89	58	115	6 692	83
In 't geheel alzoo voor de Europeesche Christengemeenten der Indische Protestantsche Kerk	43	35	65 784	3 109	17 602	1 095	480	54	1 294	105	74	140	8 870	83

Q

Inlandsche Christengemeenten. *d)*

GEMEENTEN OF AFDEELINGEN VAN INLANDSCHE CHRISTENEN.	Organiek aantal hulppredikers.	Aantal hulppredikers aanwezig op ult. 1922.	Aantal Protestantsche inlanders en met hen gelijkgestelden op ult. 1922.			Aantal lidmaten op ult. 1922.			Aantal in 1922 aangenomen inlandsche lidmaten.		Aantal gedoopten gedurende 1922.			Aantal in 1922 ingezegende huwelijken.	Aantal inlandsche catechisanten gedurende 1922.	
			Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.			Kinderen		Volwassenen.			
			Civielen.	Militairen.		Civielen.	Militairen.		Civielen.	Militairen.	in echt geboren.	buiten echt geboren.			Civielen.	Militairen.
Java en Madoera.																
e) **Batavia (hoofdplaats) en Serang	*f)*—	—	*b)* *1 809	*443	—	*365	*138	—	*62	*60	*94	*26	*51	*30	*93	*18
Batavia (Depok, Toegoe en Tjilegon).	1	1	1 031	—	—	457	—	—	21	—	40	5	5	12	240	—
**Meester-Cornelis	*f)*—	—	1 005	643	—	1 108	603	—	19	10	81	15	12	14	36	29
**Buitenzorg	—	—	71	112	—	57	37	—	6	14	10	—	—	1	9	26
**Soekaboemi, Soemedang en Madjalengka (Cheribon)	*f)*—	—	300	—	—	58	—	—	—	—	19	—	—	3	35	—
**Bandoeng en Tjimahi	—	—	—	—	—	156	—	—	3	—	13	—	—	—	13	—
**Salatiga (met Ambarawa en Banjoebiroe)	*f)*—	—	356	387	—	134	297	—	6	14	40	2	29	—	19	26
**Soerabaja	—	—	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
**Malang en Lawang	*f)*—	—	899	498	—	302	305	—	48	46	123	14	8	12	217	58
**Probolinggo	—	—	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
**Magelang	*f)*—	—	1 232	814	—	288	674	—	27	16	111	14	18	18	388	78
**Djokjakarta	—	—	526	324	—	151	148	—	5	1	32	5	3	6	19	31
**Soerakarta	—	—	*b)* *325	*102	—	—	—	—	—	—	*22	—	—	—	*63	—
**Gombong, Tjilatjap en Poerworedjo	*f)*—	—	555	423	—	94	258	—	43	56	73	19	26	1	30	56
**Semarang	*f)*—	—	265	175	—	101	148	—	25	19	31	11	34	11	15	18
Elders op Java (verspreid wonenden)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor genoemde gemeenten en afdeelingen op Java en Madoera	1	1	8 374	3 921	—	3 251	2 728	—	265	236	689	111	186	108	1177	340
Buitengewesten.																
**Koeta Radja, met Atjeh	*f)*—	—	*c)* **1950	**1237	—	**425	**834	—	**13	**11	**125	**44	**12	**7	**163	**7
**Fort de Kock, Padangpandjang en Padang	*f)*—	—	507	331	—	168	217	—	34	30	47	18	36	19	55	58
**Palembang, Djambi en Banka	—	—	365	172	—	103	70	—	3	—	33	12	6	2	—	—
**Pontianak, met de residentiën Westerafdeeling van Borneo en Riouw en onderhoorigheden en de assistent-residentie Billiton	—	—	164	334	—	156	115	—	20	26	41	—	8	5	4	4
**Menado (hoofdplaats), met Gorontalo en Paleleh c.a.	—	—	13 957	40	—	2 227	11	—	151	—	317	148	6	76	928	—
Ajermadidi, met omliggende gemeenten *g)*	1	1	27 978	—	—	10 014	—	—	381	—	774	119	74	226	2 646	—
Tondano, „ „ „ *g)*	1	1	29 991	—	—	12 698	—	—	806	—	1 276	50	16	229	1 811	—
Tomohon, „ „ „ *g)*	1	1	8 691	—	—	3 362	—	—	199	—	342	16	17	87	900	—
Sonder, „ „ „ *g)*	1	1	21 574	—	—	6 014	—	—	254	—	781	24	1	179	3 067	—
Langoan, „ „ „ *g)*	*f)* 1	1	41 757	—	—	16 501	—	—	900	—	1 787	70	4	355	3 405	—
Ratahan, „ „ „ *g)*	1	1	15 561	—	—	4 344	—	—	219	—	614	18	19	140	2 787	—
Koemelemboeai, „ „ *g)*	1	1	15 552	—	—	3 595	—	—	—	—	240	47	7	143	1 307	—
Amoerang, „ „ „ *g)*	1	1	16 276	—	—	4 605	—	—	162	—	603	83	13	127	870	—
Taratara, „ „ „ *g)*	1	—	11 932	—	—	2 414	—	—	—	—	185	366	153	94	1 403	—
Maoembi, „ „ „ *g)*	1	1	16 014	—	—	3 857	—	—	329	—	357	254	195	127	826	—

d) Hieronder zijn alleen begrepen de *gevestigde* Christengemeenten, aangesloten bij de Indische Protestantsche Kerk, dus uitgezonderd zendingsgemeenten. Op Java, behalve te Depok en Toegoe (residentie Batavia), behooren tot de Protestantsche inlanders der eerstbedoelde gemeenten grootendeels Amboineezen en Menadoneezen, die als militairen of als bureelbeambten in 's lands dienst zijn.

e) Bij de met ** aangeduide inlandsche Christengemeenten of afdeelingen daarvan, is organiek geen hulpprediker geplaatst; het dienstwerk wordt er uitgeoefend door de predikanten of den predikant van het betrokken ressort.

f) Zoowel te Meester-Cornelis, te Soekaboemi, te Salatiga, te Malang, te Magelang, te Poerworedjo, te Semarang en te Batavia als te Koeta Radja, Fort de Kock en Makasser is een inlandsche leeraar geplaatst.

g) In de gevestigde inlandsche Christengemeenten (Protestantsche) in de Minahasa waren bij het eind van 1922 bovendien verbonden 93 inlandsche leeraars en voorts een aantal inlandsche schoolmeesters, die tevens als godsdienstonderwijzer en voorganger bij de godsdienstoefeningen werkzaam zijn. Bij den hulpprediker te Tomohon, belast met de opleiding van kweekelingen voor het inlandsch leeraarsambt in de Minahasa, bekwaamden zich op ult. 1922 19 jongelieden.

GEMEENTEN OF AFDEELINGEN VAN INLANDSCHE CHRISTENEN.	Organiek aantal hulppredikers.	Aantal hulppredikers aanwezig op ult. 1922.	Aantal Protestantsche inlanders en met hen gelijkgestelden op ult. 1922. Inlanders. Civielen.	Inlanders. Militairen.	Vreemde oosterlingen.	Aantal lidmaten op ult. 1922. Inlanders. Civielen.	Inlanders. Militairen.	Vreemde oosterlingen.	Aantal in 1922 aangenomen inlandsche lidmaten. Civielen.	Militairen.	Aantal gedoopten gedurende 1922. Kinderen in echt geboren.	Kinderen buiten echt geboren.	Volwassenen.	Aantal in 1922 ingezegende huwelijken.	Aantal inlandsche catechisanten gedurende 1922. Civielen.	Militairen.
Makasser	f) —	—	1 742	—	—	867	—	—	875	—	49	6	42	7	134	—
Loewoek, met de afdeelingen Boni en Oost-Celebes en de onderafdeelingen Koiaka en Malili (afd. Loewoe)	1	1	10 541	—	6	467	—	—	87	—	676	12	1635	38	—	—
Mamasa, met de afdeelingen Mandar, Loewoe (met uitzondering van de onderafdeelingen Kolaka en Malili) en Paré Paré (met uitzondering van de afdeelingshoofdplaats Paré Paré)	1	1	36 697	—	—	288	—	—	9	—	14	1 008	391	56	—	—
Amboina, met de gemeenten op het schiereiland Leitimor	i) 2	2	b) * 12 120	—	—	*6 012	—	—	*339	—	*318	*55	*4	*108	*1 825	—
Roemah Tiga, met de gemeenten op het schiereiland Hitoe	1	1	b) * 9 098	—	—	*4 495	—	—	*292	—	*339	*62	*8	*104	*1 811	—
Saparoea, met de gemeenten op de eilanden Haroekoe, Saparoea en Noesalaoet	1	1	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Elat, met de gemeenten op de Kei- en Aroe-eilanden	1	—	b) * 2 019	* 25	—	*427	*7	—	*35	—	*38	*18	*42	*73	*991	*4
Larat, met de gemeenten op de Tanimbar- en Babar-eilanden	1	1	8 317	—	—	2 751	—	—	609	—	106	163	70	151	1 869	—
Piroe, met de gemeenten op het eiland Ceram bewesten Siroeawan in het zuiden en Wahai in het noorden, alsmede op het eiland Boano h)	1	1	4 573	51	—	1 842	15	—	96	—	118	144	137	72	1 557	—
Banda Neira en Nieuw-Guinea	1	1	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Amahai, met de gemeenten op het eiland Ceram beoosten Siroeawan in het zuiden en Wahai in het noorden	1	1	4 323	—	—	1 029	—	—	123	—	87	130	80	29	676	—
Ternate, met de gemeenten in de residentie Ternate en onderhoorigheden	1	1	b) * 1 318	—	—	*574	—	—	*51	—	*74	*4	*13	*8	*107	—
Koepang	1	1	10 675	83	—	1 173	26	—	32	—	102	734	197	28	1 980	—
Babaoe, met de gemeenten op het eiland Timor (met uitzondering van Koepang) en op het eiland Sawoe	1	—	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Kapan (Midden-Timor)	1	1	1 086	—	—	16	—	—	—	—	46	—	148	—	3 474	—
Lole, met de gemeenten op het eiland Roti (met uitzondering van Baä)	1	—	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	—
Baä j)	k) 2	2	b) * 19 297	*6	—	1 401	—	—	*9	—	*213	*358	*243	*31	*2 180	—
Serwaroe, met de gemeenten op de Leti-eilanden, het eiland Sermata, de Zuidwester- en de Damar-eilanden	1	1	10 297	—	—	1 688	—	—	218	—	452	—	216	6	828	—
Wonreli	1	1	8 259	—	—	2 142	—	—	161	—	138	181	160	69	794	—
Kalabahi	1	1	5 702	18	—	60	8	—	32	—	6	1 140	2 275	20	208	—
Tjamplong	1	1	1 041	—	—	24	—	—	—	—	1	13	14	—	192	—
Totalen voor de buitengewesten	32	28	369374	2 297	6	95 739	1 303	—	6 439	67	10299	5 297	6 242	2 616	38 798	73
„ „ Java en Madoera (zie hiervóór)	1	1	8 374	3 921	—	3 251	2 728	—	265	237	689	111	186	108	1 177	340
In 't geheel alzoo (voor zoover opgegeven) voor de inlandsche Christengemeenten aangesloten bij de Indische Protestantsche Kerk	l) 33	29	377748	6 218	6	98 990	4 031	—	6 704	304	10988	5 408	6 428	2 724	39 975	413

h) Bij de gevestigde inlandsche Christengemeenten op de Ambonsche eilanden waren bij het einde van 1922 bovendien in dienst 148 inlandsche leeraars en verder een groot aantal z.g. goeroe's. Deze zijn godsdienstonderwijzers en voorgangers bij de godsdienstoefeningen, als hoedanig soms schoolmeesters, soms ook andere gemeenteleden aangesteld worden.

i) Een van deze hulppredikers bleef uitsluitend belast met de opleiding van kweekelingen voor het inlandsch leeraarsambt in de residentie Amboina. Op ult. 1922 bekwaamden zich onder zijne leiding 47 jongelieden voor die bestemming.

j) Bij de gevestigde inlandsche Christengemeenten in de residentie Timor en onderhoorigheden waren bij het einde van 1922 bovendien in dienst 81 inlandsche leeraars en verder een groot aantal zoogenaamde goeroe's, die tevens als godsdienstonderwijzers en voorgangers bij de godsdienstoefeningen werkzaam zijn.

k) Een van deze hulppredikers is uitsluitend belast met de opleiding van kweekelingen voor het inlandsch leeraarsambt in de residentie Timor en onderhoorigheden. Op ult. 1922 bekwaamden zich onder zijne leiding 34 jongelieden voor die bestemming.

l) Toegestaan zijn 33 hulppredikers, doch vóor één is geen ressort aangewezen. Als van landswege bezoldigde inlandsche leeraars bij de inlandsche Christengemeenten als in deze tabel bedoeld, waren op ult. 1922 in het geheel 348 in dienst. In opleiding voor het inlandsche leeraarsambt, waren op ult. 1922 100 jongelieden.

2°. Zendingsgemeenten.

STANDPLAATSEN VAN DE ZENDELINGEN.		Aantal der gemeenten en bij-gemeenten.	Samenstelling der gemeenten en bij-gemeenten op ult. 1922.							Aantal van de in 1922					
			Mannen.	Vrouwen.	Kinderen.	TOTAAL.	Aantal lidmaten.			gedoopten.				aangenomen lidmaten.	gesloten huwelijken.
							Mannen.	Vrouwen.	TOTAAL.	Volwassenen.	Kinderen in echt geboren.	Kinderen buiten echt geboren.	TOTAAL.		
Bantam.	a)														
Rangkasbitoeng . . .	N.Z.V.	1	27	25	39	91	26	25	51	2	4	—	6	—	—
		1	27	25	39	91	26	25	51	2	4	—	6	—	—
Batavia.															
Meester-Cornelis. . .	id.	6	205	256	339	800	191	247	438	12	33	—	45	3	1
Buitenzorg.	id.	1	68	102	122	292	64	98	162	12	14	22	48	9	—
Depok	id.	1	44	46	57	147	33	35	68	1	6	1	8	1	—
Goenoengpoetri . . .	id.	2	46	71	218	335	46	71	117	1	14	—	15	5	—
Poerwakarta	id.	3	32	41	57	130	32	41	73	10	14	—	24	4	1
Batavia en Meester-Cornelis	S.A.C.	1	55	67	31	153	47	55	102	44	2	—	46	33	13
Buitenzorg	id.	3	23	45	6	74	23	45	68	11	3	—	14	5	11
Tjisaroea	id.	3	54	18	74	146	30	10	40	—	—	—	—	16	5
		20	527	646	904	2077	466	602	1068	91	86	23	200	76	31
Preanger-Regentschappen.															
Bandoeng	N.Z.V.	3	109	95	175	379	109	95	204	13	19	—	32	—	3
Soekaboemi	id.	4	140	169	364	673	140	169	309	29	55	4	88	9	—
Garoet en Tasikmalaja	id.	8	24	36	58	118	23	35	58	5	6	—	11	4	2
		15	273	300	597	1170	272	299	571	47	80	4	131	13	5
Cheribon.															
Indramajoe	id.	9	58	54	92	204	51	50	101	5	9	—	14	2	—
Djoentikebon	id.	2	37	36	56	128	32	33	65	4	7	—	11	—	—
Tjideres.	id.	4	118	154	156	428	108	205	313	9	13	—	22	10	8
		15	213	244	303	760	191	288	479	18	29	—	47	12	8
Pekalongan.															
Batang	id.	1	50	27	40	117	44	19	63	—	—	—	—	—	—
Pemalang	S. Z.	5	41	44	52	137	27	33	60	2	2	—	4	—	—
Moga.	id.	3	74	70	125	269	72	70	142	12	19	—	31	1	—
		9	165	141	217	523	143	122	265	14	21	—	35	1	—

a) De letters in deze kolom duiden de genootschappen of vereenigingen aan, in dienst waarvan de betrokken zendelingen staan.

A. Z. = Hersteld Apostolische Zendingsgemeente in de eenheid der apostelen, te Enkhuizen;
D. Z. = Doopsgezinde vereeniging tot bevordering der evangelieverbreiding in de Nederlandsche overzeesche bezittingen, te Amsterdam;
G. Z. = Zending der Gereformeerde Kerken in Nederland onder heidenen en Mohammedanen;
H. L. = Heilsleger;
J. C. = Java-Comité, te Amsterdam;
U. Z. = Utrechtsche Zendingsvereeniging, te Utrecht;
L. Z. = Nederlandsch Luthersch genootschap voor in- en uitwendige zending, te Amsterdam;
M. E. Ch. = Missionary Society of the Methodist Episcopal Church;
N. Z. G. = Nederlandsch Zendelinggenootschap, te Rotterdam;
N. Z. V. = Nederlandsche Zendingsvereeniging, te Rotterdam;
R. Z. = Rijnsch Zendinggenootschap, te Barmen;
S. A. C. = Seventh-day Adventist Church;
S. T. C. = Sangi- en Talaud-Comité;
S. Z. = Salatiga-zending.

STANDPLAATSEN VAN DE ZENDELINGEN.		Aantal der gemeenten en bij-gemeenten.	Samenstelling der gemeenten en bij-gemeenten op ult. 1922.							Aantal van de in 1922					
			Mannen.	Vrouwen.	Kinderen.	TOTAAL.	Aantal lidmaten.			gedoopten.				aangenomen lidmaten.	gesloten huwelijken.
							Mannen.	Vrouwen.	TOTAAL.	Volwassenen.	Kinderen in echt geboren.	Kinderen buiten echt geboren.	TOTAAL.		
Semarang.															
Salatiga	S. Z.	3	72	104	120	296	72	99	171	1	4	—	5	1	3
Tingkir	id.	1	4	8	11	23	4	8	12	—	—	—	—	—	—
Wonoredjo.	id.	1	29	32	88	149	29	32	61	—	4	—	4	3	—
Ambarawa.	id.	2	97	110	410	618	166	112	278	9	135	—	144	13	2
Semarang	id.	1	94	130	60	284	64	82	146	8	9	2	19	18	4
Kalitjeret	id.	7	101	116	146	363	101	116	217	33	17	—	50	12	—
Poerwadadi-Grobogan.	id.	4	82	99	136	317	72	89	161	4	19	—	23	5	—
Mergaredja	D. Z.	2	425	452	1183	2060	205	271	476	—	—	—	—	64	—
Kelet.	id.	2	86	53	56	195	28	22	50	10	4	—	14	7	—
Kajoeapoe	id.	5	62	75	130	267	62	75	137	29	48	1	78	4	25
Kedoengpendjalin . .	id.	6	219	287	497	1003	192	271	463	26	17	—	43	—	15
Kendal	id.	2	11	15	21	47	11	12	23	—	1	—	1	1	—
		36	1282	1482	2858	5622	1006	1189	2195	120	258	3	381	128	49
Rembang.															
Rembang	H. L.	1	43	32	—	75	32	25	57	—	—	—	—	—	8
Blora	S. Z.	4	105	102	98	305	105	102	207	8	18	—	26	11	4
Bodjonegoro	id.	7	79	79	72	230	79	79	158	8	12	—	20	5	8
		12	227	213	170	610	216	206	422	16	30	—	46	16	20
Soerabaja.															
Soerabaja	G. Z.	1	13	13	9	35	10	13	23	1	1	—	2	1	1
Modjowarno	N. Z. G.	6	718	881	1619	3218	718	881	1599	27	117	—	144	68	28
Segaran	id.	8	329	373	516	1218	329	373	702	12	40	—	52	25	10
		15	1060	1267	2144	4471	1057	1267	2324	40	158	—	198	94	39
Pasoeroean.															
Bondowoso	J. C.	1	167	187	445	799	167	187	354	—	35	—	35	77	7
Sitiardja	N. Z. G.	4	655	737	1543	2935	602	675	1277	168	110	—	278	11	47
Swaroe	id.	3	570	659	1782	3011	570	659	1229	84	198	—	282	80	35
		8	1392	1583	3770	6745	1339	1521	2860	252	343	—	595	168	89
Besoeki.															
Besoeki	J. C.	9	668	727	1384	2779	668	727	1395	136	144	—	280	33	34
Djokjakarta.															
Djokjakarta	G. Z.	10	241	237	461	939	241	237	478	47	59	—	106	9	—
Djokjakarta	U. Z.	2	37	46	77	160	37	46	83	9	5	—	14	1	—
		12	278	283	538	1099	278	283	561	56	64	—	120	10	—
Soerakarta.															
Soerakarta.	G. Z.	2	129	132	162	423	129	132	261	24	29	—	53	16	6
Klaten.	id.	1	33	41	58	132	33	41	74	13	15	—	28	1	—
Sragen	id.	2	16	15	22	53	16	15	31	1	3	—	4	—	—
		5	178	188	242	608	178	188	366	38	47	—	85	17	6

STANDPLAATSEN VAN DE ZENDELINGEN.		Aantal der gemeenten en bij-gemeenten.	Samenstelling der gemeenten en bij-gemeenten op ult. 1922.							Aantal van de in 1922					
			Mannen.	Vrouwen.	Kinderen.	TOTAAL.	Aantal lidmaten.			gedoopten.				aangenomen lidmaten.	gesloten huwelijken.
							Mannen.	Vrouwen.	TOTAAL	Volwassenen.	Kinderen in echt geboren.	Kinderen buiten echt geboren.	TOTAAL.		
Banjoemas.															
Poerbalingga	G. Z.	8	144	152	277	573	126	142	268	25	25	—	50	22	6
Kedoe.															
Magelang	id.	7	72	73	111	256	72	73	145	28	25	—	53	2	5
Wonosobo	id.	2	15	14	24	53	15	14	29	3	2	—	5	3	—
Keboemen	id.	9	118	124	235	477	102	111	213	29	22	—	51	8	4
Poerworedjo	id.	7	95	113	192	400	95	113	208	11	18	—	29	11	3
Temanggoeng . . .	id.	2	39	39	23	101	39	37	76	—	—	—	—	40	—
		27	339	363	585	1 287	323	348	671	71	67	—	138	64	12
Kediri.															
Kediri	N. Z. G.	9	521	573	1 070	2 164	521	573	1 094	33	105	1	139	32	33
Pareredja	id.	7	410	432	878	1 720	410	432	842	18	102	—	120	37	17
		16	931	1 005	1 948	3 884	931	1 005	1 936	51	207	1	259	69	50
Madioen.															
Madioen	id.	5	130	153	202	485	130	153	283	7	14	—	21	15	8
Sumatra's Westkust.															
Padang	R. Z.	3	268	153	155	576	201	79	280	36	26	—	62	38	—
Padang	S.A.C.	2	31	19	15	65	36	19	55	8	2	—	10	—	—
Poeloe Tello (Batoe-eilanden)	L. Z.	4	258	268	383	909	—	—	—	—	30	—	30	—	3
		9	557	440	553	1 550	237	98	335	44	58	—	102	38	3
Tapanoeli.															
Sibolga	R. Z.	16	836	1 096	3 766	5 698	1 279	1 525	2 804	131	361	—	492	146	40
Sipirok	id.	6	103	109	205	417	104	115	219	5	27	—	32	19	5
Saoea	id.	11	1 588	1 752	2 757	6 097	—	—	—	515	485	—	1 000	—	5
Hilimariaja	id.	15	3 465	3 916	3 276	10 657	1 345	1 544	2 889	642	342	—	984	87	17
Lolowaoe	id.	7	651	785	761	2 197	651	785	1 436	—	72	—	72	—	14
Loweloe	id.	20	2 718	2 870	4 266	9 854	2 020	2 186	4 206	1380	1099	—	2479	267	38
Hilisimaetano . . .	id.	5	791	877	652	2 320	—	—	—	865	56	—	921	—	11
Hoemene	id.	11	1 650	1 942	3 271	6 863	1 450	1 692	3 142	450	500	—	950	163	47
Ombalata	id.	3	597	736	1 264	2 597	536	656	1 192	141	114	—	255	10	12
Goenoengsitoli . . .	id.	11	1 833	2 606	4 821	9 260	1 833	2 206	4 039	160	458	—	618	142	27
Lolowoea	id.	18	1 818	2 193	3 440	7 451	1 270	1 562	2 832	1179	242	—	1421	338	43
Sifaoroasi	id.	20	970	1 104	2 080	4 154	1 143	1 175	2 318	225	317	—	542	—	32
Lahewa.	id.	9	375	474	547	1 396	375	474	849	300	303	—	603	—	5
Hinako	id.	2	162	196	210	568	162	196	358	2	11	—	13	11	3
Sidikalang.	id.	14	537	531	1 065	2 133	537	531	1 068	18	120	—	138	—	14
Simatorkis	id.	7	97	93	165	355	97	93	190	3	15	—	18	16	4

STANDPLAATSEN VAN DE ZENDELINGEN.		Aantal der gemeenten en bij-gemeenten.	Samenstelling der gemeenten en bij-gemeenten op ult. 1922.							Aantal van de in 1922					
			Mannen.	Vrouwen.	Kinderen.	TOTAAL.	Aantal lidmaten.			gedoopten.				aangenomen lidmaten.	gesloten huwelijken.
							Mannen.	Vrouwen.	TOTAAL.	Volwassenen.	Kinderen in echt geboren.	Kinderen buiten echt geboren.	TOTAAL.		
Boenga Bondar	R. Z.	13	438	504	1 401	2 343	468	580	1 048	8	116	—	124	9	17
Pargaroetan	id.	9	158	166	414	738	199	178	377	2	29	—	31	35	14
Sipirok	id.	5	18	21	46	85	18	21	39	—	5	—	5	—	1
Boenga Bondar	id.	10	159	178	579	916	177	189	366	5	44	—	49	54	10
Pakantan	id.	3	121	122	194	437	103	104	207	12	20	1	33	16	3
Sibolga	id.	8	550	745	2 367	3 662	639	984	1 623	28	190	—	218	56	28
Boenga Bondar	id.	2	83	99	302	484	91	110	201	1	25	—	26	1	3
Pangaloan	id.	12	2 394	2 910	5 379	10 683	2 394	2 910	5 304	38	567	—	605	357	108
Onankasang	id.	10	1 521	1 882	3 730	7 133	1 521	1 882	3 403	31	450	—	481	95	48
Pea Radja	id.	13	3 171	3 727	6 786	13 684	2 612	3 457	6 069	147	672	—	819	190	90
Sipahoetar	id.	12	1 883	2 428	4 360	8 671	1 883	2 428	4 311	33	367	—	400	223	68
Sipoholon	id.	15	1 878	2 454	4 616	8 948	1 878	2 454	4 332	110	602	—	712	331	85
Simarangkir	id.	14	2 681	3 026	5 804	11 511	2 263	2 466	4 729	4	480	—	484	118	92
Pangariboean	id.	30	2 112	2 464	5 426	10 002	2 112	2 464	4 576	18	524	—	542	73	61
Boetar	id.	18	2 797	3 431	7 550	13 778	2 797	3 431	6 228	251	671	—	922	185	118
Parmonangan	id.	12	562	881	2 328	3 771	562	881	1 443	23	103	—	126	42	23
Dolok Sanggoel	id.	14	918	1 121	2 414	4 453	873	995	1 868	32	213	—	245	51	39
Bonandolok	id.	15	1 425	1 913	2 556	5 894	1 361	1 867	3 228	78	330	—	408	44	24
Lintong ni Hoeta	id.	36	3 668	4 052	11 839	19 559	2 510	3 373	5 883	133	881	—	1 014	536	168
Tampahan	id.	3	666	282	514	1 462	266	283	549	35	53	—	88	34	8
Balige	id.	19	2 863	3 188	6 309	12 360	2 863	3 188	6 051	76	497	—	573	225	62
Loemban Loboe	id.	15	468	430	946	1 844	468	430	898	10	84	—	94	62	7
Djandji Matogoe	id.	14	1 508	1 630	3 872	7 010	1 411	1 567	2 978	40	166	—	206	64	9
Lagoeboti	id.	13	2 163	2 080	3 993	8 236	1 935	1 971	3 906	147	324	—	471	81	62
Sigoempar	id.	17	2 087	2 127	4 434	8 648	2 087	2 117	4 204	57	266	—	323	70	37
Sitorang	id.	25	1 648	1 658	3 702	7 008	1 648	1 658	3 306	14	179	—	193	49	75
Pangoeroeran	id.	12	654	610	1 233	2 497	654	610	1 264	35	114	—	149	23	22
Ambarita	id.	9	179	192	473	844	179	192	371	75	94	—	169	—	5
Nainggolan	id.	19	977	935	2 173	4 085	—	—	—	430	433	—	863	—	38
Baroes	id.	21	629	605	1 254	2 488	549	523	1 072	162	117	—	279	—	6
		593	58 570	67 141	129 540	255 251	49 323	58 053	107 376	8 051	13 138	1	21 190	4 223	1 648
Benkoelen.															
Benkoelen	S. A. C.	2	21	8	3	32	5	4	9	10	—	—	10	—	—
Enggano	R. Z.	5	83	83	64	230	83	83	166	2	9	—	11	5	—
		7	104	91	67	262	88	87	175	12	9	—	21	5	—
Westerafdeeling van Borneo.															
Singkawang	M.E.Ch.	7	113	56	119	288	98	47	145	24	119	—	143	6	3

Q

STANDPLAATSEN VAN DE ZENDELINGEN		Aantal der gemeenten en bij-gemeenten.	Samenstelling der gemeenten en bij-gemeenten op ult. 1922.							Aantal van de in 1922					
			Mannen.	Vrouwen.	Kinderen.	TOTAAL.	Aantal lidmaten.			gedoopten.				aangenomen lidmaten.	gesloten huwelijken.
							Mannen.	Vrouwen.	TOTAAL.	Volwassenen.	Kinderen in echt geboren.	Kinderen buiten echt geboren.	TOTAAL.		
Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo.															
Bandjermasin . . .	R. Z.	1	238	124	185	547	184	93	277	8	22	—	30	19	4
Koealakapoeas (Beneden-Kapoeas) . . .	id.	1	219	238	299	756	219	238	457	14	35	—	49	20	10
Mandoemai (Beneden-Kahajan)	id.	10	169	171	292	632	156	169	325	9	27	—	36	11	5
Pahandoet (id.) . . .	id.	4	121	102	147	370	115	96	211	7	11	—	18	3	2
Poedjam (id.). . . .	id.	4	72	53	136	261	72	53	125	—	9	—	9	—	1
Koealakoeroen . . .	id.	8	291	174	235	700	291	174	465	8	15	—	23	4	5
Kasoegan	id.	1	28	25	31	84	28	25	53	2	5	—	7	—	—
Mengkatip	id.	2	115	101	168	384	115	101	216	—	—	—	—	—	—
Poeroektjahoe . . .	id.	2	92	38	46	176	91	38	129	3	2	—	5	3	—
Tamianglajang . . .	id.	8	101	91	142	334	84	71	155	2	5	—	7	1	1
Tanahboemboe . . .	id.	2	62	75	92	229	6	5	11	137	92	—	229	11	1
		43	1508	1192	1773	4473	1361	1063	2424	190	223	—	413	72	29
Celebes en onderhoorigheden.															
Mamasa	U. Z.	31	13559	11314	11824	36697	192	96	288	391	14	1008	1413	9	56
Loewoek	id.	40	3619	3403	3525	10547	232	235	467	1635	676	12	2323	87	38
		71	17178	14717	15349	47244	424	331	755	2026	690	1020	3736	96	94
Menado.															
Passi	N. Z. G.	16	—	—	2376	2376	102	89	191	90	201	—	291	45	52
Kopondahan	id.	7	—	—	1686	1686	56	36	92	20	72	—	92	42	5
Kota Mobagoe . . .	id.	1	147	110	152	409	48	48	96	20	61	—	81	9	6
Tagoelandang . . .	S.T.C.	13	2122	2209	2090	6421	962	1450	2412	113	297	38	448	381	80
Manganitoe	id.	24	4117	3890	9137	17144	1111	2596	3707	48	464	138	650	128	3
Taboekan	id.	33	4466	4381	4553	13400	876	922	1798	65	389	—	454	66	69
Tamako.	id.	24	4145	4750	6105	15000	1580	2348	3928	72	337	222	631	153	101
Kiama	id.	51	2958	3627	3596	10181	2113	2921	5034	82	425	24	531	234	96
Oeloe.	id.	17	4176	5449	1544	11169	1310	2517	3827	237	398	18	653	401	168
Liroeng	id.	24	2367	2941	3664	8972	1874	2590	4464	5	300	—	305	92	58
Ondang	id.	17	3356	4255	1469	9080	1117	2222	3339	82	274	9	365	212	70
Bomba	N. Z. G.	18	138	232	297	667	137	223	360	278	246	—	524	2	1
Watoetaoe.	id.	10	185	237	269	691	185	237	422	29	36	—	65	—	—
Pendolo.	id.	12	714	675	—	1389	—	—	—	40	76	—	116	42	27
Tenlono	id.	13	811	774	633	2218	811	774	1585	228	178	—	406	228	52
Kasigoentjoe	id.	13	679	655	628	1962	679	655	1334	187	164	—	351	187	63
Taripa	id.	8	324	336	225	885	324	336	660	148	50	—	198	—	27
Kalawara	id.	3	139	50	76	265	82	—	82	5	22	—	27	—	2

STANDPLAATSEN VAN DE ZENDELINGEN.		Aantal der gemeenten en bij-gemeenten.	Samenstelling der gemeenten en bij-gemeenten op ult. 1922.							Aantal van de in 1922					
							Aantal lidmaten.			gedoopten.					
											Kinderen				
			Mannen.	Vrouwen.	Kinderen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Volwassenen.	in echt geboren.	buiten echt geboren.	Totaal.	aangenomen lidmaten.	gesloten huwelijken.
Sibedi	N. Z. G.	10	1 375	—	550	1 925	1	—	1	3	50	—	53	—	—
Palolo	id.	10	1 110	—	548	1 658	73	—	73	30	44	—	74	2	—
Bora	id.	12	1 595	—	130	1 725	38	—	38	292	—	—	292	—	—
Koelawi	id.	15	1 219	—	156	1 375	46	—	46	164	38	—	202	6	—
Kantewae	id.	7	881	—	122	1 003	48	—	48	176	9	—	185	—	—
		358	37 024	34 571	40 006	111 601	13 573	19 964	33 537	2 414	4 131	449	6 994	2 230	880
Amboina.															
Tobelo	U. Z.	16	838	758	1 110	2 706	204	255	459	9	119	8	136	26	17
Morotai	id.	6	140	142	242	524	77	86	163	61	9	31	101	7	9
Galela	id.	9	100	84	154	338	70	74	144	35	19	—	54	—	1
Boeli	id.	5	164	150	211	525	20	17	37	—	20	3	23	—	—
Loloda	id.	9	233	211	352	796	98	101	199	113	35	5	153	21	20
Djailolo	id.	18	289	315	468	1 072	25	23	48	166	16	19	201	2	9
Weda	id.	6	215	169	227	611	31	20	51	7	37	1	45	3	—
Gamloha	id.	26	718	679	974	2 371	87	80	167	6	49	3	58	—	11
Wae Katin	id.	6	316	257	502	1 075	102	96	198	16	38	—	27	10	12
Leksoela	id.	15	716	560	735	2 011	312	322	634	16	42	—	58	27	9
		116	3 729	3 325	4 975	12 028	1 026	1 074	2 100	429	384	70	883	96	88
Timor en onderhoorigheden.															
Karoeni (Soemba)	G. Z.	2	43	42	52	137	39	42	81	6	17	—	23	7	4
Kambaniroe (id.)	id.	2	99	102	156	357	56	61	117	9	6	—	15	16	1
Pajeti (id.)	id.	1	38	19	35	92	38	19	57	1	4	—	5	—	1
Melolo (id.)	id.	2	148	164	220	532	86	116	202	—	14	—	14	6	9
Ende (Flores)	id.	7	281	222	139	642	32	38	70	14	9	22	45	—	3
		14	609	549	602	1 760	251	276	527	30	50	22	102	29	18

In aansluiting aan de in K. V. 1922 verstrekte soortgelijke opgaaf, over het tijdvak 1 Juli 1921 t/m ult. Juni 1922, volgt hier een overzicht der in het tijdvak 1 Juli 1922 t/m ult. Juni 1923 genomen regeeringsbeschikkingen, betreffende de toelating (of intrekking der toelating) tot uitoefening van hun dienstwerk, zoowel van zendelingen als van hulpzendelingen.

ZENDELINGEN.

NAMEN DER ZENDELINGEN.	Standplaats.	Gebied voor hetwelk de bijzondere toelating, bedoeld bij art. 123 van het Regeeringsreglement, is verleend.	Gouvernementsbesluit, waarbij de toelating is verleend voor het tegenwoordig gebied.	Gouvernementsbesluit, waarbij aan den zendeling *voor het eerst* toelating tot uitoefening van het zendingswerk in Nederlandsch-Indië is verleend.	TOELICHTINGEN.
		Nederlandsch Zendelinggenootschap, te Rotterdam.			
H. van Beek.	Sibolangit.	Onderafdn. Boven-Deli (afd. Deli en Serdang) en Boven-Langkat (afd. Langkat) (gouv. Oostkust van Sumatra).	7 Aug. 1922 n°. 36.	7 Aug. 1922 n°. 36.	
A. van der Endt.	Kota Mobagoe.	Afd. Bolaang Mongondou (res. Menado).	5 Sept. 1922 n°. 32.	5 Sept. 1922 n°. 32	
J. H. Neumann.	Raja.	Onderafd. Boven-Langkat (afd. Langkat, gouv. Oostkust van Sumatra).	3 Oct. 1922 n°. 32.	23 Febr. 1901 n°. 26.	De toelating is verleend ten vervolge van Gouv. Btn. 23 Febr. 1901 n°. 26 en 24 Sept. 1919 n°. 8, waarbij toelating was verleend voor onderscheidenlijk de Karo-Bataks in de afd. Deli en Serdang en voor de onderafd. De Karolanden (gouv. Oostkust van Sumatra).
H. Vuurmans.	Goenoeng-mariah.	De Karo-Bataks in de afd. Deli en Serdang (gouv. Oostkust van Sumatra).	29 Dec. 1922 n°. 49.	29 Dec. 1922 n°. 49.	
R. Veldhuis.	Taripa.	Onderafd. Poso (afd. Midden-Celebes, res. Menado).	28 Maart 1923 n°. 37.	28 Maart 1923 n°. 37.	
		Java-Comité, te Amsterdam.			
W. Bernard.	Temanggoeng.	Res. Kedoe.	4 Dec. 1922 n°. 32.	4 Dec. 1922 n°. 32.	
		Sangi- en Talaud-Comité.			
H. Billmann.	Ondong.	Sangi- en Talaud-eilanden (res. Menado).	1 Juli 1922 n°. 75.	1 Juli 1922 n°. 75.	
K. Seibold.	Kiama.	Idem.	16 Nov. 1922 n°. 28.	16 Nov. 1922 n°. 28.	
		Seventhday Adventists Church.			
G. A. Wood.	Padang.	Res. Lampongsche districten.	18 Mei 1923 n°. 18.	27 Nov. 1919 n°. 51.	De toelating is verleend ten vervolge van Gouv. Btn. 27 Nov. 1919 n°. 51 en 23 Juni 1922 n°. 41, waarbij toelating was verleend voor onderscheidenlijk de hoofdplaats Padang en de res. Benkoelen (behalve de afd. Manna).
		Missionary Society of the Methodist Episcopal Church.			
C. J. Hall.	Medan.	Hoofdplaats Medan en een deel van het gouv. Oostkust van Sumatra.	7 Dec. 1922 n°. 22.	7 Dec. 1922 n°. 22.	
		Malayasian Union of Seventhday-Adventists.			
H. Zimmermann.	Weltevreden.	Hoofdplaatsen Batavia, Semarang en Soerabaja.	25 Juni 1923 n°. 54.	25 Juni 1923 n°. 54.	

HULPZENDELINGEN.

Verleende toelatingen.

Namen der hulpzendelingen, benevens datum en nummer der gouv. besluiten, waarbij hun de toelating is verleend.		Gebied voor hetwelk de toelating is verleend.
Amon Loemban Tobing	(23 April 1923 n°. 2)	Res. Tapanoeli.
Andreas Sitompoel	(idem.)	Idem.
Badoeali Siregar	(idem.)	Idem.
Benoni Simandjoentak	(idem.)	Idem.
Daniel Pordede	(idem.)	Idem.
Eliphas Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Elisa Tampoebolon	(idem.)	Idem.
Enos Pasariboe	(idem.)	Idem.
Enos Tampoebolon	(idem.)	Idem.
Ephraim Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Friedrich Hoeta barat	(idem.)	Idem.
Immanuel Siregar	(idem.)	Idem.
Jason Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Jetro Hoeta Oeroek	(idem.)	Idem.
Johannes Simandjoentak	(idem.)	Idem.
Joseph Hasiboean	(idem.)	Idem.
Joseph Hoeta galoeng	(idem.)	Idem.
Kenan Sihombing	(idem.)	Idem.
Kondar Siregar	(idem.)	Idem.
Moeda Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Moeda Sihombing	(idem.)	Idem.
Paulus Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Petrus Napitoepoeloe	(idem.)	Idem.
Ria Simatoepang	(idem.)	Idem.
Ruben Panggabean	(idem.)	Idem.
Samuel Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Samuel Panggabean	(idem.)	Idem.
Timoteus Hoeta galoeng	(idem.)	Idem.
Timoteus Hoeta pea	(idem.)	Idem.
Wilhelm Sitompoel	(idem.)	Idem.
Peter Tamboenan	(idem.)	Idem.
Boas Simatoepang	(idem.)	Idem.
Tyrannus Hasiboean	(idem.)	Idem.
Lucius Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Albert Sihombing	(idem.)	Idem.
Domitian Tamboenan	(22 Juni 1923 n°. 43)	Gouv. Oostkust van Sumatra.
Kenan Loemban Tobing	(idem.)	Idem.
Martin Nainggolan	(idem.)	Idem.
Willi Sinaga	(idem.)	Idem.

B. ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

1°. Statiën voor Europeanen.

Volgnummer.	STAND-PLAATSEN.	BIJBEHOORENDE KERKELIJKE AFDEELING.	Zielental der R.-K. bevolking op einde 1922. Europeanen en met hen gelijkgestelden. Civielen.	Militairen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	TOTAAL.	Aantal gedoopten in 1922. Kinderen.	Volwassenen.	TOTAAL.	Aantal van hen die in 1922 de eerste H. Communie deden.	Aantal van in 1922 ingezegende huwelijken.	Aantal dienstdoende geestelijken op einde 1922. Van landswege bezoldigd. Geestelijke van den 1sten rang (Apost. Vicaris)	Geestelijken van den 2den rang. Pastoors.	Onderpastoors.	Geestelijken van den 3den rang.	Buiten bezwaar van den lande. Hulppriesters.	Missionarissen.	TOTAAL.
1	Batavia.	Omvattende de residentie Batavia (met uitzondering van de afd. Buitenzorg), alsmede de residentie Bantam . . .	7 390	—	298	55	7 743	459	45	504	237	119	1	—	5	—	4	—	10
2	Buitenzorg	Omvattende de afd. Buitenzorg (res. Batavia) en de afd. Soekaboemi (res. Preanger-Regentschappen)	1 270	—	38	3	1 311	119	35	154	123	22	—	—	1	—	2	—	3
3	Bandoeng.	Omvattende de residentie Preanger-Regentschappen (met uitzondering van de afd. Soekaboemi) en de afd. Galoeh (Cheribon)	3 531	—	133	8	3 672	259	46	305	156	44	—	—	1	—	3	—	4
4	Cheribon.	Omvattende de residentie Cheribon (met uitzondering van de afd. Galoeh) alsmede de residentie Pekalongan .	1 617	—	16	4	1 637	99	10	109	35	12	—	—	—	—	1	—	1
5	Semarang	Omvattende de residentiën Semarang en Rembang, alsmede het gezondheids-etablissement Plantoengan. . .	4 173	—	81	70	4 324	231	20	251	139	43	—	1	3	—	2	—	6
6	Soerakarta	Omvattende de residentie Soerakarta	1 451	—	73	14	1 538	55	3	58	17	7	—	—	—	—	1	—	1
7	Madioen.	Omvattende de residentiën Madioen en Kediri	1 618	—	43	3	1 664	141	20	161	54	16	—	—	—	—	2	—	2
8	Malang.	Omvattende de residentiën Pasoeroean en Besoeki	2 667	—	21	3	2 691	211	18	229	80	27	—	1	1	—	1	—	3
9	Djokjakarta	Omvattende de residentie Djokjakarta, en het niet tot de statie Magelang behoorende gedeelte van Banjoemas . . .	1 630	—	1 167	10	2 807	268	163	431	243	52	—	—	3	—	4	—	7
10	Magelang.	Omvattende de afdn. Magelang, Temanggoeng en Wonosobo (Kedoe), Bandjarnegara, Poerbalingga en Poerwakerta (res. Banjoemas) en de hoofdplaats Banjoemas	1 407	—	366	15	1 788	177	24	201	117	17	—	—	—	1	2	—	3
11	Soerabaja.	Omvattende de residentiën Soerabaja en Madoera	3 925	—	40	20	3 985	303	39	342	128	55	—	1	1	—	3	—	5

Volgnummer.	STAND-PLAATSEN.	BIJBEHOORENDE KERKELIJKE AFDEELING.	Zielental der R.-K. bevolking op einde 1922. Europeanen en met hen gelijkgestelden. Civielen.	Militairen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	TOTAAL.	Aantal gedoopten in 1922. Kinderen.	Volwassenen.	TOTAAL.	Aantal van hen die in 1922 de eerste H. Communie deden.	Aantal van in 1922 ingezegende huwelijken.	Aantal dienstdoende geestelijken op einde 1922. Van landswege bezoldigd. Geestelijke van den 1sten rang (Apost. Vicaris).	Geestelijken van den 2den rang. Pastoors.	Onderpastoors.	Geestelijken van den 3den rang.	Buiten bezwaar van den lande. Hulppriesters.	Missionarissen.	TOTAAL.
12	Koeta Radja	Omvattende het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden en de noordelijke havens van Sumatra's Westkust en Tapanoeli. . . .	711	—	58	292	1 061	65	8	73	—	12	—	1	—	—	—	—	1
13	Medan.	Omvattende het gouvernement Oostkust van Sumatra	2 056	—	10	321	2 387	153	10	163	—	15	—	1	—	—	1	—	2
14	Padang.	Omvattende de residentiën Sumatra's Westkust en Tapanoeli. .	1 762	—	66	413	2 241	144	106	250	—	18	—	—	1	—	4	—	5
15	Samboeng.	Omvattende de residentiën Banka en onderhoorigheden, Palembang en Riouw en onderhoorigheden, alsmede de assistent-residentie Billiton . .	700	—	—	198	898	42	18	60	—	7	—	—	—	—	2	—	2
16	Menado.	Omvattende het gouvernement Celebes en onderhoorigheden en de residentie Menado . .	415	—	11 802	—	12 217	662	309	971	—	111	—	1	—	2	5	—	8
17	Pontianak.	Omvattende de residentiën Westerafdeeling van Borneo en Zuider- en Oosterafd. van Borneo	291	57	2 148	1909	4 405	285	146	431	—	25	—	—	—	—	18	—	18
		Totalen voor de vermelde 17 statiën .	36 614	57	16 360	3338	56 369	3673	1020	4 693	1329	602	1	6	16	3	55	—	81

Q

2°. Statiën voor inlandsche Christenen

(waaronder begrepen zoowel de gevestigde gemeenten als de zendingsposten).

Volgnummer.	STAND-PLAATSEN.	BIJBEHOORENDE KERKELIJKE AFDEELING.	Aantal Roomsch-katholieke inlandsche Christenen op einde 1922.			Aantal der in 1922 gedoopten.			Aantal van hen die in 1922 de eerste H. Communie deden.	Aantal van in 1922 ingezegende huwelijken.	Aantal dienstdoende geestelijken op einde 1922						
											van landswege bezoldigd				buiten bezwaar van den lande.		
												Geestelijken van den 2den rang.					
			Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	TOTAAL.	Kinderen.	Volwassenen.	TOTAAL.			Geestelijke van den 1sten rang.	Pastoors.	Onderpastoors.	Geestelijken van den 3den rang.	Hulppriesters.	Missionarissen.	TOTAAL.
		Gevestigde gemeenten.															
1	Larantoeka (Flores).	Omvattende Oost-Flores en Solor met de eilanden Adoenara, Lomblem, Alor, Solor en de andere tot die groep behoorende eilanden, zoomede de hoofdplaats Koepang (res. Timor en onderhoorigheden) . .	13214	32	13246	815	706	1521	—	140	—	—	—	—	1	3	4
2	Maoemere (Flores).	Omvattende de onderafd. Maoemere, de noord- en zuidzijde van het eiland Flores benevens de onderafd. Ngada en Manggarai.	33182	9	33191	2713	201	2914	—	315	—	—	—	2	—	6	8
		Zendingsposten.															
3	Mendoet.	Omvattende het onderdistrict Mendoet (res. Kedoe) en aangrenzende plaatsen	323	—	323	14	47	61	57	3	—	—	—	—	—	2	2
4	Moentilan.	Omvattende de voormalige afdeeling Moentilan (Kedoe) en de aangrenzende afdeelingen van dat gewest, alsmede de afdeeling Koelon Progo (res. Djokjakarta)	1509	6	1515	52	54	106	50	14	—	—	—	—	—	12	12
5	Tandjoeng-saketi.	Omvattende de afdeeling Manna (res. Benkoelen) .	558	—	558	8	7	15	—	3	—	—	—	1	—	—	1
6	Lahoeroes.	Omvattende Beloe, Malakka en Noord- en Midden-Timor	9096	—	9096	1187	449	1636	—	51	—	—	—	—	—	3	3
7	Ndona (Ende op Flores).	Omvattende de onderafdn. Ende (West-Flores) en Laora (West-Soemba) en Bali en Lombok. . . .	8097	—	8097	859	48	907	—	38	—	—	—	4	—	—	4
8	Langgoer.	Omvattende de Kleine en Groote Kei-eilanden . .	—	—	—	567	455	1022	—	97	—	—	—	3	1	13	17
9	Jamdena.	Omvattende de Tanimbar-eilanden	—	—	—	377	362	739	—	96	—	—	—	1	—	6	7
10	Merauke.	Omvattende Zuid-Nieuw-Guinea	—	—	—	26	29	55	—	—	—	—	—	—	—	2	2
11	Diaspora.	Omvattende Amboina . .	—	—	—	12	—	12	—	1	—	—	—	—	—	1	1
		Totaal onder 2°. . .	65979	47	66026	6630	2358	8988	107	758	—	—	—	11	2	48	61
		Totaal onder 1°. . .	16360	3338	56369	3673	1020	4693	1329	602	1	6	16	3	55	—	81
		Algemeene totalen . .	82339	3385	122395	10303	3378	13681	1436	1360	1	6	16	14	57	48	142

Bijlage **R.**

(Zie hoofdstuk K, afd. IV, van het verslag.)

OPGAVEN,

voor zooveel ontvangen, betreffende de in Nederlandsch-Indië bestaande weeshuizen en andere instellingen of vereenigingen van liefdadigheid, zoomede uitkeeringsfondsen, meerendeels over 1922.

1°. Weeshuizen en gestichten tot verpleging van oude lieden en gebrekkigen.

GESTICHTEN OF VEREENIGINGEN.	Aantal verpleegden bij het einde van:		VERDERE BIJZONDERHEDEN.
	1921.	1922.	
Djati-gesticht te Batavia.	63	69	In 1922 werden 15 meisjes opgenomen; 8 meisjes verlieten het gesticht, terwijl 1 meisje overleed. De gezondheidstoestand was gunstig. De ontvangsten bedroegen f 24 399 en de uitgaven f 32 337. Bij Gouv. Bt. 28 Febr. 1922 n°. 9 werd f 5 213 uitbetaald ter gedeeltelijke dekking van het tekort over 1921.
Parapatan-weezengesticht te Batavia.	70	71	In 1922 werden 5 kinderen opgenomen, terwijl er 4 de inrichting verlieten.
Vincentius-gesticht voor verlaten kinderen (meisjes), te Weltevreden.	86	113	Beide gestichten gaan uit van Batavia's Vincentius-Vereeniging. In 1922 werden 45 meisjes en 55 jongens opgenomen, terwijl 15 meisjes en 33 jongens werden afgevoerd. De gezondheidstoestand was over 't algemeen zeer goed. De inkomsten bedroegen f 52 704, de uitgaven f 52 246. Bij Gouv. Bt. 18 Mei 1922 n°. 21 is uitbetaald f 8699 tot dekking van het nader gebleken tekort over 1921 en f 29 760 tot dekking van het te verwachten tekort over 1922.
St. Jozefsgesticht voor verlaten kinderen (jongens), te Weltevreden.	105	127	
Jongensweeshuis van het hulpfonds van den H. Vincentius à Paulo, te Buitenzorg.	160	178	In 1922 werden 71 pupillen opgenomen, terwijl er 53 het weeshuis verlieten. Er deden zich enkele ziektegevallen voor; de meeste echter van lichten aard. De inkomsten bedroegen f 67 330, de uitgaven f 72 675. Bij Gouv. Bt. 14 Febr. 1922 n°. 44, juncto Gouv. Bt. 29 Jan. 1923 n°. 15, is uitbetaald f 5 350 tot dekking van het nader gebleken tekort over 1921 en f 28 545 tot dekking van het tekort over 1922.
Vereeniging tot verbetering van het lot der blinden in Nederlandsch-Indië, te Bandoeng.	275	258	In 1922 werden 94 personen opgenomen en 3 verpleegden afgevoerd. De gezondheidstoestand was gunstig.
Wittekruis-kolonie voor arme Javanen, nabij Salatiga.	485	524	In 1922 werden 154 hulpbehoevenden opgenomen, terwijl 110 personen de inrichting verlieten. Voorts hadden er 14 geboorten en 19 sterfgevallen plaats. De inkomsten bedroegen f 40 696, de uitgaven f 47 522. Bij Gouv. Bt. 16 Nov. 1922 n°. 9 werd voor 1922 een subsidie uit 's lands kas toegestaan van f 10 000.
Oudemannenhuis te Semarang.	39 mannen, 5 vrouwen en 3 kinderen.	39 mannen, 7 vrouwen en 4 kinderen.	In 1922 werden 8 mannen, 3 vrouwen en 2 kinderen opgenomen, terwijl 8 mannen, 1 vrouw en 1 kind de inrichting verlieten. De gezondheidstoestand was goed. De uitgaven beliepen f 9125.
Protestantsch weeshuis te Semarang.	229	234	De inkomsten (met inbegrip van de gouvernementssubsidie) bedroegen f 116 187 en de uitgaven f 116 022.
Roomsch-katholiek weeshuis te Semarang.	437	431	Het aantal voor rekening van den lande verpleegde weezen bedroeg 220, benevens 80 gouvernementspupillen. Gedurende 1922 werden opgenomen en afgevoerd 71 pupillen. De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig te noemen. De ontvangsten bedroegen f 137 130, de uitgaven f 167 210. Bij Gouv. Btn. 24 Aug. 1922 n°. 48 en 16 April 1923 n°. 22 is aan het weeshuis f 49 000 en f 30 110 uitbetaald respectievelijk tot dekking van het tekort over 1921 en over 1922.
Tehuis voor arme kinderen te Madioen.	34	36	In 1922 werden 7 kinderen opgenomen, terwijl 5 kinderen de inrichting verlieten. De gezondheidstoestand was goed. Bij Gouv. Bt. 3 Maart 1922 n°. 40 is f 2730 uitbetaald tot gedeeltelijke dekking van het tekort over 1921.

GESTICHTEN OF VEREENIGINGEN.	Aantal verpleegden bij het einde van: 1921.	1922.	VERDERE BIJZONDERHEDEN.
Gesticht „Oranje-Nassau" van de vereeniging tot bevordering van Christelijk leven en onderling hulpbetoon te Magelang (Kedoe).	639	666	De ontvangsten bedroegen f 154 487 (waaronder f 52 000 aan regeeringssubsidie) en de uitgaven f 146 119. De gezondheidstoestand was goed.
Protestantsch weeshuis te Soerabaja.	†	†	De ontvangsten beliepen in 1922 f 13 056, de uitgaven f 18 214.
Soerabajasche jongens-weezen-inrichting, te Soerabaja.	132	135	In 1922 werden 22 kinderen opgenomen, terwijl er 19 werden afgevoerd. De gezondheidstoestand was uitstekend.
Hulpfonds van den H. Vincentius à Paulo, te Soerabaja.	†	60	De ontvangsten bedroegen f 15 196 en de uitgaven f 19 709. Het tekort kon door het reservefonds, hetwelk einde 1922 f 24 623 bedroeg, worden gedekt. De gezondheidstoestand was goed.
Roomsch-katholieke vereeniging der Zusters van Liefde, te Padang.	39	39	In 1922 werden 3 meisjes opgenomen, terwijl er 3 de inrichting verlieten. De inkomsten beliepen f 19 077, de uitgaven f 6 782. Bij Gouv. Bt. 11 Maart 1922 n°. 5 is f 2260 uitbetaald tot dekking van het tekort over 1921.
St. Franciscus-gesticht voor weezen en verlaten jongens, te Padang.	20	27	In 1922 werden 7 jongens opgenomen. De inkomsten bedroegen f 2933, de uitgaven f 4536. Bij Gouv. Bt. 24 Oct. 1922 n°. 14 is aan het gesticht f 1232 uitbetaald, tot gedeeltelijke dekking van het tekort over 1921.
Vereeniging tot weezenverpleging te Padang.	9	9	De ontvangsten bedroegen f 3139, de uitgaven f 3125.
Immigranten-asyl, te Medan.	153	152	In 1922 werden 36 personen opgenomen en 37 afgevoerd. De gezondheidstoestand was normaal.

2°. Kerkelijke armbesturen.

DIACONIEËN TE	Kassaldo op eind 1921.	Ontvangsten in 1922.	Te zamen.	Uitgaven in 1922.	Enkel de uitgaven aan bedeelingen bedroegen:
a. Protestantsche armbesturen.					
Batavia	f 2 342	f 75 555	f 77 897	f 28 379	f 16 814
Soekaboemi	436	468	940	333	333
Pekalongan	714	640	1 354	594	413
Semarang	599	10 900	11 499	9 408	7 560
Soerabaja	450	12 966	13 416	13 741	5 513
Soerakarta	138	3 257	3 395	321	2 699
Klaten	155	1 286	1 441	1 232	928
Madioen	3 003	2 655	5 658	1 846	952
Padang	14 221	2 758	16 979	2 524	2 340
Bandjermasin	1 474	820	2 294	790	540
Amboina	—	9 841	9 841	5 118	2 539
Ternate	722	940	1 662	941	78
b. Roomsch-katholieke armbesturen.					
Pekalongan	f 81	f 579	f 659	f 69	f 455
Soerabaja	11 760	8 467	20 227	7 958	—
Soerakarta	10 793	1 152	11 946	664	664
Madioen	1 450	306	1 757	363	363

3°. Commissiën tot ondersteuning van behoeftige Christenen.

Gebied der van regeeringswege ingestelde commissiën tot ondersteuning van behoeftige Christenen.	Aantal bedeelden in 1922.	Bedrag in 1922 uitgekeerd.	Saldo, waarover de commissiën op eind 1922 nog te beschikken hadden.
Gebied der commissie te Batavia	157	f 21 770	f 18 492
„ „ „ „ Semarang.	235	20 987	54 496
„ „ „ „ Soerabaja.	90	8 989	47 563
„ „ „ „ Padang	39	3 428	38 319
Totalen	521	f 55 174	f 158 870

4°. Studie- en schoolkleerenfondsen.

WAAR GEVESTIGD.	Kassaldo op eind 1921.	Ontvangsten in 1922.	Te zamen.	Uitgaven in 1922.
a. Studiefondsen.				
Studiefonds te Madioen	f 6 902	f 1 474	f 8 376	f 677
Studiefonds „Midden-Java" te Semarang	261	2 208	2 469	2 074
Studiefonds te Koto Gadang (Sumatra's Westkust)	8 635	6 228	14 863	7 327
Studiefonds „Amai Satia" te Koto Gadang (Sumatra's Westkust)	11	717	727	548
Studiefonds „Menangkabou" te Fort de Kock	5 407	8 779	14 586	8 980
b. Schoolkleerenfondsen.				
Buitenzorg	f 1 321	f 2 081	f 3 402	f 2 077
Bandoeng	2 409	853	3 262	878
Weltevreden	972	634	1 606	223
Tegal	872	906	1 778	675
Semarang	167	1 806	1 973	1 318
Kediri	250	387	637	36
Toeloengagoeng	326	—	326	25
Bilitar *a*)	—	940	940	531
Madioen	588	353	941	427
Padang	2 022	863	2 885	980
Amboina	380	717	1 097	742

a) Opgericht in Juni 1922.

5°. Andere liefdadigheidsvereenigingen.

NAMEN DER VEREENIGINGEN.	Kassaldo op eind 1921.	Ontvangsten in 1922.	Te zamen.	Uitgaven in 1922.
Bataviasche kinder-vacantie-kolonie, te Batavia	f 2 007	f 8 954	f 10 961	f 8 243
Vereeniging „Jacobus" tot ondersteuning van nagelaten betrekkingen van zendelingen, te Batavia	408	4 793	5 201	4 545
Vereeniging Bataviasche Kartinischool, te Batavia	2 079	64 950	67 029	55 944
Hulpfonds van den H. Vincentius à Paulo, te Semarang	121	5 138	5 259	5 327
St. Elisabeth-vereeniging, te Semarang	52	3 952	4 004	3 897
Vereeniging „De Kedirische Armenzorg", te Kediri	14 823	8 836	23 659	9 438
Vereeniging „Armenzorg", te Poerwakerta	2 483	1 888	4 371	2 212
Vereeniging „Armenzorg", te Poerbalingga	532	338	870	307
Vereeniging „Armenzorg", te Banjoemas	1 204	1 328	2 532	2 314
Roemer Visscher-vereeniging, te Madioen	326	512	838	645
Vereeniging „Kinder-vacantie-kolonie", te Madioen	655	612	1 267	457
Vereeniging „Armenfonds", te Sitoebondo	2 425	1 737	4 162	1 923
Roemer Visscher-vereeniging, te Soerabaja	328	11 905	12 233	11 592
Vereeniging „Charitas", te Soerabaja	3 255	5 777	9 032	5 788
Fonds des Vredes door het Bloed des Kruises, te Soerabaja	36	1 044	1 080	822
Vereeniging tot hulp- en werkverschaffing, te Soerabaja	589	5 801	6 390	2 748
St. Anna-vereeniging, te Soerabaja	2 072	1 624	3 696	2 915
„Peroesahaän Tanah", te Koto Gadang (Sumatra's Westkust)	618	1 748	2 366	1 909
Vereeniging „Chineesche armen-verzorging", te Ternate	10 963	3 987	14 950	1 213

6°. Hulp- of voorschotbanken.

Hulpbank te	Eind 1921.			Gedurende 1922.				Eind 1922.		
	Saldo debiteuren.	Kapitaal.	Reserve-fonds.	Uitgeleend: aan het volgend aantal geldopnemers.	Uitgeleend: in sommen van	Uitgeleend: totaal bedrag.	Terug-ontvangen.	Saldo debiteuren.	Kapitaal.	Reserve fonds.
Buitenzorg	—	—	—	49	f 50, f 500	f 17 340	f 12 284	f 85	f 20 000	f 5 000
Sawahloento (Sumatra's Westkust)	f 11 644,52	f 965	f 200	548	5, 400	31 261	29 298	13 607	365	200

7°. Instellingen van voorzorg bij overlijden.

NAAM DER INSTELLING.	Ledental op eind 1922.	Kapitaal op eind 1921.	Ontvangsten in 1922.	Uitgaven in 1922.	Kapitaal op eind 1922.
„Hamrat Kematian", te Blindoengan (Bondowoso)	32	f 32	f 29	f 29	f 32
„I Tik Tong", te Bondowoso	350	50	30	30	50
„Tong Hoo Hwee Haan", te Bondowoso	108	60	110	145	25
„Pembela Djinazak", te Bondowoso	45	46	26	20	52
„Toendjang Menoendjang Hoedesakan", te Bondowoso *a*)	40	—	120	40	80

a) Opgericht in Juli 1922.

8°. Begrafenisfondsen.

NAAM VAN HET FONDS.	Ledental op eind 1922.	Kapitaal op eind 1921.	Bijdragen en verdere inkomsten gedurende 1922.	Uitgaven in 1922.	Kapitaal op eind 1922.
Begrafenisfonds „Kampong Bandan", te Batavia	326	f 33 676	f 4 940	f 4 470	f 34 146
Kwitangsch begrafenisfonds, te Batavia	2 247	118 743	36 948	25 410	130 281
Begrafenisfonds „Onderling Hulpbetoon", te Batavia	982	48 363	13 947	10 875	51 435
Begrafenisfonds „Hoffmans-stichting", te Batavia	535	34 442	7 428	6 993	34 877
Christenbegrafenisfonds „De Eendracht", te Buitenzorg	553	34 321	9 031	6 158	37 194
Begrafenisfonds „Onderling Hulpbetoon", te Semarang	1 350	68 300	24 737	24 737	68 300
„Djoemia-atoel Talak", te Bondowoso *a*)	160	—	82	39	43
„Bihormati-Hifajatoel-Moeslimin", te Tamanan	58	116	55	55	116

a) Opgericht in Juli 1922.

Bijlage S.

(Zie hoofdstuk K, afd. V, van het verslag.)

NUMERIEKE OPGAVEN

betreffende den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst in Nederlandsch-Indië,
meerendeels over de jaren 1918 t/m 1922.

1. GEWESTELIJKE OPGAVEN omtrent de getalsterkte van het tot den burgerlijken geneeskundigen dien

GEWESTEN.	PERSONEN									
	Geneeskundigen.									
	Burgerlijke landsdienaren.			Particulieren.						
				Particuliere geneeskundigen, die vaste inkomsten genieten ten laste van den lande.		Andere particuliere geneeskundigen.				
	Gouvernements artsen.	Andere buiten Indië opgeleide geneeskundigen.	In Indië opgeleide geneeskundigen.	Buiten Nederlandsch-Indië opgeleid.	In Nederlandsch-Indië opgeleid.	Buiten Nederlandsch-Indië opgeleid.	In Nederlandsch-Indië opgeleid.	Tandheelkundigen.	Apothekers.	Assistent-apothekers.
Java en Madoera.										
Bantam	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Batavia	25	14	26	4	2	46	2	11	14	41
Preanger-Regentschappen	9	4	7	2	1	22	6	6	10	34
Cheribon	2	—	4	1	—	4	2	—	2	4
Pekalongan	—	—	3	2	1	4	1	—	1	3
Semarang	16	2	11	2	—	21	1	5	3	12
Rembang	—	—	1	4	—	3	—	—	—	—
Soerabaja	19	5	18	4	—	35	—	10	8	29
Pasoeroean	3	2	9	3	—	11	1	1	4	8
Besoeki	1	—	5	—	—	5	2	—	—	3
Banjoemas	2	—	6	1	1	3	—	—	—	—
Kedoe	3	—	6	1	1	4	—	—	—	1
Djokjakarta	4	—	2	—	—	6	1	1	8	3
Soerakarta	6	—	3	2	—	4	8	1	2	2
Madioen	2	—	6	1	—	1	—	—	—	2
Kediri	1	—	6	2	—	4	1	—	—	5
Madoera	1	1	2	2	—	—	1	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	95	28	117	33	6	173	26	35	52	147
Buitengewesten.										
Sumatra's Westkust	1	—	13	1	—	—	1	—	—	1
Tapanoeli	2	4	1	1	—	2	—	—	—	—
Benkoelen	2	—	2	—	—	2	—	—	—	—
Lampongsche districten	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—
Palembang	4	1	4	—	—	4	—	—	—	1
Djambi	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—
Oostkust van Sumatra	4	1	7	4	4	44	5	3	1	4
Atjeh en onderhoorigheden	3	14	—	2	—	2	—	—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—
Banka	3	2	4	—	—	—	—	—	—	—
Billiton	—	—	—	2	—	1	3	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	1	3	2	—	—	—	—	—	1	1
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	1	8	3	1	—	6	3	—	1	—
Celebes en onderhoorigheden	4	9	4	—	1	2	—	—	2	6
Menado	—	2	6	—	—	1	2	—	—	—
Amboina	2	1	3	1	—	1	—	—	—	—
Ternate	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden	3	6	1	—	—	—	—	—	—	—
Bali en Lombok	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—
	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor de buitengewesten	36	54	59	15	5	69	14	3	5	13
Totalen voor Java en Madoera	95	28	117	33	6	173	26	35	52	147
Algemeene totalen	131	82	176	48	11	242	40	38	57	160

a) Tot de ziekeninrichtingen behooren ook de leproserieën, krankzinnigengestichten, ooglijdersinrichtingen e. d.

...dienst behoorende personeel en het aantal gouvernements- en andere ziekeninrichtingen op einde 1922.

(PERSO)NEEL.									ZIEKENINRICHTINGEN. *a)*			
Gediplomeerde verplegers in 's lands dienst.				Vroedvrouwen.					Van het Gouvernement.			
				Vaste inkomsten genietende ten laste van den lande.		Geen vaste inkomsten genietende ten laste van den lande.						
Europeanen.	Inlanders.	Vaccinateurs.	Candidaat-vaccinateurs.	Europeanen.	Inlanders.	Europeanen.	Inlanders.	Overig technisch personeel in dienst van den lande.	Burgerlijke ziekeninrichtingen.	Militaire hospitalen.	Door het Gouvernement gesubsidieerde ziekeninrichtingen.	Andere ziekeninrichtingen.
4	7	8	1	—	1	—	—	1	2	—	—	—
6	11	14	3	—	1	16	—	11	4	2	6	6
5	15	22	3	—	4	4	—	1	6	2	4	8
—	—	9	1	—	1	—	2	—	3	—	5	2
1	1	9	2	—	1	1	—	—	3	—	2	1
11	35	14	—	—	7	3	10	1	11	3	10	3
2	—	7	1	—	—	—	—	1	5	—	2	—
16	—	8	2	—	8	7	1	5	6	1	5	3
21	14	10	1	—	2	2	2	5	7	1	5	1
—	—	6	2	—	3	—	—	—	5	—	2	2
—	—	7	1	—	—	1	—	—	3	1	2	1
1	10	9	4	—	1	1	—	—	3	—	2	1
—	1	—	—	1	—	3	6	—	—	1	8	1
—	1	—	—	—	—	1	2	—	2	1	2	7
—	14	8	2	—	1	—	—	—	4	1	—	—
1	6	9	2	—	7	2	3	—	5	—	3	3
—	—	9	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—
68	115	149	27	1	37	41	26	25	72	13	58	39
1	—	9	1	—	2	—	—	—	6	3	2	5
—	3	12	1	—	—	1	—	13	3	4	14	2
1	2	5	—	—	—	—	—	2	4	—	1	3
—	3	4	1	—	1	—	—	—	1	—	1	3
1	5	14	—	—	—	—	—	3	2	1	2	6
—	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
2	1	8	1	—	—	2	2	—	8	1	—	34
—	—	14	1	—	—	—	—	—	3	15	5	4
1	4	7	1	—	—	—	—	5	1	—	—	—
2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	3	1	3
1	1	29	—	—	—	—	1	—	7	7	—	16
—	2	48	1	—	—	—	—	—	2	8	—	25
1	—	23	2	—	1	—	12	—	1	2	2	5
2	—	22	1	—	5	—	—	—	2	3	3	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	29	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—
—	—	10	—	—	1	—	—	—	4	—	1	2
1	—	6	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1
13	21	259	11	—	13	3	15	23	46	48	33	125
68	115	149	27	1	37	41	26	25	72	13	58	39
81	136	408	38	1	50	44	41	48	118	61	91	164

II. SCHOLEN tot opleiding van Indische geneeskundigen.

A. Mutatiën onder de leerlingen gedurende het leerjaar 1921/1922.

PLAATS.	Aantal leerlingen bij het einde van het leerjaar 1920/1921.	Ingeschreven voor het leerjaar 1921/1922.	Totaal aantal leerlingen gedurende het leerjaar 1921/1922.	Afgeschreven gedurende het leerjaar 1921/1922.		Aantal leerlingen bij het einde van het leerjaar 1921/1922.
				Bevorderd tot geneeskundige.	Afgeschreven om andere redenen.	
Batavia	220	55	275	9	43	223
Soerabaja	172	37	209	—	30	179
Totalen . . .	392	92	484	9	73	402

B. Aantal patiënten behandeld op de aan de scholen verbonden poliklinieken.

Leerjaar 1921/1922.

PLAATS.	POLIKLINIEKEN VOOR:	Aantal patiënten.											
		Europeanen.				Inlanders.				Vreemde oosterlingen.			
		Mannen.	Vrouwen.	Kinderen. Jongens.	Kinderen. Meisjes.	Mannen.	Vrouwen.	Kinderen. Jongens.	Kinderen. Meisjes.	Mannen.	Vrouwen.	Kinderen. Jongens.	Kinderen. Meisjes.
Batavia	Inwendige ziekten	101	14	13	9	2181	419	141	140	400	112	17	4
	Heelkunde	53	8	34	13	1205	179	372	54	171	19	44	6
	Huid- en geslachtsziekten	38	6	11	4	1041	242	631	207	155	10	19	11
	Oogziekten	82	34	26	30	1246	343	213	76	227	59	25	13
Soerabaja . . .	Inwendige ziekten	34	2	2	1	2488	65	39	5	41	—	—	—
	Heelkunde	10	9	—	—	2006	338	—	—	—	—	—	—
	Huid- en geslachtsziekten	24	1	—	—	1375	112	—	—	—	—	—	—
	Oogziekten	56	15	14		1267	209	16	9	49	1	6	
		398	89	157		12809	1907	1412	491	1043	201	145	
	Totalen . .	644				16619				1389			
		18652											

III. **OVERZICHT** betreffende de vanwege den burgerlijken geneeskundigen dienst behandelde lijders in de gouvernements-ziekeninrichtingen, zoomede van de sterfte onder hen.

VOORNAAMSTE ZIEKTEN.	Behandelde inlandsche lijders in de gouvernements ziekeninrichtingen.			Behandelde inlandsche lijders in de zendingshospitalen en andere particuliere ziekeninrichtingen.		
	Aantal behandelden.	Aantal overleden behandelden.	Percentage van de overledenen tot de behandelden.	Aantal behandelden.	Aantal overleden behandelden.	Percentage van de overledenen tot de behandelden.
Malaria	5 245	289	5.51	1 098	84	7.64
Cholera	4	3	75.—	2	1	50.—
Pokken	25	2	8.—	5	—	—
Beri-beri	1 089	88	8.08	129	5	3.87
Syphilis en venerische ziekten	4 886	61	1.24	1 743	30	1.72
Andere ziekten	31 650	2 421	7.64	13 986	796	5.69
Totalen	42 899	2 864	6.67	16 963	916	5.39
Van de hiervóór vermelde behandelden en overledenen telde men er:						
op Java en Madoera	31 478	2 530	8.03	16 124	739	4.58
in de buitengewesten	11 421	334	2.92	839	177	21.09
Totalen	42 899	2 864	6.67	16 963	916	5.39
Hiervan telde men in de opgaven der:						
Europeesche geneesheeren	24 350	1 899	7.79	15 419	876	5.68
inlandsche artsen	18 549	965	5.20	1 544	40	2.59
Totalen	42 899	2 864	6.67	16 963	916	5.39

IV. Gewestelijke opgaaf betreffende het aantal en den afloop van de in 1922 verrichte verlossingen door inlandsche vroedvrouwen, die onderstand van gouvernementswege genieten.

GEWESTEN.	Verlossingen			
	Aantal	met		
		gunstig verloop.	gestoord kraambed.	ongunstigen afloop.
Bantam	—	—	—	—
Batavia	—	—	—	—
Preanger-Regentschappen	111	111	—	—
Cheribon	—	—	—	—
Pekalongan	—	—	—	—
Semarang	331	314	3	14
Banjoemas	—	—	—	—
Kedoe	233	225	—	8
Djokjakarta	—	—	—	—
Soerakarta	—	—	—	—
Madioen	16	16	—	—
Kediri	584	532	5	47
Rembang	—	—	—	—
Soerabaja	311	274	8	29
Madoera	—	—	—	—
Pasoeroean	259	237	7	15
Besoeki	132	126	—	6
Bali en Lombok	71	65	—	6
Lampongsche districten	18	18	—	—
Benkoelen	—	—	—	—
Sumatra's Westkust	148	148	—	—
Tapanoeli	—	—	—	—
Atjeh en onderhoorigheden	—	—	—	—
Oostkust van Sumatra	—	—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	—	—	—	—
Djambi	—	—	—	—
Palembang	—	—	—	—
Banka	—	—	—	—
Billiton	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	—	—	—	—
Celebes en onderhoorigheden	23	19	—	4
Menado	807	802	3	2
Amboina	243	243	—	—
Ternate	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden	80	78	—	2
Nieuw-Guinea	41	41	—	—
Totalen	3408	3249	26	133

V. Verpleegsterkte, opname en sterfte in de centrale burgerlijke ziekeninrichtingen op de drie hoofdplaatsen van Java over het jaar 1922.

NAAM VAN DE PLAATS.	Aantal lijders.							Percentsgewijze verhouding tot het aantal behandelden van de:		
	Aanwezig op 1 Januari 1922.	Opgenomen gedurende het jaar 1922.	Overleden.	Hersteld.	Afgevoerd om andere redenen.	Aanwezig op 1 Januari 1923.	Gemiddeld aantal per dag.	overledenen.	herstelden.	om andere redenen afgevoerden.
Batavia	557	7 581	1 029	6 510	102	497	565	12.65	80.0	1.25
Soerabaja	422	5 848	1 008	4 741	94	427	470	16.0	75.6	1.5
Semarang	528	5 376	685	4 255	501	463	484	11.6	72.1	8.5
Totalen	1 507	18 805	2 722	15 506	697	1 387	1 519	13.9	76.3	3.4

VI. Verpleegsterkte, enz. in de krankzinnigengestichten in Nederlandsch-Indië over 1922.

Landaard en kunne der verpleegden.	Aantal verpleegden op 1 Jan. 1922.	Bijgekomen in den loop van het jaar. a)	Totaal.	Afgevoerd in den loop van het jaar: als hersteld.	als verbeterd.	als overleden.	om andere redenen.	Totaal.	Aantal verpleegden op 31 Dec. 1922.	Percentsgewijze verhouding tot het aantal der behandelden (na aftrek van de afgevoerden, bedoeld in kolom 8): van de hersteldden.	van de verbeterden.	van de overledenen.	van de nog onder behandeling geblevenen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Krankzinnigengesticht te Buitenzorg. b)													
Europeanen mannen	223	46	269	13	4	10	9	36	233	5.0	1.5	3.5	89.6
Europeanen vrouwen	125	19	144	11	3	5	2	21	123	7.7	2.1	3.6	88.—
Inlanders mannen	383	62	445	40	6	21	—	67	378	9.0	1.3	4.8	85.9
Inlanders vrouwen	380	39	419	11	8	11	—	30	389	2.7	1.9	2.7	94.9
Vreemde oosterlingen mannen	90	18	108	5	—	8	—	13	95	5.0	—	8.—	95.—
Vreemde oosterlingen vrouwen	29	9	38	2	—	—	—	2	36	5.0	—	—	90.—
Totalen	1 230	193	1 423	82	21	55	11	169	e) 1 254	6.0	1.5	4.—	89.6
Krankzinnigengesticht te Lawang, benevens de bij-gestichten Soeko en Sempoeh. b)													
Europeanen mannen	c) 187	38	225	12	2	10	6	30	195	5.4	0.9	4.5	89.1
Europeanen vrouwen	d) 66	16	82	4	2	3	1	10	72	4.9	2.4	3.7	88.8
Inlanders mannen	1 291	386	1 677	127	6	67	23	223	1 454	7.6	0.3	4.—	87.9
Inlanders vrouwen	676	235	911	58	—	19	6	83	828	6.4	—	2.—	91.4
Vreemde oosterlingen mannen	208	58	266	21	—	13	11	54	221	8.2	—	5.—	86.6
Vreemde oosterlingen vrouwen	38	13	51	5	—	3	—	8	43	9.8	—	5.8	84.3
Totalen	2 466	746	3 212	227	10	115	47	399	e) 2 813	7.1	0.3	3.6	88.8
Recapitulatie.													
Europeanen mannen	410	84	494	25	6	20	15	66	428	5.2	1.3	4.2	89.3
Europeanen vrouwen	191	35	226	15	5	8	3	31	195	6.7	2.1	3.6	87.6
Inlanders mannen	1 674	448	2 122	167	12	88	23	290	1 832	8.0	0.6	4.2	87.2
Inlanders vrouwen	1 056	274	1 330	69	8	30	6	113	1 217	5.2	0.6	2.3	91.9
Vreemde oosterlingen mannen	298	76	374	26	—	21	11	58	316	7.1	—	5.8	87.1
Vreemde oosterlingen vrouwen	67	22	89	7	—	3	—	10	79	7.9	—	3.4	88.7
Totalen	3 696	939	4 635	309	31	170	58	568	4 067	6.8	0.7	3.7	88.8

a) Van de 193 te Buitenzorg „bijgekomen" patiënten was van 10 niet bekend hoelang zij reeds krankzinnig waren, hetgeen eveneens het geval was met 431 van de 746 te Lawang „bijgekomen" patiënten. Van de overige 183 en 315 nieuwe patiënten beliep de duur hunner krankzinnigheid vóór de opneming:

	Buitenzorg.	Lawang.
langer dan één jaar	33	72
3 à 4 maanden	60	76
minder dan 3 maanden	74	128
in observatie genomen	16	39
Totalen	183	315

b) De in de gestichten verpleegde patiënten konden gedurende 1922 met eenigen arbeid worden bezig gehouden. Het aantal werkende patiënten beliep te Buitenzorg gemiddeld 22% van de Europeesche mannen, 29% van de Europeesche vrouwen, 59% van de inlandsche mannen en 58% van de inlandsche vrouwen, en te Lawang 12% van de Europeesche mannen, 35,7% van de Europeesche vrouwen, 70,6% van de inlandsche mannen en 62% van de inlandsche vrouwen.

c) Hieronder 1 Afrikaansche man te Lawang.

d) Alsvoren 1 Afrikaansche vrouw.

e) Ingevolge Ind. St. 1885 n°. 139, juncto 1892 n°. 143, worden de patiënten ten opzichte hunner verpleging in 4 klassen gerangschikt. De op ult. 1922 aanwezige patiënten waren naar de klassen, waarin zij verpleegd worden, verdeeld als volgt:

	Buitenzorg. Mannen.	Buitenzorg. Vrouwen.	Buitenzorg. Te zamen.	Lawang. Mannen.	Lawang. Vrouwen.	Lawang. Te zamen.
Iste klasse	2	—	2	3	4	7
2de klasse	18	17	35	13	9	22
3de klasse	222	110	332	185	60	245
4de klasse	464	421	885	1666	873	2539
Totalen	706	548	1254	1867	946	2813

VII. Vijfjarige statistiek der in Nederlandsch-Indië verrichte inentingen en herinentingen tegen pokken.

A. Algemeen overzicht.

JAREN.	JAVA EN MADOERA.					BUITENGEWESTEN.				
	Aantal inentingen.	Aantal inentingen, waarvan de uitslag werd gecontroleerd.	Aantal geslaagde inentingen.	Op 100 gecontroleerde inentingen zijn geslaagd.	Aantal herinentingen.	Aantal inentingen.	Aantal inentingen, waarvan de uitslag werd gecontroleerd.	Aantal geslaagde inentingen.	Op 100 gecontroleerde inentingen zijn geslaagd.	Aantal herinentingen
1918 . .	1 012 814	825 068	805 720	97.6	2 615 238	360 161	266 033	247 272	93.3	713 385
1919 . .	768 667	600 996	583 450	97.—	2 671 315	369 137	212 260	191 915	90.4	597 459
1920 . .	827 491	649 807	637 288	98.—	2 655 189	329 559	153 567	141 830	92.3	611 608
1921 . .	868 843	684 362	667 006	97.4	2 365 743	320 685	141 392	133 523	94.4	615 054
1922 . .	937 598	750 195	735 398	98.—	2 034 694	308 033	128 337	120 431	93.—	527 267

B. Inentingen en herinentingen, verricht bij de landskoepokinrichting te Weltevreden.

JAREN.	Inentingen				Herinentingen				Totaal aantal inentingen en herinentingen.	Verstrekte animale lymphe.
	van Europeanen.		van inlanders.		van Europeanen.		van inlanders.			
	Aantal.	Waarvan geslaagd.	Aantal.	Waarvan geslaagd.	Aantal.	Waarvan geslaagd.	Aantal.	Waarvan geslaagd.		Aantal glaasjes en buisjes.
1918	176	156	1423	1242	488	20	202	10	2289	159 309
1919	160	90	1553	1391	63	50	198	—	1974	169 388
1920	131	103	1701	1647	129	2	83	—	2044	180 259
1921	146	106	1525	1431	625	—	236	4	2535	186 517
1922	90	79	1712	1607	54	5	520	31	2376	180 415

VIII. Vijfjarige statistiek van de bij het Instituut-Pasteur te Weltevreden behandelde personen.

JAREN.	AANTAL PATIËNTEN							
	bij het einde van het voorafgegane jaar in behandeling gebleven.	in het opgegeven jaar bijgekomen.	Totaal.	die de geheele behandeling ondergingen.	bij wie de behandeling werd gestaakt. *a*)	van wie met meer of minder zekerheid is gebleken, dat zij aan lyssa zijn overleden		
						tijdens de behandeling.	binnen 30 dagen na het begin van de behandeling.	meer dan 30 dagen na het begin van de behandeling.
1918	21	795	816	445	17	4	—	—
1919	22	545	567	536	18	2	2	1
1920	31	888	919	681	238	6	2	—
1921	55	560	615	464	151	3	3	—
1922	34	619	653	538	115	—	1	—

a) Dat zijn alle patiënten van wie na korter of langer tijd bleek dat de hond die hen gebeten had niet dol was geweest; tevens alle patiënten die zich aan eene verdere behandeling onttrokken en zij, van wie de behandeling op 31 December nog niet was afgeloopen.

IX. Gewestelijke opgaven van de sterfte onder de inlandsche bevolking op Java en Madoera gedurende het jaar 1922.

GEWESTEN.	Bevolkingscijfer der inlanders.	Overleden per 1000 levenden.
Bantam	887 768	21.4
Batavia	2 679 145	21.6
Preanger-Regentschappen	3 787 907	18.4
Cheribon	1 698 820	21.2
Pekalongan	2 261 220	22.—
Semarang	2 672 966	25.—
Banjoemas	1 743 330	19.—
Kedoe	2 403 753	26.—
Djokjakarta	1 280 437	19.—
Soerakarta	2 051 285	19.—
Madioen	1 610 070	15.—
Kediri	1 974 992	15.1
Rembang	1 633 094	22.—
Soerabaja	2 394 361	23.9
Madoera	1 742 152	14.3
Pasoeroean	2 192 776	22.5
Besoeki	1 466 554	14.7
Totalen voor Java en Madoera	34 480 630	20.—

AANTAL OVER…

Batavia

NAMEN DER ZIEKTEN.	Mannen: Onder het jaar	Mannen: 1 t/m 4 jaar	Mannen: 5 t/m 19 jaar	Mannen: 20 t/m 64 jaar	Mannen: 65 en meer jaren	Mannen: Onbekend	Mannen: Totalen	Vrouwen: Onder het jaar	Vrouwen: 1 t/m 4 jaar	Vrouwen: 5 t/m 19 jaar	Vrouwen: 20 t/m 64 jaar	Vrouwen: 65 en meer jaren	Vrouwen: Onbekend	Vrouwen: Totalen	Totalen-generaal
I. Algemeene ziekten.															
Febris typhoïdea	—	1	5	7	—	—	13	—	—	4	1	—	—	5	18
Paratyphus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malaria	2	1	—	3	—	—	6	1	3	—	—	—	—	4	10
Mazelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kinkhoest	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Diphtherie	—	2	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Influenza	—	1	1	3	—	—	5	1	—	—	3	—	—	4	9
Cholera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysenterie	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Amoeben-dysenterie	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	4
Bacillaire dysenterie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bubonenpest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dengue, knokkelkoorts, Van der Scheersche koorts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lepra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Erysipelas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyaemia en septichaemia	—	—	—	6	—	—	6	1	—	—	2	—	—	3	9
Tetanus	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Beri-beri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculose van de longen, de pleura en den larynx	—	—	1	19	2	1	23	—	—	2	5	—	—	7	30
Acute miliair tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
Chronische gedissemineerde tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculose van de hersenvliezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem van de buikingewanden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Syphilis	3	—	—	1	—	—	4	2	1	—	—	—	—	3	7
Kanker en andere maligne tumoren van de mondholte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Idem en andere maligne tumoren van de maag en de lever	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	4	—	—	4	8
Idem en andere maligne tumoren van het peritoneum, van de darmen en van het rectum	—	—	—	2	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Idem en andere maligne tumoren van de vrouwelijke geslachtsorganen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	6	6
Idem en andere maligne tumoren van de mamma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Idem en andere maligne tumoren van andere organen	—	—	—	2	4	—	6	—	—	—	2	1	—	3	9
Andere tumoren	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Acuut gewrichtsrheumatisme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scorbuut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Diabetes mellitus	—	—	—	2	2	—	4	—	—	—	7	1	—	8	12
Leukaemie	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Pernicieuze anaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anaemie, chlorose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Tropische spruw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zwartwaterkoorts	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Acuut of chronisch alcoholismus	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Andere chronische vergiftigingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Ziekten van het zenuwstelsel en van de zintuigen.															
Encephalitis en hersenabsces	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tabes dorsalis	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Apoplexie	—	—	—	3	2	2	7	—	—	—	2	2	—	4	11
Hersenverweeking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Hemiplegie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Dementia paralytica	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2

Buitenzorg

NAMEN DER ZIEKTEN.	Mannen: Onder het jaar	Mannen: 1 t/m 4 jaar	Mannen: 5 t/m 19 jaar	Mannen: 20 t/m 64 jaar	Mannen: 65 en meer jaren	Mannen: Onbekend	Mannen: Totalen	Vrouwen: Onder het jaar	Vrouwen: 1 t/m 4 jaar	Vrouwen: 5 t/m 19 jaar	Vrouwen: 20 t/m 64 jaar	Vrouwen: 65 en meer jaren	Vrouwen: Onbekend	Vrouwen: Totalen	Totalen-generaal
I. Algemeene ziekten.															
Febris typhoïdea	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3
Paratyphus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malaria	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Mazelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kinkhoest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diphtherie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Influenza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cholera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysenterie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amoeben-dysenterie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Bacillaire dysenterie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bubonenpest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dengue, knokkelkoorts, Van der Scheersche koorts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lepra	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
Erysipelas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Pyaemia en septichaemia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Beri-beri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculose van de longen, de pleura en den larynx	—	—	1	4	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
Acute miliair tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chronische gedissemineerde tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculose van de hersenvliezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem van de buikingewanden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Syphilis	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Kanker en andere maligne tumoren van de mondholte	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Idem en andere maligne tumoren van de maag en de lever	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem en andere maligne tumoren van het peritoneum, van de darmen en van het rectum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	2
Idem en andere maligne tumoren van de vrouwelijke geslachtsorganen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Idem en andere maligne tumoren van de mamma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Idem en andere maligne tumoren van andere organen	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Andere tumoren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acuut gewrichtsrheumatisme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scorbuut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diabetes mellitus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Leukaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pernicieuze anaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anaemie, chlorose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tropische spruw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zwartwaterkoorts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acuut of chronisch alcoholismus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere chronische vergiftigingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Ziekten van het zenuwstelsel en van de zintuigen.															
Encephalitis en hersenabsces	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Meningitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Apoplexie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Hersenverweeking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemiplegie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dementia paralytica	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1

Bandoeng

NAMEN DER ZIEKTEN.	Mannen: Onder het jaar	Mannen: 1 t/m 4 jaar	Mannen: 5 t/m 19 jaar	Mannen: 20 t/m 64 jaar	Mannen: 65 en meer jaren	Mannen: Onbekend	Mannen: Totalen	Vrouwen: Onder het jaar	Vrouwen: 1 t/m 4 jaar	Vrouwen: 5 t/m 19 jaar	Vrouwen: 20 t/m 64 jaar	Vrouwen: 65 en meer jaren	Vrouwen: Onbekend	Vrouwen: Totalen	Totalen-generaal
I. Algemeene ziekten.															
Febris typhoïdea	—	—	3	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Paratyphus	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Malaria	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Mazelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kinkhoest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diphtherie	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Influenza	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3
Cholera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysenterie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amoeben-dysenterie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bacillaire dysenterie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bubonenpest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dengue, knokkelkoorts, Van der Scheersche koorts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lepra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erysipelas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyaemia en septichaemia	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tetanus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beri-beri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculose van de longen, de pleura en den larynx	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Acute miliair tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chronische gedissemineerde tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculose van de hersenvliezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem van de buikingewanden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Syphilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanker en andere maligne tumoren van de mondholte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem en andere maligne tumoren van de maag en de lever	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	1	—	1	4
Idem en andere maligne tumoren van het peritoneum, van de darmen en van het rectum	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3
Idem en andere maligne tumoren van de vrouwelijke geslachtsorganen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem en andere maligne tumoren van de mamma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem en andere maligne tumoren van andere organen	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Andere tumoren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Acuut gewrichtsrheumatisme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scorbuut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diabetes mellitus	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	3
Leukaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pernicieuze anaemie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Anaemie, chlorose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tropische spruw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zwartwaterkoorts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acuut of chronisch alcoholismus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere chronische vergiftigingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Ziekten van het zenuwstelsel en van de zintuigen.															
Encephalitis en hersenabsces	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Apoplexie	—	—	—	2	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Hersenverweeking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemiplegie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dementia paralytica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

…en met hen gelijkgestelden over 1922.

…ER | …LEDENEN TE

…	…	Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de buitengewesten.														
		Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
—	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	2	3	—	—	—	2	—	—	2	—	—	1	1	1	—	3	5	—	1	2	9	—	—	12	—	—	3	5	—	1	9	21
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	3	2	—	5	1	—	11	1	1	2	1	3	—	8	19	2	—	2	3	—	—	7	1	3	—	4	—	—	8	15	5	2	3	9	2	—	21	2	3	5	9	2	—	21	42
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	2	3
1	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3	3	2	—	6	1	—	12	2	2	—	3	—	—	7	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	2	3	—	1	—	2	—	—	3	—	1	—	2	—	—	3	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	1	—	—	1	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	4	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	2	—	—	3	4	—	1	—	2	—	—	3	—	—	—	2	—	—	2	5	1	—	—	5	—	—	6	1	1	—	1	—	—	3	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	1	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	3	—	—	3	8	—	—	—	7	—	—	7	—	—	3	5	—	—	8	15	—	1	3	28	—	—	32	—	—	2	16	3	—	21	53
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	3	—	1	—	2	—	—	3	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3	3	—	—	7	—	—	10	1	—	—	—	—	—	1	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	4	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	1	—	4	5	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	2	3	—	—	—	5	4	—	9	—	—	—	3	—	—	3	12
1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	5	—	7	—	—	—	1	—	—	1	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	1	1	8	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	6	6
—	3	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	4	—	8	—	—	—	1	3	—	4	12
2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	2	2	—	4	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	1	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	3	1	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	3
—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	3	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	4	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	2	—	4	5	—	—	—	5	3	—	8	—	—	—	—	2	—	2	10	1	—	—	12	5	—	18	—	—	—	1	7	—	8	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6

AANTAL OVE LED

NAMEN DER ZIEKTEN.	Batavia.															Buitenzorg.															Bandoeng.													
	Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.						
	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.
Alle andere psychosen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epilepsie	—	—	—	1	—	—	1'	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stuipen bij kinderen beneden 5 jaar	6	—	—	—	—	—	6	3	2	—	—	—	—	5	11	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2
Overige ziekten van het zenuwstelsel	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten van het gehoororgaan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Ziekten van het hart en de vaten.																																												
Acute endocarditis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Organische hartgebreken	—	—	—	6	2	—	8	—	—	—	7	4	—	11	19	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	1	—	1
Angina pectoris	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten der arteriën, arterioclerose, athèroom, aneurysma, enz.	—	—	—	7	2	—	9	—	—	—	—	1	—	1	10	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Embolie en thrombose (niet puerperale)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten der venen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bloedingen	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
IV. Ziekten der ademhalingsorganen.																																												
Ziekten van de larynx	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acute bronchitis, bronchitis bij personen beneden 60 jaar	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chronische bronchitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Broncho pneumonie	2	1	—	2	3	—	8	5	2	1	1	1	—	10	18	4	—	—	—	—	—	4	2	1	—	—	—	—	3	7	1	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1
Lobaire pneumonie	1	—	—	4	—	—	5	1	1	—	—	2	—	4	9	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1
Pneumonie zonder nadere aanduiding	—	—	—	4	1	—	5	1	—	—	1	—	—	2	7	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Aandoeningen der pleuraholte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congestie en apoplexie van de longen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asthma bronchiale	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Emphysema pulmonum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere ziekten der ademhalingsorganen	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. Ziekten der spijsverteringsorganen en van de milt.																																												
Angina en andere ziekten van den pharynx	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maagzweer	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Duodenaalzweer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere ziekten der maag	2	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diarrhee en enteritis bij kinderen beneden 2 jaar (ook dyspepsie)	3	—	—	—	—	—	3	6	1	—	—	—	—	7	10	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Diarrhee en enteritis bij personen van 2 jaar en ouder	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicitis en typhlitis	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	2	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hernia en darm-occlusie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1
Andere aandoeningen van het darmkanaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Icterus gravis	—	1	—	2	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leverabsces	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Levercirrhose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Galsteenen	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere aandoeningen van de lever of de galblaas	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peritonitis	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
VI. Ziekten der urogenitaal organen.																																												
Acute en subacute nephritis	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

VE LEDENEN TE

		Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de buitengewesten.														
		Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	13	1	—	—	—	—	14	11	2	—	—	—	—	13	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	1	—	—	1	4	1	—	6	—	—	2	1	1	—	4	10	—	—	—	9	1	—	10	—	—	1	1	2	—	4	14	—	—	2	21	8	—	31	—	—	—	7	3	1	11	42
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	1	1	—	2	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	3	2	—	5	—	—	—	1	3	—	4	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	1	—	3	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	2
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	2
—	1	3	1	—	1	1	—	6	1	1	—	1	—	—	3	9	2	—	—	—	1	—	3	1	1	—	—	—	—	2	5	5	5	—	6	1	—	17	4	5	2	—	1	—	12	29
—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—	2	3	2	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	2	—	2	6	1	—	—	4	—	—	5	1	2	1	4	1	—	9	14
—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	3	—	—	—	1	1	—	2	2	—	—	1	—	—	3	5	—	1	—	2	3	—	6	—	1	—	—	2	—	3	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—	1	4
—	—	5	—	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	2	7	6	—	—	—	—	—	6	7	1	—	—	—	—	8	14	13	3	—	—	—	—	16	4	1	—	—	—	—	5	21
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	2	—	3	2	—	7	—	—	—	—	1	—	1	8
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	1	1	—	—	2	4
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	1	—	—	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	2	4
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	4
—	—	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	4	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	2	—	1	—	2	—	—	3	5

AANTAL OVER

NAMEN DER ZIEKTEN.	Batavia. Mannen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Batavia. Vrouwen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Buitenzorg. Mannen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Buitenzorg. Vrouwen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Bandoeng. Mannen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Bandoeng. Vrouwen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
Chronische nephritis, ziekte van Bright	—	—	1	11	2	—	14	—	—	—	2	3	—	5	19	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	4	—	4	[illegible]
Andere ziekten der nieren en van hare adnexa	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Steenen in de urinewegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Ziekten der pisblaas, steenen uitgezonderd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten der prostata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uterus-tumoren, met uitzondering van kanker	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. Ziekten van de zwangerschap en van het puerperium.																																													
Abortus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Extra-uterine zwangerschap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziekte- en sterfgevallen in direct verband met en gedurende de zwangerschap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bloedverlies bij of na de bevalling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris puerperalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Puerperale albuminurie en eclampsie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmasia alba dolens puerperalis, embolie en plotselinge dood in het kraambed	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. Ziekten van de huid en van het celweefsel.																																													
Furunculose	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone, heet absces	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX. Ziekten der bewegingsorganen.																																													
Ziekten der beenderen, uitgezonderd tuberculose.*	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X. Aangeboren gebreken.																																													
Aangeboren gebreken (o. a. ook van het hart)	4	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	4
XI. Ziekten der jonggeborenen.																																													
Aangeboren lichaamszwakte, icterus, sclerema neonatorum, paedatrophie bij zuigelingen	10	—	—	—	—	—	10	5	—	—	—	—	—	5	15	3	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	4	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Andere ziekten bepaald bij jonggeborenen van ten hoogste 3 maanden oud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2
Vroeggeboorte of accidenten bij de geboorte	3	—	—	—	—	—	3	4	—	—	—	—	—	4	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
XII. Ouderdomsgebreken.																																													
Ouderdom (niet seniel gangreen)	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	12	—	12	16	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
XIII. Ziekte- en sterfgevallen door uitwendige oorzaken.																																													
Zelfmoord en poging daartoe door vergift	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Zelfmoord door verdrinking	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2

[V]ER[OV]LEDENEN TE

		Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de buitengewesten.														
		Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
4		—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	6	—	—	6	—	—	—	2	—	—	2	8	—	—	—	14	3	—	17	—	1	—	7	1	—	9	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	4	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	3	5	—	1	—	—	—	6	9
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	4	5	3	—	—	—	—	—	3	8	—	—	—	—	—	8	11
1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	3
—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	1	6
—	2	—	—	—	1	3	—	4	—	—	—	—	1	—	1	5	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	3	—	3	5	—	—	—	—	16	—	16	—	—	—	2	21	—	23	39
—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	4	—	—	4	6	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	4
—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2

AANTAL OVE…

NAMEN DER ZIEKTEN.	Batavia.														
	Mannen.							Vrouwen.							Totalen-generaal.
	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	
Zelfmoord door ophanging of verworging	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ snijdende werktuigen	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
„ op andere wijze	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
Acute vergiftigingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dood bij brand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verbranding op andere wijze dan bij brand	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Toevallige mechanische verstikking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verdrinken	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Verwonding door vuurwapenen	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
„ „ snij- of steekwerktuigen	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
„ „ vallen	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
„ „ rij- en voertuigen, trams, aardverschuiving, enz.	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3
Verhongering, uitputting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Letsels door electrische ontlading	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Moord door vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moord door snij- of steekwerktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fracturen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere uitwendige oorzaken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Ziekte- en sterfgevallen door onvolkomen omschreven en onbekende oorzaken.															
Hydrops. Niet scherp omschreven aandoeningen	—	1	|	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Plotselinge dood	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Onbekend	5	—	—	6	2	—	13	3	—	—	4	1	—	8	21
Paedatrophie van kinderen boven de 3 maanden oud	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Totalen	41	13	12	143	31	6	246	39	11	8	73	32	2	165	411

NAMEN DER ZIEKTEN.	Buitenzorg.														
	Mannen.							Vrouwen.							Totalen-generaal.
	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	
Zelfmoord door ophanging of verworging	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ snijdende werktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ op andere wijze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acute vergiftigingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dood bij brand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verbranding op andere wijze dan bij brand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Toevallige mechanische verstikking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verdrinken	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
Verwonding door vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ snij- of steekwerktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ vallen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ rij- en voertuigen, trams, aardverschuiving, enz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verhongering, uitputting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Letsels door electrische ontlading	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moord door vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moord door snij- of steekwerktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fracturen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere uitwendige oorzaken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Ziekte- en sterfgevallen door onvolkomen omschreven en onbekende oorzaken.															
Hydrops. Niet scherp omschreven aandoeningen	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	2
Plotselinge dood	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Onbekend	1	—	1	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	2	4
Paedatrophie van kinderen boven de 3 maanden oud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen	11	—	3	28	9	—	51	4	4	1	13	6	—	28	79

NAMEN DER ZIEKTEN.	Bandoeng.															LE…
	Mannen.							Vrouwen.							Totalen-generaal.	
	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.		Onder het jaar.
Zelfmoord door ophanging of verworging	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ snijdende werktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ op andere wijze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acute vergiftigingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dood bij brand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verbranding op andere wijze dan bij brand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Toevallige mechanische verstikking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verdrinken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verwonding door vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ snij- of steekwerktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ vallen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—
„ „ rij- en voertuigen, trams, aardverschuiving, enz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verhongering, uitputting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Letsels door electrische ontlading	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moord door vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moord door snij- of steekwerktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fracturen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere uitwendige oorzaken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Ziekte- en sterfgevallen door onvolkomen omschreven en onbekende oorzaken.																
Hydrops. Niet scherp omschreven aandoeningen	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	[illegible]	—
Plotselinge dood	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Onbekend	1	—	—	2	—	—	3	2	—	1	—	—	—	3	[illegible]	1
Paedatrophie van kinderen boven de 3 maanden oud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen	12	2	5	34	11	—	64	9	—	1	11	8	1	30	9	18

VE[...] LEDENEN TE

		Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de buitengewesten.														
		Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	3	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	4	—	—	—	1	—	—	1	5	—	—	1	1	—	—	2	—	—	1	1	1	—	3	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
2	[illegible]	—	—	—	1	3	—	4	—	—	1	—	—	—	1	5	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	1	1	1	8	—	—	11	—	—	—	10	2	—	12	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	3	4
3	[illegible]	1	—	1	2	—	—	4	1	—	—	2	—	—	3	7	3	1	—	5	—	—	9	—	1	—	3	—	—	4	13	7	1	1	8	3	—	20	6	—	2	—	2	1	11	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	4	4
30	9[illegible]	18	3	4	40	11	2	78	9	2	9	27	10	1	58	136	23	7	8	73	15	—	126	19	8	7	42	13	—	89	215	74	26	26	249	68	—	443	50	29	25	123	69	4	300	743

Sterfte-cijfers naar de doodsoorzaken in % van het totaal aantal overleden Europeanen en met hen gelijkgestelden over 1922.

DOODSOORZAKEN.	Batavia.	Buitenzorg.	Bandoeng.	Semarang.	Soerabaja.	Overige plaatsen.
Febris typhoidea	4.4	3.8	4.2	2.2	2.3	2.8
Malaria	2.4	1.3	1.1	14.—	7.—	5.7
Influenza	2.2	—	3.2	0.7	1.4	2.6
Dysenterie	1.4	1.3	—	—	2.3	1.6
Pyaemie	2.2	—	1.1	2.9	2.3	1.2
Tuberculose	7.8	7.6	1.2	5.9	7.4	8.5
Syphilis	1.7	2.5	—	0.7	1.4	1.5
Kanker	7.3	10.1	10.6	7.4	5.1	6.3
Diabetes	2.9	2.5	3.2	0.7	1.4	0.8
Ziekten van het zenuwstelsel	7.5	7.6	8.5	5.9	9.3	9.4
„ van het hart en van de vaten	7.7	6.3	10.6	7.4	7.9	8.9

DOODSOORZAKEN.	Batavia.	Buitenzorg.	Bandoeng.	Semarang.	Soerabaja.	Overige plaatsen.
Ziekten van de ademhalingsorganen.	9.7	12.6	7.4	11.8	9.3	7.9
„ van de spijsverteringsorganen	9.7	8.8	9.5	10.3	9.8	9.4
„ van de urogenitaalorganen	5.6	8.9	6.4	5.9	4.6	4.8
„ en gevolgen van de zwangerschap	2.6	2.5	1.1	2.9	0.9	1.1
Ziekten bij kinderen ben. 3 maanden	5.3	5.1	5.3	0.7	4.2	2.7
Ouderdomsgebreken	3.9	5.1	2.1	3.7	2.3	5.3
Zelfmoord	1.4	—	3.2	3.7	4.2	1.2
Andere gewelddadige oorzaken	1.7	—	1.1	0.7	4.2	1.1
Overige ziekten	7.5	8.9	13.8	7.3	6.7	13.—
Onbekend	5.1	5.1	6.4	5.2	6.—	4.2

Levenloos aangegevenen in 1922.

	Batavia.	Bandoeng.	Buitenzorg.	Semarang.	Soerabaja.	Overige plaatsen.
A. Ziekten van (den vader of) de moeder:						
1. Syphilis	—	—	1	1	—	2
2. Andere algemeene ziekten	—	—	—	1	2	—
3. Habitueele voorbeschiktheid tot abortus	1	—	—	—	—	1
4. Albuminurie en andere ziekten met de zwangerschap in verband staande	—	1	—	1	6	—
B. Ziekten van placenta en de vliezen	—	2	—	2	1	3
C. Ziekten van het foetus:						
1. Monstruositeit en andere vormgebreken	1	—	—	1	—	—
2. Niet onder A te brengen ontijdige geboorte	—	—	—	—	—	2
D. De omstandigheden, waaronder de geboorte plaats heeft:						
1. Afwijkingen in den vorm van het moederlijke bekken	—	1	—	2	2	6
2. Uitzakking, inklemming van de navelstreng	1	1	—	—	—	—
3. Stikking bij de geboorte	3	3	—	—	1	2
E. Andere niet onder de vorige rubrieken te brengen oorzaken	2	—	—	2	—	—
F. Onbekende of niet opgegeven oorzaken	7	2	—	2	3	10
Totalen	15	10	1	12	15	26

XI. Overzicht van de in 1922 toegekende tegemoetkomingen ten behoeve van particuliere inlandsche (hulp) ziekenhuizen.

Gewest.	Afdeeling.	Plaats waar het (hulp) ziekenhuis gevestigd is.	Klassenverdeeling.	Aanvrager.	Tegemoetkoming inéens toegekend. Voor oprichting.	Voor verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Voor eerste uitrusting.	Jaarlijksche tegemoetkoming. Voor bevoegd Europeesch geneeskundige of inlandsch arts.	Voor gediplomeerd Europeesch of inlandsch verpleger of verpleegster.	Voor inlandsche bedienden.	Tegemoetkoming in de verplegings- en behandelingskosten.	Voor onderhoud van het gebouw.	Voor onderhoud der uitrusting.
a. JAVA EN MADOERA.													
Batavia.	Stad en Voorsteden v. Batavia.	Weltevreden.	II	Vereeniging voor ziekenverpleging in Ned.-Indië.	—	—	—	f 4 100	f 1 200	f 1 080	f 2 500	f 578,70	f 420
Id.	Id.	Id.	II	Vereen. tot bevordering van inlandsche ziekenverpleging te Batavia .	—	—	—	—	600	1 800	5 000	1 224,09	630
Id.	Buitenzorg.	Tjisaroea.	II	De Methodist Episcopale Zendingsvereeniging. .	—	—	—	3 500	1 200	1 080	2 500	3 089,25	420
Id.	Id	Djasinga.	I	De administrateur der Djasinga-estates . . .	—	—	—	1 200	240	360	1 000	707,81	225
Id.	Id.	Bolang.	I	Vereeniging Ziekenverpleging Bolang. . . .	—	—	—	1 200	240	360	1 000	926,90	225
Cheribon.	Indramajoe.	Djoentikebon.	—	De Zending	—	—	—	—	840	—	750	282,80	100
Id.	Id.	Tjideres.	I	Waarnemend beheerder van het particuliere inlandsche hulpziekenhuis	—	—	—	—	240	—	750	125,—	100
Id.	Cheribon.	Cheribon.	I	Vereeniging Pamitran .	—	—	—	—	40	360	1 000	1 207,50	225
Djokjakarta.	Mataram.	Barongan.	II	De administrateur der suikeronderneming „Barongan"	—	—	—	—	720	—	1 500	397,50	225
Id.	Id.	Randoegoenting.	II	Id. „Randoegoenting" .	—	—	—	—	720	—	1 500	292,50	225
Id.	Id.	Toengkak.	II	De ass.-res. van Djokjakarta	—	—	—	—	720	—	1 500	431,25	225
Id.	Id.	Djokjakarta.	V	De geneesheer-directeur van het zendingsziekenhuis.	—	—	—	14 300	3 000	3 000	9 000	1 955,74	1 100
Id.	Koelon Progo.	Wates.	II	De ass.-res. van Koelon Progo	—	—	—	—	720	—	1 500	342.67[5]	225
Id.	Id.	Sewoegaloer.	II	De administrateur der ondern. Sewoegaloer .	—	—	—	—	720	—	1 500	1 154,50	225
Id.	Wonosari.	Wonosari.	II	De ass.-res. van Goenoeng Kidoel	—	—	—	—	720	—	1 500	300,—	225
Id.	Djokjakarta.	Medari.	II	De administrateur der suikerondern. „Medari"	—	—	—	—	240	—	1 500	278,03	225
Soerakarta.	Soerakarta.	Soerakarta.	V	De Zending	—	—	—	7 000	3 000	3 000	9 000	11 749,50	1 100
Id.	Id.	Id.	III	Vereeniging Ziekenzorg	—	—	—	—	600	1 800	5 000	649,—	420
Id.	Klaten.	Wonosari.	II	De administrateur der suikerondern. „Wonosari"	—	—	—	—	480	—	1 500	290,53	225
Banjoemas.	Poerbalingga.	Poerbalingga.	IV	De Zending	—	—	—	7 000	2 400	2 400	7 000	2 775,—	840
Id.	Poerwakerta.	Poerwakerta.	III	Vereeniging „Kliniek Poerwakerta"	—	—	—	3 500	1 800	1 800	5 000	2 907,62	630
Besoeki.	Bondowoso.	Bondowoso.	I	De beheerder van het ziekenhuis	—	—	—	—	240	—	750	75,—	24
Kedoe.	Wonosobo.	Alihan.	II	De Zending	—	—	—	—	480	—	1 500	71,31	225
Id.	Id.	Wonosobo.	II	Id.	—	—	—	3 500	1 200	1 080	2 500	—	420
Id.	Keboemen.	Keboemen.	IV	Id.	—	—	—	7 000	1 680	2 400	7 000	2 840,68	840
Id.	Magelang.	Moentilan.	II	Vereeniging Roomsch-katholieke kweekschool te Moentilan	—	—	—	—	600	960	2 500	281,95	420
Kediri.	Kediri.	Kediri.	I	Bestuur der ziekeninrichting „Semampir" .	—	—	—	4 100	600	360	1 000	525,—	225
Id.	Kertasana.	Kertasana.	III	De geneesh.-directeur van het particulier ziekenhuis „Lim Tik Koey" . . .	—	—	—	3 800	1 800	1 800	5 000	1 232,76	630
Id.	Blitar.	Pareredjo.	I	De Zending	—	—	—	—	840	—	750	347,45	100
Pasoeroean.	Malang.	Swaroe.	II	De beheerder van het particulier ziekenhuis .	—	—	—	—	1 320	—	1 500	493,80	225
Id.	Loemadjang.	Djatirata.	II	Bestuur der Vereeniging Vereenigde klinieken „Soerabaja"	—	—	—	3 800	840	840	2 500	1 200,—	420
Id.	Malang.	Malang.	II	Vereeniging Malangsche ziekenverpleging . . .	—	—	—	3 500	600	360	1 000	1 153,31	225
Id.	Id.	Toeren.	II	Het Leger des Heils .	—	—	—	—	1 320	—	1 500	112,50	225
Pekalongan.	Pemalang.	Moga.	I	De beheerder van het particulier ziekenhuis .	—	—	—	—	840	—	750	26,95	1 00
Id.	Batang.	Siloewat-Sawangan.	II	Ziekenverpl3ging „Siloewat-Sawangan" . . .	—	—	—	1 200,—	480	240	2 500	577,50	420

Gewest.	Afdeeling.	Plaats waar het (hulp) ziekenhuis gevestigd is.	Klassenverdeeling.	Aanvrager.	Tegemoetkoming ineéns toegekend.			Jaarlijksche tegemoetkoming.					
					Voor oprichting.	Voor verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Voor eerste uitrusting.	Voor bevoegd Europeesch geneeskundige of inlandsch arts.	Voor gediplomeerd Europeesch of inlandsch verpleger of verpleegster.	Voor inlandsche bedienden.	Tegemoetkoming in de verplegings- en behandelingskosten.	Voor onderhoud van het gebouw.	Voor onderhoud der uitrusting.
Preanger-Regentschappen	Bandoeng.	Bandoeng.	II	De Zending	—	—	—	f 3 500,—	f 1 800	f 1 080	f 2 500	—	f 150
Rembang.	Blora.	Blora.	IV	Vereeniging „Bond van zendelingen der Salatiga-zending"	—	—	—	6 041,66	2 400	2 400	7 000	f 856,30	840
Id.	Id.	Tjepoe.	IV	Vereeniging „Ziekenverpleging Tjepoe" . . .	—	—	—	3 500,—	2 400	2 400	7 000	3 336,86	630
Soerabaja.	Soerabaja.	Modjowarno.	V	De Zending	—	—	—	7 300,—	2 400	3 000	9 000	4 864,87^{5}	1 100
Id.	Modjokerto.	Segaran.	I	Id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Id.	Soerabaja.	Soerabaja.	II	Soerabajasche oogheelkundige kliniek . . .	—	—	—	3 500,—	1 440	1 080	2 500	—	420
Id.	Id.	Id.	II	Het Leger des Heils .	—	—	—	3 500,—	1 200	1 080	2 500	112,50	420
Id.	Id.	Ngara.	II	Suikeronderneming „Seloredjo"	—	—	—	—	—	720	1 500	21 068,75	225
Semarang.	Salatiga.	Ambarawa.	I	De beheerder van het particulier inlandsch hulpziekenhuis	—	—	—	—	840	—	750	287,47^{5}	100
Id.	Demak.	Kalitjeret.	II	De Zending	—	—	—	—	1 320	—	1 500	1 275,—	225
Id.	Japara.	Kedoeng-pendjalin.	II	Id.	—	—	—	—	720	—	1 500	92,47	225
Id.	Semarang.	Mergaredja.	II	Id.	—	—	—	—	720	—	1 500	287,25	225
Id.	Grobogan.	Poerwadadi.	V	Comité „Pitoeloengan" .	—	—	—	11 033,33	1 920	3 000	9 000	2 250,55	840
Id.	Salatiga.	Salatiga.	I	De beheerder van het particulier inlandsch hulpziekenhuis	—	—	—	—	840	—	750	15,—	100
Id.	Id.	Kelet.	IV	De Zending	—	—	—	7 000,—	1 320	2 400	7 000	3 900,—	840
Id.	Semarang.	Semarang.	IV	Het Leger des Heils .	—	—	—	7 300,—	2 400	2 400	7 000	3 401,05	840
Id.	Kendal.	Plantoengan.	I	Id. . . .	—	—	—	—	840	—	750	670,—	100
				Totalen Java en Madoera	—	—	—	f 121 374,99	f 55 840	f 44 640	f 154 000	f 83 022,18^{5}	f 20 014
								f 478 891,17^{5}					

b. BUITENGEWESTEN.

Gewest.	Afdeeling.	Plaats	Klasse	Aanvrager.	Voor oprichting.	Voor verbouwing	Voor eerste uitrusting.	Voor geneeskundige of arts.	Voor verpleger of verpleegster.	Voor inlandsche bedienden.	Verplegings- en behandelingskosten.	Onderhoud gebouw.	Onderhoud uitrusting.
Tapanoeli.	Bataklanden.	Bonandolok.	I	De Zending	—	—	—	f 3 500	f 1 200	f 1 080	f 2 500	f 417,47	f 150
Id.	Id.	Pea Radja.	II	Id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Id.	Id.	Pangariboean.	I	Id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Id.	Id.	Boetar.	I	Id.	—	—	—	—	480	—	750	39,52^{5}	20
Id.	Id.	Nainggolar.	I	Id.	—	—	—	—	240	—	750	222,41	100
Id.	Id.	Panggoeroean.	I	Id.	—	—	—	—	240	—	750	242,47^{5}	100
Id.	Id.	Sitorang.	I	Id.	—	—	—	—	480	—	750	70,18	100
Id.	Id.	Sipirok.	I	Id.	—	—	—	—	480	—	750	130,—	100
Id.	Id.	Sifaoroasi.	I	Id.	—	—	—	—	318	—	750	99,—	100
Id.	Padang Sidimpoean.	Pakantan.	I	Id.	—	—	—	—	480	—	750	48,75	100
Id.	Id.	Dolok Sanggoel.	I	Id.	—	—	—	—	480	—	750	98,09	100
Id.	Sibolga en Batangtoroe-districten.	Toeka.	I	Id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Id.	Id.	Ambarita.	I	Id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Id.	Id.	Balige.	I	Id.	—	—	—	—	480	—	750	273,58^{5}	100
Id.	Id.	Penjaboengan.	I	Id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Id.	Id.	Sihorbobaroes.	I	Id.	—	—	—	—	480	—	750	148,25	100
Id.	Id.	Pargaroetan.	I	Id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sumatra's Westkust	Tanahdatar.	Fort van der Capellen.	II	De controleur van Fort van der Capellen . . .	—	—	—	—	240	360	1 000	375,—	225,—
Djambi.	—	Soengai Penoeh.	I	De beheerder van de Negri Soengai Penoeh .	—	—	—	—	—	—	750	111,37^{5}	100
Westerafdeeling van Borneo.	Sambas.	Singkawang.	I	De beheerder van het particulier inlandsch hulpziekenhuis	—	—	—	—	840	—	750	379,34	100

Gewest.	Afdeeling.	Plaats waar het (hulp) ziekenhuis gevestigd is.	Klasseverdeeling.	Aanvrager.	Tegemoetkoming ineéns toegekend.			Jaarlijksche tegemoetkoming.					
					Voor oprichting.	Voor verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Voor eerste uitrusting.	Voor bevoegd Europeesch geneeskundige of inlandsch arts.	Voor gediplomeerd Europeesch of inlandsch verpleger of verpleegster.	Voor inlandsche bedienden.	Tegemoetkoming in de verplegings- en behandelingskosten.	Voor onderhoud van het gebouw.	Voor onderhoud der uitrusting.
Menado.	Menado.	Kolonganatas.	II	De Zending	—	—	—	—	f 1 320	—	f 1 500	f 281,50^{5}	f 225
Id.	Id.	Tomohon.	I	Vereen. van vrouwen tot het geven van onderwijs, te 's-Hertogenbosch . .	—	—	—	—	840	—	750	135,—	100
Amboina.	Saparoea.	Saparoea.	—	De beheerder	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ternate en onderhoorigh.	Halmahera.	Gamsoengi.	II	De Zending	—	—	—	—	480	f 360	2 500	130,—	420
Bali en Lombok	Zuid-Bali.	Den Pasar.	—	Vereen. voor ziekenverpleging „Zuid-Bali" . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				Totalen buitengewesten	—	—	—	f 3 500,—	f 9 078	f 1 800	f 17 250	f3 201,95^{5}	f2240,—
								f 37 069,95^{5}					

XII. GEWESTELIJKE OPGAVEN van het aantal gevallen van besmettelijke ziekten, waarvan aangifte werd gedaan, en van het aantal overledenen daaraan gedurende 1922 op Java en Madoera.

GEWESTEN.	Aantal aangegeven gevallen.					Waarvan overleden.				
	Pokken.	Cholera.	Diphtheritis.	Pest.	Typhus.	Pokken.	Cholera.	Diphtheritis.	Pest.	Typhus.
Bantam	128	—	1	—	10	9	—	—	—	3
Batavia	246	—	65	—	448	29	—	10	—	113
Preanger-Regentschappen	22	—	17	—	265	2	—	4	—	26
Cheribon	59	52	—	9	40	4	28	—	9	6
Pekalongan	151	1	32	190	13	28	1	—	190	1
Semarang	433	—	12	1 486	50	235	—	4	1 468	11
Banjoemas	72	1	—	—	12	—	1	—	—	—
Kedoe	67	—	—	4 533	147	5	—	—	4 533	7
Djokjakarta	29	—	5	188	18	2	—	—	188	1
Soerakarta	49	—	18	4 480	37	10	—	3	4 480	19
Madioen	6	—	—	—	7	5	—	—	—	—
Kediri	4	—	8	52	26	—	—	1	52	3
Rembang	3	—	—	—	10	—	—	—	—	2
Soerabaja	2	—	20	65	113	—	—	5	65	23
Madoera	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Pasoeroean	1	—	5	22	27	—	—	—	22	4
Besoeki	11	—	2	—	9	—	—	1	—	—
Totalen	1 283	54	185	11 025	1 233	329	30	28	11 007	219

Bijlage T.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 2, van het verslag.)

OVERZICHT van de in 's lands kassen in Nederlandsch-Indië aanwezige betaalmiddelen bij het einde van elke maand van 1922 en van de bij de Javasche Bank overgebrachte gelden, behoorende tot het saldo van die kassen.

TIJDSTIPPEN.	Bankpapier.	Munt-biljetten.	Zilveren standpenningen.	Zilveren pasmunt.	Nikkelen pasmunt.	Koperen pasmunt.	TOTAAL.	Saldi bij de Javasche Bank.
1922.								
31 Januari.								
Java en Madoera	f 9 846 825,—	f2 061 780,50	f 1 612 362,50	f10 617 544,80	f 1 782 396,—	f 1 724 102,96	f 27 645 011,76	f— 8 457 283,69
Buitengewesten	5 471 700,—	1 283 983,—	1 613 310,—	545 438,85	33 064,30	135 789,33^5	9 083 285 48^5	13 311 614,90
	f15 318 525,—	f3 345 763,50	f 3 225 672,50	f 11 162 983,65	f 1 815 460,30	f 1 859 892,29^5	f 36 728 297,24^5	f 4 854 331,21
28 Februari.								
Java en Madoera	f 9 603 615,—	f2 148 308,—	f 3 188 514,50	f 11 536 663,10	f 1 990 032,30	f 1 699 344,45^5	f 30 166 477,35^5	f—16 878 912,51
Buitengewesten	5 048 070,—	1 363 178,50	1 222 154,50	570 999,90	33 239,15	135 915,40^5	8 373 557,45^5	12 582 704,16^5
	f14 651 685,—	f3 511 486,50	f 4 410 669,—	f 12 107 663,—	f 2 023 271,45	f 1 835 259,86	f 38 540 034,81	f—4 296 208,34^5
31 Maart.								
Java en Madoera	f 9 604 370,—	f1 958 074,—	f 5 832 355,—	f12 103 604,65	f 2 126 367,45	f 1 624 013,49	f 33 248 784,59	f—21 927 810,22^5
Buitengewesten	5 672 010,—	1 534 487,50	1 163 253,—	574 696,80	32 669,20	153 002,45^5	9 130 118,95^5	16 414 385,45^5
	f15 276 380,—	f3 492 561,50	f 6 995 608,—	f12 678 301,45	f 2 159 036,65	f 1 777 015,94^5	f 42 378 903,54^5	f— 5 513 424,77
30 April.								
Java en Madoera	f 9 760 445,—	f1 738 424,—	f 5 814 378,—	f 12 763 428,35	f 2 147 798,10	f 1 542 583,37^5	f 33 767 056,82^5	f 12 172 039,07
Buitengewesten	4 695 470,—	1 670 857,50	1 228 398,50	620 851,20	33 298,30	106 839,50^5	8 355 715,00^5	17 254 445,25
	f14 455 915,—	f3 409 281,50	f 7 042 776,50	f 13 384 279,55	f 2 181 096,40	f 1 649 422,88	f 42 122 771,83	f 29 426 484,32
31 Mei.								
Java en Madoera	f11 450 350,—	f1 819 759,50	f 5 526 617,50	f 12 531 706,80	f 2 109 777,05	f 1 573 314,41^5	f 35 011 525,26^5	f—21 728 285,17
Buitengewesten	4 826 460,—	1 202 561,—	1 359 608,—	578 623,15	34 810,10	105 665,70	8 107 727,95	18 317 292,71
	f16 276 810,—	f3 022 320,50	f 6 886 225,50	f 13 110 329,95	f 2 144 587,15	f 1 678 980,11^5	f 43 119 253,21^5	f— 3 410 992,46

TIJDSTIPPEN.	Bankpapier.	Munt-biljetten.	Zilveren standpenningen.	Zilveren pasmunt.	Nikkelen pasmunt.	Koperen pasmunt.	TOTAAL.	Saldi bij de Javasche Bank.
30 Juni.								
Java en Madoera	f12 053 480,—	f2 416 481,50	f 5 082 304,50	f13 174 114,10	f 2 159 501,50	f 1 575 391,49	f 36 461 273,09	f— 32 737 950,79
Buitengewesten	4 484 885,—	1 250 461,—	1 389 446,—	621 987,45	35 442,65	117 616,80	7 899 838,90	17 314 875,78^{5}
	f16 538 365,—	f3 666 942,50	f 6 471 750,50	f13 796 101,55	f 2 194 944,15	f 1 693 008,29	f 44 361 111,99	f— 15 423 075,00^{5}
31 Juli.								
Java en Madoera	f12 388 080,—	f1 611 267,50	f 5 717 590,—	f12 825 329,85	f 2 174 791,45	f 1 476 317,47	f 36 193 376,27	f 19 747 203,22
Buitengewesten	4 584 980,—	1 199 128,—	1 210 315,—	660 062,65	38 696,40	122 281,64	7 815 463,69	3 599 741,97^{5}
	f16 973 060,—	f2 810 395,50	f 6 927 905,—	f13 485 392,50	f 2 213 487,85	f 1 598 599,11	f 44 008 839,96	f 23 346 945,19^{5}
31 Augustus.								
Java en Madoera	f12 169 075,—	f1 697 105,50	f 5 450 034,50	f12 703 768,30	f 2 175 653,45	f 1 446 667,32	f 35 642 304,07	f 32 262 102,91
Buitengewesten	4 464 760,—	1 120 853,—	1 185 178,50	683 664,35	40 148,45	125 464,77^{5}	7 620 069,07^{5}	5 919 863,91^{5}
	f16 633 835,—	f2 817 958,50	f 6 635 213,—	f13 387 432,65	f 2 215 801,90	f 1 572 132,09^{5}	f 43 262 373,14^{5}	f 38 181 966,82^{5}
30 September.								
Java en Madoera	f12 468 265,—	f1 903 883,50	f 6 031 323,50	f12 992 470,15	f 2 190 352,30	f 1 425 500,14^{5}	f 37 011 794,59^{5}	f 21 698 251,41
Buitengewesten	5 088 920,—	1 018 764,—	1 320 768,50	715 274,65	40 915,70	119 903,19^{5}	8 304 546,04^{5}	6 568 023,55
	f17 557 185,—	f2 922 647,50	f 7 352 092,—	f13 707 744,80	f 2 231 268,—	f 1 545 403,34	f 45 316 340,64	f 28 266 274,96
31 October.								
Java en Madoera	f12 217 605,—	f1 954 659,—	f 6 110 771,50	f12 948 925,25	f 2 507 332,80	f 1 340 102,41^{5}	f 37 079 395,96^{5}	f 10 845 106,53
Buitengewesten	5 834 755,—	1 119 652,—	1 670 459,—	756 297,60	41 793,05	128 480,24^{5}	9 551 436,89^{5}	7 043 546,41
	f18 052 360,—	f3 074 311,—	f 7 781 230,50	f13 705 222,85	f 2 549 125,85	f 1 468 582,66	f 46 630 832,86	f 17 888 652,94
30 November.								
Java en Madoera	f11 653 620,—	f1 846 463,50	f 5 982 751,50	f13 417 026,65	f 2 867 030,55	f 1 346 072,82	f 37 112 965,02	f— 58 492 283,79
Buitengewesten	5 544 095,—	996 257,50	1 673 158,—	825 180,55	43 728,95	131 038,17^{5}	9 213 458,17^{5}	8 987 818,06
	f17 197 715,—	f2 842 721,—	f 7 655 909,50	f14 242 207,20	f 2 910 759,50	f 1 477 110,99^{5}	f 46 326 423,19^{5}	f— 49 504 465,73
31 December.								
Java en Madoera	f13 420 130,—	f1 803 441,50	f 7 133 747,—	f13 792 677,—	f 2 884 067,35	f 1 346 054,05	f 40 380 116,90	f— 7 445 663,44
Buitengewesten	5 298 440,—	709 356,—	1 557 756,—	767 406,60	45 454,30	145 082,82^{5}	8 523 495,72^{5}	11 075 094,39
	f18 718 570,—	f2 512 797,50	f 8 691 503,—	f14 560 083,60	f 2 929 521,65	f 1 491 136,87^{5}	f 48 903 612,62^{5}	f 3 629 430,95

Bijlage U.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 3, van het verslag.)

ALGEMEEN OVERZICHT

van de opbrengst, enz. der in 1922 voor 's lands rekening in Nederland verkochte producten.

PRODUCTEN.	Verkochte hoeveelheden. *a)*			TOTALE OPBRENGST.			ber…
	Gewicht bij afscheep		Uitgeleverd netto gewicht.	Ruwe opbrengst.	Onkosten. (Alleen die op de afscheping, het vervoer en den verkoop gevallen.)	Zuiver bedrag.	
	in pikols.	in kilogrammen. *b)*	Kilogrammen.				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	
Koffie (Java-)	10 224^{92} (bruto)	637 143 (bruto)	627 086	f 420 415,88^{5}	f 78 845,89	f *d)* 341 569,99^{5}	per …
Kinabast	—	647 026^{50} (netto)	634 101^{50}	f 1 238 439,01	f 111 618,10	f 1 126 820,91	per …
Getahpertja	—	31 641^{60} (netto)	28 572^{35}	f 234 891,92^{5}	f 11 051,74	f *d)* 223 840,18^{5}	per …
Caoutchouc	—	1 149 001^{90} (netto)	1 150 720^{35}	f 920 323,86^{5}	f 179 562,45^{5}	f *d)* 740 761,41	per …
Coca	—	6 720 (netto)	6 801^{70}	f 8 300,85^{5}	f 999,46	f *d)* 7 301,39^{5}	per …
				f 2 822 371,54	f *e)* 382 077,64^{5}	f 2 440 293,89^{5}	

a) Alle koffie, kinabast, caoutchouc, getahpertja en coca was te Amsterdam opgeslagen en is aldaar, deels bij inschrijving, deels uit de hand, verkocht.

c) De spillage, met inbegrip van de aan de koopers te goed gedaan wordende tarra der balen (1½ K.G. per baal), ontstaat bij het afschepen en inladen in Indië en verder bij lossing, steken van monsters, opslag in de pakhuizen en uitslag bij aflevering. Voor kinabast wordt als tarra aangenomen hetgeen daarvoor in Indië op de balen of kisten of op de Indische wichtnota's is vermeld.

d) Hieronder respectievelijk f 125,83, f 4218,40, f 1311,89 en f 2,73 voor den verkoop van monsters.

b) De producten waren afkomstig van de volgende oogstjaren:

Producten.	1915.	1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	Totalen.
Koffie (pikols)	—	0^{17}	3	10 221^{75}	—	—	—	10 224^{92}
Kinabast (K.G.)	—	—	—	—	49 919	597 107^{50}	—	647 026^{50}
Getahpertja (K.G.)	6 181^{50}	—	—	—	—	25 449^{10}	11	31 641^{60}
Caoutchouc (K.G.)	—	—	—	—	198 978^{95}	722 999^{80}	239 650^{60}	1 161 629^{35}
Coca (K.G.)	—	—	—	—	—	3 710	3 010	6 720

	GEMIDDELDE OPBRENGST, berekend over de afgescheepte hoeveelheid (zie kolom 2).				GEMIDDELDE OPBRENGST, berekend over de verkochte netto hoeveelheid (zie kolom 4).				Gemiddelde prijs.	Aantal netto kilogrammen die elke afgescheepte pikol gemiddeld heeft uitgeleverd (zie de kolommen 2 en 4).	Percentsgewijze berekening der spillage naar reden van 61^{75} kilogram per pikol. *c*)	De afgescheepte hoeveelheden (kol. 2 en 3) besloegen de volgende scheepsruimte.
	Maatstaf.	Onzuiver bedrag.	Onkosten.	Zuiver bedrag.	Maatstaf.	Onzuiver bedrag.	Onkosten.	Zuiver bedrag.				
	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
$,99^{5}$	per bruto pikol.	f 41,11	f 7,71	f 33,40	per K.G.	f 0,67	f $0,12^{5}$	f $0,54^{5}$	f $0,33^{5}$ per $^{1}/_{2}$ K.G.	$61,33^{4}$	$0,67^{3}$	241^{633} (last).
,91	per netto K.G.	.....	.....	.....	per K.G.	f 1,95	f $0,17^{5}$	f $1,77^{5}$	f 1,95 per K.G.	.....	—	$1\,264^{210}$ (M^{3}.)
$,18^{5}$	per netto K.G.	.....	.....	.....	per K.G.	f 8,22	f 0,39	f 7,83	f 4,11 per $^{1}/_{2}$ K.G.	.....	—	10^{268} (M^{3}.)
,41	per netto K.G.	.....	.....	.....	per K.G.	f 0,80	f 0,16	f 0,64	f 0,40 per $^{1}/_{2}$ K.G.	.....	—	7029^{883} (last) en $1\,802^{948}$ (M^{3}.)
$,39^{5}$	per netto K.G.	.....	.....	.....	per K.G.	f 1,22	f 0,15	f 1,07	f 0,61 per $^{1}/_{2}$ K.G.	.....	—	19^{434} (M^{3}.)
$,89^{5}$												

c) De onkosten lieten zich splitsen als volgt (de bedragen zijn afgerond tot volle guldens):

	Koffie.	Kinabast.	Getahpertja.	Caoutchouc.	Coca.	Totalen.
Kosten van afscheep in Indië (berekend naar een vast abonnementstarief, bedragende voor koffie f 0,20 per bruto pikol en voor kinabast f 0,10 per 100 K.G. bruto) .	f 2 045	—	—	—	—	f 2 045
Vracht van Java naar Nederland	39 580	f 58 596	f 423	f 62 885	f 612	162 096
Premiën aan de gezagvoerders, bedragende als maximum voor koffie en kinabast f 1.	242	513	4	695	6	1 460
Zoogenaamde onsplitsbare onkosten hier te lande:						
Kosten bij aanvoer, opslag, sorteering, enz.. . . .	f 12 514	f10 197	f 2 504	f 59 960	f 109	
Pakhuishuren	12 202	7 581	1 617	25 134	16	
Brandverzekering-premiën	3 227	4 386	1 772	3 545	5	
Kosten van verkoop	16	—	—	864	—	
	27 959	22 164	5 893	89 503	130	145 649
Registratierecht	—	69	—	—	—	69
Commissieloon der Nederlandsche Handelmaatschappij ($1^{1}/_{2}$ %)	6 306	14 426	3 523	13 805	125	38 185
Lossingskosten	483	1 210	4	1 943	19	3 659
Sorteerloon.	—	—	—	6 083	—	6 083
Bijdrage kosten kinabureau	—	10 848	—	—	—	10 848
Bijdrage haven-reserve	109	—	—	53	—	162
Courtage.	2 122	3 762	1 178	4 595	91	11 743
Kosten van analyse	—	30	—	—	16	46
Administratiekosten N.O.T.	—	—	27	—	—	27
Assurantie-premiën	—	—	5	—	—	5
	f 78 846	f 111 618	f 11052	f 179 562	f 999	f 382 077

Bijlage V.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 3, van het verslag.)

OVERZICHT betreffende de in 1922 voor 's lands rekening uit Indië verscheepte ladingen kinabast, coca, caoutchouc en getahpertja.

Maand waarin het schip uit Indië vertrokken is.	Beladingen in stoomschepen van de maatschappij „Nederland".	Beladingen in stoomschepen van de „Rotterd. Lloyd".	Koffie. K.G. Nederl.	Koffie. K.G. Rotterd. Lloyd.	Kinabast. K.G. Nederl.	Kinabast. K.G. Rotterd. Lloyd.	Coca. K.G. Nederl.	Coca. K.G. Rotterd. Lloyd.	Caoutchouc. K.G. Nederl.	Caoutchouc. K.G. Rotterd. Lloyd.	Lemongras-olie. K.G. Nederl.	Lemongras-olie. K.G. Rotterd. Lloyd.	Citronella-olie. K.G. Nederl.	Citronella-olie. K.G. Rotterd. Lloyd.	Getahpertja. K.G. Nederl.	Getahpertja. K.G. Rotterd. Lloyd.
Januari . . .	—	1	—	—	—	46 000,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Februari . .	1	1	—	—	—	71 417,50	—	—	12 755,—	—	—	—	—	—	—	—
Maart	3	1	—	—	—	53 000,—	1 260,—	—	75 855,90	—	—	—	—	—	—	—
April	1	1	—	—	51 460,—	52 527,50	—	—	—	53 169,70	—	—	—	—	—	8 915,50
Mei	2	—	—	—	52 637,50	—	—	—	7 210,—	—	—	—	—	—	—	—
Juni	1	—	—	—	53 190,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juli	1	—	—	—	87 427,50	85 625,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Augustus .	—	2	—	—	—	—	—	1 750,—	—	—	—	—	—	—	—	—
September .	1	—	—	—	90 940,—	—	1 750,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
October . . .	—	1	—	—	—	90 700,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
November .	1	—	—	—	31 000,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
December .	—	1	—	—	—	31 500,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen . . .	11	8	—	—	366 655,—	430 770,—	3 010,—	1 750,—	95 820,90	53 169,70	—	—	—	—	—	8 915,50
In 1921 bedroegen de totalen . . .	15	11	—	9 345,—	558 404,30	169 383,60	3 710,—	1 750,—	521 013,50	416 226,70	6 416,60	1 100,40	238,40	—	—	27602,20

	1922. Mail-schepen.	1922. Vracht-schepen.	1922. Totaal.	1921. Mail-schepen.	1921. Vracht-schepen.	1921. Totaal.
Totaal aantal schepen der stoomvaartmaatschappij „Nederland"	10	1	11	14	1	15
„ „ „ „ „ „Rotterdamsche Lloyd"	8	—	8	8	3	11
	18	1	19	22	4	26

Belast met gouvernementsproducten tot hoeveelheden van:

	1922.	1921.
koffie	—	9 345,— K.G.
kinabast	797 425,— K.G.	727 787,90 „
coca	4 760,— „	5 460,— „
caoutchouc	148 990,60 „	937 240,20 „
lemongras-olie	—	7 517,— „
citronella-olie	—	238,40 „
getahpertja	8 915,50 „	27 602,20 „

Bijlage W.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 4, van het verslag.)

OVERZICHTEN

betreffende de verpachte middelen over de jaren 1921, 1922 en 1923.

BEDONGEN PACHTSOMMEN.

GEWESTEN.	VERPACHTE MIDDELEN.	Bedongen pachtsommen. 1921.	1922.	1923.	Op ult. 1923 van kracht zijnde pachtovereenkomsten. Jaarlijksche pacht-sommen.	Tijdvakken.
Sumatra's Westkust.	Pandhuizen	f a) 100 854	—	—	—	—
Tapanoeli.	Pandhuizen	f 7 680	f 7 680	f 7 140	f 6 960	1 Apr. 1923—einde Mrt. 1926
Benkoelen.	Pandhuizen	f 11 949	f 11 724	f 11 844	11 844	1 „ 1922— „ „ 1925
Lampongsche districten.	Pandhuizen	f b) 2 100	—	—	—	—
Palembang.	Pandhuizen	f 23 016	f 19 515	f 18 537	18 552	1 „ 1921— „ „ 1924 1 „ 1922— „ „ 1925 1 „ 1923— „ „ 1926
Djambi.	Pandhuizen	f 1 740	f 1 740	f 3 630	4 260	1 „ 1923— „ „ 1926
Oostkust van Sumatra.	Gedistilleerd	f 15 120	f 15 600	f 15 600	15 600	1 „ 1921— „ „ 1924
	Sago, was, enz.	72 360	40 590	33 090	34 120	1 „ 1923— „ „ 1924
	Pandhuizen	51 930	48 120	48 120	48 120	1 „ 1921— „ „ 1924
	Totalen . . .	f 139 410	f 104 310	f 96 810		
Atjeh en onderhoorigheden.	Pandhuizen	f 41 040	f 30 720	f 30 720	30 720	1 „ 1921— „ „ 1924
Riouw en onderhoorigheden.	Gedistilleerd	f 111 900	f 68 610	f 54 180	54 180	f 54000 1 Apr. 1923—einde Mrt. 1926 en f 180 1 Apr. 1922—einde Mrt. 1925.
	Varkensslacht	c) 2 160	—	—	—	
	Peper	150	120	120	120	1 Apr. 1923—einde Mrt. 1924
	Totalen . . .	f 114 210	f 68 730	f 54 300		
Banka en onderhoorigheden.	Pandhuizen	f 1 440	f 7 563	f 8 562	8 208	1 „ 1922— „ „ 1925 1 „ 1923— „ „ 1926
Billiton.	Pandhuizen	f 5 829	f 6 841	f 7 200	7 200	1 „ 1922— „ „ 1925
Westerafdeeling van Borneo.	Pandhuizen	f 7 237	f 7 267	f 12 032	13 620	1 „ 1923— „ „ 1926
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	Goudmijnen	f 112	f 45	f 30	30	1 „ 1923— „ „ 1924
	Vogelnestklippen	14 448	16 338	d) —	—	1 „ 1923— „ „ 1924
	Pandhuizen	5 016	4 116	6 070	6 822	1 „ 1922— „ „ 1925 1 „ 1923— „ „ 1926
	Totalen . . .	f 19 576	f 20 499	f 6 100		

a) In dit gewest is met ingang van 1 October 1921 de pandhuispacht opgeheven en de pandhuisregie ingevoerd (Ind. St. 1921 n°. 420).

b) In dit gewest is met ingang van 1 April 1921 de pandhuispacht opgeheven en de pandhuisregie ingevoerd (Ind. St. 1921 n°. 148).

c) De varkensslachtpacht is in die gedeelten van het gewest waar zij nog werkte met ingang van 1 April 1921 opgeheven en vervangen door eene directe belasting (Ind. St. 1921 n°. 217).

d) De pacht der vogelnestklippen is met ingang van 1 Januari 1923 overgegaan onder beheer van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

GEWESTEN.	VERPACHTE MIDDELEN.	Bedongen pachtsommen.			Op ult. 1923 van kracht zijnde pachtovereenkomsten.	
		1921.	1922.	1923.	Jaarlijksche pacht-sommen.	Tijdvakken.
Celebes en onderhoorigheden.	Overvaarten	f 2 880	e) f 2 772	—	—	—
	Pandhuizen	6 600	6 600	f 8 490	f 9 120	1 Apr. 1923—einde Mrt. 1926
	Totalen	f 9 480	f 9 372	f 8 490		
Menado.	Saguweer	f 10 320	f) f 2 580	—	—	—
Amboina.	Saguweer	f 9 852	f 8 695	f 12 180	13 470	f 13 320 1 Apr. 1923—einde Mrt. 1924 en f 150 1 Apr. 1922—einde Mrt. 1925.
Timor en onderhoorigheden.	Laroe	f 1 545	f 4 170	f 6 255	6 660	1 Apr. 1923— „ „ 1924.

e) De pacht der overvaarten is einde Juli 1922 geëindigd door het in gebruik nemen van bruggen.

f) De saguweerpacht ter hoofdplaats Menado is 1 April 1922 opgeheven (Ind. St. 1922 n°. 282).

RECAPITULATIE.

MIDDELEN.	Opbrengst.		
	1921.	1922.	1923.
Gedistilleerd, saguweer en laroe	f 148 737	f 99 665	f 88 215
Peper	150	120	120
Vogelnestklippen	14 448	16 338	—
Varkensslacht	2 160	—	—
Overvaarten	2 880	2 772	—
Goudmijnen	112	45	30
Sago, was, getah, enz.	72 360	40 590	33 090
Pandhuizen	300 049	151 886	162 345
Totalen	f 540 896	f 311 416	f 283 800

Bijlage X.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 4, van het verslag.)

OVERZICHT

betreffende de opbrengst in 1922 van verschillende niet-verpachte middelen onder beheer van het Departement van Financiën.

I. IN- EN UITVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN.

a. *Opbrengst aan in- en uitvoerrechten, voor zooveel betreft de voornaamste daaraan onderworpen artikelen, over elk der jaren 1921 en 1922.*

OMSCHRIJVING DER GOEDEREN. a)	Java en Madoera.		Buitengewesten.		TOTALEN.	
	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.	1922.
INVOERRECHTEN.						
Aardewerk (gebakken) en porcelein	f 612 564	f 580 681	f 177 436	f 194 571	f 790 000	f 775 252
Arak	83 556	64 896	401 669	143 896	485 225	208 792
Automobielen, automobielbanden en onderdeelen	4 225 264	1 536 478	524 898	206 415	4 750 162	1 742 893
Bier	456 044	427 848	240 027	318 147	696 071	745 995
Biscuits	215 354	260 784	98 897	89 342	314 251	350 126
Boter	802 066	519 626	157 440	138 352	959 506	657 978
Brandewijn en cognac	286 435	357 880	152 362	266 725	438 797	624 605
Dranken, gedistilleerd n. a. g.	306 792	205 916	244 018	184 225	550 810	390 141
Drogerijen en medicijnen (incl. chemicaliën)	451 065	477 269	175 450	193 736	626 515	671 005
Eetwaren (voor zooveel in de handelsverslagen onder dit hoofd genoemd, doch „Biscuits", „Boter", „Melk", „Visch" en „Vleesch" uitgezonderd)	3 293 374	3 219 611	1 178 303	997 537	4 471 677	4 217 148
Gambir	121 930	110 672	5 534	3 201	127 464	113 873
Garens	601 746	454 351	583 552	550 683	1 185 298	1 005 034
Gedistilleerd (voor zooveel in de handelsverslagen onder dit hoofd genoemd, doch „Arak", „Brandewijn", „Cognac", „Jenever", „Likeuren", „Reukwerken" en „Whisky" uitgezonderd) (incl. geneesmiddelen met gedist. bereid)	92 109	127 807	621 951	384 803	714 060	512 610
Glas en glaswerk	626 655	511 205	139 906	114 986	766 561	626 191
IJzer- en staalwerk (incl. messenmakerswerk) }	4 172 949 }	1 172 444	1 786 289 }	425 399	5 959 238 }	1 597 843
Machines en werktuigen }		1 972 592		647 988		2 620 580
Jenever	736 131	1 070 776	367 949	435 361	1 104 080	1 506 137
Kleederen	898 936	523 283	286 203	203 336	1 185 139	726 619
Koperwerk (incl. draad)	277 695	184 555	80 797	65 609	358 492	250 164
Kramerij	504 557	383 588	138 089	114 566	642 646	498 154
Leder en lederwerk	520 037	425 765	150 214	106 270	670 251	532 035
Lucifers	275 897	401 392	79 098	116 098	354 995	517 490
Manufacturen (katoenen)	12 967 025	12 551 526	3 958 894	3 252 804	16 925 919	15 804 330
Idem (wollen en halfwollen)	209 032	173 172	24 617	26 251	233 649	199 423
Idem (zijden en halfzijden)	433 900	218 376	121 730	97 394	555 630	315 770
Idem (zakken)	1 424 957	696 356	211 750	178 704	1 636 707	875 060
Idem (andere) (incl. wasdoek)	977 332	771 418	249 951	155 667	1 227 283	927 085
Meel	959 853	555 280	416 455	250 721	1 376 308	806 001
Melk	747 712	648 202	210 205	206 517	957 917	854 719
Meubelen (incl. lampen)	475 395	271 420	112 122	94 156	587 517	365 576
Mineraalwater	57 361	44 969	30 496	37 888	87 857	82 857
Modewaren	727 526	549 898	201 844	186 786	929 370	736 684
Papier, schrijf- en teekenbehoeften	1 470 341	920 199	340 665	244 988	1 811 006	1 165 187
Petroleum (kerasine)	126 419	78 472	2 860	8 739	129 279	87 211
Reukwerken, met gedistilleerd bereid	444 773	299 061	107 441	117 156	552 214	416 217
Rijtuigen, rijwielen en onderdeelen	759 315	417 608	114 035	93 734	873 350	511 342
Sigaren en sigaretten	1 836 287	2 316 292	1 938 437	2 004 408	3 774 724	4 320 700
Speelkaarten (Europeesche en Chineesche)	113 812	66 052	30 063	25 524	143 875	91 576
Tabak	103 357	103 481	197 871	176 543	301 228	280 024
Thee	1 010 649	1.101 436	53 323	76 048	1 063 972	1 177 484

a) Alleen die soorten van goederen zijn afzonderlijk genoemd, welke in totaal meer dan f 50 000 aan in- en uitvoerrecht opbrachten.

Omschrijving der goederen.	Java en Madoera.		Buitengewesten.		Totalen.	
	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.	1922.
Verfwaren en lijnolie	f 582 378	f 405 488	f 111 512	f 65 814	f 693 890	f 471 302
Visch (incl. kuit en tripang)	1 253 565	1 137 107	328 444	265 246	1 582 009	1 402 353
Vleesch	224 080	218 166	48 729	42 052	272 809	260 218
Vuurwerk	73 148	93 329	41 198	37 570	114 346	130 899
Whisky	366 626	403 847	90 282	98 412	456 908	502 259
Wijn (excl. medicinale wijn)	148 369	114 928	51 374	39 029	199 743	153 957
Zeep	206 066	171 220	172 419	186 215	378 485	357 435
Zout	5 598	30 291	1 022 747	2 404 977	1 028 345	2 435 268
Andere artikelen	2 966 607	2 209 508	1 177 967	996 886	4 144 574	3 206 394
Invoerrecht over bij inwerkingtreding van het verhoogde tarief in voorraad zijnd gedistilleerd	198 760	508 561	206 662	177 418	405 422	685 979
Bijgevorderde rechten over in het vorig jaar ingevoerde goederen	5 090	954	3 901	4 222	8 991	5 176
Kantoren waarvan de gegevens nog niet ontvangen zijn *b*)	—	—	65 825	66 670	65 825	66 670
Totalen	f 50 436 489	f 42 066 036	f 19 233 901	f 17 519 785	f 69 670 390	f 59 585 821
Af: terugbetalingen	407 997	191 327	142 290	98 846	550 287	290 173
Zuiver ontvangen *c*)	f 50 028 492	f 41 874 709	f 19 091 611	f 17 420 939	f 69 120 103	f 59 295 648

UITVOERRECHTEN.

Omschrijving der goederen.	Java en Madoera.		Buitengewesten.		Totalen.	
	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.	1922.
Getah	—	—	f 127 093	f 133 619	f 127 093	f 133 619
Gomsoorten	—	—	260 774	354 501	260 774	354 501
Huiden	f 112 690	f 133 120	12 815	24 257	125 505	157 377
Rotting en rottingstokken	—	—	386 846	415 636	386 846	415 636
Tabak	279 797	138 622	98 745	69 630	378 542	208 252
Tengkawangpitten	—	—	1 669	3 637	1 669	3 637
Tin en tinerts	473 857	541 113	261 698	549 009	735 555	1 090 122
Vogelhuiden	—	—	171 568	107 497	171 568	107 497
Copra	249 089	298 964	585 787	1 604 038	834 876	1 903 002
Kinabast	53 115	520 021	—	25 356	53 115	545 377
Kinine	97 483	261 240	21	202	97 504	261 442
Klapperolie	20	145	15 193	34 029	15 213	34 174
Peper	63 443	50 113	81 107	127 556	144 550	177 669
Caoutchouc (rubber) Andere artikelen	77 544	84 081	4 607 180	1 501 6 193 466	4 684 724	1 501 6 277 547
Boschproducten zonder boomdocument uit de buitengewesten aangebracht	5 908	5 106	—	—	5 908	5 106
Bijgevorderde rechten over in het vorig jaar uitgevoerde kinabast	—	256 820	—	11 339	—	268 159
Bijgevorderde rechten over in het vorig jaar uitgevoerde goederen	—	66	83	82	83	148
Kantoren waarvan de gegevens nog niet ontvangen zijn *d*)	—	—	2 440	37 435	2 440	37 435
Totalen	f 1 412 946	f 2 289 411	f 6 613 019	f 9 692 790	f 8 025 965	f 11 982 201
Af: terugbetalingen	5 065	4 769	17 796	29 460	22 361	34 229
Zuiver ontvangen *e*)	f 1 407 881	f 2 284 642	f 6 595 223	f 9 663 330	f 8 003 104	f 11 947 972

b) Gespecificeerde opgaven werden nog niet ontvangen van de kantoren te Kota Baroe, Kolaka, Palopo, Oeloe Siaoe, Namlea, Leksoela, Toeal, Lelinglocan, Fakfak, Kaimana en Banggai.

c) Onder deze totalen „zuiver ontvangen" bevinden zich de ontvangsten der tolkantoren Laboehanbilik, Tepa en Seba (Sawoe), waarvan echter de jaarlijksche verantwoordingen nog niet zijn ontvangen, zoodat de specificatie der betaalde rechten naar de ingevoerde goederen nog niet bekend is, in verband waarmede die ontvangsten voorloopig gebracht zijn onder „andere artikelen".

d) Gespecificeerde opgaven werden nog niet ontvangen van de kantoren te Kolaka, Oeloe Siaoe, Namlea, Toeal, Fakfak, Kaimana en Banggai.

e) Hieronder zijn niet opgenomen de ontvangsten der tolkantoren Laboehanbilik, Tepa en Seba (Sawoe), waarvan de jaarlijksche verantwoording nog niet werd ontvangen.

b. *Opgaven over 1922 van de ontvangsten per kantoor.*

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz.			Accijnzen.					Invoerrecht over landsgoederen.	Uitvoerrecht over landsgoederen.
		Invoerrechten.	Uitvoerrechten.	Totaal.	Accijns op inlandsch gedistilleerd.	Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.		
		JAVA EN MADOERA.									
Bantam . . .	Bantam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Anjer	f 107	f 47	f 154	—	—	—	—	—	—	—
Batavia . . .	Tandjoengpriok . .	13 176 136	1 625 257	14 801 393	f 239 853	—	f 2 891 149	f 1 530 925	f 4 661 927	f 443 921	f 112 729
	Pamanoekan . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cheribon . . .	Cheribon	2 323 801	68 370	2 392 171	246 622	—	—	889 087	1 135 709	7 560	—
Pekalongan . .	Pekalongan . . .	72 889	8 502	81 391	345 560	—	11 309	—	356 869	2 065	—
	Tegal	306 949	2 713	309 662	7 262	—	15 944	—	23 206	—	—
Semarang . . .	Semarang	9 626 263	83 454	9 709 717	27 176	f 972	9 637	2 100 532	2 138 317	64 422	—
	Japara	—	236	236	323	—	—	—	323	—	—
	Djoeana	—	12	12	—	—	—	—	—	—	—
Rembang . . .	Rembang	—	48	48	—	3	—	—	3	—	—
	Toeban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tjepoe	—	—	—	—	—	3 755 540	—	3 755 540	—	—
Soerabaja . . .	Soerabaja	16 001 483	229 540	16 231 023	302 642	—	3 812 238	3 257 879	7 372 759	160 929	7
	Bawean	3 092	—	3 092	—	128	93	1 688	1 909	—	—
Pasoeroean . .	Pasoeroean . . .	38 603	24 130	62 733	—	—	—	—	—	—	—
	Probolinggo . . .	55 469	55 400	110 869	24	—	—	—	24	72	—
	Kraksaän	—	—	—	12 149	—	—	—	12 149	—	—
Besoeki	Panaroekan . . .	61 961	12 764	74 725	234	—	—	—	234	—	—
	Banjoewangi . . .	17 698	68 065	85 763	32	—	—	—	32	—	—
Banjoemas . .	Tjilatjap	189 202	105 711	294 913	803	—	1 043 348	—	1 044 151	257	—
Madoera . . .	Soemenep	278	25	303	—	—	—	—	—	—	—
	Kamal	778	368	1 146	—	—	116	—	116	—	—
	Totalen voor Java en Madoera . .	f 41 874 709	f 2 284 642	f 44 159 351	f 1 182 680	f 1 103	f 11 539 374	f 7 780 111	f 20 503 268	f 679 226	f 112 736

BUITENGEWESTEN.

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz. Invoerrechten.	Uitvoerrechten.	Totaal.	Accijnzen. Accijns op inlandsch gedistilleerd.	Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.	Invoerrecht over landsgoederen.	Uitvoerrecht over landsgoederen.
Benkoelen . . .	Benkoelen	f 117 947	f 2 126	f 120 073	—	—	f 80 641	—	f 80 641	f 6 838	—
	Kroë	75	3 435	3 510	—	—	—	—	—	—	—
	Mokko Mokko . . .	—	12	12	—	—	—	—	—	—	—
	Bintoehan	—	1 480	1 480	—	—	—	—	—	—	—
Lampongsche districten . .	Telokbetong. . . .	17 106	23 955	41 061	—	—	77 267	f 1 076	78 343	2 073	—
	Kalianda	—	1 060	1 060	—	—	—	—	—	—	—
	Laboehan Maringei. .	—	3 323	3 323	—	—	—	—	—	—	—
	Koto Agoeng . . .	—	2 384	2 384	—	—	—	—	—	—	—
	Menggalo.	129	8 222	8 351	—	—	—	—	—	—	—
Palembang . .	Palembang	1 365 585	1 647 016	3 012 601	—	—	525 586	173 534	699 120	63 510	—
Djambi. . . .	Djambi	205 867	15 975	221 842	—	—	6 847	16 911	23 758	—	—
	Moearosabak . . .	21 205	13 261	34 466	—	—	13	910	923	—	—
Banka	Muntok	95 894	3 707	99 601	—	—	—	6 114	6 114	6 759	—
	Belinjoe	125 026	131 186	256 212	—	—	—	9 381	9 381	40 513	f 128 084
	Soengailiat	120 482	13 239	133 721	—	—	—	4 359	4 359	20 067	—
	Pangkalbalam . . .	106 703	16 849	123 552	—	—	2	22 260	22 262	15 011	—
Billiton. . . .	Tandjoengpandan. .	252 811	435 821	688 632	—	—	80 805	34 087	114 892	—	—
Atjeh en onderhoorigheden .	Oelee Lheue. . . .	346 065	7 787	353 852	—	—	2 265	38 604	40 869	1 391	—
	Singkel	4 534	5 214	9 748	—	—	—	2 667	2 667	21	—
	Sigli	139 196	5 942	145 138	—	—	10 812	23 351	34 163	1 842	—
	Lho Seumawe . . .	159 321	10 177	169 498	—	—	4 039	29 165	33 204	—	—
	Langsar	175 862	1 958	177 820	—	—	4 884	53 962	58 846	567	—
	Idi	20 366	2 670	23 036	—	—	—	1 097	1 097	—	—
	Tjalang	2 915	1 177	4 092	—	—	—	942	942	1	—
	Meulaboh.	28 515	984	29 499	—	—	—	4 790	4 790	—	—
	Tapa Toean	25 816	3 183	28 999	—	—	—	6 925	6 925	—	—
	Sinabang	15 256	4 879	20 135	—	—	—	2 968	2 968	—	—
Westerafdeeling van Borneo .	Pontianak	733 137	318 815	1 051 952	—	f 42 486	113 932	88 639	245 057	181	—
	Ketapang.	661	1 097	1 758	—	—	—	576	576	—	—
	Sambas	66 154	21 981	88 135	—	2 871	29 032	18 034	49 937	—	—
	Singkawang. . . .	75 100	42 604	117 704	—	4 002	31 588	9 012	44 602	—	—
	Pamangkat	83 885	57 492	141 377	—	2 101	13	15 764	17 878	—	—
Oostkust van Sumatra . .	Poeloe Moeda . . .	9 043	11 264	20 307	—	—	42	165	207	—	—
	Pakanbaroe	104 764	5 948	110 712	—	—	15 794	9 830	25 624	1 560 854	—
	Bagan Si Api Api .	1 722 663	8 844	1 731 507	—	—	26	16 460	16 486	—	—
	Laboehanbilik . . .	69 722	7 926	77 648	—	—	26 571	11 991	38 562	—	—
	Tandjoengbalai . .	488 914	25 007	513 921	—	—	66 250	107 806	174 056	—	—
	Tandjoengtiram . .	43 513	14 422	57 935	—	—	17 415	2 048	19 463	—	—
	Tandjoengbringin. .	69 005	2 168	71 173	—	—	—	1 015	1 015	—	—
	Koealoe	22 754	5 573	28 327	—	—	—	2 862	2 862	3 600	—
	Belawan	3 927 321	81 110	4 008 431	—	—	54 107	446 688	500 795	8 316	—
	Tandjoengpoera . .	63 229	2 850	66 079	—	—	50 624	54 527	105 151	—	—
	Pangkalanbrandan .	213 341	1 194 568	1 407 909	—	—	980 586	6 260	986 846	—	43
	Siak Sri Indrapoera .	25 247	3 213	28 460	—	—	253	1 558	1 811	—	—
Riouw en onderhoorigheden .	Rengat	112 361	10 459	122 820	—	—	19 037	11 015	30 052	9	—
	Prigi Radja	104 041	50 862	154 903	—	—	8 949	5 131	14 080	—	—
	Poeloe Kidjang. . .	10 070	2 971	13 041	—	—	1 904	315	2 219	—	—
	Koeala Mandah. . .	12 654	17 011	29 665	—	—	22	360	382	—	—
	Soengai Goentoeng .	10 591	3 467	14 058	—	—	506	998	1 504	—	—

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz.			Accijnzen.					Invoer-recht over lands-goe-deren.	Uitvoer-recht over lands-goe-deren.
		Invoer-rechten.	Uitvoer-rechten.	Totaal.	Accijns op inlandsch gedis-tilleerd.	Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.		
Sumatra's West-kust	Emmahaven	f 1 603 723	f 240 612	f 1 844 335	—	—	f 352 425	f 383 046	f 735 471	f 80 319	—
	Ajerbangis	12	66	78	—	—	—	—	—	—	—
	Poeloe Tello	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Tapanoeli	Sibolga	244 351	69 407	313 758	—	—	87 574	94 614	182 188	86	—
	Natal	8	21	29	—	—	—	—	—	—	—
	Baroes	2 705	22 302	25 007	—	—	6	2 510	2 516	—	—
	Goenoengsitoli	5 086	3 864	8 950	—	—	1	1 592	1 593	—	—
Zuider- en Ooster-afd. van Borneo	Bandjermasin	394 331	206 313	600 644	—	f 25 006	157 486	129 608	312 100	2 614	—
	Sampit	7 369	44 644	52 013	—	797	9	6 597	7 403	—	—
	Pangkalan Boeoen	31	2 327	2 358	—	—	—	—	—	—	—
	Soekamara	—	2 181	2 181	—	40	—	—	40	—	—
	Tanahgrogot	1 127	7 780	8 907	—	211	1 859	253	2 323	—	—
	Balikpapan	469 393	2 383 054	2 852 447	—	821	84 152	10 662	95 635	—	—
	Samarinda	270 067	40 619	310 686	—	6 932	38 195	46 964	92 091	—	—
	Tandjoengredeb	48 137	5 307	53 444	—	500	10 445	4 480	15 425	—	—
	Tandjoengselor	28 599	1 003 200	1 031 799	—	969	11 249	1 100	13 318	46	—
	Kotabaroe	56 559	26 177	82 736	—	856	18 890	9 627	29 373	973	—
	Pagatan	—	31	31	—	2	—	—	2	—	—
	Koemai	113	2 176	2 289	—	6	—	629	635	—	—
Menado	Menado	442 584	193 961	636 545	—	—	122 990	90 390	213 380	1 308	—
	Amoerang	22 197	10 899	33 096	—	—	8 332	—	8 332	—	—
	Kwandang	294	3	297	—	—	32	—	32	—	—
	Ratahtotok	37	1 397	1 434	—	—	—	—	—	—	—
	Taroena	16 261	84 510	100 771	—	—	—	—	—	—	—
	Oeloe (Siaoe)	4 242	14 002	18 244	—	—	—	—	—	—	—
	Bolaäng Mongondou	4 366	5 102	9 468	—	—	907	—	907	—	—
	Donggala	22 393	609	23 002	—	—	12 255	104	12 359	—	—
	Djiko	4 513	1 265	5 778	—	—	467	—	467	—	—
	Boeroko	1 046	2 713	3 759	—	—	—	—	—	—	—
	Leok (Bwool)	845	63	908	—	—	25	—	25	—	—
	Gorontalo	130 908	153 954	284 862	—	—	27 461	4 277	31 738	—	—
	Poso	3 876	3 871	7 747	—	—	—	37	37	95	—
	Parigi	103	5 435	5 538	—	—	—	—	—	4	—
	Paleleh	4 270	5	4 275	—	—	597	—	597	—	—
	Soemalata	321	172	493	—	—	—	—	—	—	—
	Toli Toli	637	68	705	—	—	—	—	—	—	—
	Tagoelandang	1 438	8 242	9 680	—	—	—	—	—	—	—
Bali en Lombok	Ampenan	48 546	21 025	69 571	—	—	—	25	25	—	—
	Laboehanhadji	4 314	13 780	18 094	—	—	179	42	221	—	—
	Soeroeng Djoekoeng	—	52	52	—	—	—	—	—	—	—
	Pabean (Boeleleng)	62 036	2 423	64 459	—	—	56	6 200	6 256	—	—
	Loloan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Benoa	94 033	49 684	143 717	—	—	—	2 604	2 604	—	—
	Padang	566	13 034	13 600	—	—	24	330	354	—	—
Celebes en onder-hoorigheden	Makasser	1 865 659	649 645	2 515 304	—	—	319 870	275 082	594 952	14 983	—
	Pare Pare	516	7	523	—	—	2 639	—	2 639	—	—
	Kolonedale	—	67	67	—	—	—	—	—	—	—
	Palima	705	69	774	—	—	—	—	—	—	—
	Malili	33	1 105	1 138	—	—	—	—	—	—	—
	Kolaka	77	56	133	—	—	—	—	—	—	—
	Kandari	19	2 101	2 120	—	—	—	—	—	—	—
	Loewoek	11	7 990	8 001	—	—	—	—	—	—	—
	Baoe Baoe	739	234	973	—	—	—	815	815	—	—
	Madjene	980	448	1 428	—	—	1 563	390	1 953	—	—
	Palopo	560	8 249	8 809	—	—	—	—	—	—	—
	Banggai	42	14 543	14 585	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw-Guinea	Fakfak	377	48	425	—	—	—	—	—	—	—
	Kaimana	267	36	303	—	—	—	—	—	—	—
	Manokoeari	4 699	306	5 005	—	—	—	—	—	—	—
	Kokas (Sekar)	483	147	630	—	—	—	—	—	—	—

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz. Invoer-rechten.	Uitvoer-rechten.	Totaal.	Accijnzen. Accijns op inlandsch gedistilleerd.	Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.	Invoerrecht over landsgoederen.	Uitvoerrecht over landsgoederen.
Ternate . . .	Ternate	f 49 936	f 44 440	f 94 376	—	—	f 35 066	f 3 755	f 38 821	—	—
	Laboeha	2 782	7 553	10 335	—	—	—	1 126	1 126	—	—
Amboina . . .	Amboina	124 641	10 525	135 166	—	—	80 396	14 061	94 457	f 5 262	f 83
	Banda (Neira) . . .	13 621	497	14 118	—	—	5 603	—	5 603	—	—
	Saparoea	3 086	—	3 086	—	—	—	—	—	—	—
	Leksoela	532	—	532	—	—	—	—	—	—	—
	Piroe	363	—	363	—	—	—	—	—	—	—
	Wahai	375	2	377	—	—	—	—	—	—	—
	Geser	1 918	294	2 212	—	—	—	46	46	—	—
	Amahai	615	—	615	—	—	—	—	—	—	—
	Toeal	1 976	224	2 200	—	—	—	—	—	—	—
	Dobo	9 164	137	9 301	—	—	—	70	70	—	—
	Lelingloean (Larat) .	82	—	82	—	—	—	236	236	—	—
	Saumlaki	72	—	72	—	—	—	—	—	—	—
	Tepa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Boela	504	46	550	—	—	381	—	381	—	—
	Namlea	1 454	150	1 604	—	—	—	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden .	Koepang	12 166	1 421	13 587	—	—	—	—	—	—	—
	Atapoepoe	1 685	1 019	2 704	—	—	6	—	6	—	—
	Roti (Baä)	44	181	225	—	—	—	—	—	—	—
	Sawoe (Seba) . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Waingapoe	551	326	877	—	—	—	—	—	—	—
	Ende	2 335	1 567	3 902	—	—	—	—	—	—	—
	Maoemere	296	2 165	2 461	—	—	—	—	—	—	—
	Larantoeka	583	362	945	—	—	—	—	—	—	—
	Kalabahi	141	1 810	1 951	—	—	—	—	—	—	—
	Bima	177	410	587	—	—	—	104	104	—	—
	Soembawa	163	2 113	2 276	—	—	13	—	13	—	—
	Laboehanbalat . . .	—	46	46	—	—	—	—	—	—	—
	Kisar	60	143	203	—	—	—	—	—	—	—
	Reo	71	—	71	—	—	—	—	—	—	—
	Laboehanbadjo . . .	42	5	47	—	—	—	—	—	—	—
	Aimeré	33	1	34	—	—	—	—	—	—	—
	Waiwerang	3	11	14	—	—	—	—	—	—	—
	Serwaroe	15	153	168	—	—	—	—	—	—	—
	Totalen voor de buitengewesten	f 17 420 939	f 9 663 676	f 27 084 615	—	f 87 600	f 3 590 965	f 2 335 533	f 6 014 098	f 1837243	f 128210
	Af: terugbetalingen in 1922 van in 1921 ontvangen uitvoerrecht en accijnzen . . .	—	346	346	—	—	614	—	614	—	—
	Zuiver ontvangen .	f 17 420 939	f 9 663 330	f 27 084 269	—	f 87 600	f 3 590 351	f 2 335 533	f 6 013 484	f 1837243	f 128210

11. Personeele belasting

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den: Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den: IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, al. 3, der belastingverordening.	IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening: Rijwielen ingericht voor één persoon.	IVden grondslag: Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	IVden grondslag: Motorrijwielen.
JAVA EN											
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	uld.	guld.
Bantam. . . .	Europeanen . .	150	3 430,49	3 649,22	7 079,71	6 761,07	—	186,—	187,75	—	18,—
	Vr. oosterlingen.	225	1 380,64	1 073,38	2 454,02	1 887,38	—	234,—	117,—	—	18,—
	Inlanders . . .	165	1 267,56	832,78	2 100,34	1 770,21	—	294,—	49,—	—	27,—
	Totaal . . .	540	6 078,69	5 555,38	11 634,07	10 418,66	—	714,—	353,75	—	63,—
Batavia. . . .	Europeanen . .	4 572	259 031,29	144 277,84	403 309,13	376 028,42	2 224,98	2 943,17	9 551,10	—	2 713,70
	Vr. oosterlingen.	1 820	46 565,20	25 914,58	72 479,78	60 681,11	5 000,14	2 929,—	291,90	—	322,50
	Inlanders . . .	168	4 729,03	1 731,39	6 460,42	4 380,13	231,60	209,—	199,35	—	234,—
	Totaal . . .	6 560	310 325,52	171 923,81	482 249,33	441 089,66	7 456,72	6 081.17	10042,35	—	3 270,20
Preanger-Regentschappen . .	Europeanen . .	4 315	185 318,25	97 374,31	282 692,56	272 356,72	235,57	3 321,50	6 556,46	—	2 517,—
	Vr. oosterlingen.	1 450	22 847,50	15 057,08	37 904,58	33 918,23	1 077,06	718,—	878,65	—	162,—
	Inlanders . . .	3 218	30 185,96	13 318,04	43 504,—	31 008,83	2 651,42	10 401,33	689,75	—	210,90
	Totaal . . .	8 983	238 351,71	125 749,43	364 101,14	337 283,78	3 964,05	14 440,83	8 124,86	—	2 889,90
Cheribon. . . .	Europeanen . .	705	15 208,37	10 041,78	25 250,15	23 445,16	33,—	792,—	778,—	—	481,50
	Vr. oosterlingen.	878	12 218,25	8 665,99	20 884,24	16 984,89	548,78	710,—	698,25	—	72,—
	Inlanders . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	1 583	27 426,62	18 707,77	46 134,39	40 430,05	581,78	1 502,—	1 476,25	—	553,50
Pekalongan . .	Europeanen . .	832	16 388,81	10 310,79	26 699,60	25 302,48	651,37	1 385,50	685,20	—	214,60
	Vr. oosterlingen.	1 212	15 305,09	7 783,01	23 088,10	18 543,40	421,70	1 069,—	559,60	—	10,80
	Inlanders . . .	2 810	11 771,06	5 184,93	16 955,99	14 552,35	15,10	13 795,—	596,70	—	25,20
	Totaal . . .	4 854	43 464,96	23 278,73	66 743,69	58 398,23	1 088,17	16 249,50	1 841,50	—	250,60
Semarang . . .	Europeanen . .	2 306	101 708,79	45 050,83	146 759,62	137 024,90	522,40	2 209,—	3 563,75	—	1 457,50
	Vr. oosterlingen.	972	27 086,05	15 759,30	42 845,35	34 969,20	1 975,74	1 834,50	918,35	—	83,—
	Inlanders . . .	458	1 431,22	538,41	1 969,63	1 535,72	30,—	2 708,—	57,10	—	36,—
	Totaal . . .	3 736	130 226,06	61 348,54	191 574,60	173 529,82	2 528,14	6 751,50	4 539,20	—	1 576,50
Rembang . . .	Europeanen . .	636	10 057,17^{5}	7 167,20^{5}	17 224,38	13 897,—	21,—	343,50	670,25	—	411,—
	Vr. oosterlingen.	664	6 567,25	2 800,44	9 367,69	7 136,19^{5}	55,40	809,—	430,50	—	36,—
	Inlanders . . .	831	2 416,61	822,80^{5}	3 239,41^{5}	1 795,50	106.40	3 630,—	48,—	—	7,50
	Totaal . . .	2 131	19 041,03^{5}	10 790,45	29 831,48^{5}	22 828,69^{5}	182,80	4 782,50	1 149,75	—	454,50
Soerabaja . . .	Europeanen . .	4 308	219 073,38	124 466,81	343 540,19	323 019,62	98,50	2 540,50	5 615,15	—	2 721,90
	Vr. oosterlingen.	1 720	47 611 17	26 900,38	74 511,55	63 671,97	851,87	1 102,—	644,65	—	18,30
	Inlanders . . .	4 738	29 425,28	18 970,71	48 395,99	26 090,29	324,43	12 897,83	483,—	—	53,70
	Totaal . . .	10 766	296 109,83	170 337,90	466 447,73	412 781,88	1 274,80	16 540,33	6 742,80	—	2 793,90

…ver 1922.

Aanslag naar den								1921.		
Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).		Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.	Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.
Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Automobielen.	Autoletten.							
MADOERA.										
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
116,—	—	1 196,—	48,—	8 512,82	1 050,07	7 462,75	9,18	8 082,88	572,23	7 510,65
112,—	—	528,—	—	2 896,38	133,92	2 762,46	—	4 018,29	298,90	3 719,39
144,—	20,—	212,—	—	2 516,21	176,19	2 340,02	—	3 476,20	516,17	2 960,03
372,—	20,—	1 936,—	48,—	13 925,41	1 360,18	12 565,23	9,18	15 577,37	1 387,30	14 190,07
1 632,51	1 344,66	56 582,—	—	453 020,54	39 808,26	413 212,28	1 673,90	491 884,05	41 784,88	450 099,17
1 626,—	594,—	13 272,—	—	84 716,65	2 606,69	82 109,96	944,57	95 446,26	3 630,67	91 815,59
160,—	64,—	896,—	—	6 374,08	12,88	6 361,20	10,67	6 693,19	132,59	6 560,60
3 418,51	2 002,66	70 750,—	—	544 111,27	42 427,83	501 683,44	2 629,14	594 023,50	45 548,14	548 475,36
1 369,34	562,—	35 680,—	160,—	322 758,59	36 315,85	286 442,74	1 088,45	299 776,76	31 540,61	268 236,15
518,—	53,33	3 256,—	—	40 581,27	1 369,95	39 211,32	88,22	30 719,94	759,07	29 960,87
3 267,19	788,—	3 516,—	—	52 533,42	735,55	51 797,87	108,20	48 131,01	1 974,90	46 156,11
5 154,53	1 403,33	42 452,—	160,—	415 873,28	38 421,35	377 451,93	1 284,87	378 627,71	34 274,58	344 353,13
552,67	80,—	9 028,—	96,—	35 286,33	3 995,49	31 290,84	73,75	31 295,29	2 643,68	28 651,61
718,—	80,—	1 616,—	—	21 427,92	146,15	21 281,77	—	27 384,37	495,63	26 888,74
—	—	—	—	—	—	—	—	17 652,66	1 151,18	16 501,48
1 270,67	160,—	10 644,—	96,—	56 714,25	4 141,64	52 572,61	73,75	76 332,32	4 290,49	72 041,83
817,34	48,—	13 092,—	—	42 196,49	1 786,73	40 409,76	1,37	38 852,30	2 687,56	36 164,74
892,—	212,—	2 112,—	—	23 820,50	207,48	23 613,02	—	34 467,79	2 032,39	32 435,40
5 813,32	160,—	696,—	24,—	35 677,67	58,55	35 619,12	—	27 373,32	451,92	26 921,40
7 522,66	420,—	15 900,—	24,—	101 694,66	2 052,76	99 641,90	1,37	100 693,41	5 171,87	95 521,54
840,69	836,—	38 004,—	24,—	184 482,24	17 851,21	166 631,03	373,76	181 921,71	17 226,90	164 694,81
1 116,—	1 522,—	9 508,—	—	51 926,79	3 563,15	48 363,64	196,17	63 338,99	2 511,96	60 827,03
1 136,66	88,—	656,—	—	6 247,48	70,91	6 176,57	3,05	18 175,15	2 015,80	16 159,35
3 093,35	2 446,—	48 168,—	24,—	242 656,51	21 485,27	221 171,24	572,98	263 435,85	21 754,66	241 681,19
128,—	96,—	3 661,—	24,—	19 251,75	1 775,24^5	17 476,50^5	6,23	16 680,50^5	1 662,29	15 018,21^5
512,—	604,—	1 920,—	—	11 504,09^5	36,83	11 467,26^5	1,05	9 507,13^5	20,25	9 486,88^5
2 192,—	112,—	68,—	24,—	7 983,40	117,63	7 865,77	—	7 147,02	12,—	7 135,02
2 832,—	812,—	5 649,—	48,—	38 739,24^5	1 929,70^5	36 809,54	7,28	33 334,66	1 694,54	31 640,12
1 569,68	621,33	67 348,—	734,—	404 268,68	51 355,12	352 913,56	3 431,20	458 997,62	57 000,30	401 997,32
879,33	942,67	11 312,—	46,—	79 468,79	717,74	78 751,05	782,45	98 060,26	2 872,34	95 187,92
10 614,87	572,—	3 036,—	72,—	54 144,12	404,52	53 739,60	44,86	57 197,51	1 592,56	55 604,95
13 063,88	2 136,—	81 696,—	852,—	537 881,59	52 477,38	485 404,21	4 258,51	614 255,39	61 465,20	552 790,19

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, al. 3, der belastingverordening.	IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen) v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening: Rijwielen ingericht voor één persoon.	IVden grondslag: Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	IVden grondslag: Motor rijwielen
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Pasoeroean	Europeanen	2 460	65 180,53	54 907,62	120 088,15	115 653,47	867,55	4 105,50	1 991,75	6,75	1 336,50
	Vr. oosterlingen.	1 005	16 757,74	15 743,77	32 501,51	29 889,74	3 975,30	1 004,50	409,80	—	158,58
	Inlanders	2 556	13 103,02	8 214,80	21 317,82	15 666,11	71,80	8 663,66	178,—	—	172,80
	Totaal	6 021	95 041,29	78 866,19	173 907,48	161 209,32	4 914,65	13 773,66	2 579,55	6,75	1 667,88
Besoeki	Europeanen	1 054	19 448,72	16 622,86	36 071,58	35 245,96	113,02	5 456,50	587,85	—	927,—
	Vr. oosterlingen.	910	7 010,25	4 470,63	11 480,88	9 727,98	347,48	611,—	337,40	—	28,80
	Inlanders	1 633	8 721,44	4 675,56	13 397,—	9 297,66	79,80	4 994,50	157,90	—	24,—
	Totaal	3 597	35 180,41	25 769,05	60 949,46	54 271,60	540,30	11 062,—	1 083,15	—	979,80
Banjoemas	Europeanen	512	11 511,25	7 371,28	18 882,53	18 639,85	—	405,50	513,25	—	339,75
	Vr. oosterlingen.	408	4 317,63	1 974,99[5]	6 292,62[5]	5 188,14[5]	—	544,—	452,75	—	52,—
	Inlanders	1 276	4 212,48[5]	1 758,51	5 970,99[5]	2 452,60	—	7 284,73	349,50	—	36,—
	Totaal	2 196	20 041,36[5]	11 104,78[5]	31 146,15	26 280,59[5]	—	8 234,23	1 315,50	—	427,75
Kedoe	Europeanen	729	19 325,06	13 696,98	33 022,04	31 266,41	61,50	565,50	1 142,40	—	323,10
	Vr. oosterlingen.	309	4 769,75	2 084,23	6 853,98	5 877,38	—	524,—	302,15	—	46,80
	Inlanders	978	3 159,80	1 231,41	4 391,21	3 265,41	—	6 685,50	73,40	—	14,40
	Totaal	2 016	27 254,61	17 012,62	44 267,23	40 409,20	61,50	7 775,—	1 517,95	—	384,30
Djokjakarta	Europeanen	1 194	37 217,63	27 552,89	64 770,52	59 180,40	73,80	1 667,—	1 654,98	—	445,50
	Vr. oosterlingen.	237	3 857,10	1 549,63[5]	5 406,73[5]	4 323,27	29,10	462,50	222,15	—	—
	Inlanders	35	729,27	320,96	1 050,23	715,08	—	48,—	27,80	—	—
	Totaal	1 466	41 804,—	29 423,48[5]	71 227,48[5]	64 218,75	102,90	2 177,50	1 904,93	—	445,50
Soerakarta	Europeanen	845	17 111,94	14 344,75	31 456,69	25 065,77	30,—	3 354,50	687,40	—	198,—
	Vr. oosterlingen.	219	3 674,25	1 958,81	5 633,06	4 019,18	135,—	424,—	153,60	—	18,—
	Inlanders	54	389,—	145,20	534,20	314,12	—	226,—	17,40	—	—
	Totaal	1 118	21 175,19	16 448,76	37 623,95	29 399,07	165,—	4 004,50	858,40	—	216,—
Madioen	Europeanen	572	12 183,71	8 643,34	20 827,05	18 254,39	—	784,—	621,30	—	422,70
	Vr. oosterlingen.	294	3 451,05	2 665,25	6 116,30	5 126,32	—	444,50	284,40	—	36,—
	Inlanders	1 332	4 883,70	2 924,39	7 808,09	5 661,97	—	7 030,—	149,20	—	25,20
	Totaal	2 198	20 518,46	14 232,98	34 751,44	29 042,68	—	8 258,50	1 054,90	—	483,90
Kediri	Europeanen	1 249	22 950,67	19 145,49[5]	42 096,16[5]	37 364,02[5]	752,70	2 768,50	533,60	—	671,10
	Vr. oosterlingen.	489	6 535,23	4 648,10	11 183,33	9 221,99	1 446,18	2 024,—	159,50	—	90,—
	Inlanders	2 760	3 395,25	2 001,65	5 396,90	3 435,05	307,58	20 515,50	91,20	—	32,40
	Totaal	4 498	32 881,15	25 795,24[5]	58 676,39[5]	50 021,06[5]	2 506,46	25 308,—	784,30	—	793,50
Madoera	Europeanen	208	4 027,58	2 488,54	6 516,12	6 175,27	—	168,—	152,80	—	49,80
	Vr. oosterlingen.	209	2 154,05	812,10	2 966,15	2 243,46	—	282,—	37,80	—	7,20
	Inlanders	578	2 084,66	847,53	2 932,19	2 103,66	—	2 436,—	27,45	—	16,80
	Totaal	995	8 266,29	4 148,17	12 414,46	10 522,39	—	2 886,—	218,05	—	73,80
Totalen voor Java en Madoera	Europeanen	26 647	1 019 173,64[5]	607 112,54	1 626 286,18[5]	1 524 680,91[5]	5 685,39	32 996,17	35 492,99	6,75	15 248,65
	Vr. oosterlingen.	13 021	232 108,20	139 861,68	371 969,88	313 409,84	15 863,75	15 726,—	6 899,45	—	1 159,93
	Inlanders	23 190	121 905,34[5]	63 519,07[5]	185 424,42	124 044,69	3 818,13	101 819,05	3 194,75	—	915,90
	Totaal	62 858	1 373 187,19	810 493,29[5]	2 183 680,48[5]	1 962 135,44[5]	25 367,27	150 541,22	45 587,19	6,75	17 324,48

Aanslag naar den				Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.	1921.		
Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).						Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.
Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Automobielen.	Autoletten.							
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
2 022,82	392,—	29 672,—	344,—	156 392,34	10 291,78	146 100,56	447,48	156 660,17	12 461,05	144 199,12
701,33	1 048,—	3 992,—	48,—	41 227,20	1 950,34	39 276,86	177,89	44 634,32	2 721,03	41 913,29
3 754,47	338,—	1 020,—	24,—	29 888,84	296,25	29 592,59	10,63	40 414,26	3 761,05	36 653,21
6 478,62	1 778,—	34 684,—	416,—	227 508,38	12 538,37	214 970,01	636,—	241 708,75	18 943,13	222 765,62
2 488,30	588,—	13 904,—	24,—	59 334,63	3 297,73	56 036,90	44,32	59 487,79	3 666,40	55 821,39
575,34	80,—	1 224,—	—	12 932,—	106,39	12 825,61	24,04	11 258,46	440,15	10 818,31
2 691,33	328,—	768,—	24,—	18 365,19	271,19	18 094,—	2,37	23 251,34	1 146,56	22 104,78
5 754,97	996,—	15 896,—	48,—	90 631,82	3 675,31	86 956,51	70,73	93 997,59	5 253,11	88 744,48
243,33^{5}	24,—	4 972,—	24,—	25 161,68^{5}	1 464,54^{5}	23 697,14	8,54	24 512,49^{5}	1 261,78^{5}	23 250,71
280,—	24,—	576,—	—	7 116,89^{5}	124,30	6 992,59^{5}	—	6 564,03^{5}	197,20	6 366,83^{5}
3 210,—	92,—	508,—	—	13 932,83	380,25	13 552,58	—	18 260,76^{5}	482,76^{5}	17 778,—
3 733,33^{5}	140,—	6 056,—	24,—	46 211,41	1 969,09^{5}	44 242,31^{5}	8,54	49 337,29^{5}	1 941,75	47 395,54^{5}
236,—	148,—	6 604,—	—	40 346,91	4 185,32	36 161,59	41,42	38 182,94	4 470,05	33 712,89
136,—	260,—	1 284,—	—	8 430,33	68,20	8 362,13	—	8 071,72	22,—	8 049,72
995,67	236,—	688,—	—	11 958,38	159,90	11 798,48	4,10	11 910,58	54,05	11 856,53
1 367,67	644,—	8 576,—	—	60 735,62	4 413,42	56 322,20	45,52	58 165,24	4 546,10	53 619,14
1 053,35	602,33	22 436,—	—	87 113,36	6 687,95^{5}	80 425,40^{5}	251,19	77 509,77	5 213,02^{5}	72 296,74^{5}
83,33	660,—	1 372,—	24,—	7 176,35	48,—	7 128,35	4,65	6 416,85	22,—	6 394,85
40,—	32,—	96,—	24,—	982,88	13,62	969,26	—	803,45	18,04	785,41
1 176,68	1 294,33	23 904,—	48,—	95 272,59	6 749,57^{5}	88 523,01^{5}	255,84	84 730,07	5 253,06^{5}	79 477,00^{5}
1 781,31	1 516,—	19 572,—	96,—	52 300,98	8 742,31	43 558,67	62,24	44 680,06	2 911,87	41 768,19
152,—	320,—	2 256,—	—	7 477.78	128,60	7 349,18	10,44	6 367,09	31,—	6 336,09
50,66	16,—	396,—	—	1 020,18	92,40	927,78	—	486,60	22,27	464,33
1 983,97	1 852,—	22 224,—	96,—	60 798,94	8 963,31	51 835,63	72,68	51 533,75	2 965,14	48 568,61
431,87	128,—	7 056,—	48,—	27 746,26	1 805,42	25 940,84	31,38	24 424,80	1 287,32	23 137,48
300,—	64,—	1 174,—	—	7 429,22	203,—	7 226,22	—	7 003,67	206,74	6 796,93
2 146,26	280,—	624,—	24,—	15 940,63	289,62	15 651,01	2,24	18 486,60	638,70	17 847,90
2 878,13	472,—	8 854,—	72,—	51 116,11	2 298,04	48 818,07	33,62	49 915,07	2 132,76	47 782,31
1 434,67	252,—	20 440,—	—	64 216,59^{5}	4 454,85^{5}	59 761,74	—	69 070,77^{5}	5 257,95	63 812,82^{5}
1 448,—	416,—	2 832,—	24,—	17 661,67	208,04	17 453,63	3,60	16 981,58	277,54	16 704,04
16 040,67	468,—	1 392,—	—	42 282,40	2 020,43	40 261,97	1,60	34 974,03	4 074,51	30 899,52
18 923,34	1 136,—	24 664,—	24,—	124 160,66^{5}	6 683,32^{5}	117 477,34	5,20	121 026,38^{5}	9 610,—	111 416,38^{5}
186,—	52,—	1 572,—	24,—	8 379,87	572,69	7 807,18	9,10	7 928,12	630,37	7 297,75
296,—	188,—	1 200,—	24,—	4 278,46	24,—	4 254,46	—	4 586,62	25,—	4 561,62
1 159,33	192,—	240,—	72,—	6 247,24	115,—	6 132,24	—	8 407,85	800,73	7 607,12
1 641,83	432,—	3 012,—	120,—	18 905,57	711,69	18 193,88	9,10	20 922,59	1 456,10	19 466,49
16 903,88^{5}	7 290,32	350 819,—	1 646,—	1 990 770,07	195 440,58	1 795 329,49	7 553,51	2 029 948,03^{5}	192 278,27	1 837 669,76^{5}
10 345,33	7 068,—	59 434,—	166,—	480 072,30	11 642,78	418 429,52	2 233,08	474 827,38	16 563,87	458 263,51
53 416,43	3 786,—	14 812,—	288,—	306 094.95	5 214,89	300 880,06	187,72	342 841,53^{5}	18 845,79^{5}	323 995,74
80 665,64^{5}	18 144,32	425 065,—	2 100,—	2 726 937,32	212 298,25	2 514 639,07	9 974,31	2 847 616,95	227 687,93^{5}	2 619 929,01^{5}

BUITEN

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, al. 3, der belastingverordening.	IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening. Rijwielen ingericht voor één persoon.	IVden grondslag: Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	IVden grondslag: Motorrijwielen.
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Sumatra's Westkust	Europeanen . .	1 108	27 691,69	27 855,58	55 547,27	51 144,32	69,—	767,50	1 923,50	12,—	549,—
	Vr. oosterlingen.	460	6 491,52^5	6 520,16^5	13 011,69	11 099,22	21,—	653,—	500,75	—	72,—
	Inlanders . . .	542	5 167,68	4 279,28	9 446,96	6 489,63	24,35	1 563,—	326,85	—	126,—
	Totaal . . .	2 110	39 350,89^5	38 655,02^5	78 005,92	68 733,17	114,35	2 983,50	2 751,10	12,—	747,—
Tapanoeli . . .	Europeanen . .	161	3 386,80	3 528,35	6 915,15	6 663,38	80,40	380,—	86,10	—	108,—
	Vr. oosterlingen.	114	956,43	811,68	1 768,11	1 365,94	49,50	18,—	96,60	—	18,—
	Inlanders . . .	223	1 810,60	1 543,53	3 354,13	2 362,36	2,70	384,—	62,70	—	7,20
	Totaal . . .	498	6 153,83	5 883,56	12 037,39	10 391,68	132,60	782,—	245,40	—	133,20
Benkoelen . . .	Europeanen . .	196	3 614,25^5	2 532,46	6 146,71^5	6 146,71^5	—	80,—	192,50	—	36,—
	Vr. oosterlingen.	131	1 145,41^5	550,04^5	1 695,46	1 695,46	—	30,—	105,—	—	—
	Inlanders . . .	202	778,35	487,80	1 266,15	1 266,15	—	372,—	354,—	—	18,—
	Totaal . . .	529	5 538,02	3 570,30^5	9 108,32^5	9 108,32^5	—	482,—	651,50	—	54,—
Lampongsche districten . .	Europeanen . .	173	3 929,95	1 738,37	5 668,32	4 861,07	—	144,—	84,15	—	18,—
	Vr. oosterlingen.	153	1 443,26	519,84	1 963,10	1 389,33	—	30,—	63,60	—	32,40
	Inlanders . . .	248	3 543,30	1 008,16	4 551,46	2 246,82	—	258,—	14,40	—	—
	Totaal . . .	574	8 916,51	3 266,37	12 182,88	8 497,22	—	432,—	162,15	—	50,40
Palembang. . .	Europeanen . .	435	11 027,21	6 189,23	17 216,44	14 595,85	—	78,—	647,15	—	358,50
	Vr. oosterlingen.	325	6 430,50	2 340,96	8 771,46	7 540,18	—	6,—	33,60	—	—
	Inlanders . . .	1 460	12 683,81	3 804,17	16 487,98	12 563,18	—	54,—	207,—	—	36,—
	Totaal . . .	2 220	30 141.52	12 334,36	42 475,88	34 699,21	—	138,—	887,75	—	394,50
Djambi	Europeanen . .	48	1 202,65	728,80	1 931,45	1 873,45	—	24,—	56,50	—	—
	Vr. oosterlingen.	165	1 884,—	881,43^5	2 765,43^5	2 537,41^5	167,16^5	—	13,80	—	18,—
	Inlanders . . .	89	1 031,12^5	278,77^5	1 309,90	813,87	74,85^5	48,—	27,—	—	—
	Totaal . . .	302	4 117,77^5	1 889,01	6 006,78^5	5 224,73^5	242,02	72,—	97,30	—	18,—
Atjeh en onderhoorigheden .	Europeanen . .	550	12 745,63	6 730,30	19 475,93	16 057,84	—	293,50	792,30	—	219,—
	Vr. oosterlingen.	247	2 468,06	914,25	3 382.31	2 103,20	—	12,—	90,65	—	18,—
	Inlanders . . .	60	621,60	171,32	792,92	513,42	—	6,—	15,20	—	—
	Totaal . . .	857	15 835,29	7 815,87	23 651,16	18 674.46	—	311,50	898,15	—	237,—
Oostkust van Sumatra. . .	Europeanen . .	3 571	83 547,07	67 234,87	150 781,94	144 593,67	163,20	6 796,90	5 610,85	9,—	1 735,—
	Vr. oosterlingen.	3 148	37 811,99	24 536,72	62 348,71	48 487,44	549,38	1 066,—	770,35	—	27,90
	Inlanders . . .	120	1 448,60	899.51	2 348,11	1 833,19	26,40	38,50	91,45	—	26,—
	Totaal . . .	6 839	122 807,66	92 671,10	215 478,76	194 914,30	738,98	7 901,40	6 472,65	9,—	1 788,90
Riouw en onderhoorigheden .	Europeanen . .	174	2 693,19	3 181,11	5 874,30	5 874,30	—	6,—	70,—	—	45,—
	Vr. oosterlingen.	297	2 198,29	2 283,78	4 482,07	4 482,07	—	—	27,—	—	—
	Inlanders . . .	106	883,54	837,53	1 721,07	1 702.36	—	—	15,—	—	—
	Totaal . . .	577	5 775,02	6 302,42	12 077,44	12 058,73	—	6,—	112,—	—	45,—
Banka en onderhoorigheden .	Europeanen . .	225	5 111,09	3 035,58	8 146,67	7 108,28	3,—	—	248,—	—	337,50
	Vr. oosterlingen.	403	5 233,70	2 669,63	7 903,33	5 974,29	—	42,—	678,—	—	306,—
	Inlanders . . .	14	217,25	95,30	312.55	202,09	—	—	19,25	—	—
	Totaal . . .	642	10 562,04	5 800,51	16 362,55	13 284,66	3,—	42,—	945,25	—	643,50
Billiton. . . .	Europeanen . .	168	3 075,45	2 457,95	5 533,40	4 975.38	—	—	137,50	—	1 024,80
	Vr. oosterlingen.	440	5 640,47	2 093,77	7 734.24	6 098,65	122.20	—	331,80	—	68,40
	Inlanders . . .	180	2 250,93	481,28	2 732,21	1 486,29	12,—	6,—	60,85	—	111,60
	Totaal . . .	788	10 966,85	5 033,—	15 999,85	12 560,32	134,20	6,—	530,15	—	1 204,80

(A)anslag naar den				Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.	1921.		
Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).						Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.
Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Automobielen.	Autoletten.							
GEWESTEN.										
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
500,67	48,—	8 704,—	48,—	63 765,99	—	63 765,99	221,03	54 370,92	5 363,88	49 007,04
448,67	48,—	1 048,—	—	13 890,64	—	13 890,64	88,78	14 173,41	738,55	13 434,86
1 106,67	—	1 304,—	—	10 940,50	—	10 940,50	30,03	17 197,19	1 433,60	15 763,59
2 056,01	96,—	11 056,—	48,—	88 597,13	—	88 597,13	339,84	85 741,52	7 536,03	78 205,49
274,—	72,—	816,—	—	8 479,88	674,48	7 805,40	27,08	10 266,50	681,25	9 585,25
22,—	—	—	—	1 570,04	13,29	1 556,75	5,57	1 935,81	96,31	1 839,50
114,—	—	192,—	—	3 124,96	17,48	3 107,48	1,50	4 055,14	22,44	4 032,70
410,—	72,—	1 008,—	—	13 174,88	705,25	12 469,63	34,15	16 257,45	800,—	15 457,45
72,—	16,—	1 200,—	18,—	7 761,21^5	797,80^5	6 963,41	15,07^5	6 568,35	617,21^5	5 951,13^5
16,—	—	240,—	—	2 086,46	65,30	2 021,16	51,19	1 968,27	254,—	1 714,27
224,—	—	192,—	18,—	2 444,15	145,30	2 298,85	1,29	12 472,55	7 918,60	4 553,95
312,—	16,—	1 632,—	36,—	12 291,82^5	1 008,40^5	11 283,42	67,55^5	21 009,17	8 789,81^5	12 219,35^5
106,—	—	1 556,—	—	6 769,22	584,32	6 184,90	—	6 931,61	555,49	6 376,12
32,—	—	144,—	—	1 691,33	48,—	1 643,33	—	1 829,88	91,28	1 738,60
144,—	16,—	48,—	—	2 727,22	20,10	2 707,12	—	4 574,49	314,62	4 259,87
282,—	16,—	1 748,—	—	11 187,77	652,42	10 535,35	—	13 335,98	961,39	12 374,59
42,—	—	1 520,—	24,—	17 265,50	622,63	16 642,87	—	14 848,54	1 503,35	13 345,19
16,—	—	296,—	—	7 891,78	58,10	7 833,68	119,25	8 750,83	58,10	8 692,73
2 124,66	—	192,—	—	15 176,84	—	15 176,84	—	22 954,40	250,35	22 704,05
2 182,66	—	2 008,—	24,—	40 334,12	680,73	39 653,39	119,25	46 553,77	1 811,80	44 741,97
16,—	30,—	—	24,—	2 023,95	107,62^5	1 916,32^5	—	1 958,25	61,50	1 896,75
—	—	—	—	2 736,38	58,50	2 677,88	—	4 490,27^5	326 10	4 164,17^5
16,—	—	—	—	979,72^5	12,60	967,12^5	—	1 799,71	21,15	1 778,56
32,—	30,—	—	24,—	5 740,05^5	178,72^5	5 561,33	—	8 248,23^5	408,75	7 839,48^5
320,—	—	3 400,—	—	21 082,64	2 605,27	18 477,37	4,74	19 364,85	2 465,18	16 899,67
—	—	320,—	—	2 543,85	—	2 543,85	—	3 438,54	183,80	3 254,74
—	—	60,—	—	594,62	36,43	558,19	—	534,19	16,65	517,54
320,—	—	3 780,—	—	24 221,11	2 641,70	21 579,41	4,74	23 337,58	2 665,63	20 671,95
6 404,04	2 514,01	31 408,—	318,—	199 552,67	21 027,69	178 524,98	737,86	206 125,20	24 076,43	182 048,77
1 204,67	160,—	1 640,—	—	53 905,74	899,81	53 005,93	15,23	46 503,06	856,—	45 647,06
37,33	—	96,—	—	2 148,87	89,71	2 059,16	3,40	1 575,17	115,49	1 459,68
7 646,04	2 674,01	33 144,—	318,—	255 607,28	22 017,21	233 590,07	756,49	254 203,43	25 047,92	229 155,51
8,—	—	48,—	—	6 051,30	612,78	5 438,52	43,60	6 162,43^5	507,46	5 654,97^5
—	—	—	—	4 509,07	59,21	4 449,86	—	9 054,75	32,50	9 022,25
—	—	—	—	1 717,36	346,93	1 370,43	2,13	3 075,46	11,34	3 064,12
8,—	—	48,—	—	12 277,73	1 018,92	11 258,81	45,73	18 292,64^5	551,30	17 741,34^5
—	—	1 816,—	66,—	9 578,78	1 213,43	8 365,35	58,30	7 768,97	839,25	6 929,72
48,—	16,—	2 560,—	—	9 624,29	158,10	9 466,19	—	7 623,73	96,—	7 527,73
—	—	48,—	—	269,34	—	269,34	—	466,39	48,—	418,39
48,—	16,—	4 424,—	66,—	19 472,41	1 371,53	18 100,88	58,30	15 859,09	983,25	14 875,84
—	—	428,—	24,—	6 589,68	438,—	6 151,68	—	6 248,13	650,76	5 597,37
—	—	192,—	—	6 813,05	—	6 813,05	—	8 320,79^5	30,80	8 289,99^5
—	—	140,—	—	1 816,74	62,75	1 753,99	3,96	675,89	92,37	583,52
—	—	760,—	24,—	15 219,47	500,75	14 718,72	3,96	15 244,81^5	773,93	14 470,88^5

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, al. 3, der belastingverordening.	IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen) v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening. Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motorrijwielen.
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Westerafdeeling van Borneo.	Europeanen	191	4 388,63^{5}	3 736,06^{5}	8 124,70	7 984,27	25.92	24,—	256,70	—	79,20
	Vr. oosterlingen.	2 352	23 626,50	17 704,09	41 330,59	31 769,52	—	—	1 005,—	8,40	122,40
	Inlanders	204	1 873,73	1 271,60	3 145,33	1 984,17	—	—	165,25	—	18,—
	Totaal	2 747	29 888,86^{5}	22 711,75^{5}	52 600,62	41 737,96	25,92	24,—	1 426,95	8,40	219,60
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	Europeanen	624	13 296,21	8 150,30^{5}	21 446,51^{5}	19 490,77^{5}	—	136,—	849,75	—	645,—
	Vr. oosterlingen.	350	4 338,52	2 417,96	6 756,48	5 412,04	—	102,—	152,—	—	—
	Inlanders	529	6 531,—	2 945,01	9 476,01	4 050,05	—	174,—	369,—	—	54,—
	Totaal	1 503	24 165,73	13 513,27^{5}	37 679,00^{5}	28 952,86^{5}	—	412,—	1 370,75	—	699,—
Celebes en onderhoorigheden	Europeanen	692	19 450,55^{5}	13 349,52^{5}	32 800,08	31 082,05	—	646,—	1 272,69	—	171,—
	Vr. oosterlingen.	626	9 003,88	5 585,46^{5}	14 589,34^{5}	11 560,85	—	832,—	340,80	—	78,—
	Inlanders	236	2 091,86^{5}	1 230,46	3 322,32^{5}	2 339,62^{5}	—	1 743,—	79,45	—	7,20
	Totaal	1 554	30 546,30	20 165,45	50 711,75	44 982,52^{5}	—	3 221,—	1 692,94	—	256,20
Menado	Europeanen	418	8 169,92	6 514,05	14 683,97	14 261,21	—	614,50	597,90	—	180,—
	Vr. oosterlingen.	622	6 003,09^{5}	4 055,31	10 058,40^{5}	8 987,16	260.25	665,50	346,25	—	25,20
	Inlanders	2 350	4 228,51	2 518,52	6 747,03	5 142,87	—	12 618,67	272,15	—	18,—
	Totaal	3 390	18 401,52^{5}	13 087,88	31 489,40^{5}	28 391,24	260.25	13 898,67	1 216,30	—	223,20
Amboina	Europeanen	373	6 369,80	5 550,33^{5}	11 920,13^{5}	10 690,50^{5}	27,16	75,—	366,15	—	36,—
	Vr. oosterlingen.	195	1 890,07	1 435,89^{5}	3 325,96^{5}	2 840,26	12,—	18,—	41,40	—	—
	Inlanders	35	382,25	322,40	704,65	481,54	—	12,—	15,60	—	—
	Totaal	603	8 642,12	7 308,63	15 950,75	14 012,30^{5}	39,16	105,—	423,15	—	36,—
Timor en onderhoorigheden	Europeanen	211	4 020,90	2 241,07	6 261,97	5 665,07^{5}	—	134,—	108,—	—	144,—
	Vr. oosterlingen.	495	2 026,12^{5}	904,34^{5}	2 930,47	1 949,83	—	1 737,—	295,50	—	36,—
	Inlanders	105	229,44	106,36	335,80	226,69^{5}	—	546,—	81,—	—	—
	Totaal	811	6 276,46^{5}	3 251,77^{5}	9 528,24	7 841,60	—	2 417,—	484,50	—	180,—
Bali en Lombok.	Europeanen	125	2 671,02	1 323,55	3 994,57	3 945,96	—	41,50	132,75	—	78,—
	Vr. oosterlingen.	454	3 313,87^{5}	1 539,80	4 853,67^{5}	4 348,09^{5}	—	228,—	477,60	—	36,—
	Inlanders	353	1 493,15	762,57	2 255,72	1 545,89^{5}	—	1 128,—	505,20	—	—
	Totaal	932	7 478,04^{5}	3 625,92	11 103,96	9 839,95	—	1 397,50	1 115,55	—	114,—
Nieuw-Guinea.	Europeanen	45	881,35	1 139,12	2 020,47	1 793,92	—	—	7,80	—	—
	Vr. oosterlingen.	66	522,20^{5}	782,44^{5}	1 304,65	773,63^{5}	—	—	9,—	—	—
	Inlanders	10	123,50	193,40	316,90	235,76	—	12,—	2,40	—	—
	Totaal	121	1 527,05^{5}	2 114,96^{5}	3 642.02	2 803,31^{5}	—	12,—	19,20	—	—
Totalen voor de buitengewesten	Europeanen	9 488	217 273,37^{5}	167 216,62	384 489,99^{5}	358 808,02	368,68	10 240,90	13 440,29	21,—	5 764,—
	Vr. oosterlingen.	11 043	122 427,91	78 547,58^{5}	200 975,49^{5}	160 414,58^{5}	1 181,49^{5}	5 439,50	5 378,70	8,40	858,30
	Inlanders	7 066	47 390,23	23 236,97^{5}	70 627,20^{5}	47 485,96^{5}	140,30^{5}	18 963,17	2 683,75	—	422,—
	Totaal	27 597	387 091,51^{5}	269 001,18	656 092,69^{5}	566 708,57	1 690,48	34 643,57	21 502,74	29,40	7 044,30

a) Met inbegrip van Ternate en onderhoorigheden.

Aanslag naar den Vden grondslag (rijtuigen). Rijtuigen op twee wielen.	Vden grondslag (rijtuigen). Andere rijtuigen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten). Automobielen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten). Autoletten.	Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.	1921. Totaal bedrag van den aanslag.	1921. Verminderingen in den aanslag ontstaan.	1921. Werkelijk te heffen bedrag.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	192,—	—	8 562,09	790,41^{5}	7 771,67^{5}	1,85	8 438,58^{5}	729,85	7 708,73^{5}
—	—	1 104,—	—	34 009,32	267,15	33 742,17	1,89	31 818,19	151,95	31 666,24
—	—	48,—	—	2 215,42	1,20	2 214,22	—	1 110,18	27,28^{5}	1 082,89^{5}
—	—	1 344,—	—	44 786,83	1 058,76^{5}	43 728,06^{5}	3,74	41 366,95^{5}	909,08^{5}	40 457,87
66,—	56,—	1 836,—	48,—	23 127,52^{5}	1 059,05^{5}	22 068,47	—	18 720,41	784,73	17 935,68
80,—	48,—	480,—	—	6 274,04	36,—	6 238,04	—	6 451,59	24,—	6 427,59
160,—	16,—	192,—	24,—	5 039,05	—	5 039,05	—	12 557,37^{5}	65,73	12 491,64^{5}
306,—	120,—	2 508,—	72,—	34 440,61^{5}	1 095,05^{5}	33 345,56	—	37 729,37^{5}	874,46	36 854,91^{5}
152,—	—	3 232,—	—	36 555,74	3 811,83^{5}	32 743,90^{5}	106,69^{5}	38 309,16	4 346,70	33 962,46
258,—	500,—	1 440,—	—	15 009,65	225,95	14 783,70	2,02	16 316,94	406,12^{5}	15 910,81^{5}
422,—	208,—	424,—	24,—	5 247,27^{5}	123,97^{5}	5 123,30	4,95	4 847,24	36,80	4 810,44
832,—	708,—	5 096,—	24,—	56 812,66^{5}	4 161,76	52 650,90^{5}	113,66^{5}	59 473,34	4 789,62^{5}	54 683,71^{5}
308,—	64,—	1 804,—	24,—	17 853,61	505,15	17 348,46	44,40	19 207,76^{5}	914,23	18 293,53^{5}
278,—	—	672,—	—	11 234,36	—	11 234,36	11,98	10 994,52^{5}	54,—	10 940,52^{5}
6 493,16^{5}	376,—	1 000,—	—	25 920,85^{5}	—	25 920,85^{5}	1,15	50 265,54	52,10	50 213,44
7 079,16^{5}	440,—	3 476,—	24,—	55 008,82^{5}	505,15	54 503,67^{5}	57,53	80 467,83	1 020,33	79 447,50
72,—	64,—	48,—	—	11 378,81^{5}	909,70	10 469,11^{5}	116,41	11 108,32	618,77	a) 10 489,55
—	16,—	—	—	2 927,66	—	2 927,66	30,53	2 200,61	—	a) 2 200,61
8,—	16,—	—	—	533,14	—	533,14	1,72	828,26	211,13	a) 617,13
80,—	96,—	48,—	—	14 839,61^{5}	909,70	13 929,91^{5}	148,66	14 137,19	829,90	a) 13 307,29
96,—	—	96,—	—	6 243,07^{5}	419,92	5 823,15^{5}	7,44	5 053,44^{5}	240,47^{5}	4 812,97
194,—	32,—	—	—	4 244,33	4,80	4 239,53	—	4 163,90	—	4 163,90
64,—	—	—	—	917,69^{5}	3,—	914,69^{5}	—	470,62^{5}	—	470,62^{5}
354,—	32,—	96,—	—	11 405,10	427,72	10 977,38	7,44	9 687,97	240,47^{5}	9 447,49^{5}
24,—	—	852,—	—	5 074,21	287,15	4 787,06	—	5 088,88^{5}	84,40	5 004,48^{5}
114,—	—	144,—	—	5 347,69^{5}	—	5 347,69^{5}	—	9 893,37^{5}	48,—	9 845,37^{5}
646,—	88,—	284,—	—	4 197,09^{5}	—	4 197,09^{5}	—	8 586,20	—	8 586,20
784,—	88,—	1 280,—	—	14 619,—	287,15	14 331,85	—	23 568,46	132,40	23 436,06
—	—	—	—	1 801,72	350,78^{5}	1 450,93^{5}	—	1 369,36	21,—	1 348,36
—	—	—	—	782,63^{5}	—	782,63^{5}	—	780,13	—	780,13
—	—	—	—	250,16	49,20	200,96	—	175,44	—	175,44
—	—	—	—	2 834,51^{5}	399,98^{5}	2 434,53	—	2 324,93	21,—	2 303,93
8 460,71	2 864,01	58 956,—	594,—	459 517,61	36 818,04	422 699,57	1 384,48	447 909,68^{5}	45 061,92	402 847,76^{5}
2 711,34	820,—	10 280,—	18,—	187 092,32	1 894,21	185 198,11	326,44	190 708,61	3 447,51^{5}	187 261,09^{5}
11 559,82^{5}	720,—	4 220,—	48,—	86 261,01^{5}	908,67^{5}	85 352,34	50,13	148 221,44	10 637,65^{5}	137 583,78^{5}
22 731,87^{5}	4 404,01	73 456,—	660,—	732 870,94^{5}	39 620,92^{5}	693 250,02	1 761,05	786 839,73^{5}	59 147,09	727 692,64^{5}

IIIa. Inkomstenbelasting over 1921 (v

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië gevestigden.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Verzekeraars.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Alle anderen. a)	Bedrag van den aanslag. In Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	Bedrag van den aanslag. In Ned.-Indië gevestigden: naar de extra winst (art. 22).	Bedrag van den aanslag. In Ned.-Indië gevestigden: naar de overwinst (art. 26).	Bedrag van den aanslag. Buiten Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (art. 27).	Bedrag van den aanslag. Buiten Ned.-Indië gevestigden: naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						JAVA EN MA				
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bantam. . . .	Europeanen . .	64	—	—	—	11 236,39	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	636	—	—	—	5 839,27	—	—	—	—
	Inlanders . . .	9 574	—	—	—	36 839,98	—	—	—	—
	Totaal . . .	10 274	—	—	—	53 915,64	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	1	—	—	—	2 138,36	2 010,06	—	—	—
Batavia. . . .	Europeanen . .	6 929	10	—	65	2 784 670,52	—	—	964 080,82	—
	Vr. oosterlingen	29 559	—	—	—	1 322 813,11	—	—	—	—
	Inlanders . . .	87 616	—	—	—	410 486,21	—	—	—	—
	Totaal . . .	124 104	10	—	65	4 517 969,84	—	—	964 080,82	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	72	—	17	16	2 685 847,57	3 605 103,40	2 810 006,50	—	4 380,—
Preanger-Regentschappen . .	Europeanen . .	5 175	—	—	9	1 229 024,09	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	10 964	—	—	—	192 399,23	—	—	—	—
	Inlanders . . .	136 350	—	—	—	492 457,01	—	—	—	—
	Totaal . . .	152 489	—	—	9	1 913 880,33	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	33	12	—	2	165 707,54	72 784,09	53 764,61	118 844,98	—
Cheribon . . .	Europeanen . .	683	—	—	1	418 996,76	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	5 623	—	—	—	637 434,32	—	—	—	—
	Inlanders . . .	42 709	—	—	—	160 021,71	—	—	—	—
	Totaal . . .	49 015	—	—	1	1 216 452,79	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	7	—	—	—	3 789,81	2 149,15	—	—	—
Pekalongan . .	Europeanen . .	825	—	—	1	628 624,—	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 586	—	—	—	81 682,11	—	—	—	—
	Inlanders . . .	73 848	—	—	—	245 815,80	—	—	—	—
	Totaal . . .	78 259	—	—	1	956 121,91	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	14	—	—	—	7 127,36	94,90	300,18	—	—
Semarang . . .	Europeanen . .	4 179	—	—	17	1 458 734,87	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	8 922	—	—	—	223 809,62	—	—	—	—
	Inlanders . . .	72 859	—	—	—	330 338,76	—	—	—	—
	Totaal . . .	85 960	—	—	17	2 012 883,25	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	277	—	—	69	1 682 894,46	3 247 845,91	1 011 028,26	—	—

a) Hieronder de onderscheidenlijk krachtens art. 1 *i* en art. 78 der belastingverordening (Ind. St. 1921 n°. 312) aangeslagen firma's, maatschappijen, reederijen, kongsi's en rondreizenden.

1921 (verbeterde opgaven).

…anslag voor:			Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor:								Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
…vestigden:				in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge:					buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge:				
naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).		art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.		
MADOERA.													
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	—	11 236,39	—	—	496,22	—	—	—	—	—	10 740,17	167,81
—	—	—	5 839,27	—	—	94,99	—	—	—	—	—	5 744,28	9,03
—	—	—	36 839,98	—	—	642,76	—	—	—	—	—	36 197,22	3,15
—	—	—	53 915,64	—	—	1 233,97	—	—	—	—	—	52 681,67	5,12
—	—	—	4 148,42	—	—	—	—	—	—	—	—	4 148,42	—
15 208,34	—	—	3 763 959,68	—	133 954,35	6 278,35	1 855,89	—	—	—	—	3 621 871,09	522,71
—	—	—	1 322 813,11	—	—	690,81	—	—	—	—	—	1 322 122,30	44,73
—	—	—	410 486,21	—	—	3 334,15	—	—	—	—	—	407 152,06	4,64
15 208,34	—	—	5 497 259,—	—	133 954,35	10 303,31	1 855,89	—	—	—	—	5 351 145,45	43,12
8 231 649,36	6 527 803,33	7 446 493,58	31 311 283,74	70 580,—	—	—	—	—	—	—	—	31 240 703,74	—
565,90	—	—	1 229 589,99	—	59 736,34	5 068,56	—	61,80	—	—	—	1 164 723,29	225,07
—	—	—	192 399,23	—	1 373,40	—	—	—	—	—	—	191 025,83	17,42
—	—	—	492 457,01	—	—	—	—	—	—	—	—	492 457,01	3,61
565,90	—	—	1 914 446,23	—	61 109,74	5 068,56	—	61,80	—	—	—	1 848 206,13	12,11
39 097,05	223 813,91	109 737,22	783 749,40	—	—	78 465,11	—	—	—	—	—	705 284,29	—
18,—	—	—	419 014,76	—	16 277,96	1 341,57	—	—	—	—	—	401 395,23	587,69
—	—	—	637 434,32	—	0,20	—	—	—	—	—	—	637 434,12	113,36
—	—	—	160 021,71	—	—	13,40	—	—	—	—	—	160 008,31	3,74
18,—	—	—	1 216 470,79	—	16 278,16	1 354,97	—	—	—	—	—	1 198 837,66	24,45
—	—	—	5 938,96	—	—	—	—	—	—	—	—	5 938,96	848,42
30,—	—	—	628 654,—	—	4 381,22	108,15	—	—	—	—	—	624 164,63	746,60
—	—	—	81 682,11	—	—	—	—	—	—	—	—	81 682,11	22,77
—	—	—	245 815,80	—	11,12	6,72	—	—	—	—	—	245 797,96	3,33
30,—	—	—	956 151,91	—	4 392,34	114,87	—	—	—	—	—	951 644,70	12,15
—	—	—	7 522,44	—	—	—	—	—	—	—	—	7 522,44	—
915,30	—	—	1 459 650,17	—	88 631,54	5 463,63	—	—	—	—	—	1 365 555,—	325,44
—	—	—	223 809,62	—	5,10	16,45	—	—	—	—	—	223 788,07	25,08
—	—	—	330 338,76	—	114,81	788,85	—	—	—	—	—	329 435,10	4,51
915,30	—	—	2 013 798,55	—	88 751,45	6 268,93	—	—	—	—	—	1 918 778,17	22,32
5 460 173,95	12 327 373,48	3 795 667,28	27 524 983,34	—	—	—	21 631,14	—	—	140 109,40	—	27 363 242,80	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. a)	Bedrag van de … in Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië …: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Rembang . . .	Europeanen . .	648	—	—	—	175 614,72	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 093	—	—	—	43 043,67	—	—	—	—
	Inlanders . . .	32 416	—	—	—	137 877,55	—	—	—	—
	Totaal . . .	36 157	—	—	—	356 535,94	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	3	—	—	—	1 698,94	—	—	—	—
Soerabaja . . .	Europeanen . .	4832	44	—	12	3 059 132,98	—	—	73 203,95	—
	Vr. oosterlingen	14 832	4	—	5	1 306 988,78	—	—	2 771,20	—
	Inlanders . . .	155 863	—	—	—	607 750,69	—	—	—	—
	Totaal . . .	175 527	48	—	17	4 973 872,45	—	—	75 975,15	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	273	—	—	20	1 774 788,09	630 940,49	212 247,84	—	—
Pasoeroean . .	Europeanen . .	2 789	—	—	23	1 528 538,15	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	5 543	—	—	—	282 352,83	—	—	—	—
	Inlanders . . .	65 081	—	—	—	275 829,90	—	—	—	—
	Totaal . . .	73 413	—	—	23	2 086 720,88	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	42	—	—	5	378 899,35	948 054,58	162 486,90	—	—
Besoeki. . . .	Europeanen . .	1 158	—	—	—	688 148,88	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 549	—	—	—	49 189,75	—	—	—	—
	Inlanders . . .	32 894	—	—	—	166 490,98	—	—	—	—
	Totaal . . .	37 601	—	—	—	903 829,61	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	4	—	—	2	4 026,73	1 271,15	116,79	—	—
Banjoemas . .	Europeanen . .	200	—	—	—	56 715,48	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 945	—	—	—	25 915,07	—	—	—	—
	Inlanders . . .	21 154	—	—	—	122 603,12	—	—	—	—
	Totaal . . .	23 299	—	—	—	205 233,67	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	2	—	—	—	678,45	—	—	—	—
Kedoe	Europeanen . .	793	—	—	2	229 155,53	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 909	—	—	—	48 519,76	—	—	—	—
	Inlanders . . .	26 741	—	—	—	142 893,81	—	—	—	—
	Totaal . . .	30 443	—	—	2	420 569,10	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	6	—	—	—	4 857,74	—	—	—	—
Djokjakarta . .	Europeanen . .	1 527	—	—	18	1 295 574,26	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 514	—	—	—	59 044,91	—	—	—	—
	Inlanders . . .	2 425	—	—	—	30 542,28	—	—	—	—
	Totaal . . .	6 466	—	—	18	1 385 161,45	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	21	—	—	1	126 385,45	1 375 364,33	390 756,01^{5}	—	—

aanslag voor: gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld	guld.	guld.
—	—	—	175 614,72	—	10 844,97	527,45	—	—	—	—	—	164 242,30	253,44
—	—	—	43 043,67	—	—	—	—	—	—	—	—	43 043,67	13,92
—	—	—	137 877,55	—	—	—	—	—	—	—	—	137 877,55	4,25
—	—	—	356 535,94	—	10 844,97	527,45	—	—	—	—	—	345 163,52	9,60
—	—	—	1 698,94	—	—	—	—	—	—	—	—	1 698,94	—
8 894,15	—	—	3 141 231,08	—	444 351,68	6 603,87	—	—	—	—	—	2 690 275,53	551,29
2 461,—	—	—	1 312 200,98	—	3,50	—	532,37	—	—	—	—	1 311 685,11	88,38
—	—	—	607 750,69	—	110,46	99,31	7,20	—	—	—	—	607 533,72	3,90
11 355,15	—	—	5 061 202,75	—	444 465,64	6 703,18	539,57	—	—	—	—	4 609 494,36	26,26
8 163 825,66	1 613 279,41	1 631 924,12	14 027 005,61	—	—	—	—	—	—	—	—	14 027 005,61	—
972,60	—	—	1 529 510,75	—	28 163,02	2 710,72	—	—	—	—	—	1 498 637,01	532,94
—	—	—	282 352,83	—	—	34,60	—	—	—	—	—	282 318,23	50,93
—	—	—	275 829,90	—	—	—	—	—	—	—	—	275 829,90	4,24
972,60	—	—	2 087 693,48	—	28 163,02	2 745,32	—	—	—	—	—	2 056 785,14	28,01
25 476,81	13 065,68	3 315,11	1 531 298,43	—	—	—	—	—	—	—	—	1 531 298,43	—
—	—	—	688 148,88	—	82 755,91	1 141,57	—	—	—	—	—	604 251,40	521,80
—	—	—	49 189,75	—	—	74,80	—	—	—	—	—	49 114,95	13,83
—	—	—	166 490,98	—	—	233,40	—	—	—	—	—	166 257,58	5,05
—	—	—	903 829,61	—	82 755,91	1 449,77	—	—	—	—	—	819 623,93	21,79
9 704,08	2 350,96	—	17 469,71	—	—	—	—	—	—	—	—	17 469,71	—
—	—	—	56 715,48	—	1 175,42	—	—	—	—	—	—	55 540,06	227,20
—	—	—	25 915,07	—	—	32,70	—	—	—	—	—	25 882,37	13,29
—	—	—	122 603,12	34,76	—	498,30	—	—	—	—	—	122 070,06	57,70
—	—	—	205 233,67	34,76	1 175,42	531,—	—	—	—	—	—	203 492,49	8,71
—	—	—	678,45	—	—	—	—	—	—	—	—	678,45	—
157,20	—	—	229 312,73	—	4 628,08	1 062,80	—	—	—	—	—	223 621,85	281,99
—	—	—	48 519,76	—	37,35	—	—	—	—	—	—	48 482,41	16,66
—	—	—	142 893,81	—	48,84	125,75	—	—	—	—	—	142 719,22	5,33
157,20	—	—	420 726,30	—	4 714,27	1 188,55	—	—	—	—	—	414 823,48	13,62
—	—	—	485 774,—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 857,74	—
407,70	—	—	1 295 981,96	—	31 450,67	4 430,68	—	—	—	—	—	1 260 100,61	816,18
—	—	—	59 044,91	—	—	23,40	—	—	—	—	—	59 021,51	23,47
—	—	—	30 542,28	—	—	136,07	—	—	—	—	—	30 406,21	12,54
407,70	—	—	1 385 569,15	—	31 450,67	4 590,15	—	—	—	—	—	1 349 528,33	208,69
339 374,44	—	—	2 231 880,23^{5}	—	—	—	—	—	—	—	—	2 231 880,23^{5}	11 449,10

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.				Bedrag van den				
		In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. a)	in Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Soerakarta . .	Europeanen . .	1 431	—	—	27	1 235 083,44	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	2 951	—	—	—	43 489,73	—	—	—	—
	Inlanders . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	4 382	—	—	27	1 278 573,17	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	1	—	—	—	242,20	—	—	—	—
Madioen . . .	Europeanen . .	660	—	—	6	213 886,73	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 551	—	—	—	19 186,61	—	—	—	—
	Inlanders . . .	19 498	—	—	—	122 394,43	—	—	—	—
	Totaal . . .	21 709	—	—	6	355 467,77	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	3	—	—	—	824,38	—	—	—	—
Kediri	Europeanen . .	1 405	—	—	1	815 827,78	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 875	—	—	—	124 631,53^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	40 601	—	—	—	191 266,60	—	—	—	—
	Totaal . . .	45 881	—	—	1	1 131 725,91^{5}	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	18	—	—	1	4 927,04	490,90	143,07	—	—
Madoera . . .	Europeanen . .	266	—	—	—	35 985,87	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 141	—	—	—	20 590,59	—	—	—	—
	Inlanders . . .	46 366	—	—	—	181 767,38	—	—	—	—
	Totaal . . .	47 773	—	—	—	238 343,84	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	2	—	—	—	24 845,68	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera .	Europeanen . .	33 564	54	—	182	15 864 950,45	—	—	1 037 284,77	—
	Vr. oosterlingen	103 193	4	—	5	4 486 930,89^{5}	—	—	2 771,20	—
	Inlanders . . .	860 995	—	—	—	3 655 376,21	—	—	—	—
	Totaal . . .	997 752	58	—	187	24 007 257,55^{5}	—	—	1 040 055,97	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	779	12	17	116	6 869 679,15	9 886 108,96	4 640 850,16^{5}	118 844,98	4 380,—

BUITEN

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	In Ned.-Indië gevestigden.	Deelgerechtigden	Verzekeraars.	Alle anderen. a)	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
Sumatra's Westkust	Europeanen . .	1 315	—	—	3	265 786,45	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	4 169	—	—	—	96 453,35	—	—	—	—
	Inlanders . .	310 060	—	—	—	1 351 125,21	—	—	—	—
	Totaal . . .	315 544	—	—	3	1 713 365,01	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	33	—	—	7	64 666,56	27 397,30	16 795,87	—	—
Tapanoeli . . .	Europeanen . .	286	—	—	—	40 523,97	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 323	—	—	—	27 649,65	—	—	—	—
	Inlanders . . .	169 667	—	—	—	616 106,93	—	—	—	—
	Totaal . . .	171 276	—	—	—	684 280,55	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(aan)slag voor:			Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor:								Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
(g)evestigden:				in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge:					buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge:				
naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33, en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).		art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	art. 83 (4)	art. 84.	art. 85.		
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
551,30	—	—	1 235 634,74	—	165 776,88	1 154,75	—	—	—	—	—	1 068 703,11	732,99
—	—	—	43 489,73	—	—	—	—	—	—	—	—	43 489,73	14,74
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
551,30	—	—	1 279 124,47	—	165 776,88	1 154,75	—	—	—	—	—	1 112 192,84	253,80
—	—	—	242,20	—	—	—	—	—	—	—	—	242,20	—
170,40	—	—	214 057,13	—	2 665,71	—	—	—	—	—	—	211 391,42	320,29
—	—	—	19 186,61	—	—	—	—	—	—	—	—	19 186,61	12,37
—	—	—	122 394,43	—	—	—	—	—	—	—	—	122 394,43	6,29
170,40	—	—	355 638,17	—	3 665,71	—	—	—	—	—	—	352 972,46	16,29
—	—	—	824,38	—	—	—	—	—	—	—	—	824,38	—
4,80	—	—	815 832,58	—	15 038,64	1 942,50	2 455,10	—	—	—	—	796 396,34	566,43
—	—	—	124 631,53^{5}	—	—	—	26 268,29	—	—	—	—	98 363,24^{5}	25,38
—	—	—	191 266,60	—	—	—	—	—	—	—	—	191 266,60	4,71
4,80	—	—	1 131 730,71^{5}	—	15 038,64	1 942,50	28 723,39	—	—	—	—	1 086 026,18^{5}	23,67
787,53	—	—	6 348,54	—	—	—	—	—	—	—	—	6 348,54	—
—	—	—	35 985,87	—	2 303,81	135,12	—	—	—	—	—	33 546,94	126,12
—	—	—	20 590,59	—	—	—	—	—	—	—	—	20 590,59	18,05
—	—	—	181 767,38	—	—	47,38	—	—	—	—	—	181 720,—	3,92
—	—	—	238 343,84	—	2 303,81	182,50	—	—	—	—	—	235 857,53	4,94
—	—	—	24 845,68	—	—	—	—	—	—	—	—	24 845,68	—
27 895,69	—	—	16 930 130,91	—	1 092 136,20	38 456,94	4 310,99	61,80	—	—	—	15 795 164,98	470,59
2 461,—	—	—	4 492 163,09^{5}	—	1 419,55	967,75	26 800,66	—	—	—	—	4 462 975,13^{5}	43,25
—	—	—	3 655 376,21	34,76	285,23	5 826,09	7,20	—	—	—	—	3 649 222,93	4,24
30 356,69	—	—	25 077 670,21^{5}	34,76	1 093 840,98	45 250,78	31 118,85	61,80	—	—	—	23 907 363,04^{5}	23,96
32 270 088,88	20 707 686,77	12 987 137,31	77 484 776,21^{5}	70 580,—	—	78 465,11	21 631,14	—	—	140 109,40	—	77 173 990,56^{5}	—

GEWESTEN.

66,—	—	—	265 852,45	—	17 136,08	3 613,85	—	—	—	—	—	245 102,52	185,96
—	—	—	96 453,35	—	—	4,—	—	—	—	—	—	96 449,35	23,14
—	—	—	1 351 125,21	—	8,17	8,—	—	—	—	—	—	1 351 109,04	4,35
66,—	—	—	1 713 431,01	—	17 144,25	3 625,85	—	—	—	—	—	1 692 660,91	213,45
94 756,31	9 605,84	10 378,79	223 600,67	—	—	—	—	—	—	—	—	223 600,67	5 590,01
—	—	—	40 523,97	—	379,40	—	—	—	—	—	—	40 144,57	140,37
—	—	—	27 649,65	—	—	713,40	—	—	—	—	—	26 936,25	20,36
—	—	—	616 106,93	—	—	721,08	—	—	—	—	—	615 385,85	3,63
—	—	—	684 280,55	—	379,40	1 434,48	—	—	—	—	—	682 466,67	3,98
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.				Bedrag van de				
		In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden.			in Ned.-Indië gevestigden:			buiten Ned.-Indië	
			Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. (a)	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Benkoelen. . .	Europeanen . .	315	—	—	—	80 898,18^5	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 636	—	—	—	21 906,47	—	—	—	—
	Inlanders . . .	69 911	—	—	—	334 462,47	—	—	—	—
	Totaal . . .	71 862	—	—	—	437 267,12^5	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	1	—	—	—	3 415,69	—	—	—	—
Lampongsche districten . .	Europeanen . .	274	—	—	—	58 565,88	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 538	—	—	—	50 868,69	—	—	—	—
	Inlanders . . .	61 167	—	—	—	464 707,77	—	—	—	—
	Totaal . . .	62 979	—	—	—	574 142,34	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	6	—	—	—	5 250,41	920,70	417,24	—	—
Palembang . .	Europeanen . .	673	—	—	12	211 229.59	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	6 539	—	—	—	178 564,93	—	—	—	—
	Inlanders . . .	216 294	—	—	—	1 483 434,80	—	—	—	—
	Totaal . . .	223 506	—	—	12	1 873 229,32	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	2	1	—	—	3 206,75	2 065,—	173,—	14,17	—
Djambi	Europeanen . .	98	—	—	—	16 085,45^5	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 325	—	—	—	29 666,65	—	—	—	—
	Inlanders . . .	47 644	—	—	—	217 285,68	—	—	—	—
	Totaal . . .	50 067	—	—	—	263 037,78^5	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atjeh en onderhoorigheden .	Europeanen . .	960	—	1	1	231 860,75	—	—	—	57,84
	Vr. oosterlingen	7 036	—	—	—	75 002,04	—	—	—	—
	Inlanders . . .	52 836	—	—	—	239 799,97	—	—	—	—
	Totaal . . .	60 832	—	1	1	546 662,76	—	—	—	57,84
	Naaml. venn. en andere lichamen	12	—	—	2	5 244,17	1 303,28	351,94	—	—
Oostkust van Sumatra . .	Europeanen . .	4 686	—	—	7	1 701 858,98	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	72 008	—	—	—	619 532,62	—	—	—	—
	Inlanders . . .	232 169	—	—	—	737 206,14	—	—	—	—
	Totaal . . .	308 863	—	—	7	3 058 597,74	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	52	7	2	61	121 077,07	62 320,14	41 891,71	1 618,20	996,—
Riouw en onderhoorigheden .	Europeanen . .	238	—	—	156	59 479,28	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	14 620	—	—	—	178 866,88	—	—	—	—
	Inlanders . . .	28 464	—	—	—	103 069,23^5	—	—	—	—
	Totaal . . .	43 322	—	—	156	341 415,39^5	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	2	—	—	1	20 620,—	221,96	—	—	—

Aanslag voor: gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	—	80 898,18^5	—	7 480,16	—	—	—	—	—	—	73 418,02^5	233,81
—	—	—	21 906,47	—	361,12	—	—	—	—	—	—	21 545,35	13,16
—	—	—	334 462,47	—	1 799,73	—	—	—	—	—	—	332 662,74	4,77
—	—	—	437 267,12^5	—	9 641,01	—	—	—	—	—	—	427 626,11^5	5,95
—	—	—	3 415,69	—	—	—	—	—	—	—	—	3 415,69	—
—	—	—	58 565,88	533,98	1 537,77	17,12	1 030,06	—	—	—	—	55 446,95	203,22
—	—	—	50 868,69	1 685,30	—	—	—	—	—	—	—	49 183,39	32,13
—	—	—	464 707,77	—	—	—	—	—	—	—	—	464 707,77	7,57
—	—	—	574 142,34	2 219,28	1 537,77	17,12	1 030,06	—	—	—	—	569 338,11	9,05
—	—	—	6 588,35	196,33	—	—	—	—	—	—	—	6 392,02	—
90,20	—	—	211 319,79	—	3 328,56	315,53	—	—	—	—	—	207 675,70	308,57
—	—	—	178 564,93	—	—	—	—	—	—	—	—	178 564,93	27,31
—	—	—	1 483 434,80	—	—	—	—	—	—	—	—	1 483 434,80	6,85
90,20	—	—	1 873 319,52	—	3 328,56	315,53	—	—	—	—	—	1 869 675,43	8,36
—	—	—	3 414,57	—	—	—	—	—	—	—	—	3 414,57	—
—	—	—	16 085,45^5	—	180,60	64,42	—	—	—	—	—	15 840,43^5	161,64
—	—	—	29 666,65	—	—	—	—	—	—	—	—	29 666,65	12,76
—	—	—	217 285,68	—	—	—	—	—	—	—	—	217 285,68	4,56
—	—	—	263 037,78^5	—	180,60	64,42	—	—	—	—	—	262 792,76^5	5,25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39,—	—	—	231 957,59	—	17 343,77	1 598,83	—	—	—	—	—	213 014,99	221,05
—	—	—	75 002,04	—	—	—	—	—	—	—	—	75 002,04	10,65
—	—	—	239 799,97	—	—	42,80	—	—	—	—	—	239 757,17	4,54
39,—	—	—	546 759,60	—	17 343,77	1 641,63	—	—	—	—	—	527 774,20	8,67
26 884,25	—	—	33 783,64	—	—	—	—	—	—	—	—	33 783,64	2 413,11
798,—	—	—	1 702 656,98	—	139 794,86	7 379,54	—	—	—	—	—	1 555 482,58	331,44
—	—	—	619 532,62	—	521,19	—	—	—	—	—	—	619 011,43	8,60
—	—	—	737 206,14	—	8 447,53	—	—	—	—	—	—	728 758,61	3,14
798,—	—	—	3 059 395,74	—	148 763,58	7 379,54	—	—	—	—	—	2 903 252,62	9,39
3 503 931,06	3 263 835,38	2 408 376,62	9 403 046,18	—	—	—	—	—	—	—	—	9 403 046,18	—
576,—	—	—	60 055,28	—	4 106,19^5	—	—	—	—	—	—	55 949,08^5	235,08
—	—	—	178 866.88	—	44,—	—	—	—	—	—	—	178 822,88	12,23
—	—	—	103 069,23^5	—	861,76^5	—	—	—	—	—	—	102 207,47	3,59
576,—	—	—	341 991,39^5	—	5 011,96	—	—	—	—	—	—	336 979,43^5	7,78
17 248,83	5 362,33	—	43 453,12	—	—	—	—	—	—	—	—	43 453,12	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.				Bedrag van den				
		In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden.			in Ned.-Indië gevestigden:			buiten Ned.-Indië	
			Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. a)	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Banka en onderhoorigheden	Europeanen	292	—	—	—	49 430,27	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	36 408	—	—	—	247 234,79	—	—	—	—
	Inlanders	21 561	—	—	—	109 838,85	—	—	—	—
	Totaal	58 261	—	—	—	406 503,91	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Billiton	Europeanen	229	—	—	—	57 643,58	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	19 659	—	—	2	111 101,26	—	—	—	—
	Inlanders	10 627	—	—	—	50 805,19	—	—	—	—
	Totaal	30 515	—	—	2	219 550,03	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	Europeanen	9	—	—	—	975,80	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	5 604	—	—	—	86 558,28	—	—	—	—
	Inlanders	1 494	—	—	—	13 082,02	—	—	—	—
	Totaal	7 107	—	—	—	100 616,10	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	Europeanen	76	—	—	—	18 680,23	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	9 674	—	—	—	95 875,55	—	—	—	—
	Inlanders	45 307	—	—	—	161 103,71	—	—	—	—
	Totaal	55 057	—	—	—	275 659,49	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	1	—	—	—	1 027,12	—	—	—	—
Celebes en onderhoorigheden	Europeanen	1 002	2	—	—	223 885,68	—	—	43 490,91	—
	Vr. oosterlingen	5 613	—	—	—	138 661,19	—	—	—	—
	Inlanders	212 113	—	—	—	817 767,56	—	—	—	—
	Totaal	218 728	2	—	—	1 180 314,43	—	—	43 490,91	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	17	—	—	—	22 516,98	12 445,04	6 293,88	—	—
Menado	Europeanen	504	—	—	—	82 737,27	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 456	—	—	—	57 238,34	—	—	—	—
	Inlanders	79 156	—	—	—	455 548,07	—	—	—	—
	Totaal	83 116	—	—	—	595 523,68	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amboina	Europeanen	724	—	—	—	78 921,81	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 691	—	—	—	29 539,53	—	—	—	—
	Inlanders	60 289	—	—	—	222 668,44	—	—	—	—
	Totaal	62 704	—	—	—	331 129,78	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—

…anslag voor: …gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	—	—	—	—	guld.	guld.
—	—	—	49 430,27	—	3 521,20	178,—	—	—	—	—	—	45 731,07	156,61
—	—	—	247 234,79	—	—	—	—	—	—	—	—	247 234,79	6,79
—	—	—	109 838,85	—	—	—	—	—	—	—	—	109 838,85	5,09
—	—	—	406 503,91	—	3 521,20	178,—	—	—	—	—	—	402 804,71	6,91
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	57 643,58	—	4 635,17	—	—	—	—	—	—	53 008,41	231,48
48	—	—	111 149,26	—	—	—	—	—	—	—	—	111 149,26	5,65
—	—	—	50 805,19	—	—	—	—	—	—	—	—	50 805,19	4,78
48	—	—	219 598,03	—	4 635,17	—	—	—	—	—	—	214 962,86	7,04
259 165,57	115 439,97	—	374 605,54	—	—	—	—	—	—	—	—	374 605,54	—
—	—	—	975,80	—	421,36	27,—	—	—	—	—	—	527,44	58,60
—	—	—	86 558,28	—	—	—	—	—	—	—	—	86 558,28	15,45
—	—	—	13 082,02	—	—	—	—	—	—	—	—	13 082,02	8,75
—	—	—	100 616,10	—	421,36	27,—	—	—	—	—	—	100 167,74	14,09
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	18 680,23	—	2 944,17^5	84,40	—	—	—	—	—	15 651,65^5	205,94
—	—	—	95 875,55	—	3,60	—	—	—	—	—	—	95 871,95	9,90
—	—	—	161 103,71	—	—	—	—	—	—	—	—	161 103,71	3,55
—	—	—	275 659,49	—	2 947,77^5	84,40	—	—	—	—	—	272 627,31^5	4,95
—	—	—	1 027,12	—	—	—	—	—	—	—	—	1 027,12	—
—	—	—	267 376,59	—	12 094,67	307,63	—	—	—	—	—	254 974,29	254,95
—	—	—	138 661,19	—	—	—	—	—	—	—	—	138 661,19	24,70
—	—	—	817 767,56	—	—	—	—	—	—	—	—	817 767,56	3,86
—	—	—	1 223 805,34	—	12 094,67	307,63	—	—	—	—	—	1 211 403,04	283,51
—	—	—	41 255,90	—	—	—	—	—	—	—	—	41 255,90	—
—	—	—	82 737,27	—	2 804,99	—	—	—	—	—	—	79 932,28	158,59
—	—	—	57 238,34	—	—	—	—	—	—	—	—	57 238,34	16,56
—	—	—	455 548,07	—	6,34	—	—	—	—	—	—	455 541,73	5,75
—	—	—	595 523,68	—	2 811,33	—	—	—	—	—	—	592 712,35	7,13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	78 921,81	513,09	2 147,59	3,46	6,40	—	—	—	—	76 251,27	105,32
—	—	—	29 539,53	—	—	—	—	—	—	—	—	29 539,53	17,47
—	—	—	222 668,44	48,44	—	—	—	—	—	—	—	222 620,—	3,69
—	—	—	331 129,78	561,53	2 147,59	3,46	6,40	—	—	—	—	328 410,80	5,24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië gevestigden.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Verzekeraars.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Alle anderen. a)	Bedrag van den aanslag. In Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	Bedrag van den aanslag. In Ned.-Indië gevestigden: naar de extra winst (art. 22).	Bedrag van den aanslag. In Ned.-Indië gevestigden: naar de overwinst (art. 26).	Bedrag van den aanslag. Buiten Ned.-Indië: naar het zuiver inkomen (art. 27).	Bedrag van den aanslag. Buiten Ned.-Indië: naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Ternate en onderhoorigheden .	Europeanen . .	198	—	—	—	21 946,13	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	681	—	—	—	12 663,27	—	—	—	—
	Inlanders . . .	4 769	—	—	—	20 122,86	—	—	—	—
	Totaal . . .	5 648	—	—	—	54 732,26	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden .	Europeanen . .	310	—	—	—	40 362,82	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 287	—	—	—	39 313,37	—	—	—	—
	Inlanders . . .	8 949	—	—	—	46 172,26	—	—	—	—
	Totaal . . .	11 546	—	—	—	125 848,45	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bali en Lombok	Europeanen . .	136	—	—	1	27 203,26	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 424	—	—	34	50 261,14^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	240 925	—	—	—	489 789,16	—	—	—	—
	Totaal . . .	243 485	—	—	35	567 253,56^{5}	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw-Guinea .	Europeanen . .	57	—	—	—	13 544,90^{5}	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	426	—	—	—	5 803,91	—	—	—	—
	Inlanders . . .	2 803	—	—	—	20 526,62	—	—	—	—
	Totaal . . .	3 286	—	—	—	39 875,43^{5}	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor de buitengewesten	Europeanen . .	12 382	2	1	180	3 281 620,30^{5}	—	—	43 490,91	57,84
	Vr. oosterlingen	199 117	—	—	36	2 152 761,91^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	1 876 205	—	—	—	7 954 622,94^{5}	—	—	—	—
	Totaal . . .	2 087 704	2	1	216	13 389 005,16^{5}	—	—	43 490,91	57,84
	Naaml. venn. en andere lichamen	126	8	2	72	247 024.75	104 629,07	65 923,64	1 632,37	996,—

	aanslag voor: gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
	—	—	—	21 946,13	391,40	91,24	$712,78^5$	—	—	—	—	—	$20\ 750,70^5$	104,80
	—	—	—	12 663,27	695,41	—	—	—	—	—	—	—	11 967,86	17,57
	—	—	—	20 122,86	239,33	—	—	—	—	—	—	—	19 883,53	4,17
	—	—	—	54 732,26	1 326,14	91,24	$712,78^5$	—	—	—	—	—	$52\ 602,09^5$	9,31
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	40 362,82	—	1 945,21	$87,19^5$	—	—	—	—	—	$38\ 330,41^5$	122,85
	—	—	—	39 313,37	—	—	314,44	—	—	—	—	—	38 998,93	17,05
	—	—	—	46 172,26	—	—	192,64	—	—	—	—	—	45 979,62	5,14
	—	—	—	125 848,45	—	1 945,21	$594,27^5$	—	—	—	—	—	$123\ 308,96^5$	10,68
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3,15	—	—	27 206,41	272,97	—	—	—	—	—	—	—	26 933,44	195,19
	140,10	—	—	$50\ 401,24^5$	8,40	—	—	—	—	—	—	—	$50\ 392,84^5$	20,34
	—	—	—	489 789,16	—	16,80	—	—	—	—	—	—	489 772,36	2,13
	143,25	—	—	$567\ 396,81^5$	281,37	16,80	—	—	—	—	—	—	$567\ 098,64^5$	2,33
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	$13\ 544,90^5$	—	—	—	—	—	—	—	—	$13\ 544,90^5$	$237,62^5$
	—	—	—	5 803,91	—	—	—	—	—	—	—	—	5 803,91	$12,11^5$
	—	—	—	20 526,62	—	—	—	—	—	—	—	—	20 526,62	9,65
	—	—	—	$39\ 875,43^5$	—	—	—	—	—	—	—	—	$39\ 875,43^5$	12,14
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,84	1 572,35	—	—	$3\ 326\ 741,40^5$	1 711,44	221 893,—	14 389,76	1 036,46	—	—	—	—	$3\ 087\ 710,74^5$	249,37
	188,10	—	—	$2\ 152\ 950,01^5$	2 389,11	929,91	1 031,44	—	—	—	—	—	$2\ 148\ 699,55^5$	10,79
	—	—	—	$7\ 954\ 622,94^5$	287,77	11 140,33	964,52	—	—	—	—	—	$7\ 942\ 230,32^5$	4,23
7,84	1 760,45	—	—	$13\ 434\ 314,36^5$	4 388,32	233 963,24	16 385,72	1 036,46	—	—	—	—	$13\ 178\ 640,62^5$	6,32
,—	3 901 986,02	3 394 243,52	2 418 755,41	10 135 190,78	196,33	—	—	—	—	—	—	—	10 134 994,45	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië gevestigden.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Verzekeraars.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië gevestigden. Alle anderen. a)	Bedrag van den … in Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	Bedrag van den … in Ned.-Indië gevestigden: naar de extra winst (art. 22).	Bedrag van den … in Ned.-Indië gevestigden: naar de overwinst (art. 26).	Bedrag van den … buiten Ned.-Indië: naar het zuiver inkomen (art. 27).	Bedrag van den … buiten Ned.-Indië: naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
JAVA EN										
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bantam . . .	Europeanen . .	153	—	—	1	31 642,39	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 182	—	—	—	15 850,25^5	—	—	—	—
	Inlanders . . .	16 373	—	—	—	75 706,60^5	—	—	—	—
	Totaal . . .	17 708	—	—	1	123 199,25	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	2	—	—	—	504,60	—	—	—	—
Batavia. . . .	Europeanen . .	4 256	6	—	24	1 726 459,39	—	—	11 144,12	—
	Vr. oosterlingen	24 285	—	—	—	596 739,09	—	—	—	—
	Inlanders . . .	91 876	—	—	—	572 407,24	—	—	—	—
	Totaal . . .	120 417	6	—	24	2 895 605,72	—	—	11 144,12	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	26	—	30	7	831 802,26	2 088 356,35	228 077,95	—	23 237,60
Preanger-Regentschappen . .	Europeanen . .	5 623	—	—	5	1 606 025,47	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	10 102	—	—	—	252 330,77^5	—	—	—	—
	Inlanders . . .	144 634	—	—	—	585 616,58	—	—	—	—
	Totaal . . .	160 359	—	—	5	2 443 972,82^5	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	55	—	—	7	71 704,65	35 201,56	23 997,41	—	—
Cheribon . . .	Europeanen . .	513	—	—	2	195 698,23	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	5 340	—	—	—	98 044,81	—	—	—	—
	Inlanders . . .	39 612	—	—	—	165 937,62	—	—	—	—
	Totaal . . .	45 465	—	—	2	459 680,66	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	1	—	—	—	280,89	4,85	—	—	—
Pekalongan . .	Europeanen . .	734	—	—	—	177 483,26	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 804	—	—	—	104 178,06	—	—	—	—
	Inlanders . . .	49 263	—	—	—	37 191,57	—	—	—	—
	Totaal . . .	53 801	—	—	—	318 852,89	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	6	—	—	—	4 688,79	2 312,35	—	—	—
Semarang . . .	Europeanen . .	3 800	—	—	10	1 285 602,18	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	9 651	—	—	—	230 812,57	—	—	—	—
	Inlanders . . .	75 622	—	—	—	402 439,51	—	—	—	—
	Totaal . . .	89 073	—	—	10	1 918 854,26	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	146	—	—	39	631 857,02	610 728,67	404 697,09	—	—

a) Hieronder de onderscheidenlijk krachtens art. 1 *i* en *j* en art 78 der belastingverordening (Ind. St. 1921 n°. 312) aangeslagen firma's, maatschappijen, reederijen, kongsi's en rondreizenden.

1922 (voorloopige opgaven).

aanslag voor: gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
MADOERA.													
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
59,51	—	—	31 701,90	—	1 338,26	—	—	—	—	—	—	30 363,64	198,45
—	—	—	15 850,25^5	—	—	—	—	—	—	—	—	15 850,25^5	13,41
—	—	—	75 706,60^5	—	—	—	—	—	—	—	—	75 706,60^5	4,62
59,51	—	—	123 258,76	—	1 338,26	—	—	—	—	—	—	121 920,50	6,32
—	—	—	504,60	—	—	—	—	—	—	—	—	504,60	—
2 430,53	—	—	1 740 034,04	—	298 199,40	3 408,39	—	—	—	—	—	1 438 426,25	337,97
—	—	—	596 739,09	—	—	164,19	—	—	—	—	—	596 574,90	24,56
—	—	—	572 407,24	—	—	219,88	—	—	—	—	—	572 187,36	6,22
2 430,53	—	—	2 909 180,37	—	298 199,40	3 792,46	—	—	—	—	—	2 607 188,51	21,65
468 826,82	153 805,72	76 651,78	3 820 758,48	—	—	—	—	—	—	—	—	3 820 758,48	—
185,25	—	—	1 606 210,72	—	78 627,43	2 273,99	—	—	—	—	—	1 525 309,30	271,26
—	—	—	252 330,77^5	—	202,22	—	—	—	—	—	—	252 128,55^5	24,96
—	—	—	585 616,58	—	76,35	—	—	—	—	—	—	585 540,23	4,04
185,25	—	—	2 444 158,07^5	—	78 906,—	2 273,99	—	—	—	—	—	2 362 978,08^5	14,74
111 122,04	84 793,57	77 035,04	403 854,27	—	—	—	—	—	—	—	—	403 854,27	—
90,—	—	—	195 788,23	—	9 988,17	225,49	—	—	—	—	—	185 574,57	361,74
—	—	—	98 044,81	—	—	—	—	—	—	—	—	98 044,81	18,36
—	—	—	165 937,62	—	—	—	—	—	—	—	—	165 937,62	4,18
90,—	—	—	459 770,66	—	9 988,17	225,49	—	—	—	—	—	449 557,—	9,88
—	—	—	285,74	—	—	—	—	—	—	—	—	285,74	—
—	—	—	177 483,26	—	3 695,13	—	—	—	—	—	—	173 788,13	236,76
—	—	—	104 178,06	—	—	—	—	—	—	—	—	104 178,06	27,38
—	—	—	37 191,57	—	103,40	21,23	—	—	—	—	—	37 066,94	0,75
—	—	—	318 852,89	—	3 798,53	21,23	—	—	—	—	—	315 033,13	5,85
—	—	—	7 001,14	—	—	—	—	—	—	—	—	7 001,14	—
1 033,48	—	—	1 286 635,66	63 407,96	876,38	1 922,89	—	—	—	—	—	1 220 428,43	321,16
—	—	—	230 812,57	—	10,99	24,30	—	—	—	—	—	230 777,28	23,93
—	—	—	402 439,51	54,28	213,98^5	715,79^5	—	—	—	—	—	401 455,45	5,31
1 033,48	—	—	1 919 887,74	63 462,24	1 101,35^5	2 662,98^5	—	—	—	—	—	1 852 661,16	20,79
2 083 277,61	1 115 428,09	458 074,88	5 304 063,36	—	—	—	—	—	—	—	—	5 304 063,36	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. a)	Bedrag van den aanslag. In Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	Buiten Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Rembang . . .	Europeanen . .	609	—	—	—	214 417,11	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 395	—	—	—	39 119,32^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	35 752	—	—	—	165 078,49	—	—	—	—
	Totaal . . .	38 756	—	—	—	418 614,92^{5}	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	3	—	—	—	2 274,83	—	128,31^{5}	—	—
Soerabaja . . .	Europeanen . .	3 116	1	—	7	1 531 359,28	—	—	3 732,24	—
	Vr. oosterlingen	5 418	—	—	—	132 444.59	—	—	—	—
	Inlanders . . .	129 015	—	—	—	539 192.98	—	—	—	—
	Totaal . . .	137 549	1	—	7	2 202 996,85	—	—	3 732,24	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	96	—	—	2	450 193.07	2 146,85	2 426,39	—	—
Pasoeroean . .	Europeanen . .	2 298	—	—	23	786 889,29^{5}	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	5 834	—	—	—	79 639,96^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	67 061	—	—	—	291 824,42	—	—	—	—
	Totaal . . .	75 193	—	—	23	1 158 353,68	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	12	—	—	4	97 354,27	162 929,32	56 684,96	—	—
Besoeki. . . .	Europeanen . .	929	—	—	2	287 656,62	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 960	—	—	—	78 140,25	—	—	—	—
	Inlanders . . .	37 671	—	—	—	209 189,13	—	—	—	—
	Totaal . . .	42 560	—	—	2	574 986,—	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Banjoemas . .	Europeanen . .	460	—	—	—	123 429,91^{5}	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 417	—	—	—	38 046,58	—	—	—	—
	Inlanders . . .	21 758	—	—	—	142 743,69^{5}	—	—	—	—
	Totaal . . .	24 635	—	—	—	304 220,19	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	6	—	—	—	3 494,85	734,61	3 018,11	—	—
Kedoe	Europeanen . .	869	—	—	1	210 392,55	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 326	—	—	—	61 559,81	—	—	—	—
	Inlanders . . .	33 216	—	—	—	194 565,75	—	—	—	—
	Totaal . . .	37 411	—	—	1	466 518,11	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	4	—	—	—	572,34	60,84	—	—	—
Djokjakarta . .	Europeanen . .	1 641	—	—	16	685 646,44	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 672	—	—	—	94 384,16	—	—	—	—
	Inlanders . . .	3 376	—	—	—	46 159,78^{5}	—	—	—	—
	Totaal . . .	7 689	—	—	16	826 190,38^{5}	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	10	—	—	—	16 481,24	5 236,65	3 529,77	—	—

naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	—	214 417,11	—	5 500,82	—	—	—	—	—	—	208 916,29	343,05
—	—	—	39 119,32^5	—	—	—	—	—	—	—	—	39 119,32^5	16,33
—	—	—	165 078,49	—	—	—	—	—	—	—	—	165 078,49	4,61^5
—	—	—	418 614,92^5	—	5 500,82	—	—	—	—	—	—	413 114,10^5	10,66
—	—	—	2 403,14^5	—	—	—	—	—	—	—	—	2 403,14^5	—
22 362,—	—	—	1 557 453,52	—	152 578,57	64,40	—	—	—	—	—	1 404 810,55	450,83
—	—	—	132 444,59	—	—	—	—	—	—	—	—	132 444,59	24,44
—	—	—	539 192,98	—	—	—	—	—	—	—	—	539 192,98	4,17
22 362,—	—	—	2 229 091,09	—	152 578,57	64,40	—	—	—	—	—	2 076 448,12	15,09
717 482,88	—	—	1 172 249,19	—	—	—	—	—	—	—	—	1 172 249,19	—
15 842,47	—	—	802 731,76^5	—	26 712,14	60,11	—	—	—	—	—	775 959,51^5	337,66^5
—	—	—	79 639,96^5	—	—	—	—	—	—	—	—	79 639,96^5	13,65
—	—	—	291 824,42	—	—	29,73	—	—	—	—	—	291 794,69	4,35
15 842,47	—	—	1 174 196,15	—	26 712,14	89,84	—	—	—	—	—	1 147 394,17	15,25
125 717,28	57 009,33	34 172,61	533 867,77	—	—	—	—	—	—	—	—	533 867,77	—
75,10	—	—	287 731,72	—	20 597,16	203,40	—	—	—	—	—	266 931,16	287,33
—	—	—	78 140,25	—	—	—	—	—	—	—	—	78 140,25	19,73
—	—	—	209 189,13	—	—	83,43	—	—	—	—	—	209 105,70	5,55
75,10	—	—	575 061,10	—	20 597,16	286,83	—	—	—	—	—	554 177,11	13,02
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	123 429,91^5	—	2 306,77	—	—	—	—	—	—	121 123,14^5	263,31
—	—	—	38 046,58	—	—	68,62	—	—	—	—	—	37 977,96	15,71
—	—	—	142 743,69^5	58,47	—	361,60	—	—	—	—	—	142 323,62^5	6,54
—	—	—	304 220,19	58,47	2 306,77	430,22	—	—	—	—	—	301 424,73	12,23
—	—	—	7 247,57	—	—	—	—	—	—	—	—	7 247,57	—
7,80	—	—	210 400,35	—	5 465,10	195,—	—	—	—	—	—	204 740,25	235,60
—	—	—	61 559,81	—	—	—	—	—	—	—	—	61 559,81	18,50
—	—	—	194 565,75	—	—	73,42	—	—	—	—	—	194 492,33	5,85
7,80	—	—	466 525,91	—	5 465,10	268,42	—	—	—	—	—	460 792,39	12,31^5
—	—	—	633,18	—	—	—	—	—	—	—	—	633,18	—
356,54	—	—	686 002,98	—	9 826,56	611,98	—	—	—	—	—	675 564,44	411,67^5
—	—	—	94 384,16	—	—	—	—	—	—	—	—	94 384,16	35,32
—	—	—	46 159,78^5	—	—	104,54	—	—	—	—	—	46 055,24^5	13,64
356,54	—	—	826 546,92^5	—	9 826,56	716,52	—	—	—	—	—	816 003,84^5	106,12^5
—	—	—	25 247,66	—	—	—	—	—	—	—	—	25 247,66	—

(Header fragments at left edge: "…nslag voor:", "…vestigden:")

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. *a*)	Bedrag van d…nslag v… in Ned.-Indië gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-In…vestigd…: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).	naar h… zuive… inkom… (art. 30, en 78…
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld…
Soerakarta . .	Europeanen . .	1 156	—	—	27	355 711,37	—	—	—		41…
	Vr. oosterlingen	3 349	—	—	—	59 614,72	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	2 672	—	—	—	42 523,53	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	7 177	—	—	27	457 849,62	—	—	—	—	41…
	Naaml. venn. en andere lichamen	7	—	—	1	1 426,36	143,02	336,68	—	—	17 29…
Madioen . . .	Europeanen . .	688	—	—	10	135 543,56	—	—	—	—	21…
	Vr. oosterlingen	1 596	—	—	—	29 475,38	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	21 851	—	—	—	138 657,98	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	24 135	—	—	10	303 676,92	—	—	—	—	21…
	Naaml. venn. en andere lichamen	4	—	—	—	2 156,42	—	—	—	—	—
Kediri	Europeanen . .	1 097	—	—	10	397 900,98	—	—	—	—	[illegible]
	Vr. oosterlingen	4 052	—	—	—	86 075,84	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	42 841	—	—	—	220 257,03	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	47 990	—	—	10	704 233,85	—	—	—	—	[illegible]
	Naaml. venn. en andere lichamen	15	—	—	3	8 132,63	1 851,01	769,08	—	—	8 9…
Madoera . . .	Europeanen . .	293	—	—	—	53 494,56^{5}	—	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 177	—	—	—	25 870,62	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	49 175	—	—	—	206 956,94	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	50 645	—	—	—	286 322,12^{5}	—	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	2	—	—	—	26 191,36	—	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera .	Europeanen . .	28 235	7	—	138	9 805 352,60^{5}	—	—	14 876,36	—	43 1…
	Vr. oosterlingen	90 560	—	—	—	2 022 326,80	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	861 768	—	—	—	4 036 448,85^{5}	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	980 563	7	—	138	*b*) 15 864 128,26	—	—	*b*) 14 876,36	—	*b*) 43 1…
	Naaml. venn. en andere lichamen	395	—	30	82	*c*) 2 149 115,58	*c*) 2 859 706,08	*c*) 723 665,75^{5}	—	*c*) 23 237,60	*c*) 3 53…

BUITENGE…

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	In Ned.-Indië gevestigden.	Deelgerechtigden	Verzekeraars.	Alle anderen. *a*)	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).	naar h… zuive… inkom… (art. 30, en 78…
Sumatra's Westkust	Europeanen . .	1 452	—	—	—	322 603,95	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	4 020	—	—	—	60 368,23^{5}	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	321 528	—	—	—	1 529 752,86	—	—	—	—	
	Totaal . . .	327 000	—	—	—	1 912 725,04^{5}	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	27	—	—	5	43 469,70	61 966,53	104 586,18	—	—	60…
Tapanoeli . . .	Europeanen . .	127	—	—	—	30 611,63	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	1 347	—	—	—	19 084,73	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	176 753	—	—	—	651 291,05	—	—	—	—	
	Totaal . . .	178 227	—	—	—	700 987,41	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

b) Hieronder onderscheidenlijk f 2 986 411,46, f 3 063,96, f 9 405 38, f 2 998 880,80, f 14 656 62, f 150 838,30, f 2 834,64 en f 2 830 551,24 aan opcenten.

c) Alsvoren f 357 056,53, f 476 485,03, f 120 733,31^{5}, f 5 285,60, f 588 774,—, f 239 341,07, f 109 593,48, f 1 897 269,02^{5} en f 1 897 269,02^{5}.

...nslag voor: ...vestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33, en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4)	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
418,25	—	—	356 129,62	—	18 910,21	844,11	—	—	—	—	—	336 375,30	290,98
—	—	—	59 614,72	—	—	—	—	—	—	—	—	59 614,72	17,80
—	—	—	42 523,53	—	—	—	—	—	—	—	—	42 523,53	15,91
418,25	—	—	458 267,87	—	18 910,21	844,11	—	—	—	—	—	438 513,55	61,09
17 299,14	5 858,41	11 626,61	36 690,22	—	—	—	—	—	—	—	—	36 690,22	—
213,15	—	—	135 756,71	—	1 620,36	—	—	—	—	—	—	134 136,35	194,96
—	—	—	29 475,38	—	—	—	—	—	—	—	—	29 475,38	18,46
—	—	—	138 657,98	—	61,24	—	—	—	—	—	—	138 596,74	6,34
213,15	—	—	303 890,07	—	1 681,60	—	—	—	—	—	—	302 208,47	12,52
—	—	—	2 156,42	—	—	—	—	—	—	—	—	2 156,42	—
57,27	—	—	397 958,25	—	20 427,33	1 797,24	—	—	—	—	—	375 733,68	342,51
—	—	—	86 075,84	—	—	—	—	—	—	—	—	86 075,84	21,21^5
—	—	—	220 257,03	—	—	—	—	—	—	—	—	220 257,03	5,14
57,27	—	—	704 291,12	—	20 427,33	1 797,24	—	—	—	—	—	682 066,55	14,21
8 918,35	19 151,34	—	38 822,41	—	—	—	—	—	—	—	—	38 822,41	—
—	—	—	53 494,56^5	—	1 316,36	—	—	—	—	—	—	52 178,20^5	178,08
—	—	—	25 870,62	—	—	—	—	—	—	—	—	25 870,62	21,98
—	—	—	206 956,94	—	—	—	—	—	—	—	—	206 956,94	4,21
—	—	—	286 322,12^5	—	1 316,36	—	—	—	—	—	—	285 005,76^5	5,62^5
—	—	—	26 191,36	—	—	—	—	—	—	—	—	26 191,36	—
43 131,35	—	—	9 863 360,31^5	63 407,96	657 986,15	11 607,—	—	—	—	—	—	9 130 359,20^5	323,37
—	—	—	2 022 326,80	—	213,21	257,11	—	—	—	—	—	2 021 856,48	22,32^5
—	—	—	4 036 448,85^5	112,75	454,97^5	1 609,62^5	—	—	—	—	—	4 034 271,50^5	4,68
b) 43 131,35	—	—	b) 15 922 135,97	63 520,71 b)	b) 658 654,33^5	b) 13 473,73^5	—	—	—	—	—	b) 15 186 487,19	15,48^5
7,60 c) 3 532 644,12	c) 1 436 046,46	c) 657 560,92	c) 11 381 976,51^5	—	—	—	—	—	—	—	—	c) 11 381 976,51^5	—
EN GEWESTEN.													
—	—	—	322 603,95	—	19 730,66	749,84	—	—	—	—	—	302 123,45	208,07
—	—	—	60 368,23^5	—	—	—	—	—	—	—	—	60 368,23^5	15,01^5
—	—	—	1 529 752,86	—	—	—	—	—	—	—	—	1 529 752,86	4,75
—	—	—	1 912 725,04^5	—	19 730,66	749,84	—	—	—	—	—	1 892 244,54^5	5,78^5
60 711,44	—	—	270 733,85	—	—	—	—	—	—	—	—	270 733,85	—
—	—	—	30 611,63	—	378,69	—	—	—	—	—	—	30 232,94	238,05
—	—	—	19 084,73	—	—	—	—	—	—	—	—	19 084,73	14,16
—	—	—	651 291,05	—	—	366,73	—	—	—	—	—	650 924,32	3,68
—	—	—	700 987,41	—	378,69	366,73	—	—	—	—	—	700 241,99	3,92
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.				Bedrag van de aanslag					
		In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden.			in Ned.-Indië gevestigden:			buiten Ned.-Indië gevestigden:		
			Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. *a*)	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).	naar zui inko (artt. en
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	gu
Benkoelen. . .	Europeanen . .	304	—	—	—	92 436,78	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	1 580	—	—	—	27 400,01	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	69 782	—	—	—	358 531,53	—	—	—	—	
	Totaal . . .	71 666	—	—	—	478 368,32	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lampongsche districten . .	Europeanen . .	227	—	—	—	57 209,26	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	1 329	—	—	—	12 915,75	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	61 696	—	—	—	524 928,75	—	—	—	—	
	Totaal . . .	63 252	—	—	—	595 053,76	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	5	—	—	—	2 923,16	2 670,28	344,23	—	—	
Palembang . .	Europeanen . .	726	—	—	29	264 241,51	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	6 930	—	—	—	172 243,39	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	191 267	—	—	—	1 339 732,67	—	—	—	—	
	Totaal . . .	198 923	—	—	29	1 776 217,57	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	8	—	—	1	11 641,35	2 165,21	1 428,94	—	—	1
Djambi	Europeanen . .	74	—	—	—	18 025,34^{5}	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	1 636	—	—	—	30 886,65	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	31 837	—	—	—	138 220,57	—	—	—	—	
	Totaal . . .	33 547	—	—	—	187 132,56^{5}	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	1	—	—	—	737,64	—	—	—	—	
Atjeh en onderhoorigheden .	Europeanen . .	877	—	1	2	251 301,58	—	—	—	125,62	
	Vr. oosterlingen	6 492	—	—	—	73 696,54	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	45 825	—	—	—	225 543,73	—	—	—	—	
	Totaal . . .	53 194	—	1	2	550 541,85	—	—	—	125,62	
	Naaml. venn. en andere lichamen	8	—	—	—	3 453,29	2 419,57	259,14	—	—	
Oostkust van Sumatra . .	Europeanen . .	4 204	—	—	6	1 725 817,81	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	61 794	—	—	—	601 943,13	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	180 721	—	—	—	549 155,68	—	—	—	—	
	Totaal . . .	246 719	—	—	6	2 876 916,62	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	31	9	15	19	118 694,69	95 425,88	31 808,53	2 017,86	4 155,84	1 09
Riouw en onderhoorigheden .	Europeanen . .	225	—	—	344	65 940,48	—	—	—	—	
	Vr. oosterlingen	12 042	—	—	—	151 504,82	—	—	—	—	
	Inlanders . . .	27 926	—	—	—	113 907,27	—	—	—	—	
	Totaal . . .	40 193	—	—	344	331 352,57	—	—	—	—	
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	1	—	—	—	—	—	

	Aanslag voor: gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
	—	—	—	92 436,78	—	—	4 353,51	—	—	—	—	—	88 083,27	289,74
	—	—	—	27 400,01	—	—	58,75	—	—	—	—	—	27 341,26	17,30
	—	—	—	358 531,53	—	—	1 903,39	—	—	—	—	—	356 628,14	5,11
	—	—	—	478 368,32	—	—	6 315,65	—	—	—	—	—	472 052,67	6,58
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	57 209,26	767,47	2 002,17	69,94	—	—	—	—	—	54 369,68	239,51
	—	—	—	12 915,75	—	—	—	—	—	—	—	—	12 915,75	9,71^{5}
	—	—	—	524 928,75	—	—	—	—	—	—	—	—	524 928,75	8,50^{5}
	—	—	—	595 053,76	767,47	2 002,17	69,94	—	—	—	—	—	592 214,18	9,36
	—	—	—	5 937,67	1 308,56	—	—	—	—	—	—	—	4 629,11	—
	227,66	—	—	264 469,17	—	5 628,56	178,23	—	—	—	—	—	258 662,38	356,28
	—	—	—	172 243,39	—	—	—	—	—	—	—	—	172 243,39	24,85
	—	—	—	1 339 732,67	—	—	—	—	—	—	—	—	1 339 732,67	7,—
	227,66	—	—	1 776 445,23	—	5 628,56	178,23	—	—	—	—	—	1 770 638,44	8,90
	1 877,63	2 558,27	1 920,—	21 591,40	—	—	—	—	—	—	—	—	21 591,40	—
	—	—	—	18 025,34^{5}	—	—	10,80	—	—	—	—	—	18 014,54^{5}	243,44
	—	—	—	30 886,65	—	—	—	—	—	—	—	—	30 886,65	18,87
	—	—	—	138 220,57	—	—	—	—	—	—	—	—	138 220,57	4,34
	—	—	—	187 132,56^{5}	—	—	10,80	—	—	—	—	—	187 121,76^{5}	5,57^{5}
	—	—	—	737,64	—	—	—	—	—	—	—	—	737,64	—
,62	74,49	—	—	251 501,69	—	29 985,89	499,64	—	—	—	—	—	221 016,16	252,01
	—	—	—	73 696,54	—	—	—	—	—	—	—	—	73 696,54	11,35
	—	—	—	225 543,73	—	—	—	—	—	—	—	—	225 543,73	4,92
,62	74,49	—	—	550 741,96	—	29 985,89	499,64	—	—	—	—	—	520 256,43	9,78
	—	—	—	61 32,—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 132,—	—
	795,80	—	—	1 726 613,61	—	61 563,84	210,71	—	—	—	—	—	1 664 839,06	396,01
	—	—	—	601 943,13	—	—	—	—	—	—	—	—	601 943,13	9,74
	—	—	—	549 155,68	—	1 192,23	—	—	—	—	—	—	547 963,45	3,03
	795,80	—	—	2 877 712,42	—	62 756,07	210,71	—	—	—	—	—	2 814 745,64	11,40
,84	1 094 032,10	347 973,77	112 015,21	1 806 123,88	—	—	34 344,97	—	—	—	—	—	1 771 778,91	—
	2 180,25	—	—	68 120,73	—	9 051,31	—	—	—	—	—	—	59 069,42	262,53
	—	—	—	151 504,82	—	11,30	—	—	—	—	—	—	151 493,52	12,58
	—	—	—	113 907,27	—	196,85	—	—	—	—	—	—	113 710,42	4,07
	2 180,25	—	—	333 532,82	—	9 259,46	—	—	—	—	—	—	324 273,36	8,06^{5}
	949,99	—	—	949,99	—	—	—	—	—	—	—	—	949,99	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.				Bedrag van den				
		In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden.			in Ned.-Indië gevestigden:			buiten Ned.-Indië	
			Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. *a*)	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Banka en onderhoorigheden .	Europeanen . .	299	—	—	—	62 860,76	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	34 898	—	—	—	262 239,42	—	—	—	—
	Inlanders . . .	21 654	—	—	—	104 818,86	—	—	—	—
	Totaal . . .	56 851	—	—	—	429 919,04	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	3	—	—	—	3 727,21	2 755,14	1 934,49	—	—
Billiton	Europeanen . .	210	—	—	—	69 973,32^{5}	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	19 293	—	—	2	141 013,46	—	—	—	—
	Inlanders . . .	12 603	—	—	—	99 385,29	—	—	—	—
	Totaal . . .	32 106	—	—	2	310 372,07^{5}	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo .	Europeanen . .	235	—	—	—	53 749,32^{5}	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	27 061	—	—	—	470 362,35^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	17 096	—	—	—	76 199,44	—	—	—	—
	Totaal . . .	44 392	—	—	—	600 311,12	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	3	—	—	—	11 431,19	3 806,68	959,01	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	Europeanen . .	760	—	—	—	28 997,95	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	11 733	—	—	—	181 670,12	—	—	—	—
	Inlanders . . .	181 095	—	—	—	628 555,01	—	—	—	—
	Totaal . . .	193 588	—	—	—	1 100 198,08	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	2	—	—	—	1 750,44	—	—	—	—
Celebes en onderhoorigheden .	Europeanen . .	1 037	4	—	—	239 639,67	—	—	258,60	—
	Vr. oosterlingen	7 457	—	—	—	144 595,95	—	—	—	—
	Inlanders . . .	179 089	—	—	—	723 311,70	—	—	—	—
	Totaal . . .	187 583	4	—	—	1 107 547,32	—	—	258,60	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	19	—	—	—	19 499,18	8 301,29	5 035,26	—	—
Menado	Europeanen . .	501	—	—	—	99 097,58	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	3 213	—	—	—	39 115,94	—	—	—	—
	Inlanders . . .	81 462	—	—	—	434 244,66	—	—	—	—
	Totaal . . .	85 176	—	—	—	572 458,18	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amboina . . .	Europeanen . .	949	—	—	—	117 063,74	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 598	—	—	—	57 545,93	—	—	—	—
	Inlanders . . .	69 115	—	—	—	251 429,16	—	—	—	—
	Totaal . . .	72 662	—	—	—	426 038,83	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—

aanslag voor: gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	—	—	—	—	guld.	guld.
—	—	—	62 860,76	—	4 481,46	231,40	106,96	—	—	—	—	58 040,94	194,11^5
—	—	—	262 239,42	—	—	—	—	—	—	—	—	262 239,42	7,51
—	—	—	104 818,86	—	—	—	—	—	—	—	—	104 818,86	4,84
—	—	—	429 919,04	—	4 481,46	231,40	106,96	—	—	—	—	425 099,22	7,47^5
—	—	—	8 416,84	—	—	—	—	—	—	—	—	8 416,84	—
—	—	—	69 973,32^5	—	4 992,78^5	—	—	—	—	—	—	64 980,54	309,43
22,20	—	—	141 035,66	—	—	—	—	—	—	—	—	141 035,66	7,31
—	—	—	99 385,29	—	—	—	—	—	—	—	—	99 385,29	7,88^5
22,20	—	—	310 394,27^5	—	4 992,78^5	—	—	—	—	—	—	305 401,49	9,51
—	—	—	53 749,32^5	—	—	—	—	—	—	—	—	53 749,32^5	—
—	—	—	12 461,65	—	620,—	22,36	—	—	—	—	—	53 106,96^5	225,98^5
—	—	—	470 362,35^5	—	—	—	—	—	—	—	—	470 362,35^5	13,68^5
—	—	—	76 199,44	—	—	—	—	—	—	—	—	76 199,44	4,45^5
—	—	—	600 311,12	—	620,—	22,36	—	—	—	—	—	599 668,76	13,50^5
—	—	—	16 196,88	—	—	—	—	—	—	—	—	16 196,88	—
—	—	—	289 972,95	—	2 547,84	70,07	—	—	—	—	—	287 355,04	378,09^5
—	—	—	181 670,12	—	—	—	—	—	—	—	—	181 670,12	15,48
—	—	—	628 555,01	—	—	—	—	—	—	—	—	628 555,01	3,47
—	—	—	1 100 198,08	—	2 547,84	70,07	—	—	—	—	—	1 097 580,17	5,66^5
—	—	—	1 750,44	—	—	—	—	—	—	—	—	1 750,44	—
—	—	—	239 898,27	—	9 125,37	1 391,68	—	—	—	—	—	229 381,22	221,19^5
—	—	—	144 595,95	—	—	73,28	—	—	—	—	—	144 522,67	19,38
—	—	—	723 311,70	—	—	—	—	—	—	—	—	723 311,70	4,03^5
—	—	—	1 107 805,92	—	9 125,37	1 464,96	—	—	—	—	—	1 097 215,59	5,85
—	—	—	32 835,73	—	—	—	—	—	—	—	—	32 835,73	—
—	—	—	99 097,58	—	824,20	—	—	—	—	—	—	98 273,38	196,15
—	—	—	39 115,94	—	—	—	—	—	—	—	—	39 115,94	12,17
—	—	—	434 244,66	—	—	—	—	—	—	—	—	434 244,66	5,33
—	—	—	572 458,18	—	824,20	—	—	—	—	—	—	571 633,98	6,71
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	117 063,74	—	4 035,43	—	—	—	—	—	—	113 028,31	119,10
—	—	—	57 545,93	—	—	—	—	—	—	—	—	57 545,93	22,15
—	—	—	251 429,16	—	—	—	—	—	—	—	—	251 429,16	3,63^5
—	—	—	426 038,83	—	4 035,43	—	—	—	—	—	—	422 003,40	5,80^5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.				Bedrag van den				
		In Ned.-Indië gevestigden.	Buiten Ned.-Indië gevestigden.			in Ned.-Indië gevestigden:			buiten Ned.-Indië	
			Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, maatschappij, reederij of kongsi.	Verzekeraars.	Alle anderen. *a*)	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
						guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Timor en onderhoorigheden .	Europeanen . .	310	—	—	—	51 798,92	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	2 433	—	—	—	44 850,42	—	—	—	—
	Inlanders . . .	9 269	—	—	—	52 795,31	—	—	—	—
	Totaal . . .	12 012	—	—	—	149 444,65	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	3	—	—	—	155,28	—	—	—	—
Bali en Lombok	Europeanen . .	132	—	—	—	30 490,69^{5}	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	1 399	—	—	—	9 257,92^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	141 335	—	—	—	384 732,40	—	—	—	—
	Totaal . . .	142 866	—	—	—	424 481,02	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw-Guinea .	Europeanen . .	78	—	—	—	17 151,88	—	—	—	—
	Vr. oosterlingen	510	—	—	—	7 858,19	—	—	—	—
	Inlanders . . .	4 784	—	—	—	53 823,14	—	—	—	—
	Totaal . . .	5 372	—	—	—	78 833,21	—	—	—	—
	Naaml. venn. en andere lichamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor de buitengewesten	Europeanen . .	12 727	4	1	381	3 859 987,19	—	—	258,60	125,62
	Vr. oosterlingen	207 765	—	—	2	2 508 552,96^{5}	—	—	—	—
	Inlanders . . .	1 824 837	—	—	—	8 240 359,08	—	—	—	—
	Totaal . . .	2 045 329	4	1	383	14 608 899,23^{5} *d*)	—	—	258,60	*d*) 125,62
	Naaml. venn. en andere lichamen	110	9	15	26	*e*) 217 483,13	*e*) 179 510,58	*e*) 146 355,78	*e*) 2 017,86	*e*) 4 155,84

d) Hieronder onderscheidenlijk f 1 720 262,88, f 28,99, f 276,40, f 1 720 568,27, f 35 074,89^{5}, f 2 122,50, f 24,68 en f 1 683 346,19^{5} aan opcenten.

e) Alsvoren f 36 256,14, f 29 918,38, f 24 392,62, f 465,66, f 959,04, f 192 817,15, f 58 422,01, f 18 989,20, f 362 220,20, f 218,09, f 5 724,17 en f 356 277,94.

aanslag voor: gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting ge-middeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	—	51 798,92	—	1 084,64	217,76	—	—	—	—	—	50 496,52	162,89
—	—	—	44 850,42	—	—	—	—	—	—	—	—	44 850,42	18,43
—	—	—	52 795,31	—	—	376,12	—	—	—	—	—	52 419,19	5,65^{5}
—	—	—	149 444,65	—	1 084,64	593,88	—	—	—	—	—	147 766,13	12,30
—	—	—	155,28	—	—	—	—	—	—	—	—	155,28	—
—	—	—	30 490,69^{5}	—	1 612,46^{5}	—	—	—	—	—	—	28 878,23	218,77
—	—	—	9 257,92^{5}	—	—	—	—	—	—	—	—	9 257,92^{5}	6,61^{5}
—	—	—	384 732,40	—	109,38	—	—	—	—	—	—	384 623,02	2,72
—	—	—	424 481,02	—	1 721,84^{5}	—	—	—	—	—	—	422 759,17^{5}	2,96
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	17 151,88	—	—	1 253,75	—	—	—	—	—	15 898,13	203,82
—	—	—	7 858,19	—	—	—	—	—	—	—	—	7 858,19	15,40^{5}
—	—	—	53 823,14	—	—	160,80	—	—	—	—	—	53 662,34	11,21^{5}
—	—	—	78 833,21	—	—	1 414,55	—	—	—	—	—	77 418,66	14,39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 278,20	—	—	3 863 649,61	767,47	157 665,31	9 259,69	106,96	—	—	—	—	3 695 850,18	282,06
22,20	—	—	2 508 575,16^{5}	—	11,30	132,03	—	—	—	—	—	2 508 431,83^{5}	12,25
—	—	—	8 240 359,08	—	1 498,46	2 807,04	—	—	—	—	—	8 236 053,58	4,51
d) 3 300,40	—	—	*d)* 14 612 583,85^{5}	767,47	*d)* 159 175,07	*d)* 12 198,76	*d)* 106,96	—	—	—	—	*d)* 14 440 335,59^{5}	7,06
e) 1 157 571,16	*e)* 350 532,04	*e)* 113 935,21	*e)* 2 171 561,60	*e)* 1 308,56	—	*e)* 34 344,97	—	—	—	—	—	*e)* 2 135 908,07	—

JAVA EN MADOERA.

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640
Bantam	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	26	2	5	10	14	34	42	3	8	17	2	9	51	2	2	7	8	17	69	3	3	3	7	8	46	3	5	—	3	5	16	4	2	6	7	6	9	2	6	11	2	2	4	4	5	10	—	7	10	—	—	—
		Inlanders	—	2 930	528	699	444	269	579	1 156	127	114	129	92	106	151	65	133	97	146	76	133	82	88	59	70	64	129	29	46	30	26	74	28	34	33	26	44	25	35	12	13	44	8	12	26	7	32	18	5	6	11	36	6	10
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	2 956	530	704	454	283	613	1 198	130	122	146	94	115	202	67	135	104	154	93	202	85	91	62	77	72	175	33	51	30	29	79	44	38	35	32	51	31	44	14	19	55	10	15	31	11	37	28	5	13	22	36	6	10
Batavia	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	—	1	2	1	1	3	1	3	—	1	2	1	2	3	—	2	1	3	1	—	1	1	2	1	4	2	2	1	—	—	1	1	1	—	1	3	2	2	—	1	—	1	—	1	5	2	1	6	3	1	1
		Vreemde oosterlingen	—	477	121	101	150	115	225	240	94	206	73	72	312	171	269	76	95	85	397	594	122	280	90	67	358	437	72	340	393	93	109	160	44	52	177	37	175	427	876	4 021	62	73	63	408	51	37	30	40	204	1 033	29	25	67
		Inlanders	—	16 852	3 944	3 794	5 399	2 224	2 827	5 155	1 549	2 013	5 746	1 311	1 082	5 295	780	1 044	867	1 001	677	4 190	505	569	597	493	660	1 902	783	727	376	586	254	621	371	206	856	335	220	900	164	349	290	233	139	447	232	373	375	135	146	1 085	132	189	122
	Buiten „ „	Europeanen	15	—	—	4	—	1	—	—	2	—	1	—	—	4	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	15	17 332	4 065	3 900	5 551	2 341	3 053	5 398	1 646	2 222	5 820	1 384	1 396	5 471	1 052	1 123	962	1 090	1 075	4 787	628	849	688	561	1 022	2 340	859	1 069	771	680	363	781	416	259	1 034	372	396	1 330	1 042	4 372	354	307	202	856	283	411	412	178	351	2 124	164	215	190
Preanger-Regentschappen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	1	—	2	2	2	5	3	—	4	9	3	3	1	—	3	5	1	9	1	5	3	—	2	13	—	10	—	4	1	6	2	—	1	1	4	4	1	2	5	3	3	7	—	1	4	1	4	20	6	4	—
		Vreemde oosterlingen	—	484	103	203	401	55	131	250	32	54	147	23	48	215	41	42	71	155	214	547	32	34	26	56	96	842	20	19	49	40	55	607	17	31	141	90	108	753	80	124	50	49	66	393	17	49	14	42	139	445	20	37	18
		Inlanders	—	47 825	13 867	12 306	5 739	3 554	6 180	9 457	3 143	1 779	2 716	1 777	1 706	2 047	1 427	934	1 542	1 219	1 112	939	493	515	832	457	786	1 196	437	563	414	421	374	388	325	299	296	288	401	421	215	199	203	227	213	511	163	136	197	182	258	237	94	86	97
	Buiten „ „	Europeanen	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	9	48 312	13 971	12 509	6 142	3 611	6 313	9 712	3 178	1 833	2 867	1 809	1 757	2 265	1 469	976	1 616	1 379	1 327	1 495	526	554	861	513	884	2 051	457	592	463	465	410	1 001	344	330	438	329	513	1 178	296	325	258	279	282	911	180	186	215	225	401	702	120	127	115
Cheribon	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	696	208	170	260	122	145	206	126	117	8	39	122	120	97	47	92	51	147	119	28	26	18	42	70	79	21	18	41	27	25	40	115	123	138	21	37	30	209	32	18	8	10	15	27	25	6	17	98	24	13	35	20
		Inlanders	—	16 038	3 265	2 703	2 023	1 187	1 240	2 099	1 164	658	905	568	565	965	352	425	326	370	383	437	240	196	203	189	239	356	208	206	201	194	188	223	164	125	172	117	138	214	120	117	106	98	88	84	118	106	98	115	53	105	77	40	45
	Buiten „ „	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1	16 734	3 473	2 874	2 283	1 309	1 385	2 306	1 290	775	986	607	687	1 087	449	474	418	421	531	557	268	222	221	231	311	437	229	224	242	222	214	263	280	249	310	138	175	244	329	149	124	106	98	99	145	131	104	132	151	132	90	75	65
Pekalongan	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	56	35	16	35	9	26	138	83	28	15	29	16	134	43	35	35	24	44	115	36	29	28	27	9	202	40	11	24	26	17	29	19	11	23	23	18	37	29	189	155	5	7	51	17	7	23	3	23	244	30	8	13
		Inlanders	—	16 763	9 274	3 487	3 576	3 728	2 989	4 934	2 135	1 568	1 086	1 229	914	1 288	667	1 125	698	823	588	739	398	461	224	267	396	1 249	323	398	379	225	287	239	348	239	247	289	263	284	248	427	336	162	189	368	184	287	276	109	188	487	196	112	153
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	16 819	9 310	3 503	3 611	3 737	3 015	5 072	2 218	1 596	1 101	1 258	930	1 422	711	1 160	733	847	632	855	434	490	252	295	405	1 451	363	409	404	251	304	268	367	250	270	312	281	326	277	616	491	167	196	419	201	295	299	112	211	737	226	120	166
Semarang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	5	1	5	3	—	2	2	2	1	4	1	3	3	—	1	—	—	5	5	3	3	—	—	8	5	2	5	—	3	3	3	1	3	4	2	2	7	5	1	2	2	1	3	2	1	2	3	5	5	2	2	1
		Vreemde oosterlingen	—	430	102	86	75	61	355	198	68	86	50	34	258	94	46	56	44	43	312	152	24	31	46	52	2 216	208	25	21	35	36	67	46	20	20	41	26	536	79	41	89	23	22	63	51	26	34	23	10	270	62	5	6	7
		Inlanders	—	17 994	4 500	4 535	3 329	2 700	3 096	4 990	1 642	1 522	1 616	1 263	1 363	1 671	1 074	735	892	960	708	1 076	636	528	583	582	647	1 190	404	1 207	367	318	255	421	396	228	286	280	254	734	186	240	287	174	139	255	138	134	309	160	153	286	122	110	76
	Buiten „ „	Europeanen	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	16	18 429	4 603	4 626	3 407	2 761	3 453	5 190	1 712	1 609	1 670	1 298	1 624	1 768	1 120	792	936	1 003	1 025	1 233	663	562	629	634	2 871	1 403	431	1 233	402	357	325	470	417	251	331	308	792	820	232	330	312	198	203	309	166	169	334	173	428	353	129	118	84
Rembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	2	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	178	33	74	49	98	114	191	127	53	30	27	73	148	27	17	40	35	102	78	27	24	12	36	26	104	10	15	83	12	21	12	5	10	10	24	15	69	151	15	12	8	4	9	16	18	5	13	67	60	6	12	6
		Inlanders	—	9 838	927	1 768	1 147	808	854	1 970	867	988	1 303	404	410	1 194	470	275	626	1 025	867	583	186	155	140	123	279	425	117	304	133	113	82	112	131	102	175	160	113	206	100	92	69	67	64	88	41	117	134	72	64	133	36	26	55
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	10 016	961	1 844	1 197	906	968	2 162	994	1 042	1 333	432	483	1 342	497	292	667	1 060	969	661	213	179	152	159	306	530	127	319	216	126	103	124	136	112	185	184	128	276	252	108	81	75	68	97	57	135	139	85	131	196	42	38	61

IIIc. Inkomstenbelasting over 1921 (verbeterde opgaven).

JAVA EN MADOERA.

	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10 000	van f 10 000 tot f 12 000	van f 12 000 tot f 15 000	van f 15 000 tot f 20 000	van f 20 000 tot f 25 000	van f 25 000 tot f 30 000	van f 30 000 tot f 35 000	van f 35 000 tot f 40 000	van f 40 000 tot f 50 000	van f 50 000 tot f 60 000	van f 60 000 tot f 80 000	van f 80 000 tot f 100 000	van f 100 000 tot f 150 000	van f 150 000 tot f 200 000	f 200 000 en hooger	Totaal.
Ba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	1	3	3	3	1	8	6	2	5	4	2	4	—	2	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64
	3	5	16	4	2	6	7	6	9	2	6	11	2	2	4	4	5	10	—	7	10	—	—	—	—	1	2	2	9	4	7	9	14	9	15	12	4	1	6	3	2	3	—	3	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	636
	26	74	28	34	33	26	44	25	35	12	13	44	8	12	26	7	32	18	5	6	11	36	6	10	3	2	13	6	17	19	23	51	64	39	42	33	35	22	17	17	7	11	5	1	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 574
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	29	79	44	38	35	32	51	31	44	14	19	55	10	15	31	11	37	28	5	13	22	36	6	10	3	3	15	9	26	23	30	60	78	51	57	46	42	26	26	21	17	20	7	9	8	4	4	1	2	6	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 274
Ba	1	—	—	1	1	1	—	1	3	2	2	—	1	—	1	—	1	5	2	1	6	3	1	1	1	8	4	5	6	28	8	14	49	88	195	175	250	256	375	353	506	377	403	400	655	559	404	305	241	344	308	329	82	44	15	13	14	10	9	3	6	2	7	6 929
	93	109	160	44	52	177	37	175	427	876	4 021	62	73	63	408	51	37	30	40	204	1033	29	25	67	27	226	193	6652	87	422	562	337	1091	772	1311	715	338	360	314	222	236	260	110	229	186	125	67	84	61	66	46	36	25	15	7	13	6	6	11	5	7	1	3	29 559
	586	254	621	371	206	856	335	220	900	164	349	290	233	139	447	232	373	375	135	146	1085	132	189	122	88	421	288	315	317	581	401	381	880	842	569	357	252	201	140	128	104	59	36	35	36	25	8	3	9	4	4	4	3	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	87 616
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	3	3	2	3	2	—	1	—	2	—	—	1	—	—	3	1	1	—	3	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	75
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	680	363	781	416	259	1 034	372	396	1 330	1 042	4 372	354	307	202	856	283	411	412	178	351	2124	164	215	190	116	657	485	6972	410	1031	972	733	2023	1705	2077	1250	842	817	830	703	848	696	549	665	877	709	482	393	312	414	361	370	111	62	23	26	20	16	20	8	13	4	15	124 179
Pr	4	1	6	2	—	1	1	4	4	1	2	5	3	3	7	—	1	4	1	4	20	6	4	—	2	7	5	14	9	26	21	29	78	65	198	189	253	246	255	209	384	328	299	301	442	339	303	176	142	229	185	134	47	26	15	13	11	8	5	6	—	1	1	5 175
	40	55	607	17	31	141	90	108	753	80	124	50	49	66	393	17	49	14	42	139	445	20	37	18	31	109	43	109	634	112	163	136	291	282	277	159	149	118	130	80	94	66	43	34	39	24	28	10	6	9	5	5	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10 944
	421	374	388	325	299	296	238	401	421	215	199	203	227	213	511	163	136	197	182	258	237	94	86	97	145	176	206	232	244	313	329	273	495	552	659	431	276	171	145	153	114	87	57	42	49	27	11	11	10	1	7	4	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	136 370
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	465	410	1 001	344	330	438	329	513	1 178	296	325	258	279	282	911	180	186	215	225	401	702	120	127	115	178	292	254	355	887	451	513	438	864	899	1134	779	678	535	530	442	592	481	399	377	530	390	342	197	158	239	197	143	53	28	17	13	11	8	5	6	—	1	1	152 518
Ch	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	2	4	2	3	6	13	25	28	18	18	25	37	48	42	42	49	57	35	39	24	33	28	16	18	23	8	2	5	2	2	—	3	4	2	683
	27	25	40	115	123	138	21	37	30	209	32	18	8	10	15	27	25	6	17	98	24	13	35	20	35	26	37	27	39	73	68	45	101	130	128	153	154	30	39	15	29	16	15	6	6	6	3	1	2	2	1	4	2	—	2	1	1	1	—	—	—	—	4	5 623
	194	188	223	164	125	172	117	138	214	120	117	106	98	88	84	118	106	98	115	53	105	77	40	45	47	127	118	127	109	181	232	116	203	188	181	126	71	48	48	54	29	21	20	10	11	4	4	5	1	1	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42 709
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	222	214	263	280	249	310	138	175	244	329	149	124	106	98	99	145	131	104	132	151	132	90	75	65	82	153	156	154	148	259	304	163	307	324	322	304	253	96	105	94	95	85	77	58	66	67	42	45	27	36	30	23	24	23	10	3	6	3	2	—	3	4	6	49 016
Pe	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	1	—	4	—	3	5	3	7	14	24	34	21	31	31	24	49	45	59	34	58	49	43	48	37	34	42	26	25	17	11	5	6	3	2	4	3	3	3	825
	26	17	29	19	11	23	23	18	37	29	189	155	5	7	51	17	7	23	3	23	244	30	8	13	10	13	21	43	47	39	31	35	51	150	148	91	91	68	61	35	54	41	38	26	39	21	13	22	6	21	9	8	6	10	3	3	1	2	—	—	—	—	—	3 586
	225	287	239	348	239	247	289	263	284	248	427	336	162	189	368	184	287	276	109	188	487	196	112	153	128	196	203	266	201	363	392	243	404	563	499	486	358	216	188	169	124	136	131	105	102	99	44	73	49	51	47	38	43	20	17	11	10	9	4	3	5	3	—	73 848
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	251	304	268	367	250	270	312	281	326	277	616	491	167	196	419	201	295	299	112	211	737	226	120	166	138	210	224	313	248	405	428	281	462	728	671	611	470	315	280	228	227	222	228	165	199	169	100	143	92	106	98	72	74	47	31	19	17	14	6	7	8	6	3	78 260
Se	3	3	3	1	3	4	2	2	7	5	1	2	2	1	3	2	1	2	3	5	5	2	2	1	2	9	5	11	3	7	12	20	45	93	171	174	176	181	154	188	289	251	231	210	356	299	212	161	141	194	191	89	51	26	19	10	13	17	15	5	7	5	2	4 179
	36	67	46	20	20	41	26	536	79	41	89	23	22	63	51	26	34	23	10	270	62	5	6	7	9	54	111	71	40	64	145	83	274	164	151	192	129	94	120	73	85	56	60	47	20	10	14	13	6	9	4	5	3	1	2	—	—	—	—	1	—	—	1	8 922
	318	255	421	396	228	286	280	254	734	186	240	287	174	139	255	138	134	309	160	153	286	122	110	76	66	254	246	201	182	438	338	219	1217	519	415	266	205	141	70	68	55	82	33	24	31	11	9	5	4	—	2	5	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	72 859
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	357	325	470	417	251	331	308	792	820	232	330	312	198	203	309	166	169	334	173	428	353	129	118	84	77	317	362	283	225	509	495	322	1536	776	737	682	510	416	344	329	429	389	324	281	407	321	235	179	151	203	197	99	55	27	21	10	13	17	15	7	7	5	3	85 977
Re	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	2	8	9	9	14	17	26	25	21	42	53	37	29	46	35	35	35	20	61	44	33	13	7	—	2	1	1	1	—	—	—	—	648
	12	21	12	5	10	10	21	15	69	151	15	12	8	4	9	16	18	5	13	67	60	6	12	6	7	23	39	20	21	50	45	30	71	91	79	39	46	14	22	10	18	26	3	3	2	9	3	1	3	1	3	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 093
	113	82	112	131	102	175	160	113	206	100	92	69	67	64	88	41	117	134	72	64	133	36	26	55	64	122	112	146	82	149	138	80	118	223	223	121	89	52	36	37	24	26	8	5	5	5	6	3	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32 416
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	126	103	124	136	112	185	184	128	276	252	108	81	75	68	97	57	135	139	85	131	196	42	38	61	71	145	152	166	103	202	184	112	197	323	311	174	152	92	83	68	84	105	48	37	53	49	44	39	23	63	47	36	14	9	—	2	1	1	1	—	—	—	—	36 157
Ha																																																																

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	170	4	14	38	94	42	158	64	79	35	18	27	215	36	26	20	119	79	574
		Inlanders	—	46 453	36 354	5 838	5 439	1 482	2 436	5 449	6 402	3 560	1 933	1 887	1 367	2 312	1 626	846	976	3 084	1 100	2 570
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	46 624	36 358	5 852	5 477	1 576	2 478	5 608	6 466	3 640	1 968	1 905	1 394	2 528	1 663	872	997	3 203	1 180	3 144
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	4	—	—	—	—	2	1	—	3	1	2	—	5	2	1	2	—	2	5
		Vreemde oosterlingen	—	103	10	37	26	23	75	126	23	33	14	19	91	115	17	36	18	31	177	686
		Inlanders	—	15 292	2 410	2 226	3 565	2 089	3 450	5 481	1 608	1 681	1 012	1 425	1 449	2 087	2 157	1 297	1 312	1 014	859	1 987
	Buiten „ „	Europeanen	6	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	6	15 399	2 420	2 264	3 591	2 113	3 527	5 608	1 631	1 717	1 027	1 446	1 540	2 207	2 176	1 334	1 332	1 045	1 038	2 678
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
		Vreemde oosterlingen	—	59	7	22	13	—	59	153	7	—	8	8	15	294	12	105	16	28	44	316
		Inlanders	—	2 367	995	1 732	1 034	540	1 342	1 344	998	466	732	1 173	1 014	1 640	825	1 831	675	1 339	737	901
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	2 429	1 002	1 754	1 047	540	1 401	1 497	1 005	466	741	1 181	1 029	1 934	837	1 936	691	1 367	781	1 219
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	—	105	3	3	15	14	16	103	9	15	15	4	25	86	7	16	18	11	29	135
		Inlanders	—	4 406	1 018	1 012	1 042	584	711	709	601	344	494	259	465	371	255	431	294	361	264	323
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	4 511	1 021	1 015	1 057	599	728	813	610	359	509	263	490	457	262	447	312	372	293	459
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	1	—	1	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
		Vreemde oosterlingen	—	156	96	88	53	39	90	142	39	100	23	31	40	69	90	35	51	21	164	197
		Inlanders	—	5 226	1 182	1 411	989	707	1 267	1 201	738	712	399	513	802	983	504	461	537	482	537	367
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	5 383	1 279	1 499	1 043	747	1 359	1 343	778	813	422	544	842	1 052	594	496	588	503	703	566
Djokjakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	1	1	2	4	—	2	1	1	—	1	1	1	1	—	1	—	—	8
		Vreemde oosterlingen	—	19	—	1	10	4	3	65	3	7	10	7	6	38	13	8	22	11	5	105
		Inlanders	—	8	8	28	52	14	7	134	40	29	94	15	19	49	20	—	8	13	92	207
	Buiten „ „	Europeanen	3	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	3	29	9	30	64	22	10	201	44	38	104	23	27	88	34	8	31	24	97	320
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	7
		Vreemde oosterlingen	—	164	29	30	52	84	7	238	6	43	53	13	1	163	18	52	17	13	3	194
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Buiten „ „	Europeanen	6	—	—	1	2	—	—	—	—	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	6	166	29	31	54	84	8	239	8	47	53	13	2	165	19	52	17	13	3	202
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	1	—	3	—	—	2	1	—	—	2	2	1	—	1	—	—	2	2
		Vreemde oosterlingen	—	32	2	8	3	2	32	81	25	9	9	3	41	73	4	4	8	8	34	137
		Inlanders	—	2 847	866	562	806	670	514	1 607	231	331	472	245	376	657	332	249	282	444	317	851
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	2 882	869	570	813	672	546	1 690	257	340	481	250	419	731	336	254	290	452	353	991

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	4	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	8	48	17	31	106	779	24	25	20	129	13	136	1 505	15	127	25	35	3 454	26	731	15
		Inlanders	679	592	1 423	579	883	2 335	580	874	569	545	349	1 329	382	448	458	293	491	1 011	249	420	205
	Buiten „ „	Europeanen	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	689	640	1 440	610	994	3 114	606	900	589	676	362	1 465	1 887	463	586	319	527	4 466	275	1 151	220
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	1	2	—	7	—	4	1	2	2	4	1	3	4	3	1	9	3	2	2
		Vreemde oosterlingen	17	49	32	36	185	336	20	24	35	53	29	38	32	26	42	39	174	589	123	169	18
		Inlanders	357	452	460	387	594	1 297	440	511	303	283	244	340	200	243	244	145	276	466	167	157	144
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	374	503	493	425	778	1 640	460	539	339	338	275	382	233	272	290	191	451	1 064	293	328	164
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	72	17	16	19	30	205	5	12	5	21	9	84	11	7	26	54	69	404	13	26	5
		Inlanders	503	846	254	683	694	1 199	386	343	147	188	126	118	138	117	124	99	105	196	114	151	78
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	575	863	270	703	724	1 407	391	355	152	209	136	202	149	124	151	153	174	600	127	178	83
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	4	26	6	12	13	95	9	25	16	9	6	54	2	13	10	6	18	293	28	29	7
		Inlanders	177	283	205	169	361	481	160	229	247	189	152	153	151	135	205	163	131	131	109	155	107
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	181	309	211	181	374	576	169	254	263	199	158	207	153	148	215	169	149	424	137	184	114
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	2	1	7	—	4	1	—	—	2	2	—	—	—	—	3	2	1	1
		Vreemde oosterlingen	34	8	24	11	60	60	11	5	20	30	33	25	10	36	16	8	33	9	54	76	7
		Inlanders	196	203	175	134	249	343	264	323	238	179	188	145	161	128	202	107	171	260	123	136	135
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	230	212	199	147	310	410	275	332	259	209	221	172	173	164	218	115	204	272	179	213	143
Djokjakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	—	2	—	1	3	—	2	—	3	—	1	3	—	1	1	—	3	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	13	3	18	17	5	330	37	14	12	19	9	405	9	3	8	5	6	266	9	12	20
		Inlanders	20	13	136	14	26	15	7	14	20	28	34	16	33	3	35	8	5	37	6	58	33
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	35	16	156	31	33	348	44	30	32	51	43	422	45	7	44	14	11	307	15	73	53
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	1	1	5	—	1	—	—	1	4	—	—	1	1	—	4	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	40	13	6	5	16	431	9	7	5	39	11	28	12	4	17	79	2	57	36	57	22
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	40	13	8	6	17	436	9	8	5	40	12	32	12	4	18	80	2	61	36	57	23
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	3	2	2	—	—	—	4	—	2	2	—	—	4	—	1	1
		Vreemde oosterlingen	3	3	3	11	30	138	3	9	9	8	11	126	1	14	2	4	5	47	23	12	8
		Inlanders	155	141	161	170	297	409	143	284	143	172	136	184	204	164	143	71	131	251	187	163	99
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	158	144	164	181	328	550	148	295	152	180	147	314	205	180	147	75	136	302	210	177	108

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	—	1	—	—	1	1	2	1	1	—	—	1	6	8	—	4	
		Vreemde oosterlingen	19	94	237	25	23	9	17	40	1 640	12	25	18	17	76	25	103	178	76	9
		Inlanders	202	288	489	239	514	305	174	261	600	129	201	180	141	306	418	457	472	619	49
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	221	384	726	265	537	315	192	302	2 242	142	227	198	158	383	449	568	650	699	59
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	10	2	—	5	—	—	19	—	1	4	1	9	6	17	2	12	
		Vreemde oosterlingen	34	20	75	36	37	29	21	90	118	14	11	14	9	24	22	105	40	61	5
		Inlanders	142	357	301	99	139	222	112	133	264	94	90	104	76	233	212	387	153	326	19
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	176	378	386	137	176	256	133	223	401	108	102	122	86	267	240	509	195	399	26
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	2	1	3	4	—	
		Vreemde oosterlingen	7	25	10	12	7	4	22	161	215	26	7	38	8	28	20	53	29	59	59
		Inlanders	97	144	221	116	119	127	104	95	1 070	179	102	94	54	129	145	149	120	131	120
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	104	169	231	128	126	131	126	256	1 293	205	109	132	62	159	166	205	153	190	18
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	20	4	19	15	8	12	4	3	69	—	18	4	3	18	13	19	10	21	34
		Inlanders	98	67	114	165	78	72	82	84	67	48	73	97	74	118	88	146	121	152	168
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	118	71	133	180	86	85	86	87	136	48	91	101	77	136	101	166	131	173	202
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	1	—	—	—	1	4	1	—	4	—	2	2	6	2	3	3
		Vreemde oosterlingen	3	5	5	10	7	6	17	55	54	6	14	6	20	19	25	30	14	24	17
		Inlanders	89	110	86	94	82	109	105	120	105	71	72	65	71	159	177	158	115	224	199
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	92	116	91	105	89	115	122	176	163	78	86	75	91	180	204	194	131	251	219
Djokjakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	1	1	1	1	—	2	5	—	2	—	1	2	2	10	2	4	9
		Vreemde oosterlingen	13	9	78	2	2	8	6	3	83	27	7	8	7	83	6	68	7	28	29
		Inlanders	6	2	3	1	8	30	4	5	37	38	1	11	5	27	26	87	12	66	119
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	19	13	82	4	11	39	10	10	125	65	10	19	13	112	34	166	21	98	157
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	2	1	—	—	—	—	—	5	1	3	1	—	2	—	8	2	5	9
		Vreemde oosterlingen	9	4	33	8	32	6	6	—	118	18	1	8	2	41	1	59	—	50	39
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	10	6	34	8	32	6	6	—	123	19	4	9	2	43	1	68	2	55	48
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	2	—	—	2	—	10	—	—	—	—	4	—	3	—	3	4
		Vreemde oosterlingen	8	18	119	5	2	2	4	7	50	—	2	6	5	1	5	31	7	21	13
		Inlanders	69	53	173	63	50	91	46	93	170	46	26	31	36	135	93	141	66	217	161
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	77	71	292	70	52	93	52	100	230	46	28	37	41	140	98	176	73	241	178

… f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520
—	—	—	—	—	—	4	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
79	574	8	48	17	31	106	779	24	25	20	129	13	136	1 505	15	127	25	35	3 454	26	731	15
100	2 570	679	592	1 423	579	883	2 335	580	874	569	545	349	1 329	382	448	458	293	491	1 041	249	420	205
1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
180	3 144	689	640	1 440	610	994	3 114	606	900	589	676	362	1 465	1 887	463	586	319	527	4 466	275	1 151	220
2	5	—	2	1	2	—	7	—	4	1	2	2	4	1	3	4	3	1	9	3	2	2
177	686	17	49	32	36	185	336	20	24	35	53	29	38	32	26	42	39	174	589	123	169	18
359	1 987	357	452	460	387	594	1 297	440	511	303	283	244	340	200	243	244	145	276	466	167	157	144
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
038	2 678	374	503	493	425	778	1 640	460	539	339	338	275	382	233	272	290	191	451	1 064	293	328	164
—	2	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
44	316	72	17	16	19	30	205	5	12	5	21	9	84	11	7	26	54	69	404	13	26	5
737	901	503	846	254	683	694	1 199	386	343	147	188	126	118	138	117	124	99	105	196	114	151	78
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
781	1 219	575	863	270	703	724	1 407	391	355	152	209	136	202	149	124	151	153	174	600	127	178	83
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	135	4	26	6	12	13	95	9	25	16	9	6	54	2	13	10	6	18	293	28	29	7
264	323	177	283	205	169	361	481	160	229	247	189	152	153	151	135	205	163	131	131	109	155	107
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
293	459	181	309	211	181	374	576	169	254	263	199	158	207	153	148	215	169	149	424	137	184	114
2	2	—	1	—	2	1	7	—	4	1	—	—	2	2	—	—	—	—	3	2	1	1
164	197	34	8	24	11	60	60	11	5	20	30	33	25	10	36	16	8	33	9	54	76	7
537	367	196	203	175	134	249	343	264	323	238	179	188	145	161	128	202	107	171	260	123	136	135
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
703	566	230	212	199	147	310	410	275	332	259	209	221	172	173	164	218	115	204	272	179	213	143
—	8	2	—	2	—	1	3	—	2	—	3	—	1	3	—	1	1	—	3	—	1	—
5	105	13	3	18	17	5	330	37	14	12	19	9	405	9	3	8	5	6	266	9	12	20
92	207	20	13	136	14	26	15	7	14	20	28	34	16	33	3	35	8	5	37	6	58	33
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	320	35	16	156	31	33	348	44	30	32	51	43	422	45	7	44	14	11	307	15	73	53
—	7	—	—	—	1	1	5	—	1	—	—	1	4	—	—	1	1	—	4	—	—	1
3	194	40	13	6	5	16	431	9	7	5	39	11	28	12	4	17	79	2	57	36	57	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	202	40	13	8	6	17	436	9	8	5	40	12	32	12	4	18	80	2	61	36	57	23
2	2	—	—	—	—	1	3	2	2	—	—	—	4	—	2	2	—	—	4	—	1	1
34	137	3	3	3	11	30	138	3	9	9	8	11	126	1	14	2	4	5	47	23	12	8
317	851	155	141	161	170	297	409	143	284	143	172	136	184	204	164	143	71	131	251	187	163	99
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
353	991	158	144	164	181	328	550	148	295	152	180	147	314	205	180	147	75	136	302	210	177	108

van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000
—	2	—	1	—	—	1	1	2	1	1	—	—	1	6	8	—	4	5	14	15	40	73	97	176	201	217	209
19	94	237	25	23	9	17	40	1 640	12	25	18	17	76	25	103	178	76	90	44	541	222	599	130	197	98	168	78
202	288	489	239	514	305	174	261	600	129	201	180	141	306	418	457	472	619	495	341	620	801	519	293	215	154	139	79
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
221	384	726	265	537	315	192	302	2 242	142	227	198	158	383	449	568	650	699	590	399	1 179	1 064	1 191	520	590	453	524	366
—	1	10	2	—	5	—	—	19	—	1	4	1	9	6	17	2	12	8	7	47	73	116	103	79	95	106	83
34	20	75	36	37	29	21	90	118	14	11	14	9	24	22	105	40	61	59	92	92	150	187	69	58	44	33	60
142	357	301	99	139	222	112	133	264	94	90	104	76	233	212	387	153	326	198	200	299	347	130	109	34	74	18	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3	—	2	—	2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
176	378	386	137	176	256	133	223	401	108	102	122	86	267	240	509	195	399	265	299	440	573	433	283	171	215	157	161
—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	2	1	3	4	—	4	3	24	18	35	23	43	25	43	52
7	25	10	12	7	4	22	161	215	26	7	38	8	28	20	53	29	59	59	89	49	121	60	33	20	18	16	14
97	144	221	116	119	127	104	95	1 070	179	102	94	54	129	145	149	120	131	120	103	304	264	193	125	86	48	42	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104	169	231	128	126	131	126	256	1 293	205	109	132	62	159	166	205	153	190	183	195	377	403	288	181	149	91	101	94
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	3	6	4	8	5	3	5
20	4	19	15	8	12	4	3	69	—	18	4	3	18	13	19	10	21	34	18	63	48	62	39	21	16	9	9
98	67	114	165	78	72	82	84	67	48	73	97	74	118	88	146	121	152	168	148	189	230	203	137	85	55	33	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
118	71	133	180	86	85	86	87	136	48	91	101	77	136	101	166	131	173	202	166	255	281	271	180	114	76	45	29
—	1	—	1	—	—	—	1	4	1	—	4	—	2	2	6	2	3	3	3	12	8	34	35	35	33	29	24
3	5	5	10	7	6	17	55	54	6	14	6	20	19	25	30	14	24	17	32	44	81	39	35	32	37	21	27
89	110	86	94	82	109	105	120	105	71	72	65	71	159	177	158	115	224	199	127	242	314	153	149	88	64	61	44
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
92	116	91	105	89	115	122	176	163	78	86	75	91	180	204	194	131	251	219	162	298	403	226	219	155	134	111	95
—	2	1	1	1	1	—	2	5	—	2	—	1	2	2	10	2	4	9	2	40	30	69	54	77	64	64	53
13	9	78	2	2	8	6	3	83	27	7	8	7	83	6	68	7	28	29	18	52	53	72	40	40	32	27	11
6	2	3	1	8	30	4	5	37	38	1	11	5	27	26	87	12	66	119	37	64	82	102	65	49	45	37	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	13	82	4	11	39	10	10	125	65	10	19	13	112	34	166	21	98	157	57	156	166	244	160	166	142	128	82
1	2	1	—	—	—	—	—	5	1	3	1	—	2	—	8	2	5	9	4	21	27	67	56	55	79	54	52
9	4	33	8	32	6	6	—	118	18	1	8	2	41	1	59	—	50	39	13	33	120	26	29	39	22	36	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	6	34	8	32	6	6	—	123	19	4	9	2	43	1	68	2	55	48	17	54	147	97	87	94	101	90	66
—	—	—	2	—	—	2	—	10	—	—	—	—	4	—	3	—	3	4	3	12	13	23	27	34	22	32	17
8	18	119	5	2	2	4	7	50	—	2	6	5	1	5	31	7	21	13	21	33	35	22	15	18	23	15	14
69	53	173	63	50	91	46	93	170	46	26	31	36	135	93	141	66	217	161	123	200	303	168	133	83	42	49	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
77	71	292	70	52	93	52	100	230	46	28	37	41	140	98	176	73	241	178	147	245	351	213	176	136	87	96	61

van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10000	van f 10000 tot f 12000	van f 12000 tot f 15000	van f 15000 tot f 20000	van f 20000 tot f 25000	van f 25000 tot f 30000	van f 30000 tot f 35000	van f 35000 tot f 40000	van f 40000 tot f 50000	van f 50000 tot f 60000	van f 60000 tot f 80000	van f 80000 tot f 100000	van f 100000 tot f 150000	van f 150000 tot f 200000	f 200000 en hooger	Totaal.
358	325	285	253	473	349	305	238	189	284	216	179	127	45	14	19	20	13	11	8	17	6	8	4 832
149	121	86	70	90	102	57	35	33	43	44	43	28	10	7	5	11	2	2	1	4	—	7	14 832
112	79	47	32	47	15	23	8	10	9	6	9	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	155 863
2	—	—	2	1	2	4	1	3	1	6	6	5	1	—	—	1	3	—	3	—	1	—	56
—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
621	525	418	357	611	470	390	283	235	337	272	240	162	61	22	24	32	18	13	12	21	7	15	175 592
151	164	137	135	230	205	153	95	87	149	127	101	56	43	19	9	8	2	8	4	6	6	5	2 789
29	32	30	23	21	12	10	14	6	8	10	4	4	2	1	1	—	1	—	—	—	5	—	5 543
13	18	13	15	16	8	2	4	4	—	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65 081
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
193	214	180	173	267	225	165	113	98	157	139	109	61	45	20	10	8	3	8	4	6	11	5	73 436
152	65	95	43	103	88	57	43	27	32	41	30	17	18	15	15	6	4	—	—	—	3	3	1 158
16	13	6	4	5	4	5	1	2	1	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3 549
32	14	12	10	7	—	6	1	3	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32 894
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200	92	113	57	115	92	68	45	32	36	41	36	17	20	15	16	6	4	—	—	—	3	3	37 601
17	16	14	10	27	10	8	14	8	10	11	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	201
8	8	6	7	5	8	3	2	1	2	2	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 945
31	21	16	11	12	6	7	1	1	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21 153
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	45	36	28	44	24	18	17	10	13	13	10	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23 299
43	41	57	56	53	59	40	21	17	48	28	14	17	5	5	1	4	1	—	—	—	—	1	793
25	18	18	12	21	14	8	4	1	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 909
50	37	38	15	30	15	8	6	3	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26 741
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
120	96	113	83	104	88	56	31	21	51	34	22	17	5	5	1	4	1	—	—	—	—	1	30 445
97	76	78	51	88	73	65	61	53	93	68	57	24	30	18	8	5	10	7	3	4	3	8	1 527
26	21	13	9	20	15	4	8	3	8	3	4	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2 514
17	5	9	1	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 425
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
140	103	100	61	112	90	71	69	56	101	71	61	26	30	18	8	6	10	8	3	4	8	8	6 484
109	74	76	70	88	99	82	38	38	46	58	44	20	38	10	11	12	5	6	1	4	2	10	1 431
24	22	13	9	13	6	8	1	2	4	1	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2 951
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
133	96	89	79	102	105	90	39	40	50	59	47	21	38	11	11	12	5	6	1	4	2	10	4 409
47	26	35	41	48	46	26	24	23	28	16	13	15	9	3	3	—	—	—	—	2	2	—	660
9	21	7	6	6	6	4	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 551
38	39	16	10	11	11	4	4	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19 498
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	86	58	57	65	63	34	30	28	28	16	18	15	9	3	3	—	—	—	—	2	2	—	21 715

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350
Kediri	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	2	2	—	2	1	—	1	2	—	2	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	54	13	22	41	16	29	154	19	26	54	23	46	146	35	16	33	26	52	255	9	20	36	39
		Inlanders	—	6 639	1 491	3 312	2 095	1 269	2 451	2 597	1 051	666	1 220	781	1 905	1 095	758	566	636	745	993	1 136	254	335	328	290
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	6 693	1 505	3 334	2 138	1 288	2 480	2 753	1 071	692	1 275	806	1 951	1 243	794	582	669	772	1 045	1 392	263	355	364	329
Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	67	17	10	10	17	42	53	30	16	27	12	47	46	15	3	2	9	8	46	9	13	8	17
		Inlanders	—	13 062	1 587	1 967	2 262	1 077	2 582	5 090	662	1 786	1 030	617	995	1 000	1 013	566	749	845	409	1 065	233	237	863	251
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	13 129	1 604	1 977	2 272	1 094	2 624	5 143	693	1 802	1 057	659	1 042	1 046	1 029	570	751	854	417	1 111	242	250	871	268
Java en Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	26	8	10	16	11	11	21	13	10	11	19	11	20	11	9	8	8	14	47	7	11	7	8
		Vreemde oosterlingen	—	3 276	785	890	1 241	767	1 425	2 538	758	880	661	364	1 177	2 178	772	576	589	678	1 828	4 319	481	627	389	485
		Inlanders	—	224 540	82 216	47 380	38 841	22 902	32 525	53 373	22 958	18 217	20 887	13 589	14 538	22 805	12 325	10 918	10 517	13 871	9 719	17 504	5 114	5 614	6 643	4 858
	Buiten " "	Europeanen	56	1	—	6	3	3	—	1	2	6	1	—	2	5	1	—	—	2	1	2	2	—	2	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	56	227 843	83 009	48 286	40 201	23 683	33 961	55 933	23 731	19 113	21 560	13 972	15 728	25 008	13 109	11 503	11 114	14 559	11 562	21 872	5 604	6 252	7 041	5 351
BUITEN GEWESTEN.																								
Sumatra's Westkust	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	1	1	1	2	1	—	3	1	—	—	2	—	—	2	—	—	3	—	—	2	1
		Vreemde oosterlingen	—	17	2	32	47	4	24	295	5	44	48	5	87	409	27	17	10	7	116	1 032	10	14	40	8
		Inlanders	—	16 590	3 751	13 334	34 423	29 122	18 983	23 725	9 043	12 905	8 608	9 955	10 475	11 301	6 735	7 789	5 824	4 250	4 357	4 371	3 914	4 466	2 678	2 229
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	16 608	3 753	13 367	34 471	29 127	19 009	24 021	9 048	12 952	8 657	9 960	10 562	11 712	6 762	7 806	5 836	4 257	4 473	5 406	3 924	4 480	2 720	2 238
Tapanoeli	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	36	12	1	19	1	14	59	2	1	7	3	66	85	1	6	7	4	32	129	4	3	4	2
		Inlanders	—	30 257	9 945	9 108	10 021	8 195	7 754	15 757	5 074	9 046	4 676	4 690	4 656	6 036	2 598	1 902	3 513	1 905	1 869	1 308	1 324	955	905	691
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	30 293	9 957	9 109	10 040	8 196	7 769	15 816	5 076	9 047	4 683	4 693	4 722	6 121	2 599	1 908	3 520	1 909	1 901	1 437	1 328	958	909	693
Benkoelen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	17	—	—	1	—	2	7	—	4	5	4	2	3	4	5	—	5	80	111	61	14	26	46
		Inlanders	—	4 752	4 949	1 923	771	1 038	1 899	2 238	3 264	1 643	1 462	2 368	2 456	2 517	1 479	1 165	2 541	2 437	1 669	8 196	1 052	1 767	783	1 199
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	4 770	4 949	1 923	772	1 038	1 902	2 245	3 264	1 647	1 467	2 372	2 458	2 520	1 483	1 170	2 541	2 442	1 753	8 307	1 113	1 781	809	1 245
Lamp. districten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	11	—	2	2	—	—	15	4	168	52	—	1	61	—	108	4	3	1	31	—	—	8	3
		Inlanders	—	10 319	871	4 449	1 622	1 368	6 514	3 514	1 508	986	1 162	745	761	1 734	879	436	1 545	557	825	1 727	430	703	430	681
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	10 330	871	4 451	1 624	1 368	6 514	3 529	1 512	1 154	1 214	745	762	1 795	879	544	1 549	560	826	1 758	430	703	438	684
Palembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	26	—	—	8	11	16	9	—	—	17	—	3	16	3	2	1	474	1	155	603	65	7	2
		Inlanders	—	7 363	2 400	2 524	3 300	8 639	1 930	7 054	1 333	3 697	5 892	7 546	2 802	8 537	7 913	10 648	5 064	4 441	3 986	16 629	7 781	6 035	3 698	3 562
	Buiten " "	Europeanen	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	7	7 389	2 400	2 524	3 309	8 650	1 946	7 063	1 333	3 697	5 909	7 546	2 805	8 553	7 917	10 650	5 065	4 915	3 987	16 784	8 384	6 100	3 705	3 564

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640
Kediri	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	2	—	1	3	1	—	1	—	1	—	1	2	8	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	99	302	19	11	32	71	6	33	9	17	72	21	22	91	33	191	11	7	63	70	12	17	11	9	26	160	11	3	17
		Inlanders	489	527	232	356	258	206	233	197	199	186	221	130	215	275	126	135	127	123	119	163	135	124	189	96	106	103	80	83	75
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	588	832	251	367	290	278	239	230	208	203	294	151	238	368	159	327	141	131	182	234	147	142	200	106	134	271	92	86	92
Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	23	35	25	5	9	6	4	12	19	5	9	3	16	14	5	15	7	—	5	7	7	7	2	3	17	50	2	1	2
		Inlanders	316	694	93	145	253	311	72	196	75	120	153	145	123	377	81	202	84	64	79	382	72	177	37	66	155	78	20	17	57
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	340	729	118	150	262	317	76	208	94	125	163	148	139	392	86	217	91	64	84	390	79	184	39	70	172	130	22	18	59
Java en Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	24	53	11	31	5	19	9	24	11	10	17	8	10	47	14	13	15	8	13	26	9	6	18	11	16	107	15	14	11
		Vreemde oosterlingen	3 350	4 629	353	566	788	622	410	1 851	1 834	389	865	472	1 275	6 628	1 738	5 794	451	287	462	1 584	290	317	200	234	1 210	4 435	219	212	252
		Inlanders	6 979	13 747	4 606	6 530	4 078	3 984	3 048	4 710	3 312	2 776	3 843	2 624	3 062	5 798	2 207	3 014	2 347	1 859	2 063	3 711	1 867	2 476	2 589	1 567	1 920	4 838	1 398	1 234	1 272
	Buiten " "	Europeanen	4	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	5	—	1	—	3	2	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	10 357	18 429	4 970	7 127	4 871	4 627	3 467	6 585	5 157	3 176	4 726	3 109	4 347	12 474	3 959	8 824	2 815	2 154	2 538	5 321	2 166	2 799	2 810	1 813	3 146	9 380	1 632	1 460	1 535
BUITEN GEWESTEN.																																
Sumatra's Westkust	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	2	—	3	—	1	2	1	—	3	2	2	—	2	—	2	2	—	—	4	1	—	—	—	—	1	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	157	338	4	142	11	16	17	30	13	17	12	4	51	64	21	45	2	1	8	20	7	—	—	24	40	184	5	1	3
		Inlanders	3 892	3 634	2 955	1 841	2 259	2 097	2 590	1 465	1 882	1 344	2 194	1 082	1 644	1 318	1 168	1 003	1 333	887	981	867	1 038	654	938	554	617	812	580	710	599
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	4 050	3 974	2 959	1 986	2 270	2 114	2 609	1 496	1 895	1 364	2 208	1 088	1 695	1 384	1 189	1 050	1 337	888	989	891	1 046	654	938	578	657	997	586	711	602
Tapanoeli	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	53	277	1	—	14	54	9	17	1	12	2	2	20	31	5	13	2	—	1	7	—	—	1	—	14	47	2	—	—
		Inlanders	3 008	628	1 482	348	2 955	315	2 265	264	2 848	220	1 089	168	2 328	137	1 080	111	856	101	498	78	426	75	382	36	718	93	409	40	364
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	3 061	905	1 483	349	2 969	369	2 274	281	2 849	233	1 091	170	2 348	168	1 085	124	858	101	499	86	426	75	383	36	732	144	411	40	364
Benkoelen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	46	132	—	21	17	66	2	182	3	2	—	2	18	249	13	2	3	2	7	35	5	5	1	—	1	68	27	1	1
		Inlanders	593	5 172	968	452	514	1 014	594	938	294	232	502	564	726	357	137	198	152	137	117	249	99	168	189	65	67	171	89	73	58
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	640	5 304	968	473	531	1 080	596	1 120	297	234	503	566	745	606	150	200	155	139	125	284	104	173	190	65	68	239	116	74	59
Lamp. districten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	3	484	1	3	5	2	5	58	1	1	12	4	2	26	1	10	8	1	3	5	4	6	7	1	2	99	—	—	—
		Inlanders	2 263	2 109	630	724	636	527	468	738	419	379	346	214	350	548	297	359	196	264	190	226	199	139	217	167	255	235	138	181	121
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2 266	2 593	631	727	641	529	473	796	420	380	358	219	352	574	298	370	204	265	193	231	203	145	224	168	257	334	138	181	121
Palembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	591	309	5	12	4	478	16	377	11	18	242	48	32	141	112	716	4	20	9	39	94	14	9	16	17	490	3	9	73
		Inlanders	9 421	13 245	4 104	3 162	2 270	4 545	4 341	4 621	1 713	2 012	5 681	3 417	1 525	1 780	997	1 910	1 196	1 451	680	876	548	1 432	504	438	414	1 987	545	438	260
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	10 012	13 554	4 109	3 174	2 274	5 023	4 357	4 999	1 724	2 030	5 923	3 465	1 557	1 921	1 109	2 627	1 200	1 472	689	915	642	1 446	513	454	431	2 477	548	447	333

… f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10 000	van f 10 000 tot f 12 000	van f 12 000 tot f 15 000	van f 15 000 tot f 20 000	van f 20 000 tot f 25 000	van f 25 000 tot f 30 000	van f 30 000 tot f 35 000	van f 35 000 tot f 40 000	van f 40 000 tot f 50 000	van f 50 000 tot f 60 000	van f 60 000 tot f 80 000	van f 80 000 tot f 100 000	van f 100 000 tot f 150 000	van f 150 000 tot f 200 000	f 200 000 en hooger	Totaal.
—	1	2	—	1	3	1	—	1	—	1	—	1	2	8	1	—	—	3	1	1	5	1	4	6	3	17	19	42	23	45	47	41	43	89	83	71	72	113	112	62	77	65	83	53	47	26	42	30	11	11	1	4	3	3	3	—	1 405
21	22	91	33	191	11	7	63	70	12	17	11	9	26	160	11	3	17	19	43	23	79	18	73	46	49	179	243	150	70	57	59	26	16	22	20	12	6	17	14	2	8	3	2	1	1	1	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	3 873
130	215	275	126	185	127	123	119	163	135	124	189	96	106	103	80	83	75	68	220	129	167	119	269	128	169	250	275	189	136	90	53	51	32	35	25	17	9	14	8	9	5	4	2	—	4	1	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	40 602
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
151	238	368	159	327	141	131	182	234	147	142	200	106	134	271	92	86	92	90	264	153	251	138	346	180	221	446	537	381	229	192	159	118	91	146	128	100	87	144	134	73	90	72	87	54	52	28	44	30	12	13	1	5	3	3	4	—	45 881
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	3	2	1	1	2	3	1	7	14	9	9	23	23	29	22	15	10	23	18	13	3	3	2	11	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	266
3	16	14	5	15	7	—	5	7	7	7	2	3	17	50	2	1	2	3	7	4	14	5	12	15	10	20	49	37	19	9	18	15	7	11	16	7	4	2	6	3	—	1	4	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 141
145	123	377	81	202	84	64	79	382	72	177	37	66	155	78	20	17	57	7	165	82	150	51	84	228	144	188	211	162	62	58	30	31	22	20	18	7	4	9	3	2	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46 366
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
148	139	392	86	217	91	64	84	390	79	184	39	70	172	130	22	18	59	10	172	87	167	58	97	244	156	211	261	206	95	76	57	69	52	60	56	29	18	34	27	18	5	4	8	13	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47 773
8	10	47	14	13	15	8	13	26	9	6	18	11	16	107	15	14	11	10	48	35	99	33	105	100	111	384	510	1082	1048	1309	1341	1473	1382	2407	2000	1936	1762	2856	2399	1847	1378	1117	1676	1433	1127	542	373	182	122	116	77	70	37	55	40	50	33 564
472	1 275	6 628	1 738	5 794	451	287	462	1584	290	317	200	234	1210	4435	219	212	252	212	792	590	7485	1185	1189	1422	1061	2999	2720	3363	1840	1402	1052	1058	688	837	760	467	498	493	383	232	207	139	183	184	120	79	44	24	25	21	12	15	7	11	6	15	103 191
624	3 062	5 798	2 207	3 014	2 347	1 859	2063	3711	1867	2476	2589	1567	1920	4838	1398	1234	1272	1073	2790	2556	3135	2381	4135	3669	2755	5737	5753	4407	3029	2074	1416	1105	912	805	678	465	329	387	240	145	131	100	75	72	92	59	29	20	11	11	9	4	4	5	5	—	865 996
5	—	1	—	3	2	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	1	1	8	9	7	9	4	3	1	—	6	1	—	3	2	3	7	2	5	1	9	7	6	3	—	—	1	3	—	3	—	1	5	236
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3109	4 347	12 474	3 959	8 824	2 815	2 154	2538	5321	2166	2799	2810	1813	3146	9380	1632	1460	1535	1295	3633	3181	10722	3599	5129	5192	3928	9128	8992	8859	5926	4790	3812	3637	2982	4055	3439	2868	2592	3738	3027	2232	1719	1361	1935	1648	1349	686	450	226	158	149	101	89	51	71	52	70	1 002 996

GEWESTEN.

2	—	2	—	2	2	—	—	4	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	2	3	29	4	19	22	59	46	64	53	58	50	93	72	62	77	97	89	71	57	58	65	62	24	11	7	4	—	2	—	1	1	—	—	—	1 315
4	51	64	21	45	2	1	8	20	7	—	—	24	40	184	5	1	3	1	29	4	80	10	18	37	30	83	71	61	41	27	22	14	9	20	22	13	6	13	3	5	2	1	3	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4 169
082	1 644	1 318	1 168	1 003	1 333	887	981	867	1038	654	938	554	617	812	580	710	599	725	1126	1335	1220	1295	1609	1411	1533	2080	2512	1302	589	347	223	261	205	83	9	22	8	382	6	3	1	1	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310 060
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
088	1 695	1 384	1 189	1 050	1 337	888	989	891	1046	654	938	578	657	997	586	711	602	726	1156	1339	1304	1307	1630	1477	1567	2182	2605	1422	676	438	298	333	264	196	103	97	91	492	98	79	60	60	72	68	26	11	7	5	—	2	—	1	1	—	—	—	315 547
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	15	9	11	5	8	19	23	17	14	14	13	14	20	29	19	7	11	10	6	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	286
2	20	31	5	13	2	—	1	7	—	—	1	—	14	47	2	—	—	—	5	4	24	3	7	10	13	6	20	19	20	16	9	10	5	11	8	5	3	6	3	1	9	9	5	6	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1 323
168	2 328	137	1 080	111	856	101	498	78	426	75	382	36	718	93	409	40	364	46	292	483	616	250	578	348	341	326	300	248	111	57	44	26	15	22	21	12	3	4	4	1	5	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	169 667
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
170	2 348	168	1 085	124	858	101	499	86	426	75	383	36	732	144	411	40	364	46	297	487	640	254	586	360	356	347	329	278	136	81	72	59	37	47	43	30	20	30	36	21	21	21	18	14	9	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	171 276
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	4	11	7	7	9	11	7	10	14	21	20	22	34	35	20	22	9	10	11	12	1	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	315
2	18	249	13	2	3	2	7	35	5	5	1	—	1	68	27	1	1	8	7	5	40	10	11	17	8	33	24	63	20	25	12	12	3	9	7	3	5	4	5	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 636
564	726	357	137	198	152	137	117	249	99	168	189	65	67	171	89	73	58	34	137	101	120	126	80	124	102	87	124	161	107	43	22	23	14	9	13	8	11	2	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69 911
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
566	745	606	150	200	155	139	125	284	104	173	190	65	68	239	116	74	59	37	144	106	162	136	91	142	111	124	159	231	134	77	45	42	27	32	41	31	38	40	43	21	24	10	11	11	12	1	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	71 862
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3	3	7	9	5	10	13	8	16	20	28	19	31	25	19	11	9	15	8	4	4	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	274
4	2	26	1	10	8	1	3	5	4	6	7	1	2	99	—	—	—	1	3	1	19	18	1	28	9	41	17	72	21	18	6	9	1	4	14	3	3	6	5	7	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 538
214	350	548	297	359	196	264	190	226	199	139	217	167	255	235	138	181	121	131	232	397	227	309	309	284	297	670	385	247	151	72	70	24	12	10	8	4	5	5	6	1	2	—	—	4	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	61 167
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
219	352	574	298	370	204	265	193	231	203	145	224	168	257	334	138	181	121	132	235	398	246	328	311	312	306	714	405	326	181	95	86	46	21	30	42	35	27	42	36	27	14	9	15	14	4	5	—	2	1	2	1	—	—	—	—	—	62 979
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	7	7	9	14	13	12	21	31	29	39	73	56	67	47	46	57	72	44	13	2	4	2	1	1	1	—	—	—	—	673
48	32	141	112	716	4	20	9	39	94	14	9	16	17	490	3	9	73	11	12	20	115	23	35	68	80	117	109	150	88	53	25	25	10	40	54	70	7	49	41	8	9	9	17	10	11	4	5	—	1	3	—	1	—	—	—	—	6 608
3417	1 525	1 780	997	1 910	1 196	1 451	680	876	548	1432	504	438	414	1987	545	438	260	468	855	627	629	512	1026	548	380	844	652	300	241	204	64	105	46	97	23	30	36	58	41	39	32	10	24	22	15	6	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	216 225
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3465	1 557	1 921	1 109	2 627	1 200	1 472	689	915	642	1446	518	454	431	2477	548	447	333	479	867	647	744	585	1061	616	460	965	762	457	336	266	103	143	68	158	108	129	82	180	138	114	88	65	98	104	70	23	7	4	4	6	1	2	—	1	—	—	223 518

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300
Djambi	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	59	2	3	7	21	—	179	—	2	—	—	—	—	7	—	—	2	24
		Inlanders	—	16790	1971	3286	2960	2368	3490	2170	1174	1894	1408	847	1144	813	781	582	484	490	543
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	16849	1973	3289	2967	2389	3490	2349	1174	1896	1408	847	1144	813	788	582	484	492	567
Oostkust van Sumatra	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	58	42	136	45	525	77	1667	964	1965	6052	1864	2663	1591	1299	2066	1662	1967	2012
		Inlanders	—	150	208	591	810	2610	2106	18924	10243	39589	61234	14110	61617	4038	1930	837	892	1060	1195
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	208	250	727	855	3135	2183	20591	11207	41554	67286	15974	64281	5630	3230	2903	2554	3027	3207
Atjeh en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	9	8	1	1	6	12	30	5	10	31	13	10	71	91	19	33	14	51
		Inlanders	—	1029	41	356	302	1261	1634	6567	1143	3873	1003	2612	1828	9365	1919	2698	995	1082	754
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	1038	49	357	303	1267	1646	6597	1148	3883	1034	2625	1838	9436	2010	2717	1028	1096	805
Riouw en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	54	3	17	1	407	89	210	11	1221	122	150	113	208	78	448	119	31	94
		Inlanders	—	1886	762	2849	1958	3566	822	2529	590	767	1112	1083	642	3496	337	244	779	118	163
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	1940	765	2866	1959	3973	911	2739	601	2118	1234	1233	755	3704	415	692	898	149	257
Banka en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	6	—	100	10	—	15	1	6	48	36	58	84	46	119	45	80	36	47
		Inlanders	—	342	99	98	451	447	532	449	470	828	725	697	1498	867	962	941	900	785	919
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	348	99	198	462	447	547	450	476	876	763	755	1582	913	1081	986	980	821	966
Billiton	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	9	2	—	13	48	11	76	14	3541	53	59	15	216	15	28	101	8462	27
		Inlanders	—	67	22	13	2	579	8	85	45	17	670	26	8	6485	51	98	184	70	310
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	76	24	13	15	627	19	161	59	3558	723	85	23	6701	66	126	285	8532	337
Westerafdeeling van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	17	11	6	11	15	3	2	7	19	21	32	11	13	71	89	16	43	11
		Inlanders	—	340	37	11	6	12	14	26	48	70	31	44	117	11	115	11	83	11	13
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	357	48	17	17	27	17	28	55	89	52	76	128	24	186	100	99	54	24
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	4	5	60	20	3	357	70	412	5	426	77	11	10	3	1773	84	370	281
		Inlanders	—	3280	3304	5215	4196	6913	2109	1404	838	2438	668	409	1624	2813	1631	434	335	524	276
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	3284	3309	5275	4216	6916	2466	1474	1250	2443	1094	486	1635	2823	1634	2207	419	894	557

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 …
Djambi	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	1574	8	2	—	—	4	25	3	—	37	9	—	14	—	—	3	—	—
		Inlanders	439	325	288	252	193	214	191	153	301	148	134	103	74	89	72	81	65	—
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2013	333	290	252	193	218	216	156	301	186	143	103	88	89	72	84	65	—
Oostkust van Sumatra	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	3466	2567	1267	2017	1113	655	4283	350	1621	172	278	915	6833	112	1594	146	628	1
		Inlanders	1540	540	764	510	382	299	678	269	335	298	243	372	260	78	147	240	45	1
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	5006	3107	2032	2527	1495	954	4963	619	1957	470	521	1288	7094	190	1741	386	673	2
Atjeh en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	768	77	99	20	36	173	830	40	41	43	71	147	943	604	47	27	46	—
		Inlanders	3700	718	675	597	550	355	1002	326	366	461	295	187	518	171	167	166	191	1
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	4468	795	774	617	586	535	1832	367	407	504	366	334	1461	775	214	193	237	1
Riouw en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	532	235	91	186	152	179	1151	637	376	165	319	727	588	566	58	1698	193	1
		Inlanders	340	256	61	456	235	270	215	244	256	164	67	54	140	77	103	79	91	—
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	872	491	152	642	387	477	1366	881	632	329	386	781	728	643	161	1772	284	1
Banka en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	—	2	1	1	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	796	19459	623	766	668	394	407	414	319	376	448	541	887	795	971	96	117	2
		Inlanders	616	604	591	544	552	2220	528	274	256	327	339	356	333	358	369	193	175	1
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1412	20063	1215	1310	1220	2616	936	689	575	708	787	897	1220	1154	1340	289	292	3
Billiton	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	5037	18	64	173	26	15	259	27	23	22	21	21	47	9	57	65	11	—
		Inlanders	242	68	24	65	43	22	103	16	12	121	17	20	107	9	26	89	31	—
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	5279	86	88	238	69	37	362	43	35	143	38	41	154	18	83	154	42	—
Westerafdeeling van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	1	81	11	2	3	14	1	7	9	21	15	7	8	3	4	19	73	1
		Inlanders	4	61	17	—	19	13	17	4	2	9	12	—	—	7	9	17	20	1
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	5	142	28	2	22	27	18	11	11	32	27	7	8	10	13	36	93	2
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	119	22	118	103	21	45	261	175	79	39	124	26	91	29	785	46	49	—
		Inlanders	348	643	409	256	205	819	360	100	430	126	184	131	74	108	51	90	126	—
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	467	665	527	359	226	864	621	275	509	165	308	157	165	137	836	136	175	—

van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10 000	van f 10 000 tot f 12 000	van f 12 000 tot f 15 000	van f 15 000 tot f 20 000	van f 20 000 tot f 25 000	van f 25 000 tot f 30 000	van f 30 000 tot f 35 000	van f 35 000 tot f 40 000	van f 40 000 tot f 50 000	van f 50 000 tot f 60 000	van f 60 000 tot f 80 000	van f 80 000 tot f 100 000	van f 100 000 tot f 150 000	van f 150 000 tot f 200 000	f 200 000 en hooger	Totaal.
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	6	—	3	2	2	3	3	2	14	6	8	4	5	11	8	1	2	10	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98
2	—	—	4	25	3	—	37	9	—	14	—	—	3	—	1	14	—	29	—	1	4	17	—	1	—	—	3	17	67	1	—	—	13	1	10	3	2	9	11	7	24	15	18	5	8	5	9	6	13	7	1	7	2	—	1	2	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2325
288	252	193	214	191	153	301	148	134	103	74	89	72	81	65	72	89	70	84	39	45	54	42	33	37	24	34	23	39	16	31	32	28	36	36	43	50	34	42	34	31	72	47	22	22	10	16	7	12	3	6	6	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47 644
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
290	252	193	218	216	156	301	186	143	103	88	89	72	84	65	73	103	70	113	39	46	58	59	33	39	24	34	26	56	83	32	32	28	49	37	55	53	37	51	45	44	96	65	42	29	21	24	18	32	22	21	11	17	14	8	2	4	13	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50 067
1	—	—	—	2	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	26	2	—	—	1	1	—	8	2	5	6	2	74	46	272	134	89	47	120	59	179	179	254	375	473	363	465	286	249	303	270	205	91	44	28	16	24	5	12	3	7	2	1	4 741
1267	2017	1113	655	4283	350	1621	172	278	915	6833	112	1594	146	628	120	3408	283	509	473	94	104	1299	236	289	61	125	96	2410	51	171	71	44	746	118	1057	298	480	591	197	508	975	666	362	375	151	193	87	169	106	83	51	97	66	28	17	17	24	14	5	3	3	—	—	1	—	—	1	—	—	—	72 008
764	510	382	299	678	269	335	298	243	372	260	78	147	240	45	153	240	77	88	56	64	60	142	92	33	83	65	25	71	39	24	60	55	88	88	89	72	108	129	86	180	202	176	105	91	60	28	24	37	37	11	7	3	2	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	232 198
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2032	2527	1495	954	4963	619	1957	470	521	1288	7094	190	1741	386	673	273	3651	360	597	529	158	164	1441	329	322	144	190	121	2507	95	195	131	100	835	206	1154	372	593	726	285	762	1223	1114	601	555	258	341	170	385	323	348	433	575	433	494	305	266	328	285	210	95	47	28	16	25	5	12	4	7	2	1	308 954
—	—	—	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	2	5	4	60	23	21	21	20	25	49	4	40	55	119	98	97	55	42	61	50	35	12	3	2	1	—	1	—	—	—	—	—	960
99	20	36	173	830	40	41	43	71	147	943	604	47	27	46	54	272	350	48	69	16	36	176	75	20	24	18	30	243	58	7	3	9	82	22	115	37	25	100	55	121	138	137	50	50	29	29	27	19	23	5	7	11	6	4	4	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 036
675	597	550	355	1002	326	366	461	295	187	518	171	167	166	191	117	301	152	113	94	79	92	198	81	109	139	78	73	132	74	44	70	96	122	129	118	117	119	201	165	207	159	185	145	68	44	24	14	31	15	11	6	2	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52 836
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
774	617	586	535	1832	367	407	504	366	334	1461	775	214	193	237	171	573	502	161	163	95	129	374	156	129	163	96	105	375	132	51	73	105	204	154	234	154	146	303	222	334	301	383	218	139	94	73	66	99	81	56	68	132	105	102	60	44	63	52	36	12	3	2	1	—	1	—	—	—	—	—	60 834
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	1	2	2	1	3	8	4	4	—	6	—	3	7	7	10	14	29	40	25	12	14	12	12	6	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	238
91	186	152	179	1151	637	376	165	319	727	588	566	58	1693	193	116	201	39	143	100	18	26	132	60	104	110	12	121	110	25	83	36	5	166	28	102	133	74	89	50	241	186	204	273	75	32	50	20	51	33	27	25	28	15	10	8	5	9	2	3	3	1	4	4	3	—	—	1	—	—	—	14 620
61	456	235	270	215	244	256	164	67	54	140	77	103	79	91	13	103	77	35	15	10	77	54	15	109	57	14	123	51	7	60	29	20	37	67	26	71	27	37	84	68	83	46	18	37	101	48	15	9	4	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28 464
—	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
152	642	387	477	1366	881	632	329	386	781	728	643	161	1772	284	129	304	117	179	115	28	103	186	75	213	167	26	244	162	33	143	65	25	203	95	130	205	103	128	135	312	277	254	295	112	189	98	38	67	44	38	41	60	55	35	20	19	21	14	9	7	3	6	4	3	—	—	1	—	—	—	43 478
1	—	—	2	1	1	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	29	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	2	5	6	11	11	7	15	17	30	16	30	22	20	16	12	12	5	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	292
623	766	668	394	407	414	319	376	448	541	887	795	971	96	117	213	253	241	465	348	243	269	212	246	247	526	455	468	304	311	32	40	43	3	9	423	263	82	525	161	374	687	5	14	4	—	1	2	2	36	2	7	38	6	12	7	4	5	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36 408
591	544	552	2220	528	274	256	327	339	356	333	358	369	193	175	178	174	167	3	36	2	29	13	8	7	7	11	11	3	4	9	10	1	4	1	18	4	1	3	3	11	34	12	14	4	1	—	1	4	30	1	63	21	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21 561
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1215	1310	1220	2616	936	689	575	708	787	897	1220	1154	1340	289	292	391	427	408	468	385	245	298	225	254	254	533	466	508	307	315	41	50	44	8	10	441	267	83	529	164	387	721	19	33	14	12	12	10	21	83	33	86	89	41	32	23	16	17	8	9	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58 261
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	1	1	—	5	6	7	19	16	18	27	24	32	17	10	18	11	8	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	229
64	173	26	15	259	27	23	22	21	21	47	9	57	65	11	16	155	12	21	10	9	17	35	9	17	7	13	18	62	10	14	5	9	22	16	46	12	29	30	20	64	64	85	57	54	21	20	8	20	20	8	7	11	7	4	3	2	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19 659
24	65	43	22	103	16	12	121	17	20	107	9	26	89	31	13	82	15	10	22	23	22	62	11	29	19	62	7	41	8	11	23	10	35	26	29	13	39	31	14	49	59	45	23	10	9	4	5	1	5	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 627
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
88	238	69	37	362	43	35	143	38	41	154	18	83	154	42	29	237	27	31	32	32	40	97	20	46	26	75	25	104	18	25	28	19	57	42	75	25	68	61	34	115	124	132	81	66	30	29	19	28	44	25	26	38	32	36	21	12	22	12	8	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	30 517
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
11	2	3	14	1	7	9	21	15	7	8	3	4	19	73	127	1307	41	17	16	2105	19	43	71	11	49	11	16	467	203	17	69	17	23	16	105	31	11	21	6	22	12	15	9	3	7	6	4	11	2	4	1	—	4	—	3	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 604
17	—	19	13	17	4	2	9	12	—	—	7	9	17	20	102	3	2	1	2	3	28	10	—	—	4	—	3	6	7	—	14	13	11	7	14	2	—	—	4	—	3	1	4	1	—	7	8	—	9	—	3	—	2	1	3	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 494
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	2	22	27	18	11	11	32	27	7	8	10	13	36	93	229	1310	44	18	18	2108	47	53	71	11	53	11	20	473	210	17	83	30	34	23	119	33	11	21	10	22	15	16	14	4	8	13	12	11	12	4	5	—	6	1	6	2	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 107
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	5	1	7	—	2	1	5	4	3	—	5	8	5	3	4	4	5	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76
118	103	21	45	261	175	79	39	124	26	91	29	785	46	49	23	127	174	125	20	18	10	245	6	9	9	30	129	3	6	123	428	49	20	62	42	66	155	104	140	468	199	165	497	33	16	11	19	10	2	6	8	2	1	3	2	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 674
409	256	205	819	360	100	430	126	184	131	74	108	51	90	126	61	88	38	121	101	32	9	30	37	128	41	26	24	169	33	14	8	78	94	47	58	26	47	168	298	127	158	137	91	42	29	16	14	34	3	1	1	1	2	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45 307
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
527	359	226	864	621	275	509	165	308	157	165	137	836	136	175	84	215	212	247	121	50	19	275	43	137	50	56	153	173	39	137	436	127	114	109	100	92	203	272	438	597	359	307	589	82	45	29	34	49	9	10	9	8	11	8	6	6	8	6	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55 057

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240
Menado	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	—	1	2	—	—	—	—	—	1	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	17	1	3	16	2	24	25	2	12	19	4	9
		Inlanders	—	7 466	3 013	2 800	4 455	2 824	3 499	9 569	3 948	3 753	3 386	2 862	2 220
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	7 485	3 014	2 804	4 473	2 826	3 523	9 594	3 950	3 765	3 406	2 867	2 229
Celebes en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	7	—	—	22	24	21	51	26	24	67	2	5
		Inlanders	—	11 600	5 678	8 641	9 188	9 679	9 518	21 885	8 370	11 420	26 132	9 702	9 826
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	11 608	5 678	8 642	9 210	9 703	9 539	21 937	8 396	11 444	26 199	9 705	9 831
Amboina	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	8	9	11	5	4	3	17	1	3	11	4	11
		Vreemde oosterlingen	—	22	9	7	11	9	6	37	5	13	3	5	19
		Inlanders	—	1 931	1 269	2 187	2 639	5 989	3 437	1 907	1 637	1 599	1 535	2 052	1 965
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	1 961	1 287	2 205	2 655	6 002	3 446	1 961	1 643	1 615	1 549	2 061	1 995
Ternate en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
		Vreemde oosterlingen	—	22	5	3	5	4	2	4	15	3	3	9	7
		Inlanders	—	683	135	11	97	5	14	1 441	32	63	213	12	29
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	705	140	14	102	9	16	1 445	47	66	216	21	39
Timor en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	43	2	17	15	2	62	105	19	37	3	4	22
		Inlanders	—	263	30	33	78	252	304	374	967	697	607	555	380
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	306	32	50	93	254	366	482	986	735	611	560	402
Bali en Lombok	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	389	18	18	44	182	44	99	23	50	65	35	43
		Inlanders	—	55 593	12 864	8 998	10 557	14 098	100 97	9 632	6 632	5219	3 648	2 092	2 703
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	55 982	12 882	9 016	10 601	14 281	101 41	9 731	6 655	5 269	3 715	2 127	2 746
Nieuw-Guinea	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	2	—	—	—	—	1	6	1	3	—	—	—
		Inlanders	—	4	—	—	—	208	—	1	1	1	440	—	2
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	6	—	—	—	208	1	7	2	4	440	—	2
Buitengewesten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	13	9	14	9	5	7	22	1	7	14	7	15
		Vreemde oosterlingen	—	825	122	406	298	1 264	780	2 947	1 521	7 170	7 030	2 324	3 171
		Inlanders	—	170 705	51 349	66 427	87 836	99 173	74 664	129 251	56 360	100505	124612	62 407	106753
	Buiten „ „	Europeanen	7	—	—	—	1	—	—	—	—	130	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	7	171 543	51 480	66 847	88 144	100443	754 51	132 220	57 882	107812	131658	64 738	109939

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360
Menado	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	5	1	—	—	—	1	3	—	3	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	80	8	14	13	7	11	183	18	34	28	19	82
		Inlanders	3 349	2 207	1 907	2 132	1 625	1 637	2 488	1 184	819	742	694	654
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	3 434	2 216	1 921	2 145	1 632	1 649	2 674	1 202	856	770	713	736
Celebes en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	108	80	74	29	27	39	202	28	34	5	10	33
		Inlanders	9 100	6 751	4 973	2 642	2 358	2 869	3835	7 139	1 885	1 907	1541	1 969
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	9 209	6 831	5 047	2 671	2 386	2 908	4 039	7 167	1 919	1 912	1 552	2 002
Amboina	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	9	4	3	5	7	3	27	4	1	9	2	1
		Vreemde oosterlingen	19	16	11	2	7	9	22	22	7	19	17	16
		Inlanders	1 275	1 565	2 277	1 923	2 315	2 473	1 833	1 863	2 747	2 093	2123	1 312
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1 303	1 585	2 291	1 930	2 329	2 485	1 882	1 889	2 755	2121	2 142	1 329
Ternate en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	2	—	1	—	1	3	—	1	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	9	26	3	2	1	2	4	2	12	3	5	7
		Inlanders	786	76	16	13	29	197	61	93	19	8	19	13
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	797	104	19	16	30	200	68	95	32	12	24	20
Timor en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	2	1	—	1	1	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	67	6	7	23	3	75	141	1	16	17	5	79
		Inlanders	439	275	317	223	233	170	462	108	123	162	50	112
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	507	281	324	248	237	245	604	110	139	179	55	191
Bali en Lombok	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	78	21	94	40	41	31	143	29	40	22	24	31
		Inlanders	3 746	5 998	10 708	8 424	5 143	8 515	7 745	2 710	1 842	7 979	2 742	1 996
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	3 824	6 019	10 803	8 464	5 184	8 546	7 888	2 741	1 882	8 001	2 766	2 028
Nieuw-Guinea	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	7	—	1	2	1	—	5	3	5	6	—	2
		Inlanders	10	3	10	10	21	14	2	13	21	22	8	3
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	17	3	11	12	22	14	7	16	26	28	8	5
Buitengewesten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	21	8	3	10	9	9	39	5	7	12	4	14
		Vreemde oosterlingen	3 097	1 875	4 810	2 228	11 505	2 944	14 451	23 248	2 519	3 452	2 160	2 579
		Inlanders	76 718	44 205	47 993	38 506	29 454	32 754	55 886	30 826	24 211	24 087	17 718	29 448
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
		Vreemde oosterlingen	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	79 836	46 089	52 807	40 744	40 968	35 707	70 376	54 081	26 737	27 551	19 882	32 068

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500
Menado	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	4	1	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	139	32	7	34	143	55	117	8	3	31	5	61	124	11
		Inlanders	939	580	461	507	379	327	379	314	275	221	224	190	304	178
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1 082	613	468	541	522	382	497	322	278	259	229	251	429	189
Celebes en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	1	—	1	—	1	1	—	—	—	1	1	4	1
		Vreemde oosterlingen	257	61	27	20	13	17	236	27	23	778	24	28	584	11
		Inlanders	2 443	1 484	1600	1 513	1 342	1 384	1 422	1 512	1 165	1 177	1521	1 104	452	307
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2 701	1 546	1 627	1 534	1 355	1402	1 659	1 539	1 188	1 955	1 546	1 133	1 040	319
Amboina	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	35	1	1	3	7	2	11	5	4	3	2	5	2	3
		Vreemde oosterlingen	59	63	47	13	18	59	35	21	25	21	33	44	19	21
		Inlanders	1 251	767	679	603	431	664	448	336	423	393	383	261	245	195
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1 345	831	727	619	456	725	494	362	452	417	418	310	266	219
Ternate en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
		Vreemde oosterlingen	81	9	8	3	7	19	56	7	10	9	7	8	45	14
		Inlanders	52	17	32	28	9	13	41	7	10	8	151	4	2	2
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	133	26	40	31	16	32	97	14	20	17	158	12	52	16
Timor en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	14	3	—	2	—	1	—	—	1	8	—	3	1
		Vreemde oosterlingen	45	5	3	44	115	15	24	3	8	50	12	82	26	50
		Inlanders	132	40	63	126	96	76	66	31	18	71	125	33	48	46
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	179	59	69	170	213	91	91	34	26	122	145	115	77	97
Bali en Lombok	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	68	13	6	16	13	22	39	12	16	9	34	21	9	18
		Inlanders	6 864	3 584	596	698	213	1 946	799	2 926	618	3 108	2559	453	2 593	489
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	6 933	3 597	602	714	226	1 968	841	2 938	634	3 117	2594	474	2 603	507
Nieuw-Guinea	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	21	1	2	7	2	2	8	—	2	16	22	1	25	3
		Inlanders	1 310	—	9	8	3	3	54	—	4	—	5	3	24	—
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1 331	1	11	15	5	5	62	—	6	16	27	4	49	3
Buitengewesten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	48	19	9	12	10	6	16	6	8	14	15	7	20	7
		Vreemde oosterlingen	9 427	1 848	2 746	1 063	2 212	2 622	10 590	2 225	3 653	3 277	1 314	1038	7 080	1 420
		Inlanders	40 873	17 997	11 925	13 771	12 262	15 894	12 741	13 179	7 644	15 745	11 157	9 330	8 888	5 494
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	50 348	19 864	14 680	14 846	14 484	18 522	23 351	15 410	11 305	19 036	12 486	10 375	15 989	6 921

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630
Menado	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	1	—	2	1	—	1	—	—	9	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	175	58	9	30	61	6	14	13	11	96	207	112	23	[illegible]
		Inlanders	185	155	167	126	123	98	102	169	96	98	179	151	89	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	361	213	177	156	186	105	116	183	107	194	395	263	112	[illegible]
Celebes en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	1	2	—	1	1	—	—	—	1	12	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	14	344	12	6	85	4	10	95	55	11	340	11	49	[illegible]
		Inlanders	260	233	170	171	280	101	127	96	109	84	133	323	51	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	275	578	184	177	366	106	137	191	164	96	485	334	100	[illegible]
Amboina	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	9	4	1	6	9	22	1	8	3	29	11	5	5	[illegible]
		Vreemde oosterlingen	47	9	369	17	18	21	23	19	5	26	12	9	9	[illegible]
		Inlanders	224	161	139	121	110	63	41	39	63	24	7	13	14	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	280	174	509	144	137	106	65	66	71	79	30	27	28	[illegible]
Ternate en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	13	9	7	14	3	—	2	3	2	3	33	3	4	[illegible]
		Inlanders	69	13	26	12	4	1	26	27	3	8	37	5	16	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	82	22	33	26	7	1	30	30	6	11	73	8	21	[illegible]
Timor en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7	4	—	—
		Vreemde oosterlingen	54	16	—	13	23	22	—	8	1	48	108	6	1	[illegible]
		Inlanders	27	18	18	34	19	27	12	19	8	21	70	7	9	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	82	34	18	47	42	49	13	27	9	70	185	17	10	[illegible]
Bali en Lombok	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	19	16	6	6	17	16	25	11	8	10	54	2	9	[illegible]
		Inlanders	190	370	81	23	164	65	52	81	111	27	14	17	12	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	209	386	88	29	181	81	77	92	121	37	68	19	21	[illegible]
Nieuw-Guinea	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	8	20	1	—	18	—	—	16	44	1	35	2	13	[illegible]
		Inlanders	4	4	168	—	14	133	70	6	5	—	2	2	16	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	13	24	169	—	32	133	70	22	49	1	37	4	29	[illegible]
Buitengewesten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	18	8	5	8	17	26	5	9	4	63	75	13	6	[illegible]
		Vreemde oosterlingen	2 473	1 527	2 932	599	2490	882	797	969	831	1150	5293	916	567	[illegible]
		Inlanders	4 995	5 052	3 867	3324	3561	3075	3350	3041	1945	2622	4252	2467	1842	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	7 487	6 587	6 805	3932	6068	3983	4152	4019	2782	3835	9621	3396	2415	[illegible]

van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10 000	van f 10 000 tot f 12 000	van f 12 000 tot f 15 000	van f 15 000 tot f 20 000	van f 20 000 tot f 25 000	van f 25 000 tot f 30 000	van f 30 000 tot f 35 000	van f 35 000 tot f 40 000	van f 40 000 tot f 50 000	van f 50 000 tot f 60 000	van f 60 000 tot f 80 000	van f 80 000 tot f 100 000	van f 100 000 tot f 150 000	van f 150 000 tot f 200 000	f 200 000 en hooger	Totaal.
—	—	1	—	—	7	—	—	1	—	1	—	1	—	2	1	—	1	—	—	9	—	—	—	—	1	—	9	1	3	4	1	15	11	16	11	23	30	23	13	32	28	25	31	33	34	31	15	14	21	16	12	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	504
143	55	117	8	3	31	5	61	124	11	175	58	9	30	61	6	14	13	11	96	207	112	23	164	6	70	62	117	15	52	82	23	143	174	105	66	16	30	26	19	12	9	28	3	3	8	—	2	1	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 457
379	327	379	314	275	221	224	190	304	178	185	155	167	126	123	98	102	169	96	98	179	151	89	71	96	208	149	171	139	247	190	192	276	333	215	197	126	70	42	40	56	25	23	16	11	4	4	2	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79 156
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
522	382	497	322	278	259	229	251	429	189	361	213	177	156	186	105	116	183	107	194	395	263	112	235	102	279	211	297	155	302	276	216	434	518	336	274	165	130	91	72	100	62	76	50	47	46	35	19	17	24	17	14	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	83 117
—	1	1	—	—	—	1	1	4	1	1	1	2	—	1	1	—	—	—	1	12	—	—	—	—	2	1	4	1	8	2	3	18	29	46	50	31	43	39	37	83	65	55	45	62	67	57	42	30	46	48	29	7	2	3	2	2	2	—	1	—	—	—	1 002
13	17	236	27	23	778	24	28	584	11	14	344	12	6	85	4	10	95	55	11	340	11	49	20	18	37	81	50	20	195	143	519	330	81	20	6	2	3	5	4	5	7	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 613
1 342	1 384	1 422	1 512	1 165	1 177	1521	1 104	452	307	260	233	170	171	280	101	127	96	109	84	133	323	51	64	53	236	185	123	180	128	157	161	297	392	305	160	155	89	54	47	44	42	16	12	16	5	7	4	5	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	212 113
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 355	1402	1 659	1 539	1 188	1 955	1 546	1 133	1 040	319	275	578	184	177	366	106	137	191	164	96	485	334	100	84	71	275	267	177	201	331	302	683	645	502	371	216	188	135	98	88	132	114	71	58	78	72	64	46	41	48	48	31	7	2	3	2	2	2	1	1	—	—	1	218 730
7	2	11	5	4	3	2	5	2	3	9	4	1	6	9	22	1	8	3	29	11	5	5	11	9	6	13	8	7	9	11	25	27	43	19	21	11	11	9	14	13	10	9	13	14	8	13	3	7	9	7	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	724
18	59	35	21	25	21	33	44	19	21	47	9	369	17	18	21	23	19	5	26	12	9	9	16	7	13	8	7	12	25	44	18	33	27	14	8	12	5	5	15	6	17	7	5	2	2	1	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 691
431	664	448	336	423	393	383	261	245	195	224	161	139	121	110	63	41	39	63	24	7	13	14	9	15	5	13	15	22	17	13	23	18	17	15	16	13	7	7	13	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60 289
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
456	725	494	362	452	417	418	310	266	219	280	174	509	144	137	106	65	66	71	79	30	27	28	36	31	24	34	30	41	51	68	66	78	87	48	45	36	23	21	42	23	29	17	18	16	10	14	7	9	9	8	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	62 704
—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	5	—	1	2	1	6	7	19	18	7	7	7	5	8	12	11	5	10	14	8	4	4	4	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198
7	19	56	7	10	9	7	8	45	14	13	9	7	14	3	—	2	3	2	3	33	3	4	2	3	5	1	3	2	7	7	9	4	32	4	19	8	16	3	3	3	9	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	681
9	13	41	7	10	8	151	4	2	2	69	13	26	12	4	1	26	27	3	8	37	5	16	3	1	6	1	1	5	3	1	9	3	27	5	4	6	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 769
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	32	97	14	20	17	158	12	52	16	82	22	33	26	7	1	30	30	6	11	73	8	21	5	4	11	2	9	7	11	10	19	13	66	28	41	21	25	11	11	11	21	12	7	11	14	8	4	4	4	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 648
2	—	1	—	—	1	8	—	3	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7	4	—	—	—	—	—	2	9	12	2	3	6	5	9	10	4	5	7	7	15	17	15	13	25	19	15	21	6	9	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310
115	15	24	3	8	50	12	82	26	50	54	16	—	13	23	22	—	8	1	48	108	6	1	8	6	15	19	52	14	39	37	48	63	85	87	56	46	32	20	10	26	9	8	8	12	7	2	4	5	7	3	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 287
96	76	66	31	18	71	125	33	48	46	27	18	18	34	19	27	12	19	8	21	70	7	9	21	9	28	23	27	15	34	34	39	34	72	47	37	18	12	11	4	3	3	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 949
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
213	91	91	34	26	122	145	115	77	97	82	34	18	47	42	49	13	27	9	70	185	17	10	29	15	43	42	81	38	85	73	90	103	162	143	103	68	49	38	21	44	29	23	22	37	27	18	26	11	16	13	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 546
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	9	5	5	4	4	3	12	10	16	5	12	13	14	6	6	1	2	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	136
13	22	39	12	16	9	34	21	9	18	19	16	6	6	17	16	25	11	8	10	54	2	9	2	6	9	12	17	12	39	17	18	25	16	30	12	24	12	5	10	3	3	8	—	12	4	7	7	6	2	—	5	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2 424
213	1 946	799	2 926	618	3 108	2559	453	2 593	489	190	370	81	23	164	65	52	81	111	27	14	17	12	163	441	100	64	28	34	59	54	147	513	107	87	76	93	84	74	35	24	53	27	24	66	78	95	12	8	4	3	7	9	21	1	—	—	—	—	—	—	—	—	240 925
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	5	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
226	1 968	841	2 938	634	3 117	2594	474	2 603	507	209	386	88	29	181	81	77	92	121	37	68	19	21	165	447	115	76	45	46	98	71	166	538	124	131	93	122	100	88	49	39	66	55	29	90	95	116	25	20	7	5	15	10	21	1	1	2	—	—	—	—	—	—	243 520
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	2	3	9	5	2	3	9	2	5	1	2	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57
2	2	8	—	2	16	22	1	25	3	8	20	1	—	18	—	—	16	44	1	35	2	13	8	—	12	6	14	2	8	6	6	21	15	26	11	14	1	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	469
3	3	54	—	4	—	5	3	24	—	4	4	168	—	14	133	70	6	5	—	2	2	16	6	2	36	3	7	1	21	22	1	6	28	12	4	6	1	2	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 803
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	5	62	—	6	16	27	4	49	3	13	24	169	—	32	133	70	22	49	1	37	4	29	14	2	48	9	22	3	29	28	7	27	43	39	17	20	5	4	3	5	9	5	2	6	9	2	5	1	2	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 329
10	6	16	6	8	14	15	7	20	7	18	8	5	8	17	26	5	9	4	63	76	13	6	11	10	12	14	45	25	49	64	46	211	202	558	362	302	299	364	281	600	585	649	768	1102	964	988	630	534	670	601	416	152	62	47	22	34	9	14	5	8	2	1	12 437
2 212	2 622	10 590	2 225	3 653	3 277	1 314	1038	7 080	1 420	2 473	1 527	2 932	599	2490	882	797	969	831	1150	5293	916	567	949	238	1292	495	2438	984	1295	1965	1421	2704	2956	1943	1648	860	437	451	265	428	394	288	150	303	185	92	84	72	90	53	35	14	11	5	6	9	—	1	2	—	—	—	199 230
12 262	15 894	12 741	13 179	7 644	15 745	11 157	9 330	8 888	5 494	4 995	5 052	3 867	3324	3561	3075	3350	3041	1945	2622	4252	2467	1842	1985	2322	3688	3782	3579	3243	4486	3797	3913	5827	5719	3593	2115	1415	942	773	523	481	305	175	205	581	170	155	67	31	41	33	29	19	21	1	1	4	1	—	—	1	1	—	1 876 165
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	183
—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	5	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 484	18 522	23 351	15 410	11 305	19 036	12 486	10 375	15 989	6 921	7 487	6 587	6 805	3932	6068	3983	4152	4019	2782	3835	9621	3396	2415	2945	2570	4998	4291	6065	4252	5830	5826	5380	8743	8878	6100	4125	2578	1678	1593	1070	1509	1285	1116	1123	1988	1321	1235	782	637	801	688	480	185	94	53	29	47	10	16	7	9	3	2	2 088 051

JAVA EN MAD[...]

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot
Bantam	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	28	10	6	6	8	32	53	4	9	29	10	20	147	10	13	14	16	53	115	10	7	7	13	17	56	6	10	8	15	10	21	—	6	8	5	21	
		Inlanders	—	4 307	737	1 318	1 350	787	844	967	272	366	278	201	313	236	160	160	233	307	242	192	128	120	103	92	120	144	92	199	85	59	92	69	104	47	60	45	63	
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	4 335	747	1 324	1 356	795	876	1 020	276	375	307	211	333	383	170	173	247	323	295	307	138	127	110	105	137	200	99	209	93	74	102	90	104	53	68	50	84	
Batavia	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	1	—	2	1	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	3	—	2	3	3	1	2	1	3	2	2	4	—	2	1	3	—	3	—	—	—	
		Vreemde oosterlingen	—	532	82	141	172	106	208	236	114	184	79	40	213	313	65	198	70	75	396	384	79	228	107	77	290	271	34	112	227	106	59	124	24	31	69	65	178	1
		Inlanders	—	18 454	4 621	4 245	4 313	2 506	4 235	4 085	1 729	1 927	3 160	1405	1 443	4 529	881	1 096	1 141	1 305	1 254	4 894	600	662	641	668	680	1 660	979	762	513	461	376	744	354	482	949	267	351	7
	Buiten „ „	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1	18 988	4 704	4 386	4 487	2 613	4 443	4 323	1 843	2 115	3 239	1447	1 656	4 843	946	1 295	1 214	1 380	1 652	5 284	684	891	750	746	973	1 933	1 015	878	740	569	436	871	378	516	1 018	332	529	8
Preanger-Regentschappen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	1	—	3	2	2	2	3	2	1	4	6	—	4	4	4	2	5	12	1	2	2	4	1	8	7	14	4	5	3	5	1	3	3	—	6	
		Vreemde oosterlingen	—	100	15	8	34	32	81	112	7	16	32	16	61	128	20	20	17	18	327	441	39	35	38	12	136	794	23	33	30	29	45	252	21	21	29	14	138	14
		Inlanders	—	50 303	11 256	13 723	6 293	3 205	4 785	11 800	3 061	2 318	2 818	1 776	1 384	2 939	1 752	852	1 810	1 242	1 110	1 309	561	840	495	448	775	1 279	615	729	516	360	384	524	443	351	536	307	445	6
	Buiten „ „	Europeanen	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	5	50 406	11 272	13 731	6 330	3 239	4 868	11 914	3 071	2 336	2 851	1 796	1 451	3 067	1 776	876	1 831	1 262	1 442	1 762	601	877	535	464	912	2 081	645	776	550	394	432	781	465	375	568	321	589	20
Cheribon	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	539	282	219	196	156	140	155	122	119	75	59	74	149	72	42	64	33	177	439	39	25	31	39	78	109	46	31	41	52	39	29	13	18	25	29	40	6
		Inlanders	—	16 690	2 508	2 050	1 543	944	2 038	1 539	1 048	772	810	634	551	491	326	312	265	328	394	383	176	229	185	176	317	261	171	232	200	144	159	121	125	99	92	91	145	1
	Buiten „ „	Europeanen	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2	17 229	2 790	2 269	1 739	1 100	2 178	1 694	1 170	891	885	693	626	641	398	384	329	361	571	822	215	254	216	215	395	370	217	263	241	196	198	150	138	118	118	120	185	2
Pekalongan	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
		Vreemde oosterlingen	—	135	20	34	41	14	56	155	57	34	64	19	36	150	42	17	36	47	39	149	27	39	15	21	121	216	14	18	36	29	14	32	15	19	24	7	13	8
		Inlanders	—	21 862	2 175	2 753	2 132	2 403	1 899	1 264	980	723	927	648	636	702	480	512	479	458	237	639	296	515	383	196	178	219	255	132	192	154	232	393	114	145	97	116	110	1
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	21 998	2 195	2 787	2 173	2 417	1 955	1 419	1 037	758	991	667	673	852	522	530	515	505	276	791	323	554	398	217	300	435	270	150	228	183	246	426	129	164	121	123	123	2
Semarang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	11	2	1	4	1	1	1	3	2	1	3	2	5	1	2	2	4	1	5	—	1	—	2	5	6	3	—	—	4	2	5	—	2	1	—	1	
		Vreemde oosterlingen	—	256	152	28	65	39	55	423	55	66	115	28	73	306	28	37	43	41	82	380	40	23	33	38	68	2 700	32	24	22	31	28	106	13	18	22	27	19	76
		Inlanders	—	16 401	4 600	4 972	3 668	2 322	2 892	6 665	1 227	1 192	1 560	1 719	1 110	1 881	873	833	972	1 316	766	1 506	563	557	689	551	672	1 309	442	1 345	528	485	280	458	465	280	352	404	243	95
	Buiten „ „	Europeanen	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	8	16 668	4 754	5 001	3 737	2 362	2 948	7 089	1 285	1 260	1 676	1 750	1 185	2 192	902	872	1 017	1 361	849	1 891	603	581	722	591	745	4 015	477	1 369	550	520	310	569	478	300	375	431	263	172
Rembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	-	103	12	11	22	61	50	243	39	50	38	44	21	144	21	30	31	37	19	125	18	31	21	15	20	108	16	5	13	26	20	20	20	8	17	17	7	6
		Inlanders	—	12 563	1 256	1 340	1 033	1 163	1 104	1 349	1 125	1 168	885	422	849	935	497	334	630	1 100	1 056	557	191	184	261	188	282	360	171	383	107	98	99	188	171	124	170	93	182	18
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	12 666	1 268	1 351	1 056	1 226	1 154	1 592	1 166	1 218	923	466	870	1 079	518	364	661	1 137	1 075	684	209	215	282	203	302	470	187	389	120	126	119	208	191	132	187	110	189	24

JAVA EN MADOERA.

van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10 000	van f 10 000 tot f 12 000	van f 12 000 tot f 15 000	van f 15 000 tot f 20 000	van f 20 000 tot f 25 000	van f 25 000 tot f 30 000	van f 30 000 tot f 35 000	van f 35 000 tot f 40 000	van f 40 000 tot f 50 000	van f 50 000 tot f 60 000	van f 60 000 tot f 80 000	van f 80 000 tot f 100 000	van f 100 000 tot f 150 000	van f 150 000 tot f 200 000	f 200 000 en hooger	Totaal.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	8	4	4	4	7	6	10	14	6	14	22	13	7	5	7	9	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153
13	17	56	6	10	8	15	10	21	—	6	8	5	21	13	10	8	3	6	8	4	3	11	17	4	9	15	3	1	5	9	8	11	12	10	23	22	11	21	18	18	25	15	13	9	4	9	4	4	—	3	7	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 182
92	120	144	92	199	85	59	92	69	104	47	60	45	63	66	23	64	28	35	42	36	41	36	52	27	16	56	19	10	11	14	46	38	57	28	62	58	58	93	134	104	43	39	34	31	30	22	8	6	2	5	2	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16 373
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
105	137	200	99	209	93	74	102	90	104	53	68	50	84	79	33	72	31	41	50	40	44	47	69	31	25	73	22	11	16	23	54	49	69	38	85	81	69	114	155	130	72	58	52	47	40	41	26	16	16	30	22	12	5	7	11	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17 709
1	3	2	2	4	—	2	1	3	—	3	—	—	—	3	—	1	—	2	1	4	—	3	1	3	3	4	2	—	3	3	5	6	2	15	5	8	33	44	87	98	147	148	135	183	249	261	216	253	245	403	366	255	171	201	213	187	119	52	20	11	7	10	3	5	3	3	3	2	4 256
77	290	271	34	112	227	106	59	124	24	31	69	65	178	104	97	1 321	62	54	78	65	31	76	22	26	222	283	27	81	35	25	122	61	9 944	324	465	369	1 039	534	843	382	357	273	211	152	151	140	133	86	105	98	49	43	35	13	24	12	8	6	3	2	2	—	—	1	—	—	—	—	24 285
668	680	1 660	979	762	513	461	376	744	354	482	949	267	351	779	249	404	257	241	260	426	337	278	519	255	271	875	208	311	138	181	482	384	456	351	682	469	455	976	840	697	476	321	205	185	148	129	78	55	33	41	17	10	7	3	4	5	1	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	91 876
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	1	—	3	2	—	—	3	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
746	973	1 933	1 015	878	740	569	436	871	378	516	1 018	332	529	886	346	1 727	319	297	339	495	368	357	542	284	496	1 163	237	392	176	209	609	451	10 402	690	1 152	846	1 527	1 554	1 772	1 181	980	742	551	521	548	533	429	394	383	545	432	310	213	217	241	204	129	59	26	13	11	11	3	6	3	3	3	2	120 447
4	1	8	7	14	4	5	3	5	1	3	3	—	6	5	1	8	1	4	2	4	2	1	4	1	3	24	5	5	—	1	13	6	21	13	18	25	23	76	68	185	208	236	218	266	225	406	308	376	308	512	386	334	201	186	301	218	163	59	26	15	3	7	5	5	3	—	—	—	5 623
12	136	794	23	33	30	29	45	252	21	21	29	14	138	1 402	45	81	42	10	36	659	11	56	18	31	159	540	16	31	67	20	83	46	77	741	82	144	108	362	277	378	283	198	152	145	115	110	74	64	59	62	44	20	24	12	13	16	6	1	5	2	—	1	—	—	—	—	—	—	10 102
448	775	1 279	615	729	516	360	384	524	443	351	536	307	445	612	355	233	212	282	235	511	194	214	245	222	257	367	150	170	120	117	262	314	272	283	390	378	446	654	734	1 121	550	360	246	185	150	131	82	59	52	56	17	17	5	4	8	5	6	2	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	144 634
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
464	912	2 081	645	776	550	394	432	781	465	375	568	321	589	2 019	401	322	255	296	273	1 174	207	271	267	254	419	931	171	206	187	138	358	366	370	1 037	490	547	577	1 092	1 079	1 684	1 041	794	616	596	490	647	464	499	419	630	447	371	230	202	322	239	175	62	33	19	3	9	5	5	3	—	—	—	160 364
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	2	1	—	9	13	12	17	22	12	32	38	49	38	53	40	31	26	16	38	27	12	4	—	3	2	1	3	—	2	—	—	—	513
39	78	109	46	31	41	52	39	29	13	18	25	29	40	63	100	35	36	14	25	26	20	18	26	15	50	88	12	21	26	23	26	32	30	25	38	57	37	58	82	98	66	56	30	42	26	37	19	13	19	23	10	12	15	88	1	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 340
176	317	261	171	232	200	144	159	121	125	99	92	91	145	161	88	57	81	65	87	59	79	61	80	119	66	53	101	45	42	48	93	101	137	105	125	120	144	193	182	144	101	67	46	60	33	28	16	11	11	6	7	1	3	1	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39 612
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
215	395	370	217	263	241	196	198	150	138	118	118	120	185	224	188	92	117	79	112	85	99	79	106	135	116	141	113	66	68	71	119	133	168	131	165	178	183	252	264	251	180	135	93	124	71	97	73	73	68	82	57	44	44	105	40	31	15	6	2	3	2	1	3	—	2	—	—	—	45 467
—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4	1	1	1	5	6	4	5	7	38	29	30	41	38	29	39	51	60	36	60	46	41	30	26	31	25	19	5	3	4	—	2	—	—	1	—	—	—	734
21	121	216	14	18	36	29	14	32	15	19	24	7	13	89	51	281	23	6	32	48	23	13	24	4	20	173	15	9	16	10	25	21	61	26	41	43	36	92	123	118	95	63	49	64	36	61	39	28	26	31	19	12	5	11	9	6	9	2	4	2	3	—	2	—	—	—	—	—	3 804
196	178	219	255	132	192	154	232	393	114	145	97	116	110	149	241	78	129	136	78	67	65	49	204	160	141	118	253	180	131	249	277	260	151	107	62	74	42	37	31	29	18	15	19	13	14	8	5	7	8	3	7	8	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49 263
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
217	300	435	270	150	228	183	246	426	129	164	121	123	123	240	293	359	153	142	110	115	88	62	228	164	161	293	268	189	147	259	306	282	213	134	108	123	82	134	161	185	142	108	109	115	79	108	95	95	70	94	72	61	36	38	42	31	28	7	7	6	3	2	2	—	1	—	—	—	53 801
2	5	6	3	—	—	4	2	5	—	2	1	—	1	6	4	—	—	2	—	—	—	2	1	2	1	9	2	3	2	—	7	1	8	5	4	12	3	44	76	144	143	155	157	164	147	300	231	235	182	380	279	198	178	119	174	151	83	37	18	13	7	11	4	3	3	2	4	—	3 800
38	68	2 700	32	24	22	31	28	106	13	18	22	27	19	765	24	123	28	23	27	102	24	28	30	4	29	410	41	17	16	21	40	64	175	34	73	90	201	135	361	243	178	165	140	85	101	69	61	47	30	44	28	13	9	6	11	9	5	3	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	9 651
551	672	1 309	442	1 345	528	485	280	458	465	280	352	404	243	951	207	204	192	255	248	321	159	217	367	246	111	322	108	133	106	192	457	319	259	230	433	328	285	589	560	540	326	199	141	126	90	74	56	48	26	30	20	9	15	7	5	3	2	3	—	1	1	1	1	—	1	—	—	—	75 622
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
591	745	4 015	477	1 369	550	520	310	569	478	300	375	431	263	1 722	235	327	220	280	275	423	183	247	398	252	141	741	151	153	124	213	504	384	442	269	510	430	489	768	997	927	647	519	438	375	338	443	348	330	238	454	328	220	202	132	190	164	90	43	19	14	8	13	5	3	4	2	5	—	89 083
—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	4	1	—	9	6	12	11	25	23	28	8	33	49	31	23	65	37	37	29	30	40	46	27	11	4	2	1	—	1	1	—	—	—	—	609
15	20	108	16	5	13	26	20	20	20	8	17	17	7	60	9	93	13	7	3	6	13	23	—	14	11	91	10	9	14	3	16	7	27	9	10	38	30	44	60	86	42	43	26	18	14	22	15	5	4	6	3	—	1	1	1	2	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2 395
188	282	360	171	383	107	98	99	188	171	124	170	93	182	188	78	52	73	123	61	61	59	76	195	80	51	74	31	27	58	47	146	150	79	102	107	65	98	167	199	152	70	90	61	84	62	63	39	19	16	8	8	6	4	1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35 752
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
203	302	470	187	389	120	126	119	208	191	132	187	110	189	248	87	145	86	130	64	67	72	99	195	94	62	167	41	36	72	50	162	157	107	111	121	104	128	220	265	250	123	158	110	130	84	118	103	55	43	79	48	43	34	32	42	48	29	12	5	3	2	—	1	1	—	—	—	—	38 756

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2	1	1	—	1	2
		Vreemde oosterlingen	—	42	3	9	11	4	25	49	5	29	15	22	44	66	14	11	19	48	207
		Inlanders	—	46952	2208	7167	4069	2242	2806	5651	6945	3969	2294	1737	1413	2441	1578	1050	1041	4117	1374
	Buiten „ „	Europeanen	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	3	46994	2211	7176	4080	2246	2831	5700	6951	3998	2309	1759	1459	2509	1593	1062	1060	4166	1583
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	1	—	2	—	2	4	—	1	3	1	—	5	—	—	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	152	1	40	45	44	81	116	30	50	15	33	101	125	19	53	45	42	287
		Inlanders	—	16067	2536	2712	3765	2455	3117	6219	1971	1582	1212	1458	1322	2041	2299	1294	1444	1101	880
	Buiten „ „	Europeanen	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	4	16222	2538	2752	3812	2499	3200	6339	2002	1633	1231	1492	1423	2171	2318	1347	1490	1144	1167
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	37	5	24	16	4	66	187	10	—	15	8	15	491	14	101	23	37	53
		Inlanders	—	2919	1222	1870	1054	573	1557	1643	1000	681	743	1214	1041	1670	839	1848	711	1381	799
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	2959	1227	1894	1070	577	1623	1830	1010	681	759	1222	1056	2161	853	1949	734	1418	852
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	109	1	13	43	14	3	140	3	34	13	4	6	118	19	15	13	6	7
		Inlanders	—	4646	642	1131	973	898	503	1043	360	388	512	222	372	557	236	239	319	516	353
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	4755	643	1144	1016	913	506	1183	363	422	527	226	378	676	255	254	332	522	360
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	1	1	—	—	—	2	1	—	1	—	—	1	—	2	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	124	14	9	68	10	49	121	79	122	28	37	37	140	42	8	16	25	87
		Inlanders	—	7550	1208	1822	1300	855	1245	2055	1109	1062	547	427	430	997	474	313	368	738	629
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	7675	1223	1832	1368	865	1294	2178	1189	1184	576	464	467	1138	516	323	385	763	716
Djokjakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	1	6	1	—	4	—	2	—	—	—	6	4	—	1	1	1	11
		Vreemde oosterlingen	—	12	—	1	2	—	2	34	4	4	7	2	1	23	9	1	3	5	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	18	2	8	38	14	7	216	117	2	92	7	29
	Buiten „ „	Europeanen	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	3	13	1	7	3	—	6	52	8	13	46	16	14	243	126	4	96	13	40
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	1	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	154	33	13	86	58	7	224	8	45	67	10	10	244	28	52	30	9	14
		Inlanders	—	49	1	13	14	4	4	12	21	18	7	13	156	51	6	12	6	68	110
	Buiten „ „	Europeanen	7	2	—	—	2	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	7	206	34	26	103	66	11	242	29	65	75	23	166	295	34	65	38	77	124
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	1	2	2	—	1	3	1	—	—	1	1	—	—	1	1	1	1
		Vreemde oosterlingen	—	22	3	—	11	2	4	62	5	15	11	6	5	66	14	5	7	5	5
		Inlanders	—	3812	607	1063	1292	334	496	2038	261	516	439	640	240	655	223	192	385	412	313
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	3836	611	1065	1305	336	501	2104	268	531	450	647	246	721	237	199	393	418	319

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	1	2	2	—	2	—	3	1	—	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	160	6	14	18	12	69	234	12	10	29	107	12	48	4	71	56
		Inlanders	2381	723	663	1222	633	1282	2432	542	1255	769	604	300	1648	457	475	396
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2541	730	677	1240	646	1353	2668	554	1267	798	714	313	1696	462	546	452
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	4	—	—	2	—	2	4	1	9	1	3	—	3	—	1	3
		Vreemde oosterlingen	560	30	58	23	43	339	698	40	26	42	36	25	36	50	64	41
		Inlanders	1620	416	352	532	485	538	1223	359	149	311	343	245	446	273	199	250
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2184	446	410	557	528	879	1925	400	184	354	382	270	485	323	264	294
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	345	74	18	20	21	31	213	7	22	8	39	16	76	17	10	27
		Inlanders	973	515	810	278	719	726	1398	399	359	219	206	439	194	199	225	230
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1318	589	828	298	741	757	1614	406	381	227	245	456	270	216	235	258
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	227	16	7	6	5	7	159	4	7	8	26	11	49	2	7	10
		Inlanders	625	149	115	221	247	169	428	216	493	269	170	145	156	217	79	113
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	853	165	122	227	252	176	589	220	500	277	196	156	205	219	86	123
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	238	82	19	21	8	64	156	116	8	9	109	18	11	27	5	12
		Inlanders	674	255	243	300	229	443	506	243	530	374	269	148	249	379	141	169
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	914	337	262	321	237	508	663	359	539	383	379	166	261	406	146	182
Djokjakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	2	2	1	—	10	—	2	1	1	1	4	1	1	2	—
		Vreemde oosterlingen	85	6	7	13	—	4	156	8	6	7	14	12	41	6	14	13
		Inlanders	223	115	1	11	35	319	80	7	20	27	147	17	30	6	19	146
	Buiten „ „	Europeanen	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	311	124	10	25	35	333	236	17	28	35	163	33	72	13	35	159
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	1	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	2	2	1	—
		Vreemde oosterlingen	191	43	27	9	9	9	512	38	32	5	39	7	28	10	89	20
		Inlanders	15	3	30	84	51	15	74	17	28	60	17	34	42	11	257	15
	Buiten „ „	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	208	47	57	93	60	24	589	56	60	65	56	41	73	23	347	35
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	4	—	—	—	—	2	2	—	5	—	1	—	2	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	195	14	—	4	6	13	176	8	8	3	26	29	16	10	11	11
		Inlanders	395	637	205	363	166	201	409	225	353	143	118	122	175	248	123	116
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	594	652	205	367	172	216	587	233	366	146	145	151	193	258	134	128

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	1	1	1	—	4	1	—	—	4	—	1	4	2	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	21	40	439	26	615	14	11	22	217	22	17	19	6	287	433	4	13	14	4
		Inlanders	417	442	1234	296	340	225	280	275	479	270	701	341	302	199	925	151	213	236	155
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	438	483	1674	323	956	239	295	298	696	292	722	360	309	490	1360	156	226	250	159
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	3	9	—	2	—	—	2	4	—	1	5	5	—	14	—	1	2	2
		Vreemde oosterlingen	32	147	391	185	183	15	16	44	42	38	31	32	16	122	161	13	9	6	8
		Inlanders	193	236	538	125	161	153	131	230	282	114	125	217	117	116	287	76	59	63	61
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	226	386	938	310	346	168	147	276	328	152	157	255	138	238	462	89	69	71	71
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	55	141	375	14	28	12	9	26	12	13	9	5	12	138	331	13	7	9	8
		Inlanders	187	315	363	196	290	141	171	270	412	121	129	140	120	102	1458	220	108	94	58
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	242	456	738	210	319	153	180	296	424	134	138	145	132	240	1796	233	115	103	66
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	5	5	332	4	64	12	5	2	39	1	19	8	8	1	180	1	10	11	10
		Inlanders	109	127	369	87	96	97	129	68	82	81	95	111	71	69	69	103	63	47	56
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	114	132	701	91	160	109	134	70	121	83	114	119	79	70	250	104	73	58	66
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	1	2	1	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	14	75	107	22	112	44	4	4	8	42	4	6	6	22	172	35	4	10	9
		Inlanders	139	189	412	102	148	92	142	96	108	92	76	182	92	64	107	53	65	79	77
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	153	264	520	124	261	136	146	101	117	135	80	188	98	87	281	89	70	89	86
Djokjakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	9	2	—	2	—	1	2	2	—	3	1	—	27	3	1	1	2	1
		Vreemde oosterlingen	7	4	144	3	37	17	8	—	32	6	32	19	2	15	103	7	26	16	15
		Inlanders	20	17	20	130	36	4	8	13	122	7	12	11	4	4	7	5	2	32	72
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	28	30	166	133	75	21	17	15	156	13	47	31	6	46	113	13	29	50	89
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	3	—	1	—	—	—	1	1	—	1	1	—	10	1	1	1	1
		Vreemde oosterlingen	52	8	50	25	82	17	11	5	34	12	11	6	6	4	157	7	7	3	5
		Inlanders	7	11	82	7	1	3	12	11	3	9	8	65	50	8	7	11	8	13	14
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	59	19	135	32	85	20	23	16	38	22	19	73	57	12	175	19	16	17	20
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	3	3	—	3	2	1	—	2	1	1	—	1	1	2	1	—	1	1
		Vreemde oosterlingen	2	33	19	79	34	126	4	20	12	6	13	12	20	2	30	4	5	3	5
		Inlanders	122	80	297	108	74	110	97	44	60	36	54	102	66	38	94	141	34	30	50
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	126	116	319	187	112	238	102	64	74	43	68	114	87	41	128	146	39	34	56

van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10000	van f 10000 tot f 12000	van f 12000 tot f 15000	van f 15000 tot f 20000	van f 20000 tot f 25000	van f 25000 tot f 30000	van f 30000 tot f 35000	van f 35000 tot f 40000	van f 40000 tot f 50000	van f 50000 tot f 60000	van f 60000 tot f 80000	van f 80000 tot f 100000	van f 100000 tot f 150000	van f 150000 tot f 200000	f 200000 en hooger	Totaal.
1	—	1	—	—	—	1	1	1	1	—	4	1	—	—	4	—	1	4	2	1	—	—	—	8	16	14	3	2	6	7	11	35	56	66	99	112	162	124	229	223	162	194	288	239	212	161	126	157	142	102	37	21	8	7	9	10	9	6	5	—	4	3 116
12	48	4	71	56	21	40	439	26	615	14	11	22	217	22	17	19	6	287	433	4	13	14	4	33	30	133	165	55	68	75	200	269	209	60	54	31	48	30	69	42	18	17	29	29	6	8	10	5	10	—	2	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	5 418
300	1 648	457	475	396	417	442	1 234	296	340	225	280	275	479	270	701	341	302	199	925	151	213	236	155	380	498	490	501	752	605	334	799	1048	464	235	138	109	95	51	78	34	28	15	17	7	7	4	—	3	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	129 015
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
313	1 696	462	546	452	438	483	1 674	323	956	239	295	298	696	292	722	360	309	490	1360	156	226	250	159	421	544	637	669	809	679	416	1010	1352	729	361	291	252	305	205	376	299	208	226	334	275	225	173	136	165	152	108	41	22	9	7	11	13	9	6	5	—	4	137 557
—	3	—	1	3	1	3	9	—	2	—	—	2	4	—	1	5	5	—	14	—	1	2	2	6	7	17	3	10	7	6	45	45	93	86	82	67	93	71	155	147	146	120	222	206	130	92	60	101	75	57	11	6	6	5	1	4	6	1	—	1	1	2 298
25	36	50	64	41	32	147	391	185	183	15	16	44	42	38	31	32	16	122	161	13	9	6	8	31	41	109	19	48	57	114	99	190	27	40	30	13	18	14	15	17	14	13	13	13	3	5	1	6	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 834
245	446	273	199	250	193	236	538	125	161	153	131	230	282	114	125	217	117	116	287	76	59	63	61	232	177	244	130	257	168	147	257	270	164	111	77	142	49	25	40	23	8	10	7	10	1	6	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67 061
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	2	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
270	485	323	264	294	226	386	938	310	346	168	147	276	328	152	157	255	138	238	462	89	69	71	71	269	225	370	152	315	233	267	402	506	285	237	191	222	160	111	210	187	170	143	243	229	134	104	62	108	78	62	11	6	8	5	1	4	7	1	—	1	1	75 216
1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	1	3	—	—	3	3	24	12	35	23	40	25	31	48	124	62	67	37	72	67	43	34	18	23	32	26	15	13	12	8	4	3	1	—	2	—	—	929
16	76	17	10	27	55	141	375	14	28	12	9	26	12	13	9	5	12	138	331	13	7	9	8	28	20	53	25	59	32	86	49	121	60	31	20	18	15	14	16	12	6	4	5	4	5	1	2	1	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3 960
439	194	199	225	230	187	315	363	196	290	141	171	270	412	121	129	140	120	102	1458	220	108	94	58	129	150	157	127	135	123	103	294	271	198	129	86	48	43	31	31	15	14	12	7	3	6	1	3	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37 671
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
456	270	216	235	258	242	456	738	210	319	153	180	296	424	134	138	145	132	240	1796	233	115	103	66	157	171	213	152	194	158	192	367	406	293	183	146	91	89	93	171	89	87	53	84	74	54	36	23	27	32	32	15	15	12	9	4	3	1	—	2	—	—	42 562
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	9	—	9	20	14	12	19	24	30	39	30	31	46	37	27	22	15	27	19	10	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	460
11	49	2	7	10	5	5	332	4	64	12	5	2	39	1	19	8	8	1	180	1	10	11	10	21	17	57	2	28	47	12	53	57	73	32	58	16	21	5	24	19	13	2	11	8	1	5	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 417
145	156	217	79	113	109	127	369	87	96	97	129	68	82	81	95	111	71	69	69	103	63	47	56	150	155	135	90	170	167	154	183	206	186	136	95	62	52	44	39	27	17	7	14	6	5	1	2	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21 758
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
156	205	219	86	123	114	132	701	91	160	109	134	70	121	83	114	119	79	70	250	104	73	58	66	173	172	193	92	198	214	167	245	263	268	188	167	90	92	73	93	85	60	40	71	51	33	28	20	27	22	13	6	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	24 635
—	1	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	1	2	1	1	—	—	3	—	3	—	2	4	6	13	8	27	32	29	27	32	20	56	46	68	58	78	79	63	38	31	40	43	19	9	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	869
18	11	27	5	12	14	75	107	22	112	44	4	4	8	42	4	6	6	22	172	35	4	10	9	15	14	35	19	49	26	23	47	158	33	40	23	31	28	26	23	22	16	23	17	8	6	9	2	8	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 326
148	249	379	141	169	139	189	412	102	148	92	142	96	108	92	76	182	92	64	107	53	65	79	77	202	193	153	123	275	135	145	244	330	204	160	89	67	79	58	49	31	23	18	18	6	8	2	1	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33 216
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
166	261	406	146	182	153	264	520	124	261	136	146	101	117	135	80	188	98	87	281	89	70	89	86	220	207	191	142	326	165	174	304	496	264	232	141	125	140	104	128	99	107	99	113	93	77	49	34	48	49	25	10	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	37 412
4	1	1	2	—	1	9	2	—	2	—	1	2	2	—	3	1	—	27	3	1	1	2	1	5	5	6	2	10	13	16	23	49	59	64	51	69	64	50	101	98	76	68	141	117	78	62	52	70	79	48	9	9	4	2	3	4	2	2	1	1	2	1 641
12	41	6	14	13	7	4	144	3	37	17	8	—	32	6	32	19	2	15	103	7	26	16	15	539	48	114	15	165	77	28	145	61	103	71	56	24	45	9	33	26	24	11	23	18	9	6	6	7	3	6	2	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	2 672
17	30	6	19	146	20	17	20	130	36	4	8	13	122	7	12	11	4	4	7	5	2	32	72	10	27	7	3	14	9	38	90	13	23	138	63	61	93	106	120	66	55	57	32	29	12	7	7	11	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 376
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	72	13	35	159	28	30	166	133	75	21	17	15	156	13	47	31	6	46	113	13	29	50	89	554	80	127	20	189	100	82	258	125	186	273	170	154	202	165	254	190	156	136	196	164	99	75	65	88	86	55	12	9	5	3	4	4	2	2	1	1	2	7 705
—	2	2	1	—	—	—	3	—	1	—	—	—	1	1	—	1	1	—	10	1	1	1	1	3	—	4	1	4	2	2	15	19	40	48	49	43	36	44	70	84	80	66	101	78	72	48	24	47	55	45	17	4	3	1	2	—	8	—	1	—	—	1 156
7	28	10	89	20	52	8	50	25	82	17	11	5	34	12	11	6	6	4	157	7	7	3	5	39	16	50	6	29	60	11	61	82	62	47	39	25	33	12	29	20	11	10	11	9	8	3	3	3	3	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3 349
34	42	11	257	15	7	11	82	7	1	3	12	11	3	9	8	65	50	8	7	11	8	13	14	57	157	55	28	55	89	38	59	64	131	66	103	44	18	22	12	5	5	6	3	3	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 672
—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	73	23	347	35	59	19	135	32	85	20	23	16	38	22	19	73	57	12	175	19	16	17	20	99	173	109	35	88	152	52	135	166	233	162	191	112	87	78	112	109	96	82	115	90	80	52	29	51	58	48	17	5	4	1	2	—	3	—	1	—	—	7 204
—	2	—	—	1	2	3	3	—	3	2	1	—	2	1	1	—	1	1	2	1	—	1	1	4	1	7	1	1	2	10	10	11	33	15	32	25	26	18	55	31	35	40	71	55	30	19	22	36	21	11	2	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	688
29	16	10	11	11	2	33	19	79	34	126	4	20	12	6	13	12	20	2	30	4	5	3	5	24	3	17	15	15	22	26	18	30	24	27	35	25	21	25	32	10	6	3	2	4	—	—	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 596
122	175	248	123	116	122	80	297	108	74	110	97	44	60	36	54	102	66	38	94	141	34	30	50	156	96	100	108	178	118	132	210	401	165	185	164	46	43	32	46	33	27	14	21	9	5	4	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21 851
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
151	193	258	134	128	126	116	319	187	112	238	102	64	74	43	68	114	87	41	128	146	39	34	56	184	100	125	124	194	142	168	238	442	222	228	231	97	90	75	133	74	68	57	94	68	35	23	22	38	22	12	7	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	24 145

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 180	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320
Kediri	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	38	9	15	3	3	122	68	3	28	29	3	101	36	15	25	58	6	75	158	9
		Inlanders	—	6 775	1 790	3 384	1 816	1 295	2 695	3 237	853	828	1 178	942	1 691	1 569	795	562	722	843	1 075	1 078	274
	Buiten „ „	Europeanen	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	5	6 814	1 799	3 399	1 820	1 300	2 817	3 305	858	856	1 207	945	1 792	1 605	810	588	780	849	1 150	1 237	283
Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	72	2	5	22	20	9	49	5	44	9	5	61	38	12	6	1	6	33	68	4
		Inlanders	—	13 771	2 411	1 644	2 377	1 753	2 921	4 118	990	1 315	1 252	1 147	574	1 382	754	779	644	859	400	1 105	441
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	13 843	2 413	1 649	2 400	1 773	2 930	4 167	995	1 359	1 262	1 152	635	1 420	767	785	645	865	433	1 174	445
Java en Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	29	8	10	17	11	10	20	15	8	10	11	19	20	7	15	14	9	22	40	8
		Vreemde oosterlingen	—	2 455	644	576	843	575	990	2 427	550	849	641	346	879	2 684	444	634	490	456	1 861	4 260	536
		Inlanders	—	243 121	39 778	51 207	36 992	23 739	33 141	53 703	22 954	18 833	18 660	14 619	13 532	23 292	12 290	10 420	11 262	16 098	11 021	18 569	6 043
	Buiten „ „	Europeanen	38	2	—	—	3	2	—	1	2	5	3	—	—	—	—	1	1	1	—	6	4
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	38	245 607	40 430	51 793	37 855	24 327	34 141	56 151	23 521	19 695	19 314	14 976	14 430	25 996	12 741	11 070	11 767	16 564	12 904	22 875	6 591
Sumatra's Westkust	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	2	—	1	3	—	—	4	—	2	—	1	4	—	—	—	—	2	2	1
		Vreemde oosterlingen	—	38	3	7	67	3	10	212	6	7	22	7	88	272	24	14	14	4	26	887	14
		Inlanders	—	12 918	4 090	6 654	28 844	10 645	16 420	34 527	13 906	12 327	13 669	9 239	12 592	27 615	7 177	7 508	6 162	6 468	5 082	4 148	4 252
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	12 957	4 095	6 661	28 912	10 651	16 430	34 739	13 916	12 334	13 693	9 246	12 681	27 891	7 201	7 522	6 176	6 472	5 110	5 037	4 267
Tapanoeli	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	34	4	1	12	—	35	73	20	1	10	—	5	116	2	3	6	24	21	112	25
		Inlanders	—	27 480	10 731	11 008	9 603	12 988	7 790	14 079	6 405	5 483	10 111	6 777	4 971	3 708	3 404	3 722	2 566	1 682	3 642	4 174	3 043
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	27 514	10 735	11 009	9 615	12 988	7 825	14 152	6 425	5 484	10 121	6 777	4 976	3 824	3 406	3 725	2 572	1 707	3 663	4 286	3 068
Benkoelen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	11	—	—	—	3	2	9	1	11	1	1	38	6	6	3	10	3	24	35	26
		Inlanders	—	3 603	233	770	954	1 814	1 060	1 690	1 281	1 097	1 895	819	2 108	2 903	3 855	1 252	2 250	583	1 551	5 275	7 891
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	3 614	233	770	954	1 817	1 062	1 699	1 282	1 108	1 896	820	2 146	2 909	3 861	1 255	2 260	586	1 575	5 310	7 917
Lamp. districten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	6	—	24	2	1	24	3	4	3	2	2	48	4	—	3	1	—	49	18	5
		Inlanders	—	6 810	333	2 996	4 572	1 395	2 278	6 648	625	2 496	1 137	1 359	874	1 469	1 320	1 249	2 035	697	924	1 666	880
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	6 816	333	3 020	4 574	1 396	2 302	6 651	629	2 499	1 139	1 361	922	1 473	1 320	1 252	2 036	697	973	1 684	885
Palembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	30	1	2	2	8	12	11	—	11	10	1	3	53	21	2	6	412	7	354	543
		Inlanders	—	7 641	1 985	871	3 996	4 979	1 801	4 497	1 266	3 064	6 204	5 061	1 139	4 728	1 570	12 145	2 926	3 087	3 185	10 736	5 667
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	7 671	1 986	873	3 998	4 987	1 813	4 508	1 266	3 076	6 214	5 062	1 142	4 781	1 591	12 147	2 932	3 499	3 192	11 091	6 210

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490
Kediri	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	4	—	3	—	1	—	—	—	1	—	2	1	—
		Vreemde oosterlingen	11	12	21	234	121	8	7	38	71	167	21	12	22	31	14	27	11…
		Inlanders	278	353	265	388	670	277	520	314	199	199	261	250	318	187	166	217	32…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	289	365	286	623	795	285	530	352	271	366	282	262	341	219	182	246	43…
Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	…
		Vreemde oosterlingen	3	3	6	47	48	3	4	3	24	16	10	14	2	6	3	22	1…
		Inlanders	403	620	460	341	400	156	326	267	174	117	163	142	136	151	119	93	49…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	406	623	466	388	449	159	330	270	198	133	174	156	138	157	122	115	51…
Java en Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	6	7	9	27	40	18	40	6	23	12	24	5	14	11	6	24	3…
		Vreemde oosterlingen	552	381	346	1 547	6 727	415	363	529	779	528	920	258	416	421	369	918	4 48…
		Inlanders	6 207	6 741	5 609	7 446	12 852	5 166	7 815	4 894	4 008	3 388	5 861	3 958	3 500	4 029	2 802	3 266	7 03…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	6 765	7 129	5 964	9 021	19 619	5 599	8 219	5 429	4 811	3 928	6 806	4 221	3 930	4 462	3 177	4 209	11 55…
BUITEN GEWES…																			
Sumatra's Westkust	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	1	—	—	2	—	1	1	—	—	1	—	—	1	1	1	…
		Vreemde oosterlingen	6	5	4	83	605	5	19	13	11	7	250	2	4	17	12	12	14
		Inlanders	2 604	3 662	2 135	3 776	6 064	2 389	2 181	2 764	2 713	2 008	1 403	1 329	1 984	1 470	1 358	1 065	3 32…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2 611	3 668	2 139	3 859	6 671	2 394	2 201	2 778	2 724	2 015	1 654	1 331	1 988	1 488	1 371	1 078	3 46…
Tapanoeli	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	…
		Vreemde oosterlingen	7	10	6	50	234	—	3	15	40	4	23	2	3	7	2	105	1…
		Inlanders	880	3 547	977	1 680	3 112	514	2 160	516	1 042	301	747	165	463	167	619	122	69…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	888	3 557	983	1 730	3 346	514	2 163	531	1 082	305	770	167	466	174	621	227	71…
Benkoelen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—
		Vreemde oosterlingen	43	18	72	2	114	12	—	7	3	4	159	1	4	1	34	51	16…
		Inlanders	2 318	385	4 982	1 085	1 505	4 068	636	301	1 030	936	547	2 209	379	408	827	292	32…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2 361	403	5 054	1 087	1 619	4 080	636	308	1 033	941	706	2 210	383	410	861	345	48…
Lamp. districten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	…
		Vreemde oosterlingen	—	8	—	1	622	2	3	4	13	5	54	3	3	4	6	2	5…
		Inlanders	683	483	465	1 117	2 048	624	1 329	888	690	425	644	370	336	394	277	305	47…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	683	491	465	1 118	2 670	626	1 332	892	703	430	698	373	339	398	284	308	5…
Palembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	283	3	2	612	354	9	19	8	467	7	370	3	34	159	32	18	2…
		Inlanders	8 864	3 369	3 786	3 228	19 262	3 676	4 492	3 575	3 542	3 950	6 698	2 026	2 731	3 655	4 269	1 646	2 8…
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	9 147	3 372	3 788	3 840	19 616	3 685	4 511	3 583	4 009	3 957	7 068	2 029	2 765	3 814	4 301	1 665	30…

… f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10000	van f 10000 tot f 12000	van f 12000 tot f 15000	van f 15000 tot f 20000	van f 20000 tot f 25000	van f 25000 tot f 30000	van f 30000 tot f 35000	van f 35000 tot f 40000	van f 40000 tot f 50000	van f 50000 tot f 60000	van f 60000 tot f 80000	van f 80000 tot f 100000	van f 100000 tot f 150000	van f 150000 tot f 200000	f 200 000 en hooger	Totaal.
—	3	—	1	—	—	—	1	—	2	1	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	5	—	—	—	1	1	4	3	—	7	5	2	11	13	25	16	30	51	38	50	81	62	61	54	119	127	82	34	39	50	41	33	12	6	1	—	5	—	2	2	—	1	—	1 097
8	7	38	71	167	21	12	22	31	14	27	118	148	113	5	12	85	76	64	14	10	7	89	265	6	7	13	8	48	80	56	92	77	62	86	176	168	101	97	83	63	35	24	31	21	14	18	19	11	4	7	4	2	4	4	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	4 052
77	520	314	199	199	261	250	318	187	166	217	321	141	125	106	111	111	158	101	89	174	127	86	148	65	74	44	70	188	157	135	141	272	133	139	267	265	281	176	71	72	69	31	49	24	17	7	12	8	1	4	2	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42 841
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85	530	352	271	366	282	262	341	219	182	246	439	289	239	111	124	196	236	166	103	184	134	175	418	71	81	57	79	237	241	194	233	356	200	227	454	446	407	289	184	186	142	105	161	107	92	79	150	146	87	45	45	53	45	40	13	7	3	—	5	—	2	2	—	2	—	48 000
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	5	3	2	5	6	13	13	7	10	18	16	33	20	20	12	27	20	10	7	8	10	6	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	293
3	4	3	24	16	10	14	2	6	3	22	18	4	25	5	2	6	6	5	4	5	3	17	38	5	3	2	2	16	8	17	8	11	20	17	28	38	35	29	12	13	14	18	13	11	4	5	7	3	4	3	3	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 177
56	326	267	174	117	163	142	136	151	119	93	491	124	133	123	71	269	165	48	174	68	103	89	113	57	55	27	12	223	103	189	96	175	162	211	293	265	218	101	99	40	38	32	46	15	6	8	11	4	5	2	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49 175
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	330	270	198	133	174	156	138	157	122	115	511	128	158	128	74	275	171	53	178	74	107	106	151	63	58	29	15	239	111	208	104	191	185	230	326	309	266	143	118	63	70	66	92	46	30	25	45	27	19	12	12	13	10	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50 645
18	40	6	23	12	24	5	14	11	6	24	37	7	21	4	16	9	19	7	15	14	16	40	89	15	12	11	11	61	48	94	45	79	99	120	345	445	884	938	1043	1036	1227	1141	2015	1719	1755	1526	2660	2192	1650	1157	980	1367	1171	782	287	136	86	43	56	37	37	23	14	10	9	28 235
15	363	529	779	528	920	258	416	421	369	918	4 489	846	3 235	474	202	423	1388	334	379	259	184	1197	3470	219	260	266	185	1114	519	10967	1535	1268	1234	1940	2122	2938	2050	1520	1223	880	798	624	733	545	373	349	404	267	147	136	165	97	77	49	21	21	12	8	5	2	1	—	—	2	—	90 560
66	7 815	4 894	4 008	3 388	5 861	3 958	3 500	4 029	2 802	3 266	7 033	2 557	2 496	6 026	2 289	2398	3352	1813	2394	3073	2161	1688	5080	1752	1557	1271	1473	3490	3279	3076	2553	4144	3201	2969	5405	5813	4821	3021	2076	1443	1263	959	965	557	405	302	291	163	105	67	36	42	21	44	12	6	3	3	2	1	—	1	—	—	—	861 768
—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	2	—	—	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	1	1	8	6	2	2	2	2	1	4	2	3	—	4	1	2	1	—	—	2	1	2	—	2	1	1	3	1	—	—	—	—	145
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99	8 219	5 429	4 811	3 928	6 806	4 221	3 930	4 462	3 177	4 209	11 559	3 410	5 755	2 504	2 507	2830	4760	2154	2788	3348	2361	2925	8643	1986	1829	1548	1670	4665	3846	14138	4133	5491	4537	5030	7873	9204	7761	5481	4344	3361	3285	2725	3717	2823	2536	2177	3359	2623	1904	1361	1181	1506	1271	876	322	163	103	55	64	43	39	24	14	12	9	980 708

BUITEN GEWESTEN.

… f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10000	van f 10000 tot f 12000	van f 12000 tot f 15000	van f 15000 tot f 20000	van f 20000 tot f 25000	van f 25000 tot f 30000	van f 30000 tot f 35000	van f 35000 tot f 40000	van f 40000 tot f 50000	van f 50000 tot f 60000	van f 60000 tot f 80000	van f 80000 tot f 100000	van f 100000 tot f 150000	van f 150000 tot f 200000	f 200 000 en hooger	Totaal.
—	1	1	—	—	1	—	—	1	1	1	3	—	1	2	1	—	2	1	1	—	—	1	8	1	1	—	—	1	—	5	2	4	6	4	64	19	58	44	62	62	63	48	103	95	80	87	814	85	91	65	61	55	51	21	5	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	1 452
5	19	13	11	7	250	2	4	17	12	12	140	5	32	7	2	3	27	5	1	2	8	82	146	—	8	2	4	27	11	74	9	32	42	27	93	95	85	55	38	28	33	10	26	14	16	6	12	7	10	6	—	1	6	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4 020
389	2 181	2 764	2 713	2 008	1 403	1 329	1 984	1 470	1 358	1 065	3 325	873	1 369	766	1 632	635	1019	824	1224	631	729	536	1614	439	821	438	982	1012	2067	1263	930	1330	1770	1604	2243	2884	2459	1193	698	337	214	182	120	81	38	28	21	17	5	5	5	6	9	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	321 528
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
394	2 201	2 778	2 724	2 015	1 654	1 331	1 988	1 488	1 371	1 078	3 468	878	1 402	775	1 635	638	1048	830	1226	633	737	619	1768	440	830	440	986	1040	2078	1342	941	1366	1818	1635	2400	2998	2602	1292	798	427	310	240	249	190	134	121	181	109	106	76	66	62	66	23	5	5	1	5	—	—	—	—	—	—	—	327 000
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	1	—	4	1	3	1	3	5	9	5	7	7	10	3	18	11	7	4	5	5	5	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127
—	3	15	40	4	23	2	3	7	2	105	15	8	8	7	1	2	17	1	—	8	2	1	37	—	1	4	—	15	3	30	4	7	11	3	20	25	22	12	10	6	3	5	9	11	3	4	2	5	3	1	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 347
514	2 160	516	1 042	301	747	165	463	167	619	122	699	463	117	447	53	268	65	331	978	353	505	439	288	80	46	40	40	59	49	55	79	72	136	88	103	157	139	59	43	26	25	19	15	16	7	4	3	2	2	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	176 753
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
514	2 163	531	1 082	305	770	167	466	174	621	227	715	471	125	454	54	270	82	332	978	361	507	440	325	80	47	44	40	74	52	89	83	80	148	91	127	183	164	72	56	37	37	29	31	34	20	11	23	18	12	6	7	7	9	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	178 227
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	6	1	—	6	5	3	6	10	4	11	14	20	25	29	34	42	19	13	10	16	9	8	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	304
12	—	7	3	4	159	1	4	1	34	51	163	62	3	—	—	14	20	—	4	—	5	3	96	38	5	2	—	9	2	32	14	4	12	11	29	38	60	28	32	18	9	9	10	4	10	5	3	1	4	—	100	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 580
068	636	301	1 030	936	547	2 209	379	408	827	292	325	380	228	183	168	158	213	248	287	85	109	76	133	168	120	65	69	260	70	143	58	163	128	149	123	184	142	68	39	26	11	11	9	11	4	26	7	2	—	337	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69 782
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
080	636	308	1 033	941	706	2 210	383	410	861	345	488	442	231	183	168	172	233	248	291	85	114	82	229	206	125	67	69	270	72	176	72	168	146	161	152	228	207	99	77	54	24	31	33	35	39	60	44	45	23	350	110	19	14	9	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	71 666
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	2	8	2	5	8	6	6	12	20	24	19	22	26	16	8	9	9	7	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	227
2	3	4	13	5	54	3	3	4	6	2	51	1	9	2	—	—	11	3	2	1	4	4	95	2	—	2	4	4	—	15	27	6	10	21	32	30	20	9	5	21	2	1	—	—	1	2	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 329
624	1 329	888	690	425	644	370	336	394	277	305	471	223	437	265	246	242	225	233	169	306	154	167	306	204	210	398	157	304	214	262	171	952	341	304	553	453	482	176	111	24	30	8	9	9	3	4	4	5	5	3	4	6	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	61 696
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
626	1 332	892	703	430	698	373	339	398	284	308	523	224	446	267	246	242	237	237	171	307	158	171	403	206	210	400	161	308	214	278	198	959	351	325	587	485	510	187	121	53	38	15	21	29	28	25	27	31	21	11	14	15	11	5	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	63 252
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	5	8	17	13	16	13	33	39	43	44	78	79	73	51	47	58	64	29	5	3	1	1	—	1	—	—	1	—	—	726
9	19	8	467	7	370	3	34	159	32	18	220	57	658	13	3	14	33	68	19	9	8	84	442	5	14	69	6	31	20	100	12	39	83	25	126	95	230	126	84	41	47	17	60	35	47	17	27	19	7	5	6	9	9	5	5	5	4	1	2	—	—	—	—	—	—	6 930
676	4 492	3 575	3 542	3 950	6 698	2 026	2 731	3 655	4 269	1 646	2 836	1 253	1 980	1 589	1 439	926	1155	972	1478	801	700	557	1090	547	752	562	465	873	910	890	416	647	556	321	519	468	486	208	152	71	84	40	50	42	27	9	26	19	10	6	3	6	3	2	1	1	1		—	—	—	—	1	—	—	191 267
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	3	—	—	—	—	9	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
685	4 511	3 583	4 009	3 957	7 068	2 029	2 765	3 814	4 301	1 665	3 057	1 310	2 639	1 602	1 442	940	1188	1040	1497	810	708	641	1532	552	766	631	471	904	930	990	428	686	639	346	647	566	727	342	253	128	147	70	143	116	126	70	134	118	91	62	56	73	76	36	11	9	6	2	2	1	—	—	2	—	—	198 952

Gewesten	Landaard der aangeslagenen		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380
Djambi	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	2	40	—	—	—	49	15	45	3	24	5	—	18	1	—	13	3	847	76	2	—	1	22	11	33	—
		Inlanders	—	8523	1103	1651	1699	1164	1018	1859	829	1910	1142	834	845	1243	503	424	552	694	695	790	515	374	359	332	254	276	199
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	8525	1143	1651	1699	1164	1067	1874	874	1913	1166	839	845	1261	504	424	565	697	1542	866	517	374	360	354	265	309	199
Oostkust van Sumatra	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
		Vreemde oosterlingen	—	72	15	108	55	183	157	5821	1909	1674	2060	732	435	681	951	1209	1010	852	822	2436	2182	1511	1223	1574	1301	3901	1130
		Inlanders	—	312	44	233	1872	4457	10338	33911	8171	57684	39806	7671	3951	1242	682	641	406	547	524	813	1082	506	302	253	370	625	265
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	384	59	341	1927	4640	10495	39734	10080	59358	41866	8403	4387	1924	1633	1850	1417	1399	1346	3251	3264	2017	1525	1827	1671	4528	1395
Atjeh en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—
		Vreemde oosterlingen	—	10	4	—	1	5	—	43	3	6	14	6	1	107	32	27	15	10	12	885	22	47	45	18	13	1204	10
		Inlanders	—	777	111	122	399	1748	289	3505	931	1819	3311	3438	2322	9712	924	2791	840	1259	752	1867	608	709	454	455	321	856	255
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	787	116	122	400	1753	290	3548	934	1825	3325	3444	2324	9819	956	2818	855	1269	764	2753	630	756	499	473	334	2062	265
Riouw en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	72	33	7	9	47	57	134	5	83	137	185	50	161	75	608	66	35	62	1026	281	382	231	273	199	661	501
		Inlanders	—	2277	785	906	1623	2013	511	1478	1279	1335	1544	851	1003	4789	553	1505	153	290	75	416	732	144	122	163	71	515	80
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	8	—	10	—	—	—	2	8	—	4
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	4	—	82	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	2349	818	913	1632	2060	568	1612	1284	1418	1681	1036	1053	4950	630	2113	221	333	138	1453	1013	572	353	443	278	1259	585
Banka en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	10	12	10	46	65	1	1	—	4	—	609	970	1342	1514	1900	18808	1154	681	683	712	407	200
		Inlanders	—	103	186	194	121	459	340	509	463	580	1124	1243	1603	1578	1056	1399	1321	1343	1085	984	800	703	712	626	537	283	249
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	103	186	194	121	469	352	519	509	645	1125	1244	1603	1582	1056	2008	2291	2685	2599	2884	19608	1857	1393	1309	1249	692	449
Billiton	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	5	4	1	1	1	—	4	1	2573	13	5	2	29	4	29	12	5	8277	987	11	123	1012	66	44	239	56
		Inlanders	—	609	81	60	140	52	96	405	93	81	360	269	138	1662	416	152	658	402	169	888	438	158	457	275	128	691	295
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	614	85	61	141	53	96	409	94	2654	373	274	140	1691	420	181	670	407	8446	1875	449	281	1469	341	172	930	353
Westerafdeeling van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	97	18	8	43	19	11	32	78	41	26	134	19	27	367	36	49	48	43	147	389	154	63	21	53	593	23
		Inlanders	—	3937	143	63	1492	2197	2063	250	702	151	1202	191	1107	651	80	177	67	101	237	316	57	57	142	119	24	151	13
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	4034	161	71	1535	2216	2074	282	780	192	1228	325	1126	678	447	213	116	149	280	463	446	211	205	140	77	744	36
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	28	57	13	6	29	55	41	9	53	132	6	33	188	7	2038	144	391	83	567	24	89	52	56	23	1722	20
		Inlanders	—	12757	5547	15647	11719	7848	10764	14485	9726	8185	19747	6177	9432	10565	3328	2014	1774	1103	2450	11120	903	792	819	747	1206	3225	306
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	12785	5604	15660	11725	7878	10819	14526	9735	8238	19879	6183	9465	10754	3335	4052	1918	1494	2533	11687	927	881	871	803	1229	4947	326

Gewesten	Landaard der aangeslagenen		van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650
Djambi	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	[illegible]	6	—	—	7	—	1	4	3	—	26	—	46	3	6	—	2	8	1	—	—	39	12	—	1	—	4
		Inlanders	197	133	140	121	133	98	77	76	94	108	82	51	27	36	48	30	53	18	41	26	19	14	32	17	20	16	12
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	204	139	140	121	140	98	78	80	97	108	108	51	73	39	54	30	55	26	42	26	19	53	46	17	21	16	16
Oostkust van Sumatra	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	13	3	1	1	1
		Vreemde oosterlingen	2305	879	981	993	5946	380	591	277	636	261	3656	651	696	215	133	196	936	248	217	67	61	37	1384	60	320	63	17
		Inlanders	493	631	173	79	185	169	125	38	90	36	157	68	41	29	25	51	69	49	28	52	45	38	36	34	18	94	37
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	2799	1510	1154	1073	6133	549	716	315	726	297	3814	719	739	244	158	247	1005	297	245	119	107	76	1433	97	339	158	55
Atjeh en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	1	1	—	—	—	—	5	5	1	—	—	—	2	1	—	1	—	2	14	—	2	2	—	—
		Vreemde oosterlingen	27	35	67	11	1206	13	27	79	38	4	683	22	43	33	26	6	207	16	30	15	13	15	283	8	15	26	8
		Inlanders	297	300	286	154	378	128	163	120	187	73	285	59	98	80	98	73	149	62	123	75	86	33	95	39	42	55	27
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	324	336	353	166	1585	141	190	199	225	82	973	82	141	113	124	81	357	78	154	90	101	62	378	49	59	81	35
Riouw en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	376	111	1009	770	547	23	36	1241	66	56	84	46	147	112	16	17	82	30	62	13	9	19	142	28	91	43	1
		Inlanders	720	71	122	123	98	53	46	84	79	10	95	9	60	26	12	10	142	104	50	16	24	21	52	14	10	30	21
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	6	17	—	—	—	2	30	—	—	7	2	11	—	5	—	—	—	9	9	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	5	—	10	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	1096	183	1131	899	662	76	87	1326	157	96	180	55	215	141	39	27	229	134	112	29	42	49	194	43	101	73	22
Banka en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	10	—	—	4	—
		Vreemde oosterlingen	212	—	—	337	326	312	361	303	411	404	411	432	442	92	83	26	25	24	—	2	—	—	2	—	—	—	—
		Inlanders	203	233	234	90	87	96	87	53	35	38	49	344	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	37	14
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	415	234	234	427	413	408	448	356	446	442	461	776	469	92	83	26	25	29	—	2	—	—	12	6	5	41	14
Billiton	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	3624	55	30	29	54	13	62	44	11	45	73	13	44	13	770	16	52	18	14	12	15	11	46	24	9	11	25
		Inlanders	117	257	199	76	265	133	68	298	97	45	140	86	33	95	110	30	104	212	29	58	46	20	54	29	23	36	30
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	3741	312	229	105	319	146	130	342	108	90	213	99	77	108	880	46	156	230	43	70	61	31	100	53	32	47	55
Westerafdeeling van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	46	67	142	144	287	83	87	287	123	134	3979	973	273	894	5289	135	803	351	407	137	257	124	2867	137	107	49	77
		Inlanders	151	104	17	56	130	39	200	21	65	13	61	14	16	5	9	6	40	8	28	35	7	8	20	7	9	11	3
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	197	172	159	200	417	122	287	308	188	147	4040	989	289	899	5298	141	843	359	435	172	264	134	2888	145	116	60	80
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	1	1	—	—
		Vreemde oosterlingen	73	40	87	177	634	675	314	48	75	33	587	201	93	49	42	33	428	41	32	12	23	51	326	14	54	112	48
		Inlanders	357	624	478	341	265	417	165	333	298	114	386	143	641	261	75	185	156	119	228	93	51	108	292	63	68	33	32
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	430	664	566	518	900	1092	479	381	373	147	974	345	735	310	117	218	585	161	260	105	75	159	619	78	123	145	80

van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	7	—	1	4	3	—	26	—	46	3	6	—	2	8	1	—	—	39	12
140	121	133	98	77	76	94	108	82	51	27	36	48	30	53	18	41	26	19	14	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
140	121	140	98	78	80	97	108	108	51	73	39	54	30	55	26	42	26	19	53	46
—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	13
981	993	5946	380	591	277	636	261	3656	651	696	215	133	196	936	248	217	67	61	37	1384
173	79	185	169	125	38	90	36	157	68	41	29	25	51	69	49	28	52	45	38	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1154	1073	6133	549	716	315	726	297	3814	719	739	244	158	247	1005	297	245	119	107	76	1433
—	1	1	—	—	—	—	5	5	1	—	—	—	2	1	—	1	—	2	14	—
67	11	1206	13	27	79	38	4	683	22	43	33	26	6	207	16	30	15	13	15	283
286	154	378	128	163	120	187	73	285	59	98	80	98	73	149	62	123	75	86	33	95
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
353	166	1585	141	190	199	225	82	973	82	141	113	124	81	357	78	154	90	101	62	378
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1009	770	547	23	36	1241	66	56	84	46	147	112	16	17	82	30	62	13	9	19	142
122	123	98	53	46	84	79	10	95	9	60	26	12	10	142	104	50	16	24	21	52
—	6	17	—	—	—	2	30	—	—	7	2	11	—	5	—	—	—	9	9	—
—	—	—	—	5	—	10	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1131	899	662	76	87	1326	157	96	180	55	215	141	39	27	229	134	112	29	42	49	194
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	10
—	337	326	312	361	303	411	404	411	432	442	92	83	26	25	24	—	2	—	—	2
234	90	87	96	87	53	35	38	49	344	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
234	427	413	408	448	356	446	442	461	776	469	92	83	26	25	29	—	2	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	29	54	13	62	44	11	45	73	13	44	13	770	16	52	18	14	12	15	11	46
199	76	265	133	68	298	97	45	140	86	33	95	110	30	104	212	29	58	46	20	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
229	105	319	146	130	342	108	90	213	99	77	108	880	46	156	230	43	70	61	31	100
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
142	144	287	83	87	287	123	134	3979	973	273	894	5289	135	803	351	407	137	257	124	2867
17	56	130	39	200	21	65	13	61	14	16	5	9	6	40	8	28	35	7	8	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
159	200	417	122	287	308	188	147	4040	989	289	899	5298	141	843	359	435	172	264	134	2888
1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1
87	177	634	675	314	48	75	33	587	201	93	49	42	33	428	41	32	12	23	51	326
478	341	265	417	165	333	298	114	386	143	641	261	75	185	156	119	228	93	51	108	292
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
566	518	900	1092	479	381	373	147	974	345	735	310	117	218	585	161	260	105	75	159	619

van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	2	2	1	1	1	2	3	3	6
—	1	—	4	—	10	7	22	6	22	14	14	47	26	16	8	8	10	3	8	6
17	20	16	12	28	13	18	18	18	32	25	44	32	34	10	19	9	6	5	6	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	21	16	16	28	23	26	40	24	54	39	62	81	62	27	28	18	18	11	17	14
3	1	1	1	1	—	13	1	5	5	8	61	45	223	116	84	47	115	51	137	120
60	320	63	17	207	48	747	132	310	481	168	481	646	841	294	332	131	196	76	137	84
34	18	94	37	53	53	27	121	120	60	28	84	128	157	88	66	32	22	20	22	11
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	339	158	55	261	101	789	254	435	546	204	628	819	1221	498	482	210	333	147	296	215
2	2	—	—	—	9	4	1	3	1	12	7	10	29	22	25	28	20	26	35	32
8	15	26	8	56	19	87	8	55	71	50	153	230	54	50	33	34	19	19	14	15
39	42	55	27	202	57	107	57	146	127	88	167	206	148	156	79	35	23	14	30	15
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	59	81	35	258	86	198	66	205	199	150	327	446	232	228	137	92	62	59	79	62
—	—	—	—	—	1	2	—	6	—	—	5	6	3	6	2	4	3	7	7	11
28	91	43	1	82	14	137	21	56	83	66	113	191	309	93	72	41	30	30	35	25
14	10	30	21	38	13	22	34	45	66	25	84	80	68	46	27	15	10	8	9	12
—	—	—	—	—	12	—	—	7	8	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	1	—	2	—	10	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	101	73	22	121	40	163	55	124	157	106	205	279	380	145	101	60	43	45	51	48
—	—	4	—	2	12	1	1	1	—	1	6	4	3	1	2	9	12	13	10	28
—	—	—	—	1	—	35	50	—	66	84	315	130	442	19	—	20	1	29	31	9
6	5	37	14	7	—	1	2	74	85	33	38	42	33	15	16	12	14	14	9	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	5	41	14	10	12	37	53	75	151	118	359	176	478	35	18	41	27	56	50	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	1	4	4	5	12
24	9	11	25	37	14	53	20	37	30	28	74	91	65	58	29	32	8	8	15	11
29	23	36	30	76	32	59	35	94	48	34	85	88	64	47	21	15	11	4	8	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	32	47	55	113	46	112	55	131	78	62	159	181	131	105	51	48	23	16	28	29
1	—	—	—	—	—	8	1	—	2	10	2	9	10	6	11	3	6	7	9	9
137	107	49	77	503	468	293	73	490	297	229	517	798	479	423	401	173	341	102	116	186
7	9	11	3	31	14	28	5	31	19	15	43	40	34	24	11	—	4	1	2	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
145	116	60	80	534	482	329	79	521	318	254	562	847	523	453	423	188	351	110	127	196
1	1	—	—	—	1	4	—	1	2	1	10	14	18	21	15	16	25	18	36	52
14	54	112	48	68	23	119	46	67	89	109	179	234	198	110	69	52	30	23	24	22
63	68	33	32	151	126	122	61	130	275	226	272	350	223	132	82	73	43	20	29	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
78	123	145	80	219	150	245	107	198	366	336	461	598	439	263	166	141	98	61	89	103

van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10 000	van f 10 000 tot f 12 000	van f 12 000 tot f 15 000	van f 15 000 tot f 20 000	van f 20 000 tot f 25 000	van f 25 000 tot f 30 000	van f 30 000 tot f 35 000	van f 35 000 tot f 40 000	van f 40 000 tot f 50 000	van f 50 000 tot f 60 000	van f 60 000 tot f 80 000	van f 80 000 tot f 100 000	van f 100 000 tot f 150 000	van f 150 000 tot f 200 000	f 200 000 en hooger	Totaal.
4	4	7	8	6	4	5	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74
7	—	2	4	2	4	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 636
6	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		31 837
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	6	10	14	9	8	5	3	2	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33 547
194	284	461	433	369	268	265	285	244	170	60	29	21	12	19	9	8	2	1	1	—	4 204
67	41	53	37	13	16	12	17	5	6	1	—	1	1	1	1	—	—	1	—	—	61 794
11	6	7	3	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180 721
—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
272	331	521	473	383	286	279	302	249	177	61	29	22	13	20	10	8	2	2	1	—	246 725
32	44	94	87	98	67	34	49	33	20	7	6	—	2	1	—	—	—	—	—	—	877
6	7	7	3	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 492
11	7	6	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45 825
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	58	107	92	103	70	34	49	33	20	7	6	—	2	1	—	—	—	—	—	—	53 197
15	15	30	23	17	9	7	19	10	7	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	225
20	13	11	10	5	4	3	8	3	5	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12 042
4	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 926
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	176
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	29	43	34	23	13	10	27	13	12	3	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	40 537
19	26	37	16	23	19	6	11	4	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	299
32	53	—	1	—	18	—	210	—	17	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	34 898
8	3	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21 654
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	82	39	19	26	37	6	221	4	24	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	56 851
15	13	32	25	28	19	14	11	11	6	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	210
15	6	9	5	3	2	—	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	19 293
2	1	1	1	1	2	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 603
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	20	42	31	32	23	14	16	16	6	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	32 108
8	14	24	21	18	10	12	13	7	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	235
89	47	82	38	11	12	8	29	11	24	2	4	6	5	3	—	1	2	—	—	—	27 061
2	2	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17 096
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99	63	107	59	30	23	21	42	18	30	3	5	6	5	3	—	1	2	—	—	—	44 392
38	36	71	56	43	50	52	51	63	31	12	3	3	1	2	—	1	—	—	—	—	760
25	7	16	13	3	9	7	5	8	5	1	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	11 733
7	9	15	4	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	181 095
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70	52	102	73	47	60	59	58	71	36	13	4	5	1	2	—	1	1	—	—	—	193 588

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		beneden f 120	van f 120 tot f 130	van f 130 tot f 140	van f 140 tot f 150	van f 150 tot f 160	van f 160 tot f 170	van f 170 tot f 180	van f 180 tot f 190	van f 190 tot f 200	van f 200 tot f 210	van f 210 tot f 220	van f 220 tot f 230	van f 230 tot f 240	van f 240 tot f 250	van f 250 tot f 260	van f 260 tot f 270	van f 270 tot f 280	van f 280 tot f 290	van f 290 tot f 300	van f 300 tot f 310	van f 310 tot f 320	van f 320 tot f 330	van f 330 tot f 340	van f 340 tot f 350	van f 350 tot f 360	van f 360 tot f 370	van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500
Menado	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	—	1	1	—	1	1	—	3	1	1	—	—	1	1	2	—	—	1	—	2	—	1	—	4	—	1	2	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—
		Vreemde oosterlingen	—	27	3	3	11	—	4	44	7	22	26	4	22	58	9	13	5	5	29	195	24	16	25	18	79	239	10	25	23	96	4	85	6	4	21	9	33	208	32
		Inlanders	—	8 336	4 961	3 395	5 274	4 230	4 254	8 665	4 494	3 640	4 134	3 064	2 421	3 464	2 236	1 972	1 587	1 361	1 077	2 589	1 182	689	515	454	445	754	346	393	381	235	190	259	197	160	195	127	123	286	143
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	8 365	4 964	3 399	5 286	4 230	4 259	8 710	4 501	3 665	4 161	3 069	2 443	3 522	2 246	1 986	1 594	1 366	1 106	2 785	1 206	707	540	473	524	997	356	419	406	332	194	344	203	164	217	136	156	497	175
Celebes en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1		—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—
		Vreemde oosterlingen	—	116	—	104	103	104	122	152	105	109	110	101	113	155	121	121	118	111	118	492	147	123	43	33	69	184	32	14	25	125	22	82	8	5	797	8	20	374	13
		Inlanders	—	10 861	2 793	2 781	3 419	8 754	6 848	27 682	7 893	12 496	10 246	12 162	5 097	19 062	4 295	7 645	3 630	4 048	1 986	4 748	2 349	1 545	1 127	973	948	1 970	1 007	890	690	759	816	659	455	382	409	675	307	317	277
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	10 978	2 793	2 885	3 522	8 859	6 970	27 836	7 998	12 605	10 356	12 263	5 210	19 217	4 417	7 766	3 748	4 160	2 104	5 240	2 496	1 668	1 173	1 006	1 017	2 154	1 039	904	715	884	838	744	463	387	1 206	683	327	694	290
Amboina	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	7	5	8	3	—	5	19	—	4	16	5	13	11	2	3	10	—	16	5	—	—	8	6	12	52	—	2	—	—	—	33	—	—	2	—	—	38	3
		Vreemde oosterlingen	—	17	9	22	12	13	31	41	12	17	6	17	21	36	19	14	6	12	15	55	21	6	21	19	17	138	69	51	13	19	104	35	21	31	21	32	45	52	23
		Inlanders	—	2 009	2 067	2 310	2 483	5 379	4 273	2 376	1 995	1 738	1 856	2 785	2 229	2 181	2 317	1 516	2 859	2 321	2 461	3 579	1 930	1 834	2 681	2 355	1 897	1 124	1 211	695	519	576	438	577	344	313	419	534	398	367	311
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	2 033	2 081	2 340	2 498	5 392	4 309	2 436	2 007	1 759	1 878	2 807	2 263	2 228	2 338	1 533	2 875	2 333	2 492	3 639	1 951	1 840	2 710	2 380	1 926	1 314	1 280	748	532	595	542	645	365	344	442	566	443	457	337
Timor en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	3	—	1	2	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	1	—	—	1	2	—	1	2	1	—	—	1	2	2	2
		Vreemde oosterlingen	—	38	2	15	11	3	66	57	21	26	3	3	25	36	6	6	24	2	232	181	22	16	17	8	74	38	21	4	66	27	24	31	10	8	32	10	114	75	54
		Inlanders	—	233	33	27	18	268	417	217	965	747	644	551	456	364	337	301	255	241	602	150	100	84	92	49	139	39	44	53	106	29	55	35	22	32	57	359	130	21	66
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	271	36	45	29	272	485	274	987	773	648	555	482	400	343	307	279	243	838	331	122	100	109	58	214	77	65	58	174	56	80	68	33	40	89	370	246	98	122
Bali en Lombok	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	12	7	27	41	20	33	13	17	11	9	11	23	15	28	3	19	24	15	15	24	16	18	27	34	58	24	23	75	55	26	29	37	36	22	23	11	27	18
		Inlanders	—	481	330	465	507	578	512	752	981	910	1 834	2 224	2 760	4 352	7 315	10 568	1 669	2 911	36 528	21 442	9 384	9 548	3 880	17 294	402	617	292	286	174	256	157	222	98	97	71	145	94	58	33
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	493	337	492	548	598	545	765	998	921	1 843	2 235	2 783	4 367	7 343	10 571	1 688	2 935	36 543	21 457	9 408	9 564	3 898	17 321	436	675	316	309	249	311	183	251	135	133	93	168	105	85	51
Nieuw-Guinea	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	2	—	—	—	—	1	5	—	2	—	—	—	7	—	1	1	2	4	6	9	5	4	—	3	28	1	—	6	3	—	14	1	—	16	22	1	23	1
		Inlanders	—	3	—	—	—	144	—	2	2	1	2	75	—	27	4	1	2	12	1	115	1	3	36	191	9	2 266	21	25	19	111	2	75	11	15	133	69	10	96	19
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	5	—	—	—	144	1	7	2	3	2	75	—	34	4	2	3	14	5	121	10	8	40	191	12	2 294	22	25	25	114	2	89	12	15	149	91	11	119	20
Buitengewesten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	11	9	12	5	6	9	24	5	7	20	7	17	17	4	4	13	2	23	12	1	4	12	9	13	65	—	7	8	2	4	43	1	—	6	3	11	60	9
		Vreemde oosterlingen	—	617	200	342	376	449	681	6 720	2 289	4 718	2 606	1 221	926	1 973	1 673	4 739	2 489	3 285	12 200	10 374	22 579	3 981	3 480	2 902	3 380	11 374	2 125	6 830	1 448	3 175	2 668	10 139	1 593	1 611	3 380	1 553	1 349	10 847	2 612
		Inlanders	—	109 670	35 556	50 153	78 735	71 112	71 072	157 537	62 007	115744	119968	64 790	55 048	101315	41 372	56 982	31 712	29 150	63 026	75 816	41 814	32 495	23 144	36 631	17 637	45 383	15 854	15 675	12 286	12 632	10 318	13 407	8 359	7 823	8 401	10 204	4 929	10 056	4 815
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	8	—	11	—	—	—	2	8	—	4	—	1	—	6	17	—	—	—	2	31	1	—
		Vreemde oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	4	—	82	2	—	—	—	—	—	—	5	—	10	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal	—	110 298	35 765	50 507	79 116	71 567	71 762	164 281	64 301	120470	122594	66 018	55 991	103305	43 051	61 725	34 216	32 445	75 249	86 213	64 394	36 526	26 636	39 548	21 038	56 904	17 985	22 512	13 743	15 809	12 996	23 606	9 953	9 439	11 787	11 772	6 320	20 964	7 436

van f 370 tot f 380	van f 380 tot f 390	van f 390 tot f 400	van f 400 tot f 410	van f 410 tot f 420	van f 420 tot f 430	van f 430 tot f 440	van f 440 tot f 450	van f 450 tot f 460	van f 460 tot f 470	van f 470 tot f 480	van f 480 tot f 490	van f 490 tot f 500	van f 500 tot f 510	van f 510 tot f 520	van f 520 tot f 530	van f 530 tot f 540	van f 540 tot f 550	van f 550 tot f 560	van f 560 tot f 570	van f 570 tot f 580	van f 580 tot f 590	van f 590 tot f 600	van f 600 tot f 610	van f 610 tot f 620	van f 620 tot f 630	van f 630 tot f 640	van f 640 tot f 650	van f 650 tot f 675	van f 675 tot f 700	van f 700 tot f 725	van f 725 tot f 750	van f 750 tot f 800	van f 800 tot f 850	van f 850 tot f 900	van f 900 tot f 1000	van f 1000 tot f 1200	van f 1200 tot f 1500	van f 1500 tot f 1800	van f 1800 tot f 2100	van f 2100 tot f 2400	van f 2400 tot f 2700	van f 2700 tot f 3000	van f 3000 tot f 3500	van f 3500 tot f 4000	van f 4000 tot f 4500	van f 4500 tot f 5000	van f 5000 tot f 6000	van f 6000 tot f 7000	van f 7000 tot f 8000	van f 8000 tot f 9000	van f 9000 tot f 10 000	van f 10 000 tot f 12 000	van f 12 000 tot f 15 000	van f 15 000 tot f 20 000	van f 20 000 tot f 25 000	van f 25 000 tot f 30 000	van f 30 000 tot f 35 000	van f 35 000 tot f 40 000	van f 40 000 tot f 50 000	van f 50 000 tot f 60 000	van f 60 000 tot f 80 000	van f 80 000 tot f 100 000	van f 100 000 tot f 150 000	van f 150 000 tot f 200 000	f 200 000 en hooger	Totaal.
—	1	2	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	10	—	1	—	3	1	—	3	2	—	3	—	1	2	—	—	2	3	2	2	—	2	8	16	18	13	26	11	22	24	24	35	24	28	34	39	28	25	12	22	10	11	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	501
10	25	23	96	4	85	6	4	21	9	33	208	32	183	4	6	8	55	12	6	7	11	99	392	11	12	163	6	61	61	70	83	50	55	40	151	129	31	26	11	3	5	1	10	—	2	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 213
346	393	381	235	190	259	197	160	195	127	123	286	143	101	102	117	111	100	86	106	69	126	111	147	63	93	82	97	104	114	111	103	145	111	107	192	184	216	99	47	41	28	33	32	11	6	6	11	3	3	—	1	3	1	5	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	81 462
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
356	419	406	332	194	344	203	164	217	136	156	497	175	294	106	124	119	158	99	112	79	139	210	542	74	106	247	103	165	177	184	188	197	166	149	351	329	265	138	84	55	55	58	66	46	32	35	45	44	32	26	13	25	11	16	5	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	85 176
—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	6	—	—	2	—	—	5	6	—	3	7	—	1	7	—	18	4	3	22	24	50	50	48	55	72	54	68	58	64	68	67	69	41	32	49	40	14	7	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1 037
32	14	25	125	22	82	8	5	797	8	20	374	13	101	410	14	7	54	26	28	141	13	24	578	9	7	304	21	186	50	199	9	57	67	40	138	128	174	27	10	6	7	6	4	6	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 457
1 007	890	690	759	816	659	455	382	409	675	307	317	277	380	248	187	141	252	189	385	150	123	90	448	118	109	130	121	327	229	158	167	272	280	209	341	356	258	120	69	63	45	33	24	15	20	7	9	5	2	4	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	179 089
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 039	904	715	884	838	744	463	387	1 206	683	327	694	290	481	658	201	148	312	215	413	293	136	114	1031	133	116	437	149	513	280	364	176	347	351	252	501	508	482	197	127	124	128	93	96	79	87	79	76	74	43	36	51	40	15	7	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	187 587
—	2	—	—	—	33	—	—	2	—	—	38	3	2	—	3	15	9	—	3	—	3	5	16	18	6	10	5	7	3	13	3	7	7	7	37	27	63	52	10	53	27	18	25	19	30	30	22	22	19	20	23	12	5	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	949
69	51	13	19	104	35	21	31	21	32	45	52	23	53	11	377	21	29	19	21	16	7	23	57	7	8	18	20	24	7	6	19	24	46	17	52	31	183	116	87	42	25	23	43	17	16	8	6	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 598
1 211	695	519	576	438	577	344	313	419	534	398	367	311	247	262	233	131	103	99	82	51	43	40	29	19	8	18	13	12	3	2	15	13	11	7	13	21	234	60	51	12	6	11	2	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69 115
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 280	748	532	595	542	645	365	344	442	566	443	457	337	302	273	613	167	141	118	106	67	53	68	102	44	22	46	38	43	13	21	37	44	64	31	102	79	480	228	148	107	8	52	70	39	49	39	28	25	20	22	23	12	5	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	72 662
—	1	2	—	1	2	1	—	—	1	2	2	2	—	—	—	27	—	1	—	—	1	11	—	1	—	1	—	—	8	—	17	—	3	2	2	4	8	8	5	7	4	7	10	18	16	15	24	20	12	18	8	9	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310
21	4	66	27	24	31	10	8	32	10	114	75	54	35	24	8	23	20	17	4	6	3	99	98	15	2	5	7	13	15	68	55	39	25	56	69	72	65	30	41	22	8	12	17	10	9	5	11	5	3	2	1	3	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2 433
44	53	106	29	55	35	22	32	57	359	130	21	66	30	22	12	22	12	25	126	37	7	53	8	6	12	19	11	33	26	70	11	29	34	55	50	80	49	32	20	12	13	5	4	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 269
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	58	174	56	80	68	33	40	89	370	246	98	122	65	46	20	72	32	43	130	43	11	163	106	22	14	25	18	46	49	138	83	68	62	113	121	156	122	70	66	41	25	24	31	30	25	21	36	26	16	20	9	12	9	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12 012
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	6	3	5	3	5	4	8	5	4	4	10	13	4	10	5	13	10	5	3	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	132
24	23	75	55	26	29	37	36	22	23	11	27	18	32	21	23	3	14	15	12	28	15	8	23	7	6	9	12	19	17	26	15	11	8	5	8	27	21	8	24	6	13	7	2	3	6	4	4	4	—	1	1	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 399
292	286	174	256	157	222	98	97	71	145	94	58	33	40	22	24	26	33	18	56	35	40	20	28	15	9	26	27	26	77	15	30	79	39	58	52	70	65	53	31	8	23	12	5	10	8	2	4	8	1	2	3	4	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	141 335
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
316	309	249	311	183	251	135	133	93	168	105	85	51	72	43	47	29	47	33	68	63	55	28	51	22	15	35	39	45	94	41	48	94	53	66	65	100	91	65	63	19	40	23	17	26	18	16	13	25	11	8	7	8	2	7	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	142 866
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	1	3	4	2	6	13	5	3	6	6	8	4	3	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78
1	—	6	3	—	14	1	—	16	22	1	23	1	7	18	7	—	24	7	—	19	—	—	37	5	5	9	7	32	8	11	5	31	14	8	27	16	21	5	8	3	3	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	510
21	25	19	111	2	75	11	15	133	69	10	96	19	20	7	87	9	32	34	40	16	3	15	61	11	2	8	14	26	33	42	10	49	61	47	31	57	529	7	14	4	1	—	3	1	1	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 784
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	25	25	114	2	89	12	15	149	91	11	119	20	27	25	94	9	56	41	40	35	3	15	98	16	7	17	21	58	41	53	15	80	75	55	59	73	553	13	23	10	8	3	10	14	6	4	11	7	8	4	4	5	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 372
—	7	8	2	4	43	1	—	6	3	11	60	9	17	2	5	44	23	10	5	5	10	37	61	33	12	21	13	12	37	67	31	54	43	54	242	196	516	359	332	336	418	321	554	607	650	772	1214	1081	926	691	625	674	550	346	104	53	29	22	23	10	9	2	3	1	—	12 727
2 125	6 830	1 448	3 175	2 668	10 139	1 593	1 611	3 380	1 553	1 349	10 847	2 612	2 905	1 928	6 806	524	2839	909	860	495	454	723	7063	370	665	891	267	1375	790	2109	624	1321	1512	1001	2591	3053	3326	1505	1294	687	790	382	562	458	374	230	247	157	71	84	142	291	49	70	18	12	17	8	6	1	1	3	1	—	—	207 765
15 854	15 675	12 286	12 632	10 318	13 407	8 359	7 823	8 401	10 204	4 929	10 056	4 815	5 892	4 445	4 575	3054	3922	3631	5458	2889	2817	2346	4733	1879	2377	2098	2172	3622	4100	3395	2323	4409	4179	3423	5037	5880	5820	2593	1596	827	613	440	388	279	168	120	125	78	38	365	20	31	27	11	6	2	2	1	2	—	—	—	1	—	—	1 824 837
4	—	1	—	6	17	—	—	—	2	31	1	—	8	2	11	—	5	—	—	—	9	9	—	—	—	—	—	—	13	2	—	8	8	1	5	3	7	—	—	3	4	—	—	—	9	—	3	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	210
2	—	—	—	—	—	—	5	—	10	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	10	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	178
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 985	22 512	13 743	15 809	12 996	23 606	9 953	9 439	11 787	11 772	6 320	20 964	7 436	8 822	6 378	11 397	3622	6789	4550	6323	3389	3290	3115	11 857	2283	3054	3010	2452	5010	4940	5575	2978	5802	5742	4493	7875	9132	9669	4457	3222	1853	1825	1143	1504	1344	1201	1122	1589	1317	1036	1141	788	996	626	427	128	67	48	31	31	11	10	5	5	1	—	2 045 717

IV. VERPONDING.

Splitsing van den aanslag naar gelang van het zakelijk [rech…]

GEWESTEN.	1921. (Verbeterde … Aanslag wegens onroerende goederen … eigendom.	agrarisch eigendom	opstal	erfpacht.
	JAVA EN M…			
Bantam	f 21 990,26	—	f 610,77	f 61 560,29
Batavia	1 453 634,23	—	30 842,60	13 940,52
Preanger-Regentschappen	212 181,66	f 247,89	9 175,06	732 388,12
Cheribon	89 752,40	22,05	2 719,88	11 656,45
Pekalongan	124 877,62	40,50	3 389,67	31 420,05
Semarang	377 967,22	—	12 689,14	36 467,66
Rembang	55 515,46	—	14 446,30	1,86
Soerabaja	776 476,17	336,96	27 800,68	8 646,45
Pasoeroean	164 529,26	88,92	25 854,62	303 641,49
Besoeki	48 590,26	437,61	27 760,59	274 375,32
Banjoemas	52 191,74	—	2 108,08	41 743,20
Kedoe	65 064,60	—	4 399.24	7 790,71
Djokjakarta	33 879,20	—	5 947,43	—
Soerakarta	21 239,16	—	14 152,30	—
Madioen	30 969,19	5,85	1 332,—	6 444,99
Kediri	92 644,47	—	14 178,39	305 528,19
Madoera	14 347,53	—	1 167,76	—
Totalen	f 3 635 850,43	f 1 179,78	f 198 574,51	f 1 835 605,30
	BUITEN G…			
Sumatra's Westkust	f 78 754,93	—	f 436,25	f 11 719,26
Tapanoeli	295,83	—	0,06	28 396,80
Benkoelen	12 109,—	—	4 636,76	13 200,21
Lampongsche districten	9 477,17	—	193,62	30 914,98
Palembang	53 987,02	—	12 462,18	23 467,71
Djambi	5 184,74	—	116,68	194,19
Oostkust van Sumatra	2 643,18	—	6,81	1 494,78
Atjeh en onderhoorigheden	44 098,95	—	1 622,64	7 380,39
Billiton	10 041,46	—	9,—	577,50
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	21 617,18	—	1 177,57	15 003,33
Menado	45 950,90	—	144,21	5 703,66
Celebes en onderhoorigheden	99 960,04	—	172,91	1 046,10
Amboina	46 486,65	—	845,90	2 168,85
Ternate en onderhoorigheden	13 982,12	—	—	338,79
Timor en onderhoorigheden	499,82	—	—	—
Bali en Lombok	28 296,02	—	639,18	—
Banka	8 413,80	—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	4 848,75	—	—	96,75
Westerafdeeling van Borneo	19 955,13	—	—	—
Totalen	f 506 602,69	—	f 22 463,77	f 141 703,30

recht op de verpondingsplichtige perceelen uitgeoefend.

opgaven.)		1922. (*Zonder* de 10 Landsopcenten.)					
bezeten met recht van:		Aanslag wegens onroerende goederen, bezeten met recht van:					
vruchtgebruik, gebruik of bewoning.	Totaal.	eigendom.	agrarisch eigendom.	opstal.	erfpacht.	vruchtgebruik, gebruik of bewoning.	Totaal.
MADOERA.							
f 96,30	f 84 257,62	f 22 308,36	—	f 654,54	f 64 449,—	f 96,30	f 87 508,20
8 414,13	1 506 831,48	1 444 131,13	—	30 878,60	14 644,47	8 414,13	1 498 068,33
330,—	954 322,73	221 591,12	f 247,89	9 193,06	738 953,23	330,—	970 315,30
0,06	104 150,84	90 369,05	22,05	2 894,60	11 679,28	0,06	104 965,04
31,68	159 759,52	126 549,71	40,50	3 413,38	31 438,50	31,68	161 473,77
159,51	427 283,53	381 550,11	—	12 907,90	36 532,—	159,51	431 149,52
—	69 963,62	56 604,54	—	15 296,07	1,86	—	71 902,47
5 040,21	818 300,47	779 685,38	336,96	28 204,02	8 712,29	4 861,56	821 800,21
800,71	494 915,—	172 382,05	88,92	26 507,03	303 708,69	868,31	503 555,—
11,70	351 175,48	51 642,28	437,61	29 718,66	274 421,82	11,70	356 232,07
2,25	96 045,27	53 009,46	—	2 120,83	43 721,64	2,25	98 854,18
36,—	77 290,55	65 823,98	—	4 553,16	7 790,71	36,—	78 203,85
—	39 826,63	33 757,07	—	7 122,51	—	—	40 879,58
—	35 391,46	21 149,16	—	14 305,68	—	—	35 454,84
35,28	38 787,31	31 611,84	5,85	1 341,50	6 492,42	35,28	39 486,89
—	412 351,05	93 980,69	—	14 822,53	304 794,15	—	413 597,37
—	15 515,29	14 608,86	—	1 216,15	—	—	15 825,01
f 14 957,83	f 5 686 167,85	f 3 660 754,79	f 1 179,78	f 205 150,22	f 1 847 340,06	f 14 846,78	f 5 729 271,63
GEWESTEN.							
f 123,30	f 91 033,74	f 79 364,40	—	f 926,94	f 13 987,57	f 123,35	f 94 402,26
—	28 692,69	469,41	—	0,06	28 396,80	—	28 866,27
4,26	29 950,23	12 640,41	—	4 979,37	13 200,21	4,26	30 824,25
167,61	40 753,38	9 592,76	—	193,62	30 537,63	167,61	40 491,62
0,06	89 916,97	54 199,89	—	12 482,80	23 581,56	0,06	90 264,31
—	5 495,61	5 667,53	—	116,68	287,88	—	6 072,09
—	4 144,77	2 643,18	—	6,81	1 494,78	—	4 144,77
—	53 101,98	44 854,10	—	1 699,56	7 463,04	—	54 016,70
90,—	10 627,96	10 184,33	—	9,—	577,50	—	10 770,83
—	37 888,08	23 341,29	—	1 223,05	15 249,12	90,—	39 903,46
—	51 798,77	46 139,70	—	144,21	5 995,11	—	52 279,02
—	101 179,05	100 538,21	—	1 127,09	1 114,35	—	102 779,65
—	49 501,40	46 561,36	—	929,90	2 168,85	—	49 660,11
—	14 320,91	14 004,27	—	—	338,79	—	14 343,06
—	499,82	501,09	—	—	—	—	501,09
—	28 935,20	28 661,97	—	639,18	—	—	29 301,15
—	8 413,80	11 554,78	—	—	—	—	11 554,78
—	4 945,50	4 848,75	—	—	96,75	—	4 945,50
—	19 955,13	20 035,38	—	—	—	—	20 035,38
f 385,23	f 671 154,99	f 515 802,81	—	f 24 478,27	f 144 489,94	f 385,28	f 685 156,30

V. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN RUNDEREN.

GEWESTEN.	1921. Aantal verbruikte slachtbriefjes. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden.	Noodslachtbriefjes (groene).	1922. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden.	Noodslachtbriefjes (groene).
Bantam	b) 67	b) 11 517	b) 11 584	b) 2	b) —	—	82	13 529	13 611	7	1	—
Batavia	14 385	27 820	42 205	—	112	—	15 026	29 176	44 202	—	112	—
Preanger-Regentschappen	13 564	32 646	46 210	112	1 194	6	16 790	30 185	46 975	52	1 244	18
Cheribon	925	4 647	5 572	—	239	—	1 005	4 925	5 930	5	219	—
Pekalongan	2 294	16 288	18 582	—	347	—	2 224	16 912	19 136	5	261	3
Semarang	14 934	35 636	50 570	—	393	—	21 979	34 336	56 315	3	321	3
Rembang	b) 16 216	3 935	b) 20 151	—	66	—	15 840	2 276	18 116	—	45	—
Soerabaja	68 070	6 266	74 336	—	14	—	72 533	8 243	80 776	—	22	—
Pasoeroean	52 954	386	53 340	—	167	—	54 165	376	54 541	7	130	—
Besoeki	33 070	2 221	35 291	158	33	—	33 850	396	34 246	30	66	—
Banjoemas	11 991	7 785	19 776	1	116	—	10 559	6 619	17 178	2	81	—
Kedoe	b) 32 247	15 997	b) 48 244	—	360	—	26 636	17 464	44 100	—	237	—
Djokjakarta	7 382	8 546	15 928	—	72	—	10 074	8 354	18 423	—	32	—
Soerakarta	19 732	21 198	40 930	—	708	—	18 079	22 080	40 159	—	569	—
Madioen	16 473	9 615	26 088	—	195	—	13 826	7 830	21 656	—	184	—
Kediri	b) 13 946	11 552	b) 25 498	—	214	—	15 190	11 322	26 512	95	114	4
Madoera	19 207	420	19 627	—	13	—	20 047	123	20 170	—	6	—
Totalen	337 457	216 475	553 932	273	4 243	6	347 905	214 146	562 051	206	3 644	28

a) Deze belasting is met ingang van 1 Mei 1922 verdubbeld. b) Verbeterde opgave.

VI. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN RUNDEREN

GEWESTEN.	1921. Aantal verbruikte slachtbriefjes. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden en veulens.	Noodslachtbriefjes (groene).	1922. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden en veulens.	Noodslachtbriefjes (groene).
Sumatra's Westkust	20 673	23 101	43 774	359	760	2	20 475	20 082	40 557	218	728	29
Tapanoeli	2 718	3 971	6 689	112	745	52	4 479	3 737	8 216	133	626	37
Benkoelen	1 153	1 068	2 221	128	—	—	1 175	1 233	2 408	168	—	—
Lampongsche districten	a) 506	a) 1 310	a) 1 816	87	—	—	504	990	1 494	93	—	—
Palembang	2 325	1 515	3 840	217	—	—	2 390	1 834	4 224	325	2	—
Djambi	872	1 191	2 063	133	—	—	538	1 467	2 005	197	—	—
Oostkust van Sumatra	9 885	6 411	16 296	226	19	—	5 844	10 007	15 851	226	13	—
Atjeh en onderhoorigheden	a) 10 926	a) 280	a) 11 206	a) 65	—	—	10 660	430	11 090	58	—	—
Riouw en onderhoorigheden	a) 21	a) 9	a) 30	a) 6	—	—	31	11	42	4	—	—
Banka en onderhoorigheden	563	2	565	—	—	—	567	—	567	—	—	—
Billiton	373	—	373	—	—	—	491	—	491	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	999	900	1 899	—	—	—	708	700	1 408	4	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	3 937	1 835	5 772	3	—	—	4 132	2 450	6 582	9	—	—
Menado	3 209	179	3 388	7	203	1	3 246	224	3 470	11	247	3
Celebes en onderhoorigheden	567	15 803	16 370	1	425	—	615	11 763	12 378	4	324	—
Amboina	261	—	261	6	—	—	440	—	440	—	—	—
Ternate en onderhoorigheden	90	—	90	—	—	—						
Timor en onderhoorigheden	274	2 144	2 418	—	—	—	220	1 780	2 000	—	—	—
Bali en Lombok	18 071	4 944	23 015	98	—	—	13 287	10 482	23 769	70	—	—
Totalen	77 423	64 663	142 086	1 448	2 152	55	69 802	67 190	136 992	1520	1 940	69

a) Verbeterde opgave.

BUFFELS EN PAARDEN OP JAVA EN MADOERA. *a)*

Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van: 1921. runderen of buffels.	1921. paarden.	1921. Totaal.	1922. runderen of buffels.	1922. paarden.	1922. Totaal.	Aantal vervolgingen ingesteld wegens slachten zonder vergunning. 1921. Vervolgingen.	1921. Beklaagden.	1922. Vervolgingen.	1922. Beklaagden.
b) f 34 754	*b)* —	*b)* f 34 754,—	f 70 961	f 8,—	f 70 969,—	*a)* 18	*a)* 28	10	12
126 615	f 448,—	127 063,—	227 403	724,—	228 127,—	18	19	23	23
138 742	4 783,80	143 525,80	235 451	7 849,60	243 300,60	9	12	8	10
16 716	956,—	17 672,—	30 390	1 368,—	31 758,—	—	—	—	—
55 746	1 388,—	57 134,—	99 701	1 650,50	101 351,50	2	2	14	14
151 710	1 572,—	153 282,—	294 206	1 864,—	296 070,—	35	35	55	56
62 397	264,—	62 661,—	96 459	236,—	96 695,—	9	9	11	14
223 008	56,—	223 064,—	417 300	108,—	417 408,—	42	63	24	24
160 020	668,—	160 688,—	286 667	768,—	287 435,—	93	95	73	81
106 031	132,—	106 163,—	176 473	316,—	176 789,—	196	210	269	268
59 329	464,—	59 793,—	87 266	476,—	87 742,—	23	23	10	12
132 685	1 440,—	134 125,—	272 639	1 472,—	274 111,—	75	93	54	70
47 784	288,—	48 072,—	93 351	208,—	93 559,—	347	*a)* 372	214	232
122 790	2 832,—	125 622,—	122 790	2 832,—	125 622,—	50	57	21	26
78 264	780,—	79 044,—	113 784	1 136,—	114 920,—	56	61	58	63
b) 76 494	856,—	*b)* 77 350,—	142 535	789,10	143 324,10	*a)* 1	*a)* 1	5	5
58 881	52,—	58 933,—	108 657	44,—	108 701,—	242	333	332	439
f 1 651 966	f 16 979,80	f 1 668 945,80	f 2 876 033	f 21 849,20	f 2 897 882,20	1 216	1 413	1 181	1 349

BUFFELS, PAARDEN EN VEULENS IN DE BUITENGEWESTEN.

Bedrag der belasting voor het slachten van: een rund of buffel, tot 1 Mei 1922.	een rund of buffel, van af 1 Mei 1922.	een paard of veulen, tot 1 Mei 1922.	een paard of veulen, van af 1 Mei 1922.	een rund of buffel tengevolge van verwonding door wild gedierte, tot 1 Mei 1922.	een rund of buffel tengevolge van verwonding door wild gedierte, van af 1 Mei 1922.	een paard of veulen tengevolge van verwonding door wild gedierte, tot 1 Mei 1922.	een paard of veulen tengevolge van verwonding door wild gedierte, van af 1 Mei 1922.	Opbrengst der verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van: 1921. runderen of buffels.	1921. paarden.	1921. Totaal.	1922. runderen of buffels.	1922. paarden.	1922. Totaal.	Aantal vervolgingen wegens slachten zonder vergunning. 1921. Vervolgingen.	1921. Beklaagden.	1922. Vervolgingen.	1922. Beklaagden.
f 3,—	f 6,—	f 3,—	f 6,—	f 1,—	f 2,—	f 1,—	f 2,—	f 131 681,—	f 2 282,—	f 133 963,—	f 197 668,—	f 3 596,—	f 201 264,—	9	13	12	16
3,—	6,—	3,—	6,—	1,—	2,—	1,—	2,—	*a)* 21 054,—	3 385,—	*a)* 24 439,—	41 988,—	3 136,—	45 124,—	30	23	24	26
2,—	4,—	—	—	0,70	1,40	—	—	4 531,60	—	4 531,60	8 321,10	—	8 321,10	*a)* —	*a)* —	—	—
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	*a)* 5 535,—	—	*a)* 5 535,—	7 986,—	—	7 986,—	4	5	3	3
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	11 737,—	—	11 737,—	21 272,—	12,—	21 284,—	2	2	—	—
2,50	5,—	—	—	0,80	1,60	—	—	5 263,90	—	5 263,90	7 243,10	—	7 243,10	1	4	2	2
3,—	6,—	3,—	6,—	1,—	2,—	1,—	2,—	*a)* 77 649,—	*a)* 39,—	*a)* 77 688,—	49 114,—	57,—	49 171,—	13	13	8	8
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	*a)* 33 683,—	—	*a)* 33 683,—	53 996,—	—	53 996,—	—	—	—	—
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	*a)* 96,—	—	*a)* 96,—	195,—	—	195,—	—	—	—	—
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	1 695,—	—	1 695,—	2 691,—	—	2 691,—	5	5	—	—
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	1 119,—	—	1 119,—	2 589,—	—	2 589,—	—	—	—	—
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	5 697,—	—	5 697,—	6 609,—	—	6 609,—	—	—	—	—
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	17 319,—	—	17 319,—	33 562,—	—	33 562,—	10	10	13	13
2,—	4,—	2,—	4,—	0,70	1,40	0,70	1,40	6 780,90	406,70	7 187,60	10 738,50	838,10	11 576,60	15	16	11	11
3,—	6,—	4,—	8,—	1,—	2,—	1,30	2,60	49 111,—	1 700,—	50 811,—	68 380,—	2 008,—	70 388,—	1	1	23	26
3,—	6,—	—	—	1,—	2,—	—	—	789,—	—	789,—	2 081,—	—	2 081,—	—	—	—	—
2,—	4,—	—	—	0,70	1,40	—	—	180,—	—	180,—							
2,—	4,—	—	—	—	—	—	—	4 836,—	—	4 836,—	5 952,—	—	5 952,—	—	—	—	—
2,50	5,—	—	—	0,80	1,60	—	—	57 615,90	—	57 615,90	100 410,80	—	100 410,80	79	101	174	190
								f 436 373,30	f 7 812,70	f 444 186,—	f 620 796,50	f 9 647,10	f 630 443,60	169	193	270	295

VII. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN VARKENS OP JAVA EN MADOERA. a)

GEWESTEN.	1921.					1922.				
	Aantal verbruikte slachtbriefjes (gewone).	Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes.	Gemiddelde opbrengst 's maands.	Aantal overtredingen (wegens slachten zonder vergunning)	Aantal beklaagden (wegens slachten zonder vergunning)	Aantal verbruikte slachtbriefjes (gewone).	Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes.	Gemiddelde opbrengst 's maands.	Aantal overtredingen (wegens slachten zonder vergunning)	Aantal beklaagden (wegens slachten zonder vergunning)
Bantam	b) 886	b) f 1 329,—	b) f 110,75	—	—	955	f 2 398,50	f 199,87	—	—
Batavia	45 020	67 530,—	5 627,50	3	3	51 676	130 941,50	10 911,76	6	6
Preanger-Regentschappen	11 229	16 843,50	1 403,62	4	4	12 638	31 200,—	2 600,—	1	1
Cheribon	3 906	5 859,—	488,25	1	1	4 560	11 229,—	935,75	—	—
Pekalongan	2 490	3 735,—	311,25	—	—	2 673	6 535,50	544,62	—	—
Semarang	8 698	13 047,50	1 087,25	1	1	10 496	25 407,—	2 117,25	1	1
Rembang	2 837	4 255,50	354,62	—	—	2 838	6 790,50	565,87	2	3
Soerabaja	18 353	27 529,50	2 294,13	—	—	19 256	48 940,50	4 075,04	—	—
Pasoeroean	3 725	5 587,50	465,62	—	—	4 470	11 197,50	933,12	4	4
Besoeki	2 036	3 054,—	254,50	—	—	2 214	5 343,—	445,25	—	—
Banjoemas	1 506	2 259,—	188,25	1	1	1 450	3 478,—	289,83	2	1
Kedoe	2 392	3 588,—	299,—	1	1	2 674	6 522,—	543,50	4	4
Djokjakarta	b) 2 084	b) 3 126,—	b) 260,50	—	—	2 402	6 130,50	510,87	4	2
Soerakarta	3 243	4 861,50	405,37	1	1	3 349	8 422,50	701,87	—	—
Madioen	1 430	2 145,—	178,75	1	1	1 639	4 104,—	342,—	—	—
Kediri	b) 3 936	b) 5 904,—	b) 492,—	—	—	4 160	9 931,50	827,62	—	—
Madoera	212	318,—	26,50	—	—	197	487,50	40,62	—	—
Totalen	113 983	f 170 975,—	f 14 247,86	13	13	127 647	f 319 059,—	f 26 584,84	24	22

a) Deze belasting is met ingang van 1 Mei 1922 verdubbeld.
b) Verbeterde opgave.

VIII. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN VARKENS IN DE BUITENGEWESTEN.

GEWESTEN.	1921. Aantal verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van a): speenvarkens.	1921. andere varkens.	1922. speenvarkens.	1922. andere varkens.	Bedrag der belasting voor het slachten van: een speenvarken tot 1 Mei 1922.	een speenvarken vanaf 1 Mei 1922.	een (ander) varken tot 1 Mei 1922.	een (ander) varken vanaf 1 Mei 1922.	een speenvarken ten gevolge van verwonding door wild gedierte tot 1 Mei 1922.	een speenvarken (wild gedierte) vanaf 1 Mei 1922.	een (ander) varken ten gevolge van verwonding door wild gedierte tot 1 Mei 1922.	een (ander) varken (wild gedierte) vanaf 1 Mei 1922.	1921. Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van: speenvarkens.	1921. andere varkens.	1921. TOTAAL.	1922. speenvarkens.	1922. andere varkens.	1922. TOTAAL.	1921. Aantal overtredingen wegens slachten zonder vergunning.	1921. beklaagden	1922. overtredingen	1922. beklaagden
Sumatra's Westkust	—	3 823	—	3 645 (2)	—	—	f 1,50	f 3,—	—	—	f 0,50	f 1,—	—	f 5 734,50	f 5 734,50	—	f 8 990,—	f 8 990,—	—	—	1	1
Tapanoeli b)	—	10 174 (12)	32	12 705 (10)	f 1,50	f 3,—	1,50	3,—	f 0,50	f 1,—	0,50	1,—	—	6 293,40	6 293,40	f 73,50	12 416,70	12 490,20	33	33	25	25
Benkoelen	—	445 (1)	—	477	1,50	3,—	1,50	3,—	0,50	1,—	0,50	1,—	—	668,—	668,—	—	1 195,50	1 195,50	—	—	—	—
Lampongsche districten	—	1 231 (7)	—	952 (1)	1,50	3,—	1,50	3,—	0,50	1,—	0,50	1,—	—	1 850,—	1 850,—	—	2 330,50	2 330,50	—	—	—	—
Palembang	726	6 260	929	6 762	1,50	3,—	2,50	5,—	0,50	1,—	0,80	1,60	f 1 089,—	15 650,—	16 739,—	2 412,50	30 015,50	32 428,—	—	—	—	—
Djambi	140	1 208	87	1 249 (1)	1,50	3,—	2,50	5,—	0,50	1,—	0,80	1,60	210,—	3 020,—	3 230,—	202,50	4 878,30	5 080,[illegible]	—	—	—	—
Oostkust van Sumatra	—	76 844 (37)	—	73 012 (55)	—	—	1,50	3,—	—	—	0,50	1,—	—	115 284,50	115 284,50	—	176 743,50	176 743,50	17	17	13	13
Atjeh en onderhoorigheden	92	c) 7 800 (1)	5	7 310 (3)	1,50	3,—	1,50	3,—	0,50	1,—	0,50	1,—	138,—	c) 11 700,50	c) 11 838,50	13,50	18 148,50	18 162,—	—	—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	c) 78	c) 3 047 (1)	97	5 344 (12)	1,—	2,—	2,50	5,—	0,30	0,60	0,80	1,60	c) 78,—	c) 7 618,30	c) 7 696,30	154,—	21 724,40	21 878,40	c) 5	c) 5	6	15
Banka en onderhoorigheden	c) 1 090	6 386	1 346	7 978	1,50	3,—	2,50	5,—	0,50	1,—	0,80	1,60	1 635,—	15 965,—	17 600,—	3 010,50	30 760,—	33 770,50	15	15	9	9
Billiton	1 329	2 313	1 791	2 215	1,50	3,—	2,50	5,—	0,50	1,—	0,80	1,60	1 993,50	5 782,50	7 776,—	4 171,50	8 507,50	12 679,—	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	—	19 264 (2)	—	17 739 (24)	2,50	5,—	2,50	5,—	0,80	1,60	0,80	1,60	—	48 161,60	48 161,60	—	66 192,50	66 192,50	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	—	11 652 c)	—	7 756	1,50	3,—	1,50	3,—	0,50	1,—	0,50	1,—	—	c) 17 478,—	c) 17 478,—	—	18 736,50	18 736,50	—	—	—	—
Menado	—	27 212 (1)	—	26 422 (8)	1,—	2,—	1,—	2,—	0,30	0,60	0,30	0,60	—	27 212,30	27 212,30	—	40 542,—	40 542,—	19	16	41	41
Celebes en onderhoorigheden	262	7 040	365	7 139	1,50	3,—	3,—	6,—	0,50	1,—	1,—	2,—	393,—	21 120,—	21 513,—	898,50	35 187,—	36 085,50	—	—	—	—
Amboina	—	636	—	1 008 (4)	1,50	3,—	1,50	3,—	0,50	1,—	0,50	1,—	—	954,—	954,—	—	2 503,—	2 503,—	—	—	—	—
Ternate en onderhoorigheden	—	200			—	—	2,—	4,—	—	—	0,70	1,40	—	400,—	400,—							
Timor en onderhoorigheden	—	603	—	413	1,—	2,—	1,—	2,—	—	—	—	—	—	603,—	603,—	—	721,—	721,—	—	—	—	—
Bali en Lombok	55 668	47 703	42 632	44 204	0,50	1,—	1,25	2,50	0,15	0,30	0,40	0,80	27 834,—	59 628,75	87 462,75	34 777,—	93 203,75	127 980,75	171	257	382	470
Totalen	59 385	233841 (62)	47 284	226330 (120)									f 33 370,50	f365 124,35	f398 494,85	f 45 713,50	f572 796,15	f618 509,65	260	343	477	574

a) Tusschen ( ) is het aantal — niet in het voorafgaande cijfer begrepen — noodslachtbriefjes vermeld.

b) Voor de afdeeling Bataklanden (met uitzondering van het onderdistrict Beneden-Baroes) bedraagt de belasting van 1 Januari 1918 af f 0,50 voor gewone slacht en f 0,20 voor noodslacht en van 1 Mei 1922 af f 1,— voor gewone slacht en f 0,40 voor noodslacht.

c) Verbeterde opgave.

IX. BELASTINGEN VAN VERSCHILLENDEN AARD, DIE SLECHTS IN HET EEN OF ANDER GEWEST WORDEN GEHEVEN.

OMSCHRIJVING. (De met een * aangeduide belastingen gelden uitsluitend voor Inlanders.)	1921. (Verbeterde opgaven.)		1922.	
	Aanslag.	Geïnd bedrag (zie het verslag hiervóór, kol. 142, noot).	Aanslag.	Geïnd bedrag (zie het verslag hiervóór, kol. 142, noot).
1. Belasting voor het aanleggen en onderhouden van wegen en bruggen ter hoofdplaats Benkoelen	f 3 760,—	f 3 605,08	f 3 726,—	f 4 453,69
2. *Vertieningsbelasting in de afdeeling Oeloe Soengei der residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	274 198,—	294 996,—	—	—
3. Recht voor de afgifte van licentiën voor het graven van diamant in sommige gedeelten van dezelfde residentie	9 309,—	9 309,—	7 159,—	7 159,—
4. Belasting van heerendienstplichtigen ter hoofdplaats Makasser en op de Spermonde- en Dewakang-eilanden	51 342,50	46 256,14	44 725,—	49 760,68
5. Belasting op den uitvoer van producten van het eiland We (Atjeh).	188,12	188,12	306,08	306,08

Bijlage IJ.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, § 1, sub 1°., van het verslag.)

OVERZICHTEN betreffende de teelt van rijst en andere eenjarige gewassen door de inlandsche bevolking van Java en Madoera in 1922.

I. Overzicht van den padi-oogst op Java en Madoera in 1922.

GEWESTEN.	Uitgestrektheid (in bouws).			Geoogst (in bouws).		Mislukt (in bouws).		Totaal (in bouws).		Geoogste sawahpadi		
	Sawahs.	Droge bouw-gronden.	Totaal.	Nat geteelde padi (sawah-padi).	Droog geteelde padi (padi-gogo).	Nat-geteelde padi (sawah-padi).	Droog geteelde padi (padi-gogo).	Nat geteelde padi (sawah-padi)	Droog geteelde padi (padigogo)	in pikols.	in pikols droge padi per geslaagden bouw.	in pikols droge padi per geplanten bouw.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Bantam	156 982	175 069	332 051	115 070	58 443	28 762	—	143 832	58 443	2 709 179	22,36	18,84
Batavia	481 230	247 220	728 450	450 870	52 905	19 137	10	470 007	52 915	10 772 832	23,70	22,92
Cheribon	326 970	153 540	480 510	263 537	24 172	19 349	—	282 886	24 172	7 218 438	27,04	25,52
Preanger-Regentschappen	415 424	697 504	1 112 928	464 871	67 207	3 015	96	467 886	67 303	12 401 998	26,67	26,51
Pekalongan	274 353	183 846	458 199	272 991	6 853	3 550	—	276 541	6 853	6 893 994	25,25	24,93
Semarang	411 397	407 905	819 302	397 341	26 954	17 659	138	415 000	27 092	7 987 108	19,93	19,25
Rembang	308 398	263 380	571 778	259 860	8 435	50 149	15	310 009	8 450	4 281 937	15,93	13,81
Banjoemas	165 252	317 025	482 277	217 339	14 329	848	—	218 187	14 329	5 243 421	24,13	24,03
Kedoe	232 763	371 137	603 900	290 617	8 168	283	—	290 900	8 168	6 487 821	22,32	22,30
Djokjakarta	89 964	84 603	174 567	74 070	29 671	417	142	74 487	29 813	1 796 188	24,25	24,11
Soerakarta	264 076	379 711	643 787	235 359	70 481	1 257	159	236 616	70 640	4 920 928	20,91	20,80
Madioen	220 447	366 013	586 460	226 321	34 909	2 973	—	229 294	34 909	4 594 758	20,27	20,04
Soerabaja	374 247	162 887	537 134	286 927	6 918	70 924	774	357 851	7 692	7 209 764	24,53	20,15
Madoera	110 291	487 263	597 554	94 325	11 741	9 818	—	104 143	11 741	1 539 918	15,94	14,79
Kediri	211 184	346 043	557 227	179 091	18 821	2 426	120	181 517	18 941	5 037 083	28,11	27,75
Pasoeroean	202 859	452 843	655 702	173 884	36 654	209	—	174 093	36 654	5 618 175	32,31	32,27
Besoeki	175 085	300 700	475 785	170 119	13 348	191	—	170 310	13 348	6 115 433	35,95	35,91
Totalen	4 420 922	5 396 689	9 817 611	4 172 592	490 009	230 967	1 454	4 403 559	491 463	100 828 975	23,98	22,90

II. Overzicht van de maandelijks geoogste (geslaagde) uitgestrektheden sawah-padi op Java en Madoera in 1922.

GEWESTEN.	Januari.	Februari.	Maart.	April.	Mei.	Juni.	Juli.	Augustus	Sept.	October.	Nov.	Dec.	Totaal.
Bantam	7 124	7 919	9 341	14 891	27 149	15 131	14 201	6 574	2 480	1 306	4 497	4 457	115 070
Batavia	3 465	16 981	35 079	53 465	131 314	132 803	55 240	6 993	1 949	2 078	5 829	5 674	450 870
Cheribon	1 696	689	2 154	21 071	76 158	108 945	36 948	7 880	179	266	3 477	4 074	263 537
Preanger-Regentschappen	24 355	39 151	46 064	68 865	82 416	56 559	32 180	19 682	21 800	22 451	22 304	29 044	464 871
Pekalongan	2 630	2 451	10 867	51 235	80 362	39 644	29 586	13 302	12 740	15 161	9 312	5 701	272 991
Semarang	4 937	2 682	7 891	60 358	152 487	84 840	37 483	7 969	8 164	13 429	9 078	8 023	397 341
Rembang	767	423	3 391	50 242	118 396	67 529	12 221	608	308	2 238	2 210	1 527	259 860
Banjoemas	715	2 505	37 627	61 357	26 331	8 036	7 362	33 198	24 509	9 529	4 901	1 269	217 339
Kedoe	4 413	17 137	63 450	33 223	22 664	17 512	31 988	60 177	23 217	6 903	4 912	5 021	290 617
Djokjakarta	2 051	1 036	2 955	19 379	24 702	7 584	2 022	306	1 119	5 434	5 147	2 335	74 070
Soerakarta	5 514	4 784	12 305	47 844	69 312	53 131	12 763	3 434	2 589	8 880	8 462	6 341	235 359
Madioen	496	41	1 507	55 807	90 573	49 141	6 994	922	589	8 942	8 053	3 256	226 321
Soerabaja	503	69	2 196	41 652	114 206	76 195	15 143	2 188	1 416	8 463	17 357	7 539	286 927
Madoera	—	15	3 495	26 104	41 717	19 417	3 042	—	—	12	152	371	94 325
Kediri	874	43	1 783	21 853	61 846	44 767	28 837	164	644	5 335	6 816	6 129	179 091
Pasoeroean	696	950	1 051	23 625	56 536	59 001	17 002	2 302	325	3 053	5 597	3 746	173 884
Besoeki	3 142	3 611	6 910	20 341	36 821	56 690	24 372	7 508	3 878	2 952	2 496	1 398	170 119
Totalen	63 378	100 487	248 066	671 312	1 212 990	896 925	367 384	173 207	105 906	116 432	120 600	95 905	4 172 592

IJ

III. Oogst der z.g. tweede gewassen op Java en Madoera in 1922.

GEWESTEN.	Uitgestrektheid, waarvan geoogst is (in bouws).								
	Mais.	Cassave.	Bataten.	Aardnoten.	Kedele.	Andere peulvruchten.	Inl. Tabak.	Andere gewassen.	Totaal.
Bantam	6 178	6 551	6 171	2 478	266	3 404	10	11 464	36 522
Batavia	7 308	13 220	9 081	8 876	109	5 573	210	17 028	61 405
Cheribon	8 996	22 189	15 872	25 094	7 072	15 601	2 472	36 468	133 764
Preanger-Regentschappen	24 321	82 582	19 801	16 638	7 872	25 421	5 224	56 344	238 203
Pekalongan	109 186	24 576	4 400	7 976	22 983	8 446	7 956	30 018	215 541
Semarang	175 246	111 233	20 823	26 213	23 813	15 972	7 613	95 664	476 577
Rembang	208 735	81 914	21 646	34 529	16 733	27 286	29 609	66 179	486 631
Banjoemas	104 551	25 524	5 400	5 588	7 124	6 434	12 847	27 554	195 022
Kedoe	132 544	74 783	19 168	9 286	13 557	5 141	28 530	83 611	366 620
Djokjakarta	27 276	24 156	2 297	11 414	7 939	2 606	2 763	10 006	88 457
Soerakarta	88 166	128 346	8 675	12 932	18 509	12 838	4 690	86 979	361 135
Madioen	97 127	98 916	14 415	11 585	30 642	10 021	4 844	49 272	316 822
Soerabaja	121 539	32 320	11 691	17 979	19 070	30 058	3 964	32 445	269 066
Madoera	441 634	138 283	46 986	22 858	—	36 654	7 960	82 387	776 762
Kediri	61 355	75 127	13 776	20 364	28 098	18 642	9 817	78 047	305 226
Pasoeroean	423 385	49 209	13 500	25 705	16 900	28 873	11 644	62 169	631 385
Besoeki	178 751	24 544	4 992	4 600	11 095	15 874	11 073	32 899	283 828
Totalen . .	2 216 298	1 013 473	238 694	264 115	231 782	268 844	151 226	858 534	5 242 966

Bijlage Z.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, § 1, sub 2°. van het verslag.)

I. STATISTIEK betreffende de plantsoenen der gouvernements-kina-onderneming over de jaren 1921 en 1922.

Kina-etablissementen.	Hoogte boven zee (in meters).	Bij het einde der onderstaande jaren.	Beplanting der etablissementen. Oppervlakte (in bouws van 500 vierkante Rijnlandsche roeden), beplant: met C. Ledgeriana.	met hybriden van C. Ledgeriana en C. succirubra.	met C. succirubra.	met C. robusta	Totaal.	Aantal boomen en planten. C. Ledgeriana.	Hybriden van C. Ledgeriana en C. succirubra.	C. succirubra.	C. robusta.	Totaal.	Planten in de kweekerijen (naar schatting). C. Ledgeriana.	Hybriden van C. Ledgeriana en C. succirubra.	C. succirubra.	C. robusta.	Totaal.
Tirtasari (gebergte Malabar) . . .	1530	1921	$217\frac{246}{500}$	—	—	—	$217\frac{246}{500}$	1 335 000	—	—	—	1 335 000	—	—	150 000	—	150 000
		1922	$217\frac{246}{500}$	—	—	—	$217\frac{246}{500}$	1 300 000	—	—	—	1 300 000	—	—	100 000	—	100 000
Tjinjiroean (idem)	1566	1921	$177\frac{406}{500}$	—	$1\frac{313}{500}$	—	$179\frac{219}{500}$	1 165 000	—	500	—	1 165 500	300 000	10 000	400 000	—	710 000
		1922	$181\frac{042}{500}$	—	$1\frac{313}{500}$	—	$182\frac{355}{500}$	1 095 000	—	500	—	1 095 500	100 000	—	350 000	—	450 000
Tjibeureum (idem)	1560	1921	$244\frac{155}{500}$	$1\frac{220}{500}$	—	—	$245\frac{375}{500}$	1 620 000	500	—	—	1 620 500	—	35 000	50 000	—	85 000
		1922	$243\frac{455}{500}$	$1\frac{220}{500}$	—	—	$245\frac{175}{500}$	1 540 000	500	—	—	1 540 500	—	—	—	—	—
Poentjak Gedeh (id.)	1750	1921	$284\frac{356}{500}$	$1\frac{387}{500}$	$26\frac{78}{500}$	—	$312\frac{321}{500}$	1 800 000	—	49 500	7 500	1 857 000	8 000	50 000	358 000	—	416 000
		1922	$284\frac{356}{500}$	$1\frac{387}{500}$	$26\frac{78}{500}$	—	$312\frac{321}{500}$	1 702 000	—	47 500	7 500	1 757 000	50 000	15 000	250 000	—	315 000
Rioenggoenoeng (gebergte Tiloe)	1625	1921	$211\frac{70}{500}$	$35\frac{343}{500}$	—	—	$246\frac{413}{500}$	2 315 000	174 500	—	—	2 489 500	25 000	—	9 000	—	34 000
		1922	$220\frac{457}{500}$	$31\frac{010}{500}$	—	—	$251\frac{467}{500}$	2 210 000	149 500	—	—	2 359 500	300 000	—	100 000	—	400 000
Kawah Tjiwide (gebergte Patoeha)	1950	1921	$1\frac{162}{500}$	$11\frac{348}{500}$	$8\frac{491}{500}$	$95\frac{325}{500}$	$117\frac{326}{500}$	3 000	80 000	80 000	940 000	1 103 000	—	—	105 000	30 000	135 000
		1922	$1\frac{162}{500}$	$11\frac{348}{500}$	$8\frac{491}{500}$	$49\frac{167}{500}$	$71\frac{168}{500}$	2 500	65 000	75 000	650 000	792 500	—	—	75 000	—	75 000
Totalen . . .		1921	$1136\frac{395}{500}$	$50\frac{298}{500}$	$36\frac{382}{500}$	$95\frac{325}{500}$	$1319\frac{400}{500}$	8 238 000	255 000	130 000	947 500	9 570 500	333 000	95 000	1 072 000	30 000	1 530 000
		1922	$1149\frac{218}{500}$	$45\frac{465}{500}$	$36\frac{382}{500}$	$49\frac{167}{500}$	$1281\frac{232}{500}$	7 849 500	215 000	123 000	657 500	8 845 000	450 000	15 000	875 000	—	1 340 000

II. PRODUCTIE-OPGAVEN der gouvernements-kina-onderneming over de jaren 1920 t/m 1922.

KINASOORTEN.	Oogst-jaren.	Hoeveelheid kinabast (in K.G.), volgens het gewicht in drogen staat, gedurende de onderstaande jaren geoogst bij elk der ondervolgende etablissementen.						Totalen.
		Tirtasari.	Tjinji-roean.	Tjibeu-reum.	Poentjak Gedeh.	Rioeng-goenoeng.	Kawah Tjiwide.	
C. Ledgeriana	1920	135 250	107 225	106 225	302 994	155 215	—	806 909
	1921	115 625	75 700	88 315	282 930	141 082^{5}	640	704 292^{5}
	1922	88 250	59 600	55 875	190 200	116 760	—	510 685
C. succirubra en hybriden.	1920	33 750	47 775	39 775	17 170	29 785	2 090	170 345
	1921	60 000	59 800	56 510	22 100	58 902^{5}	—	257 312^{5}
	1922	32 250	32 700	39 950	40 912	7 775	—	153 587
C. robusta.	1920	—	—	—	—	—	154 181	154 181
	1921	—	—	—	—	—	239 730	239 730
	1922	—	—	—	—	—	318 140	318 140
Totale productie . .	1920	169 000	155 000	146 000	320 164	185 000	156 271	1 131 435
	1921	175 625	135 500	144 825	305 030	199 985	240 370	1 201 335
	1922	120 500	92 300	95 825	231 112	124 535	318 140	982 412

Bijlage AA.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, § 1, sub 4°, van het verslag.)

OPGAVEN

over 1922 betreffende de suikerindustrie op Java. [1]

---

[1]) Om een algemeen overzicht te leveren van de suikerindustrie op Java, zijn in tabel I van deze bijlage niet enkel genoemd de ondernemingen, uitsluitend berustende op overeenkomsten met de bevolking, maar ook de particuliere landerijen (cursief gedrukt), de ondernemingen in de Vorstenlanden en de erfpachtsondernemingen (gespatieerd gedrukt), voor zooveel zij suiker voor de wereldmarkt produceeren of plachten te produceeren.

Voor de aan inlanders gedane betalingen wegens loonen en leveringen zie men de „Recapitulatie" op blz. 10 dezer bijlage.

Volg-nummer.	Afdeelingen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in bouws van 500 vierkante rijnlandsche roeden) verwerkt in 1922: op gronden der ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in bouws van 500 vierkante rijnlandsche roeden) verwerkt in 1922: buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in pikols) verkregen in 1922: van eigen aanplant.	Hoeveelheid riet (in pikols) verkregen in 1922: opgekocht van inlanders of op andere wijze niet van eigen aanplant verkregen.
			Cheribon.				
1	Cheribon.	Palimanan.	Gempol	—	900	1 204 947	—
2	id.	Gegesik-lor.	Ardjowinangoen	—	756	980 089	24 165
3	id.	Sindanglaoet.	Sindanglaoet	—	1 629	1 731 065	—
4	id.	id.	Djatipiring	73	581	679 642	—
5	id.	id.	Karangsoewoeng	—	918	900 346	—
6	id.	Losari.	Nieuw-Tersana	—	2 028	2 100 132	27 000
7	id.	id.	Nieuw-Losari	—	353	358 250	—
8	id.	id.	Loewoeng Gadjah	—	1 161	1 165 755	—
9	id.	Ploembon.	Soerawinangoen	—	1 376	1 496 041	18 794
10	id.	Tjiawigebang.	Tjidahoe	†	†	†	†
11	Indramajoe.	Radjagaloeh.	Paroengdjaja	—	761	1 045 947	—
12	id.	Djatiwangi.	Djatiwangi	—	1 181	1 464 352	6 600
13	id.	Madjalengka.	Kadipaten	119	1 523	1 972 147	173 112
			Totalen . . .	192	13 167	15 098 713	249 671
			Pekalongan.				
14	Pekalongan.	Pekalongan.	Tirto	—	1 051	1 076 668	—
15	id.	Kedoengwoeni.	Wonopringgo	—	1 214	1 441 560	—
16	id.	Wiradesa.	Sragi	—	1 270	1 655 966	—
17	Tegal.	Tegal.	Kemantran	—	931	1 156 301	—
18	id.	Balapoelang.	Balapoelang	—	898	1 149 681	252 203
19	id.	Slawi.	Doekoewringin	—	900	1 154 591	—
20	id.	id.	Kemanglen	—	1 225	1 295 483	—
21	id.	Pangkah.	Pangkah	141	1 497	2 297 669	—
22	id.	Adiwerna.	Adiwerna	—	1 095	1 253 828	—
23	id.	id.	Pagongan	—	810	939 764	—
24	Brebes.	Brebes.	Djatibarang	—	1 725	2 600 838	—
25	id.	Tandjoeng.	Bandjaratma	—	1 800	2 461 127	—
26	id.	id.	*Ketanggoengan-West*	939	762	2 005 630	—
27	Pemalang.	Pemalang.	Pataroekan	—	1 427	1 761 437	—
28	id.	id.	Soemberhardjo	—	1 203	1 368 039	—
29	id.	Tjomal.	Tjomal	—	2 350	2 861 884	—
30	id.	Taman.	Bandjardawa	—	1 275	1 643 284	—
31	Batang.	Batang.	Kalimati	20	1 396	1 091 227	6 255
			Totalen . . .	1 100	22 829	29 214 977	258 458
			Semarang.				
32	Kendal.	Weleri.	Tjepiring	—	1 625	2 142 886	—
33	id.	id.	Gemoeh	—	1 425	1 827 884	—
34	id.	Kaliwoengoe.	Kaliwoengoe	—	900	1 215 038	—
35	Pati.	Telagawoengoe.	Trangkil	—	881	1 294 601	31 555
36	id.	Pati.	Langsee	—	1 325	1 641 575	—
37	id.	Tajoe.	Pakis	—	1 295	1 712 940	—
38	Koedoes.	Koedoes.	Rendeng	—	1 115	1 464 304	—
39	id.	Tenggeles.	Tandjoengmodjo	—	2 131	3 265 783	—
40	id.	Tjendana.	Besito	—	956	1 170 138	17 048
41	Japara.	Petjangaän.	Petjangaän	—	918	887 851	—
42	id.	id.	Banjoepoetih	—	148	159 892	6 785
43	id.	id.	De Hoop (Majong)	—	951	1 099 927	—
			Totalen . . .	—	13 670	17 882 819	55 388

a) Zijnde verharde en vloeibare melasse, suikerafval, schraapsel of krikilan.

DE SUIKERONDERNEMINGEN OP JAVA.

Verkregen product aan suiker (in pikols).							
Hoofdsuiker.				Melassesuiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen. *a*)
Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.				
—	134 229	—	2 715	1 086	—	—	—
—	10 592	—	99 452	1 005	—	—	—
167 461	—	14 281	—	2 158	—	—	50
—	75 756	—	—	—	—	—	—
98 540	—	—	—	1 395	—	—	—
—	62 767	—	193 896	1 727	—	—	100
—	33 244	—	—	—	1 148	—	—
89 850	—	—	—	10 954	—	2 950	—
116 596	—	16 878	—	21 004	—	—	60
†	†	†	†	†	†	†	†
—	18 346	—	103 887	3 805	—	—	6 624
147 720	—	—	—	10 757	—	300	—
178 407	—	36 910	—	10 940	—	—	—
798 574	334 934	68 069	399 950	64 831	1 148	3 250	6 834
—	—	—	107 547	452	—	—	—
140 332	—	13 184	—	1 576	—	—	—
190	22 408	—	135 349	26 357	—	—	81
—	82 089	—	42 353	1 110	—	—	—
—	69 770	—	85 884	1 027	—	—	45
134 009	—	—	—	1 527	—	—	61
132 189	—	—	—	7 376	—	—	—
193 338	—	28 539	—	1 816	—	—	91
146 261	749	—	—	1 225	—	—	150
99 611	—	—	—	1 381	—	—	100
228 150	—	41 501	—	7 956	—	—	74 918
234 853	—	—	—	3 962	—	—	234
—	238 448	—	—	3 286	—	—	246
191 824	—	—	—	622	—	—	25
148 482	—	—	—	3 892	—	—	—
231 150	82	47 056	—	2 655	—	—	337
184 498	—	—	—	1 680	—	—	—
—	13 236	—	88 997	1 063	—	51	175
2 064 387	426 782	130 280	460 130	68 963	—	51	76 463
200 408	—	8 184	—	—	15 401	—	29 475
159 256	—	28 831	—	—	14 149	—	—
66	113 293	—	8 721	847	—	52	—
—	29 744	—	106 939	598	—	—	—
60	29 418	—	151 592	685	—	—	22 419
—	176 636	—	—	250	—	—	—
155 300	—	—	—	1 050	—	—	—
342 562	—	—	—	1 757	—	—	138
—	38 002	—	83 557	303	—	210	19 488
—	86 013	—	15 759	653	—	69	—
12 073	—	6 470	—	1 622	—	2 555	—
—	21 307	—	90 832	559	—	—	—
869 725	494 413	43 485	457 400	8 324	29 550	2 886	71 520

Volg-nummer.	Afdeelingen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in bouws van 500 vierkante rijnlandsche roeden) verwerkt in 1922: op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in pikols) verkregen in 1922: van eigen aanplant.	opgekocht van inlanders of op andere wijze niet van eigen aanplant verkregen.
			Soerabaja.				
44	Sidoardjo.	Sidoardjo.	Boedoeran	—	942	1 154 431	—
45	id.	id.	Tjandi	—	713	795 002	6 506
46	id.	Porong.	Porong	—	825	970 507	—
47	id.	id.	Tanggoelangin	—	1 505	1 665 178	52 473
48	id.	id.	Toelangan	—	736	1 051 193	—
49	id.	Gedangan.	Sroeni	—	942	1 248 683	—
50	id.	id.	Waroe	—	1 047	850 969	—
51	id.	Krian.	Krian	—	954	1 067 303	—
52	id.	id.	*Ketegan*	353	1 291	1 429 530	16 288
53	id.	id.	Balongbendo	—	1 169	1 402 982	—
54	id.	Boelang.	Kremboeng	—	946	1 191 032	—
55	id.	id.	Watoetoelis	—	993	1 354 023	18 900
56	id.	id.	Popoh	—	993	1 433 540	—
57	Modjokerto.	Modjokerto.	Sentanenlor	—	1 037	1 206 807	—
58	id.	id.	Brangkal	—	1 128	1 644 629	—
59	id.	id.	Tangoenan	—	1 094	1 349 447	—
60	id.	Madjakasri.	Perning	—	935	970 349	—
61	id.	id.	Gempolkerep	—	2 498	3 097 004	—
62	id.	Madjasari.	Bangsal	—	1 105	1 529 222	—
63	id.	id.	Sedati	—	811	876 038	—
64	id.	id.	Koning Willem II	—	1 222	1 189 731	—
65	id.	id.	Ketanen	101	960	1 301 358	—
66	id.	Djaboeng.	Dinojo	—	720	858 985	—
67	id.	id.	Pohdjedjer	—	726	892 205	—
68	id.	id.	Soemengko	—	600	620 626	—
69	Djombang.	Djombang.	Djombang	—	925	1 236 982	—
70	id.	id.	Tjeweng	—	750	1 004 262	277 584
71	id.	id.	Blimbing	7	1 000	1 383 813	—
72	id.	id.	Goedo	—	1 205	1 657 867	—
73	id.	id.	Tjoekir	—	1 147	1 630 814	—
74	id.	Madjaagoeng.	Soemobito	—	975	1 180 030	—
75	id.	id.	Peterongan	—	920	1 216 586	—
76	id.	id.	Madjaagoeng	—	1 066	1 461 898	—
77	id.	Ngara.	Seloredjo	—	1 541	1 830 789	—
78	id.	Plasa.	Ponen	—	979	1 394 117	—
79	id.	id.	Ngelom	—	1 200	1 592 075	—
			Totalen	461	37 600	46 740 007	371 751
			Pasoeroean.				
80	Pasoeroean.	Kebontjandi.	Pengkol (De Goede Hoop)	—	542	520 832	52 500
81	id.	id.	Gajam	—	643	620 250	—
82	id.	id.	Winongan	—	1 354	1 353 203	—
83	id.	Grati.	*Kedaoeng*	349	624	969 901	396 940
84	id.	Pasoeroean.	Pleret-Kloerahan	—	1 156	1 231 604	3 277
85	Malang.	Senggoeroeh.	Kebonagoeng	13	1 161	1 351 663	10 804
86	id.	id.	Pangoengredjo	—	1 457	1 793 512	41 411
87	id.	Gondanglegi.	Sempolwadak	—	1 115	1 364 799	—
88	id.	id.	Krebet	—	1 201	1 576 538	292 051
89	Bangil.	Bangil.	Soemberredjo	—	853	801 667	—
90	id.	id.	Wonoredjo	—	683	585 757	—
91	id.	Pandaän.	Pandaän	—	978	1 019 683	—
92	id.	id.	Soekoredjo	—	1 124	978 054	—
93	id.	Poerworedjo.	Alkmaar	462	431	731 191	17 148
94	id.	Gempol.	Babat (Ardjasari)	—	563	401 718	—
95	Kraksaän.	Kraksaän.	Kandangdjati	—	910	1 001 166	—
96	id.	id.	Bagoe	—	1 162	1 122 378	—
97	id.	id.	Seboroh	—	625	624 375	—
98	id.	Paiton.	Paiton	—	815	886 042	—
99	id.	Gending.	Padjarakan	—	975	1 117 197	—
100	id.	id.	Maron	—	810	1 004 861	—
101	id.	id	Gending	8	1 070	1 307 148	—

Verkregen product aan suiker (in pikols).							
Hoofdsuiker.							
Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.	Melassesuiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Zaksuiker.	Diversen. a)
99 199	—	—	—	13 566	—	—	306
—	51 118	—	22 960	2 832	—	—	177
—	46 448	—	44 561	2420	—	235	31 284
156 917	—	5 153	—	1 156	—	500	—
103 476	—	6 834	—	2 246	—	40	—
—	32 702	—	87 805	1 682	—	—	48
90 818	—	—	—	916	—	200	100
—	98 478	—	—	739	—	390	47
—	122 427	—	9 735	1 175	—	—	162
—	120 363	—	16 774	645	—	—	—
117 992	—	9 119	—	2 820	—	—	2 360
121 812	—	—	—	5 268	—	312	—
130 308	348	—	—	1 199	—	—	150
122 993	—	—	—	2 419	—	225	—
158 079	—	—	—	3 314	—	151	—
151 751	—	—	—	1 060	—	—	275
105 430	—	—	—	989	—	—	12 149
251 894	—	69 181	—	2 235	—	—	200
166 330	—	—	—	775	—	—	—
—	81 225	—	—	3 215	—	—	313
—	33 160	—	88 805	1 412	—	—	35 555
135 725	—	—	—	3 642	—	—	105
99 716	—	—	—	945	—	—	47
—	110 354	—	—	898	—	—	63
—	—	—	56 054	207	—	800	10 000
136 571	—	—	—	895	—	175	26 857
—	93 085	—	48 300	2 083	—	—	88
—	54 446	—	85 247	704	—	—	—
168 058	—	—	—	1 368	—	100	46
158 263	—	—	—	2 340	—	65	—
118 260	—	—	—	5 963	—	—	109
—	116 130	—	22 839	1 191	—	—	43
—	132 090	—	16 491	761	—	—	55
186 357	1 163	—	—	4 530	—	—	1 057
118 920	—	—	—	589	—	450	—
—	56 167	—	82 185	10 004	—	—	363
2 898 869	1 149 704	90 287	581 756	88 203	—	3 643	121 959
—	42 733	—	—	12 997	—	—	—
—	50 308	—	—	4 451	—	—	27 885
—	16 569	—	107 522	1 738	—	—	—
—	96 556	—	—	26 084	18 570	—	—
—	102 256	—	—	12 223	56	—	—
—	103 590	—	56 492	—	—	203	—
—	91 179	—	131 279	—	2 080	—	60
—	163 296	—	—	4 987	—	—	—
147 506	—	37 668	—	36	—	87	—
—	72 594	—	5 927	854	—	—	226
—	69 299	—	—	336	7	—	24
108 157	—	—	—	1 557	—	—	498
—	48 462	—	54 332	1 091	—	—	—
—	69 823	—	10 000	3 176	—	—	203
—	37 400	—	—	—	—	—	—
—	64 106	—	23 488	5 956	—	984	25 103
104 737	—	—	—	2 862	—	—	150
—	62 511	—	—	2 226	—	75	—
60	43 038	—	23 729	18 893	—	—	250
111 736	—	—	—	661	—	—	414
110 416	—	—	—	1 357	—	69	—
126 320	—	—	—	1 322	—	—	213

Volg-nummer.	Afdeelingen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in bouws van 500 vierkante rijnlandsche roeden) verwerkt in 1922: op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in pikols) verkregen in 1922: van eigen aanplant.	opgekocht van inlander of op andere wijze niet va eigen aanplan verkregen.
102	Probolinggo.	Probolinggo.	Oemboel	—	1 197	1 363 722	—
103	id.	Soemberkareng.	Wonoaseh	—	737	939 494	—
104	id.	id.	Soemberkareng	—	844	919 482	—
105	id.	Dringo.	Wonolangan	—	879	1 060 883	—
106	Loemadjang.	Loemadjang.	Soekodono	—	1 789	2 228 587	—
107	id.	Ranoelamongan.	Djatiroto	4 228	2 710	8 927 555	123 940
			Totalen	5 060	28 408	37 803 262	938 071
			Besoeki.				
108	Bondowoso.	Besoeki.	De Maas	—	600	654 425	—
109	id.	Bondowoso.	Tanggarang	—	996	1 180 971	7 56
110	id.	Besoeki.	Boedoean	—	789	900 984	—
111	Banjoewangi.	Banjoewangi.	Soekowidi	—	650	820 202	—
112	Panaroekan.	Panaroekan.	Wringinanom	—	1 294	1 685 356	—
113	id.	Sitoebondo.	Pandji	—	1 975	2 213 047	—
114	id.	id.	Olean	—	925	1 063 548	—
115	id.	Pradjekan.	Pradjekan	—	971	1 470 816	—
116	id.	Soemberwaroe.	Asembagoes	137	831	1 394 360	—
			Totalen	137	9 031	11 383 709	7 56
			Banjoemas.				
117	Banjoemas.	Kaliredja.	Kaliredjo	—	838	905 756	1 90
118	id.	Soekaradja.	Kalibagor	—	1 167	1 722 052	—
119	id.	Poerwaredja.	Klampok	—	1 843	2 397 421	—
120	Poerwakerta.	Poerwakerta.	Poerwakerta	—	969	1 449 976	2 47
121	Poerbalingga.	Poerbalingga.	Bodjong	12	1 804	2 443 542	—
122	Tjilatjap.	Madjenang.	Madjenang	—	373	366 861	—
			Totalen	12	6 994	9 285 608	4 37
			Kedoe.				
123	Poerworedjo.	Poerwodadi.	Poerworedjo	—	1 989	2 348 594	—
124	Keboemen.	Premboen.	Premboen	—	2 914	3 409 231	31 24
			Totalen	—	4 903	5 757 825	31 24
			Madioen.				
125	Madioen.	Madioen.	Kanigoro	—	1 464	1 917 307	—
126	id.	id.	Redjoagoeng	—	1 772	2 215 302	—
127	id.	Oeteran.	Pagotan	—	1 564	1 712 422	—
128	Magetan.	Goranggareng.	Redjosari	—	1 322	1 700 361	—
129	id.	Maospati.	Poerwodadi	—	1 700	2 220 425	—
130	Ngawi.	Ngawi.	Soedhono	—	1 538	2 208 162	—
			Totalen	—	9 360	11 973 979	—
			Kediri.				
131	Kediri.	Kediri.	Pasantren	—	1 948	2 267 559	250 88
132	id.	id.	Ngadiredjo	—	929	894 193	51 30
133	id.	Pare.	Kentjong	665	1 046	1 860 431	210 42
134	id.	id.	Badas	—	900	1 095 442	—
135	id.	id.	Tegowangi	372	2 121	2 848 859	66 80
136	id.	id.	Kawarasan	491	1 957	2 599 124	311 13
137	id.	id.	Menang	—	1 410	1 836 299	—

Verkregen product aan suiker (in pikols).							
Hoofdsuiker.				Melassesuiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Zaksuiker.	Diversen. *a)*
Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.				
—	—	—	134 029	806	—	—	321
—	20 085	—	69 058	6 565	—	—	—
93 911	—	—	—	1 944	—	—	268
157	—	—	106 048	1 082	—	—	9 126
—	207 765	—	—	—	13 335	—	—
—	313 854	—	553 399	1 642	—	—	692
803 000	1 675 424	37 668	1 275 303	114 846	34 048	1 418	65 433
—	39 171	—	26 021	615	—	—	65
—	121 772	—	—	3 739	—	100	—
—	39 799	—	36 970	3 165	—	—	13 300
—	12 318	—	57 694	257	—	—	—
—	10 000	—	152 084	916	—	—	90
—	213 218	—	—	—	6 969	—	50 371
—	100 535	—	4 570	997	—	—	—
—	135 277	—	—	3 140	—	—	—
—	57 515	—	82 418	1 189	—	430	101
—	729 605	—	359 757	14 018	6 969	530	63 927
—	72 097	—	12 942	—	—	—	—
135	160 294	—	16 484	—	—	—	—
—	187 286	—	75 648	—	—	—	—
—	131 197	—	20 001	—	—	—	—
—	55 284	—	194 557	708	—	—	—
—	—	—	26 726	—	—	—	—
135	606 158	—	346 358	708	—	—	—
—	44 340	—	227 587	—	—	—	—
—	327 348	—	39 089	—	—	—	984
—	371 688	—	266 676	—	—	—	984
211 336	—	—	—	1 746	—	—	301
230 248	—	—	—	885	689	419	99
182 733	—	8 010	—	1 998	—	—	300
180 644	—	—	—	971	—	—	—
239 112	93	—	—	2 836	—	—	303
—	232 997	—	—	700	—	—	—
1 044 073	233 090	8 010	—	9 136	689	419	1 003
240 309	—	—	—	669	—	—	151
109 076	—	—	—	—	—	—	—
205 995	—	—	—	909	—	—	—
—	65 065	—	54 399	—	—	—	—
300 221	—	—	—	1 283	—	—	177
928	185 717	—	165 911	—	—	—	—
—	58 451	—	150 633	—	—	—	—

Volg-nummer.	Afdeelingen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in bouws van 500 vierkante rijnlandsche roeden) verwerkt in 1922: op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in pikols) verkregen in 1922: van eigen aanplant.	opgekocht van inlanders of op andere wijze niet van eigen aanplant verkregen.
138	Kediri.	Papar.	Poerwoasri	—	1 737	2 146 585	5 680
139	id.	id.	Bogohkidoel	—	1 149	1 501 308	—
140	id.	id.	Minggiran	—	1 550	2 089 308	—
141	id.	Madjarata.	Meritjan	—	1 200	1 568 463	13 989
142	id.	Ngadiloewih.	Soemberdadi	174	1 982	2 715 942	—
143	Blitar.	Blitar.	Garoem	1 023	1 799	3 807 411	9 697
144	id.	Wlingi.	Kenongo	223	873	1 399 914	—
145	Toeloengagoeng.	Kalangbret.	Modjopanggoeng	—	1 366	1 853 811	—
146	Berbek.	Berbek.	Djati	—	1 125	1 681 717	3 451
147	id.	Kertasana.	Lestari	8	1 169	1 302 865	—
148	id.	id.	Baron	321	641	1 275 240	133 889
149	id.	id.	Djoewono	—	490	685 594	78 410
150	id.	Ngandjoek.	Ngandjoek	—	1 126	1 313 043	—
151	id.	Waroedjajeng.	Koedjoumanis	238	1 093	1 700 865	856 768
			Totalen	3 515	27 611	38 443 968	1 492 445
			Djokjakarta.				
152	Mataram.	Prambanan.	Tandjoeng Tirto	689	—	785 273	812 883
153	id.	id.	Randoegoenting en Tjandisewoe	1 193	—	1 380 980	83 736
154	id.	Kotagede.	Wonotjahor	850	—	827 176	882 673
155	id.	Kotagede en Berbah.	Kedaton Pleret	750	—	953 702	535 511
156	id.	Kretek.	Poendoeng	736	14	1 036 636	40 669
157	id.	Tjepit.	Gesikan	1 147	—	1 583 669	—
158	id.	id.	Barongan	1 134	38	1 745 444	—
159	id.	id.	Bantoel	699	—	961 800	410 575
160	id.	id.	Padokan	1 158	—	1 493 228	—
161	id.	Djoemeneng.	Tjebongan	1 770	—	2 149 381	—
162	id.	id.	Sendang Pitoe	906	219	1 379 597	19 224
163	id.	Gamping.	Demak Idjo	845	—	1 101 040	380 700
164	id.	id.	Sedajoe *b)*	1 012	—	—	—
165	id.	Godean.	Rewoeloe	1 055	—	701 484	880 431
166	id.	Srandakan.	Gondang Lipoero	496	—	773 285	—
167	id.	Mlati.	Beran	822	—	904 372	375 125
168	id.	Klegoeng.	Medari	2 359	—	3 060 923	—
169	Koelon Progo.	Galoer.	Sewoegaloer	1 070	—	1 387 229	—
			Totalen	18 691	271	22 225 219	4 421 528
			Soerakarta.				
170	Soerakarta.	Kampoenglor.	Tjolomadoe	902	179	1 226 130	48 690
171	id.	Kartasoera.	Kartasoera	826	109	1 056 952	104 699
172	Klaten.	Prambanan.	Gondangwinangoen	1 458	—	1 884 370	149 500
173	id.	id.	Prambanan	633	—	778 942	1 149 540
174	id.	id.	Tjandisewoe	412	—	640 736	—
175	id.	Ponggok.	Tjokro Toeloeng	1 163	—	1 305 180	—
176	id.	id.	Ponggok	425	—	401 458	284 752
177	id.	id.	Karanganom	738	—	857 124	—
178	id.	Delanggoe.	Delanggoe	1 150	—	1 666 921	—
179	id.	id.	Wonosari	1 003	—	1 339 315	707
180	id.	id.	Tjepper	1 551	—	1 898 742	—
181	id.	Bedji.	Manishardjo	1 440	—	1 960 603	—
182	id.	Djatinom.	Gedaran (Kradjan Redjo)	622	33	922 817	—
183	Sragen.	Sragen.	Modjo	2 063	—	2 647 115	164 079
184	id.	Karanganjar.	Tasikmadoe	1 868	—	1 884 500	124 733
185	Bojolali.	Banjoedana.	Bangak	1 065	—	10 97 554	—
			Totalen	17 319	321	21 568 159	2 026 700

b) Heeft in 1922 niet gemalen; de rietproductie werd door de onderneming Rewoeloe verwerkt.

Verkregen product aan suiker (in pikols).							
Hoofdsuiker.				Melassesuiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen. *a)*
Superieure. hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.				
218 253	—	—	—	1 009	—	—	180
160 606	—	—	—	1 679	—	—	771
—	126 470	—	108 578	—	—	—	10 727
170 171	—	—	—	2 458	—	—	203
278 986	—	—	—	—	—	—	—
426 240	—	—	—	818	—	—	227
75	103 128	—	—	36 218	—	—	—
2 905	149 391	—	—	56 520	—	—	—
165 432	—	—	—	1 065	—	200	—
—	91 444	—	64 252	4 174	—	—	114
—	114 080	—	6129	—	—	—	—
—	66 727	—	—	—	—	—	—
141 083	—	—	—	1 340	—	—	52
—	155 815	—	25 154	—	—	—	—
2 420 280	1 116 288	—	575 056	108 142	—	200	12 602
194 531	—	—	—	556	—	—	—
162 197	—	—	—	1 513	—	—	—
198 106	—	2 503	—	—	—	800	—
—	185 281	—	—	—	—	—	—
							—
127 081	—	—	—	1 119	—	—	—
—	91 254	—	102 991	1 029	—	—	—
193 071	—	—	—	926	—	150	—
171 519	—	—	—	990	—	—	—
148 662	—	26 027	—	—	6 124	—	—
246 430	—	—	—	5 958	—	—	—
—	144 249	—	—	544	—	—	—
178 637	—	—	—	994	—	—	200
—	—	—	—	—	—	—	—
164 435	—	—	—	—	988	—	—
—	90 477	—	—	448	—	—	—
—	149 121	—	—	2 132	—	—	—
336 364	—	—	—	2 898	—	—	—
143 007	—	—	—	—	—	450	—
2 264 040	660 382	28 530	102 991	19 107	7 112	1 400	200
131 614	—	—	—	464	—	—	—
123 175	—	—	—	903	—	—	75
244 604	—	—	—	3 709	—	—	—
213 017	—	—	—	229	—		—
68 154	—	—	—	—	—	—	—
152 024	—	—	—	1 140	—	—	—
77 725	—	—	—	—	334	—	—
95 065	—	—	—	599	—	—	—
189 212	—	—	—	1 499	—	—	—
131 618	—	—	—	2 660	—	—	159
142 983	—	39 785	—	31 978	—	—	—
—	216 421	—	—	1 114	—	—	103
50	100 860	—	—	212	—	30	—
342 636	—	—	—	992	—	—	—
238 656	—	—	—	3 114	—	—	—
119 463	—	—	—	1 795	—	—	300
2 269 996	317 281	39 785	—	50 408	334	30	637

VERDEELING DER SUIKERONDERNEMINGEN.		Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in bouws van 500 vierkante rijnlandsche roeden) verwerkt in 1922: op gronden der ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in bouws van 500 vierkante rijnlandsche roeden) verwerkt in 1922: buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in pikols) verkregen in 1922: van eigen aanplant.	Hoeveelheid riet (in pikols) verkregen in 1922: opgekocht van inlanders of op andere wijze niet van eigen aanplant verkregen.
Ondernemingen, uitsluitend berustende op overeenkomsten met de inlandsche bevolking		222 (6)	151 437 (132)	185 292 813 (132)	1 586 570 (27)
Ondernemingen niet of niet uitsluitend berustende op overeenkomsten.	op erfpachtsperceelen	8 614 (15)	19 459 (15)	33 886 993 (15)	1 409 177 (10)
	„ particuliere landerijen	1 641 (3)	2 677 (3)	4 405 061 (3)	413 228 (2)
	„ huurlanden in de Vorstenlanden	33 240 c) (32)	413 (5)	40 682 748 (31)	6 274 805 (16)
	„ onverhuurde landen in Soerakarta (Tjolomadoe en Tasikmadoe)	2 770 (2)	179 (1)	3 110 630 (2)	173 423 (2)
Totalen		46 487 (58)	174 165 (156)	267 378 245 (183)	9 857 203 (57)

c) De fabrieken Randoegoenting en Tjandisewoe zijn als één fabriek opgenomen; eveneens de fabrieken Rewoeloe en Sedajoe.

SPECIFICATIE der uitgaven per gewest.

GEWESTEN.	Aantal ondernemingen.	Aan inlanders werd betaald: wegens grondhuur.	wegens loonen.	wegens gedane leveringen.	wegens verstrekking van rijst, voedingsmiddelen en kleedingstukken, verlies op padiverkoop en gratificaties, en kosten van cultuurpolitie.	Totaal.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Cheribon	12	f 876 404,55	f 5 388 708,91	f 561 325,76	f 4 782,—	f 6 831 221,22
Pekalongan	18	1 927 127,65	10 705 131,33	1 433 545,13	402,50	14 066 206,61
Semarang	12	922 379,99	6 603 711,07	253 543,14	4 554,12	7 784 188,32
Soerabaja	36	2 900 395,34	17 504 950,25	1 002 904,69	26 055,73	21 434 306,01
Pasoeroean	26	1 972 343,04	14 375 146,77	1 203 271,66	14 550,—	17 565 311,47
Besoeki	9	768 917,27	3 841 891,07	269 239,13	—	4 880 047,47
Banjoemas	6	790 250,78	3 192 559,38	78 697,40	—	4 061 507,56
Kedoe	2	712 812,36	2 260 266,61	48 462,12	—	3 021 541,09
Madioen	6	512 171,88	4 389 489,46	470 792,65	—	5 372 453,99
Kediri	20	2 161 076,69	11 208 049,71	1 511 435,83	26 014,21	14 906 576,44
Djokjakarta d)	17	1 693 575,20	6 899 672,42	416 988,59	13 303,22	9 023 539,43
Soerakarta	15	1 349 334,06	7 634 579,22	616 257,53	—	9 600 170,81
Totalen	179	f 16 586 788,81	f 94 004 156,20	f 7 866 463,63	f 89 661,78	f 118 547 070,42

d) Met inbegrip van de in Soerakarta werkende suikerfabriek Tjandisewoe.

…ITULATIE.

	Verkregen product aan suiker (in pikols).								Totaal uitgaaf aan inlanders voor loonen en gedane leveringen gedurende 1922.
	Hoofdsuiker.				Melasse-suiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	
	Superieure. hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.					
…0	9 458 114 (68)	5 491 731 (71)	312 350 (14)	3 780 643 (52)	383 930 (111)	53 834 (9)	11 916 (27)	418 546 (70)	f 71 040 692,24 (130)
…7	1 440 929 (9)	1 088 924 (9)	65 449 (2)	932 008 (7)	62 696 (11)	—	481 (2)	1 771 (8)	12 917 473,64 (14)
…8	—	457 431 (3)	—	9 735 (1)	30 545 (3)	18 570 (1)	—	408 (2)	2 344 956,19 (3)
…5	4 163 766 (25)	977 663 (7)	68 315 (3)	102 991 (1)	65 937 (24)	7 446 (3)	1 430 (4)	837 (5)	13 774 809,98 (30)
…3	370 270 (2)	—	—	—	3 578 (2)	—	—	—	1 792 687,78 (2)
…3	15 433 079 (104)	8 015 749 (90)	446 114 (19)	4 825 377 (61)	546 686 (151)	79 850 (13)	13 827 (33)	421 562 (85)	f 101 870 619,83 (179)

II. GEWESTELIJK OVERZICHT van de in 1922 op Java bestaande suikerrietaanplantingen ter verkrijging van plantriet (bibit). *a*)

GEWESTEN.	Op zich zelf staande bibitondernemingen.				Zelfstandig beheerde bibit-aanplantingen van suikerfabrieken.			Fabrieksaanplant.		
	Aantal ondernemingen.	Eigen aanplantingen.		Hoeveelheid plantriet (in pikols) verkregen door opkoop van de bevolking.	Aantal ondernemingen.	Aantal bouws.	Geoogste hoeveelheid plantriet in pikols.	Aantal ondernemingen.	Aantal bouws.	Geoogste hoeveelheid plantriet in pikols.
		Uitgestrektheid (in bouws).	Geoogste hoeveelheid plantriet in pikols.							
Banjoemas	1	153 (1)	76 300 (1)	—	—	—	—	5	434 (5)	129 813 (2)
Besoeki	2	190 (2)	103 243 (1)	—	2	255 (2)	101 907 (2)	7	268 (6)	107 746 (6)
Cheribon	9	1 143 (7)	420 229 (7)	37 493 (4)	—	—	—	11	424 (7)	195 657 (8)
Kedoe	7	301 (6)	95 059 (6)	—	2	71 (1)	20 222 (1)	2	370 (2)	113 889 (2)
Kediri	11	2 068 (11)	826 493 (11)	—	—	—	—	12	1 344 (11)	630 227 (12)
Madioen	2	588 (2)	142 217 (2)	—	—	—	—	6	432 (4)	177 720 (5)
Pasoeroean	20	2 976 (16)	1 047 494 (17)	69 934 (2)	1	99 (1)	30 867 (1)	22	1 271 (18)	466 465 (15)
Pekalongan	—	—	—	—	3	574 (3)	167 899 (3)	13	666 (11)	234 702 (9)
Preanger-Regentschappen	4	554 (3)	256 099 (4)	—	—	—	—	—	—	—
Semarang	4	473 (4)	171 321 (4)	—	—	—	—	8	337 (5)	197 155 (6)
Soerabaja	1	223 (1)	38 550 (1)	—	2	212 (2)	28 599 (2)	21	873 (16)	55 307 (8)
Djokjakarta	2	84 (2)	8 000 (1)	—	1	75 (1)	—	16	914 (13)	115 692 (5)
Soerakarta	3	145 (3)	125 464 (3)	—	1	15 (1)	5 250 (1)	12	647 (8)	106 246 (4)
Totalen	66	8 898 (58)	3 310 469 (59)	107 427 (6)	12	1 301 (11)	354 744 (10)	135	7 980 (106)	2 530 619 (82)

a) De tusschen haakjes geplaatste cijfers hebben betrekking op het aantal ondernemingen.

Bijlage BB.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, § 1, sub 4°., en § 2, sub 2°., van het verslag.)

OVERZICHT

van de beplante uitgestrektheden en de productie in het grootlandbouwbedrijf in Nederlandsch-Indië in 1922.

BEPLANTE UITGESTREKTHEDEN (IN BOUWS) a) EN PRODUCTIE IN

A. JAVA E MAI

BEPLANTE UITGESTREK HEI

Naam van het gewas.	Bantam.	Batavia.	Cheribon.	Preanger-Regent-schappen.	Pekalongan.	Semarang.	Rembang.	Banjoemas.	Kedoe.	Djokjakarta.	Soerakarta.	Madioen.
Hevea	10 129	36 868	291	50 890	3 310	10 316	—	7 726	360	—	5 166	1 384
	(6 649)	(18 934)	(183)	(26 845)	(2 656)	(6 380)	—	(5 179)	(40)	—	(1 468)	(1 266
Koffie	95	7 372	—	1 095	3 955	7 644	—	110	583	—	10 300	1 729
	(45)	(1 668)	—	(741)	(3 905)	(6 791)	—	(28)	(272)	—	(7 763)	(1 456
Thee	—	17 689	2 130	84 114	1 141	804	—	493	1 205	—	2 420	—
	—	(16 602)	(1 998)	(79 678)	(1 128)	(769)	—	(469)	(1 116)	—	(1 813)	—
Kina	—	2 251	813	14 115	537	701	—	117	85	—	331	711
	—	(1 222)	(400)	(11 404)	(221)	(472)	—	(54)	(83)	—	(183)	(220
Tabak	—	25	—	—	—	13	—	578	—	1 877	8 620	—
	—	(25)	—	—	—	(13)	—	(578)	—	(1 877)	(8 620)	—
Oliepalmen	—	313	—	246	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cocospalmen	564	6 226	11	2 482	1 281	1 931	40	55	—	100	574	154
	(100)	(3 058)	—	(887)	(877)	(347)	—	(24)	—	—	—	(142
Cacao	—	—	—	40	2 098	5 353	—	—	—	—	681	—
	—	—	—	(40)	(2 043)	(3 988)	—	—	—	—	(621)	—
Coca	—	—	—	718	—	123	—	—	—	—	32	—
	—	—	—	(551)	—	(94)	—	—	—	—	(26)	—
Kapok	50	340	—	270	4 294	4 506	—	—	—	—	1 709	310
	—	(5)	—	(20)	(3 729)	(3 674)	—	—	—	—	(967)	(300
Peper	4	148	7	—	400	1 959	—	—	—	—	731	—
	(4)	(148)	—	—	(400)	(770)	—	—	—	—	(681)	—
Notemuskaat	—	5	7	—	782	1 493	—	—	—	—	725	—
	—	(5)	—	—	(407)	(1 359)	—	—	—	—	(535)	—
Cassave	—	873	—	92	100	—	—	—	—	—	568	175
	—	(815)	—	(92)	(100)	—	—	—	—	—	(222)	(175
Agave	—	—	—	—	—	18	—	630	—	—	10 097	—
	—	—	—	—	—	(8)	—	(300)	—	—	(3 580)	—
Aetherische olie-gewassen	70	1 807	357	2 932	—	6	—	—	—	—	—	—
	(70)	(1 237)	(322)	(2 040)	—	—	—	—	—	—	—	—
Indigo	—	237	—	—	10	—	—	—	—	—	1 479	—
	—	(237)	—	—	(10)	—	—	—	—	—	(1 479)	—
Ficus en andere caoutchoucsoorten en getahpertja	—	6	10	2 579	200	1 034	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	(1 489)	—	(934)	—	—	—	—	—	—
Suikerriet	—	—	13 359	—	23 929	13 670	—	7 006	4 903	18 962	17 640	9 360
	—	—	(13 359)	—	(23 929)	(13 670)	—	(7 006)	(4 903)	(18 962)	(17 640)	(9 360)
Suikerrietbibit	—	—	1 567	554	1 240	810	—	587	742	1 073	807	1 020
	—	—	(1 567)	(554)	(1 240)	(810)	—	(587)	(742)	(1 073)	(807)	(1 020)
Totalen voor Java en Madoera	10 912	74 160	18 552	160 127	43 277	50 381	40	17 802	7 878	22 012	61 880	14 843
	(6 868)	(43 956)	(17 829)	(124 341)	(40 645)	(40 079)	—	(14 225)	(7 156)	(21 912)	(46 405)	(13 939)

a) De tusschen ( ) vermelde cijfers geven het aantal bouws aan, welke in productie zijn.

…TIE IN HET GROOTLANDBOUWBEDRIJF IN NEDERLANDSCH-INDIË.

…E MADOERA.

…EK HEDEN (IN BOUWS).

…oen.	Soerabaja.	Madoera.	Kediri.	Pasoeroean.	Besoeki.	Totalen voor Java en Madoera.	Verkregen product.	Aantal ondernemingen.
384 266	2 580 (576)	— —	16 090 (10 378)	43 470 (30 153)	42 427 (32 386)	231 007 (143 093)	28 902 043 K.G.	438 ondernemingen, benevens 8 ondernemingen langs de wegen.
729 456	2 375 (1 942)	— —	22 250 (20 363)	37 894 (32 717)	45 914 (39 294)	141 316 (116 985)	551 490 pikol.	278
— —	— —	— —	1 644 (1 303)	1 860 (1 584)	595 (381)	114 095 (106 841)	31 074 747 K.G., benevens 5 909 315 K.G. verkregen door opkoop van de bevolking.	256
711 (220	— —	— —	945 (598)	1 233 (888)	59 (29)	21 898 (15 774)	8 808 124 K.G.	125 ondernemingen, benevens 43 opkoop-ondernemingen.
— —	— —	— —	5 (5)	230 (230)	27 965 (27 965)	39 313 (39 313)	17 949 602 K.G. bladtabak en 6 398 154 K.G. krosok, benevens door opkoop van de bevolking verkregen 582 458 K.G. bladtabak en 3 478 747 K.G. krosok.	53
— —	— —	— —	— —	2 —	5 (3)	566 (3)	—	13
154 (142	98 (73)	— —	2 058 (338)	85 —	1 128 (669)	16 787 (6 515)	4 259 436 stuks noten en 10 026 pikol copra, benevens 7 pikol copra verkregen door opkoop van de bevolking.	149
— —	— —	— —	500 (500)	200 (200)	596 (224)	9 468 (7 616)	14 913 pikol.	25
— —	23 (23)	— —	203 (183)	907 (605)	1 (1)	2 007 (1 483)	891 235 K.G. coca.	25 ondernemingen, benevens 47 ondernemingen langs de wegen.
310 (300	230 (210)	— —	698 (370)	441 (251)	150 (40)	12 998 (9 566)	8 562 800 kolven, 4224 pikol ongezuiverde kapok, 17 432 pikol gezuiverde kapok en 7277 pikol pitten; verkregen door opkoop van de bevolking 2468 pikol gezuiverde kapok en 3096 pikol ongezuiverde kapok.	48 ondernemingen, benevens 13 ondernemingen langs de wegen.
— —	— —	— —	— —	— —	94 (94)	3 343 (2 097)	634 pikol.	14 ondernemingen, benevens 8 ondernemingen langs de wegen.
— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 012 (2 306)	30 000 stuks noten en 2165 pikol noten, benevens 229 pikol foelie en 748 pikol noot en foelie.	16 ondernemingen, benevens 4 ondernemingen langs de wegen.
175 (175	— —	— —	4 808 (4 808)	7 395 (7 395)	— —	14 011 (13 607)	9 901 pikol knollen, benevens 10 022 971 K.G. 1ste soort meel, 2 364 386 K.G. 2de soort meel en 478 779 K.G. 3de soort meel; bovendien nog 1 727 508 K.G. ampas, 4960 K.G. gaplek, 596 101 K.G. pearl en 26 920 K.G. flake.	46 ondernemingen, benevens 28 opkoopondernemingen.
— —	— —	— —	1 018 (750)	551 (494)	591 (400)	12 905 (5 582)	55 046 pikol vezel.	22
— —	838 (820)	190 (120)	55 (55)	280 (280)	120 (70)	6 655 (5 014)	160 104 K.G. sereholie (waarvan 9980 K.G. door opkoop van de bevolking verkregen), 151 K.G. palmarosa-olie, 3145 K.G. patchouli-olie (droogblad); benevens 273 K.G. patchouli-olie van wegen-aanplant.	47
— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 726 (1 726)	37 244 K.G. en 50 400 L.	15
— —	42 —	— —	229 (10)	747 (10)	130 —	4 977 (2 443)	100 007 K.G. getalipertja.	25
360 360	38 061 (38 061)	— —	31 126 (31 126)	33 468 (33 468)	9 168 (9 168)	220 652 (220 652)	267 378 245 pikol maalriet, benevens 9 857 203 pikol maalriet verkregen door opkoop van de bevolking.	183
020 020	1 308 (1 308)	— —	3 412 (3 412)	4 346 (4 346)	713 (713)	18 179 (18 179)	6 195 822 pikol suikerbibit, 58 700 pikol maalriet en 27 530 pikol doorgeschoten bibit; door opkoop van de bevolking is verkregen 107 426 pikol suikerbibit.	66 ondernemingen, benevens 147 ondernemingen die onderdeelen zijn van suikerfabrieken.
843 939	45 555 (48 013)	190 (120)	85 041 (74 199)	133 109 (112 621)	129 656 (111 437)	874 915 (718 745)		1844 ondernemingen + 80 ondernemingen langs de wegen + 147 ondernemingen die onderdeelen zijn van suikerfabrieken + 71 opkoop-ondernemingen.

B. BUITEN

BEPLANTE UITGESTREKT

Naam van het gewas.	Lampongsche districten.	Palembang.	Djambi.	Oostkust van Sumatra.	Benkoelen.	Sumatra's Westkust.	Tapanoeli.	Atjeh en onderhoorigheden.	Riouw en onderhoorigheden.	Banka en onderhoorigheden.	Billiton.
Hevea	12 625 (7 418)	2 498 (254)	— —	214 925 (145 422)	110 (12)	970 (672)	9 596 (4 769)	21 607 (10 933)	19 747 (13 314)	— —	— —
Koffie	6 336 (3 197)	2 411 (1 966)	— —	14 285 (9 280)	4 975 (3 302)	3 124 (2 108)	2 465 (2 317)	510 (185)	— —	— —	— —
Thee	— —	47 (13)	— —	15 727 (12 446)	70 (10)	1.035 (500)	— —	— —	— —	— —	— —
Kina	— —	103 (—)	— —	9 (—)	639 (90)	1 516 (798)	— —	— —	— —	— —	— —
Tabak	— —	— —	— —	26 757 (26 757)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Oliepalmen	1 073 (9)	809 (—)	— —	16 618 (3 492)	— —	5 (—)	— —	4 026 (1 865)	— —	— —	— —
Cocospalmen	175 (150)	— —	— —	12 508 (5 981)	185 (126)	1 862 (675)	1 539 (554)	3 302 (462)	3 209 (686)	— —	44 (44)
Peper	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	35 (14)	— —	— —	— —
Notemuskaat	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Agave	501 (268)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Aetherische olie-gewassen	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	200 (—)	— —	204 (90)	— —
Ficus en andere caoutchoucsoorten en getahpertja	— —	— —	— —	435 (170)	— —	55 (55)	— —	42 (—)	7 (—)	— —	— —
Gambir	— —	— —	— —	2 354 (2 273)	— —	— —	— —	— —	847 (847)	— —	— —
Totalen voor de Buitengewesten	20 710 (11 042)	5 868 (2 233)	—	303 618 (205 821)	5 979 (3 540)	8 567 (4 808)	13 600 (7 640)	29 722 (13 459)	23 810 (14 847)	204 (90)	44 (44)

HEDEN (IN BOUWS).										
Westerafd. van Borneo.	Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	Menado.	Celebes en onderhoorigheden.	Amboina.	Timor en onderhoorigheden.	Bali en Lombok.	Nieuw-Guinea.	Totaal der Buitengewesten.	Verkregen product.	Aantal ondernemingen.
5 346 (2 252)	6 700 (1 882)	406 (366)	495 (—)	148 (—)	— —	10 —	— —	295 183 (187 294)	43 261 050 K.G.; door opkoop van de bevolking is verkregen 60 698 K.G.	357 + 1 langs de wegen.
— —	7 (2)	2 674 (1 546)	92 —)	631 (631)	— —	— —	— —	37 510 (24 534)	105 196 pikol.	92
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	16 879 (12 969)	6 417 449 K.G.	28
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 267 (888)	224 481 K.G.	13
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	26 757 (26 757)	16 026 457 K.G. bladtabak en 36 720 K.G. krosok.	79
— —	219 (—)	93 (—)	3 (—)	— —	— —	115 (—)	— —	22 961 (5 366)	3 821 304 K.G. olie en 512 228 K.G. pitten.	49
558 (107)	670 (113)	9 549 (3 369)	4 219 (1 088)	8 768 (3 433)	576 (5)	769 (46)	— —	47 933 (16 839)	2 232 303 stuks noten en 140 776 pikol copra; benevens door opkoop van de bevolking verkregen 14 583 pikol copra.	312
— —	105 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	140 (17)	61 pikol.	2
— —	— —	108 (93)	— —	455 (402)	— —	— —	— —	563 (495)	523 pikol noot, 77 pikol foelie en 110 pikol noot en foelie.	5
— —	— —	— —	— —	10 (—)	— —	— —	— —	511 (268)	3 714 pikol.	5
— —	— —	— —	345 (210)	— —	— —	— —	— —	749 (300)	10 460 K.G. sereholie; benevens door opkoop van de bevolking verkregen 2 446 K.G. sereholie.	4
1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	540 (226)	11 K.G.	7
340 (340)	160 (160)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 701 (3 620)	3 828 237 K.G.	9
6 245 (2 700)	7 861 (2 160)	12 830 (5 374)	5 154 (1 298)	10 012 (4 466)	576 (5)	894 (46)	— —	455 694 (279 573)		962 + 1 langs de wegen.

Bijlage CC.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, § 1, sub 4°., en § 2, sub 2°., van het verslag.)

OVERZICHT

over 1922 van de landbouwondernemingen in Nederlandsch-Indië, ingedeeld volgens den rechtstoestand der gronden.

Landbouwondernemingen ingedeeld volgens [en rech…]

GEWESTEN.	Gouvernementsgrond.			Particuliere landerijen.			Erfpacht.			[illegible]
	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in bouws).	Beplant (aantal bouws).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in bouws).	Beplant (aantal bouws).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in bouws).	Beplant (aantal bouws).	Aantal ondernemingen.
Java en Madoera.										
Bantam	—	—	—	—	—	—	47	28 923	10 777	—
Batavia	3	2 785	2 785	115	750 692	57 558	[1] 17	10 381	5 518	—
Cheribon	—	—	—	—	—	—	15	6 468	3 705	—
Preanger-Regentschappen	3	4 692	4 533	—	—	—	303	290 278	143 612	—
Pekalongan	3	2 300	2 300	1	3 473	1 049	26	13 759	9 016	—
Semarang	6	5 394	5 383	5	716	152	53	24 888	17 829	—
Rembang	—	—	—	—	—	—	1	704	40	—
Banjoemas	2	1 865	1 865	—	—	—	28	19 428	6 538	—
Kedoe	—	—	—	—	—	—	11	3 165	2 195	—
Djokjakarta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
Soerakarta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84
Madioen	1	1 269	1 269	—	—	—	9	7 104	2 855	—
Soerabaja	—	—	—	4	1 451	511	13	8 405	4 409	—
Madoera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kediri	—	—	—	—	—	—	78	83 926	46 116	—
Pasoeroean	—	—	—	1	850	351	90	96 846	71 102	—
Besoeki	—	—	—	—	—	—	93	128 463	65 063	—
Totalen voor Java en Madoera	18	18 305	18 135	126	757 182	59 621	[1] 784	722 738	388 775	112
Buitengewesten.										
Lampongsche districten	—	—	—	—	—	—	18	62 946	14 919	—
Palembang	—	—	—	—	—	—	8	26 217	5 849	—
Djambi	—	—	—	—	—	—	2	681	577	—
Oostkust van Sumatra	—	—	—	—	—	—	4	208	134	—
Benkoelen	—	—	—	2	127	80	13	34 136	5 812	—
Sumatra's Westkust	—	—	—	3	734	240	73	73 681	7 880	—
Tapanoeli	—	—	—	—	—	—	22	32 287	12 296	—
Atjeh en onderhoorigheden	1	5 690	800	—	—	—	13	22 373	1 520	—
Riouw en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	5	8 335	2 545	—
Banka en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	1	234	204	—
Billiton	—	—	—	—	—	—	1	44	44	—
Westerafd. van Borneo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	—	—	—	—	—	—	34	59 872	7 346	—
Menado	—	—	—	—	—	—	74	23 584	8 584	—
Celebes en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	5	3 378	749	—
Amboina	—	—	—	—	—	—	56	29 314	8 505	—
Timor en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bali en Lombok	—	—	—	1	22 000	40	12	16 122	854	—
Totalen voor de buitengewesten	1	5 690	800	6	22 861	360	341	393 412	77 818	—
Totalen voor Java en Madoera	18	18 305	18 135	126	757 182	59 621	[1] 784	722 738	388 775	112
Algemeene totalen	19	23 995	18 935	132	780 043	59 981	[1] 1 125	1 116 150	466 593	112

1) Hieronder 2 ondernemingen, reeds opgenomen onder een anderen rechtstoestand.

2) Alsvoren onderscheidenlijk 3, 6, 2, 4, 1, 2, 3, 3, 1, 2, 9, 8 en 2.

3) Asvoren 46.

en rechtstoestand der gronden.

Huurland.			Landbouwconcessies.			Vrije huur van de bevolking.			Totalen.		
Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in bouws).	Beplant (aantal bouws).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in bouws).	Beplant (aantal bouws).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in bouws).	Beplant (aantal bouws).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in bouws).	Beplant (aantal bouws).
—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	28 923	10 777
—	—	—	—	—	—	4	801	501	139	764 659	66 362
—	—	—	—	—	—	[2]) 18	15 408	14 840	33	21 876	18 545
—	—	—	—	—	—	[2]) 19	3 328	2 615	325	298 298	150 760
—	—	—	—	—	—	[2]) 17	24 258	24 079	47	43 790	36 444
—	—	—	—	—	—	[2]) 15	16 066	14 534	79	47 064	37 898
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	704	40
—	—	—	—	—	—	[2]) 10	9 185	8 789	40	30 478	17 192
—	—	—	—	—	—	[2]) 9	6 487	6 125	20	9 652	8 320
28	52 607	25 480	—	—	—	[2]) —	271	271	28	52 878	25 751
84	213 006	58 827	—	—	—	[2]) —	927	321	84	213 933	59 148
—	—	—	—	—	—	[2]) 9	10 851	10 380	19	19 224	14 504
—	—	—	—	—	—	[2]) 39	40 062	39 557	56	49 918	44 477
—	—	—	—	—	—	1	190	190	1	190	190
—	—	—	—	—	—	[2]) 26	32 737	30 852	104	116 663	76 968
—	—	—	—	—	—	[2]) 43	41 212	40 030	134	138 908	111 483
—	—	—	—	—	—	[2]) 31	37 017	35 221	124	165 480	100 284
112	265 613	84 307	—	—	—	[3]) 241	238 800	228 305	1 281	2 002 638	779 143
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	62 946	14 919
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	26 217	5 849
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	681	577
—	—	—	304	1 121 491	294 214	—	—	—	308	1 121 699	294 348
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	34 263	5 892
—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	74 415	8 120
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	32 287	12 296
—	—	—	40	144 069	26 926	—	—	—	54	172 132	29 246
—	—	—	22	81 516	21 023	—	—	—	27	89 851	23 568
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	234	204
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	44	44
—	—	—	43	57 096	6 245	—	—	—	43	57 096	6 245
—	—	—	4	12 784	195	—	—	—	38	72 656	7 541
—	—	—	20	14 177	4 146	—	—	—	94	37 761	12 730
—	—	—	35	17 838	4 065	—	—	—	40	21 216	4 814
—	—	—	2	2 740	880	—	—	—	58	32 054	9 385
—	—	—	6	3 238	576	—	—	—	6	3 238	576
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	38 122	894
—	—	—	476	1 454 949	358 270	—	—	—	824	1 876 912	437 248
112	265 613	84 307	—	—	—	[3]) 241	238 800	228 305	1 281	2 002 638	779 143
112	265 613	84 307	476	1 454 949	358 270	[3]) 241	238 800	228 305	2 105	3 879 550	1 216 391

Bijlage DD.

(Zie hoofdstuk O, afd. V, van het verslag.)

OPGAVEN,

betreffende de verhuur van rechten ter zake van vogelnest- en meststofgrotten, enz.

Verhuur van rechten ter zake van vogelnest- en meststofgrotten, enz.

Gewesten.	Aard van het aan de huurders afgestaan uitsluitend recht.	Domein, enz. waarop de verhuring betrekking heeft.	Tijdvakken van verhuring.	Verschuldigde huursommen	
				over 1922.	over 1923.
Preanger-Regentschappen.	Winning van eetbare vogelnestjes.	In de afdeelingen Bandoeng en Tjiandjoer, met uitzondering van de grot Goeha Tjandi (distr. Palaboehan, afd. Soekaboemi).	1921 t/m 1923	f 790,—	f 790,—
Id.	Id.	In de afdeelingen Tasikmalaja en Garoet	id.	210,—	210,—
Kedoe.	Id.	In de onderdistricten Boeajan, Ajah en Rawakele (afd. Keboemen).	id.	9 720,—	9 720,—
Rembang.	Id.	In de afdeelingen Toeban en Blora.	1 April 1919 t/m 31 Maart 1924	23 400,—	23 400,—
Semarang.	Id.	In de grotten Diri, Patjoeran en Brodjol, gelegen in de desa's Maitan, Djembaran en Soekalila (afd. Pati).	onverhuurd	—	—
Id.	Id.	Op het eiland Goendoel, behoorende tot de Karimoendjawa-eilanden (afd. Japara).	1 Mei 1922 t/m 30 April 1923	†	50,—
Id.	Id.	In de grotten gelegen in de desa Kemadohbatoer (distr. Wirasari, afd. Grobogan).	onverhuurd	—	—
Djokjakarta.	Id.	In de klippen, grotten en holen der residentie.	1 Juni 1920 t/m 31 Mei 1923	1 800,—	1 800,—
Soerakarta.	Id.	In de klippen, grotten en holen der residentie.	id.	†	†
Madioen.	Id.	In de klippen, grotten en holen aan de kust der afdeeling Patjitan.	onverhuurd	—	—
Id.	Id.	In de afdeeling Patjitan.	1 Sept 1919 t/m 31 Aug. 1922	155,—	†
Kediri.	Id.	In het geheele gewest.	onverhuurd	—	—
Besoeki.	Id.	In de grotten Gandoeng, Lamdé, Darat en Kandangan (distr. Poeger, afd. Djember).	1 April 1921 t/m 31 Maart 1926	180,—	180,—
Id.	Id.	In de grotten aan de zuidkust van de afdeeling Banjoewangi.	1 April 1917 t/m 31 Maart 1922	120,—	†
Id.	Id.	Idem.	1 April 1922 t/m 31 Maart 1927	†	360,—
Soerabaja.	Id.	Op het eiland Noesa (distr. Bawean, afd. Soerabaja).	1 Aug. 1921 t/m 31 Juli 1926	120,—	120,—
Madoera.	Id.	In de afdeeling Soemenep.	1 April 1918 t/m 31 Maart 1923	192,—	192,—
Id.	Id.	In de afdeelingen Bangkalan, Sampang en Pamekasan.	1 April 1917 t/m 31 Maart 1922	4 620,—	†
Bali en Lombok.	Id.	Aan de zuidkust van Lombok te Boeloeng Djaja (onderafd. Tabanan, afd. Zuid-Bali).	1 Nov. 1921 t/m 31 Oct. 1924	1 466,66[5]	1 466,66[5]
Id.	Id.	Aan de zuidkust van den Tafelhoek (onderafd. Badoeng, afd. Zuid-Bali).	onverhuurd	—	—
Id.	Id.	Aan de zuidkust van Lombok.	1922 t/m 1924	†	200,—
Id.	Id.	Op het eiland Tjeningan (onderafd. Kloengkoeng, afd. Zuid-Bali).	1 Maart 1920 t/m 28 Febr. 1922	5 904,—	†
Id.	Id.	Idem.	1 Maart 1922 t/m 28 Febr. 1925	†	9 000,—
Riouw en onderhoorigheden.	Id.	Op de eilanden in de onderafd. Anambas (afd. Poelau Toedjoeh).	1 April 1921 t/m 31 Maart 1924	360,—	360,—

Gewesten.	Aard van het aan de huurders afgestaan uitsluitend recht.	Domein, enz. waarop de verhuring betrekking heeft.	Tijdvakken van verhuring.	Verschuldigde huursommen	
				over 1922.	over 1923.
Riouw en onderhoorigheden.	Winning van eetbare vogelnestjes.	Te Pasir Pandak op de eilanden Seraja en Serasan (onderafd. Zuid-Natoena-eilanden, afd. Poelau Toedjoeh).	1 April 1921 t/m 31 Maart 1924	f 660,—	f 660,—
Id.	Id.	In de grotten der bergen Djemaroh en Lantjang en op de eilanden Tokong Kemoedi, Mendarik en Oewi (onderdistrict Tambelan, afd. Tandjoengpinang).	1 April 1922 t/m 31 Maart 1923	†	595,—
Id.	Id.	Idem.	1 April 1921 t/m 31 Maart 1922	560,—	†
Id.	Id.	In de afdeeling Lingga.	1 Oct. 1921 t/m 31 Dec. 1924	75,—	75,—
Djambi.	Id.	In het geheele gewest.	1920 t/m 1924	800,—	800,—
Benkoelen.	Id.	In de afd. Kroë.	1915 t/m 1924	5 845,—	5 845,—
Id.	Id.	In de onderafdeelingen Mokko Mokko en Lais der afdeeling Lebong, alsmede in de afdeelingen Benkoelen, Manna, Kauer en Seloema.	1 Aug. 1920 t/m 31 Juli 1926	2 005,—	2 005,—
Id.	Id.	In de onderafdeeling Lebong.	30 jaar.	†	†
Sumatra's Westkust.	Id.	In de grotten en holen der Batoe-eilanden (afd. Padang).	1920 t/m 1922	126,—	†
Id.	Id.	In de grotten en holen der onderafdeeling Batang Hari (afd. Tanahdatar).	1 Mei 1921 t/m 30 April 1924	126,—	126,—
Tapanoeli.	Id.	Op de eilanden Kalimantang Ketjil en Gedang en te Oedjoeng Batoeboeroek (onderafd. Sibolga en Batang Toroe-districten).	onverhuurd.	—	—
Atjeh en onderhoorigheden.	Id.	Twee grotten genaamd Goeha Tho en Goeha Raja in de Moekim Lampenoe (onderafd. Lho' Nga, afd. Groot-Atjeh).	1920 t/m 1922	900,—	†
Celebes en onderhoorigheden.	Id.	Drie grotten in het district Bantoa (onderafd. Maros, afd. Makasser).	onverhuurd.	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	Id.	Tamaloean-grotten (distr. Tjantoeng, onderafd. Tanahboemboe) en eenige kleinere grotten aan de oostkust van Poelau Laoet (afd. Zuidoostkust van Borneo).	1 April 1922 t/m 31 Maart 1925	14 448,—	16 968,—
Id.	Id.	In de grotten van de Soengei's Ritan, Djembajan, Balikpapan, Bengalon, Olong en Goug Twing Belajan (afd. Samarinda).	†	†	†
Preanger-Regentschappen.	Zoeken naar schildpadeieren.	Aan de westkust van het district Djampangkoelon (afd. Soekaboemi), tusschen de mondingen van de rivieren Tjiboelakan en Tjibantengpoeh.	1921 t/m 1923	4 533,33	4 533,33
Besoeki.	Id.	Aan de zuidkust van de afd. Banjoewangi.	onverhuurd	—	—
Riouw en onderhoorigheden.	Id.	Op het eiland Seraja (afd. Poelau Toedjoeh).	id.	—	—
Id.	Id.	In de afdeeling Lingga.	1 Oct. 1921 t/m 31 Dec. 1924	10,—	10,—
Id.	Id.	Op het eiland Doerai (onderafd. Anambas-eilanden, afd. Poelau Toedjoeh).	1 April 1921 t/m 31 Maart 1924	820,—	820,—
Id.	Id.	Op het eiland Mangkai (onderafd. Anambas-eilanden, afd. Poelau Toedjoeh).	id.	f 110,—	f 110,—

Gewesten.	Aard van het aan de huurders afgestaan uitsluitend recht.	Domein, enz. waarop de verhuring betrekking heeft.	Tijdvakken van verhuring.	Verschuldigde huursommen	
				over 1922.	over 1923.
Riouw en onderhoorigheden.	Zoeken naar schildpadeieren.	Op de eilanden in de onderafdeeling Anambas-eilanden (afd. Poelau Toedjoeh), met uitzondering van de eilanden Doerai en Mangkai.	1 April 1921 t/m 31 Maart 1924	f 60,—	f 60,—
Id.	Id.	Op het eiland Timau (onderafd. Zuid-Natoena-eilanden, afd. Poelau Toedjoeh).	id.	310,—	310,—
Id.	Id.	Op de eilanden Pandjang, Boenga en Boeton (onderafd. Noord-Natoena-eilanden).	1 April 1921 t/m 31 Dec. 1923	60,—	60,—
Id.	Id.	Op de eilanden Djantai, Kemoedi en Senoen (onderafd. Noord-Natoena-eilanden).	onverhuurd	—	—
Id.	Id.	Op de eilanden Petantoe, Djepala, Sidoea Ketjil en Sidoea Besar, Boengian, Simanoelak, Seraja, Pasir, Pandik, Sepadi, Sisi Paya, Genting Djamoek, Karang Hadji, Toedan, Karang Mambas Najak, Boesoeng Lato, Djepcre en Satian (onderafd. Zuid-Natoena-eilanden).	1 April 1921 t/m 31 Maart 1924	900,—	900,—
Westerafd. van Borneo.	Id.	In het landschap Sambas (afd. Singkawang).	†	260,—	†
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	Id.	Op de tot het district Poelau Laoet behoorende eilanden Kalangbalioe, Masasirih, Parnalikan, Koenjit, Radapan, Marabatoean, Pajoengpajoengan, Danawan, Berak-Berakan, Pandan-Pandanan, Samargelap en Alangmalangkan.	1922 t/m 1924	†	3 480,—
Id.	Id.	In Beraoe (afd. Samarinda).	1921 t/m 1923	18 666,66[5]	18 666,66[5]
Id.	Id.	Op 3 eilanden behoorende tot de afd. Samarinda.	onverhuurd	—	—
Cheribon.	Winning van meststoffen.	In de grotten van de desa Palimanan.	id.	—	—
Banjoemas.	Id.	Grot Goewa Lawa (distr. Adjibarang, afd. Poerwakerta).	id.	—	—
Preanger-Regentschappen.	Id.	Grotten in het district Pangandaran (afd. Tasikmalaja).	id.	—	—
Rembang.	Id.	Groote en kleine grotten te Ngronan (distr. Tambakredjo, afd. Bodjonegoro)	1 Sept. 1919 t/m 31 Aug. 1922	123,33	†
Semarang.	Id.	In de afd. Pati, uitgezonderd de grotten Diri, Patjoeran en Brodjol gelegen in de desa's Maitan, Djembaran en Soekalila (distr. Kajen).	onverhuurd	—	—
Pasoeroean.	Id.	Vier grotten aan de zuidkust van het district Tempeh (afd. Loemadjang).	id.	—	—
Besoeki.	Id.	In de grotten der geheele residentie.	id.	—	—
Celebes en onderhoorigheden.	Id.	Grotten Leang Amanoeng en Leang Boto en die van de Batoe Tianang, gelegen in het district Bantoa (onderafd. Maros, afd. Makasser).	1 Aug. 1917 t/m 31 Juli 1922	300,—	†
Id.	Id.	Grotten op het eiland Saleier.	onverhuurd	—	—
		Totalen . . .		f 100 735,99	f 103 872,66

Bijlage EE.

(Zie hoofdstuk O, afd. VI, van het verslag.)

OVERZICHTEN

over 1922 betreffende de handelsbeweging tusschen Nederlandsch-Indië [1])
en landen en plaatsen daarbuiten gelegen.

[1]) Wat de havens en zelfbesturende landschappen betreft, zijn in de statistiek alleen die havens behandeld, waar een *gouvernements*-tol- of havenkantoor gevestigd is.

1°. Herkomst en bestemming der in- en uitgevoerde goederen, enz.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer.			Waarde van den uitvoer.		
	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).
Voor rekening van particulieren						
a. Java en Madoera.						
Nederland	f 123 124 314	f 121 048	f 423 214	f 63 385 536	—	—
Nederland (voor order)	—	—	—	16 906 952	—	—
Groot-Brittannië	82 473 182	—	6 500	44 398 573	—	—
Groot-Brittannië (voor order)	—	—	—	5 660 946	—	—
Frankrijk	4 922 093	—	—	17 537 703	—	—
Frankrijk (voor order)	—	—	—	754 047	—	—
België	4 572 315	3 726	—	1 645 743	—	—
België (voor order)	—	—	—	1 136	—	—
Duitschland	36 682 720	744	—	6 497 766	—	—
Duitschland (voor order)	—	—	—	215 696	—	—
Oostenrijk	78 935	—	—	36	—	—
Griekenland (met Smyrna)	—	—	—	935 951	—	—
Griekenland (voor order)	—	—	—	985 525	—	—
Zwitserland	2 939 945	—	—	—	—	—
Italië	9 436 202	—	—	3 598 709	—	—
Italië (voor order)	—	—	—	445 989	—	—
Spanje	63 058	—	—	1 407 431	—	—
Spanje (voor order)	—	—	—	48 340	—	—
Portugal	46 217	—	—	—	—	—
Zweden	3 212 884	—	—	227 295	—	—
Noorwegen	249 898	—	—	662 053	—	—
Noorwegen (voor order)	—	—	—	19 321	—	—
Finland	50	—	—	1 750 702	—	—
Denemarken	507 245	—	—	2 074 314	—	—
Rusland	—	—	—	386 075	—	—
Britsch Zuid-Afrika	1 540 298	—	—	65 236	—	—
Gibraltar	—	—	—	4 068 434	—	—
Canada (waaronder Van Couver)	825 936	—	—	2 928 165	—	—
Ver. Staten van Noord-Amerika	26 552 870	—	960 000	60 205 926	f 4 468 400	—
Ver. Staten van Noord-Amerika (voor order)	—	—	—	132 395	—	—
Zuid-Amerika	3 516	—	—	193 906	—	—
Turkije (Constantinopel)	—	—	—	909 465	—	—
Turkije (voor order) (Constantinopel voor order)	—	—	—	2 425 404	—	—
Egypte	401 980	—	40 900	2 079 376	—	—
Egypte (voor order)	—	—	—	27 741 127	—	—
Arabië	58 347	—	—	248 311	—	f 28 380
Perzië	—	—	—	891	—	—
Britsch-Indië	17 341 815	—	12 759	63 611 662	—	—
Britsch-Indië (voor order)	—	—	—	3 299 296	—	—
Pinang	28 252	—	—	1 756 101	—	—
Malakka	1 170	—	—	60 480	—	—
Singapore	32 707 483	3 351 685	7 748 077	31 976 452	—	—
Siam	7 461 996	—	—	2 637 799	—	—
Fransch Indo-China	25 256 084	—	—	65 547	—	—
China	6 165 609	292 750	1 420	7 093 892	—	—
Hongkong	18 117 350	204 955	1 150 735	47 858 426	—	—
Dalny	13 434 839	—	—	1 794 563	—	—
Japan	52 535 500	—	—	67 719 751	—	—
Japan (voor order)	—	—	—	812 086	—	—
Philippijnen	390 687	—	—	242 817	—	—
Britsch Noord-Borneo	5 800	—	—	4 301	—	—
Portugeesch Timor	78 525	—	—	194 543	—	—
Cocos- en Christmas-eilanden	—	—	—	3 856	—	—
Australië	23 942 041	—	643 400	15 816 137	—	22 538
Australië (voor order)	—	—	—	20 021	—	—
Nieuw-Zeeland	2 570	—	—	807 255	—	—
Nieuw-Zeeland (voor order)	—	—	—	19 328	—	—
Elders	253 309	7 000	—	426 747	—	—
Totalen	f 495 415 035	f 3 981 908	f 10 987 005	f 516 765 535	f 4 468 400	f 50 918

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer.			Waarde van den uitvoer.		
	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).
			b. Buitengewesten.			
Nederland	f 33 092 444	f 51	f 1 052	f 87 484 943	—	—
Nederland (voor order)	—	—	—	12 946 362	—	—
Groot-Brittannië	19 409 755	—	—	9 015 751	f 50 000	—
Groot-Brittannië (voor order) . .	—	—	—	662 968	—	—
Frankrijk	552 363	—	—	17 498 830	—	—
Frankrijk (voor order)	—	—	—	1 169 850	—	—
België	356 157	—	—	476 822	—	—
Duitschland	9 221 360	—	—	10 397 592	—	—
Duitschland (voor order)	—	—	—	281 328	—	—
Oostenrijk	39 977	—	—	5 542	—	—
Zwitserland	346 803	—	—	12 261	—	—
Italië	845 897	—	—	1 703 433	—	—
Italië (voor order)	—	—	—	2 945	—	—
Spanje	96 015	—	—	59 357	—	—
Spanje (voor order)	—	—	—	26 899	—	—
Portugal	21 087	—	—	124 289	—	—
Portugal (voor order)	—	—	—	47 348	—	—
Zweden	430 018	—	—	101 396	—	—
Noorwegen	244 530	—	—	203 051	—	—
Denemarken	258 094	—	—	4 958 684	—	—
Rusland	6	—	—	—	—	—
Griekenland	—	—		682	—	—
Gibraltar en Malta	—	—	—	60 714 576	—	—
Gibraltar (voor order)	—	—	—	6 974 117	—	—
Britsch Zuid-Afrika	14	—	—	3 757 661	—	—
Canada (waaronder Van Couver) .	20 865	—	—	—	—	—
Ver. Staten van Noord-Amerika .	5 391 446	18	—	35 473 503	1 699 300	—
Zuid-Amerika	6 802	—	—	285 474	—	—
Turkije	—	—	—	3 260	—	—
Egypte	3 084 488	—	—	1 405 003	—	—
Egypte (voor order)	—	—	—	828	—	—
Arabië	965	—	—	8 015	—	—
Perzië	4 065 952	—	—	—	—	—
Britsch Oost-Afrika	—	—	—	1 977 432	—	—
Britsch-Indië	9 628 739	—	654	9 979 670	—	—
Portugeesch Oost-Afrika	—	—	—	2 120 112	—	—
Pinang	16 639 264	958 890	429 471	12 653 442	—	—
Malakka	1 417 649	—	—	7 838 592	—	—
Singapore	62 646 251	234 920	792 534	188 585 269	—	f 393
Siam	1 242 889	—	—	3 097 627	—	—
Fransch Indo-China	1 499 153	—	—	5 550 438	—	—
China	1 341 511	—	—	17 977 753	—	—
Hongkong	4 931 814	7 933	129 609	13 274 951	—	—
Dalny	143	—	—	—	—	—
Japan	4 973 447	—	—	47 928 058	—	—
Philippijnen	596 813	—	—	8 244 564	—	—
Britsch Noord-Borneo	5 502 903	—	—	750 724	—	—
Timor-Dilly	291 241	—	—	317 340	—	—
Britsch Australazië	587	—	—	—	—	—
Cocos- en Christmas-eilanden . .	—	—	—	381	—	—
Australië	5 460 716	—	—	29 375 726	—	—
Nieuw-Zeeland	20	—	—	7 181 805	—	—
Elders	2 015 403	—	—	6 775 435	—	—
Totalen *a*) . . .	f 195 673 581	f 1 201 812	f 1 353 320	f 619 432 089	f 1 749 300	f 393

a) **De cijfers per gewest waren als volgt:**

	Invoerwaarde.	Uitvoerwaarde.
Atjeh en onderhoorigheden	f 8 063 599	f 7 714 413
Oostkust van Sumatra	61 445 239	128 277 586
Tapanoeli	2 351 410	2 721 676
Sumatra's Westkust	15 055 286	15 751 016
Benkoelen	1 392 880	262 341
Lampongsche districten	217 917	3 214 410
Palembang	14 383 715	79 044 133
Djambi	2 314 785	8 840 640
Riouw	22 017 745	85 405 688
Banka en onderhoorigheden	5 019 113	2 074 964
Billiton	3 320 824	23 040 717
Westerafdeeling van Borneo	9 916 947	20 606 957
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	20 122 278	183 207 297
Bali en Lombok	2 471 911	7 149 365
Celebes en onderhoorigheden	17 940 354	29 474 782
Menado	f 6 983 003	f 18 817 939
Ternate	742 885	2 029 744
Amboina	1 626 152	1 387 434
Timor en onderhoorigheden	186 988	299 783
Zuid-Nieuw-Guinea	100 580	111 204
Totalen buitengewesten.........	f 195 673 581	f 619 432 089
„ Java en Madoera...	495 415 035	516 765 535
Algemeene totalen	f 691 088 616	f 1 136 197 624

Bij deze gewestelijke splitsing dient in het oog gehouden, dat onder den invoer en uitvoer wordt verstaan: *a.* voor zooveel betreft de eilanden in de residentie Riouw en onderhoorigheden (vrijgebied) en de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea (Merauke) de algemeene in- en uitvoer, en *b.* voor zooveel het Nederlandsch-Indische tolgebied betreft de bijzondere in- en uitvoer.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer. Goederen.	Waarde van den invoer. Ongemunt goud en zilver.	Waarde van den invoer. Speciën (gemunt goud en zilver).	Waarde van den uitvoer. Goederen.	Waarde van den uitvoer. Ongemunt goud en zilver.	Waarde van den uitvoer. Speciën (gemunt goud en zilver).

Voor rekening van het Gouvernement.

a. Java en Madoera.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Invoer: Goederen.	Invoer: Ongemunt goud en zilver.	Invoer: Speciën (gemunt goud en zilver).	Uitvoer: Goederen.	Uitvoer: Ongemunt goud en zilver.	Uitvoer: Speciën (gemunt goud en zilver).
Nederland	f 40 616 530	f 1 947	f 8 866 400	f 1 179 164	—	f 410 000
Groot-Brittannië	7 574 443	—	—	—	—	—
Duitschland	984 272	—	—	150	—	—
Frankrijk	69 575	—	—	—	—	—
België	813 902	—	—	—	—	—
Italië	209 796	—	—	600	—	—
Zweden	712 973	—	—	—	—	—
Zwitserland	424 530	—	—	—	—	—
Ver. Staten van Noord-Amerika	886 305	—	—	—	—	—
Britsch-Indië	5 550 280	—	—	—	—	—
Singapore	2 035	—	—	195 057	—	—
Siam	1 248	—	—	1 000	—	—
Hongkong	—	—	—	80	—	—
China	4 321	—	—	137	—	—
Japan	3 219	—	—	—	—	—
Australië	251 710	—	—	—	—	—
Elders	14 937	—	—	—	—	—
Totalen	f 58 120 076	f 1 947	f 8 866 400	f 1 376 188	—	f 410 000

b. Buitengewesten.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Invoer: Goederen.	Invoer: Ongemunt goud en zilver.	Invoer: Speciën (gemunt goud en zilver).	Uitvoer: Goederen.	Uitvoer: Ongemunt goud en zilver.	Uitvoer: Speciën (gemunt goud en zilver).
Nederland	f 5 802 621	—	—	—	—	—
Groot-Brittannië	109 165	—	—	—	—	—
Frankrijk	11 537	—	—	—	—	—
België	18 867	—	—	—	—	—
Duitschland	206 360	—	—	—	—	—
Ver. Staten van Noord-Amerika	430 015	—	—	—	—	—
Pinang	19	—	—	—	—	—
Singapore	586 614	—	—	f 4 642 995	—	—
Elders	17 174	—	—	—	—	—
Totalen	f 7 182 372	—	—	f 4 642 995	—	—

2°. Waarde der ingevoerde goederen.

Voor rekening van particulieren

a. Java en Madoera.

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Aardewerk (dakpannen)	f 44 521	f 1 649	f 46 170
Id. (grof), van alle soorten	50 219	82 087	132 306
Id. (fijn) [incl. porcelein]	787 142	4 364 176	5 151 318
Aardolieproducten (kerosine)	1	3 515 607	3 515 608
Id. (paraffine)	3 323	35 984	39 307
Id. (smeeroliën)	18 289	1 545 353	1 563 642
Alpaca en -waren, nieuwzilver-, nikkel- en aluminiumwaren	282 531	521 396	803 927
Aluin	24 951	120 489	145 440
Ammunitie	19 850	204 478	224 328
Automobielen	574 390	4 675 571	5 249 961
Automobielbanden	72 928	5 745 567	5 818 495
Automobiel-onderdeelen	388 457	1 279 867	1 668 324
Azijn en azijn-essence	131 195	17 612	148 807
Bier	1 638 519	3 067 326	4 705 845
Blik en blikwerk	52 559	4 651 174	4 703 733
Boeken	1 076 971	341 524	1 418 495
Borstelmakerswerk	18 783	117 018	135 801
Buskruit	32 845	51 224	84 069
Calcium-carbid	254 148	156 790	410 938
Caustic-soda	10 837	517 917	528 754
Cement	302 743	2 590 940	2 893 683
Dakbedekking (asbest-, cement-, enz.)	193 746	232 627	426 373
Dynamiet en ontplofbare stoffen	10 554	128 629	139 183
Eetwaren (biscuits)	829 422	1 341 862	2 171 284
Id. (boter)	406 693	3 875 229	4 281 922
Id. (ghie)	—	155 974	155 974
Id. (hammen)	47 088	498 762	545 850
Id. (kaas)	858 867	8 045	866 912
Id. (melk)	1 642 348	3 843 994	5 486 342
Id. (visch)	169 308	9 840 007	10 009 315
Id. (vleesch)	482 164	797 773	1 279 937
Id. (vruchten)	223 543	1 779 297	2 002 840
Id. (alle andere soorten)	2 381 497	5 624 981	8 006 478
Electrische toestellen en onderdeelen	281 206	894 393	1 175 599
Filterdoek	357 554	67 170	424 724
Garens	377 358	4 119 217	4 496 575
Gedistilleerd (brandewijn en cognac)	52 915	653 948	706 863
Id. (jenever)	955 716	11 484	967 200
Id. (dranken)	132 284	152 428	284 712
Id. (reukwerken)	197 665	387 977	585 642
Id. (whisky)	11 877	638 075	649 952
Id. (alle andere soorten)	89 432	72 066	161 498

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Geneesmiddelen zonder gedistilleerd bereid en alle soorten chemicaliën	f 1 481 869	f 4 007 392	f 5 489 261
Glas (venster-)	252 952	526 783	779 735
Glaswerk (dakpannen)	25 452	68 128	93 580
Id. (lampeglazen)	6 827	351 595	358 422
Id. (stopflesschen)	14 030	524 887	538 917
Glas en glaswerk (alle andere soorten)	929 573	1 667 962	2 597 535
Gummiwaren en gummirijtuigbanden	76 300	600 913	677 213
Goud- en zilverwerk	350 105	588 774	938 879
Gloeikousjes	106 651	172 351	279 002
Gloeilampen (peren)	234 589	256 296	490 885
Hars	13 110	1 592 797	1 605 907
Hout (scheepsbouw- en timmer-)	3 189	139 488	142 677
Id. (ander) en houtwerk	313 458	736 130	1 049 588
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	1 597 417	2 331 650	3 929 067
Id. (spoorstaven, enz.)	2 150 528	860 237	3 010 765
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	107 433	99 274	206 707
Id. (dakbedekking en goten)	7 452	14 695	22 147
Id. (gegalvaniseerd dakijzer)	172 903	1 762 943	1 935 846
Id. (buizen en pijpen)	1 044 432	1 153 788	2 198 220
Id. (telegraaf- en telefoondraad en kabels)	193 489	148 554	342 043
Id. (alle andere soorten)	3 610 763	2 341 674	5 952 437
IJzervitriool	2 016	17 423	19 439
IJzerwerk (spijkers)	27 408	84 043	111 451
Id. (draadnagels)	101 023	714 828	815 851
Id. (casserollen)	92 277	115 707	207 984
Id. (gegoten Europeesche pannen)	249 692	48 882	298 574
Id. (assen)	12 956	80 954	93 910
Id. (alle andere soorten)	3 479 066	4 461 673	7 940 739
Instrumenten (muziek-)	506 472	551 242	1 057 714
Id. (andere)	149 284	108 214	257 498
Juweelen	17 117	617 354	634 471
Kaarsen	15 564	32 992	48 556
Katjangkedele (sojaboonen)	—	14 529 378	14 529 378
Kleederen	1 221 247	3 113 517	4 334 764
Koffermakerswerk	55 178	270 174	325 352
Koffie	7 757	7 471	15 228
Kolen (steen-) en cokes	96 900	9 225 717	9 322 617
Koolspitsen	4 592	9 880	14 472
Koper in bladen	108 062	622 713	730 775
Id. (ander) en koperwerk	830 128	1 816 168	2 646 296

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Kopervitriool	f 12 089	f 154 496	f 166 585
Kramerij (alle soorten)	1 844 078	4 411 302	6 255 380
Kruiden en specerijen	93 191	1 391 646	1 484 837
Kurken	39 737	31 160	70 897
Lampen	213 556	920 359	1 133 915
Leder en lederwerk	308 325	2 210 775	2 519 100
Lood (ruw en bewerkt)	112 869	735 404	848 273
Lucifers (alle soorten)	119 143	6 589 574	6 708 717
Machines en werktuigen (voor suikerfabrieken)	8 113 973	2 347 474	10 461 447
Id. (alle andere soorten)	10 018 341	11 105 780	21 124 121
Manufacturen (katoenen) (ruwe en ongebleekte)	2 662 051	13 954 311	16 616 362
Id. (id.) (gebleekte)	30 940 881	22 319 351	53 260 232
Id. (id.) (geverfde of gedr.)	9 429 938	46 044 847	55 474 785
Id. (wollen en halfwollen)	352 170	724 523	1 076 693
Id. (zijden en halfzijden)	131 647	3 375 302	3 506 949
Id. (zakken)	7 579	7 058 829	7 066 408
Id. (andere)	2 966 308	4 253 312	7 219 620
Marmer in bladen	10 965	228 922	239 887
Matten en matwerk	6 267	113 850	120 117
Meel	15 344	7 301 313	7 316 657
Messenmakerswerk	307 810	237 422	545 232
Mest	893 796	13 883 394	14 777 190
Meubelen en schilderijen	497 713	779 693	1 277 406
Mineraalwater	113 211	82 366	195 577
Modewaren	1 017 587	3 511 580	4 529 167
Naaimachines	88 224	1 565 481	1 653 705
Nagelen	—	645 356	645 356
Olie (aetherische)	32 367	26 610	58 977
Id. (katjang-)	—	14 045	14 045
Id. (klapper-)	—	23 894	23 894
Id. (lijn-)	458 503	27 378	485 881
Id. (andere)	80 101	30 416	110 517
Paarden	—	39 266	39 266
Papier	2 272 903	4 238 069	6 510 972
Pennemessen	64 411	111 459	175 870
Photographietoestellen en onderdeelen	148 594	288 838	437 432
Potlooden	18 191	79 031	97 222
Reukwerken (niet met gedistilleerd bereid)	83 546	725 059	808 605
Rijst (Siam-)	—	11 358 725	11 358 725
Id. (Saigon-)	—	26 389 338	26 389 338
Id. (Britsch-Indische)	—	9 864 985	9 864 985
Id. (andere)	—	479 732	479 732
Rijtuigen en onderdeelen	52 499	104 338	156 837
Rijwielen en onderdeelen	1 138 733	1 398 005	2 536 738
Rijwielbanden	46 259	487 189	533 448
Salpeter	1 701	47 388	49 089
Scharen (geen ambachts- of landbouwgereedschap)	24 011	19 776	43 787
Schoenmakerswerk	391 957	611 225	1 003 182
Schrijf- en teekenbehoeften	f 161 647	f 196 178	f 357 825
Schrijf- en rekenmachines	85 965	477 515	563 480
Speelkaarten (Europeesche)	20 027	47 893	67 920
Id. (Chineesche)	116 427	139 949	256 376
Spoorwegmaterieel (rollend)	2 585 010	1 615 508	4 200 518
Steen (bewerkte en onbewerkte)	85 008	229 740	314 748
Steenen (vuurvaste)	71 444	144 759	216 203
Tabak (sigaren)	1 661 022	326 405	1 987 427
Id. (sigaretten)	113 724	11 748 855	11 862 579
Id. (alle andere soorten)	1 473 422	1 463 977	2 937 399
Teer (Zweedsche) en koolteer	17 370	218 231	235 601
Tegels	309 876	234 324	544 200
Thee	—	3 579 950	3 579 950
Tin en tinwerk	13 844	50 878	64 722
Touwwerk	213 110	230 217	443 327
Uurwerken	447 311	979 137	1 426 448
Vaartuigen	228 269	139 453	367 722
Vaat- en kuipwerk (leggers)	37 701	—	37 701
Vee	8 000	1 032 985	1 040 985
Veevoeder	965	60 156	61 121
Verfwaren	2 499 589	2 553 316	5 052 905
Verf- en looistoffen (ruwe)	23 798	168 468	192 262
Vet	81 284	178 999	260 283
Vuurwapens	33 844	113 879	147 723
Vuurwerk	6 541	1 548 420	1 554 961
Wasdoek	10 306	357 581	367 887
Was (mineraal-) (uitgezonderd paraffine)	2 020	37 595	39 615
Id. (andere)	1 491	129 012	130 503
Wijn (mousseerende)	171 562	234 463	406 025
Id. (afgetapt)	794 173	576 760	1 370 933
Id. (op fust)	101 316	219 279	320 595
Zadelmakerswerk	9 227	27 076	36 303
Zaden (landbouw-)	584	10 532	11 116
Id. (andere)	31 967	41 975	73 942
Zeep (toilet-)	157 009	964 286	1 121 295
Id. (andere)	190 572	1 540 965	1 731 537
Zemelen	53	15 238	15 291
Zink en zinkwerk	34 169	81 828	115 997
Zinkwit	168 978	94 349	263 327
Zout	48 741	7 857	56 598
Zwavel	13 327	904 135	917 462
Zwavelzuur (ruw)	58 949	14 452	73 401
Id. (ammoniak)	4 032	18 648	22 680
Zijde (ruwe)	—	52 512	52 512
Diversen	744 371	2 038 070	2 782 441
Totalen voor Java en Madoera	f 123 124 314	f 372 290 721	f 495 415 035

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
b. Buitengewesten.			
Aardewerk (dakpannen)	f 15 529	f 99 008	f 114 537
Id. (grof)	40 911	538 312	579 223
Id. (fijn), [incl. porcelein]	417 693	801 955	1 219 648
Aardolieproducten (kerosine)	—	13 146 239	13 146 239
Id. (benzine en gazoline)	—	1 907 442	1 907 442
Id. (residu en ruwe petroleum)	—	2 099 365	2 099 365
Id. (paraffine)	41	6 296	6 337
Aluin	835	292 120	292 955
Ammunitie	12 935	17 895	30 830
Atappen en kadjangmatten	—	323 289	323 289
Automobielen	61 448	854 636	916 084
Automobielbanden	22 988	460 134	483 122
Automobielonderdeelen	30 842	272 918	303 760
Azijn en azijn-essence	61 336	81 348	142 684
Bier	906 427	2 643 655	3 550 082
Blik en blikwerk	20 528	4 739 466	4 759 994
Boeken	135 403	1 063 009	1 198 412
Borstelmakerswerk	5 920	31 262	37 182
Buskruit	671	4 448	5 119
Calcium-carbid	62 898	58 034	120 932
Caustic-soda	5 678	148 956	154 634
Cement	232 483	444 574	677 057
Dakbedekking	17 371	18 189	35 560
Dynamiet en andere ontplofbare stoffen	25 552	269 125	294 677
Eetwaren (biscuits)	285 191	797 734	1 082 925
Id. (boter)	246 794	842 225	1 089 019
Id. (ghie)	—	144 909	144 909
Id. (hammen)	6 684	95 380	102 064
Id. (kaas)	156 569	10 993	167 562
Id. (melk)	488 481	1 311 731	1 800 212
Id. (visch)	60 192	2 247 685	2 307 877
Id. (vleesch)	61 710	231 273	292 983
Id. (alle andere soorten)	1 070 910	6 869 373	7 940 283
Electrische toestellen	302 038	87 638	389 676
Garens	728 845	3 597 025	4 325 870
Gedistilleerd (brandewijn en cognac)	165 927	358 639	524 566
Id. (jenever)	359 265	39 544	398 809
Id. (dranken)	34 665	244 580	279 245
Id. (reukwerken)	101 439	130 116	231 555
Id. (whisky)	11 679	152 116	163 795
Id. (alle andere soorten)	17 137	18 808	35 945
Geneesmiddelen (zonder gedistilleerd bereid) en alle soorten chemicaliën	610 693	2 064 682	2 675 375
Glas (venster-)	33 345	78 513	111 858
Glaswerk (lampeglazen)	3 906	126 535	130 441
Id. (stopflesschen)	1 941	29 809	61 750
Glas en glaswerk (alle andere soorten)	253 329	566 010	819 339
Goud (blad-)	—	f 248 045	f 248 045
Goud- en zilverwerk	f 91 860	55 153	147 013
Hars	438	24 695	25 133
Hout (scheepsbouw- en timmer-)	3 978	460 281	464 259
Id. (ander) en houtwerk	35 094	1 305 201	1 340 295
Huiden	231	47 334	47 565
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	278 590	591 100	869 690
Id. (spoorstaven)	332 563	116 659	449 222
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	82 373	77 620	159 993
Id. (dakbedekking en goten)	87 210	1 427 684	1 514 894
Id. (buizen en pijpen)	162 747	228 558	391 305
Id. (telegraaf- en telefoondraad en kabels)	34 268	169 677	203 945
Id. (alle andere soorten)	947 825	671 678	1 619 503
IJzerwerk (spijkers)	36 648	93 538	130 186
Id. (draadnagels)	171 100	271 438	442 538
Id. (casserollen)	22 273	37 630	59 903
Id. (gegoten Europeesche pannen)	83 312	27 430	110 742
Id. (assen)	42 315	6 718	49 033
Id. (alle andere soorten)	854 458	2 657 068	3 511 526
Instrumenten (muziek-)	152 553	181 501	334 054
Id. (andere)	73 673	19 482	93 155
Kaarsen	1 707	71 865	73 572
Kalk	—	25 391	25 391
Kapok	13	13 318	13 331
Katjangkedele (sojaboonen)	—	404 466	404 466
Kleederen	223 873	1 492 296	1 716 169
Koffermakerswerk	8 023	86 611	94 634
Koffie	389 441	288 984	678 425
Kolen (steen-) en cokes	2 415	455 055	457 470
Koper in bladen	2 480	17 967	20 447
Id. (ander) en koperwerk	140 911	471 291	612 202
Koperwerk (spijkers)	3 146	12 304	15 450
Kopervitriool	3 145	3 422	6 567
Kramerij van alle soorten	493 339	1 402 737	1 896 076
Kurken	9 525	19 528	29 053
Lampen	80 327	262 056	342 383
Leder en lederwerk	60 932	321 670	382 602
Lombok	—	61 005	61 005
Lood (ruw en bewerkt)	59 051	222 704	281 755
Lucifers (alle soorten)	106 567	1 855 886	1 962 453
Machines en werktuigen (alle soorten)	3 651 479	4 228 737	7 880 216
Manufacturen (katoenen) (ruwe en ongebleekte)	664 714	1 679 578	2 344 292
Id. (id.) (gebleekte)	3 151 969	4 867 901	8 019 870

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Manufacturen (katoenen) (geverfde of gedrukte)	f 5 287 756	f17 126 426	f22 414 182
Id. (wollen en halfwollen)	76 454	185 257	261 711
Id. (zijden en halfzijden)	204 144	1 326 126	1 530 270
Id. (zakken)	68	1 804 013	1 804 081
Id. (zeildoek)	—	—	—
Id. (andere)	424 291	1 145 934	1 570 225
Marmer in bladen	2 398	2 727	5 125
Matten en matwerk	2 549	185 727	188 276
Meel	5 163	3 345 637	3 350 800
Messenmakerswerk	137 155	135 236	272 391
Mest	946 837	536 703	1 483 540
Meubelen	87 725	306 910	394 635
Mineraalwater	70 873	102 477	173 350
Modewaren	170 105	1 396 796	1 566 901
Naaimachines	23 600	530 830	554 430
Nagelen	—	26 862	26 862
Olie (aetherische)	—	439	439
Id. (katjang-)	—	246 214	246 214
Id. (klapper-)	—	1 722 208	1 722 208
Id. (lijn-)	109 582	21 061	130 643
Id. (andere)	26 689	65 567	92 256
Paarden	—	22 598	22 598
Papier	516 747	1 466 126	1 982 873
Pennemessen	25 536	70 880	96 416
Photographietoestellen en onderdeelen	18 815	13 714	32 529
Potlooden	8 765	12 263	21 028
Reukwerken (niet met gedistilleerd bereid)	33 966	292 447	326 413
Rijst (Siam-)	—	7 670 500	7 670 500
Id. (Saigon-)	—	4 030 678	4 030 678
Id. (Britsch-Indische)	—	14 076 161	14 076 161
Id. (andere)	—	1 076 528	1 076 528
Rijtuigen en -onderdeelen	39 700	106 944	146 644
Rijwielen	173 379	225 819	399 198
Rijwielbanden	13 362	97 337	110 699
Salpeter	35	1 334	1 369
Scharen (geen ambachts- of landbouwgereedschap)	10 504	15 982	26 486
Schelpen	—	8 718	8 718
Schoenmakerswerk	35 765	303 783	339 548
Schrijf- en teekenbehoeften	52 657	29 769	82 426
Schrijf- en rekenmachines	13 337	33 725	47 062
Speelkaarten (Europeesche)	7 950	25 917	33 867
Id. (Chineesche)	26 580	59 199	85 779
Spoorwegmaterieel (rollend)	219 476	61 222	280 698
Steen (bewerkte en onbewerkte)	9 220	170 566	179 786
Steenen (vuurvaste)	12 916	66 287	79 203
Suiker	331	791 258	791 589
Tabak (sigaren)	428 439	1 596 377	2 024 816
Id. (sigaretten)	68 623	10 579 108	10 647 731
Tabak (alle andere soorten)	f 1 952 261	f 3 674 465	f 5 626 726
Teer (Zweedsche) en koolteer	17 112	92 115	109 227
Tegels (vloer-)	14 723	1 775	16 498
Thee	25	265 508	265 533
Tin en tinwerk	3 413	131 787	135 200
Touwwerk	31 971	547 973	579 944
Uurwerken	149 659	49 569	199 228
Vaartuigen	622 307	114 612	736 919
Vee	—	77 038	77 038
Veevoeder	25	46 404	46 429
Verfwaren	298 170	253 550	551 720
Vet en smeer	4 479	20 585	25 064
Vuurwapens	16 506	13 779	30 285
Vuurwerk	—	635 016	635 016
Wasdoek	11 229	35 303	46 532
Was (mineraal-) (uitgezonderd paraffine)	—	6 169	6 169
Id. (andere)	158	393	551
Wijn (mousseerende)	64 732	60 660	125 392
Id. (afgetapt)	408 295	163 255	571 550
Id. (op fust)	30 120	24 891	55 011
Zadelmakerswerk	9 037	8 965	18 002
Zaden (landbouw-)	585	2 810	3 395
Id. (andere)	3 361	34 017	37 378
Zeep (toilet-)	91 313	261 810	353 123
Id. (andere)	41 207	2 766 365	2 807 572
Zemelen	—	536 370	536 370
Zink en zinkwerk	11 178	79 655	90 833
Zinkwit	70 408	54 952	125 360
Zout	4 413	507 584	511 997
Zwavelzuur (ruw)	121 676	51 414	173 090
Zijde (ruwe)	—	106 872	106 872
Diversen	197 794	1 456 831	1 654 625
Totalen voor de buitengewesten	f33 092 444	f162 581 137	f195 673 581
Totalen voor Java en Madoera	123 124 314	372 290 721	495 415 035
Algemeene totalen	f 156 216 758	f 534 871 858	f 691 088 616

Voor rekening van het Gouvernement.

a. Java en Madoera.

BENAMING DER GOEDEREN.	Nederland.	andere landen.	Totaal.
Ammunitie	f 5 130 770	f 641 341	f 5 772 111
Automobielen	—	199 635	199 635
Bier	257 642	—	257 642
Blik en blikwerk	6 303	7	6 310
Boeken	323 683	18 376	342 059
Buskruit	144 134	—	144 134
Calcium-carbid	108	—	108
Cement	32 236	54 400	86 636
Dynamiet en andere ontplofbare stoffen	148 898	22 141	171 039

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Eetwaren (boter)	f 57 550	f 48 814	f 106 364
Id. (vleesch)	12 568	—	12 568
Id. (andere)	115 565	11 485	127 050
Electrische toestellen	2 957 335	1 298 201	4 255 536
Garens	51 230	—	51 230
Gedistilleerd (alle soorten)	37 257	8	37 265
Geneesmiddelen en chemicaliën	984 612	7 470	992 082
Glas en glaswerk	87 806	10 371	98 177
Hout en houtwerk	752 653	8 071	760 724
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	307 124	35 693	342 817
Id. (spoorstaven, enz.)	1 526 223	656 201	2 182 424
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	688 714	—	688 714
Id. (dakbedekking en goten)	66 640	85 060	151 700
Id. (buizen en pijpen)	176 648	16 248	192 896
Id. (telegraaf- en telefoondraad en kabels)	655 531	68 732	724 263
Id. (ander)	1 606 802	381 392	1 988 194
IJzerwerk (alle soorten)	1 015 660	162 341	1 178 001
Instrumenten (mathematische, enz.)	134 768	10 510	145 278
Kleederen en modewaren	612 719	—	612 719
Kolen (steen-) en cokes	—	—	—
Koper en koperwerk	959 224	802 730	1 761 954
Kramerij	96 231	25 775	122 006
Leder en lederwerk	63 885	100	63 985
Lood (ruw en bewerkt)	7 531	19 080	26 611
Machines en werktuigen	7 037 244	870 201	7 907 445
Manufacturen (katoenen) (ruwe en ongebleekte)	64 096	—	64 096
Id. (id.) (gebleekte)	178 512	—	178 512
Id. (id.) (geverfde of gedrukte)	399 588	—	399 588
Id. (wollen)	732 779	—	732 779
Id. (zakken)	—	13 600	13 600
Id. (andere)	648 505	24 271	672 776
Meubelen	36 059	1 755	37 814
Olie (lijn-)	36 241	—	36 241
Id. (andere vette plantenolie)	378	—	378
Opium	—	5 547 987	5 547 987
Paarden	—	65 500	65 500
Papier	1 133 285	24 097	1 157 382
Schrijf- en teekenbehoeften	35 468	14 325	49 793
Spoorwegmaterieel (rollend)	5 444 976	—	5 444 976
Steen (alle soorten)	10 397	4 627	15 024
Touwwerk	69 272	—	69 272
Vaartuigen	f 1 149 753	—	f 1 149 753
Verfwaren (verf- en looistoffen)	140 438	f 18 231	158 669
Vet	19 765	—	19 765
Vuurwapens	1 764 468	396 590	2 161 058
Zeemijnen, gevulde	1 155 700	5 777 340	6 933 040
Zeep	13 141	10	13 151
Zink en zinkwerk	13 090	160	13 250
Zinkwit	47 979	—	47 979
Diversen	1 467 346	160 670	1 628 016
Totalen voor Java en Madoera	f 40 616 530	f 17 503 546	f 58 120 076

b. Buitengewesten.

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Bier	f 71 382	f 1 769	f 73 151
Cement	842	156	998
Dynamiet en andere ontplofbare stoffen	92 527	5 062	97 589
Eetwaren (boter)	7 995	—	7 995
Id. (andere soorten)	1 050	—	1 050
Electrische toestellen	128 942	50 366	179 308
Gedistilleerd (alle soorten)	1 356	—	1 356
Geneesmiddelen en chemicaliën	234 232	589	234 821
Glas en glaswerk	16 964	3 331	20 295
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	181 271	1 524	182 795
Id. (spoorstaven)	235 110	223 804	458 914
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	492 196	—	492 196
Id. (dakbedekking en goten)	30 692	24 118	54 810
Id. (buizen en pijpen)	140 844	82 111	222 955
Id. (telegraaf- en telefoondraad en kabels)	6 573	—	6 573
Id. (andere soorten)	1 048 606	10 719	1 059 325
IJzerwerk (alle soorten)	75 606	8 575	84 181
Kleederen en modewaren	29 128	—	29 128
Koper en koperwerk	56 967	37 893	94 860
Kramerij	2 971	—	2 971
Leder en lederwerk	19 378	—	19 378
Lood (ruw en bewerkt)	3 591	1 522	5 113
Machines en werktuigen	2 488 148	226 893	2 715 041
Manufacturen (katoenen) (ruwe en ongebleekte)	388	—	388
Id. (id.) (geverfde of gedrukte)	26 129	—	26 129
Id. (wollen)	1 052	—	1 052

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit:		Totaal.
	Nederland.	andere landen.	
Manufacturen (andere)	f 31 993	f 6 956	f 38 949
Olie (lijn-)	12 878	19	12 897
Papier	20 702	490	21 192
Pek en teer	2 014	—	2 014
Spoorwegmaterieel (rollend)	236 302	1 786	238 088
Steen (alle soorten)	425	—	425
Touwwerk	308	39	347
Verfwaren	17 079	325	17 404
Zeep	4 743	640	5 383

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit:		Totaal.
	Nederland.	andere landen.	
Zink	f 10 201	f 5 967	f 16 168
Zinkwit	6 276	—	6 276
Diversen	65 760	685 097	750 857
Totalen voor de buitengewesten	f 5 802 621	f 1 379 751	f 7 182 372
Totalen voor Java en Madoera	40 616 530	17 503 546	58 120 076
Algemeene totalen	f46 419 151	f18 883 297	f 65 302 448

3°. Waarde der uitgevoerde goederen.

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar:		Totaal.
	Nederland.	andere landen.	
Voor rekening van particulieren.			
a. Java en Madoera.			
Akarwangi	f 2 428	f 10 746	f 13 174
Arachides (gepelde)	48 612	1 376 700	1 425 312
Id. (ongepelde)	115 491	684 684	800 175
Aardolieproducten (benzine en gazoline)	—	4 731	4 731
Id. (kerosine)	—	46 300	46 300
Id. (residu)	10 598	218 345	228 943
Id. (smeeroliën)	480	728 628	729 108
Id. (paraffine)	10	1 409 138	1 409 148
Beenderen	2	10 886	10 888
Boeken	—	12 275	12 275
Cacao	625 199	321 967	947 166
Caoutchouc	2 125 705	24 981 749	27 107 454
Cocabladeren	614 237	248 863	863 100
Copra	4 042 986	8 171 964	12 214 950
Damar	62 164	2 281 164	2 343 328
Djarakpitten	10 416	241 922	252 338
Eetwaren (visch)	—	8 062	8 062
Id. (vogelnestjes)	35	791 798	791 833
Id. (andere soorten)	26 458	624 845	651 303
Foelie	20 782	72 065	92 847
Gambir	—	180	180
Gedistilleerd (arak)	260 246	9 451	269 697
Id. (spiritus)	153 031	1 981 297	2 134 328
Id. (alle andere soorten)	400	12 287	12 687
Geneesmiddelen en chemicaliën	157 805	279 951	437 756
Getah (andere dan getahpertja, djeloetoeng of hangkang)	—	2 890	2 890

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar:		Totaal.
	Nederland.	andere landen.	
Goud- en zilverwerk	—	f 16 350	f 16 350
Hoeden (bamboe-)	—	847 817	847 817
Id. (pandan-)	f 3 314	646 835	650 149
Hoorns (buffel-)	—	1 023	1 023
Hout (scheepsbouw- en timmer-)	163 535	130 644	294 179
Huiden (buffel-)	614 008	1 051 991	1 665 999
Id. (koe-)	1 368 181	1 802 384	3 170 565
Id. (geite- en bokkevellen)	50 642	1 782 508	1 833 150
Id. (leguanenvellen)	7 375	17 428	24 803
Id. (andere soorten)	165	48 136	48 301
IJzer- en staalwerk	240 245	375 875	616 120
Indigo	537	2 194	2 731
Kaneel	338	54 676	55 014
Kapok	2 910 767	13 128 238	16 039 005
Kapokpitten	6 950	1 422 232	1 429 182
Katjang idjo	—	14 256	14 256
Katoen (gezuiverde)	11 430	298 091	309 521
Id. (ruwe)	—	118 318	118 318
Kinabast	5 417 318	1 995 602	7 412 920
Kinine	1 040 175	4 577 220	5 617 395
Kleederen	374	27 908	28 282
Koffie (in bes)	11 824	—	11 824
Id. (gepelde)	5 390 088	22 711 469	28 101 557
Koperpoeder (joodkoper)	3 750	227 680	231 430
Koper en koperwerk	3 777	53 803	57 580
Kramerij	24 181	55 663	79 844
Leder en lederwerk	105	24 319	24 424
Lombok	—	308 381	308 381
Lood (ruw)	—	10 624	10 624
Mais (gepelde)	736 552	240 281	976 833

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Manufacturen (katoenen) (geverfde of gedrukte) .	f 2 890	f 3 077 214	f 3 080 104
Matten en matwerk . . .	34 760	334 913	369 673
Meel (tapioca-)	260 487	9 895 770	10 156 257
Id. (andere soorten) . .	—	7 607	7 607
Meubelen	25 605	37 603	63 208
Muskaatnoten	101 299	49 002	150 301
Nagelen	—	3 910	3 910
Olie (aetherische)	110 528	1 309 101	1 419 629
Id. (klapper-)	18	8 039	8 057
Id. (andere soorten) . .	147 626	2 372	149 998
Oliekoeken	6 578	38 247	44 825
Peper (staart-)	15 988	117 828	133 816
Id. (witte)	18 397	989 905	1 008 302
Id. (zwarte)	—	3 133 527	3 133 527
Pinangnoten	24	1 130 853	1 130 877
Pluimvee	—	230 255	230 255
Reukwerken (niet met gedistilleerd bereid) . . .	—	7 284	7 284
Rijst (gepelde)	735 792	2 405 611	3 141 403
Rotting	1 044	79 004	80 048
Sago en sagomeel . . .	—	18 672	18 672
Schelpen	—	1 150	1 150
Suiker (hoofdsuiker) . . .	3 703 288	261 741 769	265 445 057
Id. (zak- en melasse-) .	—	5 228 346	5 228 346
Id. (andere soorten) . .	5 597	175 268	180 865
Id. (residu melasse) . .	104	1 670 876	1 670 980
Tabak (sigaren en sigarett.)	18 462	20 619	39 081
Id. (bladtabak en krosok)	19 707 373	731 367	20 438 740
Id. (gekorven)	6 767	108 587	115 354
Tapioca (wortels)	56 028	559 606	615 634
Id. (paarl)	45 790	2 231 837	2 277 627
Id. (afval)	1 504	45 011	46 515
Id. (flake)	129 298	1 621 017	1 750 315
Thee	7 528 947	27 032 324	34 561 271
Tin	2 679 580	24 836 662	27 516 242
Touwwerk	—	16 508	16 508
Vanille	8 688	109 941	118 629
Veevoeder (molascuit) . . .	42 432	90 431	132 863
Id. (andere soorten)	412 516	560 062	972 578
Vezels	1 022 431	4 955 343	5 977 774
Vruchten (tamarinde) . .	—	236 600	236 600
Was (geen mineraalwas) .	—	226	226
Zaden (sesam-)	—	196 876	196 876
Id. (andere soorten) . .	1 576	37 608	39 184
Zemelen	12 260	131 544	143 804
Zink- en zinkwerk . . .	—	20 285	20 285
Zwam	—	784	784
Diversen	269 559	1 607 385	1 876 944
Totalen voor Java en en Madoera . . .	f 63 395 952	f 453 369 583	f 516 765 535

b. Buitengewesten.

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	andere landen.	Totaal
Aardolieproducten (kerosine)	f 69	f 55 931 097	f 55 931 166
Id. (benzine en gazoline)	—	178 550 044	178 550 044
Id. (residu en ruwe aardolie)	147	72 884 821	72 884 968
Id. (smeeroliën) . . .	720	5 304 671	5 305 391
Id. (paraffine)	124 507	7 980 821	8 105 328
Id. (turpine)	—	1 623 330	1 623 330
Agar agar	—	283 101	283 101
Arachides (gepelde) . . .	—	7 715	7 715
Id. (ongepelde)	—	31 023	31 023
Beenderen	1	3 388	3 389
Balam- en soenteivruchten	—	34 652	34 652
Benzoë	39 790	1 173 414	1 213 204
Blik en blikwerk	—	4 142	4 142
Boeken	—	1 920	1 920
Cacao	5 203	143 957	149 160
Caoutchouc	2 516 082	59 179 660	61 695 742
Copal	314 638	1 828 658	2 143 296
Copra	14 456 893	54 799 625	69 256 518
Cutch (tannine)	140	67 527	67 667
Cubebe (staartpeper) . . .	—	9 927	9 927
Damar	71 730	1 179 475	1 251 205
Drakenbloed	—	104 181	104 181
Eetwaren (tripang) . . .	—	588 290	588 290
Id. (visch, gezouten of gedroogd)	—	843 632	843 632
Id. (visch, andere, en vischkuit)	2	157 009	157 011
Id. (vogelnestjes) . . .	40	230 660	230 700
Id. (andere)	2 079	1 168 322	1 170 401
Foelie	240 463	427 636	668 099
Gambir	—	2 612 444	2 612 444
Geneesmiddelen en chemicaliën	40	103 465	103 505
Getahpertja	1 451	614 621	616 072
Id. (andere)	—	1 005 269	1 005 269
Gouderts	—	20 800	20 800
Hoorns (buffel-)	3 770	20 142	23 912
Id. (herte-)	2 236	116 120	118 356
Hout (ebben-)	5 373	494 668	500 041
Id. (gahroe-)	—	33 886	33 886
Id. (sandel-)	—	65 865	65 865
Id. (wortel-)	8 044	20 555	28 599
Id. (scheepsbouw- en timmer-)	46 910	583 908	630 818
Id. (ander)	190	245 627	245 817
Houtwerk	810	43 247	44 057
Houtskolen	—	278 306	278 306
Huiden (buffel-)	210 915	567 343	778 258
Id. (koe-)	92 661	230 719	323 380

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Huiden (hertevellen) . .	f 3	f 97 240	f 97 243
Id. (andere soorten) . .	1 155	90 829	91 984
IJzer en staalwerk (alle soorten)	47 827	1 214 484	1 262 311
Kaarsen	59 898	7 013 779	7 073 677
Kamfer	—	72 576	72 576
Kaneel en kassia. . . .	89 138	402 094	491 232
Kapok.	573 265	221 045	794 310
Katoen (gezuiverde) . . .	8 613	181 866	190 479
Id. (ruwe).	50	309 563	309 613
Kassiavruchten	1 707	31 933	33 640
Kinabast.	247 912	2 115	250 027
Kleederen	—	92 396	92 396
Koelit bakau en tengar .	298	361 820	362 118
Koffie (gepelde)	5 333 651	8 011 886	13 345 537
Kolen (steen-)	—	600 228	600 228
Koper en koperwerk . .	2 710	19 563	22 273
Kramerij	5 511	56 713	62 224
Lood (ruw)	—	165 134	165 134
Mais (gepelde)	5 115	2 218	7 333
Manufacturen (katoenen) (geverfde of gedrukte) .	620	283 858	284 478
Matten en matwerk. . .	24 140	200 703	224 843
Meel (alle soorten, uitgezonderd tapiocameel). .	—	5 352	5 352
Meubelen.	1 190	26 494	27 684
Muskaatnoten	608 647	1 024 440	1 633 087
Nagelen	—	89 146	89 146
Olie (kajapoetih-)	5 107	97 495	102 602
Id. (klapper-)	1 466 610	28 566	1 495 176
Id. (andere)	175 511	583 591	759 102
Oliekoeken	49 384	33 423	82 807
Paarden	—	47 960	47 960
Patchoulibladeren . . .	—	237 458	237 458
Peper (witte)	—	3 386 726	3 386 726
Id. (zwarte)	—	4 983 754	4 983 754
Pinangnoten	—	3 364 087	3 364 087
Rijst (gepelde)	234	111 867	112 101
Id. (ongepelde)	42	190 015	190 057
Rotting	317 747	6 106 773	6 424 520
Rottingstokken	16 461	58 100	74 561
Sago en sagomeel . . .	—	1 923 828	1 923 828
Schelpen (paarlemoer-) . .	5 047	632 722	637 769
Id. (Flores-)	—	8 481	8 481
Id. (Burgos-).	—	65 115	65 115
Id. (troca-)	—	566 914	566 914
Id. (andere)	20	91 345	91 365
Schildpad	736	84 451	85 187
Tabak (sigaren en sigaretten)	—	14 457	14 457
Id. (bladtabak en krosok)	55 476 461	710 517	56 186 978
Tabak (gekorven)	f 144	f 522 555	f 522 699
Tengkawangpitten . . .	—	73 529	73 529
Thee	2 282 762	3 880 817	6 163 579
Tin.	5	714 096	714 101
Tinerts	—	22 777 173	22 777 173
Touwwerk	—	1 450	1 450
Vanille	9	—	9
Vaat- en kuipwerk . . .	310	10 639	10 949
Vee.	200	2 354 921	2 355 121
Vet (planten- en palm-) .	1 418 874	361 755	1 780 629
Vischafval	—	207 235	207 235
Vezels.	232 907	3 500 954	3 733 861
Vogelhuiden	814 774	489 762	1 304 536
Was	—	53 382	53 382
Zaden (sesam-).	—	79 628	79 628
id. (andere).	48 327	90 478	138 805
Diversen	16 917	1 323 969	1 340 886
Totalen voor de buitengewesten	f 87 484 943	f 531 947 146	f 619 432 089
Totalen voor Java en Madoera.	63 395 952	453 369 583	516 765 535
Algemeene totalen .	f 150 880 895	f 985 316 729	f 1 136 197 624

Voor rekening van het Gouvernement. *b)*

a. Java en Madoera.

BENAMING DER GOEDEREN.	Nederland.	andere landen.	Totaal.
Caoutchouc	f 126 792	—	f 126 792
Cocabladeren	3 237	—	3 237
Getahpertja	53 496	f 195 227	248 723
Kinabast.	989 832	—	989 832
Diversen	7 207	397	7 604
Totalen voor Java en Madoera.	f 1 180 564	f 195 624	f 1 376 188

b. Buitengewesten.

BENAMING DER GOEDEREN.	Nederland.	andere landen.	Totaal.
Tin.	—	f 4 642 845	f 4 642 845
Diversen	—	150	150
Totalen voor de buitengewesten	—	f 4 642 995	f 4 642 995
Totalen voor Java en Madoera	f 1 180 564	195 624	1 376 188
Algemeene totalen . .	f 1 180 564	f 4 838 619	f 6 019 183

b) De hoeveelheden caoutchouc en getahpertja, voor 's lands rekening in 1922 uitgevoerd en waarnaar de opgegeven waarde berekend is, bedroegen onderscheidenlijk 149 236 en 38 958 K.G.

4°. In- en uitvoer voor particuliere rekening van goederen, waarvan in de handelsstatistiek der opgegeven jaren, nevens de waarde, tevens de hoeveelheden zijn opgegeven. c)

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	INVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1918.	1919.	1920.	1921.	1922.
Aardewerk (grof en fijn en porcelein) (borden)	dozijn.	690	722	1 028	1 356	1 266
Id. (id.) (kopjes en schoteltjes)	id.	541	283	499	855	767
Id. (id.) (spoelkommen)	id.	21	46	54	84	51
Aardolieproducten (kerosine) (lichtolie)	Liters.	26 025	84 194	41 588	57 128	59 507
Id. (benzine en gazoline)	id.	2 311	4 829	7 656	13 932	9 540
Id. (residu en ruwe petroleum)	id.	3 333	14 048	38 528	29 346	12 349
Id. (smeeroliën)	K.G.	3 695	6 588	4 894	21 695	5 511
Id. (kaarsen)	id.	17	173	26	229	5
Id. (paraffine)	id.	240	180	6	22	143
Id. (asphalt)	id.	9	8	54	468	860
Aluin	id.	826	1 620	1 415	736	1 993
Arachides (gepelde)	id.	105	112	186	209	159
Id. (ongepelde)	id.	44	50	54	49	35
Automobielen	stuks.	2	4	7	7	2
Azijn en azijn-essence	Liters.	341	398	557	339	536
Benzoë	K.G.	11	12	10	20	18
Bier	Liters.	6 614	8 186	11 768	10 423	9 687
Buskruit	K.G.	10	38	47	21	33
Calcium-carbid	id.	1 830	768	1 121	712	1 330
Caustic-soda	id.	4 050	2 869	4 730	969	3 106
Cement	vaten.	709	387	925	711	514
Copra	K.G.	830	977	679	670	18
Consistentvet	id.	71	75	174	393	114
Damar	id.	39	157	266	239	106
Eetwaren (biscuits)	id.	805	1 745	3 347	1 460	1 972
Id. (boter)	id.	2 016	2 610	3 067	3 190	2 797
Id. (ghie)	id.	148	164	157	236	264
Id. (hammen)	id.	290	307	390	373	381
Id. (kaas)	id.	116	438	602	620	676
Id. (melk, gecondenseerde)	id.	2 586	4 666	4 910	6 261	6 783
Id. (id. gesteriliseerde)	Liters.	896	1 951	1 707	3 519	3 112
Id. (visch, gezouten of gedroogde)	K.G.	39 772	42 862	41 552	54 150	44 887
Id. (vleesch, versch)	id.	12	10	16	185	272
Id. (vruchten, versche)	id.	586	514	705	1 228	1 434
Gambir	id.	6	5	11	13	10
Gedistilleerd (arak)	Liters.	329	420	408	398	138
Id. (brandewijn en cognac)	id.	366	287	513	477	341
Id. (jenever)	id.	285	1 512	1 314	1 076	797
Id. (likeuren)	id.	231	391	400	334	135
Id. (reukwerken)	id.	254	246	293	253	100
Id. (rum)	id.	3	7	10	6	3
Id. (whisky)	id.	344	231	259	435	247
Id. (alle andere soorten)	Liters en K.G.	39	48	68	54	28
Glaswerk (dakpannen)	stuks.	27	53	771	175	237
Id. (lampeglazen)	dozijn.	658	659	629	891	611
Id. (stopflesschen)	id.	30	28	52	73	102
Hars	K.G.	5 871	5 904	10 077	7 556	7 414

c) Wanneer men in dit overzicht nihil-opgaven vindt, is dit nog geen bewijs dat van het betrokken artikel geen in- of uitvoer heeft plaats gehad, maar leide men daaruit af, dat het artikel in de handelsstatistiek niet afzonderlijk is genoemd, of wel, dat de hoeveelheden te gering waren, om in dit overzicht te worden opgenomen.

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	INVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1918.	1919.	1920.	1921.	1922.
Hoeden (bamboe-)	stuks.	101	69	70	83	60
Horens (buffel-)	K.G.	—	3	9	3	3
Id. (herten-)	id.	1	12	16	8	6
Hout (gahroe-)	id.	1	1	2	0,4	1
Id. (sandel-)	id.	20	79	24	64	46
Id. (wortel-)	id.	—	33	1	3	3
Houtskolen	id.	339	365	449	443	611
Huiden	id.	102	157	208	169	85
IJzer en staal (gegalvaniseerd dakijzer)	id.	2 599	3 021	18 993	6 721	13 195
Id. („ plafondijzer)	id.	122	327	996	588	762
Id. (gegalvaniseerde goten)	id.	25	21	49	33	61
Id. (dakbedekking en goten) (niet gegalvaniseerd)	id.	7	42	82	11	48
IJzerblik	id.	21 714	19 948	25 806	32 999	24 850
IJzervitriool	id.	11	11	141	244	278
IJzerwerk (draadnagels)	vaten.	155	143	225	190	162
Id. (casserollen)	K.G.	20	67	519	192	298
Id. (gegoten Europ. pannen)	id.	136	557	1 016	1 505	1 705
Id. (assen)	stuks.	2	3	15	11	19
Indigo	K.G.	0,1	1	—	—	—
Kaarsen (geen aardolie-product)	id.	78	82	99	87	104
Kalium sulfaat	id.	—	173	781	153	121
Kalk	id.	284	327	220	145	254
Kaneel	id.	6	9	6	3	1
Kapok	id.	21	30	33	25	21
Katjang kedele	id.	26 401	9 364	35 104	83 960	114 876
Katoen (gezuiverde)	id.	16	0,2	1	0,3	0,4
Klappers	stuks.	498	196	357	392	471
Koelit-bakau en -tengar	K.G.	59	21	20	69	163
Koffie (gepelde)	id.	788	1 682	925	890	2 232
Id. (ongepelde)	id.	—	7	0,4	0,3	0,1
Id. (in bes)	id.	—	0,3	—	—	—
Kolen (steen-) en cokes	ton.	107	130	193	497	341
Koper (in bladen)	K.G.	304	258	915	567	815
Koperdraad (geel)	id.	97	32	35	64	99
Id. (rood)	id.	8	5	7	6	8
Kopervitriool	id.	246	46	249	235	346
Kramerij (knoopen)	gros.	385	204	347	754	491
Krijt (gemalen), wit	K.G.	122	949	496	224	787
Id. (in stukken), wit	id.	43	87	90	31	64
Lampen, olie (petroleum)- hanglampen	dozijn.	4	5	39	19	33
Lampeglazen (mica-)	id.	0,3	1	21	10	5
Leder	K.G.	292	453	836	1 130	1 053
Lijm in stukken	id.	106	87	71	29	56
Lombok	id.	179	116	160	231	206
Lucifers (gewone houten)	gros doosjes.	5 877	5 166	8 353	5 002	5 592
Mais (gepelde)	K.G.	—	6	1 395	10	55
Meel	id.	28 653	39 331	39 789	42 725	41 502
Mineraalwater	kruiken of flesschen.	445	994	1 657	1 725	1 476
Naaimachines	stuks.	25	53	51	30	31
Nagelen	K.G.	319	387	197	559	672

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	INVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1918.	1919.	1920.	1921.	1922.
Olie (vette) (katjang-)	Liters.	242	280	515	875	789
Id. (id.) (klapper-)	id.	362	3 093	4 074	4 151	3 796
Id. (id.) (lijn-)	id.	1 486	1 146	3 355	1 043	1 335
Id. (id.) (ricinus-)	id.	6	6	5	2	0,3
Oliekoeken	K.G.	746	120	170	118	0,01
Paarden	stuks.	—	0,2	0,3	0,6	0,2
Palmolie	K.G.	—	—	2	0,6	—
Peper (gewone)	id.	4	30	33	7	17
Photographietoestellen	stuks.	1	3	5	7	7
Pinangnoten	K.G.	9	10	30	13	12
Potlooden	gros.	55	57	84	24	25
Rijst (gepelde)	K.G.	648 341	153 845	104 887	756 553	624 334
Id. (ongepelde)	id.	2 110	1 237	1 687	552	295
Rijwielen	stuks.	5	9	29	30	31
Rotting	K.G.	90	89	105	120	86
Sago	id.	167	209	252	175	154
Salpeter	id.	7	84	81	122	144
Schelpen	id.	22	54	60	40	24
Schrijf- en rekenmachines	stuks.	4	7	9	8	4
Sigaren en sigaretten	K.G.	1 830	2 515	3 142	4 702	4 412
Speelkaarten (Europeesche)	spellen.	314	497	632	337	217
Suiker	K.G.	2 481	2 810	2 153	2 025	2 668
Tabak (alle soorten)	id.	1 925	1 987	2 646	3 553	3 576
Tapioca-afval	id.	21	105	36	—	—
Tamarinde	id.	635	428	344	595	532
Tarwe	Liters.	14	12	24	15	13
Thee	K.G.	3 420	2 256	3 055	3 044	2 959
Tin	id.	182	81	123	154	238
Tripang	id.	3	4	3	1	1
Vaseline	id.	10	20	19	17	17
Vee (runderen)	stuks.	1	2	3	5	5
Id. (varkens)	id.	0,1	0,2	—	0,5	1
Veevoeder (alle soorten, behalve oliekoeken en zemelen)	K.G.	794	1 642	846	481	999
Verfwaren (aniline)	id.	17	90	233	195	184
Id. (terpentijn)	Liters.	92	45	27	25	40
Id. (zinkwit)	K.G.	1 069	1 002	2 143	481	791
Vezels	id.	472	334	841	409	475
Vruchtenstroop	flesschen.	6	5	5	7	31
Wasdoek	K.G.	184	226	596	214	205
Was (mineraal-)	id.	12	11	6	50	83
Id. (andere)	id.	104	56	129	312	89
Wijn (mousseerende)	flesschen.	52	173	281	208	148
Id. (andere)	Liters.	991	1 912	1 918	1 500	1 252
Zaden (sesam-)	K.G.	67	71	64	93	62
Zemelen	id.	6 878	7 878	8 963	11 926	11 025
Zout (tafel-)	id.	302	333	165	47	208
Id. (ander dan tafel-)	id.	12 997	11 152	10 766	11 182	8 292
Id. (voor nijverheids-doeleinden)	id.	125	190	170	96	171
Zwavel	id.	3 067	3 293	8 176	4 870	8 257
Zijde, ruwe	id.	11	11	15	23	7

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	UITVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1918.	1919.	1920.	1921.	1922.
Aardolieproducten (kerosine)	Liters.	379 044	406 807	352 923	322 446	243 380
Id. (benzine en gazoline)	id.	317 073	573 045	489 721	538 764	637 696
Id. (residu) (vloeibare brandstof)	id.	291 057	754 423	268 417	268 584	371 021
Id. (smeeroliën)	K.G.	24 529	27 056	16 152	11 326	15 086
Id. (kaarsen)	id.	4 080	5 626	5 511	4 001	7 074
Id. (paraffine)	id.	21 045	22 797	18 929	22 408	19 417
Id. (asphalt)	id.	1 719	2 648	1 797	1 181	1 582
Id. (turpine)	Liters.	2 556	2 200	6 564	3 052	2 497
Agar agar	K.G.	592	1 359	1 218	1 009	1 141
Akarwangi	id.	2	66	51	15	28
Arachides (gepelde)	id.	5 039	8 827	8 773	4 289	5 512
Id. (ongepelde)	id.	3 041	8 436	10 578	7 924	4 889
Balam- en soenteivruchten	id.	352	439	15	264	433
Benzoë	id.	997	1 813	1 121	1 990	1 873
Bier	Liters.	6	30	34	12	15
Cacao	K.G.	883	2 502	1 102	1 246	1 260
Cement	vaten.	1	1	2	0,3	1
Coca	K.G.	662	994	1 677	1 137	1 269
Consistentvet	id.	232	208	220	364	122
Copal	id.	3 626	7 706	9 460	3 029	8 930
Copra	id.	68 578	330 382	182 054	311 572	339 464
Cubebe (staartpeper)	id.	94	225	137	84	144
Damar	id.	6 747	10 347	9 698	5 144	5 528
Djarakpitten	id.	560	1 224	1 048	2 415	1 269
Drakenbloed	id.	58	43	17	41	43
Eetwaren (tripang)	id.	326	706	791	422	593
Id. (visch, gezouten of gedroogde)	id.	4 345	4 725	4 895	3 094	3 380
Id. (vischkuit)	id.	0,4	0,4	0,9	—	0,3
Foelie	id.	386	662	607	405	580
Gambir	id.	5 918	8 035	4 943	5 902	6 532
Gedistilleerd (arak)	Liters.	13	1 747	1 661	1 337	642
Id. (spiritus)	id.	4 714	15 444	17 385	8 030	9 280
Getahpertja	K.G.	1 051	1 412	847	544	566
Getah (andere)	id.	5 585	9 679	8 319	1 833	3 577
Getahbladeren (gedroogde)	id.	56	101	161	—	—
Gomelastiek	id.	44 050	89 622	90 414	73 453	104 943
Hars	id.	12	3	3	4	7
Hoeden (bamboe-)	stuks.	1 580	4 176	3 265	1 417	2 850
Id. (pandan-)	id.	2 656	6 052	7 787	5 973	7 224
Horens (buffel-)	K.G.	22	202	260	44	89
Id. (herte-)	id.	36	128	77	73	85
Id. (runder-)	id.	1	3	4	0,6	2
Hout (ebben-)	id.	2 058	5 203	8 326	3 860	5 000
Id. (gahroe-)	id.	11	16	6	8	8
Id. (lakka-)	id.	305	357	160	83	12
Id. (sandel-)	id.	74	350	156	161	105
Id. (scheepsbouw- en timmer-djati-)	M³.	1	9	13	171	3
Id. (wortel-)	K.G.	60	96	40	82	48
Houtskolen	id.	988	738	3 887	3 498	9 277
Huiden (buffel-)	id.	1 682	7 746	4 624	2 343	3 094
Id. (koe-)	id.	1 690	4 956	2 192	1 400	2 443
Id. (geite- en bokkevellen)	id.	380	1 139	462	410	479
Id. (andere soorten)	id.	498	761	485	337	406

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	UITVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1918.	1919.	1920.	1921.	1922.
Indigo (droge)	K.G.	43	40	31	70	13
Id. (natte)	id.	119	165	157	6	4
Ivoor	id.	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5
Kalk	id.	7	3	57	0,2	3
Kamfer	id.	0,2	0,8	3	1	0,9
Kaneel	id.	39	165	151	75	80
Id. (kassia of Chineesche)	id.	865	2 213	2 456	658	1 802
Kapok	id.	9 031	17 528	12 666	17 876	15 880
Kapokpitten	id.	7	9 070	13 083	12 214	18 045
Kassiavruchten	id.	17	1	413	47	385
Katjang idjo	id.	49	752	433	298	90
Katoen	id.	4 912	4 267	2 865	3 658	3 389
Katoenpitten	id.	—	—	47	—	214
Kinabast	id.	2 440	5 421	4 635	5 789	6 178
Kinine	id.	253	640	310	285	125
Klappers	stuks.	126	42	39	27	74
Koelit-bakau en -tengar	K.G.	9 870	16 593	7 112	8 795	12 071
Koffie (gepelde)	id.	7 295	121 490	61 113	43 682	57 325
Id. (ongepelde)	id.	4	43	—	—	21
Id. (in bes)	id.	1	57	8	9	—
Kolapitten	id.	47	32	31	28	14
Kolen (steen-) en cokes	ton.	8	23	26	19	26
Leder (zool-)	K.G.	25	115	14	76	79
Lombok	id.	152	490	784	415	444
Maïs (gepelde)	id.	1	1	10	35	9 842
Meel (tapioca-)	id.	19 792	93 374	64 136	62 451	63 477
Id. (ander)	id.	14	21	86	52	52
Molascuit	id.	—	10	249	—	2 214
Melk	K.G.	1	54	65	5	8
	Liters.	—	3	8	10	0,5
Mineraalwater	flesschen.	7	27	6	8	0,9
Nagelen	K.G.	60	205	296	53	60
Noten (kemiri-)	id.	22	226	115	86	79
Id. (muskaat-)	id.	2 388	3 994	2 726	2 782	2 586
Id. (pinang-)	id.	31 407	33 748	25 182	27 410	29 966
Olie (aetherische) (citronella-)	id.	232	537	437	274	430
Id. (id.) (kajapoetih-)	id.	35	112	62	65	59
Id. (id.) (andere)	id.	16	25	17	8	23
Id. (katjang-)	Liters.	2 490	6 716	963	1 212	146
Id. (klapper-)	id.	28 528	82 751	87 175	41 750	3 068
Oliekoeken	K.G.	20	39 113	72 950	15 941	17 503
Paarden	stuks.	0,1	0,3	0,6	—	0,2
Peper (gewone)	K.G.	25 900	40 113	19 162	29 584	33 289
Rijst (gepelde)	id.	341	1 308	414	1 383	20 334
Id. (ongepelde)	id.	49	72	0,3	1 407	2 715
Rotting	id.	25 441	39 357	57 176	35 640	41 285
Sago en sagomeel	id.	11 159	25 078	14 719	9 388	17 665
Schelpen (paarlemoer-)	id.	100	308	369	285	404
Id. (andere)	id.	1 792	1 846	1 527	734	1 809
Schildpad	id.	7	16	16	26	7
Sigaren en sigaretten	id.	11	56	125	62	15
Suiker (hoofd-)	id.	1 506 118	1 841 838	1 483 382	1 628 661	1 397 106
Id. (zak-)	id.	33 976	19 973	22 048	46 276	37 345

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	UITVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.) 1918.	1919.	1920.	1921.	1922.
Suiker (melasse-) [suikerresidu] . . .	K.G.	34 110	132 697	176 458	119 499	96 774
Id. (andere soorten) (incl. goela mangkok)	id.	6	4 973	9 161	2 200	1 357
Tabak (voor de Europeesche markt) (bladtabak en krosok)	id.	7 211	135 687	124 458	45 473	51 292
Id. (voor de inlandsche markt) (gekorven)	id.	839	1 114	914	741	796
Tapioca-afval	id.	12	3	248	633	930
Tapioca (flake)	id.	4 797	19 815	3 889	6 389	7 610
Id. (geparelde)	id.	3 396	11 594	7 354	10 477	9 903
Tapiocawortels	id.	132	40	117	1 105	8 796
Tengkawangpitten	id.	22	8 612	2 926	153	334
Tengkawangvet	id.	—	0,3	10	—	—
Thee	id.	29 958	55 081	46 271	35 864	41 552
Tin	id.	11 584	19 467	13 642	13 547	15 859
Tinerts	id.	5 259	6 764	9 380	11 911	18 204
Vanille	id.	—	4	10	8	12
Vee (varkens)	stuks.	44	81	71	16	52
Veevoeder (boengkil van klapper) . .	K.G.	18	14 049	12 557	4 712	852
Id. (boengkil van katjang) . .	id.	—	38			
Id. (ander)	id.	27	7 118			
Verfwaren (terpentijn)	Liters.	296	—	—	—	—
Vezels (uitgezonderd katoen en kapok)	K.G.	14 784	15 879	17 338	17 516	20 726
Vogelhuiden (geheele)	stuks.	61	122	62	98	69
Was (mineraal-)	K.G.	—	11	—	—	—
Id. (andere)	id.	68	79	149	31	35
Zaden (sesam-)	id.	574	2 942	2 036	1 388	1 455
Zemelen	id.	920	6 560	2 198	17	3 125
Zwam	id.	26	163	36	16	6
Zwavel	id.	—	31	0,1	10	—

Bijlage FF.

(Zie hoofdstuk O, afd. VI, § 2, van het verslag.)

OPGAVEN,

betreffende de aan particulieren toebehoorende industrieele inrichtingen (uitgenomen die welke de verwerking van landbouwproducten beoogen), de loonen van ambachtslieden en koelies en het aantal pasars in Nederlandsch-Indië over 1922.

I. Overzicht betreffende de aan particulieren toebehoorende nijverheidsinrichtingen.

(Voor zooveel daarvan in de gewestelijke verslagen is melding gemaakt.)

1°. FABRIEKSWEZEN.

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht. [1]	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Banjoemas.																		
Kalkbranderijen	4	h.	—	—	—	28	—	—	20	3	—	—	—	f 0,30 à 0,75	—	—	f 0,25 à 0,50	f 0,25
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	115	h.	—	—	—	12	—	—	209	22	—	—	—	0,30 à 0,75	—	—	0,15 à 0,30	0,15
Broodbakkerijen	4	h.	—	—	—	—	—	6	3	—	—	—	—	—	—	f 0,80	0,20 à 0,50	—
Mineraalwater- en ijsfabrieken	5	s., w. en m.	—	7	—	18	—	—	29	—	—	f 0,75 à 1,60	f 1,— à 2,—	0,75 à 2,—	—	—	0,40 à 0,60	—
Sigaren- en sigarettenfabrieken	3	h.	—	—	—	—	6	—	—	30	—	—	—	—	f 0,50	—	—	0,30
Tahoekokerijen	24	h.	—	—	—	6	—	—	105	—	—	—	—	0,75	—	—	0,20 à 0,50	—
Tapiocafabrieken	5	w. en m.	3	2	—	—	—	—	97	63	f 3,—	0,60 à 1,50	—	—	—	—	0,35 à 0.50	0,25
Ketjapkokerijen	2	h.	—	—	—	—	—	—	4	17	—	—	—	—	—	—	0,35 à 0,40	0,15
Stroopkokerij	1	h.	—	—	—	1	—	3	3	—	—	—	—	1,—	—	0,75	0,50	—
Rijstpellerijen	2	m.	6	—	—	19	2	3	18	16	2,—	—	—	0,75	0,35	0,50	0,25 à 0,40	0,25
Zeepfabriek	1	s.	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—
Smederijen	68	h.	—	4	—	81	—	—	98	—	—	1,40	—	0,50 à 1,—	—	—	0,25 à 0,50	—
Koperslagerijen	3	h.	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	0,30 à 0,35	—
Houtzagerij	1	h.	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1,—	—	0,75	—	—
Meubelmakerijen	13	h.	—	—	17	—	—	33	28	—	—	—	1,—	0,75 à 0,80	—	0,75	0,50	—
Huiden- en lederbewerking	1	h.	—	1	—	—	—	—	5	—	—	0,50	—	—	—	—	0,30	—
Schoenmakerij	1	h.	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—
Batikkerijen	86	h.	—	3	—	—	—	2	43	745	—	0,50	—	—	—	0,40	0,20 à 0,40	0,12^{5} à 0,25
Drukkerijen	3	m.	2	4	2	31	—	—	3	—	2,—	1,— à 1,50	3,50	1,75 à 2,—	—	—	0,60 à 0,75	—
Werkplaats (spoor- en tram-)	1	h. en s.	—	42	8	30	—	—	177	—	—	0,85 à 2,75	1,75 à 4,20	1,60 à 3,20	—	—	0,40 à 1,60	—
Bantam.																		
Kalkbranderijen	50	h.	—	1	—	14	—	2	232	1	—	1,25	—	0,75 à 0,80	—	0,80	0,40 à 0,75	0,35
Steen- en pannenbakkerijen	35	h.	—	3	—	26	—	—	186	37	—	0,50 à 1,—	—	0,50 à 0,75	—	—	0,30 à 0,80	0,20 á 0,45
Broodbakkerijen	7	h.	3	2	1	—	—	—	11	—	—	—	1,—	—	—	—	0,50 à 0,80	—
Smederijen	30	h.	—	1	5	26	—	—	40	—	—	1,—	0,75 à 1,50	0,55 à 0,80	—	—	0,40 à 1,60	—
Meubelmakerijen	11		—	—	36	—	—	22	9	—	—	—	0,60 à 0,75	—	—	0,60	0,40 à 0,50	—
Batavia.																		
Kalkbranderijen	17	h.	11	2	—	49	—	—	214	22	0,75 à 1,15	0,75	—	0,50 à 1,25	—	—	0,30 à 1,—	0.30
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	162	h. en m.	21	70	32	273	—	16	1550	160	0,80 à 2,50	0,75 à 2,—	1,— à 2,50	0,50 à 2,—	—	0,75	0,40 à 0,80	0,25
Marmerslijperijen	5	h.	—	—	3	11	—	18	13	—	—	—	2,25	1,— à 1,50	—	0,60 à 1,25	0,50 à 1,—	—
Tegelfabrieken	4	h. en m.	6	7	1	16	—	6	59	8	2,50 à 4,—	1,25 à 3,—	2,50	0,75 à 2,—	—	1,50 à 1,—	0,30 à 0.75	0,30 à 0,40
Broodbakkerijen	19	h. en m.	—	—	6	23	—	10	44	—	—	—	1,— à 1,75	0,75 à 1,50	—	0,50 à 1,25	0,40 à 0,80	—
IJsfabrieken	6	h., s. en m.	5	12	12	177	—	3	81	—	3,50	2,50	1,— à 3,50	0,75 à 2.50	—	1,25	0,70 à 1,—	—

1) *h.* = handenarbeid; *s.* = stoom; *w.* = water; *p.* = petroleum; *e.* = electriciteit; *m.* = motor.

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht. 1)	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Mineraalwater- en limonadefabrieken	9	h., e., s. en m.	4	11	1	39	—	3	63	21	f 2,—	f 1,25	f 1,75	f 0,75 à 1,50	—	f 1,—	f 0,40 à 0,80	f 0,40
Arakstokerijen	4	h. en m.	9	4	3	16	—	4	21	—	1,75 à 2,—	1,— à 1,25	2,25	1,25	—	1,—	0,60 à 0,75	—
Oliefabrieken	3	h., s. en m.	3	—	10	55	6	—	6	—	1,60	—	0,85	0,75	f 0,50	—	0,60	—
Boterfabrieken	2	h. en m.	—	—	—	26	—	—	8	—	—	—	—	0,75 à 0,80	—	—	0,50 à 0,60	—
Sigarettenfabrieken	2	h.	—	—	—	6	2	2	6	—	—	—	—	1,50	0,75	0,60	0,40	—
Ketjapfabrieken	3	h.	—	—	9	—	—	7	5	—	—	—	1,50	—	—	1,25	1,—	—
Vermicellifabrieken	2	h.	—	—	1	2	8	7	—	2	—	—	1,50	1,—	0,50	0,75	0,60	0,30
Rijstpellerijen	54	h., s., w. en m.	91	54	19	160	16	9	493	267	0,70 à 2,—	0,50 à 1,20	0,75 à 1,50	0,60 à 1,—	0,25 à 0,40	0,50 à 0,75	0,35 à 0,65	0,20 à 0,30
Slachterijen	2	h. en e.	—	2	—	93	—	—	21	—	—	1,75	—	0,60 à 1,75	—	—	0,50 à 1,—	—
Batikkerijen	251	h.	—	—	—	—	195	15	470	206	—	—	—	—	0,75 à 1,50	0,75	0,50 à 1,—	0,30 à 0,50
Kleermakerijen	66	h.	12	19	54	21	35	95	29	12	3,— à 6,—	1,— à 3,—	1,50 à 3,50	1,— à 2,50	0,75 à 1,25	0,75 à 1,50	0,60 à 1,—	0,50
Schoenmakerijen	56	h. en m.	5	—	89	154	2	48	23	12	2,— à 4,—	—	1,20 à 5,—	1,20 à 1,80	0,50	0,50 à 1,50	0,50 à 0,75	0,40
Zadelmakerijen	5	h.	—	—	1	3	10	—	15	—	—	—	1,50	1,—	0,75	—	0,80	—
Hoedenfabrieken	11	h.	3	12	4	—	—	2	110	37	0,75 2,50	1,50	1,50 à 2,—	—	—	0,35 à 0,75	0,30 à 0,50	0,20 à 0,30
Machinefabrieken	2	h. en m.	3	—	6	2	—	20	30	—	1,75	—	1,— à 1,80	1,25	—	1,—	0,75	—
Smederijen	68	h., e. en m.	16	17	98	227	—	62	228	—	1,75 à 5,—	1,50 à 3,50	1,25 à 3,50	0,85 à 2,—	—	0,60 à 1,50	0,50 à 1,25	—
Rijtuigfabrieken	11	h.	1	3	14	80	—	9	15	—	2,50	1,50	1,— à 2,50	0,75 à 1,50	—	0,60 à 1,25	0,50 à 1,—	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	69	h., e., s. en m.	39	50	111	227	—	80	280	—	1,75 à 5,—	1,50 à 3,50	1,50 à 4,25	1,— à 3,50	—	0,75 à 2,—	0,50 à 1,—	—
Blikslagerijen	33	h.	—	—	9	15	—	47	5	—	—	—	1,25 à 2,50	0,75 à 1,25	—	0,50 à 1,—	0,25 à 0,50	—
Goudsmederijen	98	h. en m.	9	15	85	51	—	93	14	—	4,— à 5,—	1,— à 3,—	2,— à 2,50	0,75 à 2,25	—	0,75 à 2,—	0,60 à 1,25	—
Horlogemakerijen	3	h.	—	—	3	7	—	—	3	—	—	—	2,—	1,50	—	—	0,50 à 0,75	—
Houtzagerijen	38	h., e. en s.	5	95	117	31	—	167	866	—	1,— à 2,75	1,— à 2,50	2,75	1,25	—	0,60 à 1,—	0,50 à 0,75	—
Inlandsche meubelmakerijen	39	h.	—	10	—	9	—	—	35	—	—	0,80	—	1,—	—	—	0,60	—
Chineesche meubelmakerijen	41	h.	1	—	158	19	—	238	132	—	3,50	—	1,— à 4,25	0,75 à 3,—	—	0,60 à 2,—	0,50 à 1,—	—
Pianofabrieken	3	h. en m.	5	2	3	9	—	13	26	—	4,—	2,50	3,50	1,— à 2,75	—	0,75 à 1,50	0,50 à 1,—	—
Vezelfabriek	1	h.	—	—	—	20	—	—	17	—	—	—	—	0,75	—	—	0,45	—
Touwslagerij	1	h.	—	—	—	15	—	—	21	—	—	—	—	0,60	—	—	0,45	—
Gas- en electriciteitsfabrieken	4	h., s., w. en m.	10	11	24	160	—	35	122	—	5,—	1,— à 2,50	2,— à 5,—	1,— à 2,50	—	0,75 à 2,—	0,50 à 0,75	—
Dordtsche Petroleummaatsch.	2	h. en m.	5	—	50	35	—	—	117	—	2,50	—	2,75	1,— à 2,—	—	—	0,50 à 0,75	—
Zeepziederijen	15	h.	12	—	49	5	—	31	4	—	0,85 à 1,50	—	0,50 à 1,50	0,75	—	0,60 à 0,75	0,50	—
Zuurstoffabriek	1	h.	2	—	—	—	—	1	11	—	4,—	—	—	—	—	2,—	0,50 à 1,—	—
Drukkerijen	31	h., e., s. en m.	28	58	154	892	98	77	289	66	1,25 à 5,—	1,25 à 3,—	1,50 à 4,50	0,75 à 3,—	0,40 à 0,75	0,90 à 1,50	0,50 à 1,—	0,35
Lettergieterij	1	m.	—	—	—	5	—	—	12	—	—	—	—	1,50	—	—	0,75	—
Boekbinderij	1	h. en m.	—	—	—	10	—	—	4	—	—	—	—	1,50	—	—	0,75	—
Stoomwasscherijen	4	h., s. en m.	—	—	—	10	5	2	45	—	—	—	—	1,25 à 2,50	0,50 à 1,—	1,— à 1,50	0,50 à 1,—	—
Vuurwerkfabrieken	2	h.	—	—	—	—	—	—	36	12	—	—	—	—	—	—	0,50 à 1,—	0,25 à 0,40
Photografische ateliers	8	h.	—	—	8	—	—	16	8	—	—	—	2,— à 5,—	—	—	1,— à 2,50	0,75 à 1,—	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht. [1]	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Lederwarenfabrieken	4	h.	12	19	54	21	35	95	29	12	f 1,— à 2,25	f 1,— à 1,60	f 1,25 à 2,50	f 1,— à 1,75	f 0,50	f 1,—	f 0,50 à 0,75	f 0,25 à 0,35
Kininefabrieken	2	w. en m.	—	3	—	16	4	—	12	7	—	0,60 à 1,—	—	0,75 à 1,50	0,50	—	0,50	0,30
Werkplaats K. P. M.	5	h. en m.	6	3	310	125	—	—	14	—	2,— à 3,90	2,10	1.40 à 2,50	1,— à 2,25	—	—	0.80 à 1,50	—
Reparatiewerkpl. voor prauwen	3	h.	—	—	2	—	—	14	6	—	—	—	2,50	—	—	1,50 à 2,—	0,50 à 1,—	—
Besoeki.																		
Kalkbranderijen	31	h.	—	—	—	2	—	—	80	—	—	—	—	1,—	—	—	0,25 à 0,30	—
Pannen- en steenbakkerijen	66	h.	—	7	—	29	2	—	189	—	—	0,75	—	0,50 à 1,25	0.30	—	0,30 à 0,60	—
Broodbakkerijen	9	h.	—	8	—	2	2	—	18	—	—	0,85	—	1,10	0,50	—	0,25 à 0,60	—
IJsfabrieken	3	w.	—	3	—	6	—	—	37	—	—	0,75 à 1,50	—	0,70 à 2,—	—	—	0,40 à 0,50	—
Rijstpellerijen	2	s.	3	2	2	1	—	—	16	20	1,50	1,50	2,50	1,50	—	—	0,40	0,30
Ketjapkokerijen	7	h.	—	—	—	3	—	—	12	—	—	—	—	0,50	—	—	0,25 à 0,30	—
Tahoefabriek	1	h.	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	0,30	—
Blauwververijen	41	h.	—	—	—	—	—	5	45	3	—	—	—	—	—	0,50	0,30 à 0,40	0,25
Zeepziederij	1	h.	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—
Goudsmederijen	50	h.	—	—	—	6	—	3	54	—	—	—	—	0,50 à 1,25	—	0,60	0,25 à 0,60	—
Horlogemakerijen	3	h.	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1,— à 2,—	—	—	0,50	—
Koperslagerijen	2	h.	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1,—	—	—	0,50	—
Blikslagerijen	3	h.	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	1,—	—	—	0,40	—
Smederijen	68	h.	—	—	—	28	—	—	145	—	—	—	—	0,60 à 1,25	—	—	0,25 à 0,60	—
Constructiewerkplaats	1	e. en m.	—	3	—	21	—	—	20	—	—	2,45	—	1,75	—	—	0,60	—
Houtzagerij	1	e.	—	1	10	6	—	—	25	—	—	1,50	3,—	2.50	—	—	0,50	—
Meubelmakerijen	22	h.	—	—	5	2	—	19	28	—	—	—	1,— à 2,—	1,25	—	1,—	0,35 à 0,85	
Huidendrogerijen	9	h.	—	—	—	9	—	—	9	—	—	—	—	0,50 à 1,—	—	—	0,25 à 0,60	—
Schoenmakerijen	4	h.	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	0,25 à 0,60	—
Kleermakerijen	14	h.	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	0,35 à 0,40	—
Electrische centrale	1	w., e. en m.	—	3	—	4	—	—	36	—	—	1,35 à 2,—	—	2,50 à 2,75	—	—	0,40 à 0,80	—
Cheribon.																		
Cementtegelfabriek	1	h.	—	1	—	1	—	—	10	—	—	1,—	—	1,—	—	—	0,50	—
Kalkbranderijen	41	h.	—	—	—	7	—	—	138	—	—	—	—	0,50 à 1,25	—	—	0,35 à 0,75	—
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	42	h.	1	1	2	42	—	—	169	46	1,50	0,80	2,50	0,50 à 1,25	—	—	0,35 à 0,60	0,25 à 0,35
Arakstokerijen	2	p. en m.	3	—	—	15	—	—	27	—	0,75	—	—	0,75 à 1,25	—	—	0,40 à 0,50	—
Broodbakkerijen	4	h.	—	—	—	1	—	1	6	—	—	—	—	0,60	—	0,50	0,30 à 0,45	—
IJsfabrieken	3	s. en w.	1	1	—	3	—	—	86	5	1,—	0,50	—	0,50 à 1,—	—	—	0,40 à 0,65	—
Limonadefabrieken	3	s.	—	—	3	2	—	8	17	—	—	—	1,50	1.—	—	0.75	0,50	—
Rijstpellerijen	9	h., s. en m.	19	12	13	37	8	—	92	49	0,75 à 1,25	0,50 à 1,—	1,— à 2,50	0,95 à 2,—	0,45	—	0,50 à 0,75	0,35
Ketjapkokerijen	5	h.	1	—	3	—	—	2	19	—	0,25	—	1,50 à 2,25	—	—	0,65	0,40 à 0,50	—
Tahoekokerijen	20	h.	—	—	2	12	1	2	32	—	—	—	0,85	0,75	0,50	0,65	0,25 à 0,50	—
Kroepoekfabrieken	9	h.	—	—	—	—	—	—	25	12	—	—	—	—	—	—	0,40 à 0,80	0,25 à 0,35

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1]).	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Zeepfabrieken	4	h.	—	—	4	—	—	4	12	—	—	—	f 1,50	—	—	f 0,75	f 0,50	—
Sigarettenfabriek	1	s.	—	1	1	1	—	1	12	—	—	f 1,—	2,—	f 1,— à 1,75	—	0,75	0,50	—
Goudsmederijen	8	h.	—	—	—	5	—	—	18	—	—	—	—	0,50 à 0,75	—	—	0,30 à 0,50	—
Koperslagerijen	7	h.	—	—	—	7	—	—	28	—	—	—	—	0,45	—	—	0.30	—
Smederijen	84	h.	—	—	—	74	—	—	193	—	—	—	—	0,40 à 1,—	—	—	0,35 à 0,40	—
Meubelmakerijen	9	h.	—	—	35	2	—	38	51	—	—	—	0,80 à 2,50	0,75 à 2,—	—	0,70 à 1,—	0,50 à 0,65	—
Kleermakerijen	5	h.	—	—	—	6	—	5	6	—	—	—	—	0,60 à 0,75	—	0,50	0,30 à 0,45	—
Schoenmakerijen	4	h.	—	—	4	2	—	—	10	—	—	—	0,75 à 1,—	0,75	—	—	0,50	—
Gasfabriek	1	s.	—	1	—	1	—	—	3	—	—	1,—	—	1,—	—	—	0,50	—
IJzerfabriek	1	s.	—	15	—	220	—	—	330	—	—	2,25	—	2,50	—	—	0,65	—
Auto- en rijwielreparatie-ateliers	4	h.	—	1	1	3	—	5	9	—	—	1,— à 1,25	2,75	1,— à 2,50	—	0,75	0,50 à 0,60	—
Djokjakarta.																		
Cementtegelfabrieken	4	h. en m.	—	2	—	24	—	—	24	3	—	0,50 à 2,—	—	1,— à 3,—	f 0,40 à 0,45	—	0,50 à 0,75	—
Kalkbranderij	1	h.	—	3	—	5	—	—	797	22	—	0,60 à 1,10	—	0,80 à 2,66	—	—	0,45 à 0,55	f 0,30
Broodbakkerijen	16	h. en s.	—	2	8	37	1	3	49	19	—	0,70 à 1,50	1,50 à 1,75	0,75 à 1,50	0,50	0,60	0,50	0,35
IJsfabrieken	2	h., e. en m.	9	18	2	15	—	—	15	—	—	—	—	0.99	—	—	0,65	—
Mineraalwater- en limonadefabrieken	2	h., e. en m.	—	3	—	17	—	—	38	3	—	0,80 à 1,—	—	1,42 à 1,50	—	—	0,60 à 0,65	0,45
Miefabrieken	2	h.	2	—	—	2	—	—	4	—	—	0,65	—	1,— à 1,50	—	—	0,45	—
Suikerkokerijen	2	h.	2	—	3	8	—	—	—	—	f 2,—	—	2,25	1,50	—	—	—	—
Sigarenfabriek	1	h. en e.	—	7	—	90	115	—	10	—	—	0,50 à 1,10	—	1,25	0,50 à 1,—	—	0,60	—
Chemische ververij	1	h. en e.	—	—	—	—	—	—	4	12	—	—	—	—	—	—	0,50	0,30
Zeepfabrieken	2	h.	—	—	—	3	—	—	10	6	—	—	—	0,75	—	—	0,60	0,40
Batikkerijen en ververijen	140	h.	1	1	2	176	36	21	737	820	1,25	0,75	1,50	0,50 à 1,25	0,40	0,60 à 0,83	0,25 à 0,40	0,10 à 0,30
Smederijen	3	h.	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	1,—	—	—	0,50	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	11	h., s. en m.	1	2	19	50	—	—	10	—	1,—	0,85 à 1,—	1,— à 3,50	0,80 à 1,50	—	—	0,35	—
Rijtuigmakerijen	3	h.	—	14	23	—	—	—	—	—	1,—	0,50 à 0,75	1,35	1.25	—	—	—	—
Werkplaats (spoor- en tram-)	1	e. en m.	—	12	14	889	—	—	101	—	—	2,68	4,—	2,99	—	—	94,—	—
Constructie-atelier der Vorstenlanden	1	m.	—	6	—	252	—	—	155	—	—	1,25	—	0,75 à 2,50	—	—	0,55	—
Goudsmederijen	5	h.	—	—	4	10	—	2	2	—	—	—	1,— à 3,50	1,75	—	0,75	0,50	—
Koperslagerijen	5	h.	—	—	—	21	—	—	31	—	—	—	—	0,50 à 1,—	—	—	0,50	—
Schoenmakerijen	5	h.	—	—	—	4	—	27	16	20	—	—	—	0,83	—	0.75	0,50	0,25
Meubelmakerijen	24	h.	1	—	63	26	—	114	32	—	1,50	—	0,85 à 2,—	0,75 à 1,50	—	0,75	0,50	—
Drukkerijen	5	h., e. en m.	1	5	3	245	—	—	5	—	1,— à 1,45	0,80 à 1,25	1,— à 2,50	1,— à 2,—	—	—	0,40 à 0,50	—
Mijnbouwconcessie (exploitatie van bruinsteen)	1	h., e. en s.	2	5	—	3	—	—	209	43	1,50	1,—	2,50	0,70 à 2,25	—	—	$0,62^5$	0,25
Ledikantenmakerij	1	h.	1	—	—	6	—	—	—	—	1,—	—	—	1,25	—	—	—	—
Houtzagerijen	3	h.	—	1	4	21	—	—	7	—	—	0,75 à 1,35	2,50	0,80 à 1,75	—	—	0,60	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweeg-kracht. [1])	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	
						Mannen.	Vrouwen.		Mannen.	Vrouwen.				Mannen.	Vrouwen.		Mannen.	Vrouwen.
Kediri.																		
Tegelfabriek	1	h. en m.	4	4	—	—	—	—	3	—	f 1,—	f 0,65 à 1,—	—	—	—	—	f 0,60	—
Kalkbranderijen	42	h. en m.	4	4	—	130	47	—	19	—	1,—	0,65 à 1,—	—	f 0,50 à 1,—	f 0,25 à 0,30	—	0,50	—
Pannenbakkerij	1	h.	—	1	—	15	—	—	26	5	—	0,80	—	0,75	—	—	0,45	f 0,35
Broodbakkerijen	8	h.	5	—	—	19	1	—	29	9	2,—	—	—	0,50 à 1,50	0,40	—	0,45 à 0,50	0,30
IJsfabrieken	4	w. en m.	3	2	—	26	—	—	13	—	2,50	1,— à 1,50	—	0,75 à 2,25	—	—	0,40 à 0,50	—
Oliefabrieken	15	m.	21	19	—	86	38	—	182	70	0,75 à 1,75	0,60 à 1,50	—	0,50 à 2,—	0,25 à 0,40	—	0.40 à 0,60	0,25 à 0,30
Veevoederfabrieken	3	h. en w.	—	1	1	12	5	—	3	6	—	0,83 à 1,75	f 2,50	1,50	0,40	—	0,50	0,35
Rijstpellerijen	3	s. en m.	6	3	2	16	—	1	20	45	1,50 à 4,—	1,— à 2,50	3,—	1,— à 2,50	—	f 0,75	0,35 à 0,50	0,25
Tahoefabrieken	4	h.	—	3	—	—	—	—	6	3	—	0,80	—	—	—	—	0,30 à 0,50	0,20
Copradrogerijen	10	h.	5	8	2	15	8	—	44	16	1,75	0,70 à 1,25	0,75 à 2,50	1,—	0,50	—	0,35 à 0,50	0,30
Tabakdrogerijen	3	h.	2	2	—	22	—	—	6	14	1,— à 1,75	0,75 à 1,50	—	1,25	—	—	0,50	0,30
Sigaren- en sigarettenfabrieken.	2	h.	—	—	2	—	—	—	7	3	—	—	1,—	—	—	—	0,40	0,30
Zeepfabrieken	3	h.	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	0,40 à 1,—	0,30 à 0,50
Batikkerijen	113	h.	—	—	—	150	—	—	440	25	—	—	—	0,50 à 1,—	—	—	0,40 à 0,50	0,30
Installaties voor het drogen van kapok	6	h.	1	2	5	—	—	—	30	30	2,—	1,75	1,— à 2,—	—	—	—	0,50	0,35 à 0,40
Smederijen	72	h.	—	—	—	104	—	—	111	—	—	—	—	0,60 à 0,75	—	—	0,30 à 0,50	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	7	h. en m.	—	3	—	63	—	—	43	—	—	0,75 à 3,—	—	0,60 à 2,—	—	—	0,35 à 0,60	—
Reparatiewinkel	1	m.	2	1	—	30	—	—	17	—	—	4,— à 6,—	2,50	2.50	—	—	1,—	—
Technisch bureau	1	h. en m.	—	1	—	2	—	—	1	—	—	1,30	—	1,—	—	—	0,40	—
Huidendrogerijen	4	h.	—	—	—	5	—	—	2	—	—	—	—	0,75	—	—	0,50	—
Schoenmakerij	1	h.	3	—	—	—	—	—	35	—	3,50	—	—	0,50 à 2,—	—	—	0,75	—
Meubelmakerijen	26	h.	—	—	83	14	—	4	26	—	1,— à 2,—	1,—	1,— à 1,50	0,75 à 1,50	1,—	0,75	0,40 à 0,75	—
Drukkerijen	8	h.	—	—	20	18	—	5	14	—	—	—	1.—	0,50 à 0,80	—	0,75	0,50 à 0,60	—
Suikerkokerijen	2	h.	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—
Kedoe.																		
Cementtegelfabriek	1	m.	1	1	—	—	—	—	15	6	2,—	1,50	—	—	—	—	0,30	0,20
Kalkbranderijen	5	h.	—	—	—	4	—	—	17	—	—	—	—	0,50	—	—	0,35 à 0,50	—
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	113	h.	—	17	—	36	19	—	516	440	—	—	—	0,35 à 0,60	0,25	—	0,30 à 0,40	0,20 à 0,30
Broodbakkerijen	11	h.	—	—	—	1	—	9	20	2	—	—	—	0,80	—	0,35 à 0,65	0,30 à 0,40	0,25
IJs- en mineraalwaterfabrieken	6	h., w. en m.	3	5	—	23	3	—	43	5	2,20 à 2,60	0,85 à 1,50	—	0,70 à 1,40	0,50	—	0,45 à 1,—	0,40
Melkerijen	2	h.	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	0,25 à 0,50	—
Oliefabrieken	2	w.	—	5	—	23	3	—	110	12	—	0,52^5 à 1,75	—	0,75 à 1,75	0,60	—	0,32^5 à 0,75	0,20 à 0,45
Copradrogerij	1	h.	1	—	—	—	—	2	6	7	0,75	—	—	—	—	0,35	0,25	0,20
Sigaren- en sigarettenfabrieken	17	h.	10	5	10	180	170	39	131	113	0,50 à 1,25	0,45 à 1,—	0,50 à 2,—	à 0,30 à 1,55	0,25 à 0,40	0,35 à 1,—	0,25 à 0,55	0,20 à 0,40
Batikkerijen	9	h.	—	—	9	5	—	—	18	31	—	—	0,50	—	—	—	0,30 à 0,80	0,20 à 0,30
Lakfabriek	1	h.	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	0,20

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweeg-kracht. [1]	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	
						Mannen.	Vrouwen.		Mannen.	Vrouwen.				Mannen.	Vrouwen.		Mannen.	Vrouwen.
Vernisfabriek	1	m.	—	3	—	3	—	—	2	—	—	f 1,50	—	f 0,70 à 1,25	—	—	f 0,50 à 1,—	—
Blikslagerij	1	h.	—	2	—	7	—	—	—	—	—	0,40	—	0,50	—	—	—	—
Smederijen	124	h.	—	—	—	4	—	9	326	—	—	—	—	0,50 à 1,—	—	f 1,—	0,25 à 0,50	—
Handel- en bouwmaatschappij	1	h.	1	1	—	6	—	—	20	—	f 1,50	1,—	—	0,75 à 1,—	—	—	0,50	—
Huidendrogerijen.	8	h.	2	—	—	6	—	2	16	3	1,18	—	—	0,50 à 0,75	—	0,50	0,30 à 0,40	f 0,15
Schoenmakerijen.	4	h.	—	—	—	6	—	2	10	—	—	—	—	f 0,85	—	0,75	0,50 à 0,70	—
Meubelmakerijen	13	h.	—	—	13	5	—	11	6	3	—	—	f 0,50 à 2,50	0,40 à 2,—	—	0,40 à 1,—	0,30 à 0,50	0,25
Vlechterijen	12	h	—	—	—	24	4	—	31	12	—	—	—	0,30 à ,080	f 0,30 à 0,40	—	0,25 à 0,50	0,20
Vuurwerkfabriek.	1	h.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drukkerijen	5	h. en m.	—	8	—	78	—	3	45	—	—	0,83 à 2,—	—	1,— à 2,75	—	0,72	0,50 à 0,60	—
Werkplaats voor akarwangi-voorwerpen	19	h.	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—
Conservenfabriek.	1	w.	—	2	7	4	—	—	—	3	—	0,40	0,50	0,50	—	—	—	0,35
Madioen.																		
Kalkbranderijen	10	h.	2	14	—	16	—	—	20	20	0,66 à 1,—	0,50 à 1,—	—	1,—	—	—	0,35 à 0,40	0,30
Broodbakkerijen	5	h.	—	—	—	16	3	—	—	—	—	—	—	0,50	—	—	0,40 à 0,45	0,32
IJs- en mineraalwaterfabrieken	3	h. en e.	1	3	—	13	—	—	9	—	1,—	1,—	—	0,75 à 1.—	—	—	0,35 à 0,50	—
Copradrogerijen	3	h.	1	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tabaksorteerderijen.	3	h.	1	1	1	—	—	2	1	20	0,80	0,50	1,—	—	—	0,75	0,40	0,25
Sigaren- en sigarettenfabrieken	16	h.	1	—	—	—	—	—	166	104	—	—	—	—	—	—	0,35 à 0,60	0,20 à 0,50
Batikkerij	1	h.	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,20 à 0,50
Zeepfabrieken	2	h.	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—
Smederijen	8	h.	—	5	—	17	—	—	12	—	—	1,—	—	0,50 à 1,—	—	—	0,40	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	9	h. en m.	1	8	4	14	—	—	9	—	1,—	0,75 à 1,50	0,50 à 1,50	0,50 à 1,—	—	—	0,50	—
Meubelmakerijen.	13	h.	7	—	55	27	—	—	19	—	2,—	1,50	1,50 à 2,—	1,— à 1,50	—	—	0,50 à 0,75	—
Huidendrogerijen	2	h.	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	0,50	—	—	0,40	—
Leerlooierijen	5	h.	—	2	1	—	—	—	12	—	—	—	0,50	0,50 à 1,—	—	—	0,30 à 0,40	—
Schoenmakerijen.	5	h.	1	—	13	9	—	—	1	—	1,—	—	0,75 à 1,—	0,50 à 1,—	—	—	0,40	—
Blikslagerijen	5	h.	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	0,60	—	—	0,20 à 0,40	—
Drukkerijen	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kapokdrooginstallaties . . .	4	h.	3	4	2	40	30	17	16	32	0,80 à 1,—	0,50	1,—	0.80	0.30	0,50 à 0,75	0,35 à 0,40	—
Tahoemakerijen	2	h.	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	0,35	
Madoera.																		—
IJs- en limonadefabrieken . .	2	h. en e.	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	0,35 à 0,75	—
Werkplaats (spoor- en tram-) .	1	s.	2	14	15	280	—	4	35	5	2,20	1,75	3,25	2,50	—	—	0,60	0,45
Reparatie-werf der Prauwen-veer-maatschappij	1	p. en m.	—	4	—	100	—	—	60	—	—	1,—	—	2,—	—	—	0,60	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1]).	Aantal werklieden.									Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.				Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders. Mannen.	Inlanders. Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders. Mannen.	Inlanders. Vrouwen.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders. Mannen.	Inlanders. Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders. Mannen.	Inlanders. Vrouwen.
Pasoeroean.																			
Cement- en tegelfabrieken	5	h. en w.	—	3	—	168	—	—	127	15		—	f 1,50	—	f 0,60 à 1,50	—	—	f 0,50	f 0,50
Kalkbranderij	1	m.	—	4	—	15	—	—	30	10		—	1,—	—	1,—	—	—	0,40	0,25 à 0,30
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	100	h.	—	1	—	—	—	—	190	—		—	0,50 à 2,—	—	—	—	—	0,35 à 1,50	—
Broodbakkerijen	22	h.	—	—	—	15	—	—	19	3		—	—	f 0,50 à 1,60	0,40 à 0,50	—	f 0,75	0,25 à 0,50	0,30
IJsfabrieken	2	h., w. en m.	1	9	—	26	—	—	54	2		f 1,75	1,25 à 3,50	—	0,60 à 2,50	—	—	0,50	0,35
Mineraalwater- en limonadefabrieken	3	h.	—	—	3	2	—	—	16	3		—	—	0,85	0,75	—	—	0,40	0,35
Rijstpellerijen	5	w. en p.	—	1	4	—	—	5	19	37		1,—	0,75	3,50	—	—	1,—	0,50 à 0,60	0,25 à 0,35
Koffiebranderijen	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Ketjapkokerijen	6	h., s. en m.	—	—	—	—	—	7	4	4		—	—	—	—	—	1,—	0,50 à 0,75	0,35
Tahoekokerijen	11	h.	—	—	—	—	—	—	37	1		—	—	—	—	—	—	0,40 à 0,50	0,25
Oliefabrieken	3	s.	3	—	—	—	—	—	20	30		0,80	—	—	—	—	—	0,50	0,35
Arakstokerij	1	s.	—	1	—	2	—	—	16	—		—	2,—	—	2,—	—	—	0,75	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	4	h. en m.	—	2	—	37	—	—	—	—		—	3,—	—	0,50 à 3,—	—	—	—	—
Rijtuigfabrieken	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Constructiewerkplaatsen	2	h., p., e. en m.	—	12	—	374	—	—	39	—		—	2,25	—	1,50 à 2,50	—	—	0,60 à 0,85	—
Smederijen	62	h.	—	—	—	—	—	7	87	—		—	—	—	—	—	1,—	0,40 à 0,60	—
Werkplaatsen (spoor- en tram-)	2	s.	—	1	1	120	—	—	40	—		—	3,50	2,40	2,50	—	—	0,75	—
Machinefabrieken	2	h., m. en g.	—	2	1	95	—	—	45	—		—	1,75 à 3,—	—	1,50 à 3,50	—	—	0,60 à 1,50	—
Technisch bureau	3	m. en g.	—	—	—	10	—	—	—	—		—	—	—	0,60 à 4,50	—	—	—	—
Electriciteit- en gasinstallaties	2	e., m. en g.	—	1	—	84	—	—	8	—		—	2,—	—	0,50 à 2,—	—	—	0,60	—
Houtzagerijen	24	h.	—	—	—	—	—	—	30	—		—	—	—	—	—	—	0,30 à 0,50	—
Meubelmakerijen	34	h.	—	—	6	5	—	66	15	—		—	—	2,50	0,75 à 2,—	—	0,50 à 1,—	0,50 à 0,75	—
Schoenmakerijen	11	h.	—	—	—	20	—	—	34	—		—	—	—	0,65 à 3,—	—	—	0,50 à 0,75	—
Koperslagerijen	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Blikslagerijen	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Goudsmederijen	19	h.	—	—	2	1	—	—	6	—		—	—	0,80	0,40 à 0,75	—	—	0,35	—
Kleermakerijen	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Zeepfabrieken	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Kapokdrooginstallaties	2	h.	—	7	—	15	75	—	12	50		—	0,50	—	0,60	f 0,40	—	0,40	0,30
Vuurwerkfabrieken	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Drukkerijen	9	h., s., m. en g.	—	—	7	154	5	—	79	—		—	—	1,— à 2,50	1,— à 1,50	0,50	—	0,50 à 0,65	—
Bewerking van metaal	1	h. en g.	—	12	—	30	30	—	250	150		—	2,25	—	0,75 à 2,50	0,30 à 0,45	—	0,75	0,30
Pekalongan.																			
Cement- en tegelfabrieken	2	h.	—	1	—	6	—	—	24	—		—	0,70	—	0,75	—	—	0,50	—
Kalkbranderijen	8	h.	1	2	—	—	—	—	26	—		1,— à 1,20	1,—	—	—	—	—	0,30	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1]).	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
						Inlanders.			Inlanders.					Inlanders.			Inlanders.	
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.
Pannen-, potten- en steenbakkerij	1	h.	1	—	2	2	—	—	13	—	f 1,—	—	f 0,60	f 0,60	—	—	f 0,40	—
Broodbakkerijen	5	h.	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	f 0,75	0,50	—
Spiritusfabrieken	2	s. en m.	2	6	—	18	—	—	33	1	—	f 1,50	—	0,75	—	—	0,50	—
IJsfabrieken	6	h., w. en m.	5	6	—	64	—	1	33	—	1,— à 2,50	0,60 à 1,50	—	1,— à 3,—	—	—	0,40 à 0,85	—
Mineraalwater- en limonadefabrieken	2	h.	1	2	2	9	10	4	19	12	1,— à 1,35	0,70 à 1,10	2,50	2,—	f 0,35[5]	1,—	0,75	f 0,25
Rijstpellerijen	4	s.	2	12	—	1	—	3	31	53	1,—	0,75	—	1,—	—	0,60	0,40 à 0,60	0,20 à 0,30
Cassavefabriek	1	w.	2	—	—	1	—	—	36	15	0,75	—	—	1,25	—	—	0,50	0,25
Koffiepellerijen	2	s., e., w. en m.	6	23	1	8	—	—	62	20	1,75	0,95 à 1,—	3,—	2,50	—	—	0,40 à 0,75	0,25
Oliefabrieken	3	s. en m.	1	1	—	—	—	3	11	20	1,66	1,42	—	—	—	1,16	0,80	0,40
Installaties voor het drogen en persen van kapok	10	h., s., w. en m.	7	60	3	24	11	5	217	280	1,50	0,60 à 0,75	1,25 à 1,50	0,75 à 1,50	0,35	0,65 à 1,—	0,30 à 0,60	0,20 à 0,30
Machinefabriek	1	m.	8	10	—	288	—	—	26	—	0,75 à 1,90	0,75 1,50	—	1,85 à 3,—	—	—	0,55	—
Smederijen	45	h. en m.	—	—	—	22	—	—	106	—	—	—	—	0,30 à 0,75	—	—	0,25 à 0,50	—
Automobiel- en fietsenreparatie-ateliers	3	m.	—	2	—	14	—	—	22	—	—	0,60	—	0,75 à 1,—	—	—	0,50	—
Goudsmederijen	7	h.	—	—	—	8	—	—	2	—	—	—	—	0,75	—	—	0,50	—
Werkpl. voor lederbewerking	3	h.	—	4	—	—	—	—	53	40	—	1,25	—	—	—	—	0,35 à 0,50	0,20
Schoenmakerijen	2	h.	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	0,75 à 0,80	—	—	—	—
Meubelmakerijen	30	h.	—	—	4	7	—	—	28	—	—	—	1,80	0,75 à 1,50	—	—	0,40 à 0,50	—
Drukkerijen	4	h. en m.	—	2	15	143	—	—	37	—	—	0,70 à 2,50	1,— à 6,—	4,50	—	—	0,70 à 1,—	—
Vuurwerkfabriek	1	h.	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—
Indigofabriek	1	h. en s.	—	4	—	—	—	—	6	—	—	0,66	—	—	—	—	0,30	—
Werkplaats (spoor- en tram-)	1	h. en e.	2	6	6	225	—	11	308	—	1,75	1,54	3,75	3,44	—	1,—	0,75	—
Preanger-Regentschappen.																		
Tras-, cement- en tegelfabrieken	14	h., e. en m.	2	8	—	23	9	—	128	56	1,— à 2,25	2,—	—	2,50	0,75	—	0,50 à 1,—	0,35 à 0,45
Kalkbranderijen	53	h., w. en m.	2	16	—	7	—	—	330	—	2,—	0,75 à 1,75	—	0,80 à 2,25	—	—	0,35 à 0,75	—
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	224	h., s. en m.	3	17	—	186	53	—	484	384	1,25	0,75 à 1,25	—	0,75 à 1,75	0,25 à 0,50	—	0,25 à 0,75	0,15 à 0,35
Werkplaats voor marmerbewerking	1	h.	—	1	—	4	—	—	8	—	—	1,50	—	2,—	—	—	0,75	—
Broodbakkerijen	22	h.	8	1	15	52	—	5	27	3	0,70 à 1,25	1,—	1,— à 1,50	1,50	—	0,50 à 0,75	0,50	0,30
IJsfabrieken	4	w., p. en m.	—	20	—	5	—	—	40	2	—	0,70	—	1,75	—	—	0,50 à 0,60	0,40
Mineraalwater- en limonadefabrieken	5	h. en e.	1	1	2	3	3	4	58	22	1,50	0,60 à 1,25	1,75 à 2,—	0,75 à 1,75	0,50	1,—	0,50 0,75	0,35
Rijstpellerijen	24	w. en m.	30	12	—	48	54	—	103	40	0,75 à 1,50	0,50 à 1,25	—	0,75 à 3,—	0,50	—	0,35 à 0,60	0,25 à 0,40
Cassavefabrieken	5	h., w. en m.	6	10	4	62	50	—	46	15	0,75 à 2,—	0,75 à 1,50	1,— à 2,50	1,— à 2,25	0,60	—	0,50 à 0,60	0,25 à 0,40
Tapiocafabrieken	12	h., s., w. en m.	13	4	2	14	6	7	59	113	0,50 à 1,25	1,—	0,75 à 1,75	1,— à 1,50	0,50	0,50 à 0,80	0,35 à 0,75	0,20 à 0,45
Koffiebranderij	1	e.	1	—	1	2	3	—	2	6	0,80	—	1,50	1,—	0,50	—	0,50	0,35
Sojakokerijen	3	h.	—	2	2	4	—	—	2	5	—	0,75	1,—	0,85	—	—	0,45 à 0,50	0,35
Stroopkokerijen	3	h.	—	—	2	—	3	2	5	—	—	—	1,25	—	0,75	0,75	0,35 à 0,60	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht 1).	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
						Inlanders.			Inlanders.					Inlanders.			Inlanders.	
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.
Kroepoekmakerijen	8	h.	—	—	2	5	9	—	20	—	—	—	f 0,75 à 1,—	f 0,50 à 0,85	f 0,50	—	f 0,25 à 0,50	—
Slachterijen	5	h., e. en m.	—	1	3	45	1	—	37	—	—	f 0,75	1,75	0,60 à 1,—	0,50	—	0,50 à 0,60	—
Javasche conservenfabriek	1	h., s., w. en m.	—	3	—	30	100	—	10	35	—	0,50 à 1,75	—	0,75 à 2,50	0,60	—	0,50 à 0,75	f 0,25 à 0,45
Sigaren- en sigarettenfabrieken	6	h.	—	—	1	—	6	1	6	64	—	—	1,25	0,75	0,50	f 0,60	0,50	0,25 à 0,40
Apotheken	5	h.	1	4	3	6	—	—	25	2	f 1,—	0,80	1,50	0,80 à 1,25	—	—	0,50 à 0,80	0,45
Kininefabriek	1	w.	2	6	—	15	—	—	10	—	0,75	0,50	—	0,80	—	—	0,40	—
Zuurstoffabriek	1	m.	1	5	1	2	—	—	10	—	2,—	1,20	5,—	3,—	—	—	0,75	—
Zeepfabrieken	3	h. en m.	1	15	—	10	10	—	41	24	1,50	0,75	—	1,75	0,50	—	0,50 à 0,75	0,45 à 0,50
Smederijen	279	h. en e.	1	1	11	91	5	—	264	10	2,—	0,60 à 1,25	3,75	1,— à 2,50	—	—	0,50	0,25
Constructiewinkels	7	m.	—	—	4	4	—	8	50	—	—	—	1,— à 3,—	0,75 à 2,50	—	0,75	0,40 à 0,60	—
Werkplaatsen voor bewerking van bouwmaterialen en technisch bureau	8	h., e. en m.	4	32	25	273	—	—	313	—	2,— à 3,—	1,20 à 2,50	1,— à 6,—	1,— à 4,—	—	—	0,50 à 0,75	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	54	h., e. en m.	5	17	17	344	—	1	251	—	0,80 à 1,25	0,75 à 1,—	1,— à 4,50	1,— à 3,25	—	0,75	0,50 à 0,60	—
Autoverhuurderijen	6	h.	—	4	—	29	—	—	12	—	—	1,50	—	0,75 à 3,—	—	—	0,70 à 1,25	—
Vulkaniseerinrichtingen	3	h.	—	—	3	2	—	—	3	—	—	0,80	—	1,25 à 1,50	—	—	0,60 à 0,75	—
Rijtuigreparatie-ateliers	9	h.	2	—	7	10	—	1	22	—	1,— à 1,20	1,10	0,75 à 2,25	0,75 à 2,—	—	0,80	0,60 à 0,75	—
Koperslagerijen	9	h.	—	—	3	8	—	—	2	—	—	—	0,80	0,60	—	—	0,50	—
Blikslagerijen	24	h. en e.	—	7	10	57	—	—	95	—	—	0,60 à 0,85	1,25	0,70 à 1,—	—	—	0,50 à 0,75	—
Europeesche goudsmederijen	4	h.	—	1	6	17	—	—	3	—	—	1,— à 2,50	1,25 à 3,75	1,— à 2,75	—	—	0,75	—
Inlandsche goudsmederijen	21	h.	2	2	30	9	—	—	26	—	1,— à 1,50	1,—	1,— à 1,75	0,80 à 1,65	—	—	0,40 à 0,83	—
Leerlooierijen	5	h.	—	1	—	7	—	—	14	3	—	0,75	—	1,—	—	—	0,60	0,45
Schoen-, troempah- en zadelmakerijen	36	h. en e.	1	—	19	53	3	7	62	—	1,—	—	1,— à 1,50	0,75 à 1,25	0,50	0,75	0,50 à 0,60	—
Caoutchoucfabrieken	2	m.	—	11	—	53	—	—	88	—	—	1,30 à 1,50	—	2,— à 2,50	—	—	0,70 à 0,75	—
Houtzagerijen	2	h.	1	2	8	38	—	—	6	—	1,50 à 1,75	1,—	2,—	0,75 à 1,75	—	—	0,75	—
Meubelmakerijen	35	h.	3	4	184	36	—	26	43	—	0,60 à 2,50	1,20	2,— à 3,25	1,— à 3,—	—	1,—	0,50 à 0,75	—
Rotanmakerijen	4	h.	—	—	15	—	—	4	—	—	—	—	0,75 à 1,50	—	—	0,75	—	—
Batikkerijen	11	h.	—	—	3	2	3	—	—	46	—	—	0,90	0,75	0,50	—	—	0,25
Kleermakerijen	42	h.	—	2	34	85	10	1	7	15	—	1,—	1,— à 2,50	0,85 à 2,—	0,50 à 1,—	0,85	0,50 à 0,75	0,45
Drukkerijen	21	h., e. en m.	10	52	33	560	—	21	241	—	0,75 à 2,25	0,60 à 2,—	1,— à 3,—	1,— à 2,75	—	0,50 à 1,10	0,50 à 1,—	—
Werkplaats voor ivoorbewerking	1	h.	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	0,75	—	—	—	—
Glasindustrie	2	h.	—	4	—	11	—	—	3	—	2,—	—	0,80 à 2,50	—	—	—	0,75	—
Ned.-Indische Gasmaatschappij	1	h. en m.	—	—	10	—	145	—	400	—	—	—	1,50 à 4,50	1,— à 3,50	—	—	0,50 à 0,75	—
Kistenfabriek	1	h. en s.	—	2	—	7	2	—	28	24	—	0,75	—	1,—	0,50	—	0,50	0,35
Pianohandel- en reparatie-ateliers	3	h.	1	1	—	18	—	—	3	—	2,50	1,50	6,—	1,— à 4,—	—	—	0,75	—
Rembang.																		
Kalkbranderijen	10	h. en m.	1	7	—	15	—	—	91	113	1,88	1,— à 1,66	—	0,55 à 2,40	—	—	0,35 à 0,75	0,20 à 0,35

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1].	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Steen-, pannen- en pottenfabrieken	3	h. en m.	—	—	—	4	4	—	42	10	—	—	—	f 0,75	f 0,50	—	f 0,40	f 0,30
Tegelfabrieken	2	h.	1	—	—	—	—	—	24	—	f 0,75	—	—	—	—	—	0,40	—
IJs- en mineraalwaterfabrieken	2	h., s. en m.	1	1	—	—	—	—	12	—	0,75 à 2,50	f 0,75 à 2,—	—	—	—	—	0,40 à 0,80	—
Broodbakkerijen	14	h.	—	—	—	12	—	—	13	17	—	—	—	1,—	—	—	0,35 à 0,45	0,25 à 0,30
Rijstpellerijen	2	s.	7	—	7	5	4	2	42	43	1,10 à 1,20	—	f 1,35	0,75 à 1,30	0,45	f 0,75	0,40 à 0,50	0,25
Trasibereiding	10	h.	—	—	—	—	—	7	117	—	—	—	—	—	—	0,35 à 0,75	0,25 à 0,50	—
Sigaren- en sigarettenfabrieken	5	h.	5	5	—	95	75	—	53	28	1,—	0,50	—	1,—	0,40	—	0,40	0,25
Batikkerijen	132	h.	—	—	—	—	—	—	419	85	—	—	—	—	—	—	0,35 à 0,50	0,10 à 0,45
Leerlooierijen	15	h.	—	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	0,50 à 0,75	—
Schoen- en zadelmakerijen	8	h.	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	0,25 à 0,50	—
Blikkenfabriek	1	h., s. en e.	—	—	3	31	—	1	135	7	—	—	2,45	0,75 à 1,90	—	0,75	0,65	0,35
Smederijen	2	h	1	1	—	5	—	6	8	—	0,75 à 1,—	0,75	—	1,—	—	0,60	0,40	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	2	h. en s.	—	—	4	104	—	1	35	—	—	—	1,— à 3,25	0,75 à 2,—	—	—	0,68	—
Scheepstimmerwerven	9	h. en m.	—	6	5	144	—	—	126	—	—	0,75 à 1,33	2,50	0,75 à 2,25	—	—	0,75 à 0,85	—
Vuurwerkmakerijen	4	h.	—	—	—	—	—	—	15	14	—	—	—	—	—	—	0,40 à 0,75	0,20 à 0,35
Installaties voor het drogen en persen van kapok	4	h.	5	3	—	2	1	2	112	100	0,65 à 2,—	0,50 à 1,—	—	0,75 à 2,50	—	—	0,30 à 0,50	0,20 à 0,35
Houtstapelplaats en zagerij	1	h.	1	2	—	—	—	—	30	—	0,85 à 1,25	0,75 à 1,—	—	—	—	—	0,50	—
Meubelmakerijen	2	h.	—	—	—	—	—	5	6	—	—	—	—	—	—	1,—	0,50	—
Petroleumfabriek (Nederlandsche Koloniale Petroleummaatschappij)	1	s.	3	2	—	10	—	—	52	—	2,25	2,—	—	2,40	—	—	0,75	—
Boorterreinen (id.)	2	s.	—	5	—	9	—	—	58	—	—	0,75 à 1,30	—	1,25 à 1,55	—	—	0,50 à 0,65	—
Magazijn (id.)	1	h.	1	1	—	—	—	—	6	—	1,25	1,—	—	—	—	—	0,75	—
Reparatiewerkplaats (id.)	1	m.	—	[illegible]	—	1	—	—	9	—	—	2,50	—	3,75	—	—	0,75	—
Boorterreinen (Bataafsche Petroleummaatschappij)	15	h., s. en g.	1	20	10	39	—	—	758	33	0,80 à 2,50	0,75 à 1,75	1,— à 4,80	1,— à 3,75	—	—	0,55 à 1,—	0,30
Petroleum- en smeeroliefabriek (id.)	1	h., s. en e.	—	27	—	—	—	—	190	—	—	1,20	—	—	—	—	0,82	—
Paraffinefabrieken (id.)	2	h., s. en e.	—	24	1	56	—	—	477	7	—	1,47	2,50	1,90 à 2,38	—	—	0,67 à 0,80	0,50
Werkplaats (id.)	1	h. en s.	—	2	—	—	—	—	30	—	0,85	0,75	—	—	—	—	0,40	—
Semarang.																		
Kalkbranderijen	7	h.	—	—	—	5	2	—	20	4	—	—	—	0,50 à 1,—	0,40	—	0,30 à 0,50	0,25
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	86	h.	—	3	—	114	—	—	278	53	—	1,20	—	0,45 à 1,50	—	—	0,30 à 0,45	0,25 à 0,35
Tegelfabrieken	2	h., e. en m.	—	8	—	75	40	—	40	20	—	1,—	—	1.20	0,80	—	0,75	0,50
Trasfabriek	1	h., s. en m.	—	6	—	28	10	—	100	—	—	1,—	—	1,— à 2,—	0,50	—	0,40 à 0,75	—
Broodbakkerijen	21	h.	1	—	8	12	—	3	59	23	0,75	—	0,75 à 1,—	0,50 à 1,—	—	0,50	0,40	0,35
IJs- en mineraalwaterfabrieken	8	h., e., s. en m.	3	5	6	20	—	5	120	3	0,60 à 1,50	0,60 à 1,25	2,— à 3,—	1,— à 2,10	—	1,—	0,50 à 0,90	0,35
Rijstpellerijen	5	h. en s.	9	4	1	15	—	1	59	40	0,80 à 1,—	0,75 à 1,—	2,— à 2,50	0,90 à 2,—	—	0.75	0,50 à 0.80	0,35 à 0,45

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1]).	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Tahoemakerijen	37	h.	2	1	2	50	36	—	75	70	f 0,50 à 1,—	f 0,60	f 0,60 à 1,25	f 0,60 à 1,10	f 0,35 à 0,50	—	f 0,30 à 0,50	f 0,30
Sojakokerijen	11	h.	2	—	3	6	6	—	3	12	0,50	—	0,75	0,50 à 0,70	0,35	—	0,45	0,20 à 0,30
Oliefabrieken	27	h., s. en m.	1	2	2	11	9	—	126	82	0,66^{5} à 0,75	0,50 à 0,70	1,17^{5} à 1,50	0,75 à 1,—	0,45	—	0,35 à 0,60	0,20 à 0,35
Suikermolens	157	h. en karbouwen.	—	—	—	28	—	3	1053	100	—	—	—	0,60 à 0,75	—	f 0,50 à 0,60	0,35 à 0,50	0,15 à 0,25
Tabak-importmaatschappij . .	1	h. en m.	—	2	—	4	—	—	25	8	—	1,50 à 1,75	—	2,—	—	—	0,75	0,50
Sigaren- en sigarettenfabrieken	167	h. en m.	3	46	10	141	140	15	958	429	0,60 à 1,50	0,60 à 1,—	0,75 à 2,—	0,75 à 1,75	0,40 à 0,60	0,50 à 0,65	0,25 à 0,50	0,17^{5} à 0,25
Batikkerijen en ververijen . .	109	h.	—	—	—	114	212	—	30	262	—	—	—	0,35 à 0,60	0,20 à 0,45	—	0,35	0,15 à 0,25
Machinefabrieken	4	h., e., s. en m.	—	32	1	183	—	—	184	—	—	1,45 à 1,50	4,50	1,25 à 2,50	—	—	0,75 à 1,—	—
Smederijen	168	h.	1	2	—	120	—	—	382	—	0,75	0,50	—	0,50 à 0,85	—	—	0,25 à 0,50	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	13	h., e. en m.	6	40	23	221	—	19	57	—	1,— à 2,50	0,90 à 2,—	1,25 à 4,—	1,— à 3,50	—	0,75 à 1,—	0,50 à 0,75	—
Rijtuigfabrieken	7	h.	4	5	2	85	—	—	95	—	0,75 à 2,—	0,60 à 1,50	1,25 à 2.50	1,— à 2.—	—	—	0,50 à 0,75	—
Blikslagerijen	6	h.	—	—	—	14	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petroleumblikkenfabrieken en vulinrichtingen	2	h. en s.	—	22	1	129	14	—	134	51	—	0,70 à 2,75	0,75 à 3,60	0,70 à 2,75	0,75	—	0,50 à 0,75	0,50
Gasfabriek	1	h., g. en m.	—	9	2	139	—	—	80	12	—	1,20	2.—	0,75 à 1,75	—	—	0,50 à 0,80	0,45
Houtzagerijen	23	h., e. en m.	—	20	2	40	—	—	51	—	—	0,75 à 1,20	2,— à 3,30	1,60 à 2,35	—	—	0,50 à 0,75	—
Meubelmakerijen.	25	h. en e.	3	—	51	34	1	62	23	—	0,75 à 2,—	—	1,— à 2,50	0,75 à 2,—	0,50	0,50 à 0,75	0,50 à 0,60	—
Vlechterij	1	h.	—	—	—	3	—	—	6	—	—	—	—	0,75	—	—	0,50	—
Goud- en zilversmederijen . .	45	h.	—	—	—	25	—	3	25	—	—	—	—	0,75	—	0,65	0,50	—
Huidendrogerijen	26	h.	—	—	—	5	—	—	26	—	—	—	—	0,50 à 0,75	—	—	0,30 à 0,50	—
Schoenmakerijen.	12	h.	—	—	2	14	—	—	2	—	—	—	1,50	0,50 à 0,85	—	—	0,30 à 0,50	—
Zadelmakerijen	13	h.	—	—	—	1	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	0,30 à 0,50	—
Kleermakerijen	51	h.	—	—	—	48	—	—	4	—	—	—	—	0,75	—	—	0,50	—
Zeepfabriek.	1	h.	—	1	9	2	—	—	6	4	—	0,75	1,—	0,50 à 0,85	—	—	0,50	0,35
Vuurwerkfabrieken.	10	h.	—	—	—	40	13	—	58	26	—	—	—	0,50 à 0,70	0,30 à 0,50	—	0,30	0,15 à 0,25
Installaties voor het drogen en persen van kapok	22	h. en m.	—	7	59	110	40	39	626	593	—	0,55 à 1,—	1,50 à 2,—	0,75 à 1,50	0,60	0,50 à 0,75	0,50 à 0,60	0,30 à 0,35
Mestfabriek.	1	h., s. en m.	1	5	—	2	—	—	20	—	1,25	0,80	—	0,75 à 1,50	—	—	0,50	—
Drukkerijen	20	h., e. en m.	—	4	—	87	12	—	33	—	—	1,50	—	0,75 à 1,80	0,50	—	0,50 à 0,75	—
Scheepsbouwbedrijf.	1	h. en m.	—	8	—	10	—	—	100	—	—	2.—	—	0,75 à 2,50	—	—	0,50 à 0,75	—
Werkplaats (Semarang-Joana Stoomtrammaatschappij) . .	1	h. en e.	2	12	—	18	—	—	316	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerabaja.																		
Kalkbranderijen	21	h.	2	5	—	22	14	—	259	155	1,10	1,—	—	0,75 à 1,25	0,30	—	0,30 à 0,50	0,15 à 0,25
Cement-, tegel-, tras- en betonfabrieken.	6	h., e. en s.	2	15	2	103	36	—	58	24	0,75 à 1,75	0,75 à 1,50	0,85 à 3,—	0,85 à 2,30	0,50 à 0,60	—	0,50 à 0,75	0.25
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	62	h., s. en m.	1	10	2	199	32	—	129	114	0,84 à 1,—	0,50 à 1,50	2,—	0,50 à 1,75	0,45 à 0,75	0,80	0,50 à 0,80	0,25 à 0.40
Diamantslijperijen	2	m.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	0,80 à 1,—	—	—	—	—
Glasblazerijen.	2	h. en m.	1	2	3	4	—	3	13	6	1,50	1,25	2,— à 3,—	1,— à 2,—	—	0,85	0,70	0,25 à 0,50

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1].	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
						Inlanders.			Inlanders.					Inlanders.			Inlanders.	
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.
Aardewerkfabriek	1	h.	—	2	2	8	9	—	3	2	—	f 0,60	f 1,75	f 0,60 à 1,50	f 0,40	—	f 0,50	f 0,30
Arak- en spiritusfabrieken	3	h., e. en s.	—	3	3	22	—	1	50	10	—	1,— à 1,75	2,50	1,40 à 2,—	—	f 0,85	0,60 à 0,75	0,25
Stroopkokerijen	3	h.	—	—	5	8	—	4	8	—	—	—	0,80 à 1,50	0,75 à 0,90	—	0,50 à 0,80	0,50	—
Broodbakkerijen	19	h. en s.	1	1	16	66	—	—	26	2	—	0,75 à 1,40	1,— à 2,—	0,80 à 1,75	—	—	0,40 à 0,80	0,25
IJs-, limonade- en mineraalwaterfabrieken	16	h., e. en m.	4	64	4	194	18	—	198	23	f 0,80 à 1,80	0,70 à 1,75	0,80 à 3,—	0,70 à 2,25	0,40 à 0,60	—	0,40 à 0,75	0,15 à 0,30
Rijstpellerijen	7	h., s. en m.	11	8	1	6	—	8	48	71	1,— à 2,—	1,70 à 1,20	1,— à 2,30	0,80 à 2,15	—	0,75	0,25 à 0,55	0,20 à 0,35
Maispellerij	1	h. en e.	—	—	—	3	—	—	6	—	—	—	—	0,60	—	—	0,40	—
Koffiebranderij	1	h.	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	1,— à 1,50	0,75 à 1,—	—
Mie- en tahoefabrieken	15	h.	—	—	—	8	—	—	28	8	—	—	—	0,50 à 0,75	—	—	0,25 à 0,50	0,20
Kroepoekfabrieken	22	h.	—	—	—	—	10	—	—	10	—	—	—	—	0,75	—	—	0,45
Oliefabriek	1	h.	1	—	1	—	—	—	2	—	1,—	—	1,25	—	—	—	0.50	—
Tabaksorteerderijen	13	h.	4	10	3	6	8	—	97	223	1,—	0,60 à 0,85	1,— à 2,50	1,— à 1,25	0,25 à 0,45	—	0,40 à 0,50	0,15 à 0,30
Sigaren- en sigarettenfabrieken	5	h.	—	—	—	36	14	—	15	15	—	—	—	1,10 à 1,15	0,50 à 0,80	—	0,50 à 0,75	0,35 à 0,50
Jodiumfabrieken	8	p. en m.	—	4	—	124	1	—	45	31	—	0,90 à 2,25	—	0,90 à 2,50	0,45	—	0,40 à 0,75	0,35
Koolzuurfabrieken	3	h. en e.	—	3	10	22	—	—	13	—	—	3,—	4,10	0,90 à 3,25	—	—	0,75 à 1,—	—
Zeepfabrieken	9	h. en e.	4	1	52	—	—	—	54	69	0,85 à 2,—	—	0,85 à 2,50	—	—	—	0,50 à 0,75	0,25 à 0,50
Batikkerijen	78	h.	—	1	2	4	4	—	10	12	—	0,65	0,75	0,70	0,46	—	0,50	0,15 à 0,35
Kleermakerijen	7	h.	—	—	8	39	—	—	8	—	—	—	1,50 à 2,—	0,75 à 1,—	—	—	0,50 à 0,75	—
Machinefabrieken	12	h., s., p., e en m.	26	70	450	154	—	163	5495	—	1,— à 2,50	0,85 à 2,—	2,35	1,— à 2,—	—	0,75 à 1,—	0,60 à 0,75	—
Smederijen	69	h. en s.	—	38	—	75	—	—	82	—	—	0,65 à 0,75	—	0,75 à 1,—	—	—	0,35 à 0,50	—
Automobiel- en rijwielreparatieateliers	22	h., e. en m.	1	11	4	77	—	1	348	—	3,50	1,— à 2,50	2,50 à 4,50	1,25 à 3,50	—	1,—	0,50 à 0,75	—
Rijtuigfabrieken	8	h.	—	—	—	2	—	—	6	—	—	—	0,75 à 1.50	—	—	—	0,50 à 0,75	—
Constructiewerkplaats	1	m. en e.	—	7	—	177	—	—	27	—	—	1,50	—	1,— à 3,50	—	—	0,50 à 0,75	—
Werkplaatsen (spoor- en tram-)	2	s.	3	3	—	33	—	—	36	—	2,50	0,85 à 2,—	—	1,50 à 3,50	—	—	0,75 à 0,80	—
Technisch bureau	1	e.	—	7	—	54	—	—	6	—	—	1,50	—	2,50	—	—	0,75	—
Scheepsbouwindustrie	1	s. en e.	2	20	35	650	—	—	400	—	1,— à 2,50	0,85 à 2,25	2,— à 3,50	1,25 à 2,80	—	—	0,85	—
Reparatiewerkplaats voor prauwen	5	h.	—	—	—	10	—	—	4	—	—	—	—	0,75	—	—	0,60	—
Prauwenveermaatschappij	1	m.	—	10	—	75	—	—	16	—	—	0,96 à 1,50	—	0,96 à 2,—	—	—	0,75	—
Blikslagerij	1	h.	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	0,75 à 0,85	—	—	0,50	—
Koperslagerijen	2	h.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	0,75 à 1,—	—	—	—	—
Goudsmederijen	37	h.	5	4	50	27	—	25	2	—	0,75 à 1,50	0,65 à 1,—	0,83 à 2,12^{5}	0,75 à 1,80	—	0,50 à 0,75	0.50	—
Houtzagerijen	26	h., s., e. en m.	12	15	32	76	—	21	179	—	1,65 à 2,—	1,— à 1,75	2,— à 3,50	1,75 à 2,60	—	0,50 à 1,—	0,50 à 0,75	—
Meubelmakerijen	31	h. en e.	4	1	129	30	—	4	33	—	1,— à 2,—	0,75 à 2,25	1,— à 3,—	1,— à 2,50	—	0,75 à 1,—	0,50 à 0,95	—
Pianofabrieken	2	h. en e.	—	3	8	46	—	—	6	—	—	1.75	1,50 à 3,—	1,25 à 2,50	—	—	0,75	—
Leerlooierijen en lederbewerking	3	h., s. en e.	—	7	—	60	—	—	85	5	—	0,75 à 2,50	—	0,85 à 3,25	—	—	0,60 à 0,75	0,35
Schoenmakerijen	25	h.	2	3	38	66	—	5	14	—	1,50	1,— à 1,25	1,77 à 2,75	0,85 à 2,50	—	0,75 à 1,—	0,50 à 0,75	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1]).	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Drukkerijen	25	h., s., e. en m.	3	17	42	674	22	43	182	—	f 0,92 à 3,50	f 0,75 à 3,—	f 3,12^5 à 5,—	f 1,— à 3,25	f 0,50 à 0,85	f 0,85	f 0,50 à 0,75	—
Vuurwerkfabrieken	2	h.	—	—	2	4	—	—	15	6	—	—	2,—	1,35	—	—	0,50 à 0,75	f 0,45
Electriciteit- en gasinstallaties	2	h., s., e. en m.	—	22	1	161	—	—	247	—	—	1,50 à 3,—	2,50 à 5,—	1,50 à 3,50	—	—	0,70 à 1,—	—
Dordtsche Petroleummaatschappij	8	h., s. en p.	1	63	3	176	—	—	806	90	1,— à 2,30	0,85 à 1,75	1,— 2,75	1,— à 2,40	—	—	0,70 à 0,93	0,40 à 0,45
Installaties voor het drogen en persen van kapok	3	h.	2	3	—	—	—	—	16	24	0,70 à 1,25	0,60 à 0,85	—	—	—	—	0,50 à 0,70	—
Werkplaats voor bewerking van bouwmaterialen	9	h.	—	—	15	14	—	12	29	—	—	—	2,— à 3,—	1,50 à 2,50	—	1,— à 1,50	0,75 à 1,—	—
Eerste Ned.-Ind. verbandstoffenfabriek	1	h. en s.	—	3	—	30	8	—	4	—	—	1,— à 1,50	—	1,— à 2,25	0,50 à 0,75	—	0,50 à 0,75	—
Havenwerken	1	e. en s.	12	150	25	800	—	—	980	—	2,— à 2,50	1,50 à 2,—	2,— 6,50	1,50 à 3,50	—	—	0,80 à 1,—	—
Amboina.																		
IJsfabriek	1	m.	—	1	—	6	—	—	2	—	—	1,—	—	2,50	—	—	0,70	—
Houtzagerij	1	m.	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	0.50	—
Timmerwerkplaats	1	h.	—	1	—	1	—	—	26	—	—	1,50	—	2,—	—	—	0,30	—
Copal- en damarsorteerderijen	2	h.	—	10	—	47	—	—	192	—	—	0,50 à 1,—	—	1,25 à 2,50	—	—	0.50	—
Atjeh en onderhoorigheden.																		
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	6	h.	—	—	2	2	—	—	27	—	—	—	1,50	1,—	—	—	0,80 à 1,—	—
Mineraalwater- en limonadefabrieken	10	h. en s.	—	4	7	2	—	11	10	—	—	1,25	0,82^5 à 2,50	1,75	—	0,66^5 à 0,82^5	0,50 à 0,75	—
IJsfabriek	1	s.	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	0,88 à 1,10	0,75 à 1,05	—
Broodbakkerijen	15	h.	—	—	13	—	—	22	—	—	—	—	0,50 à 0,80	—	—	0,50 à 0,75	—	—
Leerlooierijen	2	h.	1	—	9	—	—	7	—	—	0,80	—	1,—	—	—	0,75	—	—
Schoenmakerijen	16	h.	3	—	98	—	—	31	—	—	1,33^5 à 1,50	—	2,25	—	—	0,75 à 1,—	—	—
Houtzagerijen	16	h., e., s. en m.	9	37	6	309	1	161	603	26	1,20 à 2,50	1,50 à 2,—	1,— à 3,50	3,25	0,75	0,53 à 1,25	0,75	0,42
Meubelmakerijen	9	h.	3	—	21	—	—	2	—	—	0,82^5 à 2,—	—	2,50	—	—	0,75 à 0,82^5	—	—
Smederijen	13	h.	2	—	20	—	—	8	—	—	1,40 à 1,50	—	0,82^5 à 2,50	—	—	0,75	—	—
Goudsmederijen	47	h.	—	—	76	8	—	43	—	—	—	—	0.75 à 1,50	0,50 à 1,—	—	0,35 à 0,75	—	—
Blikslagerijen	11	h.	6	—	28	—	—	8	—	—	1,75	—	2,50	—	—	0,75	—	—
Kleermakerijen	14	h.	6	—	31	—	—	8	—	—	2,—	—	1,— à 2,50	—	—	0,75	—	—
Waschinrichtingen	8	h.	—	—	6	—	—	13	—	—	—	—	2,— à 3,—	—	—	0,75 à 1,—	—	—
Installaties voor het drogen en persen van kapok	2	m.	—	1	—	—	—	—	12	—	—	1,—	—	—	—	0,80	—	—
Kolenstation	1	h., s. en e.	2	8	7	44	—	—	562	18	1,86 à 2,75	1,10 à 2,20	1,54 à 6,54	0,80 à 6,—	—	0,88 à 1,10	0,95 à 1.05	0,57
Reparatie-inrichting	1	e.	—	—	139	176	—	—	28	—	—	—	1,98 à 5,—	1,22 à 4,—	—	—	0,75	—
Houtskoolbranderij	7	h.	5	3	40	21	—	—	6	—	1,— à 2,—	1,—	1,50 à 2,—	1,50	—	—	1,—	—
Bali en Lombok.																		
Rijstpellerijen	12	s., w. en m.	19	25	10	51	35	—	55	85	1,50	1,— à 3,—	1,— à 2,50	1,— à 2,—	0,50	—	0,50 à 0,75	0,35 à 0,40
IJsfabrieken	2	s. en w.	—	—	—	8	—	—	5	—	—	—	—	1,—	—	—	0,75	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht[1].	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
						Inlanders.			Inlanders.					Inlanders.			Inlanders.	
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.
Oliefabrieken	2	m.	1	—	1	3	—	—	5	5	f 1,50	—	f 2,50	f 2,—	—	—	f 1,—	f 0,35
Beendermeelfabrieken	2	m. en w.	—	—	6	—	—	—	7	—	—	—	1,—	—	—	—	0,50 à 0,60	—
Rijwielreparatie-atelier . . .	1	h.	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1,—	—	—	—	—	—
Houtzagerij.	1	s. en w.	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	1,50	1,—	—	—	—	—
Banka en onderhoorigheden.																		
Steenbakkerijen	7	h.	2	—	17	—	—	35	—	—	0,50 à 2,—	—	0,80 à 2,25	—	—	f 0,35 à 1,—	—	—
Kalkbranderijen	7	h.	4	—	6	—	—	53	—	—	0,50 à 1,50	—	0,80 à 2,—	—	—	0,35 à 1,15	—	—
IJsfabrieken	2	e. en m.	2	—	4	—	—	5	—	—	1,25	—	1,— à 1,75	—	—	0,75 à 1,—	—	—
Smederijen	2	h.	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	2,—	—	—	1,—	—	—
Benkoelen.																		
Broodbakkerijen	4	h.	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	0,85	0,75	—	—	—	—
Mineraalwater- en limonadefabrieken.	4	m.	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	0,75 à 1,—	—	—	—	—
IJsfabrieken	2	m.	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	0,75 à 1,—	—	—	—	—
Zeepziederijen	2	h.	—	—	16	2	—	—	—	—	—	—	1,—	1,—	—	—	—	—
Schoenmakerijen	2	h.	—	—	14	2	—	—	—	—	—	—	1,—	0,80	—	—	—	—
Mijnbouwmaatschappij „Redjang Lebong"	1	w. en e.	3	80	26	48	—	72	1376	11	2,80	f 1,07	2,82	2,12	—	0,60	0,55	0,50
Mijnbouwmaatschappij „Simau"	1	w. en e.	4	57	31	61	—	40	1650	39	1,50	1,50	3,50	2,—	—	0,50	0,50	0,30
Billiton.																		
Kalkbranderij	1	h.	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	0,67	—	—	—	0,75	—
Steenbakkerij	1	h.	—	—	2	—	—	—	5	—	—	—	0,67	—	—	—	0,75	—
Broodbakkerij	1	h.	—	—	4	—	—	4	2	—	—	—	1,17	—	—	1,—	0,75	—
IJsfabriek	1	s.	—	—	2	4	—	2	2	—	—	—	1,67	1,33	—	1,—	0,75	—
Limonadefabriek	1	m.	—	—	2	—	—	—	5	—	—	—	2,—	—	—	—	0,75	—
Goud- en zilversmederij . . .	1	h.	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	1,50	—	—	—	—	—
Houtzagerij.	1	s.	—	—	2	—	—	7	9	—	—	—	2,50	—	—	1,—	0,84	—
Billiton Tinmaatschappij. . .	1	m. en e.	4	4	50	74	—	10	25	—	1,60 à 3,—	1,30 à 2,50	3,— à 4,90	3,— à 3,50	—	0,75 à 1,—	0,75	—
Celebes en onderhoorigheden.																		
Tegelfabriek	1	h.	—	1	—	12	—	—	2	—	—	0,75	—	1,50	—	—	0,50	—
Kalkbranderij	1	h.	—	1	—	20	—	—	4	—	—	0,75	—	1,50	—	—	0,50	—
IJs- en limonadefabrieken . .	2	s. en m.	2	3	3	14	—	—	24	—	1,75	1,50	5,—	3,—	—	—	0,75	—
Oliefabriek	1	s.	—	1	—	3	6	—	8	—	—	0,75	—	0,83	f 0,35	—	0,50	—
Djambi.																		
Pannen- en steenbakkerijen .	5	h.	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	1,25	—	—
IJs- en limonadefabrieken . .	4	h. en s.	—	1	—	2	—	4	6	—	—	2,50	—	1,75 à 2,50	—	1,50 à 2,25	1,— à 1,25	—
Lampongsche districten.																		
IJs- en limonadefabrieken . .	2	h. en s.	—	3	—	16	—	—	1	—	—	0,70 à 0,90	—	1,30 à 2,—	—	—	0,60	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1].	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Textielfabriek	1	s.	—	5	—	—	—	—	250	—	—	f 1,—	—	—	—	—	f 0,60 à 1,25	—
Zeepfabriek	1	h.	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	f 0,70	0,50	—
Kistenfabriek (Triplex)	1	s.	—	6	2	23	—	—	165	140	—	1,25	f 3,75	f 1,25 à 2,—	—	—	0,75	f 0,50
Menado.																		
IJs- en limonadefabrieken	2	h., s. en m.	—	1	—	5	—	3	8	—	—	3,—	—	2,— à 3,—	—	1,—	0,75 à 1,—	—
Broodbakkerijen	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rijstpellerijen	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pannen-, tegel- en steenbakkerijen	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smederijen	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rijtuigfabrieken	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reparatieateliers	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meubelmakerijen	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houtzagerij	1	m.	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	2,50	—	—
Schoenmakerijen	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drukkerijen	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mijnbouwmaatschappij „Paleleh"	1	s., w., e. en m.	—	34	10	68	—	—	646	15	—	0,94	2,87	1,25	—	—	0,61	0,38
Nieuw-Guinea.																		
Houtzagerij	1	s.	1	—	12	2	—	—	1	—	f 3,70	—	3,70 à 6,—	1,35 à 2,50	—	—	1,—	—
Palembang.																		
Kalkbranderijen	13	h.	2	2	16	10	—	—	34	—	1,25	0,95	1,75	1,— à 1,50	—	—	0,60 à 0,70	—
Pannen- en steenbakkerijen	3	h.	1	2	5	4	—	5	4	—	0,80	0,75	1,50	1,—	—	0,60	0,50	—
Broodbakkerijen	7	h.	—	—	—	—	—	19	2	—	—	—	—	—	—	0,75	0,60	—
IJs- en limonadefabrieken	8	h., s. en m.	3	1	5	36	—	2	38	—	1,50	1,—	2,—	1,10	—	0.80	0,75	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	11	h. en m.	2	2	4	6	—	3	4	—	1,25	0.80	3,—	1.75	—	0,60	0,50	—
Houtzagerijen	13	h. en s.	2	8	3	43	—	—	86	—	1,75	1,—	3,—	1,50 à 3,—	—	—	0,50 à 0,80	—
Meubelmakerijen	5	h.	—	—	10	—	—	28	40	—	—	—	1,25	—	—	0,60	0,18 à 0,50	—
Machinefabriek	1	m.	5	13	19	17	—	7	10	—	4,50	3,—	8,—	5,—	—	2,—	1,50	—
Bataafsche Petroleummaatschappij	1	s. en m.	—	—	2	115	—	—	35	—	—	—	2,10	1,05	—	—	0,75 à 0,95	—
Pomp-installatie (Bataafsche Petroleummaatschappij)	6	s.	—	—	4	62	—	—	500	—	—	—	1,— à 2,60	1,90 à 2,—	—	—	0,60 à 0,75	—
Blikkenfabriek (id.)	1	s.	—	12	4	45	—	—	55	—	—	1,—	2,50	1,50	—	—	0,55	—
Boorterreinen (id.)	12	h., s. en g.	25	68	62	329	—	312	605	—	1,45 à 1,90	1,— à 1,50	3,25	1,50 à 2,25	—	0,70 à 1,—	0,60 à 0,75	—
Smeeroliefabriek (id.)	1	s.	—	—	3	3	—	—	5	—	—	—	1,50	1,—	—	—	0,50	—
Reparatiewerkplaats (id.)	1	h. en s.	23	18	20	28	—	33	24	—	1,50 à 2.50	2,25	2,25 à 4,—	2,— à 3,50	—	1,50	0,60 à 0,75	—
Electrische installatie (id.)	1	h., s. en e.	—	—	3	12	—	—	—	—	—	—	2,— à 3,50	2,— à 2,65	—	—	—	—
Drukkerijen	3	h.	3	2	5	2	—	5	3	—	1,—	0,80	1,50	1,25	—	—	0,60	—
Rijstpellerij	1	m.	—	—	3	5	—	—	5	—	—	—	2,—	1,25	—	—	0,60	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1].	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.		Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	
						Mannen.	Vrouwen.		Mannen.	Vrouwen.				Mannen.	Vrouwen.		Mannen.	Vrouwen.
Riouw en onderhoorigheden.																		
Broodbakkerijen	2	h.	1	—	2	—	—	2	—	—	f 1,—	—	f 1,50	—	—	f 0,50 à 1,—	—	—
Sagofabrieken	2	h.	3	—	15	—	—	11	—	—	1,50	—	1,85	—	—	1,—	—	—
Tinwinning	1	h., s., w., p., e. en m.	5	16	56	161	—	585	269	18	1,85	f 1,35	2,30	f 1,10	—	0,75	f 0,50	f 0,40
Goud- en zilversmederijen	13	h.	Verrichten het werk zelf.															
Smederij	1	h.																
Blikslagerij	1	h.																
Kleermakerijen	10	h.																
Oostkust van Sumatra. *a)*																		
Pannen-, potten- en steenbakkerijen	2	h.	1	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Broodbakkerijen	2	h.	1	—	1	—	—	3	—	—	0,83 à 1,50	—	0,75 à 1,50	—	—	0,50 à 1,—	—	—
Automobiel- en rijwielreparatie-atelier	1	h.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Goud- en zilversmederijen	46	h.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smederijen	20	h.	—	—	3	—	—	40	—	—	—	—	2,50	—	—	1,— à 2,—	—	—
Schoen- en zadelmakerij	1	h.	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	1,— à 2,—	—	—
Kleermakerijen	48	h.	—	—	15	—	—	44	6	—	—	—	4,—	—	—	1,— à 2,25	0,75 à 1,50	—
Houtzagerijen	22	h. en s.	1	1	48	9	—	48	8	—	3,—	2,25	2,75	2,50	—	1,— à 2,—	0,75 à 1,—	—
Vlechtindustrie	101	h.	—	—	10	—	—	245	—	—	—	—	2,—	—	—	0,75 à 1,50	—	—
Scheepswerf	1	s.	—	1	1	10	—	—	—	—	—	2,—	3,—	2,50	—	—	—	—
Prauwenmakerijen	106	h.	—	—	8	8	—	150	—	—	—	—	3,—	2,50	—	0,75 à 2,—	—	—
Nettenknooperijen	5	h.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blikslagerijen	5	h.	—	—	4	—	—	8	—	—	—	—	2,— à 3,—	—	—	1,— à 2,—	—	—
Sagobereiding	46	h.	16	—	42	—	—	138	—	—	1,17 à 1,75	—	1,— à 1,50	—	—	0,50 à 1,—	—	—
Sumatra's Westkust.																		
Kalkbranderijen	32	h.	—	—	—	5	—	—	159	—	—	—	—	1,—	—	—	0,35 à 0,60	—
Portland cement-fabriek	1	h., e. en m.	—	26	14	55	—	—	388	—	—	1,25	2,50	2,—	—	—	0,60	—
Tegel-, pannen- en steenbakkerijen	43	m.	—	1	1	107	—	—	305	—	—	0,75	0,85	0,50 à 0,80	—	—	0,40 à 0,70	—
Limonade- en mineraalwaterfabrieken	4	h.	—	7	4	18	—	—	66	—	—	0,40 à 0,80	1,— à 1,16^{5}	0,50 à 1,—	—	—	0,40 à 0,60	—
IJsfabriek	1	h. en m.	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	0,50 à 0,75	—	—	—	—
Broodbakkerijen	19	h.	5	—	11	13	—	11	36	—	0,85 à 1,—	—	1,50	0,80 à 1,—	—	—	0,35 à 0,50	—
Oliefabrieken	41	h.	29	—	12	36	—	—	171	—	0,75 à 1,—	—	0,75 à 1,50	0,60 à 1,25	—	0,50 à 0,77^{5}	0,50 à 0,60	—
Gambirkokerij	1	h.	—	—	—	2	—	—	30	—	—	—	1,—	—	—	—	0,50	—
Zeepziederijen	23	h.	12	—	19	8	—	22	29	—	1,—	—	0,75 à 1,25	0,65 à 1,—	—	0,60 à 0,70	0,50 à 0,60	—
Smederijen	38	h.	1	2	—	87	—	—	54	—	1,—	0,85	—	0,75 à 1,25	—	—	0,40 à 0,60	—
Rijtuigfabrieken	6	h.	—	—	—	5	—	—	11	—	—	—	—	0,60	—	—	0,50	—

a) Van de afdeelingen Deli en Serdang, Langkat en Simeloengoen en de Karolanden werden geen gegevens ontvangen.

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht[1]).	Aantal werklieden.								Loonen per dag gemiddeld voor							
			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.			Mandoers.		Ervaren werklieden.			Gewone koelies.		
						Inlanders.			Inlanders.					Inlanders.			Inlanders.	
			Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.	Vreemde oosterlingen.	Mannen.	Vrouwen.
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	17	h. en m.	—	2	24	62	—	—	15	—	—	f 0,55 à 0,90	f 1,— à 4,—	f 1,— à 1,50	—	—	f 0,50	—
Meubelmakerijen	31	h.	—	—	77	30	—	215	34	—	—	—	1,50 à 3,50	0,75 à 1,—	—	f 0,60 à 0,85	0,50	—
Rotanmeubelmakerijen	3	h.	—	—	3	—	—	23	—	—	—	—	2,— à 2,50	—	—	0,50 à 0,75	—	—
Leerlooierijen	2	h.	—	—	8	4	—	—	3	—	—	—	0,80	0,60	—	—	0,50	—
Schoenmakerijen	27	h.	1	2	71	53	—	70	60	—	f 0,85	0,75	1,— à 1,50	0,75 à 1,—	—	0,65	0,25 à 0,50	—
Zadel- en tuigmakerijen	5	h.	—	—	—	7	—	—	7	—	—	—	—	0,50 à 1,—	—	—	0,30 à 0,75	—
Goud- en zilversmederijen	45	h.	—	1	—	106	—	—	30	—	—	0,85	—	0,75 à 1,—	—	—	0,45 à 0,75	—
Blikslagerij	1	h.	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1,—	—	—	0,50	—
Koperslagerij	1	h.	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—	—	—	—
Drukkerijen	12	h.	—	—	33	143	—	—	—	—	—	—	0,60 à 1,50	0,50 à 0,75	—	—	—	—
Tapanoeli.																		
Kalkbranderij	1	h.	—	—	—	10	—	—	—	10	—	—	—	0,75	—	—	—	f 0,50
Broodbakkerijen	4	h.	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	1,—	0,75	—	—	—	—
IJsfabrieken	2	w. en m.	1	—	1	4	—	—	10	—	—	1,—	1,67	2,—	—	—	0,75	—
Limonadefabrieken	2	h.	2	—	—	—	—	—	4	—	1,25	—	—	—	—	—	0,50	—
Rijstpellerij	1	p.	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	0,50 à 0,75	—	—	0,50	—
Zeepziederijen	2	h. en m.	1	1	—	—	—	—	5	—	1,25	0,80	—	—	—	—	0,70 à 0,75	—
Smederij	1	h.	—	1	—	6	—	—	—	—	—	0,90	—	1,10	—	—	—	—
Automobiel- en rijwielreparatie-ateliers	3	h. en m.	—	—	2	6	—	—	17	—	—	—	3,—	2,50	—	—	0,50 à ,1—	—
Meubelmakerijen	5	h.	3	2	2	27	—	—	27	—	1,50	0,90	2,—	1,10 à 1,50	—	—	0,50 à 1,—	—
Goudsmederijen	2	h.	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	2,50	1,50	—	—	—	—
Blikslagerijen	4	h.	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	0,75	—	—	0,50	—
Drukkerijen	4	h.	—	3	—	26	—	—	8	—	—	0,84 à 0,90	—	1,10	—	—	0,50	—
Timor en onderhoorigheden.																		
Prepareeren van huiden	2	h.	—	—	—	4	—	1	3	—	—	—	0,75 à 1,—	—	—	—	0,50	—
Westerafdeeling van Borneo.																		
IJsfabrieken	2	s.	2	1	—	5	—	—	4	—	1,50	1,25	—	1,50 à 2,50	—	—	1,—	—
Limonadefabrieken	4	h., p. en m.	2	—	3	—	—	9	4	—	1,50	1,25	2.50	2,—	—	1,20	1,—	—
Oliefabrieken	2	s.	—	—	1	1	—	30	21	—	—	0,80	1,50	1,—	—	—	0,75	—
Tanninefabriek	1	s.	1	2	19	31	—	2	20	—	1,25	1,—	1,75	1,50	—	0,80	0,60	—
Houtzagerijen	2	s.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smederij	1	h.	12	—	1	—	—	8	1	—	1,50	—	2,50	—	—	1,25	1,15	—
Blikslagerijen	2	h. en s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Electriciteitfabriek	1	e. en m.	—	2	1	2	—	1	8	—	—	1,25	2,50	1,50	—	1,—	1,—	—
Drukkerijen	2	h.	1	2	1	3	—	10	2	—	1,75	1,25	2,50	1,50	—	1,—	0,50 à 1,—	—

Gewestelijke aanduiding van de fabrieken, enz.	Aantal inrichtingen.	Beweegkracht [1].	Aantal werklieden. Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Mandoers. Inlanders.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Aantal werklieden. Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Mandoers. Inlanders.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Ervaren werklieden. Inlanders. Vrouwen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Vreemde oosterlingen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Mannen.	Loonen per dag gemiddeld voor Gewone koelies. Inlanders. Vrouwen.
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.																		
IJsfabriek	1	m.	—	5	—	5	—	—	10	—	—	f 2,50	—	f 3,50	—	—	f 0,80 à 1,—	—
Houtzagerijen	4	h. en s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diamantslijperijen	4	h., s. en m.	—	4	—	4	—	—	6	—	—	1,— à 2,—	—	2,—	—	—	0,75	—
Drukkerijen	6	h.	—	5	—	5	—	—	5	—	—	1,—	—	2,50	—	-	0,75	—
Electriciteitmaatschappij . . .	1	e. en m.	1	5	—	5	—	—	15	—	—	1,— à 1,50	—	2,50 à 3,50	—	—	0,80 à 1,—	—
Machinefabrieken	2	m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fabriek voor bewerking van verschillende harssoorten en gambir.	1	s. en e.	—	1	—	4	—	—	23	—	f 1,50	1,10	—	1,66	—	—	0,75	—
Petroleumraffinaderij	1	s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaarsen- en paraffinefabrieken.	2	s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuurstoffabriek	1	s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drumfabriek	1	s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vatenfabriek	1	s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blikkenfabriek	1	h. en s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boorterreinen	4	s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IJzerconstructiewinkels . . .	4	s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scheepswerven	2	s. en m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

2°. DRUKKERIJEN.

Volgnummer.	Waar gevestigd.	NAAM VAN DEN EIGENAAR.	Gebezigde persen.	Aantal werklieden.		
				Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen (meest Chineezen).
	Banjoemas.					
1	Poerwakerta.	Khing Tjoán Kongsi	3 persen.	—	13	4
2	Id.	J. D. de Boer	4 persen.	1	30	—
3	Bandjarnegara.	Liem Bie Hien, alias Djint Sant	1 pers.	—	1	—
	Bantam.					
4	Rangkasbitoeng.	Raden Poespadiningrat.	1 pers.	—	8	—
5	Tjilegon.	Hadji Abdoellatip.	1 pers.	—	—	—
	Batavia.					
6	Batavia.	Drukkerij Ruijgrok . & Co.	7 snel- en 5 trappersen, 4 zet- en 9 hulpmachines.	8	78	7
7	Id.	„De Volharding" (directeur J. H. de Roode) .	4 snel- en 8 trappersen, 2 zet- en 5 hulpmachines en 3 electromotoren.	—	37	6
8	Id.	Goan Hong & Co.	1 snel- en 1 trappers en 2 hulpmachines.	—	—	10
9	Id.	Lauw Tjin Kwe	1 snelpers, 3 trappersen en 3 hulpmachines.	—	2	2
10	Id.	Khouw Tjeng Bie	3 snel-, 4 trappersen en 6 hulpmachines.	—	10	16
11	Id.	Hoa Siang In Giok	4 snel-, 4 trappersen en 2 hulpmachines.	—	12	4
12	Id.	Tjiang Koen Bie	2 snelpersen en 1 hulpmachine.	—	5	8
13	Id.	Lie Tek Long	1 snelpers, 3 trappersen en 6 hulpmachines.	—	13	8
14	Id.	Sin Po.	4 snel-, 3 trappersen en 6 hulpmachines.	—	6	30
15	Id.	Thin Sung Jit.	2 snelpersen, 1 trappers en 4 hulpmachines.	—	—	25
16	Id.	Jap Soen Toan	2 trappersen.	—	3	2
17	Id.	Maatschappij tot exploitatie van de „Java Bode"	3 snelpersen.	5	20	34
18	Id.	Uitgeversmaatschappij „Evolutie".	2 snel- en 4 trappersen.	—	46	—
19	Weltevreden.	Javasche Boekhandel (Van Dijk).	5 electromotoren, 6 snel- en 4 degelpersen, 3 zet- en 10 hulpmachines.	—	37	19
20	Id.	Boekhandel Visser & Co.	5 groote en 5 kleine persen.	—	75	6
21	Id.	't Kasteel van Amstel.	3 persen.	1	15	—
22	Id.	Electrische drukkerij „Favoriet"	6 persen.	1	10	2
23	Id.	Indonesische drukkerij en translaat-bureau .	4 snel- en 5 trappersen, 2 electromotoren, 1 reserve oliemotor, 3 zet- en 7 hulpmachines.	5	110	42
24	Id.	Uitgeversmaatschappij „Papyrus".	5 snel- en 6 trappersen, 1 zet- en 6 hulpmachines.	5	97	—
25	Id.	„Hollandia".	1 snelpers en 3 degelpersen.	1	15	—
26	Id.	G. Kolff & Co.	15 snel-, 12 trap- en 3 steendrukpersen, 7 zet- en 12 hulpmachines.	32	365	—
27	Id.	Handelmaatschappij Albrecht & Co.	12 snel- en 15 trappersen, 6 zet- en 20 hulpmachines.	27	49	5
28	Id.	„De Unie"	6 snel- en 10 trappersen, 6 zet- en 9 hulpmachines.	10	71	—
29	Id.	F. B. Smits.	5 snel- en 3 degelpersen.	5	87	1
30	Id.	Bataviaasch Nieuwsblad	2 snelpersen en 1 hulpmachine.	4	26	—
31	Id.	Said Jalija bin Said Oesman	1 pers.	—	1	3
32	Id.	Drukkerij Olt & Co.	3 persen.	—	12	10
33	Buitenzorg.	Archipel drukkerij.	1 pers.	2	93	2
34	Id.	The Teng Hoeij	2 persen.	—	12	4
35	Id.	Hamim	1 pers.	—	9	—
36	Soebang.	Pamanoekan- en Tjiasem-landen	1 handdraai- en 1 handdrukpers.	—	7	—
	Besoeki.					
37	Bondowoso.	Tjoa Lian Djien en Zonen	1 handpers.	—	1	3
	Cheribon.					
38	Cheribon.	Drukkerij J. D. de Boer	8 persen.	—	97	—
39	Id.	V. Abraas.	2 persen.	1	22	—
40	Id.	R. Boerham.	1 pers.	—	14	—
41	Id.	R. E. Nix	5 persen.	25	1	—

Volgnummer.	Waar gevestigd.	NAAM VAN DEN EIGENAAR.	Gebezigde persen.	Aantal werklieden.		
				Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen (meest Chineezen).
42	Indramajoe.	Auw Eng Hwaij	1 pers.	—	3	2
	Djokjakarta.					
43	Djokjakarta.	Uitgeversmaatschappij voorheen H. Buning (direct. J. C. Leijds en Joh. M. Gienzenberg).	18 persen.	15	145	2
44	Id.	Nieuwe Drukkerij Midden-Java (directeur R. G. v. d. Berg)	6 persen.	6	40	1
45	Id.	Drukkers- en Uitgeversmaatschappij Mardi Moeljo	4 persen.	—	77	—
46	Id.	„Expres"	5 persen.	—	6	3
47	Id.	Persirikatan Boemipoetra	4 persen.	—	21	—
	Kediri.					
48	Kediri.	Kwee Tjiong Boen	2 snel- en 8 trappersen.	—	14	6
49	Id.	Drukkerij Boedikaljo	1 snelpers, 2 trap- en 5 handpersen.	—	11	—
50	Id.	Kedirische snelpersdrukkerij	2 snel- en 7 trappersen.	3	45	—
51	Id.	The Liong Djwan	5 trappersen.	—	10	—
52	Poerwoasri (Papar).	Tan Gwan Swie	5 trappersen.	—	4	1
53	Blitar.	Lim Liang Djwan	1 handpers.	—	15	15
54	Id.	Oei Ting Liang	1 handpers.	—	3	3
55	Id.	Tan Ping Djian	1 handpers.	—	10	2
	Kedoe.					
56	Magelang.	Stoomdrukkerij, boekhandel en binderij H. v. Moresch	3 snelpersen, 1 degelpers en 2 persen.	—	113	1
57	Id.	Nieuwe Magelangsche drukkerij „Theng Tjoen Gwan"	6 persen.	—	22	5
58	Temanggoeng.	Drukkerij „De Vereeniging" A. H. Kroes	8 persen.	2	43	—
59	Keboemen.	Tjian Bian Tjoan	1 pers.	—	4	1
60	Gombong.	Ch. Rapaport	1 pers.	—	5	—
	Madioen.					
61	Madioen.	Centrale drukkerij	2 snelpersen, 1 trap- en 1 degelpers en 1 linieermachine.	2	23	—
62	Id.	Drukkerij „Sindoro"	1 snelpers en 3 trappersen.	—	8	5
63	Id.	„Trio"	2 handpersen en 1 trappers.	—	3	1
	Pasoeroean.					
64	Pasoeroean.	Wed. G. H. Kalshoven	1 draai- en 1 trappers.	1	4	—
65	Id.	„Insulinde"	1 trappers.	—	7	—
66	Id.	„De Volharding"	2 trappersen.	—	4	2
67	Bangil.	Hadji Doelgani	3 drukpersen.	—	2	—
68	Malang.	Tan Ting Tjhiang	10 persen.	—	22	1
69	Id.	Jahn's drukkerij	10 persen.	13	108	3
70	Id.	Stoom- en snelpersdrukkerij Kwee Khaij Khee.	12 persen.	2	40	10
71	Probolinggo.	J. Schuitemaker	1 snelpers en 2 handpersen.	1	16	—
72	Id.	Sian Koen In	3 handpersen en 1 trappers.	—	6	1
	Pekalongan.					
73	Tegal.	Drukkerij J. D. de Boer	12 persen.	—	139	—
74	Id.	Ko Tjin Keng	1 pers.	—	15	5
75	Pekalongan.	Handelmaatschappij „de Sindoro"	2 snel- en 3 handpersen.	—	25	9
76	Id.	Hadji Sanoesi	1 handpers.	—	3	—
	Preanger-Regentschappen.					
77	Bandoeng.	Jo Bok Seng en Lauw Giok Bam	2 snel- en 2 trappersen.	—	9	9
78	Id.	S. Sasmitoprodjo	1 snelpers.	—	6	—
79	Id.	H. A. Ratman	1 handpers.	—	2	—
80	Id.	Tjioe Soen Hoat	1 trappers en 2 handpersen.	—	4	2
81	Id.	Boekhandel Visser & Co.	4 snel- en 4 trappersen.	4	61	3
82	Id.	Kaoem Moeda (is ondergebracht bij de firma Vorkink)	19 persen.	8	271	4
83	Id.	Oey Peng Hoan „Union"	2 handpersen.	—	4	1
84	Id.	A. C. Nix	6 trap- en 4 snelpersen.	—	153	—
85	Id.	Aurora	5 trap- en 2 handpersen.	—	15	7
86	Id.	Partadinata	1 handpers.	—	2	—
87	Id.	Maks en van der Vlits	4 snel- en 4 klappersen.	4	70	—
88	Id.	Mansoer	1 pers.	—	6	—

Volgnummer.	Waar gevestigd.	NAAM VAN DEN EIGENAAR.	Gebezigde persen.	Aantal werklieden. Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen (meest Chineezen).
89	Soekaboemi.	Soekaboemische snelpersdrukkerij L. Zecha .	9 persen.	4	50	11
90	Id.	Drukkerij Insulinde (Khoe Sin Tjoan) . . .	3 persen.	—	11	1
91	Id.	Tan Soeij Beng	3 persen.	—	5	1
92	Id.	Oeij Goan Tjioe	—	—	8	2
93	Garoet.	J. van Keulen	2 persen.	—	4	—
94	Id.	Hadji Sajoeti	3 trappersen.	—	9	—
95	Tasikmalaja.	Khouw Beng Hoat	4 trappersen.	—	9	1
96	Id.	Hadji Bakri	2 trappersen.	—	14	—
97	Tjiandjoer.	Lim Kian Liang	1 pers.	—	5	—
	Semarang.					
98	Semarang.	G. C. T. van Dorp & Co.	gas- en electrische persen.	—	387	5
99	Id.	Het dagblad „De Locomotief"	electrische persen.	—	64	4
100	Id.	Semarang Drukkerij en Boekhandel H. A. Benjamins	„	—	69	—
101	Id.	Boekhandel en Drukkerij A. Bisschop . . .	„	—	91	—
102	Id.	Het dagblad P. J. Kroes	—	—	19	—
103	Id.	Sinar—Hindia	hand-motorpers.	—	17	—
104	Id.	Handelsdrukkerij en Uitgever van het dagblad „Warna Warta"	electrische motorpers.	—	45	5
105	Id.	Djawa Tengah	electrische pers.	—	64	37
106	Id.	Boekhandel en Drukkerij Masman & Stroink .	gas- en electrische pers.	—	68	—
107	Koedoes.	Ong Djing Tjong	6 persen en 2 snijmachines.	—	8	2
108	Id.	Liem Djing Swie	4 persen en 1 snijmachine.	—	3	1
109	Id.	Oeij Diam Pie	8 persen en 1 snijmachine.	—	7	3
110	Id.	Sam Hin Kongsie	2 persen en 1 snijmachine.	—	2	—
111	Id.	Oeij Diam Po	4 persen en 1 snijmachine.	—	7	—
112	Id.	Ong Tong San	6 persen en 1 snijmachine.	—	9	2
113	Id.	Tee Sim Tat	5 handpersen en 1 snijmachine.	—	2	1
114	Id.	Ong Khing Kwan	1 pers.	—	1	—
115	Id.	Oen Swie Lan Nio	2 persen en 1 snijmachine.	—	1	1
116	Id.	Tan Bik Thong	5 persen.	—	8	—
117	Pati.	Tan Tjok Soet	3 drukpersen, 1 snij- en 1 perforeermachine.	—	4	—
	Soerabaja.					
118	Soerabaja.	Boekhandel en Drukkerij, G. C. T. van Dorp	†	†	†	†
119	Id.	Boek- en Handelsdrukkerij Excelsior . . .	†	†	†	†
120	Id.	Drukkerij Plantijn	13 snel- en 2 trappersen.	2	105	—
121	Id.	Boek-, papier- en kantoorhandel E. Fuhri & Co.	26 persen.	15	160	6
122	Id.	Gimberg & Co.	—	—	—	—
123	Id.	Boekhandel en Drukkerij voorheen H. van Ingen	15 persen.	6	100	—
124	Id.	Chineesche handelsdrukkerij (Soe Pien Djiet Poo Sia)	†	†	†	†
125	Id.	Nieuwe Soerabaja Courant (Java Suiker Werkgevers Bond)	†	†	†	†
126	Id.	Tan Siang Nio, voorheen Handelsdrukkerij en Boekbinderij Thay Siang In Kiok	16 trap- en 3 snelpersen.	—	34	15
127	Id.	Drukkerij en Boekhandel J. M. Chs. Nijland.	5 degel- en 7 snelpersen.	4	125	—
128	Id.	Oey Khong Hwa	3 persen.	—	15	6
129	Id.	Pewarta Soerabaja	3 snel- en 2 trappersen.	—	68	13
130	Id.	Boek-, Kunst- en Handelsdrukkerij „Polychroom" (Th. J. B. Zeeman)	†	†	†	†
131	Id.	Handelmaatschappij „Setya Oesaha"	6 persen.	—	27	—
132	Id.	Thieme's Nieuw advertentieblad (Drukkerij Soerabajasch Nieuwsblad)	†	†	†	†
133	Id.	Soerabajasch Handelsblad en Drukkerijen. .	8 persen.	—	202	—
134	Id.	Thian Tik Drukkerij (Tjoa Kheng Im) . . .	voettrappersen.	—	17	—
135	Id.	Drukkerij en Boekhandel „De Toekomst" (Said Moestaffa bin Hasan Aldjoefri)	4 persen, 1 snij- en 1 linieermachine.	—	—	—
136	Id.	Drukkerij „Sam Poo" (directeur Njoo Khee Tjo).	4 trap-, 2 handpersen en 1 snelpers.	—	17	2
137	Id.	Drukkerij Hiap Tik Ik Kwan	1 snelpers en 4 trappersen.	—	15	1
138	Id.	Indische Courant	†	†	†	†
139	Id.	Boek- en Handelsdrukkerij „See Kay In Boe Kongsie"	4 persen.	—	4	6
140	Id.	Boekhandel en drukkerij Nam Yong Wong Sioe Tjho.	6 persen.	—	2	15
141	Id.	Soerabajasch Nieuwsb'-	2 persen.	—	48	—

Volgnummer.	Waar gevestigd.	NAAM VAN DEN EIGENAAR.	Gebezigde persen.	Aantal werklieden.		
				Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen (meest Chineezen).
142	Modjokerto.	Indische snelpersdrukkerij Ong Lien Giok	6 persen.	—	11	4
143	Id.	Drukkerij de Expres (Kwee Ping Hoo)	4 persen.	—	6	—
	Atjeh en onderhoorigheden.					
144	Koeta Radja.	De Deli-Courant (Atjeh-drukkerij)	3 snelpersen en 1 degelpers.	2	25	5
145	Sabang.	Firma A. Köhler & Co.	1 snelpers en 3 degeltrappersen.	1	5	—
	Amboina.					
146	Amboina.	Ong Kie Hong	1 pers.	—	10	—
	Benkoelen.					
147	Benkoelen.	Tjan Tjong Kiat	1 trappers.	—	2	—
	Celebes en onderhoorigheden.					
148	Makasser.	Handelsdrukkerij en Kantoorhandel „Celebes".	6 persen.	10	55	—
149	Id.	Drukkerij „Mercurius"	2 persen.	1	11	—
150	Id.	Drukkerij „Volksbelang"	3 persen.	1	9	—
151	Id.	Oei Hong Bie	3 handpersen.	—	11	1
152	Id.	Tjia Tjin Po	1 electrische pers en 2 handpersen.	—	2	7
153	Id.	The Peng Joe	1 electrische pers en 2 handpersen.	—	5	15
	Menado.					
154	Gorontalo.	Yo Un Ann	2 persen.	—	2	—
155	Menado.	Lim Oei Tiong & Co.	3 persen.	—	17	1
156	Id.	Gebroeders Que	2 persen.	—	14	—
	Sumatra's Westkust.					
157	Padang.	Drukkerij „Sumatra-Bode" en „Tjaja Sumatra"	1 electrisch gedreven ternopers, 2 hand- en 2 gordondegelpersen.	4	51	2
158	Id.	J. C. Holtzapffel	1 groote handpers en 2 kleine handpersen.	—	17	1
159	Id.	A. K. Lim Lie Djoe en Soean M. A. van Tijn.	3 snel- en 3 trappersen, 1 linieeren 1 snijmachine.	1	30	15
160	Id.	Snelpersdrukkerij Broeders Sumatra	1 snel- en 1 trappers.	—	11	—
161	Id.	Tjia Eng Tiam	2 snel- en 2 trappersen.	1	17	9
162	Id.	Boete gelar Sampono Batoeah	1 snelpers en 2 trappersen.	—	13	—
163	Id.	Soetan Maharadja	1 snelpers en 2 trappersen.	—	22	—
164	Id.	Tan Giok Lin	1 snel- en 1 trappers.	—	10	13
165	Fort de Kock.	Kalidjo & Co.	1 handpers en 2 trappersen.	—	12	—
166	Id.	Drukkerij „Merapi"	1 snelpers en 2 trappersen.	—	12	1
167	Id.	Lie Seng Kiat Drukkerij gebrs. Lie	3 trappersen.	—	5	—
168	Id.	Tsamaratoelechwan	1 handpers.	—	6	—
	Tapanoeli.					
169	Lagoeboti.	Rijnsch Zendinggenootschap te Barmen	1 snelpers.	1	19	—
170	Sibolga.	Lie Tek Hong en Baginda Idris	3 trappersen.	—	6	—
171	Id.	Handelmaatschappij Boekhandel en Drukkerij „Kemadjoean Bangsa"	2 trappersen.	—	4	—
172	Id.	Philemon bin Haroen Siregar	1 trappers.	—	4	—
	Zuider- en Oosterafd. van Borneo.					
173	Bandjermasin.	Rob. Hennemann & Co.	1 snelpers.	1	15	—
174	Id.	Lim Hwat Seng	1 handpers.	—	6	2
175	Id.	Lie Tek Jouw	1 handpers.	—	5	2
176	Id.	Lie Soey Lim	1 handpers.	—	5	2
177	Samarinda.	Lie Tek Liang	1 handpers.	—	3	—
178	Id.	„Whitestar", Printing Office Sie Tay Eng	1 handpers.	—	2	3
	Westerafdeeling van Borneo.					
179	Pontianak.	Chineesche Kongsi	1 handpers.	—	1	10
180	Singkawang.	Raden Moenziri Aria Di Ninggrat	kleine handpers.	—	1	—

II. Statistiek betreffende het in elk gewest op ult. 1921 en 1922 aanwezig aantal pasars.

GEWESTEN.	Aantal pasars. 1921.	Aantal pasars. 1922.	GEWESTEN.	Aantal pasars. 1921.	Aantal pasars. 1922.
Java en Madoera.			**Buitengewesten.**		
Bantam	119	110	Sumatra's Westkust	297	308
Batavia	†	†	Tapanoeli	167	†
Preanger-Regentschappen	406	†	Benkoelen	56	56
Cheribon	80	†	Lampongsche districten	9	9
Pekalongan	147	†	Palembang	74	73
Semarang	292	†	Djambi	32	†
Rembang	177	†	Oostkust van Sumatra	†	†
Soerabaja	215	†	Atjeh en onderhoorigheden	225	162
Pasoeroean	186	†	Riouw en onderhoorigheden	27	26
Besoeki	91	†	Banka	10	10
Banjoemas	225	†	Billiton	6	†
Kedoe	303	†	Westerafdeeling van Borneo	7	12
Soerakarta	†	†	Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	157	†
Djokjakarta	169	†	Menado	132	115
Madioen	189	†	Celebes en onderhoorigheden	†	†
Kediri	198	†	Amboina	†	†
Madoera	237	†	Ternate	11	†
			Timor en onderhoorigheden	95	†
			Bali en Lombok	192	†

Bijlage GG.

(Zie hoofdstuk P, afd. II, van het verslag.)

OVERZICHT

van de uitkomsten der spoor- en tramwegexploitatie in Nederlandsch-Indië over 1922.

Statistieke gegevens betreffende de spoorwegen in Nederlandsch-Indië.	STAATSSPOOR Lijnen op Java (normaal-spoor).	Lijn ter Sumatra's Westkust.	
Spoorwijdte (in Meters)	1.067	1.067	
A. Algemeene zaken.			
Lengte in exploitatie einde 1922 (in K.M.)	2 719	238	
Gemiddeld geëxploiteerde lengte (in K.M.) over het geheele jaar	—	—	
Aanlegkapitaal einde 1922	f 376 087 013,34	f 36 121 652,16[5]	f
„ per K.M.	„ 138 318,13[5]	„ 151 771,65	„
Bruto-ontvangst	„ 63 455 053,—	„ 5 484 373,—	„
Exploitatie-kosten (met inbegrip van de vernieuwingen)	„ 58 421 747,—	„ 4 525 291,—	„
Netto-ontvangst in totaal	„ 5 033 306,—	„ 959 082,—	„
„ „ „ pct. van de bruto-ontvangst	„ 7,93	„ 17,48	„
„ „ „ „ „ het aanlegkapitaal	„ 1,33	„ 2,65	„
B. Gebouwen en materieel.			
Aantal stations en halten (zonder aanleg- en stopplaatsen)	†	†	
„ locomotieven	c) 6,42	88	d)
„ rijtuigen en bagagewagens	c) 1 956	125	d)
„ wagens (buiten de bagagewagens)	c) 14 805	1 074	d)
C. Dienst ten behoeve van het vervoer.			
Aantal trein-kilometers	†	†	
„ locomotief-kilometers	†	†	
„ as-kilometers (rijtuigen en wagens)	†	†	
Houtverbruik (in tonnen)	†	†	
„ (in K.G.) per locomotief-kilometer	†	†	
Steenkolenverbruik (in tonnen)	†	50 572	
D. Omvang van het vervoer.			
Aantal reizigers 1ste klasse	†	†	
„ „ 2de „	†	†	
„ „ 3de „ (hieronder militairen en gevangenen)	†	†	
„ „ 3de „ (inlanders)	†	†	
„ „ 3de „ (retour)	†	†	
„ „ 2de en 3de klasse (verlaagd tarief abonnementen)	†	†	
Totaal aantal reizigers	†	†	
Aantal reiziger-kilometers	†	†	
„ tonnen ijl- en vrachtgoed (zonder de dienstvrachtgoederen)	†	†	
„ ton-kilometers (zonder de dienstvrachtgoederen)	†	†	
E. Opbrengst van het vervoer.			
Opbrengst reizigers 1ste klasse	†	†	
„ „ 2de „	†	†	
„ „ 3de „ (hieronder militairen en gevangenen)	†	†	
„ „ 3de „ (inlanders)	†	†	
„ „ 3de „ (retour)	†	†	
„ „ 2de en 3de klasse (verlaagd tarief abonnementen)	†	†	
„ in totaal voor reizigers	f 25 963 976,—	f 1 322 195,—	f
„ bagage	„ 667 026,—	„ 10 640,—	„
„ bestelgoed	„ 2 398 592,—	„ 37 653,—	„
„ ijl- en vrachtgoed	„ 28 815 133,—	„ 3 162 973,—	„
Alle andere ontvangsten	„ 5 610 326,—	„ 950 912,—	„
Gezamenlijke bruto-ontvangsten in totaal (als boven)	„ 63 455 053,—	„ 5 484 373,—	„
Gezamenlijke bruto-ontvangsten per dag-kilometer	„ 89,07	„ 48,08	„

a) Voorloopige opgaven.
b) Deze lijn (Makasser—Takalar) is 1 Juli 1922 voor het algemeen verkeer opengesteld.
c) Hieronder het materieel van de smalspoor-lijnen op Java.
d) Zie noot *c*.

…N PARTICULIERE SPOORWEGEN.

…'s	Lijn op Java (smal-spoor).	Atjeh-lijn.	Zuid-Sumatra staatstramwegen.	Staatstramweg in Zuid-West-Celebes. *b)*	Lijn Semarang—Vorstenlanden—Willem I der Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij.	Lijn der Deli-Spoorwegmaatschappij (Oostkust van Sumatra).
	…N TRAMWEGEN. *a)*				PARTICULIERE SPOORWEGEN.	
	0.600	0.750	1.067	1.067	1.435	1.067
	120	511	323	47	210	271
	120	511	—	—	210	271
5	f 2 270 830,84^5	f 22 739 379,65	f 27 892 532,21^5	f 4 189 612,—	f 30 316 297,11^5	f 32 738 240,—
	„ 18 923,59	„ 44 499,76	„ 86 354,58^5	„ 89 140,68	„ 144 363,32	„ 120 804,—
	„ 679 780,—	„ 1 823 607,—	„ 1 619 545,—	„ 79 246,—	„ 9 872 449,49^5	„ 5 835 051,12^5
	„ 594 037,—	„ 2 048 162,—	„ 1 347 089,—	„ 107 809,—	„ 6 257 137,81^5	„ 3 123 277,88
	„ 85 743,—	„ — 224 555,—	„ 272 456,—	„ — 28 563,—	„ 3 615 311,68	„ 2 711 773,24^5
	„ 12,61	„ 12,31	„ 16,19	„ 36,04	„ 36,62	„ 42,39
	„ 3,77	„ 0,98	„ 0,97	„ 0,68	„ 11,92	„ 82,83
	†	†	†	†	35	50
	d) —	60	33	7	52	59
	d) —	153	41	17	123	225
	d) —	1 140	538	102	1 680	1 684
	†	†	†	†	1 417 138	1 224 391
	†	†	†	†	2 052 593	1 597 322
	†	†	†	†	59 913 179	44 756 366
	†	51 227 (M³.)	6 258	504	35 684	38 301
	†	†	†	†	26	24
	†	†	10 060	†	9 914	†
	†	†	†	†	25 516	94 979
	†	†	†	†	123 172	242 504
	†	†	†	†	705 096	
	†	†	†	†	3 633 633	3 657 680
	†	†	†	†	†	
	†	†	†	†	303 400	†
	†	†	†	†	4 790 817	3 995 163
	†	†	†	†	138 657 659	76 963 282
	†	†	†	†	1 120 830	833 399
	†	†	†	†	89 921 996	39 199 128
	†	†	†	†	f 131 405,12	f 133 416,55
	†	†	†	†	„ 309 768,49	„ 206 526,73
	†	†	†	†	„ 683 242,64^5	
	†	†	†	†	„ 1 273 701,76^5	„ 1 362 072,85
	†	†	†	†	†	
	†	†	†	†	„ 11 788,—	„ 149 558,50
	f 470 267,—	f 1 005 085,—	f 509 224,—	f 66 940,—	„ 2 409 906,02	„ 1 851 574,63
	„ 1 920,—	„ 10 642,—		„ 1 246,—	„ 42 387,44	„ 78 445,69
	—	„ 11 465,—	„ 1 031 056,—	„ 30,—	„ 439 877,53	„ 138 183,45
	„ 192 221,—	„ 663 310,—		„ 8 373,—	„ 6 718 439,64^5	„ 3 599 625,23
	„ 15 372,—	„ 133 105,—	„ 79 265,—	„ 2 657,—	„ 261 838,86	„ 167 222,12^5
	„ 679 780,—	„ 1 823 607,—	„ 1 619 545,—	„ 79 246,—	„ 9 872 449,49^5	„ 5 835 051,12^5
	„ 13,21	„ 10,09	„ 23,89	„ 12,46	„ 132,26	„ 58,93

II. PARTICULIERE STOOMTRAMWEGEN E

Statistieke gegevens betreffende de stoomtramwegen in Nederlandsch-Indië en den Batavia Electrischen tramweg.	Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij.				Nederlandsch-Indische Tramweg-maatschappij.	Semarang-Joana-Stoomtram-maatschappij.	Oost-Java-Stoomtram-maatschappij.
	Lijn Djokjakarta-Brosot-Sewoegaloer, met den zijtak Ngabean-Poendoeng.	Lijn Djokjakarta-Magelang-Willem I-Parakan.	Lijn Goendih-Soerabaja, met de zijtakken Soemari-Grisee, Bodjonegoro-Djatiraga en Babat-Toeban-Merak-Oerak.	Lijn Solo-Bojolali en Solo-Kokop.	Lijn Batavia-Meester-Cornelis-Kampoeng Melajoe. *a*)	Lijn Semarang-Djoeana, met zijtakken.	Lijnen Soerabaja-Sepandjang-Krian en Modjokerto-Ngara-Dinaja
Spoorwijdte (in Meters)	1.435	1.067	1.067	1.067	1.188	1.067	1.067
A. Algemeene zaken.							
Lengte in exploitatie einde 1922 (in K.M.)	56	111	344	28 + 32	14	423	94,5
Gemiddeld geëxploiteerde lengte (in K.M.) over het geheele jaar	56	111	344	28 + 32	14	423	94,9
Aanlegkapitaal einde 1922	f 3 626 611,24^5	f 7 930 777,06	f 31 680 958,39	f 6 516 624,23^5	f 4 025 249,73	f 18 690 814,98	f 5 536 589,0
„ per K.M.	„ 64 761,—	„ 71 448,44	„ 92 095,80	„ 108 610,40	„ 287 517,84	„ 44 186,32	„ 58 588,2
Bruto-ontvangst	„ 487 252,62	„ 2 370 593,98	„ 4 726 059,24^5	„ 332 426,89^5	„ 1 177 900,20^5	„ 4 399 476,79	„ 1 556 731,7
Exploitatiekosten	„ 318 576,07^5	„ 1 685 161,33^5	„ 3 350 254,24^5	„ 281 145,27^5	„ 629 848,63	„ 2 964 462,82	„ 1 076 297,0
Netto-ontvangst in totaal	„ 168 676,54^5	„ 685 432,64^5	„ 1 375 805,—	„ 51 281,62	„ 548 051,57^5	„ 1 435 013,97	„ 480 434,7
„ „ in pct. van de bruto-ontvangst	34,61	28,91	29,11	15,42	6,5	32,61	30,8
„ „ „ „ „ het aanlegkapitaal	4,65	8,64	4,34	0,78	13,7	7,67	8,6
B. Materieel.							
Aantal locomotieven	13	31	64	12	50	85	37
„ rijtuigen	43	78	161	15	82	148	98
„ wagens	5	453	1 228	39	20	1 122	154
C. Dienst ten behoeve van het vervoer.							
Aantal trein-kilometers	48 826	617 629	1 435 805	232 807	797 512	2 124 963	770 715
„ locomotief-kilometers	291 733	752 807	1 797 429	289 501	836 622	2 594 588	862 044
„ as-kilometers (rijtuigen en wagens)	4 070 568	13.871 086	52 533 160	5 168 662	7 223 364	46 246 352	12 917 276
Brandstofverbruik: steenkolen (ton)	1 659	2 644	—	978	5 510	1 717	5 946
Brandstofverbruik: petroleum (residu) (1000 L.)	—	—	—	—	—	—	—
Brandstofverbruik: hout (ton)	3 764	11 790	25 485	3 985	2 757	20 601	180
D. Omvang van het vervoer.							
Aantal reizigers	1 817 733	3 385 724	5 023 014	2 796 173	11 322 391	12 231 990	13 446 460
„ reiziger-kilometers	17 098 806	53 866 930	122 645 474	22 904 018	87 092 178	139 502 224	72 568 401
„ tonnen ijl- en vrachtgoed (stuk- en wagenladinggoederen)	233 025	213 377	412 851	117 908	—	494 003	145 629
„ ton-kilometers	3 179 409	10 264 726	36 813 795	1 700 464	—	34 252 799	1 692 627
E. Opbrengst van het vervoer.							
Opbrengst reizigers	f 180 240,23	f 886 348,38	f 1 849 585,64^5	f 184 403,91	f 1 169 532,82^5	f 2 076 654,12^5	f 1 162 153,9
„ bagage	„ 1 223,61	„ 13 414,35	„ 25 078,39	„ 1 466,46	—	„ 47 021,70	„ 41 106,6
„ goederen	„ 298 786,81	„ 1 447 646,60^5	„ 2 760 933,41^5	„ 143 577,36	—	„ 2 187 374,34	„ 249 145,5
„ diversen	„ 7 001,97	„ 23 184,64^5	„ 90 461,79^5	„ 2 979,16^5	„ 8 367,38	„ 88 516,62^5	„ 104 325,8
Gezamenlijke bruto-ontvangsten: in totaal (als boven)	„ 487 252,62	„ 2 370 593,98	„ 4 726 059,24^5	„ 332 426,89^5	„ 1 177 900,20^5	„ 4 399 476,79	„ 1 556 731,7
Gezamenlijke bruto-ontvangsten: per dag-kilometer	„ 33,25	„ 58,51	„ 40,41	„ 26,59	„ 234,38	†	„ 45,0

a) De opgaven nopens deze Maatschappij loopen niet over het kalenderjaar 1922, maar over het op 30 Juni 1922 geëindigde boekjaar 1921/1922.

BATAVIA ELECTRISCHE TRAMWEG.

Serajoedal-Stoomtram-maatschappij. — Lijn Maos-Bandjarnegara, met zijlijn Bandjarsari-Poerbalingga en Bandjarnegara-Wonosobo.	Semarang-Cheribon-Stoomtram-maatschappij. — Lijn Semarang-Cheribon-Kadipaten, met de zijlijnen Tegal-Balapoelang-Proepoek, Weleri-Besokor, Pekalongan-Wonopringgo, en den zijtak naar den Goenoeng-Giwoer.	Kediri-Stoomtram-maatschappij. — Lijn Djombang-Kediri, met zijlijnen.	Malang-Stoomtram-maatschappij. — Lijn Singasari-Malang-Gondanglegi-Dampit, met zijtakken.	Pasoeroean-Stoomtram-maatschappij. — Lijn Pasoeroean-Bekasi-Oost, met zijtakken naar Alkmaar en Ngempit.	Madoera-Stoomtram-maatschappij. — Lijn Kamal-Kalianget, met den zijtak Kamal-Kebanjar.	Landbouw-maatschappij Madjenang. — Lijn Meloewoeng-Madjenang.	Stoomtramwegen der Deli-Spoorweg-maatschappij. — Lijnen Perbaoengan-Tebingtinggi, Timbanglangkat-Koeala, Timbanglangkat-Pangkalanbrandan, Loeboekpakam-Bangoenpoerba, Kampoeng Baroe-Arnhemia, Tebingtinggi-Tandjoengbalai en Tebingtinggi-Pematang Siantar.	Batavia-Elec. Tramweg-maatschappij. — Lijnen Harmonie-Tjikini-Benedenstad, Harmonie-Koningsplein N. en O.-Menteng, Harmonie-Koningsplein N. en O.-Willemslaan-Vrijmetselaarsweg.
1.067	1.067	1.067	1.067	1.067	1.067	0,700	1.067	1.188
125.7	405.7	119.966	84.831	47	237	18.4	168.028	18.224
125.7	387.6	119.966	84.831	47	237	18.4	168.028	18.224
f 8 028 082,08	f 34 700 274,34	f 3 449 394,08^{5}	f 4 811 894,52	†	f 8 316 048,—	f 359 849,12	f 15 148 400,—	†
„ 63 867,—	„ 85 531,85	„ 28 753,12	„ 56 723,31	†	„ 35 046,—	„ 19 557,02	„ 90 169,—	†
„ 1 278 298,96	„ 6 461 570,86	„ 948 488,36^{5}	„ 1 047 614,85	f 332 873,60	„ 1 672 911,—	„ 54 363,76	„ 1 645 708,23^{5}	†
„ 817 833,05	„ 3 780 859,22	„ 513 825,01^{5}	„ 533 574,38^{5}	„ 224 280,55^{5}	„ 1 132 295,—	„ 27 996,49	„ 1 046 446,34	†
„ 460 465,91	„ 2 680 711,64	„ 434 663,35	„ 494 040,46^{5}	„ 108 593,04^{5}	„ 540 616,—	„ 26 376,27	„ 599 261,89^{5}	†
36,02	41,48	45,82	47,15	32,62	32,31	48,53	36,41	†
5,73	7,72	12,60	10,26	†	6,5	7,33	3,95	†
19	76	26	21	13	31	4	59	32 (motorwagens)
38	184	24	23	26	44	5	225	27
225	1342	216	219	120	323	7	1 684	1 tank en 1 ballastwagen
532 074	2 246 559	502 033	547 761	261 335	569 468	26 864	520 614	839 890 (motorwagen K.M.)
615 317	284 105	572 357	594 306	422 100	636 564	26 864	563 881	839 890
10 094 786	54 102 770	8 509 616	5 471 820	2 813 133	12 466 350	911 720	14 909 990	3 359 560
173	11 194	479	1 294	7	4 834	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1 054
10 339	18 382	6 887	7 110	4 054	2 175	772	13 504	—
2 000 737	6 807 701	2 061 993	1 736 893	1 550 477	1 871 591	108 542	1 607 995	6 836 418
27 951 266	135 976 992	21 931 035	18 118 963	12 959 881	47 201 337	1 243 591	25 132 764	62 293 441
186 511	1 041 379	283 590	342 933	190 117	141 082	8 551	354 015	†
8 023 539	60 024 494	6 372 477	6 656 138	1 610 106	11 271 301	126 015	11 555 485	†
f 446 441,04	f 2 389 774,55	f 330 326,15	f 280 122,93	f 172 523,72	f 986 898,—	f 23 641,97	f 617 630,05	f 640 651,27^{5}
„ 18 956,95	„ 53 873,69	„ 10 714,89	„ 13 456,68		—	„ 24,42	„ 24 450,54	†
„ 796 241,98	„ 3 907 135,11	„ 557 302,93^{5}	„ 696 656,58	„ 160 349,88	„ 523 302,—	„ 13 929,19	„ 963 410,18	†
„ 16 658,99	„ 110 787,51	„ 50 144,89	„ 57 378,66		„ 91 999,—	„ 16 768,18	„ 40 217,46^{5}	†
„ 1 278 298,96	„ 6 461 570,86	„ 948 488,36^{5}	„ 1 047 614,85	„ 332 873,60	„ 1 602 199,—	„ 54 363,76	„ 1 645 708,23^{5}	†
„ 27,86	„ 45,67^{5}	„ 21,66	„ 33,834	„ 19,83	„ 18,83	„ 8,09	„ 26,83	„ 96,31

Bijlage HH.

(Zie hoofdstuk P, afd. IV, van het verslag.)

OPGAVEN betreffende het GOUVERNEMENTS-ZOUT-MONOPOLIE over de jaren 1921 en 1922.

I. Verkochte hoeveelheden zout en geldelijke opbrengst.

GEWESTEN.	Verkochte hoeveelheden (in pikols van 62 K.G.).		Stijging (in %).	Daling (in %).	Geldelijke opbrengst.		Stijging (in %).	Daling (in %).	Hoeveelheid van het in 1922 door van gouvernementswege aangestelde particuliere verkoopers gekocht zout (in pikols).	Aan particuliere verkoopers uitgekeerde vergoeding voor den verkoop van zout in 1922.
	1921.	1922.			1921.	1922.				
Bantam.	39 671,83	38 124,38	—	4,18	f 316 597,52	f 304 675,28	—	3,76	—	—
Batavia.	149 541,90	148 218,68	—	0,88	1 196 335,20	1 185 749,46	—	0,88	—	—
Preanger-Regentschappen . . .	152 593,33	153 593,55	0,65	—	1 220 746,64	1 228 489,48	0,63	—	*a*) 4 459,89	f 794,79
Cheribon	77 364,41	76 240,99	—	1,45	618 915,28	609 927,92	—	1,45	—	—
Pekalongan . . .	107 573,57	107 566,24	—	—	860 426,70	860 529,78	—	—	6 038,60	1 134,17
Semarang	130 489,47	128 147,46	—	1,79	1 043 915,74	1 025 179,70	—	1,79	10 368,—	2 073,60
Rembang	79 068,34	74 691,25	—	5,53	632 503,36	597 530,06	—	5,53	9 799,—	1 538,50
Soerabaja	122 984,55	116 568,93	—	5,21	982 908,48	931 867,58	—	5,20	—	—
Pasoeroean . . .	104 731,21	104 328,82	—	0,39	837 849,68	834 450,28	—	0,40	—	—
Besoeki.	79 975,75	79 165.33	—	1,11	639 783,60	633 322,64	—	1,10	—	—
Banjoemas. . . .	104 789,66	103 815,38	—	0,93	836 773,22	830 523,10	—	0,74	5 072,—	1 110,05
Kedoe	152 498,31	149 155,26	—	2,18	1 219 986,50	1 193 242,08	—	2,19	13 300,20	2 660,04
Djokjakarta . . .	82 348,06	81 526,02	—	1,—	658 737,14	652 208,22	—	1,—	28 420,—	5 684,—
Soerakarta. . . .	106 164,74	98 696,19	—	7,03	849 317,92	789 569,56	—	7,03	44 758,80	8 951,76
Madioen.	97 680,97	96 250,53	—	1,46	781 447,76	770 004,30	—	1,46	42 455,60	7 044,97
Kediri	117 519,60	114 813,91	—	2,30	938 351,44	918 188,26	—	2,15	—	—
Madoera.	73 095,24	73 635,58	0,74	—	584 591,28	589 084,60	0,76	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera . .	1 778 091,14	1 744 538,50	—	1,88	f 14 219 187,46	f 13 954 542,30	—	1,86	164 672,09	f 30 991,88
Palembang. . . .	64 096,35	66 903,07	4,38	—	510 886,80	535 224,56	4,76	—	—	—
Lampongsche districten	14 916,65	14 574,37	—	2,30	119 333,20	116 594,96	—	2,30	—	—
Benkoelen	15 040,72	14 493,40	—	3,64	120 325,76	115 947,20	—	3,64	—	—
Sumatra's Westkust	79 740.93	76 123,04	—	4,53	797 409,30	761 230,40	—	4,53	—	—
Tapanoeli	13 645,91	40 147,31	194,21	—	136 459,10	401 473,10	194,21	—	2 324,—	348,60
Banka	14 917,83	15 306,04	2,60	—	119 342,64	122 448,32	2,60	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	48 203,88	51 219,31	6,25	—	385 631,04	409 253,38	6,12	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling v. Borneo.	99 452,22	95 761,78	—	3,71	795 617,80	766 091,28	—	3,71	—	—
Oostkust van Sumatra.	2 436,02	3 853,80	58,20	—	24 360,20	38 538,—	58,20	—	—	—
Totalen voor de buitengewesten .	352 450,51	378 382,12	7,35	—	f 3 009 365,84	f 3 266 804,20	8,55	—	2 324,—	f 348,60
Totalen verpakt zout	2 130 541,65	2 122 920,62	—	0,35	f 17 228 553,30	f 17 221 346,50	—	0,04	166 996,09	f 31 340,48

a) Hiervan werden 1745,54 pikols doorgevoerd naar de residentie Bantam en aldaar in particuliere verkoopplaatsen verkocht.

II. Overzicht van den verkoop en de opbrengst van het zout volgens de verschillende verkoopprijzen.

	1921.		1922.	
	Hoeveelheid verkocht zout.	Geldelijke opbrengst.	Hoeveelheid verkocht zout.	Geldelijke opbrengst.
A. Zout voor verbruik.				
Verpakt zout.				
Java en Madoera.				
à f 1,60 per pakket	1 778 091,14	f 14 219 187,46	1 744 538,50	f 13 954 542,30
Buitengewesten.				
à f 1,60 per pakket	256 627,65	2 051 137,24	258 261,97	2 065 562,70
à f 2,— per pakket	95 822,86	958 228,60	120 120,15	1 201 241,50
Totaal buitengewesten	352 450,51	f 3 009 365,84	378 382,12	f 3 266 804,20
Totaal verpakt zout	2 130 541,65	f 17 228 553,30	2 122 920,62	f 17 221 346,50
Verreken-zout met andere diensten.				
Verpakt zout à f 1,60 per pakket	1 937,07	15 496,56	2 393,93	19 151,44
Verpakt zout à f 2,— per pakket	360,—	3 600,—	440,—	4 400,—
Totaal	—	f 19 096,56	—	f 23 551,44
Totaal zout voor verbruik	—	f 17 247 649,86	—	f 17 244 897,94
B. Nijverheids-zout.				
Los en verpakt zout tegen verschillende prijzen	a) 22 612,84	68 346,90	22 160,30	60 045,65
C. Vischzout	a) 418 477,70	a) f 1 514 987,38	368 191,—	f 1 314 415,59
Totaal zout	—	a) f 18 830 984,14	—	f 18 619 359,18

a) Verbeterde cijfers.

III. Opgaven omtrent de lands-zoutwinning (op Madoera), over de jaren 1921 en 1922.

Zoutaanmaakplaatsen in de residentie Madoera.	Aantal in bewerking geweest zijnde zoutpannen.		Ingeleverde hoeveelheid zout (in kojangs van 30 pikolmaten).		Bedrag aan de zoutmakers betaald (f 13,50 à f 15 per kojang).		Verdere kosten op het zout drukkende.		Kostprijs per kojang.		Aantal pakhuizen.	Bergruimte (in kojangs).	Aantal pakhuizen.	Bergruimte (in kojangs).	Aanwezige zoutvoorraad (in kojangs) in de bewaarplaatsen bij het einde van het jaar.	
	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.		1922.		1921.	1922.
Soemenep	1687	1673	24 910	22 270	f 373 656,50	f 334 056,50					72	96 450	72	96 450	41 634	41 411
Pamekasan	1552	1613	20 106	27 847	285 169,25	397 239,14	f 575 029,67	f 752 221,49	f 21,36	f 22,24	51	83 200	51	83 200	52 072	44 124
Sampang	1517	1534	37 394	47 521	560 907,50	712 808,50					71	130 200	71	130 200	54 860	76 379
Nembakor-West	277	280	3 144	3 379	32 707,66	50 636,79					a) 4	8 000	a) 4	8 000	7 777	5 738
Grisee	40	47	220	331	3 302,—	4 963,—	—	—	15,—	15,—	a) 1	1 500	a) 1	1 500	220	551
Totalen	5073	5147	85 774	101 348	f 1 255 742,91	f 1 499 703,93	f 575 029,67	f 752 221,49	f 21,33	f 22,22	199	319 350	199	319 350	156 563	168 198

a) Noodloodsen.

Bijlage JJ.

(Zie hoofdstuk P, afd. VII, van het verslag.)

OVERZICHT

van de op 1 Januari 1923 in werking zijnde aannemingsovereenkomsten voor het vervoer van landsreizigers, goederen, voortbrengselen, enz.

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming.		Aannemingsprijzen.			Geraamde hoeveelheden per jaar.
		Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	
1	Vervoer van verpakt zout van de verpakkingsfabriek te Kalianget (Madoera) naar:	1923 t/m 1924	1918 t/m 1922	per kojang van 150 pakketten.			
	Tandjoengpriok				f 23,45	f 19,92	10 200 kojang.
	Batavia				24,69	23,79	
	Palaboehan Ratoe				59,54	46,41	90 „
	Cheribon				24,08	22,10	2 500 „
	Indramajoe				26,56	26,56	450 „
	Tegal				24,65	22,45	1 900 „
	Pekalongan				23,93	20,75	1 650 „
	Semarang				21,12	18,72	5 200 „
	Tjilatjap				18,75	18,35	10 150 „
	Patjitan				42,84	29,95	650 „
	Padang				28,92	27,49	2 800 „
	Ajerbangis				45,40	43,30	60 „
	Natal				47,01	44,72	60 „
	Benkoelen				46,34	42,30	385 „
	Bintoehan				60,44	35,49	50 „
	Kroë				53,15	34,51	70 „
	Telokbetong				42,15	37,25	250 „
	Menggalo				49,53	48,26	200 „
	Palembang				27,84	26,18	2 400 „
	Pontianak				36,62	33,65	1 200 „
	Singkawang				43,20	35,32	100 „
	Pamangkat				51,02	36,81	90 „
	Sambas				41,09	34,10	160 „
	Bandjermasin				19,18	19,40	1 875 „
	Sampit				32,92	27,70	60 „
	Samarinda				32,15	31,70	650 „
	Boeloengan				48,70	36,80	90 „
	Beraoe				46,22	36,50	80 „
	Kota Baroe				29,26	37,50	130 „
	Pagatan				41,47	40,65	80 „
	Pangkalanboen				45,47	36,05	80 „
	Sibolga				47,47	—	1 200 „
	Goenoengsitoli				48,15	—	60 „
	Pasir (Tanahgrogot)				43,57	42,55	80 „
2	Vervoer van Ombilin-kolen van Emmahaven naar:	1923 t/m 1924	1918 t/m 1922	per ton van 1000 K.G.			
	Tandjoengpriok				5,78	5,70	—
	Cheribon				8,63	7,93	—
	Tegal				9,84	7,93	—
	Pekalongan				9,69	8,08	—
	Semarang				10,08	8,08	—
	Soerabaja (bassin of kade)				10,18	6,94	—
	Soerabaja (reede)				7,82	9,09	—
	Panaroekan (reede)				—	8,42	—
	Tjilatjap (tot vrij in de ruimen)				5,07	5,83	—
	Sigli				—	19,02	—
	Banjoewangi				—	13,96	—
	Belawan Deli				8,64	9,87	—
	Belawan Deli				—	20,24	—
	Riouw				—	17,84	—
	Makasser				10,93	10,07	—
	Hansisi				18,51	15,98	—
	Amboina				14,04	10,56	—
	Ternate				21,13	16,01	—
	Dore				—	39,25	—
	Talisei				14,97	11,13	—
	Sabang				4,60	4,68	—
3	Vervoer van rijst en verpakt zout van Tandjoengpriok (Batavia) naar Banka en van tin van Banka naar Tandjoengpriok.	1923 t/m 1924	1918 t/m 1922	per kojang van 1800 K.G.			

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming.		Aannemingsprijzen.			Geraamde hoeveelheden per jaar.
		Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	
	Rijstvervoer naar:						
	Banka (uitgezonderd Pangkalboeloe) .				f 26,05	f 27,50	5 000 kojang.
	Pangkalboeloe				30,40	31,86	
	Zoutvervoer naar:						
	Banka				29,75	27,75	
	Tinvervoer naar:						
	Tandjoengpriok (uitgezonderd Pangkalboeloe)				35,82	30,96	10 000 „
	Pangkalboeloe				41,32	36,46	
4	Vervoer van Poelau Laoet-kolen van Stagen naar:	1923 t/m 1924	1918 t/m 1922	per ton van 1000 K.G.			
	Makasser				7,86	5,67	
	Panaroekan				—	5,65	
	Soerabaja (reede)				6,21	5,04	
	Kalianget				5,09	5,70	
	Tjilatjap				6,56	8,72	
	Tandjoengpriok				7,34	—	
	Semarang				10,60	—	
	Pekalongan				10,21	—	
	Tegal				10,34	—	
	Cheribon				9,12	—	
	Madoera.						
5	Vervoer van verpakt zout van de verpakkingsfabriek Krampon naar het doorvoerpakhuis te Soerabaja.	1923 t/m 1924	1920 t/m 1922	per kojang	5,75	3,90	22 000 „
6	Vervoer van verpakt zout van het zoutland Pamekasan naar de verpakkingsfabriek Kalianget.	1923 t/m 1924	1918 t/m 1922	per kojang	6,25	3,60	
	Banka.						
7	Reede-vervoer.	1923 *a)*	1918 t/m 1922	personen, paarden, materialen en andere goederen per kojang	12,60	9,80	
				materialen, machinerieën en andere goederen voor de tinwinning op Banka per kojang . .	12,60	9,80	
				geld, ongemunt goud en zilver en kostbaarheden: per 50 K.G.	0,30	0,25	
				munitie per 25 K.G.	0,30	0,25	
				passagiers van de laagste klasse ten laste van het departement van gouv. bedrijven per hoofd	1,—	0,80	
	Palembang.						
8	Vervoer van Boekit Asem-kolen van Kertopati naar:	1923 t/m 1924	1922	per ton van 1000 K.G.			
	Tandjoengpriok				6,39	7,80	
	Soerabaja (reede)				7,68	10,24	
	Soerabaja (bassin)				9,69	10,38	
	Tjilatjap				6,80	9,81	
	Belawan Deli.				8,93	—	
	Sabang				8,55	—	

a) Over dit contract wordt nog onderhandeld.

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming. Volgens de nieuwe overeenkomst.	Duur der aanneming. Volgens de oude overeenkomst.	Aannemingsprijzen. Maatstaf.	Aannemingsprijzen. Volgens de nieuwe overeenkomst.	Aannemingsprijzen. Volgens de oude overeenkomst.	Geraamde hoeveelheden per jaar.
	Riouw				f 12,39	f 13,39	
	Oosthaven				7,51	8,28	
	Belinjoe				9,07	9,30	
	Makasser				11,89	13,21	
	Hansisi				17,59	—	
	Ambon				16,66	26,40	
	Semarang				10,70	—	
	Pekalongan				10,31	—	
	Tegal				10,46	—	
	Cheribon				9,25	—	
9	Brieven- en postpakkettenvervoer in geheel Nederlandsch-Indië.	—	1916 t/m 1925	Brievenvervoer per regelmatig bevaren zeemijl	—	0,25	—
				Postpakkettenvervoer per pakket	—	a) Vervoer over niet meer dan 500 zeemijlen: voor pakketten wegende t/m 1 K.G. f 0,10; voor pakketten wegende meer dan 1 K.G. t/m 3 K.G. f 0,20; voor pakketten wegende meer dan 3 K.G. t/m 5 K.G. f 0,30. b) Vervoer over meer dan 500 zeemijlen: niet meer dan het dubbele van bovenstaande vergoedingen.	—
10	Brieven- en postpakkettenvervoer naar het buitenland.	—	1908 t/m 1923	Brievenvervoer per reis van Nederlandsch-Indië naar Nederland	—	f 5 600,—	—
				Postpakkettenvervoer per kubieken meter.	—	30,—	—
	Preanger-Regentschappen.						
11	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Bandoeng.	1923	1920 t/m 1922	vast bedrag per maand.	300,—	650,—	—
12	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Bandoeng en Pengalengan en omgekeerd.	1923	1920 t/m 1922	"	100,—	300,—	—
13	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Garoet en Tjikadjang en omgekeerd.	—	1921	"	—	170,—	—
14	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Tjiandjoer en Sindanglaja en omgekeerd.	—	1921 t/m 1923	"	—	150,—	—
	Cheribon.						
15	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Cheribon.	—	1919	"	475,—	550,—	—
	Pekalongan.						
16	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Pekalongan.	1923	1920 t/m 1922	"	350,—	420,—	—
	Semarang.						
17	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Salatiga en Toentang en omgekeerd.	—	1919	"	—	90,—	—
18	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Banjoebiroe, het station Willem I en Ambarawa en omgekeerd.	—	1920	"	140,—	175,—	—

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming.		Aannemingsprijzen.			Geraamde hoeveelheden per jaar.
		Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	
	Pasoeroean.						
19	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Malang.	—	1922	vast bedrag per maand	f 275,—	f 350,—	—
20	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Pasoeroean en Tosari en omgekeerd.	—	1920	„	—	200,—	—
	Besoeki.						
21	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Besoeki en Paiton en omgekeerd.	—	1922	„	—	110,—	—
	Banjoemas.						
22	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Banjoemas en Poerwakerta en omgekeerd.	—	1920	„	—	210,—	—
	Djokjakarta.						
23	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Djokjakarta.	—	1922	„	450,—	650,—	—
	Madioen.						
24	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Ngawi en Paron en omgekeerd.	—	1920	„	65,—	90,—	—
25	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Patjitan en Slaoeng en omgekeerd.	—	1920	„	265,—	325,—	—
	Palembang.						
26	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Palembang.	1923	1920 t/m 1922	„	400,—	574,—	—
27	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Palembang en Kajoeagoeng en omgekeerd.	—	1920	„	—	60,—	—
	Oostkust van Sumatra.						
28	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Medan en Kabandjahé over Arnhemia, Bandarbaroe en Brastagi en omgekeerd.	—	1922	„	—	400,—	—
29	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Pematang Siantar en Parapat en omgekeerd.	—	1922	„	—	490,—	—
	Celebes en onderhoorigheden.						
30	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Makasser en Paré Paré over Maros en Pangkadjene en tusschen Makasser en Balangnipa over Boeloekoemba en omgekeerd.	1923	1920 t/m 1922	„	1400,—	1400,—	—
	Menado.						
31	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Menado en Amoerang, over Tomohon, Tondano en Langoan en omgekeerd.	—	1921 t/m 1923	„	—	700,—	—

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming.		Aannemingsprijzen.			Geraamde hoeveelheden per jaar.
		Volgens de nieuwe overeen-komst.	Volgens de oude overeen-komst.	Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeen-komst.	Volgens de oude overeen-komst.	
	Amboina.						
32	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Amboina en Saparoea en omgekeerd.	—	1920	p. heen- en terugreis	—	f 7,—	—
33	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Amboina en Piroe en omgekeerd.	—	1920	„	—	15,—	—
	Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.						
34	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Bandjermasin en Martapoera en omgekeerd.	—	1921	vast bedrag per maand	—	190,—	—
	Lampongsche districten.						
35	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Telokbetong en Soekamara, tusschen Tandjoengkarang en Menggalo en tusschen Goenoengsoegih en Soekadana en omgekeerd.	1923	1920 t/m 1922	„	f 700,—	0,42 per K.M. of gemiddeld f 1120 per maand.	—
	Billiton.						
36	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Tandjoengpandan over Boeding naar Manggar en omgekeerd.	—	1920	„	—	225,—	—
	Banka.						
37	Brieven- en pakkettenvervoer op het eiland Banka.	1923	—	„	780,—	1300,—	—
	Bali en Lombok.						
38	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Ampenan en Laboehanhadji over Mantang en Selong en omgekeerd.	1923	1920	„	100,—	175,—	—
39	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Den Pasar en Karangasem over Gianjar en Kloengkoeng en tusschen Den Pasar en Pasanggaran en omgekeerd.	1923	1920 t/m 1922	„	250,—	400,—	—

BIJLAGEN

BEHOORENDE BIJ HET

VERSLAG BETREFFENDE NEDERLANDSCH (OOST-) INDIË VAN 1923.

Bijl. BB. Overzicht van de beplante uitgestrektheden en de productie in het **grootlandbouwbedrijf** in Nederlandsch-Indië in 1922.

" CC. Overzicht over 1922 van de **landbouwondernemingen** in Nederlandsch-Indië, ingedeeld volgens den rechtstoestand der gronden.

" DD. Opgaven betreffende de verhuur van rechten ter zake van **vogelnest- en meststofgrotten,** enz. over 1922 en 1923.

" EE. Overzichten over 1922 betreffende de **handelsbeweging** tusschen Nederlandsch-Indië en landen of plaatsen daarbuiten gelegen.

Bijl. FF. Opgaven betreffende de aan particulieren toebehoorende **industrieele inrichtingen** (uitgenomen die, welke de verwerking van landbouwproducten beoogen), de **loonen van ambachtslieden en koelies** en het aantal **pasars** in Nederlandsch-Indië over 1922.

" GG. Overzicht van de uitkomsten der **spoor- en tramwegexploitatie** in Nederlandsch-Indië over 1922.

" HH. Opgaven betreffende het gouvernements-**zoutmonopolie** over de jaren 1920, 1921 en 1922.

" JJ. Overzicht van de op 1 Januari 1923 in werking zijnde **aannemingscontracten** voor het vervoer van landsreizigers, producten, goederen, enz.

HOOFDSTUK A[1].

GRONDGEBIED.

Het grondgebied van Suriname onderging geen verandering.

HOOFDSTUK B.

BEVOLKING [2]).

De bevolking is in den loop van het jaar 1922 met 2300 zielen vermeerderd.

Er kwamen in dat jaar aan 6204 personen, onder wie 1978 Nederlandsch-Indische immigranten, die, door een werkovereenkomst verbonden, vanwege het Immigratiedepartement voor de plantages waren aangevoerd; er vertrokken 3904 personen. Terugvoer van immigranten vond in 1922 niet plaats.

De bevolking bestond op 31 December 1922 uit 110 933 personen, onder wie 58 041 van het mannelijk geslacht; het aantal Europeanen bedroeg op dat tijdstip 1396, waarvan 717 in Nederland geboren.

In bijlage A zijn staatjes opgenomen waarin voorkomen:

a. opgaven omtrent den loop der bevolking in het jaar 1922;

b. opgaven omtrent de verdeeling van de bevolking naar den landaard bij het einde van 1922.

Uit dezen staat blijkt tevens de verdeeling van de bevolking over de districten, hetgeen in het vorig verslag in een afzonderlijke bijlage was verwerkt.

c. opgaven omtrent de verdeeling van de bevolking naar de godsdiensten en kerkelijke gezindten;

d. opgaven omtrent de verdeeling van de bevolking naar den leeftijd;

e. opgave van het getal der Boschnegers en Indianen, gegroepeerd naar de districten.

Voor de getalsterkte der arbeidende bevolking op de plantages en gronden wordt verwezen naar hoofdstuk O, § 5, en naar de bijlagen **O**, **Q[1]**, **Q[2]** en **R** van dit verslag.

De gebruikelijke statistische opgaven met betrekking tot de verdeeling van de bevolking naar de onderscheidene betrekkingen, beroepen en ambachten, enz. komen voor in bijlage **B** van dit verslag.

Blijkens bijlage **C** werden in den loop van 1922 484 huwelijken gesloten (waarbij 493 kinderen werden gewettigd); 3369 kinderen werden geboren, waarvan 869 in echt.

Van de 2500 buiten echt geboren kinderen waren er 1335 (t. w. 710 mannelijke en 625 vrouwelijke) gesproten uit Nederlandsch-Indische of Britsch-Indische vrouwen, die geen burgerlijk huwelijk volgens de Surinaamsche wetgeving hadden gesloten, doch volgens hun zeden en gewoonten gehuwd zijn.

Er overleden 2189 personen, zoodat er in 1922 1180 meer geboorten dan sterfgevallen hebben plaats gehad.

De geboorten bedroegen ongeveer 30,4 en de sterften ongeveer 19,7 per 1000 inwoners.

HOOFDSTUK C.

MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

Rust en orde werden niet verstoord.

De verhouding van Suriname met de beide aangrenzende Guayna's is gunstig te noemen.

De kolonie bleef in het afgeloopen jaar voor buitengewone rampen gespaard; niettemin bracht het een ongekend groote depressie in landbouw, handel en nijverheid mee, te wijten aan de zich bestendigende valutacrisis en de belemmeringen, welke daardoor aan den uitvoerhandel in den weg werden gelegd.

Aan het eind van het jaar vertoonden zich enkele lichtpunten: o. a. kwam in de markt van koloniale producten eenige beweging.

Weersgesteldheid. De weersomstandigheden, hoewel niet bepaald ongunstig te noemen, kenmerkten zich, vooral wat de tweede helft van 1922 betreft, door onregelmatig weder. Juli, de maand waarin de rijstaanplant het meeste water behoeft, was abnormaal droog, terwijl de kleine regentijd, speciaal in de maand November, zich kenmerkte door een buitengewoon zwaren regenval.

Kleine landbouw. In het algemeen waren de prijzen van de producten van den kleinen landbouw in 1922 lager dan die in 1921.

Het voornaamste gewas was wederom rijst, waarvan de opbrengst opnieuw een belangrijke vermeerdering aanwees.

Het feit, dat een jaar of tien geleden Suriname nog vijftig- tot zestigduizend balen rijst jaarlijks invoerde, terwijl in 1922 die invoer was gedaald tot 9528 balen, vertegenwoordigende een waarde van 193 329 gulden, wettigt de hoop, dat wellicht binnen afzienbaren tijd met den uitvoer van rijst kan worden aangevangen.

---

1) In den regel zijn de geldswaardige bedragen in dit verslag en in de bijlagen daarvan tot guldens afgerond.

2) De Indianen en Boschnegers zijn onder de in dit hoofdstuk vermelde cijfers niet begrepen. Een staat, aantoonende hun aantal naar de districten, is opgenomen onder bijlage **A** *e.*

Het Departement van den Landbouw stelt dan ook alles in het werk om de teelt van dit gewas aan te moedigen.

Een ernstig beletsel voor eventueelen uitvoer van rijst vormen evenwel de hooge vrachtprijzen. Een algemeene klacht is, dat de vrachten van Suriname naar Europa of naar Amerika veel hooger zijn dan die van andere productiegebieden daarheen.

Veel wordt ook geklaagd over de concurrentie van buiten, waardoor de prijs van dit voedsel op de lokale markt niet altijd loonend was. Dit is te meer te betreuren, daar van den lokalen rijstprijs niet alleen de welvaart van den kleinen landbouw, maar ook voor een groot deel die van de winkelnering afhangt.

De padiprijs bedroeg in den aanvang van het jaar 9 à 10 cent per K.G.; in de maanden Juni tot begin September steeg deze tot 11 en 12 cent. Na het intreden van den grooten oogst daalde de prijs tot 7 en 8 cent; eind December stond deze op 8 cent.

In 1922 werd uitgevoerd voor f 15 000 gepelde rijst.

Evenals op rijst werken de hooge vrachtprijzen belemmerend op den uitvoer van maïs; bedroeg de uitvoerwaarde hiervan in 1921 nog f 55 000, in 1922 was dit bedrag gedaald tot f 15 000.

Van andere voedselgewassen, zooals blackeye peas, bataten, groenten, enz. bedroeg de uitvoerwaarde in 1922 slechts f 8500 tegen f 25 000 in 1921, f 55 000 in 1920 en f 80 000 in 1919.

De voornaamste in het verslagjaar uitgevoerde voedselgewassen waren 2956 bossen bananen, die een gewicht vertegenwoordigden van ongeveer 50 000 K.G., tegen 258 035 K.G. in 1921; verder 7809 K.G. versche groenten en 75 520 K.G. vruchten, met inbegrip van eenige bacoven-proefzendingen, tegen respectievelijk 13 030 en 11 566 K.G. in 1921.

In verband met de bestendiging van de lage prijzen van cacao en koffie op de wereldmarkt verloren deze beide producten hoe langer hoe meer de belangstelling van den kleinen landbouwer. Hoewel de productie van Liberiakoffie in het verslagjaar een eenigszins grooter aantal balen aanwees dan in 1921 (1370 tegen 1000 in 1921) voelt in het algemeen de kleine landbouwer meer voor éénjarige gewassen, waarvoor hij afzet in de kolonie vindt.

Wat kokosnoten betreft, deze waren hoofdzakelijk afkomstig van Coronie; geproduceerd werden in 1920 2 589 000, in 1921 2 216 000 en in 1922 2 105 000 noten. De hoofdoorzaak voor dezen teruggang in productie is vermoedelijk de hartrotziekte; deze ziekte bleef voortwoekeren, niettegenstaande aan de bestrijding er van de hand werd gehouden en zieke boomen werden omgehakt.

Men vernam niets van uitbreiding van deze cultuur; wel vroeg de West-Indische Coconut Cy. 5000 H.A. aan haar terreinen grenzenden grond ten onderzoek aan; deze maatschappij, welke haar bedrijf gedurende den oorlog had stopgezet, heeft in 1922 haar werkzaamheden hervat.

Van de zijde van het Landbouwdepartement werd wederom groote aandacht gewijd aan den kleinen landbouw en de veehouderij. Zoo is de invloed van den invoer van geiten, varkens, hoenders en eenden van goede rassen reeds overal duidelijk merkbaar.

De modelboerderij in den cultuurtuin bleef een aantal belangstellenden trekken, die aldaar aanschouwelijk konden oordeelen over de voordeelen van moderne landbouwmethoden.

Op enkele plaatsen zag men reeds bij de boeren ossen gebruiken voor den ploeg.

De veiling van landbouwproducten trok, hoewel langzaam, meer belangstelling van den landbouwer. Zoo maakten de landbouwers van Coronie er, evenals het vorige jaar, een ijverig gebruik van, wat zeker als bewijs mag gelden, dat de veiling, zoodra de voordeelen ervan zullen worden begrepen, zeer nuttig werkzaam zal kunnen zijn.

Groote landbouw. De uitvoerwaarde bedroeg belangrijk minder dan het jaar te voren, nl. 5,7 millioen in 1922, tegen 6,6 millioen in 1921. De productie van den landbouw, die als steeds het grootste aandeel leverde in den uitvoer, nam niet af, zoodat de belangrijkste oorzaak van deze waardeafneming moet liggen in de daling der marktprijzen. De prijs van koffie herstelde zich eenigszins, evenals die van suiker; deze laatste stond begin 1923 weer op een bevredigend niveau, maar de prijs van cacao bleef zeer gedrukt, zoodat deze cultuur in een zeer moeilijke positie verkeerde.

De plannen om de bacovencultuur te doen herleven, ten einde tot export op groote schaal te komen, hebben nog geen vasten vorm aangenomen.

De productie van koffie beweegt zich in een stijgende lijn; bedroeg de opbrengst in 1921 ongeveer 18 000 balen, in 1922 steeg zij tot 25 860 balen. Hiervan waren slechts 1370 balen afkomstig van den kleinen landbouw.

Van den oogst werden ruim 18 000 balen naar Amsterdam verscheept, waar de noteering in 1922 schommelde tusschen 70 en 74 cent per K.G.; de prijs op de lokale markt bedroeg van 48 tot 52 cent per K.G.

Aan de bereiding der Liberia-koffie wordt tegenwoordig meer zorg besteed dan vroeger, zoodat de qualiteit langzaam verbetert.

Zooals reeds gezegd, brachten de laatste maanden van 1922 en de eerste maanden van 1923, althans wat de marktprijzen betreft, een gunstige verbetering voor de suikercultuur. Het weer werkte in het algemeen ook mee om betrekkelijk hooge akkerrendementen te verkrijgen. Behalve op Mariënburg, waar de campagne wegens de fabrieksverbouwing, welke gedeeltelijk in December tot stand kwam, anderhalve maand later dan gewoonlijk aanving, steeg de productie vrijwel algemeen.

Het in het vorig verslag besproken denkbeeld om uit rum industrieele alcohol te bereiden, als brandstof voor motoren, is in Suriname nog niet verwezenlijkt.

Voor verdere bijzonderheden betreffende den grooten landbouw wordt verwezen naar hoofdstuk P, § 5.

Veeteelt. Door de toeneming van den rundveestapel in het verslagjaar werd nu ongeveer het peil bereikt, dat Suriname in eigen behoefte kan voorzien.

De totale slachting te Paramaribo bedroeg 2499 runderen met een gewicht van 270 028 K.G. en 1765 varkens, wegende 75 088 K.G.; deze beide slachtingen, vooral die van varkens, lieten een toeneming van het vleeschverbruik zien.

Begin Mei werden eenige gevallen van veepest geconstateerd onder een partij ossen, uit Brazilië aangevoerd. Krachtig ingrijpen van het Gouvernement door afzondering der ingevoerde beesten en afmaking van de besmette partij vee, voorkwam uitbreiding van deze gevaarlijke ziekte. De verdere invoer van vee uit Brazilië werd onmiddellijk verboden en sedert is die niet hervat.

De borstziekte in enkele varkensstallen, in het vorig verslagjaar vermeld, is geheel verdwenen.

Voor rasverbetering werden in 1922 door het Departement van den Landbouw uit het buitenland aangevoerd 28 Barnevelder kippen, te weten 24 hennen en 4 hanen.

Balata. Volgens de aangiften van belanghebbenden waren in het verslagjaar in het balatabedrijf werkzaam 1610 arbeiders, terwijl de totale productie 545 662½ K.G bedroeg of gemiddeld 339 K.G. per arbeider. De gemiddelde productie per arbeider is in den loop der jaren aanzienlijk gestegen, niettegenstaande de gemakkelijkst bereikbare vindplaatsen uitgewerkt zijn. Dit wordt aan twee oorzaken toegeschreven, nl. aan een betere selectie der arbeiders en aan de onder het stelsel der balataverordening 1914 mogelijk geworden concentratie van het bedrijf.

Chickle. Niettegenstaande de aanwezigheid van de Pendara, de boom die chickle of kauwgom levert, op verschillende plaatsen aangetoond is, is in het verslagjaar van ontginning van dit product als nevenbedrijf niets gekomen.

Goud. Het in het vorig verslag vermeld onderzoek, geleid door Professor J. A. Grutterink, op het goudplacer der Maatschappij Sarakreek, gaf aanleiding tot het ontwerpen van een plan voor krachtige hervatting van de machinale ontginning van dit placer. Inmiddels werd de Maatschappij begin 1923 omgezet in de N. V. Maatschappij Pepita met een kapitaal van een half millioen gulden, gevestigd te Amsterdam.

Bauxiet. De Surinaamsche Bauxite-Maatschappij verscheepte het geheele jaar door geregeld haar product, dat voorloopig vermalen, doch niet droog, verscheept wordt, daar een drooginstallatie zeer kostbaar is.

De Nederlandsche Mijnexploratie- en -Exploitatie Maatschappij verzamelde op Rorac verschillende ertsmonsters, die naar Europa werden gezonden teneinde scheikundig te worden onderzocht. Van het resultaat van dit onderzoek zou waarschijnlijk afhangen of de exploitatie van haar concessie meer intensief zou worden hervat.

Petroleum. Het onderzoek naar de aanwezigheid in de kolonie van petroleum van particuliere zijde onder leiding van den heer Wing Easton heeft, zoover bekend, nog geen resultaat opgeleverd.

Hout. In het verslagjaar viel wederom een teruggang in den afzet van hout te constateeren, ook al door den algemeenen drang naar bezuiniging.

De heer W. L. Kann ondernam begin 1922 op beperkte schaal een proefexploitatie van possontreehout, die leidde tot uitvoer van ongeveer 400 balken van dit hout.

De Belgische „Société Générale de Cultures et Industries Tropicales" kapte op haar groote concessie aan de Corantijn eenig hout, terwijl de Surinaamsche Bauxite-Maatschappij, de Broadhorst Lumber Co. en de Zuid-Amerikaansche Hout-Dwarsligger- en Handel-Maatschappij op beperkte schaal den houtaankoop hebben voortgezet.

De Overzeesche Hardhout Import Maatschappij staakte haar bedrijf; de West-Indische Houthandel verminderde haar onderzoekterrein met 90 400 H.A., zoodat de oppervlakte daarvan nog ongeveer 700 000 H.A. besloeg.

Scheepvaart, handel en nijverheid. In de buitenlandsche verbindingen kwam geen verandering. Wel was er sprake van een nieuwe vaart, welke geopend zou worden door de Horn-Linie, maar de plannen daartoe kwamen niet tot uitvoering.

De handelsbalans der kolonie vertoonde een belangrijk deficit: de uitvoerwaarde bedroeg slechts 5,7 millioen tegen een invoerwaarde van 10,4 millioen. Als gevolg hiervan had de handel gedurende het geheele jaar 1922 met vrij hooge wisselkoersen rekening te houden; dit veroorzaakte weer een verhooging van de prijzen en daardoor afneming van den omzet. De handel toonde dan ook door de malaise, welke in het verslagjaar zoowel op cultuurgebied als in de goud- en balataindustrie heerschte en ten gevolge van de hooge wisselkoersen, een weinig bemoedigend aanzien.

In den ambachtsstand heerschte grooter werkeloosheid dan in het jaar te voren, terwijl de loonen daalden en de nijverheid zich niet uitbreidde.

HOOFDSTUK D.

ALGEMEEN EN GEWESTELIJK BESTUUR.

Reizen van den Gouverneur. De Gouverneur maakte in 1922/1923, behalve de in het vorige verslag vermelde, nog de volgende dienstreizen:

Van 15 t/m 17 Juni 1922 naar Kabelstation en Dam, ten einde een plaatselijk onderzoek in te stellen naar de wenschelijkheid of noodzakelijkheid om een gedeelte van den spoorweg buiten gebruik te stellen c.q. op te breken.

7 September 1922 naar de plantage Guadeloupe.

25 October 1922 naar de vestigingsplaats Johan en Margaretha.

Van 30 October tot 2 November 1922 werd eene reis gemaakt naar Kabelstation, van waaruit tochten werden gemaakt naar Dam en Ganzee, het christen Boschnegerdorp aan de Boven-Suriname.

Van 13 tot 17 November 1922 werd een tocht gemaakt naar de districten Saramacca en Coronie.

Van 12 tot 15 December 1922 werd het district Marowijne bezocht, ten einde met de Fransche autoriteiten in overleg te treden omtrent het déporté-vraagstuk.

Op 5 Maart 1923 werden eenige op Groot-Chatillon uitgevoerd wordende werken geinspecteerd.

Op 15 Maart 1923 naar Bethesda, ter gelegenheid van het vertrek van 3 zusters van dit gesticht.

Van 19 t/m 24 Maart 1923 naar Coronie ter inspectie van de polders aldaar.

Op 2 Juni 1923 naar Bethesda.

Op 7 Juni 1923 naar Marienburg, alwaar bezichtigd werd de landerven en den spoortrein.

Personalia. Bij beschikking van 9 April 1923 n°. 1207 werd aan den heer J. W. Wolff op het daartoe door hem gedaan verzoek eervol ontslag verleend als geneeskundig-inspecteur.

Bij beschikking van 28 April 1923 n°. 1578 werd aan den heer A. E. Thierens op het daartoe door hem gedaan verzoek eervol ontslag verleend als beheerder der Koloniale Vaartuigen, en werd dit departement als afdeeling ingedeeld bij het Departement van Openbare Werken.

Bij beschikking van 3 Mei 1923 n°. 1599, werd de heer E. R. de Vries, arts, tijdelijk belast met de waarneming der functiën van geneeskundig-inspecteur.

Bij beschikking van 30 Juni 1923 n°. 2399, werd de heer E. J. Kempees eervol ontheven van de waarneming, nevens zijne functiën van de betrekking van hoofd van den opnemingsdienst in Suriname, en werd de Gouvernements-landmeter, de heer J. A. Polak, weder met de waarneming van die betrekking belast.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 is onder n°. 32 opgenomen de resolutie van 28 April 1923, n°. 1578, bepalende de opheffing van het Departement van Verkeer te Water als zelfstandig Departement, en indeeling daarvan als afdeeling bij het Departement van Openbare Werken.

Districts-bestuur. In verband met het aan den heer E. Essed wegens wangedrag gegeven ontslag, werd bij beschikking van 16 September 1922 n°. 3350 de heer A. J. C. van der Feen jr., nevens de hem tijdelijk opgedragen waarneming van het beheer van het district Beneden-Commewijne, tijdelijk belast met het beheer der districten Boven-Commewijne en Cottica.

Bij beschikking van 28 November 1922 n°. 4137 werd met ingang van 1 Januari 1923 aan den districts-commissaris S. E. Juta eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Be beschikkingen van 16 December 1922 n°. 4393 en 27 December 1922 n°. 4510 werd aan de districts-commissarissen S. da Silva en A. J. C. van der Feen jr. met ingang van 25 April 1923 buitenlandsch verlof, wegens langdurigen onafgebroken dienst in West-Indië, verleend. In verband hiermede werden bij beschikking van 2 Maart 1923 n°. 735 belast:

met het beheer van de districten Boven-Suriname en Boven-Para de heer A. Fernandes, nevens zijne functiën van districts-commissaris van Beneden-Suriname en Beneden-Para;

met het beheer van de districten Beneden-Commewijne, Boven-Commewijne en Cottica, de heer Ch. H. Simons, districts-commissaris, belast met het beheer van het district Saramacca;

met het beheer van het district Saramacca de heer J. J. Monk, districts-commissaris, tijdelijk belast met het beheer van het district Marowijne;

met het beheer van het district Marowijne de heer R. W. Fernardes, nevens zijne functiën van districts-geneesheer, fungeerend officier van gezondheid te Albina.

Bij beschikking van 13 Maart 1923 n°. 880 werd de heer H. J. Nahar, agent van de Nouvelle Compagnie des Mines

d'Or te Albina, als vervanger aangewezen van den waarnemenden districts-commissaris van Marowijne R. W. Fernandes.

De districts-commissaris A. J. C. van der Feen Jr. keerde van buitenlandsch verlof terug en hervatte met ingang van 16 October 1923 zijne functiën. In verband hiermede werd de heer Ch. H. Simons eervol ontheven van het beheer van de districten Beneden-Commewijne en Boven-Commewijne en Cottica, en belast met dat van de districten Beneden- en Boven-Saramacca, en de heer J. J. Monk, met eervolle ontheffing van de tijdelijke waarneming van het beheer van de districten Beneden- en Boven-Saramacca, tijdelijk belast met dat van het district Marowijne, terwijl de heer R. W. Fernandes, districts-geneesheer, fungeerend officier van gezondheid te Albina, eervol werd ontheven van de waarneming van het beheer van het district Marowijne.

Koloniale Staten. In verband met het aan den griffier der Koloniale Staten, den heer A. S. J. Fernandes, verleend eervol ontslag uit 's lands dienst, werd de commies ter griffie van dat college C. C. C. Meriba, die gedurende het aan den heer Fernandes verleend buitenlandsch verlof tijdelijk met de functiën van griffier belast was, definitief als zoodanig benoemd.

Voor het zittingjaar 1923/1924 werden de heer mr. S. D. de Vries en J. R. C. Gonggrijp benoemd onderscheidenlijk tot voorzitter en tot ondervoorzitter der Koloniale Staten.

HOOFDSTUK E.

GEWAPENDE MACHT (SCHUTTERIJ, GEWAPENDE BURGERWACHT, GEWAPENDE POLITIE, LANDMACHT EN ZEEMACHT).

Schutterij. In 1922 verschenen voor de commissie van inschrijving voor- en vrijstelling van de schutterij 303 personen, waarvan wegens ziekte werden afgekeurd 41, voor een jaar vrijgesteld van dienst 52 en ingelijfd 210.

Het aantal te Paramaribo geboren personen, dat in 1921 den 18-jarigen leeftijd bereikte en dus op 1 Januari 1922 schutterplichtig geworden was, indien het aldaar nog woonde, bedroeg volgens opgave van den ambtenaar van den burgerlijken stand 398.

Van dit getal zijn voor de commissie voornoemd verschenen 126. Tegen de overige 272 personen maakte de commissie proces-verbaal op; hiervan zijn 38 gedagvaard voor den kantonrechter te Paramaribo.

Nog werden ambtshalve door de commissie 5 personen ingelijfd.

De sterkte van de schutterij op 31 December bedroeg 9 officieren en 385 onderofficieren en manschappen.

Er werden drie algemeene oefeningen gehouden.

Schietoefeningen worden onder militaire leiding gehouden van 25 September tot 27 October.

Op 6 November werd een schietwedstrijd gehouden.

Bij resolutie van 15 Januari 1923, n°. 145, werd het muziekkorps van de schutterij opgeheven, terwijl in overweging is de schutterij rustend te maken.

Gewapende burgerwacht. De gewapende burgerwacht in de districten bestond op 31 December 1922 uit 28 officieren en 1685 onderofficieren en manschappen.

Gewapende politie. Uit de als bijlage E⁷ bij dit verslag gevoegde staten blijkt, dat op 1 Januari 1923 de politiemacht telde: 1 hoofdinspecteur, 3 inspecteurs en 8 adjunct-inspecteurs (van welke 5 te Paramaribo gevestigd waren), benevens 234 hoofdagenten en minderen, waarvan 141 te Paramaribo.

Landmacht. De sterkte bedroeg op ultimo December 1922 8 officieren en 232 onderofficieren en minderen, samengesteld als volgt:

	Officieren.	Onderofficieren en minderen.
Staf.	1	18
Compagnie infanterie . .	2	214
Officieren van gezondheid.	4	—
Militair apotheker . . .	1	—
	8	232

Gedurende 1922 werden uit de sterkte gevoerd 4 officieren en 59 onderofficieren en minderen t. w.:

Naar Nederland teruggekeerd 3 officieren en 55 onderofficieren en minderen; eervol uit den dienst ontslagen 1 officier; met paspoort in Suriname 3, overgeplaatst bij de troepen op Curaçao 1.

In de sterkte werden daarentegen opgenomen 3 officieren en 23 onderofficieren en minderen t. w.: overgenomen van de koloniale reserve 3 officieren en 13 onderofficieren en minderen, en nieuw aangekomen 10 onderofficieren en minderen.

De toestand was op 31 December 1922 als volgt:

	Officieren.	Onderofficieren en minderen.
Paramaribo	3	176
Nickerie	—	21
Albina en Lawa	—	25

Militair geneeskundige dienst te Paramaribo:

	Officieren.	Onderofficieren en minderen.
Officieren van gezondheid.	4	—
Militair apotheker . . .	1	—
Bovendien waren:		
a. verpleegd in het Militair hospitaal	—	8
b. voor den krijgsraad. .	—	2

In het *Gouvernementsblad* van 1922 zijn, behalve de reeds in het vorige verslag vermelde regelingen o. m. opgenomen:

onder n°. 69 de publicatie van 17 Augustus 1922, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 31 Maart 1922 (*Staatsblad* n°. 162) tot nadere wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 33, *Gouvernementsblad* n°. 11) tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de landmagt in de kolonie Suriname onder n°. 79; de resolutie van 27 October 1922 n°. 3776, ter bekendmaking van het Koninklijk besluit van den 26sten April 1922 (*Staatsblad* n°. 228), houdende nadere voorschriften betreffende de wijze van uitvoering van de doodstraf, bedoeld in artikel 7 van het Wetboek van Militair Strafrecht;

onder n°. 80: de publicatie van 27 October 1922, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 7 Juli 1922 (*Staatsblad* n°. 439) tot wijziging van de uitvoeringsregeling voorwaardelijke veroordeeling;

onder n°. 81: de publicatie van 27 October 1922, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 7 Juli 1922 (*Staatsblad* n°. 441) tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in art. 21 van het Wetboek van Militair Strafrecht;

onder n°. 82: de publicatie van 27 October 1922, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 7 Juli 1922 (*Staatsblad* n°. 441), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur ingevolge art. 25, laatste lid van de wet op de krijgstucht;

onder n°. 83: de resolutie van 27 October 1922, n°. 3780, bepalende de plaatsing in het *Gouvernementsblad* van het Koninklijk besluit van den 12den December 1921 (*Staatsblad* n°. 1352), houdende bekendmaking van den tekst van het Wetboek van Militair Strafrecht, vastgesteld bij de wet van 27 April 1903 (*Staatsblad* n°. 111) en van de wet op de Krijgstucht, vastgesteld bij de wet van 27 April 1903 (*Staatsblad* n°. 112) zooals deze luiden volgens de daarin door of tengevolge van de wetten van 7 Januari 1911 (*Staatsblad* n°. 5) en van 5 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 841) gebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen;

onder n°. 85 de resolutie van 8 November 1922, n°. 3937, ter bekendmaking van het Koninklijk besluit van 2 September 1922 (*Staatsblad* n°. 514) tot bepaling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Invoeringswet Militair Straf- en Tuchtrecht;

onder n°. 86: de resolutie van 8 November 1922, n°. 3938, ter bekendmaking van het Koninklijk besluit van 2 September 1922 (*Staatsblad* n°. 515) tot bepaling van het tijdstip van inwerkingtreding van het Wetboek van Militair Strafrecht.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 zijn opgenomen:

onder n°. 6: de publicatie van 20 Januari 1923, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* n°. 557) houdende vaststelling van een Wetboek van Militair Strafrecht en van een Reglement van Krijgstucht voor de kolonie Suriname, alsmede van de noodige invoeringsbepalingen;

onder n°. 15: de resolutie van 17 Februari 1923, n°. 592, ter bekendmaking van het Koninklijk besluit van 20 December 1922 n°. 26, houdende vaststelling van een nieuwen formatiestaat van de troepen in Suriname en Curaçao;

onder n°. 19: het besluit van 10 Maart 1923, houdende nadere voorschriften betreffende de wijze van uitvoering van de doodstraf, bedoeld in art. 7 van het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Suriname;

onder n°. 20: het besluit van 10 Maart 1923, ter uitvoering van art. 12 van het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Suriname;

onder n°. 27: de resolutie van 16 April 1923, n°. 1343, houdende vaststelling van een reglement op de tuchtklasse bij de landmacht in de kolonie Suriname;

onder n°. 28: de resolutie van 16 April 1923, n°. 1344, houdende bepalingen ter uitvoering van het Reglement van Krijgstucht voor de kolonie Suriname;

onder n°. 29: de resolutie van 16 April 1923, n°. 1346, bepalende het tijdstip van inwerkingtreding van het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Suriname;

onder n°. 33: het besluit van 3 Mei 1923 ter uitvoering van art. 29, laatste lid, van het Reglement van Krijgstucht voor de kolonie Suriname;

onder n°. 47: de resolutie van 29 Juni 1923, n°. 2374, tot aanvulling en wijziging van de bij resolutie van 13 December 1920, n°. 4243, vastgestelde voorloopige voorschriften voor den raad van commissarissen voor de militaire pensioenfondsen in de kolonie Suriname en die ter uitvoering van het Reglement voor het weduwen- en weezenfonds der Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger in de kolonie Suriname, benevens het daarbij vastgestelde wijzigingsblad op de voorschriften tot uitvoering van het Reglement voor het weduwen- en weezenfonds van militairen beneden den rang van offficier bij de koloniale troepen, zooals die zijn vastgesteld bij resolutie van 14 April 1917, n°. 1255 (*G. B.* n°. 23);

onder n°. 57: de resolutie van 2 Augustus 1923, n°. 2796, tot vaststelling der regelen voor het in het belang van den gestrafte brengen van wijziging in de plaats waar en de wijze waarop het verzwaard of het streng arrest wordt ondergaan.

De algemeene toestand onder de militairen was vergeleken met die van het vorige jaar gunstig, zooals uit onderstaand staatje van de in het militair hospitaal verpleegde militairen blijkt.

De te Paramaribo voorkomende gevallen van malaria zijn bijna uitsluitend afkomstig van het detachement aan de Lawa.

Jaartallen.	Sterkte der landmacht.	Aantal militaire patienten.	Aard der ziekten.				
			Malaria.	Dysenterie.	Syphilis.	Morbs. Ven.	Andere ziekten.
1920	230	382	60 ± 16%	16 4%	6 ± 2%	80 20%	220 ± 58%
1921	268	261	45 17%	11 4%	8 3%	40 ± 16%	157 60%
1922	232	190	37 19%	1 ±0,6%	7 ± 4%	31 ± 16%	114 60%

Het aantal verpleegden in het militair hospitaal op 1 Januari 1922 in behandeling, bedroeg 400 personen. Gedurende het jaar 1922 werden 3506 mannen en 1703 vrouwen, te zamen 5309 personen, in deze inrichting opgenomen. Ontslagen werden 4857 personen, overleden zijn 483, zoodat op 31 December 1922 in behandeling waren 369 personen.

Onder de in het militair hospitaal verpleegde personen waren 190 militairen.

In de ziekeninrichting te Albina werden verpleegd 16 militairen.

De kosten van het militair hospitaal en andere militaire ziekeninrichtingen bedroegen f 706 238,45, tegen f 760 861,65 in 1921.

De ontvangsten bedroegen f 536 040, tegen f 620 570,96 in 1921.

Mededeelingen nopens den militairen geneeskundigen dienst zijn voorts opgenomen in hoofdstuk J, geneeskundigen dienst.

Het Militair Tehuis te Paramaribo werd bezocht door 9793 ongegradueerden en 258 gegradueerden, 124 matrozen van het Nederlandsche oorlogsschip Zeeland en 36 van het Engelsche oorlogsschip Wistaria, te zamen 10 211 bezoekers.

Zeemacht. In 1922 werd de kolonie niet door een Nederlandsch oorlogsschip bezocht.

HOOFDSTUK F.

WETGEVING, RECHTSWEZEN, VOOGDIJRAAD EN POLITIE.

§ 1. WETGEVING.

In het *Gouvernementsblad* van 1922 zijn, behalve de elders in dit verslag en de reeds in het vorige verslag vermelde regelingen onder meer opgenomen:

onder n°. 72: de resolutie van 21 September 1922, n°. 3400, houdende bekendmaking van de toetreding van Polen namens de Vrije Stad Dantzig tot de herziene Berner Conventie over auteursrecht van 13 November 1908, alsmede tot het aanvullingsprotocol van 20 Maart 1914;

onder n°. 74: de resolutie van 30 September 1922, n°. 3457, houdende vaststelling van de recognitie en de voorwaarden, waaronder vergunningen worden verleend tot het gebruik van domeingrond in de districten tot het oprichten en exploiteeren van draaimolens, tenten, enz. ter gelegenheid van excursies of andere feestelijkheden;

onder n°. 101: de publicatie van 22 November 1922, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 28 September 1922, n°. 98, tot nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Suriname.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 zijn opgenomen:

onder n°. 14: de resolutie van 13 Februari 1923, n°. 526, houdende bekendmaking van de definitieve toetreding van Lithauen en de Vrije Stad Dantzig tot het verdrag van Genève van 6 Juli 1906 voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de legers te velde (*Staatsblad* 1909, n°. 14, *Gouvernementsblad* 1910, nos. 91 en 92);

onder n°. 24: de resolutie van 28 Maart 1923, n°. 1115, houdende wijziging van de resolutie van 30 September 1922, n°. 3457, tot vaststelling van de recognitie en de voorwaarden, waaronder vergunningen worden verleend tot het gebruik van domeinland in de districten tot het oprichten en exploiteeren van draaimolens, tenten, enz. ter gelegenheid van excursies of andere feestelijkheden;

onder n°. 37: de resolutie van 31 Mei 1923, n°. 1919, bepalende de plaatsing in het *Gouvernementsblad* van het Koninklijk besluit van 27 December 1922 (*Staatsblad* n°. 736) en van den daarbij bekend gemaakten tekst der herziene Grondwet;

onder n°. 42: de resolutie van 15 Juni 1923, n°. 2140, bevelende de plaatsing in het *Gouvernementsblad* van het Koninklijk besluit van 20 April 1923 (*Staatsblad* n°. 155), bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van een aantal wijzigingen van het Volkenbondverdrag, aangenomen door de vergadering van den Volkenbond in haar tweede zitting 1921;

onder n°. 45: de resolutie van 26 Juni 1923, n°. 2332, houdende bekendmaking van de toetreding van de Republiek Ecuador tot het verdrag van Genève van 6 Juni 1906, voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de legers te velde (*Staatsblad* 1909, n°. 14, *Gouvernementsblad* 1910, nos. 91 en 92);

onder n°. 53: de resolutie van 21 Juli 1923, n°. 2655, houdende bekendmaking van de definitieve toetreding van Afghanistan en van Lithauen tot het verdrag van Genève van 6 Juli 1906, voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, bij de legers te velde (*Staatsblad* 1909, n°. 14, *Gouvernementsblad* 1910, nos. 91 en 92).

§ 2. RECHTERLIJKE MACHT EN RECHTSPRAAK.

Wegens vertrek uit het district Nickerie werd bij beschikking van 16 Maart 1922, n°. 941, de heer C. W. Naar eervol ontheven als plaatsvervanger van den kantonrechter van Nickerie en werd bij die zelfde beschikking als zoodanig benoemd de districts-secretaris te Nieuw-Nickerie H. J. Wolff.

Het lid van het Hof van Justitie mr. S. D. de Vries werd bij beschikking van 3 April 1922, n°. 1119, met ingang van dien datum, voor den tijd van twee jaren benoemd tot president-plaatsvervanger van den krijgsraad.

Bij beschikking van 8 April 1922, n°. 1228, werden, met ingang van dien datum, benoemd tot plaatsvervanger van den kantonrechter van Paramaribo de heeren J. A. Drielsma, tijdelijk notaris, en R. D. Simons, praktizijn bij het Hof van Justitie.

Tot deurwaarder bij het Hof van Justitie werd bij beschikking van 15 Mei 1922, n°. 1655, met ingang van dien datum, benoemd de heer W. P. F. Dompig.

De heer W. F. Roeske werd wegens vertrek uit het district Nickerie, bij beschikking van 26 Mei 1922, n°. 1796, eervol ontheven als plaatsvervanger van den kantonrechter van Nickerie. Bij die zelfde beschikking werd als zoodanig benoemd de districts-geneesheer C. J. A. Tjon-A-Man.

De heer J. C. Schipper hervatte op 1 Juli 1922 zijne werkzaamheden als griffier bij het westelijk ommegaand gerecht. In verband hiermede werd de heer Ch. J. Law Hon, met ingang van gemelden datum, eervol ontheven van de hem bij beschikking van 12 Augustus 1921, n°. 2775, tijdelijk opgedragen waarneming van die betrekking.

Bij beschikking van 1 September 1922, n°. 3124, werd de heer R. D. Simons, practizijn bij het Hof van Justitie, benoemd tot plaatsvervanger van den rechter in het oostelijk ommegaand gerecht.

Wegens vertrek uit de kolonie werd bij beschikking van 14 September 1922, n°. 3327, de heer H. J. van Bazel eervol ontheven als plaatsvervanger van den kantonrechter van Coronie. Bij die zelfde beschikking werd als zoodanig benoemd de districts-geneesheer M. S. Polak.

Op het daartoe door hem gedaan verzoek, werd aan den heer mr. P. A. A. Bucaille, met ingang van 4 December 1922, eervol ontslag verleend als kantonrechter van Paramaribo. Voorts werd de heer Bucaille, op zijn verzoek, met ingang van gemelden datum, eervol ontheven:

a. van de verdere waarneming van het ambt van:

1. lid van het Hof van Justitie;

2. rechter in het oostelijk ommegaand gerecht, met de waarneming van welk ambt hij, nevens zijne werkzaamheden als tijdelijk lid van het Hof van Justitie, tijdelijk mede was belast;

b. als rechter-commissaris belast met de instructie van strafzaken;

c. als président van den krijgsraad.

De heer mr. S. D. de Vries, lid van het Hof van Justitie en president-plaatsvervanger van den krijgsraad, werd bij beschikking van 2 December 1922, n°. 4239, met ingang van 4 December d.a.v., voor den tijd van twee jaren tot president van voormelden raad benoemd.

Het lid van het Hof van Justitie mr. K. J. van Erpecum werd bij beschikking van 4 December 1922, n°. 4276, met ingang van dien dag, voor den tijd van twee jaren aangesteld tot rechter-commissaris, belast met de instructie van strafzaken.

De heer mr. dr. F. L. J. van Haaren, die bij beschikking van den ondergeteekende, van 10 October 1922, 10de afdeeling, n°. 53, ter beschikking van den Gouverneur van Suriname werd gesteld, ten einde aanvankelijk voor den tijd van vijf jaren te worden belast met de waarneming van de betrekking van advocaat-generaal bij het Hof van Justitie in

Suriname, kwam den 5den December 1922 in de kolonie aan en werd op het daartoe door hem gedaan verzoek, bij beschikking van 27 December 1922, n°. 4115, met ingang van 1 Januari 1923, definitief benoemd tot advocaat-generaal bij het Hof van Justitie.

In verband hiermede werd de heer mr. K. J. van Erpecum, bij die zelfde beschikking, met ingang van 1 Januari 1923, eervol ontheven van de verdere waarneming van de betrekking van advocaat-generaal bij het Hof van Justitie, met bepaling, dat hij op dien dag zijne functiën als lid van voormeld Hof zou hervatten.

De heeren mrs. K. J. van Erpecum en J. Th. de Lussanet de la Sablonière werden bij beschikking van 30 December 1922, n°. 4543, met ingang van 1 Januari 1923, nevens hunne functiën van lid van het Hof van Justitie, tijdelijk belast met de waarneming van het ambt van rechter in het oostelijk ommegaand gerecht.

Bij beschikking van 24 Januari 1923, n°. 286, werd de heer mr. K. J. van Erpecum, lid van het Hof van Justitie, benoemd tot plaatsvervanger van den kantonrechter van Nickerie, Coronie en Marowijne, van rechtswege rechter in het westelijk ommegaand gerecht.

Aan den heer R. W. Fernandes, districts-geneesheer te Albina, werd bij beschikking van 13 Maart 1923, n°. 879, eervol ontslag verleend als plaatsvervanger van den kantonrechter van Marowijne. Bij die zelfde beschikking werd als zoodanig benoemd de heer H. J. Nahar, agent te Albina van de Nouvelle Compagnie des Mines d'Or.

Wegens vertrek uit het district werd bij beschikking van 4 April 1923, n°. 1168*a*, aan de districts-secretarissen H. J. Wolff, R. E. H. de Miranda en J. F. I. Lichtveld eervol ontslag verleend als plaatsvervanger van den kantonrechter van onderscheidenlijk Nickerie, Marowijne en Coronie.

Bij die zelfde beschikking werden de heeren R. E. H. de Miranda, districts-secretaris te Nieuw-Nickerie, en J. L. Robles de Medina, districtsklerk van Coronie, benoemd tot plaatsvervanger van den kantonrechter van onderscheidenlijk Nickerie en Coronie.

Toezicht en tucht over praktizijns. Gedurende het jaar 1922 zijn er bij het Hof van Justitie geene klachten tegen praktizijns ingebracht.

Praktizijns-examen. In 1922 werd het praktizijns-examen niet afgenomen.

Bureau van consultatie. Om dezelfde redenen, als vermeld in het vorige verslag, nl. afwezigheid uit de kolonie van twee praktizijns en de waarneming van het notarisambt door een derden, waardoor er slechts twee praktizijns als zoodanig werkzaam waren, kon ook in 1922 het bureau van consultatie niet op de in artikel 13 van het besluit van 23 December 1918 (*Gouvernementsblad* n°. 104) voorgeschreven wijze worden samengesteld. Het bureau vergaderde twee keer per maand des Vrijdags in de praktizijnskamer van het Hof van Justitie, terwijl de secretaris bovendien dagelijks gedurende de kantooruren op zijn bureau voor onvermogende rechtzoekenden te spreken was.

In 1922 werden bij het bureau 35 verzoeken om gratis-admissie ingediend; 1 daarvan kon niet worden ingewilligd, omdat ze als ongegrond werd beschouwd; in 19 gevallen werden de verzoekers verwezen naar den president van het Hof, ter toevoeging van een praktizijn, terwijl 15 verzoeken nog bij het bureau aanhangig zijn gebleven. Voor 1921 bedroegen de vorenbedoelde cijfers onderscheidenlijk 64, 13, 41 en 9.

Het aantal zaken, waarin in 1922 door den president toevoeging van een praktizijn heeft plaats gehad, bedroeg 19, tegenover 41 in 1921. Van deze 19 zaken werden er 2 ter rolle aangebracht en afgedaan. De overige 17 zaken, waarvan de meeste betroffen procedures tot echtscheiding, konden niet ter rolle worden aangebracht, vermits de belanghebbenden zich na de toevoeging niet hebben aangemeld bij den hun toegevoegden praktizijn, of dezen niet voldoende hebben ingelicht.

Verder werden in 1922 ter rolle aangebracht 11 zaken, waarin de toevoeging van een praktizijn vroeger dan in 1922 had plaats gehad.

§ 3. VOOGDIJRAAD.

Gedurende het jaar 1922 verloor de Raad door vertrek naar elders en overlijden vier leden. Door allerlei omstandigheden ontstond er vertraging in de voorziening in de daardoor ontstane vacatures, zoodat vele zaken door den voorzitter en den secretaris alleen werden afgedaan.

In 1922 kwamen geen verzoeken tot ontheffing of ontzetting uit de ouderlijke macht of voogdij voor. Verwezen wordt naar hetgeen te dier zake vroeger, laatstelijk in het koloniaal verslag over 1921, werd opgemerkt.

De Raad ontving van verschillende verzorgers f 3041, welk bedrag op het eind van het jaar geheel was uitbetaald, evenals het bedrag aan kinderbijslagen, groot f 730,48.

Het aantal erkenningen bedroeg in 1922 in totaal 446. Van kinderen geboren in 1922: 159, waarvan 4 door den vader, 55 door de moeder en 100 door vader en moeder. Voor kinderen vóór 1922 geboren bedroegen deze getallen respectievelijk: 158, 415, 264.

§ 4. POLITIE; WERKING VAN VERORDENINGEN.

Buitengewone agenten van politie. Het aantal buitengewone agenten van politie bedroeg op 1 Januari 1923: 381 tegenover 365 op gelijk tijdstip van het vorige jaar.

Vluchtelingen uit Fransch-Guyana. Op het grondgebied der kolonie werden als zonder middel van bestaan aangehouden (met inbegrip van 9, die van het jaar 1920 waren achtergebleven) 178 vluchtelingen, afkomstig uit Fransch-Guyana.

Uitgezet werden 164, in vrijheid gesteld 4, terwijl 2 overleden.

Op 31 December 1922 waren derhalve nog 8 vluchtelingen in verzekerde bewaring.

Het aantal vluchtelingen, afkomstig uit Fransch-Guyana, dat op den oever van de Marowijne aangehouden en dadelijk naar den Franschen oever teruggeleid werd, bedroeg 91.

In zake het afhalen en naar Fransch-Guyana terugvoeren van Fransche vluchtelingen is in het begin van het jaar 1923 met den Gouverneur van gemelde kolonie overeengekomen, dat de Administration pénitentiaire eens per maand de stoomboot *Maroni* en een voldoend aantal „surveillants militaires” naar Paramaribo zal zenden, om de aangehouden veroordeelden, die uit de Fransche strafinrichtingen zijn ontvlucht en wier uitzetting is gelast, terug te brengen.

Arbeidsverordening. Ten overstaan van den ambtenaar, daartoe aangewezen door den commissaris van politie, werden te Paramaribo gesloten:

voor den arbeid in de goudvelden: 645 overeenkomsten met 430 arbeiders;

voor de inzameling van balata: 1610 overeenkomsten met 1060 arbeiders;

voor het bewerken van hout en onderzoek naar boschbijproducten: 72 overeenkomsten met 72 arbeiders.

Op plaatsen langs den spoorweg werden in 1922 geen overeenkomsten gesloten.

Te Albina werden voor het goud- en balatabedrijf 161 en 232 overeenkomsten met onderscheidenlijk 161 en 232 arbeiders gesloten.

Te Nieuw-Nickerie werden voor het balata- en houtbedrijf 654 en 45 overeenkomsten met onderscheidenlijk 502 en 43 arbeiders gesloten. Voor het goudbedrijf werden daar 28 overeenkomsten gesloten met 26 arbeiders.

In het belang van een richtige contrôle op de bevoegdheid van arbeiders tot het al dan niet aangaan van een overeenkomst met een anderen dan zijn laatsten huurder, werd geregeld voortgegaan met het verstrekken aan de districts-commissarissen te Nickerie en Marowijne van alphabetische opgaven, vermeldende de namen van arbeiders en huurders, die te Paramaribo overeenkomsten hebben aangegaan en voor welk bedrijf, terwijl van de genoemde districts-commissarissen gelijke opgaven van de te hunnen overstaan gesloten overeenkomsten werden ontvangen.

Het bewerkstelligen van de bij artikel 44, eerste lid, der arbeidsverordening voorgeschreven eindafrekening, had regelmatig plaats.

Verzet van wettelijke vertegenwoordigers, als bedoeld bij artikel 3 der verordening, kwam in 1922 niet voor.

Ten aanzien van het goud- en balatabedrijf en de andere takken van industrie had in 1922 geen uitsluiting plaats.

Veroordeelingen wegens overtreding van de arbeidsverordening zijn in 1922 niet voorgekomen.

Opiumverordening. In 1922 werden 14 personen veroordeeld wegens het in het bezit hebben van opium of ganja, waarvan 12 tot geldboeten, afwisselend van f 10 tot f 500, en 2 tot gevangenisstraf van 6 maanden. Uit deze veroordeelingen valt af te leiden, dat clandestiene invoer van opium en ganja nog steeds plaats vindt. Door de politie wordt dit euvel met al de haar ten dienste staande middelen zoo krachtig mogelijk bestreden.

Geen overtredingen werden geconstateerd wegens het verbouwen van cannabis sativa L.

Het schuiven van opium of het geven van gelegenheid daartoe werd in 1922 niet geconstateerd, hoewel uit den clandestienen invoer van gemelde stof moet worden afgeleid, dat zulks nog steeds plaats vindt.

Het verbod van invoer van opium en ganja heeft tot dusver geen moeilijkheden veroorzaakt, noch ontevredenheid verwekt van de zijde van Chineezen, Javanen of Britsch-Indiërs.

Vestiging, toelating en uitzetting. Gedurende het jaar 1922 werden, ingevolge artikel 15 van de verordening van 3 September 1915 (*Gouvernementsblad* 1916, n°. 19), 61 personen uitgezet.

Verlof tot ontscheping werd niet aan iemand geweigerd.

In het *Gouvernementsblad* van 1922 zijn opgenomen:

onder n°. 7: de resolutie van 9 Februari 1922, n°. 482, tot wijziging van art. 13 van de instructie voor de ambtenaren en beambten van politie in de kolonie Suriname, vastgesteld bij resolutie van 30 December 1918, n°. 4282 (*Gouvernementsblad* n°. 106);

onder n°. 14: de verordening van 28 Februari 1922 tot aanvulling van de Politiestrafverordening (verbod tot het houden van straatpredikaties en tot het afsteken van vuurwerk);

onder n°. 103: het besluit van 2 December 1922, ter uitvoering van art. 6, letter *a*, van de Rijverordening 1916 (*Gouvernementsblad* 1917, n°. 65);

onder n°. 108: het besluit van 30 December 1922, ter uitvoering van art. 13 van de Weegwerktuigenverordening 1916 (*Gouvernementsblad* n°. 78);

onder n°. 109: het besluit van 30 December 1922 ter uitvoering van punt *a* van het tweede lid van art. 16 van de Maten- en gewichtsverordening 1916 (*Gouvernementsblad* 1917, n°. 79);

onder n°. 110: het besluit van 30 December 1922, waarbij artt. 6 en 7 van de verordening van 21 October 1911 (*Gouvernementsblad* 1912, n°. 19), houdende bepalingen van politie te Paramaribo, toepasselijk worden verklaard, mede ten aanzien van de buiten de kom der stad gelegen huizen en erven te Paramaribo.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 zijn opgenomen:

onder n°. 1: het besluit van 3 Januari 1923 ter uitvoering van art. 6, letter *a*, van de Rijverordening 1916 (*Gouvernementsblad* 1917, n°. 65);

onder n°. 11: het besluit van 2 Februari 1923 ter uitvoering van art. 6, letter *a*, van de Rijverordening 1916 (*Gouvernementsblad* 1917, n°. 65);

onder n°. 17: het besluit van 6 Maart 1923 ter uitvoering van artikel 6, letter *a*, van de Rijverordening 1916 (*Gouvernementsblad* 1917, n°. 65);

onder n°. 26: de resolutie van 10 April 1923, n°. 1236, tot nadere wijziging van art. 13 van de instructie voor de ambtenaren en beambten van politie in de kolonie Suriname, vastgesteld bij resolutie van 30 December 1918, n°. 4282 (*Gouvernementsblad* n°. 106).

§ 5. MARKTWEZEN.

Evenals in vorige jaren werd ook in 1922 een vrij druk gebruik gemaakt van de bestaande marktgelegenheden.

Gedurende dat jaar werden 24 312 wekelijksche en 94 332 dagelijksche vergunningen afgegeven tegen onderscheidenlijk 23 312 en 89 184 in 1921.

Het gemiddeld getal van dagvergunningen aan Nederlandsch-Indiërs bedroeg 10, terwijl aan Britsch-Indiërs werden verkocht 140 dag- en 61 weekvergunningen. In 1921 waren deze cijfers onderscheidenlijk 6, 200 en 60.

De Nederlandsch-Indiërs maakten geen gebruik van wekelijksche vergunningen.

In *Gouvernementsblad* 1923, n°. 36, is opgenomen de verordening van 14 Februari 1923, tot regeling van de heffing van markt- en staangelden.

§ 6. PORT d'ARMES.

In 1922 werden uitgereikt 368 port d'armes (vergunningen tot het gebruik van vuurwapens), waarvan 54 aan Britsch-Indiërs en 2 aan Nederlandsch-Indiërs.

In 1921 waren deze cijfers onderscheidenlijk 368, 50 en 3.

§ 7. GEVANGENISWEZEN.

Voor de sterkte en de veranderingen in de gevangenisbevolking wordt verwezen naar bijlage E².

Uit die bijlage blijkt, dat op ultimo December 1922 aanwezig waren in het burgerlijk en militair huis van verzekering in het fort Zeelandia 103, in de gevangenis te Nieuw-Amsterdam 109, in het huis van bewaring te Nieuw-Nickerie 18 en in het huis van bewaring in Coronie 4 gevangenen.

De gezondheidstoestand onder de gevangenen in het huis van verzekering in het fort Zeelandia was in het afgeloopen jaar niet ongunstig te noemen.

Op ultimo December 1921 waren onder behandeling in het Militair Hospitaal 9 gevangenen.

In den loop van het jaar 1922 werden naar het Militair Hospitaal opgezonden 100 gevangenen, waaronder 30 Fransche vluchtelingen.

Als hersteld werden ontslagen 97 en 2 overleden; zoodat op 31 December 1922 10 gevangenen onder behandeling bleven.

De voorschriften betreffende orde en tucht in de gevangenissen werden behoorlijk nageleefd en de dagelijksche diensten vonden geregeld plaats.

Aan 42 gevangenen werden 67 straffen opgelegd.

Van deze gevangenen werden 30 éénmaal, 6 tweemaal, 3 driemaal, 1 viermaal, 1 vijfmaal en 1 zevenmaal gestraft.

De veroordeelden met gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken hebben elken werkdag aan verbetering der wegen en aan de loozing der stad gewerkt.

De tot enkel gevangenisstraf veroordeelden werden binnen de gevangenis zooveel mogelijk bezig gehouden met het verrichten van huiswerk, het maken van stoelen en het vervaardigen van vloermatten.

De productieve arbeid leverde in 1922 op f 45,60; de helft hiervan, zijnde f 22,80, werd in de koloniale kas gestort, terwijl de andere helft bestemd was om als uitgaanskas te worden uitgekeerd.

Aan ontslagen gevangenen is uit de uitgaanskas uitgekeerd een bedrag van f 22,80.

De kosten van huisdiensten bedroegen f 13.

De gezondheidstoestand in de gevangenis te Nieuw-Amsterdam was in het jaar 1922 vrij goed. Van hare bevolking werden op 1 Januari 1922 3 gevangenen in het Militair Hospitaal te Paramaribo verpleegd. Gedurende 1922 werden 8 gevangenen daarin opgenomen en werden 10 als hersteld daaruit ontslagen, zoodat op ultimo December 1922 in die inrichting nog 1 gevangene werd verpleegd. Het totaal aantal verpleegdagen bedroeg 735.

In de ziekenzaal binnen de gevangenis werden 92 gevangenen opgenomen met een totaal aantal verpleegdagen van 991.

Bovendien werden 692 gevangenen loopend behandeld met een totaal aantal ziekendagen van 2519.

Op 1 Januari 1922 waren in de klasse van discipline geplaatst 8 tot dwangarbeid en 4 tot gevangenisstraf met openbare tewerkstelling veroordeelden, terwijl daaruit 1 tot dwangarbeid en 2 tot gevangenisstraf met openbare tewerkstelling veroordeelden wegens expiratie van straftijd werden ontslagen.

Met inachtneming van de bestaande voorschriften werden in 1922 242 personen toegelaten tot het bezoeken van 139 gevangenen.

Ook in deze gevangenis werden de voorschriften betreffende orde en tucht naar behooren nageleefd.

Aan 77 gevangenen werden in 1922 110 straffen opgelegd.

Van deze gevangenen werden 54 éénmaal, 14 tweemaal, 8 driemaal en 1 viermaal gestraft.

De straf van lichamelijke kastijding werd in 1922 driemalen toegepast.

De veroordeelden tot dwangarbeid en gevangenisstraf met openbare tewerkstelling werden hoofdzakelijk gebruikt tot:

1°. het onderhouden van den rijweg van het station Nieuw-Amsterdam tot de vestigingsplaats Meerzorg;

2°. het onderhouden van het station Nieuw-Amsterdam;

3°. het onderhoudén van het Quarantaine-etablissement post Leyden;

4°. het kappen van brandhout en boschmateriaal ten behoeve van de gevangenissen te Nieuw-Amsterdam en in Zeelandia;

5°. het halen van zand en schelpen van het strand;

6°. het roeien van vaartuigen;

7°. huisdiensten.

De aanplant nabij de gevangenis werd voortgezet. Hiervan werden in 1922 ten behoeve van de gevangenen geoogst: 300 bossen bananen, 250 bossen bacoven, 6000 K.G. aardvruchten en groenten ter waarde van f 450 en 400 K.G. peulvruchten.

De tot gevangenisstraf veroordeelden werden bezig gehouden met het aanmaken en herstellen van gevangeniskleeding, het vervaardigen van baskieten en mandjes; voorts werden zij gebruikt tot het verrichten van tuin- en timmerwerk en voor huisdiensten.

De productieve arbeid der gevangenen, waaronder begrepen de huisdiensten, leverde in 1922 à f 0,10 per dag f 240,50 op.

Hiervan werd de helft in de koloniale kas gestort, terwijl de andere helft als uitgaanskas onder het beheer der Commissie van Administratie bleef.

Aan ontslagen gevangenen werd in 1922 uit de uitgaanskas uitgekeerd een bedrag van f 87,12[5].

De kosten der huisdiensten bedroegen f 143,60.

In de bijlage E^2 *c* is een staat opgenomen betreffende den gezondheidstoestand der gevangenisbevolking gedurende het jaar 1922 in het burgerlijk en Militair huis van verzekering binnen het fort Zeelandia en in de gevangenis te Nieuw-Amsterdam.

HOOFDSTUK G.

EEREDIENST.

Voor bijzonderheden omtrent het aantal der leden der verschillende gemeenten, de gedoopten, de huwelijken, enz. wordt verwezen naar bijlage **F.**

Nederlandsch-Hervormde gemeente. Het aantal lidmaten dezer gemeente bedroeg naar schatting 8030.

De godsdienstoefeningen werden geregeld bezocht, hoewel de opkomst bij de morgendiensten als gewoonlijk minder was dan bij de avonddiensten.

Het godsdienstonderwijs werd, behalve in de maand October, gedurende het geheele jaar gegeven.

Op drie verschillende plaatsen werd Zondagsschool gehouden: die in de kerk werd bezocht door 529 kinderen, die in het bedehuis „Anetta" door 60 kinderen en die in de school aan den Tweeden Rijweg door 21 kinderen.

De lessen in nuttige handwerken aan meisjes werden voortgezet.

De vereeniging „Uw Koninkrijk Kome", welke zich ten doel stelt het kerkelijk leven te bevorderen, telde 60 leden.

Zondagsrust en Zondagsviering werden in de gemeente behoorlijk in acht genomen.

De kerkeraad werkte mede aan het bestuur van de Protestantsche Lepravereeniging.

Evangelisch Luthersche gemeente. Door de hulp van den predikant bij de Nederlandsch Hervormde Gemeente ds. J. W. Poort en het bestuur der Evangelische Broedergemeente kon tijdens het buitenlandsch verlof wegens ziekte van den predikant A. E. Boers in den dienst der Luthersche gemeente worden voorzien.

Evenals in vorige jaren zorgde de kinderbibliotheek voor leesstof aan oudere en jongere leerlingen van en buiten de Zondagsschool.

De cursus in fraaie en nuttige handwerken voor de weezen, die onder toezicht van de weesvoogdij stond, werd nog steeds gehouden.

De cursus in het machineschrijven voor de weezen werd door 5 leerlingen bezocht; ook aan niet-weezen werd gelegenheid gegeven zich in het machineschrijven te oefenen.

Met inbegrip van hen, die in de districten gevestigd waren, bedroeg het zielental der gemeente ongeveer 3500.

Vereenigde Protestantsche gemeente te Nieuw-Nickerie. Sedert het vertrek van den predikant ds. H. W. Eldermans in Maart 1921 zijn er twee godsdienstoefeningen gehouden door den predikant bij de Nederlandsche Hervormde Gemeente.

De vacature van predikant bij deze gemeente bleef onvervuld. De dienst werd waargenomen door een der predikanten van de Hervormde Gemeente te Paramaribo.

Evangelische Broedergemeente. De financieele toestand dezer gemeente liet in 1922 veel te wenschen over.

In dienst der zending waren 31 geordende zendelingen, waaronder 7 inheemsche en 12 niet geordende zendelingen en hulpzendelingen, waaronder 11 inheemsche.

Ook in 1922 hielden de zendelingen diensten voor de Evangelisch Luthersche Gemeente in verband met de afwezigheid van den predikant dier gemeente.

De stadszending opende twee cursussen, nl. een „naaicursus” voor meisjes en een „sociale cursus” voor jongelieden van beiderlei kunne, die een betere schoolopleiding hebben genoten, ten einde deze te ontwikkelen en geschikt te maken voor het verwerven van een onafhankelijk bestaan. De naaicursus telde 15 leerlingen, terwijl de sociale cursus door een 50- à 60-tal jongelieden bezocht werd.

Ook als adreskantoor voor werkverschaffing was de stadszending nuttig werkzaam.

Ten gevolge van de algemeen heerschende depressie viel aan eenige noemenswaardige uitbreiding van het eigenlijke zendingswerk in het boschland en onder de Aziatische immigranten niet te denken.

Op Wanhatti aan de Boven-Cottica werd een school geopend.

Met inbegrip van de in de districten gevestigde lidmaten bedroeg het zielental der gemeente ongeveer 29 914.

Roomsch-Katholieke gemeente. Het aantal katholieken in de geheele kolonie bedroeg 22 748, verdeeld als volgt: in Paramaribo 12 857, Nickerie 988, Coronie 1137, Vierkinderen 980, Albina 456, Beneden- en Boven-Saramacca 1680, Beneden- en Boven-Suriname 1214, Beneden- en Boven-Para 704, Beneden- en Boven-Commewijne 912. Bovendien zijn er 360 gedoopte Boschnegers en 1460 gedoopte Britsch-Indiërs. De Indianen zijn bij de katholieken in de districten begrepen.

Het personeel der missie bestond uit den Apostolisch Vicaris, Monseigneur Th. A. L. M. van Roosmalen, 33 priesters, waarvan 3 pensioen genieten, 7 bezoldigde geestelijken van den tweeden rang, terwijl 2 met verlof in Nederland vertoefden; voorts 23 fraters der congregratie van O. L. V. Moeder van Barmhartigheid te Tilburg, die zich wijdden aan het onderwijs en de verzorging der weezen; 14 leekebroeders, die ten behoeve van de priesters en van de missie verschillende werkzaamheden verrichtten; 77 sœurs Franciscanessen van Roozendaal, van wie er 48 woonden in het gesticht van onderwijs aan de Gravenstraat en die behalve met het gewone onderwijs nog met de leiding van verschillende meisjescursussen belast waren; 21 in het gesticht aan de Verlengde Keizerstraat; 4 te Nieuw-Nickerie en 4 te Coronie, belast met de meisjesscholen, cursussen voor fröbelen, handwerken en modevakken en met de leiding van het meisjesweeshuis; 47 zusters der congregatie van O. L. V. Moeder van Barmhartigheid te Tilburg, belast met de verpleging der melaatschen in de St. Gerardus Majellastichting (25 zusters); de verzorging van 12 oude vrouwen, de verpleging der zieken in het ziekenhuis en de leiding van de internaten voor Britsch-Indische jongens en meisjes (Rajpur).

De kathedraal, de kapellen der eerwaarde zusters en sœurs in de Gravenstraat, het ziekenhuis, de internaten Rajpur, de landbouwkolonie Gyrjapur, de gevangenis Zeelandia en het krankzinnigengesticht werden bediend van uit de bij de kathedraal gelegen pastorie.

Bij de St. Rosakerk in de Prinsenstraat woonden 5 geestelijken, waarvan één wegens vergevorderden leeftijd geen dienst meer verrichtte, 2 den dienst deden in de kerk, één wekelijks Chatillon bezocht en om de twee weken de Boven Suriname, terwijl de vijfde belast was met het werk onder de Boschnegers.

De St. Bonifaciuskerk aan de Wanicastraat had twee geestelijken, die mede den dienst in het gesticht 's Landsgrond Boniface verrichtten.

De St. Alfonsuskerk en de kapel der eerwaarde sœurs aan de Verlengde Keizerstraat werden door twee geestelijken bediend, waarvan een tevens hoofd van de St. Willebrordusschool was.

Blijvende vestigingen buiten de stad waren:

1°. de statie Nickerie, die twee paters had, van wie de een hoofdzakelijk den dienst waarnam in de kerk en tevens de gronden en plantages bezocht langs de Nickerierivier en de Corantijn;

2°. de statie Coronie, ook met twee paters, van wie de één met verlof in Nederland vertoefde; deze laatste was tevens hoofd der jongensschool en directeur van de jongelingen- en mannenvereeniging, die door samenwerking den polder in het voorland van Mary-'s hope in cultuur hebben gebracht;

3°. de statie Marianella op plantage Vierkinderen (Boven-Para), die eveneens twee paters telde, van wie de een geregeld de kerkjes bezocht in het Para-district en tevens belast was met het Indianenkamp te Matta;

4°. de statie Albina, met slechts één priester, tevens onderwijzer.

De dienst bij de Indianen en Boschnegers aan de Marowijnerivier werd op bepaalde tijden van uit Paramaribo verricht.

Het Roomsch-Katholieke Jongelingen-Patronaat bij de kathedraal telde 95 leden; dat der meisjes aan de Gravenstraat 102 leden en dat der meisjes aan de Verlengde Keizerstraat 56. De Patronaten te Nickerie telden 40 jongens en 21 meisjes, die te Coronie 27 jongens en 32 meisjes en die te Marianella 12 jongens en 18 meisjes.

In het Educandaat der Britsch-Indische kinderen zijn 81 jongens en 40 meisjes.

De landbouwkolonie „Gyrjapur” telde 21 families, totaal 85 personen.

De N. V.: De witte bioscoop ”de Lelie” kwam de crisis van het vorige jaar te boven.

De spaarvereeniging ”St. Gerardus Majella” telde 939 leden.

De Katholieke Sociale Actie telde 50 leden; de Katholieke Volkbond telde 372 leden; de Bouwvakkenvereeniging „St. Clemens” 85 leden; de Aannemersbond 10 leden; de Metaalbewerkersbond ..St. Eligius” 31 leden en de kleedingvakken vereeniging „St. Crispinus” 58 leden. Aan de Katholieke Volksbond is nu ook verbonden een propagandaclub, tellende 18 leden, en de Katholieke Onderwijzerskring met 57 leden.

Het aantal scholen en leerlingen is vermeld in bijlage G 3—7.

Nederlandsch Portugeesch Israëlietische Gemeente. Op 31 December 1922 bestond de gemeente uit 608 personen, nl. 302 van het mannelijk en 306 van het vrouwelijk geslacht.

Als lidmaten werden alleen beschouwd zij, die gelden bijdroegen tot onderhoud der gemeente, doch er waren meer Portugeesch Israëlieten in de kolonie.

Nederlandsch Israëlietische Gemeente. Deze gemeente bestond op 31 December 1922 uit 554 personen, nl. 219 mannen en 335 vrouwen.

De Gemeente van gedoopte Christenen (Baptisten), telde op 31 December 1922 50 leden. Evenals in vorige jaren werden geregeld straatpredikingen gehouden. Ook de bezoeken aan de gevangenis en het Militair Hospitaal hadden geregeld plaats.

Het leerlingental der school van de gemeente (Christelijke school) bedroeg 290.

The African Methodist Episcopal Church telde in 1922 115 leden. De moederkerk gaat voort de zendelingen te ondersteunen.

Te Paramaribo en te Nieuw Nickerie werden geregeld Zondagsdiensten gehouden. Op beide plaatsen is ook een Zondagsschool.

Aan de gemeente waren verbonden 3 scholen, nl. de Themen-, de Rankin- en de Allenschool, alsook een vereeniging genaamd „Hannah and Samuel” waar aan de meisjes fraaie en nuttige handwerken en aan de jongens gymnastiek worden onderwezen.

Church of England. De vertegenwoordiging van de „the Church of England” dagteekent van het jaar 1905, in welk jaar de bisschop van Britsch-Guyana een geestelijke zond om de in Suriname wonende Engelsche onderdanen die tot die kerk behooren te leiden.

Het ledenaantal bedroeg op 31 December 1922: 120. De zending stond kerkelijk onder genoemden bisschop.

HOOFDSTUK H.

INSTELLINGEN VAN LIEFDADIGHEID.

§ 1. KERKELIJKE ARMENZORG.

De diaconie der Nederlandsch-Hervormde gemeente bedeelde 55 personen, waaronder 9 mannen.

De zware druk der tijden werd door deze afdeeling ook in dit verslagjaar gevoeld.

De middelen waren op verre na niet voldoende om overal, waar inderdaad groote behoefte bleek te bestaan en bittere armoede werd geleden, krachtig hulp te bieden; men moest zich bepalen tot de meest dringende gevallen.

De diaconie had acht armenwoningen, te zamen vormende de ,,Diaconiestichting".

Buiten de gewone bedeeling voorziet de vereeniging ,,Liefdewerk" in min of meer tijdelijke behoeften, vooral van z.g.n. ,,stille" armen. In totaal bedeelde zij doorloopend 13 personen en daarnaast tijdelijk nog enkele. Deze vereeniging ,,Liefdewerk" bestuurde ook de Hervormde begrafenisvereeniging ,,De Stuiversvereeniging".

De Weesvoogdij bedeelde 21 jongens en 26 meisjes.

De diaconie der Evangelisch Luthersche gemeente bedeelde 21 ouden en gebrekkigen met maandelijksche bijdragen, terwijl zij ook nog op andere wijze armen en zieken hielp.

Met behulp van de Gouvernementsbijdrage werden gemiddeld 20 weezen door de weesvoogdij dier gemeente bedeeld en van kleeding voorzien.

De vereeniging ,,Dorcas" zorgde voor kleeding en het verstellen van kleeding voor behoeftige kinderen.

De Luthersche weesvoogdij droeg bovendien een-derde bij in de kosten van verzorging van weezen van de Vereenigde Protestantsche gemeente te Nieuw-Nickerie.

De Evangelische Broedergemeente verpleegde in de inrichtingen voor Javaansche kinderen op Leliendaal, het filiaal te Nieuw-Nickerie en het tehuis voor Britsch-Indische kinderen op de vestiging Alkmaar, onderscheidenlijk 21, 6 en 45 kinderen.

Aan de in het verslag voor 1920 verstrekte mededeelingen over weezenverpleging bij deze gemeente viel dit jaar niets toe te voegen.

Op 31 December 1922 bedeelde deze gemeente 251 weezen, t. w.: 121 jongens en 130 meisjes.

De Roomsch-Katholieke gemeente verpleegde met behulp van de Gouvernementsbijdrage 274 weezen, waarvan 126 jongens en 148 meisjes.

Niet gesubsidieerde weezen zijn er 31, nl. 18 jongens en 13 meisjes.

Het armbestuur der Nederlandsch Portugeesch-Israëlietische gemeente had op 31 December 1922 16 bedeelden, terwijl het armbestuur der Nederlandsch Israëlietische gemeente 28 personen bedeelde.

§ 2. ARMENZORG VAN BESTUURSWEGE.

Het aantal van Gouvernementswege ondersteunde weezen, op wie onder het beheer van de commissie van regenten van 's Landsgrond Boniface de kerkelijke armbesturen der verschillende gezindten onmiddellijk toezicht uitoefenden, bedroeg eind December 1922 590. De verdeeling van dit aantal over de verschillende godsdiensten, alsmede de gedurende 1922 voorgevallen veranderingen kunnen blijken uit bijlage F[1], staat *c*.

Voor de ondersteuning van deze weezen werd in 1922 uit de koloniale kas gegeven f 48 336, t. w.:

aan Hervormden	f 7 100
,, Evangelisch-Lutherschen	3 700
,, die behoorende tot de Evangelische Broedergemeente	19 036
,, Roomsch-Katholieken	18 500

In het weldadigheidsgesticht 's Landsgrond Boniface werden op 31 December 1922 303 personen verzorgd, nl. 204 mannen en 99 vrouwen.

Op 31 December 1922 werden buiten het gesticht verpleegd 30 personen, t. w.: 8 mannen en 22 vrouwen, tegen 36 personen, t. w. 9 mannen en 27 vrouwen, op 31 December 1921.

Na aftrek van het alimentatiegeld aan behoeftigen buiten het gesticht ad f 120 tegen f 230 in 1921 bedroegen de kosten voor voeding der verpleegden binnen en buiten het gesticht in 1922 f 45 393, d. i. gemiddeld per hoofd per jaar en per dag onderscheidenlijk

	f 104	en f 0,29
tegen in 1921	182	,, 0,50
,, ,, 1920	146	,, 0,40
,, ,, 1919	110	,, 0,30

In bijlage F[1] zijn staten *a* en *b* opgenomen, aantoonende den loop der bevolking van het gesticht en de verdeeling naar den landaard.

De gezondheidstoestand in het gesticht was over het algemeen gunstig.

Het sterftecijfer bedroeg in dit verslagjaar 67, tegen 85 in 1921, welk cijfer niet hoog is op 449 verpleegden, meerendeels personen, die ziekelijk zijn.

De proef, genomen met het onderbrengen van Britsch-Indiërs op het perceel ,,De Goede Verwachting" tegen een matige vergoeding wegens gebrek aan woonruimte in het gesticht, is in 1922 bestendigd. De directeur, aan wien het toezicht op de verzorging aldaar was opgedragen, heeft steeds een gunstig rapport uitgebracht, ook al vond dit onderzoek op ongezette tijden plaats.

Het nieuwe blok woningen en de keuken, met den bouw waarvan in November 1921 een aanvang was gemaakt, kwamen in Mei gereed en werden dadelijk in gebruik gesteld.

Het mandenvlechten werd steeds beoefend. Wegens schaarschte van grondstoffen moest het af en toe worden gestaakt, tot ongerief der verpleegden.

Bij het begin van het jaar werd een bedrag van f 1000 in de koloniale kas gestort, wegens gedeeltelijke opbrengst van de vlechterij.

De toestand, waarin de gebouwen verkeerden, was over het algemeen goed.

Bij resolutie van 3 Februari 1923, n°. 422, werd aan den directeur K. J. Gerber buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst verleend, terwijl bij beschikking van 11 Mei 1923, n°. 1629, de hoofdopzichter Arlaud nevens zijne functiën belast werd met de werkzaamheden van directeur van het gesticht.

HOOFDSTUK I.

ONDERWIJS EN KOLONIALE BOEKERIJ.

I. ONDERWIJS.

§ 1. *Algemeene mededeelingen.* Het aantal niet ondersteunde scholen werd verminderd met 1, nl. die van den heer R. A. P. C. O'Ferrall, welke op 1 November 1922 gesloten werd.

Het aantal ondersteunde scholen te Paramaribo vermeerderde met 3, nl. 2 van de Roomsch-Katholieke gemeente: de St. Willibrordusschool en de St. Margarethaschool, en 1 van de African Methodist Episcopal Church: de Allenschool, alle voor uitgebreid lager onderwijs, welke in November 1922 geopend zijn.

Het aantal ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke gemeente in de districten vermeerderde met 3, nl. de school op Welgedacht C, geopend in Januari 1922, die op Antonigron, geopend in Maart 1922, en die op Kwatta, geopend in November 1922.

Bij beschikking van 4 Januari 1922, n°. 12, werd de heer ds. H. W. Eldermans op zijn verzoek eervol ontheven van de functiën van lid van de sub-commissie van Onderwijs in Nickerie en werd als zoodanig benoemd de heer C. W. Naar.

Bij beschikking van 6 Februari 1922, n°. 432, werd bepaald, dat bij herhaling binnen twee jaren van het examen voor den eersten onderwijzersrang, een adspirant, die daartoe bij zijne aanmelding onder overlegging van de puntenlijst aan den voorzitter van de examencommissie het verlangen heeft kenbaar gemaakt, voorloopig, in afwachting van een definitieve regeling bij de inwerkingtreding van de nieuwe onderwijsverordening, niet opnieuw wordt geexamineerd in de vakken, waarin hij bij het laatste vroeger afgelegd examen ten minste het cijfer 6 heeft verkregen.

Krachtens beschikking van 9 Februari 1922, n°. 475, werd het ⅘ gedeelte van het voor 1921 aan de hoedenvlechtschool te Nieuw-Nickerie toegekend subsidie teruggevorderd wegens sluiting van de school sedert 1 April 1921.

Bij beschikking van 28 Februari 1922, n°. 727, werd met ingang van 1 Maart 1922 mevrouw P. Pet—van Wijngaarden, op haar verzoek, eervol ontheven als lid van de Commissie van Onderwijs.

Bij beschikking van 28 Maart 1922, n°. 1072, werd de heer C. W. Naar wegens vertrek uit het district Nickerie eervol ontheven van de functiën van lid van de sub-commissie van Onderwijs in Nickerie en werd als zoodanig benoemd de heer J. de Vries.

Bij beschikking van 6 April 1922, n°. 1167, werd in de voorjaarsvacantie en in den aanvang van het schooljaar van de Hendrik- en de van Sypesteynschool eene wijziging gebracht.

Bij beschikking van 9 Juni 1922, n°. 1971, werd de heer W. F. Roeske op zijn verzoek eervol ontheven als lid van de sub-commissie van Onderwijs in Nickerie en werd als zoodanig benoemd de heer G. N. Gummels.

Bij beschikking van 21 Augustus 1922, n°. 3007, werd in de wijze van inschrijving van leerlingen op de Hendrik- en de van Sypesteynschool wijziging gebracht.

Bij beschikking van 4 September 1922, n°. 3167, werd mevrouw J. W. Wolff, geboren Sybolts, benoemd tot lid van de Commissie van Onderwijs; zij werd op haar verzoek, wegens vertrek uit de kolonie, bij beschikking van 25 April 1923, n°. 1515, als zoodanig eervol ontheven.

In de maand Mei 1922 werden aan de Hendrikschool tot eene hoogere klasse bevorderd 251 leerlingen, t. w.: 153 jongens en 98 meisjes. Niet bevorderd werden 65 leerlingen, t. w.: 33 jongens en 32 meisjes. Het getuigschrift voor volbrachte studie aan die school werd uitgereikt aan al de leerlingen van de 8ste of hoogste klasse, t. w.: 13 jongens en 9 meisjes. Op 31 December 1922 bedroeg het aantal leerlingen 344, t. w.: 208 jongens en 136 meisjes.

Aan de tweede openbare school voor uitgebreid lager onderwijs, de van Sypesteynschool, werden tot eene hoogere klasse bevorderd 363 leerlingen, t. w.: 201 jongens en 162 meisjes. Niet bevorderd werden 106 leerlingen, t. w.: 58 jongens en 48 meisjes. Aan al de leerlingen van de 8ste of hoogste klasse, t. w.: 5 jongens en 12 meisjes, werd het getuigschrift uitgereikt. Op 31 December 1922 bedroeg het aantal leerlingen 524, t. w.: 281 jongens en 243 meisjes.

De St. Paulusschool, eene Roomsch-Katholieke jongensschool voor uitgebreid lager onderwijs, telde op 31 December 1922 266 leerlingen. Aan 15 leerlingen werd het getuigschrift van volbrachte studie aan die school uitgereikt.

Het Surinaamsch Onderwijzersgenootschap had op 31 December 1922: 1 eerelid, 2 donateurs, 147 heeren- en 90 dames-leden.

De Onderwijzersvereeniging „Broederschap" telde op 31 December 1922 78 leden, t. w.: 59 heeren en 19 dames.

De Katholieke Onderwijzerskring telde op 31 December 1922 64 leden, t. w.: 33 heeren en 31 dames.

De muziekschool van den heer J. N. Helstone te Paramaribo had op 31 December 1922 22 leerlingen.

De Vereeniging tot bevordering van het onderwijs had op 31 December 1922 123 leden. Het aantal bedeelde leerlingen bedroeg 607.

Het schoolmuseum telde op 31 December 1922 98 leden. Op 48 dagen is het getal bezoekers geweest 108. Van de boekerij werden 154 boeken uitgeleend.

De ambachtsschool te Paramaribo werd op 31 December 1922 bezocht door 15 leerlingen en 12 toehoorders.

De hoedenvlechtschool van het Comité voor de Vlechtnijverheid in Suriname telde op 31 December 1922 86 leerlingen. Aan 18 meisjes werd het diploma A uitgereikt; 12, 4 en 3 leerlingen behaalden onderscheidenlijk het diploma B, C en D.

In dit verslagjaar zag het internaat van de Evangelische Broedergemeente tot opleiding van jongelieden voor verschillende beroepen terug op een tienjarig bestaan.

Gedurende dit bestaan werden 146 jongens in deze inrichting opgenomen. Het aantal jongens, dat zich gedurende dit tijdvak voor opneming had aangemeld, bedroeg 700. Van de 146, die opgenomen zijn, waren eind 1922 nog 61 in deze instelling, terwijl 85 in den loop der 10 jaren haar hadden verlaten. Van deze 85 hebben 48 jongens den leertijd van 4 jaren doorloopen, terwijl 37 jongens vóór den afloop van hun leertijd de inrichting hebben verlaten, en wel om de volgende redenen:

21 wegens onvoldoende vorderingen;
12 wegens wangedrag en oneerlijkheid;
2 wegens overlijden;
1 wegens ziekte;
1 wegens beroepsverandering.

De practische opleiding ontvingen de leerlingen in de verschillende werkplaatsen, kantoren en winkels van de firma C. Kersten & Co., terwijl de theoretische lessen gedeeltelijk in het internaat gegeven werden. Sommige leerlingen volgden de cursussen van de Ambachtsschool en de Handelsschool. Dit systeem van practische opleiding, gevolgd door theoretische lessen, heeft ten volle beantwoord en bleek het juiste te zijn.

Godsdienstonderwijs werd aan alle jongens eens in de week gegeven.

Gedurende hun leertijd was onder de oud-leerlingen een sterke drang merkbaar, om na afloop daarvan de kolonie te verlaten, eensdeels met de bedoeling in een ander land een bestaan te zoeken, anderdeels om iets van de wereld te zien en dan weder naar Suriname terug te keeren, maar ook om eerder wat te verdienen voor hunne verdere opleiding. Zoolang de hoogere loonen in andere landen met name Curaçao en Cuba het aanlokkelijk maakten, om daar werk te zoeken, was de drang naar het buitenland bijzonder sterk. Toen ook in deze landen de economische toestand slechter werd, verminderde de drang om naar het buitenland te gaan. Sommige van de jongens, die de kolonie verlieten, maakten vaak moeilijke tijden door, maar van allen, zonder uitzondering, kan gezegd worden, dat zij in het buitenland er zich flink

doorheen hebben geslagen en nooit geschuwd hebben, elk werk aan te pakken, dat zij konden krijgen.

Van de 48 jongens, die in de laatste 6 jaren hun leertijd hebben beëindigd, zijn op het oogenblik 14 in het buitenland. Twee dienen in Nederlandsch-Indië als soldaat; een van hen, vroeger smid, is korporaal bij de genie. Zes jongens hebben het zeemansleven gekozen. Een daarvan, vroeger bakker, heeft in den laatsten tijd als kok op een vrachtboot gevaren en is nu van plan, na zijn aankomst in Holland, het gespaard geld voor het volgen van een cursus te gebruiken, om dan eene betrekking als kok op eene passagiersboot te kunnen krijgen. Twee anderen, die het timmervak geleerd hebben, varen nu met het bepaald doel voor oogen, zooveel geld te sparen, dat zij later hunne opleiding in het bouwvak in Holland kunnen voortzetten. De drie anderen varen reeds gedurende verschillende jaren, zonder, voor zoover bekend, op het oogenblik bepaalde plannen te hebben. Van de 6 overigen is één reeds sedert jaren als boekhouder bij een Bank te Amsterdam werkzaam; een andere, die in Amsterdam examen heeft gedaan als monteur, is thans als zoodanig in Rotterdam werkzaam; een derde werkt reeds sedert geruimen tijd in een hospitaal te New-York en de vierde als timmerman in Demerary, terwijl de overige twee eerst kort geleden de kolonie hebben verlaten en nog geen vaste betrekking hebben gevonden. Deze voorbeelden toonen duidelijk aan, dat bij de jongens de prikkel gewekt is, om verder vooruit te komen en dat zij ook tegen moeilijke omstandigheden niet hebben opgezien, om zich er doorheen te slaan. Zij hebben ook in het buitenland getoond, dat zij geleerd hebben flink aan te pakken, en al is de een of ander van beroep veranderd, zoo was toch de verworven vakkennis zeer bevorderlijk voor hun verder slagen.

Van de 34 leerlingen, die in de kolonie gebleven zijn, is één overleden, terwijl 19 nog bij de firma zijn. Veertien hebben den dienst der firma verlaten en zijn in verschillende betrekkingen in dienst van andere werkgevers in de kolonie, waaronder slechts genoemd: de Politie, de Koloniale Spoorwegen, de Surinaamsche Bank, de Cultuur-Bank en andere instellingen. Ook van de oud-leerlingen, die in de kolonie gebleven zijn of weer naar de kolonie zijn teruggekeerd, kan bijna zonder uitzondering gezegd worden, dat zij zich ook in moeilijke tijden, die bij sommigen niet geheel uitbleven, flink hebben gehouden. Wanneer de een of ander zonder betrekking was, dan heeft dat toch nooit lang geduurd. Zij allen hebben steeds, na betrekkelijk korten tijd, weder werk gevonden. Ook van vele van de in de kolonie gebleven oud-leerlingen mag gezegd worden, dat de prikkel, om vooruit te komen, in hen gewekt is. Onderscheidene gaan door om zich na afloop van den leertijd verder te bekwamen.

Hoewel de opgedane ervaringen niet met alle leerlingen en oud-leerlingen onverdeeld gunstig zijn geweest, zijn de verwachtingen, welke bij de oprichting van het Tehuis gekoesterd werden, in vervulling gegaan.

De gezondheidstoestand van de leerlingen kan over 1922 vrij goed genoemd worden. Er kwamen geen ernstige gevallen van ziekte voor. Voor geregelde inentingen tegen typhus werd zorg gedragen.

Op 31 December 1922 bedroegen de spaarpenningen der in het internaat aanwezige 61 leerlingen f 3012,12, terwijl het tegoed van de oud-leerlingen f 3176,88 was.

Op 31 December 1922 bedroeg het aantal verpleegden in het Kinderhuis te Saron van de Evangelische Broedergemeente 48 jongens en 27 meisjes. In den loop van het jaar verlieten 10 jongens en 2 meisjes het gesticht. Opgenomen werden 9 jongens en 3 meisjes.

De knipschool der Roomsch-Katholieke zusters aan de Gravenstraat telde op 31 December 1922 83 leerlingen en de naaischool in Coronie 12 leerlingen.

De cursus tot opleiding voor het examen in handwerken van de Roomsch-Katholieke zusters aan de Verlengde Keizerstraat te Paramaribo telde op 31 December 1922 24 en de naaischool 30 leerlingen; de handwerkschool telde op dien datum 27 leerlingen. Elken Zondag werd van 4—6 uur 's namiddags onderricht gegeven in teekenen, bloemen maken en muziek. Elken Maandag volgden de jongere leden een cursus in de Engelsche taal en in muziek, terwijl aan de leden, die de naaischool niet bezochten, Dinsdag- en Donderdagmiddag van 2—4 uur naai- en kniplessen werden gegeven.

Het Roomsch-Katholieke Jongelingen-Patronaat „St. Aloysius" telde op 1 Januari 1922 97 leden, waarvan 37 in de jongemannen-afdeeling en 60 in de tweede afdeeling. Van de jongemannen-afdeeling werd er een ontslagen wegens slecht gedrag; een vroeg ontslag wegens studie, waardoor hij het Patronaat niet meer kon bezoeken; 12 leden van de tweede afdeeling, die in den loop des jaars den leeftijd van 19 jaar hadden bereikt en zich door goed gedrag en trouwe opkomst hadden onderscheiden, gingen naar de jongemannen-afdeeling over, terwijl er nog 3 adspiranten voor die afdeeling werden aangenomen, zoodat het aantal leden dezer afdeeling op 31 December 1922 50 bedroeg. Van de tweede afdeeling werd een lid ontslagen wegens voortdurend verzuim; 10 adspirant-leden werden van de lijst afgevoerd, wijl zij niet getrouw de oefeningen bijwoonden, terwijl 9 nieuwe adspirant-leden werden aangenomen. Het aantal leden op 31 December 1922 was dus 50 en 46, te zamen 96.

De cursussen voor herhalingsonderwijs werden gegeven als volgt:

Maandagavond: van 7—9 uur teekenles, gevolgd door 16 leerlingen;

Woensdagavond: van 7½—9 uur Engelsche les, gevolgd door 25 leerlingen;

Donderdagavond: van 7½—9 uur Hollandsche les, gevolgd door 12 leerlingen;

Donderdagavond: van 7½—9 uur rekenles, gevolgd door 15 leerlingen;

Woensdag- en Vrijdagavond: van 7½—9 uur oefening van de Gymnastiekclub;

Zaterdagavond: van 5½—7 uur repetitie voor de muziekclub „Amicitia";

Zaterdagavond: van 5—9 uur ontspanning en Godsdienstcursus.

De cursus in rekenen op Donderdagavond wordt gevolgd door dezelfde leerlingen als de teekencursus. Het rekenen bepaalt zich dan ook uitsluitend tot meetkundig rekenen.

De Engelsche cursus werd eerst in December opgericht en wordt gevolgd door uitsluitend leden van de jongemannen-afdeeling.

Aan het Patronaat zijn verbonden de volgende sportclubs:

1. De Voetbalvereeniging „Olympia". Deze vereeniging telde einde December 1922 55 leden. Den 26sten Juli vierde deze vereeniging met veel opgewektheid het feest van haar driejarig bestaan. Er werd een feestavond gegeven in het Patronaat en een gecostumeerde match op het patronaatsterrein.

De rekening van dit terrein sloot met een nadeelig saldo van f 953. De voetbalvereenigingen kwamen in een vergadering, daarover gehouden, overeen, door competitie-matchen het bestuur van het terrein te helpen dat tekort te dekken.

2. De Gymnastiekvereeniging U.N.I. Deze vereeniging telt 48 leden, waarvan 22 in de groote afdeeling en 26 in de kleine.

3. De Muziekclub „Amicitia". Deze telt 16 leden. De club is aldus samengesteld: leider de eerw. frater Anselmus, piano; eerste viool 7; tweede viool 4; klarinet 2; cello 1; fluit 1 en contra-bas 1.

Het Roomsch-Katholieke meisjespatronaat aan de Gravenstraat telde op 31 December 1922 102 leden en dat aan de Keizerstraat 57 leden.

De hoedenvlechtschool, verbonden aan het Roomsch-Katholieke meisjespatronaat, werd bezocht door 113 leerlingen en 32 werksters; 13 meisjes behaalden het diploma D; 31, 38 en 14 onderscheidenlijk het diploma A, B en C.

In het Roomsch-Katholieke Opvoedingsgesticht voor kinderen van Britsch-Indische immigranten „Rajpur" werden 31 December 1922 81 jongens verzorgd. In den loop van het jaar verlieten er 10 de inrichting; opgenomen werden er 11. Van dit aantal bezochten 73 de St. Petrusschool, terwijl nog 3 kinderen ter bewaarschool gingen. Drie jongens werden geplaatst op de St. Willibrordusschool en 3 bezochten de St. Paulusschool. De afdeeling van bedoeld gesticht voor Britsch-Indische meisjes telde 31 December 43 kinderen. Den 16den Juli werd het nieuwe meisjeshuis in gebruik genomen, waardoor zoovele meisjes konden worden opgenomen. Dit meisjeshuis kostte aan de Roomsch-Katholieke Missie

ruim f 30 000. Van de 43 meisjes bezochten er 7 de school niet meer. Zij werden onderwezen in naaien, koken en andere huiselijke bezigheden. Zeven meisjes bezochten de St. Anna-bewaarschool en 29 de St. Anna-school.

Het Opvoedingsgesticht der Evangelische broedergemeente voor kinderen van Nederlandsch-Indische immigranten op Leliëndaal telde op 31 December 1922 21 kinderen. In 1922 heeft geen kind het gesticht verlaten. Hierdoor was het mogelijk om aan allen eene geregelde opvoeding te doen genieten. De gezondheidstoestand in dit gesticht was vrij goed. Aan geregeld schoolbezoek werd streng de hand gehouden. De kinderen gevoelden zich thuis en geen was er, dat naar het ongeregeld leven in de kampong terugverlangde. De uitgaven bedroegen f $3716,73^5$ en de inkomsten f 2557. Het filiaal op Waldeck (Nickerie) telde op genoemden datum 6 kinderen. Veranderingen hebben in het afgeloopen jaar niet plaats gehad. Ook hier is de gezondheidstoestand vrij goed.

Het Opvoedingsgesticht dezer gemeente voor Britsch-Indische kinderen op Alkmaar telde op 1 Januari 1922 41 kinderen, t. w.: 18 jongens en 23 meisjes en op 31 December 1922, 48, t. w.: 22 jongens en 26 meisjes. Van dit aantal bezochten 30 de school op Leliëndaal. In het gesticht kregen zij behalve godsdienstonderwijs in hun taal, ook onderwijs in lezen en schrijven van Hindu en Urdu. De meisjes werden buiten den schooltijd met huiselijk werk bezig gehouden. Ook onderricht in naaien, borduren en breien werd haar gegeven. De jongens hielden zich bezig met tuinarbeid en het verzorgen van vee.

In 1922 werd voor de laatste maal aan de Zeevaartschool van den heer A. de Vries een ondersteuning van f 500 toegekend.

De leergangen vanwege de Vereeniging voor Handelsonderwijs telden op 31 December 1922 128 leerlingen, verdeeld over de volgende leergangen:

Klasse I: Nederlandsch 12, Engelsch 13, Fransch 6, handelsrekenen 31, boekhouden 30, schoonschrijven 5, stenografie 14, warenkennis 49;

Klasse II: Nederlandsche correspondentie 19, Engelsche correspondentie 23, Fransche correspondentie 7, handelsrekenen 13, boekhouden 13, schoonschrijven 17, opleiding voor het examen boekhouden vanwege de Vereeniging van Leeraren in Boekhouden 4.

§ 2. *Bewaarschoolonderwijs.* Bij beschikking van 5 April 1922, n°. 1160*a*, werd mejuffrouw G. H. Tap benoemd tot onderwijzeres, hoofd van het bewaarschoolonderwijs.

Bij beschikking van 18 Mei 1922, n°. 1714, werd met ingang van 1 Juni 1922 opgericht eene vormschool tot opleiding van leerkrachten bij het bewaarschoolonderwijs te Paramaribo en werd tot directrice dier school benoemd mejuffrouw G. H. Tap.

Het onderwijs aan die school is verdeeld over zes leerjaren. Het 1ste, 2de, 3de en 4de leerjaar (afdeeling A) leidt op voor de akte van onderwijzeres bij het bewaarschoolonderwijs en het 5de en 6de leerjaar (afdeeling B) voor die van hoofdonderwijzeres.

Bij de opening telde de afdeeling A 59 leerlingen, en wel de 1ste, 2de, 3de en 4de klasse onderscheidenlijk 21, 24, 7 en 7. Daar er nog geene leerlingen waren in het bezit van de akte A, kon de afdeeling B nog niet geopend worden. Op 31 December 1922 telde de afdeeling A 53 leerlingen, en wel de 1ste, 2de, 3de en 4de klasse onderscheidenlijk 16, 21, 9 en 7.

Aan de school werd onderwijs gegeven in lezen, schrijven, rekenen, Nederlandsche taal, aardrijkskunde, geschiedenis, teekenen, spreken, zingen, opvoeding en onderwijs, fröbelleer, gymnastiek en spelen, in totaal 42 lesuren in de week in de 4 klassen.

Een overzicht van de bevolking der bewaarscholen wordt gegeven in bijlage G^1.

§ 3. *Opleiding van onderwijzers.* Omtrent de uitkomsten van het onderwijs aan de Normaalschool valt te vermelden, dat voor den 4den onderwijzersrang slaagden 13 mannelijke en 7 vrouwelijke leerlingen. Voor den 3den onderwijzersrang waren deze getallen onderscheidenlijk 6 en 10. Voor een overzicht der klassenbevolking wordt verwezen naar bijlage G^2.

Op 31 December 1922 bedroeg het getal leerlingen in het eerste leerjaar van den leergang tot opleiding voor den tweeden onderwijzersrang 9 en dat in het tweede leerjaar 17; het getal leerlingen van den leergang tot opleiding voor den eersten onderwijzersrang bedroeg 12.

De bijzondere opleidingsleergang voor onderwijzers telde op 31 December 1922 44 leerlingen.

§ 4. *Examens ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs.* Evenals in 1920 en 1921 moest ook in dit verslagjaar het examen worden gesplitst. Het examen ter verkrijging van den 1sten en 2den onderwijzersrang werd in 1922 gehouden in de Paaschvacantie en dat ter verkrijging van den 3den en den 4den rang en van bij-akten in de maanden September en October.

In de wijze, waarop het examen voor den 3den rang werd afgenomen is wederom eene wijziging gebracht doordien de gegadigden, wier schriftelijk werk van dien aard was, dat zij, naar verwacht mocht worden, bij het mondeling onderzoek niet zouden slagen, niet tot dit onderzoek werden toegelaten.

Hieronder volgt het verslag van de onderwijzersexamens, gehouden van 16 tot en met 27 Mei 1922, van 11 tot en met 28 September en van 3 tot en met 17 October 1922.

	4e rang.		3e rang.		2e rang.		1e rang.		Handwerken.	Fransch.		Wiskunde.		Teekenen.		Te zamen.		In 't geheel.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
Aangemeld	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teruggetrokken vóór het betalen van het examengeld	1	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7
Teruggetrokken vóór het schriftelijk onderzoek	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Niet aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	1	—	5	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8
Aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Afgewezen	27	23	24	10	11	1	6	1	—	2	—	2	—	2	—	74	19	93
	27	23	24	10	11	1	6	1	—	2	—	2	—	2	—	74	19	93
Toegelaten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	4e rang.		3e rang.		2e rang.		1e rang.		Handwerken.	Fransch.		Wiskunde.		Teekenen.		Te zamen.		In 't geheel.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
Aangemeld	45	39	42	24	17	2	13	1	7	3	—	2	—	4	—	126	73	199
Teruggetrokken vóór het betalen van het examengeld	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teruggetrokken vóór het schriftelijk onderzoek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Niet aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	1	—	5	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8
Aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	44	39	37	24	17	2	11	1	7	3	—	2	—	4	—	118	73	191
Afgewezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	27	23	24	10	11	1	6	1	—	2	—	2	—	2	—	74	35	109
Toegelaten	17	16	13	14	6	1	5	—	7	1	—	—	—	2	—	44	38	82

of 35 % van de mannelijke en 52 % van de vrouwelijke deelnemers, zijnde gemiddeld ruim 43 %.

§ 5. *Scholen.* Volgens bijlage G[3] bedroeg op 31 December 1922 het getal scholen voor gewoon lager en uitgebreid lager onderwijs te Paramaribo 31 en in de districten 56, dus 87.

Voor de verdeeling van de scholen in niet-ondersteunde van ingezetenen, Gouvernementsscholen en ondersteunde scholen van verschillende vereenigingen wordt naar dezelfde bijlage verwezen, evenals voor de verdeeling in gemengde jongens- en meisjesscholen.

Van de 7 Gouvernementsscholen te Paramaribo zijn 2, van de 12 scholen van de Roomsch-Katholieke gemeente 4 scholen en van de 3 scholen van de African Methodist Episcopal Church is 1 school bestemd voor uitgebreid lager onderwijs.

Op 10 openbare districtsscholen wordt ook onderwijs gegeven in het Hindostansch; evenzoo op 3 scholen der Evangelische Broedergemeente, waarvan 1 in de stad, zoomede op 4 scholen der Roomsch-Katholieke gemeente.

Op de scholen bij de Boschnegers wordt bij het onderwijs nog veel gebruik gemaakt van de Negerengelsche taal.

§ 6. *Onderwijzend personeel.* Een overzicht van het getal onderwijzers van de verschillende rangen, die bij het gewoon en uitgebreid lager onderwijs op 31 December werkzaam waren, benevens van de vakonderwijzers en de niet-gediplomeerde leerkrachten, wordt gegeven in de bijlage G[4]. Onder de cijfers zijn niet begrepen die van het personeel der scholen bij de Boschnegers, de bewaarscholen, de Gouvernements-normaalschool, den bijzonderen opleidingsleergang, de Vormschool tot opleiding van leerkrachten bij het bewaarschoolonderwijs, de verschillende knip- en naaischolen en de muziekschool van den heer Helstone. Van de 81 niet-gediplomeerde leerkrachten waren werkzaam op de Gouvernementsscholen 36, op de niet-ondersteunde scholen van ingezetenen 8, op de ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente 26 en op die der Roomsch-Katholieke gemeente 11.

§ 7. *Schoolgaande kinderen.* Op de scholen voor lager onderwijs waren op 31 December 1922 ingeschreven 13 670 leerlingen, eene vermeerdering dus van 1061 of 701 jongens en 360 meisjes. Voor bijzonderheden wordt verwezen naar bijlage G[3], G[5], G[6] en G[7].

§ 8. *Schoolbezoek.* Bijlage G[3] geeft o. m. een overzicht van de gemiddelde opkomst per dag en per 100 voor Paramaribo en de districten afzonderlijk en voor de soorten der scholen. Het eindcijfer geeft een vooruitgang aan, zoowel voor Paramaribo als voor de districten.

Bedroeg het getal veroordeelingen wegens overtreding der bepalingen op den leerplicht in het vorig jaar 52, in 1922 vonden 23 veroordeelingen plaats.

§ 9. *Subsidiën.* Aan subsidiën voor bijzondere scholen werd in 1922, in verband met de verordening van 2 Januari 1904 (*Gouvernementsblad* n°. 15), zoowel zij laatstelijk gewijzigd is bij de verordening van 10 Februari 1923 (*Gouvernementsblad* n°. 13), uitgegeven:

1°. aan het bestuur van de scholen der Evangelische Broedergemeente:

a. aan subsidie voor de scholen te Paramaribo en in de districten .... f 141 361,87

b. aan subsidie voor de scholen bij de Boschnegers 5 791,70

c. aan duurtebijslag 27 405,81

2°. aan het bestuur van de scholen der Roomsch-Katholieke gemeente:

a. aan subsidie voor de scholen te Paramaribo en in de districten .... f 229 620,36

b. aan subsidie voor de scholen bij de Indianen en Boschnegers 4 044,18

c. aan duurtebijslag 40 576,55

3°. aan het bestuur van de vereeniging „Vrije Evangelisatie”:

a. aan subsidie voor de Christelijke school f 13 423,33

b. aan duurtebijslag 2 476,66

4°. aan de African Methodist Episcopal Church:

a. aan subsidie voor hare scholen .... f 34 341,73

b. aan duurtebijslag 6 029,41

Daar de verordening van 2 Januari 1904 (*Gouvernementsblad* n°. 15) niet voorschrijft, dat de schoolbesturen rekening en verantwoording moeten geven, kunnen omtrent de uitgaven ten behoeve van de scholen geen bijzonderheden worden medegedeeld.

§ 10. *Vrijstelling van de betaling van schoolgeld op de openbare scholen, waarop schoolgeld wordt geheven.* Voor het schooljaar 1922/1923 of gedurende een deel daarvan werd vrijstelling verleend op de Hendrikschool aan 7 en op de van Sypesteynschool aan 2 leerlingen.

§ 11. *Studiebeurzen, enz.* De raadsman voor studeerenden bij het Departement van Koloniën, de heer G. J. Oudemans, hield algemeen toezicht op de vorderingen en het gedrag van de houders van studiebeurzen ten laste van de geldmiddelen der kolonie, alsmede op de in Nederland vertoevende, van eene studieopdracht voorziene Surinaamsche landsdienaren en verlofgangers buiten bezwaar van den lande, die zich in Nederland verder voor hun vak willen bekwamen.

In October 1922 zijn voor het eerst door den Gouverneur beurzen, bedoeld bij art. 1 van het Koninklijk besluit van 18 Juli 1919 (*Staatsblad* n°. 499, *Gouvernementsblad* 1920, n°. 65) toegekend, nl. aan de jongelingen J. C. de Miranda en I. H. Engelbrecht voor de studie in de rechtswetenschappen; A. van Spall, voor de studie voor accountant, en H. L. H. Schutz, voor de studie aan de Middelbare Koloniale Landbouwschool te Deventer.

II. KOLONIALE BOEKERIJ.

Bij beschikking van 28 Februari 1922, n°. 728, werd de heer mr. H. A. Pet, op zijn verzoek, eervol ontheven als lid van de Commissie, belast met het beheer over de Koloniale Boekerij en de daaraan verbonden leeszaal.

Het getal aanwinsten der boekerij bedroeg in het algeloopen jaar 107; hieronder zijn evenwel niet begrepen de *Handelingen* van de Koloniale Staten, de *Gouvernementsbladen* en de *Handelingen* van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Met ontsmetting van terugontvangen boeken werd in 1922 voortgegaan.

Van het aantal bezoekers en uitgeleende boeken wordt in bijlage G[8] een overzicht gegeven, met daarnaast de respectieve getallen van iedere maand in 1921 ter vergelijking. Uit deze bijlage blijkt, dat de getallen van 1922 een weinig lager zijn dan van 1921. Dit moet worden toegeschreven aan de omstandigheid dat, zoowel reeds in het vorig verslag is medegedeeld, de „Volksbibliotheek” van de „Loge Concordia”, welke tijdelijk gesloten was, in 1921 weer geopend is, zoodat de bezoekers van deze bibliotheek, die tijdens de sluiting boeken leenden uit de Koloniale Boekerij, terugkeerden naar de „Volksbibliotheek”.

De nieuwe van Sypesteynschool is in den loop van 1922 gereed gekomen. Daar evenwel aan de oude van Sypesteyn-

school eenige veranderingen en vertimmeringen moesten worden aangebracht, kon de Koloniale Boekerij eerst in 1923 worden overgebracht.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 zijn opgenomen:

onder n°. 13: de verordening van 10 Februari 1923 tot nadere wijziging van de verordening van 2 Januari 1904 (*Gouvernementsblad* n°. 15) tot regeling van de ondersteuning aan besturen van bijzondere scholen voor lager onderwijs en van de jaarwedden der onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs;

onder n°. 51: het besluit van 19 Juli 1923, houdende nadere wijziging van het besluit van 6 October 1887 (*Gouvernementsblad* n°. 27) tot regeling van het bedrag en de invordering van het schoolgeld op de openbare school voor uitgebreid lager onderwijs te Paramaribo (Hendrikschool);

onder n°. 52: het besluit van 19 Juli 1923, houdende nadere wijziging van het besluit van 14 October 1898 (*Gouvernementsblad* n°. 35) tot regeling van het bedrag en de invordering van het schoolgeld op de van Sypesteynschool.

HOOFDSTUK J.

GENEESKUNDIGE DIENST.

§ 1. BURGERLIJKE GENEESKUNDIGE DIENST.

Gezondheidstoestand. Over het geheel genomen, was deze in 1922 iets gunstiger dan in 1921. Met inachtneming van de voorloopige uitkomsten der in 1921 gehouden volkstelling, bedroeg het geboortecijfer voor Suriname:

	in 1922	1921
Geboortecijfer per 1000 inwoners	30,0	32,9
Sterftecijfer ,, ,, ,, ...	19,1	23,9

Voor Paramaribo, naar de gegevens van den Burgerlijken Stand berekend, bedroeg het geboortecijfer 29,7, het sterftecijfer 27,7 per 1000 inwoners.

Te Nieuw-Nickerie en omstreken deed zich gedurende de laatste helft van het jaar eene niet ernstig verloopende epidemie van malaria voor. Deze begon onder de bevolking van het stroomopwaarts gelegen Paradise, en zakte vervolgens naar de stad af. Er waren vrij veel ziektegevallen; de sterfte was echter zeer gering. Op ruime schaal werd onder de bevolking kinine verspreid.

Gedurende September en October deden zich te Paramaribo kinkhoestgevallen voor, de meeste zonder ernstige complicaties.

Het aantal gevallen van framboesia tropica bleef vrijwel gelijk; de leiders werden door de districtsgeneesheeren behandeld of naar het Militair Hospitaal te Paramaribo opgezonden.

Buiktyphus en *dysenterie* kwamen gedurende 1922 betrekkelijk weinig voor.

Lepra. Voortgegaan werd met van elken nieuwen lepralijder, die voor de Lepra-Commissie verscheen, een zoo nauwkeurig mogelijke ziektegeschiedenis aan te leggen, terwijl met de hulp van enkele districtsgeneesheeren ook gegevens omtrent de leprozen in de drie gestichten werden opgeteekend. Te Groot-Chatillon en Bethesda werd een proef genomen met eenige Chaulmogra-olie-preparaten, die ingespoten werden. Werden in den beginne, vooral door de krachtdadige hulp en aansporing van den districtsgeneesheer, waaronder deze leproserieën ressorteerden, een 63-tal lijders geregeld ingespoten, na verloop van enkele maanden, toen men geen resultaten zag, verslapte de energie der aldus behandelde patiënten, en bleven velen weg, zoodat, ondanks de pogingen van den districtsgeneesheer, slechts ongeveer de helft van hen een bevredigend aantal malen werden behandeld. Het resultaat kon na een zoo kort tijdsverloop nog niet afdoend beoordeeld worden.

Trachoom. Evenals in 1921 werd geregeld voortgegaan met de trachoombehandeling op de scholen te Paramaribo, terwijl ook in de districten enkele scholen systematisch op het voorkomen van trachoom onder de leerlingen werden onderzocht. In het algemeen wordt het hoogste percentage geïnfecteerden gevonden onder de jongste schoolkinderen en daalde dit sterk van af het 12de jaar. Deze geregelde schoolinspectie zal niet nalaten hare goede werking uit te oefenen.

Anchylostomiasis. Zoowel de Anchylostomiasis-Commissie der Rockefeller Foundation als de Anchylostoom-polikliniek van den Burgerlijk Geneeskundigen Dienst zetten hunne werkzaamheden voort. De Anchylostomiasis-Commissie onderzocht en behandelde de bevolking in den omtrek van het Saramacca-kanaal en langs de spoorbaan tot Leliedorp, hierin bijgestaan door het personeel van den Hygiënischen Dienst, dat hielp bij de voorafgaande saneering. In Bijlage H[4] vindt men eenige gegevens omtrent dit onderzoek.

Het personeel van den Hygiënischen Dienst (een inspectrice en 5 opzichters) controleerde geregeld erven en latrines te Paramaribo en in de districtsgebieden, waar de Anchylostomiasis-Commissie hare werkzaamheden zou uitoefenen. Door toedoen van deze inspectie maakte de bevolking talrijke nieuwe latrines en zuiverde vele bestaande. Het Gouvernement deed in den loop van 1922 een 16-tal latrines plaatsen langs den spoorweg bij de halteplaatsen tusschen Paramaribo en Leliedorp. Bij de laatste inspectie in December bleken er in bedoeld districtsgedeelte sinds 1 Januari 1922 ruim 2200 nieuwe latrines bijgemaakt of verbeterd. Door gebrek aan voldoend personeel is het nog niet mogelijk deze belangrijke hygiënische maatregelen, al is het slechts op bescheiden schaal, geheel door te voeren. Ingevolge opdracht van den geneeskundig inspecteur verrichtte de districtsgeneesheer te Albina een onderzoek naar de mate van mijnwormbesmetting der bevolking en stelde de gelegenheid tot behandeling open. Met medewerking van den directeur der Anchylostomiasis-Commissie, die propaganda-materiaal ter beschikking stelde, hield bovengenoemde districtsgeneesheer eene lezing, waarin doel en werkwijze der mijnwormbestrijding werden uiteengezet. Als gevolg daarvan lieten velen zich behandelen.

Melaatscheninrichtingen. Op 1 Januari 1922 werden in de landsinrichtingen voor melaatschen „Groot-Chatillon" verpleegd 94 mannen, 36 vrouwen en 5 kinderen.

In den loop van het jaar werden opgenomen 11 mannen en 2 vrouwen. In de inrichting werden geboren 4 kinderen. Afgeschreven werden wegens overlijden, ontvluchting of evacuatie naar Paramaribo 10 mannen, 2 vrouwen en 4 kinderen.

Gerhardus Majella-stichting. In de Gerhardus Majella-stichting bevonden zich op 1 Januari 1922 42 mannen, 31 vrouwen, 32 jongens en 18 meisjes, te zamen 123 patiënten; ingeschreven werden 13 mannen, 2 vrouwen, 9 jongens en 7 meisjes.

In dat jaar overleden 10 mannen, 4 vrouwen en 2 jongens. Afgeschreven werden 3 mannen, 1 vrouw, 2 jongens en 1 meisje, zoodat op 31 December 1922 in de inrichting aanwezig waren 47 mannen, 30 vrouwen, 32 jongens en 22 meisjes.

Bethesda. Op 31 December 1921 bedroeg het aantal verpleegden in de inrichting Bethesda 55. In 1922 werden ingeschreven 6 verpleegden en afgeschreven 4, zoodat op 31 December 1922 aanwezig waren 57 verpleegden, t. w.: 25 mannen, 22 vrouwen, 8 jongens en 2 meisjes.

Verlossingen. Het aantal voor rekening van den lande door bevoegde vroedvrouwen geleide verlossingen bedroeg 413.

Inentingen. De inenting tegen pokken vond geregeld plaats. Er werden gedurende het verslagjaar ingeënt 1277 personen.

Geneesmiddelen. Voor de armenpractijk werden ingevolge aanbesteding door apothekers gereedgemaakt 30 544 recepten, terwijl in de apotheek van het Militair Hospitaal 1633 recepten werden klaargemaakt.

De kosten voor het gereedmaken van deze geneesmiddelen bij de burgerapothekers bedroegen f 6268,72 of gemiddeld f 0,205 per recept en die van de in het Militair Hospitaal gereedgemaakte recepten f 2791,07 of gemiddeld f 1,709 per recept.

Krankzinnigen. In de inrichting ter verpleging van krankzinnigen op Wolffenbuttel werden op 1 Januari 1922 verpleegd 96 mannen en 65 vrouwen, te zamen 161 personen. Opgenomen werden in den loop van het jaar 43 mannen en 34 vrouwen; ontslagen werden 28 mannen en 11 vrouwen, terwijl 17 mannen en 14 vrouwen overleden. Op 31 December 1922 werden er alzoo verpleegd 94 mannen en 74 vrouwen, te zamen 168 personen.

Onder de ontslagen personen waren er 15, die als hersteld het gesticht mochten verlaten.

Ook in 1922 kwamen gevallen van zelfmoord niet voor.

Het aantal vluchtelingen was zeer gering.

De gezondheidstoestand der verpleegden was niet gunstig. Er kwamen talrijke gevallen van enteritis voor, waaraan het hooge sterftecijfer te wijten is.

Ook de gezondheidstoestand onder het verplegend personeel was niet gunstig te noemen; onder hen kwamen vele gevallen van filaria, bilharzia en anchylostoom voor.

De voeding werd niet gewijzigd.

In het begin van 1922 werd het nieuwe paviljoen voor rustige mannen in gebruik genomen, welk gebouw uitstekend voldeed. Aan het einde van het jaar werd een aanvang gemaakt met den bouw van het nieuwe paviljoen voor onrustige vrouwen.

De inrichting, tot dusver ressorteerende onder den procureur-generaal, werd in Mei onder het ressort van den geneeskundig inspecteur gebracht.

Het aantal verpleegdagen bedroeg 60 585, zoodat de kosten per verpleegdag bedroegen f 0,99.

De landaard van de verpleegden en de loop van de bevolking der inrichting gedurende de laatste 10 jaren kunnen blijken uit de in bijlage I² opgenomen staatjes.

Geneeskundige Commissie. Het volgend staatje geeft een overzicht van de voor de geneeskundige commissie afgelegde examens.

	1ste halfjaar		2de halfjaar		Te zamen	
	geëxamineerd	geslaagd	geëxamineerd	geslaagd	geëxamineerd	geslaagd
Voorbereidend examen .	—	—	—	—	—	—
Voorbereidend leerling-apothekersexamen . .	—	—	1	1	1	1
Leerling-apothekers-examen	1	—	—	—	1	—
1ste natuurkundig examen	3	2	4	2	7	4
2de „ „	4	3	3	2	7	5
geneeskundig „	4	4	4	1	8	5
heelkundig „	4	3	4	2	8	5
verloskundig „	5	5	1	1	6	6
theoretisch tandheelkundig examen	—	—	1	—	1	—
tandheelkundig examen .	—	—	1	1	1	1
vroedvrouw-examen . .	—	—	5	5	5	5
	21	17	24	15	45	32

Keuringscommissie. In het jaar 1922 werden in totaal 278 keuringen verricht. Aan 8 ambtenaren werd eene verklaring uitgereikt, dat een verblijf buiten de tropen dringend noodzakelijk was tot herstel van hun gezondheid, terwijl 11 ambtenaren en 14 beambten door de Commissie ongeschikt werden bevonden voor de verdere waarneming van hunne betrekking.

Geneeskundige School. De lessen werden op 1 Januari 1922 gevolgd door 28 betalende leerlingen en 6 niet-betalende (voor districts-geneesheer studeerende) leerlingen.

In den loop van het jaar legden 2 der betalende en 4 der niet-betalende leerlingen met goed gevolg het eindexamen af; 1 der betalende leerlingen werd op verzoek en 1 wegens overlijden afgeschreven, terwijl 4 leerlingen werden ingeschreven, zoodat op 31 December 1922 overbleven 2 niet-betalende en 28 betalende leerlingen.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 is onder n°. 41 opgenomen de resolutie van 13 Juni 1923, n°. 2101, houdende nadere wijziging van het nader gewijzigd reglement voor de geneeskundige school te Paramaribo, vastgesteld bij resolutie van 20 October 1919, n°. 3537 (*Gouvernementsblad* n°. 66).

Slachthuis. Er werden in het slachthuis te Paramaribo geslacht 2499 runderen, 1765 varkens en 2 schapen.

Aan slachtgeld werd ontvangen f 15 472,94⁵, tegenover f 10 683,05 in 1921.

Gedurende 1922 werd onder het vee afkomstig van Brazilië veepest geconstateerd. De besmette dieren werden onder toezicht vernietigd en de stallen, waarin ze gehuisvest waren, ontsmet.

In het *Gouvernementsblad* van 1922 is onder n°. 59 opgenomen het besluit van 20 Juli 1922 ter uitvoering van art. 3 van de verordening van 13 Juli 1897 (*Gouvernementsblad* 1898 n°. 14), op het abattoir te Paramaribo, zooals dat artikel gewijzigd is bij art. 1 van de verordening van 10 Juli 1909 (*Gouvernementsblad* n°. 74).

Begraafplaatsen. In het *Gouvernementsblad* van 1922 is onder n°. 73 opgenomen het besluit van 25 September 1922 tot het gesloten verklaren van de algemeene begraafplaats te Albina, met intrekking tevens van het besluit van 4 Maart 1922 (*Gouvernementsblad* n°. 15). De formuleering van dit laatste was niet duidelijk en moest verbeterd worden.

Doodsoorzaken. Bijlage H⁵ bevat eene opgave van doodsoorzaken te Paramaribo.

§ 2. MILITAIR GENEESKUNDIGE DIENST.

Paramaribo. Op 1 Januari 1922 bestond het personeel van den Militair Geneeskundigen Dienst uit: een officier van gezondheid der 1ste klasse, chef van den militair geneeskundigen dienst, 3 officieren van gezondheid der 2de klasse, 1 burgerarts, 1 Surinaamsch geneeskundige, 1 burgerapotheker, fungeerend militair apotheker, en het noodige administratief personeel.

In den loop van het jaar 1922 hadden de volgende veranderingen plaats.

De militaire apotheker der 2de klasse, die in 1921 naar Nederland vertrok, werd wederom voor den tijd van ten hoogste drie jaren bij de troepen alhier gedetacheerd.

In den loop van 1922 vertrokken twee officieren van gezondheid der tweede klasse wegens eindiging van detacheering naar Nederland.

Drie officieren van gezondheid der 2de klasse van het Nederlandsch-Indische leger werden bij de troepen in Suriname gedetacheerd.

De Surinaamsche geneeskundige werd op haar verzoek wegens vertrek naar Nederland eervol ontheven van hare tewerkstelling in het Militair Hospitaal.

Op den post Albina bleef een aldaar gevestigd burgergeneesheer dienst doen als officier van gezondheid.

De te Nieuw-Nickerie gevestigde infirmerie werd beheerd door den als districts-geneesheer aldaar dienenden burgerarts.

De gezondheidstoestand der militairen in het afgeloopen jaar was, zooals reeds in hoofdstuk E is vermeld en toegelicht, gunstig te noemen.

Er werden 87 burgerpersonen in 1922 voor typhus verpleegd, waarvan 17 gevallen met doodelijken afloop.

Als lijdende aan dysenterie werden opgenomen 136 patiënten, waarvan 20 overleden zijn.

Het aantal gevallen van amoëben-dysenterie overtrof verre dat der bacillaire dysenterie: van clysmata met suikeroplossing werd geen resultaat gezien, wel werden geregeld chininelavementen toegepast, ook emetine-behandeling had gunstig resultaat.

Van de 8 opgenomen patiënten, lijdende aan tetanus, bezweken er 5.

Er werden 123 patiënten aan longtuberculose verpleegd, waarvan 62 overleden, terwijl slechts zelden een patiënt lijdende aan tuberculose der beenderen werd opgenomen.

Gedurende 1922 zijn 592 framboesia- (yaws-) lijders in het Militair Hospitaal behandeld met neo-salversan; hunne behandeling leverde goede resultaten op.

Het aantal verpleegde syphilislijders bedroeg 213.

Opgenomen werden 268 patiënten met anchylostomiasis, op wie met grootendeels gunstig resultaat de thymol- en oleum-chenopodii-kuur werd toegepast. Van hen zijn er 22 overleden.

Bij faeces-onderzoekingen werden ook in het afgeloopen jaar veel bilharzia-eieren aangetroffen.

In de oogheelkundige afdeeling van het Militair Hospitaal werden 168 patiënten behandeld.

In 1922 werden 503 operaties verricht, waaronder 32 oogoperaties.

De kraaminrichting voldeed goed. In deze afdeeling kwamen voor 144 bevallingen, waaronder 10 kunstverlossingen.

Het bleek, dat de in Suriname bij balatableeders voorkomende zwelziekte volkomen identiek was met de hydrop. beri-beri. In overleg met den directeur van den cultuurtuin werd op ruime schaal ratjang idjoe aangeplant. Aldus is men vermoedelijk ook voor de toekomst zonder veel kosten gewaarborgd tegen beri-beri epidemieën, zooals in de gevangenis onder de Javanen optraden.

De filaria werd voorloopig op bevredigende wijze bestreden met tartaricus-emetine-injecties. Bij candidaat-recruten slaagde de behandelende officier van gezondheid er in de parasieten geheel uit het bloed te doen verdwijnen.

In den verplegingsdienst waren op 31 December 1922 werkzaam 5 hoofdverpleegsters, 6 verpleegsters 1ste klasse, 6 verpleegsters 2de klasse, 3 verplegers 2de klasse en 135 leerling-verpleegsters en -verplegers. Het aantal leerling-verplegers was grooter dan het vorig jaar, omdat het instituut der ondeskundige waaksters op daggeld werd opgeheven en derhalve het eigenlijke verplegend personeel ook in den nachtdienst moest voorzien.

De leerling-verpleegsters, die den cursus voor het diploma van den Bond van ziekenverpleging volgden, werden zooveel mogelijkheid eens in de 3 maanden geplaatst naar andere afdeelingen.

De in aanbouw zijnde eerste helft van de nieuwe besmettelijke afdeeling kwam in 1922 niet gereed, zoodat deze afdeeling in de eerste helft van 1923 niet in gebruik kon worden genomen. Met den bouw van de tweede helft van deze afdeeling werd in begin 1923 een aanvang gemaakt. De geheele afdeeling zal op zijn vroegst midden 1924 in gebruik zijn, maar dan ongetwijfeld aan alle redelijke eischen voldoen.

Het aantal verpleegdagen in het Militair Hospitaal bedroeg, zooals uit onderstaanden staat blijkt, in 1922 158 395, tegen 184 324 in 1921.

	1922.	1921.	1920.
Behoeftigen	88 562	107 874	97 215
Yawslijders	17 039	18 615	21 850
Gevangenen	3 913	4 210	3 623
Boschwezen	279	464	257
Verkeer te land	896	1 108	1 499
Verkeer te water	1 303	1 428	1 080
Immigratiefonds	4 197	3 706	8 602
Politie	2 359	2 684	2 157
Politie (gezinsleden)	1 488	1 621	1 504
Cultuurtuin	451	438	457
Slootwijk	439	1 172	21
Lawa	—	—	23
Opnemingsdienst	23	—	—
Boschnegers	—	—	—
Indianen	—	—	—
Militairen	2 887	5 048	5 932
Militairen (gezinsleden)	2 506	2 803	2 927
Betalende lijders	—	—	—
Particulieren	22 567	21 808	20 621
Plantage-arbeiders	5 524	6 393	8 702
Hospitaal-personeel	2 361	2 786	1 475
Gepens. militairen	696	1 085	1 129
Gepens. politiebeambten	641	725	422
Districtspersoneel	264	322	184
Openbare werken	—	26	79
Landbouwproefstation	—	8	15
	158 395	184 324	179 774

Gedurende het verslagjaar werden de navolgende onderzoekingen verricht, te weten:

Aantal bloedpraeparaten onderzocht op malaria	3307
hiervan bevatten: tert. parasieten	81
quartana ,,	33
tropica ,,	23
onbepaald	85
Aantal verrichte reacties van Widal	383
waarvan positief	118
Aantal bloedculturen op typhus	111
waarvan positief	27
Genitaal en oogsecreet op gonococcen onderzocht	198
waarvan postief	75
Neusslijm onderzocht op lepra-bacillen	73
waarvan positief	5

Sputum onderzocht op tuberkel-bacillen		525
waarvan positief		139
Aantal urine-onderzoekingen		2605
waarvan op albumen	415 positief	
,, ,, glucose	5 ,,	
,, ,, diazo	15 ,,	
,, ,, galkleurstof	17 ,,	
,, ,, urobline	5 ,,	
,, ,, bloed	5 ,,	
Urine-onderzoekingen op cylinders		525
waarvan gegran. cyl.	135 positief	
,, hyaline ,,	35 ,,	
Faeces-onderzoekingen		3025
waarvan bevatten ascariseieren	554	
,, ,, anchylostomen	1145	
,, ,, trichocephalus	31	
Faeces-onderzoekingen op amoëben		436
waarvan bevatten entamoëben histolytica..	55	
en bilharzia	29	
Bloedpraeparaten op filaria 175, waarvan positief..		45

Tweemaal werd bij leucaemie telling van bloedlichaampjes verricht.

Driemaal werd wondsecreet onderzocht op spirochaeten en werd eenmaal gevonden de spirochaeta schaudini met de bacillen fisiforme.

Het aantal in de militaire apotheek gereed gemaakte recepten bedroeg 54 278, waarvan 12 684 voor den militair geneeskundigen dienst en 41 594 voor den burgerlijken dienst.

Nickerie. De gezondheidstoestand van genoemd district was in het verslagjaar gunstig te noemen, hoewel de tweede helft van het jaar minder gunstig was wegens het groot aantal gevallen van malaria.

Ook verscheidene gevallen van dysenterie en kinkhoest hebben zich voorgedaan.

Het aantal opgenomen patiënten bedroeg 231 met 4002 verpleegdagen.

Het aantal gereedgemaakte recepten bedroeg voor den binnendienst 678 en voor den buitendienst 3076.

De meest voorkomende ziektevormen waren malaria en nephritis.

De dysenterielijders werden met emetine behandeld.

De framboesia- (yaws-) lijders werden met succes met neo-salversan ingespoten.

Albina. De algemeene gezondheidstoestand was gedurende 1922 goed.

Enkele gevallen van malaria, meestal afkomstig van het detachement aan de Lawa, kwamen voor.

De meest voorkomende ziektevormen waren malaria en catarrhale aandoeningen.

Epidemieën en besmettelijke ziekten kwamen gedurende 1922 niet voor.

In de inrichting werden gedurende het jaar 1922 verpleegd 38 personen; het aantal verpleegdagen bedroeg 153.

Het aantal gereedgemaakte recepten bedroeg voor den binnendienst 71 en voor den buitendienst 1850.

In bijlage I[1] van dit verslag wordt een overzicht gegeven van de bedrijfsrekening van het Militair Hospitaal, waaruit mede kunnen blijken de uitgaven voor de ziekeninrichtingen te Nieuw-Nickerie en Albina en de in de ziekeninrichtingen ontvangen verpleeggelden.

In het *Gouvernementsblad* van 1922 is onder n°. 12 opgenomen de resolutie van 27 Februari 1922, n°. 685, houdende nadere aanvulling van het reglement voor het burgerpersoneel bij het Militair Hospitaal te Paramaribo en de daarbij behoorende regeling der werktijden, vastgesteld bij resolutie van 10 November 1919, n°. 3657*a*, en gewijzigd en aangevuld bij resolutie van 9 November 1921, n°. 3870 (*Gouvernementsblad* n°. 99).

In het *Gouvernementsblad* van 1923 werden opgenomen:

onder n°. 9: de resolutie van 26 Januari 1923 n°. 315, houdende nadere aanvulling en wijziging van de bij resolutie van 18 Maart 1916, n°. 1137 (*Gouvernementsblad* n°. 38) vastgestelde nieuwe tarieven voor het Militair Hospitaal te Paramaribo en de andere militaire ziekeninrichtingen in de kolonie Suriname, zooals die resolutie luidt blijkens den geldenden tekst, opgenomen in *Gouvernementsblad* 1921 n°. 76;

onder n°. 21: de resolutie van 10 Maart 1923 n°. 867, houdende nadere aanvulling en wijziging van de bij resolutie van 18 Maart 1916, n°. 1137 (*Gouvernementsblad* n°. 38) vastgestelde nieuwe tarieven voor het Militair Hospitaal te Paramaribo en de andere militaire ziekeninrichtingen in de kolonie Suriname, zooals die resolutie luidt blijkens den geldenden tekst, opgenomen in *Gouvernementsblad* 1921 n°. 76 en na de wijzigingen en aanvullingen bij resolutie van 26 Januari 1923, n°. 315 (*Gouvernementsblad* n°. 9);

onder n°. 40: de resolutie van 6 Juni 1923, n°. 2000, houdende nadere wijziging van tarief n°. 3*a* van het Militair Hospitaal te Paramaribo en de andere militaire ziekeninrichtingen in de kolonie Suriname.

HOOFDSTUK K.

LANDSGEBOUWEN.

§ 1. ONDERHOUD DER GEBOUWEN.

Aan de landsgebouwen werden, voor zoover de beschikbare gelden dat toelieten, de gewone onderhoudsherstellingen verricht.

§ 2. NIEUWE WERKEN.

In 1922 werd voortgegaan met den bouw van eene afdeeling voor infectieziekten in het Militair Hospitaal.

Op het terrein van het Krankzinnigengesticht „Wolffenbuttel” werden ter voorziening in de behoefte van meerdere waterberging twee betonnen watertanks gebouwd en aan de gebouwen enkele noodzakelijke voorzieningen getroffen, terwijl eene woning voor verpleegden, met de verbouwing waarvan in 1921 een aanvang was gemaakt, in gebruik kon worden genomen. Voorts werd in het gesticht een aanvang gemaakt met het verbouwen van het paviljoen voor onrustige vrouwen.

In den loop van 1922 werd de nieuwe van Sypesteynschool met daarbij behoorend gymnastieklokaal in gebruik genomen, en de werkzaamheden met betrekking tot den bouw van blokwoningen en van een keuken in het gesticht 's Landsgrond Boniface voleindigd.

Het schoolgebouw c. a. en eene woning voor het hoofd van de school aan den 2n Rijweg werd geverfd en het schoolgebouw op Meerzorg hersteld en uitgebreid.

Ter bevordering van de anchylostoombestrijding werd op de halteplaatsen langs den spoorweg tot Lelydorp latrines

gebouwd. Nog werd tot stand gebracht den bouw van eene school met onderwijzerswoning in den Saramaccapolder.

Voorts werd overgegaan tot den bouw van een arrestantenlokaal aan de Tijgerkreek en van eene woning voor het hoofd van de school en een open school op Huwelijkszorg.

In het district Saramacca kwam gereed het in 1921 aangevangen verfwerk aan de politiewoning op Uitkijk en Carel-François en aan de tolkswoning op station Groningen, alsmede met den bouw van politie- en roeierswoningen aan de Tijgerkreek.

In de inrichting tot verpleging van melaatschen op Groot-Chatillon werd overgegaan tot den bouw van een blok woningen voor gehuwde verpleegden en het verven van de nieuw aangebrachte materialen aan eenige der bestaande gebouwen van verpleegden, terwijl de aanlegsteiger van voormelde inrichting door een van gewapend beton werd vervangen.

Op La Rencontre werd overgegaan tot den bouw van een woning voor een onderwijzer(es) van bijstand.

Met den bouw van politiewoningen op station Frederiksdorp werd in den loop van het jaar gereed gekomen, terwijl het oude gebouw aldaar, vroeger dienende voor huisvesting van de politie, werd gesloopt. Verder werden ter plaatse in verband met de verbetering van de woongelegenheid eenige noodige werken uitgevoerd, zooals het bouwen van een eenvoudige polikliniek en apotheek.

Op evengemeld station werden verder twee dubbele woningen voor politiebeambten en den ziekenoppasser gesticht en het gevangenisgebouw ter plaatse vernieuwd.

Op station Nieuw-Amsterdam werd overgegaan tot het verbouwen en vernieuwen van het gevangenisgebouw en werden voorts twee dubbele woningen voor het gevangenispersoneel opgezet.

In het district Boven-Commewijne en Cottica werd op station Ephrata de verbouwingen en herstellingen aan de commissariswoning voltooid en overgegaan tot den bouw van woningen voor politie- en barkaspersoneel. Verder werd in het belang van een goede loozing het terrein aldaar gerioleerd en een aanvang gemaakt met den bouw van roeierswoningen.

Ter vervanging van de oude ingestorte sluis in den communicatieweg in Coronie begon men met den bouw van een nieuwe sluis.

De bouw van een wachtlokaal met bijbehoorende werken in Nickerie en van eene woning c. a. van het hoofd der school te Paradise werd voleindigd.

Te Albina in het district Marowijne werd een nieuwe begraafplaats ingericht en behoorlijk omheind.

Het huis op den hoek van de Heeren- en Oranjestraat werd door het Land aangekocht en ingericht tot kantoor van den Geneeskundigen dienst en Hypotheekkantoor.

Beschikbaarstelling van land ten behoeve van den kleinen landbouw. De aanleg van den Corantijnpolder in aansluiting aan den van Drimmelenpolder in het district Nickerie werd voltooid.

Tengevolge van aanhoudende regens kon niet worden voortgegaan met den aanleg van den dam van den Corantijnpolder naar de Nanniekreek, welke ten behoeve van de bevloeiing van de van Drimmelen- en Corantijnpolder in 1921 gedeeltelijk werd opgeworpen.

Met het op loozing brengen van serie D der vestigingsplaats Meerzorg en den aanleg van verharde voetpaden is men voortgegaan. In serie A van genoemde vestigingsplaats werd eene leiding belangrijk verbreed en verdiept.

De uitbreiding achter de vestigingsplaats Alkmaar werd voltooid, alsmede de werken, noodig voor de bevloeiing van dezen nieuwen polder.

In den Saramaccapolder werd het terrein langs de in 1921 voltooide leiding 7*a* verkaveld en voor uitgifte van landbouwperceelen beschikbaar gesteld, terwijl daarnaast leiding 7*b* werd gegraven.

Ten behoeve van de vestigingsplaatsen Paradise, Longmay en Plaisance, gelegen in het district Nickerie, werden bevloeiingswerken aangelegd.

Het zoutgehalte van het water in de Perica- en Cotticarivieren werd gedurende eenigen tijd onderzocht en vastgesteld, ten einde uit te maken in hoever dit water voor bevloeiingsdoeleinden geschikt is.

Voor de bevloeiing der rijstvelden werd aangekocht een centrifugaalpomp, gedreven door een gasolinemotor, en ten behoeve van de uitvoering van kunstwerken twee kleine motorplungerpompen.

Saramaccakanaal. Van de schutsluis te Uitkijk werd een stel puntdeuren vernieuwd en te Beekhuizen werd aangevangen met de vernieuwing van de schuifdeur van de uitwateringssluis en het verhoogen van de steunkolommen, waarop de windwerken rusten.

Schuttingen konden geregeld plaats vinden, behalve gedurende de dagen, dat de schutsluizen ook voor loozing van het water werden gebezigd.

Er werden geschut:

	Beekhuizen	Uitkijk
stoombarkassen	830	603
ponten	66	20
tentbooten (gedeeltelijk overdekte vaartuigen)	824	794
visschersbooten (open roeivaartuigen)	12 138	7040
zeilvaartuigen	2	4
corjalen (uitgeholde boomstammen)	3 813	5782
houtvlotten	494	402
Te zamen	18 167	14 645

HOOFDSTUK L.

LAND- EN WATERWEGEN EN BIJBEHOORENDE WERKEN, BENEVENS VERVOERMIDDELEN.

a. Land- en waterwegen.

I. *Paramaribo.* De verbetering van de Malabatrum- en de Noorderkerkstraat, waarmede in 1921 een aanvang was gemaakt, werd voleindigd, terwijl overgegaan werd tot het verbeteren van de Dominéstraat door het aanbrengen van trottoirs en het verharden van het rijpad.

In het belang van een betere rioleering van de Dominéstraat werd een gedeelte van de Picornekreek, welke de hoogerbedoelde straat doorsnijdt, gedempt en dit gedeelte van betonbuizen voorzien.

Voortgegaan werd ook met het vervangen van enkele overgangen in de stad door het inleggen van beton-buizen en werd de voetweg langs de Zuidzijde van de Drambrandersgracht, nabij de Nieuwe Dominéstraat, die voor voetgangers in den regentijd niet meer begaanbaar was, verbeterd.

II. *In de districten.* Voor het onderhoud van de bestaande wegen werd het noodige verricht.

b. Vaartuigen en vervoerdienst te water.

Vaartuigen. In het jaar 1922 kwam geen verandering in het beheer. De koloniale vloot bestond uit: 3 zeeschepen, 2 rivierschepen, 1 stoombarkas en 17 motorbooten, waarvan 3 motorbooten wegens bezuiniging op den dienst zijn gebracht in den toestand van conservatie, zonder bemanning.

Gedurende het jaar 1922 werden in het Sprostons-dok te Georgetown opgenomen de stoomschepen: *Prinses Juliana*, *Koningin Wilhelmina*, *Albina*, *Oranje* en het lichtschip *Suriname*. Bij de *Koningin Wilhelmina*, de *Oranje* en het *lichtschip* werden enkele platen vernieuwd of gelapt.

Over het algemeen vereischten de motorbooten gedurig belangrijk onderhoud.

De motorboot *Corantijn*, die op 19 September 1921 op de helling werd gehaald ter vernieuwing van diverse huidplaten en spanten, werd op 22 Februari 1922 weder hersteld te water gelaten.

De motorboot *Coppename* en *Sommelsdijk* waren respectievelijk op de helling van 27 Februari—4 Mei 1922 en van 29 Augustus—8 December 1922 om de machine-beddingen te versterken.

De *Marie*, die op 28 Februari 1922 op de helling kwam, onderging behalve nagenoeg geheele vernieuwing der huidplaten en spanten onder water en van achtersteven en schroefraam ook eenige wijzigingen in de inwendige inrichting.

Op het stoomschip *Prinses Juliana* werd op het campagnedek een tweede W. C. met toebehooren bijgebouwd, terwijl het stoomschip *Albina* voorzien werd van een delco-light-installatie.

De steiger van de koloniale vaartuigen onderging een vrij groote reparatie, terwijl aan den afvaartsteiger de noodige herstellingen werden verricht; deze werkzaamheden stonden grootendeels onder toezicht van het Departement van Openbare Werken.

Bijlage **J**^{4} bevat eene opgave van de namen van de schepen, barkassen en motorbooten waaruit de koloniale vloot bestond, met vermelding tevens van de grootte, den inhoud en het jaar van indiensttreding van de vaartuigen.

Uitkomsten van den vervoerdienst. Als bijlage **J**^{3} is een staat opgenomen van het aantal op de verschillende verbindingen vervoerde personen en de geldelijke opbrengst van het reizigers- en vrachtvervoer. Daaruit blijkt, dat de gezamenlijke opbrengsten op de verschillende verbindingen bedroegen f 358 131 tegen f 418 752 in 1921, terwijl de vervoer- en vrachtgelden voor kosteloos vervoerde personen en goederen in het geheel op f 73 385 gesteld moesten worden tegen f 68 750 in 1921.

c. Spoorweg.

De omvang van het bedrijf gedurende het verslagjaar, blijkt uit de hieronder volgende opgaven:

Aantal kilometers in exploitatie	173 K.M.
,, dagkilometers (zie bijlage **J**^{8}):	
1e. Parazone: lijn Paramaribo—Onverwacht ..	8 997,5
2e. ,, ,, Onverwacht—Berlijn	5 038
1e. Goudzone: ,, Berlijn—Kabelstation	11 284
2e. ,, ,, Kabelstation—Dam	4 160
	29 479,5

Treinen, treinkilometers en locomotief-kilometers:

	Reizigers-treinen.	Goederen (Hout-treinen.)	Te zamen.
Aantal treinen.	2018	142	2160
Treinkilometers (opbrengst gevend)	80993,5	13654	94647,5
Daarenboven legden locomotieven af:			
a. met werktreinen . . .			16088
b. als losse- en voorspanmachine.			453,5
c. met watertreinen . .			760
d. in rangeerdienst . . .			20465
Locomotiefkilometers .			132414

Door voertuigen afgelegde kilometers		335 146
waarvan: rijtuigkilometers	228 771	
gesloten goederenwagen kilometers	97 281,5	
open goederenwagen kilometers	9 093,5	
Door voertuigen afgelegde askilometers......		1 313 874
waarvan: door rijtuigen	898 134	
gesloten goederenwagens	379 366	
open goederenwagens	36 374	
Reizigers-kilometers		2 815 902
waarvan op het baanvak:		
Paramaribo—Onverwacht	2 209 761	
Onverwacht—Berlijn	230 587,5	
Berlijn—Kabelstation	191 303,5	
Kabelstation—Dam	184 250	
Door vrachtgoederen afgelegde tonkilometers		225 070,455
waarvan op de lijn:		
Paramaribo—Onverwacht	121 684,638	
Onverwacht—Berlijn	10 892,190	
Berlijn—Kabelstation	65 531,661	
Kabelstation—Dam	26 961,966	

De gezamenlijke ***bruto-opbrengsten*** van den spoorweg bedroegen f 171 833,75^{5} of f 40 129,71 minder dan het vorig jaar, welke achteruitgang toe te schrijven is aan verslapping in de boschbedrijven (zie Bijlage **J**^{5}).

De exploitatiekosten, exclusief de afschrijvingen, beliepen f 402 123,97 of f 33 400,73 minder dan in 1921 (zie bijlage **J**^{6}).

Eene opgave, omtrent de bruto-opbrengsten en de exploitatiekosten voor het dienstjaar 1922, wordt aangetroffen in bijlage **J**^{6}.

Vervoer.

In aansluiting aan het overzicht van het vervoer, opgenomen in bijlage **J**^{5}, kan het volgende worden medegedeeld:

De opbrengst van het personenvervoer, inclusief de bagage, beliep gedurende het verslagjaar f 105 794,02, gevende:

per dag-kilometer	3,589
,, trein-kilometer	1,350
,, rijtuig-kilometer	0,462

De opbrengst van het goederenvervoer bedroeg f 49 534,91^{5} of per dag-kilometer f 1,68.

De opbrengst per ton bedroeg f 40,11 en per ton-kilometer f 0,22.

De vervoerde hoeveelheden der verschillende artikelen in de Parazône zijn hieronder aangegeven, ter vergelijking met het vervoer van 1921 zijn de hoeveelheden van dat jaar bijgevoegd:

	1921	1922
Zakken houtskool	46 617	48 932
,, aardvruchten	4 540^{5}	3 176^{5}
,, koren	1 272^{5}	762^{5}
,, rijst	2 882^{5}	1 643
Stuks planken	11 641	8 902
,, vierkant hout	3 056	3 855
,, rond hout	755	1 000
,, ponteknieën	197	116
,, riemen	1 401	1 315
Wagens hout	32^{5}	62^{5}
Bossen singels	2 592	1 689
Wagens singels	1^{5}	4
Colli cassavebrood	4 254	1 682

Bossen bananen	6 216	5 406
Stokken tas of troelie	805	352
Zakken cacao	153^{5}	122
,, nekoe	1	——
K.G. Balata	$69\ 902^{5}$	$62\ 983^{5}$
,, gras	200	——
Colli groenten	447	65
Kooien kippen	1 993	1 722
Blikken melk	11 711	12 350
Runderen	129	86
Varkens (colli)	60	55
Zakken vruchten	994	$1\ 032^{5}$
Wagens koren	½	——
,, paddie	1½	——
Zakken cocosnoten	50^{5}	69
,, pinda	177^{5}	227^{5}
Kalveren	81	52
Wagens sisal	½	——
Zakken koffie	27	30^{5}
Wagens brandhout	1 402	638
Zakken bittere cassaven	3 780	$3\ 091^{5}$
Baskieten	4 146	$4\ 172^{5}$
Zakken paddie	954½	574^{5}
Wagens diversen	38	103^{5}
,, houtskool	1	1

Verder is aan goud vervoerd een gewicht van $132\ 799^{5}$ grammen, waarvoor aan vracht ontvangen is f 2741.

Beweging.

In verband met de inkrimping van het bedrijf werd de bestaande dienstregeling gewijzigd.

De gemiddelde samenstelling der treinen was in 1921:

rijtuigen en wagens	4,53
4 assen	17,47
2 assen	6,47 [1])

Het aantal rijtuigen in de reizigerstreinen was gemiddeld 3135.

Tractie en rollend materieel.

Het aantal locomotieven bleef ongewijzigd, nl.:

6 stuks type K.S. van 16 ton dienstgewicht;
2 ,, ,, Dam en Gege van 16 ton dienstgewicht;
2 ,, ,, Maäbo en Kadjoe van 8½ ton dienstgewicht;
1 ,, ,, Para van 17 ton dienstgewicht.

Het gewone onderhoud vond geregeld plaats. Dank zij het uitstekende ketelvoedingwater, het regelmatig wasschen en het voor den aanvang van den dienst een weinig spuien, bleven de ketels inwendig in goeden staat.

De loco's K. S. 3 en Maäbo werden gelicht, gedemonteerd en ondergingen een groote herstelling.

Aan den ketel van loco K. S. 1 werd een nieuw stel vlampijpen aangebracht, voorts een nieuw voorfront, een lap op de rookkast en een nieuwe brandplaat aan de rookkastdeur.

Van loco ,,Maäbo'' werden rookkast en schoorsteen gedeeltelijk vernieuwd en nieuw gegoten draag- en onderpotten met bronzen aspotmetalen aangebracht.

Beide ketels werden met water geperst op 12+5=17 Atm. overdruk, waarbij zich geen lekkages of afwijkingen voordeden.

De cilinders van loco 1 werden uitgeboord, verder werden bij beide loco's alle losse klinknagels en bouten verwijderd en vernieuwd; alle draaipunten en schuifbewegingen van nieuwe tappen, pennen, metalen en bussen voorzien, het plaatwerk aan tenders, kolenbakken en bemanteling gedeeltelijk vernieuwd.

De bandages der wielen werden weder op profiel gedraaid, loco's gemonteerd, veiligheidskleppen, stoommeters en stoomschuiven geverifieerd, geschilderd en in dienst gesteld.

De loco's K.S. 5, 4, 2 en 1 en Para (Gege en Dam twee keer) werden gelicht voor kleine herstellingen.

Van loco ,,Gege'' was de rechtsche achter-kruktrap losgewerkt en werd deze vernieuwd.

Het frame van loco ,,Para'' werd versterkt door het aanbrengen van platen en hoekijzers en opnieuw geklonken.

In den ketel van loco K. S. 2 werden 52 nieuwe vlampijpen aangebracht en geperst op 12+5=17 Atm. overdruk, waarbij zich geen bijzonderheden of afwijkingen voordeden.

De bandages der wielen werden weder op profiel gedraaid.

De locomotieven in den exploitatie-dienst werden in hoofdzaak met hout en cokes gestookt; voor excursie- en zware treinen werden steenkoolbriketten aan deze brandstof toegevoegd.

Dienst der locomotieven.

Nos. en naam der locomotieven.	Aantal assen.	Aantal drijfassen. gekoppeld.	Dienstgewicht in tonnen.	Datum van indienststelling.	Afgelegde Kilometers. In 1922.	Afgelegde Kilometers. Sedert indienststelling.	Fabrikant.
K.S. 1	2	1	16	1 Mei 1904	16 547	301 100	A. Börsig Berlijn.
„ 2	2	1	16	16 Mei 1904	14 266	432 133	
„ 3	2	1	16	6 Juni 1904	1 030	336 896	
„ 4	2	1	16	29 Juli 1904	17 046	490 560	
„ 5	2	1	16	15 Juli 1904	13 447	332 097	
„ 6	2	1	16	22 Aug. 1904	11 908	341 911	
					74 244		
Dam	2	1	16	Nov. 1908	17 808	141 443	Locomotief-fabriek Krauss en C°. München.
Gégé	2	1	16	Dec. 1908	18 388	250 451	
					36 196		
Maäbo	2	1	8¼	Mrt. 1905	3 179	133 792	Dusselwerk en Schulzer, Vellinghausen Obercassel bei Dusseldorf.
Kadjoe	2	1	8¼	Aug. 1905	4 938	107 470	
					8 117		
Para	2	1	17	1 Oct. 1919	13 857	67 048	Machinefabriek Breda, voorheen Backer en Rueb.
Totaal K. M. in 1922 . . .					132 414		

Volgens bovenstaanden staat legden de locomotieven in totaal 132 414 K.M. af:

waarvan opbrengstgevend in exploitatiedienst	$80\ 993^{5}$	K.M.
in houttreindienst	13 654	,,
werk- en ballastdienst	16 088	,,
rangeerdienst	20 465	,,
watertreinen	760	,,
losse locomotief	453^{5}	,,
Totaal	132 414	K.M.

Aan brandstof werd gebruikt:

Aan cokes	378 691	K.G.
,, brandhout	1 084	vamen.

De gemiddelde kosten bedroegen:

cokes	f 20,— per 1000 K.G.
brandhout	2,50 per vaam.

1) In het vorig verslag staat hiervoor abus. 2,96, welk getal 5,92 moet zijn.

Per locomotief-kilometer bedroegen de kosten:

Omschrijving.	TYPE.			
	K.S. 1 t/m 6	Dam en Gégé.	Maäbo en Kadjoe.	Para.
Aan brandstoffen.	f 0,077	f 0,0862	f 0,0946	f 0,0764
Aan onderhoud	0,2192	0,126	0,288	0,186
Aan smeermiddelen en verpakkingsmaterialen . . .	0,045	0,0388	0,0416	0,057
Aan loonen van het tractiepersoneel (machinisten en stokers zonder rij- of veldtoelage)	0,10 [1]	0,095	0,20	± 0,11

[1] Als in 1921.

Hieronder volgt eene opgave van de dienstverrichting van het rijtuig- en wagenpark, alsmede het aantal afgelegde K.M. door de voertuigen en de onderhoudskosten per as per 100 K.M.

Soort.	Aantal.	Aantal assen.	K.M.	K.M. per voertuig (gem.)	Onderhoudsk. per as per 100 K.M.
Rijtuigen (4 assen op trucks)	15	4	232355	15490	f 1,12
Gesloten goederenwagens (id.)	6 } 8	4	94826	47413	0,451
Buffetwagens en veewagen (id.)	2 }				
Open wagens, met rongen of schotten en klepwagens . .	37	4	217359	5874	1,27
Tankwagen voor wateraanvoer (één voorzien van pulsometer)	6	2	5432	905	8,05
Rijtuigen op 2 assen	4	2	8940	4470	2,04
Gesloten goederenwagens (id.)	2 } 3	2	5280	1763	0,22
Open goederenwagens (id.) . .	1 }				

Voor deugdelijk onderzoek en onderhoud werd rijtuig 4 geheel gedemonteerd, wielen verwisseld, ijzer raamwerk nieuwe kopbalken en stukken aangebracht, houtwerk van de kast gedeeltelijk vernieuwd en 16 stuks steun- en hoekijzers aangebracht, daarna gemonteerd en geschilderd.

Gelicht werden de rijtuigen: 6, 7, 9, 2, 10, 13, 15, 12, 3, 19, 11 en 12, van welke voertuigen nos. 1, 2, 11 en 13 werden geschilderd, 1 en 2 van nieuw glas voorzien en het dak van n°. 7 gedeeltelijk vernieuwd.

Buffetwagen n°. 20, gesloten goederenwagens nos. 1, 2, 4, 5 en 6, platte wagens, nos. 24, 30, 10, 26, 11, 12, 16, 28, 15, 18, 29 en 17, klepwagens nos. 44, 48, 42, 43, 47, 50, 46 en 45, en de waterwagens nos. 1 t/m 6 werden gelicht en nagezien.

Van de platte wagen n°. 16 werd het ijzeren raamwerk geheel vernieuwd en een nieuw houten wagendek van basralocus aangebracht.

De dakplaten van de buffetwagen werden gedeeltelijk en de vloerplanken van het balcon geheel vernieuwd. Goederenwagens nos. 2 en 6 werden geschilderd. Het ijzerwerk der voertuigen werd geteend en de houten vloeren van boven met binnenteer en van onderen met carbolineum bestreken. De bronzen aspotmetalen, welke zijdelings te veel waren afgesleten, werden uitgeschaafd en gevoerd met magnoliametaal; voorts werden wielbandages, in totaal 228 stuks, weder op profiel gedraaid en indien noodig vernieuwd.

Na elke lichting der voertuigen werd het remwerk geverifieerd en een remproef gehouden met een snelheid van 30 K.M. per uur, de afstand waarbij de voertuigen tot stilstand werden gebracht varieerde van 20—36 Meters.

Weg en werken.

Baan. De baan verkeerde in goeden staat van onderhoud. Van K.M. 49—63 werden de dwarsliggers vernieuwd.

Ballasten. Van uit de zandputten van Zanderij I en Zanderij II werden de baangedeelten tusschen K.M. 68 en 76 en K.M. 79 en 92 bijgeballast.

Voor instandhouding van de aarden baan werd tusschen K.M. 74 en 78, 81 en 83 en 123 en 124 grond aangereden.

Kunstwerken. Aan de bruggen werd het gewoon onderhoud verricht. Doorlaten van cementbuizen werden gelegd bij K.M. 60^{200} 63^{200} en 69^{135}.

Op verschillende punten tusschen K.M. 5 en 8^{600} werd eene beschoeiing aangelegd tot bescherming van de baan.

Gebouwen. Het gewoon onderhoud van de dienstwoningen van Lelydorp tot Dam vond plaats.

Het terrein van de arbeiderswoningen te Kwakoegron en Sectie O werd opgehoogd.

Telefoon. De werking van de spoorwegtelefoon was bevredigend.

HOOFDSTUK M.

GELDELIJKE AANGELEGENHEDEN.

Muntwezen. De geldomloop ondervond geen stremming.

De in vorige verslagen vermelde maatregel tot uitgifte van zilverbons werd in den loop van het jaar 1922 beperkt tot de uitgifte van zilverbons ter waarde van een rijksdaalder alleen door de intrekking bij besluit van 7 Juni 1922 (*Gouvernementsblad* n°. 42) van de zilverbons van f 1 en f 0,50. Aan houders van deze buiten omloop gestelde zilverbons werd een termijn van zes maanden gegeven ter inwisseling daarvan uitsluitend bij de Surinaamsche Bank. Voor in het buitenland vertoevende houders werd deze termijn gesteld op één jaar.

Op 31 December 1922 waren uitgegeven en in omloop:

76 000 bons van f 2,50,

en nog niet ingewisseld:

40 000 bons van f 1 en 128 000 bons van f 0,50.

In 1922 werden ingetrokken en vernietigd:

38 000 bons van f 2,50;

320 000 bons van f 1, en

52 000 bons van f 0,50.

Het achterhouden van alle zilvergeld, dat in de kassen van de Surinaamsche Bank en in de landskassen binnenkwam, kon worden gestaakt. Geleidelijk werd dit zilvergeld, mede door de inwisseling der ingetrokken zilverbons, weder in circulatie gebracht. Het bedrag van f 1 106 500, dat aan Nederlandsche zilveren munt bij de Bank in voorraad was op 31 December 1921, daalde tot f 856 000 op hetzelfde tijdstip in 1922.

Geschonden en verminkte munten werden niet naar Nederland opgezonden. Hoewel de maatregel tot intrekking van geschonden munt bestendigd werd, was het bedrag hiervan, dat op 31 December 1922 in 's Lands kas aanwezig was, niet gestegen boven f 8700, welk bedrag in het vorig verslag is genoemd.

De ronde stuivers bleven in omloop.

De Surinaamsche Bank beschikte in 1922 over een metaalvoorraad van gemiddeld f 1 406 106 of gemiddeld f 853 823 meer dan noodig was tot dekking van de opeischbare verbintenissen, welke gemiddeld f 3 158 004 bedroegen.

De Bank voerde geen vreemde munt in en exporteerde evenmin vreemde of Nederlandsche munt.

Aan particulieren verkocht de Bank alleen voor een waarde van f 8606 aan vreemde munt.

De verplichte dekking der Bank werd nog steeds gehandhaafd op het verhoudingscijfer van 1/5.

Vanwege de kolonie werd Nederlandsche munt ingevoerd tot een bedrag van f 120 000.

Begrooting. Met verwijzing naar de op blz. 25 van het vorig verslag voorkomende opgaaf der in het *Gouvernementsblad* van 1922 opgenomen verordeningen en publicaties, wordt aangeteekend, dat inmiddels in het *Gouvernementsblad* van 1923 onder n°. 35 is opgenomen de verordening van 11 Mei 1923, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1924.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 zijn opgenomen:

onder n°. 43: de publicatie van 23 Juni 1923, waarbij wordt afgekondigd de wet van 5 Mei 1923 (*Staatsblad* n°. 192), houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1923;

onder n°. 46: de publicatie van 28 Juni 1923, waarbij wordt afgekondigd de wet van den 5den Mei 1923 (*Staatsblad* n°. 194), houdende nadere wijziging en verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1921.

Belastingen. Een overzicht van de opbrengst van de voornaamste belastingen in de laatste 10 jaren is opgenomen in bijlage K.

Verder is in bijlage L opgenomen een staat van inkomens, welke bijgedragen hebben tot de opbrengst van de inkomstenbelasting over 1922.

De nieuwe tariefverordening, waarvan in het vorig verslag melding is gemaakt, kwam tot stand, maar kon eerst met 1 Januari 1923 in werking worden gebracht. In verband daarmede werd het heffen van opcenten op de invoerrechten, waarmede enkele artikelen zijn belast, ook gedurende 1922 bestendigd.

In het *Gouvernementsblad* van 1922 zijn opgenomen:

onder n°. 34: het besluit van 8 Mei 1922 tot vaststelling van de formulieren der aangifte- en aanslagbiljetten en van de modellen der registers en overige stukken, mitsgaders voorschriften ter uitvoering van de verordening van 4 Mei 1921 (*Gouvernementsblad* n°. 112) op de inkomstenbelasting;

onder n°. 54: de verordening van 10 Mei 1922 omtrent de heffing van invoerrechten;

onder n°. 55: de verordening van 10 Mei 1922 tot nadere wijziging van de verordening van 4 October 1890 (*Gouvernementsblad* 1891, n°. 2), houdende bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd; de strekking van deze verordening is den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd te verhoogen van f 100 tot f 200 per H.L., waarmede ingevolge de verordening van 30 December 1920 (*Gouvernementsblad* n°. 119) de heffing van opcenten op dit middel een einde nam;

onder n°. 107: de resolutie van 27 December 1922, n°. 4511, bepalende het tijdstip van inwerkingtreding van de Tariefverordening 1922 (*Gouvernementsblad* n°. 54).

In het *Gouvernementsblad* van 1923, onder n°. 16, is opgenomen de resolutie van 17 Februari 1923, n°. 611, houdende aanvulling van de resolutie van 22 April 1916, n°. 619 (*Gouvernementsblad* n°. 35), houdende vaststelling van eene instructie voor den gouvernementsaccountant in Suriname en onder n°. 18 het besluit van 8 Maart 1923 tot nadere wijziging van het besluit van 14 April 1913 (*Gouvernementsblad* n°. 24) ter uitvoering van art. 3, eerste lid, van de verordening van 23 Januari 1913 (*Gouvernementsblad* n°. 23), houdende verleening van vrijdom van invoerrecht op houtgeest en pyridine, door stylers ingevoerd, en van den accijns op binnenlandsch gedistilleerd, voor zoover een en ander bestemd is om te worden vermengd tot brandspiritus, zooals dat besluit luidt na de daarin laatstelijk bij besluit van 26 Mei 1920 (*Gouvernementsblad* n°. 28) aangebrachte wijziging.

Voor de uitvoering van de verordening van 10 December 1920 (*Gouvernementsblad* n°. 98) tot nadere wijziging van de verordening van 10 Mei 1887 (*Gouvernementsblad* n°. 25) omtrent de heffing van in- en uitvoerrechten, moesten nog telkens — behalve de in het vorig verslag vermelde — besluiten worden vastgesteld, welke werden opgenomen onder nos. 70, 78, 100 en 105 van het *Gouvernementsblad* 1922.

Ook voor de uitvoering van de Tariefverordening 1922 (*Gouvernementsblad* n°. 54) werd een 12-tal besluiten vastgesteld, welke zijn opgenomen onder nos. 89 tot en met 99 van het *Gouvernementsblad* van 1922 en onder nos. 3 en 39 van 1923.

Hypotheekkantoor. Er werden 660 borderellen van hypothecaire inschrijving aangeboden tot een bedrag van f 1 912 893, waaronder begrepen 176 inschrijvingen tot een bedrag van f 719 450 wegens kredietonderzettingen.

Ten behoeve van het immigratiefonds werden 5 inschrijvingen op plantages genomen tot een bedrag van f 161 525 en 2 op huizen en erven tot een bedrag van f 114 500, terwijl 10 doorhalingen plaats hadden tot een bedrag van f 378 030.

Op verzoek van de Surinaamsche Bank werden op huizen en erven ingeschreven 34 onderzettingen tot een bedrag van f 122 100 wegens geopende kredieten, terwijl op plantages en gronden zijn ingeschreven 114 onderzettingen wegens geopend krediet tot een bedrag van f 158 900.

Het aantal doorhalingen bedroeg 404 tot een bedrag van f 1 519 411, waaronder begrepen zijn 74 doorhalingen van inschrijvingen wegens kredietonderzettingen tot een bedrag van f 574 950.

Van de hypothecaire vorderingen der Surinaamsche Bank werden 19 doorgehaald tot een bedrag van f 67 810, wegens tegenwoordige schulden en 58 tot een bedrag van f 144 600 wegens geopende kredieten.

Het gezamenlijk bedrag der op 31 December 1922 bestaande inschrijvingen bedroeg f 9 099 904.

Bankwezen. In de kolonie zijn, na verkregen octrooi of vergunning ingevolge art. 164 van het Regeeringsreglement, gevestigd de Surinaamsche Bank en de West-Indische Cultuurbank.

A. *De Surinaamsche Bank.*

In de hoofddirectie kwam geen verandering, terwijl in de samenstelling van de directie op het einde van het jaar wijziging kwam door de aftreding en vervanging van den directeur.

De rentetarieven ondergingen in 1922 geen wijziging. Zij bedroegen het geheele jaar:

discontowissels 8 %;
discontopromessen 9 %;
beleening effecten 8 %;
,, goederen en documenten 8 %;
,, wissels 8 %;
,, munt en muntmateriaal 7 %;
,, hypotheekrente 7 %.

De directie ging voort met haren arbeid om de noodige bewegelijkheid in de promesseportefeuille te houden en kon op haar pogingen met succes terugzien. De algemeene malaise in de kolonie vertoonde hierbij echter wel haren invloed in

dien zin, dat geldnemers, na de afbetaling hunner schuld, spoediger weder de hulp der Bank noodig hadden dan vroeger.

Door malversaties van een ambtenaar aan het Immigratie-departement, die het vertrouwen bezat der Britsch-Indische immigranten en herhaaldelijk als hun gemachtigde optrad, kwam tegen het einde van het jaar eenige stagnatie in de geregelde afdoening van de promessen van eenige Britsch-Indiërs.

Direct gevolg voor de Bank van de intrekking van de zilverbons van f 1 was, dat in 1922 een bedrag van f 319 195,43 aan specie uit hare kassen wegvloeide.

In den loop van het jaar bleek dat de maatregel van matige rentevergoeding voor à deposito te storten gelden, alleen ingevoerd voor kleine beleggers, ook voor belangrijke bedragen werd te baat genomen, wat natuurlijk niet de bedoeling van de Bank was. Daarom werd het maximum van bedragen, waarop rente wordt vergoed, gesteld op f 3000. Deze wijziging kon eerst in 1923 in volle werking treden.

Het percentage van de dekking door munt van het totaal bedrag der bankbiljetten, der rekening-courant-saldi en van andere in de kolonie dadelijk opeischbare vorderingen bewoog zich tusschen 46,19 en 58,17 %.

De moeilijkheden in het wisselbedrijf hielden in 1922 aan, doordien het euvel, dat in 1921 de koloniale toestanden beheerschte, nl. de onmogelijkheid om voor de koloniale stapelproducten op de wereldmarkt een behoorlijken prijs te verkrijgen, bleef voortduren, zoodat de Bank zich verplicht achtte de afgiftekoers op Nederland, bij het begin van het jaar bedragende voor zicht 104, te verhoogen tot 105. Toen later bleek, dat voortdurende verhooging van den koers verminderde vraag naar wissels ten gevolge had, kon tot verlaging van den koers worden overgegaan en werd zij teruggesteld op 104 en later geleidelijk tot 101.

Het gelukte echter niet dezen koers te handhaven. De Bank moest in de tweede helft van het jaar ter zelfverdediging weder tot verhooging van den wisselkoers overgaan en wel tot 102, terwijl eene verdere verhooging tot 103 tegen het einde van het jaar volgde.

In het begin van 1922 werd — zooals reeds in het vorig verslag werd medegedeeld — het bijkantoor te Nieuw-Nickerie geopend, waarover in het eerste jaar niet te klagen viel.

De geldelijke uitkomsten van de Bank waren:

ontvangen aan interest		f 233 245,46^5
„ „ wisselagio's, enz.		187 524,66
		f 420 770,12^5
af: algemeene onkosten	f 172 175,54^5	
afschrijving ongeregelde en dubieuze vorderingen	6 654,75	
afschrijving kantoorgebouw Amsterdam	5 000,—	
afschrijving onkosten kantoorgebouw en inrichting agentschap Nieuw-Nickerie	10 000,—	
afschrijving op verkoop van Fransch zilver te New-York	3 610,76	
verhooging reserve voor verbouwing bankgebouw te Paramaribo	10 000,—	
verhooging van de disconto-reserve	70 000,—	
afschrijving op onze deelneming in het kapitaal West-Indische Cultuurbank	40 000,—	
		f 317 441,05^5
Netto winst		f 103 329,07
af: 6 % dividend voor de aandeelhouders (art. 41 der statuten)		60 000.—
		f 43 329,07
af: 20 pct. aan de hoofddirectie, directie en commissarissen		8 665,81
van de overwinst groot		f 34 663,26
komt 1/3 aan het reservefonds		11 554,42
„ 1/3 aan de aandeelhouders		11 554,42
„ 1/3 aan de koloniale kas		11 554,42

Voor de aandeelhouders komt daarbij dan nog f 1044,99, zijnde onverdeeld dividendsaldo over 1921.

Van het voor aandeelhouders bestemde deel kan dan nog ½ % als dividend worden uitgekeerd, terwijl het saldo als onverdeeld op de balans wordt gelaten, ten einde daaruit de verschuldigde dividendbelasting te betalen.

B. *West-Indische Cultuurbank.*

Op 1 Januari 1922 stond de bank nog in relatie met de 7 plantages, aan welke ook in 1921 steun was verleend. Het totaal dier opvorderbare voorschotten bedroeg op dien datum f 380 269,57^5.

Aan deze plantages werd in den loop van het jaar 1922 f 245 986,48 verstrekt, terwijl de Bank in dat jaar tevens steun verleende aan nog 2 andere plantages tot een gezamenlijk bedrag van f 103 652,67.

De marktprijzen van koffie en cacao bleven ook in 1922 laag; het product was moeilijk te realiseeren wegens de geringe vraag. De voorschotten konden dientengevolge niet worden aangezuiverd en er was van rentebetaling in het geheel geen sprake.

HOOFDSTUK N.

VOORSCHRIFTEN OMTRENT LANDSDIENAREN.

Behalve de reeds in het vorig verslag vermelde, werden in 1922 ten aanzien van burgerlijke ambtenaren nog de volgende voorzieningen getroffen, welke in het *Gouvernementsblad* van 1922 zijn opgenomen:

onder n°. 71: de resolutie van 11 September 1922, n°. 3260, ter bekendmaking van het Koninklijk besluit van 3 Juli 1922 (*Staatsblad* n°. 429) tot nadere wijziging van het besluit van 19 Mei 1917 (*Staatsblad* n°. 104), houdende bepalingen betreffende den Geneeskundigen Raad van het Departement van Koloniën;

onder n°. 106: de publicatie van 21 December 1922, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van den 30sten September 1922 (*Staatsblad* n°. 542) tot wijziging van art. 3 van het Koninklijk besluit van 19 October 1918 (*Staatsblad* n°. 571, *Gouvernementsblad* 1919, n°. 7, *Publicatieblad* 1919, n°. 1), regelende de toekenning van een toelage aan gewezen

Nederlandsche ambtenaren en onderwijzers wegens de vervulling in Suriname of in Curaçao van een koloniaal ambt.

Verder zijn in het *Gouvernementsblad* van 1923 opgenomen:

onder n°. 4: de resolutie van 19 Januari 1923, n°. 219, betreffende de toekenning in 1923 van een kinderbijslag aan koloniale landsdienaren en aan personeel werkzaam aan bijzondere inrichtingen van onderwijs, die uit de koloniale kas ondersteuning genieten;

onder n°. 10: de resolutie van 29 Januari 1923, n°. 340, tot intrekking van art. 34 van de Instructie voor de ambtenaren en beambten van politie in de kolonie Suriname, vastgesteld bij resolutie van 30 December 1918, n°. 4282 (*Gouvernementsblad* n°. 106);

onder n°. 12: de resolutie van 2 Februari 1923, n°. 401, tot nadere wijziging van de resolutie van 8 December 1916, n°. 4616 (*Gouvernementsblad* n°. 8), houdende nadere regeling der vergoeding voor reis- en verblijfkosten en van de tegemoetkoming voor verhuizingskosten;

onder n°. 13: de verordening van 10 Februari 1923 tot nadere wijziging van de verordening van 2 Januari 1904 (*Gouvernementsblad* n°. 15) tot regeling van de ondersteuning aan besturen van bijzondere scholen voor lager onderwijs en van de jaarwedden der onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs;

onder n°. 16: de resolutie van 17 Februari 1923, n°. 611, houdende aanvulling van de resolutie van 22 April 1916, n°. 1619 (*Gouvernementsblad* n°. 35), houdende vaststelling van eene instructie voor den Gouvernements-accountant in Suriname;

onder n°. 22: de publicatie van 17 Maart 1923, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 15 Januari 1923, n°. 30, tot aanvulling onder meer van het Koninklijk besluit van 10 Maart 1917, n°. 28 (*Gouvernementsblad* n°. 38) omtrent de vrijstellingen van dienst en de binnen- en buitenlandsche verloven in den Surinaamschen burgerlijken dienst, zooals dat Koninklijk besluit is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 7 Januari 1921, n°. 54 (*Gouvernementsblad* n°. 17);

onder n°. 26: de resolutie van 10 April 1923, n°. 1236, tot nadere wijziging van art. 13 van de instructie voor de ambtenaren en beambten van politie in de kolonie Suriname, vastgesteld bij resolutie van 30 December 1918, n°. 4282 (*Gouvernementsblad* n°. 106);

onder n°. 30: de resolutie van 24 April 1923, n°. 1974, houdende nadere bepalingen ten aanzien van de toepassing van de bij resolutie van 21 Mei 1921, n°. 1794 (*Gouvernementsblad* n° 44) aangebrachte aanvulling in de duurtebijslagregelingen 1920 en 1921;

onder n°. 49: de publicatie van 18 Juli 1923, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 4 Juni 1923, n°. 31, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 10 Maart 1917, n°. 28 (*Gouvernementsblad* n°. 38) omtrent de vrijstellingen van dienst en de binnen- en buitenlandsche verloven in den Surinaamschen burgerlijken dienst.

HOOFDSTUK O.

IMMIGRATIE EN KOLONISATIE.

I. Immigratie.

§ 1. *Immigratie-Departement.* In het beheer van het Immigratie-Departement kwam in 1922 geen verandering.

Den 12den September 1922 overleed plotseling de commies van het Immigratie-Departement H. F. Wesenhagen, die als zoodanig optrad als vervanger van den agent-generaal, krachtens de Gouvernementsresolutie van 11 Augustus 1905, n°. 9385, en die, evenals zijne voorgangers, de geldelijke administratie van dit Departement voerde.

Na het plotselling overlijden van dien commies, is gebleken, dat hij reeds jaren malversatiën had gepleegd in de administratie van onder zijn beheer zijnde gelden, zoowel toekomende aan het immigratiefonds als aan immigranten en dat hij gelden had verduisterd tot aanzienlijke bedragen, voor zoover is kunnen worden nagegaan tot een totaal bedrag van f 137 179.

§ 2. *Buitenlandsche agentschappen.* In het beheer van het agentschap op Java, kwam in 1922 geen verandering.

Aan den heer L. Grommers, sedert Augustus 1901 emigratie-agent voor Suriname te Calcutta, werd, in afwachting van de beschikking op diens verzoek om eervol ontslag uit 's lands dienst, met ingang van 13 April 1922 verlof buiten bezwaar van den lande verleend. De heer J. C. F. Deddes werd tot tijdelijk emigratie-agent aangesteld.

Bij beschikking van 9 April 1923, n°. 1203, werd den heer L. Grommers gerekend van 13 April 1922 het gevraagd eervol ontslag uit den dienst verleend en tot nader bestendigd de tijdelijke aanwijzing van den heer J. C. F. Deddes tot emigratie-agent voor Suriname.

§ 3. *Aanvoer van immigranten.* Gedurende 1922 hadden 2 aanvoeren van immigranten plaats uit Nederlandsch-Indië, te weten: per stoomschip *Banda* van de Stoomvaart-Maatschappij Nederland op 25 Februari, behoorende tot het transport van het verschepingsjaar 1921, en per stoomschip *Madioen* van de Stoomvaart-Maatschappij Rotterdamsche Lloyd op 26 Augustus.

Beide schepen stoomden door tot de reede van Paramaribo, in afwijking van vroeger, toen de immigranten door een Gouvernementsstoomer, welke langszijde van de emigrantenschepen kwam te liggen, op zee op ± 30 mijlen afstand van Paramaribo moesten worden overgenomen en naar Paramaribo overgebracht.

Het stoomschip *Banda* verliet Tandjoengpriok den 15den December 1921 met 813 emigranten, te weten: 541 mannen, 232 vrouwen en 40 kinderen.

Van Tandjoengpriok vertrokken den 15den December 1921, moesten den 21sten d. a. v. te Belawan worden achtergelaten 7 volwassenen en 1 kind, behoorende bij een der volwassenen, aangezien bij de volwassenen werd geconstateerd „meningitis cerebro-spinalis epidemica", terwijl op last van den burgerlijken geneeskundigen dienst te Médan, den 23sten d. a. v. te Sabang het geheele transport werd ontscheept en tot en met den 23sten Januari d.a.v. op Poeloe Roebiah in quarantaine gesteld.

Op Poeloe Roebiah overleden 1 volwassene en 1 kind; wegens ziekte werden achtergelaten 11 volwassenen en 2 kinderen, terwijl 9 volwassenen van daar zijn gedrost.

Van Sabang vertrokken met 781 emigranten, t. w.: 745 volwassenen en 36 kinderen, overleden aan boord 3 volwassenen en 7 kinderen en werden 6 kinderen geboren, waarvan 4 kinderen behoorden tot de hiervoren vermelde 7 overleden kinderen, zoodat den 25sten Februari 1922 te Paramaribo aankwamen 777 immigranten, t. w.: 519 mannen, 223 vrouwen, waarvan 85 buiten contract, vergezellende hunne mannen, 1 jongen van 10 tot 15 jaren, alsmede 16 jongens en 18 meisjes beneden 10 jaren.

De immigranten zagen er zeer vermoeid uit, hetgeen moet worden toegeschreven aan de lange reis van 72 dagen in een voor zulk een lang traject voor het vervoer van zulk een

groot aantal immigranten niet geschikt gebleken stoomschip.

Over de behandeling aan boord hadden zij echter niet te klagen.

Bij aankomst te Paramaribo werden 3 volwassenen naar het militair hospitaal geëvacueerd. Bij het daarna ingesteld hoofdelijk geneeskundig onderzoek, bleek het noodig ter behandeling en verpleging in die inrichting nog op te nemen 50 volwassenen en in de depôts onder geneeskundige behandeling te stellen 191 volwassenen.

Van de 244 hiervoren bedoelde immigranten waren lijdende aan:

huidziekte	125
geslachtsziekte	40
vergroote milt tengevolge van malaria	12
bronchitis	16
bloedarmoede en lichaamszwakte	18
liesbalontsteking	5
beri-beri	7
pneumonia	4
anchylostomiasis	3
tuberculose	1
lepra	1
influenza	2
andere ziekten	10
	244

Met deze eerste verscheping vanwege het Algemeen Delisch Emigratie-Kantoor, werden eenige teleurstellingen ondervonden door de ongeschiktheid voor het immigrantenvervoer over zulk een lang traject van het door de Stoomvaart Maatschappij Nederland beschikbaar gesteld stoomschip *Banda* en het uitbreken van influenza en meningitis onder de emigranten in het begin van de reis.

Door dezerzijds ter kennis van den emigratie-agent gebrachte uitvoerige mededeelingen en bemerkingen, in verband met de aankomst te Paramaribo van bedoeld transport, kon van de met dit eerste door het Algemeen Delisch Emigratie-Kantoor behandelde transport opgedane ervaringen, een nuttig gebruik worden gemaakt bij de verzorging van het toen reeds in voorbereiding zijnde tweede, per stoomschip *Madioen* verscheepte transport.

Den 15den Juli 1922 verliet het stoomschip *Madioen* van de Stoomvaart-Maatschappij Rotterdamsche Lloyd Tandjoengpriok met 1201 emigranten, w.o. 80 kinderen, en kwam te Paramaribo den 26sten Augustus d. a. v., d. i. na een reis van 42 dagen, aan met 1198 emigranten, t. w.: 761 mannen, 357 vrouwen, van wie 169 buiten contract, vergezellende hare mannen, 2 jongens en 1 meisje van 10 tot 15 jaren, alsmede 44 jongens en 33 meisjes beneden 10 jaren.

Gedurende de reis overleden 2 mannen, 1 vrouw en 1 kind en werd geboren een jongen.

Dit transport, dat sedert den aanvoer van immigranten in Suriname het grootste aantal immigranten omvatte, maakte bij aankomst een zeer gunstigen indruk; de immigranten zagen er zeer goed uit en hadden over de behandeling aan boord niet te klagen.

Door dezerzijds genomen maatregelen werd, per volwassen immigrant van dit transport, aan passagekosten f 85 minder betaald dan voor het per ss. *Banda* op 15 December 1921 verscheept transport, hetgeen eene besparing aan passagekosten van ± 1 ton gouds tengevolge heeft gehad.

Bij aankomst te Paramaribo werden naar het Militair Hospitaal opgezonden 17 volwassenen, lijdende aan waterpokken; bij het daarna ingesteld hoofdelijk geneeskundig onderzoek bleek het noodig ter behandeling en verpleging in die inrichting nog op te nemen 30 volwassenen en onder geneeskundige behandeling in de depôts te stellen 281 volwassenen.

Van de 328 hiervoren bedoelde immigranten waren lijdende aan:

waterpokken	19
dysenterie	1
breuk	5
yaws	2
influenza	1
hartziekte	8
bloedarmoede	24
uitputting	1
parotritis	3
geelzucht	1
naziekte beri-beri	1
vergroote milt	5
malaria	1
geen pees-reflex	6
huidziekte	85
eczeem	34
scabies	2
hoest	2
bronchitis	52
oogziekte	8
geslachtsziekte	47
wonden	2
mondziekte	1
koortsen	16
longvliesontsteking	1
	328

§ 4. *Terugvoer van immigranten.* In 1922 vond terugvoer van immigranten niet plaats, noch naar Nederlandsch-Indië, noch naar Britsch-Indië.

§ 5. *Getalsterkte, aantal huwelijken, geboorten en sterften onder de immigranten, hun algemeene toestand*, andere bijzonderheden, ook van hen, die niet onder werkovereenkomst verbonden zijn.

I. *Uit Nederlandsch-Indië.*

Op 1 Januari 1922 waren onder werkovereenkomst verbonden 10 749 Nederlandsch-Indische immigranten, te weten: 6105 mannen, 3705 vrouwen, 480 jongens en 459 meisjes en op 31 December 1922 11 389, t. w.: 6770 mannen, 3620 vrouwen, 480 jongens en 519 meisjes.

Er werden 45 huwelijken gesloten, waarbij 37 kinderen werden erkend. Het aantal huwelijken in de jaren 1918—1922 bedroeg achtereenvolgens 70, 46, 43, 20 en 45. Deze huwelijken werden alle gesloten krachtens de verordening van 2 September 1907 betreffende huwelijken van Aziaten (*Gouvernementsblad* 1908, n°. 2).

Het aantal niet onder werkovereenkomst verbonden Nederlandsch-Indische immigranten, op de plantages gevestigd, bedroeg op 1 Januari 1922 1840, t. w.: 585 mannen, 825 vrouwen, 232 jongens en 198 meisjes.

Op 31 December 1922 waren deze getallen onderscheidenlijk 2479, t. w.: 598 mannen, 1132 vrouwen, 381 jongens en 358 meisjes.

De verhouding tusschen mannen en vrouwen bij de op plantages werkende Nederlandsch-Indische immigranten was 660 vrouwen op 1000 mannen.

Het aantal geboorten bij de onder overeenkomst verbondenen bedroeg 337; op de 100 vrouwen was de geboorte dus 9,2, tegen 12,09 in 1921.

De sterfte van de onder overeenkomst verbondenen bedroeg 177 personen, d. i. 1,50 ten honderd van de gemiddelde bevolking. Naar den leeftijd gerangschikt waren er 91 sterfgevallen beneden 1 jaar, 15 van 1 tot 10 jaar en 71 van 10 jaar en daarboven.

II. *Uit Britsch-Indië.*

Op 1 Januari 1922 waren onder werkovereenkomst verbonden 230 Britsch-Indische immigranten, t. w.: 199 mannen, 14 vrouwen, 7 jongens en 10 meisjes en op 31 December 1922 149, t. w.: 140 mannen, 4 vrouwen, 2 jongens en 3 meisjes.

Tusschen Britsch-Indiërs werden 143 huwelijken gesloten, waarbij 223 kinderen gewettigd werden. Het aantal huwelijken van 1918—1922 bedroeg achtereenvolgens 252, 228, 219, 118 en 143. De huwelijken werden eveneens alle gesloten krachtens de verordening van 2 September 1907 betreffende huwelijken van Aziaten (*Gouvernementsblad* 1908, n°. 2).

Het aantal niet onder werkovereenkomst verbonden Britsch-Indiërs op de plantages gevestigd bedroeg op 1 Januari 1922 1147, t. w.: 490 mannen, 282 vrouwen, 203 jongens en 172 meisjes.

Op 31 December 1922 waren deze getallen onderscheidenlijk 1173, t. w.: 510 mannen, 267 vrouwen, 229 jongens en 167 meisjes.

De verhouding tusschen mannen en vrouwen bij de op de plantages werkende Britsch-Indische immigranten, al of niet onder werkovereenkomst verbonden, bedroeg 427 vrouwen op de 1000 mannen.

Het aantal geboorten onder de bij overeenkomst verbondenen bedroeg nihil; op de 100 vrouwen waren de geboorten dus nihil tegen 7,86 in 1921.

Onder bij overeenkomst verbonden immigranten kwamen geen sterfgevallen voor.

III. *Mededeelingen op beide groepen betrekking hebbende.*

De werkovereenkomsten van 36 Nederlandsch-Indische immigranten en van 15 Britsch-Indiërs werden met onderling goedvinden van huurder en immigrant en met goedkeuring van den Gouverneur verbroken.

In verband met de verordening van 10 December 1920 (*Gouvernementsblad* n°. 102) tot afwijking van de verordening van 21 Augustus 1878 (*Gouvernementsblad* 1880 n°. 3) betreffende de oprichting van een immigratiefonds, is door het immigratiefonds geen restitutie geschied.

Het aantal niet onder overeenkomst verbonden immigranten, dat elders dan op de plantages gevestigd was, bedroeg op 31 December 1922 5719 Nederlandsch-Indiërs en 29 795 Britsch-Indiërs.

Nog bevonden zich in de kolonie ± 1972 Britsch-Indiërs, afkomstig van naburige koloniën, die bij het Immigratie-Departement waren ingeschreven.

De sterfte onder de vrije immigranten bedroeg voor immigranten uit Nederlandsch-Indië 128 of 17,29 per 1000 en voor Britsch-Indië 529 of 17,22 per 1000 en de geboorten onderscheidenlijk 224 en 992 of 30,26 en 32,22 per 1000 van de gemiddelde bevolking.

In de inrichting ter verpleging van melaatschen op Groot Chatillon bevonden zich op 31 December 1922 21 Nederlandsch-Indische en 22 Britsch-Indische immigranten.

In het gesticht ter verpleging van krankzinnigen op Wolffenbuttel waren aan het einde van 1922 opgenomen 27 Nederlandsch-Indiërs en 35 Britsch-Indiërs.

In de inrichting ter verpleging van ouden en gebrekkigen 's Landsgrond Boniface bevonden zich op 31 December 1922 42 Nederlandsch-Indiërs, 91 Britsch-Indiërs en 14 Chineezen.

§ 6. *Getuigschriften wegens geëindigden diensttijd.* Wegens geëindigden diensttijd werden uitgereikt aan immigranten uit Nederlandsch-Indië 879 en aan immigranten uit Britsch-Indië 236 getuigschriften.

§ 7. *Hernieuwde werkovereenkomsten.* Het aantal immigranten, dat zich in het afgeloopen jaar na het einde van hunne werkovereenkomsten opnieuw voor den tijd van één tot 5 jaar voor veld- en fabrieksarbeid op plantages verbond bedroeg voor immigranten uit Nederlandsch-Indië 750 tegen 443 in 1921; voor immigranten uit Brisch-Indië 39 tegen 13 in 1921.

De hun betaalde uitkeeringen waren naar reden van 100 gulden voor vijf jaar.

§ 8. *Geneeskundige behandeling en verpleging, ziekte en sterfte onder de bij overeenkomst verbonden immigranten.*

Omtrent de geneeskundige behandeling en verpleging in de plantageziekenhuizen, in het Militair Hospitaal te Paramaribo en in de infirmerie te Nieuw-Nickerie worden de volgende cijfers medegedeeld:

		Nederlandsch-Indiërs.	Britsch-Indiërs.
Op 1 Januari 1922 waren onder behandeling		428	15
Onder behandeling gekomen		18 960	581
		19 388	596
Hiervan zijn hersteld	18 782		587
Overleden	177		—
		18 959	587
Op 31 December bleven dus onder behandeling		429	9
Het aantal ziektedagen bedroeg		168 080	5 118

Uit deze gegevens blijkt, dat er op de 100 onder werkovereenkomst verbonden immigranten voorkwamen:

bij immigranten uit Nederlandsch-Indië 171 ziektegevallen;

bij immigranten uit Britsch-Indië 306 ziektegevallen, terwijl het aantal ziektedagen gemiddeld bedroeg voor een immigrant uit Nederlandsch-Indië 15 en voor een immigrant uit Britsch-Indië 27.

Het sterftecijfer gedurende de laatste 10 jaren van Nederlandsch-Indische immigranten staat in verhouding tot dat der Britsch-Indische immigranten als volgt:

Jaartal.	Onder werkovereenkomst verbonden immigranten.		Niet onder werkovereenkomst verbonden immigranten.	
	Ned.-Indiërs.	Br.-Indiërs.	Ned.-Indiërs.	Br.-Indiërs.
1913	0,87	2,04	1,94	1,62
1914	0,84	1,99	2,89	1,28
1915	0,54	0,85	1,37	1,10
1916	0,58	1,14	1,24	1,28
1917	0,92	0,96	1,59	1,29
1918	1,40	2,02	2,87	1,80
1919	2,92	6,49	4,13	3,01
1920	0,95	2,01	2,55	1,49
1921	1,50	1,77	2,48	1,51
1922	1,50	nihil	1,72	1,72

§ 9. *Arbeid, werkverzuim en loon.* In een staat (bijlage M[1]) zijn opgenomen de gegevens, betreffende door de immigranten op elke plantage verrichten arbeid, gepleegde werkverzuimen en de aan hen uitbetaalde loonen.

§ 10. *Klachten en strafbare feiten.* Door immigranten werden de volgende klachten tegen huurders of werkgevers ingebracht.

Getal.	Ingebrachte klachten van immigranten tegen huurders, gezagvoerders, geneeskundigen en opzichters. Namen der districten en aard der klachten.	Ingetrokken of niet vatbaar voor vervolging.	Door den eersten rechter vrijgesproken.	Door den eersten rechter veroordeeld.	In hooger beroep.	Aanmerkingen.
	Uit Nederlandsch-Indië:					
	Nickerie.					
1	te zwaar werk	1	—	—	—	Ongegrond bevonden.
	Cottica.					
4	mishandeling	—	1	3	—	3 opzichters onderscheidenlijk f 10, f 20 en f 10 boete.
	Saramacca.					
1	te zwaar werk	1	—	—	—	Ongegrond bevonden.
1	niet uitbetalen van loon.	1	—	—	—	
	Beneden-Commewijne.					
10	mishandeling	—	—	10	—	1 opzichter f 10 boete of 8 d. hechtenis. 1 opzichter f 20 boete of 14 d. hechtenis. 3 opzichters f 5 boete of 5 d. hechtenis. 1 opzichter f 5 boete of 3 d. hechtenis. 1 gezagvoerder f 2,50 boete of 2 dagen hechtenis. 1 gezagvoerder f 15 boete of 5 dagen hechtenis. 1 gezagvoerder f 0,50 boete of 1 dag hechtenis. 1 ziekenoppasser f 15 boete of 14 dagen hechtenis.
		3	1	13	—	

Op elke 100 onder werkovereenkomst verbonden immigranten bedroeg het aantal door hen ingebrachte klachten:

a. voor immigranten uit Nederlandsch-Indië 0,15;

b. ,, ,, ,, Britsch-Indië nihil.

Het aantal tegen immigranten ingediende klachten ter zake van overtredingen en misdrijven, wordt in den hieronder volgenden staat vermeld.

Immigranten.	A. Overtredingen ter zake van plichtsverzuim vallende onder de artt. 29 t/m 34 der Politiestrafverordening (G.B. 1915 n°. 77).												B. Andere overtredingen dan die vallende onder de artt. 29 t/m 34 der Politiestrafverordening (G.B. 1915 n°. 77).			C. Misdrijven.		
	Onwil om te werken.						Andere overtredingen.											
	Aangebracht.		Veroordeeld.		Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.		Aangebracht.		Veroordeeld.		Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.		Aangebracht.	Veroordeeld.	Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.	Aangebracht.	Veroordeeld.	Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.						
Ned.-Indië . . .	1121	481	1116	471	5	10	473	111	455	108	18	3	176	170	6	317	285	32
Britsch-Indië . .	7	—	7	—	—	—	19	1	13	—	6	1	26	23	3	25	23	2

Op elke 100 onder werkovereenkomst verbonden immigranten bedroeg het aantal veroordeelingen:

1. voor immigranten uit Nederlandsch-Indië:

overtredingen onder A vermeld	19,42
,, ,, B ,, ...	1,53
misdrijven onder C vermeld	2,57

2. voor immigranten uit Britsch-Indië:

overtredingen onder A vermeld	10,55
,, ,, B ,, ...	12,14
misdrijven onder C vermeld	12,11

§ 11. *Spaarpenningen en geldverzending.*

a. Spaarpenningen. Het kapitaal, dat op naam van 51 Nederlandsch-Indische immigranten in de koloniale Postspaarbank is belegd, bedroeg eind December 1922 eene som van f 2770,48. Einde December 1921 was dit cijfer f 5294,97 [1]) ten name van 46 inleggers.

Het kapitaal op naam van 3044 Britsch-Indiërs belegd, beliep f 269 745,17⁵; eind December 1921 was dit cijfer f 230 512,49⁵, ten name van 2900 inleggers.

b. Geldverzendingen. Door tusschenkomst van het Immigratie-Departement hebben 40 Britsch-Indische immigranten een bedrag van f 1880 aan hunne betrekkingen in Britsch-Indië overgemaakt, tegen f 1780 door 25 hunner in 1921.

Door tuschenkomst van de Surinaamsche Bank maakten 12 Britsch-Indische immigranten over f 22 786,80, betaalbaar te Londen; 14 Britsch-Indiërs f 15 400,10, betaalbaar in Britsch Guyana; 1 Britsch-Indiër f 2875, betaalbaar te New York, en 1 Britsch-Indiër f 4720, betaalbaar op Trinidad.

§ 12. *Briefwisseling.* Door tusschenkomst van het Immigratie-Departement werden 1662 brieven van Britsch-Indiërs aan hunne betrekkingen te Calcutta verzonden, tegen 135 in 1921.

1) In het vorig verslag stond abusievelijk vermeld f 529 497.

II. Kolonisatie.

Volgens opgave van de Europeesche kolonisten in den omtrek van Paramaribo gevestigd, was de getalsterkte op 31 December 1922, 287 hoofden, t.w.: 72 mannen, 58 vrouwen, 71 jongens en 86 meisjes.

Hun veestapel bestond uit:

734 runderen (groot en klein);
76 paarden;
3 muilezels;
61 steenezels;
19 varkens.

De uitgestrektheid van het hun toebehoorend land bedroeg op 31 December 1922, 1150¼ H.A., terwijl zij nog 83¼ H.A. in huur of gebruik hadden.

In totaal dus 1233⅜ H.A. Hiervan was in cultuur 77½ H.A. terwijl 512¼ H.A. als weiland in gebruik was.

Van het in cultuur zijnde land werd in het verslagjaar verkregen:

35 930 K.G. aardvruchten;
1 380 ,, koren;
10 922 bossen bananen;
75 ,, bacoven.

Door verkoop van vee werd verkregen een bedrag van f 3204, terwijl de melkopbrengst bedroeg f 26 290,15.

Een liter stellende op een waarde van f 0,25, bedroeg de verkregen hoeveelheid melk ± 105 160 liters.

Ten opzichte van de kolonisatie uit Nederlandsch-Indië, Britsch-Indië, Britsch West-Indië en China werden de volgende gegevens verschaft:

Op 31 December 1922 waren:

a. 3529 immigranten huurders van domeinlanden voor eene oppervlakte van 5803 H.A., onder wie:

470 uit Nederlandsch-Indië;
3033 ,, Britsch-Indië;
19 ,, Britsch West-Indië, en
7 ,, China.

Ook hadden 1 Nederlandsch-Indiër en 1 Britsch-Indiër 2 erven in huur op Lelydorp, terwijl 1 Nederlandsch-Indiër een erf (domein) in huur had te Paramaribo en 46 Britsch-Indiërs erven (domein) in huur hadden, waarvan 45 te Paramaribo en 1 te Nieuw-Nickerie.

b. 170 immigranten, gebruikers en huurders van domeinland buiten vestigingsplaatsen op de voorwaarden van de verordening van 14 December 1914 (G. B. 1916 nº. 24) voor eene oppervlakte van 311,50 H.A., onder wie:

61 uit Nederlandsch-Indië en
109 ,, Britsch-Indië.

c. 1015 immigranten, gebruikers van land op vestigingsplaatsen, krachtens bovenvermelde verordening voor eene oppervlakte van 1648 H.A., onder wie:

441 uit Nederlandsch-Indië;
573 ,, Britsch-Indië, en
1 ,, Britsch West-Indië.

d. 2954 immigranten, eigenaren van land, verkregen krachtens de bovenvermelde verordening of op andere wijzen en door aankoop van ingezetenen, te zamen voor eene oppervlakte van 13 016 [1]) H.A., onder wie:

20 uit Nederlandsch-Indië;
2932 ,, Britsch-Indië;
1 ,, Britsch West-Indië, en
1 ,, China.

Op het hypotheek-kantoor stond deze oppervlakte bekend als verdeeld in 2692 perceelen, terwijl 4 Nederlandsch-Indiërs en 454 Britsch-Indiërs eigenaren waren van 440 erven, waarvan 294 te Paramaribo behoorden aan 4 Javanen en 306 Britsch-Indiërs; 145 te Nieuw-Nickerie behoorden aan 145 Britsch-Indiërs en 1 te Albina behoorde aan 1 Britsch-Indiër.

2365 uit Nederlandsch-Indië,

e. 3060 immigranten, huurders en gebruikers van land van ingezetenen, te zamen voor een oppervlakte van 2797 H.A., onder wie:

1373 uit Nederlandsch-Indië,
1687 ,, Britsch-Indië.

In het geheel waren er dus 10 728 immigranten, onder wie:

8334 ,, Brisch-Indië,
21 ,, Britsch West-Indië, en
8 ,, China,

huurders en gebruikers en eigenaren van land voor eene oppervlakte van 23 575½ H.A.

1) In 1921 bedroeg deze oppervlakte 13 035 H.A. De vermindering van het aantal H.A., terwijl het aan aantal eigenaren is vermeerderd, is ontstaan door de terugneming in den boezem van het domein van eenige perceelen. Te Nieuw-Nickerie alleen bedroeg deze terugneming 168 H.A.

De Nederlandsch-Indische en Britsch-Indische immigranten betaalden bij overdracht van domeinland onderscheidenlijk f 14 580,50 en f 34 244,50; in 1921 waren deze cijfers f 12 496,50 en f 41 821,75. Nederlandsch-Indiërs en Britsch-Indiërs betaalden voor aan ingezetenen toebehoorende perceelen en erven onderscheidenlijk f 2715 en f 93 001,50, tegen f 4600 en f 104 887,35 in 1921.

Nederlandsch-Indische immigranten hebben op de door de kolonie of door ingezetenen aan hen in gebruik of huur afgestane stukken grond verkregen:

5 259	K.G.	cacao;
21 690	,,	koffie;
200 675	,,	aardvruchten;
18 443	,,	koren;
451 381	,,	paddi;
13 840	bossen	bananen;
34 509	,,	bacoven.

Van de perceelen aan Britsch-Indiërs in eigendom toebehoorende, alsmede aan hen in huur of gebruik afgestaan, werden de navolgende voortbrengselen verkregen:

159 415	K.G.	cacao;
54 425	,,	koffie;
315 382	,,	aardvruchten;
438 917	,,	koren;
5 258 918	,,	paddi;
215 567	bossen	bananen;
274 093	,,	bacoven.

§ 13. *Uitkeeringen.* Tegen afstand van het recht op vrijen terugvoer werd in het jaar 1922 krachtens de verordening van 11 December 1914 (G. B. 1916 n°. 24) aan 128 Nederlandsch-Indische en 55 Britsch-Indische immigranten en krachtens de verordening van 21 Augustus 1878 (G. B. 1880 n°. 3) aan 609 Nederlandsch-Indische en 392 Britsch-Indische immigranten een uitkeering van f 100 verstrekt.

Het geheele aantal Nederlandsch-Indische immigranten aan wie de uitkeering, bedoeld bij verordening van 11 December 1914 (G. B. 1916 n°. 24) is verstrekt, bedroeg aan het einde van 1922, 1804 [1]) en dat der Britsch-Indische immigranten 6675 [1]) en het geheele aantal, toegekend aan Nederlandsch-Indische immigranten krachtens de verordening van 21 Augustus 1878 (G. B. 1880 n°. 3), 3097 [1]) en dat der Britsch-Indiërs 4945 [1]).

Het aantal immigranten, dat in Suriname een ander beroep dan dat van klein-landbouwer uitoefent, neemt steeds toe. Bijna in alle beroepen zijn ze vertegenwoordigd.

In Gouvernementsdienst zijn er als ambtenaar, onderwijzer, tolk, beambte van politie, stoker, bediende en ziekenoppasser.

Een 7-tal Nederlandsch-Indiërs en een 47-tal Britsch-Indiërs komen voor op de lijst van kiezers van leden voor de Koloniale Staten.

§ 14. *Marktvergunningen.* Het gemiddeld van de weekeen dagvergunningen aan Nederlandsch-Indiërs voor eene verkoopplaats te Paramaribo, bedroeg voor dagvergunningen 10, terwijl het gemiddeld getal voor Britsch-Indiërs voor weekvergunningen 61 en voor dagvergunningen 140 bedroeg.

§ 15. *Port d'armes.* Er waren 9 Nederlandsch-Indiërs en 103 Britsch-Indiërs in het bezit van een port d'armes.

§ 16. *Onderstand.* In 1922 werd aan 21 behoeftige immigranten, die zich daarvoor bij het Immigratie-Departement hadden aangemeld, aan onderstand in totaal een bedrag van f 17,30 uitbetaald, tegen f 46,75 [2]) in 1921.

1) Bij het samenstellen van dit verslag is gebleken, dat in het verslag over het jaar 1918 ten aanzien van het totaal toegekende premiën vergissingen zijn begaan, welke in dit verslag zijn hersteld.

2) In het vorig verslag stond abusief: f 4675.

III. Immigratiefonds.

Een overzicht van de werkzaamheden van den stand der uitgaven en inkomsten van het Immigratiefonds wordt als bijlage M[1] bij dit verslag gevoegd.

In het *Gouvernementsblad* van 1923 is onder n°. 34 opgenomen het besluit van 9 Mei 1923, houdende intrekking van het besluit van den 1sten November 1880 (*Gouvernementsblad* n°. 27) ter uitvoering van de 2de alinea van art. 2 der verordening van 21 Augustus 1878 betreffende de oprichting van een Immigratiefonds (*Gouvernementsblad* 1880 n°. 3).

HOOFDSTUK P.

NIJVERHEID, LANDBOUW, HANDEL EN SCHEEPVAART.

§ 1. ONTGINNING VAN DELFSTOFFEN.

De bij dit verslag gevoegde bijlagen N[1] en N[2] geven een overzicht van de in 1922 verleende en hernieuwde concessiën voor de ontginning van delfstoffen en voor de vergunningen voor het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van delfstoffen met uitzondering van bauxiet.

In het verslagjaar was het aantal verleende *vergunningen* 108 meer, met eene grootere oppervlakte van 631 160 H.A., dan in het vorige jaar.

Er zijn 28 *concessiën* tot ontginning van delfstoffen meer verleend, met eene totale oppervlakte van 11 164,70 H.A. meer, en hernieuwd 6 meer met eene mindere oppervlakte van 76,87 H.A. dan in het vorige jaar.

De opbrengst van het recht voor het ontginnen of voor het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van delfstoffen, uitgezonderd bauxiet, beliep f 43 758, terwijl de goudbelasting op het verkregen product, bedragende 7 cent per gram, f 26 910 opbracht.

Naar de door de belanghebbenden gedane aangifte bedroeg de hoeveelheid goud in 1922 gevonden aan of in de nabijheid van de:

Suriname	112 004	gram;
Saramacca	19 970	,,
Marowijne	9 128	,,
Lawa	232 544	,,
Te zamen	373 646	,,

hetgeen berekend tegen den prijs van f 1,50 per gram, eene waarde vertegenwoordigt van f 560 469.

De totale goudopbrengst bedroeg 22 464 gram meer dan in 1921.

Een van de boven aangegeven goudstreken wees voor de opbrengst in 1922, vergeleken bij die van 1921, op eene ver-

mindering en wel de Suriname van 10 397, terwijl de drie overigen eene vermeerdering aanwezen en wel de Saramacca van 3120, de Marowijne van 3422 en de Lawa van 26 319 gram.

In het verslagjaar zijn eveneens onderzoekingen gedaan naar de aanwezigheid van diamant en petroleum.

De hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft, prof. J. A. Grutterink, en de ingenieur Harrevelt hebben een onderzoek in de concessie van de Naamlooze Vennootschap Exploitatie Maatschappij Sarakreek ingesteld.

De bij het verslag gevoegde bijlagen N[3] en N[4] geven een overzicht van de gedurende 1922 verleende en hernieuwde vergunningen tot ontginning van bauxiet en verleende vergunningen tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van bauxiet.

De Naamlooze Vennootschap Surinaamsche Bauxiet-Maatschappij heeft op 13 Februari 1922 een aanvang gemaakt met de ontginning van bauxiet, terwijl aan de Naamlooze Vennootschap Nederlandsche Mijnexploratie- en -exploitatie-Maatschappij eene nadere verlenging verleend is van den termijn binnen welken een aanvang moet worden gemaakt met de ontginning van bauxiet op de verlaten plantage Rorac.

De voorbereidende werkzaamheden op Rorac zijn door den ingenieur Marstrander voltooid.

In 1922 werd 13 044 ton bauxiet uitgevoerd.

§ 2. BOSCHWEZEN.

Personeel. Het personeel van het boschwezen in min of meer vasten dienst bestond op 31 December 1922 uit:

1 beheershoutvester;
1 houtvester;
1 schrijver;
7 opzichters;
10 boschwachters;
1 herbarium-bereider, en
4 leerling-opzichters.

Om redenen van bezuiniging werden na afloop van het balata-seizoen, met ingang van 1 October 1922, twee opzichters, en met het einde van het dienstjaar nogmaals twee opzichters ontslagen.

Houtkap. De Commissie van Advies en Onderzoek in zake Surinaamsche houtsoorten, ingesteld door het Koloniaal Instituut, onder voorzitterschap van professor dr. G. van Iterson, kon, daartoe in staat gesteld door een ten laste van Suriname verleend subsidie, met ingang van 1 September 1922 tot deskundige voor het onderzoek aanstellen den heer dr. J. Ph. Pfeiffer, te voren belast met de waarneming van de betrekking van technoloog bij het Proefstation voor het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Aan het Koloniaal Instituut te Amsterdam werden ten gebruike bij het onderzoek en mede ten behoeve van de afdeeling Boschbouw van de Landbouwhoogeschool te Wageningen stamstukken van een vijf en twintigtal van de voornaamste Surinaamsche houtsoorten toegezonden.

De Commissie stelde voor de te verrichten werkzaamheden een uitvoerig werkplan op, dat in de eerste maanden van 1923 werd gepubliceerd.

De teruggang van den houthandel, waarover ten vorigen jare in dit jaarverslag gesproken werd, vond haar uiting in een belangrijke daling van den export van hout. In den loop van het jaar bleek groote behoefte aan hardhouten dwarsliggers in Zuid-Afrika en het is niet onmogelijk dat, behalve door verbetering van den geheelen wereldtoestand, ook hierdoor de afzet van Surinaamsche houtsoorten wederom zal toenemen.

Het is niet juist om de percentsgewijs sterke daling van den houtuitvoer op te vatten als een aanduiding dat de groote uitgestrektheid bosch van de kolonie, en de reusachtige voorraad waardevol hout, van minder belang zouden zijn geworden voor de ontwikkeling van het land.

Het terrein in onderzoek verleend aan het Syndicaat voor Surinaamsche Boschexploitatie, onder leiding van de Amsterdamsche Bank, werd overeenkomstig de vergunningsvoorwaarden met 90 400 H.A. verkleind en beslaat thans 709 275 H.A. De Naamlooze Vennootschap West-Indische Houthandel, die het ingevolge deze vergunning ontstaan bedrijf leidt, heeft hare werkzaamheden ook in het afgeloopen jaar in hoofdzaak beperkt tot exploitatie van de morabosschen langs de Saramacca. De veel uitgestrektere moracomplexen aan de Coppename, welke vallen binnen het aan het Syndicaat in concessie gegeven terrein, zijn practisch nog onaangeroerd.

Hetzelfde kan gezegd worden van de, eveneens belangrijke, complexen mora langs de Corantijn en gelegen binnen de concessie, verleend aan de Belgische „Algemeene Tropische Cultuur en Industrie Maatschappij". Suriname werd bezocht door een tweetal gedelegeerden van deze maatschappij, doch behalve voor een aangekondigd onderzoek werd er niemand op hare concessieterreinen te werk gesteld. Eerst in het begin van 1923 werd de exploitatie weder op kleiner schaal opgevat.

Bij de verordening van 22 Mei 1922 (*Gouvernementsblad* n°. 75) werd bepaald, dat de Gouverneur, met inachtneming van de bepalingen van die verordening en voorts onder zoodanige voorwaarden als de Gouverneur dienstig zal achten, aan den heer W. L. Kann te Pittsburg in erfpacht mocht afstaan den beschikbaren domeingrond, ter grootte van ongeveer 64 000 H.A. en begrensd als nader in die verordening opgegeven. Het betreft het terrein, te voren in concessie tot de exploitatie van hout bij de Surinaamsche Hout- en Pulp-Maatschappij en later bij den heer H. B. Handley, gelegen langs den Atlantischen Oceaan en begrensd door de particuliere landerijen en polders tusschen Surinamerivier, Saramaccakanaal en Saramaccarivier.

Volgens de Memorie van Toelichting bij deze verordening was de bedoeling van den heer W. L. Kann, hier houtkap en landbouw, waaronder voornamelijk te verstaan fruitcultuur te combineeren tot één groote onderneming. Een aanvrage om erfpacht, als de verordening beoogt, was nog niet ingekomen.

Het Boschwezen verrichtte voor den heer Kann eenige opnemingen van possentrie-bosschen. Ook deze uitgifte in erfpacht had nog niet plaats gehad.

Het Boschwezen bleef behulpzaam bij de invordering van de betaling voor belangrijke hoeveelheden rijst, welke van gouvernementswege een vijftal jaren geleden aan de boschnegers van, voornamelijk, de Boven-Suriname waren verstrekt om te voorzien in een tijd van schaarschte. Een aanmaning aan het Groot-Opperhoofd van die Boschnegers werd beantwoord met het voorstel om de rivier afvarende Boschnegers weer naar hun woonplaats terug te sturen en hout en andere producten, welke door hen afgevoerd zouden worden, in beslag te nemen ter goedmaking van de rijstschuld.

Te gelijker tijd werden nieuwe klachten vernomen over bij de Boschnegers aan de Boven-Suriname heerschende hongersnood. Deze bestaat uit een tekort aan cassave en andere producten van de kostgronden der bevolking, waardoor deze gedwongen wordt voornamelijk te leven van plantenvet, dat van in het bosch verzamelde palmpitten wordt verkregen, en van de producten van jacht en visscherij. Een werkelijke hongersnood is bij een bevolking van ongeveer 10 000 zielen, die het reusachtig groote, vruchtbare stroomgebied van de Boven-Suriname tot haar onbeperkte beschikking heeft, haast ondenkbaar.

Het voor de betrokkenen hinderlijke, maar niet gevaarlijke, tekort aan cassave en rijst werd veroorzaakt doordat honderden mannen onder de Saramaccaners van hun woonplaatsen aan de Boven-Suriname wegtrokken naar Fransch-Guyana, om daar werkzaam te zijn bij de vrachtvaart over de stroomversnellingen der boven-rivieren, terwijl zij hunne vrouwen en kinderen achterlieten zonder op voldoende wijze voor den aanleg van de noodige kostgronden voor aanplant van cassave en rijst te hebben gezorgd.

Ondersteuning van deze vrouwen en kinderen zou neerkomen op een subsidie aan de vrachtvaart op de rivieren van Fransch-Guyana. De juiste oplossing van de gerezen moeilijkheden scheen te zijn werkverschaffing en behoud van de

mannelijke bevolking bij hare dorpen. De bosschen van deze streek en de liefde van de Boschnegers voor het houtkapbedrijf bieden gelegenheid voor werkverschaffing te over. De rijkdom van de Boven-Suriname aan angélique of basralocus, welke houtsoort zich een goede markt moge veroveren, kon de oplossing van het vraagstuk slechts vergemakkelijken.

In 1922 werden verleend of vernieuwd 137 houtkapconcessiën met een totale oppervlakte van 714 881 H.A.

Voorts werden verleend of bleven in werking 11 houtkapvergunningen aan Boschnegers of Indianen buiten het vallengebied, met een oppervlakte van in totaal 39 386 H.A.

Uit deze concessiën en uit den houtkap van de Boschnegers enz. werden de laatste twee jaren de navolgende baten verkregen:

Jaartal.	Aantal ter-reinen.	Ontvangen		
		Concessie-rechten.	Retributie.	Totaal.
1921	181	f 14 641,34^5	f 15 411,01^5	f 30 052,35^5
1922	148	19 558,04	13 705,41^5	33 263,45^5

De uitvoer van hout was in de beide laatste jaren:

Jaar-tal.	Onbe-werkt timmer-hout.	Bewerkt hout (planken).	Letterhout.	Brand-hout.	Singels, stuks.	Dwars-liggers.
1921	4 638 M^3.	622 M^3.	71 946 K.G.	765 S.M.	259 550	42 M^2.
1922	2 134 „	888 „	154 210 „	308 „	20 100	—

De aankap van brandhout door het Boschwezen voor het Departement van Openbare Werken en de Koloniale Vaartuigen leverde:

aan de Koloniale Vaartuigen ... 11 328 S.M. brandhout;
aan Openbare Werken .... 2 408 „ „
aan particulieren .... 1 026 „ „

Totaal .... 14 762 S.M. brandhout,

tegen 29 308 stapelmeter in 1921.

De daling van de steenkolenprijzen maakte het voor de gasfabriek voordeeliger weder tot de uitsluitende vergassing van steenkolen over te gaan.

Voor den dienst van de Koloniale Spoorwegen werden langs de spoorbaan gekapt 10 815 bolletrie- en 2259 bruinhartdwarsliggers, in totaal 13 074 dwarsliggers. Uit de morabosschen aan de Saramacca leverde de Naamlooze Vennootschap de Nieuwe Eendracht aan dien dienst 13 118 dwarsliggers, zoodat in het afgeloopen jaar in het geheel 26 192 dwarsliggers ter beschikking van de Koloniale Spoorwegen kwamen.

Bij den aankap van brandhout werd het daarvoor geschikte hout van bruikbare afmetingen tot singels, posten en planken verwerkt. Verkregen werden 247 000 singels, posten en planken ter waarde van ongeveer f 1000.

In *Gouvernementsblad* 1922, n°. 77, is opgenomen de resolutie van 9 October 1922, n°. 3592, houdende vaststelling van de voorwaarden en bepalingen, waaronder tot nadere concessiën tot het bewerken van hout op domeingrond in Suriname worden verleend.

Balatabedrijf.

Onderzoek naar de aanwezigheid van balata. Volgens art. 42 der balataverordening werden 3 bijzondere vergunningen tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van balata in de z.g. „tweede zône" van die industrie verleend.

Exploitatie van balata op eigendomsperceelen. Ingevolge Hoofdstuk II der balataverordening werden 7 aangiften gedaan voor de exploitatie van balata op niet tot het domein behoorenden grond. De aanvoer van de 26, einde 1922 in werking zijnde particuliere perceelen bedroeg 2817½ K.G., tegen 3181 K.G. in 1921.

Exploitatie van balata op Domeinland. De houdster van de grootste oppervlakte in concessie voor de exploitatie van balata verzocht met aandrang aan den Gouverneur om verlichting van de lasten, die op dit bedrijf drukten, onder mededeeling, dat afwijzing van haar verzoek tot staking van haar bedrijf zou kunnen leiden.

Bij beschikking van 24 Juli 1922, n°. 2635, benoemde de Gouverneur eene commissie, bestaande uit de heeren J. G. van de Stadt, adminstrateur van financiën, A. N. A. van Amson, wd. Gouvernements-landmeter, en J. W. Gronggrijp, beheershoutvester, met de opdracht gegevens te verzamelen ter beantwoording van de vraag, of de verkoopwaarde van balata gelijken tred heeft gehouden met de hoogere exploitatiekosten der balatabedrijven, ten einde te kunnen beoordeelen of verlichting der lasten noodzakelijk was.

In haar rapport, dd. 7 September 1922, kwam de commissie tot de gevolgtrekking, dat het inderdaad volkomen juist was, dat bij de toen geldende marktprijzen geen winst werd verkregen; zij stelde voor eene tijdelijke vermindering van de op balata geheven retributie en concessierechten met een derde. De Gouverneur diende bij de Koloniale Staten een ontwerp in, om deze vermindering te bewerkstelligen voor het tijdvak van 1 Juli 1922 tot eind 1923. Aan het einde van het verslagjaar was over dit voorstel nog niet beslist.

Van de concessie-terreinen werd in 1922 in het geheel aangevoerd 542 845 K.G. balata, tegen 484 038½ K.G. in 1921, een stijging dus van ongeveer 16 pct., waaraan de aanvoeren van Paramaribo en Nieuw-Nickerie in ongeveer gelijke mate deelnamen.

Volgens opgave van de exploitanten werd de balata-oogst van 1922 verkregen door 895 arbeiders, uitgerust van uit Paramaribo (waaronder een deel gecontracteerd te Albina), en 502 arbeiders, uitgerust te Nieuw-Nickerie, in totaal door 1397 man.

Ten overstaan van de politie werden voor de inzameling van balata gesloten 1060 werkovereenkomsten te Paramaribo, 525 werkovereenkomsten te Nieuw-Nickerie en 221 te Albina. In totaal 1806 werkovereenkomsten.

De uitvoer van balata bedroeg 395 542 K.G. tegen 464 437½ K.G. in het vorige jaar. Door de lage balataprijzen werd klaarblijkelijk een deel van de productie achtergehouden.

Op een reis naar het Emma-gebergte werd aan den voet daarvan, en aan de Boven-Saramacca bij het Boschnegerdorp Manbabasoe, een Mimusops-soort aangetroffen, welke buitengewoon groote overeenkomst heeft, en hoogst waarschijnlijk identiek is, met den Pendareboom van Venezuela, welke in de streken van het Imataca-gebergte wordt geëxploiteerd en eind 1920 aldaar werd onderzocht.

De noteering van dit product, de Venezuela Chicle, vergeleken met die van balata, was te New-York (*India Rubber World*):

	1 Nov. 1922:	1 Dec. 1922:
Block balata van Ciudad Bolivar	$ 0,59	$ 0,58—0,60 per lb.
Surinam Sheet balata ...	„ 0,67	„ 0,70—0,71 „ „
Sur. amber balata	„ 0,72	„ 0,74—0,75 „ „
Venezuelan Chicle	„ 0,65	„ 0,65 „ „

Belanghebbenden bij de Amerikaansche kauwgom-industrie namen monsters van de boomen aan de Saramacca, welke door de balatableeders „Anansi-tete-botrie" (Spinrag-bolletrie) worden genoemd.

De ten vorige jare bij de Koloniale Staten ingediende „Gomverordening", welke tot geregelde exploitatie van dit nieuwe product zou kunnen leiden, heeft nog niet de goedkeuring van dit College kunnen verwerven.

Wilde veeteelt. De savanna's langs den spoorweg en tusschen deze lijn en de Saramacca-rivier werden door een opzichter van het Boschwezen verkend en in schetskaart gebracht. De oppervlakte van deze, met de terreinen van

Spaansch Guyana, waar veeteelt gedreven wordt, overeenkomende vlakten, bedraagt, voor zoover in kaart gebracht:

tusschen Saramacca en Coesewijne bij de Poikakreek: 5000 H.A.;

tusschen Saramacca en Para-rivier ter hoogte van K.M. 45 tot 65 van de spoorbaan: 12 000 H.A.;

tusschen spoorbaan van Kwakoegron tot K.M. 105 en de Saramaccarivier: 5000 H.A.

De savanna's tusschen de spoorbaan, van Kwakoegron tot Kabelstation, en de Surinamerivier, ter hoogte van Berg en Dal, zijn niet opgenomen, doch mogen geraamd worden ongeveer 5000 H.A. te beslaan.

Tusschen de Para- en verder de Surinamerivier eenerzijds en de Saramacca anderzijds en langs den spoorweg heeft men aldus ongeveer 20 à 25 duizend hectaren savanna.

Hoeveel vee daarop zou kunnen grazen is nog niet aan te geven. Tachtig jaar, nadat W. H. Lans er op wees, dat ,,een ,,duizendtal koeien met een geëvenredigd getal stieren,...... ,,in de daartoe geschiktste gedeelten van Suriname los ge- ,,laten, zich even spoedig zouden vermenigvuldigen als zij ,,dit in andere streken van Zuid-Amerika onder gelijke ,,omstandigheden gedaan hebben'', moet nog de eerste stelselmatige proef hieromtrent worden gedaan. (W. H. Lans, bijdrage tot de kennis der kolonie Suriname, 's Gravenhage, Nederlandsche Maatschappij van Schoone Kunsten, 1842, pag. 91).

Ook de pogingen om de Indianen over te halen rundvee op de savanna's te kweeken hadden geen resultaat.

Boschbijproducten. Voor de inzameling van boschbijproducten in het algemeen werden 4 vergunningen verleend.

Uitgevoerd werd slechts 1500 K.G. kwassiebitterhout.

Het Boschwezen leverde af 131½ K.G. Mauritius-vlechtstroo.

Voor het verzamelen van troeliebladeren in 's lands bosschen aan de Saramacca werden 672 vergunningen verleend, waarvoor f 296,50 in de koloniale kas werd gestort.

Boschverjonging. De aanplantingen bij Zanderij I en bij Sectie O werden uitgebreid met onderscheidenlijk 15 en 2,8 H.A. Het blijkt, dat van verschillende houtsoorten, zooals angélique of basralocus en wane, waarvan het tot dusverre niet mogelijk was gebleken op de gewone wijze verjongingen aan te leggen, gemakkelijk opslag wordt verkregen in de lichte schaduw van zich ontwikkelende kopie-verjongingen. Vooral de aanleg van angélique-bosschen, voor welke houtsoort een goede toekomst verwacht kan worden, verdient op deze wijze krachtig bevorderd te worden.

De rozenhout-planten ontwikkelen zich zeer langzaam. De krachtigste scheuten van begin 1919 in kopie-verjongingen uitgeplante boompjes zijn ongeveer 2 meter hoog, waarbij echter in aanmerking genomen moet worden, dat de eerste loten ter verkrijging van afleggers worden omgelegd. Deze afleggers beginnen zich langzaam te bewortelen.

Nieuwe houtsoorten, welke bestand zijn tegen paalworm. De voortgezette proeven in het Saramacca-kanaal leidden tot bevestiging van de stelling, dat houtsoorten, die in belangrijke mate kiezellichaampjes bevatten en daarbij zekere hardheid bezitten, tegen paalworm bestand moeten zijn. Behalve van manbarklak, eschweilera longipes Miers, waarvan het bestand zijn tegen paalworm reeds lang bekend was, werd deze belangrijke eigenschap vastgesteld voor de navolgende nieuwe houtsoorten: angélique of basralocus, dicorynia paraensis Bent., (alleen volkomen tegen paalworm bestand bij een voldoend gehalte aan kiezel-korrels): anoura, couepia spec., sponsehoedoe, licania macrophylla Bth., foengoe of vonkhout, parinarium campestre Aubl. en een tweede, afwijkende houtsoort met dezelfde inlandsche namen, waarschijnlijk van hetzelfde geslacht, bongro, kokorro of vonkhout, parinarium spec. Ingibarki, licania heteromorpha Bth. wordt door een onvoldoend gehalte aan kiezelkorrels in geringe mate aangetast.

Geldelijk overzicht. Na den overgang van het Boschwezen van de Administratie van Financiën naar het Departement van den Landbouw, werd eene andere indeeling voor de uitgaven ingevoerd, zoodat de volgende cijfers niet volkomen vergelijkbaar zijn met die, welke in vorige jaren in het jaarverslag van dezen dienst gebruikelijk waren.

De uitgaven voor het Boschwezen bedroegen:

Bezoldigingen, met inbegrip van de traktementen van opzichters en boschwachters bij de boschpolitie	f 46 025,47
Bureaukosten, Reis- en teerkosten } komen op een artikel voor het geheele Land-departement.	
Aanplantingen en verjongingen	14 261,11^5
Onderzoekingen en proefnemingen, met inbegrip van brandhoutaankap	34 881,23
Diverse uitgaven	8 761,60
Voor het boschpolitie-toezicht............	25 513,03
Totaal	f 129 442,44^5

De inkomsten uit de bosschen bedroegen:

Uit de balata-nijverheid	f 230 931,95
Uit den houtkap op concessie-terreinen of door Boschnegers	33 263,45^5
Uit den brandhoutaankap van het Boschwezen	27 431,99^5
Uit de inzameling van boschbijproducten ...	296,50
Verschillende ontvangsten van het Boschwezen	104,90
Totaal	f 292 028,80

In *Gouvernementsblad* 1923 n°. 31 is opgenomen het besluit van 25 April 1923, houdende verlenging van den termijn van vijf jaren, genoemd in art. 1 van het besluit van 9 September 1918 (*Gouvernementsblad* n°. 64), waarbij het district Coronie wordt verklaard te zijn een ,,besmette'' landstreek ten aanzien van de hartrotziekte in de kokospalmen.

§ 3. UITGIFTE VAN LAND VOOR VERSCHILLENDE ONDERNEMINGEN, UITGEZONDERD DIE BETREFFENDE HET BOSCHWEZEN.

In allodialen eigendom en erfelijk bezit werden afgestaan 52,05 H.A. en 2 erven te Nieuw-Nickerie, terwijl in den boezem van het domein werden teruggenomen 415 H.A., wegens het niet betalen der verschuldigde akkergelden, en 7,13 H.A., wegens het verlaten van de perceelen.

Uitgegeven werden in erfpacht voor den tijd van 75 jaren 3 stukken land, tot een gezamenlijk oppervlak van 237 H.A.

In onderscheiden districten werden onder bijzondere voorwaarden verleend en hernieuwd 7 vergunningen tot uitoefening van de vischvangst en vischcultuur, tot eene gezamenlijke uitgestrektheid van 700 H.A.

Op 31 December 1922 had het Gouvernement te Paramaribo en in de districten 11 960 H.A. grond, verdeeld in 8560 stukken, in huur en in kosteloos gebruik afgestaan.

Daarvan werden 883 stukken grond, met eene oppervlakte van 74 H.A., als erven uitgegeven aan 883 personen, 54 perceelen met eene oppervlakte van 45 H.A. in gebruik afgestaan aan verschillende kerkgenootschappen en vereenigingen voor het bouwen van kerken en werken voor liefdadige doeleinden en 42 stukken grond, met eene oppervlakte van 58,6 H.A., in huur en in gebruik afgestaan aan verschillende maatschappijen en personen voor het bouwen van magazijnen voor landbouw en andere doeleinden.

De overige 7581 stukken grond, te zamen groot 11 183 H.A., zijn ter uitoefening van den kleinen landbouw uitgegeven: in huur aan 5486 personen, in kosteloos gebruik aan 2051 personen.

De in bijlage O opgenomen staat geeft aan de verdeeling van de genoemde stukken grond en bevat, in vergelijking met 1921, het aantal uitgegeven perceelen en huurders en gebruikers van die perceelen op de Gouvernementsvestigingsplaatsen.

§ 4. LANDBOUWKREDIET.

In bijlage Q[3] is opgenomen een overzicht van den geldelijken toestand van de bestaande landbouwleenbanken in de kolonie en van hare werkzaamheden.

Zes personen ontvingen tot een bedrag van f 1350 rechtstreeks uit de koloniale kas voorschotten tot uitoefening van den kleinen landbouw.

Van personen, aan wie rechtstreeks dergelijke voorschotten waren verstrekt, werd een bedrag van f 6464 terugontvangen, terwijl van de leenbanken f 15 641 werd ontvangen in aflossing van verstrekt werkkapitaal.

§ 5. LANDBOUW, LANDBOUWBEHEER EN CULTUURTUIN.

De weersgesteldheid was gedurende de eerste helft van het jaar normaal. De maand Juli was daarentegen abnormaal droog en in de maand Augustus viel meer regen dan gewoonlijk, met het gevolg, dat de groote droogte laat inviel. De kleine regentijd viel normaal in, half November, en kenmerkte zich vooral in die maand door zwaren regenval.

De *cacaoproductie* was iets minder dan in 1921. De productie bedroeg 13 600 balen, waarvan ruim negenduizend afkomstig van den grooten landbouw. Dit is ongeveer 2500 balen minder dan de gemiddelde opbrengst der laatste zes jaren.

Op de plantages aan den rechteroever der Commewijne is de productie opvallend acteruit gegaan. Dit wordt voor een belangrijk deel toegeschreven aan den invloed van thripsschade.

Op enkele plantages werd een nieuw verschijnsel opgemerkt, namelijk het afsterven van takeinden. Of dit een nieuwe ziektevorm is, dan wel een tijdelijk verschijnsel, bijvoorbeeld in verband met abnormalen regenval, was nog niet vastgesteld, doch wel zag men den invloed daarvan weer afnemen.

Ten gevolge van den lagen marktprijs voor cacao, ontbraken de middelen om naar behooren de bestrijding van ziekten en plagen in dit gewas ter hand te nemen.

De uitvoer in 1922 bedroeg 1 558 679 K.G. tegen 1 636 465 in 1921.

De *cultuur van Liberiakoffie* breidde zich gestadig uit. De productie bedroeg 25 860 balen tegen 18 000 balen in 1921. Hiervan waren slechts 1370 balen afkomstig van den kleinen landbouw. Van den oogst ging het grootste deel, ruim 18 000 balen, naar Amsterdam, waar de noteering bijna het geheele jaar schommelde tusschen 70 en 78 cent per K.G.

De Liberiakoffie stond er over het algemeen goed voor; ziekten van ernstigen aard kwamen er niet voor.

Aan de bereiding der Liberiakoffie werd meer zorg besteed dan vroeger, zoodat de kwaliteit, waaraan in de laatste jaren door de afnemers hooger eischen werden gesteld, verbeterde.

De uitvoer in 1922 bedroeg 2 169 525 K.G. tegen 1 514 005 K.G. in 1921. Zoowel ten behoeve van cacao als van koffie werd aan de selectie tot het verkrijgen van betere rassen ernstig gewerkt.

De *suikerrietcultuur* gaf weinig reden tot klagen, al begonnen ook meer en meer de gevolgen van de onvoldoende zorg voor nieuwe rassen zich te doen bemerken door het voorkomen van ziekte.

Het product stond een groot deel van het jaar slecht genoteerd op de markt; eerst in de laatste maanden van 1922 kwamen goede berichten omtrent de verbetering der suikerprijzen. Wat de cultuur betreft, mag worden gezegd, dat het weer over het algemeen gunstig was. De productie der fabrieken steeg dan ook vrij algemeen, behalve op Mariënburg, waar de campagne, wegens de fabrieksverbouwing, anderhalve maand later dan gewoonlijk moest aanvangen. De productie in 1922 bedroeg 11 906 ton, tegen 11 131 ton in 1921, en de uitvoer 9 470 935 K.G. tegen 9 565 417 K.G. in 1921.

De *rumproductie* was echter minder dan die van 1921. De uitvoer bedroeg 250 276 L. tegen 188 676 L. in 1921.

Evenals in vorige jaren vonden in 1922 proefzendingen *sinaasappelen* naar Nederland plaats, welke vruchten op de Jaarbeurs te Utrecht wegens haar saprijkheid en goeden smaak zeer gunstig beoordeeld werden.

De cultuur was echter nog beperkt tot eenige plantages en was nog niet van noemenswaardige beteekenis. In den allerlaatsten tijd breidde deze cultuur zich vrij sterk uit.

Met het oog op een mogelijke hervatting van de *bacovencultuur* voor export, vonden zoowel naar Nederland als naar de Vereenigde Staten proefzendingen van bacoven plaats om een beoordeeling der gekweekte variëteiten te vernemen.

Verdere proeven door het Departement van den Landbouw genomen, hebben bewezen, dat in Suriname Sea Island *katoen* van zeer fijne kwaliteit is te cultiveeren, en dat die teelt hooge opbrengsten kan geven.

De *rijst* nam in de rij der landbouwgewassen een zeer belangrijke plaats in. De productie van padi bedroeg ruim 12½ millioen K.G., nagenoeg alles van den kleinen landbouw. Dat de rijstcultuur van groote beteekenis is voor de kolonie, blijkt o. m. uit het feit, dat een tiental jaren geleden de invoer van dit voedingsmiddel 50 tot 60 duizend balen per jaar bedroeg, terwijl in 1922 die invoer gedaald was tot ruim 9 duizend balen.

De prijs van padi schommelde tusschen 8 en 12 cent, naargelang van de aanvoeren; die van rijst tusschen 16 en 22 cent per K.G.

De belangrijke uitvoer van rijst in 1921 is opgehouden, toen de uitvoer uit het naburige Demerary weer werd toegestaan en zijn oude markten weer bediende; toch blijft er nog eenige uitvoer van rijst naar de naburige koloniën plaats vinden.

De *maïscultuur* neemt bij den kleinen landbouw ook een belangrijke plaats in. De productie van den kleinen landbouw in 1922 bedroeg 1 480 348 K.G.

De uitvoer in 1922 bedroeg 105 566 K.G., tegen 365 644 K.G. in 1921 en 435 032½ K.G. in 1920, hetgeen wel te wijten is aan den gunstigen regenval in de naburige koloniën, die in vorige jaren wegens ondervonden droogte niet in eigen behoefte konden voorzien.

De overige gewassen van den kleinen landbouw, zooals bananen, aardvruchten, groenten en bacoven, werden in ruim voldoende mate op de plaatselijke markt aangevoerd. Vooral de cultuur van bacoven breidde zich bij den kleinen landbouw sterk uit.

De uitvoer van bataten en andere aardvruchten bedroeg in 1922 14 591 K.G., tegen 258 035 K.G. in 1921.

De markt in Georgetown werd van uit Barbados weer ruim voorzien, zoodat Suriname deze markt verloor.

De opbrengst aan *kokosnoten*, ook een gewas van den kleinen landbouw, bedroeg 2 088 523 stuks, tegen 2 211 712 stuks in 1921. Ondanks de stelselmatige bestrijding doet de hartrotziekte zich in het district Coronie nog sterk gevoelen. In de andere districten traden keverbeschadiging en voornamelijk rupsenvreterij meer op den voorgrond. Uitbreiding of aanvulling van den aanplant vond dan ook niet meer plaats in de oude kolonie. Een nagenoeg verlaten cocosaanplant in het district Marowijne werd met Engelsch kapitaal weer hersteld en uitgebreid.

De *veestapel* nam gestadig toe en bedroeg 13 216 stuks runderen, tegen 11 817 in 1921.

Het aantal is nu ongeveer bereikt, waarmede de kolonie in eigen behoefte kan voorzien. Tengevolge van de uitbreiding van den veestapel was ook de melkproductie sterk toegenomen en werd wekelijks een 4 à 5 duizend liter door een hier gevestigde firma tot tafelboter verwerkt.

De borstziekte, die het vorige jaar voorkwam in eenige varkensstallen, was geheel verdwenen.

Voor de verdere verbetering van den *pluimveestapel* voerde het Departement van den Landbouw in 1922 uit Nederland in 28 Barnevelder kippen, t. w. 24 hennen en 4 hanen.

Het nut van de *veilingen voor landbouwproducten* zag de kleine landbouwer nog niet voldoende in. Vele landbouwers in Coronie consigneerden echter nog steeds hun

producten en varkens aan de veilingen en ook verschillende plantagebezitters maakten van deze instelling gebruik om hun bijproducten van de hand te doen. Mettertijd zal echter het wantrouwen van de kleine landbouwers tegen de veilingen wel plaats moeten maken voor eene betere waardeering. In *Gouvernementsblad* 1922 n°. 64 is opgenomen de verordening van 9 Augustus 1922 tot wijziging van de veilingverordening 1920 (*Gouvernementsblad* 1920 n°. 103).

De bij dit verslag gevoegde bijlagen geven een overzicht van de verschillende aanplantingen op de plantages en gronden en van de opbrengsten van den grooten en den kleinen landbouw. Overigens wordt verwezen naar het jaarverslag van het Departement van den Landbouw, dat afzonderlijk in druk verschijnt.

§ 6. OPMETING EN INKAARTBRENGING VAN DOMEINGRONDEN, ENZ.

De topografische opmetingen waren nog niet hervat; in verband hiermede werd de tewerkstelling van de drie topografen bij het Departement van Openbare Werken en Verkeer bestendigd.

Kadastrale metingen en uitmetingen ingevolge het besluit van 22 Februari 1916 (*Gouvernementsblad* n°. 14) ter uitvoering van de verordening van 27 April 1915 (*Gouvernementsblad* 1916 n°. 13), kwamen gedurende het verslagjaar niet voor.

Voor geleverde copieën van kaarten ingevolge de resolutie van 24 Maart 1917, n°. 1064, werd f 12,24 ontvangen.

De driejarige leergang ter opleiding van landmeters in dienst van het Land is ultimo Juli 1922 geëindigd.

In verband daarmede was het noodig een nieuw programma voor het landmetersexamen, dat meer aan de eischen des tijds voldeed, te ontwerpen, welk programma met intrekking van het toen vigeerende (dat lang al als zeer verouderd werd aangemerkt) bij resolutie van 14 Augustus 1922, n°. 2880, werd vastgesteld. Van de leerlingen werd overeenkomstig het nieuwe programma het landmetersexamen afgenomen, met het resultaat, dat twee hunner daarin slaagden. Aan de niet-geslaagden zal opnieuw gelegenheid worden gegeven om het examen af te leggen.

Bij resolutie van 30 Juni 1923, n°. 2399, werd de Opnemingsdienst als zelfstandige afdeeling opgeheven en wederom als technische afdeeling van het Domeinkantoor toegevoegd aan de Administratie van Financiën op den voet van de resolutie van 5 Juli 1912, n°. 3372 (*Gouvernementsblad* n°. 62).

De heer Kempees werd daarbij ontheven van de waarneming van de betrekking van hoofd van Opnemingsdienst en daarmede belast de Gouvernements-landmeter J. A. Polak, nevens zijne functie als zoodanig.

§ 7. VEETEELT.

Algemeene mededeelingen omtrent de veeteelt in de kolonie en hetgeen gedaan is om uitbreiding daarvan te bevorderen zijn opgenomen in § 5 van dit hoofdstuk en in hoofdstuk C van dit verslag.

De veestapel bestond blijkens bijlage T op 31 December 1922 uit 12 675 runderen, 212 paarden, 646 ezels, 211 muilezels, 144 schapen, 2649 geiten en 3817 varkens.

Vergeleken met 1921 is er eene vermeerdering van 858 runderen, 3 paarden, 34 muilezels en 82 schapen, waartegenover staat eene vermindering van 91 ezels, 16 geiten en 1436 varkens.

Gedurende 1922 werden in het slachthuis geslacht 2499 runderen, 1765 varkens en 2 schapen tegen 2409 runderen en 1263 varkens in 1921.

De opbrengst van het slachthuis in 1922 bedroeg f 15 473, tegen f 10 683 in 1921.

Van de dieren, die in 1922 in het slachthuis werden geslacht, werden voor wat betreft de runderen 7 afgekeurd wegens algemeene tuberculose, 3 wegens septicaemie, 3 wegens hydraemie, 1 wegens cysticerc. inermis, 1 wegens kachexie en 2 wegens veepest, en ten aanzien van de varkens 2 afgekeurd wegens algemeene tuberculose en 4 wegens hydraemie.

De afgekeurde dieren werden geregeld onder politietoezicht in zakken met ballast tot zinken gebracht in de Surinamerivier.

Op flinke reiniging van het slachthuis en reine behandeling van het vleesch in en buiten het slachthuis werd steeds nauwkeurig toezicht gehouden.

In 1922 werd onder vee, afkomstig van Brazilië, veepest geconstateerd. De besmette dieren werden afgemaakt en vernietigd en de plaatsen, waar ze waren gestald, ontsmet.

In verband hiermede werd in *Gouvernementsblad* 1922, onder n°. 47, opgenomen het besluit van 15 Juni 1922, ter uitvoering van art. 5 der verordening van 4 Februari 1910 (*G. B.* n°. 20) tot regeling van de veeartsenijkundige politie. Genoemd besluit werd gewijzigd bij het besluit van 2 December 1922 (*G. B.* 102).

§ 8. KLEINE NERINGEN.

Volgens opgave van de districts-commissarissen waren er in de districten 536 winkels (in 1921 535), 18 bakkerijen en 9 slachterijen. Onder de 536 winkels waren 108 tapperijen (in 1921 115).

Het aantal te Paramaribo gevestigde tapperijen bedroeg op 31 December 1922: 179.

§ 9. HANDEL EN SCHEEPVAART.

In *G. B.*, 1923 n°. 25, is opgenomen de resolutie van 6 April 1923, n°. 1191, houdende bekendmaking van een overeenkomst bij wisseling van Nota's tusschen de Roemeensche en de Nederlandsche Regeering om de handelsbetrekkingen tusschen beide landen voorloopig te regelen op den voet van wederzijdsche meestbegunstiging.

Voor de gegevens omtrent deze takken van bedrijf wordt verwezen naar de bijlagen U, V^1, V^2, W^1, W^2, X^1 en X^2..

Uit deze bijlagen blijkt, dat de invoer van uit de Vereenigde Staten van Amerika bijna een derde, die van uit Nederland bijna de helft bedroeg van den totalen invoer.

Hoewel de scheepvaartverbinding reeds eenige jaren met Europa hersteld was, werden in het afgeloopen jaar nog altijd groote partijen levensmiddelen en werktuigen uit de Vereenigde Staten van Amerika aangevoerd.

Eene geregelde vaart werd in 1922 onderhouden door de schepen van de Stoomvaart-Maatschappij „Koninklijke West-Indische Maildienst", van de Compagnie générale transatlantique en van de Colombian steamship company, voorheen Clyde steamship company.

De teruggang van de invoerwaarde (vlg. bijlage V^2) hield verband met de crisis in onderscheidene ondernemingen en moest ook, naast daling van de prijzen van enkele goederen, worden toegeschreven aan de lage valuta van de mark en den franc.

In 1922 hield de Kamer van Koophandel en Fabrieken 8 vergaderingen ter bespreking van verschillende onderwerpen den handel betreffende.

Hieromtrent werden verzoeken tot den Gouverneur gericht of adviezen aan den Landvoogd uitgebracht, inlichtingen

aan verschillende hoofden van Departementen gevraagd of verstrekt en verder aan verschillende handelslichamen en personen in en buiten de kolonie gegevens verstrekt.

In verband met de door den handel bij de Kamer ingebrachte bezwaren in zake de herleiding van den factuurprijs in Nederlandsche munt, waarbij de mark telkens berekend werd op een aanmerkelijk hoogere waarde dan die, welke door afzenders van goederen in Duitschland aan ontvangers in de kolonie in rekening werd gebracht, werden ter tegemoetkoming aan die bezwaren bij het besluit van 6 Juni 1923 (*G. B.* n°. 39) ter uitvoering van art. 5 van de op 1 Januari 1923 in werking getreden Tariefverordening 1922 (*G. B.* n°. 54) als koersen voor de herleiding van vreemde munt in Nederlandsche munt ter bepaling van de waarde van ingevoerde goederen de volgende vastgesteld:

a. voor den *dollar* van de Vereenigde Staten van Amerika, den Franschen, den Belgischen en Zwitserschen *franc*, alsmede de Duitsche *mark* de koersen, welke overeenstemden met de noteering van de Beurs van Amsterdam;

b. voor den *dollar* van Canada en Britsch-Guyana, de koersen, welke overeenstemden met de noteering van de Surinaamsche Bank te Paramaribo.

Van de koersen werden door den Administrateur van Financiën gewaarmerkte lijsten opgemaakt, welke voor betrokkenen ter inzage werden gelegd of aangeplakt op de kantoren van den ontvanger der invoerrechten en accijnzen te Paramaribo, van den ontvanger der belastingen te Nieuw-Nickerie en voorts op zulke andere plaatsen als door hem daarvoor werden aangewezen.

In antwoord op eene door den Gouverneur aan het oordeel der Kamer onderworpen vraag of bij eene inkrimping van den dienst der koloniale vaartuigen, in dien zin, dat de overzeesche verbinding met de districten Coronie, Nickerie en Marowijne eenmaal per veertien dagen en die met Georgetown slechts eenmaal per maand zou plaats hebben, de belangen van den handel voldoende zouden zijn gediend, werd het volgende ter kennis van den Landvoogd gebracht.

Bij hare overwegingen heeft de Kamer in acht genomen, dat een veertiendaagsche dienst op Coronie en Albina geruimen tijd reeds bestond, dat de handel zich daaraan volkomen had aangepast, waarom naar hare meening geen aanleiding bestond dien dienst te wijzigen.

Ten opzichte van de bediening van het district Nickerie door een veertiendaagsche verbinding met de stad was de Kamer van gevoelen, dat de handel in zooverre geen bezwaren behoefde te maken tegen een zoodanige regeling, waar, gelet op den stand der verschillende bedrijven, voor de belangen zoowel van den invoer als van den uitvoer voldoende werd gezorgd. Nauwkeurig diende echter acht te worden geslagen op de moeilijke ontwikkeling van een zich uitbreidend handelsverkeer met de Engelsche kolonie via Springlands.

Er werd op gewezen, dat wellicht een protest zou worden vernomen van de zijde der Surinaamsche Bank, die daardoor haar agentschap in Nickerie meer geïsoleerd zou zien van de instelling te Paramaribo, hetgeen ten opzichte van de koersveranderingen in de Engelsche waarden bezwaar zou kunnen opleveren. Misschien zou dit er echter toe kunnen leiden het vraagstuk van de verbinding van dit district met de hoofdstad door middel van een draadlooze telegraaf nader bij zijne oplossing te brengen.

De Kamer achtte het in het belang van den kolonialen handel in Nickerie om het aantal vaarten tusschen Nieuw-Nickerie en Georgetown te verminderen, terwijl het haar voorkwam, dat de verbinding tusschen de beide hoofdsteden der zusterkolonies door de particuliere stoomvaartmaatschappijen voldoende aangevuld zou zijn wanneer de dienst der koloniale vaartuigen beperkt zou worden tot één reis per maand, zelfs al zouden die groote maatschappijen minder zorg besteden aan doorvoerlading en al zouden de belangen der mailverbinding met de gouvernements-booten beter worden behartigd, dan met die der particuliere maatschappijen.

Het opheffen der geregelde verbinding met Cayenne vond bij de Kamer instemming, op grond van de mededeeling, dat de kosten voor dit traject de opbrengst van dezen dienst overschreden.

De Kamer meende bij de bespreking van deze aangelegenheid ook het feit, dat van Bestuurswege de mogelijkheid onder de oogen was gezien om het geheele zeebooten-bedrijf in particuliere handen te doen overgaan, binnen de sfeer van hare beschouwingen te mogen voeren.

Tevredenheid van den handel werd uitgesproken over het beheer der Koloniale vaartuigen, zonder het feit te verbloemen, dat deze exploitatie voor de kolonie niet steeds gunstig is geweest.

Ondersteld werd, dat de dienst door een particulier geleid, zeker niet meer beperkt zou worden dan was voorgesteld.

Ter behartiging van de belangen der districtsbewoners, zoowel wat het personenvervoer als wat de mail betreft, uitte de Kamer met nadruk den wensch, dat bij overgave van den zeedienst aan een particuliere maatschappij het bestuur zich het recht zou voorbehouden de vervoertarieven vast te stellen om te voorkomen, dat de ondernemer het vervoer over deze trajecten te zwaar zou belasten.

De opmerking werd verder gemaakt, dat geen ondernemer de districtsdiensten zou volbrengen zonder gouvernementssubsidie en in verband hiermede werd de vraag gesteld of het bedrag daarvan niet ongeveer gelijk zou worden aan het verlies, dat de exploitatie in Overheidsbeheer bij de voorgestelde inkrimping zou opleveren en of dus de zaak niet beter ware te blijven zooals zij tot dusverre en tot veler tevredenheid is gegaan.

De Kamer begreep, dat het wel zeer ernstige financieele overwegingen zijn, welke hebben doen besluiten tot het nemen van de beslissing, welker gevolgen in bespreking waren, en dat zij zich had te onthouden van advies over het beginsel van de bedoelde verandering in den exploitatievorm.

De aandacht werd nog gevestigd op het feit, dat de vaart op Demerary op zichzelf nooit van groot belang zou worden voor den handel van Suriname, daar de beide zuster-kolonies in hoofdzaak dezelfde producten voortbrengen en over en weer weinig zouden kunnen uitwisselen. Aan het verschaffen van vee door Demerary aan Suriname, vertrouwden zij, zou, door voorziening in eigen behoefte, binnen niet te langen tijd een einde komen.

Van meer belang werd de bedoelde verbinding geacht als aanvoerlijn naar het net van lijnen waardoor de Engelsch West-Indische koloniën telkens nauwer bijeen worden gebracht en met het Moederland verbonden; in dit net te worden opgenomen kwam haar voor zeker niet zonder belang voor de kolonie te zijn, daar er tot die koloniën eilanden behooren, waar de Surinaamsche producten nog wel geplaatst zouden kunnen worden. Uit dezen hoofde verdiende het aanbeveling bij de onderhandeling met een nieuwen exploitant op het belang van zoo nauw mogelijke aansluiting met de scheepvaart van Demerary acht te slaan.

Bij het brengen van den dienst der koloniale vaartuigen in een particulier bedrijf zou, naar het gevoelen der Kamer, de twee-eenheid van zee- en rivierdiensten wellicht niet te handhaven zijn, tenzij overtuigend zou zijn gebleken, dat de gegadigde ondernemer inderdaad in staat zou zijn deze beide bedrijven afzonderlijk naar behooren te voeren.

Haar oordeel samenvattend, deelde de Kamer aan den Gouverneur mede, dat een inkrimping van den dienst als door den Landvoogd bedoeld, bij hare leden geen tegenkanting ontmoette, terwijl verder met nadruk werd verzocht dat, indien het noodzakelijk zou blijken, dat het Gouvernementsvaartuigenbedrijf in particuliere handen zou overgaan, de belangen van den handel, waaronder ook de mailverzending, ernstig in het oog zouden worden gehouden, zoodat met name de verbindingen met het buitenland en de districten niet onder slechtere voorwaarden zouden worden gebracht.

De beslissing over deze onderwerpen is niet meer in 1922 gevallen.

Onder de aandacht van den agent van de Stoomvaart-Maatschappij „Koninklijke West-Indische Maildienst" werd gebracht, dat de booten naar Nederland in den regel één dag, soms zelfs maar eenige uren vóór de aankomst van die uit Nederland, de haven verlieten, zeer ten ongerieve van belanghebbenden. Verzocht werd dit bezwaar wel te willen brengen onder de aandacht der directie in Nederland en in overweging te nemen een zoodanige regeling van den dienst, dat voortaan het naar Nederland vertrekkend schip eerst na aankomst van dat uit Nederland de reis zou aanvaarden, met verschil van ten minste één dag.

Aan eenige Nederlandsche en buitenlandsche handelshuizen werd mededeeling gedaan van personen en firma's in Suriname, bij wie en waar afzet zou kunnen worden gezocht voor door die handelshuizen uitgevoerd wordende artikelen.

De samenstelling van de Kamer in het begin van 1922 was als volgt, de heeren:

E. Snellen, *Lid en Voorzitter*.
D. E. Benjamins,
W. A. H. Benz,
J. G. Kaersenhout,
Alex E. Samuels,
J. Tempel, en
E. A. Tjin-Kon-Fat, } *Leden*.
C. C. C. Meriba, *Secretaris*.

In den loop van het jaar werden ter voorziening in de vacaturen, ontstaan door het overlijden van den heer J. G. Kaersenhout en door het op hun beurt aftreden van de heeren D. E. Benjamins en J. Tempel, benoemd de heeren H. J. de Vries, E. F. J. Bueno en W. H. Langner.

In *G. B.* 1923, n°. 5, is opgenomen de resolutie van 20 Januari 1923, n°. 239, houdende bekendmaking van het op 31 December 1913 tusschen Nederland en Cuba gesloten verdrag over de toelating van consulaire ambtenaren van Cuba in de Nederlandsche koloniën en in *G. B.* 1923, n°. 44, de resolutie van 25 Juni 1923, n°. 2299, houdende bekendmaking van het op 6 November 1922 te 's Gravenhage tusschen Nederland en Oostenrijk gesloten verdrag betreffende de toelating van Oostenrijksche consulaire ambtenaren in de Nederlandsche koloniën.

§ 10. ZEEBRIEVEN.

Nieuwe zeebrieven werden niet uitgereikt.

§ 11. BETONNING, BEBAKENING EN SEINWEZEN.

Van den opstand voor het „geleidelicht" aan de monding der Suriname-rivier werd het onderste raamwerk bij de schroefpalen voor zoover bereikbaar, hersteld.

Het „lichtschip" *Surinamerivier* werd in het dok in Demerary opgenomen, onder de waterlijn schoongemaakt en geschilderd.

De licht-boeien werden als gewoonlijk onderhouden, terwijl naar behoefte voor het verwisselen van de gashouders werd gezorgd.

HOOFDSTUK Q.

POSTERIJEN, TELEGRAAF- EN TELEFOONWEZEN.

De opbrengst van den verkoop van frankeerzegels, briefkaarten, enz. en de huur van briefkasten bedroeg in 1922 f 55 957,19[5], dit is f 11 384,01[5] meer dan in 1921.

In 1922 werden 5875 buitenlandsche postwissels afgegeven tot een bedrag van f 243 212,33[5], tegen 5614 stuks tot een bedrag van f 507 877,15 in 1921.

Uitbetaald werden 1627 postwissels tot een totaal bedrag van f 70 374,14[5], tegen 1514 stuks tot een bedrag van f 69 323,84[5] in 1921.

Betreffende den binnenlandschen postwisseldienst volgt hieronder eene opgave van het verkeer gedurende de laatste 5 jaren.

Afgegeven werden in:

1918	4049	stuks ad	f 354 951;
1919	3497	„ „	387 413;
1920	3475	„ „	392 919;
1921	3303	„ „	377 931;
1922	3287	„ „	312 193.

Uitbetaald werden in:

1918	3994	stuks ad	f 336 940;
1919	3529	„ „	401 265;
1920	3485	„ „	396 301;
1921	3314	„ „	377 506;
1922	3259	„ „	307 685.

Met den pakketpostdienst werden in 1922 naar het buitenland verzonden 2394 pakketten, tegen 2044 in 1921.

Ontvangen werden 9223 pakketten, tegen 7151 in 1921.

Van de verzonden pakketten waren 73 met eene totaal aangegeven waarde van fcs. 8036,60, tegen 171 met eene totaal aangegeven waarde van fcs. 48 263,50 in 1921 en van de ontvangen pakketten 1072 stuks, met eene totaal aangegeven waarde van fcs. 207 525,52, tegen 738 met eene totaal aangegeven waarde van fcs. 124 351,13 in 1921.

Onder de ontvangen pakketten kwamen er 1746 stuks voor waarop een totaal bedrag van f 65 525,25 wegens verrekening moest worden geïnd, tegen 1165 stuks, met een totaal verrekenbedrag van f 40 272,08, in 1921.

Pakketten met verrekenbedrag werden in 1922 niet verzonden; in 1921 bedroeg het aantal dezer pakketten 2, met een verrekenbedrag van f 71.

De bijlagen Z[1], Z[2] en Z[3] geven een overzicht van het aantal der verzonden en ontvangen brieven, briefkaarten, postpakketten en andere stukken gedurende 1922.

Hieronder volgt een overzicht van het per pakketpost verzonden goud gedurende de laatste 3 jaren, t. w.:

1920	80 688	gram;
1921	25 442	„
1922	7 395	„

Door middel van den rechtstreekschen pakketpostdienst tusschen Suriname en Britsch-Guyana werden in 1922 verzonden 68 pakketten naar en 182 ontvangen van Britsch-Guyana, terwijl tusschen Suriname en de Vereenigde Staten van Amerika rechtstreeks in 1922 werden verzonden 181 pakketten en ontvangen 2289 stuks.

In 1922 werden uit het buitenland ter invordering ontvangen 207 kwitanties tot een gezamenlijk bedrag van f 3888,88, waarvan 62 stuks, te zamen bedragende f 1433,36[5], als onbetaald werden teruggezonden, zoodat ingevorderd werd op 145 kwitanties een totaal bedrag van f 2455,51[5].

In het *Gouvernementsblad* van 1922 is, behalve hetgeen te dien aanzien in het vorig verslag werd vermeld, nog opgenomen:

onder n°. 76: de resolutie van 16 October 1922, n°. 3350, houdende nadere wijziging van het Reglement op den postdienst in de kolonie Suriname, vastgesteld bij resolutie van

30 September 1907, n°. 946 (*Gouvernementsblad* n°. 75) en laatstelijk gewijzigd bij die van 29 Juni 1921, n°. 2284 (*Gouvernementsblad* n°. 60).

Van de gelegenheid tot het overdragen van gelden van de Koloniale Postspaarbank in Suriname op de Rijkspostspaarbank in Nederland werd in 1922 gebruik gemaakt ten aanzien van 76 boekjes ad f 62 459,55, tegen 53 boekjes ad f 36 740,95 in 1921.

Omgekeerd werden in 1922 van de Rijkspostspaarbank op de Koloniale Postspaarbank overgedragen 4 boekjes ad f 1227,80, tegen 14 boekjes ad f 9565,87 in 1921.

Op het einde van 1922 bedroeg het aantal in omloop zijnde schoolspaarbankboekjes 1281, met een totaal tegoed van f 5556,30.

Op ultimo December 1922 waren er in omloop 14 444 boekjes, met een totaal tegoed van f 1 067 942,15^5, tegen 13 986 boekjes, met een totaal tegoed van f 1 080 785,73 op hetzelfde tijdstip in 1921, zoodat het aantal boekjes toenam met 458 en het tegoed verminderde met een bedrag van f 12 843,57^5.

Het gemiddelde bedrag van het tegoed per boekje was in 1922 f 73,94, tegen f 77,28 in 1921.

In 1922 werd in 10 835 inlagen een totaal bedrag van f 623 887,95 gespaard of gemiddeld f 57,58, derhalve 1714 inlagen en een bedrag van f 162 421 minder dan in 1921, toen er in 12 549 inlagen eene som van f 786 308,95 of gemiddeld f 62,67 werd gespaard.

Het aantal terugbetalingen beliep in 1922, 7231, tot een bedrag van f 706 488,62^5 of gemiddeld f 97,70, derhalve 191 terugbetalingen en een bedrag van f 176 603,48^5 minder dan in 1921, toen er in 7422 terugbetalingen een bedrag van f 883 092,11 of gemiddeld f 118,98 werd uitgekeerd.

Wegens belegging van gelden werd in 1922 aan rente verkregen f 50 392,38. Aan de inleggers moest worden uitgekeerd f 23 410,57 en aan de Rijkspostspaarbank wegens rente op voorgeschoten overdrachtsgelden f 196,64, zoodat een winst werd behaald van f 26 785,17.

De in het verslagjaar gedane uitgaven bedroegen f 6679,08.

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar de bijlagen Z^4 t/m Z^{13} en naar het afzonderlijk uitgegeven verslag der Koloniale Postspaarbank in Suriname over 1922, waarvan een exemplaar in de bibliotheek der Kamer is opgenomen.

In het *Gouvernementsblad* van 1922 is onder n°. 87 opgenomen het besluit van 8 November 1922, ter uitvoering van het 2de lid van art. 12 der verordening van 11 Juli 1903 (*Gouvernementsblad* n°. 44) tot oprichting van eene Koloniale Postspaarbank in de kolonie Suriname, gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen, laatstelijk bij verordening van 4 Juni 1921 (*Gouvernementsblad* 1922, n°. 62).

Het telefoonpersoneel bestond eind December, behalve uit den opzichter van het telefoonwezen, uit 17 beambten, benevens 2 helpers en 1 leerling.

De zetel van het commissariaat van het district Boven-Commewijne en Cottica te station Ephrata werd aan het telefoonnet aangesloten.

Het aantal betalende aansluitingen vermeerderde met 34.

Ten behoeve van den landsdienst kwamen 2 aansluitingen tot stand. Op 31 December waren uitsluitend ten dienste van het land in gebruik 177 toestellen, verdeeld over 117 aansluitingen.

Bij ingezetenen waren op dat tijdstip in gebruik 545 toestellen, verdeeld over 441 aansluitingen.

In het geheel waren dus in gebruik 722 toestellen, verdeeld over 558 aansluitingen.

Nevens het hoofdtelefoonkantoor te Paramaribo werden verbindingen gegeven door 6 stations.

De lengte van het landstelefoonnet bedroeg op 31 December 1921 985 K.M.

Het gezamenlijk bedrag der ontvangsten van het telefoonwezen bedroeg f 40 090,46, tegen f 31 765,60 in 1921.

Verzonden werden 1991 telegrammen, met 15 440 woorden en ontvangen 2728 telegrammen, met 22 067 woorden, tegen in 1921 onderscheidenlijk 2524 telegrammen, met 24 334 woorden, en 3358 telegrammen, met 30 816 woorden.

De telegraafkabel der Compagnie française des cables télégraphiques van Paramaribo naar Cayenne was van 12 Januari—13 Februari en van 3 April af gestoord, terwijl de kabel dier maatschappij van Paramaribo naar Fort de France (Martinique) van 17 Januari—2 Februari verbroken was. Gedurende dien tijd heeft de Surinaamsche Bauxite Maatschappij door middel van haar draadloos telegraafstation te Paramaribo ten behoeve van de kabelmaatschappij voorzien in de telegrafische verbinding.

De Minister van Koloniën,

DE GRAAFF.

INHOUD

VAN HET

KOLONIAAL VERSLAG VAN SURINAME VAN 1923.

BIJLAGEN.

Bijlage A.

a. Opgaven omtrent den loop der bevolking.

	Personen van het mannelijk geslacht.		Personen van het vrouwelijk geslacht.		Te zamen.	
Bij het einde van 1921 aanwezig	—	56 778	—	51 855	—	108 633
In 1922 geboren	1 730	—	1 639	—	3 369	—
In 1922 aangekomen	1 745	—	1 090	—	2 835	—
		3 475		2 729		6 204
		60 253		54 584		114 837
In 1922 overleden	1 197		992		2 189	
In 1922 vertrokken	1 015		700		1 715	
		2 212		1 692		3 904
		58 041		52 892		110 933

b. Verdeeling van de bevolking naar den landaard.

	Europeanen in Nederland geboren.		Europeanen elders geboren.		Nederl. Indiërs.		Britsch-Indiërs.		Chineezen, geb. buiten de kolonie of uit Chin. ouders in de kolonie.		Inboorlingen.		Anderen.		Te zamen.		In het geheel.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
Paramaribo	366	205	289	206	261	265	1891	1489	704	262	15373	20113	1268	1065	20152	23605	43757
Beneden-Commewijne	37	9	61	8	5182	3496	1815	1562	31	3	711	559	78	63	7915	5700	13615
Beneden-Para . . .	14	7	31	5	862	648	3603	2856	37	9	1620	1299	94	39	6261	4863	11124
Beneden-Saramacca .	—	1	3	—	528	321	1763	1367	27	2	868	773	28	7	3217	2471	5688
Beneden-Suriname .	8	3	6	1	624	435	3969	2944	37	3	952	805	75	23	5671	4214	9885
Boven-Commewijne .	—	—	—	—	25	11	138	83	5	—	462	466	10	4	640	564	1204
Boven-Para	3	1	1	2	232	179	437	378	9	5	706	576	18	6	1406	1146	2552
Boven-Saramacca . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	93	—	—	98	93	191
Boven-Suriname . .	2	2	4	5	567	431	313	326	10	4	1001	760	15	9	1912	1537	3449
Coronie	5	5	3	7	1	1	36	20	26	6	1226	1295	7	3	1304	1337	2641
Cottica	2	1	34	8	1249	909	864	604	26	1	1045	866	74	16	3294	2405	5699
Marowijne	29	—	2	—	—	1	17	5	25	4	397	242	160	89	630	341	971
Nickerie	16	2	2	1	1245	1056	2258	1792	72	5	1541	1291	407	469	5541	4616	10157
	482	235	436	243	10776	7753	17104	13426	1009	304	26000	29138	2234	1793	58041	52892	110933
	717		679		18529		30530		1313		55138		4027		110933		

c. Verdeeling van de bevolking naar de godsdiensten en kerkelijke gezindten.

	Paramaribo.	Het overige deel der kolonie.	Geheele kolonie.
Nederlandsche Hervormde Gemeente	5 856	1 011	6 867
Evangelisch Luthersche Gemeente	2 544	320	2 864
Roomsch Katholieke Gemeente	15 619	7 799	23 418
Evangelische Broedergemeente	13 989	13 173	27 162
Israëlietische Gemeenten	747	39	786
Vrije Evangelisatie Gemeente	152	53	205
Episcopaalsche Gemeente	866	131	997
Doopsgezinde Gemeente	101	18	119
Mahomedanen	1 219	23 145	24 364
Hindoes	1 811	20 639	22 450
Volgelingen van Confucius	294	130	424
Overigen	558	719	1 277
	43 756	67 177	110 933

d. Verdeeling van de bevolking naar den leeftijd.

	Paramaribo.		Het overige deel der kolonie.		Geheele kolonie.		
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	Te zamen.
Beneden 1 jaar	561	551	1 085	1 133	1 646	1 684	3 330
1 jaar	501	568	1 191	1 118	1 692	1 686	3 378
2 jaar	503	511	1 242	1 253	1 745	1 764	3 509
3 jaar	431	406	1 103	1 095	1 534	1 501	3 035
4 jaar	488	501	893	886	1 381	1 387	2 768
5 tot 9 jaar	2 444	2 485	3 445	2 666	5 889	5 151	11 040
10 tot 19 jaar	4 298	4 683	4 749	3 915	9 047	8 598	17 645
20 tot 29 jaar	3 079	3 770	7 135	5 134	10 214	8 904	19 118
30 tot 39 jaar	2 957	3 398	7 337	4 876	10 294	8 274	18 568
40 tot 49 jaar	2 352	2 731	4 592	3 072	6 944	5 803	12 747
50 tot 64 jaar	1 838	2 607	3 013	2 137	4 851	4 744	9 595
65 tot 84 jaar	517	1 135	816	816	1 333	1 951	3 284
85 jaar en hooger	52	161	194	232	246	393	639
Leeftijd onbekend	131	98	1 094	954	1 225	1 052	2 277
	20 152	23 605	37 889	29 287	58 041	52 892	110 933
	43 757		67 176		110 933		

e. Staat, aantoonende het getal der Boschnegers en Indianen naar de districten.

DISTRICTEN.	Boschnegers.			Indianen.		
	Mannen.	Vrouwen.	Te zamen.	Mannen.	Vrouwen.	Te zamen.
Marowijne	2238	2260	4 498	444	509	953
Boven-Saramacca	536	562	1 098	66	79	145
Beneden-Saramacca	219	167	386	347	337	684
Boven-Suriname	5157	6170	11 327	202	204	406
Boven-Para	—	—	—	8	7	15
Boven-Commewijne	62	69	131	68	56	124
Cottica	567	447	1 014	45	48	93
Nickerie	—	—	—	30	39	69
Beneden-Para	—	—	—	72	84	156
In 't geheel	8779	9675	18 454	1282	1363	2645

Bijlage B.

Staat, aantoonende de verdeeling van de bevolking naar de onderscheidene betrekkingen, beroepen en ambachten.

Betrekkingen, beroepen en ambachten.	Paramaribo.	Het overige deel der kolonie.	Te zamen.
Ambtenaren	243	53	296
Apothekers	22	1	23
Beambten van politie	146	84	230
Geestelijken	62	30	92
Geneeskundigen	27	13	40
Goud- en balatabedrijf (belanghebbenden bij het, alsmede opzichters en arbeiders)	1 210	1 284	2 494
Grondeigenaren (beheerders en opzichters van plantages)	13	242	255
Houthakkers	53	97	150
Huisbedienden	1 702	315	2 017
Ingenieurs	10	4	14
Karrelieden	273	102	375
Kooplieden	146	11	157
Kleermakers	259	89	348
Kuipers	—	6	6
Landbouwers (eigenaren en pachters van perceelen ter uitoefening van den kleinen landbouw)	1 468	22 147	23 615
Landmeters	11	—	11
Machinisten en motoristen	96	43	139
Marktvrouwen	603	64	667
Metselaars	92	18	110
Militairen	194	46	240
Notarissen	2	—	2

Betrekkingen, beroepen en ambachten.	Paramaribo.	Het overige deel der kolonie.	Te zamen.
Onderwijzers en onderwijzeressen, alsmede hulponderwijzers en onderwijzeressen en kweekelingen	317	150	467
Photografen	4	1	5
Praktizijns	2	—	2
Schoenmakers	328	49	377
Sjouwers	493	94	587
Slagers en slagersknechten	42	8	50
Smeden	326	139	465
Timmerlieden	963	266	1 229
Veld- en fabriekarbeiders	983	15 406	16 389
Ververs	137	14	151
Visschers	258	110	368
Vroedvrouwen	15	4	19
Waschvrouwen	1 927	376	2 303
Winkel- en kantoorbedienden	1 216	283	1 499
Winkeliers	339	392	731
Zeelieden	153	47	200
Personen, die eene betrekking bekleeden of een ambacht of beroep uitoefenen, niet afzonderlijk vermeld	2 914	1 885	4 799
Zonder beroep, hieronder gehuwde vrouwen, ouden, gebrekkigen en kinderen	26 708	23 303	50 011
Totaal	43 757	67 176	110 933

Bijlage C.

HUWELIJKEN, GEBOORTEN EN STERFGEVALLEN.

a. Huwelijken.

	Paramaribo.	Het overige deel der kolonie.	Te zamen.
Tusschen vreemdelingen .	11	1	12
Tusschen Europeesche ingezetenen	1	—	1
Tusschen Europeesche ingezetenen en inboorlingen	21	9	30
Tusschen vreemdelingen en inboorlingen . . .	10	8	18
Tusschen immigranten .	21	177	198
Tusschen immigranten en Europeesche ingezetenen	—	—	—
Tusschen immigranten en vreemdelingen	1	—	1
Tusschen immigranten en inboorlingen	5	1	6
Tusschen inboorlingen . .	166	52	218
Te zamen. . .	236	248	484
Aantal gewettigde kinderen	181	312	493

b. Geboorten.

Staat van de geboorten in de geheele kolonie.

Geboorten.	Doodgeboren.	Levend geboren.		
		In echt.	Buiten echt.	Te zamen.
Mannelijk . .	129	438	1292	1730
Vrouwelijk . .	123	431	1208	1639
Te zamen	252	869	2500 *)	3369

*) Hiervan zijn 1335, t.w. 710 mannelijke en 625 vrouwelijke uit Nederlandsch-Indische of Britsch-Indische vrouwen, niet gehuwd volgens de Surinaamsche wetgeving.

c. Sterfgevallen.

1. Sterftestatistiek, aanwijzende den ouderdom en het geslacht der overledenen.

LEEFTIJD.	Paramaribo.		Het overige deel der kolonie.		Te zamen.		In het geheel.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
Levenloos aangegeven.	71	73	58	50	129	123	252
Beneden 1 jaar.	88	69	122	89	210	158	368
Van 1 en 2 jaar.	27	39	36	48	63	87	150
Van 3 t/m 9 jaar	19	26	26	34	45	60	105
Van 10 t/m 19 jaar.	27	34	27	22	54	56	110
Van 20 t/m 29 jaar	52	62	43	42	95	104	199
Van 30 t/m 39 jaar.	93	79	74	36	167	115	282
Van 40 t/m 49 jaar	102	53	86	28	188	81	269
Van 50 t/m 59 jaar	82	58	61	37	143	95	238
Van 60 t/m 69 jaar	81	80	40	33	121	113	234
Van 70 jaar en daarboven	68	81	34	35	102	116	218
Van onbekenden ouderdom.	—	—	9	7	9	7	16
In het geheel zonder de levenloos aangegevenen.	639	581	558	411	1197	992	2189

2. Sterfte in iedere maand in de kolonie.

	Paramaribo.	Het overige deel der kolonie.	Geheele kolonie.
Januari	104	94	198
Februari	91	75	166
Maart	103	70	173
April	99	79	178
Mei	97	80	177
Juni	109	88	197
Juli	99	85	184
Augustus	101	79	180
September	95	72	167
October	107	69	176
November	97	90	187
December	118	88	206
Te zamen . . .	1220	969	2189

d. Vergelijking van het aantal geboorten en sterfgevallen over de laatste 10 jaren.

JAREN.	Geboren.	Overleden.	Meer geboren.	Meer overleden.
1913	2778	2179	599	—
1914	2997	1732	1265	—
1915	3025	1593	1432	—
1916	2972	1661	1311	—
1917	2961	1885	1076	—
1918	3049	2516	533	—
1919	2593	2888	—	287
1920	3224	2080	1144	—
1921	3566	2577	989	—
1922	3369	2189	1180	—

e. Statistiek, betreffende geboorten, alsmede sterfte in het eerste levensjaar.

PLAATS.	Levenloos aangegevenen.			Levend geboren.			Overleden in het eerste levensjaar, hieronder niet begrepen de levenloos aangegevenen.			Levenloos aangegevenen en levend geborenen te zamen.			Levenloos aangegevenen en overledenen in het eerste levensjaar te zamen.		
	Wettige.	Onechte.	Te zamen.	Wettige.	Onechte.	Te zamen.	Wettige.	Onechte.	Te zamen.	Wettige.	Onechte.	Te zamen.	Wettige.	Onechte.	Te zamen.
Paramaribo	37	107	144	477	824	1301	47	110	157	514	931	1445	84	217	301
Het overige deel der kolonie . .	15	93	108	392	1676	2068	28	183	211	407	1769	2176	43	276	319
Te zamen . . .	52	200	252	869	2500	3369	75	293	368	921	2700	3621	127	493	620

Bijlage D[1].

Opgave van het aantal kiezers en van de uitgebrachte stemmen bij verkiezingen van leden voor de Koloniale Staten in de laatste tien jaren.

Aantal kiezers in alle stemdistricten gedurende de jaren:		Datum waarop in die jaren verkiezingen zijn gehouden.	Aantal in alle stemdistricten uitgebrachte geldige stemmen bij stemming.	Aantal in alle stemdistricten uitgebrachte geldige stemmen bij herstemming.	Aanteekeningen.
1913	649	4 October 1913	353	Geen herstemming	Bedanking van 1 lid.
1914	688	8 Augustus 1914	190	Idem	Idem.
		14 December 1914	Geen stemming	—	Idem.
1915	633	5 November 1915	338	Geen herstemming	Idem.
1916	635 [1])	21 Februari 1916	332	Idem	Periodieke aftreding van 5 leden.
	612	9 Juni 1916	290	Idem	Bedanking van 1 lid.
1917	567	—	—	—	—
1918	567 [2])	18 Februari 1918	440	Geen herstemming	Periodieke aftreding van 4 leden.
	618	3 Juni 1918	479	Idem	Bedanking van 1 lid.
		15 Juli 1918	Geen stemming	—	„ „ 2 leden.
		16 „ 1918	Idem	—	„ „ 5 „
		17 „ 1918	Idem	—	„ „ 3 „
		16 December 1918	443	Geen herstemming	„ „ 1 lid.
1919	674	7 April 1919	537	Idem	„ „ 1 „
1920	674 [3])	19 Februari 1920	—	—	Periodieke aftreding van 4 leden.
1921	966	3 Augustus 1921	Geen stemming	—	„ „ „ 1 lid.
		26 „ 1921	Idem	—	„ „ „ 1 „
1922	1069	27 Maart 1922	1051	—	„ „ „ 5 leden.
		4 Mei 1922	—	988	—

[1]) Op 21 Februari 1916 was de kiezerslijst 1915 nog van kracht.
[2]) „ 18 „ 1918 „ „ „ 1917 „ „ „
[3]) „ 19 „ 1920 „ „ „ 1919 „ „ „

Bijlage D².

a. Staat van de burgerlijke zaken, behandeld door het hof van justitie en de kantongerechten.

	Aanhangig op 1 Januari 1922.	Aangebracht in 1922.	Afgedaan.	Aanhangig op 31 Dec. 1922.	Opmerkingen.
1°. *Hof van justitie.*					
Aangebracht sedert 3 jaar of meer .	—	—	—	—	[1]) Van de aangebrachte zaken betroffen 5 boven de f 1000, 2 beneden de f 1000, 3 aangiften en verzoeken tot faillietverklaring, 15 verbetering en aanvulling van de registers van den burgerlijken stand, 10 echtscheidingen, 1 scheiding van tafel en bed, 1 zekerheidsstelling voor de waarde der goederen eener beneficaire nalatenschap, 1 verklaring, 1 appél van een vonnis van den Kantonrechter van Paramaribo, 1 verzet tegen een uitgesproken echtscheiding en 2 vorderingen tot voorziening in het onderhoud en de opvoeding van minderjarigen.
„ „ minder dan 3 jaar	—	42 [1])	—	—	
Gewezen eindvonnissen	—	—	44	—	
Geroyeerde zaken	—	—	6	—	
Aanhangig sedert 3 jaar of meer .	—	—	—	—	
„ „ minder dan 3 jaar	—	—	—	—	
	41	42	50	33 [2])	[2]) Van dit getal zijn er 21, waarin sedert 10 jaren of langer door partijen niets is gedaan.
	83		83		
2°. *Kantongerecht van Paramaribo.*					
Aangebracht sedert 3 jaar of meer .	—	—	—	—	
„ „ minder dan 3 jaar	20	261	—	—	
Afgedaan bij eindvonnis	—	—	212	—	
„ door afstand, door het vervallen van de instantie of door royement van de rol	—	—	66	3	Er zijn bovendien 25 interlocutoire vonnissen gewezen.
	20	261	278	3	
	281		281		
3°. *Kantongerecht te Nickerie.* . .	1	7	7	1	
	8		8		
4°. *Kantongerecht van Coronie.*					
Aangebracht sedert minder dan 3 jaar	1	8	—	—	
Afgedaan bij eindvonnis	—	—	4	—	
„ door royement van de rol	—	—	2	—	
	1	8	6	3	
	9		9		

b. Staat van de strafzaken, behandeld bij het hof van justitie, bij de kantongerechten en bij de ommegaande gerechten.

	Aantal zaken.	Aantal beklaagden.	Aantal zaken bij verstek behandeld.	Van de beklaagden werden		Veroordeeld zijn						Opmerkingen.
				Veroordeeld.	Vrijgesproken of ontslagen van rechtsvervolging.	Tot doodstraf.	Tot gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken.	Tot gevangenisstraf alleen.	Tot hechtenis met tewerkstelling aan openbare werken.	Tot hechtenis alleen.	Tot geldboete.	
Hof van justitie	[1]) 108	129	—	115	14	2	82	16	—	—	15	[1]) Behandeld zijn nog 11 appellen van vonnissen van kanton- en ommegaande rechters met 14 beklaagden.
Kantongerecht van Paramaribo. .	706	913	137	[2]) 904	9	—	110	21	3	2	767	
„ „ Nickerie . . .	381	1113	47	1055	58	—	88	5	507	—	455	[2]) Aan een van de beklaagden werd in verband met art. 65 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Suriname geen straf opgelegd.
„ „ Coronie. . . .	61	70	1	68	2	—	5	—	—	—	63	
„ „ Marowijne. . .	6	7	—	6	1	—	2	—	—	—	4	
Oostelijk ommegaand gerecht . .	1228	2230	—	2105	125	—	282	—	975	—	848	
Westelijk „ „ . . .	125	177	7	150	27	—	31	—	23	—	96	
	2615	4639	192	4403	236	2	600	42	1508	2	2248	

Bijlage E¹.

a. Staat van veranderingen onder het politiepersoneel.

	Hoofdinspecteur.	Inspecteurs.	Adj. inspecteurs.	Hoofdagenten.	Agenten 1ste kl.	Agenten 2de kl.	Agenten 3de kl.	Agenten 4de kl.	Aanmerkingen.
Sterkte op 1 Januari 1922	1	3	7	19	37	74	74	48	
Vermeerderd door:									*a*) Ontslagen wegens wangedrag doch met behoud van zijne aanspraken op pensioen.
Aanstelling	—	—	—	—	—	—	—	7	
Bevordering.	—	—	1	2	3	5	6	—	*b*) Waaronder 2 op hun verzoek en de overige wegens gebleken ongeschiktheid voor den politiedienst.
Terugstelling	—	—	—	—	—	—	—	—	
Teruggekeerd in het korps	—	—	—	—	2	—	—	—	
Vermeerdering. . . .	—	—	1	2	5	5	6	7	*c*) Waaronder 2 met den titulairen rang van adjunct-inspecteur van politie.
Verminderd door:									
Oppensioenstelling	—	—	—	3	2	3	1	—	
Ontslag	—	—	—	—	*a*) 1	*a*) 1	2	*b*) 9	
Overlijden	—	—	—	—	1	1	1	—	
Bevordering tot een hoogeren rang . . .	—	—	—	1	2	3	5	6	
Voor memorie gevoerd.	—	—	—	—	—	—	—	—	
Terugstelling	—	—	—	—	1	—	—	—	
Vermindering. . . .	—	—	—	4	6	8	9	15	
Sterkte op 1 Januari 1923	1	3	8	*c*) 17	36	71	71	40	

b. Sterkte en plaatsing van het politiepersoneel op 31 December 1922.

RANGEN.	STERKTE.								VESTIGING. Beneden-Para en Beneden-Suriname.					Boven-Para en Boven-Suriname.					Beneden Commewijne.			Cottica.			Beneden- en Boven-Saramacca.						Nickerie.								
	Hoofdinspecteur.	Inspecteurs.	Adjunct-Inspecteurs.	Hoofdagenten.	Agenten 1ste klasse.	Agenten 2de klasse.	Agenten 3de klasse.	Agenten 4de klasse.	Poelepantje.	Combé.	Lelydorp.	Kwakoegron.	Republiek.	Domburg.	Onoribo.	Carolina.	Berg en Dal.	Chatillon.	Frederiksdorp.	Nw. Amsterdam.	Marienburg.	Ephrata.	Constantia.	Moengo.	Groningen.	Carel François.	Uitkijk.	Tijgerkreek.	Coronie.	Albina.	Utrecht.	Nickerie.	Paradise.	Kaboerie.	Totaal gedetacheerd.	Te Paramaribo.	Binnenlandsch verlof.	Buitenlandsch verlof.	Totaal generaal.
Hoofdinspecteur . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	--	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Inspecteurs	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Adjunct-inspecteurs	—	—	8	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	—	8
Hoofdagenten . . .	—	—	—	17[1])	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	10	—	2	17
Agenten 1e kl. .	—	—	—	—	36	—	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	16	19	1	—	36
„ 2e kl. . .	—	—	—	—	—	71	—	—	1	3	1	—	—	2	1	—	—	1	2	4	6	1	1	—	3	1	1	1	1	2	2	—	—	1	35	35	1	—	7
„ 3e kl. . .	—	—	—	—	—	—	71	—	3	—	—	2	1	2	—	—	2	—	3	3	3	1	2	1	1	1	2	1	2	—	—	—	1	1	32	38	1	—	71
„ 4e kl. . .	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	39	—	—	40
Te zamen. . .	1	3	8	17	36	71	71	40	7	4	2	3	2	5	2	1	3	1	6	9	10	3	4	2	5	3	4	2	4	3	2	1	2	2	92	146	3	2	247
Mankeert tot compleet.	—	—	—	2	1	3	4	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vastgestelde sterkte	1	3	8	19	37	74	75	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[1]) Waar onder 2 met den titulairen rang van adjunct-inspecteur van politie.

Te Nieuw-Nickerie wordt dienst gedaan door:
1 adjudant-inspecteur.
2 brigadiers (1 met den titulairen rang van agent van politie 1e klasse);
(1 „ „ „ „ „ „ „ „ 2e „);
21 militairen (waarvan 7 met den titulairen rang van agent van politie 2e klasse);
(en 14 „ „ „ „ „ „ „ „ 3e „).

Te Albina wordt dienst gedaan door:
1 brigadier en 16 militairen.

De brigadier is geq. tot agent van politie 1ste klasse en de militairen tot agenten van politie 3de klasse.

Voor den dienst in de Lawa werden aangewezen:
1 brigadier met den titulairen rang van agent van politie 2e klasse;
8 militairen „ „ „ „ „ „ „ „ 3e „ .

Bijlage E[2].

a. Staat van de gevangenisbevolking.

	Burgerlijk en militair huis van verzekering in het fort Zeelandia.	Gevangenis te Nieuw-Amsterdam.	Huis van bewaring in Nickerie.	Huis van bewaring in Coronie.	Opmerkingen.
Mannen	115	101	23	4	
Vrouwen.	—	5	—	—	
Aanwezig op 31 December 1921 . . .	115	106	23	4	
Opgenomen in 1922.	660	213	753	4	
Ontslagen in 1922	672	210	758	4	
Mannen	100	107	18	4	
Vrouwen.	3	2	—	—	
Aanwezig op 31 December 1922 . . .	103	109	18	4	

b. Opgave omtrent recidive en leeftijd van veroordeelde gevangenen.

1. Burgerlijk en militair huis van verzekering in het fort Zeelandia.

		Op 1 Januari 39	Bijgekomen 340	Totaal 379	Uitgegaan 351	Op 31 Dec. 28
Van de herhaalde veroordeeling:						
a. voor de 1ste maal veroordeeld. . .	mannen	21	238	259	243	16
	vrouwen	—	6	6	6	—
b. „ „ 1ste „ herhaling . . .	mannen	13	51	64	59	5
	vrouwen	—	3	3	2	1
c. „ „ 2de „ „ . . .	mannen	4	24	28	26	2
	vrouwen	—	—	—	—	—
d. „ „ 3de „ „ . . .	mannen	—	12	12	9	3
	vrouwen	—	1	1	1	—
e. „ „ 4de „ „ . . .	mannen	—	3	3	3	—
	vrouwen	—	—	—	—	—
f. „ „ 5de „ „ . . .	mannen	1	1	2	2	—
	vrouwen	—	—	—	—	—
g. „ „ 7de „ „ . . .	mannen	—	1	1	—	1
Van den ouderdom:						
Van 10 tot 20 jaren	mannen	5	75	80	77	3
	vrouwen	—	—	—	—	—
„ 20 „ 30 „	mannen	20	135	155	143	12
	vrouwen	—	5	5	5	—
„ 30 „ 40 „	mannen	14	86	100	90	10
	vrouwen	—	5	5	4	1
„ 40 „ 50 „	mannen	—	25	25	24	1
	vrouwen	—	—	—	—	—
„ 50 „ 60 „	mannen	—	8	8	7	1
	vrouwen	—	—	—	—	—
„ 60 „ 70 „	mannen	—	1	1	1	—

2. Gevangenis te Nieuw-Amsterdam.

		Op 1 Jan. 1922 106	Bijgekomen 213	Totaal 319	Afgegaan 210	Op 31 Dec. 1922 109
Van de herhaalde veroordeeling:						
a. voor de 1ste maal veroordeeld. . .	mannen	82	152	234	158	76
	vrouwen	3	2	5	3	2
b. „ „ 1ste „ herhaling . . .	mannen	12	26	38	21	17
	vrouwen	1	—	1	1	—
c. „ „ 2de „ „ . . .	mannen	4	16	20	17	3
	vrouwen	—	—	—	—	—
d. „ „ 3de „ „ . . .	mannen	2	10	12	1	11
	vrouwen	—	—	—	—	—
e. „ „ 4de „ „ . . .	mannen	1	3	4	4	—
	vrouwen	2	—	1	1	—
f. „ „ 6de „ „ . . .	mannen	—	3	3	3	—
	vrouwen	—	—	—	—	—
g. „ „ 8ste „ „ . . .	mannen	—	1	1	1	—
Van den ouderdom:						
Van 10 tot 20 jaren	mannen	10	12	22	10	12
	vrouwen	1	—	1	1	—
„ 20 „ 30 „	mannen	58	113	171	105	66
	vrouwen	2	2	4	2	2
„ 30 „ 40 „	mannen	12	59	71	71	—
	vrouwen	1	—	1	1	—
„ 40 „ 50 „	mannen	17	25	42	19	23
	vrouwen	—	—	—	—	—
„ 50 „ 60 „	mannen	2	1	3	—	3
	vrouwen	1	—	1	1	—
„ 60 „ 70 „	mannen	2	1	3	—	3

c. Gezondheidstoestand der gevangenis[bevolk…]

INRICHTING.	Totale bevolking.	Aantal verblijfdagen.	Aantal ziektedagen.	Aantal zieken tegelijk aanwezig.			Aantal zieken naar het Militair Hospitaal geëvacuëerd.	AANTAL ZIEKEN LIJDENDE AAN:														
				Grootste.	Kleinste.	Gemiddelde.		Algemeene ziekten met inbegrip van kwaadaardige gezwellen maar met uitzondering van tuberculose, scrophulose enz..	Ziekten van het zenuwstelsel.	Zielsziekte.	Ziekten van het hart en de vaten.	Ziekten der ademhalingswerktuigen.	Ziekten der spijsverteringsorganen.	Ziekten van het urogenitaalstelsel met uitzondering van venerische aandoeningen.	Ziekten van huid- en celweefsel.	Ziekten der bewegingsorganen.	Venerische aandoeningen.	Tuberculose en scrophulose.	Algemeene bloedarmoede.	Oog- en oorziekte.	Epidemische ziekten, beri-beri, malaria, gele koorts, lepra, [...]
Gevangenis Zeelandia . . .	775	49237	2144	21	1	6	100	172	1	1	1	48	194	6	141	14	17	4	20	22	[illegible]
Gevangenis Nw. Amsterdam . . .	319	38438	3510	26	2	10	8	224	18	1	1	35	164	20	141	38	5	1	—	20	[illegible]

Bijlage F[a].

Staat aantoonende het aantal gedoopten, cathechisanten, lidmaten en huwelijken, enz. naar de opgaven van de verschillende gemeenten.

GEMEENTEN.	Geslacht.	Gedoopt.	Op catechisatie.	Aangenomen als lidmaten.	Aantal huwelijken.	Zielental.	Opmerkingen.
Nederlandsch Hervormde Gemeente	Jongens	94	82	—	—	—	
	Meisjes	93	172	—	—	—	
	Mannen	—	21	49	31	—	
	Vrouwen	—	36	95		—	
		187	311	144	31	± 8030	
Vereen. Protestantsche Gemeente te Nieuw-Nickerie	Jongens	—	—	—	—	—	
	Meisjes	—	—	—	—	—	
	Mannen	—	—	—	—	—	
	Vrouwen	—	—	—	—	—	
		—	—	—	—	± 350	
Evangelisch-Luthersche Gemeente .	Jongens	53	40	—	—	—	
	Meisjes	36		—	—	—	
	Mannen	—	—	20	13	—	
	Vrouwen	—	—	16		—	
		89 [1])	40	36	13	± 3500 [2])	
Evangelische Broedergemeente . .	Jongens	425 [3])	215	388	—	—	
	Meisjes	401			—	—	
	Volwassenen . .	31			107	—	
		857	215	388	107	± 29914	
Roomsch-Katholieke Gemeente . .	Kinderen	1113	—	—	151	—	
	Volwassenen . .	234	—	—		—	
		1347	—	—	151	± 22748	
Nederlandsch Israëlietische Gemeente	Mannen	—	—	—	—	219	
	Vrouwen	—	—	—	—	335	
		—	—	—	—	554	
Nederlandsch Portugeesch Israëlietische Gemeente	Mannen	—	—	—	—	302	
	Vrouwen	—	—	—	—	386	
		—	—	—	—	608	

[1]) Waarvan 27 jongens en 27 meisjes in echt geboren en 26 jongens en 12 meisjes buiten echt; hiervan zijn 4 jongens en 1 meisje door de ouders erkend.

[2]) In het vorig verslag is abusievelijk opgenomen 3000 instede van 3500.

[3]) Waarvan in echt 194 en buiten echt 622.

a) De cijfers van deze bijlage welke door de kerkbesturen verstrekt zijn, stemmen niet overeen met die van de bijlage A[1] van dit verslag welke door het bevolkingsregister verschaft zijn.

volking gedurende het jaar 1922.

Zelfmoord en poging daartoe.	Totaal der zieken.	AANTAL OVERLEDEN AAN: Algemeene ziekten met inbegrip van kwaadaardige gezwellen met uitzondering van tuberculose, scrophulose enz.	Ziekten van het zenuwstelsel.	Zielsziekte.	Ziekten van het hart en de vaten.	Ziekten der ademhalingsorganen.	Ziekten der spijsverteringsorganen.	Ziekten van het urogenitaalstelsel met uitzondering van venerische aandoeningen.	Ziekten van huid- en celweefsel.	Ziekten der bewegingsorganen.	Venerische aandoeningen.	Tuberculose en scrophulose.	Algemeene bloedarmoede.	Oog- en oorziekten.	Epidemische ziekten als beri-beri, malaria, gele koorts, lepra, enz.	Zelfmoord en poging daartoe.	Totaal der overledenen.	OPMERKINGEN
—	782	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
—	784	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Bijlage F¹.

a. Staat, aantoonende de veranderingen onder de verpleegden van 's Landsgrond Boniface.

	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
Aantal op 1 Januari 1922	209	106	—	—	308
Bijgekomen van 1 Januari t/m 31 December 1922	96	45	—	—	141
	298	151	—	—	449
Overleden van 1 Januari t/m 31 December 1922	52	27	—	—	79
	246	124	—	—	370
Ontslagen van 1 Januari t/m 31 December 1922	42	25	—	—	67
Aantal op 31 December 1922	204	99	—	—	303
Hiervan in het Militair Hospitaal	1	—	—	—	1

b. Staat aantoonende den landaard der verpleegden van 's Landsgrond Boniface.

	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
Inboorlingen	78	57	—	—	135
Britsch-Indiërs	63	28	—	—	91
Chineezen	13	1	—	—	14
Inboorlingen uit West-Indische koloniën	15	5	—	—	20
Portugeezen	—	—	—	—	—
Javanen	34	8	—	—	42
Europeanen	1	—	—	—	1
	204	99	—	—	303

c. Staat aantoonende de van gouvernementswege verpleegde weezen.

	Hervormde Gemeente.		Evangelisch-Luthersche Gemeente.		Evangelische Broeder-Gemeente.		Roomsch-Katholieke Gemeente.		Te zamen.		In het geheel.
	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	
Op 1 Jan. 1922 werden gealimenteerd	18	20	12	8	121	124	117	118	268	270	538
Bijgekomen.	2	7	1	—	14	26	26	42	43	75	118
	20	27	13	8	135	150	143	160	311	345	656
Afgeschreven	1	1	1	—	14	20	18	11	34	32	66
Op 31 December 1922.	19	26	12	8	121	130	125	149	277	313	590
	45		20		251		274		590		

Bijlage G[1].

Overzicht van de bevolking der bewaarscholen op 31 December 1922.

Bewaarschool van:		Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
De Evangelisch Luthersche Gemeente	met schoolgeldheffing te Paramaribo	39	51	90
De Roomsch-Katholieke Gemeente	met schoolgeldheffing te Paramaribo	64	58	122
Verschillende ingezetenen	met schoolgeldheffing te Paramaribo	61	58	119
De Evangelische Broedergemeente	zonder schoolgeldheffing te Paramaribo	195	196	391
De Roomsch-Katholieke Gemeente.	zonder schoolgeldheffing te Paramaribo	178	227	405
De Evangelische Broedergemeente	zonder schoolgeldheffing in de districten	28	23	51
De Roomsch-Katholieke Gemeente.	zonder schoolgeldheffing in de districten	67	80	147
	Te zamen	632	693	1 325

Bijlage G[2].

Overzicht van de bevolking der normaalschool over 1922.

LEERJAAR.	1 Januari.			31 December.		
	M.	V.	Te zamen.	M.	V.	Te zamen.
Eerste leerjaar	9	10	19	10	21	31
Tweede „	15	15	30	15	13	28
Derde „	7	18	25	19	14	33
Vierde „	9	13	22	5	14	19
Te zamen	40	56	96	49	62	111

Bijlage G[3].

STAAT

aantoonende het getal scholen, geëxamineerde onderwijzers, schoolgaande kinderen en de verhouding van het getal geëxamineerde onderwijzers tot het getal schoolgaande kinderen op 31 December 1922, verder het gemiddeld getal schoolgaande kinderen en de gemiddelde opkomst per dag en per 100 in 1922.

	Getal scholen per 31 December 1922.	Gemengde scholen.	Jongensscholen.	Meisjesscholen.	Getal geëxamineerde onderwijzers	Getal schoolgaande kinderen op 31 December 1922. Jongens.	Meisjes.	Te zamen.	Getal leerlingen op geëxamineerden
Paramaribo	31	19	6	6	316	4708	4509	9217	29
Het overige deel der kolonie	56	52	2	2	113	3013	1440	4453	39
Te zamen . . .	87	71	8	8	429	7721	5949	13670	32
1921 . . .	82 [1])	68 [1])	7	7	418	7020	5589	12609	30
Paramaribo en districten.									
Niet ondersteunde scholen van ingezetenen	1	1	—	—	2	59	63	122	61
Gouvernementsscholen	35	35	—	—	155	2980	1953	4933	32
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	21	21	—	—	91	1777	1305	3082	34
Ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke geestelijken	26	10	8	8	148	2499	2130	4629	31
Ondersteunde scholen der Vereeniging „Vrije Evangelisatie"	1	1	—	—	9	118	172	290	32
Ondersteunde scholen der African Methodist Episcopal Church	3	3	—	—	24	288	326	614	26
Te zamen . . .	87	71	8	8	429	7721	5949	13670	32
1921 . . .	82 [1])	68 [1])	7	7	418	7020	5589	12609	30
Paramaribo.									
Niet ondersteunde scholen van ingezetenen	1	1	—	—	2	59	63	122	61
Gouvernementsscholen	7	7	—	—	100 [2])	1427	1393	2820	28
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	7	7	—	—	58 [3])	995	781	1776	31
Ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke geestelijken	12	—	6	6	123 [4])	1821	1774	3595	29
Ondersteunde scholen der Vereeniging „Vrije Evangelisatie"	1	1	—	—	9	118	172	290	32
Ondersteunde scholen der African Methodist Episcopal Church	3	3	—	—	24 [5])	288	326	614	26
Te zamen . . .	31	19	6	6	316	4708	4509	9217	29
1921 . . .	29	19	5	5	310	4366	4217	8583	28
Districten.									
Gouvernementsscholen	28	28	—	—	55 [6])	1553	560	2113	38
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	14	14	—	—	33 [7])	782	524	1306	40
Ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke geestelijken	14	10	2	2	25 [8])	678	356	1034	41
Te zamen . . .	56	52	2	2	113	3013	1440	4453	39
1921 . . .	53 [1])	49 [1])	2	2	108	2654	1372	4026	37

Getal leerlingen op gekwalificeerden	Gemiddeld getal schoolgaande kinderen in 1922.			Gemiddelde opkomst per dag in 1922.			Gemiddelde opkomst per 100 in 1922.		
	Jongens.	Meisjes	Te zamen.	Jongens.	Meisjes	Te zamen.	Jongens.	Meisjes	Te zamen.
29	4567	4414	8981	3890	3704	7594	85	84	85
39	2849	1435	4284	2120	1079	3199	74	75	75
32	7416	5849	13265	6010	4783	10793	81	82	81
30	6709	5414	12123	5186	4256	9442	77	79	78
61	57	59	116	49	51	100	86	86	86
32	2988	1988	4976	2258	1617	3875	76	81	78
34	1639	1245	2884	1340	1005	2345	82	81	81
31	2264	2042	4306	1969	1678	3647	87	82	85
32	121	160	281	102	135	237	84	84	84
26	347	355	702	292	297	589	84	84	84
32	7416	5849	13265	6010	4783	10793	81	82	81
30	6709	5414	12123	5186	4256	9442	77	79	78
61	57	59	116	49	51	100	86	86	86
28	1453	1393	2846	1218	1186	2404	84	85	84
31	913	737	1650	750	602	1352	82	82	82
29	1676	1710	3386	1479	1433	2912	88	84	86
32	121	160	281	102	135	237	84	84	84
26	347	355	702	292	297	589	84	84	84
29	4567	4414	8981	3890	3704	7594	85	84	85
28	4235	4095	8330	3430	3279	6709	81	80	81
38	1535	595	2130	1040	431	1471	68	72	69
40	726	508	1234	590	403	993	81	79	80
41	588	332	920	490	245	735	83	74	80
39	2849	1435	4284	2120	1097	3199	74	75	75
37	2474	1319	3793	1756	977	2733	71	74	72

Opmerkingen.

In dezen staat zijn niet begrepen de scholen tot opleiding van onderwijzers en bewaarschoolonderwijzeressen, de ambachtsschool, de bewaarscholen, de scholen bij de Boschnegers en Indianen, de naai- en knipscholen, de hoedenvlechtscholen, de muziekschool van den heer HELSTONE en de handelsschool en de handelscursus van de Vereeniging voor Handelsonderwijs.

[1]) In het vorige verslag is abusievelijk het getal scholen der Roomsch-Katholieke geestelijken niet vermeerderd met de in den loop van dat verslagjaar opgerichte gemengde scholen ten getale van 2, welke scholen thans in dit getal begrepen.

[2]) Hieronder begrepen 1 onderwijzer alleen met akte teekenen m. o.; 2 onderwijzeressen alleen met akte handwerken voor meisjes en 1 onderwijzer met het apothekersdiploma; zonder dezen wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 29.
In het getal 100 zijn niet begrepen 17 onderwijzers die met buitenlandsch verlof afwezig waren.

[3]) Hieronder begrepen 6 onderwijzeressen alleen met akte handwerken voor meisjes; zonder deze wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 34.
In het getal 58 is niet begrepen 1 onderwijzer, die met buitenlandsch verlof afwezig was.

[4]) Hieronder begrepen 1 onderwijzeres alleen met akte Fransch en met akte Engelsch; 4 met akte handwerken voor meisjes en 1 onderwijzer en een onderwijzeres met akte schoonschrijven m. o.; zonder dezen wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 31.
In het getal 124 zijn niet begrepen 2 onderwijzers die met buitenlandsch verlof afwezig waren.

[5]) Hieronder begrepen 1 onderwijzeres alleen met akte handwerken voor meisjes; zonder deze wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 27.
In het getal 24 is niet begrepen 1 onderwijzeres, die met buitenlandsch verlof afwezig was.

[6]) Hieronder begrepen 3 onderwijzeressen alleen met akte handwerken voor meisjes; zonder deze wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 41.

[7]) Hieronder begrepen 1 onderwijzeres alleen met akte handwerken voor meisjes; zonder deze wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 41.

[8]) Hieronder begrepen 1 onderwijzeres alleen met akte handwerken voor meisjes; zonder deze wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 43.
In het getal 25 is niet begrepen 1 onderwijzeres, die met buitenlandsch verlof afwezig was.

Bijlage G4.

Onderwijzend personeel op 31 December

	1878.		1886.		1896.		1906.		1916.		1920.		1921.		1922.	
	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.
Onderwijzers van den 1sten rang	3	4	3	3	6	5	10	4	21	6	31	8	33	8	40	9
„ „ „ 2den „	6	8	4	4	11	8	19	8	27	8	34	9	37	9	36	8
„ „ „ 3den „	14	18	30	29	36	27	52	23	76	23	85	23	91	23	98	23
„ „ „ 4den „	26	33	37	36	45	34	54	24	58	17	59	16	61	15	60	14
Onderwijzeressen van den 1sten rang	3	4	1	1	1	1	3	1	6	2	8	2	8	2	8	2
„ „ „ 2den „	—	—	—	—	—	—	2	1	8	2	14	4	10	2	13	3
„ „ „ 3den „	8	11	15	15	18	14	41	18	89	27	102	27	104	26	109	26
„ „ „ 4den „	18	23	12	12	15	11	44	20	49	15	45	13	57	14	63	15
Leerkrachten van den 1sten rang	6	8	4	4	7	5	13	6	27	8	39	10	41	10	48	11
„ „ „ 2den „	6	8	4	4	11	8	21	8	35	10	48	13	47	12	49	11
„ „ „ 3den „	22	29	45	44	54	41	93	41	165	49	187	50	195	49	207	49
„ „ „ 4den „	44	56	49	48	60	45	98	45	107	32	104	29	118	29	123	29
Te zamen voor alle rangen	78	—	102	—	132	—	225	—	334	—	378	—	401	—	427	—
Gediplomeerde vakleerkrachten	2	—	2	—	19	—	17	—	21	—	27	—	27	—	25	—
Niet-gediplomeerde leerkrachten	50	—	54	—	95	—	74	—	58	—	49	—	65	—	81	—

Bijlage G5.

Kinderen op 31 December 1922 op de scholen voor gewoon- en uitgebreid lager onderwijs.

	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
Schoolgaande kinderen beneden 7 jaar	861	756	1 617
„ „ van 7—12 „	5 211	3 991	9 202
„ „ boven 12 „	1 649	1 202	2 851
Te zamen	7 721	5 949	13 670

Bijlage G6.

Groepen van kinderen, die de school bezochten en de getalsterkte van elke groep op 31 December 1920, 1921 en 1922.

	Getal schoolgaande kinderen in		
	1920.	1921.	1922.
Te Paramaribo en in de districten:			
Voor rekening van ingezetenen *a.* op de openbare scholen	1 092	1 205	1 169
Voor rekening van ingezetenen *b.* „ „ bijzondere „	675	132	122
Voor rekening van de kolonie	3 239	3 602	3 764
Op de ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	2 493	2 581	3 082
Op de ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke Gemeente	3 277	4 040	4 629
Op de ondersteunde scholen der Vereeniging „de Vrije Evangelisatie”	255	273	290
Op de ondersteunde scholen der Vereeniging de „African Methodist Episcopal Church”	757	776	614
Te Paramaribo:			
Voor rekening van ingezetenen *a.* op de openbare scholen	1 092	1 205	1 169
Voor rekening van ingezetenen *b.* „ „ bijzondere „	675	132	122
Voor rekening van de kolonie	1 313	1 460	1 651
Op de ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	1 364	1 439	1 776
Op de ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke Gemeente	2 607	3 298	3 595
Op de ondersteunde scholen der Vereeniging „de Vrije Evangelisatie”	255	273	290
Op de ondersteunde scholen der Vereeniging de „African Methodist Episcopal Church”	757	776	614
In de districten:			
Voor rekening van de kolonie	1 926	2 142	2 113
Op de ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	1 129	1 142	1 306
Op de ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke Gemeente	670	742	1 034

Bijlage G7.

Staat van de veranderingen in de scholen voor gewoon- en uitgebreid lager onderwijs in 1922 (de scholen bij de Boschnegers niet medegerekend).

	Voor het eerst in school geplaatst.			Al de plaatsingen te zamen.			Al de afschrijvingen te zamen.		
	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
Paramaribo	557	564	1121	1758	1811	3569	1416	1519	2935
Het overig deel der kolonie	792	342	1134	1233	596	1829	874	528	1402
Te zamen	1349	906	2255	2991	2407	5398	2290	2047	4337
1921	1075	667	1742	2313	1917	4230	1775	1668	3443
Paramaribo.									
Niet-ondersteunde scholen van burgers	12	17	29	20	30	50	31	29	60
Gouvernementsscholen	178	168	346	405	400	805	331	319	650
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	139	129	268	366	332	698	173	188	361
Ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke Gemeente	193	208	401	815	839	1654	619	738	1357
Ondersteunde scholen der Vereeniging „Vrije Evangelisatie"	14	16	30	35	62	97	34	46	80
Ondersteunde scholen der Vereeniging „African Methodist Episcopal Church"	21	26	47	117	148	265	228	199	427
Te zamen	557	564	1121	1758	1811	3569	1416	1519	2935
1921	566	453	1019	1515	1466	2981	1198	1263	2461
Districten.									
Gouvernementsscholen	400	142	542	552	252	804	556	277	833
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	208	103	311	283	191	474	176	134	310
Ondersteunde scholen der Roomsch-Katholieke Gemeente	184	97	281	398	153	551	142	117	259
Te zamen	792	342	1134	1233	596	1829	874	528	1402
1921	509	214	723	798	451	1249	577	405	982

Bijlage G8.

Overzicht van het aantal bezoekers der Koloniale Boekerij en uitgeleende boeken over 1922.

MAANDEN.	Bezoekers.		Uitgeleende boeken.	
	1921.	1922.	1921.	1922.
Januari	268	267	334	329
Februari	233	265	294	313
Maart	243	282	293	326
April	220	242	301	268
Mei	229	323	318	358
Juni	255	295	345	380
Juli	258	271	323	324
Augustus	206	220	267	241
September	275	204	338	251
October	291	259	348	302
November	279	243	332	261
December	307	243	342	266
Te zamen	3064	3114	3835	3619

Bijlage H¹.

Enkele gegevens betreffende het schoolonderzoek naar Trachoom gedurende 1922.

		Aantal.	Percentage trachoomlijders.
Kostelooze scholen	Jongens	2863	17
	Meisjes	2844	13,5
	Totaal	5707	15
Betalende scholen		2476	16

Totaal werden 8183 leerlingen geregeld onderzocht, waarvan 1277 of 15,6 procent aan trachoom bleken te lijden.

Bijlage H².

Febris typhoidea.

Aantal aangegeven gevallen te Paramaribo in 1922 78.
„ sterfgevallen „ „ „ 1922 22.
Typhusmortaliteit 5 per 10 000 inwoners.
Typhusletaliteit 28,2 %.

Bijlage H³.

Dysenterie.

Aantal aangegeven gevallen te Paramaribo in 1922 117.
„ sterfgevallen „ „ „ 1922 24.
Dysenteriemortaliteit 5,1 per 10 000 inwoners.
Dysenterieletaliteit 20 %.

Bijlage H⁴.

I. Enkele gegevens uit het rapport over 1922 van den Director der Anchylostomiasis Commission in Suriname.

TABEL 1.

Bevolkingsgroepen door de Anchyl. Comm. onderzocht en behandeld in:

	1915—1917.		1921.		1922.	
	Aantal.	Pct.	Aantal.	Pct.	Aantal.	Pct.
Census	30 982	—	932	—	11 742	—
Onderzocht.	30 729	99,2	924	99,1	11 708	99,7
Geïnfecteerd	27 990	91,2	827	88,4	11 371	97,1
In behandeling	25 933	92,6	744	91,1	10 601	93,2
Genezen.	23 437	90,4	575	77,3	6 235	58,8

(Het percentage is berekend naar het aantal in den vorigen regel).

TABEL 2.

Rasverdeeling der onderzochte personen in 1922.

	Blanke ras.	Zwarte ras.	Bruine ras.	Gele ras.	Indianen.
Aantal	294	1809	9545	37	23
Percent	2,5	15,5	81,6	0,4	—

II. Enkele gegevens der Anchylostoom-polikliniek te Paramaribo voor 1922.

In totaal bezochten 2872 personen voor de eerste maal de polikliniek. Zij waren volgens ras en leeftijd verdeeld als volgt:

	Negers.	Creolen.	Br. Indiërs.	0—5 j.	6—10 j.	11—20 j.	21—50 j.	boven 50 j.
Aantal	1499	1318	455	565	544	784	1126	252
Percent	46	40,5	13,5	17,1	16,6	24	34,4	7,7
% met anchylostoom geïnfecteerd	80	77,4	86,8	61,6	81,6	85	85,1	87,5
% met ascaris geïnfecteerd	76,1	73,8	30,4	88,1	92	73,5	68	46,5
% met bilharzia geïnfecteerd	1,1	2,9	5,9	0,3	1,3	4,3	3,1	2,3

III. Gegevens van het Anchylostoom-onderzoek te Albina.

	Blanken.	Kleurlingen.	Negers.	Br. Indiërs.	Chineezen.	Javanen.
Aantal	5	183	240	10	36	1
Geïnfecteerd	3	135	191	9	21	1
Genezen bij het eindigen der campagne	2	122	170	8	19	1

In totaal waren 76 % der onderzochte personen met mijnwormen besmet; bij het beeindigen der campagne was 93,5 % genezen.

Bijlage H^5.

Staat van de doodsoorzaken te Paramaribo 1921.

Oorzaak van den dood.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Oorzaak van den dood.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Febris typhoïdea (typhus abdominalis	14	8	22	Beri-beri	2	—	2
Malaria en malaria cachexie	16	15	31	Tuberculose van de long, de pleura, den larynx	53	60	113
Kinkhoest	8	16	24	Andere vormen van tuberculose	3	3	6
Influenza	7	9	16	Syphilis	16	12	28
Dysenterie	21	3	24	Framboesia tropica	1	—	1
Lepra	14	5	19	Kanker en andere mal. tum.	16	18	34
Erisypelas	—	3	3	Acuut gewrichtsrheumatisme	1	—	1
Andere epidemische ziekten	—	1	1	Chronisch rheumatisme en jicht	—	1	1
Pyaemie en septichaemie	15	9	24	Diabetes mellitus	1	4	5
Tetanus	6	3	9	Anaemie, chlorose (ook anaemia splenica)	3	4	7
Pellagra	—	3	3				

Oorzaak van den dood.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Andere algemeene ziekten . . .	—	1	1
Encephalitis (ook de tarumatische) en hersenabces)	—	2	2
Meningitis	4	13	17
Meningitis cerebrospinalis epidemica	—	1	1
Tabes dorsalis	—	1	1
Andere ziekten van het ruggemerg	1	—	1
Apoplexie	9	14	23
Verlamming zonder nader vastgestelde oorzaak	1	—	1
Dementia paralitica.	3	—	3
Alle andere psychosen	1	1	2
Epilepsie.	2	1	3
Eclampsie (met uitzondering van de puerperale en van eclampsie bij kinderen beneden 5 jaar) .	—	4	4
Stuipen bij kinderen beneden 5 jaar	6	9	15
Overige ziekten van het zenuwstelsel.	—	2	2
Ziekten van het gehoororgaan (ook caries van het rotsbeen) . . .	1	—	1
Pericarditis	—	1	1
Acute endocarditis	—	1	1
Organische hartsgebreken, ook chronische endoen myocarditis, degeneratio cordis	28	26	54
Angina pectoris (stenocardie) . .	—	1	1
Ziekten der arterien, arteriosclerose atheroom, aneurysma, enz. . .	1	3	4
Embolie en thrombose (niet puerperale)	—	1	1
Ziekten van het lymphvatenstelsel (lymphangitis enz.)	1	3	4
Acute bronchitis; bronchitis catarrhalis bij personen beneden 60 jaar	7	5	12
Chronische bronchitis, o.a. bronchitis foetida	16	4	20
Broncho-pneumonie.	12	15	27
Croupeuze pneumonie.	35	14	49
Aandoeningen der pleuraholte .	2	7	9
Congestie en apoplexie van de longen	1	—	1
Longgangreen	1	—	1
Asthma bronchiale	6	1	7
Angina en andere ziekten van den pharynx	1	—	1
Maagzweer	1	1	2
Andere ziekten der maag . . .	5	1	6
Diarrhoea en enteritis.	27	31	58
Anchylostomiasis	21	14	35
Ingewandsparasieten	2	1	3
Hernia, aandoeningen van het darmkanaal.	1	—	1
Icterus gravis (acute gele leveratrophie, morbus Wellü) . . .	—	1	1
Levercirrhose	5	2	7
Andere aandoeningen van de lever of van de galblaas	1	1	2
Peritonitis (met uitzondering van de puerperale)	8	3	11
Acute en subacute nephiritis . .	16	21	37
Ziekte van Bright	35	14	49
Andere ziekten van de nieren en van hare adnexa.	1	—	1
Ziekten der pisblaas (steenen uitgezonderd)	2	—	2
Ziekten der uretra (uitgezonderd steenen)	1	—	1
Ziekten der prostata	4	—	4
De overige niet reeds vermelde niet-venerische ziekten der mannelijke geslachtsorganen, met uitzondering van tuberculose en kanker	1	—	1
Salpingitis en andere ziekten der vrouwelijke geslachtsorganen .	—	3	3
Bloedverlies bij of na de bevalling (o.a. placenta praevia)	—	1	1
Febris puerperalis	—	5	5
Phlegmasia alba dolens puerperalis, embolie en plotselinge dood in het kraambed	—	1	1
Gangreen	4	—	4
Phlegmone, heet abces	—	1	1
Ziekten der beenderen (uitgezonderd tuberculose)	1	—	1
Ziekten der gewrichten (uitgezonderd tuberculose en rheumatismus)	1	—	1
Aangeboren gebreken o.a. ook van het hart	1	—	1
Aangeboren lichaamszwakte, icterus, scleroma neontorum, paedatrophie bij zuigelingen .	29	25	54
Andere ziekten bepaald bij jonggeborenen van ten hoogste 3 maanden oud	1	—	1
Verwaarloozing, gebrekkige verzorging, bij jonggeboren ten hoogste 3 maanden oud	1	—	1
Ouderdom	57	71	128
Zelfmoord door ophanging of verworging	2	—	2
Andere acute vergiftigingen (ook door gif van dieren)	1	3	4
Dood bij brand	—	1	1
Verbrand op andere wijze dan bij brand (kokend water, petroleumvlam, enz).	1	1	2
Verdrinken (zelfmoord uitgezonderd)	3	2	5
Geweldadige dood door vallen .	1	—	1
Moord op andere wijze	1	—	1
Fracturen (zonder andere aanduiding)	1	—	1
Plotselinge dood.	1	—	1
Onbekend	65	67	132
Totaal . . .	639	581	1220

Bijlage I[1].

DEBET. Militair Hospitaal te Paramaribo. Bedrijfsrekening over 1922. CREDIT.

Rubriek in uitgaaf.		Bedrag in totaal.	Per verpleegdag.	Rubrieken van ontvangst.	Bedrag in totaal.	Per verpleegdag.
Traktementen en toelagen v. geneesheeren		f 36 520,82	f 0,225	Verpleeggelden 1ste klasse	f 6 445,39	
„ „ voeding v/d verplegingsdienst		128 836,56	0,793	„ 2de „	23 288,78	
Geneesmiddelen en instrumenten van het Hospitaal		67 973,63	0,418	„ 3de „	54 134,60	
Machinekamer		3 051,69	0,019	„ 4de „	72 675,06	
Voeding v/h personeel v. algem. verzorg.		9 163,61	0,057	„ 5de „	348 327,70	
Voeding der verpleegden:				„ Ziekeninricht. Nickerie.	11 907,38	
1ste klasse	f 119 993,37	2 003,63	0,738	„ „ Albina .	655,06	
2de „		5 932,98		Operatiekosten	2 545,—	
3de „		9 326,93		Bevallingskosten	515,—	
4de „		11 419,62		Nabehandeling	483,65	
5de „		91 310,21		Röntgenbehandeling	212,50	
Spijsbereiding		14 092,32	0,087	Verhooging op den factuursprijs van verkochte geneesmiddelen	12 620,36	
Verlichting		9 033,65	0,056	Alsvoren van magazijnsgoederen . .	27,71	
Huishouding		8 803,97[5]	0,054	Spoeling en verpakkingsmiddelen . .	1 102,33	
Bewassching		17 122,82	0.105	Toevallige baten	888,09	
Kleeding en ligging		18 934,86	0,117	Magazijnen	210,89	
Bediening		18 022,90	0,111		f 536 040,—	f 3,297
Onderhoud en vernieuwing van meubilair		16 272,16	0,100	Nadeelig saldo	170 198,45	1,047
Vrachten		1 729,07	0,011			
Onderhoud van den tuin		1 715,44	0,011			
Administratie		24 005,71	0,148			
Apotheek en magazijn van geneesmiddelen, diversen		18 955,17	0,117			
Bacteriologisch laboratorium		9 524,81	0,059			
Militair geneeskundige dienst		45 764,91	0,282			
Ziekeninrichting te Nickerie		10 897,72	0,067			
„ „ Albina		3 273,26	0,020			
Duurtebijslag		108 752,92[5]	0,670			
Huur van gebouwen		9 110,—	0,050			
Uitgaven waarop bij andere onderdeelen der begrooting niet is gerekend . .		4 687,07	0,029			
		f 706 238,45	f 4,344 [1])		f 706 238,45	f 4,344

[1]) In het vorig verslag stond vermeld als totaal-bedrag per verpleegdag f 3,518; dit moet zijn f 4,016.

Bijlage I[2].

Cijfers betreffende de krankzinnigenverpleging.

a. Loop der bevolking van het krankzinnigengesticht, verdeeld naar den landaard.

	MANNEN.								VROUWEN.								
	Suriname.	Britsch-Indië.	Nederlandsch-Indië.	Engelsch-West-Indië.	Europa.	Madeira.	Fr. West-Indië.	Te zamen.	Suriname.	Britsch-Indië.	Nederlandsch-Indië.	Engelsch-West-Indië.	Europa.	Madeira	Fr. West-Indië.	Te zamen.	In het geheel.
Aanwezig op 1 Jan. 1922	48	30	12	6	—	—	—	96	46	8	11	—	—	—	—	65	161
Ingekomen	23	4	11	4	1	—	—	43	22	3	3	5	—	—	1	34	77
Ontslagen	16	2	8	2	—	—	—	28	8	—	2	—	—	—	1	11	39
Overleden	11	3	—	2	1	—	—	17	9	5	—	—	—	—	—	14	31
Blijft op 1 Jan. 1923	44	29	15	6	—	—	—	94	51	6	12	5	—	—	—	74	168

Van de 77 opgenomen patienten werden 10 mannen en 6 vrouwen reeds een of meerdere malen vroeger verpleegd.

Van de 39 ontslagen patienten waren:

niet krankzinnig	10
hersteld	15
verbeterd	12
niet hersteld	2

De verpleegtijd der overledenen was:

langer dan 10 jaar	3
10—8 jaar	0
8—6 „	2
6—4 „	2
4—3 „	2
3—2 „	2
2—1 „	6
12—6 maanden	3
6—3 „	2
minder dan 3 maanden	9

b. Loop der bevolking van de inrichting gedurende de laatste 10 jaren.

JAAR.	Aanwezig op 1 Januari.	Opgenomen.	Ontslagen.	Overleden.	Aantal verpleegden.	Sterfte ten honderd van het geheel.
1913	118	101	72	21	219	9,6
1914	126	109	64	17	235	7,2
1915	154	92	58	29	246	11,7
1916	159	120	94	29	279	10,3
1917	156	93	66	25	249	10,0
1918	156	83	56	40	239	16,6
1919	143	79	52	29	222	13,1
1920	141	80	50	19	221	8,6
1921	152	83	51	23	235 [1])	9,7
1922	161	77	39	31	238	13
1923	168	—	—	—	—	—

[1]) In het vorig verslag is abuisievelijk opgenomen 233.

Bijlage J[1].

BEDRIJFSREKENING

der Koloniale vaartuigen over het jaar 1921.

	Exploitatie-kosten.	Opbrengsten.	Verlies.	Winst.
Exploitatie van het s.s. Prinses Juliana	f 122 213,59	f 117 970,24^5	f 4 243,34^5	—
„ „ „ „ Koningin Wilhelmina	123 910,80^5	107 475,85	16 434,95^5	—
„ „ „ „ Albina	107 878,97^5	92 550,97^5	15 328,—	—
„ „ „ „ Oranje	60 591,44^5	48 108,82	12 482,62^5	—
„ „ „ „ Prins Hendrik	32 633,84	30 871,32	1 762,52	—
„ „ de m/b. Corantijn e.a. op den Saramacca-dienst	—	—	8 636,31^5	—
„ stoom-barkas Para en andere barkassen o/d. Boven-Commewijne- en Cotticadienst . . .	—	—	7 515,38^5	—
„ motorboot Juliana op den Boven-Suriname-dienst enz.	—	—	370,—	—
			f 66 773,14^5	—
Aandeel algemeene beheers- en andere onkosten . . .	—	—	34 853,03	—
„ onderhoud fabriek, steigers en gebouwen . . .	—	—	48 683,84	—
Transportdienst Coronie	—	—	11 378,87	—
Interest	—	—	—	f 990,85
Diverse baten	—	—	—	12 184,83^5
			f 161 688,88^5	f 13 175,68^5
Saldo verlies	—	—	—	148 513,20
			f 161 688,88^5	f 161 688,88^5

BALANS

op den 31en December 1922 over het bedrijf der Koloniale vaartuigen te Paramaribo.

DEBET.		CREDIT.		
Aan drijvend materieel	f 307 815,—	Kapitaal . . . . f	746 609,68	
fabriek, steiger en gebouwen	112 841,76	Verminderd door intering.	130 266,47^5	
meubilair	300,—			f 616 343,20^5
voorraad magazijn	101 862,07	Gouvernement van Suriname		130 266,47^5
„ brandstoffen	5 533,49	Gefourneerd		306 873,36^5
diverse activa	21 161,50^5	Afschrijving op:		
deposito Colonial Bank	31 018,47^5	Drijvend materieel . . . f	43 983,—	
kas	37 035,98	Fabriek, gebouwen en steigers	1 241,76	
kassiersstukken	45 893,42	Meubilair	30,—	
				45 254,76
departementen van bestuur en dienst-takken als debiteuren	288 626,64	Diverse passiva		1 863,73^5
saldo verlies bedrijfsrekening	148 513,20			
	f 1 100 601,54			f 1 100 601,54

Bijlage J^{2}.

Nederlandsch West-Indische Koopvaardijvloot.

Aanwezig op 31 December 1922 in de kolonie Suriname.

Onderscheidingsseinen.	Namen der schepen.	Soort van schip.	Inhoud (netto). In kubieke meters.	Inhoud (netto). In tonnen van 2.83 kubieke meters.	Waar te huis behoorend.
NIHIL.	—	—	—	—	—

Bijlage J^{3}.

Uitkomsten van den vervoerdienst over 1922.

A. ZEEDIENSTEN.

Met de verschillende Zee-stoomers werden van- en naar de Overzeesche Districten vervoerd.

Passagiers. Heele.	Passagiers. Halve.	Traject.	Passage.	Vracht.	Totaal.	Totaal per traject.
		Nickerie—Demerary om de 14 dagen.				
3 357	293	Betaalde passage	f 38 675,98	f 65 115,03^{5}	f 103 791,01^{5}	
849	100	Vrije passage	11 694,75	3 048,40	14 743,15	
						f 118 534,16^{5}
		Marowyne om de 14 dagen tot Cayenne.				
4 698	265	Betaalde passage	42 132,50	42 400,62	f 84 533,12	
950	38	Vrije passage	11 439,37^{5}	3 831,88	15 271,25^{5}	
						99 804,37^{5}
		Coronie—Demerary om de 14 dagen.				
2 988	387	Betaalde passage	28 172.95	43 746,02^{5}	f 71 918,97^{5}	
809	101	Vrije passage	9 497,97	4 072,62	13 570,59	
						85 489,56^{5}
		Extra-diensten dok en huur.				
13	1	Betaalde passage	9 213,94	—	f 9 213,94	
1	—	Vrije passage	30,—	—	30,—	
						9 243,94
13 665	1 185	Totaal zeedienst	f 150 857,46^{5}	f 162 214,58		f 313 072,04^{5}

B. RIVIERDIENSTEN.

Met de verschillende Rivier-stoomers werden van- en naar de binnendistricten vervoerd.

Passagiers. Heele.	Passagiers. Halve.	Traject.	Passage.	Vracht.	Totaal.	Totaal per traject.
		Commewyne dagelijks tot Sommelsdijk.				
35 826	3 192	Betaalde passage	f 32 013,35	f 13 499,71	f 45 513,06	
9 041	4 218	Vrije passage	13 371,29	4 870,09	18 241,38	f 63 754,44
		Boven-Suriname 3 × 's weeks tot Guin. Vriendschap.				
11 477	1 314	Betaalde passage	10 729,84[5]	3 890,06	f 14 619,90[5]	
2 489	85	Vrije passage	3 366,47[5]	1 450,01	4 816,48[5]	19 436,39
		Saramacca 3 × 's weeks tot Post-Braak.				
6 544	439	Betaalde passage	10 310,27[5]	6 204,82[5]	f 16 515,10	
1 265	153	Vrije passage	3 216,70	2 094,11	5 310,81	21 825,91
		Cottica 3 × 's weeks.				
1 212	48	Betaalde passage	1 565,30	1 573,17[5]	f 3 138,47[5]	
300	13	Vrije passage	922,30	485,84	1 408,14	4 546,61[5]
		Ferry-diensten Nickerie.				
4 363	287	Betaalde passage	6 644,97[5]	2 237,22	f 8 882,19[5]	8 882,19[5]
72 517	9 749	Totaal rivierdiensten	f 82 140,51	f 36 305,04		f 118 445,55

Bijlage J^{4}.

Lijst der namen van vaartuigen behoorende tot de Koloniale Vloot aanwezig op 31 December 1922 in de kolonie Suriname.

Namen der vaartuigen.	Soort.	Aangeschaft in	Netto inhoud.	Lengte.	Breedte.	Diepte.	Vermogen.
Prinses Juliana	Schroef S. S.	1912	229.22	50.30 M.	7.63 M.	3.01 M.	326 I. P. K.
Koningin Wilhelmina . .	„ „	1908	184.02	46.25 „	7.10 „	3.60 „	300 „ „ „
Oranje	„	1908		39 „	6 „	3.65 „	293 „ „ „
Prins Hendrik.	„ „	1889	48.63	26.23 „	4.80 „	2.10 „	100 „ „ „
Albina	„	1897	55	37.90 „	6.58 „	3.03 „	250 „ „ „
Para	„ S. B.	1888	146.53	14.74 „	3 „	1.70 „	63 „ „ „
Corantijn.	„ Mb. R. O.	1904		18.30 „	2.60 „	1.06 „	36 E. P. K.
Coppename	„ „ R. O.	1900		15.40 „	3.50 „	1.76 „	26 „ „ „
Juliana	„ „ R. O.	1911		16 „	3.10 „	1.50 „	52 „ „ „
Emma	„ „ R. O.	1905		15.15 „	2.95 „	1.18 „	26 „ „ „
Suriname	„ „ R. O.	1909		9.90 „	2.20 „	1.16 „	10 „ „ „
Nickerie	„ „ R. O.	1912		12 „	2.35 „	1.40 „	26 „ „ „
Creool.	„ „ R. O.	1905		9.85 „	1.73 „	0.61 „	7 „ „ „
Marie [1]	„ „ R. O.	1906		15.30 „	2.42 „	1.20 „	26 „ „ „
Cottica	„ „ Petr.	1908		11.13 „	2.29 „	1.11 „	15 „ „ „
Sommelsdijk	„ „ „	1900		15.40 „	3.50 „	1.76 „	40 „ „ „
Wayombo	„ „	1912		16.60 „	2.75 „	1.55 „	40 „ „ „
Saramacca	„ „	1893		11.80 „	2.12 „	1.06 „	14 „ „ „
Commewijne	„ „ „	1908		11 „	2.20 „	1.25 „	14 „ „ „
Wanica	„ „	1910		11 „	2.20 „	0.55 „	14 „ „ „
Lawa	„ „ „	1900		11.70 „	2.60 „	1.20 „	20 „ „ „
Marowijne	„ „ „	1914		6.40 „	2.04 „	0.70 „	7 „ „ „

[1] In 1906 aangekocht door de Koloniale Spoorwegen en in 1920 overgenomen door de Koloniale Vaartuigen.
R. O. beteekent Kromhout motor ruwe olie.
Petr. „ „ „ petroleum.

Bijla ^{6}.

Overzicht van de financieele resul

Dienstjaar.	Kosten van den eersten aanleg.	Gemiddeld aantal kilometers in exploitatie.	Afgelegde treinkilometers.	BRUTO-OPBRENGSTEN. Reizigers.	Bagage.	Goederen.	Diversen.	Goud.	Zan
1905	f 4 086 759,91^{5}	52^{5}	23 144	f 36 705,25	f 2 476,90	f 5 356,71^{5}	f 230,45	—	—
1906	4 988 816,91	79^{5}	53 222	48 010,90	7 909,70	11 230,97	519,77	—	f 335
1907	5 546 126,72^{5}	89^{3}	55 545	60 373,10	11 186,75	15 207,70^{5}	877,06	—	515
1908	6 249 376,15	112^{5}	60 694	72 657,55	11 910,00	27 685,39	922,93	—	674
1909	6 963 676,54	123^{6}	78 647	74 713,85	16 207,55	28 437,74	990,78	f[2]) 3 912,10	2 459
1910	7 613 317,06	133	81 984	75 279,—	15 909,15	28 154,98^{5}	742,58^{5}	3 189,30	664
1911	7 909 783,55^{5}	133	81 705	79 431,25	16 135,40	28 235,62^{5}	890,72^{5}	3 064,50	1 499
1912	7 926 776,70^{5}	173	92 520	88 992,28	14 052,20	38 635,36^{5}	1 064 67^{5}	3 165,50	499
1913	—	173	86 552	97 597,93	12 939,97^{5}	48 925,24^{5}	1 930,09^{5}	3 874,00	124
1914	—	173	86 920	87 792,26	11 834,58^{5}	44 530,52	1 488,96^{5}	4 201,50	655
1915	—	173	84 014	67 404,27	11 668,75	33 234,11^{5}	850,74^{5}	5 511,50	300
1916	—	173	83 880	73 459,80	11 448,82^{5}	36 581,33	3 139,13	4 746,50	115
1917	—	173	84 446	72 338,89	12 917,77^{5}	30 958,68^{5}	6 802,79	4 037,00	336
1918	—	173	84 250	80 144,24	13 498,62^{5}	40 034,49^{5}	9 490,29^{5}	3 909,50	299
1919	—	173	83 395	85 073,10	15 870,65	38 660,82^{5}	10 569,73	3 677,00	460
1920	—	173	82 220	89 295,68	19 289,87^{5}	42 316,97	13 416,18	2 702,50	1 370
1921	—	173	83 884	108 306,74	20 035,87^{5}	70 659,39	7 843,71^{5}	2 978,00	1 362
1922	—	173	78 317	87 094,77	18 699,25	49 534,91^{5}	11 992,65	2 741,00	1 180

KOLONIALE SPOORWEG.

Bijlage J5.

Overzicht van het verkeer over het dienstjaar 1922.

Omschrijving.	Opbrengsten van de lijn				Totalen.		Aanmerkingen.
	Parazône.		Goudzône.				
	Bedrag.	Per dag K. M.	Bedrag.	Per dag K. M.	Bedrag.	Per dag K. M.	
Reizigers	f 56 221,07	4,00^5	f 30 873,70	f 1,99^9	f 108 094,77	f 2,95^5	
Bagage	18 086,25	1,288	613,—	0,03^9	18 699,25	0,63^4	
Vrachtgoederen	21 619,45^5	1,540	27 915,46	1,80^7	49 534,91^5	1,68^1	
Goud	—	—	2 741,—	0,17^7	2 741,—	0,09^2	
Diversen	5 420,16	0,386	6 572,49	0,42^5	11 992,65	0,40^7	
Totaal	f 101 346,93^5	7,221	f 68 715,65	4,44^9	f 170 062,58^5	5,76^5	
Spoorwegtelefoon	—	—	—	—	591,17	—	
Zand	—	—	—	—	1 180,—	—	
Verkochte materialen	—	—	—	—	3 698,48^5	—	
					f 175 532,24		

ijla[illegible]6.

sult[illegible]ver het jaar 1905 t/m 1922.

Telefoon.	Totaal.	Per dag-kilometer.	Per trein-kilometer.	Exploitatie, exclusief afschrijvingen. bedrag.	Percentage van het bedrag der bruto-opbrengsten.	per dag-kilometer.	per trein-kilometer.	Bemerkingen.
—	f [1]) 44 769,31^5	f 2,49^3	f 1,93^5	f 25 000,00	f 55,84	f 1,30^5	f 1,08	[1]) Opbrengst in 9 maanden.
—	68 006,34	2,34^4	1,27^7	74 379,82	109,40	2,56^5	1,39^8	[2]) Tevoren is wel goud vervoerd, doch niet afzonderlijk geboekt.
f 192,74^5	88 342,36	2,73	1,58^5	146 517,82^5	165,85	4,50	2,63^7	
208,65	114 059,02	2,76	1,87^2	154 616,67	135,56	3,75^5	2,54^7	
303,23	127 024,70	2,78	1,61^5	176 590,57^5	139,81	3,91	2,24^5	
444,65^5	124 402,17^5	2,53	1,50	188 957,39^5	151,90	3,89^2	2,30^5	
830,97	130 087,97	2,61	1,56	187 675,01	144,26	3,87	2,29^7	
1 185,18^5	147 587,70^5	2,33	1,59^5	226 499,63	153,46^7	3,59^2	2,44^8	
1 362,41	166 754,15^5	2,63^3	1,92^6	228 757,44	137,18^2	3,61^2	2,64^3	
1 012,49^5	151 516,27^5	2,62^2	1,74^3	221 886,64^5	146,44^4	3,84	2,55^2	
618,80^5	119 588,93^5	3,93^3	1,42^3	226 534,25	189,42^7	7,45	2,69^6	
689,40	130 183,73^5	4,29^7	1,55^2	225 952,52	173,56^4	7,45^6	2,69^3	
646,91	128 038,30	4,22^1	1,51^8	215 711,99	168,55^2	7,05^6	2,55^4	
651,98	148 028,88^5	4,82^3	1,75^7	231 678,47^5	156,50^8	7,54^8	2,74^9	
688,88^5	155 000,19	5,16^5	1,85^8	268 789,46	173,41^1	8,95^7	3,22^3	
874,40	169 265,60^5	5,57^4	2,05^8	430 178,78	254,14^5	14,16^7	5,23^2	
777,24^5	211 963,46^5	7,03^5	2,52^6	435 524,70	205,63^3	14,44^5	5,19^1	
591,17	171 833,75^5	5,82^9	2,19^4	402 123,97	234,02^4	13,64^1	5,13^5	

Bijlage J^7.

Staat der bruto-opbrengsten en der exploitatiekosten per trein- en dagkilometer over het jaar 1922.

	Aantal	1922 Treinkilometer 78 317 Dagkilometer 29 479,5	
	Bedrag.	per trein-kilometer.	per dag-kilometer.
A. *Bruto-opbrengst.*			
1. Reizigers en bagage	f 105 794,02	1,350	3,589
2. Goederen en diversen	65 448,56^5	0,836	2,220
Totaal A	f 171 242,58^5	2,186	5,809
B. *Exploitatiekosten.*			
1. Algemeene administratie	f 23 558,86	0,301	0,800
2. Dienst van Weg en Werken	135 701,06	1,733	4,604
3. Dienst van Tractie	129 708,08	1,656	4,400
4. Dienst van Vervoer	41 494,57	0,530	1,475
5. Dienst van de kabelbaan over de rivier Suriname	2 029,66	0,026	0,007
6. Duurtebijslag	69 631,74	0,889	2,362
Totaal B	f 402 123,97	5,135	13,648
Afschrijvingen	114 623,59^5	1,463	3,888
	f 516 747,56^5	6,598	17,536
Nadeelig verschil tusschen A en B	345 504,98	4,412	11,727

Bijlage J^8.

Lengte der lijnen. Dienstjaar 1922.

LIJNEN.	Geopend.	Baanlengte in kilometers.		Aantal dagkilometers.
A. *Parazône.*				
1ste gedeelte.				
Paramaribo-Lelydorp	29 Maart 1905	16.8		
Lelydorp-Onverwacht	Id.	12.7	29,5	8 997,5
2de gedeelte.				
Onverwacht-Republiek	Id.	11,7		
Republiek-Berlijn	1 Augustus 1905	11,2	22,9	5 038
			52,4	14 035,5
B. *Goudzône.*				
1ste gedeelte.				
Berlijn-Kwakoegron	1 Januari 1906.	26,7		
Kwakoegron-Grosplacer	1 Juli 1908	23,5		
Grosplacer-Brownsweg		12,9		
Brownsweg-Kabelstation	1 October 1909.	17,5	80,6	
			133	11 284
2de gedeelte.				
Kabelstation-Dam	1 Januari 1912.		40	4 160
	Totaal		173	29 479,5

Bijlage J^{9}.

Exploitatiekosten dienstjaar 1922.

Uitgaven.	Bedrag.	Totaal.
A. *Algemeene administratie.*		
1. Bezoldiging en verlofsbezoldiging van den directeur en het personeel der algemeene administratie	f 12 390,73	
2. Drukwerken en plaatskaarten	1 682,28^{5}	
3. Algem. magazijn, bediening .	5 563,16^{5}	
4. Bureelhuur, onderhoud en bediening	420,08^{5}	
5. Reis- en teerkosten	237,28	
6. Geneeskundige behandeling .	3 251,02	
7. Diversen	14,29^{5}	f 23 558,86
B. *Dienst van weg en werken.*		
1. Bezoldiging van het personeel van toezicht	f 5 400,—	
2. Kosten van het overig personeel	111 132,96	
3. Onderhoud der kunstwerken	6 074,08	
4. Onderhoud der gebouwen en der stationsinrichtingen . .	1 504,56^{5}	
5. Onderhoud der baan . . .	10 757,57^{5}	
6. Onderhoud der telefoon . .	29,13	
7. Veldtoelagen	802,75	135 701,06
C. *Dienst der tractie.*		
1. Bezoldiging van den Chef der afdeeling en verder tractiepersoneel	f 33 623,78^{5}	
2. Rij- en veldtoelagen . . .	7 695,11	
3. Kosten van brandstoffen . .	15 620,77	
4. Kosten van smeermaterialen	8 799,06	
5. Onderhoud der locomotieven	25 854,83	
6. Onderhoud der rijtuigen en wagens	23 918,42	
7. Kosten der watervoorziening	1 885,79	
8. Gebouwen, werkplaatsen en steigers	9 834,94^{5}	
9. Diversen	475,37	129 708,08
Overbrengen. . . .		f 288 968,—

Uitgaven.	Bedrag.	Totaal.
Overgebracht. . .		f 288 968,—
D. *Dienst van het vervoer.*		
1. Bezoldiging van den chef der afdeeling, personeel van toezicht en dat der stations en halten	f 18 772,65	
2. Bezoldiging van den treinopzichter en der conducteurs	11 820,—	
3. Daggelden van stationsarbeiders en sjouwers	6 065,25	
4. Rij- en veldtoelagen . . .	3 771,—	
5. Onderhoud van den inventaris	275,56^{5}	
6. Diversen	790,10^{5}	41 494,57
E. *Dienst van de kabelbaan.*		
1. Kosten van het bedienend personeel	f 1 337,80	
2. Veldtoelagen en hulppersoneel	364,40	
3. Kosten der brandstoffen . .	100,44	
4. Kosten van smeermiddelen .	88,60	
5. Onderhoud van de kabelbaan	138,42	2 029,66
F. *Duurtebijslag aan het personeel van den spoorwegdienst*		69 631,74
		f 402 123,97
G. *Afschrijvingen.*		
1. Weg en werken	f 94 095,—	
2. Rollend materieel	10 986,21^{5}	
3. Gebouwen en inrichtingen .	8 942,38	
4. Diverse inventarisgoederen .	600,—	114 623,59^{5}
		f 516 747,56^{5}

Bijlage J[10].

Balans per 31 December 1922.

I. *Weg en werken.*			
Totale kosten van aanleg . .	f 7 256 919,20^5		
Bijgeboekt in 1922	65 981,77^5		
	f 7 322 900,98		
Afschrijving tot ultimo 1922 .	1 470 226,69^5		
		f 5 852 674,28^5	
II. *Rollend materieel.*			
Totale kosten van aanschaffing	f 371 760,03^5		
Bijgeboekt in 1922	739,12		
	f 372 499,15^5		
Afschrijving tot ultimo 1922 .	209 764,76^5		
		162 734,39	
III. *Gebouwen en inrichtingen.*			
Totale bouwkosten	f 330 247,92		
Bijgeboekt in 1922	10 011,95		
	f 340 259,87		
Afschrijving tot ultimo 1922 . .	110 045,25		
		230 214,62	
			f 6 245 623,29^5
IV. *Voorraden.*			
Magazijngoederen	f 190 274,42		
Diverse inventarisgoederen . .	25 000,—		
		f 215 274,42	
V. *Vorderingen.*			
Telefoonwezen	f 18 608,09		
Andere departementen . . .	83 545,97		
Particulieren	3 819,94		
		105 974,—	
			321 248,42
			f 6 566 871,71^5

Koloniaal Gouvernement . . .		f 6 560 988,68^5
Schulden.		
Particulieren . . .	f 1 980,24	
Andere departementen	3 902,79	
		5 883,03
		f 6 566 871,71^5

Bijlage K.

Vergelijkend overzicht van de opbrengst der voornaamste middelen over de jaren 1913 tot 1922 (in duizendtallen guldens).

DIENSTJAAR.	Invoerrechten.	Accijns op het binnenlandsch gedistilleerd.	Inkomstenbelasting.	Recht op verlofbewijzen tot verkoop van gedistilleerd.	Belasting op de huurwaarde der gebouwen en daarbij behoorende erven.	Vergunnings- en concessierechten tot ontginning van balata op domeingrond.	Retributie op balata verkregen op domeingrond.	Vergunnings- en concessierechten tot ontginning van delfstoffen op domeingrond.	Belasting op goud.	Overtochts- en vrachtgelden voor het vervoer met de Koloniale vaartuigen.	Overtochts- en vrachtgelden voor het vervoer met den Kolonialen spoorweg.	Geneeskundige belasting.	Zegelrechten.	Opbrengst van de posterijen en de telefoon.	Opbrengst van schoolgelden.
1913	1287	163	114	37	86	222	167	60	61	172	167	37	53	66	55
1914	1145	144	113	35	88	149	97	52	65	154	153	40	84	60	57
1915	976	114	113	32	76	126	82	53	65	156	125	53	51	57	60
1916	[1]) 1027	[1]) 148	154	30	85	237	114	74	57	238	134	48	68	52	64
1917	[1]) 1002	[1]) 205	[2]) 230	[1]) 35	106	310	132	74	58	309	132	69	62	52	65
1918	[1]) 877	[1]) 298	[2]) 379	[1]) 35	73	249	99	67	42	321	151	36	66	51	73
1919	[1]) 1037	[1]) 351	[2]) 461	[1]) 35	87	280	68	62	43	306	158	76	80	[3]) 62	[4]) 73
1920	[1]) 1681	[1]) 375	[2]) 568	[1]) 43	100	237	66	48	33	365	173	56	100	71	70
1921	[1]) 1586	[1]) 455	[2]) 565	89	89	181	72	[5]) 31	25	418	214	47	82	77	73
1922	[1]) 1626	[1]) 377	[2]) 233	87	83	149	81	36	26	358	175	54	106	97	76

[1]) In dit bedrag zijn begrepen de krachtens de verordening van 13 Augustus 1916 (G. B. 1917 n°. 60) geheven opcenten.

[2]) In dit bedrag zijn begrepen de heffingen ingevolge de verordening op de buitengewone inkomstenbelasting 1916 (G. B. 1917 n°. 13) en de krachtens de verordening van 30 Augustus 1916 (G. B. 1917 n°. 4) geheven opcenten.

[3]) In het vorig verslag stond verkeerdelijk 69.

[4]) „ „ „ „ „ „ 72.

[5]) „ „ „ „ „ „ 29.

Bijlage L.

Staat houdende overzicht van het aantal aanslagen en het totaal belastbaar inkomen per klasse van aanslag, voorkomende op de kohieren over het belastingjaar 1922.

Belastbaar inkomen.	Aantal aanslagen per ontvangkantoor.									Totaal aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen (na kinderaftrek).
	Paramaribo.	Nickerie.	Coronie.	Beneden-Suriname en -Para.	Saramacca.	Boven-Suriname en -Para.	Beneden-Commewijne.	Boven-Commewijne en Cottica.	Marowijne.		
A. Natuurlijke personen in Suriname wonende.											
f 500	641	130	30	50	35	56	27	27	2	998	f 499 000
550	320	33	19	17	8	9	18	12	1	437	240 350
600	533	58	17	67	36	14	53	15	1	794	476 400
650	413	37	6	21	11	9	22	11	—	530	333 900
700	343	26	9	40	9	14	21	14	1	477	344 500
750	325	17	4	14	7	8	21	11	—	407	305 250
800	291	37	5	23	16	6	19	6	1	404	323 200
850	180	15	3	9	5	5	9	8	1	235	199 750
900	308	21	1	8	13	7	7	11	2	378	340 200
950	144	17	1	18	2	8	14	6	—	210	199 500
1 000	179	12	4	15	8	12	10	10	1	251	251 000
1 050	131	13	2	7	2	5	10	1	1	172	180 600
1 100	111	13	3	15	2	4	12	6	—	166	182 600
1 150	111	5	2	7	4	16	7	4	—	156	179 400
1 200	158	17	3	3	9	8	10	7	6	221	265 200
1 250	90	6	1	10	1	10	12	4	5	139	173 750
1 300	113	9	1	19	3	22	5	6	4	182	236 600
1 350	139	4	6	3	2	5	2	4	4	169	228 150
1 400	92	7	1	1	4	1	7	3	1	117	163 800
1 450	75	4	2	5	1	6	4	2	—	99	143 550
1 500	87	7	2	6	—	6	7	3	8	126	189 000
1 550	57	8	1	3	—	3	6	4	2	84	130 200
1 600	59	9	1	2	3	4	3	2	5	88	140 800
1 650	53	6	1	1	2	1	3	1	5	73	120 450
1 700	53	3	—	2	3	3	5	3	2	74	125 800
1 750	43	6	1	3	3	4	5	2	3	70	122 500
1 800	49	3	1	4	4	2	2	3	—	73	131 400
1 850	49	—	3	3	3	4	7	2	—	71	131 350
1 900	36	3	—	1	2	2	4	6	—	54	102 600
1 950	41	9	1	3	4	—	6	1	1	66	128 700
2 000	59	2	—	2	—	2	6	1	5	77	154 000
2 050	39	2	—	2	1	1	3	1	2	51	104 550
2 100	27	5	—	2	—	3	6	2	2	47	98 700
2 150	37	1	—	4	1	3	5	3	2	56	120 400
2 200	34	1	2	1	—	2	6	1	—	47	103 400
2 250	22	3	—	—	—	2	1	3	1	32	72 000
2 300	25	5	1	1	1	1	4	—	—	38	87 400
2 350	23	—	—	2	1	5	1	1	1	34	79 900
2 400	30	2	—	2	—	3	2	—	—	39	93 600
2 450	17	—	2	2	—	1	—	2	—	24	58 800
2 500	20	4	—	1	2	—	1	4	—	32	80 000
2 550	21	2	—	2	—	1	2	—	—	28	71 400
2 600	22	—	—	2	1	2	1	1	2	31	80 600
2 650	19	1	—	1	—	2	1	4	—	27	71 550

Belastbaar inkomen.	Aantal aanslagen per ontvangkantoor.									Totaal aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen (na kinderaftrek).
	Paramaribo.	Nickerie.	Coronie.	Beneden-Suriname en -Para.	Saramacca.	Boven-Suriname en -Para.	Beneden-Commewijne.	Boven-Commewijne en Cottica.	Marowijne.		
f 2 700	12	1	—	1	—	—	3	2	1	20	f 54 000
2 750	13	1	—	1	1	—	—	1	1	18	49 500
2 800	18	2	—	—	—	—	1	2	1	24	67 200
2 850	16	3	—	1	1	—	2	—	1	24	68 400
2 900	17	—	—	—	1	1	5	4	—	28	81 200
2 950	19	2	—	—	—	—	—	—	—	21	61 950
3 000	19	5	—	1	1	—	2	—	—	28	84 000
3 050	18	1	—	1	1	—	1	—	—	22	67 100
3 100	13	1	—	3	—	—	2	—	—	19	58 900
3 150	9	1	—	—	—	—	—	1	—	11	34 650
3 200	16	1	1	2	—	1	1	1	—	23	73 600
3 250	10	5	1	1	2	—	4	1	—	24	78 000
3 300	16	—	1	—	—	—	—	—	—	17	56 100
3 350	7	—	—	—	—	1	3	—	—	11	36 850
3 400	8	1	—	—	—	—	—	—	—	9	30 600
3 450	11	3	—	1	—	—	1	—	—	16	55 200
3 500	6	1	—	—	—	1	2	—	—	10	35 000
3 550	8	—	—	—	—	2	—	1	—	11	39 050
3 600	8	—	2	2	—	—	2	2	1	17	61 200
3 650	6	—	1	—	—	—	1	1	1	10	36 500
3 700	13	—	—	1	—	—	2	—	—	16	59 200
3 750	5	—	1	—	—	—	1	—	1	9	33 750
3 800	11	1	1	1	—	—	2	—	—	16	60 800
3 850	8	1	—	2	—	—	2	—	1	14	53 900
3 900	11	—	—	—	1	—	—	—	2	14	54 600
3 950	5	—	—	—	1	—	—	1	—	7	27 550
4 000	13	1	—	1	—	1	3	—	—	19	76 000
4 050	4	—	—	1	—	1	1	—	—	7	28 350
4 100	10	—	2	—	—	1	—	—	—	13	53 300
4 150	6	—	—	1	—	—	—	—	—	7	29 050
4 200	1	—	—	—	—	1	1	1	—	4	16 800
4 250	3	—	—	—	—	—	1	—	—	4	17 000
4 300	5	1	—	—	—	1	1	—	—	8	34 400
4 350	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	17 400
4 400	8	—	—	—	1	—	1	—	—	10	44 000
4 450	6	—	—	—	1	—	1	—	1	9	40 050
4 500	3	—	—	1	—	—	—	—	1	5	22 500
4 550	5	—	—	2	—	—	1	—	—	8	36 400
4 600	7	—	—	—	1	1	—	1	1	11	50 600
4 650	8	—	—	—	—	—	—	—	—	8	37 200
4 700	4	1	—	—	—	—	—	—	—	5	23 500
4 750	6	—	—	—	—	—	1	—	—	7	33 250
4 800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4 800
4 850	2	—	—	—	—	—	—	1	—	3	14 550
4 900	4	—	—	1	—	—	—	—	—	5	24 500
4 950	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	14 850
5 000	7	1	—	—	—	—	—	—	1	9	45 000
5 050	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10 100
5 100	6	—	—	—	—	—	3	—	—	9	45 900
5 150	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	10 300
5 200	2	1	—	—	—	—	—	—	—	3	15 600

Belastbaar inkomen.	Aantal aanslagen per ontvangkantoor.									Totaal aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen (na kinderaftrek).
	Paramaribo.	Nickerie.	Coronie.	Beneden-Suriname en -Para.	Saramacca.	Boven-Suriname en -Para.	Beneden-Commewijne.	Boven-Commewijne en Cottica.	Marowijne.		
f 5 250	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	f 26 250
5 300	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5 300
5 350	3	—	—	—	—	—	1	—	—	4	21 400
5 400	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	10 800
5 450	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	16 350
5 500	1	1	—	1	—	—	—	—	1	4	22 000
5 550	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7	38 850
5 600	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11 200
5 650	4	1	—	—	—	—	—	—	—	5	28 250
5 700	5	—	—	—	1	—	1	—	—	7	39 900
5 750	2	1	—	—	1	—	—	—	—	4	23 000
5 800	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	17 400
5 850	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	11 700
5 900	6	1	—	—	—	—	—	—	—	7	41 300
5 950	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11 900
6 000	14	—	—	—	—	—	—	—	—	14	84 000
6 050	3	—	—	—	—	—	1	—	—	4	24 200
6 100	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	12 200
6 150	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6	36 900
6 200	2	—	—	—	—	—	1	—	1	4	24 800
6 250	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	18 750
6 300	4	1	—	—	—	—	—	2	—	7	44 100
6 350	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6	38 100
6 400	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	19 200
6 450	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12 900
6 500	8	—	—	—	—	—	1	—	—	9	58 500
6 550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 600	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	13 200
6 650	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	26 600
6 700	4	1	1	—	—	—	—	—	—	6	40 200
6 750	3	—	—	—	—	—	1	—	—	4	27 000
6 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 850	3	—	1	—	—	—	—	—	—	4	27 400
6 900	2	—	—	—	—	—	2	—	—	4	27 600
6 950	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6 950
7 000	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	14 000
7 150	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	21 300
7 200	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	21 600
7 250	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7 250
7 300	2	—	—	—	—	—	—	1	—	3	21 900
7 350	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	14 700
7 400	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	29 600
7 450	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	14 900
7 500	3	—	—	—	—	—	—	1	—	4	30 000
7 550	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	15 100
7 600	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7 600
7 650	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	22 950
7 700	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	15 400
7 750	4	—	—	—	1	—	—	—	—	5	38 750
7 800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7 800
7 850	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	7 850

L

Belastbaar inkomen.	Aantal aanslagen per ontvangkantoor.									Totaal aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen (na kinderaftrek).
	Paramaribo.	Nickerie.	Coronie.	Beneden-Suriname en -Para.	Saramacca.	Boven-Suriname en -Para.	Beneden-Commewijne.	Boven-Commewijne en Cottica.	Marowijne.		
f 7 900	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	f 39 500
7 950	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7 950
8 000	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6	48 000
8 050	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	24 150
8 100	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	16 200
8 150	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	16 300
8 200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8 200
8 250	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	16 500
8 450	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	16 900
8 500	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	17 000
8 550	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	17 100
8 750	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	8 750
8 850	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8 850
8 900	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8 900
9 000	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18 000
9 050	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18 100
9 100	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	18 200
9 200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9 200
9 300	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9 300
9 350	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18 700
9 400	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18 800
9 450	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9 450
9 500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9 500
9 850	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	19 700
9 900	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	9 900
9 950	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9 950
10 000	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	30 000
10 200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10 200
10 400	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10 400
10 500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10 500
10 600	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	31 800
10 700	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10 700
10 800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10 800
10 900	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10 900
11 000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11 000
11 300	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11 300
11 600	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	32 200
11 700	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11 700
11 900	2	—	—	—	—	—	—	1	—	3	35 700
12 000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12 000
12 100	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	24 200
12 200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12 200
12 600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12 600
12 700	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	25 400
12 800	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	25 600
12 900	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	12 900
13 000	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	26 000
13 100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13 100
13 500	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	13 500
13 600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13 600
13 900	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13 900

Belastbaar inkomen.	Aantal aanslagen per ontvangkantoor. Paramaribo.	Nickerie.	Coronie.	Beneden-Suriname en -Para.	Saramacca.	Boven-Suriname en -Para.	Beneden-Commewijne.	Boven-Commewijne en Cottica.	Marowijne.	Totaal aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen (na kinderaftrek).
f 14000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	f 14000
14100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14100
14200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14200
14400	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14400
14600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14600
14800	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	14800
15200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15200
15300	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15300
15500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15500
15600	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	31200
15700	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15700
16300	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	32600
17000	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	34000
17800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17800
18400	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18400
18500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18500
18900	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18900
21200	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	21200
26500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	26500
33400	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	33400
35100	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	35100
36700	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	36700
50600	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	50600
52500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	52500
Totaal . .	6281	616	148	431	224	297	445	250	91	878	f 12619500

B. In Suriname gevestigde lichamen.

f 100	1	—	—	—	1	1	—	—	—	3	f 300
200	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	400
300	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	300
600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	600
700	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	700
800	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	800
1600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1600
2000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2000
2800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2800
3000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3000
4800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4800
5100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5100
5500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5500
7600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7600
Totaal . .	13	—	—	1	1	1	1	—	—	17	f 35500

Belastbaar inkomen.	Aantal aanslagen per ontvangkantoor.									Totaal aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen.
	Paramaribo.	Nickerie.	Coronie.	Beneden-Suriname en -Para.	Saramacca.	Boven-Suriname en -Para.	Beneden-Commewijne.	Boven-Commewijne en Cottica.	Marowijne.		
C. Natuurlijke personen, niet in Suriname wonende.											
f 500	2	16	—	—	—	—	—	—	19	37	f 18 500
550	4	18	—	—	—	—	—	—	7	29	15 950
600	2	11	—	—	—	—	—	—	2	15	9 000
650	1	11	—	—	—	—	—	—	—	12	7 800
700	1	12	—	—	—	—	—	—	—	13	9 100
750	1	6	—	—	—	—	—	—	—	7	5 250
800	3	12	—	—	—	1	—	—	—	16	12 800
850	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7	5 950
900	2	4	—	—	—	—	—	—	—	6	5 400
950	1	9	—	—	—	—	—	—	—	10	9 500
1 000	3	5	—	—	—	—	—	—	—	8	8 000
1 050	—	5	—	—	—	—	—	—	9	5	5 250
1 100	1	6	—	—	—	—	—	—	—	7	7 700
1 150	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5	5 750
1 200	1	4	—	—	—	—	—	—	—	5	6 000
1 250	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1 250
1 300	—	4	—	—	1	—	—	—	—	4	5 200
1 350	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1 350
1 400	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2 800
1 450	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2 900
1 500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 500
1 600	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1 600
1 650	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	3 300
1 700	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1 700
1 750	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 750
1 800	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1 800
1 850	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 850
1 950	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1 950
2 000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 000
2 050	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	4 100
2 100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 100
2 350	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2 350
2 400	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4 800
2 500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 500
2 550	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 550
3 000	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3 000
3 050	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3 050
3 150	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3 150
3 250	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3 250
3 350	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3 350

Belastbaar inkomen.	Aantal aanslagen per ontvangkantoor.									Totaal aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen (na kinderaftrek).
	Paramaribo.	Nickerie.	Coronie.	Beneden-Suriname en -Para.	Saramacca.	Boven-Suriname en -Para.	Beneden-Commewijne.	Boven-Commewijne en Cottica.	Marowijne.		
f 3 600	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	f 3 600
3 800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3 800
3 950	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3 950
4 000	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	8 000
4 050	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4 050
4 250	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4 250
4 750	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4 750
5 400	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5 400
5 700	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5 700
7 200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7 200
10 500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10 500
19 900	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	19 900
Totaal . .	46	148	—	—	—	1	2	—	32	229	f 278 200

D. Niet in de kolonie gevestigde lichamen.

f 100	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	f 200
400	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	800
600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	600
1 000	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2 000
1 200	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2 400
1 400	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 400
1 600	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4 800
1 900	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 900
2 200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 200
2 500	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5 000
2 800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 800
3 200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3 200
4 400	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4 400
5 300	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5 300
5 600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5 600
8 400	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8 400
17 900	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17 900
22 600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22 600
24 600	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24 600
61 000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	61 000
78 100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	78 100
Totaal . .	28	—	—	—	—	—	—	—	—	28	f 255 200

Bijlage M[1].

Staat, bevattende gegevens betreffende den door de immigranten op de plantages verrichten arbeid, enz. en het hun uitbetaald loon gedurende het jaar 1922.

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.								Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens							
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.		
MANNEN.											
Nederlandsch-Indische immigranten.											
District Beneden-Commewijne.											
Jagtlust	N. I. M.	127	83.96	3.18	1.21	0.17	2.36	6.23	2.89		f 0,78
Dordrecht	"	91	78.75	5.79	0.39	0.02	7.61	5.47	1.97		0,66
Lust en Rust	"	15	85.49	1.41	1.79	0.09	0.81	8.66	1.75		0,67
Belwaarde	"	49	89.71	2.06	2.60	0.02	—	5.06	0.55		0,80
Susanna'sdaal	"	70	88.40	0.84	1.74	0.01	2.17	4.20	2.64		0,74
Voorburg	"	106	78.39	7.38	4.22	—	2.84	4.85	2.32		0,72
Zoelen	"	485	79.38	7.17	2.48	0.27	2.17	6.09	2.44		0,66
Geertruidenberg	"	21	71.15	12.66	8.25	0.04	2.34	3.34	2.22		0,68
Mariënburg	"	674	79.44	10.34	1.00	0.27	2.82	3.74	2.39		0,79
Leliëndaal	"	42	76.10	13.06	3.41	0.03	1.48	3.34	2.58		0,71
Sorgvliet	"	207	82.99	3.30	3.62	0.08	2.61	5.99	1.41		0,73
Mon Trésor	"	60	67.48	4.79	10.55	—	0.42	16.63	0.13		0,83
Katwijk	"	14	76.93	5.13	8.18	0.11	0.36	7.27	2.02		0,85
Wederzorg	"	188	85.16	2.42	5.24	0.03	1.93	5.22	—		0,92
Vriendsbeleid	"	31	83.37	1.65	1.37	0.04	1.06	10.81	1.70		0,71
Spieringshoek	"	73	75.95	5.49	6.95	0.01	0.85	8.38	2.37		0,67
't Vertrouwen	"	40	73.16	14.27	4.09	0.10	0.63	5.84	1.91		0,64
Mon Souci	"	59	72.48	10.56	1.22	0.14	1.85	11.70	2.05		0,65
Killenstein	"	16	66.56	13.20	2.42	0.33	1.77	13.95	1.77		0,70
Heerendijk	"	23	78.05	5.47	4.45	0.17	0.72	8.62	2.52		0,65
Kroonenburg	"	8	69.98	15.57	7.54	0.02	0.14	6.16	0.59		1,14
Brouwerslust	"	23	68.89	10.09	5.44	0.11	5.03	8.84	1.60		0,77
Mariënbosch	"	58	68.47	16.67	5.64	0.15	0.55	6.19	2.33		0,71
Guadeloupe	"	30	77.15	6.59	5.09	—	0.64	9.77	0.76		0,72
Elisabethshoop	"	25	82.34	3.97	5.73	0.03	0.84	4.59	2.50		0,70
Frederiksdorp	"	28	68.59	11.39	11.93	0.13	2.28	3.88	1.80		0,79
Berlijn	"	44	85.13	2.68	4.53	0.05	1.83	3.08	2.70		0,87
De Maasstroom	"	36	77.52	0.08	13.19	0.05	0.42	8.53	0.21		0,78
Johannisburg	"	42	72.23	8.71	10.62	0.04	2.55	5.40	0.45		0,78
Rust en Werk	"	205	83.19	2.27	6.13	—	0.85	6.17	1.39		0,69
Pieterszorg	"	50	86.14	2.74	5.89	—	0.49	2.35	2.39		0,82
District Cottica.											
Alliance	"	366	78.67	14.10	0.12	0.07	0.60	3.90	2.54		0,80
Nieuw-Meerzorg	"	39	71.80	4.15	15.64	0.14	0.97	4.44	2.86		0,76
Constantia	"	4	70.81	3.92	15.80	—	0.98	6.36	2.13		0,78
Slootwijk	"	167	76.40	4.98	7.28	—	2.71	5.65	2.98		0,80

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	
De Nieuwe Grond	N. I. M.	33	68.67	10.08	7.96	0.11	1.39	10.10	1.69	f 0,70
Nieuw-Clarenbeek	„	7	85.23	7.18	2.63	—	—	2.34	2.62	0,64
Zorg en Hoop	„	33	68.32	12.83	6.69	0.09	1.89	7.82	2.36	0,69
De Vrede	„	5	78.71	—	10.93	—	—	9.74	0.62	0,84
Weltevreden	„	10	84.27	—	4.02	0.15	3.52	5.58	2.46	0,71
Schoonoord	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moengo	„	117	89.66	2.33	2.16	0.20	1.30	2.37	1.98	1,22
District Boven-Suriname.										
Peperpot	„	163	84.23	7.45	1.39	—	2.68	3.52	0.73	0,68
La Liberté	„	59	79.23	8.29	1.63	0.02	0.51	8.50	1.82	0,71
Petersburg	„	8	89.31	0.71	1.41	0.03	—	5.72	2.82	0,69
Maagdenburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
St. Barbara	„	8	72.87	5.10	16.83	—	—	3.39	1.81	0,67
De Guin. Vriendschap . . .	„	51	88.69	0.04	0.44	0.06	1.22	7.39	2.16	0,66
Rorac	„	8	97.41	2.59	—	—	—	—	—	1,07
District Boven-Para.										
Accaribo	„	20	74.65	—	18.60	—	—	4.74	2.01	0,84
Waterland	„	16	83.85	10.93	0.37	—	1.50	3.35	—	0,81
Boxel	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
La Ressource	„	40	85.93	2.76	4.52	0.09	0.34	4.05	2.31	0,75
District Beneden-Suriname.										
Leonsberg	„	18	81.88	7.92	1.31	0.07	0.09	6.47	2.26	0,79
De Morgenstond	„	25	86.07	3.03	1.73	0.01	2.23	5.13	1.80	0,78
Clevia	„	27	93.82	0.60	2.37	—	—	0.88	2.33	0,96
Geyersvlijt	„	61	76.86	10.73	1.84	0.22	4.62	5.02	0.71	0,84
Ma Retraite	„	58	78.03	1.64	13.28	0.06	0.30	4.24	2.45	0,85
District Beneden-Para.										
Beekhuizen	„	35	77.97	4.40	2.35	0.04	2.07	12.17	1.00	0,82
Tout-lui-faut	„	29	74.75	15.12	0.48	0.03	1.10	5.47	3.05	0,71
District Saramacca.										
Caledonia	„	3	95.30	0.39	0.69	0.10	—	0.75	2.77	0,85
Concordia	„	21	78.83	2.09	14.59	0.03	—	3.63	0.83	0,68
Catharina Sophia	„	45	75.65	6.83	9.01	0.04	2.12	3.91	2.44	0,64
De Dankbaarheid	„	23	82.53	4.13	2.73	0.03	1.55	5.66	3.37	0,63
Broederschap	„	73	79.35	6.94	2.92	0.26	1.89	6.59	2.05	0,64
La Poule	„	20	79.73	4.52	10.89	0.01	0.25	3.10	1.50	0,81
Frederici'sgift	„	4	70.01	14.11	14.26	—	—	0.99	0.63	0,83
Johanna Catharina	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Margaretha'sgift	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juliushoop	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
District Nickerie.										
Waterloo	„	227	62.18	20.60	1.02	0.48	6.81	7.88	1.03	0,77
Hazard	„	163	75.10	10.00	0.83	0.06	2.36	10.70	0.95	0,74
't Lot	„	16	67.86	8.04	3.66	0.01	8.19	10.59	1.65	0.62
Crappahoek	„	10	79.16	2.85	8.45	0.19	1.93	6.06	1.36	0,63
Margarethenburg	„	10	72.08	2.82	4.31	0.74	8.14	8.45	3.46	0,72
Cultuurtuin	„	38	89.63	3.92	2.55	0.26	—	0.82	2.82	0,83

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	

VROUWEN.

Nederlandsch-Indische immigranten.

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard	Aantal	Arbeid	Onwettige redenen	Verlof	Oproeping	Afwezigheid	Ziekte	Feestdagen	Loon
District Beneden-Commewijne.										
Jagtlust	N. I. Vr.	89	77.20	3.09	11.70	0.06	0.43	5.71	1.81	f 0,48
Dordrecht	"	51	81.04	1.59	7.64	0.06	2.71	4.99	1.97	0,46
Lust en Rust	"	6	78.66	—	2.43	0.08	0.09	16.82	1.92	0,47
Belwaarde	"	26	84.35	0.01	5.32	0.02	—	9.82	0.48	0,44
Susanna'sdaal	"	37	78.53	0.14	15.13	0.01	—	3.64	2.55	0,45
Voorburg	"	47	79.78	1.55	10.70	—	—	6.23	1.74	0,45
Zoelen	"	245	74.29	3.18	12.47	0.09	0.33	7.29	2.35	0,50
Geertruidenberg	"	8	50.04	3.13	41.75	0.14	0.56	2.87	1.51	0,50
Mariënburg	"	358	75.98	3.73	11.53	0.21	0.09	5.21	2.35	0,55
Leliëndaal	"	16	70.26	7.99	16.51	0.05	—	3.20	1.99	0,48
Sorgvliet	"	87	80.93	1.54	9.73	0.05	0.35	5.27	2.13	0,52
Mon Trésor	"	23	57.40	5.28	19.66	—	—	17.49	0.17	0,58
Katwijk	"	4	59.25	—	34.41	—	—	4.63	1.71	0,74
Wederzorg	"	78	82.67	0.01	11.42	0.01	—	5.89	—	0,60
Vriendsbeleid	"	18	76.91	0.86	15.37	0.10	0.32	5.15	1.29	0,53
Spieringshoek	"	41	73.52	—	17.13	0.03	0.07	7.15	2.10	0,49
't Vertrouwen	"	22	77.57	—	17.45	0.02	0.10	3.01	1.85	0,46
Mon Souci	"	24	71.44	2.99	10.88	0.29	0.34	12.30	1.76	0,42
Killenstein	"	7	74.88	4.08	13.63	0.02	0.36	5.36	1.67	0,49
Heerendijk	"	11	71.58	1.54	18.11	0.14	—	5.97	2.66	0,47
Kroonenburg.	"	12	56.96	8.22	17.80	0.02	—	6.95	1.05	0,54
Brouwerslust	"	11	80.01	0.39	10.97	0.02	—	6.49	2.12	0,50
Mariënbosch	"	21	68.83	7.75	15.61	0.08	1.06	4.35	2.32	0,56
Guadeloupe	"	13	59.12	5.51	18.07	—	—	16.61	0.69	0,59
Elisabethshoop	"	7	58.01	0.31	33.53	0.05	—	6.73	1.37	0,43
Frederiksdorp	"	17	47.50	9.74	38.38	0.06	0.08	2.94	1.30	0,52
Berlijn	"	22	80.42	3.95	9.40	0.01	—	4.08	2.14	0,65
De Maasstroom	"	18	64.47	—	24.76	0.02	0.03	10.54	0.18	0,51
Johannisburg	"	17	69.37	2.99	22.94	0.07	0.06	4.11	0.46	0,54
Rust en Werk	"	85	66.80	1.59	24.03	—	0.01	6.43	1.14	0,42
Pieterszorg	"	22	70.24	0.47	24.63	—	—	2.67	1.99	0,59
District Cottica.										
Alliance	"	151	66.05	14.11	6.81	—	—	10.74	2.29	0,49
Nieuw-Meerzorg	"	18	60.60	1.07	33.18	0.01	0.42	2.27	2.45	0,58
Constantia	"	2	56.76	4.65	31.09	—	1.03	3.97	2.50	0,57
Slootwijk	"	76	68.71	0.86	20.71	—	0.24	6.63	2.85	0,56
De Nieuwe Grond	"	13	61.13	0.91	22.50	—	—	14.05	1.41	0,57
Nieuw-Clarenbeek	"	5	73.14	10.82	11.00	0.06	—	2.76	2.22	0,53
Zorg en Hoop	"	11	72.88	0.22	15.60	0.04	—	8.68	2.58	0,45
De Vrede	"	2	58.51	—	35.18	—	—	5.89	0.42	0,59
Weltevreden	"	6	85.62	—	6.18	0.22	0.41	4.69	2.61	0,56

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	
Schoonoord	N. I. Vr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moengo	„	94	82.72	1.20	11.07	0.06	—	2.82	2.13	f 0,79
District Boven-Suriname.										
Peperpot	„	115	85.31	1.81	7.39	—	0.21	4.55	0.73	0,52
La Liberté	„	20	62.66	7.68	20.84	—	—	6.83	1.99	0,47
Petersburg	„	1	95.01	0.41	1.75	—	—	0.41	2.42	0,45
Maagdenburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
St. Barbara	„	7	64.93	4.76	27.99	—	—	1.15	1.17	0,66
De Guin. Vriendschap	„	28	83.61	0.22	8.69	—	—	5.46	2.02	0,48
Rorac	„	2	1.00	—	—	—	—	—	—	0,50
District Boven-Para.										
Accaribo	„	13	58.29	—	36.86	—	—	2.79	2.06	0.56
Waterland	„	7	92.24	3.37	2.35	—	—	2.04	—	0.60
Boxel	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
La Ressource	„	21	76.91	0.28	16.02	—	—	4.50	2.29	0.60
District Beneden-Suriname.										
Leonsberg	„	10	86.40	0.58	3.52	0.21	—	7.16	2.13	0,54
De Morgenstond	„	12	72.53	3.61	0.74	—	—	22.03	1.09	0,52
Clevia	„	11	85.66	0.67	11.02	—	—	1.31	1.34	0,65
Geyersvlijt	„	35	70.67	1.21	19.62	—	—	7.77	0.73	0,63
Ma Retraite	„	29	72.23	1.34	20.69	0.03	—	3.40	2.31	0,64
District Beneden-Para.										
Beekhuizen	„	16	69.79	4.38	10.23	0.02	1.07	12.87	1.64	0,62
Tout-lui-faut	„	18	78.74	6.22	8.10	—	—	3.79	3.15	0,49
District Saramacca.										
Caledonia	„	3	96.63	—	0.75	1.07	—	—	1.55	0,59
Concordia	„	12	71.85	0.42	25.00	0.02	—	2.06	0.65	0,55
Catharina Sophia	„	21	74.95	1.04	16.39	0.03	—	5.37	2.22	0,48
De Dankbaarheid	„	8	77.58	1.73	12.28	—	—	6.26	2.15	0,41
Broederschap	„	32	74.52	0.13	10.89	0.02	—	12.10	2.34	0,47
La Poule	„	4	72.17	0.07	23.46	0.05	—	2.85	1.40	0,54
Frederici'sgift	„	2	82.31	0.31	14.69	—	—	1.87	0.82	0,61
Johanna Catharina	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Margaretha'sgift	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juliushoop	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
District Nickerie.										
Waterloo	„	120	46.92	24.11	12.54	0.07	1.15	14.21	1.00	0,48
Hazard	„	99	73.26	2.06	12.85	—	0.02	10.89	0.92	0,43
't Lot	„	9	75.27	1.79	10.24	0.07	0.29	10.87	1.47	0,39
Crappahoek	„	2	52.32	—	47.68	—	—	—	—	0,46
Margarethenburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cultuurtuin	„	4	93.53	—	3.51	—	—	0.29	2.67	0.47

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage. Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Percentage. Gemiddeld verzuim wegens: Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
MANNEN.										
Britsch-Indische immigranten.										
District Beneden-Commewijne.										
Jagtlust	Br. I. M.	1	1.00	—	—	—	—	—	—	f 1,13
Dordrecht	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lust en Rust	„	1	55.56	44.44	—	—	—	—	—	0,79
Belwaarde	„	11	91.61	—	2.56	0.05	—	4.09	1.69	0,78
Susanna's-daal	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zoelen	„	2	48.21	15.89	31.64	0.24	2.09	0.99	0.94	1,19
Geertruidenberg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariënburg	„	8	34.99	58.08	0.84	0.18	0.13	4.49	1.29	0,86
Leliëndaal	„	1	93.89	—	1.79	—	—	4.32	—	0,79
Sorgvliet	„	1	93.90	—	4.56	0.28	—	—	1.26	0,77
Mon Trésor	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Katwijk	„	4	69.75	15.06	8.30	0.11	4.14	1.61	1.03	0,90
Wederzorg	„	5	69.37	21.70	5.75	0.26	—	2.92	—	1,08
Vriendsbeleid	„	2	81.95	6.86	1.71	0.05	—	6.86	2.57	0,74
Spieringshoek	„	2	33.41	58.16	4.82	—	—	1.96	1.65	0,75
't Vertrouwen	„	2	49.97	43.75	2.81	0.05	—	1.86	1.56	0,75
Mon Souci	„	5	37.60	52.13	0.99	0.16	5.66	2.80	0.66	0,90
Killenstein	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heerendijk	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kroonenburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brouwerslust	„	4	47.88	35.39	5.38	0.03	—	9.74	1.58	0,76
Mariënbosch	„	23	74.44	5.20	6.25	0.18	6.63	4.02	3.28	0,84
Guadeloupe	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elisabethshoop	„	1	86.43	1.07	4.95	—	—	3.23	4.32	0,79
Frederiksdorp	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berlijn	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Maasstroom	„	8	79.74	—	14.75	—	—	4.90	0.61	0.99
Johannisburg	„	1	97.18	—	2.82	—	—	—	—	0,85
Rust en Werk	„	8	72.91	12.91	8.97	—	0.84	3.73	0.64	0,74
Pieterszorg	„	2	76.55	13.54	5.88	—	—	—	4.03	0,86
District Cottica.										
Alliance	„	9	77.56	12.38	0.20	0.84	—	7.01	2.01	0,92
Nieuw-Meerzorg	„	3	91.72	—	7.23	—	—	0.13	0.92	0,96
Constantia	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slootwijk	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Nieuwe Grond	„	1	99	—	—	—	—	—	1.00	1,46
Nieuw-Clarenbeek	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zorg en Hoop	„	1	74.55	8.81	7.24	0.28	7.89	—	123	0,80
De Vrede	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schoonoord	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Weltevreden	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moengo	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	
District Boven-Suriname.										
Peperpot	Br. I. M.	1	82.19	—	—	—	—	7.81	—	f 0,80
La Liberté	„	5	73.34	14.01	4.48	0.62	2.43	3.91	1.21	0,85
Petersburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maagdenburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
St. Barbara	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Guin. Vriendschap	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rorac	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
District Boven-Para.										
Accaribo	„	2	61.37	—	20.26	2.16	13.57	1.57	1.07	0,86
Waterland	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boxel	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
La Ressource	„	1	89.30	—	7.05	—	—	3.24	0.41	0,79
District Beneden-Suriname.										
Leonsberg	„	1	96.96	—	2.56	—	—	—	0.48	0,79
De Morgenstond	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Clevia	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Geyersvlijt	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ma Retraite	„	5	76.51	0.03	16.11	0.18	—	2.74	4.43	0,86
District Beneden-Para.										
Beekhuizen	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tout-lui-faut	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
District Saramacca.										
Caledonia	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Concordia	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Catharina Sophia	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Dankbaarheid	„	1	91.11	—	4.01	—	—	1.39	3.49	0,75
Broederschap	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
La Poule	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frederici'sgift	„	2	29.16	62.81	8.03	—	—	—	—	0,85
Johanna Catharina	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Margaretha'sgift	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juliushoop	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
District Nickerie.										
Waterloo	„	2	73.44	12.91	0.38	—	—	13.27	—	0,72
Hazard	„	5	94.08	3.74	0.71	—	—	1.47	—	0,82
't Lot	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Crappahoek	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Margarethenburg	„	1	92.23	0.45	0.26	—	—	6.74	0.32	0,80
Cultuurtuin	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	
VROUWEN.										
Britsch-Indische immigranten.										
District Beneden-Commewijne.										
Jagtlust	Br. I. Vr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dordrecht	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lust en rust	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Belwaarde	"	2	91.34	—	2.57	—	—	3.65	2.44	f 0,38
Susanna'sdaal	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorburg	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zoelen	"	1	87.73	1.24	9.24	—	—	—	1.79	0,46
Geertruidenberg	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariënburg	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leliëndaal	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sorgvliet	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mon Trésor	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Katwijk	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wederzorg	"	1	97.76	—	2.24	—	—	—	—	0,61
Vriendsbeleid	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spieringshoek	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
't Vertrouwen	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mon Souci	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Killenstein	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heerendijk	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kroonenburg	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brouwerslust	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariënbosch	"	1	84.93	0.88	6.68	0.63	—	2.36	4.52	0,66
Guadeloupe	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elisabethshoop	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frederiksdorp	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berlijn	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Maasstroom	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Johannisburg	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rust en Werk	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pieterszorg	"	1	97.44	—	1.45	—	—	—	1.11	0,78
District Cottica.										
Alliance	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw-Meerzorg	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Constantia	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slootwijk	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Nieuwe Grond	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw Clarenbeek	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zorg en Hoop	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Vrede	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Weltevreden	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schoonoord	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moengo	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—

NAMEN DER PLANTAGES,	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.								Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens							
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.		
District Boven-Suriname.											
Peperpot	Br. I. Vr.	—	—	—	—	—	—	—	—		—
La Liberté	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Petersburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Maagdenburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
St. Barbara	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
De Guin. Vriendschap	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Rorac	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
District Boven-Para.											
Accaribo	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Waterland	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Boxel	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
La Ressource	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
District Beneden-Suriname.											
Leonsberg	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
De Morgenstond	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Clevia	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Geyersvlijt	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Ma Retraite	„	3	72.60	—	16.60	—	—	5.33	5.47		0,66
District Beneden-Para.											
Beekhuizen	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Tout-lui-faut	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
District Saramacca.											
Caledonia	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Concordia	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Catharina Sophia	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Broederschap	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
De Dankbaarheid	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
La Poule	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Frederici'sgift	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Johanna Catharina	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Margaretha'sgift	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Juliushoop	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
District Nickerie.											
Waterloo	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Hazard	„	1	80.32	17.35	2.33	—	—	—	—		0,49
't Lot	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Crappahoek	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Margarethenburg	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—
Cultuurtuin	„	—	—	—	—	—	—	—	—		—

Bijlage M^2.

Staat aantoonende de aankomst en verdeeling van immigranten gedurende 1922.

Plaats van herkomst.	Van waar gekomen.	Toegewezen aan plantages in: De oude kolonie. Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.	Nickerie. Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.	Coronie. Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.	Niet toegewezen en de reden waarom. Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.	Aanmerkingen.	Totaal aangevoerd. Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
Ned. Indië	Java	1068	277	54	49	1448	199	47	9	3	258	—	—	—	—	—	15	254	—	—	269	[1]	1282	578	63	52	1975

[1] 254 buiten contract van de 269; vóór de toedeeling overleden 4 mannen, afgekeurd werden 3 mannen, melaatsch verklaard 1 man, opgenomen in het krankzinnigengesticht 1 man, veroordeeld 1 man, terwijl de overigen op 1 Januari 1923 nog in de ziekeninrichtingen werden verpleegd.

Bijlage M^3.

Staat aantoonende het aantal immigranten, aangevoerd in de kolonie Suriname van 1 Januari 1853 tot en met einde December 1922.

Plaats van herkomst.	Van 1853 tot 1862.	Van 1863 tot 1872.	Van 1873 tot 1882.	Van 1883 tot 1892.	Van 1893 tot 1902.	Van 1903 tot 1912.	1913.	1914.	1915	1916	1917.	1918.	1919.	1920.	1921	1922.	Te zamen.
Nederl.-Indië	8	21	94	94	5 026	5 489	378	173	—	—	1 187	1 175	2 126	3 559	—	1 975	21 305
Madeira . .	275	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	480
China . . .	487	2 015	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 502
West-Indië .	—	2 382	214	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 675
Nederland .	—	2	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89
Britsch-Indië	—	—	6 569	8 633	7 643	8 358	951	1 567	—	303	—	—	—	—	—	—	34 024
Te zamen .	770	4 625	6 964	8 806	12 669	13 847	1 329	1 740	—	303	1 187	1 175	2 126	3 559	—	1 975	61 075

Bijlage M^4.

VERSLAG VAN HET IMMIGRATIEFONDS OVER 1922.

Het Immigratiefonds had op 1 Januari 1922 een schuld van	f	4 132 863,76^5
Het in 1922 geleden verlies bedroeg . . .		950 897,10^5
zoodat op ultimo December 1922 het Fonds een schuld had van	f	5 083 760,87
De *ontvangsten* gedurende 1922 beliepen:		
in de kolonie		332 603,36
in Nederland		897 884,41
Totaal	f	1 230 487,77
De *uitgaven* bedroegen in 1922:		
in de kolonie		326 332,96
in Nederland		993 981,58
Totaal	f	1 320 314,54

Op 31 December 1922 was in kas bij den kassier-boekhouder in contanten en verrekenbare stukken	f	10 845,86
De uitstaande hypothecaire schuldvorderingen voor geleend voorschot voor saldo aanvoerkosten van toebedeelde immigranten ingevolge de verordening van 10 December 1920 (*Gouvernementsblad* n°. 102) bedroeg op ultimo December 1922		63 174,21
Hel saldo tegoed op ultimo December 1922 wegens vooruitbetaalde aanvoerkosten ingevolge de verordening van 10 December 1920 (*Gouvernementsblad* n°. 102) bedroeg		678 435,46
In 1921 gaf de beheerder van het Immigratiefonds wissels op de Hoofddirectie der Surinaamsche Bank te Amsterdam af tot een bedrag van		486 232,—

De administratiekosten, zoowel in Suriname als in Nederland beliepen in 1922 f 5 734,02^5, waaronder begrepen is een bedrag van f 1 789,19 voor door de Surinaamsche Bank in 1921 te goed gemaakte commissieloon enz.

Aangevoerd werden in 1922 1907 volwassen immigranten, t.w.

per Banda	759	volwassen immigranten
„ Madioen III	1 148	„ „
	1 907	volwassen immigranten.

De aanvoerkosten van deze transporten beliepen voor zoover zij in 1922 in de kolonie bekend waren:

per Banda	f	380 804 27
„ Madioen III		412 509,51
	f	793 313,78

De generale aanvoerkosten van immigranten uit Java, voor zoover zij ten laste van de kolonie komen, kwamen te staan op f 939 044.

De kosten van geneeskundige behandeling en verpleging van de in 1922 bij aankomst ziek bevonden immigranten beliepen in 1922 f 15 667,77, welk bedrag werd uitgegeven ten behoeve van Nederlandsch-Indische immigranten.

Aan immigranten, die afstand deden van hun recht op vrijen terugvoer, werd aan premiën uitbetaald f 101 900.

De nadere in 1922 bekende terugvoerkosten van immigranten uit Britsch-Indië bedroegen f 283 948,15^5, zijnde de terugvoeren per ss. Madioen en ss. Sutlej in 1920 en 1921.

Op ultimo December 1922 was aan de koloniale kas verschuldigd voor verstrekte voorschotten aan het Immigratiefonds, zoowel in de kolonie als in Nederland, voor zooveel op dat tijdstip in de kolonie bekend, f 4 806 867,48^5.

Aan interest werd in 1922 te goed gemaakt f 2 797,18 doch hiertegenover moest aan de koloniale kas worden betaald een bedrag van f 216 912,31^5 voor interest van verstrekte voorschotten, zoodat uit dezen hoofde in 1922 een verlies werd geleden van f 214 115,13^5.

Het hoofdgeld van onder contract verbonden immigranten bracht in 1922 op f 39 220.

Op het Grootboek der 3 pct. Nationale Schuld was ingeschreven het bedrag van f 100 nominaal.

Voor het afgeven van duplicaat aanslagbiljetten werd f 3 ontvangen.

Op de rekening „Immigratiedepartement" zijn opgenomen de bedragen, waarvan de verrekening nog niet is geschied in afwachting van door tusschenkomst van dat departement te verstrekken inlichtingen.

Wegens vergoeding van 15 cent per werkdag voor elken in dienst zijnden arbeider (*Gouvernementsblad* 1920 n°. 102) stond in 1922 geboekt eene som van f 571 566,05, t.w.:

over 1921	f	287 441,10
„ 1922		284 124,95

DEBET. **KAPITAALREKENING.** CREDIT.

1922			1922		
Jan. 1	Aan balans van vorige rekening	f 4 132 863,76^5	Dec. 31	Per balans voor het verschuldigde op heden	f 5 083 760,87
Dec. 31	Aan winst-en-verliesrekening. .	950 897,10^5			
		f 5 083 760,87			f 5 083 760,87

INTERESTREKENING.

1922			1922		
Febr. 7	Aan de Surinaamsche Bank . .	f 5,90	Febr. 7	Per de Surinaamsche Bank . .	f 656,17
Aug. 19	Aan de Surinaamsche Bank . .	997,42	Aug. 19	Per de Surinaamsche Bank . .	515,17
Dec. 31	Aan interest van voorschotten uit de koloniale kas	216 912,31^5	Dec. 31	Per interest op de inschrijvingen op de grootboeken.	3,—
				Per interest op verleende voorschotten	2 626,16
				Per winst- en verliesrekening: voor verlies	214 115,13^5
		f 217 915,63^5			f 217 915,63^5

WINST- EN VERLIESREKENING.

1922			1922		
Dec. 31	Aan generale aanvoerkosten van immigranten uit Java . . .	f 939 044,—	Dec. 31	Per hoofdgeld voor onder contract verbonden immigranten. . .	f 39 220,—
	Aan kosten van de bij aankomst ziek bevonden immigranten .	15 667,77		Per toevallige baten wegens opbrengst van duplicaat-aanslagbiljetten.	3,—
	Aan interestrekening.	214 115,13^5		Per vergoeding per werkdag voor elken in dienst zijnden arbeider, korter dan 10 jaren in de kolonie	571 566,05
	Aan generale aanvoerkosten van immigranten uit Britsch-Indië	1 277,07		Per kapitaalrekening voor saldoverlies	950 897,10^5
	Aan terugvoerkosten van immigranten uit Britsch-Indië . .	283 948,15^5			
	Aan administratiekosten . . .	5 734,02^5			
	Aan premiën te betalen aan arbeiders die afstand doen van hun recht op vrijen terugvoer	101 900,—			
		f 1 561 686,15^5			f 1 561 686,15^5

VERKORTE BALANS.

1922			1922		
Dec. 31.	Kassa	f 10 845,86	Dec. 31.	Voorschottenrekening	f 1 769,12
	Het Grootboek der 3 pct. Nationale Schuld	61,50		Vervolgkosten	64,35
	Interest op de inschrijving op de Grootboeken	1,00		Emigratieagent te Calcutta . .	4 129,40
	Surinaamsche Bank	16 402,65		Emigratieagent op Java. . . .	28 869,92
	Emigratieagent op Java. Hoofdvertegenwoordiger van het Algemeen Delisch Emigratiekantoor te Bandoeng	8 641,12		Spaarpenningen van de per *Sutlej* naar Britsch-Indië teruggevoerde immigranten.	201 113,43
	Emigratieagent te Calcutta . .	232 427,09		Koloniale kas	4 806 867,48^5
	Kosten van briefwisseling van koelies naar en van Britsch-Indië	56,04^5		Diverse landbouwondernemingen:	
	Kosten van briefwisseling van immigranten naar en van Nederlandsch Indië.	70,70		Saldo te goed wegens vooruitbetaalde aanvoerkosten . . .	678 435,46
	Hoofdgeld voor onder contract verbonden immigranten	8 730,00			
	Vergoeding per werkdag voor elken in dienst zijnden arbeider, ingevolge verordening van 10 December 1920 (G. B. n°. 102)	275 246,90			
	Rekening van anderen	1 715,18			
	Immigratiedepartement	16 697,69			
	Goederenrekening:				
	Goederen uitgezonden door het Ministerie van Koloniën . . f 2 959,25				
	Goederen uitgezonden door den Emigratieagent op Java . . 459,10				
		3 418,35			
	Hypothecaire schuldvorderingen voor verleend voorschot voor saldo aanvoerkosten van toegedeelde immigranten	63 174,21			
	Kapitaalrekening.				
	Voor het verschuldigde op heden	5 083 760,87			
		f 5 721 249,16^5			f 5 721 249,16^5

Bijlage N[1].

Staat van verleende en hernieuwde vergunningen voor goudontginning in 1922.

Verleende vergunningen.

Recht per jaar per H.A. in centen.	Suriname.		Saramacca.		Marowijne.		Lawa.		Coppename.		Commewijne.		Cottica.		Corantijn.		Te zamen.	
	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.
10	25	7473,14	7	1 515	7	3 768	7	1 800	—	—	1	200	—	—	—	—	47	14 756,14
25	1	408,56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	408,56
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	26	7881,70	7	1 515	7	3 768	7	1 800	—	—	1	200	—	—	—	—	48	15 164,70

Hernieuwde vergunningen.

Recht per jaar per H.A. in centen.	Suriname.		Saramacca.		Marowijne.		Lawa.		Commewijne.		Cottica.		Totaal.		Totaal-Gener.	
	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.
10	10	2 000	—	—	2	400	2	400	—	—	—	—	14	2 800	61	17 556,14
25	5	1 765	1	200	1	400	1	200	—	—	—	—	8	2 565	9	2 973,56
50	20	25 523,25	8	5 179,84	6	10 650	6	13 607,04	—	—	—	—	40	55 668,13	40	55 668,13
	35	29 906,25	9	5 379,84	9	11 450	9	14 207,04	—	—	—	—	62	61 033,13	110	76 197,83

Bijlage N[2].

Vergunningen tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van delfstoffen in 1922, met uitzondering van bauxiet.

Plaats waar:	Aantal.	Oppervlakte.	Opmerkingen.
Suriname	56	168 562,54	Deze vergunningen werden behalve onder de voorwaarden die bij de verordening van 7 September 1882 (G. B. n°. 19) en 22 Januari 1903 (G.B. n°. 12) bepaaldelijk genoemd zijn, verleend onder de bepalingen vermeld in het verslag over 1919.
Saramacca	30	237 193,75	
Marowijne	34	162 000,14	
Lawa	13	68 540,—	
Tapanahony	—	—	
Corantijn	5	43 925,—	
Boven-Commewijne	3	16 300,—	
Coppename	3	44 000,—	
Boven-Cottica	—	—	
Nickerie	1	20 000,—	
Coesewijne	3	50 000,—	
	148	810 521,43	

Bijlage N[3].

Staat van verleende en hernieuwde vergunningen voor bauxiet-ontginning in 1922.

Verleende vergunningen.

Vergunningsrecht per jaar, per H.A. in centen.	Suriname.		Marowijne.		Boven-Cottica.		Te zamen.	
	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.
10	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—
75	—	—	—	—	—	—	—	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—

Hernieuwde vergunningen.

Vergunningsrecht per jaar, per H.A. in centen.	Suriname. Aantal.	Suriname. Oppervlakte in H.A.	Marowijne. Aantal.	Marowijne. Oppervlakte in H.A.	Boven-Cottica. Aantal.	Boven-Cottica. Oppervlakte in H.A.	Te zamen. Aantal.	Te zamen. Oppervlakte in H.A.
10	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—
50	3	2 531	1	28 100	—	—	4	30 631
75	—	—	—	—	—	—	—	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—
	3	2 531	1	28 100	—	—	4	30 631

Bijlage N[4].

Vergunningen tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van bauxiet in 1922.

Plaats waar:	Aantal.	Oppervlakte.	Aanmerkingen.
Corantijn	—	—	
Nickerie	—	—	
Coppename	5	52 825	
Boven-Commewijne	—	—	
	5	52 825	

Bijlage O.

Staat aantoonende de verdeeling der tot ultimo December 1922 uitgegeven perceelen voor den kleinen landbouw.

Districten.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H.A.	Aantal huurders of gebruikers.
Beneden-Suriname en Beneden-Para	3 423	6 443	3 317
Boven-Suriname en Boven-Para	714	909	714
Beneden-Commewijne	1 785	1 593	1 778
Boven-Commewijne en Cottica	701	903	701
Saramacca	356	662	356
Nickerie	314	427	314
Coronie	255	177	255
Marowijne	33	69	33
	7 581	11 183	7 468

Staat aantoonende het aantal uitgegeven perceelen en het aantal huurders hiervan op de gouvernementsvestigingsplaatsen in 1922, vergeleken met 1921.

Centrale vestigingsplaatsen.	Aantal perceelen.		Oppervlakte in H.A.		Aantal huurders of gebruikers.	
	1921.	1922.	1921.	1922.	1921.	1922.
Op Livorno, Beneden-Para	317	320	414	438	317	320
Bij het pad van Wanica, Beneden-Para	1099	1113	2727	2885	1097	1113
In den Saramaccapolder, Beneden-Suriname	1200	1143	2154	2229	1194	1137
Op Meerzorg, Beneden-Suriname	545	762	538	728	530	747
„ Domburg, Boven Para	238	238	313	313	238	238
„ La Rencontre, Boven-Para	245	227	318	293	245	227
„ Laarwijk, Boven-Suriname	202	200	214	209	202	200
„ Bleiendaal, Boven-Suriname	—	49	—	100	—	49
„ Nieuw-Amsterdam, Beneden-Commewijne	125	126	120	118	124	125
„ Alkmaar, Beneden-Commewijne	451	381	345	328	451	381
„ Johan en Margaretha, Beneden-Commewijne	322	313	256	247	322	313
„ Kroonenburg, Beneden-Commewijne	1015	964	926	899	1010	959
„ Hecht en Sterk, Cottica	241	287	205	218	241	287
„ Frederiksburg, Cottica	150	150	201	201	150	150
„ Reynsdorp, Boven Commewijne en Cottica	105	141	216	236	105	141
	—	123	—	248	—	123
„ Totness, Coronie	272	255	192	177	265	255
„ Paradise, Nickerie	176	164	189	170	176	164
„ Terrein nabij Nieuw-Nickerie	17	17	33	33	17	17
„ Nieuw-Waldeck, Nickerie	94	118	142	195	94	118
	6814	7091	9503	10265	6778	7064

Bijlage P[1].

Vergelijkende staat van den oogst voor de jaren 1920, 1921 en 1922.

Districten.	Suiker Vacuumpan. 100 Kilogram.			Aantal H.A. afgemalen riet.			Aantal Kilogrammen per H.A. verkregen.			Melasse. 100 Liters.			Rum. 100 Liters. à 50 pct.			Cacao. 100 Kilogram.			Bananen. 100 bossen.		
	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.
Nickerie	25718	24708	35673	643	581	763	4000	4353	4764	—	—	—	1100	232	156	1255	1016	835	262	319	296
Coronie.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	291	274	188	511	577	593
Beneden-Saramacca .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2681	2779	2272	175	105	54
Boven-Saramacca . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	78	8	15	32	4
Beneden-Suriname .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1254	1045	1116	674	790	1538
Beneden-Para . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	267	321	259	221	184	123
Boven-Para	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	862	843	737	287	226	185
Boven-Suriname . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	737	562	536	244	273	367
Beneden-Commewijne	59399	66611	59955	1250	1617	1400	4948	5782	3828	2034	297	1271	5204	6580	5400	6612	7183	6324	805	899	960
Boven-Commewijne .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	304	271	310	128	152	131
Cottica.	15800	19740	23617	295	280	380	5390	7050	6210	1121	545	341	521	97	—	1741	1418	1011	598	645	577
Marowijne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	4	33	28	14
	100917	111059	119245	2188	2478	2543	[1]4779	5728	4934	3155	842	1612	6825	6909	5556	16024	15797	13600	3953	4230	4842

[1]) In het vorig verslag stond abusievelijk 4612.

Districten.	Rubber. Kilogram.			Bacoven. 100 bossen.			Koorn (mais). 100 Kilogram.			Koffie. 100 Kilogram.			Rijst. 100 Kilogram.			Aardvruchten. 100 Kilogram.		
	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.
Nickerie [1])	—	—	—	116	103	106	115	503	363	62	68	90	9429	24485	31038	289	204	200
Coronie [2])	—	—	—	47	59	93	381	341	350	82	85	46	726	1315	1320	1026	1188	1174
Beneden-Saramacca [3]). . .	—	—	—	259	156	143	3805	3217	2999	815	612	708	11860	12980	8692	493	220	206
Boven-Saramacca	—	—	—	11	28	11	133	219	63	5	3	—	360	167	32	264	473	61
Beneden-Suriname [4]) . . .	—	—	—	46	46	747	605	1076	548	2530	2176	3173	11874	14427	19219	1419	1816	951
Beneden-Para [5])	—	—	—	26	28	17	3328	1164	470	275	255	384	15637	15613	23549	14642	15120	4357
Boven-Para [6]).	—	—	—	644	234	271	1405	1069	891	824	1109	1268	8037	9093	8744	4450	4547	4376
Boven-Suriname [7]). . . .	—	—	—	194	247	204	1843	1103	957	2732	2986	4104	4964	5577	5533	4153	4776	4673
Beneden-Commewijne [8]). .	553	—	1	1049	1470	2084	1823	3059	2645	8131	9343	13283	22771	22193	19129	2667	2652	2520
Boven-Commewijne . . .	—	—	—	163	215	221	1320	1423	1474	115	87	137	3724	4153	4228	602	640	779
Cottica [9]).	—	—	—	469	407	444	5991	5069	6353	1479	1395	2666	8534	7936	7855	3102	775	927
Marowijne	—	—	—	5	5	2	35	27	12	1	3	1	66	45	20	803	752	349
	553	—	1	3029	2988	4343	20784	18270	17125	17051	18119	25860	97982	117974	129359	33900	33163	20573

Heeft nog geleverd:

[1]) 66 545 kokosnoten, 5 950 sinaasappelen en 200 K.G. boonen.
[2]) 1 995 900 kokosnoten en 21 900 sinaasappelen.
[3]) 5 738 K.G. boonen.
[4]) 33 706 kokosnoten, 103 300 sinaasappelen en 250 K.G. boonen.
[5]) 2 608 kokosnoten en 5 030 sinaaspppelen.
[6]) 27 680 sinaasappelen.
[7]) 6 910 kokosnoten en 567 410 sinaasappelen.
[8]) 293 671 sinaasappelen en 25 304 K.G. boonen.
[9]) 6 000 K.G. boonen.

In totaal:
37 492 K.G. boonen.
2 105 669 kokosnoten.
1 024 941 sinaasappelen

Bijlage P[2].

Oogst voor het jaar 1922 verdeeld over den grooten en den kleinen landbouw.

	SUIKER. (K.G.)				KOFFIE. (K.G.)				CACAO. (K.G.)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie	3 567 334	f 838 323,49	—	—	1 141	f 584,76	7 870	f 2 361,—	45 704	f 16 133,—	37 816	f 11 314,80
Coronie	—	—	—	—	—	—	4 600	1 380,—	—	—	18 850	5 655,—
Beneden Commewijne	5 995 575	1 408 960,12^{5}	—	—	1 275 786	653 840,33	52 500	15 750,—	545 357	192 511,02	87 100	26 130,—
Boven Para	—	—	—	—	108 419	55 564,74	18 331	5 499,30	2 630	935,45	71 070	21 321,—
Boven Suriname	—	—	—	—	394 629	202 247,36	15 821	4 746,30	37 166	13 119,60	16 424	4 927,20
Beneden Suriname	—	—	—	—	306 834	157 252,43	10 480	3 144,—	101 026	35 662,18	10 676	3 202,80
Beneden Para	—	—	—	—	31 836	16 315,95	6 635	1 990,50	15 138	5 343,71	10 749	3 224,70
Cottica	2 361 675	554 993,62^{5}	—	—	251 695	128 993,69	14 915	4 474,50	61 190	21 600,07	39 895	11 968,50
Boven Commewijne	—	—	—	—	11 285	5 783,56	2 390	717,—	8 450	2 982,85	22 645	6 793,50
Saramacca	—	—	—	—	67 626	34 658,33	3 177	953,10	83 340	29 419,02	144 733	43 419,90
Marowijne	—	—	—	—	—	—	100	30,—	—	—	400	120,—
	11.924 584	f 2 802 277,24	—	—	2 449 251	f 12 552 41,15	136 819	f 41 045,70	900 021	f 317 707,41	460 358	f 138 107,40

	RIJST. (K.G.)				BACOVEN. (Bossen)				BANANEN. (Bossen)				RUM. (50 pct. Liters)			
	Groote Landbouw.		Kleine Landbouw.		Groote Landbouw.		Kleine Landbouw.		Groote Landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie	86 408	f 7 776,72	3 017 420	f 271 567,80	250	f 37,50	10 430	f 1 564,50	256	f 204,80	29 335	f 23 468,—	15 625	f 57 812,50	—	—
Coronie	—	—	132 000	11 880,—	—	—	9 285	1 392,75	—	—	59 300	47 440,—	—	—	—	—
Ben. Commewijne	128 365	11 552,85	1 784 500	160 605,—	5 127	769,05	203 300	30 495,—	3 663	2 930,40	92 300	73 840,—	540 002	1 998 007,40	—	—
Boven Para	—	—	874 370	78 693,30	330	49,50	26 820	4 023,—	490	392,—	18 020	14 416,—	—	—	—	—
Boven Suriname	—	—	553 280	49 795,20	2 135	320,25	18 235	2 735,25	10	8,—	36 710	29 368,—	—	—	—	—
Beneden Suriname	17 300	1 537,—	1 904 636	171 417,24	400	60,—	74 309	11 146,35	989	791,20	152 802	122 241,60	—	—	—	—
Beneden Para	7 000	630,—	2 347 903	211 311,27	—	—	1 672	250,80	—	—	12 325	9 860,—	—	—	—	—
Cottica	1 000	90,—	784 460	70 601,40	2 740	411,—	41 655	6 248,25	1 240	992,—	56 500	45 200,—	—	—	—	—
Boven Commewijne	—	—	422 800	38 052,—	—	—	22 085	3 312,75	—	—	13 080	10 464,—	—	—	—	—
Saramacca	43 120	3 880,80	829 275	74 634,75	3 706	555,90	11 652	1 747,80	17	13,60	5 825	4 660,—	—	—	—	—
Marowijne	—	—	2 000	180,—	—	—	200	30,—	—	—	1 400	1 120,—	—	—	—	—
	283 193	f 25 467,37	12 625 644	f 1 138 737,96	14 686	f 2 203,20	419 643	f 62 946,45	6 665	f 5 332,—	477 597	f 382 077,60	555 627	f 2 055 819,90	—	—

P[2]

	MELASSE. (Liters)				COCOSNOTEN. (Stuks)				SINAASAPPELS. (Stuks)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie	—	—	—	—	—	—	66 545	f 4 658,15	—	—	5 950	f 59,50
Coronie	—	—	—	—	—	—	1 995 900	139 713,—	—	—	21 900	219,—
Beneden Commewijne	127 182	f 5 087,28	—	—	—	—	—	—	—	—	293 671	2 936,71
Boven Para	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 680	276,80
Boven Suriname	—	—	—	—	6 540	f 457,80	370	25,90	445 763	f 6 686,44^5	121 647	1 216,47
Beneden Suriname	—	—	—	—	9 706	679,42	24 000	1 680,—	550	8,25	102 750	1 027,50
Beneden Para	—	—	—	—	—	—	2 608	182,56	2 300	34,50	2 730	27,30
Cottica	34 095	1 363,80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boven Commewijne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saramacca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marowijne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	161 277	f 6 451,08	—	—	16 246	f 1 137,22	2 089 423	f 146 259,61	448 613	f 6 729,19^5	576 328	f 5 763,28

	MAIS. (K.G.)				PEULVRUCHTEN. (K.G.)				AARDVRUCHTEN. K.G.)				KWAK. (K.G.)			
	Groote Landbouw.		Kleine Landbouw.		Groote Landbouw.		Kleine landbouw.		Groote Landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie	13 805	f 1 242,45	22 465	f 2 021,85	—	—	200	50,—	—	—	19 990	f 1 999,—	—	—	—	—
Coronie	—	—	35 050	3 154,50	—	—	—	—	—	—	117 400	11 740,—	—	—	—	—
Ben. Commewijne	113 360	10 202,40	151 100	13 599,—	4 904	f 1 226,—	20 400	5 100,—	—	—	252 000	25 200,—	—	—	—	—
Boven Para	4 405	396,45	84 735	7 626,15	—	—	—	—	—	—	437 640	43 764,—	—	—	—	—
Boven Suriname	4 000	360,—	91 710	8 253,90	—	—	—	—	—	—	467 350	46 735,—	—	—	—	—
Beneden Suriname	—	—	54 856	4 937,04	250	62,50	—	—	2 000	f 200,—	93 122	9 312,20	—	—	—	—
Beneden Para	1 200	108,—	45 855	4 126,95	—	—	—	—	5 000	500,—	437 684	43 038,40	—	—	—	—
Cottica	45 200	4 068,—	590 120	53 110,80	—	—	6 000	1 500,—	—	—	92 735	9 273,50	—	—	—	—
Boven Commewijne	—	—	147 375	13 263,75	—	—	—	—	—	—	77 970	7 797,—	—	—	—	—
Saramacca	51 075	4 596,75	255 202	22 968,18	—	—	5 738	1 434,—	—	—	26 735	2 673,50	—	—	—	—
Marowijne	—	—	1 200	108,—	—	—	—	—	—	—	34 900	3 490,—	—	—	38 900	—
	233 045	f20 974,05	1 479 668	f 133 170,12	5 154	f 1 288,50	32 338	8 084,50	7 000	f 700,—	2 057 526	f205 022,60	—	—	38 900	—

Bijlage Q[1].

Staat van de suikerondernemingen in Suriname.

Districten.	Plantages.	Uitgestrektheid der plantages. H.A.	Uitgestrektheid in bebouwing op ult. Dec. 1922. H.A.	Uitgestrektheid waarvan is geoogst. H.A.	Suiker vacuumpan. 100 K.G.	Gemiddelde opbrengst per H.A. K.G.	Melasse. 100 L.	Rum of dram. 100 L.	Arbeiders. Immigranten.	Arbeiders. Anderen.	Arbeiders. Te zamen.	Nevenvoortbrengselen.
Nickerie	Waterloo	1700	473	473	21 911	4784	—	156	1114	106	1220	
Id.	Hazard.	1000	290	290	13 761	4745	—	—	627	87	714	
Beneden-Commewijne .	Zoelen en Mariënburg .	3215	1464*)	154	45 333	2104	171	5400	3669	202	3871	Verkregen werd bovendien 8069 K.G. cacao.
Id. .	Rust en Werk. . . .	1093	245	245	14 622	5553	1100	—	897	76	973	
Cottica	Alliance	2000	380	380	23 616	6210	341	—	1276	17	1293	Nog werd verkregen 500 K.G. cacao 290 „ koffie en f51 aan hout.
		7005	2852	1542	119 243	4679	1612	5556	7583	488	8071	

*) Waarvan beplant 40 H.A. met cacao.

Bijlage Q[2].

Staat van de cacao- en andere landbouwondernemingen, met uitzondering van de suikerondernemingen.

DISTRICTEN.	Aantal plantages.	Uitgestrektheid van de plantages in H.A.	Uitgestrektheid in bebouwing op ult. Dec. 1922 v/d plantages in H.A.	VERKREGEN VOORTBRENGSELEN. Cacao (in 100 kilogram)	Koffie (in 100 kilogram)	Rijst (padi) (in 100 kilogram)	Aardvruchten (in 100 kilogram)	Bananen (in 100 bossen)	Bacoven (in 100 bossen)	Koorn (maïs) (in 100 K.G.)	ARBEIDERS OP 31 DECEMBER 1922. Onder contract verbonden. Arbeidende.	Onder contract verbonden. Niet arbeidende.	Onder contract verbonden. Te zamen.	Niet onder contract verbonden. Arbeidende.	Niet onder contract verbonden. Niet arbeidende.	Niet onder contract verbonden. Te zamen.	Anderen. Arbeidende.	Anderen. Niet arbeidende.	Anderen. Te zamen.	Te zamen. Arbeidende.	Te zamen. Niet arbeidende.	Te zamen. Te zamen.
Nickerie.	4	1 070	272	457	11	864	—	2	2	138	60	4	64	32	19	51	—	—	—	92	23	715
Coronie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beneden-Saramacca	7	4 936	840	833	676	431	—	—	37	510	367	24	391	279	30	309	1	—	1	647	54	701
Boven-Saramacca .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beneden-Suriname [1])	7	3 608	1097	1010	3068	173	20	10	4	—	396	47	443	223	34	257	3	—	3	622	81	703
Beneden-Para [2]) .	2	1 678	170	151	318	70	50	—	—	12	134	16	150	26	2	28	—	—	—	160	18	178
Boven-Suriname [3]) .	6	5 431	813	371	3946	—	—	—	21	40	632	63	695	153	45	198	1	—	1	786	108	894
Boven-Para . . .	8	2 556	233	26	1084	—	—	5	3	44	167	19	186	80	17	97	—	—	—	247	36	283
Ben.-Commewijne .	28	12 447	4792	5453*)	12757	1283	—	36	51	1133	3093	339	3432	697	369	1066	79	28	107	3869	736	4605
Boven-Commewijne	1	268	90	84	113	—	—	—	—	—	14	2	16	10	4	14	—	—	—	24	6	30
Cottica	9	38 343	1455	612	2517	10	—	12	27	452	1635	156	1791	448	162	610	83	3	86	2166	321	2487
Marowijne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	67	70 337	9762	8997	24490	2831	70	65	145	2329	6498	670	7168	1948	682	2630	167	31	198	8613	1383	9996

*) Hier is niet begrepen 8069 K.G. cacao verkregen op de suikeronderneming Marienburg en Zoelen.

Bovendien verkregen:

[1]) 9706 cocosnoten.

[2]) 2300 sinaasappelen.

[3]) 6540 cocosnoten en 445 763 sinaasappelen.

Bijlage Q³.

Overzicht van den geldelijken toestand van de bestaande leenbanken en de verrichte werkzaamheden.

NAAM VAN DE BANK.	Aantal leden.	Gevorderde rente.	Grootste bedrag voorschot.	Oprichtingskosten.	Voorschot van het Koloniaal Gouvernement.	Inleg.		Voorschotten verleend.		Terugbetaald.	Reservefonds.	Aanwezig op 31 Dec. 1922.		Balans.		Zuiver gekweekte rente.
						Aantal inleggers.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.			In kas.	Belegd.	Winst.	Verlies.	
Domburg	310	6 %	f 150	f 53,—	f 4 209	71	f 439,35	26	f 680,—	f 741,—	f 2 301,11^5	f 404,17	f 154,49	—	f 43,82^5	f 317,30^5
Beneden-Commewijne . .	680	6 „	300	134,75	—	218	22 027,36	270	27 772,79	4 288,10	6 167,52	1 441,67	3 001,92	—	266,60	109,50
Saramacca	984	5 „	150	68,75	12 000	34	8 539,01	149	10 570,—	4 468,96^5	—	106,30	20,90	f 8 179,53^5	—	1 314,40^5
Nickeriebank	1454	6 „	150	130,15	14 000	89	12 058,93^5	804	4 643,14	11 907,80^5	9 669,69^5	2 333,73^5	150,—	1 282,10	—	1 807,23
Ephrata	338	4 „	150	3,75	5 000	3	32,69^5	157	6 972,51	965,74	1 563,18	686,14	186,08	283,11^5	—	108,36
't Westland	27	5 „	300	—	250	27	1 774,12	13	2 490,—	395,—	612,30	138,49	371,79	—	5,50	107,53
Lelydorp 1)	—	6 „	—	62,65	500	12	44,33	38	1 020,83	154,89	703,14	15,27	431,23	64,97	—	90,57
Pad van Wanica 1)	—	6 „	—	63,67	—	8	119,59	29	824,57^5	191,25	785,28^5	13,07	289,25	30,77	—	60,72
Livorno 1)	—	6 „	—	39,40	—	2	5,88	4	142,70	25,32	241,51	2,66	142,98	—	11,32	13,98
Saramaccapolder 1) . . .	—	6 „	—	47,33	—	2	3,63	15	201,20	47,15	1 159,39	33,44^5	998,57	20,79^5	—	48,04^5
Beneden-Suriname en Beneden-Para	808	8 „	150	127,—	15 650	28	2 961,07	566	28 940,79	10 367,76	6 550,79	325,79^5	6 708,57	527,20^5	—	853,60^5

1) In liquidatie.

Bijlage R.

Staat van de opbrengst van den kleinen landbouw.

a. Op vestigingsplaatsen.

Districten.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H.A.	Oppervlakte in cultuur in H.A.	Bevolking.			Verkregen producten.								Geldswaarde der afgeleverde houtwaren.	Geldswaarde der afgeleverde vruchten en groenten.
				Immigranten.	Niet-immigranten.	Totaal.	Cacao.	Koffie.	Rijst.	Koren (Maïs).	Aard-vruchten.	Bananen.	Bacoven.	Cocosnoten.		
							Uitgedrukt per 100 K.G.					per 100 bossen.		per 100 stuks.		
Nickerie . . .	363	446	450	675	230	905	93	—	708	—	103	77	11	615	—	—
Coronie. . . .	274	385	385	—	954	954	8	8	600	75	300	15	15	1 320	—	f 162 288,50
Beneden-Saramacca . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 3 614,50	5 738,—
Boven-Saramacca . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 479,50	—
Beneden-Para .	2 161	5 563	2 357	4 715	653	5 368	50	51	7 896	234	3 134	42	5	21 }	} 24 411,—	} 56 686,—
Beneden-Suriname . . .	2 054	3 315	1 732	3 635	715	4 350	24	93	13 733	332	258	1273	690	240 }		
Boven-Suriname	216	238	247	176	75	251	39	35	400	240	296	25	35	—	17 080,—	—
Boven-Para . .	374	1 068	472	449	242	691	432	59	142	72	410	22	107	—	10 325,—	—
Beneden-Commewijne . .	2 105	1 835	1 504	2 691	333	3 024	862	522	9 566	432	2 130	890	2023	—	—	7 120,—
Boven-Commewijne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Cottica	361	—	469	160	688	848	128	55	2 507	955	259	65	112	— }	} 12 000,—	} 56 250,—
Marowijne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— }	—	—
	7 908	12 850	7 616	12 501	3 890	16 391	1636	823	35 552	2 340	6 890	2409	2998	2 196	f 65 910,— 1)	f 288 082,50

1) Zoowel op vestigingsplaatsen als buiten vestigingsplaatsen.

Districten.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H. A.	Oppervlakte in cultuur in H. A.	Bevolking. Immigranten.	Bevolking. Niet-immigranten.	Bevolking. Totaal.	Verkregen producten. Cacao. (Uitgedrukt per 100 K. G.)	Koffie. (Uitgedrukt per 100 K. G.)	Rijst. (Uitgedrukt per 100 K. G.)	Koren (Maïs). (Uitgedrukt per 100 K. G.)	Aardvruchten. (Uitgedrukt per 100 K. G.)	Bananen. (per 100 bossen.)	Bacoven. (per 100 bossen.)	Cocosnoten. (per 100 stuks.)	Geldswaarde der afgeleverde houtwaren.	Geldswaarde der afgeleverde vruchten en groenten.
b. Buiten vestigingsplaatsen.																
Nickerie . . .	720	26 145	1 208	2 146	1 149	3 295	285	79	29 460	225	96	217	93	50	—	—
Coronie. . . .	700	8 511	1 674	10	1 862	1 872	180	38	720	275	874	578	78	18 639	—	—
Beneden-Saramacca . . .	1 120	11 321	5 222	32 52	1 093	4 345	1439	32	8 261	2 489	206	54	106	—	—	—
Boven-Saramacca . . .	48	1 268	117	—	180	180	8	—	32	63	61	4	11	—	—	—
Beneden-Para .	± 800	± 4 000	1 697	3 958	1 485	5 443	57	14	15 580	224	1 242	81	11	5	—	—
Beneden-Suriname . . .	± 494	± 2 700	646	2 164	828	2 992	82	11	5 312	216	672	254	53	—	—	—
Boven-Suriname	471	92 76	752	454	1 258	1 712	125	123	5 133	677	4 377	342	147	4	—	—
Boven-Para . .	392	18 720	553	335	943	1 298	279	125	8 602	775	3 966	158	161	—	—	—
Beneden-Commewijne . .	910	720	719	980	10	990	9	3	8 279	1 079	390	33	10	—	—	—
Boven-Commewijne . . .	282	—	613	892	237	1 129	226	24	4 228	1 473	779	130	220	—	—	—
Cottica	309	—	974	1 592	482	2 011	270	94	5 337	4 945	672	500	304	—	—	—
Marowijne. . .	45	175	57	24	762	786	4	1	20	12	349	14	2	—	—	—
	6 291	82 836	14 232	15 744	10 289	26 033	2964	544	90 964	12 453	13 684	2365	1196	18 698	—	—

Bijlage S.

GEGEVENS OMTRENT HET BALATABEDRIJF:

a. Overzicht van in 1922 verleende en verlengde concessies tot inzameling van balata krachtens de Balataverordening 1914.

Verleend	Oppervlakte in H.A.	Verlengd oppervlakte in H.A.	Totale oppervlakte verleend en verlengd.	Concessierechten.	Opmerkingen.
krachtens art. 11: Grootbedrijf	1 236 200	3 055 500	4 291 700	f 144 116,70	
Kleinbedrijf	25 000	76 000	101 000	4 545,—	
	1 261 200	3 131 500	4 392 700	f 148 661,70	

b. Overzicht van de aangifte tot inzameling van balata op particuliere terreinen.

OMSCHRIJVING.	Aantal aangiften.	Oppervlakte in H. A.	Gezamenlijk bedrag van de raming der balataproductie in K.G.
In werking op 31 December 1921	30	19 086	17 004
Ingediend in 1922	7	6 288	5 100
Weer ingetrokken	—	—	—
Verloopen	11	7 671	6 685
Afgewerkt verklaard	—	—	—
In werking op 31 December 1922	26	17 703	15 419

c. Staat aantoonende de oppervlakte uitgegeven tot het doen van onderzoek naar balata, zoomede tot het inzamelen daarvan over 1921—1922.

JAAR.	Onderzoek.		Concessie tot inzameling (exploitatie.)				Te zamen.	
			Nieuw uitgegeven.		Verlengd of hernieuwd.			
	Aantal terreinen.	Oppervlakte in H.A.	Aantal terreinen.	Oppervlakte in H.A.	Aantal terreinen.	Oppervlakte in H.A.	Aantal terreinen.	Oppervlakte in H.A.
1921	3	620 000	26	1 190 800	41	3 385 500	67	4 576 300
1922	—	797 300	11	1 261 200	37	3 131 500	48	4 392 700

d. Staat houdende het aantal arbeiders bij het balatabedrijf in 1922, opgemaakt uit de gegevens door de concessionarissen ingediend ingevolge art. 1 van het Besluit van 24 Maart 1915 (G. B. n°. 21).

Balata-bedrijf 1922.	Opgave van het aantal personen over het:			
	1e kwartaal.	2e kwartaal.	3e kwartaal.	4e kwartaal.
Aantal personen in het bosch bij den aanvang van het jaar	48	—	—	—
Aantal personen in elk tijdvak naar het bosch vertrokken	1352	393	377	574
Aantal sterfgevallen in het bosch	1	1	—	—
Aantal personen uit het bosch teruggekeerd	154	438	1181	632
Arbeiderssterkte aan het eind van elk tijdvak in het bosch	1245	1199	395	337
Aantal arbeiders dat in elk tijdvak heeft gewerkt	1400	1638	1576	969

e. Splitsing van de balata-opbrengst in 1922.

Van concessies aangevoerd te Paramaribo	359 446	K.G.
„ „ „ „ Nieuw-Nickerie	183 399	„
Balata van particuliere terreinen	2 817^{5}	„
Totaal	545 662^{5}	K.G.

f. Splitsing van de in 1922 op balata ontvangen retributies.

Ontvangen te Paramaribo	f 53 916,90
„ „ Nickerie	27 509,85
„ voor recht op vergunningen tot het beroep van opkooper van balata	300,—
„ voor recht op onderzoek naar de aanwezigheid van balata	543,50
	f 82 270,25

g. Staat, aantoonende het aantal arbeiders in het balata-bedrijf in het geheel en op 10 000 H.A. in concessie, zoomede de verkregen opbrengst in het geheel, per arbeider en per H.A. in concessie, over de jaren 1921 tot en met 1922.

JAAR.	Arbeiders in het geheel.	H.A. in concessie.	Arbeiders op 10 000 H.A.	Balata in K.G.	K.G. balata per:	
					Arbeider.	H.A.
1921	1 503	4 576 300	3	484 038[5]	322	0,106
1922	1 397	4 392 700	3	542 845	388	0,123

h. Opgave van de ontvangen rechten uit het balatabedrijf over 1921 t/m 1922.

JAAR.	Vergunningsrecht.	Concessie gelden.	Retributie.	Te zamen.	H.A. in concessie.	Opbrengst in K.G.	Rechten gemiddeld	
							per H.A.	per K.G.
1921	f 920,—	f 174 684,85	f 72 605,77[5]	f 248 210,62[5]	4 576 300	484 038[5]	f 0,054	f 0,51
1922	843,50	148 661,70	81 426,75	230 931,95	4 392 700	542 845	0,052	0,425

Bijlage T.

Staat van den veestapel.

Paramaribo en districten.	Runderen.	Paarden.	Ezels.	Muilezels.	Schapen.	Geiten.	Varkens.
Paramaribo	998	57	272	56	13	496	368
Het overig deel der kolonie	11 677	155	374	155	131	2153	3449
Te zamen op 31 December 1922 . .	12 675	212	646	211	144	2649	3817
" " " 31 " 1921 . .	11 817	209	737	177	62	2665	5253
Vermeerdering . . .	858	3	—	34	82	—	—
Vermindering . . .	—	—	91	—	—	16	1436

Bijlage.

Staat van den invoer in de kolonie Surina[...]er 1[...]

Artikelen.	Eenheid.	Nederland.		Groot-Britannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.		Demerary.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Aardappelen	H.L.	9 748	f 87 732	—	—	—	—	225	f 2 025	442	f [illegible]
Aarden buizen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aardewerk:											
grof	—	—	14 909	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]
fijn	—	—	2 400	—	—	—	—	—	—	—	—
porcelein	—	—	1 274	—	—	—	—	—	—	—	—
Ammunitie:											
geweren, karabijnen, enz. . .	loop	43	2 010	—	—	3	f 210	—	—	—	—
afzonderlijke loopen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
revolvers, pistolen, enz . . .	stuk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
gedeelten van gen. wapens . .	—	—	204	—	—	—	—	—	—	—	—
geweer- en pistoolkogels en hagel	K.G.	2 176	958	—	—	3	2	2 649	1 166	385	[illegible]
patronen voor achterladers. .	100stuks	—	—	—	—	1 000	170	3 000	510	200	[illegible]
idem voor revolvers, enz. . .	„	—	—	—	—	1 000	80	—	—	—	—
percussiedopjes en slaghoedjes.	1000 st.	—	—	—	—	101 000	2 020	10 000	200	28 000	[illegible]
ledige hulzen enz.	„	38 200	1 146	—	—	78 200	2 346	—	—	200	[illegible]
buskruit	K.G.	—	—	—	—	1	2	—	—	893	[illegible]
Asphalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Azijn en azijnzuur:											
minder dan 100 gram watervrij azijnzuur	Liter	3 768	678	—	—	—	—	6 401	1 152	—	—
meer „ 100 „ watervrij azijnzuur	„	4 053	3 040	—	—	—	—	—	—	—	—
Ballast	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bier, w.o. maltzextract, enz.:											
op fust	Liter	55 199	37 535	—	—	—	—	—	—	473	[illegible]
gebotteld	„	234 374	164 062	—	—	—	—	2 378	1 665	2 918	[illegible]
Byouterieën, enz.	—	—	143	—	—	—	—	—	—	—	—
Blik in bladen	—	—	587	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]
Blom of meel.	K.G.	—	—	—	—	—	—	3 224 080	806 000	210 837	[illegible]
Bodems, duigen. enz.	—	—	530	—	—	—	—	—	—	—	—
Boeken:											
lees-, enz.	—	—	31 336	—	—	—	—	—	—	—	—
schrijf-, enz.	—	—	68	—	—	—	—	—	567	—	—
Boter, alsmede oleomargarine, ghee, enz.	K.G.	144 186	480 173	—	—	—	—	180	599	147	[illegible]
Breeuwwerk	„	491	295	—	—	—	—	6 412	3 847	525	[illegible]
Bron- en mineraalwater	Liter.	610	397	—	—	—	—	—	—	—	—
Brood en beschuit	K.G.	653	294	—	—	—	—	37 490	16 871	541	[illegible]
Chemicaliën, Utensiliën enz. . .	—	—	101 847	—	f 2 464	—	—	—	32 975	—	[illegible]
Dakbedekkingsmaterialen (onbrandbare)	—	—	29 924	—	2 925	—	204	—	4 790	—	[illegible]

...age.

...rina...er 1922 uit of over de volgende landen.

...ary.	Barbados.		Trinidad.		Fransch-Guyana.		Curaçao.		Andere plaatsen.		Totaal.			
Waa...	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Recht.	Geheven opcenten op het recht.
3 97...	202	f 1 818	—	—	—	—	—	—	—	—	10 617	f 95 553	f 5 308,50	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 08...	—	—	—	—	—	f 337	—	—	—	—	—	16 334	1 633,40	f 816,50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 400	240,—	120,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 274	127,40	63,50
—	—	—	—	—	8	560	—	—	—	—	54	2 780	540,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204	61,20	30,50
16...	—	—	—	—	223	98	—	—	—	—	5 436	2 393	271,80	—
8...	—	—	—	—	1 595	271	—	—	—	—	5 795	985	57,95	—
—	—	—	—	—	100	8	—	—	—	—	1 100	88	8,25	—
56...	—	—	1 100	f 22	20 000	400	—	—	—	—	160 100	3 202	40,02^{5}	—
6...	—	—	—	—	79 112	2 373	—	—	—	—	195 712	5 871	244,64	—
1 60...	—	—	—	—	12	21	—	—	—	—	906	1 630	2 718,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 169	1 830	508,45	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 053	3 040	3 039,75	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32...	—	—	—	—	8	6	—	—	—	—	55 680	37 863	5 568,—	5 568,—
6 24...	—	—	2 938	2 057	—	—	812	f 568	—	—	243 470	174 595	24 942,—	24 942,—
—	—	—	—	3 518	—	721	—	—	—	—	—	4 382	657,30	328,50
2 90...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 496	—	—
52 70...	—	—	—	—	231	58	—	—	—	—	3 435 148	858 767	85 878,70	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	530	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31 336	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	635	63,50	31,50
49...	—	—	1 176	8 916	—	—	—	—	—	—	145 689	485 178	14 569,90	—
[illegible]	—	—	—	—	517	310	—	—	—	—	7 945	4 767	158,90	—
—	—	—	—	—	25	16	—	—	—	—	635	413	50,80	—
24...	—	—	—	—	225	101	—	—	—	—	38 909	17 509	1 167,27	—
8 24...	—	—	—	—	—	360	—	—	—	—	—	145 892	14 589,20	7 294,50
34 34...	—	—	—	—	—	1 941	—	—	—	—	—	74 132	—	—

Artikelen.	Eenheid.	Nederland.		Groot-Britannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.		Demerary.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Drukinkt	—	—	f 30	—	—	—	—	—	—	—	f [illegible]
Drukletters	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Drukpersen	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—
Eetwaren, geconserveerde	—	—	92 385	—	f 278	—	f 5 637	—	f162 265	—	[illegible]
Ezels:											
muilezels	stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	8	[illegible]
steenezels	„	—	—	—	—	—	—	—	—	57	[illegible]
Fabriek-, land- en mijnbouwgereedschappen	—	—	14 690	—	—	—	—	—	10 549	—	[illegible]
Fabriek-, land- en mijnbouw- en stoomwerktuigen	—	—	469 922	—	10 898	—	—	—	33 887	—	[illegible]
Garens, naai-, brei-, enz.	—	—	6 833	—	—	—	—	—	823	—	[illegible]
Gedistilleerd ad 50 %	Liter	38 775	77 550	—	—	3 392	6 784	423	846	4 246	[illegible]
reukwaters	—	—	10 816	—	—	—	4 998	—	2 389	—	[illegible]
aeth. sulf.; chloroform, enz.	—	114	285	—	—	—	—	1	2	—	—
houtgeest voor stijlers	Liter	—	—	—	—	—	—	—	—	1 140	—
Glas- en kristalwerk	—	—	37 614	—	—	—	—	—	6 373	—	[illegible]
Goud:											
ruw	Gram	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
gemunt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Granen en peulvruchten	K.G.	180 029	57 601	—	—	—	—	17 996	5 484	215 754	[illegible]
Groenten:											
versch	—	—	7 068	—	—	—	—	—	207	—	
gedroogd	—	—	735	—	—	—	—	—	26	—	—
ingelegd	—	—	7 380	—	—	—	—	—	—	—	—
Harpuis	—	—	—	—	—	—	—	—	3 527	—	—
Hoeden:											
vilt	—	—	16 557	—	—	—	—	—	1 598	—	[illegible]
stroo	—	—	23 342	—	2 003	—	—	—	—	—	[illegible]
panama	—	—	—	—	—	—	—	—	961	—	—
andere	—	—	765	—	—	—	—	—	331	—	[illegible]
Honden	stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hout van alle soorten	—	—	—	—	—	—	—	—	173	—	[illegible]
Huiden:											
bereid	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
onbereid	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Instrumenten:											
mathem., enz.	—	—	1 349	—	—	—	—	—	691	—	—
muziek-	—	—	6 545	—	—	—	—	—	6 949	—	—
IJs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]
IJzer:											
staaf-, band-, enz.	—	—	15 863	—	—	—	—	—	2 001	—	[illegible]
bewerkt	—	—	106 426	—	2 540	—	—	—	12 784	—	[illegible]
Kaarsen	K.G.	19 015	18 254	—	—	—	—	3 482	3 346	—	—
Kaas	„	94 976	161 459	—	—	—	—	505	86	—	—
Kalk	—	—	5 200	—	—	—	—	—	500	—	[illegible]
cement	—	—	37 514	—	—	—	—	—	16 980	—	[illegible]
Kantoorbenoodigdheden, niet afzonderlijk genoemd	—	—	31 695	—	—	—	—	—	2 601	—	[illegible]
Koek- en suikerbakkerswerk	—	—	5 918	—	667	—	755	—	3 208	—	[illegible]

Barbados.		Trinidad.		Fransch-Guyana.		Curaçao.		Andere plaatsen.		Totaal.			
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Recht.	Geheven opcenten op het recht.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 130	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—
—	—	—	f 2 921	—	f 11 908	—	—	—	f 5 369	—	297 699	f 29 769,90	14 885,—
21	f 5 942	—	—	1	600	—	—	—	—	30	11 837	—	—
5	375	—	—	—	—	—	—	—	—	62	3 078	—	—
—	—	—	—	—	1 013	—	—	—	—	—	38 236	—	—
—	—	—	—	—	2 263	—	—	—	168	—	557 706	—	—
—	5 605	—	—	—	—	—	—	—	202	—	69 503	6 950,30	3 275,—
58	116	241	482	530	1 060	—	—	—	—	47 665	95 330	59 581,25	58 302,—
—	2 722	—	275	—	1 835	—	—	—	3 032	—	27 758	4 168,70	2 082,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	287	230,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 140	—	—	—
—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	44 238	4 423,80	2 212,—
—	—	—	—	5 980^5	9 569	—	—	378	605	6 358^5	10 174	635,90	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	114 544	38 944	565	159	—	—	—	—	528 888	177 710	15 866,64	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 281	728,10	364,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	761	76,10	38,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 380	738,—	369,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 527	—	—
—	—	—	2 298	—	—	—	—	—	136	—	31 140	3 114,—	1 557,—
—	—	—	—	—	17	—	f 1 536	—	—	—	46 658	4 665,80	2 333,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	961	96,10	48,—
—	—	—	585	—	725	—	—	—	—	—	6 102	610,20	305,—
7	33	—	—	—	—	—	—	—	—	7	33	3,30	1,50
—	—	—	—	—	816	—	—	—	—	—	3 745	374,50	187,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	161	—	—	—	—	—	2 201	—	—
—	—	—	—	—	33	—	—	—	—	—	13 527	1 352,70	676,50
—	—	—	56	—	—	—	—	—	—	—	1 383	—	—
—	—	—	—	—	137	—	—	—	—	—	20 230	—	—
—	—	—	—	—	13 348	—	—	—	—	—	145 297	14 529,70	7 265,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22 497	21 600	1 124,85	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95 481	161 545	4 774,05	—
—	—	—	3 844	—	—	—	—	—	—	—	25 902	—	—
—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	58 135	—	—
—	—	—	—	—	185	—	—	—	—	—	36 249	3 624,90	1 812,50
—	—	—	22	—	38	—	—	—	—	—	16 465	1 646,50	823,—

Artikelen.	Eenheid.	Nederland.		Groot-Brittannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.		Demerary.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Klompen	—	—	f 2 583	—	—	—	—	—	—	—	—
Koffie	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koffers en trommels	—	—	3 370	—	—	—	—	—	f 3 050	—	—
Koper:											
ruw geslagen,	—	—	470	—	—	—	—	—	—	—	—
bewerkt	—	—	5 134	—	—	—	—	—	714	—	—
Kruidenierswaren	—	—	59 818	—	f 396	—	—	—	15 368	—	f 2[illegible]
Kramerijen	—	—	54 224	—	—	—	f 1 338	—	64 306	—	45[illegible]
Kurk	—	—	1 505	—	—	—	—	—	473	—	[illegible]
Kwik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]
Lampen en lantaarns	—	—	15 867	—	—	—	—	—	3 235	—	[illegible]
Leder, zool-, enz.	K.G.	42 583	97 089	—	—	—	—	4 922	11 222	—	—
Lood	—	—	959	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucifers:											
in doosjes van 72 stuks of minder	gros	—	—	—	—	—	—	—	—	100	[illegible]
„ „ „ 72 tot 96 st. of meer	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
in andere verpakking	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manufacturen:											
katoenen	—	—	540 532	—	—	—	502	—	487 526	—	640[illegible]
linnen	—	—	52 162	—	—	—	—	—	4 238	—	43[illegible]
wollen	—	—	9 660	—	—	—	—	—	2 620	—	2[illegible]
zijden	—	—	3 576	—	—	—	—	—	1 210	—	5[illegible]
gemaakte kleederen	—	—	34 174	—	—	—	—	—	17 683	—	27[illegible]
Matrassen, kussens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melasse- of keukenstroop	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meststoffen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35[illegible]
Meubelen:											
houten	—	—	1 777	—	—	—	—	—	1 521	—	1[illegible]
rieten	—	—	550	—	—	—	—	—	428	—	1[illegible]
andere	—	—	108	—	—	—	—	—	339	—	[illegible]
Naaimachines	stuks	111	3 482	—	—	—	—	103	6 169	20	[illegible]
Olie:											
boom-, olijf-, enz.	Liter	141 214	134 153	—	—	703	844	86 777	65 941	120 854	151[illegible]
kerosine	—	—	—	—	—	—	—	1 155 121	196 371	39 485	6[illegible]
machine	Liter	8 939	2 861	—	—	—	—	35 018	11 206	2 935	[illegible]
benzine, gasoline	„	8	2	—	—	—	—	158 297	49 072	500	[illegible]
ruwe steen, enz.	„	1 330	66	—	—	—	—	59 030	2 951	7 313	[illegible]
steenkoolteer, carbolineum	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
haar- en welriekende	„	—	1 003	—	—	—	228	—	917	—	[illegible]
Opium (als geneesmiddel) in poedervorm	gram	2 415	46	—	—	—	—	—	—	—	—
Paarden en veulens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Papier:											
schrijf-	—	—	13 983	—	—	—	—	—	1 484	—	2[illegible]
druk-	—	—	10 224	—	—	—	—	—	159	—	—
ander	—	—	1 884	—	—	—	—	—	—	—	—
pak- en carton	—	—	19 701	—	—	—	—	—	11 040	—	—
sigaretten-	—	—	4 974	—	—	—	5 820	—	30	—	—

…erary.	Barbados.		Trinidad.		Fransch-Guyana.		Curaçao.		Andere plaatsen.		Totaal.			
Wa…	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Recht.	Geheven opcenten op het recht.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 2 583	f 258,30	f 129,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 420	642,—	321,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	470	—	—
—	—	—	—	f 1 214	—	—	—	—	—	—	—	7 062	706,20	353,—
f 2…	—	—	—	545	—	f 1 787	—	—	—	—	—	80 791	8 079,10	4 039,50
45…	—	—	—	—	—	11 639	—	—	—	—	—	177 002	17 700,20	8 850,—
2…	—	—	—	—	—	44	—	—	—	f 29	—	2 270	227,—	113,50
…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	336	—	—
…	—	—	—	—	—	590	—	—	—	430	—	20 641	2 064,10	1 032,—
—	—	—	—	—	624	1 423	—	—	4 781	10 901	52 910	120 635	2 645,50	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	959	—	—
5…	—	—	—	—	13	69	—	—	—	—	113	573	254,25	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
640…	—	—	—	—	—	2 174	—	—	—	—	—	1 671 568	167 156,80	83 578,50
43…	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	99 447	9 944,70	4 972,50
2…	—	—	—	—	—	69	—	—	—	—	—	15 053	1 505,30	752,50
5…	—	—	—	2 227	—	32	—	—	—	—	—	12 402	1 240,20	620,—
27…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79 360	7 936,—	3 968,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35 379	—	—
1…	—	—	—	—	—	576	—	—	—	—	—	5 123	512,30	256,—
1…	—	—	—	—	—	98	—	f 6	—	1 719	—	3 924	392,40	196,—
9…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 418	141,80	71,—
7…	—	—	—	—	—	—	—	—	6	60	240	10 416	—	—
151…	—	—	932	1 222	541	649	—	—	—	—	351 021	353 866	10 530,63	—
6…	—	—	—	—	937	159	98 680	16 776	—	—	1 294 223	220 018	64 711,15	—
9…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46 892	15 006	2 344,60	—
1…	—	—	—	—	—	—	80 659	25 004	—	—	239 464	74 233	11 972,80	—
3…	—	—	4 770	238	262 285	13 114	—	—	—	—	334 728	16 735	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4…	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	2 202	330,30	115,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 415	46	96,60	—
—	3	525	5	750	—	—	—	—	—	—	8	1 275	200,—	—
2…	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	17 982	1 798,20	899,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 383	1 038,30	519,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 884	188,40	94,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30 741	3 074,10	1 537,—
—	—	—	—	—	—	37 489	—	—	—	—	—	48 313	4 831,30	2 415,50

Artikelen.	Eenheid.	Nederland.		Groot-Britannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.		Demerary.		B[illegible]
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.
Parapluies en parasols	—	—	f 7 676	—	—	—	—	—	f 2 925	—	—	—
Pataten, enz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pik	—	—	—	—	—	—	—	—	865	—	f 1[illegible]	—
teer	—	—	556	—	—	—	—	—	2 017	—	1[illegible]	—
Pyridine voor stijlers	Liter	520	660	—	—	—	—	—	—	1 527	8[illegible]	—
Pinda	K.G.	—	—	—	—	—	—	79 150	34 035	5 283	2 2[illegible]	—
Planten, levende	—	—	522	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reuzel	K.G.	61	57	—	—	—	—	6 563	6 104	—	—	—
Rijst en rijstmeel:												
gepeld	"	892 831	183 030	—	—	—	—	—	—	59 924	12 [illegible]	—
ongepeld	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rijtuigen:												
wagens	stuks.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
rijwielen	"	250	31 012	56	f 5 377	—	—	—	—	204	19 8[illegible]	—
automobielen	"	—	—	—	—	—	—	36	55 017	—	—	—
motorrijwielen	"	1	1 066	—	—	—	—	1	362	—	—	—
motorwagens	"	—	—	—	—	—	—	5	5 498	—	—	—
Rijwielbanden	—	—	1 865	—	150	—	f 420	—	—	—	1 5[illegible]	—
autobanden	—	—	643	—	—	—	—	—	12 316	—	2 2[illegible]	—
Rijwieldeelen	—	—	4 601	—	95	—	—	—	—	—	4[illegible]	—
autodeelen	—	—	—	—	—	—	—	—	12 739	—	6[illegible]	—
autobenoodigheden	—	—	3 477	—	—	—	—	—	12 919	—	2 2[illegible]	—
Schepen, schuiten, enz.	—	4	6 832	—	—	—	—	2	1 085	—	—	—
Schilderijen, enz.	—	—	625	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—
filmen	—	—	—	—	—	—	—	—	14 684	—	10 0[illegible]	—
Schoenen:												
leder	—	—	8 422	—	—	—	—	—	2 165	—	1 1[illegible]	—
andere	—	—	398	—	—	—	—	—	9 035	—	6 1[illegible]	—
Sigaren	K.G.	5 614[2]	84 225	—	—	—	—	—	—	16	[illegible]	—
Sigaretten	"	400	8 000	—	—	23	460	3 092	61 840	131[6]	2 0[illegible]	—
Smeer, molensmeer, talk, enz.	"	290	247	—	—	—	—	24 578	20 891	1 646	1[illegible]	—
Snuif	"	30	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Speelkaarten	—	—	798	—	—	—	—	—	783	—	—	—
Spek:												
gezouten	K.G.	—	—	—	—	—	—	118 181	107 545	969	[illegible]	—
gerookt	"	150	375	—	—	—	—	99	248	—	—	—
koppen	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spijkers	"	14 122	2 824	—	—	—	—	87	17	6 827	1[illegible]	—
nagels	"	44 002	8 802	—	—	—	—	—	—	22 663	4[illegible]	—
Steenen:												
metsel-, enz.	stuks.	48 000	6 240	—	—	—	—	—	—	—	—	—
bewerkte	—	—	—	—	—	—	—	—	916	—	—	—
Steenkolen	Ton 1000 K.G.	—	—	1 508	34 215	—	—	3 237	79 481	—	—	—
Suiker:												
geraffineerde	K.G.	34 965	19 231	—	—	—	—	116 703	64 187	755	[illegible]	—
andere	"	—	—	—	—	—	—	—	—	8 177	2 8[illegible]	—
Tabak:												
in rollen of bladen	"	239	980	—	—	—	—	65 868	207 059	276	1 1[illegible]	—
gekorven	"	59 042	218 455	—	—	—	—	96	355	338	1 2[illegible]	—

Barbados.		Trinidad.		Fransch-Guyana.		Curaçao.		Andere plaatsen.		Totaal.			
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Recht.	Geheven opcenten op het recht.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 10 601	f 1 060,10	f 530,—
—	—	—	—	2 397	f 599	—	—	—	—	2 397	599	71,91	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 519	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 857	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 047	1 475	—	—
—	—	—	—	—	—	10 010	f 4 304	—	—	94 443	40 611	4 722,15	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	522	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 624	6 161	198,72	—
—	—	—	—	72	15	—	—	—	—	952 827	195 329	23 820,67^5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	125	—	—	—	—	511	56 316	5 631,60	2 816,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	55 017	5 501,70	2 751,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1 428	142,80	71,50
—	—	—	—	1	2 700	—	—	—	—	6	8 198	819,80	410,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 958	395,80	198,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 244	1 524.40	762,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 164	516,40	258,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 806	1 280,60	640,50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 619	1 861,90	931,—
—	—	—	—	6	7 726	—	—	—	—	12	15 643	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	665	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 344	—	—
—	—	—	f 1 384	—	285	—	—	—	—	—	13 388	1 338,80	669,50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 581	1 558,10	779,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 630^2	84 465	22 520,80	22 521,—
—	—	—	—	428^9	8 578	—	—	—	—	4 075^5	81 510	16 302,—	16 302,—
—	—	—	—	12	10	—	—	—	—	26 526	22 547	530,52	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	65	30,—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1 583	237,45	118,50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119 150	108 427	2 383,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	249	623	9,96	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	551	110	—	—	—	—	21 587	4 316	431,74	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66 665	13 336	1 333,30	—
—	—	—	—	10 000	1 300	—	—	—	—	58 000	7 540	116,—	—
—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	944	94,40	47,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 745	113 696	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	152 423	83 833	4 844,06	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 177	2 862	213,39	—
—	—	26	107	—	—	—	—	—	—	66 409	272 270	83 011,25	83 011,—
—	—	—	—	17	17	—	—	—	—	59 493	220 124	104 112,75	104 113,—

Artikelen.	Een-heid.	Nederland.		Groot-Britannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.		Demerary.	
		Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	W aarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.
Terpentijn	Liter	564	f 564	180	f 180	—	—	859	f 859	248	f 24[illegible]
Thee	K.G.	9 138	15 991	360	630	—	—	9 175	16 056	1 355	2 3[illegible]
Tin	—	—	652	—	—	—	—	—	540	—	1 14[illegible]
Touwwerk:											
manilla-	K.G.	12 908	8 519	—	—	—	—	269	177	10 688	7 05[illegible]
ander.	„	7 942	7 148	—	—	—	—	—	—	639	57[illegible]
Uien en knoflook	K.G.	134 208	10 737	—	—	—	—	8 659	623	3 531	28[illegible]
Uurwerken:											
gouden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
zilveren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
andere	—	—	2 888	—	—	—	—	—	—	—	—
Vee:											
slacht-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 078	59 690
fok-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3[illegible]
melk-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ander.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	138
Verfwaren:											
droog	K.G.	120 482	50 602	200	126	—	—	—	—	2 388	1 00[illegible]
aangemaakt	„	3 179	2 225	1 348	944	—	—	2 572	1 800	1 690	1 18[illegible]
vernissen	Liter	750	900	—	—	—	—	1 587	1 904	507	60[illegible]
lakken en politoeren	—	—	2 482	—	—	—	—	—	497	—	48[illegible]
Visch:											
gezouten	K.G.	437	153	—	—	—	—	48 968	17 129	408 932	143 1[illegible]
gerookte, enz.	„	377	264	—	—	—	—	3 887	2 721	39 965	27 9[illegible]
zalm (gepekeld in vaten)	„	—	—	—	—	—	—	8 820	4 410	97 932	48 96[illegible]
Vleesch:											
gepekeld	K.G.	—	—	—	—	—	—	578 089	346 853	—	—
gerookt, enz.	„	203	710	—	—	—	—	—	—	—	—
hammen, shoulders (Europa)	„	1 003	3 009	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ (Amerika)	„	—	—	—	—	—	—	43 108	99 148	—	—
Vruchten:											
versche	—	—	77	—	—	—	—	—	420	—	51[illegible]
gedroogde	—	—	2 752	—	—	—	—	—	6 990	—	—
Vuurwerken	—	—	—	—	—	—	—	—	3 945	—	—
Wijn:											
mousseerende	Liter	1 187	2 955	—	—	17	42	—	—	108	270
alle andere w.o. Vermouth.	„	68 641	82 369	—	—	6 537	7 844	—	—	926	1 11[illegible]
Zaad v. a. s.	—	—	6 461	—	—	—	—	—	849	—	2 11[illegible]
Zakken:											
cacao.	—	—	1 200	—	—	—	2 500	—	1 550	—	1 94[illegible]
suiker	—	—	33 023	—	1 675	—	—	—	900	—	33 73[illegible]
koffie.	—	—	810	—	—	—	—	—	—	—	6 45[illegible]
andere	—	—	1 504	—	—	—	—	—	11 830	—	16 95[illegible]
Zeep:											
ruw	K.G.	24 156	12 803	—	—	—	—	53 806	28 517	91 233	48 353
geparfumeerd	„	589	2 650	—	—	45	202	2 865	10 642	2 561	11 524
Zeegras	—	—	536	—	—	—	—	—	—	—	—
Zemelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

…ry.	Barbados.		Trinidad.		Fransch-Guyana.		Curaçao.		Andere plaatsen.		Totaal.			
Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Recht.	Geheven opcenten op het recht.
24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 851	f 1 851	f 185,10	—
2 37	—	—	—	—	47	f 82	—	—	—	—	20 075	35 130	8 030,—	—
1 14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 340	—	—
7 05	—	—	—	—	56	37	—	—	—	—	23 921	15 787	956,84	—
57	—	—	—	—	—	—	—	—	78 124	f 6 250	8 581	7 723	343,24	—
28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	224 522	17 962	6 735,66	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 888	288,80	f 144,50
59 69	16	f 2 903	—	—	—	—	—	—	156	8 130	1 250	70 723	—	—
37	6	118	—	—	2	150	—	—	6	91	19	396	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	10	36	—	—	—	—	—	—	15	8	94	182	—	—
1 00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123 070	51 731	2 463,40	—
1 18	—	—	—	—	100	70	—	—	—	—	8 889	6 222	177,78	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 844	3 412	170,64	—
48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 467	346,70	173,50
43 12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	458 337	160 408	9 166,74	—
27 97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44 229	30 960	2 653,74	—
48 96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166 752	53 376	4 270,08	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	578 089	346 853	11 561,78	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	203	710	12,18	—
—	—	—	—	—	20	60	—	—	—	—	1 023	3 069	51,15	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43 108	99 148	862,16	—
51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 013	101,30	50,50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 742	974,20	487,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 945	1 183,50	591,50
27	—	—	—	—	2 532	6 330	—	—	—	—	3 844	9 597	1 922,—	1 922,—
1 11	—	—	—	—	12 109	14 531	—	—	3 284	8 941	91 497	109 796	22 874,25	22 874,—
2 11	—	—	—	f 36	—	—	—	—	—	—	—	9 463	946,30	473,—
1 94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 196	—	—
33 73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69 891	—	—
6 45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 805	—	10 072	—	—
16 95	—	—	—	—	—	171	—	—	—	—	—	30 615	3 061,50	1 530,50
48 35	—	—	—	—	3 460	1 834	—	—	—	—	172 655	91 507	8 682,75	—
11 52	—	—	—	—	34	153	—	—	—	—	5 594	25 171	839,10	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	536	53,60	27,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Artikelen.	Eenheid.	Nederland.		Groot-Britannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.		Demerary.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Zilver:											
ruw	—	—	f 3 880	—	—	—	—	—	—	—	
gemunt	—	—	58 200	—	—	—	—	—	—	—	
Zink in bladen	—	—	925	—	—	—	—	—	—	—	
Zout:											
grof	100 K.G.							15 638	313	458 209	[illegible]
geraffineerd	„	19 623	785	—	—	—	—	—	—	16 917	
voor het looien van leder	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Diverse niet afzonderlijk genoemde goederen	—	—	271 147	—	f 2 875	—	f 125	—	140 535	—	[illegible]
Diverse goederen „van Rijkswege" ingevoerd	—	—	43 833	—	—	—	—	—	—	—	
Diverse goederen van Gouvernementswege ingevoerd	—	—	71 971	—	—	—	—	—	3 730	—	
Totaal generaal			f 4 557 842		f 68 438		f 43 583		f 3 591 323		f 1[illegible]

In bovenstaande staat is als *waarde* aangemerkt:

a. wat betreft de goederen naar de waarde belast: de inkoopsprijs zonder onkosten vermeerderd met 20 pct.

b. wat betreft de overige goederen: de inkoopsprijs vermeerderd met de onkosten (verpakking, assurantie, enz.).

Bijla[ge]

Staat van den uitvo[er]

ARTIKELEN.	Eenheid.	Nederland.		België.		Groot-Britannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Bacoven (versch)	K.G.	46 940	f 2 618	—	—	—	—	450	f 30	7 335	f [illegible]
Bacoven-vijgen	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bananen	Bos.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Balata	K.G.	63 021	238 759	—	—	173 743	f 532 296	—	—	106 064	[illegible]
Bauxiet	Ton.	—	—	—	—	—	—	—	—	13 044	[illegible]
Bolletriemelk	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Boonen (black eye)	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
„ (andere)	id.	36	10	—	—	—	—	—	—	—	
Cacao	id.	374 446	155 941	—	—	24 553	9 778	—	—	1 151 412	[illegible]
Cocosnoten	Stuks.	1 007	113	—	—	—	—	—	—	—	
Cokes	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gomma	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Goud (ruw)	Gram.	3 463^{2}	5 333	—	—	10 655^{5}	17 026	—	—	106 410^{2}	[illegible]
Groenten (versch)	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hout:											
(rond of vierkant)	M^{3}.	272^{2}	17 625	8,9	f 178	0,2	3	142,3	11 138	1 444	
(letter-)	K.G.	7 100	1 800	4 740	2 524	9 154	2 922	68 874	20 875	55 618	
(brand-)	Stére.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
(bewerkt)	M^{3}.	172,4	11 854	—	—	—	—	9,4	747	1	

Barbados.		Trinidad.		Fransch-Guyana.		Curaçao.		Andere plaatsen.		Totaal.			
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Recht.	Geheven opcenten op het recht.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 3 880	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58 200	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	925	—	—
—	—	50	f 1	—	—	—	—	206 678	f 4 134	680 575	13 612	f 20 417,25	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36 540	1 462	1 461,60	—
22 314	f 446	—	—	—	—	—	—	6 789	136	29 103	582	—	—
—	—	—	—	—	f 308	—	—	—	—	—	475 257	47 525,77[5]	f 19 713,75
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48 883	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 488	—	78 189	—	—
	f 21 359		f 66 654		f 166 694		f 48 494		f 50 634		f 10 563 569	f 1088 982,94[5]	f 535478,75

onie Suriname over 1922.

Trinidad.		Demerary.		Barbados.		Fransch Guyana.		Curaçao.		Andere plaatsen.		Totaal.		AANMERKINGEN.
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	
—	—	18 234	f 586	1 160	f 80	—	—	—	—	—	—	74 119	f 3 464	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	2 802	1 447	149	119	5	f 3	—	—	—	—	2 956	1 569	
—	—	52 714	158 142	—	—	—	—	—	—	—	—	395 542	1 317 550	bovendien doorgevoerd 142 145 K.G. afkomstig van Fransch Guyana.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13 044	133 700	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	6 596	1 694	800	200	690	187	—	—	—	—	8 086	2 081	
—	—	105	46	—	—	—	—	—	—	—	—	141	56	
—	—	3 562	635	80	24	1 102	417	—	—	6 929	f 3 216	1 562 084	641 720	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 007	113	
—	—	9 650	313	—	—	—	—	—	—	—	—	9 650	313	
—	—	—	—	—	—	5 298	1 780	—	—	—	—	5 298	1 780	
—	—	646[5]	942	—	—	230 202	345 355	—	—	—	—	3 513 774	528 854	
—	—	7 518	1 604	—	—	291	87	—	—	—	—	7 809	1 691	
6	f 120	—	—	2 132	8 162	36	422	—	—	494	1 070	2 172,3	58 843	
—	—	—	—	1 721	100	189	42	—	—	—	—	147 396	49 746	
	—	—	—	309	1 395	—	—	—	—	—	—	309	1 395	
—	—	13,2	1 821	691,6	13 260	—	—	—	—	—	—	887[6]	27 762	

ARTIKELEN.	Eenheid.	Nederland		België.		Groot-Brittannië.		Frankrijk.		Vereenigde Staten van Amerika.		Trinidad	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Hout:													
(dwarsliggers)	M³.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
(singels-)	Stuks.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
(kwassiebitter-)	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hout (ander)	id.	—	—	—	—	—	—	764	f 25	—	—	—	
Houtskool	id.	45	f 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hoeden (panama en stroo)	Stuks.	738	5 871	—	—	—	—	—	—	3	f [illegible]	—	
Huiden	K.G.	—	—	—	—	2 800	f 1 400	30 109	6 243	9 872	3[illegible]	—	
Katoen	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Koffie	id.	1 825 915	911 974	—	—	81 630	41 246	—	—	209 955	104[illegible]	—	
Koren (maïs)	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]400	
Koolteer	Liter.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Krappapitten	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lemmetjes (citroen)	id.	879	405	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Melasse	Liter.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Meubelen	Waarde.	—	660	—	—	—	—	—	336	—		—	
Nicouwortelen	K.G.	444	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pataten en andere aardvr.	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Olie (cocos)	Liter.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rubber	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Runderhorens	id.	—	—	—	—	—	—	1 150	100	—	—	—	
Rijst:													
(gepeld-)	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]855	
(ongepeld-)	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rum of Dram ad 50 %	Liter.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Suiker:													
(1e product)	K.G.	2 474 871	521 203	—	—	530 000	85 500	—	—	1 368 200	207[illegible]	—	
(2e „)	id.	117 500	20 106	—	—	115 200	14 800	—	—	204 900	26[illegible]	—	
Vischlijm	id.	1 045	2 698	—	—	1 307	3 030	1 081	2 739	—	—	—	
Vezels	id.	7 085	1 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tonkaboonen	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vruchten (versch)	id.	66 610	6 667	—	—	—	—	—	—	2 091	5[illegible]	—	
Zeep (ruw)	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zemelen	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
			f 1 904 909		f 2 702		f 708 001		f 42 233		f 1 538[illegible]		

…e Sta[…] …erika. Waar[…]	Trinidad. Hoeveelheid.	Trinidad. Waarde.	Demerary. Hoeveelheid.	Demerary. Waarde.	Barbados. Hoeveelheid.	Barbados. Waarde.	Fransch Guyana. Hoeveelheid.	Fransch Guyana. Waarde.	Curaçao. Hoeveelheid.	Curaçao. Waarde.	Andere plaatsen. Hoeveelheid.	Andere plaatsen. Waarde.	Totaal. Hoeveelheid.	Totaal. Waarde.	AANMERKINGEN.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	100	f 2	20 000	f 400	—	—	—	—	—	—	20 100	f 402	
—	—	—	1 500	75	—	—	—	—	—	—	—	—	1 500	75	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	764	25	
—	—	—	—	—	19 440	351	—	—	—	—	—	—	19 485	353	
—	—	—	1	10	57	570	—	—	—	—	—	—	799	6 481	
3…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42 862	11 244	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
104…	—	—	—	—	—	—	23 715	f 11 137	4 460	f 1 650	23 852	f 11 925	2 169 527	1 082 706	
—	—	—	5 575	627	6 650	545	93 341	13 427	—	—	—	—	105 566	14 599	
—	…400	f 2 540	49 800	4 705	—	—	7 820	612	—	—	—	—	83 020	7 857	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	222	40	—	—	—	—	—	—	—	—	1 101	145	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	—	—	—	245	—	100	—	—	—	300	—	835	—	2 506	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	444	75	
—	—	—	14 501	870	—	—	—	—	—	—	—	—	14 501	870	
—	—	—	—	—	—	—	198	166	—	—	—	—	198	166	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 150	100	
—	…855	7 057	6 200	1 283	1 800	500	32 900	6 160	—	—	—	—	79 450	15 000	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	250 276	30 033	—	—	250 276	30 033	
207…	—	—	3 044 189	708 278	—	—	463 200	106 718	—	—	—	—	7 880 460	1 628 776	
26…	—	—	125 675	30 124	—	—	27 400	6 409	—	—	—	—	590 675	97 785	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 433	8 467	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 085	1 500	
—	—	—	9	7	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	
5…	—	—	9 770	943	80	10	—	—	250	112	—	—	78 801	8 239	
—	—	—	—	—	—	—	285	172	—	—	—	—	285	172	
—	—	—	—	—	—	—	1 920	50	4 100	100	—	—	6 020	150	
f 1 538…		f 9 717		f 914 439		f 25 816		f 493 144		f 32 195		f 17 046		f 5 688 370	

Bijlage V².

Staat van den in- en uitvoer aan geldswaarde in de laatste 5 jaren.

Invoer.		Uitvoer.	
1918	f 6 157 727	1918	f 7 080 019
1919	8 946 144	1919	8 987 870
1920	13 718 026	1920	7 477 512
1921	13 150 025	1921	6 562 014
1922	10 563 569	1922	5 688 370

Bijlage W[1].

Scheepvaartbeweging in de kolonie Suriname over 1922.

AANGEKOMEN SCHEPEN.

Land of plaats van herkomst.	Stoomschepen				Zeilschepen.				Totaal.	
	met lading.		in ballast.		met lading.		in ballast.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	40	164 677	—	—	7	11 015	—	—	47	175 692
Barbados	—	—	—	—	9	1 737	—	—	9	1 737
Brazilië	5	1 730	—	—	—	—	—	—	5	1 730
Demerary	54	26 117	—	—	1	99	—	—	55	26 216
Duitschland	1	3 634	—	—	—	—	—	—	1	3 634
Engeland	—	—	—	—	4	4 276	—	—	4	4 276
Fransch-Guyana . .	49	84 402	—	—	1	719	—	—	50	85 126
Martinique	13	40 170	—	—	1	1 797	—	—	14	41 967
Nederland	12	48 914	—	—	—	—	—	—	12	48 914
Ned. Indië	2	30 280	—	—	—	—	—	—	2	30 280
Trinidad	1	2 915	—	—	—	—	—	—	1	2 915
	177	402 839	—	—	23	19 643	—	—	200	432 482

AANGEKOMEN SCHEPEN.

Van de aangekomen schepen behoorden tehuis in:	Stoomschepen				Zeilschepen				Totaal.	
	met lading.		in ballast.		met lading.		in ballast.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	35	141 006	—	—	5	7 579	—	—	40	148 585
Engeland	—	—	—	—	17	11 965	—	—	17	11 965
Frankrijk	26	80 340	—	—	—	—	—	—	26	80 340
Nederland	105	171 046	—	—	1	99	—	—	106	171 145
Denemarken	1	3 634	—	—	—	—	—	—	1	3 634
Duitschland	1	2 915	—	—	—	—	—	—	1	2 915
Brazilië	9	3 898	—	—	—	—	—	—	9	3 898
	177	402 839	—	—	23	19 643	—	—	200	422 482

Bijlage W².

Scheepvaartbeweging in de kolonie Suriname over 1922.

VERTROKKEN SCHEPEN.

Land of plaats van bestemming.	Stoomschepen				Zeilschepen				Totaal.	
	met lading.		in ballast.		met lading		in ballast.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	42	190 205	—	—	10	15 854	—	—	52	206 059
Barbados	—	—	—	—	9	1 737	—	—	9	1 737
Demerary	55	26 485	—	—	1	99	—	—	56	26 584
Fransch Guyana . .	52	85 795	—	—	—	—	—	—	52	85 795
Martinique	13	40 170	—	—	—	—	—	—	13	40 170
Nederland	13	53 346	—	—	—	—	—	—	13	53 346
Trinidad	2	166	—	—	3	1 953	—	—	5	2 119
Venezuela.	1	3 204	—	—	—	—	—	—	1	3 204
Curaçao	1	3 634	—	—	—	—	—	—	1	3 634
	179	403 005	—	—	23	19 643	—	—	202	422 648

VERTROKKEN SCHEPEN.

Van de vertrokken schepen behoorende tehuis in:	Stoomschepen				Zeilschepen				Totaal.	
	met lading.		in ballast.		met lading.		in ballast.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	37	141 172	—	—	5	7 579	—	—	42	148 751
Engeland	—	—	—	—	17	11 965	—	—	17	11 965
Nederland	105	171 046	—	—	1	99	—	—	106	171 145
Frankrijk	26	80 340	—	—	—	—	—	—	26	80 340
Denemarken	1	3 634	—	—	—	—	—	—	1	3 634
Duitschland	1	2 915	—	—	—	—	—	—	1	2 915
Brazilië	9	3 898	—	—	—	—	—	—	9	3 898
	179	403 005	—	—	23	19 643	—	—	202	422 648

Bijla

Staat van Nederlandsche schepen aangekomen van

NAMEN DER SCHEPEN.	AANGEKOMEN									
	Stoomschepen.					Zeilschepen.				
	rechtstreeks van Nederland.		van vreemde havens.		Plaats van herkomst.	rechtstreeks van Nederland.		van vreemde havens.		Plaats v herkoms
	Aantal reizen.	M³.	Aantal reizen.	M³.		Aantal reizen.	M³.	Aantal reizen.	M³.	
Commewijne	2	8 864	3	13 296	New York	—	—	—	—	—
Nickerie	3	12 973	3	12 973	New York	—	—	—	—	—
Prins der Nederlanden	3	12 123	3	12 123	New York	—	—	—	—	—
Prins Frederik Hendrik	3	11 598	3	11 598	New York	—	—	—	—	—
Amazone	1	3 356	1	3 356	New York	—	—	—	—	—
Banda	—	—	1	11 036	New York	—	—	—	—	—
Madioen	—	—	1	19 244	New York	—	—	—	—	—
Prinses Juliana	—	—	14	9 113	Demerary	—	—	—	—	—
			10	6 509	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Koningin Wilhelmina	—	—	12	5 298	Demerary	—	—	—	—	—
			15	6 622	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Albina	—	—	24	9 912	Demerary	—	—	—	—	—
			2	826	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Oranje	—	—	1	226	Demerary	—	—	—	—	—
Garibaldi	—	—	—	—	—	—	—	1	99	Demer
Totaal	12	48 914	93	122 132		—	—	1	99	

Bijlage X².

Gegevens betreffende de kustvaart in 1922.

Namen van schepen of vaartuigen.	Aantal reizen naar:		
	Coronie.	Nickerie.	Albina.
Koningin Wilhelmina	1	11	15
Prinses Juliana	—	15	10
Albina	23	25	3
Katy Beel	5	—	—
Konfa	6	—	—
Ant. van Padua	19	—	—
Silva	15	—	—
Tabita	6	—	—
Alphons	19	—	—
Juliana Petronella	17	—	—
Sansantol	8	—	—
Hilda	3	—	—
Ella	—	1	—
Idealia	—	—	2

...lage X¹.

...trokken naar Nederland en vreemde havens in 1922.

NAMEN DER SCHEPEN.	VERTROKKEN									
	Stoomschepen.					Zeilschepen.				
	rechtstreeks naar Nederland.		naar vreemde havens.		Plaats van bestemming.	rechtstreeks naar Nederland.		naar vreemde havens.		Plaats van bestemming.
	Aantal reizen.	M³.	Aantal reizen.	M³.		Aantal reizen.	M³.	Aantal reizen.	M³.	
...mmewijne	3	13 296	2	8 864	New York	—	—	—	—	—
...ckerie	3	12 973	3	12 973	New York	—	—	—	—	—
...ns der Nederlanden	3	12 123	3	12 123	New York	—	—	—	—	—
...ns Frederik Hendrik	3	11 598	3	11 598	New York	—	—	—	—	—
...azone	1	3 356	1	3 356	New York	—	—	—	—	—
...nda	—	—	1	11 036	New York	—	—	—	—	—
...dioen	—	—	1	19 244	New York	—	—	—	—	—
...nses Juliana	—	—	14	9 113	Demerary	—	—	—	—	—
			10	6 509	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
...ningin Wilhelmina	—	—	12	5 298	Demerary	—	—	—	—	—
			15	6 622	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
...bina	—	—	24	9 912	Demerary	—	—	—	—	—
			2	826	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
...anje	—	—	1	226	Demerary	—	—	—	—	—
...ribaldi	—	—	—	—	—	—	—	1	99	Demerary
Totaal	13	53 346	92	117 700		—	—	1	99	

Bijlage IJ.

Staat aantoonende het percentage van den invoer en den uitvoer uit- en naar Nederland gedurende 1922 en de 5 voorafgaande jaren.

JAREN.	Invoer.	Uitvoer.
1917	7,30	7,40
1918	0,31	—
1919	13,64	41,60
1920	27,88	38,17
1921	45,27	41,29
1922	43,14	33,48

Bijlage Z¹.

Overzicht van het aantal der ontvangen brieven enz., gedurende het jaar 1922.

Landen.	Gewone brieven.		Briefkaarten.		Gedrukte stukken.	Papiers d'affaires.	Stalen van koopwaren.	Dienststukken.		Totaal.	Aangeteekende zendingen.		Postpakketten.	Berichten van ontvangst.
	Gefrankeerde.	Ongefrankeerde.	Enkele.	Dubbele.				Brieven.	Andere voorwerpen.		Brieven.	Andere voorwerpen.		
Europa.														
Duitschland	5 312	83	254	—	5 326	281	185	52	—	11 493	2005	714	359	49
België	1 406	19	53	—	1 012	263	58	58	—	2 869	96	18	9	16
Frankrijk	6 431	51	305	7	7 026	206	403	161	82	14 672	628	337	287	29
Groot-Brittannië en Ierland	20 156	369	305	—	36 802	591	748	231	28	59 230	573	82	1039	55
Italië	502	7	31	—	257	62	112	33	—	1 004	98	15	13	10
Nederland	78 531	513	1029	22	89 105	1256	2004	347	46	172 853	5041	1888	4285	58
Portugal, Madeira en koloniën	625	21	81	—	362	65	93	23	—	1 270	127	30	6	—
Overige landen en koloniën	9 186	406	327	26	9 806	348	845	72	19	21 035	989	57	133	7
Afrika.														
Landen en koloniën	3 416	38	178	—	5 001	62	165	26	—	8 886	222	31	5	13
Amerika.														
Vereenigde Staten van Amerika	98 993	1690	643	—	138 116	814	2206	126	28	242 616	1344	416	2289	181
Brazilië	248	9	44	—	573	41	39	9	—	963	51	13	—	—
Britsche koloniën	48 031	871	458	17	42 602	82	81	138	15	92 295	846	88	214	45
Fransche koloniën	8 301	105	91	—	7 108	72	65	18	—	15 760	408	80	7	21
Nederlandsche koloniën	3 507	58	76	—	2 200	58	51	51	12	6 013	129	42	69	5
Overige landen en koloniën	5 263	126	54	—	23 600	59	83	18	—	29 203	216	30	—	2
Azië.														
Britsch-Indië	409	205	12	—	527	18	71	13	—	1 255	228	90	17	51
Nederlandsche koloniën	2 701	72	203	8	3 106	45	78	95	8	6 316	470	81	482	15
Overige landen en koloniën	2 371	69	32	—	4 800	29	95	21	—	7 417	105	14	9	64
Australië.														
Protectoraten en koloniën	275	37	14	—	341	23	26	—	—	716	68	9	—	—
	295 664	4749	4190	80	377 670	4375	7408	1492	238	695 866	13644	4035	9223	621

Bijlage Z².

Overzicht van het aantal der verzonden brieven enz., gedurende het jaar 1922.

Landen.	Gewone brieven.		Briefkaarten.		Gedrukte stukken.	Papiers d'affaires.	Stalen van koopwaren.	Dienststukken.		Totaal.	Aangeteekende zendingen.		Postpakketten.	Berichten van ontvangst.
	Gefrankeerde.	Ongefrankeerde.	Enkele.	Dubbele.				Brieven.	Andere voorwerpen.		Brieven.	Andere voorwerpen.		
Europa.														
Duitschland	5 100	61	352	—	2 103	241	1200	153	—	9 210	708	192	431	57
België	895	33	53	—	261	51	80	42	—	1 415	128	24	13	—
Frankrijk	5 781	23	295	2	4 312	203	814	130	—	11 560	452	79	33	31
Groot-Brittannië en Ierland	13 344	82	206	5	10 560	196	412	42	—	24 847	608	95	43	53
Italië	332	12	51	—	201	26	28	24	—	674	52	2	—	9
Nederland	47 821	181	956	11	36 418	945	915	206	—	87 453	3100	485	1404	92
Overige landen en koloniën	4 853	81	182	—	1 715	98	89	48	—	7 066	196	20	12	36
Afrika.														
Landen en koloniën	1 462	15	33	—	628	48	45	—	—	2 231	68	14	—	7
Amerika.														
Vereenigde Staten van Amerika	65 438	305	216	6	52 983	309	1146	92	—	120 495	1718	283	181	183
Britsche koloniën	24 002	506	138	—	3 307	195	125	112	—	28 385	1524	95	86	49
Fransche koloniën	1 608	92	51	—	854	65	89	24	—	2 783	184	13	6	15
Nederlandsche koloniën	3 695	21	106	—	912	75	68	41	—	4 918	212	38	64	18
Overige landen en koloniën	5 215	82	43	—	1 106	83	35	9	—	6 573	162	15	—	29
Azië.														
China	1 203	56	18	—	595	64	86	—	—	2 022	501	78	6	161
Britsch-Indië	695	97	12	—	286	39	94	—	—	1 223	248	11	2	67
Nederlandsche koloniën	2 986	82	71	7	483	35	75	48	—	3 787	446	34	113	28
Overige landen en koloniën	1 195	48	19	—	517	62	41	16	—	1 898	42	7	—	16
Australië.														
Protectoraten en koloniën	253	9	27	—	163	5	9	—	—	466	48	16	—	—
	185 878	1786	2829	31	117 404	2740	5351	987	—	317 006	10347	1501	2394	851

Bijlage Z^3.

Staat van het aantal verzonden postpakketten gedurende het jaar 1922.

Naar Nederland en Nederlandsche koloniën:			Naar andere landen:	Totaal.
tot en met 1 K.G.	van meer dan 1—3 K.G.	van meer dan 3—5 K.G.	van 1—5 K.G.	
467	568	546	813	2394

Staat van het aantal ontvangen postpakketten gedurende het jaar 1922.

Van Nederland en Nederlandsche koloniën:			Van andere landen:	Totaal.
tot en met 1 K.G.	van meer dan 1—3 K.G.	van meer dan 3—5 K.G.	van 1—5 K.G.	
522	1159	3155	4387	9223

Staat van het aantal en het gewicht der in 1922 uit Suriname verzonden postpakketten, inhoudende goud en de waarde daarvan.

Aantal pakketten.	Gewicht van het goud in grammen.	Waarde van het goud.	Aanmerkingen.
3	7 395^{7}	f 10 132,10	

Bijlage Z^4

Overzicht van het aantal inlagen in de Koloniale Postspaarbank op de verschillende kantoren gedurende 1922, gesplitst naar het bedrag van elke inlage.

Kantoren:	Inlagen van:											Totaal.
	beneden f 5.	f 5 tot beneden f 10.	f 10 tot beneden f 25.	f 25 tot beneden f 50.	f 50 tot beneden f 100.	f 100 tot beneden f 200.	f 200 tot beneden f 300.	f 300 tot beneden f 500.	f 500 tot beneden f 1000,	f 1000 tot beneden f 1500.	f 1500 en daarboven.	
Albina	8	13	14	6	3	6	4	2	1	—	4	61
Coronie	—	4	5	7	5	3	1	—	—	—	—	25
Combé	—	—	6	5	5	8	5	—	—	—	—	29
Domburg	6	2	9	7	5	13	5	2	1	—	—	50
Ephrata	—	—	—	—	—	—	6	12	—	—	—	18
Groningen	11	14	16	15	15	9	3	4	2	—	1	90
Immigratie-departement	3	8	31	42	89	126	39	24	15	6	4	387
Nickerie	19	25	37	28	65	62	65	40	14	22	5	382
Nieuw-Amsterdam.	19	20	26	34	11	10	7	2	3	1	—	133
Paramaribo . . .	3770	1337	1654	1036	813	488	218	154	98	71	21	9 660
Totaal . . .	3836	1423	1798	1180	1011	725	353	240	134	100	35	10 835
Percentsgewijze verhouding tot het totaal.	35.40	13.13	16.60	10.89	9.33	6.69	3.26	2.22	1.24	0.92	0.32	

Bijlage Z5

Overzicht van het aantal terugbetalingen uit de Koloniale Postspaarbank op de verschillende kantoren gedurende 1922, gesplitst naar het bedrag van elke terugbetaling.

Kantoren:	Terugbetalingen van:											Totaal.
	beneden f 5.	f 5 tot beneden f 10.	f 10 tot beneden f 25.	f 25 tot beneden f 50.	f 50 tot beneden f 100.	f 100 tot beneden f 200.	f 200 tot beneden f 300.	f 300 tot beneden f 500.	f 500 tot beneden f 1000.	f 1000 tot beneden f 1500.	f 1500 en daarboven.	
Albina	4	8	18	14	9	7	2	—	—	1	—	63
Coronie	6	2	9	7	2	—	2	—	—	—	—	28
Combé	1	—	6	3	3	5	1	1	1	—	—	21
Domburg	1	1	10	6	14	3	1	3	—	—	—	39
Ephrata	2	1	4	2	1	3	—	1	1	—	—	15
Groningen	6	2	4	5	6	5	4	3	6	5	5	51
Immigratie-departement	11	37	84	83	121	153	64	40	25	7	8	633
Nickerie	15	26	101	79	66	78	30	14	9	5	4	427
Nieuw-Amsterdam	7	5	30	22	7	12	7	9	5	1	4	109
Paramaribo	738	906	1626	1063	600	394	158	137	107	88	28	5845
Totaal	791	988	1892	1284	829	660	269	208	154	107	49	7231
Percentsgewijze verhouding tot het totaal	10.94	13.66	26.16	17.76	11.46	9.13	3.72	2.88	2.13	1.48	0.68	

Bijlage Z6.

Overzicht (kantoorsgewijze) van de rente betrekkelijk het jaar 1922, die werd uitbetaald op uit den omloop getrokken spaarbankboekjes en werd bijgeschreven op de rekening-courant.

KANTOREN.	Rente.		Totaal.
	Uitbetaald.	Bijgeschreven.	
Albina	f 6,34	f 154,16	f 160,50
Combé	—	115,64	115,64
Coronie	4,20	69,65	73,85
Domburg	—	216,05	216,05
Ephrata	0,06	171,54	171,60
Groningen	12,50	206,93	219,43
Immigratiedepartement	238,23	4 209,58	4 447,81
Nickerie	82,77	1 493,43	1 576,20
Nieuw-Amsterdam	17,91	831,91	849,82
Paramaribo	710,29	14 869,38	15 579,67
Totaal	f 1 072,30	f 22 338,27	f 23 410,57

Bijlage Z7.

Staat aanwijzende het aantal der op ultimo December 1922 in omloop zijnde spaarbankboekjes, gesplitst naar het bedrag van het tegoed.

KANTOREN.	Aantal boekjes, waarop zich den 31 December 1922 een tegoed bevond van:											Totaal.
	beneden f 5.	f 5 tot beneden f 10.	f 10 tot beneden f 25.	f 25 tot beneden f 50.	f 50 tot beneden f 100.	f 100 tot beneden f 200.	f 200 tot beneden f 300.	f 300 tot beneden f 500.	f 500 tot beneden f 1000.	f 1000 tot beneden f 1500.	f 1500 en daarboven.	
Albina	92	11	8	8	8	3	4	3	4	—	—	141
Combé	53	8	4	5	3	3	2	7	—	—	2	87
Coronie.	24	5	10	14	7	3	1	2	—	1	—	67
Domburg	97	13	11	5	5	2	5	4	—	2	2	146
Ephrata	112	13	12	5	6	3	2	1	6	1	—	161
Groningen. . . .	142	26	22	12	9	—	4	2	2	2	1	222
Immigratiedepartement.	653	196	154	80	68	97	48	74	73	19	27	1 489
Nickerie	586	90	69	38	28	48	32	24	24	9	2	950
Nieuw-Amsterdam.	346	68	40	23	13	17	7	9	15	6	2	546
Paramaribo . . .	6199	988	1008	616	550	435	233	197	199	108	102	10 635
Totaal	8304	1418	1338	806	697	611	338	323	323	148	138	14 444
Percentsgewijze verhouding tot het totaal . . .	57.49	9.82	9.26	5.58	4.83	4.23	2.34	2.24	2.24	1.02	0.95	

Bijlage Z8.

Overzicht van het bedrag der inlagen in en terugbetalingen uit de Koloniale Postspaarbank, het aantal uitgegeven, ingetrokken en in omloop gebleven boekjes in 1922 alsmede het saldo der inlagen en terugbetalingen in 1922.

KANTOREN:	Saldo der inlagen en terugbetalingen op 31 Dec 1921.	In het jaar 1922.			Saldo der inlagen en terugbetalingen op 31 Dec. 1922.	Aantal boekjes in omloop op 31 Dec. 1921.	In 1922.			Aantal boekjes in omloop op 31 Dec. 1922.
		Bedrag der inlagen.	Bedrag der terugbetalingen.	Meer of minder ingelegd dan terugbetaald.			Uitgegeven boekjes.	Ingetrokken boekjes.	Meer of minder uitgegeven dan ingetrokken boekjes.	
Albina	f 25 650,73	f 4 951,50	f 3 751,96	f 1 199,54	f 26 850,27	134	18	11	7	141
Combé	7 216,90	2 289,—	1 295,26	1 093,74	8 310,64	79	9	1	8	87
Coronie	7 869,34^{5}	1 299,30	1 072,74	226,86	8 096,20^{5}	63	7	3	4	67
Domburg	17 830,37^{5}	5 076,15	3 063,33	2 012,82	19 843,19^{5}	142	4	—	4	146
Ephrata	25 979,17^{5}	527,50	757,46	229,96	26 209,13^{5}	161	2	2	—	161
Groningen	22 537,16	8 132,24	21 537,40^{5}	13 405,16^{5}	35 942,32^{5}	210	16	4	12	122
Immigratiedepartement	111 476,39^{5}	*) 66 446,39	107 302,32	8 490,60	†) 116 966,99^{5}	1420	128	59	67	1489
Nickerie	174 607,19	47 262,76	60 438,37	13 175,61	187 782,80	904	65	19	50	950
Nieuw-Amsterdam . .	101 979,80	9 244,28	12 761,66	3 517,38	105 497,18	536	20	10	10	546
Paramaribo	498 954,26	478 558,83	494 508,42	46 509,96	545 464,22	10 336	1044	745	299	10 635
Totaal	f 788 811,57	f 623 887,95	f 706 488,62^{5}	f 36 254,14^{5}	f 752 557,42^{5}	13 985	1313	854	461	14 444
Hierbij gevoegd bijgeschreven rente . .	276 164,85			22 338,27	298 503,12					
Uitbetaalde rente. . .	15 809,31			1 072,30	16 881,61					
Verschuldigd aan de inleggers	f 1 080 785,73			f 59 664,71^{5}	f 1 067 942,15^{5}					

*) Hieronder niet begrepen een bedrag van f 46 346,53, dat in verband met de malversaties door de Kolonie voorloopig is bijgepast.
†) Hieronder begrepen een bedrag van f 46 346,53 dat in verband met de malversaties door de Kolonie voorloopig is bijgepast.

Bijlage Z⁹.

Overzicht van het aantal inleggers, inlagen en terugbetalingen, van het gezamenlijk en gemiddeld bedrag der inlagen en terugbetalingen en van het te goed in 1922 of aan het einde van 1922, voor elk kantoor afzonderlijk en over de geheele Kolonie.

KANTOREN:	Aantal inleggers op Ult°. Dec. 1922.	Aantal inlagen.	Bedrag der inlagen.	Gemiddeld bedrag der inlagen.	Aantal terug-betalingen.	Bedrag der terug-betalingen.	Gemiddeld bedrag der terug-betalingen.	Bedrag van het te goed.	Gemiddeld bedrag van het te goed.
		In 1922.						Op Ult°. Dec. 1922.	
Albina	141	61	f 4 951,50	f 81,17	63	f 3 751,96	f 59,55	f 28 219,49	f 200,1
Combé	87	29	2 389,—	82,38	21	1 295,26	61,68	10 144,03	116,
Coronie	67	25	1 299,30	51,97	28	1 072,44	38,30	8 059,97^5	120,
Domburg.	146	50	5 076,15	101,52	39	3 063,33	78,55	21 866,49^5	149,
Ephrata	161	18	527,50	29,31	15	757,46	50,50	27 982,15^5	173,
Groningen	222	90	832,24	90,36	51	21 537,40^5	422,30	32 028,00^5	144,
Immigratiedepartement	1 489	387	66 446,39	1) 171,70	633	107 302,32	169,51	2) 62 456,70	41,
Nickerie	950	382	47 262,76	123,72	427	60 438,37	141,54	215 348,96	226,
Nieuw-Amsterdam . .	546	133	9 244,28	69.51	109	12 761,66	117,08	135 924,72^5	248,
Paramaribo	10 635	9 660	478 558,83	49,54	5845	494 508,42	84,60	650 826,02	61,
Totaal	14 444	10 835	f 623 887,95	f 57,58	7231	f 706 488,62^5	f 97,70	f 1 067 942,15^5	f 73,

1) Hieronder niet begrepen een bedrag van f 46 346,53 dat in verband met de malversatiën doôr de Kolonie voorloopig is bijgepa

2) Hieronder begrepen een bedrag van f 46 346,53 dat in verband met de malversatiën door de Kolonie voorloopig is bijgepa

Bijlage Z¹⁰.

Staat, aanwijzende de bezittingen van de Koloniale Postspaarbank op ultimo December 1922.

	Bezittingen.		Waarde.		Bezittingen.		Waarde
A.	2½ pct. Inschrijving Grootboek nom. f 50 000. . .	f 26 562,50		A.	5 pct. Obligatiën Ned.-Indië nom. f 42 000	f 36 881,25	
	3 pct. Inschrijving Grootboek nom. f 272 200	141 432,—			2½ pct. Obligatiën Gemeente Amsterdam nom. f 7000	5 670,—	
	3½ pct. Inschrijving Grootboek nom. f 25 000. . .	18 187,50			3½ pct. Obligatiën Gemeente Amsterdam nom. f 3 000.	3 332,50	
	4½ pct. Obligatiën Nationale Schuld nom. f 2 000 . .	1 682,50			3½ pct. Obligatiën Gemeente Amsterdam nom. f 3 000.	3 332,50	

	Bezittingen.		Waarde.
A.	4 pct. Obligatiën Gemeente Amsterdam nom. f 16 000	f 13 120,—	
	3½ pct. Obligatiën Gemeente 's Gravenhage 1909 nom. f 23 000	18 170,—	
	3½ pct. Obligatiën Gemeente Haarlem nom. f 5000 . .	3 950,—	
	3 pct. Obligatiën Gemeente Rotterdam nom. f 20 000.	14 800,—	
	3½ pct. Obligatiën Gemeente Rotterdam nom. f 2 000 .	1 505,—	
	4 pct. Obligatiën Gemeente Rotterdam nom. f 21 000	17 141,25	
	3½ pct. obligatiën H. IJ. S. M. nom. f 15 000	11 025,—	
	3½ pct. Obligatiën H. IJ. S. M. nom. f 30 000	22 500,—	
	4 pct. Obligatiën H. IJ. S. M. nom. f 3 000	2 445,—	
	3 pct. Obligatiën Staatsspoorwegen nom. f 3 000 . .	2 175,—	
	3½ pct. Obligatiën Staatsspoorwegen nom. f 19 000	13 917,50	
	3½ pct. Obligatiën Staatsspoorwegen nom. f 11 000	9 336,25	
	4 pct. Obligatiën Staatssooorwegen nom. f 1 000. . .	820,—	
	4 pct. Obligatiën Ned. Centr. Spoorweg-Maatsch. nom. f 4000.	3 160,—	
			f 369 145,75
B.	Op 1ste hypotheek uitgezet à 6 pct. rente:		
	3 posten elk groot f 250	f 750,—	
	1 post	300,—	
	2 posten elk groot f 350	700,—	
	1 post	400,—	
	2 posten elk groot f 450	900,—	
	1 post	585,—	
	1 „	600,—	
	1 „	625,—	
	2 posten elk groot f 700	1 400,—	
	1 post	720,—	
	1 „	750,—	
	4 posten elk groot f 800	3 200,—	
	2 „ „ „ 850	1 700,—	
	1 post	880,—	
	4 posten elk groot f 900	3 600,—	
	7 „ „ „ 1000	7 000,—	
	1 post	1 050,—	

	Bezittingen.		Waarde.
B.	2 posten elk groot f 1100	f 2 200,—	
	1 post	1 150,—	
	3 posten elk groot f 1200	3 600,—	
	3 „ „ „ 1300	3 900,—	
	1 post	1 350,—	
	6 posten elk groot f 1500	9 000,—	
	1 post	1 650,—	
	4 posten elk groot f 1700	6 800,—	
	2 „ „ „ 1750	3 500,—	
	3 „ „ „ 1800	5 400,—	
	10 „ „ „ 2000	20 000,—	
	1 post	2 200,—	
	1 „	2 250,—	
	1 „	2 400,—	
	6 posten elk groot f 2500	15 000,—	
	3 „ „ „ 2800	8 400,—	
	2 „ „ „ 3000	6 000,—	
	3 „ „ „ 3500	10 500,—	
	1 post	3 600,—	
	1 „	3 925,—	
	6 posten elk groot f 4000	24 000,—	
	1 post	4 300,—	
	2 posten elk groot f 4500	9 000,—	
	2 „ „ „ 5000	10 000,—	
	1 post	5 200,—	
	4 posten elk groot f 6000	24 000,—	
	1 post	6 200,—	
	1 „	6 500,—	
	1 „	7 000,—	
	3 posten elk groot f 7500	22 500,—	
	1 post	8 250,—	
	1 „	8 500,—	
	1 „	9 000,—	
	2 posten elk groot f 10 000	20 000,—	
	1 post	12 000,—	
	2 posten elk groot f 13 500	27 000,—	
	1 post	32 000,—	
			f 373 425,—
	Op 1ste hypotheek uitgezet à 5 pct. rente:		
	1 post	f 19 000,—	
	1 „	20 000,—	
	1 „	25 000,—	
			64 000,—

Bezittingen.			Waarde.	Bezittingen.			Waarde.
B.	Op 1ste hypotheek uitgezet à 4 pct. rente:			C.	3 posten elk groot f 10 000	f 30 000,—	
	1 post	f 6 000,—			1 post	11 000,—	
	1 „	16 500,—			1 „	12 500,—	
			f 22 500,—				f 73 500,—
C.	Op Prolongatiën uitgezet:				Vaste goederen:		
	1 post	f 1 500,—			Pand Saramaccastraat E. 25*a-b*.		16 985,—
	1 „	3 500,—			Kluis		5 191,80
	1 „	7 000,—					f 924 757,55
	1 „	8 000,—					

Bijlage Z[11].

Verlies en Winst.

Interest	f 23 607,21	Gekweekte rente op belegde gelden	f 50 392,38
Onkosten.	6 679,08	Exploitatie pand Saramaccastraat E. 25 *a-b* .	1 044,59[5]
Saldo	21 609,89	Exploitatie pand Hoogestraat E. 343 *b* . . .	395,00[5]
		Exploitatie kluis	61,70
		Toevallige baten	2,50
	f 51 896,18		f 51 896,18

Balans op 31 December 1922.

DEBET.		CREDIT.	
Verschenen rente op belegde gelden. . . .	f 10 949,42[5]	Inleggers.	f 1 067 942,15[5]
Prolongatiën	73 500,—	Rijkspostspaarbank	9 012,35
Hypotheken.	459 935,—	Kas bijkantoren	136,46
Effecten	369 145,75	Kolonie Suriname	46 346,53
Koloniaal Gouvernement (Waarde wijziging effecten)	26 207,98		
Nederlandsche Bank.	1 879,35		
Koloniale Kas	113 296,66		
Vaste goederen	16 985,—		
Kluis	5 191,80		
Debiteuren	46 346,53		
	f 1 123 437,49[5]		f 1 123 437,49[5]

Bijlage Z[12].

Overzicht over de jaren 1904 tot en met 1922.

Jaar.	Aantal inleggers op 31 December.	Bedrag van het saldo tegoed op 31 December.	Gemiddeld bedrag van het tegoed op 31 December.	Aantal inlagen.	Totaal bedrag der inlagen.	Gemiddeld bedrag der inlagen.	Aantal terugbetalingen.	Totaal bedrag der terugbetalingen.	Gemiddeld bedrag der terugbetalingen.	Aantal uitgegeven boekjes.	Aantal ingetrokken boekjes.
1904	4 967	f 512 129,03^{5}	f 103,10^{5}	5 893	f 248 999,40	f 42,25^{5}	2 894	f 178 929,18^{5}	f 61,82^{5}	1 431	369
1905	5 785	572 691,55	98,99^{5}	8 284	366 183,02^{5}	44,20	5 099	340 605,98	66,80	1 846	1 171
1906	6 525	650 260,30	99,65^{5}	8 508	348 541,00^{5}	40,96^{5}	4 962	282 646,42^{5}	57,36^{5}	1 617	877
1907	7 214	696 920,04	96,60^{5}	9 184	428 160,27^{5}	46,62	6 046	394 279,90^{5}	65,21	1 771	1 082
1908	8 039	722 511,80^{5}	89,88	9 553	399 659,13^{5}	41,83^{5}	6 012	387 407,21	64,44	1 933	1 108
1909	8 761	784 246,39	89,51	12 074	490 321,01	40,61	6 305	442 437,33	70,17	2 119	1 397
1910	9 478	840 584,94	88,69	11 761	458 825,21	39,01	6 672	417 107,93	62,52	2 090	1 373
1911	10 268	898 175,81	87,47	12 933	532 176,56	41,15	7 496	490 037,48	65,37	2 379	1 589
1912	10 649	879 735,37^{5}	82,61	10 693	489 386,95^{5}	45,77	8 737	526 106,31	60,24	1 762	1 381
1913	11 177	903 402,62	80,83	11 325	576 630,96	50,92	7 618	571 766,60^{5}	75,05	2 023	1 495
1914	10 858	803 750,56	74,02	10 216	478 557,26^{5}	46,84	8 395	596 002,29^{5}	70,99	1 679	1 986
1915	10 750	827 312,88	76,96	8 393	429 178,68^{5}	51,13	7 280	422 513,67	58,03	1 459	1 484
1916	11 362	851 827,54^{5}	74,97	9 230	464 462,07	50,32	6 253	457 122,67	73,10	1 568	956
1917	11 892	1 004 725,09^{5}	84,49	9 908	576 052,29^{5}	58,14	6 500	442 219,51^{5}	68,03	1 510	980
1918	12 211	1 017 529,64^{5}	83,25	9 832	607 187,56	61,76	7 008	615 409,94	87,82	1 358	1 039
1919	12 805	1 097 467,28	85,70	11 220	714 272,25^{5}	63,66	6 863	654 371,57	95,33	1 474	880
1920	13 382	1 153 805,94	86,22	12 977	834 922,89	64,34	6 984	799 263.15	114,44	1 737	1 160
1921	13 986	1 080 785,73	77,28	12 549	786 308,95	62,67	7 422	883 092,11	118,98	1 577	973
1922	14 444	1) 1 067 942,15^{5}	73,94	10 835	2) 623 887,95	57,58	7 231	706 488,62^{5}	97,70	1 313	854

1) Hieronder begrepen een bedrag van f 46 346,53 dat in verband met de malversaties door de kolonie voorloopig is bijgepast.

2) Hieronder niet begrepen een bedrag van f 46 346,53 dat in verband met de malversaties door de kolonie voorloopig is bijgepast.

Bijlage Z[13].

Staat, aanwijzende het aantal op ultimo December 1922, in omloop zijnde schoolspaarbankboekjes, gesplitst naar het bedrag van het tegoed.

Aantal boekjes, waarop zich den 31sten December een tegoed bevond van:											
beneden f 5	f 5 tot beneden f 10	f 10 tot beneden f 25	f 25 tot beneden f 50	f 50 tot beneden f 100	f 100 tot beneden f 200	f 200 tot beneden f 300	f 300 tot beneden f 500	f 500 tot beneden f 1000	f 1000 tot beneden f 1500	f 1500 en daarboven.	Totaal.
1034	125	93	23	4	2	—	—	—	—	—	1281

Bijlage AA.

Naamlijst van de voornaamste exportfirma's.

SURINAME.	PRODUCTEN.
C. Kersten & C°.	Balata, cacao, koren, koffie, vierk. hout en sinaasappelen.
A. F. C. Curiel & C°.	Balata, cacao, koffie, letterhout, vierk. hout, huiden en goud.
West-Indische Handels-Compagnie.	Cacao, koren, koffie en sinaasappelen.
Surinaamsche Bank	Goud, cacao en koffie.
West Indische Cultuurbank	Landbouwproducten.
N. V. Maatschappij Sarakreek	Goud.
J. F. Waller	Goud.
Curaçaosche Handel-Maatschappij	Cacao, koffie en koren.
G. van Dien Jr.	Cacao, koffie, goud, sinaasappelen en balata.
R. G. Vervuurt	Cacao, goud, en suiker.
J. D. Fernandes	Cacao, koren en koffie.
J. R. Samson	Cacao, koren, koffie en huiden.
J. F. D. Haenen	Hout.
Nederlandsche Handel-Maatschappij	Cacao, suiker, rum en koffie.
Plantage „Rust en Werk"	Suiker.
Plantage „Alliance"	Suiker.
H. R. Putscher	Koren, vischlijm en hout.
I. Haas	Koffie en cacao.
J. T. R. Folmer (Plantage Jagtlust)	Koffie en cacao.
W. Q. van Romondt	Koren, melasse, cacao, koffie en hout.
Balata Compagnieën „Suriname" en „Guyana"	Balata.
Compagnie des Mines d'Or de la Guyane hollandaise	Goud.
Rodrigues Commercial Company	Koren, koffie, gomma en hout.
Van der Schroeff en Brouwers	Hout.
A. van der Voet	Hout, koffie en cacao.
Comptoir Hesse & C°.	Goud, balata, koffie, cacao, vischlijm en hout.
N. V. Overzeesche Hardhout-Import-Maatschappij, Hoofdkantoor Rotterdam	Hout.
N. V. stoomhoutzaagmolen „De Nieuwe Eendracht"	Hout.
H. G. Bauer	Vischlijm en hout.
Plantage „Wederzorg"	Cacao en koffie.
Plantage „Susanna's Daal"	Cacao en koffie.
Plantage „La Liberté"	Cacao, koffie en sinaasappelen.
Plantage „Pieterzorg"	Cacao en koffie.
Plantage „Peperpot"	Koffie.
Plantage „Mariënbosch"	Cacao en koffie.
Plantage „Zorg en Hoop"	Cacao en koffie.
L. H. Wix	Balata.
F. O. Lashley	Balata.
P. A. May	Cacao, koffie, hout en balata.
A. A. Samson	Surinaamsche rijst.
Plantages Waterloo en Hazard	Suiker.
Plantage Kwatta	Sinaasappelen.

Bijlage **BB.**

Naamlijst van de voornaamste invoerfirma's in Suriname en opgave van de door haar hoofdzakelijk ingevoerde goederen.

GEVESTIGD TE PARAMARIBO.	INGEVOERDE GOEDEREN.
H. E. Aletrino	Manufacturen, schoenen, hoeden, sportartikelen, rijwielen, enz.
J. L. Aletrino	Sigaren, sigaretten, tabak, toiletartikelen, suiker- en chocoladewerken.
Gebroeders Benjamin	Manufacturen, panamahoeden, uien, enz.
G. Bettencourt & C°. Ltd.	Manufacturen, kramerijen, schoenen, reisbenoodigdheden, galanterieën, meubels, enz.
W. M. F. Bourne	Automobielen, autodeelen, en autobenoodigdheden.
E. F. J. Bueno	Manufacturen, naaimachines, lederwaren, schoenmakersmaterialen, kramerijen, enz.
Adolf F. C. Curiel & C°.	Amerikaansche provisiën, meel, enz.
Cheddy Soomaroo	Levensmiddelen en Britsch-Indische artikelen.
Curaçaosche Handel-Maatschappij.	Bieren, sigaren, Spaansche- en Portugeesche wijnen, oliën, landbouwwerktuigen en gereedschappen.
Comptoir Hesse & C°.	Manufacturen en kramerijen.
W. Engelbrecht	Chemicaliën, utensiliën, optische artikelen, toiletartikelen, enz.
D. Fernandes jr.	Manufacturen, schoenen, hoeden, meubels, reisartikelen, galanterieën, reukwerken, benoodigdheben voor de vervaardiging van lucifers, enz.
J. Fernandes & C°.	Kantoor- en schrijfbehoeften, materialen benoodigd voor het bereiden van zeep.
W. Fogarty Ltd.	Manufacturen, schoenen, hoeden, meubels, reisartikelen, galanterieën, sportartikelen, enz.
Geo. R. de la Fuente & C°.	Levensmiddelen, dranken, sigaren, chocolade- en suikerwerken.
J. D. Fernandes	Levensmiddelen, dranken, manufacturen en dakplaten.
C. J. Gödeken	Schoenen, schoenmakersmaterialen, lederwaren, enz.
I. Haas	Manufacturen, meubels, schoenen, hoeden, ijzerwaren, kruit, wapens, aardewerk, dakbedekkingen, galanterieën, dranken, enz.
Erven J. G. Kaersenhout	Chemicaliën, utensiliën, optische artikelen, toiletartikelen, enz.
C. Kersten & C°.	Manufacturen, hoeden, schoenen, tapijten, vloerzeilen matten, parfumerieën, zeegras, kapok, leder, schoenmakersartikelen en machines, verf- en ijzerwaren, glas- en aardewerk, smeeroliën en vetten, huishoudelijke artikelen, landbouwwerktuigen en machines, lampen, ornamenten, touw- en borstelwerk, dakplaten, onbrandbare dakbedekkingen, wapens, kruit en gereedschappen, vuurvaste- en andere metselsteenen, grafzerken, kalk en cement, scheepsmotoren, levensmiddelen, sigaren, chocolade- en suikerwerken, kaarsen en mineraalwateren, kantoor-, school- en schrijfbehoeften, pakpapier, galanterieën, optische- en muziekinstrumenten, fotografische preparaten, koffie en cacaozakken, meel, vleesch, zout, fokvee, enz.
L. C. Leefmans	Verf- en ijzerwaren, gereedschappen, touw- en borstelwerk, wapens, kruit, aardewerk en dakplaten.
J. J. Lobato	Byouterieën, galanterieën, goud- en zilverwerk, porselein en glaswerk, pleet en horloges.
Weduwe Lutchman Sing.	Britsch-Indische artikelen, levensmiddelen.
Ma-A-jong	Levensmiddelen, dranken en pakpapier.
J. C. Malmberg	Verf- en ijzerwaren, gereedschappen, verfoliën en vetten, scheepsbenoodigdheden, bouwmaterialen en meel.
W. Meijer	Manufacturen en aardewerk.

GEVESTIGD TE PARAMARIBO.	INGEVOERDE GOEDEREN.
Emile en Camille Geara	Manufacturen, kramerijen, galanterieën en toiletartikelen.
Nederlandsch-Indische Gas Maatschappij	Verlichtingsartikelen, gasfornuizen, steenkolen, enz.
Erven J. E. de Neef	Manufacturen, glas, porselein, aardewerk, lampen, leder, galanterieën, sigaren, levensmiddelen, dranken, borstelwerk en ijzerwaren.
J. Nassief & C°.	Manufacturen.
J. H. Oliviera	Kantoor-, school- en schrijfbehoeften, boeken en muziek.
H. J. van Ommeren	Kantoor-, school- en schrijfbehoeften, boeken en muziek.
W. Pinto	Manufacturen, schoenen, hoeden en parfumerieën.
Weduwe Ramyad	Britsch-Indische artikelen, levensmiddelen en dranken.
Rodrigues Commercial Company	Wijnen, azijnen, leder en huiden, kurk, provisiën, zeep, visch en vleesch.
W. E. van Romondt	Levensmiddelen, dranken, oliën, electrische verlichting, grof zout, schrijfmachines, enz.
Alex E. Samuels	Manufacturen, verf- en ijzerwaren, bouwmaterialen, gereedschappen, kruit, wapens, enz.
S. J. Samuels & C°.	Verf- en ijzerwaren, bouwmaterialen.
G. J. van der Schroeff	Sigaren, tabak en dranken.
John Simons	Meel.
H. J. de Vries	Manufacturen, levensmiddelen, dranken, chocolade- en suikerwerken, meubels, ijzerwaren, emaillewaren, kruit, kramerijen, galanterieën, enz.
H. van der Voet	Rijwielen en rijwielbenoodigdheden.
A. van der Voet	Naaimachines, sigaren, tabak, photografie-artikelen, zeep, kramerijen, manufacturen, auto's en automobielbenoodigdheden, en toiletartikelen.
John F. Waller	Levensmiddelen, dranken, rijwielen, enz.
West-India Oil Company	Oliën en petroleumfornuizen.
West-Indische Handels Compagnie	Levensmiddelen, dranken, schrijfmachines, oliën, enz.
J. H. Wijngaarde	Manufacturen, schoenen, hoeden en meubels.
GEVESTIGD TE NIEUW-NICKERIE.	
J. L. Badwie	Manufacturen, kramerijen en dranken.
GEVESTIGD TE ALBINA.	
J. Wong-Lun-Hing	Manufacturen, levensmiddelen, dranken, enz.
Verder:	
Verscheidene plantages	Zakken, landbouwwerktuigen, machines, enz.

Bijl

INHOUD

VAN HET

KOLONIAAL VERSLAG VAN SURINAME VAN 1923.

BIJLAGEN.

A.

BEVOLKING.

De bevolking van de kolonie Curaçao telde op 1 Januari 1923 56 038 zielen, verdeeld als volgt: [1])

Curaçao	34 482 [2])
Aruba	8 829 [3])
Bonaire	7 288
St. Martin	2 527 [4])
St. Eustatius	1 213 [4])
Saba	1 699
	56 038

of 1075 meer dan op 1 Januari 1922.

1) Tenzij anders vermeld, wordt in dit verslag met St. Martin het Nederlandsche gedeelte van dat eiland bedoeld.

2) Vermeerderd met 1250 zielen, hoofdzakelijk door terugkeer van arbeiders uit het buitenland.

3) Verminderd met 59 zielen, wegens vertrek van het eiland van een grooter aantal personen dan aangekomen.

4) De achteruitgang der bevolking is te wijten aan emigratie naar Santo Domingo, St. Thomas en de Vereenigde Staten van Amerika.

Het aantal inwoners van de hoofdplaats van het eiland Curaçao bedroeg op 1 Januari 1923 15 265; dat van de hoofdplaatsen der overige hierboven genoemde eilanden onderscheidenlijk 1915, 742, 893, 1161 en 478.

Bijlage A van dit verslag geeft een overzicht van den loop der bevolking van de jaren 1917—1922; de bijlagen B en C bevatten de verdeeling van de bevolking naar de geboorteplaatsen en kerkgenootschappen en naar de beroepen, bedrijven en ambachten.

Het getal der gehuwden, weduwnaars en weduwen op de bovenstaande eilanden bedroeg op 1 Januari 1923 onderscheidenlijk 7372, 3349, 2034, 608, 330 en 333.

Op het eiland Curaçao is gedurende het verslagjaar éene verklaring afgelegd, als bedoeld in art. 1, sub 3°., der in het Publicatieblad n°. 10 van 1906 vervatte verordening, houdende bepalingen omtrent vestiging binnen de kolonie Curaçao, in den zin van het Reglement op het beleid der Regering, terwijl op de andere eilanden inschrijving van zoodanige verklaring niet plaats had.

B.

MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

§ 1. *Algemeene toestand.* Met uitzondering van de op 17 Juli 1922 te Willemstad voorgevallen ongeregeldheden ten gevolge van staking der havenarbeiders, werden rust en orde gedurende het jaar 1922 niet verstoord.

Voor het gebeurde op voormelden datum wordt verwezen naar vel 37 van het aanhangsel tot het verslag van de Handelingen der Tweede Kamer, Zitting 1922—1923.

§ 2. *Economische toestand. Curaçao.* De economische toestand van het eiland Curaçao, vooral van Willemstad, was over het algemeen goed.

De Curaçaosche Petroleum Maatschappij breidde voortdurend hare installatie en werkzaamheden uit. Ook het aantal der schepen, welke voor de maatschappij ruwe olie aanvoerden, vermeerderde.

Het havenverkeer nam in het verslagjaar toe. Voor wat de stoomvaart betreft was deze toeneming ongeveer 34 pct. van de bruto-inhoudsmaat, voor een groot deel te danken aan de uitbreiding van de scheepvaartbeweging van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij en voorts aan het feit dat onderscheiden nieuwe stoomvaartlijnen, die Curaçao in haar vaarplan hebben opgenomen, de haven van Willemstad geregeld hebben aangedaan.

Van de „Compagnie Générale Transatlantique" deed in Mei 1922 het stoomschip *Perou* voor het eerst de haven aan en sedert dien hebben hare groote passagiersschepen, die tusschen Europa en Zuid-Amerika varen, geregeld Curaçao bezocht. Een klein vrachtschip van deze maatschappij onderhield de vaart tusschen Maracaibo en Curaçao.

Bijna vijftigmaal deden de stoomschepen van de Hamburg—Amerika-Lijn in het verslagjaar Curaçao aan, het eerst viel het stoomschip *Antiochia* op 1 Januari de haven binnen.

Ook de Horn-lijn zorgde voor verbinding tusschen Europa en Curaçao en bracht met een stalen motorschip de verbinding tusschen de Gulfports en Curaçao tot stand.

De Koninklijke West-Indische Maildienst opende een bijna wekelijkschen dienst op New-York, terwijl de verbinding met Maracaibo intensiever werd.

Ook de Italiaansche lijn „La Veloce" breidde haar vaart uit met een groot stoomschip, de *Venezuela*.

De Carribean Steamship Co. heeft echter haar dienst op Curaçao gestaakt.

Schijnbaar had er in 1922 een verlevendiging van de zeilvaart plaats. Er vielen 1241 zeilschepen, dat is 69 meer dan in 1921, de haven binnen. De bruto-inhoudsmaat ging echter terug. De toeneming in aantal is toe te schrijven aan het binnenvallen van een zes en zeventigtal Venezuelaansche open bootjes, bestemd voor de parelvisscherij, die op reis van Margarita naar Rio-Hacha, Curaçao ter approviandeering aandeden. In werkelijkheid is de zeilvaart in het verslagjaar voor den Curaçaoschen reeder zeer slecht geweest. De vaart op Maracaibo is door de concurrentie van de stoomschepen zoo goed als onmogelijk geworden en in verband daarmede dan ook bijna geheel gestaakt. De vrachtprijzen, die naar andere plaatsen konden worden bedongen, waren buitengewoon laag, zoodat menig zeilschip uit de vaart genomen werd in afwachting van betere tijden. Het spreekt vanzelf, dat ook de prijzen der schoeners snel daalden en de schoenerbouw op Curaçao geen levendigen aanblik gaf.

In verband met de toeneming van het havenverkeer nam ook de vraag naar havenarbeiders belangrijk toe. Evenwel ging ten gevolge van de staking onder de bootwerkers, die van April tot Juli duurde, een groot bedrag aan loonen voor den Curaçaoschen arbeider verloren.

De winkelhandel was evenals in 1921 niet gunstig te noemen.

De oogst 1921/1922 was zeer bevredigend, waardoor volop sorghum en rankvruchten aanwezig waren. Hoewel ook in het najaar voldoende regen viel, was de oogst niet zoo goed als men had mogen verwachten, doordat kleine vliegen veel schade aan de aren toebrachten.

De oogst van dividivi was niet groot. Bedongen werd een prijs van f 65 per ton, waardoor het plukken toch nog rendabel was.

Oranjeschillen waren iets beter in prijs, maar toch betrekkelijk laag, doordat de Hollandsche markt hiervan overvoerd was.

Door de vele regens was er op Curaçao volop voer voor het vee; ten gevolge daarvan daalde de melkprijs van 70 cent per liter, in het begin van het jaar, tot 50 cent per liter.

Het rundveeras is door import van rasdieren uit de Vereenigde Staten van Amerika vooruitgaande.

Doordat de zoutoogst in Columbia mislukte, ontstond er eenige vraag naar zout. De prijs varieerde tusschen 75 en 90 cent per 130 K.G.

Niettegenstaande de opkoopprijs van gewone stroohoeden laag bleef, werd steeds ijverig in dien tak van nijverheid gewerkt.

Aruba. De economische toestand in het verslagjaar van de stadsbewoners was niet gunstig.

Ten gevolge van den lagen prijs, die voor aloëhars in het buitenland werd betaald, konden de aloëplanters, welke een voornaam deel van de stadsbevolking uitmaakten, hun artikel niet in den handel brengen. Zij sloegen hun voorraad op hetzij op het eiland zelf, hetzij te New-York (het voornaamste afzetgebied van het hars). Noodgedwongen werd van tijd tot tijd een kleine hoeveelheid verkocht.

Handel en scheepvaart stonden zoo goed als stil.

Met de buitenbevolking was het evenwel anders gesteld; ten aanzien van hen kon de toestand alleszins gunstig aangemerkt worden.

Een flinke oogst van maïs, rankvruchten en peulvruchten stelde den buitenbewoners in staat een ruimen voorraad in hunne schuren op te slaan.

Voor mensch en dier was er hetgeheele jaar door overvloed van voedsel en drinkwater.

Evenals in het jaar te voren vond een groot aantal mannen werk bij de phosphaatmaatschappij op Curaçao; ook bij de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij kon een deel worden geëmployeerd.

Van hun verdiend loon werd door de bij genoemde maatschappijen werkzaam zijnde Arubianen geregeld een deel aan hun op Aruba verblijvende familieleden overgemaakt.

Met het lekken van aloë, vervoer van grint en zand ter verscheping naar Curaçao, en van mest voor uitvoer naar den vreemde, werd door de landelijke bevolking ook eenig geld verdiend.

De vrouwelijke bevolking kon, hoe weinig ook, met het hoedenvlechten ook wat geld in den zak krijgen.

Naar Cuba vertrokken in den loop van het verslagjaar 15 arbeiders en 44 keerden van daar terug. Naar de verklaring van deze arbeiders was de toestand in Cuba nog altijd ongunstig: weinig werk en geringe verdiensten.

Bonaire. De toestand was in het verslagjaar over het algemeen niet ongunstig te noemen.

Van den oogst 1921—1922 werd een groote voorraad kleine maïs verkregen, terwijl handel en scheepvaart in het verslagjaar wat levendiger waren dan in het jaar te voren.

Het bouwen van schepen was echter in het verslagjaar minder; slechts een achttal kleine barkjes werden te water gelaten.

Behalve de gewone emigratie van kolenbranders en visschers naar de Roques-eilanden, welke in meerdere of mindere mate elk jaar plaats heeft, viel geen vertrek van arbeiders in groote getale naar het buitenland te constateeren.

St. Martin. De economische toestand was slecht.

De seizoenarbeiders keerden van Santo Domingo terug, zonder aldaar geld te hebben overgespaard. Tengevolge van de lage suikerprijzen op de wereldmarkt, waren de loonen op Santo Domingo sterk gedaald en zoodoende slechts voldoende voor levensonderhoud. Desniettemin vertrokken in November en December weder pl. m. 200 mannen en enkele vrouwen als seizoenwerklieden naar dit eiland.

De zoutverscheping bleef belangrijk beneden die van 1921.

In het laatste halfjaar daalde de loonstandaard belangrijk.

St. Eustatius. Voor dit eiland was het verslagjaar nog slechter dan 1921.

De grootere landeigenaren gebruikten hun landerijen op een zoodanige wijze, dat ze een minimum aantal werkkrachten noodig hadden, hetgeen tengevolge had dat de opbrengst zeer gering was.

Voor de arbeiders was het zeer bezwaarlijk om uit dagelijksche verdiensten aan te vullen wat zij te kort kwamen aan producten van hunne bebouwde perceeltjes.

Het voorkomen der pink boll-worm maakte verbouw van katoen onmogelijk; overigens zou de slechte markt voor dit stapelproduct de verbouw niet hebben aangemoedigd.

Ook de verscheping van slachtvee naar Barbados was van zeer geringe beteekenis.

Saba. Op Saba kwam weder voldoende geld binnen van in de Vereenigde Staten van Amerika werkende Sabanen, doch de abnormale droogte, welke op de drie Bovenwindsche eilanden heeft geheerscht, vernietigde op Saba de maïsoogst geheel en maakte de oogstvooruitzichten voor de andere grondprovisiën slecht.

De vervaardiging van fraaie handwerken, welke grootendeels geplaatst worden in de Vereenigde Staten van Amerika, verschafte aan vele vrouwen en meisjes een klein bestaan.

§ 3. *Gezondheidstoestand.* Mededeelingen betreffende den gezondheidstoestand zijn in hoofdstuk H opgenomen.

§ 4. *Weerkundige dienst en regenval.* De hoeveelheid gevallen regen in m.M. bedroeg voor de vier kwartalen van het verslagjaar onderscheidenlijk:

					te zamen
op Curaçao	159	39	123	439	760
,, Aruba	130	21	167	408	726
,, Bonaire	158	73	90	236	557
,, St. Martin	135	144	254	192	725
,, St. Eustatius	156	149	310	240	855
,, Saba	202	146	285	259	892

De cijfers voor Curaçao, Bonaire en St. Eustatius zijn de gemiddelden van onderscheidenlijk 10, 2 en 2 plaatsen van waarnemingen.

De hoeveelheid gevallen regen op het eiland Curaçao gedurende het jaar 1921 (de cijfers hiervan konden in het vorig *Koloniaal Verslag* niet worden opgegeven), bedroeg voor de vier kwartalen onderscheidenlijk in m.M.: 147, 45, 45, 535, te zamen 772. Deze cijfers zijn de gemiddelden van 7 plaatsen van waarnemingen.

In Juni 1921 werd het gouvernementsweerkundig station in het Fort Amsterdam verplaatst naar Cas Chiquito. De regenwaarnemingen werden in het Fort door het Departement van Openbare Werken voortgezet.

Gedurende het orkaanseizoen (van Juni—Januari) werden dagelijks in den vóór- en in den namiddag weerkundige waarnemingen telegrafisch overgebracht aan het hoofdstation van het voor West-Indië en de Caraïbische Zee werkend onderdeel van den Amerikaanschen weerkundigen dienst te San Juan (Porto Rico). Ditzelfde geschiedde voor het eerst in het verslagjaar door het station op St. Martin, welk station in verband hiermede van een windsnelheidsmeter werd voorzien. Voor dezen windsnelheidsmeter en voor een windraam werd een opstand vervaardigd.

Ten gerieve van de scheepvaart, die de haven van Curaçao aandeed, werd op het Riffort een orkaan-waarschuwingspost opgericht.

Eveneens werden op verzoek in het orkaan-seizoen weerkundige waarnemingen radiotelegrafisch aan schepen verstrekt.

§ 5. *Waterverschaffing. Curaçao.* Zie hoofdstuk J (Landsgebouwen en Openbare Werken).

Aruba. De werkzaamheden aan de putten beperkten zich tot het in orde brengen van eenige ringmuren.

De tankie's (vergaarbakken) en putten zaten gedurende het geheele jaar vol water.

Voor mensch en dier was over het geheele eiland overvloed van drinkwater.

Bonaire. Ook op dit eiland werden geen bijzondere werken voor de waterverschaffing gedurende het verslagjaar uitgevoerd. Slechts de bestaande putten en dammen werden behoorlijk onderhouden.

St. Martin. Op dit eiland werden twee groote regenbakken gebouwd, één bij het logeergebouw en een bij het armhuis, terwijl de onbruikbaar geworden tanks bij de school te Koolbaai, de politiepost aldaar en de school te Princes-Quarter werden vervangen door kleine gemetselde bakken.

Een put werd door de bevolking gegraven te Koolbaai, nabij de Lagune, en door het bestuur opgemetseld, terwijl er nog een werd gegraven in Princes-Quarter.

St. Eustatius. De windmolen op den Taylor's well werd opgesteld, doch stortte omver, toen de pijpen in den put werden neergelaten. De put is thans weder ingericht voor handkracht.

Saba. De regenbak bij de school te St. Johns werd grondig hersteld. Vergrooting daarvan werd niet noodig geoordeeld.

Het aantal bruikbare regenbakken bedroeg 219; van de bronnen aan het strand werd wederom veel gebruik gemaakt.

§ 6. *Groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond.* Op 31 December 1922 was het ledental 224; er waren 3 eereleden en 16 beschermende leden op Curaçao en 1 in Newyork; 178 gewone leden op Curaçao, 15 op de andere eilanden en 11 in het buitenland.

Er werden twee samenkomsten voor de verbondsleden gehouden, namelijk één op 21 Januari, waarbij een schoolwedstrijd werd gehouden, en één op 4 November, ter herdenking van de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin, bij welke gelegenheid de Hollandsche rolprent „Nederland" werd vertoond en een gecostumeerde kindervoorstelling plaats vond. De film „Nederland" was aan de Groep bereidwillig afgestaan door den Nederlandschen gezant te Caracas.

De ontvangsten bedroegen in het verslagjaar f 1043 en de uitgaven f 1487.

§ 7. *Havenoverzicht.* Het Amerikaansch oorlogschip *Birmingham*, groot 5000 ton en komende van Colon, bezocht den 29sten Juli de haven van Curaçao, het vertrok den 3den Augustus naar St. Thomas.

Het Amerikaansche motorjacht *Ohio* bevond zich den 31sten December en den 1sten Januari 1923 in de haven van Curaçao.

§ 8. *Verdragen.* In de volgende *Publicatiebladen* zijn bekend gemaakt:

in n°. 6, de nederlegging der akte van bekrachtiging van België betreffende het aanvullingsprotocol van 20 Maart 1914 tot de herziene Berner Conventie over auteursrecht van 13 November 1908; en de toetreding van Bulgarije tot de conventie en het aanvullingsprotocol voornoemd;

in n°. 17, de toetreding van Hongarije tot de herziene Berner Conventie over auteursrecht van 13 November 1908, alsmede tot het aanvullingsprotocol van 20 Maart 1914 van gemelde conventie;

in n°. 18, de definitieve toetreding van Brazilië tot de herziene Berner Conventie over auteursrecht van 13 November 1908, alsmede tot het aanvullingsprotocol van 20 Maart 1914 van gemelde conventie;

in n°. 29, de op 4 Mei 1910 te Parijs onderteekende Regeling tot beteugeling van de verspreiding van ontuchtige uitgaven;

en in n°. 42, de toetreding van Polen namens de Vrije Stad Dantzig tot de herziene Berner Conventie over auteursrecht van 13 November 1908 en tot het aanvullingsprotocol van 20 Maart 1914.

C.

ALGEMEEN EN GEWESTELIJK BESTUUR.

De Gouverneur bezocht meermalen de buitendistricten van het eiland Curaçao en maakte de volgende dienstreizen:

van 7 Maart—7 April naar St. Martin, St. Eustatius en Saba;

van 16—22 Mei naar Bonaire;

van 6—12 Juni naar Aruba, en

van 10—13 Juli naar Aruba en Bonaire.

In de *Publicatiebladen* nos. 10, 21, 26 en 33 zijn opgenomen de proclamaties betreffende opdracht van het dagelijksch beleid van zaken aan den ondervoorzitter van den Raad van Bestuur wegens voormelde dienstreizen van den Gouverneur.

Raad van Bestuur. Bij Koninklijk besluit van 24 Maart 1922 n°. 72 werd met ingang van 18 Mei: aan het lid van den Raad van Bestuur, den heer H. Ferguson, op zijn verzoek eervol ontslag uit dat ambt verleend, onder dankbetuiging voor de door hem aan de kolonie bewezen diensten, en de heer mr. Ph. F. de Haseth Evertsz, voorzitter van het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao, benoemd tot lid van dien Raad.

Koloniale Raad. Voor het nieuwe zittingjaar 1922—1923 werden de heeren A. G. Statius Muller en Ed. S. Lansberg, met ingang van den tweeden Dinsdag van de maand Mei, onderscheidenlijk tot voorzitter en ondervoorzitter benoemd.

In Juni vertrok de heer Ed. S. Lansberg naar Nederland, terwijl de heer A. G. Statius Muller, die in Juni 1921 de kolonie voor onbepaalden tijd verliet, afwezig bleef.

Bij Koninklijk besluit van 19 Juni 1922 n°. 62 werd de heer C. S. Gorsira J.P.E.zn., lid van den Kolonialen Raad, belast met de waarneming van het voorzitterschap van dien Raad bij gelijktijdige afwezigheid van den voorzitter en den ondervoorzitter.

Tot leden werden herbenoemd de aftredende leden, de heeren J. J. Beaujon, E. M. Penso, Edwin sr. en H. Statius Muller.

Ter voorziening in de vacature, ontstaan door de ontslagneming van den heer F. W. P. Winkel, werd bij Koninklijk besluit van 1 Augustus 1922 n°. 48 de heer H. Perret Gentil tot lid benoemd.

Op het eiland Curaçao hebben de districtsmeesters de voorgeschreven zittingen op de daarvoor bepaalde dagen gehouden en de bevolkte gedeelten van hunne districten geregeld bezocht.

De Gezaghebber van Aruba, de heer J. F. Quast, vertrok in Juni met een jaar verlof naar Nederland. Met de betrekking van Gezaghebber werd gedurende den verloftijd de heer L. C. Kwartsz belast. Na een afwezigheid van vijf maanden keerde de heer Quast op Aruba terug en hervatte zijne werkzaamheden op den 1sten November.

De Gezaghebber der Bovenwindsche eilanden, gevestigd op St. Martin, bezocht St. Eustatius en Saba achtmaal.

Raden van Politie. De werkzaamheden van deze Raden bestonden in het vaststellen van keuren, het opmaken en vaststellen van de kiezerslijsten voor de verkiezing van leden van die colleges, de behandeling van de ontwerp-begrootingen van uitgaven en ontvangsten, het brengen van schoolbezoek, de vaststelling van schoolverslagen, het nazien van de rekeningen en verantwoording van de armenkassen en het plegen van overleg met de gezaghebbers omtrent zaken van algemeen belang.

Het ambt van ambtenaar van den Burgerlijken Stand werd door den voorzitter dan wel door een der leden van den raad uitgeoefend.

De raden van politie op Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba hielden gedurende het verslagjaar onderscheidenlijk 9, 5, 5, 6 en 3 vergaderingen.

Op Aruba had in het verslagjaar eene verkiezing plaats van een landraad en wel wegens het nederleggen van zijn mandaat door den landraad M. F. Arends. In diens plaats werd de heer John G. Eman gekozen.

Op Bonaire had verkiezing van landraden niet plaats.

Op St. Martin werd de heer J. A. Richardson als landraad herkozen en de heer A. C. Wathey als zoodanig gekozen om de plaats te vervullen die in 1920 opengevallen was.

Op St. Eustatius werden als landraad gekozen: de heer J. W. Horton ter vervanging van den landraad J. G. C. Every jr., die wegens vertrek van het eiland zijn mandaat nederlegde; en de heer N. R. P. Mussenden wegens periodieke aftreding van den landraad W. J. F. Mussenden.

Doordat de heer N. R. P. Mussenden zijn mandaat niet aanvaardde, werd een nieuwe verkiezing uitgeschreven en werd de heer A. K. Valk als landraad gekozen.

Op Saba werd de heer H. H. Simmons als landraad herkozen.

Op St. Eustatius stelde de raad een keur vast tot regeling van het planten van katoen en tot voorziening in de vernietiging van katoenplanten of deelen daarvan.

Bijlage D geeft eene opgave van het aantal kiezers en van de uitgebrachte stemmen bij de verkiezing van landraden in de laatste 5 jaren.

D.

GEWAPENDE MACHT.

§ 1. *Schutterij.* De sterkte der stedelijke schutterij was op 1 Januari 1923: 1 majoor-commandant, 4 kapiteins en 15 1ste-luitenants, onder wie 1 kwartiermeester en 1 adjudant van het bataljon tevens belast met de werkzaamheden van officier van kleeding en wapening; 1 officier van gezondheid en 308 onderofficieren, korporaals en manschappen.

De sterkte der landelijke schutterij was op bovengenoemd tijdstip: 1 kapitein, 1 tweede-luitenant en 120 onderofficieren, korporaals en manschappen.

§ 2. *Weerbaarheidskorps.* De toestand van het rustend „Curaçaosch Weerbaarheids Korps" is gedurende het verslagjaar onveranderd gebleven.

§ 3. *Landmacht.* De volgende regelingen zijn in het *Publicatieblad* opgenomen:

het Koninklijk besluit van 31 Maart 1922 (*P. B.* n°. 48), tot nadere wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van 23 December 1914 (*P. B.* 1915 n°. 13), tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt in de kolonie Curaçao;

het Koninklijk besluit van 12 December 1921 (*P. B.* 1922 n°. 54), houdende bekendmaking van den tekst van het Wetboek van Militair Strafrecht, vastgesteld bij de wet van 27 April 1903, en van de wet op de Krijgstucht, vastgesteld bij de wet van 27 April 1903, zooals deze luiden volgens de daarin door of ten gevolge van de wetten van 7 Januari 1911 en van 5 Juli 1921 gebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen;

het Koninklijk besluit van 26 April 1922 (*P. B.* n°. 59), houdende nadere voorschriften betreffende de wijze van uitvoering van de doodstraf, bedoeld in artikel 7 van het Wetboek van Militair Strafrecht;

het Koninklijk besluit van 7 Juli 1922 (*P. B.* n°. 60), tot wijziging van de uitvoeringsregeling voorwaardelijke veroordeeling;

het Koninklijk besluit van 7 Juli 1922 (*P. B.* n°. 61), tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in art. 21 van het Wetboek van Militair Strafrecht;

het Koninklijk besluit van 7 Juli 1922 (*P. B.* n°. 62), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, ingevolge art. 25, laatste lid, van de Wet op de Krijgstucht;

het Koninklijk besluit van 2 September 1922 (*P.B.* n°. 63), tot bepaling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Invoeringswet militair straf- en tuchtrecht;

het Koninklijk besluit van 2 September 1922 (*P.B.* n°. 63), tot bepaling van het tijdstip van inwerkingtreding van het Wetboek van Militair Strafrecht.

De samenstelling en de sterkte van de landmacht waren als volgt:

	Samenstelling.	Sterkte op einde Dec. 1921.	In 1922 vermeerderd met	In 1922 verminderd met	Sterkte op einde Dec. 1922.
Officieren der Infanterie	5	5	1) 1	3) 1	5
Officieren van gezondheid	2	1	—	—	1
Apothekers	1	1	—	—	1
Onderofficieren en manschappen	164	176	2) 56	4) 67	165

Bovendien waren 7 burgerverplegers in het hospitaal.

1) Uit Nederland aangekomen.
2) 28 uit Nederland aangekomen, 7 aangenomen, 1 van desertie terug, 1 uit Suriname overgeplaatst, 19 terug van voor memorie.
3) Naar Nederland vertrokken.
4) 45 naar Nederland vertrokken, 7 met pensioen, 6 met paspoort, 1 met een briefje van ontslag, 8 gevoerd voor memorie.

Op 31 December 1922 waren 24 soldaten bij de politie voor memorie gevoerd, benevens 1 kapitein als gezaghebber van de Bovenwindsche eilanden.

Bevorderingen. Bevorderd werden: tot sergeant-majoor 2 sergeanten en tot brigadier 10 fuseliers.

Militaire belooningen. Uitgereikt werden 2 zilveren en 11 bronzen medailles.

Kazerne en verdere militaire gebouwen. De werkzaamheden bepaalden zich tot zeer spaarzame onderhoudskosten. Verder werd een deel van het houtwerk in den ringmuur was bijgeverfd, daar verder uitstel tot verrotting daarvan zou hebben gevoerd.

Militaire school. Een onderwijzer gaf les aan de militairen van Curaçaoschen landaard en aan de Europeanen, die onvoldoende bedreven waren in lezen en schrijven. Tevens werd voor hen, die zulks wenschten, meer gevorderd onderwijs gegeven, terwijl enkelen van den Engelschen cursus gebruik maakten.

Daar dezelfde onderwijzer ook les gaf in onderscheiden schoolvakken aan de leerlingen van de kader-opleiding, is voor het eerstbeginnend onderwijs aan Curaçaosche recruten een onderofficier aan hem toegevoegd.

Militaire Bibliotheek. Van de bibliotheek werd een ruim gebruik gemaakt. Zij bevatte 640 boekwerken.

Gezondheidstoestand. Zie hoofdstuk **H** onder 2°.

§ 4. *Zeemacht.* Hr. Ms. *Zeeland* kwam via St. Lucia den 17den Juni uit Nederland in de haven van Willemstad op Curaçao aan; vertrok den 26sten Juli naar Bonaire en keerde den 30sten d.a.v. terug; vertrok den 3den Juli naar La Guaira en keerde den 8sten dier maand terug; vertrok den 10den Juli naar Bonaire en Aruba en keerde den 12den d.a.v. terug; en vertrok den 20sten Juli naar de Bovenwindsche eilanden om via de Bermuda-eilanden naar Nederland terug te keeren.

E.

WETGEVING, RECHTSWEZEN EN POLITIE.

§ 1. *Wetgeving.* Hieronder worden van de wettelijke voorschriften, welk in den loop van het jaar tot stand zijn gekomen en voor zoover daarvan geen melding is gemaakt onder andere hoofdstukken van het verslag, nog afzonderlijk vermeld die, opgenomen in:

P. B. n°. 9, Koninklijk besluit van 19 December 1921 (*Staatsblad* n°. 136), houdende wijziging en aanvulling van het besluit van 29 Augustus 1912, houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in de kolonie en de hulpbureaux voor den industrieelen eigendom;

P. B. n°. 28, verordening van 4 Februari 1922, strekkende tot het toelaten van vrouwen als getuigen bij akten;

P. B. n°. 49, verordening van 13 April 1922, tot wijziging en aanvulling van het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Curaçao;

P. B. n°. 64, Koninklijk besluit van 28 September 1922, tot nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao;

P. B. n°. 67, verordening van 19 Augustus 1922, tot beperking van het verbod van hertrouwen, gelegen in artikel 82 van het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Curaçao;

P. B. n°. 68, verordening van 19 Augustus 1922, tot uitbreiding van de bevoegdheden van justitie en politie, in verband met de bestrijding van zedeloosheid;

P. B. n°. 79, verordening van 27 December 1922, tot wijziging van de verordening van 7 October 1918 (*P. B.* 1919 n°. 43), waarbij bepalingen worden vastgesteld betreffende het verleenen van vergunningen tot het gebruik van domein voor de exploitatie van motoromnibusdiensten als ondernemingen van openbaar nut op het eiland Curaçao.

§ 2. *Rechterlijke macht en rechtspraak.* Het aantal door het Hof van Justitie en de kantongerechten behandelde zaken en genomen beschikkingen was als volgt:

	Burgerlijke zaken.	Strafzaken.	Beschikkingen.
Hof van Justitie	2	4	147
Kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden:			
Zittingsplaats Curaçao	237	561	97
Zittingsplaats Aruba	51	46	19
Zittingsplaats Bonaire	33	20	7
Kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden:			
Zittingsplaats St. Martin	11	49	7
Zittingsplaats St. Eustatius . . .	7	35	2
Zittingsplaats Saba	4	5	—

In *P. B.* n°. 57 is opgenomen de verordening van 21 October 1922, tot wijziging van artikel 31, eerste lid, van het bij Koninklijk besluit van 22 Mei 1914 n°. 84 (*P. B.* n°. 35), vastgestelde Reglement op de inrichting en samenstelling van de Rechterlijke Macht in de kolonie Curaçao, en

in *P. B.* n°. 58, het besluit van 31 October 1922, houdende wijziging van artikel 11*bis* van het Reglement van orde van de inwendige dienst bij de regterlijke collegiën en kantongeregten in de kolonie Curaçao, vastgesteld bij besluit van 20 November 1868 (*P. B.* n°. 19), zooals dit artikel vastgesteld is bij besluit van 10 October 1919 (*P. B.* n°. 71).

Het lid van het Hof van Justitie dr. W. Ch. de la Try Ellis werd voor het tijdvak van een jaar aangewezen als rechter in het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden.

§ 3. *Gevangeniswezen.* De ijzeren afsluitingen der gevangenissen onder het Raadhuis moesten noodzakelijk worden hersteld; maar wegens te groote kosten werd besloten om deze herstellingen langzamerhand te doen plaats hebben uit den gewonen post onderhoud der gebouwen.

De cellen, keuken en verdere lokalen in die gevangenissen, zoomede de daarin aanwezige meubelen, verkeerden in goeden toestand.

Het lid der commissie van administratie op Curaçao, de heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt, dat aan de beurt van aftreding was, werd als zoodanig herbenoemd.

Aangezien op het einde van het jaar het aantal gevangenen pl.m. 40 bedroeg en het toezicht in de gevangenissen onvoldoende bleek, werd besloten een gevangenbewaarder boven de sterkte te benoemen.

Daar het aantal scholieren in het begin van het verslagjaar 1 bedroeg, werd besloten de lessen te staken.

Van de pistole werd gedurende het verslagjaar geen gebruik gemaakt.

Het aantal opgenomen recidivisten bedroeg:

	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin.	St. Eustatius.	Saba,
Voor de 1ste maal	31	—	—	2	—	—
„ „ 2de „	10	—	—	1	1	1
„ „ 3de „	7	—	—	—	—	—
„ „ 4de „	13	—	—	2	—	—
„ „ 5de „	8	—	—	—	1	—
„ „ 6de „	7	—	—	—	1	—
„ „ 7de „	2	—	—	—	—	—
„ „ 8ste „	6	—	—	—	—	—
„ „ 9de „	2	—	—	—	—	—
„ „ 10de „	1	—	—	—	—	—
„ „ 11de „	1	—	—	—	—	—
„ „ 12de „	2	—	—	—	—	—
„ „ 13de „	2	—	—	—	—	—
„ „ 16de „	1	—	—	—	—	—
„ „ 17de „	1	—	—	—	—	—
„ „ 24ste „	1	—	—	—	—	—
Tezamen . . .	95	—	—	5	3	1

De leeftijden van de opgenomen gevangenen waren als volgt:

	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin.	St. Eustatius.	Saba.
Van 13 jaren	1	1	—	—	1	—
„ 14 „	2	—	—	—	—	—
„ 15 „	1	—	—	—	—	—
„ 16 „	—	—	—	—	4	—
„ 17 „	3	—	—	—	2	—
„ 18 „	5	—	—	2	1	—
„ 19 „	11	1	—	—	6	—
„ 20 „	10	—	—	—	—	—
„ 21 „	7	—	—	—	—	—
„ 22 „	9	—	1	1	1	—
„ 23 „	11	1	—	2	1	—
„ 24 „	7	—	—	1	—	1
„ 25 „	20	—	—	—	—	—
„ 26 „	8	—	—	1	—	—
„ 27 „	6	2	—	—	—	—
„ 28 „	5	2	—	—	—	—
„ 29 „	6	—	—	—	—	—
„ 30 „	17	1	—	2	—	—
„ 31 „	1	—	—	—	—	—
„ 32 „	1	—	—	—	—	—
„ 33 „	1	—	—	—	—	—
„ 34 „	3	—	—	—	—	—
„ 35 „	6	1	—	1	—	—
„ 36 „	1	—	1	1	—	—
„ 37 „	2	—	1	—	—	—
„ 38 „	2	—	—	—	—	—
„ 39 „	4	1	—	—	—	—
„ 40 „	2	—	—	1	1	—
„ 42 „	7	—	—	—	—	—
„ 43 „	1	1	—	—	1	—
„ 44 „	1	—	1	—	—	—
„ 45 „	—	—	1	—	—	—
„ 46 „	1	—	—	—	—	—
„ 47 „	1	1	—	—	—	—
„ 48 „	1	1	1	1	—	—
„ 50 „	2	1	—	—	—	—
„ 52 „	—	1	—	—	1	—
„ 54 „	—	—	1	—	—	—
„ 57 „	1	—	—	—	—	—
„ 58 „	1	—	—	—	—	—
„ 60 „	1	—	—	—	—	—
Tezamen . .	169	15	7	13	19	1

Met betrekking tot Curaçao wordt nog het volgende medegedeeld.

Zooals besloten was, werden de benoodigde waren voor het onderhoud der gevangenen naar gelang der behoefte ingekocht.

Ook voor het jaar 1923 werd levering van benoodigdheden voor de gevangenen niet gegund.

De menage van het garnizoen voorzag in de voeding van de door den Krijgsraad tot militaire gevangenisstraf of militaire detentie veroordeelden.

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig. In het geheel hebben zich 65 ziektegevallen voorgedaan; de patiënten herstelden of werden wegens expiratie van hunnen straftijd ontslagen.

Op 1 Januari 1922 waren geen gevangenen onder behandeling in het St. Elisabeths Gasthuis. Gedurende het verslagjaar werden 3 gevangenen ter verpleging daarheen verzoerd. Allen herstelden, zoodat op 1 Januari 1923 geen gevangenen in het St. Elisabeths Gasthuis onder behandeling waren. In de ziekenzalen van de gevangenis werden 12 personen verpleegd.

R.-K. geestelijken bezochten de gevangenen iederen Zondag en enkele malen op werkdagen.

Daar er geen Protestantsche gevangenen waren, behoefde de predikant van de Protestantsche gemeente geen bezoeken af te leggen.

Het schoonmaken der straten en pleinen van een gedeelte der stad geschiedde door aan openbare werken te werk gestelde gevangenen.

De werkzaamheden der gevangenen bestonden hoofdzakelijk in het verrichten van corvee-diensten binnen de fortificatie der militairen, het schoonhouden, schrobben en schuren van de kantoren op het Raadhuis en van de lokalen der gevangenen, het schiften van zand en het vlechten van strooboeden door de vrouwen.

De opbrengst van den arbeid der gevangenen gedurende het verslagjaar bedroeg f 830.

Aan 17 gevangenen, die in het huis van bewaring waren opgenomen, werd f 128 uitbetaald.

De commissie van administratie van de strafgevangenis en het huis van bewaring strafte één man disciplinair. De voorzitter der commissie legde aan 24 mannen disciplinaire straffen op.

Ter gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin verleende de Gouverneur aan één gevangene vermindering met één maand van de nog te ondergane straf en kwijtschelding van de verplichting om die straf in de boeien te verrichten.

In de gevangenis te Willemstad (Punda) „het fiskalaat" werden gedurende het verslagjaar 237 mannen en 44 vrouwen, te zamen 281 personen, opgenomen. Een opgave van de in de gevangenissen der kolonie opgenomenen, met vermelding van de redenen van gevangenzetting of gevangenhouding, is vervat in bijlage E.

§ 4. *Politie.* In het *Publicatieblad* zijn opgenomen:

de besluiten van 16 Januari 1922 (*P. B.* n°. 3) en 3 Juli 1922 (*P. B.* n°. 31), tot aanvulling en wijziging van het besluit van 28 Maart 1919 (*P. B.* n°. 17) tot vaststelling van een algemeen dienstvoorschrift voor de politie in de kolonie Curaçao;

de keuren van 4 Februari 1922 (*P. B.* n°. 8), 27 December 1922 (*P. B.* n°. 78) en 27 December 1922 (*P. B.* n°. 81), tot aanvulling en wijziging van de Algemeene Politiekeur 1917;

het besluit van 29 April 1922 (*P. B.* n°. 15), houdende vaststelling van de vergoeding voor buitengewone diensten door politie-beambten, dienstdoende in het stadsdistrict ten behoeve van den openbaren dienst te verrichten;

het besluit van 6 Mei 1922 (*P. B.* n°. 19) tot wijziging van het besluit van 10 Augustus 1918 (*P. B.* n°. 47) betreffende kleeding en wapening van de politie in de kolonie Curaçao;

de verordening van 4 Februari 1922 (*P. B.* n°. 27) tot wijziging en aanvulling van de verordening van 16 Februari 1918 (*P. B.* n°. 43), houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

De sterkte der politie was op 31 December 1922 119 man, nl. 1 commissaris, 1 inspecteur, 6 hoofdagenten, waarvan 1 belast met de functie van deurwaarder-crimineel en 2 met een jaar verlof in Nederand, 1 tot herstel van gezondheid en 1 wegens 10 jaren onafgebroken dienst, 17 agenten eerste klasse, waarvan een met zes maanden verlof om gewichtige redenen (buiten bezwaar van de koloniale kas), en 94 agenten 2de klasse, waarvan 1 met een jaar verlof in de kolonie wegens 10 jaren onafgebroken dienst.

Op bovengenoemden datum waren er bij de politie 2 man meer dan de gewone sterkte van 113 man, doordat bij ontslag van de 2 motordrijvers van de politieboot 2 nieuwe agenten in hun plaats benoemd werden, die belast werden met het drijven van den motor van de politieboot.

Onder de agenten 1ste en 2de klasse waren er 24 voor memorie gevoerde militairen van het garnizoen.

Van het op de begrooting van 1922 beschikbaar gesteld krediet om het korps met nog 25 man te vermeerderen is geen gebruik gemaakt.

Gedurende het verslagjaar werden 5 agenten 1ste klasse en 6 tweede klasse en ook een hoofdagent definitief in hun rang benoemd; tijdelijke benoemingen hadden enkel plaats in den rang van agenten tweede klasse.

Op 1 Januari 1922 werd in de vacature van inspecteur voorzien. Deze werd belast met het geven van theorie aan de manschappen, waarmede de commissaris tijdelijk was belast.

Op 1 Mei 1922 werd het zoogenaamde tweeploegenstelsel ingevoerd, waardoor de manschappen een beter bestaan hebben gekregen, daar zij meer nachtrust hebben. Een

schaduwzijde er van is echter, dat de rondes in snellen pas moeten worden afgeloopen om ze binnen den voorgeschreven tijd van 2 uren te doen, zoodat er weinig tijd voor rustig waarnemen overschiet. Doch in zijn geheel genomen komt het voor, dat dit stelsel boven het oude te verkiezen is.

Bij de invoering van het tweeploegenstelsel is de havenpolitie opgeheven, omdat zij niet doorgevoerd kon worden met minder dan 48 man, wat gelijk staat met het gansche aantal politieagenten in de stad. Verschillende wachthuizen zijn ten gevolge van de invoering van dit stesel overtollig geworden, zoodat ontruimd zijn: het huis op de Westwerf, waar de havenpolitie, en de huizen in de Werfstraat n°. 4, Pietermaai n°. 140, Scharloweg n°. 90, Quintastraat n°. 26, waar de straatpolitie waren ondergebracht.

Het gedrag, ijver en bekwaamheid der politie lieten te wenschen over. Er werden 3 agenten 1ste klasse gestraft met boete, strafdiensten en intrekking van vrije dagen, en 49 agenten tweede klasse met te zamen 49 straffen, t. w.: 9 boeten, 32 strafdiensten, 4 intrekkingen van vrije dagen en 4 berispingen, terwijl wat bekwaamheid betreft er manschappen waren, die geen Nederlandsch verstonden en konden schrijven en wier kennis van vreemde talen gering was.

Enkele burgeragenten namen ontslag, omdat zij recht op pensioen hadden, en een paar wegens physieke ongeschiktheid, terwijl de voor memorie gevoerde militairen soms uit wispelturigheid, soms ter verbetering van hunne positie, naar hun garnizoen terugkeerden, alwaar zij meer traktement genoten en minder dienst behoefden te doen.

Hierdoor en doordat de opengevallen plaatsen, waar de traktementen niet bijzonder aanlokkelijk waren, niet door goede elementen konden worden aangevuld, was het peil van bekwaamheid niet bijzonder hoog. Door de vele ontslagnemingen kon toch een geschoold politiekorps niet worden gevormd, terwijl de nieuw-aangestelden om bovengemelde reden in vele opzichten niet voor hun taak berekend waren. Deze omstandigheden hadden, zooals vanzelf spreekt, een minder goeden invloed op het uitoefenen van den politiedienst.

Ook moet worden aangestipt, dat, evenals vorige jaren, het voortdurend verloop eene aanmerkelijke toeneming van de kosten van uniform en schoeisel veroorzaakten.

De districtmeesters op Curaçao en de commissaris van politie werden aangewezen als plaatselijk hoofd van politie respectievelijk ieder in zijn districten en de laatstgenoemde in het eerste district op Curaçao met de daaraan verbonden bevoegdheid om straffen op te leggen.

Wegens ziekte werden in het militair hospitaal opgenomen 3 agenten eerste klasse en 19 agenten tweede klasse; 5 agenten eerste klasse en 12 agenten tweede klasse hebben eens of meermalen ziekteverlof gevraagd en verkregen.

In het verslagjaar arresteerde de politie wegens diefstal, dronkenschap, ongeregeldheden op den openbaren weg, desertie van koopvaardijschepen en het door militairen bij het garnizoen mankeeren 237 mannen en 44 vrouwen.

Bijlagen F en G geven een overzicht onderscheidenlijk van de sterkte der politie met de plaats gehad hebbende veranderingen en van het aantal politiewachten, van de plaatsen waar zij gevestigd zijn en van de sterkte van het personeel aldaar.

F.

EEREDIENST.

§ 1. *Protestantsche gemeenten.* Op Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba werden onderscheidenlijk 22, 4, 1, 48, 29 en 17 personen gedoopt en 10, 3, 1, 8, 2 en 1 huwelijken ingezegend.

Op Curaçao en Aruba namen onderscheidenlijk 41 en 18 personen deel aan het godsdienstonderwijs, en werden 21 en 5 personen tot lidmaat aangenomen.

De Zondagscholen op Curaçao, Aruba, St. Martin, St. Eustatius en Saba werden onderscheidenlijk door 40, 34, 246, 196 en 203 kinderen bezocht.

Het Heilig Avondmaal werd op Curaçao driemaal gevierd: op Goeden Vrijdag, in de maand Augustus en twee weken vóór Kerstmis.

In de maand Januari arriveerde op Curaçao ds. H. W. Eldermans, die te voren werkzaam was bij de Protestantsche gemeente van Nieuw-Nickerie (Suriname).

Het kerkgebouw en de kerkelijke goederen op Curaçao bevonden zich in goeden staat.

In de Methodistengemeente op St. Eustatius werd Reverend Sales vervangen door Reverend Calvert.

The Apostolic Holyness Church op Saba werd in het verslagjaar erkend als zedelijk lichaam.

§ 2. *Roomsch-Katholieke gemeente.* Op Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba werden onderscheidenlijk 958, 422, 198, 34, 32 en 30 personen gedoopt, 177, 50, 27, 4, 1 en 8 huwelijken ingezegend en aan 4262, 1336, 758, 220, 92 en 297 kinderen godsdienstonderwijs gegeven.

Het aantal dienstdoende geestelijken op de verschillende standplaatsen in de kolonie bedroeg 38. Van deze geestelijken wordt een als geestelijke van den eersten rang en worden 20 als geestelijken van den tweeden rang uit de koloniale geldmiddelen bezoldigd.

Een gepensionneerd geestelijke van den tweeden rang overleed op Curaçao.

Een ander geestelijke van den tweeden rang bleef met verlof buiten de kolonie. Drie zijn met verlof in Nederland en drie keerden van hun verlof in Nederland terug.

§ 3. *Israëlitische gemeenten.*

I. De Nederlandsch-Portugeesch Israëlietische gemeente telde 450 leden. Een huwelijk werd ingezegend.

II. Het aantal leden van de Nederlandsch-Hervormd Israëlitische gemeente bedroeg 346. Een huwelijk werd ingezegend.

G.

ARMENZORG.

Van bestuurswege. Aan hulpbehoevende vrijgemaakten en andere behoeftige personen, die door ouderdom of lichaamsgebreken niet in staat waren om in eigen onderhoud te voorzien en daarbij geheel onverzorgd waren, werden uitkeeringen gedaan tot de volgende bedragen:

op Curaçao	f 5102
op Aruba	,, 3604
op Bonaire	,, 962
op St. Martin	,, 1438
op St. Eustatius	,, 1099
op Saba	,, 1078.

Onder de armen der verschillende godsdienstige gezindten op het eiland Curaçao werd bovendien nog verdeeld eene som van f 1673, zijnde de tot dat doel, door wijlen den heer Jacob Penso gelegateerde, zuivere opbrengst over 1922 van het huis en erf n°. 6 aan de Werfstraat op Scharloo.

Vanwege de Protestantsche gemeente op Curaçao. Opgaven omtrent de kerkfondsen en het weezenfonds dezer gemeente werden niet ontvangen.

Voor gewone en extra-bedeeling van de weezen werd uitgegeven f 1443,50 en voor kleeding en schoolbehoeften

f 238,70. Het jaarlijksch subsidie van f 1500 voor het onderhoud der weezen werd uit de koloniale kas ontvangen en 18 weezen werden verzorgd.

In den loop van het jaar werden twee kerkconcerten ten gehoore gebracht; de zuivere opbrengst was voor de armen.

Voor gewone maandelijksche bedeeling en verdere ondersteuning van behoeftige leden der gemeente werd ruim f 2300 uitgegeven.

Aan buitengewone inkomsten werd een bedrag van f 502 ontvangen; bovendien giften van de familie Maduro, het Madurofonds en het Montefiorefonds.

Vanwege de Roomsch-Katholieke gemeente op Curaçao. Op 1 Januari 1922 waren in het meisjesweeshuis te Welgelegen 49 kinderen; in den loop van het verslagjaar is er bijgekomen 1 meisje; 1 meisje overleed en 9 meisjes zijn er uit gegaan, zoodat er op 31 December 40 meisjes aanwezig waren.

Op 1 Januari 1922 waren in het gesticht voor jongens op Scherpenheuvel 82 kinderen, nl. 35 weeskinderen, 46 voogdijkinderen en 1 Regeeringskind; in den loop van het verslagjaar zijn er bijgekomen 5 kinderen, nl. 3 weeskinderen, 1 voogdijkind en 1 Reeeringskind; 1 voogdijkind overleed, terwijl 6 weeskinderen het gesticht verlieten; op 31 December waren er aanwezig 80 jongens, nl. 32 weeskinderen, 46 voogdijkinderen en 2 Regeeringskinderen.

Op 1 Januari 1922 waren in het gesticht voor meisjes op Sta. Rosa 20 voogdijkinderen; in den loop van het jaar is er 1 meisje bijgekomen, zoodat er op 31 December aanwezig waren 21 voogdijkinderen.

In beide gestichten was het gedrag der kinderen over het algemeen zeer goed.

De ziekten, die er heerschten, hadden een gunstig verloop; één kind van Scherpenheuvel overleed echter.

Op Scherpenheuvel hebben de leerplichtige kinderen hun eigen school, op Santa Rosa bezoeken zij de gewone dagschool.

Voor het onderhoud der weezen van deze gemeente werd uit de koloniale kas een bedrag van f 6700 uitgekeerd, en voor verwaarloosde kinderen f 16720.

De inkomsten der armenkassen bedroegen ...	f	7 070,—
De uitgaven der armenkassen bedroegen ...		6 914,66
In kas op ultimo December 1922	f	155,34

Vanwege de Israëlietische gemeenten.

I. *Nederlandsch-Portugeesch Israëlietische gemeente.* De inkomsten bedroegen f 18 968 en de uitgaven f 15 748. Het kapitaal der gemeente was einde December 1922: f 123,670.

Deze gemeente genoot eene bijdrage van f 500 uit de koloniale kas voor het onderhoud van weezen; dit bedrag werd geheel gebruikt ter voorziening in de lichamelijke en geestelijke behoeften van de door de gemeente ondersteunde weezen. Een afzonderlijk weezenfonds heeft deze gemeente niet; de uit de koloniale kas verstrekte som wordt maandelijks voor de verpleging der weezen uitgekeerd; in hetgeen verder nog noodig is, voorziet de gemeente zelf.

Aan onderstand en bedeelingen werden uitgekeerd f 3967. De gemeente heeft geen afzonderlijk armenfonds; de armen worden bedeeld alleen uit de ontvangsten der gemeente.

II. *Nederlandsch-Hervormd Israëlietische gemeente.* De inkomsten van deze gemeente, met inbegrip van den aanslag der leden, bedroegen f 1482, en de uitgaven f 1267, zoodat er f 215 meer werd ontvangen dan uitgegeven.

Het armenfonds bedroeg einde December f 8277. In het verslagjaar werden geen uitkeeringen gedaan aan armen en weezen. De gemeente genoot daarvoor ook geen bijdrage uit de koloniale kas.

Het kapitaal der gemeente was einde December 1922: f 10 801.

Vanwege het „Ondersteuningsfonds Nederlandsche Antillen". Slechts één verzoek om ondersteuning kwam in en wel ter leniging van den nood, ontstaan op het eiland St. Eustatius ten gevolge van werkloosheid door het staken van de werkzaamheden der Cultuurmaatschappij en van mislukking van den oogst. Er werd f 500 ter beschikking van het koloniaal bestuur gesteld met de toezegging, dat, indien de nood bleef aanhouden, opnieuw over f 500 kon worden beschikt, waarvan echter geen gebruik werd gemaakt.

Het kapitaal van het fonds bedroeg met de gekweekte rente f 12 313. Van het Curaçaosche Ondersteuningsfonds werd in het verslagjaar niets ontvangen.

De heer H. Ferguson, die in het bestuur van het fonds zitting had voor de vereeniging „Oost en West", vertrok naar Nederland en verkreeg eervol ontslag. In zijn plaats werd het lid van de vereeniging „Oost en West", de heer W. R Menkman, benoemd.

Voogdijraden. Curaçao. Gedurende het verslagjaar hield de voogdijraad de twee bij zijn reglement voorgeschreven vergaderingen.

Ter voldoening aan het bepaalde bij artikel 18 van dat reglement worden de daarin bedoelde afdeelingen van onderzoek, financiën en toezicht gekozen.

Gedurende het verslagjaar ontving de raad geene uitkeeringen en deed er ook geene ingevolge de artikelen 368*g*, 368*h* en 435*c* van het Burgerlijk Wetboek.

Blijkens officieele kennisgeving van het kantongerecht te Curaçao werd de „St. Vincentius-Stichting" in den loop van 1922 belast met de voogdij over 1 minderjarige, tegen 18 in 1921, 28 in 1920 en 1 in 1919.

Tot het verkrijgen van eene ondersteuning voor het onderhoud en de opvoeding van hare natuurlijke, niet door de vaders erkende, minderjarige kinderen wendden zich gedurende het verslagjaar tot den raad 5 moeders:

staande het ter zake ingesteld onderzoek trok een der moeders zich terug;

bij een der onderzochte gevallen bleek de vermoedelijke vader met onbekende bestemming naar den vreemde te zijn vertrokken;

in twee der onderhavige gevallen brachten diverse omstandigheden den raad er toe aan die moeders kenbaar te maken, dat hij haar in haar streven niet kon ondersteunen;

de bemoeiingen van den raad in het vijfde geval leidden er toe, dat de vermoedelijke vader een ondersteuning ten behoeve van den minderjarige toezegde.

Overige eilanden. De voogdijraden op Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba hielden onderscheidenlijk 1, 0, 7, 0 en 0 vergaderingen.

Tot het verkrijgen van eene ondersteuning voor het onderhoud en de opvoeding van hare natuurlijke, niet door de vaders erkende minderjarige kinderen wendden zich op St. Martin tot den raad 7 moeders.

H.

OPENBARE GEZONDHEIDSDIENST.

Algemeene dienst. In *P. B.* n°. 7 werd afgekondigd het besluit van 7 Februari 1922, ter uitvoering van artikel 8 der verordening van 11 Maart 1918 (*P. B.* n°. 3), in zake den dienst der gouvernements-geneeskundigen. Daarbij is bepaald, dat aan alle personen, die niet in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f 600 's jaars of in gezinsverband levend, een inkomen hebben beneden de f 800 's jaars, tegen betaling van f 1,50, op aanvraag een bestuurskaart verstrekt wordt, die recht geeft op het verkrijgen van geneeskundige hulp van bestuurswege gedurende een half jaar. Op grond van gegevens, verstrekt door den wijk- of districtmeester, mag op Curaçao de Administrateur van financiën en op de andere eilanden de Gezaghebber, op bekomen machtiging van den Gouverneur, vrijstelling van betaling verleenen.

In *P. B.* n°. 14 werd afgekondigd de verordening van 21 October 1921, houdende eene nieuwe regeling van het toezicht op krankzinnigen; en in *P. B.* n°. 66 eene wijziging

en aanvulling van die verordening, met bepaling, dat zij in werking zou treden met ingang van 1 Januari 1923.

In *P. B.* n°. 24 werd afgekondigd het besluit van 16 Mei 1922, houdende: A. een reglement betreffende het toezicht over en het bestuur van het gouvernements-krankzinnigengesticht op het eiland Curaçao en de voorwaarden voor de opneming en de verpleging daarin, met: 1°. dienstvoorschriften voor den directeur en den geneesheer; 2°. de modellen, bedoeld bij art. 10, eerste lid, art. 19, derde lid, en art. 21, eerste lid, der verordening van 21 October 1921 (*P. B.* 1922 n°. 14): en een tarief der kosten van verpleging; B. aanwijzing van de plaatsen tot voorloopige opneming van krankzinnigen en voorschriften, waaraan in die plaatsen betreffende de krankzinnigen moet worden voldaan.

In *P. B.* n°. 16 werd afgekondigd de verordening van 2 Januari 1922, tot aanvulling van de quarantaine-verordening.

In *P. B.* n°. 45 werd afgekondigd het besluit van 9 September 1922, waarbij de verordening van 9 Juni 1921 (*P. B.* n°. 66), houdende bepalingen ter bestrijding van besmettelijke ziekten, tijdelijk van toepassing wordt verklaard op alastrim.

Twee gouvernements-geneeskundigen werden in het begin van het verslagjaar aangesteld; een gouvernements-geneeskundige was gedurende het heele jaar met verlof; twee gingen in het midden van het verslagjaar met verlof naar het buitenland, terwijl twee den dienst verlieten. Daardoor was het niet mogelijk alle doktersplaatsen het heele jaar door bezet te houden.

De buitengewone gouvernements-geneeskundige, belast met de oogheelkundige behandeling der onvermogenden, verliet in 1922 de kolonie.

De gezondheidstoestand van de kolonie was ook in 1922 betrekkelijk gunstig.

Belangrijke infectieziekten, zooals pest, gele koorts, pokken (variolae) en cholera, hebben zich ook in dit verslagjaar niet voorgedaan.

De drie infectieziekten, die het meest op den voorgrond traden, waren tuberculose, febris typhoïdea en amoebendysenterie.

De koepokinenting werd geregeld voortgezet. In het parc vaccinogène werd een kalf geënt, hetwelk koepokstof opleverde voor 4000 personen.

Uit het laboratorium werd voor 3422 personen koepokstof afgeleverd.

Typhusvaccin werd regelmatig in het laboratorium bereid en voor 1223 personen afgeleverd.

Aan het eind van 1922 maakte de openbare gezondheidsdienst een aanvang met de overneming van het Rijksmagazijn van geneesmiddelen van den militairen geneeskundigen dienst.

Door drukke bezigheden te Willemstad en in de buitendistricten van het eiland Curaçao was de Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst niet in de gelegenheid de Bovenwindsche eilanden ter inspectie te bezoeken.

1°. *Burgerlijke geneeskundige dienst. Curaçao.* Door gebrek aan geneesheeren bleven de opengevallen plaatsen in het tweede, het vierde en het vijfde district van dit eiland gedurende het laatste deel van het verslagjaar onbezet en moest in de geneeskundige hulp worden voorzien door tweemaal 's weeks spreekuur te laten houden door de gouvernements-geneeskundigen uit Willemstad, die zich naar genoemde districten begaven, zoo dikwijls hunne hulp door zieken werd ingeroepen.

Febris typhoidea heerschte het heele jaar door. De typhusgevallen waren als volgt over de maanden verdeeld: Januari 12, Februari 3, Mei 3, Juni 3, Juli 2, September 4, October 1, December 10. De buiten de stad voorkomende gevallen werden naar het St. Elisabeth's gasthuis ter verpleging gezonden om de verspreiding der infectie tegen te gaan. Ook die gevallen in de stad werden naar het ziekenhuis gezonden, waar de verpleging thuis geen voldoende waarborgen kon geven tegen verspreiding der ziekte. De contactpersonen uit de omgeving van den zieke werden bijna steeds in observatie gehouden en bacteriologisch gecontroleerd op eventueel bacillendragen. Een grondige mechanische of chemische desinfectie werd steeds in de typhusgevallen toegepast. Er kwamen 64 gevallen voor van amoeben-dysenterie, microscopisch vastgesteld.

Diphterie werd sporadisch geconstateerd.

De drinkwatervoorziening van het eiland, evenals die van de andere eilanden der kolonie, liet heel veel te wenschen over. In Willemstad voorzag het overgroot deel van de bevolking, dat niet over regenbakken beschikt, zich van drinkwater door dit te koopen van wat van de plantages wordt aangevoerd. Van af den oorsprong van het water tot aan den mond van den verbruiker bestaan er legio mogelijkheden van infectie van drinkwater.

Diarrhee, vaak gepaard met bloed en slijm, zonder specifieke oorzaak moeten het gevolg zijn van het gebruik van het harde drinkwater, dat vaak een hoog gehalte van magnesium en calciumzouten bezit, zoowel op Curaçao als op de overige eilanden.

In het verslagjaar vonden 1010 levende geboorten plaats tegen 554 sterfgevallen, van welk laatste cijfer 87 voor rekening komt van de zuigelingensterfte van 0—1 jaar. Onder de doodsoorzaken neemt de longtuberculose de belangrijkste plaats in. Van 467 sterfgevallen boven 1 jaar komen 42 doodsoorzaken als longtuberculose voor, welke ziekte bij het zwarte ras meestal ongunstig schijnt te verloopen, tegen 10 gevallen van febris typhoïdea.

Onder de doodsoorzaken bij de zuigelingensterfte nemen maagdarmstoornissen en bronchopneumonieën de belangrijkste plaats in.

Op het einde van het jaar heerschte een kinkhoestepidemie over het heele eiland.

Ziekenverpleging. In het St. Elisabeth'sgasthuis werden totaal 839 personen als patiënten verpleegd en als behoeftige ouden van dagen verzorgd met een totaal aantal verpleegen verzorgdagen van 41 570 (vorig jaar 45 424), van welk getal dagen ongeveer 13 000 verzorgdagen zijn. Op 1 Januari waren aanwezig aan zieken en behoeftige ouden van dagen 111 personen. Gedurende het verslagjaar waren bijgekomen 728 personen, uitgegaan 613 en overleden 123 personen. Op 31 December waren derhalve aanwezig 103 personen.

Het aantal operaties op gouvernements-patiënten verricht bedroeg 97.

Voor zoover de beschikbare ruimte in het gasthuis het toeliet, werden infectiepatiënten afzonderlijk verpleegd.

Krankzinnigengesticht. Op 1 Januari waren aanwezig 159 verpleegden, nl. 71 mannen en 88 vrouwen. In den loop van het verslagjaar werden opgenomen 70 verpleegden, nl. 32 mannen en 38 vrouwen, overleden 27 patiënten, nl. 17 mannen en 10 vrouwen, werden als hersteld ontslagen 67 personen, nl. 26 mannen en 41 vrouwen; zoodat op 1 Januari 1923 aanwezig waren 135 verpleegden, nl. 60 mannen en 75 vrouwen.

Het totaal aantal verpleegdagen bedroeg 52 182 (vorig jaar 54 776).

Het grootste getal verpleegden bedroeg 159 en het kleinste 128.

Melaatschengesticht. Op 1 Januari waren aanwezig 13 verpleegden, nl. 7 mannen en 6 vrouwen, terwijl een vrouw zich in observatie bevond. Deze vrouw werd in Februari besmet verklaard en onder de verpleegden opgenomen. In Juni van het verslagjaar werd een vrouw wegens opheffing van het leprozengesticht te St. Eustatius onder de verpleegden op Curaçao opgenomen. Geen der verpleegden overleed of werd ontslagen. Op 1 Januari 1923 waren alzoo aanwezig 15 verpleegden, nl. 7 mannen en 8 vrouwen.

De polikliniek voor besmettelijke geslachtsziekten. Gedurende het verslagjaar werden in de kliniek verpleegd 126 patiënten, nl. 64 mannen en 62 vrouwen met een totaal aantal verpleegdagen van 6796. Allen werden geregeld klinisch en microscopisch geobserveerd en bij de luetischen werd zoowel in het begin als ter contrôle daarna steeds de Reactie van Wassermann verricht en in de laatste maanden daarnaast ook de uitvlokkingsreactie van Sacho Georgi. In Juli werd behalve de steeds van vroeger toegepaste kuren begonnen met een geregelde toediening van neo-salversaan bij syphilis. Aan de interne patiënten op zaal werden 291 neosalversaaninjecties toegediend en aan de loopende patiënten 164. Bij de mannen kwam syphilis en gonorrhoe in 75 pct. en bij de vrouwen bijna steeds gecombineerd voor. De op-

komst der loopende patiënten was zeer slecht te noemen. Herhaaldelijk moest, nadat geen gevolg was gegeven aan een aanmaning om te verschijnen, gebruik worden gemaakt van de verordening tot bestrijding van besmettelijke ziekten (*P. B.* 1921 n. 66). Onkunde gepaard aan onverschilligheid bij de bevolking naast in ruime mate ontwikkeld prostitutieleven in een drukbezochte havenplaats als Willemstad maakt de bestrijding van de geslachtsziekten tot een heel moeilijk vraagstuk.

Laboratorium-bedrijf. Afdeelng A. Het aantal onderzoekingen bij de bacteriologische en serologische afdeeling A bedroeg 2858 (vorig jaar 2519). In bijlage II is opgenomen een lijst van onderzoekingen in de bacteriologische afdeeling.

Afdeeling B. Het aantal onderzoekingen bij de chemische afdeeling B bedroeg 272 (vorig jaar 339).

Eenmaal werd proces-verbaal gemaakt wegens melkvervalsching.

Het onderzoek van de limonade en sodawater leverde niet steeds gunstige resultaten op.

Van het water uit diverse gouvernementsputten werden volledige wateranalyses gemaakt.

De assistent-scheikundige werd van af October belast met de receptuur ten behoeve van de armenpraktijk in het 4de en 5de district; hij begaf zich daarvoor tweemaal per week derwaarts.

Op drie plaatsen van het eiland werden gevallen van miltvuur geconstateerd. De nog gezonde dieren werden met serum prophylactisch ingespoten, de veekaralen werden afgebrand en verplaatst. In de stad werd het groot vee, uit Venezuela ingevoerd, prophylactisch met serum behandeld.

Haven- en quarantainedienst. In het verslagjaar werden opgeheven de besmetverklaring van Haïti wegens pokken, van Santo Domingo wegens pokken en van Porto Rico wegens pest. Cuba bleef besmet verklaard wegens pokken, geheel Chili wegens pest en pokken en Tampico werd besmet verklaard wegens het voorkomen van gele koorts. In Januari, Februari, April en Juli werden personen in observatie-quarantaine gehouden in de oude hospitalen op het terrein van Mundo Nobo.

Uitgerookt werden 19 stoom- en zeilschepen met een inhoud van 14 250 M³.

Drie keeren werd uitgerookt wegens quarantaine-maatregelen, de overige uitrookingen waren periodieke of op verzoek wegens ongedierte.

Zeven keeren werd uitgerookt met zwaveldioxide, twaalf keeren werd gecyaneerd.

De gevonden ratten na uitrooking en cyaneering waren van het type mus rattus, huisrat. Zij werden steeds op het voorkomen van rattenpest onderzocht.

Nieuwe barakken op het terrein Mundo Nobo. De barakken werden gebruikt bij de toepassing van de verordening ter bestrijding van besmettelijke ziekten. De bediening bestond uit één opzichter en één bediende, die tevens chauffeur is van de ziekenauto.

Zoolang de barakken in gebruik waren, stond het St. Elisabeth's gasthuis steeds twee verpleegsters tegen vergoeding af.

Ziekenvervoer. De ziekenauto werd 143 keeren gebruikt, nl. 63 keeren voor het vervoer van zieken van de buitendistricten naar de stad en 70 keeren voor het vervoer van patiënten in de stad. Totaal werden vervoerd 169 patiënten.

Reinigings- en ontsmettingsdienst. De dagelijksche opbrengst van opgehaald vuil uit de woningen en het gewone straatvuil, enz., bedroeg 25 M³., hetgeen op het Rif werd verbrand. In de buitenwijken werd per week 3 M³. verzameld en ter plaatse verbrand.

De ploeg voor de reiniging van straten, goten, enz., vuilvervoer, vuilverbranding en ontsmettingen, bestond op 1 Januari 1923 uit 1 hoofdopzichter, 1 onderopzichter, 32 werklieden en een ploeg van 4 dwangarbeiders. Nog steeds is het publiek er niet van doordrongen, dat de reinigingsdienst in hare taak zijne medewerking noodig heeft.

Er werden verder verbrand 286 stuks geslacht en afgekeurd groot en klein vee.

In het verslagjaar werden 40 woningen, waaronder verblijven van ziekenhuizen, ontsmet, zes keeren chemisch en mechanisch en 34 keeren mechanisch. De ontsmettingen vonden plaats wegens het voorkomen van febris typhoïdea, diphterie, alastrim, scabies, enz.

Bij het uitcyaneeren van het douanepakhuis aan de Handelskade werden 280 ratten gedood van het type mus rattus, huisrat. De op de ratten voorkomende vloo bleek in alle gevallen te zijn de Indische rattenvloo of Xenopsil la Cheopis.

Een inspectie van alle apotheken te Willemstad vond in October plaats.

Woninginspectie te Willemstad. Van 4472 bezochte woningen hadden 224 voor de faecaalafvoer een zinkput, beerput of directe afvoer in zee. In 2832 woningen behielp men zich met een blik of ton en in 1416 was er niets om faecaliën in op te vangen.

Kaartsysteem ter verkrijging van vrije geneeskundige hulp. Op Curaçao werden in het tweede halfjaar van 1922 verkocht 405 kaarten aan minvermogenden. Zooals te verwachten was, heeft het begrip om kaarten te nemen, indien vrije geneeskundige behandeling wordt gevraagd, nog niet bij de bevolking doorgewerkt.

2°. *Militair-geneeskundige dienst.*

De gezondheidstoestand in het garnizoen gedurende het verslagjaar gaf geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

De frequentie van de belangrijkste ziektegevallen blijkt uit onderstaande tabel.

	Militairen.	Politie.	Burgers.
Febris typhoïdea	2	—	1
Dysenteria amoebica.	6	—	—
Urethritis venerea	23	1	—
Syphilis	11	3	—
Ulcus molle.	5	—	—
Venerisch granuloom	1	—	—

Van het aantal verpleegden in het hospitaal en de verpleegdagen geeft onderstaand staatje een overzicht.

	Verpleegden.					Aantal verpleegdagen. Afdeelingen.		
	Restand op 1 Januari 1922.	Bijgekomen.	Hersteld.	Overleden.	Restant op 31 December 1922.	1ste.	2de.	3de.
Militairen . . .	8	134	136	—	6	—	22	2 881
Politie.	4	35	39	—		—	8	647
Civiele personen.	—	6	6	—	—	—	149	9
Hr. Ms. Zeemacht	—	1	1	—	—	—	—	32
	12	176	182	—	6	—	179	3 569

Het grootste aantal gelijktijdig verpleegden bedroeg 20 in Juni, het kleinste 3 in December.

Afgekeurd voor den actieven dienst werden 4 militairen.

In de militaire apotheek werden gereed gemaakt voor:

den hospitaaldienst	1721	recepten,
den buitendienst	2379	,,
de overige rechthebbenden	2191	,,
de polikliniek	910	,,
Te zamen ...	7201	recepten.

Aruba. Er hadden 413 levende geboorten plaats tegen 139 sterfgevallen, waarvan 45 komen voor rekening van zuigelingensterfte van 0—1 jaar.

Van de 93 sterfgevallen boven 1 jaar komen 12 voor rekening van longtuberculose en 8 voor rekening van febris typhoïdea. Eind 1922 trad er een kinkhoestepidemie op met complicaties, ten gevolge waarvan in de maand December alleen 19 zuigelingen stierven.

Het geheele jaar door kon de bevolking goed voedsel en drinkwater krijgen; scorbut, die anders zeer verspreid is onder de bevolking der buitendistricten, kwam dan ook sporadisch voor.

Malaria werd geconstateerd onder uit Cuba terugkeerende arbeiders. Enkele gevallen van varicellen kwamen voor.

Regelmatig kwam dysenterie voor, die microscopisch niet is nagegaan.

Syphilis en gonorrhoe kwamen veel voor onder de visschers en het zeevolk te Rancho.

In het ziekenhuis werden verpleegd 325 patiënten, met een totaal aantal verpleegdagen van 5208.

Aan minvermogenden werden 111 kaarten verkocht ter verkrijging van vrije geneeskundige hulp.

De drinkwatervoorziening in de buitendistricten geschiedde nog steeds op de meest primitieve wijze, die alle gelegenheden schept tot de ,,waterborne diseases''.

Geregeld zond de gouvernements-geneeskundige sera naar het laboratorium te Willemstad ten onderzoek op de reactie van Wassermann.

Bonaire. Er hadden 192 levende geboorten plaats tegen 81 sterfgevallen, waarvan 22 komen voor rekening van de zuigelingensterfte van 0—1 jaar.

Van de 59 doodsoorzaken boven 1 jaar komen 10 op rekening van tuberculose.

Eind 1922 trad een kinkhoestepidemie op naast enkele gevallen van varicellen.

Er deden zich 8 diphteriegevallen voor, waarvan 7 met doodelijken afloop.

Er kwamen geïmporteerde gevallen voor van malaria, amoebendysenterie en ulcera tropica.

Eén geval van febris typhoïdea werd geconstateerd.

Van gouvernementswege werden in het St. Franciscus-hospitaal verpleegd 54 patiënten met 1221 verpleegdagen. Eind December waren in het hospitaal aanwezig 7 mannelijke en 1 vrouwelijke patiënt.

Er werden 168 kaarten ter verkrijging van vrije geneeskundige hulp verkocht.

Geregeld zond de gouvernementsgeneeskundige bloedsera naar het laboratorium te Willemstad, ten onderzoek op de reactie van Wassermann.

St. Martin. Er hadden 78 levende geboorten plaats, tegenover 57 sterfgevallen, waarvan 11 komen voor rekening van zuigelingensterfte van 0—1 jaar.

Veel emigratie heeft plaats gehad naar Sto. Domingo, vanwaar de arbeiders met chronische en venerische ziekten terugkeerden.

In de maand Augustus brak een kleine epidemie van alastrim uit Ae Cul-de-Sac; door strenge isolatie bleef zij tot die plaats beperkt. Er kwamen enkele gevallen van febris typhoïdea voor en aan de Simpsonbaai brak een kleine epidemie van dysenterie uit, welke in haar aetiologie niet nader is vastgesteld en waaraan twee personen stierven. In Augustus en November was het aantal influenzagevallen hoog en in November en December kwamen veel kinkhoestgevallen voor.

Het aantal trachoomgevallen op de scholen was minder dan in de vorige jaren.

In het St. Rose-hospitaal werden van gouvernementswege verpleegd 84 patiënten, met een totaal aantal verpleegdagen van 1742.

Het aantal verkochte kaarten, recht gevende op vrije geneeskundige behandeling, bedroeg 132.

St. Eustatius. Er vonden 58 geboorten plaats tegenover 26 sterfgevallen, waarvan 12 voor rekening kwamen van de zuigelingensterfte.

Het leprahuis werd opgeheven en na een grondige desinfectie te hebben ondergaan, ingericht tot armenhuis; als zoodanig voldoet dat zeer goed.

Het gouvernementshospitaal is medio 1922 in gebruik genomen.

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig.

Er deden zich gevallen voor van tuberculose, filariosis. Ook influenza heerschte af en toe.

De bevolking is zeer arm en kan vaak het noodige voedsel niet koopen.

Het aantal verkochte kaarten bedroeg 6.

De gouvernementsgeneeskundige bevorderde in hooge mate de schoolhygiëne.

Saba. Er hadden 43 levende geboorten plaats, tegenover 21 sterfgevallen, waarvan 3 voor rekening van zuigelingensterfte van 0—1 jaar.

Onder de doodsoorzaken komen 3 gevallen van longtuberculose voor.

In de maand Maart deed zich een lichte epidemie van influenza voor.

Over het algemeen was de volksgezondheidstoestand gunstig.

Enkele gevallen van trachoom werden onder de schoolkinderen geconstateerd.

Er werden 46 kaarten ter verkrijging van vrije geneeskundige hulp verkocht.

I.

ONDERWIJS.

§ 1. *Wettelijke regelingen.* Afgekondigd werden:

in het *Publicatieblad* n°. 53 het Koninklijk besluit van den 23sten Augustus 1922 n°. 46, in hoofdzaak strekkende tot regeling van de uitkeeringen aan het bijzonder onderwijs in de kolonie Curaçao ter zake van de bezoldigingen van onderwijzers en kweekelingen bij dat onderwijs en werd bepaald, dat vermeld Koninklijk besluit met ingang van den 1sten Januari 1923 in werking trad;

in het *Publicatieblad* n°. 56 het besluit van den 25sten October 1922, tot vaststelling van bepalingen nopens de akte van benoeming van onderwijzers aan bijzondere lagere scholen, die voor uitkeering uit de koloniale kas in aanmerking komen;

in het *Publicatieblad* n°. 65 het besluit van den 14den November 1922, tot vaststelling van regelen omtrent leerplan en rooster van lesuren voor bijzondere lagere scholen, die aanspraak maken op uitkeering uit de koloniale kas;

in het *Publicatieblad* n°. 69 het besluit van den 2den December 1922, tot vaststelling van regelen voor:

a. het aannemen en afschrijven van leerlingen;

b. het aanteekenen van het schoolbezoek of schoolverzuim;

c. het berekenen van het percentage schoolverzuim;

d. het berekenen van het aantal werkelijk schoolgaande leerlingen voor de openbare scholen en voor de bijzondere lagere scholen, die voor uitkeering uit de koloniale kas in aanmerking komen;

in het *Publicatieblad* n°. 75 de beschikking van den 9den December 1922 n°. 1220, houdende vaststelling van een reglement voor de openbare scholen in de kolonie Curaçao;

in het *Publicatieblad* n°. 83 het besluit van den 16den December 1922, tot vaststelling van voorschriften omtrent de uitkeering uit de koloniale kas aan de besturen van bijzondere lagere scholen in de kolonie Curaçao.

§ 2. *Schooltoezicht.* De inspecteur van het onderwijs bezocht de scholen op Curaçao, hetzij alleen of als lid der schoolcommissie met een sub-commissie uit dat college. Van 27 Maart tot 13 April maakte hij een inspectiereis naar Aruba en van 29 Juli tot 12 September naar de Bovenwindsche eilanden.

Op de meeste scholen werd in onderscheiden klassen naast een mondeling ook een schriftelijk onderzoek naar de vorderingen der leerlingen ingesteld.

Van 28 tot 30 Augustus werden op Saba, onder leiding van den inspecteur, examens voor Engelsch en voor onderwijzer vierde klasse afgenomen, terwijl de examens voor de verschillende onderwijsbevoegdheden op Curaçao onder zijn leiding plaats vonden op 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27 en 30 September. Voorts nam de inspecteur het eindexamen af op de Emmaschool op 4, 5 en 6 December en op de beide openbare m.u.l.o.-scholen op 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19 en 20 December.

Schriftelijk of mondeling overleg tusschen den inspecteur en de gezaghebbers en tusschen dezen en de als plaatselijke schoolcommissiën optredende raden van politie der eilanden buiten Curaçao had geregeld plaats. De raden van politie brachten op deze eilanden de voorgeschreven bezoeken aan de verschillende scholen.

De schoolcommissie op Curaçao herkoos de heeren S. M. L. Maduro en H. J. Cohen Henriquez onderscheidenlijk als voorzitter en ondervoorzitter. Gedurende het verblijf in het buitenland van den heer Jos. C. Henriquez trad de heer M. Capriles tijdelijk als lid der schoolcommissie op, terwijl in de plaats van den heer F. W. P. Winkel, aan wien op zijn verzoek eervol ontslag werd verleend, de heer H. W. Eldermans tot lid werd benoemd.

In verband met de bij artikel 12 van het Koninklijk besluit van 23 Augustus 1922 n°. 46 (*Publicatieblad* n°. 53) gewijzigde samenstelling van de schoolcommissie op Curaçao werd met ingang van 1 Januari 1923 aan den inspecteur van het onderwijs eervol ontslag als lid en secretaris der schoolcommissie verleend. In diens plaats werd tot lid benoemd de heer J. A. P. Thielen, oud-lid der schoolcommissie.

Sub-commissiën bezochten de openbare en bijzondere scholen een- of tweemaal. De commissie hield 7 vergaderingen.

§ 3. *Scholen.* Het aantal openbare en bijzondere scholen bleef hetzelfde. De aard van het onderwijs veranderde niet; eenige scholen werden met een leerjaar vermeerderd.

De openbare school te Oranjestad op St. Eustatius werd verbouwd om meer en beter ruimte voor het aantal schoolgaande kinderen te bieden, waardoor tevens verbeteringen op het gebied van ventilatie en verlichting werden verkregen.

In de Decembervacantie werden aan de R.-K. bijzondere meisjesschool te Pietermaai op Curaçao (St. Anthoniusgesticht) verschillende veranderingen aangebracht, waardoor lokalen van beter afmetingen ontstonden. Ook kwam er verbetering in de closets.

Bij de Hendrikschool en de Emmaschool op Curaçao kwamen de closets met zeewaterspoeling gereed. Herhaaldelijk werd er op gewezen, dat vooral de muren van de Hendrikschool afdoende verbetering behoefden. Vele aanschouwingsmiddelen leden door het in die muren optrekkende zeewater. Bovendien ondervond laatstgenoemde school vaak hinder van de onmiddellijke nabijheid van het openbaar slachthuis.

De R.-K. bijzondere scholen te Barber en te Santa Maria op Curaçao hadden in dit verslagjaar een schoolbevolking, die in de aanwezige lokalen niet kon worden ondergebracht, zoodat van noodlokalen gebruik gemaakt moest worden. Dit geschiedde ook te Willebrord, waar in twee lokalen nog wel ruimte voor meer leerlingen was; hiervan kon echter door de klassenindeeling geen gebruik gemaakt worden.

Bijlage L vermeldt de scholen met gegevens omtrent leerlingen, schoolverzuim, leerkrachten en uitgaven.

§ 4. *Onderwijskrachten.* Het aantal veranderingen onder de onderwijskrachten der openbare en bijzondere scholen was in 1922 vrij belangrijk, al nam het aantal leerkrachten weinig toe. Zoowel bij het begin van het schooljaar als in den loop er van werden vooral van eenige bijzondere scholen onderwijzers of kweekelingen verplaatst, wat meermalen niet gunstig op de uitkomsten van het onderwijs werkte. Meer dan in vorige verslagjaren waren kortere of langere verloven wegens ziekte op beide soorten van scholen noodig. Slechts zelden was geschikt personeel ter vervanging aanwezig.

Het aantal hooger bevoegden, noodig voor het onderwijs in de hoogste leerjaren der openbare m.u.l.o.-scholen, verminderde; versterking van het personeel door uitzending van reeds in 1920 aangevraagde leerkrachten bleek helaas niet mogelijk. Een onderwijzeres eerste klasse en een onderwijzeres tweede klasse vertrokken met ziekteverlof naar Nederland, een onderwijzer eerste klasse verkreeg eervol ontslag, zoodat de leiding van de Wilhelminaschool tijdelijk aan een onderwijzeres tweede klasse moest worden toevertrouwd.

Ongewenschte vereeniging van klassen bleef niet uit, daar een deel der leerkrachten niet bevoegd was voor de vakken, die in de hoogere leerjaren onderwezen moesten worden, een ander deel de geschiktheid daartoe miste. Het aanstellen van kweekelingen werd verkeerd geacht, al werd eenige malen van de diensten van leerlingen der hoogste afdeeling van de normaallessen gebruik gemaakt.

Bij het bijzonder onderwijs werd wederom een aantal kweekelingen ter opleiding op de scholen geplaatst. Aan verscheidene oudere kweekelingen bleef de zelfstandige leiding van een klasse opgedragen.

Na onderzoek heeft de inspecteur van het onderwijs aan 8 jongelieden van Curaçao, aan 3 van Aruba, aan 2 van Bonaire, aan 4 van St. Martin en aan 2 van Saba de verklaring als kweekeling, bedoeld in art. 6 der verordening *P. B.* 1907 n. 5, uitgereikt.

Al werd op enkele scholen meer eenheid in het onderwijs verkregen, op andere daarentegen waren de gunstige gevolgen, die van schoolvergaderingen en besprekingen mochten worden verwacht, nog steeds niet waar te nemen. Behalve in de ongeschiktheid van enkele leerkrachten moest de oorzaak gezocht worden in gemis van inzicht in de voor de Curaçaosche scholen te volgen methode en aan daarvoor gewenschte leermiddelen, in de eerste plaats lees- en leerboeken.

Bijlage I geeft een overzicht van de veranderingen onder de leerkrachten.

§ 5. *Leerlingen.* Het gemiddeld aantal op de openbare scholen ingeschreven leerlingen was 6,75 pct. hooger dan in 1921, doch het gemiddeld aantal werkelijk schoolgaande leerlingen (die minder dan 1/3 der schooltijden per maand verzuimden) bedroeg bijna 10 pct. meer dan in 1921, zoodat het schoolverzuim geringer was, vooral op de Bovenwindsche eilanden.

Op de ondersteuning genietende bijzondere scholen bedroeg het gemiddeld aantal ingeschreven leerlingen bijna 0,5 pct. meer en het gemiddelde aantal werkelijk schoolgaande leerlingen 6,59 pct. meer dan in 1921, wat eveneens wijst op een belangrijke daling van het gemiddeld schoolverzuim.

Het verschil tusschen ingeschreven en werkelijk schoolgaande kinderen daalde op de openbare scholen van 17,8 pct. in 1921 tot 15,65 pct. in 1922, op de ondersteuning genietende bijzondere scholen van 9,6 pct. in 1921 tot 4.07 pct. in 1922.

Op bijna geen enkele school werden in den loop van het jaar nieuwe leerlingen voor het eerste leerjaar aangenomen, zoodat met genoegen werd waargenomen, dat de herhaalde opmerkingen over deze voor het welslagen van het onderwijs zoo verkeerde maatregel, ter harte waren genomen. Op eenige scholen bleven echter in sommige leerjaren te oude leerlingen geplaatst, wat eveneens niet in het belang van het onderwijs kon worden geacht. In het besluit van 2 December 1922, *P. B.* n°. 69, werden leeftijdsgrenzen voor het aannemen en afschrijven van leerlingen op de openbare en ondersteuning genietende bijzondere scholen vastgesteld.

Verstrekking van schoolvoeding was in het verslagjaar in het algemeen niet noodig. Aan eenige leerlingen der buitendistricten van St. Martin, die de openbare school te Philipsburg moesten bezoeken ten gevolge van de inkrimping van het aantal scholen op dat eiland, werd op bescheiden voet eenig voedsel verstrekt. Op Curaçao werden uit bijzondere fondsen eenige leerlingen der lagere scholen — openbare zoowel als bijzondere — van schoeisel voorzien of werden enkele kleedingstukken verstrekt.

De evenredige schoolgeldheffing, vastgesteld bij besluit van 20 December 1921 (*Publicatieblad* n°. 83) werd in 1922 alleen toegepast voor de beide openbare m.u.l.o.-scholen op Curaçao en voor de voorbereidende klassen der Wilhelminaschool. Daarbij werd het aantal verminderingen en vrijstellingen opnieuw belangrijk verminderd. Gemiddeld werd per leerling f 54 betaald, terwijl voor de voorbereidende klasse gemiddeld f 35 per leerling werd ontvangen.

Alleen op de bijzondere m.u.l.o.-scholen op Curaçao werd schoolgeld geheven, dat geregeld werd naar de klassen, waarin de leerlingen waren geplaatst, in verband met het aantal kinderen uit één gezin. Gemiddeld bracht dit schoolgeld op het St.-Thomascollege f 37 en op het St.-Martinusgesticht f 30,62 per leerling op. Voorts werd nog schoolgeld geheven in de vervolgklassen van de bijzondere meisjesschool te Oranjestad op Aruba en van eenige leerlingen.

Bijage J geeft een overzicht van het aantal leerlingen der scholen.

§ 6. *Uitkomsten van het onderwijs.*

a. Algemeene opmerkingen. In de meeste verslagen werden de uitkomsten van het onderwijs bevredigend genoemd. Voor eenige scholen was die term zeker te gunstig, ook al werd rekening gehouden met de storende invloeden in de beide vorige verslagen genoemd. Aan de scholen, waar althans eenige belemmerende factoren werden weggenomen, werd de gunstige invloed in enkele klassen reeds waargenomen. De leerplans konden aan de meeste scholen voor verschillende klassen niet worden afgewerkt, nu eens omdat het niet mogelijk was den achterstand van het vorige schooljaar in te halen, dan weer omdat het schoolbezoek door heerschende ziekten of kinderarbeid langen tijd veel te wenschen overliet, ook wel omdat door samenvoeging van klassen, in de kleinere scholen steeds noodzakelijk, niet aan elke klasse voldoende aandacht werd besteed. Aan enkele groote scholen, waar elke klasse een eigen leerkracht had, werd door het aan het begin van den schooltijd plaatsen van belangrijke vakken in verband met het steeds te laat komen — een gevolg van de groote afstanden — de leerstof van die vakken bijna nooit afgewerkt.

De klassenindeeling liet aan onderscheiden scholen te wenschen over in dien zin, dat de opeenvolgende leerjaren meer dan een jaar verschillen of slechts weinige maanden in vorderingen uiteenliepen. Soms was dit het gevolg van gedwongen verhoogingen om plaats te maken voor nieuwelingen, soms moest dit worden toegeschreven aan gebrek aan inzicht in de methoden, onvoldoende ervaring in het werken met twee of meer klassen, waarbij vaak het lang ter school blijven van eenige oudere leerlingen, die ter plaatse geen verder onderwijs konden genieten, storend werkte.

Aan eenige openbare scholen zijn de uitkomsten van het schrijfonderwijs onvoldoende, sommige klassen van bijzondere scholen hadden ook nog geen voldoende uitkomsten. Meestal verkregen de meisjesscholen in dat opzicht betere uitkomsten dan de jongens- of de gemengde scholen.

De vorderingen in het Nederlandsch waren op de Benedenwindsche eilanden vooruitgaande. Op de Bovenwindsche eilanden werd voor het Engelsch aan de bijzondere scholen dezelfde leerwijze ingevoerd als reeds eenige jaren met goed gevolg aan de openbare scholen op St. Martin en Saba was gebruikt. De uitkomsten van het onderwijs in het Nederlandsch in de hoogere klassen van de scholen op de Bovenwindsche eilanden waren niet minder dan toen het Nederlandsch officieel de voertaal voor het onderwijs in alle klassen was, maar in werkelijkheid zoo goed als niet werd gebruikt. Algemeen werd dan ook de verwachting gedeeld, dat wanneer het tegenwoordige stelsel zes of acht jaren had doorgewerkt, de uitkomsten voor beide talen veel beter zullen zijn. Alleen zouden zij, die de school niet langer dan drie jaar bezochten, het Nederlandsch niet hebben geleerd.

Het onderwijs in de vakken aardrijkskunde en natuurkunde kwam op verschillende scholen nog niet voldoende tot zijn recht, terwijl van de vakken teekenen en zingen de uitkomsten zeer uiteenliepen.

Aan de bijzondere scholen waren de uitkomsten van het vak nuttige handwerken in het algemeen bevredigend, aan een paar scholen werden goede uitkomsten, ook van fraaie handwerken verkregen. Aan de openbare scholen liepen de uitkomsten zeer uiteen. Het minst waren die op St. Martin, het best die op Curaçao. In het algemeen werden aan verschillende bijzondere scholen meer uren voor handwerken uitgetrokken dan aan de openbare scholen.

b. Bijzonderheden. Aan de Hendrikschool werd ruim 80 pct. der leerlingen aan het eind van het schooljaar bevorderd, aan de Wilhelminaschool 79 pct. en 9 pct. voorwaardelijk, aan de Emmaschool 70 pct.

Van de 8 leerlingen, die het 9de leerjaar der Hendrikschool in Januari 1922 telde, verlieten 2 in den loop van het jaar de school (één hunner verkreeg een studiebeurs naar Nederland), de 6 overigen namen aan het eindexamen deel. Van dezen voldeden 4 aan de gestelde eischen, zoodat hun een getuigschrift van voldoend volbrachte studie werd uitgereikt.

De uitkomsten van het wiskunde-onderwijs waren evenals vorige verslagjaren ongunstig te noemen.

Er werd getracht met het beschikbare personeel aan de Wilhelminaschool een tiende leerjaar te handhaven voor de 5 leerlingen, die in 1921 een getuigschrift van voldoend volbrachte studie van het negende leerjaar verwierven. Door het verleenen van ziekteverlof voor langen tijd aan drie van de vier leerkrachten voor de hoogere leerjaren, terwijl er slechts één vervangen kon worden, werden de lessen voor het tiende leerjaar zeer onregelmatig gegeven en leden bovendien de andere klassen ten gevolge van herhaalde samenvoeging. Dit leidde tot het opheffen van de tiende klasse, toen het grootste deel der leerlingen de school verliet (einde Juni). Van de leerlingen der negende klasse bleven er 2 het onderwijs tot het einde van het schooljaar volgen. Zij namen deel aan het eindexamen, dat behalve voor wiskunde, boekhouden en handelsrekenen, voor welke vakken een eenvoudiger leerplan gevolgd werd, geheel gelijk was aan dat der Hendrikschool. Beide leerlingen verwierven het getuigschrift.

De 5 leerlingen van de zesde klasse der Emmaschool behaalden na gehouden onderzoek overeenkomstig het schoolreglement allen een getuigschrift.

Van de 7 leerlingen der achtste klasse van de Julianaschool op Aruba namen er 5 deel aan het eindexamen, dat onder toezicht van de plaatselijke schoolcommissie werd afgenomen en waarvoor de inspecteur de schriftelijke opgaven voor de hoofdvakken had samengesteld. De 5 leerlingen voldeden aan de gestelde eischen, zoodat hun het getuigschrift van voldoend volbrachte studie kon worden uitgereikt. Een andere leerling dier klasse was in Augustus 1922 met een studiebeurs voor onderwijzer naar Nederland vertrokken; hij werd in de eerste klasse der Rijkskweekschool te Nijmegen geplaatst.

De leerlingen van de achtste klasse der openbare school te Philipsburg legden het eindexamen nog niet af, daar het leerplan nog niet afgewerkt was en allen nog minstens een jaar op school zouden blijven.

Van de 6 leerlingen van de achtste klasse van het St.-Thomascollege voldeden er 4 aan de gestelde eischen ter verkrijging van een getuigschrift voor Nederlandsch, Engelsch en Spaansch en handelscorrespondentie, boekhouden, handelsrekenen en machineschrijven.

Van de 5 leerlingen, die op het St.-Martinusgesticht bij het begin van het schooljaar de achtste klasse vormden, verlieten er 3 in October de school om practisch als kweekeling in onderscheiden scholen werkzaam gesteld te worden.

Zoolang de omstandigheden, waaronder op de openbare en bijzondere lagere scholen wordt gewerkt, aanmerkelijk blijven verschillen, is het niet mogelijk in nadere vergelijking van de uitkomsten te treden.

§ 7. *Niet-ondersteund bijzonder onderwijs.* Dit werd voortgezet aan dezelfde inrichtingen als in het vorige verslagjaar. Het aantal leerlingen van het Pensionaat Welgelegen nam belangrijk toe; ongeveer 17 pct. dier leerlingen was van Curaçao afkomstig.

Aan de onderwijzeressen der m.u.l.o-school ,,Dames Conn'' werd opnieuw voor een jaar vrijstelling van het bezit van een akte van bekwaamheid verleend. Het aantal leerlingen dier school verminderde; 74 pct. was van vreemde nationaliteit.

De leerlingen der beide andere scholen op Curaçao waren hoofdzakelijk van het eiland zelf afkomstig. Een klein deel genoot bewaarschoolonderwijs.

§ 8. *Voorbereidend onderwijs.* Het voorbereidend onderwijs aan de Wilhelminaschool werd voortgezet onder leiding van een Nederlandsche hoofdonderwijzeres, bijgestaan door een kweekelinge. In verband met den vastgestelden leeftijd van toelating en om de leerlingen van de opleidingsleergang gelegenheid tot practische oefening te geven, werden drie afdeelingen gevormd. Het aantal leerlingen bleef toenemen en steeg tot 62 in Juli; ten gevolge van ziekte en vertrek daalde het tot 52 in December. Van de hoogste afdeeling gingen in Januari 1923 naar de Hendrikschool 12 jongens, naar de Wilhelminaschool 16 meisjes. De uitkomsten van dit onderwijs waren zeer goed.

Ten gevolge van de noodzakelijke bezuiniging werd niet overgegaan tot het openen van een voorbereidende klasse aan de Emmaschool op Curaçao en aan de Julianaschool op Aruba, ofschoon er gelden voor de bezoldiging van een kweekeling op de begrooting waren uitgetrokken. Om dezelfde reden werd 1 Juli 1922 de opleidingsleergang voor aanstaande leerkrachten bij het voorbereidend onderwijs gestaakt. Eén der leerlingen van dien leergang bleef ter practische vorming zonder belooning aan een afdeeling der voorbereidende klasse van de Wilhelminaschool werkzaam.

Aan de R.-K. meisjesscholen in de stadsdistricten van Curaçao, Aruba en Bonaire waren voorbereidende klassen verbonden. Het aantal leerlingen was veel grooter dan in het vorige verslagjaar; daarom moest het zeer betreurd worden, dat de meeste leerkrachten met bevoegdheid voor bewaarschoolonderwijs A of B, die voor dat onderwijs uit Nederland uitgezonden waren, aan de scholen voor gewoon lager onderwijs werden werkzaam gesteld. Zoowel de behoefte aan personeel als de overweging, dat voor die krachten bij het bijzonder voorbereidend onderwijs tegemoetkoming of uitkeering uit de koloniale kas niet werd verleend, maakten deze beslissing onvermijdelijk. Aan eenige scholen was ten gevolge daarvan het peil van het voorbereidend onderwijs sterk gedaald. De betalende bewaarschool in het St.-Martinusgesticht op Curaçao behield haar bevoegde leerkracht, die ter zijde werd gestaan door twee reeds jaren werkzame kweekelingen, zoodat daar voldoende uitkomsten werden verkregen.

Nu het Nederlandsch voor de Benedenwindsche eilanden de voertaal van het onderwijs is, zouden voorbereidende klassen aan alle lagere scholen het onderwijs zeer ten goede komen.

§ 9. *Examens.* Van de 40 candidaten, die de examencommissie in September examineerde, slaagden 28 of 70 pct., terwijl 7 candidaten zich vóór of tijdens het examen terugtrokken. De geëxamineerden waren op Curaçao werkzaam of daar opgeleid. De examens gaven geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

Van de 8 candidaten, die de buitengewone examencommissie in Augustus op Saba examineerde, slaagden er 7, terwijl de beide candidaten voor nuttige handwerken, die in December op St. Martin onderzocht werden, de akte verwierven.

Bijlage **H** bevat een overzicht van bovengemelde examens.

§ 10. *Opleiding.*

a. Normaallessen op Curaçao.

In het verslagjaar waren er twee leerjaren tot aan het tijdstip van de onderwijzersexamens in September. De 3 leerlingen der laagste afdeeling namen deel aan het examen voor onderwijzer vierde klasse en slaagden.

De beide leerlingen van de hoogste afdeeling behaalden de akte als onderwijzeres derde klasse. Met het oog op de examens in September werd met ingang van 1 October een nieuw schooljaar begonnen met één afdeeling, waarvan de 3 jongelieden, die de akte 4de klasse behaalden, de eenige leerlingen waren. Bovendien zijn er een tweetal toehoorders.

Twee leerlingen, wier ouders op Aruba woonden, genoten het geheele jaar de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 4 van het besluit van 20 October 1917 (*Publicatieblad* n°. 29), één leerling voor het tijdvak van 1 Januari tot 1 Juni en één leerling van 1 Januari tot 1 October. De overige genoten vrijstelling van lesgeld.

b. Opleiding Bovenwindsche eilanden.

Deze had plaats onder leiding van het hoofd der openbare school te Philipsburg op St. Martin. Alle openbare onderwijzers, die nog niet in het bezit waren van de akte voor Engelsch en niet om bijzondere redenen daarvan door den inspecteur waren vrijgesteld, namen van 1 Januari tot eind Augustus deel aan een schriftelijken en mondelingen leergang. De beste leerlingen namen deel aan het examen, dat op Saba werd afgenomen (zie § 2) en slaagden. Met de overigen en een paar jeugdige krachten werd 1 October een nieuwe leergang begonnen.

Om te voorzien in de behoeften van personeel voor de scholen der Bovenwindsche eilanden, werd daar ook de opleiding voor de akte vierde of derde klasse ter hand genomen. Immers het was gebleken, dat het zenden naar Curaçao groote moeilijkheden opleverde en kostbaar was. Het hoofd der openbare school te Philipsburg is met veel lust en ijver aan die opleiding begonnen. De kweekelingen worden zooveel mogelijk ook practisch werkzaam gesteld.

c. Opleiding bijzonder onderwijs.

De opleiding van leerkrachten voor de bijzondere scholen, onder leiding van de Zusters Franciscanessen, werd op Curaçao op ongeveer dezelfde wijze voortgezet als in 1921. Verschillende leerlingen van de 7de en 8ste klasse van het St. Martinusgesticht A deden het z.g. kweekelingenexamen, een viertal kweekelingen slaagden voor het examen vierde klasse, terwijl vier anderen de akte nuttige handwerken behaalden.

§ 11. *Leergangen.*

a. Herhalings- en vervolgonderwijs.

Dit werd in het verslagjaar kosteloos gegeven op Curaçao en op St. Eustatius. De uitkomsten waren ten gevolge van het slechte schoolbezoek onbevredigend. Wel is waar maakten de trouwe bezoekers vrij goede vorderingen, maar hun aantal was te gering vergeleken bij het aantal, dat zich aanvankelijk aanmeldde en met de gedane uitgaven.

b. Zeevaartkunde.

De leergang op Saba, die sedert eenigen tijd meer door leerlingen van de hoogste klassen der verschillende scholen bezocht werd dan door de jongelieden, voor wie zij bestemd was, werd, toen de leider in Januari 1922 met ziekteverlof ging, voorloopig gesloten.

De leergang op Curaçao had opnieuw voldoende uitkomsten, wat blijkt uit het verslag der commissie, belast met het afnemen van het eindexamen in 1922, waaraan het volgende ontleend wordt.

Het eindexamen, bedoeld in artikel 6 van de beschikking van 31 Januari 1919 n°. 147 (*Publicatieblad* 1919, n°. 8), werd op den 27sten en 28sten December 1922 afgenomen.

Bij het examen werden de verschillende onderdeelen van het leerplan van den leergang tot vier groepen vereenigd, namelijk:

a. theoretische zeevaartkunde en meteorologie;
b. practische zeevaartkunde;
c. cijferen;
d. observeeren.

Op dezelfde gronden als haar voorgangsters heeft de examencommissie ook dit jaar als eerste eisch gesteld, dat het cijferen en observeeren voldoende moest zijn om een getuigschrift te verwerven.

Aan het examen werd deelgenomen door 9 jongelieden, die den eenjarigen leergang in 1922 hadden gevolgd.

Van hen voldeden er 7 aan de door de commissie gestelde eischen, t. w. F. J. C. Beaujon, J. M. J. Brantjes, J. M. J. Broos, M. E. Chatlein, C. B. D. Martijn, J. Reinardus en H. C. Zimmerman.

Evenals in 1921 is hun een getuigschrift uitgereikt, dat zij met gunstig gevolg het eindexamen aflegden en dat zij, nadat zij bewijzen hebben overgelegd twee jaren aan dek te hebben gevaren en blijken geven de studie te hebben onderhouden, een diploma als stuurman voor de schoenervaart zullen ontvangen.

In aanmerking nemende, de betrekkelijk geringe schoolkennis van een deel der leerlingen, mogen de uitkomsten

van den leergang goed genoemd worden. Het examen deed zien, dat de leider opnieuw met ijver en toewijding de lessen aan den leergang heeft gegeven.

c. Handelsonderwijs.

De tweejarige leergang begon met 12 leerlingen in het eerste en 10 in het tweede leerjaar. De leervakken waren: boekhouden, handelsrekenen en handelskennis, benevens handelscorrespondentie in het Nederlandsch, Spaansch en Engelsch. Hoewel in het algemeen het bezoek veel geregelder was dan voorheen, verliep het eerste leerjaar gedeeltelijk; slechts 4 jongelieden bleven de lessen vrij geregeld volgen, om die in 1923 voort te zetten. Van het tweede leerjaar namen allen deel aan het eindexamen voor de vakken, die zij volgden.

De commissie van toezicht reikte uit:
2 getuigschriften voor boekhouden, handelsrekenen en handelskennis;
3 voor Nederlandsche, 6 voor Spaansche en 6 voor Engelsche handelscorrespondentie.
De uitkomsten waren minder bevredigend dan in 1921.

d. Vlechtonderwijs.

Het aantal leergangen aan openbare en bijzondere scholen verminderde met één, ten gevolge van de opheffing van de openbare school te Kleinbaai op St. Martin. Het aantal leerlingen daarvan nam op de meeste eilanden toe. Daarentegen werden op Curaçao 4 en op Aruba 3 leergangen voor volwassenen opgeheven, zoodat het totaal aantal sterk achteruitging, evenzoo het aantal gevlochten hoeden, wat blijkt uit het volgende overzicht:

Eiland.	Aantal									Waarde der gevlochten hoeden. [1]		
	leergangen.			leerlingen.			gevlochten hoeden.					
	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.
Curaçao	20	20	16	678	807	690	3 586	4 169	3 369	f 10 020	f 11 432	f 5 742
Aruba	7	7	4	130	169	153	219	857	525	232	1 116	193
Bonaire	7	7	7	254	153	145	2 944	1 262	1 341	6 205	1 510	2 520
St. Martin	9	9	8	189	193	—	760	733	—	1 820	1 972	—
Saba	2	2	2	22	18	—	55	32	—	125	94	—
	45	45	37	1 273	1 340	—	7 564	7 053	—	f 18 402	f 16 124	—

[1] Door de vlechtonderwijzers bepaald, voor een groot deel tegen dien prijs verkocht.

De uitkomsten der leergangen waren over het algemeen voldoende.

Het schoolbezoek en de vlijt der leerlingen gaven reden tot tevredenheid.

Op den hoofdleergang te Pietermaai op Curaçao, waar behalve het onderwijs aan de vlechtsters, ook gelegenheid gegeven werd om tot hoofdvlechtster (vlechtonderwijzeres) te worden opgeleid, werden weder goede uitkomsten verkregen, wat o. a. bleek uit het op 30 November 1922 ten overstaan van den inspecteur van het onderwijs afgenomen examen. Aan 26 leerlingen kon een bewijs worden uitgereikt, dat zij met vrucht de lessen hadden gevolgd en wel aan: 6 leerlingen getuigschrift B en aan 20 leerlingen getuigschrift C.

§ 12. *Koloniaal en schoolmuseum.* Deze inrichting mocht zich opnieuw verheugen in de belangstelling van ingezetenen en vreemdelingen. De verzamelingen werden door geschenken en door aankoop eenigermate uitgebreid. De boekgeschenken werden afgestaan aan de openbare leeszaal.

§ 13. *Openbare leeszaal en boekerij.* De openbare boekerij kon begin Juni 1922, de leeszaal eerst 1 Juli d.a.v. geopend worden. Aan het eind van het verslagjaar beschikte de uitleenboekerij over:

Nederlandsche uitspanningslectuur (oorspronkelijk en vertaald)	869	nummers,
Nederlandsche werken voor de jeugd	324	,,
Engelsche ontspanningslectuur	234	,,
Spaansche ontspanningslectuur	58	,,
Fransche ontspanningslectuur	113	,,
Duitsche ontspanningslectuur	64	,,
Totaal	1662	nummers.

Het aantal ingeschreven lezers steeg van 125 in Juni tot 558 in December 1922. Bovendien werden leeskaarten aan jongeren van 12 tot 17 jaar uitgereikt en wel 47 in de maand van opening, welk aantal eind December reeds 87 beliep.

Uitgeleend werden in:

Juni	586	boeken,
Juli	1066	,,
Augustus	1212	,,
September	1288	,,
October	1149	,,
November	1126	,,
December	1231	,,
Totaal	7658	boeken, of

gemiddeld 12 boeken per ingeschreven lezer.

De leeszaal mocht zich niet in dezelfde belangstelling verheugen als de boekerij, ofschoon er geregeld gebruik van gemaakt werd.

De openstelling van de leeszaal gedurende 2 uren per avond bleek onnoodig te zijn, iets beter werd het bezoek sedert de leeszaal geopend is: alle werkdagen van 10 tot 12.30 en van 3.30 tot 5.30 en er dan tevens gelegenheid is tot het leenen van boeken. Ter lezing lagen, behalve de op Curaçao verschijnende bladen:

60 Nederlandsche bladen en tijdschriften van verschillende richting, waaronder verscheidene organen van vereenigingen, die dat kosteloos afstonden;

12 Engelsche of Amerikaansche tijdschriften;

3 Fransche tijdschriften, en

2 Spaansche tijdschriften.

De catalogus van de studieboeken en wetenschappelijke werken kwam nog niet gereed, met het drukken van een catalogus der ontspanningslectuur zou gewacht worden tot de aanvullingen van 1923 daarin konden worden opgenomen.

In de commissie van toezicht en beheer kwam geen verandering.

§ 14. *Studiebeurzen.* In het verslagjaar werden 3 nieuwe beurzen, 2 voor de opleiding tot onderwijzer en één voor opleiding aan een H.B.S., ter voorbereiding van de studie

voor geneesheer, verleend, een beurs voor universitaire studie werd voor een jaar verlengd, een beurs voor opleiding tot leerkracht bij het voorbereidend onderwijs met ingang van 1 December 1922 ingetrokken.

In het algemeen waren de rapporten over de studiebeursgenietenden gunstig, eenigen behoorden zelfs tot de besten van de klasse, waarin zij werden geplaatst, anderen wisten het tekort aan ontwikkeling bij aankomst in Nederland vrij spoedig in te halen, zoodat verwacht kon worden, dat zij in den vastgestelden tijd met hun studie gereed zouden komen.

Aan het eind van het verslagjaar studeerden onder genot van een studiebeurs ingevolge het Koninklijk besluit van 18 Juli 1919 (*Stbl.* n°. 499, *P. B.* n°. 86) 11 jongelieden en wel:

1 voor de studie in de rechtswetenschappen;

1 voor de voorbereidende studie voor geneesheer;

4 voor de opleiding aan ambachtsschool en middelbare technische school voor technisch ambtenaar, ook in verband met de inrichting van het ambachtsonderwijs in de kolonie;

4 voor de opleiding tot onderwijzer, en

1 voor de opleiding tot onderwijzeres.

J.

LANDSGEBOUWEN EN OPENBARE WERKEN.

De voornaamste in het verslagjaar door het departement van openbare werken verrichte werkzaamheden waren de volgende:

§ 1. *Algemeen onderhoud en herstelling.*

I. *Landsgebouwen.* Behalve het gewoon onderhoud van de gebouwen, waaronder te rekenen kleine herstellingen aan metsel-, hout- en verfwerken, daken, hang- en sluitwerk, enz., benevens witten, teren en dergelijke, zijn aan de landsgebouwen de noodige herstellingen en verbeteringen aangebracht, t. w.:

Een nieuwe sloepentent werd gebouwd voor de diverse Gouvernements-roeibooten en de motorboot van den Gouverneur.

De lichtopstanden voor de lichten aan den ingang van de haven en het Schottegat werden vernieuwd en verbeterd.

Het kantoor van den kolonialen ontvanger werd door het wegbreken van een muur vergroot.

De oude smederij van openbare werken op het Rif is afgebroken en onder dak gebracht in een daarvoor gunstig gelegen gebouw op het Riffort.

De vleeschhal en marktplaats werden grondig hersteld en verbeterd, waarbij o. m. nieuwe betonnen verkoopbanken zijn aangebracht.

II. *Straten, wegen, kaden en riolen.* Aan straten, wegen, kaden en riolen (open goten) in het stadsdistrict en aan de wegen in de buitendistricten, werden gewone onderhoudswerkzaamheden en herstellingen verricht.

De Breedestraat in Otrabanda werd voor een groot gedeelte van een nieuwe verharding voorzien.

Eveneens werd de verharding op Pietermaai voor een groot gedeelte vernieuwd, waarbij eenige overbodige en voor het autoverkeer hinderlijke labado's werden opgeruimd.

De Scharlooweg werd tot tweemaal toe hersteld en bijgewerkt.

§ 2. *Waterverschaffing op Curaçao.* De bestaande Gouvernementsputten in de buitendistricten werden voor zooveel noodig uitgediept en gereinigd.

De gewone jaarlijksche damschouw had plaats.

§ 3. *Baggerwerken.* Baggeren met de baggerwerktuigen had niet plaats.

Het baggeren met den beugel geschiedde geregeld langs de kaden van het Rifwater en het Waaigat.

Vlotten, ponten en baggerwerktuigen werden in goeden toestand onderhouden.

§ 4. *Verlichting, seinposten,* enz. Voor een behoorlijke bediening van de seinposten, van den vuurtoren en de lichtboei aan de St. Annabaai, van den vuurtoren op Curaçao's Noordwestpunt en op Klein Curaçao, van den vuurtoren te Boca Spelonk en den Willemstoren en den vuurtoren te Malmok op Bonaire, zoomede van den vuurtoren op Aruba's Noordwestpunt, werd zorg gedragen.

Geregeld toezicht werd gehouden op het beheer der landsregenbakken, het verstrekken van water en het schoonhouden der kantoorgebouwen.

§ 5. *Verdere werkzaamheden.* In de Hendrik- en Emmaschool werden rioleering met waterspoeling aangebracht.

Voor het onderdak brengen van het nieuwe brandweermaterieel werden in het Waterfort een brandspuithuis, een slangendrooginrichting en watertanks gebouwd.

De loodsmotorboot n°. 2 werd in de kolonie aangevoerd en in bedrijf gesteld.

Voor het nieuw ingerichte ziekenhuis op St. Eustatius werd meubilair gemaakt.

Het Gouvernementshuis werd van eenig nieuw meubilair voorzien.

K.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

Bij besluit van 10 Januari 1922 (*P.B.* n°. 1) werd artikel 3, sub *d*, van het besluit van 15 September 1921 (*P.B.* n°. 52) in dier voege gewijzigd, dat het laagste port van akten en geschreven bescheiden in het binnenlandsch verkeer der kolonie van 10 op 7½ cent is gebracht.

Bij besluit van 10 Januari 1922 (*P.B.* n°. 2) werd artikel 1 van het besluit van 4 October 1921 (*P.B.* n°. 56), houdende regeling van de porten tusschen St. Martin (Ned. gedeelte) en St. Martin (Fransch gedeelte) in den zelfden zin gewijzigd.

In *Publicatieblad* n°. 23 werd opgenomen het Koninklijk besluit van 7 December 1921, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de op 30 November 1920 op het congres der Algemeene Postvereeniging te Madrid geteekende verdragen en overeenkomsten.

In *Publicatieblad* n°. 32 werd opgenomen het Koninklijk besluit van 8 Mei 1922 n°. 5, behoudende machtiging op de Gouverneurs van Suriname en van Curaçao, tot regeling van het buitenlandsch postverkeer dier koloniën. Ter uitvoering van dit besluit, hetwelk op 15 Augustus 1922 in werking is getreden (vgl. beschikking van 27 Juli 1922, *P.B.* n°. 40), zijn de porten en verdere voorwaarden van verzending in het buitenlandsch postverkeer van Curaçao nader geregeld, besluit van 14 Juli 1922 (*P.B.* n°. 34) en zijn bepalingen vastgesteld betreffende:

de verzending van pakketten in het buitenlandsch postverkeer van Curaçao, besluit van 14 Juli 1922 (*P.B.* n°. 35);

de verzending van geld door middel van postwissels in het buitenlandsch postverkeer van Curaçao — besluit van 14 Juli 1922 (*P.B.* n°. 36);

den dienst der invordering van gelden op quitantiën en handelspapier in het buitenlandsch postverkeer van Curaçao — besluit van 14 Juli 1922 (*P.B.* n°. 37);

de uitwisseling van brieven en doosjes met aangegeven waarde in het buitenlandsch postverkeer van Curaçao — besluit van 14 Juli 1922 (*P.B.* n°. 38).

Bij besluit van 7 Augustus 1922 (*P.B.* n°. 41) werden de in gebruik zijnde frankeerzegels van ½ cent, 2½ cent, 5 cent, 10 cent, 12½ cent en 22½ cent, briefkaarten van 2½ cent en 2½ cent + 2½ cent en gezegelde briefomslagen van 5 cent en 12½ cent buiten gebruik gesteld en werden nieuw-model frankeerzegels van 5 cent, 10 cent en 12½ cent, frankeerzegels van 20 cent en 35 cent, briefkaarten van 7½ cent, 7½ + 7½ cent, 12½ cent en 12½ + 12½ cent, nieuw-model gezegelde briefomslagen van 12½ cent en gezegelde briefomslagen van 7½ cent en 20 cent in gebruik gesteld.

§ 1. *Posterijen.* Bijlagen M en N geven een overzicht van het buitenlandsch postverkeer van Curaçao, zoomede een opgave van het binnenlandsch postverkeer van het eiland Curaçao, vergeleken met de vier voorafgaande jaren, en bijlage O een opgave van de inkomsten en uitgaven van de posterijen op Curaçao en op de overige eilanden der kolonie in de laatste drie jaren.

De inkomsten beliepen, voor zoover thans bekend, in het verslagjaar f 65 357,43½, tegen f 46 949,04 in 1921. De uitgaven bedroegen onderscheidenlijk f 38 094,97½ en f 40 159,61½.

Op Curaçao werden ter overmaking door middel van postwissels de volgende bedragen gestort:

Naar het buitenland:		
Nederland	f 19 849,99	
Ned.-Indië	1 073,18	
Suriname	5 118,93	
		f 26 042,10
Naar de andere eilanden der kolonie:		
Aruba	f 16 615,06^5	
Bonaire	16 648,99^5	
St. Martin	17 593,02^5	
St. Eustatius	1 702,81	
Saba	5 519,76^5	
		f 58 079,66
		f 84 121,76

Op Curaçao werd uitbetaald op postwissels, die aldaar ontvangen werden:

Uit het buitenland:		
Nederland	f 4 470,29^5	
Groot-Britannië	1 244,73	
Frankrijk	5,09	
Ned.-Indië	1 883,—	
Suriname	791,88	
		f 8 394,99^5
Uit de andere eilanden der kolonie:		
Aruba	f 138 171,87	
Bonaire	76 889,49	
St. Martin	42 558,38^5	
St. Eustatius	28 298,39^5	
Saba	27 509,01	
		f 313 427,15
		f 321 822,14^5

Postspaarbank. In het verslagjaar overtroffen de terugbetalingen de inlagen met f 4 011,04^5.

Het saldo tegoed der inleggers onderging eene vermindering van f 4 817,34^5.

De op naam van 5007 personen ingelegde gelden bedroeg op 1 Januari 1922	f 222 926,98^5
Gedurende het jaar hadden 1732 inlagen plaats tot een gezamenlijk bedrag van	96 399,51
Samen	f 319 326,49^5
en beliep de som van 1300 terugbetalingen	106 129,86^5
Op 31 December 1922 bedroeg het aantal inleggers 4961, met een tegoed van	f 213 196,63
waarbij nog moet komen het bedrag der gekweekte rente ad	4 913,01
zoodat het tegoed bedroeg	f 218 109,64

De op de uitgezette kapitalen gekweekte rente bedroeg in het verslagjaar f 11 179,99, tegen f 10 963,22 in het jaar 1921. De administratie kostte f 2 580,22. Eene uitkeering aan de koloniale kas werd niet gedaan.

Zoowel de inlagen als de terugbetalingen wisselden af van f 0,25 tot boven f 2000.

Er werden 162 boekjes afgegeven en 208 ingetrokken.

§ 2. *Telegrafie. Draadlooze telegrafie.* De posten voor draadlooze telegrafie op Curaçao en Bonaire waren gedurende het geheele jaar voortdurend in bedrijf; die op Aruba was in de maand November gedurende een week alleen op ontvangst, daar de laaddynamo naar Curaçao moest worden opgezonden ter vernieuwing van twee versleten lagers, en die op St. Martin bleef van 16 Juli tot 15 September buiten bedrijf, wegens een defect aan de gasoline motor.

Eene goede dag- en nachtverbinding werd er meestal met het station op St. Martin onderhouden.

In de maand December werden tusschen de stations op Curaçao en te St. Martin eenerzijds en het station te Paramaribo der Surinaamsche Bauxite Maatschappij anderzijds proeven genomen, welke een gunstig resultaat opleverden. Zoowel 's nachts als overdag werd nl. een zeer goede verbinding verkregen.

Een paar keeren werd er met het station W.S.E. te New-York gewerkt.

Het aantal telegrammen, dat in 1922 naar het station op St. Martin verzonden werd, bedroeg 556 meer dan het vorig jaar, terwijl het aantal aldaar ontvangen telegrammen 145 minder bedroeg dan in 1921. Dit laatste was te wijten aan:

1°. het verhoogen der taksen met ingang van 1 Maart 1922;

2°. de groote bezuiniging, die toegepast werd door onderscheiden maatschappijen, enz., die bijna alle telegrammen in codeschrift lieten seinen, en dan nog alleen bij hooge noodzaak.

Het ontvangstation te Daniel op het eiland Curaçao was gedurende het verslagjaar voortdurend in bedrijf.

De persberichten, tijdsignalen, weerberichten, enz., welke door de overzeesche stations werden geseind, werden zooveel mogelijk opgenomen.

Voortdurend werden draadraam-ontvangst-proeven genomen, welke zeer goede resutaten opleverden.

Voor verdere bijzonderheden omtrent het verkeer wordt verwezen naar bijlage P.

Het reglement voor den dienst der kuststations voor draadlooze telegrafie in de kolonie Curaçao (*P. B.* 1913 n°. 31) werd gewijzigd en aangevuld bij beschikkingen van 20 Januari 1922 n°. 86 (*P. B.* n°. 4) en 28 Februari 1922 n°. 213 (*P. B.* n°. 11).

§ 3. *Telefonie.* Op 31 December 1922 waren aan het Curaçaosche telefoonnet 221 personen aangesloten, verdeeld als volgt:

stadsdistrict	197
2de district	12
3de district	12

De lengte van het telefoonnet was 304 K.M.

Een nieuw schakelbord werd ontvangen, dat nog voor 100 aansluitingen kan dienen.

L.

FINANCIEELE ZAKEN EN DOMEIN.

§ 1. *Muntwezen.* Onder dit hoofd valt niets te melden.

§ 2. *Begrooting.* Bij de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1922, vastgesteld bij de wet van 6 Mei 1922 (*Staatsblad* n°. 263, *Publicatieblad* n°. 25) zijn de uitgaven geraamd op f 2 796 316, de inkomsten op f 1 302 529 en de bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale geldmiddelen op f 1 328 787, terwijl voor dekking door leening werden aangewezen twee posten, die als kapitaalsuitgaven werden beschouwd, tot een gezamenlijk bedrag van f 165 000.

Bij de wet van 19 Mei 1922 (*Staatsblad* n°. 357, *Publicatieblad* n°. 39) werd het slot der rekening vastgesteld van de koloniale uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 1917 en wel als volgt:

de uitgaven op f 1 528 280,01[5], en

de ontvangsten op f 802 668,48.

Bij de wet van 11 Maart 1922 (*Staatsblad* n°. 111, *Publicatieblad* n°. 22) werd de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1920 gewijzigd, nader verhoogd en het eindcijfer der uitgaven daarvan nader vastgesteld op f 3 840 726,90.

Bij de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1923, voorloopig vastgesteld bij de verordening van 29 Mei 1922 (*Publicatieblad* n°. 30) werden de uitgaven geraamd op f 2 459 134, de ontvangsten op f 1 408 650, en de bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale geldmiddelen op f 980 484, terwijl de raming van de uit leening te verkrijgen gelden gesteld werd op f 70 000.

Bij verordening van 27 December 1922 (*Publicatieblad* n°. 82) werd de wenschelijkheid uitgesproken tot wijziging van de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1923. Deze wijziging heeft echter niet plaats gehad.

§ 3. *Belastingen.* In het verslagjaar kwam voor een gedeelte de belastingherziening, waarover in het vorige verslag sprake is, tot stand.

De ontwerp-verordening (bijlagen van de *Handelingen* van den Kolonialen Raad 1921/1922 n°. 22), 11 November 1921 bij den Kolonialen Raad ingediend, waarbij voorgesteld werd de bepalingen omtrent den loodsdienst en de loodsgelden te herzien, werd in het verslagjaar, hoewel belangrijk gewijzigd, door den Raad aangenomen. Deze verordening van 21 September 1922 (*P. B.* n°. 71) trad eerst in 1923 in werking, zoodat de hoogere baten, uit dit middel te verkrijgen, in het verslagjaar niet meer in de koloniale kas vloeiden.

Eveneens werd de verordening, waarbij het uitvoerrecht op mijnproducten werd verhoogd van 4 tot 6 pct., door den Kolonialen Raad aangenomen; maar ook deze verordening werd in 1922 niet afgekondigd.

Bij verordening van 8 December 1922 (*P. B.* n°. 70) werd de gedistilleerd-accijns verhoogd van f 1 tot f 1,20 per liter.

Bij verordening van 27 December 1922 (*P. B.* n°. 77) werd het tarief van invoerrechten van de volgende goederen verhoogd:

	van:	gebracht op:	
Aardappelen	f 1,—	f 2,—	per 100 K.G.
Aardewerk en porcelein .	10 pct.	15 pct.	van de waarde·
Beschuit (fijne)	10 „	15 „	„ „ „
Bron- en mineraalwater .	3 „	f 5,—	per H.L.
Glas en glaswerk . . .	10 „	15 pct.	van de waarde.
Muziekinstrumenten . .	3 en 10 pct.	15 „	„ „ „
Rijst	f 1,—	f 3,—	per 100 K.G.
Sigaretten	„ 0,10	„ 0,20	„ 100 stuks.
Suikerbakkerswerk . .	10 pct.	15 pct.	van de waarde·
Tabak	10 „	20 „	„ „ „
Thee	4 „	f 10,—	per 100 K.G.
Vruchten (geconfijt of in gemaakt	10 „	15 pct.	van de waarde.

De andere verhoogingen werden tot 1923 uitgesteld.

Tevens werd bij deze verordening afgeschaft de verplichting tot vaststelling van jaarlijksche prijscouranten ter berekening van de waarde van verschillende goederen bij invoer, terwijl het aantal vrijstellingen uitgebreid werd.

Bij verordening van 27 December 1922 (*P. B.* n°. 80) werd de Overdrachtsbelastingverordening 1908 gewijzigd door het overdrachtsrecht te verhoogen van 2 tot 2½ pct. en verviel artikel 14 der verordening, waarbij verminderd overdrachtsrecht werd geheven bij overdrachten binnen het jaar.

Bij verordening van 27 December 1922 (*P. B.* n°. 76), tot wijziging van de Gebruiksbelastingverordening 1908, werd met ingang van 1 Januari 1923 de belasting op automobielen en motorrijwielen belangrijk verhoogd en voor Curaçao gebracht op f 75 per jaar voor een automobiel en f 20 per jaar voor een motorrijwiel. Ook de vrijstelling van belasting voor automobielen, ingericht voor goederenvervoer en uitsluitend daarvoor gebruikt, is vervallen, terwijl de vermindering voor huurauto's eveneens ingetrokken werd.

De opbrengst van de belastingen was over de laatste 12 jaren als volgt:

over 1911	f 515 635
„ 1912	524 815
„ 1913	654 520
„ 1914	511 215
„ 1915	469 218
„ 1916	498 412
„ 1917	558 950
„ 1918	570 360
„ 1919	879 272
„ 1920	1 068 486
„ 1921	1 025 192
„ 1922	1 227 059

De belastingen brachten in 1922 f 1 227 059 op of f 390 929 meer dan de raming. Deze hoogere opbrengst is voor het grootste deel te danken aan de verhoogde gedistilleerd accijns, waarvan de opbrengst de raming met f 256 460 overtrof. De kohierbelastingen brachten f 89 307 meer op, dan waarmede bij de raming rekening was gehouden, hetgeen voornamelijk te danken is aan inhaling van achterstand bij de inkomstenbelasting. Ook de opbrengst van invoerrechten overschreed de raming met f 30 583.

In *Publicatieblad* n°. 55 is opgenomen het besluit van 30 October 1922, houdende vaststelling van de prijscourant ter berekening der invoerrechten op de eilanden Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba voor het jaar 1923.

Bijlage Q bevat eene opgave van de belastbare inkomens voor het belastingjaar 1921/1922.

§ 4. *Inkomsten van onderscheiden aard.* De raming bedroeg f 416 399, terwijl de opbrengst bedroeg f 522 380 of f 105 981 meer dan de raming. Deze hooge opbrengst is voornamelijk toe te schrijven aan:

a. de winst van de Curaçaosche Bank over het jaar 1921, welke f 52 092 meer bedroeg dan de raming;

b. de opbrengst van de posten voor draadlooze telegrafie, welke f 46 353 bedroeg of f 33 353 meer dan de raming; daartoe droeg het druk gebruik, dat gemaakt werd van het station op St. Martin, belangrijk bij;

c. de verhooging der porti, waardoor een hoogere opbrengst der posterijen werd verkregen van f 24 728;

d. het drukke scheepvaartverkeer, waardoor de loodsgelden f 75 709 opbrachten of f 15 484 meer dan de raming;

e. de huur der opslagplaatsen, welke in den loop van het jaar bij *P.B.* n°. 46 verhoogd werd; dit middel bracht f 10 023 op of f 5898 meer dan de raming;

f. de kosten van dienstverleening bij den in-, uit- en doorvoer van goederen, welke f 25 105 of f 6205 meer dan de raming opbrachten;

g. de huur van landsgronden en eigendommen, welke f 34 872 opbracht of f 11 947 meer dan de raming;

h. het uitvoerrecht op mijnproducten, hetwelk f 73 827 opbracht. Uitgevoerd werd 56 077 ton phosphorzure kalk, waarvan de waarde voor het eerste halfjaar voor berekening van het uitvoerrecht werd bepaald op f 40 per 1000 KG. en voor het tweede halfjaar op f 27 per 1000 KG.

Belangrijk minder dan de raming brachten op de kortingen op de inkomsten van ambtenaren en gepensionneerde ambtenaren, wegens pensioen, in verband met het feit, dat pensioenkortingen over 1921 en 1922 werden teruggegeven, en voor zooveel mogelijk op de verschillende eilanden van de ontvangsten afgetrokken. Dit middel bracht op f 2546, terwijl de raming f 50 000 bedroeg.

Aangezien de oude voorraad katoen nog niet verkocht was en geen nieuwe voorschotten verleend waren, had geen terugbetaling plaats op verleende voorschotten, tot aanmoediging van den katoenbouw.

Onderstaande staat geeft een overzicht van de opbrengst van de inkomsten van onderscheiden aard, na aftrek van de ontvangsten, geboekt ten bate van ,,Alle andere Ontvangsten'', over de laatste 12 jaren:

in 1911	f 183 748
,, 1912	,, 185 081
,, 1913	,, 168 970
,, 1914	,, 150 435
,, 1915	,, 187 460
,, 1916	,, 224 007[1])
,, 1917	,, 229 364
,, 1918	,, 276 830
,, 1919	,, 321 402
,, 1920	,, 409 258
,, 1921	,, 407 380
,, 1922	,, 495 441

In het *Publicatieblad* n°. 74 is opgenomen het besluit van 15 December 1922 ter uitvoering van art. 2 der zoutverordening 1908.

§ 5. *Comptabiliteit.* In *P.B.* nos. 20 en 43 zijn opgenomen de besluiten van 13 Mei 1922 en van 25 Augustus 1922 tot aanvulling van het besluit van 19 December 1904 (*P.B.* n°. 70), regelende het verleenen van voorschotten uit de koloniale kas.

§ 6. *Hypotheken en eigendomsovergangen.* Ten kantore van den hypotheekbewaarder op Curaçao werden 150 akten overgeschreven.

Voor verdere bijzonderheden aangaande deze akten wordt verwezen naar bijlage **R** en voor de verrichtingen van de Curaçaosche hypotheekbank naar § 2 van hoofdstuk N.

Op de overige eilanden hadden de navolgende transacties betreffende hypotheken en eigendomsovergangen plaats:

	Overgeschreven akten gedurende 1922.	Hypotheken			
		Bestaande op ultimo December 1921.	Bijgekomen in 1922.	Doorgehaald in 1922.	Blijven bestaan op ultimo December 1922.
Aruba	69	f 283 195	f 8 560	f 10 220	f 281 535
Bonaire	31	154 807	48 996	196	203 607
St. Martin	16	80 547	11 000	16 500	75 047
St. Eustatius	12 [2])	132 008	3 915	374	135 549
Saba	7	9 856	—	—	9 856
		f 660 413	f 72 471	f 27 290	f 705 594

[1]) Verkoop van het stoomschip *Prinses Juliana* niet medegerekend.

[2]) Het cijfer van op 31 December 1921 bestaande hypotheken, in het vorig verslag vermeld, was onjuist; thans is het juiste bedrag opgenomen.

§ 7. *Domein. Curaçao.* In het tweede en derde district werd de verdere huur opgezegd van respectievelijk 19 en 12 perceelen, gezamenlijk groot 251 495 H.A. en 13 355 H.A., terwijl er in die districten respectievelijk 28 en 15 nieuwe huurovereenkomsten werden aangegaan, betreffende perceelen gezamenlijk groot 35,06 H.A. en 102,975 H.A. In het vierde en vijfde district zegden 21 personen vrijwillig de verdere huur van hun terreinen op, 1 perceel in het vierde district ter grootte van 1 H.A. en 20 perceelen in het vijfde district tot een gezamenlijke grootte van 47.65 H.A.; ontruiming krachtens vonnis van den kantonrechter had niet plaats.

In het 4de district werden 3 perceelen aan nieuwe huurders uitgegeven tot een gezamenlijke grootte van 4.40 H.A.; in het 5de district 13 perceelen tot een gezamenlijke grootte van 22.40 H.A.

Tegen het vernielen van het houtgewas op het domein werd streng gewaakt.

Aruba. In de Oranjestad werden 2 stuks Gouvernementsgrond in eigendom afgestaan voor woningbouw, ter grootte van 139.86 c.A. en 203.34 c.A., terwijl voor het vergrooten van een bestaand erf afgestaan werd een stuk grond, groot 32 c.A.

Van bestaande huurovereenkomsten hadden 12 overdrachten plaats.

Voor woningbouw in de buitendistricten werden in huur afgestaan 10 stuks domeingrond, alle van geringe uitgestrektheid (minder dan 1 are).

Politie en boschwachters waakten tegen vernieling van het houtgewas op het domein.

Bonaire. Gedurende het verslagjaar werden geen gronden in huur uitgegeven. Er werden 2 huurovereenkomsten van domeingronden ingediend.

Voor het bouwen van huizen werden 7 perceelen in eigendom afgestaan; in het eerste district 5 stuks, groot respectievelijk 412, 100, 400, 408 en 32 c.A.; in het tweede district een stuk, groot 400 c.A., en in het derde district een stuk, groot 462 c.A. Het wederrechtelijk kappen van mangroveboomen op het domein Lac, in het 2de district, werd in het verslagjaar streng tegengegaan. De grensscheidingen tusschen particuliere terreinen en het domein, werden behoorlijk opengekapt ter vergemakkelijking van een betere contrôle.

In het 3de district in de buurt van Tankie Maraka, alwaar vernieling van het houtgewas op domeingronden veel voorkwam, werd in het verslagjaar een boschwater gestationneerd.

St. Martin. Het oude schoolgebouw in Little bay werd omgebouwd in een armhuis; er werd een regenbak bijgebouwd.

De voorgenomen verkoop van het op Fransch gebied liggend deel van ,,Belvedère'' heeft nog niet plaats gehad. Op het landgoed ,,Belvedère'' werden 162,05 acres aan 58 kleine landbouwers verhuurd.

De opbrengst aan huren was in het verslagjaar f 955,50.

St. Eustatius. Aan 75 kleine landbouwers was in totaal 90 H.A. (225 acres) domeingrond in huur afgestaan.

De op St. Eustatius gestationneerde hulplandbouwkundige nam voor weidegrond domeingrond in gebruik. Voor woningbouw in het stadsdistrict werden afgestaan 12 kavelingen ter grootte van 6 acres.

De opbrengst aan huren was in het verslagjaar f 497,35.

Saba. Op dit eiland was de huuropbrengst f 5.

Bijlage S geeft een overzicht van de verhuurde en verpachte gronden, van de verdeeling van die gronden naar de oppervlakte en van de betaalde en verschuldigde huurpenningen op Curaçao, Aruba en Bonaire.

Mededeelingen omtrent de watervoorziening, putten en dammen zijn opgenomen in hoofdstuk B, § 5, en in hoofdstuk J.

M.

VERORDENINGEN OMTRENT AMBTENAREN.

In *P.B.* n°. 5 is eene regeling vastgesteld tot toekenning gedurende het jaar 1922 van duurtebijslag.

In *P.B.* n°. 12 is opgenomen de verordening van 2 December 1921, tot het wederom openstellen voor ambtenaren van de gelegenheid tot het voor pensioen geldig maken van diensttijd, als bedoeld bij art. 2 van de verordening van 14 October 1918 (*P.B.* n°. 64).

In *P.B.* nos. 13 en 44 zijn opgenomen de Koninklijke besluiten van 13 Februari 1922 en van 3 Juli 1922, tot nadere wijziging van het besluit van 19 Mei 1917 (*P.B.* n°. 25), houdende bepalingen betreffende den geneeskundigen raad van het Departement van Koloniën.

In *P.B.* n°. 47 is opgenomen de beschikking van 20 September 1922, n°. 937, betreffende het niet toekennen van duurtebijslag aan personen, die na 15 September 1922 benoemd zouden worden.

In *P.B.* n°. 50 is opgenomen de verordening van 22 April 1922, tot wijziging van de verordening van 24 Juli 1920 (*P.B.* 1920, n°. 39), tot verhooging van de Curaçaosche pensioenen.

In *P.B.* n°. 51 is opgenomen de verordening van 22 April 1922, tot wijziging en aanvulling van de verordening van 13 December 1898 (*P.B.* 1899 n°. 8), houdende vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao en aan hunne weduwen en weezen.

In *P.B.* n°. 52 is opgenomen de verordening van 22 April 1922, tot wijziging en aanvulling van de verordening van 16 Juli 1867 (*P.B.* 1868 n°. 2), houdende vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao en aan hunne weduwen en wettige of gewettigde weezen.

In *P.B.* n°. 72 is opgenomen het Koninklijk besluit van 30 September 1922, tot wijziging van artikel 3 van het Koninklijk besluit van 19 October 1918 (*P.B.* 1919 n°. 1), regelende de toekenning van eene toelage aan gewezen Nederlandsche ambtenaren en onderwijzers, wegens de vervulling in Suriname of in Curaçao van een koloniaal ambt.

In *P.B.* n°. 72 is opgenomen de beschikking van 11 December 1922 n°. 1221, houdende vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren van den loodsdienst in de kolonie Curaçao.

N.

HANDEL, NIJVERHEID EN LANDBOUW.

§ 1. *Handel en scheepvaart.*

Curaçao. Vergelijkt men de eindcijfers van den invoer over de jaren 1921 en 1922, dan blijkt het, dat in het laatste jaar voor een waarde van f 1 481 326 meer is ingevoerd dan in 1921. Eene vergelijking van de artikelen afzonderlijk wijst uit, dat, hoewel de hoeveelheden in het algemeen meer bedragen dan in 1921, de waarde van onderscheiden artikelen daarentegen lager is, hetgeen opgehelderd wordt door de omstandigheid, dat de leveringsprijzen in het verslagjaar teruggeloopen zijn.

Tot de verhooging van het eindcijfer van den invoer over 1922 heeft voornamelijk bijgedragen de grootere invoer van onderstaande artikelen, zooals blijkt uit de daarnaast gestelde vergelijkende cijfers.

	1922	1921	meer
Jenever .... f	73 490 f	34 002 f	39 488
Ander gedistilleerd ...	131 640	102 885	28 755
Stroohoeden	66 150	41 654	24 496
Bewerkt ijzer	34 174	13 806	20 368
Manufacturen	956 540	781 209	175 331
Ruwe olie [1])	8 884 747	7 344 522	1 540 225
Runderen	102 110	68 915	33 195
Schoenen	187 668	105 060	82 608
Steenkolen [1])	537 886	236 917	300 969
Gezouten vleesch	61 683	39 016	22 667
Alle andere goederen	2 756 068	1 592 782	1 163 286

Tegenover den vermeerderden invoer van bovenstaande artikelen valt op te merken, dat, zooals onderstaande cijfers aangeven, de waarde van de volgende artikelen in het verslagjaar beduidend zijn teruggeloopen:

	1921	1922	minder
Boonen en erwten ...... f	112 198 f	56 711 f	55 487
Cement	61 563	17 930	43 633
Hoedenstroo	123 300	74 678	48 622
Timmerhout	163 568	70 770	92 798
Maïs	104 836	56 697	48 139
Maïsmeel	443 123	265 790	177 333
Machinerieën voor fabrieksnijverheid	2 354 903	950 441	1 404 462
Parfumerieën	82 101	50 110	31 991
Rijst	46 949	26 816	20 133
Varkenskoppen en spek	73 736	50 838	22 898
Verduurzaamde levensmiddelen	259 089	225 264	33 825

Bedroeg de waarde van de uit het moederland in 1921 ingevoerde goederen f 1 246 740, in 1922 is zij gedaald tot f 980 178, een vermindering alzoo van f 266 562.

In 1922 heeft de totale waarde van de uitgevoerde goederen die van 1921 overtroffen met f 1 135 489, hetgeen voornamelijk toe te schrijven is aan den verhoogden uitvoer van de volgende artikelen, blijkens de onderstaande cijfers:

	1922	1921	meer
Dividivi .... f	25 428 f	12 615 f	12 813
Stroohoeden	408 249	359 917	48 332
Oranjeschillen	44 730	23 028	21 702
Zout	78 914	27 350	51 564
Residu	5 523 312	5 333 220	190 092
Petroleum	1 393 438	828 470	564 968
Gasöline	3 294 702	1 553 760	1 740 942
Gasolie	35 910	——	35 910

---

1) De hoeveelheden, in tonnen uitgedrukt, van deze twee artikelen was als volgt:

	1922	1921	meer:
Ruwe olie	292 311	207 656	84 655
Steenkolen	32 245	11 124	21 121

De hoeveelheden uitgevoerde olieproducten bedroegen als volgt:

		1922	1921	meer
Residu	Ton	269 421	167 080	102 341
Petroleum	L.	12 851 422	5 020 424	7 830 998
Gasoline	L.	15 092 786	4 808 730	10 284 056
Gasolie	Ton	1 056	—	1 056

Tegenover deze toeneming valt bij onderstaande artikelen de volgende verlaging te constateeren:

	1921.		1922.		Minder.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Phosphorzure kalk	Ton 60872	f 1816461	56078	f 1797604	4794	f 18857
Benzine	Ton 6013	1202581	—	—	6013	1202581
Steenkolen	—	1238870	—	987324	—	251546

De uitgevoerde hoeveelheid steenkolen beliep over:

1922	35 291 ton
1921	28 156 ,,
alzoo meer in 1922	7 135 ton.

Voor de berekening van de uitvoerrechten is de waarde van uit het mijnveld Santa Barbara uitgevoerde phosphorzure kalk bepaald over het eerste en tweede halfjaar 1922 respectievelijk op f 40 en f 27 per 1000 K.G.

De waarde van de naar het moederland uitgevoerde goederen, die in 1921 f 74 286 beliep, is in 1922 gestegen tot f 90 131, hetgeen beteekent eene vermeerdering van f 15 845.

De doorvoer, die in 1921 55 026 ton bedroeg, is in 1922 toegenomen met 12 697 ton. Deze toeneming is een gevolg van den eenigszins verbeterden handelstoestand in de omliggende republieken, met name in Venezuela, van waar uit ruimere hoeveelheden koffie langs de haven van Curaçao zijn vervoerd.

Onderstaand vergelijkend staatje geeft aan, dat het aantal stoomschepen, dat in de haven van Curaçao in 1922 is binnengekomen, vermeerderd is met 292, terwijl de netto-inhoud is gestegen met 709 667 M³.

	Aantal	Netto-inhoud in M³.
1922	1182	3 035 063
1921	890	2 325 396
Vermeerdering	292	709 667

In 1922 is het aantal binnengevallen zeilschepen toegenomen met 69, daarentegen is de netto-inhoud van deze schepen afgenomen met 55 738 M³., blijkende uit ondervolgende vergelijkende cijfers:

	Aantal	Netto-inhoud in M³.
1922	1241	154 631
1921	1172	210 369
meer	69	minder 55 738

De toeneming van het aantal zeilschepen wordt verklaard door de omstandigheid, dat in den loop van 1922 een 76-tal Venezolaansche open bootjes, die de parelvisscherij uitoefenen, op hun doorreis naar de kust van Columbia de haven van Curaçao hebben aangedaan om te proviandeeren.

Met betrekking tot de vaart, die onze Curaçaosche schoeners tusschen de haven van Curaçao en Maracaibo onderhielden tot vervoer voornamelijk van doorvoergoederen, valt op te merken, dat deze vaart geheel is gestaakt moeten worden, doordien de stoomvaartlijnen, die thans op Maracaibo varen, alle vracht tot zich hebben getrokken.

Het aantal te Willemstad aangebrachte en vandaar vertrokken reizigers bedroeg onderscheidenlijk 9808 en 8831, tegen 9459 en 9768 in 1921.

Overige eilanden.

Aruba. Zoowel handel als scheepvaart waren in het verslagjaar kwijnend.

In 1922 werden goederen ingevoerd tot een gezamenlijke waarde van f 426 998, tegen f 615 464 in 1921 of f 188 466 minder.

In het verslagjaar werden meer meststof, geiten- en schapenvellen en wol dan in 1921 uitgevoerd. Deze grootere uitvoer dient toegeschreven te worden aan heel toevallige omstandigheden, daar de prijzen, die in het buitenland voor die artikelen betaald werden, in 1922 niet hooger, althans niet beduidend hooger waren dan in 1921. In den regel betrof de uitvoer voorraden, op Aruba aanwezig, waarmede men op den duur niet wilde blijven zitten. De waarde van den uitvoer bedroeg f 226 612, tegen f 266 815 in 1921 of f 40 203 minder.

Het scheepvaartverkeer verminderde in het verslagjaar; zoowel het aantal schepen als de inhoud er van was minder: 316 vaartuigen met 47 823 M³. netto-inhoud bezochten het eiland, tegen 320 vaartuigen met 49 843 M³. netto-inhoud in 1921. Bovendien deden 5 stoomschepen, met een inhoud van 4575 M³. Aruba aan.

De eenige vaste vaart bestond tusschen Curaçao en Aruba. Wel vertrokken de op Aruba tehuis behoorende schepen van tijd tot tijd ook naar andere landen, maar van een geregeld verkeer met deze landen was geen sprake.

Zooals in het vorig verslag reeds vermeld, bestond het verkeer met Curaçao hoofdzakelijk uit het over en weer brengen van Arubiaansche arbeiders, werkzaam bij de phosphaatmaatschappij te St. Barbara, en het vervoeren van grind en zand naar Curaçao. Overigens hadden de schepen niet veel lading over te brengen en was de vracht vrij laag.

De dam, waarvan in het vorig verslag sprake is, werd in het verslagjaar voltooid en beantwoordde volkomen aan zijn doel. Veel zand, dat achter dien dam was blijven zitten, zou bij het ontbreken daarvan een uitweg naar de Paardenbaai hebben gevonden.

Bonaire. Handel en scheepvaart bepaalde zich in het verslagjaar voornamelijk tot verkeer met Curaçao.

De ingevoerde artikelen werden van Curaçao of van het buitenland via Curaçao ontvangen. Met uitzondering van zout, hetwelk direct van Bonaire naar de plaats van bestemming werd uitgevoerd, werden alle andere uitvoerproducten naar Curaçao of via Curaçao naar het buitenland verzonden.

De waarde van den invoer bedroeg in het verslagjaar f 392 639, tegen f 479 841 in 1921 of f 87 202 minder; dit moet hoofdzakelijk toegeschreven worden aan geringer invoer van maïsmeel (in 1921 voor een waarde van f 76 163 en in 1922 van f 16 234).

De waarde van uitvoer bedroeg f 155 448, tegen f 188 885 in 1921 of f 33437 minder; hoofdzakelijk te wijten aan geringeren uitvoer van aloëhars.

De voornaamste uitgevoerde producten waren: aloëhars, dividivi, geitenvellen, houtskool, kleinvee, mest, stroohoeden, kalk, baksteenen en zout.

Het scheepvaartverkeer ging in het verslagjaar vooruit; zoowel het aantal schepen als de inhoud daarvan was grooter dan in het vorige jaar: 665 vaartuigen met 54 143 M³. netto-inhoud bezochten het eiland, tegen 616 vaartuigen met 51 073 M³. netto-inhoud in 1921. Bovendien deden 9 stoomschepen, met een inhoud van 28 736 M³., Bonaire aan.

St. Martin. De waarde van den invoer bedroeg in het verslagjaar f 243 278, tegen f 318 063 in 1921, of f 74 785 minder. De uitvoer was f 77 238 tegen f 67 711 in 1921, of f 9527 meer. Aan gezuiverd katoen werd in het verslagjaar uitgevoerd f 25 835 tegen nihil in 1921; daarentegen werd aan zout f 16 000 minder uitgevoerd.

Zoowel het aantal schepen, die het eiland aandeden, als de inhoud was grooter; 323 vaartuigen met 32 860 M³. netto-inhoud bezochten het eiland, tegen 313 vaartuigen met 30 248 M³. netto-inhoud in 1921.

Een stoomschip van 4698 M³. bezocht het eiland.

St. Eustatius. De waarde van den invoer bedroeg f 85 918 tegen f 132 853 in 1921, of f 46 935 minder; de uitvoer was f 13 443 tegen f 62 190 in 1921, of f 48 747 minder.

Het aantal aangekomen vaartuigen en de inhoud daarvan waren grooter. 219 vaartuigen met 20 181 M³. netto-inhoud bezochten het eiland, tegen 211 vaartuigen met 19 423 M³. netto-inhoud in 1921.

Saba. De waarde van den invoer bedroeg f 130 494 tegen f 159 718 in 1921, of f 29 224 minder; de uitvoer was f 16 587 tegen f 20 804 in 1921 of f 4217 minder, te wijten aan minder uitvoer van kantwerk.

Het aantal aangekomen vaartuigen en de inhoud daarvan waren grooter: 155 vaartuigen met 19 716 M³. netto-inhoud bezochten het eiland, tegen 85 vaartuigen met 14 256 M³. netto-inhoud in 1921.

Geheele kolonie. De volgende cijfers mogen een overzicht geven van den omvang van den invoer uit en van den uitvoer naar het buitenland van elk der eilanden van de kolonie afzonderlijk in 1921 en 1922:

	Invoer:		Uitvoer:	
	1921.	1922.	1921.	1922.
Curaçao	f 17 318 296	f 18 799 622	f 12 689 685	f 13 825 174
Aruba. . . : . .	615 464	426 998	266 815	226 612
Bonaire	479 841	392 639	188 885	155 448
St. Martin	318 063	248 278	67 711	77 238
St. Eustatius . . .	132 853	85 918	62 190	13 443
Saba	159 718	130 494	20 804	16 587
Tezamen.	f 19 024 255	f 20 078 949	f 13 296 090	f 14 314 502

De waarde van den in- en uitvoer was derhalve f 1 054 714 en f 1 018 412 meer dan die in het voorgaand jaar.

De doorvoer beliep 68 325 ton, tegen 55 165 ton in 1921, alzoo eene vermeerdering van 13 160 ton.

Uitvoerige gegevens betreffende den in-, uit- en doorvoer van de verschillende eilanden der kolonie zijn opgenomen in de bijlagen U tot en met IJ.

Blijkens bijlage Z werden de 6 eilanden der kolonie door 4116 schepen, met een netto-inhoud van 3 402 426 M³., bezocht.

Het aantal schepen, dat de verschillende havens bezocht, bedroeg 505 meer en de inhoudsmaat daarvan was 691 640 meer dan in 1921.

Bijlage T bevat eene opgave van de in de kolonie tehuis behoorende schepen.

§ 2. *Bankwezen.*

De Curaçaosche Bank. De directie hield in 1922 18 vergaderingen, terwijl eveneens verschillende zaken per circulaire werden afgedaan.

De werkzaamheden van de Bank bestonden voornamelijk in het afgeven van wisselbrieven en het disconteeren van wissels en ander handelspapier.

De wisselkoers ten opzichte van Nederland bleef constant. De hoogste koers was 101 pct. (Februari 1922) en de laagste 100½ pct. (Januari 1922). Gedurende het laatste halfjaar bleef de koers op 100¾ pct. gehandhaafd. Tot dien standvastigen koers werkte het feit mee, dat in 1922 een veel geringer bedrag dan in 1921 aan Gouvernementswissels moest worden overgenomen voor door Nederland aan deze kolonie over te maken subsidie. In 1922 beliep dat bedrag f 800 000 tegen f 1 270 000 in het jaar te voren.

Bovendien kon steeds over voldoende kasmiddelen worden beschikt, om in de behoefte van het Gouvernement te voorzien en bestond geen noodzaak het tegoed in het buitenland plotseling te realiseeren.

Bij het vaststellen van den dollarkoers werd als uitgangspunt genomen een vaste middenkoers op Nederland van het beginsel uitgaande, dat, waar dezelfde gouden en zilveren munten in Nederland en in de kolonie wettige betaalmiddelen zijn en overmaking van deze munten steeds plaats kon hebben, nieuwe invoer daarvan zooveel mogelijk moest worden tegengegaan, vooral waar in de kolonie een voldoende hoeveelheid aanwezig was.

Bij de stabilisatie van den Nederlandschen guldenkoers volgde de dollar de koersen van Amsterdam; waar deze niet vast waren, hadden er hier voortdurend rijzingen en dalingen van den dollarkoers plaats. De hoogste koers was f 2,74 (Januari 1922) en de laagste f $2,51^{75}$ (December 1922).

Aan het Gouvernement werden rentelooze voorschotten verleend varieerende tusschen f 353 000 (October 1922) en f 272 000 (Februari 1922), terwijl het gemiddelde f 317 000 bedroeg. Tegen een matige rente van 5 pct. 's jaars beteekent dit feitelijk eene besparing voor het Gouvernement van bijna f 16 000.

De schuld van het Gouvernement aan de Bank bedroeg op 1 Januari 1922 rond	f	334 000
Geleend werd in 1922 een bedrag van		851 000
Door agentschappen van de Bank te New-York werd voor levering aan en andere vorderingen op het Gouvernement betaald		15 000
Totaal	f	1 200 000
waarvan afgelost is		871 000
zoodat de schuld op ultimo December 1922 bedroeg	f	329 000

De aflossing geschiedde voor f 800 000 met zeven-dagenzicht-wissels tegen het Departement van Koloniën.

De Bank nam deze wissels steeds à pari of boven pari over, zoodat het Gouvernement bij het overmaken van de subsidie geen verlies geleden heeft.

Het bankbiljetten-kapitaal klom van f 1 174 700 op ultimo December 1921 tot f 1 236 072,50 op ultimo December 1922. De ondervolgende staten geven een overzicht onderscheidenlijk van de percentsgewijze verhouding tusschen het aantal en het bedrag der uitgegeven bankbiljetten in vergelijking met de twee voorafgaande jaren en van den toestand van het circulatiewezen op 31 December 1922.

Waarde.	Stuks.			Bedrag.			Percentsgewijze verhouding.		
	31 Dec. 1922.	31 Dec. 1921.	31 Dec. 1920.	31 Dec. 1922.	31 Dec. 1921.	31 Dec. 1920.	31 Dec. 1922.	31 Dec. 1921.	31 Dec. 1920.
f 250,—	398	399	399	f 99 500,—	f 99 750,—	f 99 750,—	8,05	8,49	6,50
100,—	1 267	995	1 000	126 700,—	99 500,—	100 000,—	10,25	8,47	6,52
50,—	7 681	6 483	7 761	384 050,—	324 150,—	388 050,—	31,07	27,59	25,29
25,—	13 568	14 483	15 504	339 200,—	362 075,—	387 600,—	27,44	30,82	25,27
10,—	14 606	11 890	15 815	146 060,—	118 900,—	158 150,—	11,82	10,12	10,31
5,—	23 320	22 334	33 198	116 600,—	116 670,—	165 990,—	9,43	9,94	10,82
2,50	5 335	13 272	64 097	13 337,50	33 180,—	160 242,50	1,08	2,83	10,44
1,—	10 625	20 475	74 459	10 625,—	20 475,—	74 459,—	0,86	1,74	4,85
Tezamen . .	76 800	91 331	212 233	f 1 236 072,50	f 1 174 700,—	f 1 534 241,50	100,—	100,—	100,—

TOESTAND CIRCULATIEWEZEN CURAÇAOSCHE BANK 31 DECEMBER 1922.

In omloop zijnde bankbiljetten	f 1 178 122,50
Goud	250 676,30
Zilver	415 650,50
Vordering op het Gouvernement	329 166,83
Contante waarde, direct opeischbare Rekening Courant saldi banken	365 168,69^5
Bankbiljetten in omloop	1 178 122,50

MUNTVOORRAAD.

Goud	f 250 676,30		
Zilver	415 650,50		
		f 666 326,80	
of f 430 702,30 meer dan de verplichte dekking.			
Vordering op het Gouvernement		329 166,83	
Rekening courant saldi direct opvorderbaar bij Nederlandsche en Amerikaansche banken	f 719 594,24		
(af) Getrokken wissels	354 425,54^5		
		365 168,69^5	
			1 360 662,32^5

Het kassaldo op ultimo December 1922 bestond uit:

Nederlandsche tienguldenstukken	f 250 040,—
Getarifeerde vreemde gouden muntstukken	636,30
Nederlandsche zilveren munten	415 650,50
Bankbiljetten	57 950,—
Pasmunt	29 350,55^5
	f 753 627,35^5

Onder dit saldo is begrepen het bedrag, dat aan specie aanwezig moet zijn voor dekking ad 1/5 van het bankbiljetten-kapitaal boven vermeld.

In het verslagjaar bleek het streven van de Bank wederom gericht op de grootst mogelijke liquiditeit. Het verschil tusschen bankbiljetten in omloop en niet-rentegevend actief, bestaande uit kasmiddelen en renteloos voorschot aan het Gouvernement, was ten hoogste f 198 000 en ten minste f 28 000, terwijl het overschot bestond in rekening-courant saldi bij soliede banken deels in Nederland, deels in New-York, op ultimo December 1922 te zamen bedragende f 719 594,24.

Dat een circulatie op een dergelijke basis niet winstgevend kan zijn, is vanzelfsprekend, doch deze bank heeft zich dit offer te getroosten in het algemeen belang. Op Curaçao zelf valt weinig krediet te verleenen en er zijn hier eigenaardige risico's aan verbonden.

Een particuliere circulatiebank zou wellicht haar werkingssfeer uitstrekken tot buiten de kolonie, wat deze bank niet doen kan, doch zij kan de voldoening smaken, dat hare bankbiljetten door het publiek volkomen gelijk gesteld worden met metaal.

Om het koloniaal belang te behartigen heeft de bank evenwel aan hare zaken op de Nederlandsche Bovenwindsche eilanden, hoewel deze weinig winstgevend zijn, eenige uitbreiding gegeven, o. a. door aanstelling van een vertegenwoordiger op het eiland St. Eustatius en het invoeren van een speciale code tot aanvraag van wissels; vooral werd met deze uitbreiding beoogd, mede te werken om aldaar een beteren toestand in het muntwezen te scheppen, waarin zij dan ook vrijwel geslaagd is.

Aan wissels op Nederland en New-York werd in 1922 onderscheidenlijk f 870 600,64 en $ 90 184,80 verkocht of wel ruim f 59 000 en $ 110 000 minder dan het jaar te voren.

Aan wissels op korten termijn werd gedurende 1922 opgenomen een bedrag van f 13 000 en afbetaald f 18 000.

Op acceptatiën werd afbetaald f 38 850 en op hypotheken f 8621,93, terwijl op 6 nieuwe acceptatiën uitgekeerd werd een totaal-bedrag van f 31 000 en wegens 2 nieuwe hypotheken uitbetaald f 5000.

Een hypothecaire inschrijving is wegens voldoening der schuld doorgehaald.

Een saldo, groot f 8600, wegens krediet ten behoeve van de nijverheid verleend, werd in 1922 aangezuiverd, terwijl een nieuw krediet voor de nijverheid is verstrekt tot een bedrag van f 6800.

In den rentevoet is in 1922 geen verandering gebracht.

Van de zuivere winst ad f 14 977,93 werd een bedrag van f 2500 overgebracht op een nieuwen post „Aanschaffingskosten van bankbiljetten", ten einde hieruit eventueele aanschaffingskosten van nieuwe bankbiljetten te kunnen bestrijden, terwijl het restant, ten bedrage van f 12 477,93 in de koloniale kas gestort wordt.

Bijlage **AA** bevat den balansstaat op ultimo December 1922, welke verkort hieronder weergegeven wordt.

Debet.

Kasrekening	f 753 627,35^5
Gedisconteerde wissels	74 077,61
Hypotheekrekening	137 145,16
Landbouw- en nijverheidkrediet	7 250,—
Rekening-courant saldi bij diverse banken	719 594,24
Gouvernement van Curaçao	329 166,83
Diverse rekeningen	11 388,18^5
	f 2 032 249,38

Credit.

Kapitaalrekening	f 350 000,—
Reservefonds	52 985,25
Reserverekeningen	17 500,—
Bankbiljettenrekening	1 236 072,50
Getrokken wissels	354 425,54^5
Diverse rekeningen	21 266,08^5
	f 2 032 249,38

De Curaçaosche Hypotheekbank.

De bekendgemaakte balans van deze instelling over 1922 is als volgt:

Debet.

Uitstaande hypotheken ulto. 1921	f 1 516 657,—	
Verleende hypotheken in 1922	169 300,—	
	f 1 685 957,—	
Afgeschreven hypotheken in 1922	143 159,—	f 1 542 798,—

Uitstaande interesten ulto. 1921	f 52 849,—	
Interesten op hypotheken enz.	105 846,—	
	f 158 695,—	
Afbetaalde interesten	97 289,—	
		f 61 406,—
Cassa-rekening op ulto. 1922		5 577,—
Het bankgebouw		5 000,—
Huizen van de instelling		24 380,—
In te vorderen huurpenningen		125,—
Dubieuse debiteuren		128 037,—
Pandrechtschulden		53 671,—
Surinaamsche Bank		781,—
Maduro's Bank		25 596,—
		f 1 847 371,—

Credit.

Kapitaal		f 200 000,—
Reservekapitaal		200 000,—
Extra-reservefonds		16 740,—
Geconsigneerde gelden		580,—
Dubieus kapitaal		128 037,—
Niet opgevorderde dividenden		1 600,—
Diverse crediteuren op ulto. December 1921	f 1 267 782,—	
In administratie ontvangen gelden	131 732,—	
	f 1 399 514,—	
Afbetaald kapitaal	139 882,—	
		1 259 632,—
Interesten over 1921 en 1922	f 71 232,—	
Uitbetaalde interesten	65 254,—	
	f 5 978,—	
Vooruitbetaalde interesten	12,—	
		5 990,—
Saldo winst- en verliesrekening op 31 Dec. 1922		34 792,—
		f 1 847 371,—

Van de gemaakte winst over 1921, bedragende f 43 338, werden f 32 000 aan dividenden, f 800 als vergoeding aan den voorzitter en f 800 als gratificatie aan de ambtenaren uitgekeerd en f 2560 wegens inkomstenbelasting aan het Gouvernement betaald; het overschietende of f 7178 werd overgebracht op een extra-reservefonds.

Gedurende het verslagjaar werden 41 aanvragen tot het bekomen van hypotheek ten gezamenlijke bedrage van f 169 300 toegestaan.

Een aandeel werd overgedragen.

Aan grondbelasting werd betaald f 105.

De Spaar- en Beleenbank. De balans van het 72ste huishoudelijk jaar van 1 Juli 1921 tot en met 30 Juni 1922, sloot met een eindcijfer van f 660 403.

De kosten van beheer en kleine benoodigdheden beliepen f 9825.

Op de panden, in de maanden Mei, November en December 1921 verkocht, waren aan kapitaal en interest schuldig f 2996; zij hebben bij verkoop opgebracht f 5863; voor de eigenaars bleef f 2889 over, terwijl de instelling een verlies leed van f 23.

Gedurende het huishoudelijk jaar werd een bedrag van f 30 060 op hypotheek uitgezet en f 24 983 aan hoofdsom, benevens f 23 432 aan interest afbetaald.

Op obligaties werden uitgezet f 4400 en afgelost f 8829, terwijl aan interest ontvangen werd f 1631.

Op panden werden beleend f 91 521, terwijl f 82 369 aan hoofdsom en f 7789 aan interest afbetaald werden.

Het saldo in kas bedroeg op ultimo Juni 1922 de som van f 56 267.

Gedurende het jaar werden er 607 nieuwe boekjes afgegeven en 292 afgesloten.

De stortingen waren verdeeld als volgt:

van f 0,50	tot f 2,50	230
,, 2,50	,, 5,—	342
,, 5,—	,, 10,—	582
,, 10,—	,, 25,—	1037
,, 25,—	,, 50,—	552
,, 50,—	,, 100,—	334
,, 100,—	,, 250,—	310
,, 250,—	,, 500,—	76
,, 500,—	en daarboven	48
	Te zamen	3511

Van de netto-winst, ten bedrage van f 9395, werd f 4680 uitgekeerd als dividend, en f 1800 als duurtebijslag aan de ambtenaren; een bedrag van f 623 werd gebracht op het reservefonds, dat door eene vergissing verleden jaar niet op het maximum werd gebracht, en het saldo ad f 2292 op het extra-reservefonds.

Dertien aandeelen werden overgedragen.

Maduro's Bank. Onderstaande staten geven een overzicht van den stand op 31 December 1922 van deze instelling.

Debet.

Aan effectenrekening	f 1 166 794,17
,, gewaarborgde leeningen	1 122 892,04
,, rekening-courant	1 562 933,96
,, te goed bij bankinstellingen	573 076,69
,, kasrekening	301 339,67
	f 4 727 036,53

Credit.

Per kapitaal	f 1 000 000,—
,, reservefonds	500 000,—
,, deposito's	3 155 593,08
,, reserve voor:	
opeischbare interesten	29 753,69
onvoorziene uitgaven en belastingen	41 689,76
	f 4 727 036,53

Hollandsche Bank voor West-Indië. Het kantoor te Willemstad dezer instelling heeft zich gedurende 1922 ook verder gunstig ontwikkeld en kan wederom op een vermeerdering der bij haar à deposito geplaatste gelden wijzen.

Het incassobedrijf breidt zich voortdurend uit, terwijl de omzet in buitenlandsche wissels, ondanks de voor den winkelstand nog steeds niet gunstige tijden, constant bleef.

De Bank verstrekte in 1922 op beperkte schaal handelskredieten aan prima firma's en bevorderde, voor zoover in haar vermogen lag, het handelsverkeer tusschen moederland en de kolonie.

Van hare spaarafdeelingen op Punda en Otrabanda werd een druk gebruik gemaakt; in vergelijking tot 1921 bleek het totaalbedrag der inlagen aan het einde van het verslagjaar verdubbeld te zijn.

Het nieuwe bankgebouw in de Heerenstraat voldoet geheel aan de daaraan gestelde eischen.

De weeskamer op St. Martin. Het bij de Hollandsche Bank voor West-Indië te Curaçao belegd kapitaal, bedroeg op 1 Januari 1923 met inbegrip van gekweekte rente

over 1922		f 2 595,58
Uitstaande hypotheken op St. Martin		800,—
Saldo in kas te St. Martin op 1 Januari 1922	f 97,72	
Ontvangen interesten op hypotheken	30,—	
Saldo in kas op 31 December 1922 te St. Martin		127,72
Te zamen		f 3 523,30

§ 3. *Nijverheid.*

Mijnwezen. Van 1 Januari af tot 28 Augustus was de chef van den mijnbouwkundigen dienst belast met de leiding van het Departement van Openbare Werken.

Daarna onderzocht hij de om Willemstad gelegen terreinen, met het oog op hunne geschiktheid voor de inrichting van eene watervoorziening van stad en haven. Eenige gebieden werden meer in het bijzonder bestudeerd. Hierna werden de bronnen van Hato onderzocht en kon een bevredigende verklaring voor de ontstaanswijze der bronnen gegeven worden. Het onderzoek werd daarna beperkt tot de uitvoerbaarheid van het plan om de haven van Curaçao van drink- en ketelwater te voorzien.

In samenwerking met het Departement van Openbare Werken werd een onderzoek ingesteld naar het voorkomen van tras op de plantage Koraal-tabak.

Mijnmaatschappij Curaçao. De uitvoer van phosphaat door de maatschappij in het verslagjaar was 56 078 000 K.G. of 4 794 000 K.G. minder dan in het jaar te voren.

De maatschappij voerde uit:

gedurende 1913	6 285 000	K.G.
,, 1914	15 431 000	,,
,, 1915	31 308 000	,,
,, 1916	14 468 000	,,
,, 1917	3 582 000	,,
,, 1918	——	
,, 1919	10 058 000	,,
,, 1920	61 440 000	,,
,, 1921	60 872 000	,,
,, 1922	56 078 000	,,

In de mijnen werd het geheele jaar door gewerkt en de verscheepte hoeveelheid phosphaat was ongeveer gelijk aan die van productie.

De werkzaamheden aan het oprichten van de machines voor het breken en voor het mechanisch behandelen en laden van phosphaat werden voortgezet.

Het machinehuis kwam gereed en met het mechanisch breken van phosphaat maakte men in October een aanvang.

Het uitbaggeren van den toegang van de Fuikbaai werd voortgezet; de diepte van het water aldaar was aanmerkelijk vermeerderd.

Gedurende het verslagjaar waren gemiddeld 560 arbeiders bij de onderneming werkzaam; ongeveer de helft daarvan waren Arubianen.

Arbeidskrachten waren in voldoende mate verkrijgbaar, doch het loon voor een goed werkman bleef aanzienlijk hooger dan vroeger, hetgeen voornamelijk te wijten was aan den hoogeren levensstandaard op het eiland.

Van de vergunning bij beschikking van den Gouverneur van 31 Januari 1919, n°. 136, verleend aan den heer L. J. M. Henriquez, tot uitvoer van de in de spelonken van Aruba aanwezige meststof, heeft genoemde heer ook in het verslagjaar geen gebruik gemaakt.

Aan het voornemen van de Aruba Goud-Maatschappij, om weer concessie aan te vragen tot het delven van goud, zilver en koper op Aruba, is nog geen uitvoering gegeven.

Hoedennijverheid. De opkoopprijs van gewone stroohoeden bleef gedurende het verslagjaar laag. Ofschoon de marktprijs niet bemoedigend was, bleef men in dezen tak van nijverheid toch ijverig werken.

In het verslagjaar werden uitgevoerd:

uit Curaçao 97 618 dozijn hoeden voor een waarde van f 408 249, tegen 77 291 dozijn hoeden voor een waarde van f 359 917 in 1921, of meer: 20 327 dozijn hoeden voor een waarde van f 48 332;

uit Aruba 30 785 dozijn hoeden voor een waarde van f 47 164, tegen 32 965 dozijn hoeden voor een waarde van f 95 663 in 1921, of minder: 2180 dozijn hoeden voor een waarde van f 48 499;

uit Bonaire 11 399 dozijn hoeden voor een waarde van f 49 306, tegen 13 343 dozijn hoeden voor een waarde van f 56 603 in 1921, of minder: 1944 dozijn hoeden voor een waarde van f 7297.

De gegevens over de leergangen voor strohoedenvlechten zijn verwerkt in hoofdstuk I, Onderwijs.

Pastoor Lamers meldde in zijn verslag, dat reeds in December 1921 aan alle vlechtscholen bericht werd, dat in Januari van het verslagjaar met vlechten voor rekening van de coöperatie gestaakt moest worden.

Slechts de voorraad in de laatste maanden van het jaar 1921 gevlochten, zou nog worden overgenomen en daarna alleen die hoeden, welke op uitdrukkelijke bestelling werden gevlochten.

Zoodoende werden er in 1922 in het geheel nog ontvangen 372 hoeden voor een bedrag van f 746.

Voor het overige hebben de werkzaamheden zich bepaald tot het zoeken van gelegenheden tot verkoop; deze waren echter zeer schaarsch, zoodat niet meer dan 2240 hoeden zijn verhandeld voor een bedrag van f 2597.

Een in het vorig jaar ontvangen bestelling, gedeeltelijk in 1922 uitgevoerd, heeft groot verlies ten gevolge gehad, daar de kooper, die zich blijkbaar vergist had bij zijn order, weigerde een gedeelte daarvan te behouden en de betaalde invoerrechten van den prijs der overige aftrok.

Aan debiteurs en consignatairs werd verzocht de zaken te regelen.

De Curaçaosche Vereeniging van hoedenvlechtsters „Arbeid Adelt" bleef zich in 1922 in de richting van hare statuten ontwikkelen.

Niettegenstaande er gedurende het geheele verslagjaar weinig vraag was naar fijne qualiteit hoeden, is de verkoop dier soort hoeden, die het meest door de leden der Vereeniging vervaardigd worden, niet ongunstig te noemen.

Het ledental groeide aan tot 185 op ultimo December 1922.

Verdere bijzonderheden omtrent de hoedennijverheid zijn vervat in de bijlagen **BB** tot en met **EE.**

Scheepsbouw. Het bedrijf op de scheepstimmerwerven stond in het verslagjaar bijna stil.

Op Curaçao werd op de Gouvernementswerf een twee-mast motorschoener gebouwd, metende 188,81 M³. bruto en 125,55 M³. netto.

Op Bonaire werden acht kleine barkjes gebouwd met een gezamenlijken inhoud van 39,39 tonnen.

Op St. Eustatius liep een sloep van stapel, terwijl te Simsonbaai (St. Martin) roeibooten voor de vischvangst gebouwd werden.

Zeebrieven. Op Curaçao werden 11, op Aruba 3, op Bonaire 16, op St. Martin 2 zeebrieven en op St. Eustatius en op Saba ieder 1 zeebrief gedurende het verslagjaar uitgereikt, terwijl in Nederland 4 voorloopige zeebrieven uitgereikt werden.

Visscherij. Dit bedrijf onderging ook in het verslagjaar geen veranderingen.

Zooals in het vorig verslag reeds vermeld, bleef de prijs van versche visch op Curaçao buitensporig hoog.

Voor de plaatselijke consumptie op Aruba was in het verslagjaar genoegzaam visch. De visschersvloot werd met een tweetal booten verrijkt. Terwijl in 1921 13 visscherpassen uitgereikt werden, bedroeg het aantal in het verslagjaar 22. De Aruba-Vischonderneming „Neptunus" heeft geen afgekoelde visch uitgevoerd. De uitvoer van gezouten visch bedroeg in het verslagjaar 1278 dozijn, tegen 1199 dozijn in 1921.

Op Bonaire voorzag de visscherij in de plaatselijke behoefte.

Op St. Martin voorzag het bedrijf niet alleen in de plaatselijke behoefte, men was ook in staat een deel via Marigot uit te voeren naar Guadeloupe.

Op St. Eustatius en Saba is de vischvangst van zeer geringe beteekenis.

Visscherijvoorschotten. In het verslagjaar werd van den eenigen voorschotnemer, van wien nog terugbetaling te verwachten was, f 55 in afkorting ontvangen. Ook dit jaar beliep zijn boot schade, zoodat hij tusschen Juni en September op zijn schuld niets kon afdoen.

Zoutwinning.

Curaçao. In het verslagjaar werd uitgevoerd 5 730 000 K.G. zout voor een waarde van f 78 914, tegen 2 756 000 K.G. voor een waarde van f 27 350 in 1921, of 2 974 000 K.G. en f 51 564 meer. Deze vermeerdering is toe te schrijven aan verhooging van den prijs in het buitenland. De uitvoer had voornamelijk plaats naar Columbia.

De geoogste hoeveelheid bedrog plus minus 4 200 000 K.G. Ook dit jaar werd niet op al de zoutplantages zout geoogst.

Een voorraad van ongeveer 5 millioen K.G. was op het einde van het jaar aanwezig.

Aruba. Het zout dat gewonnen werd, werd uitsluitend gebruikt bij het visschersbedrijf.

In het verslagjaar werd slechts 1500 K.G. zout uitgevoerd.

Bonaire. De uitvoer bedroeg in het verslagjaar 6 397 000 K.G., tegen 7 704 000 K.G. in 1921.

Van de zoutpannen ter Lage Westkust en die te Slagbaai kan het volgende gemeld worden:

Lage Westkust:	
In voorraad op 1 Januari	1 460 000 K.G.
Oogst	7 200 000 K.G.
	8 660 000 K.G.
Verkocht werd	5 400 000 K.G.
Bleef in voorraad eind December	3 260 000 K.G.
Slagbaai:	
In voorraad op 1 Januari	1 825 000 K.G.
Oogst	360 000 K.G.
	2 185 000 K.G.
Verkocht werd	997 000 K.G.
Bleef in voorraad eind December	1 188 000 K.G.

Zoowel gemalen als gewoon zout werd uitgevoerd. De uitvoer geschiedde hoofdzakelijk naar Cuba, Porto Rico en de Engelsche eilanden.

St. Martin. Uit de groote concessie werden 61 156 en uit de kleine concessie 22 915 vaten zout van 130 K.G. gegaard.

Niet alle voorradig zout werd geoogst, omdat de concessiehouders beweren voor al dat zout geen afzetgebied te kunnen vinden.

De tegenwoordige concessionarissen zijn niet kapitaalkrachtig genoeg om op een betere exploitatie te kunnen hopen.

Het ligt dan ook in de bedoeling om, wanneer in 1924 de concessies eindigen, door wijziging te brengen in de concessievoorwaarden, het niet-oogsten van rijp zout en de weinig intensieve exploitatie der pannen zooveel doenlijk te voorkomen.

Op verschillende Britsche en Fransche West-Indische eilanden kwamen nieuwe of verhoogde invoerrechten op vreemd zout tot stand, hetgeen de uitvoermogelijkheid van St. Martinsch zout zeer verminderde.

De uitvoer bedroeg 6 332 000 K.G. tegen 7 344 000 K.G. in 1921.

Waterwerken (Curaçao). De distillatie-inrichting heeft in het verslagjaar niet gewerkt. Van de pijpleiding werd gebruik gemaakt voor de levering van putwater. Het bedrijf leverde resultaten op, welke iets minder ongunstig zijn, dan in het vorige jaar.

Electrische inrichting (Curaçao). Het dradennet van deze inrichting werd naar behoefte uitgebreid ook tot de omstreken van de stad. In het verslagjaar werden 1043 nieuwe lichten aan de geleiding aangesloten.

Het aantal lichtpunten bedroeg op het einde van het verslagjaar 5804.

In de straatverlichting werd met 319 lichtpunten voorzien.

IJsfabriek (Curaçao). Gedurende het verslagjaar werd een nieuwe reservemachine ontvangen en opgesteld. De capaciteit van de oude machine werd vergroot. De plaatselijke omzet bleef gedurende het verslagjaar gering. Er werd slechts een hoeveelheid van 52 ton uitgevoerd, tegen 66 ton in 1921.

Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid (Curaçao). Er werden 11 299 K.G. zoolleder uit het buitenland ingevoerd en 28 733 paar alpargatas (inlandsch schoeisel) vervaardigd.

Aan de loontrekkende leden werd f 3152 en aan werksters buiten de vereeniging f 3249 uitbetaald.

Om het hoofd te kunnen bieden aan de concurrentie van de uit Venezuela ingevoerde alpargatas, zag de vereeniging zich in het verslagjaar meermalen genoodzaakt de verkoopprijzen van haar artikel te verlagen.

Vereeniging „Huisvlijt" (Curaçao). De bruto-opbrengst in het verslagjaar was f 9387, terwijl de uitgaven bedroegen f 9160, waaronder f 6937 voor het koopen van handwerken en andere artikelen.

Aan de koloniale kas werd in 1922 terugbetaald f 1000, zoodat op 1 Januari 1923 de schuld aan het Gouvernement nog f 500 bedroeg.

Onderneming „Cement-Industrie" (Curaçao). Veel verandering is niet gekomen in den toestand van deze onderneming. Gedurende het verslagjaar werden 35 000 stuks dakpannen vervaardigd.

Ook met het maken van plavuizen, rioleerbuizen en reservoirs hield de onderneming zich bezig.

Looi- en Kleurstoffenfabriek (Curaçao). Thans kan gemeld worden, dat afgezien is van de oprichting van de fabriek.

Struisvogelpark „Albertina" (Curaçao). Ook dit jaar heeft de onderneming geen gegevens ingediend.

De *Kleine Werf, de Groote Werf, Werf Salazar, Werf De Wilde* en *Werf Mathey*, toebehoorende aan de *Curaçaosche Handel-Maatschappij (Curaçao).* Van de Kleine Werf werd als aanlegplaats voor stoomschepen minder gebruik gemaakt, terwijl de Groote Werf meer door zeilschepen gebezigd werd, zoowel om aan te leggen als voor het ondergaan van reparaties. Werf Salazar en Werf De Wilde werden bijna uitsluitend als opslagplaatsen voor steenkolen gebruikt. De Werf Mathey en bijgebouwen bleven in huur bij de „Red D Line", als aanlegplaats voor hare stoomschepen en bergplaatsen voor hare leiding.

Op verscheidene plaatsen werden de kaden van die werven geheel vernieuwd en de bijgebouwen ondergingen de vereischte herstellingen.

Nieuwe zeilschepen werden er in het verslagjaar op de werven niet gebouwd, maar verscheidene schoeners werden er vernieuwd en hersteld.

Ten gevolge van de heerschende malaise werd van de bergplaatsen op de werven minder gebruik gemaakt.

De levering van drink- en ketelwater aan stoomschepen had als gewoonlijk plaats.

De *Julianawerf, Wilhelminawerf, Emmawerf, Nieuwewerf, Werf Motet* en de *Prins-Hendrik-Pier*, toebehoorende aan de firma S. E. L. Maduro & Sons (Curaçao). De Wilhelminawerf werd gebruikt door de schepen, die bij de

Curaçaosche Petroleum Maatschappij kwamen bunkeren. Van de Julianawerf werd een druk gebruik gemaakt voor den opslag van steenkolen voor de schepen, die aldaar kwamen bunkeren. Eenige schepen ondergingen reparaties aan deze werf, die tevens gebruikt werd als opslagplaats voor doorvoerlading. De Emmawerf werd ook gebruikt voor den opslag van doorvoerlading en het meeren van schepen.

Op Werf Motet werden twee kolenlichters, ieder van 250 ton laadvermogen, gebouwd. Verder werd deze werf zoowel als de Nieuwe Werf en de Prins-Hendrik-Pier gebruikt voor den aanleg van schepen, welke olie kwamen bunkeren bij de West-India Oil Co. De pomp kwam in den loop van het verslagjaar gereed, zoodat de schepen thans op een gemakkelijke wijze olie kunnen bunkeren.

Op het terrein van den pier werden verscheidene schepen hersteld; er werd ook een sleephelling aangebracht voor het ophalen van de groote lichters van de firma.

Een volledige instelling werd aangebracht voor de electrische verlichting van de genoemde werven.

De Westwerf (Curaçao) werd in September 1920 eigendom van de Stoomvaart-Maatschappij Koninklijke West-Indische Maildienst. Zij werd gebruikt als aanlegplaats voor de schepen van deze maatschappij, van de Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij en van de West-Indische Scheepvaartmaatschappij, waarmede de volgende lijndiensten werden onderhouden:

a. Amsterdam—Centraal Amerika v.v. via Barbados, Trinidad, Venezuela, Curaçao en Columbia;

b. Amsterdam—New-York v.v. via Madeira, Suriname, Britsch-Guyana, Trinidad, Venezuela, Curaçao en Haïti;

c. New-York—Venezuela v.v. via Curaçao;

d. Curaçao—Maracaibo v.v.

De op de werf aanwezige pakhuizen waren voortdurend in gebruik voor den opslag van goederen (meest doorvoergoederen) met de in de hooger genoemde lijnen varende schepen aangebracht en weggevoerd.

De in het vorig verslag vermelde plannen tot verbouwing zijn nog in bewerking.

Curaçaosche Petroleum Maatschappij (Curaçao). Gedurende het verslagjaar werd de vloot voor het vervoer van ruwe olie verder uitgebreid met twee tankschepen, terwijl eind 1922 nog een stalen zeelichter en twee 1750 tons tankschepen in aanbouw waren.

In totaal werd gedurende 1922 pl.m. 274 000 ton ruwe olie en pl.m. 11 500 ton stookolie uit Venezuela aangevoerd. Bovendien werden nog twee ladingen, in totaal pl.m. 17 000 ton, ruwe olie van Californië ingevoerd.

In verband met den vermeerderden aanvoer van ruwe olie heeft de fabriek in 1922 meer intensief kunnen werken dan gedurende het vorige jaar.

Gedurende het verslagjaar werd pl.m. 46 000 ton stookolie aan op Curaçao bunkerende stoomschepen geleverd en pl.m. 107 000 ton uitgevoerd. Bovendien werd pl.m. 123 000 ton Venezolaansche ruwe olie naar Amerika uitgevoerd.

Het afzetgebied voor lichte producten werd uitgebreid. De stoomer voor het vervoer van verpakte producten was regelmatig in dienst, terwijl verder nog enkele ladingen gasoline en kerosine per schoener werden verscheept.

In verband met de vergrooting der transportcapaciteit was het noodzakelijk de werkplaats aanmerkelijk uit te breiden, zoodat thans alle voorkomende herstellingen aan de schepen door de maatschappij zelve ter plaatse kunnen worden uitgevoerd.

Een belangrijke uitbreiding werd aan de distilatie-capaciteit gegeven door het bouwen van een moderne still-batterij voor zware distillaten.

Na een verder grondig onderzoek naar de bodemgesteldheid in het „Schottegat" werd besloten voorloopig van het bouwen van een sleephelling af te zien.

Gedurende het verslagjaar werden eenige nieuwe werken aangelegd en de faciliteiten voor het verschepen en lossen van olieproducten verder uitgebreid en verbeterd. Een baggermachine voor het uitdiepen van de vaargeul, waar noodig, is in bestelling.

Dank zij den overvloedigen regenval heeft het zoetwatervraagstuk in 1922 geenerlei moeilijkheid opgeleverd.

Het ontspanningslokaal, door de maatschappij ten behoeve van hare employée's op Negropont gebouwd, werd in December geopend.

Het aantal Europeesche employée's, werkzaam op de schepen en in de raffinaderij, bedroeg 151.

Aan loonen werd maandelijks aan de fabrieksarbeiders en het scheepsvolk rond f 75 000 betaald.

Arbeiders, zoowel van Curaçao als van Aruba, waren in het algemeen in voldoend aantal verkrijgbaar, hoewel in het bijzonder gedurende den planttijd absenties veel voorkwamen.

Ernstige bedrijfsongevallen kwamen gedurende het verslagjaar niet voor.

De algemeene malaise, als gevolg van den wereldoorlog, deed nog steeds haar invloed ook op de uitgeoefende bedrijven gevoelen.

Brug Koningin Emma der Nederlanden (Curaçao). De eischen, die tegenwoordig aan de brug gesteld worden, zijn zeer hoog, daar zij dag en nacht geopend moet worden, vooral voor de schepen van de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij. Ook het verkeer over de brug van voetgangers, automobielen en trucks is zeer toegenomen. In het verslagjaar onderging zij de gewone herstellingen.

Van-den-Brandhof-Brug (Curaçao). De bruto-inkomsten bedroegen in het verslagjaar f 9696 en de op Curaçao gedane uitgaven f 3188, tegen onderscheidenlijk f 9807 en f 4457 in 1921.

Van den baggermolen, de motorbooten, lichters en vlotten op Curaçao werd wederom een druk gebruik gemaakt.

Steenbakkerij (Bonaire). De werkzaamheden aan deze onderneming waren in het verslagjaar minder dan het jaar te voren. Er was niet veel aanvraag voor het artikel.

In voorraad op 1 Januari	14 000	baksteenen
Aangemaakt	40 000	,,
	54 000	,,
Uitgevoerd	30 000	,,
In voorraad eind December	24 000	,,

Electrische inrichting (Bonaire). Door het oprichten van een kleine installatie voor electriciteit op dit eiland in het verslagjaar werden aan 45 huizen gezamenlijk 104 lichtpunten verstrekt.

§ 4. *Landbouw.*

Curaçao. De oogst van kleine maïs (oogst 1921/1922) was buitengewoon goed. Slechts de landbouwers, die, uit gebrek aan zaad van de inheemsche maïssoorten, andere minder goede soorten geplant hadden, haalden geen goede oogst binnen. De oogst van rankvruchten liet echter wat te wenschen over, wat toegeschreven moet worden aan te overvloedige regens en insecten, die de ranken aantasten. De boonenoogst was echter bijzonder goed.

Plantseizoen 1922/1923. Niettegenstaande het flink geregend heeft gedurende de laatste vier maanden van 1922, liet de oogst veel te wenschen over. De *rankvruchten* en de *maïs*aren hadden bij het einde van 1922 veel te lijden van insecten. Op verschillende plaatsen werd er bijna niet geoogst. Ook de oogst van veld- en rankvruchten was slecht. De *dividi*-oogst was, ofschoon wat beter dan in 1921, toch niet ruim te noemen. De uitvoer bedroeg 463 000 K.G., tegen 294 600 K.G. in 1921.

De oogst van *oranjeschillen* was, buiten alle verwachtingen, in het verslagjaar bijzonder goed. De prijs was dan ook hooger dan in 1921, en wel f 1,50 per K.G. De uitvoer bedroeg 40 165 K.G., tegen 24 231 K.G. in 1921.

Ook in het verslagjaar werden niet alle *aloë*-velden afgeoogst; de prijs van het artikel bleef laag.

De proeftuin op Cas Chiquito bleef in het verslagjaar onder toezicht van een opzichter, terwijl de proefvelden op Groot Kwartier aan een hovenier in bruikleen afgestaan werden, onder verplichting om, zonder verdere vergoeding, voor de zich op die velden bevindende molens, putten, omheiningen, aanplantingen, enz. te zorgen.

Aruba. De oogst (1921/1922) van *maïs, peul- en rankvruchten* was zeer bevredigend; van maïs kwam zelfs een naoogst. Uit gebrek aan plantzaad werd in 1921 niet veel pinda geplant. Wat echter uitgezaaid werd, was goed opgekomen, zoodat men in het bezit kwam van veel plantzaad voor het volgend plantseizoen.

Plantseizoen 1922/1923. Er werd veel *pinda* geplant; het vooruitzicht op een goeden oogst is groot.

De *dividi*-oogst was middelmatig; door de vele regens (soms stortbuien) werden de bloesems van de boomen afgeslagen. De uitvoer bedroeg 203 000 K.G. tot een waarde van f 10 503, tegen 168 000 K.G. tot een waarde van f 7575 in 1921.

Het lekken van *aloë* was in 1922 lang niet algemeen; de lage marktprijs van het hars werkte ontmoedigend op de aloëplanters, terwijl ook de vroeg ingevallen regens het lekken deed stopzetten. Evenals in 1921 werd in 1922 ook een deel van den in vorige jaren opgeslagen voorraad — eveneens met hoop op stijging van den prijs — uitgevoerd. De uitvoer bedroeg 492 087 K.G. tot een waarde van f 113 963, tegen 315 324 K.G. tot een waarde van f 89 902 in 1921.

Tegen het einde van het verslagjaar is de prijs, die medio 1922 ietwat lager was dan in 1921, eenigszins gestegen.

Bonaire. De oogst zoowel van *maïs* als van *rankvruchten* was in het verslagjaar goed te noemen.

De oogst van *dividivi* was niet ongunstig, doch de prijs voor dividivipeulen was niet hoog. De uitvoer bedroeg 358 000 K.G. tot een waarde van f 18 982, tegen 347 000 K.G. tot een waarde van f 15 546 in 1921.

Ook de *aloë*-oogst was niet slecht, alhoewel het moeilijk was geregeld arbeiders voor het lekken van aloë te bekomen; daardoor werden enkele velden niet geoogst.

De oogst van de gouvernements-aloëvelden werd, zooals die te velde stond, bij inschrijving verkocht.

De uitvoer van aloëhars bedroeg 99 088 K.G. tot een waarde van f 21 533, tegen 167 788 K.G. tot een waarde van f 46 576 in 1921.

Bovenwindsche eilanden (St. Martin, St. Eustatius en Saba). De hulplandbouwkundige werd in Juli overgeplaatst van St. Martin naar St. Eustatius. Door deze overplaatsing en mede door de omstandigheid, dat alle benoodigde werktuigen, enz. eerst gedeeltelijk in het laatst van het verslagjaar ontvangen werden, heeft alles nog meer of minder in het teeken van voorbereiding gestaan.

De toestand was gedurende het verslagjaar voor den landbouw ongunstig.

De lage *katoen*prijs was oorzaak, dat van dit gewas niets werd uitgeplant.

De katoenoogst op St. Martin en St. Eustatius van het vorig jaar werd niet verhandeld als gevolg van de lage prijzen. Op St. Eustatius werd een „Closed season" voor de katoencultuur ingevoerd, terwijl op St. Martin de invoering daarvan in ernstige overweging werd genomen, doch om verschillende redenen nog niet in uitvoering kon worden gebracht.

Wat de verbouw van andere gewassen betreft kan worden opgemerkt, dat de oogst 1921/1922 bevredigende resultaten gaf; zij werd voor het grootste gedeelte bestemd voor plaatselijk gebruik, terwijl slechts een klein gedeelte werd uitgevoerd.

De oogstvooruitzichten voor 1922/1923 zijn als gevolg van de invallende droogte in begin October en sinds dien aangehouden droogte tot einde verslagjaar zeer slecht.

Bij den verbouw van Hollandsche *aardappelen* en van *zoete aardappelen* op Saba had men te kampen met ernstige ziekten.

In het bedrijf der *Cultuurmaatschappij Nederlandsche Antillen* werd zoo goed als niet gewerkt.

Op het landgoed Belvedère (St. Martin) werden 162,5 acres aan 58 klein-landbouwers verhuurd.

De bewerking van den grond is op alle drie eilanden zeer primitief; met de zoogenaamde „hoe" of „sjap" worden alle werkzaamheden uitgevoerd.

In December 1921 arriveerde op St. Martin een Sackploeg. Vóór dien tijd waren reeds oefeningen gehouden met een ouden ploeg, zoodat men onmiddellijk met dezen nieuwen ploeg kon beginnen te ploegen. Hoewel het werkvolk nog niet met een dergelijken ploeg gewerkt had, ging het ploegen na een paar weken oefenen goed.

Op St. Eustatius werden de eerste ploegproeven gehouden op Zeelandia in Augustus, op een dichte en harde kleigrond en daarenboven oud grasland. De bodem was te hard en het werkvolk wist niet hoe de ossen moesten worden ingespannen en hoe de ploeg moest worden behandeld, zoodat het ploegen moest worden uitgesteld.

Met behulp van de te St. Martin in het ploegen bekwaamde arbeiders, werd in September opnieuw met ploegen begonnen. Nu kregen de arbeiders op St. Eustatius meer animo in het ploegen, zoodat in het laatst van September uitsluitend met werkvolk van St. Eustatius werd gewerkt.

In November werden nog eenige ploegdemonstraties gehouden op de estate „Golden Rock".

Hoewel het ploegen nog veel te wenschen overliet, zijn de aanvankelijke resultaten bevredigend. Ook het werken met egge en cultivator ging betrekkelijk goed.

In November werden een Brabançonne-diepploeg en een ondergrondsploeg uit Holland ontvangen; beide ploegen bevielen zeer goed.

Het beploegde gedeelte te St. Martin werd bestemd voor demonstratieveld voor verschillende gewassen.

In November 1921 werd 0,25 H.A. bezaaid met inlandsche maïs. Niettegenstaande het gewas te laat werd uitgezaaid, waren de resultaten bevredigend. De opbrengst bedroeg ongeveer 200 K.G. maïs in kolven. Vooral kwam duidelijk uit, dat maïs geplant in een goed bewerkten bodem, langer tegen de droogte weerstand kan bieden, dan in een slecht bewerkten grond.

Verder werden uitgezaaid boontjes, tomaten, meloenen, pompoenen, uien en tuinwortelen, welke gewassen allen met succes werden verbouwd.

Een proef werd genomen met Alfalfa, Japan clover en Bermudagras. Van de laatste twee kwam niets terecht ten gevolge van het droge weer, dat volgde na het uitzaaien; de Alfalfa kwam goed op, en groeide goed door tot einde Mei.

Een kleine hoeveelheid van Elephant-gras werd ingevoerd van het Botanical-station op St. Kitts en uitgeplant op hetzelfde proefveld. Deze grassoort groeide zeer forsch en krachtig op, en bereikte binnen korten tijd een hoogte van 1½ meter. De bovengrondsche deelen stierven af in Augustus; het begon weer krachtig te groeien in het najaar.

Van het op Zeelandia (St. Eustatius) geploegde veld werd in September 0,80 H.A. bezaaid met maïs. Het gewas werd uitgezaaid in rijen, om tusschen de rijen den cultivator te kunnen gebruiken. De maïs kwam prachtig op en groeide gedurende de eerste drie weken goed door, doch kreeg daarna te lijden van de aanhoudende droogte en een daarmede optredende luizenplaag. Ook brachten de rupsen belangrijke schade toe. Daardoor is niets terecht gekomen van het gewas.

Voorts werden uitgezaaid tomaten, uien, meloenen, pompoenen en boontjes, doch al deze gewassen gingen ten gevolge van de aanhoudende droogte en de sterke winden te gronde.

Op vijf plaatsen op St. Eustatius werd Soedan-gras uitgezaaid; dit gaf uitstekende resultaten. Daarentegen leverde een proef met Alfalfa, dat op dezelfde plaatsen naast het Soedan-gras werd uitgezaaid, geen bevredigende uitkomsten.

De limoentuinen te St. Martin hebben veel geleden door den storm van September en later door de droogte, zoodat de vooruitzichten voor 1923 minder gunstig zijn.

De resultaten van een proefzending „pickled limes" naar New-York waren beter dan die van het vorige jaar. Volgens mededeeling van den commissionair zijn de prijzen van dit product stabiel; uit de netto-opbrengst van de laatste zending bleek, dat met cultuur van lemmeties op de Bovenwindsche eilanden goede voordeelen konden worden bereikt.

Bereid werden vier vaten limoensap; slechts een vat kon worden geplaatst bij den Openbaren Gezondheidsdienst te Curaçao.

In het najaar 1921 werd een aantal jonge sinaasappelboompjes uit Suriname besteld; zij kwamen echter waardeloos te St. Martin aan. De bestelling werd herhaald. In October werden 8 boompjes ontvangen, waarvan 3 waren vernield, vijf er van zijn uitgeplant te St. Eustatius; zij stonden er einde December goed voor.

§ 5. *Veeteelt.* Bijlage **FF** bevat een overzicht van den veestapel gedurende de laatste zes jaren.

Curaçao. Het verslagjaar was voor de veeteelt buitengewoon goed. De veestapel, zoowel van groot- en kleinvee, is in dit jaar vooruitgegaan. Het vee had het geheele jaar door voer en drinkwater in overvloed, terwijl het sterftecijfer gering was. Eenige gevallen van miltvuur deden zich voor.

De eigenaar van de veeplantage Groot St. Joris voerde in het verslagjaar een groot aantal volbloed Frisch Holstein runderen in; hij verloor echter een stier en een melkkoe (volbloed).

Ook in het verslagjaar werd uit den vreemde krachtvoer voor het melkvee betrokken.

Aruba. Gedurende het geheele jaar was er volop voer en drinkwater voor het vee. Een bepaalde ziekte heerschte er niet onder het vee; er was ook niet eenige sterfte van beteekenis. De veestapel is bijgevolg in het verslagjaar flink vooruitgegaan; vooral het aantal geiten, schapen en varkens is goed vermeerderd. Ook het aantal paarden, ezels en runderen was in het verslagjaar grooter dan het jaar te voren.

Bonaire. Voor de veehouders was het verslagjaar gunstig. Aan voer en drinkwater voor het vee was er geen gebrek. De veestapel is dan ook in dat jaar vermeerderd.

Voor slachtvee voor de markt van Curaçao werden 3052 geiten en 86 schapen uitgevoerd, tegen onderscheidenlijk 1566 geiten en 113 schapen in 1921.

Bovenwindsche eilanden (St. Martin, St. Eustatius en Saba). De gezondheidstoestand van het vee was op deze drie eilanden goed. Op St. Martin deed zich meermalen waterschaarschte voor.

Van de Zebu-dekstier werd geen gebruik gemaakt. Deze stier werd in November gestationneerd op Zeelandia te St. Eustatius.

Ter verbetering van den veestapel werden ontvangen in November 2 stieren en 2 vaarzen uit het roodbonte Rijn-, Maas- en IJsselveeslag. De bedoeling is, eerlang alle minderwaardige dieren te castreeren, om daarmede te bereiken, dat van de nieuw ingevoerde stieren zooveel mogelijk gebruik worde gemaakt.

Ter verbetering van het geitenras zijn onlangs eenige rasdieren van hier uitgezonden.

Begin November stond de Gouverneur een bedrag van f 1000 toe voor de verbetering van het hoenderras. Daartoe werd een hoenderpark gemaakt te Zeelandia (St. Eustatius) en werden 60 rasdieren, Barred Plymouth Rock en White Leghorn besteld uit Nova Scotia. De dieren konden evenwel niet worden geleverd, zoodat de aankoop eenig oponthoud zou ondervinden.

Voor het broeden werd een broedmachine en een kunstmoeder aangekocht.

Het aantal runderen op St. Martin verminderde wegens uitvoer en slachten, terwijl het aantal geiten en schapen door fokken vermeerderde.

De belangrijke vermeerdering van den veestapel op St. Eustatius moet voornamelijk toegeschreven worden aan de slechte markt in het buitenland (Barbados en Guadeloupe), waardoor uitvoer van vee niet plaats vond.

Op Saba vermeerderde het aantal runderen, ten gevolge van invoer van St. Martin, en verminderde het aantal geiten door afslachten. Een vermeerdering van het aantal schapen en varkens is ontstaan door fokken.

De Minister van Koloniën,

DE GRAAFF.

INHOUD

van het Koloniaal Verslag van Curaçao van 1923.

Bijlage A.

OVERZICHT van den loop der bevolking over de jaren 1917—1922.

	1917.			1918.			1919.			1920.			1921.			1922.		
	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.
BEVOLKING BIJ HET EINDE VAN HET JAAR.																		
Curaçao	15 269	19 624	34 893	15 037	19 602	34 639	14 136	19 885	34 021	13 473	19 236	32 709	13 899	19 333	32 232	14 559	19,923	34 482
Aruba	4 039	5 134	9 173	3 815	5 261	9 076	3 627	5 307	8 934	3 010	5 255	8 265	3 664	5 224	8 888	3 552	5 277	8 829
Bonaire	3 169	3 695	6 864	3 228	3 755	6 983	3 257	3 794	7 051	3 307	3 812	7 119	3 331	3 846	7 177	3 386	3 902	7 288
St. Martin	1 287	1 763	3 050	1 211	1 689	2 900	987	1 565	2 552	1 095	1 538	2 633	1 112	1 596	2 708	1 066	1 461	2 527
St. Eustatius	608	782	1 390	596	772	1 368	592	758	1 350	577	738	1 315	543	733	1 276	500	713	1 213
Saba	1 025	1 224	2 249	994	1 235	2 229	658	1 083	1 741	626	1 035	1 661	636	1 046	1 682	664	1 035	1 699
	25 397	32 222	57 619	24 881	32 314	57 195	23 257	32 392	55 649	22 088	31 614	53 702	23 185	31 778	54 963	23 727	32 311	56 038
GEBOORTEN.																		
Curaçao	542	538	1 080	546	563	1 109	522	503	1 025	450	431	881	428	428	856	503	507	1 010
Aruba	179	184	363	178	179	357	161	132	293	126	123	249	82	76	158	223	190	413
Bonaire	82	99	181	86	75	161	76	76	152	84	70	154	69	59	128	100	92	192
St. Martin	36	37	73	36	38	74	43	48	91	46	31	77	40	42	82	38	40	78
St. Eustatius	36	30	66	20	22	42	32	24	56	25	26	51	19	26	45	31	27	58
Saba	19	29	48	16	15	31	23	23	46	15	15	30	24	24	48	19	24	43
	894	917	1 811	882	892	1 774	857	806	1 663	746	696	1 442	662	655	1 317	914	880	1 794
STERFGEVALLEN.																		
Curaçao	215	303	518	328	408	736	232	347	579	327	407	734	299	408	707	255	299	554
Aruba	56	38	94	65	82	147	47	76	123	119	127	246	100	107	207	62	77	139
Bonaire	40	27	67	33	43	76	49	37	86	34	58	92	45	25	70	45	36	81
St. Martin	27	18	45	30	31	61	15	34	49	32	35	67	24	44	68	28	29	57
St. Eustatius	19	18	37	32	32	64	16	20	36	43	46	89	13	12	25	17	9	26
Saba	9	12	21	13	21	34	21	16	37	14	13	27	22	14	36	8	13	21
	366	416	782	501	617	1 118	380	530	910	569	686	1 255	503	610	1 113	415	463	878

	1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.
	LEVENLOOS AANGEGEVEN KINDEREN					
Curaçao	77	84	64	50	56	64
Aruba	10	17	2	6	11	19
Bonaire	14	9	7	12	6	11
St. Martin	2	3	4	7	3	5
St. Eustatius	2	6	2	4	1	3
Saba	3	—	2	3	3	2
	108	119	81	82	80	104
	HUWELIJKEN.					
Curaçao	203	189	196	182	203	190
Aruba	50	32	44	58	32	56
Bonaire	36	48	35	42	37	29
St. Martin	16	5	16	19	12	12
St. Eustatius	5	1	4	7	5	6
Saba	5	7	3	9	8	9
	315	282	298	317	297	302

Geboren werden in 1922:

	in echt:	buiten echt:
Curaçao	552	458
Aruba	302	111
Bonaire	126	66
St. Martin	32	46
St. Eustatius	16	42
Saba	31	12
	1 059	735

Bij opvolgend huwelijk gewettigd:

Curaçao	123
Aruba	9
Bonaire	7
St. Martin	6
St. Eustatius	2
Saba	4
	151

Bijlage B.

STAAT aantoonende de verdeeling der ingezetenen naar hunne geboorteplaatsen en de kerkgenootschappen, waartoe zij behooren.

EILANDEN.	Getalsterkte der bevolking.	Geboren				Indeeling naar de kerkgenootschappen.			
		in de kolonie	elders in West-Indië.	in Nederland.	in andere oorden.	Protestanten.	Roomsch-Katholieken.	Israëlieten.	Andere genootschappen.
Curaçao	34 482	32 699	535	462	786	1 735	32 153	531	63
Aruba	8 829	8 611	—	28	190	332	8 497	—	—
Bonaire	7 288	7 189	6	16	77	40	7 247	—	1
St. Martin	2 527	2 380	111	29	7	1 755	772	—	—
St. Eustatius	1 213	1 115	85	5	8	853	360	—	—
Saba	1 699	1 665	22	8	4	762	936	1	—
	56 038	53 659	759	548	1 072	5 477	49 965	532	64

Bijlage C.

Bijlage C.

STAAT, aantoonende de verdeeling der ingezetenen naar de beroepen, bedrijven en ambachten.

	Ambtenaren.	Apothekers.	Autobestuurders.	Barbiers.	Broodbakkers.	Drukkers.	Grofsmeden.	Hoedenvlechters en -vlechtsters.	Huisbedienden.	Kantwerksters.	Kleermakers.	Koks en keukenmeiden.	Kooplieden.	Koopmans-klerken.	Koetsiers.	Kuipers.	Landbouwers.	Metselaars.	Mijnwerkers.	Naaisters.	Onderwijzers.	Photografen.	Pontvoerders.
Curaçao, 1ste of stadsdistrict	130	9	134	43	102	21	35	2519	568	76	130	373	323	235	12	10	29	85	—	1081	78	5	58
Overige districten	29	—	92	3	72	2	27	3836	215	9	72	156	28	10	36	7	2649	312	128	282	25	—	36
Aruba	18	—	5	2	21	—	5	1250	106	6	15	104	18	24	4	1	711	16	—	314	33	—	—
Bonaire	30	—	10	3	40	—	2	1085	134	15	16	52	12	14	1	3	916	42	—	250	20	—	—
St. Martin	33	—	2	1	9	—	3	14	67	6	3	15	3	16	1	1	575	10	—	26	19	—	16
St. Eustatius	17	—	1	—	20	—	1	4	30	2	—	16	4	2	—	1	410	5	—	20	5	—	—
Saba	11	—	—	—	6	—	—	2	38	332	—	17	1	1	—	—	187	7	—	51	14	—	—
Totaal . . .	268	9	244	52	270	23	73	8710	1158	446	236	733	389	302	54	23	5477	477	128	2024	194	5	110

	Scheepstimmerlieden.	Schoenmakers.	Schrijnwerkers.	Sigarenmakers.	Sjouwerlieden.	Slagers.	Stalhouders.	Stoelenmatters en -makers.	Tandmeesters.	Timmerlieden.	Ververs.	Visschers.	Vroedvrouwen.	Waschvrouwen.	Waterverkoopers.	Winkeliers.	Zeelieden.	Zeilmakers.	Zilver- en goudsmeden.	Zoutgaarders.	Verschillende beroepen enz., die niet op dezen staat voorkomen.	Zonder beroep.
Curaçao, 1ste of stadsdistrict . . .	15	175	36	19	274	34	1	12	6	141	70	97	13	726	18	208	543	17	58	1	777	5973
Overige districten	36	134	17	3	492	6	—	18	—	248	19	413	21	448	32	70	552	6	3	—	418	8255
Aruba	5	15	4	—	4	2	—	2	—	7	4	154	11	106	3	71	120	3	3	6	24	5632
Bonaire	26	28	3	—	40	4	—	1	—	26	4	134	12	470	—	30	450	2	2	14	500	2897
St. Martin	3	3	3	8	16	4	—	—	—	20	7	30	8	12	—	20	15	1	1	170	—	1386
St. Eustatius	2	2	1	—	10	2	—	—	—	9	6	35	2	16	—	12	5	—	—	—	4	569
Saba	1	3	—	—	39	—	—	—	—	6	—	16	5	110	—	12	37	—	—	—	7	796
Totaal . . .	88	360	64	30	875	52	1	33	6	457	110	879	72	1888	53	418	1722	29	67	191	1730	25508

Het aantal landbouwers op Aruba is verminderd wegens vertrek naar het buitenland.

Bijlage D.

OPGAVE van het aantal kiezers en van de uitgebrachte stemmen voor verkiezing van landraden in de laatste vijf jaren.

Jaren.	Aantal kiezers.	Datum van verkiezing.	Aantal uitgereikte stembiljetten.	Aantal geldig uitgebrachte stemmen.	Aanteekeningen.
Aruba.					
1918	122	geen verkiezing			
1919	125	15 Juli	23	22	Periodieke aftreding van een landraad.
1920	127	geen verkiezing			
1921	127	19 Juli	13	13	Idem.
1921	127	9 Augustus	71	71	Bedanken van een landraad.
1922	135	8 Mei	93	85	Neerleggen door een landraad van zijn mandaat.
Bonaire.					
1918	92	geen verkiezing			
1919	91	15 Juli	6	6	Periodieke aftreding van een landraad.
1920	91	geen verkiezing			
1921	93	19 Juli	10	10	Idem.
1922	92	geen verkiezing			
St. Martin.					
1918	125	16 Juli	12	12	Periodieke aftreding van een landraad.
1918	125	2 October	50	50	Overlijden van een landraad.
1918	125	2 October	50	37	Periodieke aftreding van een landraad.
1918	125	2 October	50	50	Overlijden van een landraad.
1919	102	18 October	70	68	Nederlegging door een landraad van zijn mandaat.
1920	118	20 Juli	5	5	Periodieke aftreding van een landraad.
1920	118	6 October	—	—	Idem.
1921	118	geen verkiezing			
1922	116	18 Juli	20	19	Idem.
1922	116	18 Juli	20	18	Aanvullen van de opengevallen plaats in 1920.
St. Eustatius.					
1918	59	16 Juli	44	42	Periodieke aftreding van een landraad.
1918	59	30 Juli	42	42	Idem.
1918	59	5 November	44	24	Idem.
1919	75	geen verkiezing			
1920	60	17 April	26	22	Nederlegging door een landraad van zijn mandaat.
1920	60	20 Juli	43	20	Periodieke aftreding van een landraad.
1921	47	geen verkiezing			
1922	51	10 Juni	6	5	Nederlegging door een landraad van zijn mandaat.
1922	51	18 Juli	3	1	Periodieke aftreding van een landraad.
1922	51	18 Augustus	6	6	Niet aanvaarding door den gekozen landraad van zijn benoeming.
Saba.					
1918	117	geen verkiezing			
1919	112	3 April	5	5	Periodieke aftreding van een landraad.
1920	115	27 Juli	6	6	Idem.
1921	105	geen verkiezing			
1922	108	18 Juli	4	3	Idem.

Bijlage E.

OPGAVE van de in de strafgevangenissen en in het huis van bewaring opgenomenen, met vermelding van de redenen van gevangenzetting of gevangenhouding.

	Aanwezig op 31 December 1921. mannen.	Aanwezig op 31 December 1921. vrouwen.	In 1922. Opgenomen wegens: mishandeling.	diefstal.	dronkenschap op den openbaren weg.	vechten op den openbaren weg.	in het openbaar uiten van voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden.	eenvoudige beleediging.	eenvoudige beleediging van ambtenaren.	heling.	schennis der eerbaarheid.	het als getuige opgeroepen eigendunkelijk wegblijven.	wederspannigheid.	verduistering.	letsel door schuld.	deelneming aan een samenscholing.	het hebben van vleeschelijke gemeenschap met een meisje beneden den leeftijd van 12 jaar.	oplichting.	zware mishandeling die lichamelijk letsel tengevolge heeft.	poging tot doodslag.	desertie voor den aanvang der reis.	verkrachting.	het als bestuurder van een motorrijtuig daarmede rijden harder dan 12 K.M. per uur.	mishandeling van een ambtenaar.	het met iemand beneden den leeftijd van 15 jaren ontuchtige handelingen plegen.	het aan zijn schuld den dood van een ander te wijten hebben.	het kappen van groen hout op gouv. gronden zonder permit.	poging van het een ander door bedreiging met geweld, wederrechtelijk dwingen iets te doen.	kinderdoodslag.	plukken van onrijpe dividivipeulen.	het smokkelen van accijnsgoederen.	meineed.	strooperij.	kleine vergrijpen.	voorarrest.	Te zamen. mannen.	Te zamen. vrouwen.	Ontvlucht. mannen.	Ontvlucht. vrouwen.	Ontslagen. mannen.	Ontslagen. vrouwen.	Overleden. mannen.	Overleden. vrouwen.	Aanwezig op 31 December 1922. mannen.	Aanwezig op 31 December 1922. vrouwen.
Curaçao	8	—	55	17	5	5	7	10	13	1	3	1	2	4	2	1	1	1	4	1	16	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	11	145	43	—	—	114	43	—	—	31	—
Aruba	—	—	3	1	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	13	2	—	—	12	2	—	—	1	—
Bonaire	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	2	—	—	—	—	—	4	4	—	—	4	3	—	—	—	1
St. Martin	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	—	—	2	(1) 3	13	—	1	—	12	—	—	1	—
St. Eustatius	—	—	5	7	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	(1) 11	8	—	—	7	8	—	—	2	—
Saba	(2) 1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(3) 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) 2 hiervan naar Curaçao opgezonden. (2) in voorarrest. (3) naar Curaçao opgezonden.

Bijlage F.

POLITIE. Sterktestaat met de verschillende veranderingen.

Rangen.	Sterkte op 31 December 1921. Burgers.	Sterkte op 31 December 1921. Militairen.	Aangekomen. Burgers.	Aangekomen. Militairen.	Totaal. Burgers.	Totaal. Militairen.	Afgegaan. Burgers.	Afgegaan. Militairen.	Overleden. Burgers.	Overleden. Militairen.	Sterkte op 31 December 1922. Rangen.	Sterkte op 31 December 1922. Aantal.	Opmerkingen.
Commissaris	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	Commissaris	1	
Inspecteur	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	Inspecteur	1	Waarvan 1 belast met de functien van deurwaarder-crimineel en 2 met een jaar verlof.
Hoofdagenten	7	1	—	—	7	1	1	1	—	—	Hoofdagenten	6	
Agenten 1ste klasse	12	7	4	—	16	7	2	4	—	—	Agenten 1ste klasse	17	Waarvan met 6 maanden verlof.
Agenten 2de klasse	62	26	15	8	77	34	4	13	—	—	Agenten 2de klasse	94	Waarvan 1 met 1 jaar verlof.
	82	34	20	8	102	42	7	18	—	—		119	
	116		28		144		25						

Bijlage G.

POLITIE. Opgave van het aantal politiewachten en van hare sterkte.

Politiewachten.	Hoofd-agenten.	Agenten 1ste klasse.	Agenten 2de klasse.	Totaal.	Opmerkingen.
Curaçao.					
Hoofdwacht-Willemstad	2	2	23	27	Niet ingedeeld personeel:
Posthuis-Brionplein	1	2	7	10	1 commissaris.
Posthuis-Roodeweg	—	—	4	4	1 inspecteur.
Posthuis-Berg-Altena	—	2	6	8	2 hoofdagenten met verlof.
Havenpolitie	1	—	3	4	1 agent 1e kl. met verlof.
Tweede en derde district:					1 agent 1e kl. met verlof.
Dominguito	—	1	1	2	
Rust	—	1	1	2	
Montagne	—	—	2	2	
Cas-Chiquito	—	—	3	3	
Vierde en vijfde district:					
Kleine Berg	—	—	3	3	
Dokterstuin	—	1	2	3	
Westpunt	—	—	2	2	
Aruba.					
Oranjestad	—	1	7	8	
Santa-Cruz	—	1	—	1	
Sabaneta	—	—	1	1	
St. Nicolaas	—	—	1	1	
Bonaire.					
Kralendijk	—	1	6	7	
Deentera	—	—	1	1	
Rincon	—	—	2	2	
St. Martin. N. G.					
Philipsburg	—	1	4	5	
Boven Prinsenkwartier	—	—	1	1	
Beneden Prinsenkwartier	—	—	1	1	
Cul-de-Sac	—	—	2	2	
Koolbaai	—	—	2	2	
Simpsonsbaai	—	—	1	1	
Saba.					
Bottom	—	1	1	2	
Windwardside	—	1	—	1	
Kortbaai	—	—	1	1	
St. Eustatius.					
Oranjestad	—	1	5	6	
	4	16	93	113	

Bijlage H.

Onderzoekingen in de bacteriologische afdeeling.

Sputum op t. b. c.
Positief 31
Negatief 57
88

Bloed op typhus.
Aggl. Positief 16
Negatief 41
Cult. Positief 13
Negatief 38
108

Bloed op Wassermanns Reactie. . 908

Bloed op Malaria.
Positief 8
Negatief 14
22

Bloed morphologisch 12

Faeces op Amoeben Dysenterie.
Positief 64
Negatief 129
193

Faeces op parasieteneieren.
Positief 19
Negatief 12
31

Faeces microscopisch 19

Faeces op bloed.
Positief 2
Negatief 16
18

Faeces bacteriologisch.
Positief Typhus . . 2
Positief Dys. Flexner 1
Negatief 26
29

Urine 821

Secreet op G.c.
Man Positief 48
„ Negatief 139
Vrouw Positief 55
„ Negatief 251
493

Keelslijm op Diphterie.
Positief. 17
Negatief 42
59

Maagsap 22

Neusslijm op Leprabacillen.
Positief 8
Negatief 10
18

Punctievloeistof. 20
Weefselfragmenten 17
Pus 14
Diversen 16
2858

Er werd voor 1223 personen Typhus-vaccine afgeleverd, en voor 3122 personen Koepokstof.

Bijlage I.

ONDERWIJS. Overzicht van de veranderingen onder de leerkrachten.

I. Openbare scholen.

	Aard van de veranderingen.	Leerkrachten. Klasse. I. M.	I. V.	II. M.	II. V.	III. M.	III. V.	IV. M.	IV. V.	Kweekelingen. M.	Kweekelingen. V.	Vakonderwijzers. M.	Vakonderwijzers. V.	Opmerkingen.
1	Tijdelijk benoemd	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hoofd Wilhelminaschool 1/6—30/9.
	„ „	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	„ „ 1/10—31/12.
	„ „	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	O. S. Aruba.
2	In activiteit hersteld	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	van verlof uit Nederland terug.
3	Eervol ontslag	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	was met verlof in Nederland.
4	Gepensionneerd	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
5	Buitenlandsch verlof:													
	a. wegens ziekte	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	in 1922 verlof verleend.
	„ „	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	reeds in 1921 met verlof.
	b. wegens langdurigen dienst	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
	c. met studieopdracht	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
6	Binnenlandsch verlof:													
	1 week	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
	2 weken	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	
	3 „	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	4 „	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	
	5 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	6 „	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
	2 maanden	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	
	3 „	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	
	4 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	6 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

II. Gesubsidieerde bijzondere scholen.

	Aard van de veranderingen.	Leerkrachten. Eerste klasse. Fraters van Tilburg.	Zr. Fr.	Zr. Dom.	Zr. v. Sch.	Tweede klasse. Fraters van Tilburg.	Zr. Fr.	Zr. Dom.	Zr. v. Sch.	Derde klasse. Fraters van Tilburg.	Zr. Fr.	Zr. Dom.	Zr. v. Sch.	Vierde klasse. Fraters van Tilburg.	Zr. Fr.	Zr. Dom.	Zr. v. Sch.	Kweekelingen. Fraters van Tilburg.	Zr. Fr.	Zr. Dom.	Zr. v. Sch.	Vakonderwijzers.	In 1922 totaal.	In 1921 totaal.	Opmerkingen.
1	Naar Nederland vertrokken	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	—	5	4	
2	Uit Nederland aangekomen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	5	6	
3	In dienst hersteld	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	1	6	—	—	—	6	—	1	—	17	9	
4	Benoemd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3	3	2	—	10	18	
5	Ontslag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	5	
6	Overleden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	
7	Door ziekte of andere redenen tijdelijk buiten dienst	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	6	—	—	1	9	—	2	—	21	6	
8	Verplaatsingen op 1 Januari.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	—	2	11	1	—	1	6	2	—	—	29	39	
9	Id. in den loop van het jaar	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	16	9	
10	Wegens examen n. Curaçao	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
																							106	105	

Bijlage J.

ONDERWIJS. Overzicht van het aantal leerlingen der scholen.

	1918.						1919.						1920.						1921.						1922.					
	Openbare scholen. a)	Scholen van het Apost. Vicariaat. c)	Andere bijzondere scholen.	Totaal der leerlingen.	Bevolking. b)	Percentage der bevolking dat de scholen bezocht.	Openbare scholen. a)	Scholen van het Apost. Vicariaat. c)	Andere bijzondere scholen.	Totaal der leerlingen.	Bevolking. b)	Percentage der bevolking dat de scholen bezocht.	Openbare scholen. a)	Scholen van het Apost. Vicariaat. c)	Andere bijzondere scholen.	Totaal der leerlingen.	Bevolking. b)	Percentage der bevolking dat de scholen bezocht.	Openbare scholen. a)	Scholen van het Apost. Vicariaat. c)	Andere bijzondere scholen.	Totaal der leerlingen.	Bevolking. b)	Percentage der bevolking dat de scholen bezocht.	Openbare scholen.	Scholen van het Apost. Vicariaat. d)	Andere bijzondere scholen.	Totaal der leerlingen.	Bevolking. b)	Percentage der bevolking dat de scholen bezocht.
Curaçao . . .	424	3381	121	3926	34 639	11,30	444	3719	108	4271	34 021	12,56	431	3628	106	4165	32 709	12,73	476	3710	109	4295	33 232	12,89	530	3955	90	4575	34 482	13,26
Aruba. . . .	101	1004	22	1127	9 076	12,41	89	952	20	1061	8 934	11,91	89	1021	20	1130	8 265	13,67	81	1027	22	1130	8 888	12,71	78	1099	22	1199	8 829	13,58
Bonaire . . .	41	659	—	700	6 988	10,03	52	648	—	700	7 051	10,—	65	602	—	667	7 119	9,37	40	615	—	655	7 177	9,12	37	661	—	698	7288	9,58
St. Martin . .	307	223	—	530	2 900	18,27	302	212	—	514	2 552	20,56	178	179	—	357	2 633	13,56	296	201	—	497	2 708	18,35	337	220	—	557	2527	22,04
Saba	111	190	25	326	2 229	14,62	127	187	47	361	1 741	21,33	177	185	—	362	1 661	21,29	158	159	—	317	1 682	18,84	149	190	—	339	1699	19,95
St. Eustatius .	110	74	—	184	1 368	13,45	110	68	—	178	1 350	14,46	112	76	—	188	1 315	14,29	122	67	—	189	1 276	14,81	134	68	—	202	1213	16,65
Kolonie . . .	1094	5531	168	6793	57 195	11,87	1124	5786	175	7085	55 649	12,74	1052	5691	126	6869	53 702	12,79	1173	5779	131	7083	54 963	12,88	1265	6193	112	7570	56 038	13,51

Opmerkingen:

a) De leerlingen van de leergangen voor herhalings- en zeevaartonderwijs zijn in deze aantallen medegeteld, (in 1920 niet op Curaçao, in 1921 op geen der eilanden).

b) Op 1 Januari van het volgende jaar.

c) Voor Curaçao met inbegrip van de leerlingen in de weeshuizen, de Spaansche afdeelingen der M. U. L. O. scholen en het pensionaat Welgelegen (voor een deel vreemdelingen) doch zonder de bewaarscholen.

d) Voor Curaçao met inbegrip van de leerlingen van het Pensionaat Welgelegen (voor een deel vreemdelingen) doch zonder de bewaarscholen.

Bijlage K.

ONDERWIJS. Overzicht van de examens in 1922.

Examen voor:	Examens op: Curaçao. Aangemeld.	Curaçao. Teruggetrokken vóór het examen.	Curaçao. Teruggetrokken tijdens het examen.	Curaçao. Geslaagd.	Bovenw. Eil. Aangemeld.	Bovenw. Eil. Teruggetrokken vóór het examen.	Bovenw. Eil. Teruggetrokken tijdens het examen.	Bovenw. Eil. Geslaagd.	Totaal der geslaagden.	Van de geslaagden waren: werkzaam bij het openbaar onderwijs.	werkzaam bij het bijzonder onderwijs.	niet bij het onderwijs werkzaam.
Onderwijzer 4de klasse .	3	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	3 [1]
Onderwijzeres 4de klasse	4	—	—	4	1	—	—	1	5	—	5	—
Onderwijzer 3de klasse .	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Onderwijzeres 3de klasse	5	1	—	3	—	—	—	—	3	—	1	2 [1]
Engelsche taal	6	—	2	4	8	1	—	6	10	6	2	2
Spaansche taal	8	—	3	5	—	—	—	—	5	1	2	2
Fransche taal.	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Duitsche taal	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekhouden	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Nuttige handwerken . .	10	—	—	6	2	—	—	2	8	—	8	—
Totaal . . .	40	2	5	28	11	1	—	9	37	7	21	9

[1] Leerlingen der normaallessen.

ONDERWIJS. Staat vermeldende de scholen met gegevens betreffende

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen. Ingeschreven: gemiddeld in 1921.	Ingeschreven: in Januari 1922.	Ingeschreven: in December 1922. *)	Ingeschreven: gemiddeld in 1922.	Werkelijk schoolgaande: gemiddeld in 1921.	Werkelijk schoolgaande: in Januari 1922.	Werkelijk schoolgaande: in December 1922.	Werkelijk schoolgaande: gemiddeld in 1922.	Schoolverzuim in percenten: Betrekkelijk.
A. Curaçao.											
I. Openbare scholen.											
Stadsdistrict.											
1. Hendrikschool	M. U. L. O.	9	165	—	—	—	154	—	—	—	5.30
	Betalend.	—	—	183	176	—	—	169	164	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	182	—	—	—	163	—
2. Wilhelminaschool	M. U. L. O.	10 [1]	162	—	—	—	144	—	—	—	6.20
	Betalend.	—	—	192	194	—	—	168	156	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	197	—	—	—	166	—
3. Emmaschool	L. O.	6	150	—	—	—	130	—	—	—	—
	Kosteloos.	—	—	153	146	—	—	151	146	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	151	—	—	—	150	—
II. Bijzondere scholen.											
a. *Niet geldelijk gesteund.*											
1. School „Dames Conn"	M. U. L. O.	—	—	—	—	—	35	—	—	—	
	Betalend.	—	—	—	—	—	—	20	23	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	22	
2. School „Dames Huycke"	V. en L. O.	—	—	—	—	—	31	—	—	—	
	Betalend.	—	—	—	—	—	—	36	36	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	36	
3. School „Dames Tillerman"	V. en L. O.	—	—	—	—	—	30	—	—	—	
	Betalend.	—	—	—	—	—	—	32	31	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	32	
4. Pensionaat „Welgelegen"	M. U. L. O.	—	—	—	—	—	67	—	—	—	
	Betalend.	—	—	—	—	—	—	73	81	—	
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	77	
b. *Geldelijk gesteund.*											
a. Stadsdistrict.											
1. St. Thomascollege, (overzijde)	M. U. L. O.	8	189	—	—	—	173	—	—	—	3.33
	Betalend.	—	—	203	200	—	—	203	200	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	202	—	—	—	*201*	—
2. S. Martinus gesticht, afd. A. (overzijde). .	M. U. L. O.	9 [3]	208	—	—	—	185	—	—	—	5.—
	Betalend.	—	—	192	177	—	—	176	167	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	183	—	—	—	171	—
3. St. Vincentiusschool (overzijde)	L. O.	6	443	—	—	—	421	—	—	—	4.40
	Kosteloos.	—	—	461	414	—	—	445	408	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	421	—	—	—	415	—

Verklaring der gebruikte verkortingen: M. U. L. O. = meer uitgebreid lager onderwijs; L. O. = lager onderwijs; V. O. = voorbereidend

...jlage L.

...trent leerlingen, schoolverzuim, leerkrachten en uitgaven.

Leerkrachten. Openbare scholen. Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Ondersteuning genietende bijzondere scholen. Aantal. Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd. **)	Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Uitgaven ten laste van de koloniale kas. a. Bezoldigingen. b. Duurtebijslagen. c. Onderhoud en leermiddelen. ***)	Totaal per school.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 24 125,—	
3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 000,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	900,—	f 36 025,— ²)
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 29 113,—	
1	3	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 107,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	933,—	40 153,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 10 000,—	
—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 050,—	
—	—	—	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700,—	15 750,—
—	—	—	—	—	—	8	5	5	—	—	—	—	—	—	f 14 849,90	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	—	—	—	657,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190,—	15 696,90
—	—	—	—	—	—	17	4	4	—	—	—	—	—	—	f 12 266,67	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	4	3	1	4	540,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150,—	12 956,67
—	—	—	—	—	—	9	9	9	—	—	—	—	—	—	f 14 108,32	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	2	3	—	958,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,—	15 366,—

Opmerkingen

*) Voor de bijzondere scholen in November.

**) Uit de koloniale kas.

***) Voor de bijzondere scholen tegemoetkoming voor scholenbouw enz.

¹) De leerlingen der 10de verlieten 1 Juli 1922 de school.

²) Aan schoolgeld werd ontvangen f 16 200 voor de beide M.U.L.O. scholen samen en f 2000 voor de voorbereidende klassen.

³) De 9de klasse telde één leerling, die 1 October 1922 kweekelinge werd (in opleiding).

4 leerkrachten met vrijstelling volgens art. 5 der O. V. 1907 (voertaal Engelsch).
2 leerkrachten zonder bevoegdheid (voertaal Spaansch).

3 leerkrachten zonder bevoegdheid (voertaal Spaansch).

10 leerkrachten, van welke 1 tweede klasse, 1 derde klasse, de overige met verschillende bevoegdheden (voertaal Spaansch).

...eidend Onderwijs.

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen. Ingeschreven gemiddeld in 1921.	in Januari 1922.	in December 1922. *)	gemiddeld in 1922.	Werkelijk schoolgaande gemiddeld in 1921.	in Januari 1922.	in December 1922.	gemiddeld in 1922.	Schoolv zuim i percen Betrekkelijk.
4. St. Jozefschool (Pietermaai)	L. O.	6	353	—	—	—	349	—	—	—	7.50
	Kosteloos.	—	—	350	337	—	—	350	337	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	347	—	—	—	347	—
5. St. Martinusgesticht, afd. B. (overzijde) . .	L. O.	7	207	—	—	—	167	—	—	—	8.35
	Kosteloos.	—	—	176	160	—	—	176	155	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	170	—	—	—	*153*	—
6. St. Antoniusgesticht (Pietermaai)	L. O.	7	396	—	—	—	371	—	—	—	9.—
	Kosteloos.	—	—	414	412	—	—	404	408	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	415	—	—	—	*407*	—
7. R.K. school aan den Kortijnweg (overzijde)	L. O.	6	214	—	—	—	204	—	—	—	9.—
	Kosteloos.	—	—	230	224	—	—	230	221	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	232	—	—	—	*221*	—
b. Buitendistricten.											
1. St. Jozefschool, Santa Rosa	L. O.	5	474	—	—	—	420	—	—	—	6.80
	Kosteloos.	—	—	418	431	—	—	409	408	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	431	—	—	—	*410*	—
2. St. Vincentiusgesticht, Scherpenheuvel . .	L. O.	4	58	—	—	—	56	—	—	—	0.36
	Kosteloos.	—	—	66	67	—	—	66	67	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	65	—	—	—	*65*	—
3. R.K. school, Montagne	L. O.	6	303	—	—	—	261	—	—	—	12.25
	Kosteloos.	—	—	315	312	—	—	315	281	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	311	—	—	—	*305*	—
4. R.K. school, Santa Maria	L. O.	6	403	—	—	—	353	—	—	—	7.—
	Kosteloos.	—	—	446	426	—	—	446	423	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	441	—	—	—	*404*	—
5. R.K. school Willebrordus	L. O.	5	199	—	—	—	191	—	—	—	7.02
	Kosteloos.	—	—	210	209	—	—	205	199	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	211	—	—	—	*198*	—
6. R.K. school Barber	L. O.	5	391	—	—	—	328	—	—	—	8.60
	Kosteloos.	—	—	444	424	—	—	441	391	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	441	—	—	—	*416*	—
7. R.K. school, Westpunt	L. O.	5	175	—	—	—	158	—	—	—	7.60
	Kosteloos.	—	—	184	176	—	—	180	143	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	181	—	—	—	*161*	—
B. Aruba.											
I. Openbare scholen.											
Stadsdistrict.											
1. Julianaschool	L. O.	8	80	—	—	—	71	—	—	—	6.39
	Kosteloos.	—	—	87	68	—	—	82	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	78	—	—	77	72	—

Leerkrachten. Openbare scholen. Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Ondersteuning genietende bijzondere scholen. Aantal. Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd. **)	Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Uitgaven ten laste van de koloniale kas. a. Bezoldigingen. b. Duurtebijslagen. c. Onderhoud en leermiddelen. ***)	Totaal per school.	Opmerkingen.
—	—	—	—	—	—	7	7	7	—	—	—	—	—	—	f 9 750,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	2	—	802,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,—	f 10 852,—	
—	—	—	—	—	—	11	4	4	—	—	—	—	—	—	f 5 387,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5	1	448,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150,—	5 985,50	
—	—	—	—	—	—	9	9	9	—	—	—	—	—	—	f 9 181,24		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	2	—	838,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,—	10 319,24	
—	—	—	—	—	—	5	5	5	—	—	—	—	—	—	f 5 720,84		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	473,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190,—	6 383,84	
—	—	—	—	—	—	9	6	9	—	—	—	—	—	—	f 10 133,32		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	3	—	803,34		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,—	11 236,66	
—	—	—	—	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	f 5 316,66		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	243,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70,—	5 629,66	
—	—	—	—	—	—	6	4	6	—	—	—	—	—	—	f 4 266,67		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	526,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	270,—	5 062,67	
—	—	—	—	—	—	8	6	8	—	—	—	—	—	—	f 6 268,74		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	3	—	662,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,—	7 230,74	
—	—	—	—	—	—	4	3	4	—	—	—	—	—	—	f 4 158,33		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	384,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190,—	4 732,33	
—	—	—	—	—	—	7	6	7	—	—	—	—	—	—	f 6 133,33		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	—	608,67		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,—	7 042,—	
—	—	—	—	—	—	4	3	4	—	—	—	—	—	—	f 3 625,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	384,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150,—	4 159,—	
4	7	10	2	—	2				7	10	21	36	28	5			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 7 560,—		
—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 133,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	549,—	12 242,—	

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen. Ingeschreven: gemiddeld in 1921.	in Januari 1922.	in December 1922. [4]	gemiddeld in 1922.	Werkelijk schoolgaande: gemiddeld in 1921.	in Januari 1922.	in December 1922.	gemiddeld in 1922.	Schoolverzuim in percenten: Betrekkelijk.	Volstrekt.
II. Bijzondere scholen.												
a. *Van het Apostolisch Vicariaat.*												
a. Stadsdistrict.												
1. St. Dominicusschool	L. O.	8	181	—	—	—	169	—	—	—	7.05	7.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	192	162	—	—	192	151	—	—	
	Jongens.	—	—	—	—	166	—	—	—	*169*	—	
2. St. Mariaschool.	L. O.	8	172	—	—	—	169	—	—	—	5.65	9.[illegible]
	Kosteloos. [1]	—	—	184	180	—	—	184	180	—	—	
	Meisjes.	—	—	—	—	183	—	—	—	*183*	—	
b. Buitendistricten.												
1. R.K. school Noord	L. O.	6	220	—	—	—	205	—	—	—	6.29	13.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	225	213	—	—	225	213	—	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	224	—	—	—	*220*	—	
2. R.K. school, Santa Cruz	L. O.	6	295	—	—	—	259	—	—	—	10.22	20.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	311	206	—	—	310	201	—	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	292	—	—	—	*271*	—	
3. R.K. school Savoneta, ...	L. O	6	276	—	—	—	243	—	—	—	7.61	19.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	272	227	—	—	272	226	—	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	263	—	—	—	*256*	—	
b. *Van de Protestantsche Gemeente op Aruba.*												
1. Prot. school, Piedra Plat [2]	L. O.	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kosteloos.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
C. Bonaire.												
I. Openbare scholen.												
Stadsdistrict.												
1. Openbare school, Kralendijk	L. O.	5	36	—	—	—	33	—	—	—	12.13	16.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	32	40	—	—	31	37	—	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	37	—	—	—	36	—	
II. Bijzondere scholen												
a. Stadsdistrict.												
1. St. Dominicusschool, Kralendijk	L. O.	6	245	—	—	—	219	—	—	—	8.67	10.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	215	205	—	—	215	197	—	—	
	Jongens.	—	—	—	—	216	—	—	—	*208*	—	
2. R.K. school, Kralendijk.	L. O.	7	249	—	—	—	211	—	—	—	7.60	10.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	277	256	—	—	273	241	—	—	
	Meisjes.	—	—	—	—	271	—	—	—	*253*	—	
b. Buitendistricten.												
1. R.K. school, Rincon	L. O.	5	204	—	—	—	185	—	—	—	9.50	12.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	214	206	—	—	200	190	—	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	214	—	—	—	*200*	—	
D. St. Martin.												
I. Openbare scholen.												
a. Stadsdistrict.												
1. Openbare school, Philipsburg	L. O.	8	118	—	—	—	85	—	—	—	8.80	21.[illegible]
	Kosteloos.	—	—	205	197	—	—	205	188	—	—	
	Gemengd.	—	—	—	—	205	—	—	—	156	—	

Leerkrachten. Openbare scholen. Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Ondersteuning genietende bijzondere scholen. Aantal. Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd. **)	Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Uitgaven ten laste van de koloniale kas. *a.* Bezoldigingen. *b.* Duurtebijslagen. *c.* Onderhoud en leermiddelen. ***)	Totaal per school.	Opmerkingen.
—	—	—	—	—	—	5	3	4	—	—	—	—	—	—	f 7 966,64		[1]) In de vervolgklassen wordt schoolgeld geheven. [2]) Het hoofd der school heeft een bewijs van toelating als onderwijzer vierde klasse.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	476,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150,—	f 8 592,64	
—	—	—	—	—	—	6	3	4	—	—	—	—	—	—	f 9 750,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	2	—	504,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150,—	10 404,—	
—	—	—	—	—	—	5	3	5	—	—	—	—	—	—	f 4 925,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	473,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190,—	5 588,—	
—	—	—	—	—	—	6	4	6	—	—	—	—	—	—	f 5 787,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	553,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230,—	6 570,50	
—	—	—	—	—	—	5	4	5	—	—	—	—	—	—	f 5 308,33		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	473,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230,—	6 011,33	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 800,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	210,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 010,—	
—	1	2	1	—	1				1	1	8	8	9	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 3 750,—		
—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 370,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127,—	6 247,—	
—	—	—	—	—	—	5	3	5	—	—	—	—	—	—	f 10 900,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	657,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190,—	11 747,—	
—	—	—	—	—	—	6	4	6	—	—	—	—	—	—	f 5 750,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	—	553,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230,—	6 533,—	
—	—	—	—	—	—	5	3	5	—	—	—	—	—	—	f 4 212,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	437,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190.—	4 839,50	
—	—	1	1	—	1				—	2	4	7	3	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 10 675,—		
1	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 680,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	921,—	16 276,—	

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen. Ingeschreven. gemiddeld in 1921.	in Januari 1922.	in December 1922.*)	gemiddeld in 1922.	Werkelijk schoolgaande gemiddeld in 1921.	in Januari 1922.	in December 1922.	gemiddeld in 1922.	Schoolverzuim in percenten Betrekkelijk.
b. Buitendistricten.											
1. Openbare school, Beneden Prinsenkwartier	L. O.	2	50	—	—	—	45	—	—	—	—
	Kosteloos.	—	—	76	58	—	—	67	45	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	61	—	—	—	50	—
2. Openbare school, Koolbaai	L. O.	5	61	—	—	—	41	—	—	—	10.70
	Kosteloos.	—	—	77	56	—	—	56	15	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	77	—	—	—	41	—
II. Bijzondere scholen.											
a. Stadsdistrict.											
1. St. Jozefschool, Philipsburg [1])	L. O.	7	165	—	—	—	151	—	—	—	7.50
	Kosteloos. [2])	—	—	168	167	—	—	168	153	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	168	—	—	—	*160* [3])	—
b. Buitendistricten.											
1. St. Jozefschool, Simsonbaai	L. O.	5	65	—	—	—	62	—	—	—	4.54
	Kosteloos.	—	—	67	62	—	—	67	58	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	63	—	—	—	*60*	—
E. Saba.											
I. Openbare scholen.											
a. Stadsdistrict.											
1. Openbare school, Bottom	L. O.	5	64	—	—	—	35	—	—	—	13.28
	Kosteloos.	—	—	51	42	—	—	44	31	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	47	—	—	—	32	—
b. Buitendistricten.											
1. Openbare school, Windwardside	L. O.	5	42	—	—	—	34	—	—	—	6.77
	Kosteloos.	—	—	47	33	—	—	45	32	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	41	—	—	—	37	—
2. Openbare school, St. Johns	L. O.	5	58	—	—	—	50	—	—	—	7.—
	Kosteloos.	—	—	61	55	—	—	56	43	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	57	—	—	—	52	—
II. Bijzondere scholen.											
a. Stadsdistrict.											
1. R.K. school, Bottom	L. O.	5	71	—	—	—	63	—	—	—	4.50
	Kosteloos.	—	—	55	61	—	—	55	57	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	61	—	—	—	*60*	—
b. Buitendistricten.											
1. R.K. school, Windwardside	L. O.	6	102	—	—	—	94	—	—	—	5.54
	Kosteloos.	—	—	134	116	—	—	134	116	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	131	—	—	—	*130*	—
St. Eustatius.											
1. Openbare school, Oranjestad	L. O.	6	126	—	—	—	103	—	—	—	—
	Kosteloos.	—	—	140	128	—	—	128	102	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	133	—	—	—	*112*	—
2. Bijzondere school (R.K.), Oranjestad . . .	L. O.	5	83	—	—	—	67	—	—	—	5.17
	Kosteloos.	—	—	75	74	—	—	74	63	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	75	—	—	—	*68*	—

Leerkrachten.															Uitgaven ten laste van de koloniale kas.	
Openbare scholen.						Ondersteuning genietende bijzondere scholen.										
Rang.						Aantal.			Rang.							
Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd. **)	Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	a. Bezoldigingen. b. Duurtebijslagen. c. Onderhoud en leermiddelen. ***)	Totaal per school.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 1625,—	
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	924,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	210,—	f 2759,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 3600,—	
—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2238,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190,—	6028,—
—	—	—	—	—	—	5	2	3	—	—	—	—	—	—	f 6654,16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	—	368,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150,—	7172,16
—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	f 2850,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	215,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70,—	3135,—
1	1	3	3	—	3				1	—	2	3	1	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 3750,—	
—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1920,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	205,—	5875,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 3390,—	
—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1950,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200,—	5540,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 2550,—	
—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1356,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230,—	4136,—
—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	f 2683,33	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	215,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70,—	2968,33
—	—	—	—	—	—	3	2	3	—	—	—	—	—	—	f 5012,50	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	315,33	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110,—	5437,83
—	—	3	1	2	3				—	1	2	1	1	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 5415,—	
—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2355,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	308,—	8078,—
—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	f 2600,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	215,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70,—	2885,—
—	—	2	1	—	1				—	—	1	1	—	—		

Opmerkingen.

1) In de gegevens zijn de leerlingen van het Fransche gedeelte medegeteld.

2) In de vervolgklassen wordt schoolgeld geheven.

3) Waarvan 11 van het Fransche gedeelte.

Bijlage M.

Buitenlandsch postverkeer van de kolonie, vergeleken met dat in de vier voorafgaande jaren.

Landen.	Per mail ontvangen stukken.				Per mail verzonden stukken.			
	Postkantoor op Curaçao.		Geheele kolonie.		Postkantoor op Curaçao.		Geheele kolonie.	
	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)
België	1 300	741	1 313	741	728	78	754	78
Denemarken	585	104	585	104	585	26	650	26
Duitschland	14 079	1 023	14 287	10 036	7 813	390	7 956	390
Finland	26	—	26	—	39	—	39	—
Frankrijk	7 670	4 290	7 748	4 303	3 900	429	4 030	455
Groot-Britannië en Ierland	18 733	14 495	19 474	15 431	13 481	338	13 806	403
Hongarije	26	—	26	—	13	—	13	—
Italië	1 378	520	1 378	520	689	39	689	39
Letland	78	247	78	247	52	—	52	—
Litauen	13	—	13	—	26	—	26	—
Nederland	32 175	50 037	33 605	50 544	20 683	5 863	21 580	5 967
Noorwegen	156	13	156	13	156	—	156	—
Oostenrijk	273	260	325	286	195	—	234	—
Polen	26	26	39	26	13	—	78	—
Portugal	169	13	169	13	52	—	52	—
Rumenië	39	—	52	—	—	13	13	13
Serviërs, Croaten en Slovenen (Koninkrijk der)	13	65	13	65	—	—	—	—
Spanje	3 198	1 651	3 198	1 651	1 261	143	1 261	143
Tsjecho-Slowakije	507	182	507	182	247	—	260	—
Turkije (Europeesch)	13	—	13	—	13	—	13	—
Zweden	221	234	221	234	156	65	156	65
Zwitserland	1 157	338	1 157	338	832	13	832	13
Egypte	143	195	143	195	91	13	91	13
Marokko	—	—	—	—	13	—	13	—
Zuid-Afrikaansche Unie	13	—	13	—	104	—	104	—
Britsche bezittingen in Afrika	26	—	26	—	13	—	13	—
Amerika (Vereenigde Staten van)	68 484	41 288	97 903	48 958	52 624	2 548	77 441	4 459
Argentinië	182	39	182	39	338	26	338	26
Bolivia	—	13	—	13	13	—	13	—
Brazilië	234	26	234	26	91	—	91	—
Canada	767	507	1 677	702	247	—	754	13
Chili	26	—	39	—	104	—	104	—
Columbia	4 537	819	4 550	819	7 709	1 482	7 709	1 482
Costa Rica	234	91	234	91	351	26	351	26

Landen.	Per mail ontvangen stukken.				Per mail verzonden stukken.			
	Postkantoor op Curaçao.		Geheele kolonie.		Postkantoor op Curaçao.		Geheele kolonie.	
	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken. (stuks)	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken. (stuks)	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken. (stuks)	Brieven Briefkaarten (stuks)	Andere stukken. (stuks)
Cuba	5 746	273	6 110	273	4 732	1 196	4 953	1 196
Dominikaansche Republiek	4 316	767	6 578	767	4 017	390	4 654	390
Ecuador	91	—	91	—	78	—	78	—
Guatamala	455	91	455	91	169	65	169	65
Haïti	1 079	39	1 079	39	637	156	637	156
Honduras	—	13	—	13	13	—	13	—
Mexico	1 313	923	1 313	923	1 560	390	1 560	390
Nicaragua	91	13	91	13	182	—	182	—
Panama	3 575	1 261	3 575	1 261	4 121	1 131	4 121	1 131
Peru	104	13	104	13	39	—	39	—
Salvador	117	—	117	—	234	104	234	104
Suriname	2 431	156	2 730	182	1 872	286	2 678	507
Uruguay	13	—	13	—	—	—	—	—
Venezuela	41 730	7 969	41 730	7 969	35 490	7 085	35 490	7 098
Amerikaansche bezittingen in Amerika	7 319	390	8 905	403	5 447	286	6 383	312
Britsche koloniën in Amerika	6 279	1 508	1 277	2 171	5 668	403	8 424	754
Fransche koloniën in Amerika	130	26	130	26	507	26	1 599	195
Britsch-Indië	78	13	169	39	13	—	13	—
China	78	39	78	39	208	—	208	—
Japan	39	13	39	13	26	—	26	—
Nederlandsch Oost-Indië	1 196	403	1 339	403	936	169	1 040	169
Turkije (Aziatisch)	221	65	221	65	273	—	273	—
Amerikaansche bezittingen in Azië	13	—	13	—	13	—	13	—
Britsche koloniën in Azië	—	—	—	—	39	—	39	—
Fransche koloniën in Azië	—	—	13	—	13	—	13	—
Australische Statenbond (Commonwealth of Australië)	65	—	65	—	78	—	78	—
Amerikaansche bezittingen in Australië	—	—	—	—	39	—	39	—
Britsche koloniën in Australië	52	—	52	—	39	—	39	—
Landen buiten de Postvereeniging	—	—	—	—	13	—	26	—
Tezamen	233 012	140 192	276 471	150 280	179 088	23 179	212 693	26 078
Tezamen in 1918	—	—	168 376	117 859	—	—	138 255	20 631
„ „ 1919	151 658	75 400	184 288	83 486	158 990	26 506	199 290	26 598
„ „ 1920	262 977	122 109	304 759	134 446	191 126	24 401	233 584	28 249
„ „ 1921	231 582	132 704	265 720	140 712	193 609	21 203	235 690	25 051

AANMERKINGEN.

Buiten het gewone postverkeer werden in 1922 ontvangen 9165 brieven en andere stukken.

Aangeteekende stukken werden in 1922 ontvangen ten getale van 18 408 en verzonden ten getale van 12 974.

Het aantal in 1922 ontvangen rebuten bedroeg 2860 en het aantal verzonden 1300.

In 1922 werden ontvangen 1092 dienstbrieven en verzonden 689.

TOELICHTINGEN.

Doordien de indeeling van dezen staat in vorige jaren anders was, kunnen de cijfers over de vier voorafgaande jaren niet anders worden opgegeven.

Bijlage N.

Binnenlandsch postverkeer van het eiland Curaçao, vergeleken met dat in de vier voorafgaande jaren.

ONTVANGEN:			VERZONDEN:		
van:	Brieven en briefkaarten (stuks).	Drukwerken (stuks).	naar:	Brieven en briefkaarten (stuks).	Drukwerken (stuks).
Aruba	13 923	351	Aruba	8 567	4 121
Bonaire	14 859	429	Bonaire.	8 086	3 146
St. Martin (N. G.).	2 288	65	St. Martin (N. G.)	2 041	559
St. Eustatius	1 222	52	St. Eustatius.	845	91
Saba	1 170	143	Saba.	1 183	91
Totaal	33 462	1 040	Totaal	20 722	8 008
De totalen bedroegen in 1918 . .	22 620	1 157	De totalen bedroegen in 1918 .	19 409	9 919
„ „ „ „ 1919 . .	25 012	988	„ „ „ „ 1919 .	22 087	11 726
„ „ „ „ 1920 . .	29 159	1 417	„ „ „ „ 1920 .	21 723	12 480
„ „ „ „ 1921 . .	34 944	1 248	„ „ „ „ 1921 .	21 593	12 142

AANMERKINGEN.

a. In het binnenlandsch verkeer in het stadsdistrict van Curaçao werden in 1922 uitgewisseld 8125 brieven en briefkaarten, 34 866 stuks drukwerken, 104 aangeteekende stukken, 3653 portvrije brieven en 221 portvrije drukwerken.

b. In 1922 werden ontvangen 624 aangeteekende stukken en verzonden 468.

c. In 1922 werden ontvangen 52 rebuten en verzonden 117.

d. Het aantal ontvangen portvrije stukken bedroeg in 1922 2353 en dat hetwelk verzonden werd 2301

Bijlage O.

STAAT van de inkomsten en uitgaven der posterij in de laatste drie jaren.

INKOMSTEN.	1920.	1921.	1922.
Verkochte frankeerzegels	f 28 697,71^5	f 32 457,58	f 46 258,49^5
„ briefomslagen	601,39^5	603,25^5	593,96
„ briefkaarten	309,46	283,79	334,38^5
„ postwisselformulieren	7,98^5	9,29	15,18
„ portzegels	420,—	572,32^5	851,45
„ adreskaarten	4,—	6,96^5	9,11
„ douaneverklaringen	5,38	8,62^5	11,27^5
Postwisseldienst	266,70^5	1) 117,54^5	2) —
Postpakkettendienst	11,32^5	32,75	16,15
Verhuur van loketten	1 534,—	1 564,—	1 612,—
Ontvangen transitrechten	—	—	3 421,77
Betaalde vergoeding voor het inwisselen van postwaarden	0,24	0,13	1,63
Totaal ontvangsten op Curaçao	f 31 858,20^5	f 35 656,25^5	f
Postkantoor op St. Martin N. G.	1 629,75^5	2 132,43^5	2 288,47^5
„ „ St. Eustatius	1 303,99	1 370,03	1 665,99
„ „ Saba	2 274,81^5	2 900,68	3 068,24^5
Hulppostkantoor op Aruba	1 918,57	2 248,71^5	2 735,86
„ „ Bonaire	1 761,82^5	2 140,92^5	2 473,46
Totaal der inkomsten	f 40 747,16	f 46 449,04	f

1) Dit cijfer, dat het vorige jaar niet kon worden opgegeven, wordt nu vermeld.

2) Het bedrag kan nog niet worden opgegeven.

UITGAVEN.	1920.	1921.	1922.
Traktementen en toelagen van het personeel werkzaam op de verschillende post- en hulppostkantoren	f 25 690,—	f 29 732,—	f 29 192,67
Betalingen wegens transitrechten, vervoer van brievenmalen en postpakketten	4 687,42	4 052,61^5	3 024,95
Benoodigdheden voor de post- en hulppostkantoren, voor tijdelijk hulpbestellersloon, verlichting van de kantoren en andere kleine uitgaven	4 748,14	6 375,—	6 777,35^5
Totaal der uitgaven	f 35 125,56	f 40 159,61^5	f 38 994,97^5

De uitgaven over 1922 worden opgegeven zooals zij op het oogenblik bekend zijn.

P

Bijla

STAAT betreffende de door de posten voor draadlooze telegrafie op Cura

VERZONDE

MAANDEN.	CURAÇAO NAAR: Hr. Ms. oorlogschepen.						Andere vaartuigen.						Sint Martin.						Aruba.						Bonaire.						Andere stati			
	Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Januari . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	847	11	193	1	30	158	1729	20	502	—	—	67	924	10	180	—	—	43	475	1	10	—	—
Februari . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	710	11	249	3	78	163	2177	14	247	1	24	47	512	9	174	5	87	55	652	—	—	—	—
Maart	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	1109	17	314	4	131	183	2115	7	136	1	20	60	640	9	136	—	—	55	767	—	—	—	—
April	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	1132	6	100	3	68	162	2003	9	133	—	—	74	785	7	101	2	47	55	607	—	—	—	—
Mei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	943	14	176	1	31	280	2844	8	147	—	—	69	807	7	202	—	—	47	510	—	—	4	105
Juni	1	17	—	—	2	24	—	—	—	—	49	523	49	471	17	415	158	1749	10	111	—	—	50	543	3	53	—	—	47	520	22	236	—	—
Juli.	4	90	—	—	6	87	—	—	—	—	43	539	27	376	15	293	70	786	7	107	—	—	29	340	5	99	1	23	35	383	5	30	—	—
Augustus . .	1	31	—	—	—	—	—	—	—	—	53	587	4	122	—	—	2	10	9	169	—	—	66	878	3	105	—	—	43	551	2	17	—	—
September . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	325	22	326	2	47	26	303	13	222	—	—	53	631	11	183	—	—	62	751	—	—	—	—
October . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	401	14	216	3	75	40	378	16	287	—	—	54	546	14	260	—	—	73	972	—	—	—	—
November . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	514	17	465	2	37	74	755	10	197	6	154	31	405	15	272	—	—	70	866	—	—	—	—
December . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	412	14	365	—	—	106	1382	8	145	—	—	62	637	10	178	—	—	84	1086	1	10	—	—
Tezamen:																																		
telegrammen .	6	—	—	—	8	—	—	—	—	—	608	—	206	—	51	—	1402	—	131	—	8	—	662	—	103	—	8	—	669	—	31	—	4	—
woorden . . .	—	138	—	—	—	111	—	—	—	—	—	8042	—	3378	—	1205	—	16231	—	2430	—	198	—	7648	—	1943	—	157	—	8140	—	303	—	105

VERZONDE

MAANDEN.	ARUBA NAAR: Hr. Ms. oorlogschepen.						Curaçao.						Sint Martin.						Bonaire.						BONA Hr. Ms. oorlogschepen.						Curaçao.			
	Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere.		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Januari . . .	—	—	—	—	—	—	23	479	—	—	117	1583	—	—	—	—	7	105	3	44	—	—	7	99	—	—	—	—	—	—	10	180	1	37
Februari . . .	—	—	—	—	—	—	12	222	—	—	55	665	—	—	—	—	7	109	—	—	—	—	3	35	—	—	—	—	—	—	6	77	1	62
Maart	—	—	—	—	—	—	9	145	—	—	104	1124	—	—	—	—	16	176	—	—	—	—	12	164	—	—	—	—	—	—	4	98	—	—
April	—	—	—	—	—	—	7	145	—	—	110	1267	—	—	—	—	9	79	—	—	—	—	10	148	—	—	—	—	—	—	3	46	1	16
Mei	—	—	—	—	—	—	4	60	—	—	105	1282	—	—	—	—	6	58	1	19	—	—	5	58	—	—	—	—	—	—	4	56	—	—
Juni	—	—	—	—	—	—	7	110	—	—	88	1030	—	—	—	—	10	111	—	—	—	—	1	13	1	8	—	—	—	—	1	11	—	—
Juli	—	—	—	—	—	—	5	101	—	—	65	741	—	—	—	—	1	13	1	30	—	—	3	43	2	24	—	—	—	—	1	10	—	—
Augustus . .	—	—	—	—	—	—	6	97	—	—	99	1206	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	1	13	—	—
September . .	—	—	—	—	—	—	6	71	—	—	90	1068	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	—	—	—	—	—	—	1	22	—	—
October . . .	—	—	—	—	—	—	15	319	—	—	70	706	—	—	—	—	3	34	—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	—	—	2	43	—	—
November . .	—	—	—	—	—	—	6	127	1	22	53	604	—	—	—	—	6	60	—	—	—	—	3	41	—	—	—	—	—	—	5	57	—	—
December . .	—	—	—	—	—	—	5	104	1	9	105	1161	—	—	—	—	13	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	28	—	—
Tezamen:																																		
telegrammen .	—	—	—	—	—	—	105	—	2	—	1061	—	—	—	—	—	78	—	5	—	—	—	47	—	3	—	—	—	—	—	40	—	3	—
woorden . . .	—	—	—		—	—	—	1980	—	31	—	12437	—	—	—	—	—	888	—	93	—	—	—	633	—	32	—	—	—	—	—	641	—	115

...jlage P.

...Martin, Aruba en Bonaire verzonden en ontvangen telegrammen.

...AN

SINT MARTIN NAAR:

Hs. Oorlogschepen.					Andere vaartuigen.						Curaçao.						Aruba.						Bonaire.						Andere stations.					
...rings-	Dienst.		Bijzondere.		Regeerings-		Dienst.		Bijzondere.		Regeerings-		Dienst.		Bijzondere.		Regeerings-		Dienst.		Bijzondere.		Regeerings-		Dienst.		Bijzondere.		Regeerings-		Dienst.		Bijzondere.	
woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	39	6	191	4	95	41	423	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	158	1683
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	40	9	267	5	217	57	499	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	183	2005
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	67	7	120	4	145	94	695	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	16	—	—	—	—	237	2345
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	177	7	120	2	54	104	724	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	220	2269
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	59	7	84	2	52	221	1895	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	2	12	—	—	—	—	348	3035
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	100	20	500	8	350	107	892	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	53	347	—	—	250	2405
—	1	39	—	—	—	—	—	—	1	32	33	316	6	300	61	578	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	45	330	—	—	153	1423
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	20	258	6	298	15	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	13	120	—	—	40	524
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	36	9	188	5	240	28	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	28	—	—	—	—	92	875
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	114	15	322	1	22	47	342	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	6	35	—	—	—	—	116	1145
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	27	9	163	—	—	70	671	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	21	—	—	—	—	486	4653
—	1	—	—	—	—	—	—	—	54	—	142	—	43	—	845	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	24	—	111	—	—	—	2288	—
—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	700	—	2529	—	1773	—	7041	—	—	—	—	—	29	—	—	—	—	—	145	—	797	—	—	—	22362

...AN

...AAR:

	Sint Martin.				Aruba.					
...rings-	Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst.		Bijzondere.	
woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
—	—	—	4	40	1	22	—	—	7	100
—	—	—	6	56	1	38	—	—	6	79
—	—	—	5	60	—	—	—	—	8	119
—	—	—	7	61	1	13	—	—	8	123
—	—	—	8	64	—	—	—	—	4	97
—	—	—	3	23	—	—	—	—	2	20
—	—	—	3	21	1	29	—	—	5	71
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	28
—	—	—	2	20	—	—	—	—	1	10
—	—	—	9	74	—	—	—	—	1	12
—	—	—	1	7	—	—	—	—	1	12
—	—	—	11	73	—	—	—	—	—	—
—	—	—	59	—	4	—	—	—	45	—
—	—	—	—	499	—	102	—	—	—	671

OVERZICHT.

In het geheel verzonden:

Door den post op:	in 1920		in 1921		in 1922	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Curaçao	3058	44052	3050	44101	3902	50118
Sint Martin	—	—	—	—	3507	35415
Aruba	2017	26672	1587	20177	1298	16062
Bonaire	1047	14738	744	9548	737	9004
Door de vier posten samen verzonden	6122	—	5381	—	9444	—
	—	85512	—	73826	—	110599

P

ONTVANGE

CURAÇAO VAN:

MAANDEN.	Hr. Ms. oorlogschepen.						Andere vaartuigen.						Sint Martin.						Aruba.						Bonaire.						Andere stati			
	Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Januari . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112	1623	6	191	4	95	41	423	23	479	—	—	117	1583	10	180	1	37	46	515	1	31	—	—
Februari . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	1228	9	267	5	217	57	499	12	222	—	—	55	665	6	77	1	62	32	364	—	—	—	—
Maart	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141	1967	7	120	4	145	94	695	9	145	—	—	140	1124	4	98	—	—	28	344	3	89	—	—
April	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138	1923	7	120	2	54	104	724	7	145	—	—	110	1267	3	46	1	16	53	662	—	—	—	—
Mei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	128	1656	7	84	2	52	221	1895	4	60	—	—	105	1282	4	56	—	—	38	452	—	—	8	236
Juni	3	114	—	—	1	22	—	—	—	—	91	1334	20	500	8	350	107	892	7	110	—	—	88	1030	1	11	—	—	35	405	—	—	—	—
Juli	5	118	—	—	1	6	—	—	—	—	96	1210	33	316	6	300	61	578	5	101	—	—	65	741	1	10	—	—	34	368	—	—	—	—
Augustus . .	1	27	—	—	—	—	—	—	—	—	93	1195	—	—	—	—	—	—	6	97	—	—	99	1206	1	13	—	—	47	474	1	19	—	—
September . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	1082	20	258	6	298	15	117	6	71	—	—	90	1068	1	22	—	—	45	484	—	—	—	—
October . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	1148	9	188	5	240	28	205	15	319	—	—	70	706	2	43	—	—	70	964	—	—	—	—
November . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112	1480	15	322	1	22	47	342	6	127	1	22	53	604	5	57	—	—	65	811	—	—	—	—
December . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	1250	9	163	—	—	70	671	5	104	1	9	105	1161	2	28	—	—	90	1101	1	11	—	—
Tezamen:																																		
telegrammen .	9	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1254	—	142	—	43	—	845	—	105	—	2	—	1061	—	40	—	3	—	583	—	6	—	8	—
woorden . . .	—	259	—	—	—	28	—	—	—	—	—	17096	—	2529	—	1773	—	7041	—	1980	—	31	—	12437	—	641	—	115	—	6944	—	150	—	236

ONTVANGE

ARUBA VAN: / BONA

MAANDEN.	ARUBA VAN: Hr. Ms. oorlogschepen.						Curaçao.						Sint Martin.						Bonaire.						BONA… Hr. Ms. oorlogschepen.						Curaçao.			
	Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Januari . . .	—	—	—	—	—	—	20	502	—	—	67	924	—	—	—	—	—	—	1	22	—	—	7	100	—	—	—	—	—	—	10	180	—	—
Februari . . .	—	—	—	—	—	—	14	274	1	24	47	512	—	—	—	—	—	—	1	38	—	—	6	79	—	—	—	—	—	—	9	174	5	87
Maart	—	—	—	—	—	—	7	136	1	20	60	640	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	119	—	—	—	—	—	—	9	186	—	—
April	—	—	—	—	—	—	9	133	—	—	74	785	—	—	—	—	1	7	.1	13	—	—	8	123	—	—	—	—	—	—	7	101	2	47
Mei	—	—	—	—	—	—	8	147	—	—	69	807	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	4	97	—	—	—	—	—	—	7	202	—	—
Juni.	—	—	—	—	—	—	10	111	—	—	50	543	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	20	—	—	—	—	—	—	3	53	—	—
Juli	—	—	—	—	—	—	7	107	—	—	29	340	—	—	—	—	1	5	1	29	—	—	6	71	1	27	—	—	—	—	5	99	1	23
Augustus . .	—	—	—	—	—	—	9	169	—	—	66	878	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	28	1	12	—	—	—	—	3	105	—	—
September . .	—	—	—	—	—	—	13	222	—	—	53	631	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	11	183	—	—
October . . .	—	—	—	—	—	—	16	287	—	—	54	546	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	14	260	—	—
November . .	—	—	—	—	—	—	10	197	6	154	31	405	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	15	272	—	—
December . .	—	—	—	—	—	—	8	145	—	—	62	637	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	178	—	—
Tezamen:																																		
telegrammen .	—	—	—	—	—	—	131	—	8	—	662	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	45	—	2	—	—	—	—	—	103	—	8	—
woorden . . .	—	—	—	—	—	—	—	2430	—	198	—	7648	—	—	—	—	—	29	—	102	—	—	—	671	—	39	—	—	—	—	—	1943	—	157

SINT MARTIN VAN:

	Ms. oorlogschepen.				Andere vaartuigen.						Curaçao.						Aruba.						Bonaire.						Andere stations.					
	Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere	
woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	243	11	193	1	30	138	1729	—	—	—	—	7	105	—	—	—	—	4	40	—	—	—	—	44	484
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	233	11	249	3	78	163	2177	—	—	—	—	7	109	—	—	—	—	6	56	—	—	—	—	60	560
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	337	17	314	4	131	183	2115	—	—	—	—	16	176	—	—	—	—	5	60	—	—	—	—	108	977
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	282	6	100	3	68	162	2003	—	—	—	—	9	79	—	—	—	—	7	61	—	—	—	—	112	1092
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	256	14	176	1	31	280	2844	—	—	—	—	6	58	—	—	—	—	8	64	—	—	—	—	255	2444
98	1	30	—	—	—	—	—	—	35	549	49	471	17	415	158	1749	—	—	—	—	10	111	—	—	—	—	3	23	4	97	—	—	168	1583
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	64	27	376	15	293	70	786	—	—	—	—	1	13	—	—	—	—	3	21	4	48	—	—	132	1303
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	122	—	—	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	182	22	326	2	47	26	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	20	—	—	—	—	18	148
—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	264	14	216	3	75	40	378	—	—	—	—	3	34	—	—	—	—	9	74	—	—	—	—	41	435
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	301	17	465	2	37	74	755	—	—	—	—	6	60	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	63	569
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	160	14	365	—	—	106	1382	—	—	—	—	13	143	—	—	—	—	11	73	—	—	—	—	454	5531
—	1	—	—	—	—	—	—	—	228	—	206	—	51	—	1402	—	—	—	—	—	78	—	—	—	—	—	59	—	8	—	—	—	1455	—
98	—	30	—	—	—	—	—	—	—	2871	—	3373	—	1205	—	16231	—	—	—	—	—	888	—	—	—	—	—	499	—	145	—	—	—	15126

N:

	Sint Martin.				Aruba.					
	Dienst-		Bijzondere		Regeerings-		Dienst-		Bijzondere	
woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
—	—	—	1	7	3	44	—	—	7	99
—	—	—	1	5	—	—	—	—	3	35
—	—	—	3	16	—	—	—	—	12	164
—	—	—	1	4	—	—	—	—	10	148
—	—	—	2	12	1	19	—	—	5	58
—	—	—	1	9	—	—	—	—	1	13
—	—	—	—	—	1	30	—	—	3	43
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10
—	—	—	1	8	—	—	—	—	1	13
—	—	—	5	23	—	—	—	—	1	9
—	—	—	6	35	—	—	—	—	3	41
—	—	—	3	21	—	—	—	—	—	—
—	—	—	24	—	5	—	—	—	47	—
—	—	—	—	140	—	93	—	—	—	633

OVERZICHT.

In het geheel ontvangen:

Door den post op:	in 1920		in 1921		in 1922	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden
Curaçao	4765	65922	4170	57248	4108	51302
Sint Martin	—	—	—	—	3489	40466
Aruba	1351	19474	986	13003	854	11078
Bonaire	1068	15260	809	11644	858	11145
Door de vier posten samen ontvangen	7184	—	5965	—	9309	—
	—	100656	—	81295	—	113991

Q

Bijlage Q.

Opgave van de belastbare inkomens over het belastingjaar 1921/22.

Bedrag van het inkomen: A. In de kolonie wonende personen. B. In de kolonie gevestigde lichamen. C. Buiten de kolonie wonende personen en buiten de kolonie gevestigde lichamen.	Aantal aanslagen.						
	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin (N.G.)	St. Eustatius.	Saba.	Totaal.
A. f 900	248	39	17	4	16	11	335
950	—	—	—	—	—	2	2
1 000	61	8	11	24	2	1	107
1 100	24	1	3	—	7	1	36
1 200	185	15	14	—	2	9	225
1 300	22	6	2	—	1	2	33
1 400	34	10	—	—	—	3	47
1 500	108	3	1	—	7	1	120
1 600	26	3	2	—	1	1	33
1 700	13	2	2	—	2	1	20
1 800	86	4	10	—	—	1	101
1 900	19	1	—	—	—	—	20
2 000	72	1	3	9	1	—	86
2 100	6	2	—	—	2	1	11
2 200	16	1	1	—	—	—	18
2 300	7	1	2	—	—	—	10
2 400	93	3	4	—	—	—	100
2 500	24	—	1	—	2	—	27
2 600	9	—	—	—	—	1	10
2 700	11	1	2	—	—	—	14
2 800	5	1	2	—	—	—	8
2 900	1	—	—	—	—	—	1
3 000	72	—	2	6	3	1	84
3 100	2	—	—	—	—	—	2
3 200	4	—	—	—	—	—	4
3 300	5	2	—	—	—	1	8
3 400	8	—	—	—	—	—	8
3 500	16	1	—	—	—	—	17
3 600	38	2	1	—	—	—	41
3 700	6	—	—	—	1	—	7
3 800	4	—	—	—	—	—	4
3 900	16	—	—	—	1	—	17
4 000	41	—	2	2	—	2	47
4 100	1	—	1	—	—	—	2
4 200	8	—	—	—	—	1	9
4 300	3	—	2	—	—	—	5
4 400	2	—	—	—	—	—	2
4 500	20	—	—	—	—	—	20
4 600	2	—	—	—	—	—	2
4 700	2	—	—	—	—	—	2
4 800	11	1	—	—	—	—	12
4 900	9	—	—	—	—	—	9
5 000	31	1	—	1	—	1	34
5 100	4	—	—	—	—	—	4
5 200	6	—	—	—	—	—	6
5 300	2	—	—	—	—	—	2
5 400	5	—	1	—	—	1	7
5 500	4	—	1	—	1	—	6
5 600	20	1	—	—	—	—	21
5 700	6	—	—	—	—	—	6
5 800	2	1	—	—	—	—	3
5 900	5	1	—	—	—	—	6
6 000	24	—	—	3	—	—	27
6 100	1	—	—	—	—	—	1
6 200	1	—	1	—	—	—	2
6 300	6	—	—	—	1	—	7
6 400	2	—	—	—	—	—	2
6 500	4	—	—	—	—	—	4
6 600	16	—	—	—	—	—	16
6 700	2	—	—	—	—	—	2
6 800	1	—	—	—	—	—	1
6 900	7	—	—	—	—	—	7
7 000	11	—	—	—	—	—	11
7 100	1	—	—	—	—	—	1
7 200	5	—	—	—	—	—	5
7 300	2	—	—	—	1	—	3
7 400	2	—	—	—	—	—	2
7 500	10	—	—	—	—	—	10
7 900	3	—	—	—	—	—	3
8 000	10	—	1	2	—	—	13
8 100	17	—	—	—	—	—	17
8 300	1	—	—	—	—	—	1
8 400	5	—	—	—	—	—	5
8 500	1	—	—	—	—	—	1
8 600	—	1	—	—	—	—	1
8 800	1	—	—	—	—	—	1
9 000	7	—	1	1	—	—	9
9 100	3	—	—	—	—	—	3
9 400	—	—	1	—	—	—	1
9 500	1	—	—	—	—	—	1
9 600	1	—	—	—	—	—	1
9 800	1	—	—	—	—	—	1
9 900	1	—	—	—	—	—	1

Bedrag van het inkomen: A. In de kolonie wonende personen. B. In de kolonie gevestigde lichamen. C. Buiten de kolonie wonende personen en buiten de kolonie gevestigde lichamen.	Aantal aanslagen.						
	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin (N.G.)	St. Eustatius.	Saba.	Totaal.
A. f 10 000	5	—	1	—	—	—	6
10 400	1	—	—	—	—	—	1
10 500	1	—	—	—	—	—	1
11 000	4	—	—	—	—	—	4
11 700	1	—	—	—	—	—	1
12 000	12	—	—	—	—	—	12
12 300	1	—	—	—	—	—	1
12 500	1	—	—	—	—	—	1
12 900	1	—	—	—	—	—	1
13 000	—	1	—	—	—	—	1
13 200	1	—	—	—	—	—	1
14 000	2	—	—	—	—	—	2
14 500	1	—	—	—	—	—	1
15 000	4	—	—	—	—	—	4
16 000	3	—	—	—	—	—	3
16 900	1	—	—	—	—	—	1
17 000	1	—	—	—	—	—	1
17 500	1	—	—	—	—	—	1
18 000	2	—	—	—	—	—	2
18 400	—	—	—	—	1	—	1
20 000	3	—	—	—	—	—	3
20 100	1	—	—	—	—	—	1
22 000	1	—	—	—	—	—	1
23 000	1	—	—	—	—	—	1
24 000	1	—	—	—	—	—	1
25 000	3	—	—	—	—	—	3
30 000	1	—	—	—	—	—	[illegible]
30 500	1	—	—	—	—	—	1
32 000	1	—	—	—	—	—	1
32 600	1	—	—	—	—	—	1
32 800	1	—	—	—	—	—	1
37 000	1	—	—	—	—	—	1
40 400	1	—	—	—	—	—	1
78 000	1	—	—	—	—	—	1
100 000	2	—	—	—	—	—	2
Totaal A. . . .	1 635	114	92	52	52	42	1 987
B. f 100	1	—	—	—	—	—	1
400	1	—	—	—	—	—	1
1 700	1	—	—	—	—	—	1
1 800	1	—	—	—	—	—	1
2 500	1	—	—	—	—	—	1
2 800	—	—	1	—	—	—	1
3 900	1	—	—	—	—	—	1
4 300	—	—	1	—	—	—	1
32 000	1	—	—	—	—	—	1
60 000	1	—	—	—	—	—	1
Totaal B. . . .	8	—	2	—	—	—	10
C. f 100	4	—	—	—	—	—	4
400	2	—	—	—	—	—	2
500	1	—	—	1	—	—	2
800	2	—	—	—	—	—	2
900	1	—	—	—	—	—	1
1 000	2	—	—	—	—	—	2
1 300	1	—	—	—	—	—	1
1 500	2	—	—	—	—	—	2
1 700	1	—	—	—	—	—	1
1 800	1	—	—	—	—	—	1
3 000	1	—	—	—	—	1	2
4 800	1	—	—	—	—	—	1
6 300	1	—	—	—	—	—	1
12 000	1	—	—	—	—	—	1
60 000	3	—	—	—	—	—	3
620 900	1	—	—	—	—	—	1
769 100	1	—	—	—	—	—	1
Totaal C. . . .	26	—	—	1	—	1	28
VERZAMELING.							
Totaal A.	1 635	114	92	52	52	42	1 987
" B.	8	—	2	—	—	—	10
" C.	26	—	—	1	—	1	28
Totaal-generaal. .	1 669	114	94	53	52	43	2 025

N.B. De uitspraken van den Raad van Beroep zijn in aanmerking genomen.

Bijlage R.

STAAT der ingeschreven hypotheken op Curaçao.

Op 1 Januari 1922 bedroeg het totaal der ingeschreven hypotheken **f 5 607 693,18**, te weten:

Tegen 2 percent	1		f 5 000,—	
„ 4 „	12		113 349,—	
„ 4½ „	1		3 037,—	
„ 5 „	115		49 715,35	
„ 5½ „	1		18 320,—	
„ 5 en 6[1]) „	335		2 013 202,21	
„ 6 „	28		52 300,05	
„ 6½ „	85		369 660,—	
„ 6 en 7 „	16		255 233,72[5]	
„ 7 „	10		9 237,77	
„ 7½ „	1		350,—	
„ 8 „	27		6 732,18	
„ 8½ „	2		11 468,—	
„ 9 „	14		81 922,23	
„ 10 „	3		12 478,—	
„ 12 „	15		25 526,72	
„ 13½ „	1		5 000,—	
Tot meerdere zekerheid van persoonlijke borgstelling	3		31 687,50	
Waarborg-hypotheek	3		20 000,—	
Zonder interest	9		87 383,44[5]	
Rente niet opgegeven	2		17 090,—	
Crediethypotheek	2		19 000,—	
Een hypotheek waarvan hoofdsom f 2 000 000 / Rente en kosten f 400 000 (Deze laatste een trusthypotheek voor obligatiën ad f 1000, rentende 6 pct.)	1	687	2 400 000,—	f 5 607 693,18
Bijgekomen:				
Tegen 3 percent	1		f 600,—	
„ 5 „	8		30 750,—	
„ 6 „	4		32 000,—	
„ 6½ „	59		220 800,—	
„ 7 „	2		13 000,—	
„ 9 „	1		350,—	
Waarborg-hypotheek	1		35 000,—	
Zonder interest	1		1 500,—	
Rente niet opgegeven	3		17 800,—	
Crediethypotheek	1	81	35 000,—	f 386 800,—
		768		f 5 994 493,18
Doorgehaald:				
Tegen 4 percent	3		f 15 566,—	
„ 5 „	3		2 577,40	
„ 5 en 6 „	18		103 584,—	
„ 6 „	15		27 690,—	
„ 6½ „	8		52 400,—	
„ 7 „	1		400,—	
„ 9 „	2		12 801,85	
„ 10 „	1		1 250,—	
Zonder interest	1	52	1 000,—	217 269,25
		716		f 5 777 223,93
Vernieuwde inschrijving:				
Tegen 5 percent	1		f 3 102,—	

Gedurende 1922 werden honderd vijftig (150) verschillende akten overgeschreven.

[1]) De rente bedraagt hier 5 pct., alleen wanneer de schuld een bepaald minimum bereikt heeft, wordt de rentevoet verhoogd tot 6 pct.

Bijlage S.

OVERZICHT van de verhuurde of verpachte landsgronden op Curaçao, Aruba en Bonaire.

EILANDEN.	Getal der perceelen op 31 December 1921.	Bijgekomen.	Afgegaan.	Getal der perceelen op 31 December 1922.	Hoe omheind.				Onder welke voorwaarden en bepalingen afgestaan.	
					Goed.	Tamelijk goed.	Slecht.	In het geheel niet.	Oude.	Nieuwe.
Curaçao	2380	59	52	2387	498	551	633	705	652	1735
Aruba	1412	10	—	1422	268	1082	44	28	153	1269
Bonaire	961	—	2	959	625	211	31	92	108	851

VERDEELING der perceelen naar de oppervlakte.

EILANDEN.	Getal perceelen.	Van 0,05 tot 0,25 H.A.	Van 0,26 tot 0,50 H.A.	Van 0,51 tot 1 H.A.	Van 1,01 tot 2 H.A.	Van 2,01 tot 3 H.A.	Van 3,01 tot 4 H.A.	Van 4,01 tot 5 H.A.	Van 5,01 H.A. en daarboven.
Curaçao	2387	428	225	660	647	274	108	29	16
Aruba	1422	24	43	228	388	278	174	115	172
Bonaire	959	205	12	91	297	179	89	38	48

OVERZICHT van den stand der huurpenningen.

EILANDEN.	Uitstaande op 1 Januari 1922.	Verschuldigd over 1922 en 1922/23.	Bijgekomen.	Verschuldigd bedrag.	Afgeschreven.	Aangezuiverd.	Bleef uitstaande eind December 1922.
Curaçao	[1]) f 31 563	f 11 871	f 97	f 43 531	f 1 278	f 11 752	f 30 501
Aruba	22 359	7 195	7	29 561	—	7 207	22 354
Bonaire	2 176	3 826	—	6 002	—	3 175	2 827

[1]) Het in het vorig verslag opgegeven bedrag van f 31 307 als uitstaande op eind December 1921 bleek onjuist te zijn, wegens foutieve optellingen en boekingen in het 4de en 5de district. De thans opgegeven som was het werkelijk uitstaand bedrag.

Bijlage T.

OPGAVE van de tot de koopvaardijvloot in de kolonie behoorende vaartuigen en van hun inhoud.

Namen.	Soort.	Waar tehuis behoorende.	Netto inhoud in M³.	Namen.	Soort.	Waar tehuis behoorende.	Netto inhoud in M³.
Astrea	stoomschip	Curaçao	2343	Gracia Maria . . .	2 mastschoener	Aruba	113
Luna	"	"	2349	Inmaculada . . .	"	"	79
Flora	"	"	2333	Neptunus	kotter	"	26
Carna	"	"	2307	Slagbaai	"	"	31
President Gomez . .	"	"	1540	Santa Altagratia . .	"	"	20
President Bolivar .	"	"	1511	Joven Corina . . .	"	"	13
Asiento	"	"	964	Relampago	"	"	13
Baralt	"	"	915	Providencia . . .	"	"	12
Brion	"	"	915	19 de Abril . . .	"	"	11
Doewa	motortankschip	"	668	Maria Consuelo . .	"	"	13
Lima	"	"	668	Virgen Maria . . .	"	"	20
Satoe	"	"	565	Entreprise	3 mastschoener	Bonaire	476
Anam	"	"	543	Neerlandia	2 mastschoener	"	368
Delapan	"	"	444	Aura	"	"	330
Tiga	stoomtankschip	"	565	Meda	"	"	223
Ampat	"	"	562	Generaal Gomez . .	"	"	198
Puerti Cabello . . .	lichterschip	"	2214	Reliance	"	"	190
Maracay	"	"	2154	Minerva	"	"	188
Valencia	"	"	2154	Fedalma	"	"	182
Pioneer	3 mastschoener	"	1590	Ligia	"	"	128
Caribe	"	"	500	22 de Abril . . .	kotter	"	68
Hollandia	"	"	590	Azucena	"	"	68
Hirondelle	schoenerbrik	"	239	America	"	"	40
Abeona	2 mastschoener	"	329	Hada	"	"	49
Frisia	"	"	353	Mensage	"	"	29
Maria	"	"	398	Morningstar	"	"	29
Meteor	"	"	381	Alba	"	"	26
Carlota	"	"	286	Veloz	"	"	22
Silfide	"	"	240	Gloria Maria . . .	"	"	21
Isabel	"	"	231	Aguila	"	"	19
Frieda	"	"	231	Dilia	"	"	19
Camia	"	"	191	San José	"	"	19
Estelle	"	"	184	Rosa Maria	"	"	18
Victoria	kotter	"	73	Julieta	"	"	19
Delta	"	"	42	Enriqueta	"	"	17
Sobre las Olas . .	"	"	15	Picapica	"	"	14
Esperanza	"	"	13	Venus	"	"	10
Rosa Maria	barge	Aruba	20	Virgen del Carmen .	"	"	9
Ave Maria	3 mastschoener	"	471	Virginia	2 mastschoener	St. Martin	156
Beatriz	2 mastschoener	"	258	Cyril	"	"	208
Chaparra	"	"	241	Robert C. Harris . .	"	"	34
Engracia	"	"	222	Sea Bird	kotter	"	40
Amadeo	"	"	220	Success	"	St. Eustasius	16
Albertina	"	"	145	Nueva Altagracia .	2 mastschoener	Saba	470
20 de Julio	"	"	87	Maisie Hassell . .	"	"	168
				Thelma	"	"	40

STAAT van den invoer uit het buitenl[and …]

GOEDEREN.	Eenheid.	CURAÇAO.		ARUBA.		BONAIRE.		[ST.] MA[ARTEN …]
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	[Ho]eveelheid.
Aardappelen	K.G.	431 594	f 56 905	12 800	f 1 969	13 640	f 2 35[…]	2 77[…]
Aardewerk en porcelein (met uitzondering van dakpannen en vloertegels)	—	—	35 933	—	1 182	—	1 971	—
Automobielen	stuks	56	64 707	—	—	4	2 926	—
Azijn	L.	3 799	721	326	191	555	284	87[…]
Bayrum	„	17 159	13 684	300	335	340	262	17[…]
Beschuit, fijne	—	—	15 387	—	322	—	358	—
„ gewone	—	—	20 547	—	1 514	—	1 281	—
Bier en Maltzextract	L.	72 363	41 312	1 728	447	681	335	78[…]
Boonen en erwten	„	294 806	56 711	12 406	2 318	24 065	2 806	64[…]
Boter	K.G.	32 408	103 139	1 133	2 735	590	2 445	65[…]
Bron- en mineraalwater	—	—	1 641	—	—	—	—	—
Cement	K.G.	580 310	17 930	16 020	1 161	104 670	5 012	10 18[…]
Dakpannen	stuks	1 500	105	3 400	510	5 000	748	—
Drogerijen en chemicaliën	—	—	71 388	—	1 822	—	628	—
Gedistilleerd (à 50 pct.), jenever	L.	69 168	73 490	4 838	6 191	2 500	3 195	1 32[…]
„ (à 50 „), rum	„	356 014	64 763	26 516	39 530	31 480	11 727	3 26[…]
„ (à 50 „), andere soorten	„	51 737	131 640	999	2 033	749	2 392	78[…]
Geiten	stuks	3 050	11 483	328	1 640	—	—	
Gereedschappen en machinerieën voor den landbouw	—	—	3 068	—	—	—	—	—
Gereedschappen, machinerieën en materialen voor het mijnwezen	—	—	291 121	—	—	—	—	—
Glas en glaswerk	—	—	36 132	—	1 222	—	1 517	—
Goud en zilver (bewerkt)	—	—	5 530	—	—	—	—	—
Hoeden, stroo-	dozijn	2 615	66 150	—	—	—	—	[illegible]
„ andere soorten	„	172	7 770	—	—	1	36	1[…]
Hoedenstroo	dozijn koppen	150 474	74 678	46 976	37 621	21 547	10 574	47[…]
Hout, timmer-	—	—	70 770	—	3 576	—	9 136	—
„ mahonie- en ander	K.G.	70 261	3 999	—	—	300	120	—
IJzer (bewerkt)	„	94 027	34 174	1 959	5 740	25 580	12 671	2 56[…]
Kaas	„	55 648	82 415	1 413	2 569	1 146	1 671	8[…]
Kaarsen, stearine-	„	10 326	10 132	647	675	814	812	[illegible]
„ vet-	„	1 179	1 570	3	3	95	81	[illegible]
Kleeren, (gemaakte)	—	—	11 193	—	340	—	—	—
Koffie	K.G.	130 492	92 687	34 166	21 588	25 848	15 942	2 9[…]
Koper, blad-	„	19 038	17 055	512	1 106	1 017	1 598	[illegible]
Kramerij	—	—	10 448	—	2 920	—	3 604	—
Leder, zool-	K.G.	29 513	33 554	3 030	4 005	885	1 315	4[…]
„ andere soorten	—	—	14 916	—	2 529	—	227	—
Likeuren	L.	2 445	7 823	9	13	13	26	
Lucifers	gros doosjes	10 525	19 834	632	1 290	580	1 235	2[…]
Maïs	L.	636 130	56 697	7 842	768	24 306	1 785	43 9[…]
Manufacturen	—	—	956 540	—	57 968	—	82 510	—
Margarine	K.G.	56 810	58 307	1 939	2 791	4 730	4 598	3 9[…]
Meel, maïs-	„	2 116 696	265 790	133 140	15 131	132 975	16 234	82 7[…]
„ tarwe- en rogge-	„	2 071 116	420 052	166 305	33 045	115 500	21 600	87 0[…]
Machinerieën voor fabrieksnijverheid	—	—	950 441	—	—	—	—	—
„ en materialen voor telefoon- en telegraaflijnen	—	—	6 438	—	—	—	—	—
Idem voor electrische verlichting	—	—	18 893	—	—	—	6 727	—
Idem voor tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—
Meubelen	—	—	76 905	—	1 074	—	3 079	—
Metaalwaren	—	—	20 917	—	146	—	589	—

enlan r de jaren 1920—1922.

RE.	. MARTIN N. G.		St. EUSTATIUS.		SABA.		TEZAMEN-IN:					
							1922.		1921.		1920.	
Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
f 2 38	2 772	f 397	860	f 80	—	—	461 666	f 61 703	517 165	f 82 637	359 414	f 71 799
1 97	—	1 323	—	312	—	f 361	—	41 082	—	39 873	—	39 047
2 92	—	—	—	—	—	—	60	67 633	52	82 861	69	99 273
28	871	272	36	15	—	—	5 587	1 483	7 907	2 673	9 755	3 188
26	172	185	346	263	1 231	1 337	19 548	16 067	7 091	6 853	18 584	17 998
95	—	194	—	119	—	305	—	16 685	—	18 403	—	31 937
1 28	—	1 156	—	81	—	2 014	—	26 596	—	32 387	—	27 664
83	782	792	129	73	80	89	75 763	43 048	52 012	43 702	55 288	55 599
2 80	642	223	1 393	456	952	264	334 264	62 775	399 884	129 410	390 669	170 319
2 44	657	2 103	169	468	552	1 287	35 509	112 177	31 768	118 826	41 785	142 242
—	—	11	—	—	—	—	—	1 652	—	2 057	—	2 498
5 01	10 180	547	17 800	1 032	5 660	408	734 640	26 090	1 261 930	71 851	1 654 122	47 385
74	—	—	—	—	—	—	9 900	1 363	4 700	788	8 100	305
62	—	850	—	47	—	436	—	75 171	—	92 570	—	111 411
3 19	1 323	1 482	468	505	928	1 301	79 225	86 164	40 865	44 128	45 802	56 012
11 72	3 264	1 545	1 137	1 708	3 661	1 892	422 072	121 165	317 876	111 292	364 513	180 758
2 39	782	1 927	493	816	268	560	55 028	139 368	42 091	116 822	42 042	98 345
—	6	27	2	10	—	—	3 386	13 160	3 956	16 376	565	2 328
—	—	430	—	1 020	—	—	—	4 518	—	1 255	—	7 321
—	—	—	—	—	—	—	—	291 121	—	303 798	—	54 479
1 51	—	702	—	122	—	664	—	40 359	—	38 683	—	24 872
—	—	100	—	—	—	—	—	5 630	—	4 428	—	2 558
—	39	719	—	—	10	370	2 664	67 239	1 732	42 342	1 668	54 034
36	12	234	2	59	4	108	191	8 207	45	1 394	82	4 634
10 57	476	225	—	—	99	85	219 572	123 183	247 961	163 702	337 286	227 877
9 13	—	7 988	—	7 975	—	5 108	—	104 553	—	216 107	—	235 361
12	—	—	—	—	—	—	70 561	4 119	318 535	44 928	445 215	35 785
12 67	2 566	1 537	4 020	2 075	641	236	128 793	56 433	46 082	29 189	54 900	35 220
1 67	832	1 202	167	246	310	486	59 516	88 589	59 507	114 271	84 437	128 565
81	96	107	—	—	—	—	11 883	11 726	13 759	14 643	14 568	21 400
81	28	31	63	60	19	27	1 387	1 772	716	1 138	620	1 031
—	—	2 032	—	40	—	104	—	13 709	—	29 289	—	42 757
15 94	2 939	1 758	167	113	3 205	2 175	196 817	134 263	202 230	96 287	166 237	128 084
1 59	27	55	—	—	—	—	20 594	19 809	17 507	23 548	35 090	57 092
3 60	—	13 977	—	1 276	—	4 583	—	36 808	—	29 044	—	51 218
1 31	492	478	16	27	167	295	34 103	39 674	26 790	39 687	22 166	60 716
22	—	15	—	—	—	—	—	17 687	—	20 237	—	26 454
2	11	20	90	130	9	11	2 577	8 023	3 252	9 671	4 493	13 700
1 23	276	604	98	201	250	523	12 361	23 687	11 717	23 823	10 197	22 331
1 78	43 973	4 125	3 552	343	3 488	430	719 291	64 148	2 573 328	216 088	2 443 829	368 804
32 51	—	25 347	—	4 382	—	7 383	—	1 134 130	—	939 135	—	1 863 212
4 59	3 907	3 874	1 485	1 419	1 773	1 937	70 644	72 921	63 365	76 256	46 476	68 770
16 23	82 708	11 299	25 332	4 218	24 525	4 435	2 515 376	317 107	4 004 053	597 596	3 301 981	855 196
21 60	87 028	57 329	77 862	19 653	111 015	26 930	2 868 826	578 609	2 408 329	668 057	3 123 309	1 221 436
—	—	—	—	2 202	—	—	—	952 643	—	2 354 903	—	847 094
—	—	—	—	—	—	—	—	6 438	—	15 095	—	87 900
6 72	—	—	—	—	—	—	—	25 620	—	75 950	—	53 706
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	838
3 07	—	3 464	—	97	—	791	—	85 410	—	80 174	—	46 992
58	—	468	—	66	—	289	—	22 475	—	25 338	—	17 470

GOEDEREN.	Eenheid.	CURAÇAO.		ARUBA.		BONAIRE.	
		Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.
Olie, petroleum	L.	250 426	f 31 390	17 886	f 3 052	33 893	f 5 3[illegible]
„ gasolie	1000 K.G.	7 901	268 626	—	—	—	—
„ gasoline	L.	86 952	21 096	7 308	2 020	8 076	2 07[illegible]
„ lijn-	„	17 569	9 065	196	222	1 315	91[illegible]
„ ruwe	1000 K.G.	292 311	8 884 747	—	—	—	—
„ andere soorten	L.	113 124	75 266	2 640	2 072	3 240	1 9[illegible]
Paarden	stuks	—	—	5	500	—	—
Parfumerieën	—	—	50 110	—	1 140	—	3 2[illegible]
Piano's en orgels	stuks	17	7 399	2	1 729	—	—
Reuzel	K.G.	101 057	83 148	11 473	12 088	13 527	10 0[illegible]
Rijst	„	111 957	26 816	3 589	1 004	3 525	8[illegible]
Rijtuigen	stuks	—	—	—	—	—	—
Rijwielen	„	197	20 163	—	—	—	—
Runderen	„	1 679	102 110	45	2 250	—	—
Schapen	„	422	1 843	192	1 100	7	[illegible]
Schoenen	paren	52 647	187 668	175	636	874	3 07[illegible]
Sigaren	100 stuks	3 998	23 425	197	931	225	84[illegible]
Sigaretten	100 „	312 747	198 905	7 981	5 551	18 261	12 0[illegible]
Steenkolen	1000 K.G.	32 245	537 886	4	103	—	—
Stijfsel	K.G.	108 536	21 574	10 674	3 117	7 439	2 15[illegible]
Suiker, bruine-	„	890 916	145 616	217 759	31 827	142 270	21 01[illegible]
„ witte-	„	313 048	75 008	7 923	1 912	7 217	2 0[illegible]
Suikerbakkerswerk en chocolade	—	—	52 160	—	1 115	—	2 16[illegible]
Tabak, bewerkt	K.G.	31 387	49 051	5 262	11 728	4 790	8 87[illegible]
„ onbewerkt	„	16 182	13 515	—	—	—	—
Teer, pek en harpuis	—	—	1 476	—	255	—	15[illegible]
Thee	K.G.	5 826	12 808	—	—	87	17[illegible]
Touw	„	23 168	20 178	5 565	4 598	2 091	2 28[illegible]
Uien	„	88 792	23 054	6 941	1 696	7 921	2 49[illegible]
Varkens	stuks	240	3 299	7	100	8	11[illegible]
Varkenskoppen en spek	K.G.	128 911	50 838	2 655	1 273	1 440	54[illegible]
Verduurzaamde levensmiddelen	—	—	225 264	—	1 680	—	7 50[illegible]
Veevoeder hooi	K.G.	—	—	—	—	—	—
„ ander krachtvoeder	—	—	5 019	—	—	—	—
Verfwaren	K.G.	37 993	21 032	1 916	1 478	4 416	2 22[illegible]
Visch, kabeljauw	„	13 245	9 587	—	—	—	—
„ andere soorten	—	—	13 014	—	—	—	51[illegible]
Vleesch, gedroogd	stuks	12 148	17 977	39	68	—	—
„ gezouten	K.G.	170 599	61 683	1 665	990	6 270	2 39[illegible]
Vruchten, versche	—	—	25 844	—	3 215	—	3 55[illegible]
„ geconfijte	—	—	9 788	—	—	—	8[illegible]
Vruchtenjams	—	—	4 752	—	—	—	—
Wijn, mousseerende	L.	1 813	7 810	25	138	3	10
„ andere soorten	„	26 843	37 381	2 474	4 216	2 958	3 21[illegible]
Zakken (ledige)	stuks	175 894	29 045	9 689	1 906	107 928	14 65[illegible]
Zeep	K.G.	132 445	69 633	15 552	8 975	10 869	5 02[illegible]
Alle andere goederen	—	—	2 756 068	—	52 293	—	33 5[illegible]
Tezamen in 1922			f18 799 622		f 426 998		f392 6[illegible]
„ „ „ 1921			f17 318 296		f 615 464		f479 841
„ „ „ 1920			15 735 418		1 054 811		740 66[illegible]

...MARTIN. N. G.		St. EUSTATIUS.		SABA.		TEZAMEN IN: 1922.		1921.		1920.	
...eveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.
21 698	f 4 411	9 094	f 1 585	8 183	f 1 774	341 180	f 47 528	257 756	f 48 659	155 499	f 30 615
—	—	—	—	—	—	7 901	268 626	—	—	—	—
11 556	3 319	126	62	—	—	114 018	28 572	136 602	37 625	97 970	28 779
1 108	657	470	275	1 353	808	22 011	11 938	22 766	14 103	27 998	34 964
—	—	—	—	—	—	292 311	8 884 747	207 656	7 344 522	143 534	4 140 154
3 452	2 542	262	248	87	125	122 805	82 176	112 879	81 621	102 788	113 722
—	—	—	—	—	—	5	500	4	285	2	200
—	28	—	—	—	76	—	54 592	—	84 498	—	119 101
1	300	1	230	2	350	23	10 008	16	15 975	15	8 875
3 639	2 788	817	684	1 154	1 008	131 667	110 383	131 179	120 089	113 955	162 727
8 713	2 239	5 476	1 688	3 968	1 232	137 228	33 844	191 836	57 492	82 762	45 221
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1 180	—	—
—	—	—	—	—	—	197	20 163	81	8 557	16	2 237
1	100	5	2 087	1	125	1 731	106 672	1 350	71 665	1 283	67 943
9	52	4	24	2	12	636	3 055	704	3 365	147	678
1 177	5 773	107	664	434	2 757	55 414	200 574	21 170	117 011	57 720	306 906
99	705	12	32	10	89	4 541	26 028	8 191	44 277	8 196	47 236
1 029	924	56	23	233	183	340 307	218 186	260 406	229 357	260 837	214 977
1	36	—	—	—	—	32 250	538 025	11 185	239 257	48 293	969 366
889	279	50	27	682	232	128 270	27 366	117 273	36 849	77 846	31 779
79 187	15 453	28 250	5 828	40 813	9 084	1 399 195	228 826	1 453 066	291 801	1 319 126	497 989
6 715	2 024	3 302	652	1 705	542	339 910	82 169	256 159	92 267	133 208	123 626
—	1 666	—	89	—	1 087	—	58 282	—	57 633	—	92 819
212	305	717	685	583	1 462	42 951	72 104	34 999	65 065	39 556	78 177
2 834	2 712	—	—	316	435	19 332	16 662	17 661	26 716	10 042	15 783
—	184	—	129	—	—	—	2 194	—	2 161	—	4 542
372	645	94	285	275	457	6 654	14 372	5 499	10 968	4 320	12 458
1 152	1 111	799	521	380	253	33 155	28 950	33 349	39 958	68 402	90 435
1 538	438	99	44	—	—	105 291	27 723	98 670	25 251	118 774	30 272
3	10	1	5	—	—	259	3 525	207	3 208	43	541
1 440	898	2 681	2 028	2 320	1 491	139 447	57 071	155 568	79 824	124 596	86 982
—	7 175	—	154	—	9 545	—	251 318	—	288 250	—	324 132
—	—	—	—	—	—	—	—	4 272	338	18 058	2 075
—	—	—	—	—	—	—	5 019	—	8 249	—	9 844
1 202	1 042	1 189	912	2 200	1 611	48 916	28 302	44 255	27 405	52 756	38 963
2 112	1 188	1 564	483	5 430	2 844	22 351	14 102	16 767	10 883	12 008	10 399
—	323	—	914	—	216	—	14 980	—	22 174	—	26 900
—	—	—	—	—	—	12 187	18 045	12 622	17 860	10 410	19 626
1 395	853	986	561	4 955	2 684	185 870	69 469	97 779	51 078	61 048	39 477
—	902	—	188	—	—	—	33 708	—	53 428	—	47 806
—	39	—	57	—	229	—	10 145	—	10 881	—	15 291
—	47	—	—	—	211	—	5 010	—	3 466	—	8 066
205	440	—	—	—	—	2 046	8 398	2 543	13 649	2 264	10 999
1 665	3 231	137	216	660	1 177	34 737	49 436	32 308	51 485	51 158	70 494
—	—	305	155	—	—	293 816	45 763	175 320	31 810	210 569	79 963
6 019	3 161	1 743	1 058	3 000	1 528	169 628	89 425	165 246	97 593	—	91 855
—	24 124	—	11 616	—	19 643	—	2 897 276	—	1 774 882	—	2 303 360
	f 243 278		f 85 918		f 130 494		f 20 078 949		f 19 024 235		f 18 283 369
	f 318 063		f 132 853		f 159 718						
	405 382		194 497		152 599						

Bijla

STAAT van den invoer uit Nederla

GOEDEREN.	Eenheid.	CURAÇAO.		ARUBA.		BONAIRE.		ST. MARTIN		ST
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveel
Aardappelen	K.G.	292 157	f 41 925	7 770	f 1 184	10 045	f 1 582	—	—	—
Aardewerk en porcelein (met uitzondering van dakpannen en vloertegels)	—	—	5 349	—	270	—	194	—	f 215	—
Automobielen	stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Azijn	L.	121	63	74	42	451	218	—	—	—
Bayrum	„	408	152	—	—	—	—	—	—	—
Beschuit (fijne)	—	—	3 731	—	—	—	—	—	—	—
„ (gewone)	—	—	2 164	—	—	—	—	—	—	—
Bier en maltzextract	L.	9 489	6 366	—	—	—	—	299	180	—
Boonen en erwten	„	45 306	17 240	796	137	1 616	467	248	80	—
Boter	K.G.	22 488	73 831	113	302	127	355	235	746	—
Bron- en mineraalwater	—	—	565	—	—	—	—	—	17	—
Cement	K.G.	2 550	35	—	—	—	—	—	—	—
Drogerijen en chemicaliën	—	—	26 468	—	927	—	313	—	20	—
Gedistilleerd (à 50 °/o): jenever	L.	68 849	73 001	4 838	6 191	2 500	3 195	1 301	1 455	—
„ rum	„	3 075	826	—	—	—	—	—	—	—
„ andere soorten	„	1 697	3 375	—	—	—	—	—	—	—
Gereedschappen en machineriën voor den landbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem voor het mijnwezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glas en glaswerk	—	—	3 050	—	—	—	—	—	14	—
Goud en zilver (bewerkt)	—	—	350	—	—	—	—	—	100	—
Hoeden (stroo-)	dozijn	7	218	—	—	—	—	—	—	—
Hooi	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IJzer bewerkt	„	12 278	6 954	—	—	—	—	—	—	—
Kaas	„	51 202	79 644	1 066	2 006	1 044	1 584	410	524	—
Kaarsen, stearine-	„	10 047	9 826	647	675	784	782	81	90	—
Kaarsen, vet	„	510	590	—	—	—	—	—	—	—
Kleeren, gemaakte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koper, blad	K.G.	2 274	1 614	174	410	16	26	—	—	—
Kramerij	—	—	3 004	—	420	—	—	—	1 066	—
Likeuren	L.	977	3 048	9	13	—	—	11	20	
Lucifers	gros doosjes	1 848	3 626	383	900	350	725	129	252	
Manufacturen	—	—	19 894	—	—	—	—	—	346	
Margarine	K.G.	54 073	56 024	1 665	2 414	4 521	4 370	452	389	—
Meel, tarwe en rogge	„	450	50	—	—	—	—	—	—	—
Machinerieën v. fabrieksnijverheid	—	—	185 521	—	—	—	—	—	—	—
Machinerieën en materialen voor:										
telefoon- en telegraaflijnen	—	—	3 925	—	—	—	—	—	—	—
electrische verlichting	—	—	57	—	—	—	—	—	—	—
Meubelen	—	—	10 947	—	—	—	270	—	280	—
Metaalwaren, geëmailleerde	—	—	5 092	—	—	—	37	—	22	—
Olie, lijn-	L.	13 907	7 308	90	105	735	565	596	373	—
„ andere soorten	„	6 311	3 268	100	80	—	—	—	—	—
„ ruwe	1000 K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Parfumerieën	—	—	3 355	—	—	—	98	—	—	—
Piano's en Orgels	stuks	1	1 355	—	—	—	—	—	—	—
Reuzel	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rijst	„	39 823	9 698	2 117	652	2 779	697	552	99	—
Rijwielen	stuks	24	1 549	—	—	—	—	—	—	—
Runderen	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schoenen	paren	701	7 899	—	—	—	—	—	—	—
Sigaren	100 stuks	2 845	18 724	133	703	117	602	94	682	—
Sigaretten	„	387	383	—	—	—	—	—	—	—
Suiker, witte	K.G.	1 320	378	—	—	—	—	—	—	—
Suikerbakkerswerk en chocolade	—	—	16 585	—	—	—	1 175	—	465	—
Tabak, bewerkt	K.G.	935	2 940	60	165	—	—	—	—	—
Thee	„	3 507	6 829	—	—	71	141	119	184	
Touw	„	6 309	5 222	438	412	160	176	300	225	
Uien	„	26 122	4 132	2 799	730	2 485	458	—	—	
Varkenskoppen en spek	„	—	—	—	—	—	—	—	—	
Verduurzaamde levensmiddelen	—	—	34 596	—	120	—	380	—	630	
Verfwaren	K.G.	22 421	11 764	716	566	1 615	616	337	258	
Visch, kabeljauw	„	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vleesch, gezouten	„	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vruchten, versche	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
„ geconfijte	—	—	461	—	—	—	—	—	4	
Vruchtenjams	—	—	1 925	—	—	—	—	—	—	
Wijn, mousseerend	L.	153	683	9	48	—	—	—	—	
„ andere soorten	„	4 406	7 262	657	1 380	954	1 145	59	120	
Zakken, ledige	stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zeep	K.G.	3 194	13 562	10 172	5 820	4 498	1 971	390	195	
Alle andere goederen	—	—	171 774	—	2 683	—	1 415	—	912	
Tezamen in 1922			f 980 178		f 29 355		f 23 557		f 9 95[illegible]	
„ „ 1921			1 246 740		45 688		28 943		19 642	
„ „ 1920			1 257 835		94 041		29 145		9 259	

r de jaren 1920—1922.

ST. EUSTATIUS.		SABA.		Tezamen in:					
				1922.		1921.		1920.	
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	—	—	309 972	f 44 691	449 579	f 70 037	269 281	f 49 490
		—							
		—							
—	f 126	—	f 20	—	6 174	—	15 312	—	14 357
—	—	—	—	—	—	1	5 500	—	—
—	—	—	—	646	323	462	340	585	199
—	—	—	—	408	153	—	—	—	—
—	—	—	—	—	3 731	—	2 515	—	3 281
—	—	—	—	—	2 164	—	1 550	—	1 444
—	—	—	—	9 788	6 546	17 787	16 835	35 690	38 761
—	—	—	—	47 966	17 924	206 803	76 196	216 635	103 135
97	291	64	192	23 124	75 717	21 694	84 039	18 328	64 238
—	—	—	—	—	576	—	389	—	912
—	—	—	—	2 550	35	667 320	51 035	18 180	872
—	—	—	13	—	27 741	—	41 595	—	43 096
468	505	849	1 219	78 805	85 566	40 066	42 478	45 164	54 963
—	—	—	—	3 075	826	1 301	581	—	—
331	339	28	28	2 056	3 742	893	1 827	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	41 947	—	—
—	—	—	—	—	3 064	—	16 252	—	4 822
—	—	—	—	—	450	—	420	—	—
—	—	—	—	7	218	112	1 994	—	—
—	—	—	—	—	—	1 250	82	—	—
—	—	—	—	12 278	6 954	1 574	656	15	10
—	—	95	153	53 817	83 911	53 165	107 295	79 488	121 160
—	—	—	—	11 559	11 373	13 066	13 586	6 173	8 155
—	—	—	—	510	590	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1 586	—	1 543
—	—	—	—	2 464	2 050	—	—	—	—
—	—	—	—	—	4 490	—	831	—	4 336
50	50	—	—	1 047	3 131	1 299	3 592	2 421	6 941
30	54	10	18	2 750	5 575	50	81	330	877
—	—	—	—	—	20 240	—	14 927	—	7 250
290	303	191	212	61 192	63 712	45 782	56 978	21 301	31 177
—	—	—	—	450	50	—	—	—	—
—	1 390	—	—	—	186 911	—	236 184	—	413 144
—	—	—	—	—	3 925	—	5 926	—	5 149
—	—	—	—	—	57	—	7 869	—	2 222
—	—	—	—	—	11 497	—	18 854	—	4 795
—	—	—	—	—	5 151	—	4 868	—	2 042
88	59	288	190	15 704	8 600	9 988	5 738	8 696	9 816
—	—	—	—	6 411	3 348	4 781	1 842	5 269	5 336
—	—	—	—	—	—	76	2 280	—	—
—	—	—	—	—	3 453	—	4 753	—	3 043
—	—	—	—	1	1 355	2	8 800	2	1 050
—	—	—	—	—	—	—	—	1 605	5 518
656	170	—	—	45 927	11 316	7 500	3 109	555	295
—	—	—	—	24	1 549	18	2 017	—	—
4	2 000	—	—	4	2 000	—	—	—	—
—	—	—	—	701	7 899	—	—	1 001	13 607
2	16	10	89	3 201	20 816	5 948	38 449	4 834	30 961
—	—	—	—	387	383	2 011	3 153	799	896
—	—	—	—	1 320	378	8 426	5 067	7 909	9 918
—	—	—	—	—	18 225	—	14 149	—	10 732
—	—	124	461	1 119	3 566	1 168	2 810	1 188	3 991
—	—	7	16	3 704	7 170	3 165	5 248	1 779	4 176
—	—	—	—	7 207	6 035	7 550	8 090	10 145	16 713
—	—	—	—	31 406	5 320	48 569	9 483	51 625	9 743
—	—	—	—	—	—	300	858	2 654	7 030
—	—	—	627		36 353	—	45 336	—	44 491
110	76	250	156	25 449	13 436	22 997	13 469	21 650	17 041
—	—	—	—	—	—	350	438	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	265	256
—	—	—	—	—	—	—	15	—	—
—	—	—	—	—	465	—	618	—	330
—	—	—	—	—	1 925	—	1 395	—	1 621
—	—	—	—	162	731	363	2 237	137	659
—	—	72	120	6 148	10 027	3 867	6 951	2 706	4 900
—	—	—	—	—	—	4 910	1 190	—	—
50	27	35	18	46 339	21 593	13 928	8 290	100	129
—	862	—	317	—	177 963	—	212 783	—	206 170
	f 6 268		f 3 849		f 1 053 164		f 1 352 725		f 1 396 518
	5 636		6 076		—		—		—
	2 697		3 541		—		—		—

Bijlage W.

STAAT van den doorvoer over de jaren 1920—1922.

GOEDEREN.	Hoeveelheid in Kilogrammen.								
	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin.	St. Eustatius.	Saba.	Tezamen in 1922.	1921.	1920.
Aardappelen	94 403	—	—	900	—	—	95 303	71 658	73 308
Aloëhars	574 585	—	—	—	—	—	574 585	288 873	617 290
Beschuit (in vaten)	13 474	—	—	2 130	—	—	15 604	13 710	52 830
Bier	718 612	—	—	—	—	30	718 642	500 880	249 508
Boonen en erwten	26 821	—	—	—	—	—	26 821	49 984	76 739
Boter	12 210	—	—	—	—	—	12 210	13 804	14 223
Cacao	1 938 206	—	—	—	—	—	1 938 206	2 208 717	3 515 715
Caret	—	—	29	—	—	—	29	126	242
Cement	1 214 785	—	—	180	—	—	1 214 965	1 575 125	2 074 758
Chemicaliën	—	—	—	—	—	—	—	64	—
Cognac en whisky	341 016	90	41 750	47 599	125	—	430 580	147 145	216 684
Dakpannen	2 000	—	—	—	—	—	2 000	1 000	23 200
Dividivi	2 380 534	—	—	—	—	—	2 380 534	3 048 587	4 743 059
Hoedenstroo	—	—	—	—	—	—	—	2 850	—
Hout, timmer-	278 711	—	—	—	—	—	278 711	681 703	412 718
„ andere soorten	3 455 941	—	—	—	—	—	3 455 941	5 859 551	7 436 822
Huiden en vellen	271 428	2920	—	—	—	—	274 348	358 307	410 873
IJzerwaren	3 691 624	—	—	845	—	—	3 692 469	1 771 942	2 149 387
Jenever	113 971	226	480	6 481	552	—	121 710	99 716	39 412
Kaas	65 436	—	—	—	—	—	65 436	119 168	87 357
Koffie	29 203 221	3 956	—	—	—	—	29 207 177	21 521 480	18 064 624
Koper	15 709	1 210	—	—	—	—	16 919	5 175	16 903
Leder, zool-	6 032	—	—	—	—	—	6 032	1 903	6 368
Maïs	567 105	—	—	—	—	—	567 105	453 583	485 984
Margarine	24 594	—	—	—	—	—	24 594	6 937	5 305
Meel, tarwe-, rogge- en mais-	1 496 125	—	—	1 890	—	—	1 498 015	2 277 946	2 512 679
Olie (petroleum)	115 769	—	—	360	—	—	116 129	111 989	161 928
Prikkeldraad	84 797	—	—	—	—	—	84 797	88 288	418 331
Piano's	6 012	—	—	—	—	—	6 012	4 381	5 071
Reuzel	24 606	—	—	—	—	—	24 606	34 741	57 995
Rijst	1 148 697	—	—	90	—	—	1 148 787	574 154	103 582

GOEDEREN.	Hoeveelheid in Kilogrammen.								
	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin. N.G.	St. Eustatius.	Saba.	Tezamen in 1922.	1921.	1920.
Rijtuigen en auto's	13 037	—	—	—	—	—	13 037	21 241	62 984
Rijwielen.	890	—	—	—	—	—	890	—	549
Rum	58 102	—	14 830	38 986	100	—	112 018	44 768	45 331
Sigaren	1 898	350	—	—	—	—	2 248	778	1 134
Sigaretten	22 608	—	—	—	—	—	22 608	8 196	10 651
Steenkolen	2 200	—	—	—	—	—	2 200	386 936	16 800
Stijfsel.	15 551	—	—	—	—	—	15 551	10 432	29 383
Suiker, bruine.	12 194 002	—	—	6 170	—	—	12 200 172	8 092 077	10 329 639
„ witte	27 485	—	—	80	—	—	27 565	20 607	44 932
Tabak	11 845	154	—	—	—	—	11 999	290 271	104 010
Touw	38 743	—	—	45	—	—	38 788	21 516	29 885
Uien	13 679	—	—	—	—	—	13 697	12 935	16 129
Varkenskoppen en spek . . .	5 438	—	—	—	—	—	5 438	3 248	4 077
Visch (kabeljauw).	30	—	—	310	—	—	340	—	90
Vleesch (gezouten)	10 170	—	—	495	—	—	10 665	16 558	6 120
Wijn	249 306	75	5 048	2 375	—	—	256 804	111 038	617 805
Wol.	6 498	—	—	—	—	—	6 498	19 778	48 606
Zeep	27 086	—	—	45	—	—	27 131	24 745	30 091
Zout	26 588	383 060	—	—	—	—	409 648	31 550	111
Alle andere goederen . . .	7 111 847	—	2 038	36 415	51	—	7 150 351	4 155 585	6 504 815
Tezamen in 1922 . . .	67 723 445	392 041	64 175	145 396	828	30	68 325 915	55 165 746	61 936 042
Tezamen in 1921 . . .	55 026 002	78 754	1 870	57 324	1 556	240	—	—	—
„ „ 1920 . . .	61 796 439	49 872	42 348	30 476	11 957	4 950	—	—	—

Bijlage X.

STAAT van den uitvoer naar het buitenland over de jaren 1920—1922.

GOEDEREN.	Eenheid.	Hoeveelheid.			Waarde.		
		1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.
Curaçao.							
Aloëhars	K.G.	6 337	—	8 165	f 2 468	—	f 1 822
Alpargatas	dozijn	—	—	24	—	—	249
Dividivi	1000 K.G.	34	294,6	463	2 772	f 12 615	25 428
Ezels	stuks	111	15	31	3 247	295	660
Geitevellen	K.G.	21 969	17 081	18 114	37 323	17 081	16 681
Hoeden, stroo-	dozijn	127 056	77 291	97 618	700 952	359 917	408 249
Huiden	K.G.	17 025	21 360	27 724	17 688	11 797	12 040
IJs	1000 K.G.	73	24	8	3 665	1 465	488
Likeur „Curaçao"	L.	31	—	—	62	—	—
Mest	1000 K.G.	4 978	1 154	1 447	56 634	10 478	14 460
Oranjeschillen	K.G.	31 221	24 231	40 165	27 985	23 028	44 730
Oud metaal	„	5 582	1 700	4 900	1 797	400	600
Olie, residu	1000 K.G.	94 874	167 080	269 421	3 907 393	5 333 220	5 523 312
„ petroleum	L.	150 748	5 020 424	12 851 422	35 337	828 470	1 393 438
„ gasolie	1000 K.G.	—	—	1 056	—	—	35 910
„ gasoline	L.	287 734	4 808 730	15 092 786	92 890	1 553 760	3 294 702
„ benzine	1000 L.	—	6 013	—	—	1 202 581	—
Paarden	stuks	12	—	—	2 100	—	—
Phosphorzure kalk	1000 K.G.	61 440	60 872	56 078	1 844 283	1 816 461	1 797 604
Pinda's	K.G.	—	—	1 897	—	—	400
Schapevellen	„	1 048	7 341	—	921	10 450	—
Sisalvezel	„	66 165	—	—	26 115	—	—
Steenkolen	1000 K.G.	43 672	28 156	35 291	2 667 613	1 238 870	987 324
Vee: Geiten	stuks	31	—	—	216	—	—
Runderen	„	—	—	3	—	—	1 175
Schapen	„	52	30	36	372	405	360
Varkens	„	1	14	21	13	400	490
Visch, versche	—	—	—	—	2 516	587	292
„ gezouten	—	—	—	—	4 980	202	21
Wol	K.G.	7 199	1 287	2 950	3 565	515	590
Zout	1000 K.G.	4 846	2 756	5 730	50 997	27 350	78 914
Alle andere goederen	—	—	—	—	385 499	239 338	185 235
Tezamen					f 9 879 403	f 12 689 685	f 13 825 174
Aruba.							
Aloëhars	K.G.	491 684	315 324	492 087	f 186 619	f 89 902	f 113 963
Caret	„	—	—	6	—	—	180
Dividivi	1000 K.G.	224	168	203	19 169	7 575	10 503
Ezels	stuks	58	—	—	1 160	—	—
Geitevellen	K.G.	4 696	2 791	4 372	11 661	2 840	4 071
Hoeden, stroo-	dozijn	28 987	32 965	30 785	111 192	95 663	47 161
Hout, hard- en verf.	K.G.	8 000	—	—	200	—	—
Huiden	„	744	—	3 812	874	—	1 017
Mest	1000 K.G.	4 398	380	3 826	56 526	3 530	37 624
Oranjeschillen	K.G.	224	67	—	134	53	—
Oud metaal	„	1 456	—	749	1 306	—	122
Schapevellen	„	4 500	2 209	2 856	3 962	1 186	947
Vee: Schapen	stuks	11	—	—	77	—	—
Varkens	„	1	—	—	20	—	—
Visch, gezouten	—	—	—	—	3 077	2 226	—
Wol	K.G.	7 614	2 717	11 263	4 518	1 319	2 252
Zout	1000 K.G.	69	5	—	572	155	—
Alle andere goederen	—	—	—	—	36 312	62 366	8 769
Tezamen					f 437 379	f 266 815	f 226 612

GOEDEREN.	Eenheid.	Hoeveelheid. 1920.	Hoeveelheid. 1921.	Hoeveelheid. 1922.	Waarde. 1920.	Waarde. 1921.	Waarde. 1922.
Bonaire.							
Aloëhars	K.G.	116 760	167 788	99 088	f 42 270	f 46 576	f 21 533
Caret	"	30	—	—	900	—	—
Dividivi	1000 K.G.	360	347	358	30 861	15 645	18 982
Ezels	stuks	31	7	4	635	175	120
Geitevellen	K.G.	5 697	6 147	8 691	11 473	5 392	7 478
Hoeden, stroo-	dozijn	10 541	13 343	11 399	55 260	56 603	49 306
Houtskool	K.G.	5 808	3 960	—	242	165	—
Mest	1000 K.G.	4 047	1 923	1 735	47 127	18 492	16 959
Oud metaal	K.G.	—	3 800	374	—	380	30
Paarden	stuks	6	1	6	500	75	600
Wol	K.G.	203	—	—	87	—	—
Zout	1000 K.G.	13 974	7 704	6 397	71 060	41 990	39 915
Alle andere goederen	—	—	—	—	—	3 392	525
Tezamen					f 260 415	f 188 885	f 155 448
St. Martin N. G.							
Ezels	stuks	—	1	9	—	f 30	f 180
Geitevellen	K.G.	278	201	677	f 422	207	578
Huiden	"	52	137	348	20	38	129
Katoen, gezuiverd	"	24 756	—	13 287	111 810	—	25 835
" ongezuiverd	"	3 124	9 170	—	2 429	2 408	—
Katoenzaad	"	500	—	7 194	95	—	450
Limoensap	L.	235	—	—	235	—	—
Mest	1000 K.G.	321	155	30	3 434	1 550	270
Muildieren	stuks	—	—	10	—	—	1 500
Paarden	"	1	—	5	250	—	1 000
Schapevellen	K.G.	152	90	476	143	70	180
Vee: Geiten	stuks	25	7	82	125	36	410
Runderen	"	12	26	49	1 050	2 225	2 438
Schapen	"	—	2	31	—	13	184
Varkens	"	1	5	21	5	120	350
Zout	1000 K.G.	6 633	73 44	6 332	52 931	59 539	43 128
Alle andere goederen	—	—	—	—	6 238	1 475	606
Tezamen					f 179 187	f 67 711	f 77 238
St. Eustatius.							
Bataten	K.G.	80 140	23 035	9 515	f 5 178	f 1 937	703
Caret	"	20	—	—	400	—	—
Ezels	stuks	61	21	19	1 840	570	490
Geitevellen	K.G.	351	120	124	675	120	116
Hout: hard en verf	"	—	—	500	—	—	75
Houtskool	"	25	650	35	1	51	3
Huiden	"	518	107	—	350	28	—
Jams	"	51 165	17 933	32 620	6 211	3 057	3 627
Katoen, gezuiverd	"	15 945	673	—	96 621	673	—
Katoenzaad	"	48 473	—	39 000	8 859	—	2 145
Paarden	stuks	26	2	4	2 987	250	663
Pinda's	K.G.	—	—	30	—	—	7
Schapevellen	"	7	—	—	7	—	—
Vee: Runderen	stuks	6	24	40	725	2 502	2 564
Varkens	"	4	9	2	10	9	15
Visch, gezouten	—	—	—	—	—	15	—
Zout	1000 K.G.	—	—	—	—	—	14
Alle andere goederen	—	—	—	—	4 639	52 978	3 021
Tezamen					f 128 503	f 62 190	f 13 443

GOEDEREN.	Eenheid.	Hoeveelheid. 1920.	Hoeveelheid. 1921.	Hoeveelheid. 1922.	Waarde. 1920.	Waarde. 1921.	Waarde. 1922.
Saba.							
Aardappelen	K.G.	—	—	210	—	—	f 45
Geitevellen	"	53	8	—	f 68	f 8	—
Kantwerk	—	—	—	—	18 200	20 380	16 228
Paarden	stuks	—	—	1	—	—	150
Schapevellen	K.G.	23	—	—	23	—	—
Uien en Sjalotten	"	—	765	795	—	156	147
Vee: Geiten	stuks	3	1	1	14	7	8
Runderen	"	6	4	—	365	200	—
Schapen	"	4	1	—	40	12	—
Alle andere goederen	—	—	—	—	—	41	9
Tezamen					f 18 710	f 20 804	f 16 587
Geheele Kolonie.							
Aardappelen	K.G.	—	—	210	—	—	f 45
Aloëhars	"	614 781	f 483 112	599 340	f 231 357	f 136 478	137 318
Alpargatas	dozijn	—	—	24	—	—	249
Bataten	K.G.	80 140	23 035	9 515	5 178	1 937	703
Caret	"	50	—	6	1 300	—	180
Dividivi	1000 K.G.	618	809,6	1 024	52 802	35 835	54 913
Ezels	stuks	261	44	63	6 892	1 070	1 450
Geitevellen	K.G.	33 044	26 348	31 987	61 622	25 648	28 924
Hoeden, stroo-	dozijn	166 584	123 599	139 802	867 404	512 183	504 719
Hout, hard- en verf-	K.G.	8 000	—	500	200	—	75
Houtskool	"	5 833	4 610	35	243	216	3
Huiden	"	18 339	21 604	31 884	18 932	11 863	13 186
IJs	1000 K.G.	73	24	8	3 665	1 465	488
Jams	K.G.	51 165	17 933	32 620	6 211	3 057	3 627
Kantwerk	—	—	—	—	18 200	20 380	16 228
Katoen, gezuiverd	K.G.	40 701	673	13 287	208 431	673	25 835
" ongezuiverd	"	3 124	9 170	—	2 429	2 408	—
Katoenzaad	"	48 973	—	46 194	8 954	—	2 595
Likeur „Curaçao"	L.	31	—	—	62	—	—
Limoensap	"	235	—	—	235	—	—
Mest	1000 K.G.	13 744	3 612	7 038	163 721	34 050	69 313
Muildieren	stuks	—	—	10	—	—	1 500
Oranjeschillen	K.G.	31 465	24 298	40 165	28 119	23 081	44 730
Oud metaal	"	7 038	5 500	6 023	3 103	780	752
Olie, residu	1000 K.G.	94 874	167 080	269 421	3 907 393	5 333 220	5 523 312
Petroleum	L.	150 748	5 020 424	12 851 422	35 337	828 470	1 393 438
Gas	1000 K.G.	—	—	1 056	—	—	35 910
Gasoline	L.	287 734	4 808 730	15 092 786	92 890	1 553 760	3 294 702
Benzine	1000 L.	—	6 013	—	—	1 202 581	—
Paarden	stuks	45	3	16	5 837	325	2 413
Phosphorzure kalk	1000 K.G.	61 440	60 872	56 078	1 844 283	1 816 461	1 797 604
Pinda's	K.G.	—	—	1 927	—	—	407
Schapevellen	"	5 730	9 640	3 332	5 056	11 706	1 127
Sisalvezel	"	66 165	—	—	26 115	—	—
Steenkolen	1000 K.G.	43 672	28 156	35 291	2 667 613	1 238 870	987 324
Uien en Sjalotten	K.G.	—	765	795	—	156	147
Vee: Geiten	stuks	59	8	83	355	43	418
Runderen	"	24	54	92	2 140	4 927	6 177
Schapen	"	67	33	67	489	430	544
Varkens	"	7	28	44	48	529	855
Visch, versche	—	—	—	—	2 516	587	292
" gezouten	—	—	—	—	8 057	2 443	21
Wol	K.G.	15 016	4 004	14 213	8 170	1 834	2 842
Zout	1000 K.G.	25 524	17 810	18 462	175 560	129 034	161 971
Alle andere goederen	—	—	—	—	432 688	359 590	198 165
Tezamen					f 10 903 597	f 13 296 090	f 14 314 502

Bijlage IJ.

Staat van den uitvoer naar Nederland over de jaren 1920—1922.

GOEDEREN.	Eenheid.	CURAÇAO.		ARUBA.		BONAIRE.		ST. MARTIN N. G.		SABA.		Tezamen in 1922.		Tezamen in 1921.		Tezamen in 1920.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Dividivi	1000K.G.	42	f 2 310	—	—	8	f 440	—	—	—	—	50	f 2 750	275	f 11 905	34	f 2 772
Hoeden, stroo- .	dozijn	—	—	—	—	10	50	—	—	—	—	10	50	—	—	1 320	6 229
Huiden	K.G.	16 198	6 365	—	—	—	—	—	—	—	—	16 198	6 365	9 163	4 065	16 483	17 028
Kantwerk . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 18	—	18	—	—	—	—
Katoen, gezuiverd	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	778	3 098
Katoenzaad . .	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	95
Olie petroleum .	L.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72 000	15 000	36 972	9 285
„ gasoline . .	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29 520	8 310	37 512	10 825
Oranjeschillen .	K.G.	32 010	36 004	—	—	—	—	—	—	—	—	32 010	36 004	21 385	20 376	31 221	27 985
Oud metaal. . .	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 582	1 797
Phosphorsure kalk .	1000K.G.	1 676	45 252	—	—	—	—	—	—	—	—	1 676	45 252	488	14 630	10 565	316 950
Wol	K.G.	1 000	200	—	—	—	—	—	—	—	—	1 000	200	2 717	1 319	2 560	1 280
Zout	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 020	425
Alle andere goederen. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19 641	—	—
Tezamen in 1922	—	—	f 90 131	—	—	—	f 490	—	—	—	f 18	—	f 90 639	—	f 95 246	—	f 397 769
„ „ 1921	—	—	74 286	—	20 960	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ 1920	—	—	394 576	—	—	—	—	—	f 3 193	—	—	—	—	—	—	—	—

Bijlage Z.

STAAT van het aantal aangekomen en vertrokken vaartuigen, van hun netto

Landen van herkomst of van bestemming.	CURAÇAO.								ARUBA.				
	Stoomschepen.				Zeilschepen.								
	Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.		Aan…
	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.
Nederland	43	260 668	42	247 974	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Denemarken	2	16 088	9	32 823	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Duitschland	25	95 257	17	64 198	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Engeland	39	322 387	16	156 279	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frankrijk	12	105 935	21	192 688	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gibraltar	—	—	1	9 660	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Italië	13	112 324	8	54 505	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugal	—	—	1	9 756	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spanje	15	135 048	14	127 939	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zweden	3	11 002	6	18 320	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Las Palmas	5	42 035	2	19 862	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egypte	1	8 972	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. S. v. Amerika	127	582 660	99	464 780	1	635	2	1 588	—	—	4	5 518	—
Canada	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brazilië	2	6 055	1	3 608	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chili	—	—	1	9 843	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Columbia	—	—	—	—	21	5 168	119	9 275	26	5 477	30	4 453	—
Guatemala	—	—	1	5 149	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mexico	1	566	1	12 137	2	2 460	2	422	—	—	—	—	—
Panama	57	400 375	90	629 781	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venezuela	795	837 278	803	866 051	382	58 749	301	58 814	43	3 592	27	2 332	47
Suriname	5	18 248	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Curaçao	—	—	—	—	—	—	—	—	213	27 953	239	30 839	530
Aruba	1	—	2	—	195	24 363	184	25 448	—	—	—	—	11
Bonaire	4	6 420	4	6 420	516	29 879	508	29 959	12	2 895	11	2 635	—
St. Martin N. G., St. Eustatius, Saba	—	—	—	—	10	1 840	12	2 395	—	—	—	—	1
Engelsche Antillen	9	34 202	6	8 054	16	5 996	24	8 260	1	1 947	3	1 416	19
Fransche „	1	5 344	6	8 150	10	3 357	9	3 301	—	—	—	—	5
N.-Amerik. „	12	11 727	13	36 720	45	13 555	30	7 763	1	1 276	—	—	21
Cuba	—	—	7	28 593	6	1 982	4	1 244	13	3 243	12	2 945	—
Haïti	—	—	1	964	3	1 040	28	2 839	—	—	—	—	—
St. Domingo	7	9 772	12	27 441	18	4 884	21	5 519	—	—	1	295	8
Andere havens	1	9 747	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zee en de baaien	2	2 953	—	—	16	723	—	—	7	1 440	6	191	28
Te zamen in 1922	1182	3 035 063	1184	3 041 695	1241	154 631	1244	156 827	316	1) 47 823	333	1) 50 627	665
„ „ 1921	890	2 325 396	891	2 323 397	1172	210 369	1176	208 393	320	4) 49 843	328	4) 49 658	616
„ „ 1920	580	2 195 298	573	2 190 217	1066	260 158	1084	261 429	286	6) 47 317	291	6) 46 886	547

1) Bovendien aangekomen en vertrokken vijf stoomschepen met een inhoud van 4 575 M³.
2) „ „ „ „ negen „ „ „ „ „ 28 736 „
3) „ „ „ „ één stoomschip „ „ „ „ 4 698 „
4) „ „ „ „ drie stoomschepen „ „ „ „ 8 763 „
5) „ „ „ „ één stoomschip „ „ „ „ 1 415 „
6) „ „ „ „ drie stoomschepen „ „ „ „ 4 029 „
7) „ „ „ „ twee „ „ „ „ „ 8 939 „
8) „ „ „ „ twee „ „ „ „ „ 6 722 „

…jlage Z.

…hun netto-inhoudsmaat in M^3. en van de landen van herkomst en bestemming.

…kken.	BONAIRE.				St. MARTIN N. G.				St. EUSTATIUS.				SABA.			
	Zeilschepen.															
	Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.	
…nhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	616	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 51…	—	—	2	716	—	—	—	—	2	481	1	272	1	529	—	—
—	—	—	—	—	—	—	5	2 003	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 45…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 33…	47	2 851	28	1 480	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	4	1 096	—	—	—	—	—	—	—	—
30 83…	530	33 750	548	32 459	9	1 653	12	2 157	9	1 653	7	1 318	10	2.159	6	1 129
—	11	2 524	10	2 431	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 63…	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	185	5	1 077	43	4 573	47	4 796	79	8 408	84	8 528	58	7 890	89	11 072
1 41…	19	5 011	22	5 244	133	13 259	105	9 195	91	6 044	89	5 549	66	6 527	33	3 815
—	5	1 274	5	1 547	87	6 489	111	8 943	18	615	15	718	1	44	4	152
—	21	4 567	32	7 319	35	4 028	33	3 949	15	1 620	15	1 553	19	2 567	23	3 544
2 94…	—	—	4	756	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29…	3	719	5	1 296	14	1 935	1	163	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19…	28	3 262	13	423	1	307	—	—	5	1 360	9	2 260	—	—	—	—
…) 50 63…	665	2) 54 143	674	2) 54 748	323	3) 32 860	318	3) 32 302	219	20 181	220	20 198	155	19 716	155	19 712
…) 49 65…	616	51 073	626	52 009	313	30 248	322	32 251	211	5) 19 423	208	5) 19 212	85	14 256	87	14 872
…) 46 3…	547	7) 63 999	543	7) 63 188	381	8) 35 020	378	8) 32 866	178	15 921	171	14 891	99	16 831	98	16 709

VERZAMELING naar de vlaggen van de vaartuigen.

Vlag.	Stoomschepen.				Zeilschepen.			
	Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.	
	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
Nederlandsch	770	1 078 568	771	1 079 783	2117	219 329	2146	222 863
Braziliaansch	1	3 608	1	3 608	—	—	—	—
Columbiaansch	—	—	—	—	18	4 295	20	4 807
Deensch	8	31 303	8	31 303	—	—	—	—
Dominikaansch	—	—	—	—	14	4 391	16	5 002
Duitsch	49	185 768	50	188 083	1	635	1	635
Engelsch.	47	411 452	47	411 452	157	20 544	156	20 370
Fransch	44	209 010	44	209 010	15	1 710	16	1 845
Italiaansch	21	166 829	21	166 829	—	—	—	—
Mexikaansch	—	—	—	—	—	—	2	2 460
Noord-Amerikaansch	195	731 170	195	732 328	104	29 846	99	28 650
Noorsch	35	114 404	35	114 404	—	—	—	—
Panameesch	1	9 656	1	9 656	—	—	—	—
Spaansch	13	115 455	13	115 455	—	—	—	—
Venezolaansch	8	881	7	878	493	48 604	488	47 782
Zweedsch	5	14 968	6	16 915	—	—	—	—
Tezamen in 1922 . . .	1197	3 073 072	1199	3 079 704	2919	329 354	2944	334 414
„ „ 1921 . . .	894	2 335 574	895	2 333 575	2717	375 212	2747	376 395
„ „ 1920 . . .	587	2 214 988	580	2 209 907	2557	439 246	2565	435 419

OVERZICHT van het aantal aangekomen en vertrokken vaartuigen en van hunne inhoudsmaat.

	Aangekomen.		Vertrokken.	
	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
In 1922	4116	3 402 426	4143	3 414 118
„ 1921	3611	2 710 786	3642	2 709 970
„ 1920	3144	2 654 234	3145	2 645 326

Bijlage AA.

Uitgewerkte balansstaat van de Curaçaosche Bank op ult. December 1922.

				Debet	Credit
Kasrekening.					
In kas op ult. 31 December 1921			f 815 561,87		
Ontvangen in 1922:					
Bankbiljettenrekening	f 365 000,—				
Hypotheekrekening	3 621,93				
Gedisconteerde wissels	236 055,22				
Interestrekening	11 735,37				
Wisselrekening	165,01				
Getrokken wissels	634 405,32^5				
Onkostenrekening	79,30				
Agiorekening	9 258,19^5				
Commissieloon	40,09				
Gelden in deposito	785,54				
Gelden in consignatie	24,96				
Schuldvorderingen	67,68				
		f 1 261 238,62			
Betaald in 1922:					
Bankbiljettenrekening	f 303 627,50				
Gouvernement van Curaçao	737 098,15				
Gedisconteerde wissels	226 305,22				
Interestrekening	212,—				
Wisselrekening	42 269,26^5				
Getrokken wissels	13,75				
Onkostenrekening	212,75				
Agiorekening	64,88				
Te verrekenen kosten	30,—				
Reservefonds	90,—				
Te innen coupons van effecten in pand	6 526,58				
Gelden in deposito	125,85				
Gelden in consignatie	24,96				
De Twentsche Bank te Amsterdam	1 100,—				
Vertegenwoordiger op St. Martin N. G.	5 471,04				
Vertegenwoordiger op St. Eustatius	1,19				
		1 323 173,13^5			
			f 61 934,51^5		
				f 753 627,35^5	—
Kapitaalrekening.					
Ingevolge afdeeling II, § 1, van het reglement is het kapitaal bepaald op				—	f 350 000,—
Reservefonds.					
Op ultimo December 1921			f 53 075,25		
Afgeschreven in 1922 voor een bedrag aan ingetrokken bankbiljetten van de uitgiften 1901 en 1903			90,—		
				—	52 985,25
Bankbiljettenrekening.					
Op ult. December 1921 bedroeg het bankbiljetten kapitaal			f 1 174 700,—		
In 1922 aan nieuwe bankbiljetten uitgegeven		f 365 000,—			
en aan oude vernietigd		303 627,50			
			61 372,50		
				—	1 236 072,50
Reserve Agiorekening.					
Op ult. December 1921 gereserveerd voor koersverschil van bij de verschillende banken disponibele bedragen			f 10 000,—	—	10 000,—
Hierin kwam in 1922 geen verandering.					

			Debet.	Credit.
Gedisconteerde wissels.				
Uitstaande op ultimo December 1921		f 83 827,61		
In 1922 opgenomen	f 226 305,22			
en afbetaald	236 055,22			
		9 750,—	f 74 077,61	—
Gelden in deposito.				
Op ultimo December 1921 bedroeg het saldo		f 4 686,61^5		
In 1922 ontvangen	f 785,54			
en uitgekeerd	911,39			
		125,85	—	f 4 560,76^5
Gelden in consignatie.				
Op ultimo December 1921 bedroeg het saldo		f 226,02^5		
In 1922 ontvangen	f 24,96			
en uitgekeerd	24,96			
Zoodat dat saldo onveranderd bleef.		—	—	226,02^5
Schuldvorderingen.				
Op ultimo December 1921 bedroeg het saldo		f 1 641,50		
In 1922 opgenomen	f 1 456,60			
en afbetaald	948,10			
		508,50	2 150,—	—
Hypotheekrekening.				
Op ultimo December 1921 bedroeg het saldo		f 140 767,09		
In 1922 opgenomen	f 5 000,—			
en afbetaald	8 621,93			
		3 621,93	137 145,16	—
Landbouwkrediet.				
Op ultimo December 1921 bedroeg het saldo		f 500,—		
In 1922 afbetaald		50,—		
			450,—	—
Nijverheidkrediet.				
Op ultimo December 1921 bedroeg het saldo		f 8 600,—		
In 1922 opgenomen	f 6 800,—			
en afbetaald	8 600,—			
		1 800,—	6 800,—	—
Agiorekening.				
Koersverschil van bij verschillende banken te New-York disponibele bedragen, te zamen $ 47 375,37 gelijk aan f 118 428,42^5, de dollar berekend à f 2,52^5 zijnde f 119 622,80 of wel meer			1 184,38	—
Interestrekening.				
Te goed gemaakte interesten over 1922 bij verschillende banken, waarvan alsnog opgave niet is ontvangen			3 750,—	—
Onkostenrekening.				
Voor onverrekend saldo's op ult. December 1922			—	343,49
Te verrekenen kosten.				
Kosten van een notarieele volmacht ter zake van een te vestigen hypotheek op St. Martin N. G., welke kosten voor rekening van de andere partij komen			15,—	—
Remise naar de Agentschappen, waarvan op ult. December 1922 nog geen bericht van ontvangst, te weten:				
De Twentsche Bank te Amsterdam		f 2,10		
Nederlandsche Handelmaatschappij, Agentschap Rotterdam		25 152,50		
Maitland, Coppell & Co. te New York		38,56		
Idem, wissels in portefolio		30 000,—		
			55 193,16	—

				Debet.	Credit.
Agentschappen van de Curaçaosche bank voor wisselzaken te weten:					
Surinaamsche bank te Amsterdam			f 5 482,45		
Twentsche Bank te Amsterdam			165 172,21		
Nederlandsche Handelmaatschappij, agentschap te Rotterdam			325 803,27		
Maitland Coppell & Co. te New-York			93 698,87^5		
Battery Park National Bank of New-York			1 879,45		
Boissevain & Co. te New York			72 364,82^5		
				f 664 401,08	—
Getrokken wissels.					
Voor het bedrag dat tot ult. December 1922 getrokken werd en tot dien datum niet was verrekend, als:					
Twentsche Bank te Amsterdam			f 32 992,40		
Nederlandsche Handelmaatschappij, Agentschap te Rotterdam			270 114,99^5		
Maitland, Coppell & Co. te New-York			49 843,82^5		
The Battery Park National Bank of New-York			1 474,32^5		
				—	f 354 425,54^5
Gouvernement van Curaçao:					
Saldo schuld op ult. December 1922				329 166,83	—
Vertegenwoordiger op St. Martin N. G.:					
Debet:					
aan een volgens telegrafische opdracht afgegeven wissel, waarvoor aldaar het bedrag gestort is, doch nog niet verrekend			f 230,66		
Credit:					
voor ter belegging bij een der particuliere banken op dit eiland aldaar gestort bedrag, waarover op ult. December 1922 nog niet beschikt was		f 1 500,—			
voor het bedrag tegoed dat voor verschillende wissels aldaar teveel gestort is		18,47^5			
			1 518,47^5		
				—	1 287,81^5
Vertegenwoordiger op St. Eustatius.					
Debet:					
aan wissels volgens telegrafische opdracht afgegeven, waarvoor aldaar de respectieve bedragen gestort zijn, doch op ult. December 1922 nog niet verrekend			f 4 292,50		
Credit:					
voor het bedrag tegoed dat voor verschillende wissels teveel aldaar gestort is			3,69^5		
				4 288,80^5	—
Reserve dubieuse debiteuren:					
Op ult. December 1921				—	5 000,—
Hierin kwam in 1922 geen verandering.					
Geinde coupons van effecten in pand:					
Saldo op ult. December 1922 nog niet uitgekeerd aan belanghebbenden				—	2 370,06
Reserve aanschaffingskosten van bankbiljetten:					
van de zuivere winst gereserveerd bedrag voor eventueele aanschaffing van nieuwe bankbiljetten				—	2 500,—
Winst- en verliesrekening:					
Per saldo op ult. December 1921			f 63 947,11^5		
Debet:					
Gouvernement van Curaçao		f 63 947,11^5			
Onkostenrekening		6 116,34^5			
Agio-rekening		1 215,32			
Reserve aanschaffingskosten van bankbiljetten		2 500,—			
		f 73 778,78			
Crediet:					
Interest-rekening	f 21 808,36				
Commissieloon	51,06^5				
Aanschaffingskosten van bankbiljetten	450,17				
		22 309,59^5			
			51 469,18^5	—	12 477,93
				f 2 032 249,38	f 2 032 249,38

Bijlage

VERGELIJKENDE STAAT van den uitvoer

JAREN.	VAN DE KOLONIE NOORD-AMERIKA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	ENGELAND. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	FRANKRIJK. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
1918	113 831	f 453 967	f 4,09	2 110	f 7 968	f 3,78	—	—	—
1919	112 665	447 014	3,97	53 278	215 310	4,04	—	—	—
1920	96 606	537 951	5,56	44 267	243 417	5,50	1 291	f 5 392	f 4,17
1921	72 329	347 218	4,80	25 326	103 814	4,09	262	917	3,50
1922	79 898	353 757	4,40	18 753	80 153	4,22	—	—	—

JAREN.	VAN DE KOLONIE COLUMBIA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	COSTA RICA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	CUBA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
1918	20	f 52	f 2,06	—	—	—	9 257	f 18 799	f 2,03
1919	80	390	4,88	—	—	—	14 358	25 448	1,77
1920	—	—	—	2 340	f 13 757	f 5,88	14 514	34 935	2,40
1921	100	300	3,—	200	1 175	5,87	8 656	21 991	2,54
1922	320	1 230	3,34	200	400	2,—	7 853	14 345	1,82

JAREN.	VAN DE KOLONIE MARTINIQUE. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	SURINAME. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	St. THOMAS. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	TRINIDAD. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
1918	—	—	—	497	f 2 190	f 4,40	180	f 1 133	f 6,30	—	—	—
1919	250	f 1 350	f 5,40	200	900	4,50	—	—	—	15	f 125	f 8,33
1920	8	32	4,—	2 225	8 791	3,95	566	3 443	6,08	1 477	6 587	4,46
1921	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	250	2,50
1922	635	2 610	4,11	650	1 300	2,—	—	—	—	190	1 005	5,—

BB.

van stroohoeden gedurende 1918—1922.

NAAR:

NEDERLAND.			DUITSCHLAND.			ITALIË.			VENEZUELA.		
Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 246	f 33 539	f 4,07	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 320	6 229	4,71	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	50	5,—	10	f 30,—	f 3,—	50	f 225,—	f 4,50	137	f 160,—	f 1,16

NAAR:

PANAMA.			PORTO RICO.			BARBADOS.			GUADELOUPE.		
Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
—	—	—	—	—	—	87	f 1 050	f 12,06	—	—	—
1 800	f 3 210	f 1,78	—	—	—	1 005	1 500	1,49	—	—	—
500	875	1,75	—	—	—	20	120	6,—	1 450	f 5 875	f 4,05
16 226	35 278	2,18	400	f 1 200	f 3,—	—	—	—	—	—	—
29 916	47 204	1,56	1 000	2 000	2,—	180	250	1,38	—	—	—

NAAR:

CURAÇAO.			ARUBA.			BONAIRE.			GEHEELE KOLONIE.		
Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
96 557	f 394 639	f 4,09	44 279	f 76 097	f 1,72	5 146	f 14 423	f 2,60	145 982	f 485 159	f 3,32
149 432	628 703	4,21	34 281	68 795	2,01	8 184	31 288	3,82	191 897	728 786	3,80
127 056	700 952	5,52	28 987	111 192	3,84	10 541	55 260	5,24	166 584	867 404	5,15
77 291	359 917	4,65	32 965	95 663	2,90	13 343	56 603	4,24	123 599	512 183	4,14
97 618	408 249	4,18	30 785	47 164	1,53	11 399	49 306	4,32	139 802	504 719	3,69

Bijlage C.

VERGELIJKENDE STAAT van den uitvoer, kwartaalsgewijze, van vooh

EILAND.	Plaats van bestemming.	1ste kwartaal.		2de kwartaal.	
		Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.
Curaçao	Cuba	—	—	—	—
	Suriname	—	—	—	—
	Martinique	400	f 1 000	—	—
	Panama	1 849	3 786	2 677	f 4 835
	Noord Amerika	14 467	57 868	12 746	57 357
	Engeland	6 994	27 976	6 276	26 997
	Costa Rica	—	—	200	400
	Duitschland	—	—	—	—
	Columbia	—	—	80	290
	Trinidad	—	—	—	—
	Italië	—	—	50	225
	Porto Rico	—	—	—	—
Aruba	Cuba	5 018	8 963	360	360
	Panama	4 581	8 251	7 036	10 487
	Barbados	—	—	180	250
	Venezuela	—	—	100	100
Bonaire	Noord Amerika	2 345	7 691	9 693	2 154
	Martinique	—	—	1 610	235
	Trinidad	—	—	720	90
	Nederland	—	—	—	—

...age C.

van ...hoeden uit de kolonie Curaçao gedurende het jaar 1922.

	3de kwartaal.		4de kwartaal.		Tezamen per plaats van bestemming.		In het geheel tezamen.	
e.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.
	1 225	f 3 772	—	—	1 225	f 3 772		
	400	800	250	f 500	650	1 300		
	—	—	—	—	400	1 000		
35	550	965	1 000	1 437	6 076	11 023		
57	19 181	86 314	22 440	105 292	68 834	306 831		
97	4 207	18 931	1 276	6 249	18 753	80 153		
00	—	—	—	—	200	400		
	—	—	10	30	10	30		
90	80	290	160	650	320	1 230		
	—	—	100	285	100	285		
25	—	—	—	—	50	225		
	1 000	2 000	—	—	1 000	2 000		
							97 618	f 408 249
60	1 250	1 250	—	—	6 628	f 10 573		
87	7 686	7 686	4 537	9 757	23 840	36 181		
50	—	—	—	—	180	250		
00	—	—	37	60	137	160		
							30 785	47 164
54	3 095	13 927	3 470	15 615	11 064	f 46 926		
35	—	—	—	—	235	1 610		
90	—	—	—	—	90	720		
	10	50	—	—	10	50		
							11 399	49 306
							139 802	f 504 719

VERGELIJKENDE STAAT van den uitvoer, kwartaalsgewijze, van

Plaats van bestemming.	1ste kwartaal.						2de kwartaal.					
	1920.		1921.		1922.		1920.		1921.		1922.	
	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.
Ver. Staten van Amerika	16 256	f 85 896	5 508	f 26 612	14 467	f 57 868	27 533	f155 654	10 839	f 59 494	12 746	[illegible]
Duitschland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Engeland	5 328	24 306	8 750	34 683	6 994	27 976	4 031	19 601	1 879	5 879	6 276	[illegible]
Frankrijk	689	2 392	—	—	—	—	593	3 000	—	—	—	—
Italie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	[illegible]
Nederland	—	—	—	—	—	—	125	809	—	—	—	—
Columbia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	[illegible]
Costa Rica	—	—	200	1 175	—	—	1 410	7 757	—	—	200	[illegible]
Cuba	100	495	—	—	—	—	2 550	5 938	1 140	3 320	—	—
Panama	500	875	1270	4145	1 849	3 786	—	—	1 449	3 022	2 677	[illegible]
Porto Rico	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Barbados	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Guadeloupe	600	1 200	—	—	—	—	850	4 675	—	—	—	—
Martinique	—	—	—	—	400	1 000	—	—	—	—	—	—
Suriname	518	1 756	—	—	—	—	500	1 400	—	—	—	—
St. Thomas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trinidad	150	1 700	—	—	—	—	855	3 386	100	250	—	—
Tezamen . . .	24 147	f111 620	15 728	f 66 615	23 710	f 90 630	38 447	f202 220	15 407	f 71 965	22 029	[illegible]
Gemiddelde waarde per dozijn.	f 4,91		f 4,23		f 3,32		f 5,26		f 4,67		f 4,08	

Jaren.	Dozijn.
1920	127 056
1921	77 291
1922	97 618

Bijlage DD.

...eden van het eiland Curaçao gedurende de jaren 1920, 1921 en 1922.

3de kwartaal.						4de kwartaal.					
1920.		1921.		1922.		1920.		1921.		1922.	
Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.
15 754	f 103 102	15 694	f 86 844	19 181	f 86 314	6 161	f 42 479	11 139	f 63 104	22 440	f 105 292
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	30
17 822	106 455	3 573	12 377	4 207	18 931	17 086	93 055	11 124	50 875	1 276	6 249
—	—	262	917	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
195	1 170	—	—	—	—	1 000	4 250	—	—	—	—
—	—	—	—	80	290	—	—	100	300	160	650
530	3 000	—	—	—	—	400	3 000	—	—	—	—
1 586	6 402	—	—	1 225	3 772	1 660	6 500	—	—	—	—
—	—	2 116	4 429	550	965	—	—	1 748	2 391	1 000	1 437
—	—	—	—	1 000	2 000	—	—	400	1 200	—	—
20	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	400	800	1 210	5 635	—	—	250	500
566	3 443	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
472	1 501	—	—	—	—	—	—	—	—	100	285
36 945	f 225 193	21 645	f 104 567	26 643	f 113 072	27 517	f 154 919	24 511	f 117 870	25 236	f 114 443
f 6,10		f 4,92		f 4,24		f 5,63		f 4,81		f 4,51	

OVERZICHT.

...zijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
...056	f 700 952	f 5,52
...291	359 917	4,65
...618	408 249	4,18

Bijlage EE.

STAAT betreffende het ingevoerde hoedenstroo gedurende de jaren 1911—1921.

JAREN.	Dozijn koppen.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
1911	188 789	f 71 152	f 0,32
1912	287 034	119 352	0,41
1913	319 006	178 789	0,56
1914	207 501	107 920	0,52
1915	266 176	126 113	0,47
1916	276 635	96 050	0,34
1917	265 200	139 380	0,52^5
1918	283 798	150 363	0,53^5
1919	253 350	158 292	0,62
1920	337 257	227 687	0,67
1921	247 961	163 702	0,66
1922	219 572	123 183	0,56

Bijlage FF.

STAAT van den veestapel in de laatste zes jaren.

	Paarden.	Ezels.	Muildieren.	Runderen.	Geiten.	Schapen.	Varkens.
Curaçao.							
1917	305	2753	106	1765	39 738	13 665	1912
1918	283	2652	83	1703	39 858	16 058	1731
1919	227	2572	85	1508	38 883	13 281	1427
1920	159	1968	77	1270	33 986	9 594	1325
1921	132	2292	59	944	36 715	8 838	1305
1922	139	2462	65	1180	41 019	10 239	2064
Aruba.							
1917	32	532	6	266	4 400	4 870	917
1918	34	618	6	296	6 100	7 300	640
1919	21	430	5	245	6 000	7 200	310
1920	12	275	4	133	4 337	6 866	140
1921	16	252	6	135	5 757	7 903	113
1922	20	303	2	179	6 973	3 800	424
Bonaire.							
1917	73	1206	10	65	23 210	2 865	238
1918	75	1192	9	59	23 180	2 987	243
1919	71	1186	8	54	23 051	2 943	245
1920	66	1156	8	51	22 460	2 615	238
1921	58	1125	7	50	22 900	2 700	250
1922	60	1143	7	39	23 120	2 774	257
St. Martin.							
1917	82	5	1	948	371	364	138
1918	84	6	3	631	217	375	97
1919	106	10	4	581	247	348	97
1920	134	13	2	880	802	525	340
1921	126	14	2	1040	675	464	285
1922	85	14	3	854	792	600	240
St. Eustatius.							
1917	72	278	63	588	604	82	242
1918	71	286	4	394	385	35	180
1919	59	294	4	349	451	42	170
1920	33	268	9	371	358	37	125
1921	34	241	9	438	461	21	111
1922	33	324	7	547	727	121	292
Saba.							
1917	8	—	—	166	579	241	324
1918	7	—	—	189	562	221	301
1919	7	2	—	169	585	213	301
1920	6	2	—	149	567	172	239
1921	9	1	—	164	629	168	254
1922	8	4	—	208	535	215	295

Bijlage GG.

OPGAVE VAN IN- EN UITVOER FIRMA'S IN DE KOLONIE CURAÇAO.

Alphabetische naamlijst van de **invoer**-firma's op Curaçao met opgave van de door haar hoofdzakelijk ingevoerde goederen.

A. Abdul Hamid	provisie.
Isaac Baiz	manufacturen.
Próspero Baiz & Co.	ijzerwaren, scheepsbehoeften, kantoorbehoeften.
P. Boom	levensmiddelen.
Boom & Co.	manufacturen en schoenen.
S. B. Brandao	manufacturen.
J. M. Bethencourt	levensmiddelen en scheepsbehoeften.
J. D. Capriles & Co.	tarwemeel
David A. Correa	levensmiddelen en automobielonderdeelen.
Jacobo Cuales	levensmiddelen en manufacteuren.
C. Cadieres	levensmiddelen.
[illegible]. & J. C. Cardoze	manufacturen, provisiën, meubels, dranken en sigaren.
[illegible]çaosche Handel Mij.	scheepsbehoeften, steenkolen en hout.
[illegible]. E. Curiel & Sons	manufacturen, dranken en parfumerieën.
L. Camarena	sigaretten.
D. Cardoze & Co.	manufacturen, automobielonderdeelen, provisiën.
J. M. Chumaceiro	manufacturen.
Cardoze & Co.	manufacturen.
Andres A. Chatlein	provisiën.
Manrique Capriles & Co.	galanterieën, manufacturen.
Jos A. Correa	manufacturen.
Correa Hermanos & Co.	manufacturen.
A. D. Capriles & Co.	manufacturen.
Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid	ijzerwaren en verf.
Coöp. Vereeniging „Ons Belang"	provisiën.
Curaçaosche Petroleum Mij.	ruwe olie.
de Jongh & Co.	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen en suikerwaren.
de Lannoy & Co.	idem.
de Windt & Co.	manufacturen.
J. M. de Windt	manufacturen.
Delvalle Hermanos & Co.	manufacturen, galanterieën.
Marco Divan	provisie.
Abraham de Sola	sigaren, sigaretten, meel, dranken.
Arturo de Jongh	manufacturen, galanterieën.
N. Mauricio de Jongh	idem.
Jos A. D. C. Gomez	provisie.
E. A. Dominguez	manufacturen, galanterieën, sigaretten, ijzerwaren, automobielonderdeelen.
J. & H. D. C. Gomez	manufacturen, galanterieën, suikerwaren, sigaren, automobielen enz.
J. B. de Castro	scheepsbehoeften, verfwaren, hout, dranken enz.
A. Diaz B.	parfumerieën, manufacturen.
de Lima & Co.	manufacturen, galanterieën.
A. P. de Machena	manufacturen, parfumerieën.
Gilberto de Jongh	automobielen en automobielonderdeelen.
[illegible]. P. de Marchena	manufacturen.
[illegible]lle Penso & Co.	manufacturen, galanterieën.
[illegible]aal	provisie.
P. L. [illegible]	provisiën, manufacturen.
J. P. G. [illegible]cker	provisiën, ijzerwaren en verfwaren.
Ellis & Dan[illegible].	scheepsbehoeften, provisiën en stroo.
J. R. Elsevier	provisiën, dranken.
Hilarion Fowler	machinerieën.
John Godden en Co.	provisiën, dranken, manufacturen, suikerwaren, kramerijen enz.
Egon Gerstl & Co.	

Galmeyer & Co.	provisiën.
A. G. Giribaldi	provisiën.
Handel Maatschappij voor West-Indië en Zuid-Amerika	manufacturen, galanterieën, dranken, meubels, sigaren enz.
J. Th. Henriquez	manufacturen.
L. C. C. Hueck	manufacturen.
A. J. C. Henriquez	manufacturen, galanterieën, meubels enz.
Jossy C. Henriquez	manufacturen.
Milton C. Henriquez	provisiën.
Chas. J. Henriquez	manufacturen.
Miguel Henriquez	provisiën.
D. D. Henriquez	dranken, provisiën.
E. L. Henriquez	manufacturen, galanterieën.
Salima Helmosres Herm.	manufacturen.
C. E. Jonkheer Jr.	kantoorbehoeften, manufacturen, meubels.
Eduardo F. Jansen	provisiën.
Hesquia Johay	manufacturen, galanterieën, dranken.
J. & D. Jesurun	provisie.
Enrique Keizer	manufacturen, galanterieën.
S. M. Lansberg	manufacturen.
Adolf Lopez	provisiën.
A. B. W. Lieder	dranken, provisie, meel.
A. P. O. Lauffer	manufacturen.
C. F. Muskus & Co.	verf- en ijzerwaren, scheepsbehoeften.
S. E. L. Maduro & Sons	hout, steenkolen, dranken, electriciteitbenoodigdheden.
Emilio Maduro	provisiën, dranken.
John Maduro	tarwemeel.
D. A. Medeman	provisiën.
J. E. Mauricio	dranken en provisiën.
A. J. Maal	manufacturen.
Mensing & Co.	provisiën, dranken.
Maduro Jr. & Co.	stroo, sigaren, suiker.
I. F. Nieuw	manufacturen, galanterieën.
H. Nolasco	provisiën.
Th. Nieuw	schoenen, leer.
J. L. Penha & Sons	manufacturen, galanteriën, sigaren.
E. Pardo	dranken.
Pinedo & Co.	manufacturen.
Joviniano Pineda	provisiën, stroo, suiker.
Wed. H. W. Pietersz & Co.	dranken, provisiën.
J. B. A. Palm	manufacturen.
M. Pontilius	manufacturen, galanterieën.
J. B. Suarez	idem.
Ciro Römer	manufacturen.
H. J. Scheidelaar	verf- en ijzerwaren, automobielonderonderdeelen.
A. Thyboe & Co.	manufacturen, meubels, galanterieën, schrijfbehoeften enz.
G. Troost	scheepsbehoeften, dranken en provisiën.
David van der Ree	provisiën.
A. Valencia	manufacturen.
van Leeuwen & Co.	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen, suikerwaren.
W. H. Winkel F.W.Pz.	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen, suikerwaren.
C. Winkel & Zonen	manufacturen, galanterieën, dranken, meubels, sigaren enz.
C. F. Winkel F.W.Pz.	manufacturen, galanterieën.
J. R. Welhous & Co.	meel, provisiën.
José Rima	provisiën.

LIJST van **export**-firma's op het eiland Curaçao.

Próspero Baiz & Co.	Dividivi, huiden, geitevellen, mangelbast, zout.
Manrique Capriles & Co.	strooboeden.
M. & J. Cardoze	oranjeschillen.
B. J. de Castro	aardnoten, dividivi, geitevellen, hoorns, hout (ebben-, mora-zapateer-), huiden, mangelbast, oud metaal, oranjeschillen, schaapsvellen, strooboeden, zout, mest en beenderen.
J. M. Chumaceiro	strooboeden, dividivi.
David A. Correa	strooboeden.
J. P. G. Ecker	strooboeden.
Correa Hermanos & Cie.	dividivi, geitevellen, huiden, koffie, schaapsvellen, zout.
M. E. Curiel & Sons	dividivi, oranjeschillen, oud metaal, strooboeden, wol en mest.
Curaçaosche Handel Mij.	dividivi, zout en steenkool.
Curaçaosche Petroleum Mij.	gasolie, stookolie, gasoline, petroleum en benzine.
J. J. Debrot	aloë, dividivi, geitevellen, strooboeden, zout en braziliehout.
J. R. Elsevier	hout (ebben-, mora-, zapateer-), dividivi.
J. A. da Costa Gomez	strooboeden.
J. & H. D. C. Gomez	oranjeschillen.
C. B. Gorter	hout (ebben-, mora-, zapateer-).
Handel Maatschappij voor West-Indië en Zuid-Amerika	oranjeschillen, dividivi.
J. H. de Haseth	huiden, hoorns, beenderen.
Jossy C. Henriquez	strooboeden.
Milton C. Henriquez	strooboeden.
Maduro Jr. & Co.	aardnoten, geitevellen, huiden, schaapsvellen, strooboeden en wol.
S. E. L. Maduro & Sons	zout, steenkool.
Mijnmaatschappij Curaçao	Phosphaat.
Julius L. Penha & Sons	Dividivi, strooboeden, geitevellen, wol, aloë en oranjeschillen.
J. W. J. van der Linde Schotborgh	dividivi, oranjeschillen, wol en zout.
Pablo M. Simon	strooboeden.
G. Troost	dividivi en geitevellen.
Lorenzo de Windt	strooboeden.
G. Winkel & Zonen	oranjeschillen.

LIJST van de voornaamste in- en uitvoerfirma's op Aruba.

	Invoer.	Uitvoer.
J. A. Arends Succs.	Provisie, manufacturen en aardewerk	Aloë.
R. M. Arends	Provisie, manufacturen, aardewerk en gedistilleerd	Aloë en dividivi.
G. G. Arends	Provisie, manufacturen, jenever en rum	Aloë, dividivi en pinda's.
J. P. Babyn	Provisie, manufacturen en rum	Aloë, dividivi en pinda's.
Karel Croes	Provisie, manufacturen, gedistilleerd en rum	Aloë, dividivi, strooboeden en pinda's.
G. D. Croes	Provisie, manufacturen en rum	Aloë, dividivi en strooboeden.
Pedrito Cohen	Provisie, manufacturen, aardewerk, gedistilleerd en bier	Aloë, dividivi, pinda's, strooboeden, wol, geiten- en schapenvellen.
Adison Croes	Provisie, manufacturen, aardewerk en gedistilleerd	Aloë, dividivi en strooboeden.
S. N. Ecury	Provisie, manufacturen, aardewerk, gedistilleerd en bier	Aloë.
L. J. M. Henriquez	Provisie en manufacturen	Aloë, dividivi, pinda's en strooboeden.
Adriaan Laclé	Provisie, manufacturen, aardewerk en gedistilleerd	Aloë, dividivi, pinda en vellen.
A. A. Laclé	Idem	Aloë, dividivi, pinda's en strooboeden.
Th. E. F. Ruiz	Idem	Aloë, dividivi, pinda's huiden en vellen.
Gerard de Veer	Provisie, manufacturen, aardewerk, bier en gedistilleerd	Aloë, dividivi en pinda's.

LIJST van de voornaamste in- en uitvoerfirma's op Bonaire.

	Invoer.	Uitvoer.
M. R. Boom	Provisie, drank, breekwaren, ijzerwaren, katoengoederen	Dividivi, vellen, strooboeden, oud koper.
A. N. Debrot	Idem	Dividivi, aloë, zout en vellen.
Craane Hermanos	Idem sigaren, parfumerie, ijzerwaren, materialen voor scheepsbouw.	Dividivi, strooboeden, vellen, oud koper, mest, aloë, verfhout.
Jozef Hart	Provisie, manufacturen	Dividivi, vellen, strooboeden.
P. L. de Haseth	Manufacturen.	Dividivi, aloë, mest.
Herrera Hermanos	Provisie, drank, breekwaren, ijzerwaren, katoengoederen, sigaren, parfumerie, materialen voor scheepsbouw	Dividivi, aloë, mest, vellen, zout.
G. R. Herrera	Provisie, drank en manufacturen	Dividivi, vellen, aloë.
E. C. Reyma	Provisie en manufacturen	Dividivi, vellen, strooboeden.
Martinus Booi	Idem	Idem.
Ilario Nicolaas	Idem	Idem.
Cornelis Hart	Idem	Idem.
J. W. Hart	Idem	Idem.

LIJST van de voornaamste in- en uitvoerfirma's op de Bovenwindsche eilanden.

	Invoer.	Uitvoer.
St. Martin N.G.		
L. A. van Romondt's Sons	Gedistilleerd, provisie, manufacturen, galanterieën	vee, katoen, zout.
D. C. van Romondt & Co.	Idem	zout.
St. Eustatius.		
H. H. Johnson.	Idem	katoen.
J. G. C. Every Sr.	Idem	vee, muildieren en katoen.
A. Fabio	—	katoen.
Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen	Provisie, manufacturen	sisalvezel.
P. J. M. Pandt	—	vee, bataten en [illegible]nus.
Saba.	—	—

BIJLAGEN.

